

10.8.121

RHETORES GRAECI

EX

CODICIBUS FLORENTINIS

**MEDIOLANENSIBUS MONACENSIBUS NEAPOLITANIS
PARISIENSIBUS ROMANIS VENETIS
TAURINENSIBUS ET VINDOBONENSIBUS**

EMENDATIORES ET AUCTIORES EDIDIT

**SUIS ALIORUMQUE ANNOTATIONIBUS INSTRUXIT INDICES LOCUPLET-
TISSIMOS ADIECIT**

CHRISTIANUS WALZ

PROFESSOR TUBINGENSIS.

VOL. VII.

Pars I.

STUTTGARTIAE ET TUBINGAE

sumtibus J. G. C O T T A E.

LONDINI

apud BLACK, YOUNG et YOUNG. Tavistock Street.

LUTETIAE

apud FIRMIN DIDOT.

MDCCCXXXIII.

TUNING GAZ, typis Hopferi de 1re Orme

1000

P R A E F A T I O.

De Codicibus Voluminis septimi praemonuimus quaedam in praefatione voluminis quinti. Horum antiquissimi sunt Parisienses 1983 et 2977. membranacei, forma quarta, seculo decimo scripti: ex his pendent Par. 2916. fol. bombyc. sec. 14. Farnesinus II. E. 5. fol. bombyc. sec. 14. denique Monacensis 8. sec. 15. exeunte vel sec. 16. negliger et vitiose scriptus. In hunc quum misero casu primum incidissem, ad eum describendum Joannes Franzius operam suam mihi commodavit. Pauca deinde contuli cum Farnesino, integrum vero commentarium emendavi ex Par. 2977. [Par. 1.] ita, ut, ubicumque nullus emendationis fons nominetur, hic intelligendus sit. Paris. 2916. [Par. 2.] non ad verbum contuli, sed in quavis fere pagina consului. Inter codices 1983. et 2977. quum solo adspectu discerni non posset, uter esset antiquior, casu praetuli codicem 2977: sed in decursu laboris codice 1983 aliquoties consulto, duobus locis vocem a codice 2977. omissam ex cod. 1983 supplere contigit, unde cum hunc antiquiorem esse appareat, hujus argumentum adscribo.

Fol. 1. 2. Sententiae philosophorum, editae in
Arsenii Violeto p. 494 sqq.

- 3. *περὶ ποδῶν μετρικῶν.*
- 5. t. *Μαξίμου περὶ ἀλύτων ἀντιθέσεων.*
- 8 — 12. *Ἀκριβῆς πίναξ argumenti Aphthonii et Hermogenis.*
- 13—34. *Aphthonius cum scholiis.*
- 34. t. *πῶς ἐπιγνωσόμεθα τὰς στάσεις.*
- 35—38. *Προλεγόμενα τῶν στάσεων.*
- 38. t.—40. *Troili Προλεγόμενα.*
- 40. t. *Προλεγόμενα τῶν στάσεων.*
- 41. 42. *Phöbammön.*
- 43. *Ἔτερα Προλεγόμενα τῶν στάσεων.*
- 44—284. *Hermogenes cum scholiis.*
- 285. 286. *Προλεγόμενα τῶν εὐρέσεων.*
- 287. *Σημειῶδες εἰς τὰς εὐρέσεις.*
- 287. t. 288. *Τὰ Προλεγόμενα τῶν ιδεῶν.*
- 289-291. *Συριανοῦ εἰς τὸ περὶ ιδεῶν Ἑρμογένους.*
- 291. t. *Θεοφράστου χαρακτηῖρες.*
- 292. *Περὶ τῶν τοῦ λόγου σχημάτων. Haec in fine mutila sunt.*

Idem argumentum, excepto Maximo *περὶ τῶν ἀλύτων ἀντιθέσεων*, in tota hac codicum familia continetur.* Scholia minora, quae in codd. Parr. et Farn. spatio inter auctoris verba et scholia majora interjecto scripta sunt, negligens codicis Monac. scriba plerumque omisit, nonnunquam nullo ob-

* In Par. 2916. Fol. 1—38. continentur quaedam, quae absunt a reliquis codicibus, sed tenendum, haec folia manu recentiore scripta esse, et antiquam codicis partem non nisi a Fol. 39. incipere.

servato discrimine inter majora recepit: ad librum *περὶ μεθόδου δεινότητος*, ubi etiam in eodd. Parr. scholia rarescunt, nihil omnino notavit. Ex hoc commentario ea, quae Max. Planudes in suum transtulit, omisi, pagina et versu voluminis V. notato, qua in re id solum monendum, in commentario ad *στάσεις* capitum numerum in Vol. VII. non convenire cum eo, quem in notis voluminis V. designavi: nam duobus capitibus post impressum volumen V. interpositis factum est, ut e. g. caput *περὶ πραγματικῆς* quod in nota Vol. V. cap. XXII. appellatur, in T. VII. numerum XXIV. acceperit.

Praeter hos codices laudatos codicem Veneratum 433. [de quo vide praefationem voluminis quarti], ad libros *περὶ εὐρέσεων* et *περὶ ιδεῶν* diligenter contuli. Hujus scholia ad libros de inventione certum auctorem non habere, apparet ex titulo: *Σχόλια εἰς μέρη τινὰ τοῦ περὶ εὐρέσεων Ἑρμογένους, ἐκ πολλῶν φιλοπόνως συνελεγμένα*. sed scholia ad libros de formis orationis Syriano attribuenda esse titulus arguit: *Συριανοῦ σοφιστοῦ εἰς τὸ περὶ ιδεῶν Ἑρμογένους ἐξήγησις*. Tenendum igitur, ea tantum scholia, quae hoc codice continentur, Syriani esse, eaque ipsa hujus auctoris nomine saepe ab Joanne Siceliota laudari: reliqua vero, quae in Par. 1983. aliisque inveniuntur scholia, ab anonymo hujus commentarii, quem integrum opus minus recte appellat Morelli in biblioth. Manusc. p. 302., compilatore aliunde congesta esse.

Ea, quae etiam apud Joannem Siceliotam leguntur scholia, cum, a quo profecta vel primum occupata sint, dijudicari non possit, et hoc maxime videndum sit, ne eadem bis imprimantur, plerumque cum varia lectione vel ad hunc tomum vel ad Planudae commentarium retuli. Sed ultimum libri *περὶ γοργότητος* caput: *περὶ πολιτικοῦ λόγου*, cujus scholia omnia a Siceliota recepta sunt, ex hoc commentario prorsus omisi et scholia minora ad illum transtuli. Scholia ad librum *περὶ μεθόδου δεινότητος*, cum in Mon. nulla, in Parisinis pauca sint, partim ad Planudae commentarium transtuli, (vide T. V. p. 562.) partim in Gregorii Corinthii commentario, in quem adoptata sunt, reliqui. Gregorii vero commentarium ex sexto ad septimum volumen trajeci, quo hujus materiam ultra sexaginta plagulas excrescentem in duas partes modicas dispertire possem, quarum secundam una cum volumine sexto proximis nundinis proditutam esse confido.

Praeter hos, quos hic enumeravi, codices non raro singulis locis cum nostro commentario consentientibus varia lectio ex aliis codicibus excerpta est, de quibus suo quaeque loco notata sunt.

Scribebam Tubingae Cal. Sept. MDCCCXXXIII.

ARGUMENTUM VOLUMINIS SEPTIMI.

P a r s I.

I.	Προλεγόμενα τῶν στάσεων	- - =	1—34
II.	Προλεγόμενα τῶν στάσεων	- - -	34—49
III.	Ἑτέρα προλεγόμενα τῶν στάσεων	- -	49—51
IV.	Προλεγόμενα τῶν εὐρέσεων	- - -	52—54
V.	Εἰς τὸ περὶ εὐρέσεων Ἑρμογένους ἐπίτα- σις ἀνεπίγραφος	- - - -	55—74
VI.	Σημειῶδες εἰς τὰς εὐρέσεις	- - -	74—76
VII.	Κεφάλαια τοῦ ἁ βιβλίου τῶν ἰδεῶν	-	77—89
VIII.	Συριανοῦ εἰς τὸ περὶ ἰδεῶν	- - -	90—103
IX.	Ἀνωνύμου σχόλια εἰς τὰς Ἑρμογένους στάσεις	- - - - -	104—696

P a r s II.

X.	Ἀνωνύμου σχόλια εἰς τὰς Ἑρμογένους εὐ- ρέσεις	- - - - -	697—
XI.	Ἀνωνύμου σχόλια εἰς τὰς Ἑρμογένους ιδέας		
XII.	Γρηγορίου τοῦ Κορινθίου σχόλια εἰς τὸ περὶ μεθόδου δεινότητος.		

87

I.

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Τ Ω Ν Σ Τ Α Σ Ε Ω Ν. ¹

Πολλοὶ πολλὰς τοῦ παρόντος βιβλίου τὰς ἀρχὰς ἐποιήσαντο· οἱ μὲν γὰρ ἀπὸ τοῦ γένους τοῦ τεχνικοῦ τῆς ἐξηγήσεως ἄρχονται, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς τέχνης, ἄλλοι 5 ἀπὸ τῆς στάσεως, ἡμεῖς δὲ ταῦτα ἐν δευτέρῳ λέξομεν· τίως δὲ ἀναδραμούμεθα καὶ τῶν λόγων τὰ εἶδη περιλαβόντες ἐροῦμεν· καὶ γὰρ ἄτοπον, ἑνὸς εἶδους τῷ λόγῳ προκειμένου πρὸς ζήτησιν ἀγνοεῖν τὴν ἀρχὴν, τί ἐστὶ λόγος· ὁ λόγος τοίνυν ἐστὶ διττός· ὁ μὲν ἐνδιάθετος, ὁ δὲ 10 προφορικός· περὶ γὰρ τοῦ ² καθόλου οὐδεὶς λόγος, ἀπεραντος γὰρ καὶ διὰ τοῦτο ἀκατάληπτος· ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ φιλόσοφοι ἐκάστου πράγματος ὅρους ἤρουν ὑπογραφὰς λαμβάνουσιν, ὀρίσωμεν ³ τούτων ἑκάτερον. Λόγος ἐστὶ τοίνυν ⁴ ἐνδιάθετος διάνοια ἀνθρώπου ἐν τῷ διαλογί- 15 ζεσθαι, τί λέγειν ἢ πράττειν δεῖ· ἐπειδὴ οὖν δεῖ τοὺς ὅρους ἀπὸ γένους καὶ διαφορῶν συνίστασθαι, ἔχει ⁵ διά-

¹ Prolegomena τῶν στάσεων I—III. descripsi ex Par. 1. contuli cum Par. 2. Codicem 1983. passim consului. Partem ex nr. I. edidit Leonh. Spengel in *αναγ. τεχν.* p. 207—222. ex cod. Mon. 8. ² Mon. τῶν. Eadem leguntur inter schol. ad Aphthon. *περὶ θέσεως* litt. δ. quae iisdem codd. continentur. ³ Sch. Aphth. ὀρίσώμεθα. ⁴ Mon. et Sch. Aphth. τοίνυν ἐστίν, et mox τί πράττειν ἢ λέγειν δεῖ. ⁵ Sch. Aphth. ἔχει καὶ οὕτω γενόμενος μὲν τὴν διάν. καὶ γὰρ καὶ τὸ θ. id. τὰλλα, *Rhetor.* VII.

νοῖαν μὲν τὸ γένος, καὶ γὰρ τὸ θεῖον καὶ οἱ ἄγγελοι
 διανοοῦνται, καὶ τὰ ἄλλα ζῶα· τῷ δ' εἰπεῖν ἀνθρώπου,
 καὶ τί λέγειν ἢ πράττειν δεῖ, τὸ ἴδιον περιεῖληψε, καὶ
 μὴ θανατώσεως, εἶπερ ἔστιν ἐνδιάθετος λόγος· αὐτίκα
 5 γοῦν, πολλοὶ τετμημένοι τὴν γλῶτταν ἢ ὑπὸ νοσημάτων
 ἐμποδιζόμενοι, οὐδὲν ἥττον εἰσι λογικοί· ἀμέλει καὶ Πυ-
 θαγόρας ὁ φιλόσοφος, δέκα ἔτη σιγήσας, πολλὰ ἐποίησε
 συγγράμματα, καὶ ἐν ἡν⁶ τῶν δογμάτων ἢ τῶν μαθη-
 τῶν σιωπῇ· ἄρα οὖν⁷ ὁ Πυθαγόρας ἢ οἱ μαθηταὶ οὐκ
 10 ἦσαν λογικοί; ναί· καὶ ὁ Θουκυδίδης⁸ ἔπαινων τὸν Πε-
 ρικλέα καὶ τούτοις αὐτὸν τοῖς δύο ἐκόσμησεν· „καίτοι
 ἐμοὶ τοιοῦτῳ ἀνδρὶ ὀργίζεσθαι, ὅς οὐδενὸς ἐλάσσων εἰ-
 μὶ γινῶναι τε τὰ δέοντα καὶ ἐρμηνεύσαι περὶ αὐτῶν·“
 τὸ γὰρ τὰ δέοντα οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν, ἢ ἐνδιάθετος λό-
 15 γος· καὶ ὁ μὲν ἐνδιάθετος λόγος οὕτως· ὁ δὲ προφορι-
 κὸς οὕτως ὀρίζεται, δῆλωσις ἀνθρώπου διὰ φωνῆς·⁹
 πάλιν τὸ δῆλωσις κοινὸν πρὸς ἅπαντας, τὸ δὲ ἀνθρώπου
 ἴδιον· τὸ δὲ διὰ φωνῆς πρὸς¹⁰ ἀντιδιαστολὴν τοῦ ἐν-
 διαθέτου· εἰτ' ἐπειδὴ κοινὸς ὁ λόγος, ὁ μὲν προφορικὸς
 20 ἅπαντων, ὁ δὲ διὰ μελέτης καὶ γνώσεως τεχνικὸς, ἥνικα
 βουλόμεθα μεταστῆσαι¹¹ ἀπὸ τοῦ κοινοῦ καὶ δηλωτικοῦ
 τὸν διὰ σκέψεως, λέγομεν μετὰ προδιορισμοῦ τοῦ „ἐν-
 τεχνος“ δῆλωσις ἀνθρώπου διανοίας διὰ φωνῆς ἐν-
 τεχνος. Τοῦτον οὖν τὸν λόγον διαιροῦμεν¹² εἰς δύο, εἰς
 25 θεωρητικὸν καὶ πρακτικόν· ὅρος δὲ τοῦ θεωρητικοῦ οὗ-
 τος· λόγος ἐπισκεπτικὸς πράγματος μετ' αἰτίας· ὁ δὲ
 τοῦ πρακτικοῦ οὗτος· λόγος ἐπὶ πράξει διαδεχομένη λε-

6 Recepi lectionem Par. 2. et Mon. in Par. 1. καὶ ἐν ἡ τῶν
 τῶν δογμάτων ἢ τῶν μαθημάτων σιωπῇ. 7 Mon. γοῦν. 8
 Thuc. II. 60. 9 Mon. marg. add. h. l. et infra ἀνάρθρου.
 10 Mon. marg. τοῦ ἐνδιαθέτου ἢ πρὸς ἀντιδ. τοῦ ἀνάρθρου. 11
 Par. 1. μελετῆσαι. Par. 2. Mon. μεταστῆσαι. 12 Mon. ὑπο-
 διαιρετῶν μὲν.

γόμενος. Ἀνθυποδιαίρεται δὲ ὁ θεωρητικὸς εἰς τρία, εἰς θείαν, ¹³ εἰς ἐγκώμιον, καὶ ψόγον· θείαις μὲν οὖν ἐστὶ διάσκεψις ¹⁴ λογικὴ, τέλος ἔχουσα τὴν θεωρίαν, ἐγκώμιον δὲ ὁμολογουμένων ἀγαθῶν αὐξήσις· ἐπικοινωνοῦσι δὲ ἐν τούτοις φιλόσοφοι τε καὶ ῥήτορες· λέγεται δὲ θεωρητικὸς, ἐπειδὴ μέχρι γνώσεως ἔστηκεν, οἷον ὁ φιλόσοφος ζητεῖ, εἰ τὸ ἡμισφαίριον ὑπὸ γῆν, εἰ κυκλοτερέης ὁ οὐρανός, καὶ τοῦτο καταλαβὼν οὐδὲν πλέον περιεργάζεται, οὐ προστίθῃσι ¹⁵ γὰρ ἔργον τούτοις οὐδέν· οὕτως καὶ ἐν τῷ ἐγκωμίῳ καὶ ψόγῳ· καὶ ὁ μὲν θεωρητι- ¹⁶ κὸς οὗτος, ὁ δὲ πρακτικὸς ¹⁶ εἰς δύο διαίρεται, εἰς συμβουλευτικὸν καὶ δικανικόν· ὁρίζονται οὖν τὸ μὲν συμβουλευτικόν, λόγος προτρεπτικὸς, κέρδους ἕνεκα ἢ ἀσφαλείας· τὸ δὲ δικανικόν, ζήτησις πολιτικὴ, τέλος ἔχουσα τὴν τιμωρίαν, ἐν γὰρ δυσὶ τούτοις ἀνάγκη πάντως ¹⁷ ¹³ ἔπεσθαι τέλος· οὐ γὰρ ἀρκεῖ τὸν ῥήτορα συμβουλευῆσαι, ὥς δεῖ βοηθεῖν Ὀλυνθίοις, ἀλλὰ δεῖ καὶ τὴν πρῶξιν ἐπακολουθεῖν· πάλιν οὐκ ἀρκεῖ κατηγορεῖν Αἰσχίνου, ἢ τοῦ Πολυκράτους προδοσίας, ἀλλὰ χρὴ καὶ ¹⁸ τὴν προ- ¹⁹ δοσίαν παρέπεσθαι· καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. ²⁰

Τὸν δὲ δὴ λόγον διεῖλον οἱ μὲν Περιπατητικοὶ εἰς πέντε, εἰς εὐκτικόν·

Πότι· Ἀθηναίη ἐρυσίπολι, ¹⁹ διὰ θεῶν.
προστακτικόν·

Βάσκ· ἴθι, ἴγι ταχέϊα· ²⁰ ²¹
ἐρωτηματικόν·

Οὐχ ὁ Τρόφιμός σου, πρὸς θεῶν, Ὀνήσιμε; ²¹

13 Par. 1. εἰς ἐγκώμιον, εἰς θείαν. secutus sum Par. 2. Mon.
14 Mon. διάθεσις. marg. διάσκεψις. 15 Mon. ὑποτίθῃσι sine
οὐ. 16 Parr. Mon. πραγματικὸς. Sch. Aphth. πρακτικὸς. Sq.
καὶ ex Mon. recepī. 17 Mon. πάντων. 18 καὶ Mon. om.
19 Mon. ἐρυσίπολι. Il. ζ. 305. 20 Il. θ. 399. 21 Par. 2.
Ὀνήσιμε.

καὶ τὰ λοιπά· ἀποφαντικόν·

Ἐλίοθεν με φέρων ἄνεμος Κικότισσι πέλσσει. ²²

Κλητικόν·

Διὺρὸ πάροιθ' ἐλθοῦσα, φίλον τέκος, ἔξεν ἱμεῖο. ²³

5 Οἱ δὲ Στωϊκοὶ προστιθέασι τούτοις καὶ ἄλλους ²⁴·
πνευματικόν καὶ ἐπαπορητικόν· πνευματικόν

Πῶς διὺς· ἦλθες, Ὀδυσσεῦ, τίς δέ σε ²⁵ ἔχρει δαίμων.

καὶ λοιπὸν ἄρχεται διηγείσθαι τὰ συμβάντα· ἐπαπορη-
τικόν δὲ οἶον·

10 Δῖος πότ' ἦλθε, τί ποτ' ἀγγέλλων ²⁶ ἄρα,

εἶτα θαυμαστικόν· ὥς καλὸς ὁ παρθενῶν· ἐπωμοτικόν,

Ναὶ μὰ τόδε σκήπτρον· ²⁷

διασαφητικόν.

Ἦιομεν ²⁸ ὥς ἐκέλευσεν ἀνὰ δρυμὰ· ὑποθετικόν, ὥς

15 παρὰ τῷ Δημοσθένει· „εἰ γὰρ ἡμᾶς αὐτοὺς δεήσει τριά-
κοντα μόνον ἡμέρας“ ²⁹ καὶ τὰ λοιπά· καὶ τούτων μὲν

οἱ Περιπατητικοὶ τὸν πνευματικόν καὶ τὸν ἐπαπορητικόν

ἐπὶ τὸν ἐρωτηματικόν λόγον ἀνάγουσι, πλὴν ὅτι καὶ ³⁰

τοῦτο διαφέρουσιν ἀλλήλων, ὅτι ὁ μὲν ἐρωτηματικὸς διὰ

20 βραχέων ἔχει τὴν ἀπόδειξιν, ³¹ ὁ δὲ πνευματικὸς διὰ μα-

κροτέρων, καὶ οὗτοι ³² μὲν πρὸς ἄλλον γίνονται, ὁ δὲ

ἐπαπορητικὸς πρὸς αὐτὸν τὸν ἀποροῦντα καθ' ἑαυτὸν

συνίσταται, τοὺς δὲ ἄλλους ἐπὶ τὸν ἀποφαντικὸν ἀνά-

γούσι, ³³ καθὼς ἐνδέχεται καὶ ψευδῇ εἶναι καὶ ἀληθῇ·

25 οὐδὲν δὲ ἕτερόν ἐστιν ἀποφαντικὸς, ἢ λόγος ἐνδεχόμενος

22 Od. I, 39. 23 Il. γ. 162. 24 Par. 1. εἰ. Mon. Par.

2. ζ. 25 Par. 1. σ' ἔχρει. Mon. Par. 2. σί. Od. κ. 61. 26

Mon. ποτε ἀγγέλλων. Si pro u, auctore Spengel., scr. τίνα, in-

tegrum habes senarium. 27 Il. α, 234. 28 Parr. ἦ ὁ μὲν.

Mon. ἱομεν. Od. κ. 251. ἱομεν. tum Mon. δρυμόν. 29 Mon.

ἡμερῶν. Ol. I. p. 16. 30 Mon. κατὰ τ. διαφέρειν. 31 Mon.

ἀπόδοσιν, quod placet. 32 Mon. Par. 1. οὕτως μὲν. Par. 1.

πρὸς ἄλλον. secutus sum Par. 2. 33 Mon. ἀνάγουσιν.

καὶ ψευδὴς εἶναι καὶ ἀληθὴς· ἀλλὰ τὸν μὲν ἐνδιάθετον λόγον ἄλλοι τε κοσμοῦσι καὶ Λολλιανὸς καὶ Θεόφραστος. Τοῦτον δὲ τὸν προφορικὸν λόγον δύο τέχναι διείλοντο, ἡ τε γραμματικὴ καὶ ῥητορικὴ· ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς ³⁴ γραμματικῆς τοῖς ταύτην ἀκριβῶς ἐπισταμένοις ³⁵ καταλείπομεν, περὶ δὲ τῆς ῥητορικῆς, ὅπως τε ³⁶ ἐξαρχῆς προῆλθε, καὶ ὅτι ἐκ Θεῶν ὤφθη καὶ ἦλθε, καὶ τίς ἂν εἴη, σκεπώμεθα. Ἡ τοίνυν ῥητορικὴ, ἵνα τι τῶν ἐγνωσμένων εἴπωμεν, ἐν Θεοῖς μὲν ἦν, εἶτα ἐνταῦθα εἰς ἀνθρώπους ἀφίκετο. καὶ μαρτυρεῖ Ὅμηρος λέγων· ³⁷

10

Οἱ δὲ θεοὶ παρ' Ζηνὶ καθήμενοι ἡγορόωντο.

Ταῦτα δ' οἱ λέγοντες τὴν τέχνην σεμνύνουσι· τὸ δὲ ἀληθὲς ἐν τοῖς ἥρωσι πρῶτον ἐφάνη, ὅθεν ἥρωες ἐκλήθησαν παρὰ τὸ εἶναι καὶ λέγειν· ³⁸ τοῦτο δὲ κατάδηλον ἐποίησεν Ὅμηρος· εὐρίσκομεν γάρ παρ' αὐτῷ καὶ συμ- ¹⁵ βουλευτικὸν εἶδος, ὥσπερ δὴ ³⁹ τοῦ Νέστορος·

Τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίαν.

καὶ δικανικόν·

Καὶ ἔπα νηφάδεσιν τοιαῦτα. ⁴⁰

Δεῖ γάρ τὸν μὲν σύμβουλον εἶναι γλυκύν καὶ τοῖς ἀκροω- ²⁰ μένοις ἀρέσκοντα· τὸν δὲ δικανικὸν μᾶλλον ῥώμη καὶ διανοίαις ἀκυάζειν, ὅθεν ἑκατέρῳ τὸ προσῆκον ἀπένειμε. Καὶ ὅτι Ὅμηρος τὰ σπέρματα τῆς τέχνης κατέβαλεν, ἐδήλωσε Τήλεφος ὁ Περγαμηνὸς, ὅστις τέχνην συγγραψάμενος ἐπέγραψε περὶ τῆς καθ' Ὅμηρον ῥητορικῆς, ²⁵ καὶ περὶ τῶν τρισκαίδεκα συνέγραψε ⁴¹ στάσεων. Λέγουσι δὲ τινες, δικανικὸν λόγον εἰρηκέναι πρῶτον Με-

34 Par. 1. Mon. τοὺς γραμματικούς. Par. 1983. per correcturam et rasuram: τῆς γραμματικῆς. Par. 2. τῆς γραμματικῆς.

35 Codd. ἐπισταμένην. Mon. Par. 2. et 1983. ἐπισταμένοις. 36 Mon. ὅπως ταῦτα, ἐξ ἁ. 36 Pl. δ. 1. 38 Plat. Cratyl. p. 398. D. cfr. Sopat. Vol. V. p. 6. 39 Mon. διά. Pl. α. 249. 40 Pl. γ. 222. 41 Mon. συνεγράψατο.

νεοθία τὸν στρατηγὸν τῶν Ἀθηναίων, ὃς καὶ ἐπὶ Τροίαν ἀφίκετο· ἄλλοι δὲ λέγουσιν Ἀντιφῶντα, τοῦτον τὸν ῥήτορα κατὰ Θησέως περὶ τῶν Παλλαντίδων. ⁴² ἤκμασε δὲ κατὰ Σικελίαν. Γέλωνος γὰρ καὶ Ἰέρωνος τῶν τυράννων τελευτησάντων ⁴³ μετέπεσαν εἰς δημοκρατίαν τὰ πράγματα. Κόραξ οὖν ⁴⁴ συνετὸς ἀνὴρ τις καὶ χρῆσθαι πράγμασιν ἱκανὸς, συνιδὼν, ὅτι οὐχ ὅμοιον τυράννῳ διακονεῖσθαι καὶ δήμου γνώμην χειρώσασθαι, ἀπελθὼν συνέθηκε τέχνην περὶ προσιμίων καὶ διηγήσεων καὶ ἀγώνων καὶ ἐπιλόγων· τούτου γέγονε μνηστής ὁ Τισίας, καὶ τοῦ Γοργίου Ἀθήνησιν ἐπιδεδημηκότος, εἰς τὴν Ἑλλάδα μετέβη τὰ τῆς ῥητορείας, καὶ οὕτως εἰς ἀκμὴν παρεγένετο· τῶν δὲ Μακεδονικῶν πραγμάτων κατισχυσάντων, Ἀντίπατρος ⁴⁵ ἐννεήκοντα ὀκτὼ ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς ἀνεῖλε ῥήτορας, καὶ χίλους ὀκτακοσίους ἀπὸ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος· τότε οὖν ἐπονειδιστὸς ⁴⁶ ἡ τέχνη ἐνομίσθη, καὶ πάντες αὐτὴν ὡς σφαλερὰν ἀπωθοῦντο. ⁴⁷ Πυρρὸς δὲ ὁ Κλαζομένιος, καὶ Λολλιανὸς ὁ Ἐφέσιος, ἐπιγενόμενοι πάλιν ἀνέσωσαν, ὀρίζεται δὲ τὴν ῥητορικὴν Πλάτων καὶ ἐν τῷ Γοργίᾳ ⁴⁸ πειθοῦς δημιουργὸν διὰ λόγων ἐν αὐτοῖς ταῖς λόγοις τὸ κῦρος ἔχουσιν πειστικῆς, οὐ διδασκαλικῆς· καὶ οἱ τοῦ ὅρου προϊστάμενοι σαφῶς λέγουσι, καὶ καλῶς ἔχειν τὸν ὅρον, διὸ μὴδὲ ἰρμηνείας δεῖσθαι· λέγουσι γὰρ, ὅτι διὰ τοῦτο εἶπεν διὰ λόγων, ἐπειδὴ καὶ πολλὰ ἄλλαι εἰσὶ ⁴⁹ διὰ λόγων πειθοῖ, καὶ ὅτι δι' ἔργων, ἐδήλωσεν Ὅμηρος. καθίσας γὰρ ἐπὶ τείχους τοὺς δημο-

42 Mon, Παλλαντιδῶν, 43 Mon, τετελευτηκότων μετὰ τὴν εἰς δημοκρατίαν, omisso τῶν τυράννων. 44 Mon, οὖν τις. 45 Par, 2, ad marg, ὅσους ῥήτορας ἀνέειλεν ὁ Ἀντίγονος σημ. Schol. In Aphthon, fine: Ἀντίπατρος δὲ ἐξ Ἀθηνῶν ῥήτορας ἀπέκτεινε δύο, καὶ ἑκατὸν ἐκ πάσης τῆς Ἑλλάδος. 46 Mon, ἐπονειδιστὸν τι. 47 Mon, ἀπωθοῦντο. 48 p, 455, a. coll. 450, c. 49 Par. 2. 49 Mon, εἰσὶν αἱ διὰ — καὶ ὅτι ἐστὶ δι' ἔ. 49

γέροντας, ⁵⁰ πολλά δὲ Ἑλένην παθόντας καὶ δυσχεραίνοντας τὴν παροῦσαν, ὅμως, ὡς εἶδον αὐτὴν παριούσαν, ⁵¹ ἐποίησεν αὐτοὺς μεταπεισμένους τὰ λεγόμενα ἐκεῖνα εἶτι ἀναβοᾶν,

Οὐ νίμεις, Τρῶας καὶ ἑκκλήμιδας Ἀχαιοὺς. ⁵²

5

Πάλιν ἡ Φρόνη περὶ ἀσεβείας ἐκρίνετο, καὶ Ὑπερίδης πολλὰ λέγων οὐκ ἔδυνήθη ⁵³ πείσαι· ὁρῶσα γοῦν αὕτη τὰς ἐλπίδας ἀπερρόμμενας, καὶ κινδυνεύουσα, διαρρήξαμένη τὰν χιτωνίσχον, οὕτως ἔπεισε τοὺς δικαστὰς ἐνδύναι, ὥστε διὰ θέας γενέσθαι. Πάλιν Μιλτιάδης ⁵⁴ 10 περὶ προδοσίας κρινόμενος, οὐδὲν εἰπὼν τὸ πάθος ὑπέδειξε, καὶ ἤρκεσεν ἀντὶ ῥητορείας ἡ θεία. Πάλιν ἐὰν μελετήσωμεν ζήτημα τοιοῦτον, ἐνθα πάθος ἢ καὶ κρίσις ὑπόκειται, εἰς τοῦτο μηχανητόν τὸ ζήτημα κλῖναι, ἵνα μᾶλλον δοκῶμεν ἐπιδεικνύναι τὸ πάθος, ἢ λέγωμεν· ⁵⁵ 15 εἶτα ἐπεὶ περ καὶ ἡ ῥητορικὴ καὶ ἡ ἰατρικὴ πείθει, οὐ διὰ τῆς πειθοῦς δὲ τὸ κῦρος ἔχει τῆς τέχνης, ἀλλ' ἐν τῇ ὑγείᾳ, ⁵⁶ διὰ τοῦτο προσέθηκε τὸ ἐν αὐτοῖς τοῖς λόγοις τὸ κῦρος ἔχουσα πειστικῆς, οὐ διδασκαλικῆς, ἐπειδὴ οὐ πάντως διδάσκει τὸν ὄχλον, ἀλλὰ πείθει. καὶ οὕτως 20 μὲν ὁ σοφὸς Πλάτων. λέξωμεν ⁵⁷ δὲ πρὸς τοῦτον, ἀποδεικνύντες αὐτὸν βεβαίως οὐκ ἔχοντα· οὐδὲ γὰρ ὑπὸ τοῦ Πλάτωνός ἐστιν ὁ ὅρος, ἀλλ' ὡς ἀπὸ τοῦ ⁵⁸ Γοργίου τοῦτον εἰσήνεγκεν· ἡνίκα δὲ οὐχὶ ⁵⁹ βεβαίως τι λέγει, ἑτεροπροσώπως ἀνατίθῃσι. Φαμέν οὖν, ὅτι πρῶτον ἀν- 25 ἀντίρροτος ὁ Δημοσθένους ὅρος, καὶ ὅτι ἡ ῥητορικὴ

50 Par. 1. τοῦ δημογέροντες — — παθόντες. recte leguntur in Cod. 1983. Par. 2. Mon. Tum Par. 1. Mon. παροῦσαν· ceteri παροῦσαν. 51 Par. 1. παριούσαν. Mon. Par. 2. περιούσαν. 52 H. γ. 156. 53 Mon. ἔδυνήθη. — Athen. XIII. p. 590. 54 Herod. VI. 136. cfr. Vol. V. p. 213. 55 Mon. λέγωμεν, εἶτ' ἐπ. 56 Mon. ὑγείᾳ et πειστικῆς pro πειστικῆς. 57 λέξωμεν. 58 τοῦ Mon. om. 59 Mon. οὐ.

δύναμις ἐν τῇ τῶν ἀκούνων εὐνοίᾳ καίται· ἔπαιτα οὐδὲ
γένος ⁶⁰ ἔχει, ὅθεν δὲ τοὺς ὅρους συνίστασθαι· τρίτον,
εἴπερ πειθοῦς δημιουργός, εὐρίσκονται δὲ ῥήτορες ⁶¹ δύο,
καὶ τὸν μὲν ἕνα πάντως ἀνάγκη περιγεγεῖσθαι, ἄρα οὖν
8 τὸν μὴ πείθοντα οὐκ ὀφείλομεν καλεῖν ῥήτορα; ἀλλὰ
πρὸς τοῦτο λέγουσιν, ὅτι καὶ ἰατροὶ πολλάκις ἐπισκέπτον-
ται, καὶ ὁ μὲν ἐπιτυγχάνει, ὁ δὲ οὐ· ἄρα οὖν περὶ ⁶²
τοῦτο οὐκ εἰσὶν ἰατροί; φαμὲν οὖν, ὅτι ἀνοίκειόν ἐστι
τὸ παράδειγμα· ἐκεῖ γὰρ οὐ τῆς ὑγείας δημιουργός ὁ
10 ἰατρός, ἀλλὰ περιποιητικός· ἐνταῦθα δὲ τὸ δημιουργός
ἐντέταχται, τὸ δὲ δημιουργός πάντως ἐστίν· ἔδει οὖν εἰ-
πεῖν, πειθοῖς κατασκευαστικός ⁶³ ἢ ἄλλο τοιοῦτον· ὠρί-
σατο δὲ καὶ ἄλλως· πολιτικῆς μορίου εἰδωλὸν τῆς δι-
καστικῆς· ἡμεῖς τοίνυν τὸν αὐτῆς ὅρον παραθησόμεθα.
15 Τῶν οὖν παραδόντων ⁶⁴ περὶ ῥητορικῆς οἱ μὲν ἀρετὴν
ἐκάλεσαν ἀπὸ τοῦ μείζονος καὶ ἐλάττονος ὀρισάμενοι,
οἱ δὲ κακίαν ὁμοίως, ἐκ τοῦ μείζονος καὶ ἐλάττονος τὸν
ὅρον παραδόντες· οἱ μὲν γὰρ αὐτὴν ἐκάλεσαν ἐπιστήμην,
ἀπὸ τοῦ μείζονος ὀριζόμενοι ἐπιστήμην ⁶⁵ τοῦ εὖ λέγειν
20 οἱ Στωϊκοί· τὸ δὲ εὖ λέγειν ἔλεγον τὸ ἀληθῆ λέγειν·
οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος ὠρίζοντο, λέγοντες αὐτὴν διαλο-
γικὴν εἶναι· ἡ δὲ διαλογικὴ οὕτως ὀρίζεται· δύναμις τοῦ
ὄντος πιθανοῦ· ⁶⁶ τοῦτον δὲ τὸν ὅρον οἱ περὶ τὸν Ἀλκι-
δάμαντα ἔλεγον· λέγομεν δὲ ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος, οὐχ ὅτι
25 ἐλάττων ⁶⁷ τῆς ῥητορικῆς ὁ ὅρος, ἀλλὰ τοῦ προλαβόντος
ἐστὶν ἐλάττων, τοῦ ⁶⁸ λέγειν αὐτὴν ἐπιστήμην· οἱ δὲ ἐν
τοῖς πράγμασιν ἀρετὴν αὐτὴν λέγοντες οἱ μὲν πολιτικὴν,

60 Mon. οὐδέ γε. marg. γένος. 61 Mon. ῥήτορι, et ἄρ' οὖν.
62 Mon. παρά, quod probo. 63 Mon. κατασκευαστικῆς. 64 Mon.
διαλαβόντων. 65 Parr. ἐπιστήμη. Mon. ἐπιστημῶ. 66 Par. 1.
τοῦ ὄντος, τοῦ πιθανοῦ. Par. 2. Mon. alterum τοῦ οἰ. — De
Alcidamante vide Spengel. συναγ. τεχν. p. 173. 67 Par. 1.
εἰλάσων. 68 τοῦ Mon. οἰ.

οἱ δὲ ὑποπολιτικὴν ἐκάλεσαν· καὶ πολιτικῆς μὲν ὅρος οὗτος· ἐπιστήμη τοῦ εὖ πράττειν τὰ τε ἴδια καὶ τὰ κοινὰ, διὰ τοῦ μὲν εἰπῆν τὰ κοινὰ τὸ πολιτικὸν δηλοῦντες, διὰ δὲ τοῦ τὰ ⁶⁹ ἴδια, τὸ ἡθικὸν καὶ οἰκονομικόν· ὑποπολιτικὴν δὲ ὁ λέγων αὐτήν, τὴν αὐτὴν μὲν εἶναι τῇ πολιτικῇ φησιν, ⁷⁰ ὑποβεβηκέναι δέ· καὶ τὸν μὲν πολιτικὸν τὸν δυνάμενον ἀφελεῖν ζῶντα, τὸν δὲ ὑποπολιτικὸν τὸν γράμματα τῇ πόλει καταλιπόντα ὠφελεῖν δυνάμενα· τῶν δὲ εἰς κακίαν καὶ ἀρετὴν διαβαλλόντων οἱ μὲν λέγουσιν αὐτὴν σοφιστικὴν, καὶ ὀρίζονται οὕτως· λόγων ἰσχὺς περὶ ¹⁰ τοῦ δοκοῦντος πιθανοῦ. Τούτου δὲ τὴν πρόφασιν Πράδικον καὶ Ἰππίαν φασὶ ⁷¹ δεδωκέναι· ὁ δὲ Πλάτων κολακείαν αὐτὴν καλεῖ, ὀριζόμενος πολιτικῆς μορίου εἶδος τῆς δικαστικῆς, ἔτι δὲ καὶ τυραννίδος ⁷² ἀπὸ τῶν Πύλων λόγων, πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἐμπειρίαν· καὶ ταῦτα ¹⁵ μὲν περὶ τῆς τέχνης φασίν.

Ἀναγκαῖον δὲ καὶ ⁷³ περὶ τούτου διαλαβεῖν, καὶ γινῶναι, κατὰ πόσους τρόπους συνίσταται· οὕτω γὰρ μαθησόμεθα, εἰ ἀρμόττουσι τῇ τέχνῃ οἱ ὅροι· ἔστιν οὖν ὕλη, εἶδος, τέλος, ὄργανον· ἔαν γὰρ τὰ τέσσαρα ταῦτα ²⁰ συνέλθῃ ἐν τῇ παραθέσει, παρόμοιά ἐστιν, εἰ δὲ μὴ, διαλλάττει, εἴπερ ⁷⁴ ἐν τούτων φανῇ, ὥς ἐστιν ἐντεῦθεν μαθεῖν. Ἔστω Σωκράτους εἰκὼν, ἥ μὲν ἐν ξύλῳ, ἥ δὲ ἐν λίθῳ. Τὸ μὲν εἶδος ἐν καὶ ἡ μίμησις, τέλος ὁ Σωκράτης· ὄργανα πολλάκις τὰ αὐτὰ, σμίλη ἢ τι τοιοῦτον· ²⁵ ἡ μὲντοι ὕλη διαλλάττει· καὶ ἐπὶ ἱατροῦ ἔστω, ὁ μὲν φαρμακός, ὁ δὲ χειρουργικός· τούτοις τὸ ⁷⁵ ὑποκείμενον οἶονεῖ ὕλη μία, τὰ σώματα, τὸ εἶδος ἐν οἱ ⁷⁶ λόγοι, τὸ

69 τὰ Mon. om. 70 Mon. φασίν. 71 Mon. ἱππίαν.

72 Parr. τυραννίδα. Mon. τυραννίδος ἀπὸ τῶν πολυλόγων. 73

καὶ Par. 2. Mon. om. 74 Mon. εἰ παρ' ἐν. 75 τὸ Mon.

om. 76 Par. 1. Mon. ἐν. Par. 2. ἐν. sq. τὸ Par. 1. om. est in Par. 2. Mon.

τέλος ἀμφοτέρων ἢ ⁷⁷ τῆς ὑγείας ζήτησις· ἀλλὰ τὰ ὄργανα διάφορα· ὁ μὲν γὰρ ἴσως τέμνων καὶ καίων, ὁ δὲ τῇ διαίτῃ χρώμενος θεραπεύει· καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, ἐὰν μηκέτι ⁷⁸ τὰ τέσσαρα ταῦτα συνέλθῃ, οὐ σώζεται ἢ ὁμοίως. Ἐξετάσωμεν οὖν καθ' ἕκαστον ὅρον, εἰ δυνάμεθα πρὸς τὴν ῥητορικὴν ἀρμόσαι. πιθανῶς μέντοι ὁ λόγος προσέλθῃ· ⁷⁹ τὸν γὰρ ἀληθινὸν ὅρον εὐθὺς ἀποδώσωμεν· οἱ τοίνυν λέγοντες ⁸⁰ τὴν αὐτὴν ἐπιστήμην, λέγουσιν, ὅτι τῆς ἐπιστήμης ὕλη ⁸¹ ἐστὶν τὸ περὶ τῶν ὄντων, ⁸² ἢ ὄντα ἐστὶ, διαλέγεσθαι· εἶδος δὲ τῆς ἐπιστήμης τοὺς λόγους ποιῆσθαι· οὐκοῦν καὶ ὁ ῥήτωρ οἶδε, περὶ ὧν διαλέγεται, καὶ περὶ τῶν προοιμίων καὶ τῶν λοιπῶν· τέλος τὸ ἀγαθόν· ⁸³ ὄργανον ὁ λόγος αὐτός, ὃ πείθει· ὅπερ καὶ ὁ ῥήτωρ ἔχει· τῆς δὲ διαλεκτικῆς ὕλη μὲν τὸ πιθανόν ἐν πᾶσιν, εἶδος ἢ δύναμις, διὰ συλλογισμῶν γὰρ πρόεισι, τέλος ἢ πειθὼ, ὄργανα τὰ ἐνδοξα πρόσωπα· παραπλησίως οὖν καὶ τὰ τῆς ῥητορικῆς· τῇ δὲ πολιτικῇ ὕλη μὲν τὰ πράγματα τὰ πολιτικά, εἶδος δὲ τὸ πάντων ὁμοίως ἐπιμελεῖσθαι, τέλος τὸ συμφέρον, τὸ δίκαιον, ⁸⁴ τὸ καλόν, ὄργανον οἱ κατὰ μέρος τεχνῖται· οἱ δὲ κακίαν λέγοντες καὶ σοφιστικὴν φασιν, ὅτι τῇ σοφιστικῇ ὕλη τὸ περὶ πάντων δοκεῖν πιθανῶς διαλέγεσθαι, εἶδος τὸ ⁸⁵ παλίμβολον καὶ ἄστατον, τέλος ὁ χρηματισμός, ὄργανον ἡ ὁμωνυμία τῶν λέξεων καὶ τὰ παρειμένα· οὐκοῦν ⁸⁶ καὶ ὁ ῥήτωρ περὶ πάντων δοκεῖ πιθανῶς ποιῆσθαι τοὺς λόγους· εἶδος δὲ ἔχει καὶ τὸ μηδαμοῦ τοῖς αὐτοῖς ἐμμένειν· ἀμέλει εὐρίσκομεν τοὺς ῥήτορας, καὶ ἀπολογίας

77 Par. 1. οἱ. Mon. ὑγείας. 78 Mon. μὴ κατά. 79 Par. 1. προσέλθω. 80 Mon. λέγουσι δὲ αὐτήν. 81 ὕλη ἐστὶν — ἐπιστήμης Mon. om. 82 τῶν Mon. om. 83 Mon. h. l. repetit: οὐκοῦν καὶ ὁ ῥήτωρ οἶδε, περὶ ὧν διαλέγεται. 84 τὸ Mon. om. 85 Par. 1. χρησμός. Par. 2. Mon. χρηματισμός. 86 Mon. τοὺς λ. ποιῆσθαι.

καὶ κατηγορίας περὶ τῶν αὐτῶν ποιουμένους, ὥς καὶ ὁ Ἀντιφῶν ἔχει τὴν τετραλογίαν, ⁸⁷ ὑπὲρ καὶ κατὰ καὶ πάλιν ὑπὲρ περὶ τῶν αὐτῶν ⁸⁸ καὶ εἶδος τί· τέλος δὲ τὸν χρηματισμόν· ἀμίλει καὶ Δημοσθένης πλείστα λαβὼν τὴν ὑπὲρ τῶν Μεγαλοπολιτῶν συμβουλὴν ἐποίησατο· ὄργανον δὲ καὶ αὐτὸς ἔχει τὴν ὁμωνυμίαν ⁸⁹ τῶν λέξεων, ὥσπερ ἐπὶ τῶν σοφιστικῶν ἐκείνην· ⁹⁰ κίονες ἦσαν ἐνταῦθα χθῆς; εἴτα λέγουσι, καὶ πῶς μὴ σήμερον ἄδουσιν; ⁹¹ ἐπειδὴ γὰρ τὸ ἦσαν σημαίνει τὸ ἐμελῶδουν, σημαίνει καὶ τὸ ὑπῆρχον, ἐν τῷ τῆς ὁμωνυμίας ἐσοφίζοντο· ἐκ δὲ ¹⁰ τῶν παρειμένων, ὥσπερ ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοκράτους ἐκείνου ⁹² εἰπόντος, ἐάν τις ἀποκτείνῃ Χαριδημον, καὶ σιωπήσαντος διὰ τὸ δῆλον, ὁ Δημοσθένης ὡς ἀναγκαῖα ἀπαιτεῖ, πότερον ἐκὼν ἢ ἄκων, δικαίως ἢ ἀδίκως· πάλιν ὕλη τῇ κολακείᾳ τὰ ἐξαπατώμενα πάθη· ὁρῶσα γὰρ τινα ¹⁵ περὶ ἀνδρείαν φιλότιμον, ἐντεῦθεν τὴν ἀπάτην ἐργάζεται· εἶδος τῇ κολακείᾳ ⁹³ ἢ τῆς εὐνοίας προσποιήσεις, τέλος ὁ χρηματισμός, ὄργανον ἀπατηλὸς λόγος· οὐκοῦν καὶ τῇ ῥητορικῇ ὕλη μὲν ἂν εἴη τὰ πάθη τῶν πολιτῶν· εἶδος δὲ ἢ τῆς εὐνοίας προσποιήσεις· ἀμίλει ὁ Δημοσθέ- ²⁰ νης ἀπαιτῶν αὐτῷ εἰνοεῖν ⁹⁴ τοὺς δικαστὰς, αὐτὸς δοκεῖ ἐκείνοις εὖνους εἶναι· οἱ δὲ τυραννικὴν λέγουσιν, ὅτι ὕλη τῷ τυράννῳ ἢ βλαπτομένη πόλις, ⁹⁵ εἶδος δὲ ἢ παράνομος γνώμη, τέλος ἢ ἡδονή, ὄργανον οἱ ⁹⁶ κατὰ μέρος πολῖται· διὰ γὰρ τούτων ἐκείνους τιμωρεῖται· οὐκ- ²⁵ οὖν καὶ τῷ ῥήτορι ὕλη ἢ τῶν πολιτῶν βλάβη, εἶδος

87 Mon. διτετραλογίαν. 88 Par. 1, αὐτῶν. Mon. Par. 2. αὐτῶν. Σηφ. καὶ εἶδος τί Par. 2. om. 89 Mon. ὁμωνομίαν. 90 Mon. ἐκείνων. 91 Mon. ἐμελῶδουν, marg. σημαίνει τὸ ἐμελ. 92 Par. 1. ἐκείνα, — contra Arist. p. 615. Mon. ὁ δι. marg. ὁ δῆμος. 93 τῇ κολακείᾳ ἢ τῆς εὐν. — — λόγος, οὐκοῦν καὶ Par. 1. om., recepi ex Par. 2. Mon. 94 Mon. εὐνοεῖν αὐτῷ. 95 Par. 1. πόλις. 96 οἱ Mon. om.

ἡ ⁹⁷ τῆς γνώμης κακία, τέλος ἡ τῶν ἔργων ἡδονή· ὄργανον ἡ δὲ ἄλλων ἐπιβουλή· τῆς δὲ ἐμπειρίας οὐδὲν τὸ διαφέρειν πρὸς τὴν ἐπιστήμην, ἢ τὸ εἶδος· ὁ μὲν γὰρ λόγῳ, ὁ δ' ⁹⁸ ἐμπειρία πρὸς ἓν τέλος ἐπιέγονται· καὶ
 5 ταῦτα μὲν οὕτως. Ἡμεῖς δὲ μικρὸν ἄνωθεν ἀναλαβόντες δεῖξομεν αὐτοὺς μηδὲν τῆς καθ' ἡμᾶς ῥητορικῆς εἰρηκότας. Τρεῖς τοίνυν ⁹⁹ ῥητορικὰς ὑποτίθενται· μίαν μὲν τὴν ἀνωτάτω καὶ σύνδρομον τῇ φιλοσοφίᾳ· δευτέραν δὲ τὴν μέσην· τρίτην δὲ ¹ τὴν κολακευτικὴν· καὶ
 10 ἐξήγησεν Ἀριστοτέλης, διατί ἐδέησε μέσην εἶναι ῥητορικὴν· καὶ φησιν, ὅτι τὸν δῆμον καὶ τοὺς δικαστάς, ἐξ ἰδιωτῶν συγκειμένους, οὐ δυνατόν τῇ πρώτῃ ἐπακολουθεῖν ² καὶ ἐπιστημόνως τὰ λεγόμενα δέξασθαι, ὅθεν ἀνάγκη γέγονε, τὴν μέσην γενέσθαι· ἔπειτα ἡ δυνάμεις
 15 ἐφ' ἑκατέραν ῥέπει διὰ τὸ ἀναγκαῖον τῶν πραγμάτων, καὶ οἱ ταύτην μετιόντες ἄμφω ἐπίστανται καὶ τὰ βλάπτοντα καὶ τὰ λυσιτελοῦντα, ἀλλ' οὐχ ὅπως χρῆσονται, καθάπερ ὁ ἰατρός οἶδε μὲν καὶ τὰ δηλητήρια καὶ τὰ ἀλεξιφάρμακα, οἶδε δὲ οὐχ ἵνα ποιῇ, ἀλλ' ἵνα γινώσκων
 20 φυλάξῃται· καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. οἱ δὲ περὶ τὸν Εὐαγόραν ὁρῶντες τοὺς μετιόντας ποικίλους ὄντας, καὶ οὐδὲ μιᾷ χρωμένους γνώμῃ, ³ παραπλησίως αὐτὴν διείλοντο, καὶ ἔφασαν εἶναι πέντε, ὡς φωνὴν εἰς διάφορα σημαινόμενα διελόντες. τὰ γὰρ διαιρούμενα ἢ ὡς γένος εἰς
 25 εἶδη διαιροῦνται, ⁴ ἢ ὡς ὅλον εἰς μέρη, ὡς ἂν εἴπω, τοῦ ἀνδριάντος τὸ μὲν πόδες, τὸ δὲ κεφαλὴ· ἢ ὡς εἶδος οὐσίας εἰς συμβεβηκότα· τῶν ἀνθρώπων ὁ μὲν λευκός, ὁ δὲ μέλας, καὶ τὰ ὅμοια· ἢ ὡς συμβεβηκότα εἰς οὐσίαν· ὡς ἂν εἴπω, τοῦ μὲν λευκοῦ τὸ μὲν κύκλος, ⁵

97 ἡ Mon. om. 98 Mon. ὁ δέ. 99 Mon. τοίνυν εἶναι, et ἀνωτάτην. 1 δὲ Mon. om. 2 Mon. παρακολουθεῖν καὶ ἐπιστήμονος. 3 Mon. γνώσει. 4 Mon. διαιρεῖται. 5 Mon. κύκλος. Par. 1. κύκλος.

τὸ δὲ μάρμαρον· ἢ ὡς φωνή, εἰς διάφορα σημαίνόμε-
 να, ⁶ ὡς ἂν εἶπω, Αἴας Ὀϊλέως ⁷ καὶ Αἴας ὁ Τελαμώ-
 νιος· κατὰ ταύτην οὖν τὴν διαίρεσιν πέντε εἶπον εἶ-
 ναι ῥητορικάς· τὴν μὲν σύνδρομον τῇ φιλοσοφίᾳ, ἣν
 ὠρίζοντο ⁸ ἐπιστήμην τοῦ εὖ λέγειν, ὅπερ οὐ δύναται ⁵
 κατὰ ῥητορικῆς ἀρμόζειν· εἰ μὲν γὰρ ἐπιστήμην εἶπε
 καταχρηστικῶς, οἶονεὶ τέχνην, τί μὴ καὶ τὰς ἄλλας τέ-
 χνας ἐπιστήμας ἐκάλεσε; ⁹ καὶ δῶμεν τοῦτ' ¹⁰ εἶναι,
 οὐδὲ οὕτως ὅρος κατὰ ῥητορικὴν ἂν λέγοιτο· οὐ περι-
 ἔλαβε γὰρ τὰ τῇ ¹¹ τέχνῃ συμβαίνοντα, καὶ γὰρ ἡ γραμ- ¹⁰
 ματικὴ τέχνη ἐστὶ τοῦ εὖ λέγειν· εἰ δὲ κυρίως ἔλαβε
 τὴν ἐπιστήμην, πλείοσιν ἐνέπεσεν ἀμαρτήμασι· τῆς γὰρ
 ἐπιστήμης μία ἐστὶν ὁδὸς ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν, οἷον γεω-
 μέτραι μέλλοντες περὶ τριγώνων διδάσκουσιν, ἐν τέλος ἔχου-
 σι καὶ μίαν ἀποδείξιν τὴν εἰς τοῦτο, καὶ ¹² πολλοὶ εἰ- ¹⁵
 σιν· οἱ δὲ ῥήτορες οὐ διὰ τῶν αὐτῶν ἄρχονται, οὐτ' ¹³
 ἀλλήλοις, οὔτε ἑαυτοῖς, ἀλλὰ καὶ πολλάκις ἀλλήλοις
 ἐναντιοῦνται· ὥσπερ παρὰ Θουκυδίδῃ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ
 ἱστορίᾳ ἐστὶ τῆς καταφρονήσεως μέμψις, „οὐ γὰρ δὴ ¹⁴
 ἐπὶ τὴν πολλοῖς βλάβασαν καταφρόνησιν καταφεύξε- ²⁰
 σθε“ ἐν ἑτέρῳ δὲ τρόπῳ ἐν τῇ τρίτῃ ¹⁵ ἱστορίᾳ φη-
 σιν, „ὅτι δεῖ κατὰ τῶν πολεμίων ἐλθεῖν, οὐ φρονήματι
 μόνον, ἀλλὰ καὶ καταφρονήματι.“ οὐκοῦν οὐκ ἐπιστήμη.
 οἱ δὲ λέγοντες εἶναι πολιτικὴν, ¹⁶ ὕστερον γὰρ περὶ τῆς
 διαλεκτικῆς ἐροῦμεν, οὐδ' αὐτοὶ ἀληθῆ φασιν· εἰ γὰρ ἐπι- ²⁵
 στήμη ἐστὶ τοῦ εὖ πράττειν, ἐδείχθη δὲ μὴ δυναμένη ¹⁷

6 Par. 1. σημαίνοντι. Mon. σημαίνόμενα. 7 Mon. Οἰλίας.
 sq. ὁ om. 8 Mon. ὠρίζονται. 9 Par. 1. ἐκάλεσαν, omisso
 ἐπιστήμας. corr. ex Mon. 10 Mon. τοῦτο. 11 τῇ ex Mon.
 recepi. 12 Mon. ἂν. 13 Mon. οὔτε ἄλλ', οὐθ' ἔ. 14
 δὴ ex Mon. recepi. — Thuc. I. 122. 15 L. II. 62. idem ex-
 for apud Planudam T. V. p. 220. 16 Mon. πολιτικῆ. 17
 Mon. δυνάμει ἐπιστήμην.

ἐπιστήμη εἶναι ἢ ῥητορικὴ, ἄλλοι λέγουσι τὴν ἐπὶ τὰ ἐναντία εὖ ἔχουσαν, ἣν καὶ Δημοσθένης καὶ Θεμιστοκλῆς μετήρχοντο· ἀμέλει Θεμιστοκλῆς ἐν νέοις μὲν ὧν πολλὴν ἐπεδείξατο τὴν ἀσέλγειαν, ἀνὴρ δὲ γενόμενος ἐδο-
 5 ξεν εἶναι προδότης καὶ χρήματα ὑπὸ τῶν Εὐβοέων κεκοιμένα· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ διαλεκτικὴ εἶναι δύναται· τέσσαρα γάρ ἐστι ταῦτα, δι' ὧν αἱ πίστις γίνονται· συλλογισμὸς, ἐπαγωγὴ, ἐνθύμημα, παράδειγμα· ὁ ¹⁸ συλλογισμὸς ἀπὸ τῶν καθόλου τὰ κατὰ μέρος κατασκευ-
 10 ᾶζει· οἷον πᾶσα προδοσία κακὸν, προδότης Αἰσχίνης, οὐκοῦν ἐστι ¹⁹ καὶ Αἰσχίνης κακόν· ἐπαγωγὴ ἀπὸ τῶν ²⁰ μερικῶν τὸ καθόλου· πᾶς ἄνθρωπος τὴν κάτω γένυν κινεῖ, καὶ ἵππος καὶ κάμηλος καὶ ὄνος, οὐκοῦν ἄρα πᾶν ζῶον τὴν κάτω γένυν κινεῖ· τοῦτο δὲ οὐ πάντως ἐστίν·
 15 ἀμέλει ὁ χροκόδειλος τὴν ἄνω γένυν κινεῖ· τὰ μὲν γὰρ καθόλου τῶν μερικῶν δι᾿ικνεῖται, τὰ δὲ μερικὰ οὐ πάντως τῶν καθόλου· ταῦτα μὲν οὖν τὰ ²¹ δύο ἢ διαλεκτικὴ κέκτηται καὶ χρῆται αὐτοῖς, ἡ δὲ ῥητορικὴ τό τε ἐν-
 20 ἀτελὲς συλλογισμὸς, καὶ οὐκ ἔχων ἀπὸ τοῦ συμπεράσματος τὸ ἀναγκαῖον, ὥσπερ ἐκείνος· ²² „ὁ γὰρ, οἷς ἂν ἐγὼ ληφθεῖην, ταῦτα πράττων καὶ κατασκευαζόμενος, οὗτος ἐμοὶ πολεμεῖ, κἂν μήπω βάλλῃ μηδὲ τοξενῇ“, οὐκ-
 25 ἐτι γὰρ ἐπήνεγκεν, ὥσπερ ἐν συμπεράσματι· οὐκοῦν ὁ Φίλιππος ταῦτα ποιῶν προδήλως ἡμῖν πολεμεῖ· παράδειγμα δὲ ἢ ἐκ τῶν προλαβόντων ὁμοίωσις, ὡς ἐν τῷ πρώτῳ Φιλιππικῷ· ²³ „εἰ γὰρ ὅθεν ἤκομεν Εὐβοεῦσι βε-
 30 συχοφαντικῇ, ὅθεν τυραννίδα αὐτὴν ἔλεγον, ἐν δ' ἐκ-

18 ὁ Mon. om. Paullo ante codd. ἀλλὰ μὴν, quod correxi.

19 Mon. ἔτεροι.

20 Mon. τῶν om.

21 τὰ Mon. om.

22

Phil. p. 115.

23 Mon. Φιλιππικῶν.

Ol. I. p. 11.

κλησίαις κολακικὴν ἐμπειρίαν, ἣν Δημάδης ²⁴ μετήρχετο, ναύτης ὢν, ἐπιπηδήσας δὲ τῇ τέχνῃ, καὶ ἀλόγως αὐτὴν μετερχόμενος· καὶ οὗτοι μὲν οὕτως πρὸς ²⁵ ἀπέχθειαν καὶ ἡδονὴν ὀρίζονται. Διονύσιος δὲ ἐπιγινόμενος ὁ Ἀλικαρνασεὺς, καὶ τῶν μὲν τὴν χάριν οὐκ ἀποδεξάμενος, ⁵ τῶν δὲ τὴν λοιδορίαν μισήσας, ὅρον αὐτῇ τὸν οἰκεῖον ἀπέδωκεν, ²⁶ εἰπὼν· ῥητορικὴ ἐστὶ δύναμις τεχνικὴ πιθανοῦ λόγου ἐν πράγματι πολιτικῷ τέλος ἔχουσα τὸ ²⁷ εὖ λέγειν. Ἐπειδὴ τοίνυν ἔγνωμεν περὶ τῆς ῥητορικῆς, ἀναγκαῖον ἐπὶ τοίτοις μαθεῖν καὶ τὸν ²⁸ τοῦ ῥήτορος ¹⁰ λόγον· ἔργα οὖν ῥήτορος ²⁹ τρία, νόησις, εὗρεσις, διάθεσις. Νόησις μὲν εἰς τέσσαρα διαιρεῖται, γινῶναι τε τὸ πρόβλημα, εἰ ³⁰ πολιτικὸν ἢ μὴ· τῶν γὰρ προβλημάτων τὰ μὲν ἐστὶ πολιτικά, τὰ δὲ φιλόσοφα, τὰ δὲ ἱατρικά, τὰ δὲ μέσα τούτων, ἃ πολιτικὴν μὲν ἔχει τὴν ¹⁵ ζήτησιν, ὕλην δὲ ἢ ³¹ ἱατρικὴν ἢ φιλόσοφον· καὶ περὶ μὲν πολιτικῶν εὐδηλὸν ἐστὶ, ³² τίνα φύσιν ἐπιδέχεται, τὰ δὲ ἱατρικὰ τοιαῦτά ἐστιν· οἷον διατὶ τὸ βρέφος ἔξ μὲν ὄν μηνῶν ³³ οὐ ζῇ, ἐβδόμῳ δὲ γεννώμενον ἢ ἐννάτῳ ζῇ· φιλόσοφον ³⁴ δὲ, εἰ ἢ ψυχὴ ἀθάνατος· τὰ δὲ ²⁰ μικτά, οἷον ἐγκύμονά τις ἐτύψε κατὰ γαστρὸς, καὶ κρίνεται φόνου. ἐνταῦθα γὰρ τὸ μὲν πλάσμα ἡγουν ἢ ζήτησις πολιτικὴ, ἢ δὲ ὕλη ἱατρικὴ· ἐκ δὲ φιλοσοφίας μικτά· οἷον ζωγράφῳ φιλόσοφος δοὺς χρήματα, εἶπε τὸ κάλλιστον τῶν ζώων γράψαι· ὁ δὲ τὸν κύκλον ³⁵ ἐποί- ²⁵

24 Par. 1. Δημοσθένης. Mon. Δημάδης. 25 πρὸς ἀπέχθ.
x. ἢ. ὀρίζονται. Par 1. om., recepi ex Mon. 26 Mon. ἀπο-
δίδωκεν. v. sq. πολιτικοῦ. 27 Par. 1. τοῦ. Mon. τό. an in
Par. 2. τοῦ legatur, non liquet in loco exeso. 28 Mon. τοῦ
ῥήτ. τὸν λ. 29 Mon. ῥητορείας. 30 εἰ Mon. om. 31 ἢ
Mon. om. 32 ἐστὶ Mon. om. 33 Mon. μηνῶν ὄν. 34
Mon. φιλόσοφα. 35 Mon. κύκλον. paullo post. ἐντ. ζητητίον,
εἰ ὁ κύκλος, omissis γὰρ et ζῶον.

ἦσε καὶ κρίνεται βλάβης· ἐνταῦθα γὰρ ζητητέον, εἰ ζῶ-
 ον ὁ κύκλος, ὅπερ ἴδιον φιλοσοφίας· ἡ μὲν τοι ζήτησις
 ἢ περὶ τῆς βλάβης πολιτική· ἐνταῦθα μέντοι δέει τὸν με-
 λετώοντα τοῖς ἐπιστατέμοις ἀνατιθέναι τὰς αἰτίας, ὥς καὶ
 5 ὁ Λυσίας ἐν τῷ περὶ ἀμβλώσεως, κρίνων φόνου τὸν ³⁶
 αἰτιον, βιάζεται ζῶον τὸ βρέφος ἀποδεικνύναι καὶ παν-
 ταχοῦ φησιν, ὥσπερ οἱ ἱατροὶ καὶ αἱ μαῖαι ἀπεφήναντο·
 καὶ ταῦτα μὲν οὖν τὰ προβλήματα· δεῖ δὲ νοῆσαι πρῶ-
 τον τὸν ῥήτορα καταμαθεῖν, εἰ συνέστηκεν, ἐνδέχεται γὰρ
 10 πολιτικὸν μὲν εἶναι, ἀσύστατον δέ· κατὰ δὲ τὴν νόησιν
 δεῖ καὶ τὸ εἶδος ἐπιγνῶναι, ἐφ' ὃ ἀνάγεται, ἢ δικανι-
 κὸν ἢ συμβουλευτικόν· τρίτον καὶ τὴν στάσιν, εἰς ἣν τὸ
 πρόβλημα ἀναφέρεται· μετὰ δὲ τὸ νοῆσαι ἐστὶν εὐρεῖν·
 εὗρεσις δὲ εἰς δύο διαιρεῖται, εἰς ἐνθύμημα καὶ παρά-
 15 δειγμα· ὧν τὸ μὲν ἕτερον ἴδιον τοῦ ῥήτορος, τὸ δὲ πα-
 ράδειγμα ἐκ τῶν παρ' ἐτέρων λαμβανόμενον ³⁷ τὴν πί-
 στιν ἐργάζεται· ἐνίοτε δὲ καὶ ἐναλλάξ εὐρίσκεται ταῦτα·
 πῇ μὲν ὑποταττομένου τοῦ παραδείγματος τῷ ἐνθυμή-
 ματι, ὥς ἐν τῷ πρώτῳ Φιλιππικῷ· ³⁸ μετὰ γὰρ τὸ δεῖ-
 20 ξαι, ὅτι λυσιτελεῖ τοῖς Ἀθηναίοις ἢ τῶν Ὀλυνθίων σω-
 τηρία, φησὶν, „εἰ γὰρ ὅθ' ³⁹ ἤκομεν Εὐβοεῦσι βεβοη-
 θηκότες,“ ἀλλαχοῦ δὲ ⁴⁰ μεταλλάξας εἶπεν· „ὅτι ⁴¹ ἀπ-
 ηγγέλθη Φίλιππος τρίτον ἔτος τουτὶ Ἡραῖον τείχος πο-
 λιρκῶν,“ καὶ ἐπενεγκῶν, „ἦν ⁴² ὁ καιρὸς αὐτὸς αὐτοῦ“
 25 καὶ τὰ λοιπά· δεῖ δὲ μὴ μόνον εὐρεῖν, ἀλλὰ καὶ ἐρμηνεύ-
 σαι. Ἑρμηνείας δὲ ἀρεταὶ τέσσαρες· σαφήνεια, συντο-
 μία, πιθανότης, Ἑλληνικὴ λέξις· ἡ δὲ διάθεσις εἰς δύο
 διαιρεῖται, εἰς τάξιν καὶ οἰκονομίαν· τάξις μὲν, ὥς ἂν
 εἰ-

36 τὸν Mon. om. cfr. Speng. συναγ. τεχν. p. 137. 37
 Mon. λαμβανόμενον. 38 Mon. Φιλιππικῶν. Ol. I. p. 11. 39
 Par. 1. ὅθεν. 40 δὲ Mon. om. 41 Ol. III. p. 29. ὅτ' ἄν.
 42 ἦν Mon. om.

εἶπω· ὅτι ἐν τῇ πραγματικῇ πρώτῳ μὲν τὸ δίκαιον, εἴ-
τα τὸ συμφέρον, καὶ αὕτη μὲν ἡ τάξις· οἰκονομία δὲ ἡ
πρὸς τὸ συμφέρον τῶν κεφαλαίων ἐναλλαγὴ, ὡς Δημο-
σθένους ἐν τῷ περὶ τοῦ στεφάνου, ἐπειδὴ κατὰ τὸ νό-
μιμον ἡσθένει, ⁴³ ἔρρωτο τῷ δικαίῳ· προὔταξε μὲν τὸ 5
δίκαιον, εἰς δύο διελών· εἴτα τὸ νόμιμον, καὶ μετ' αὐτὸ
πάλιν, τὸ δίκαιον· καὶ τῇ τοῦ δικαίου ἐκατέρωθεν βοη-
θείᾳ τὸ ἀσθενὲς τοῦ νομίμου κατέκρυψε· τινὲς δὲ καὶ
δύο ἕτερα προσήψαν τούτοις, ἀνήμην τε καὶ ὑπόκρισιν,
ἅπερ φασὲν μὴ εἶναι τοῦ ῥήτορος συστατικά, ἐπειδὴ 10
μὴδ' ἐν μελέτῃ πέφυκε γίνεσθαι, ἀλλὰ φύσει ἔστι
πλεονεκτήματα. ⁴⁴

Ἐξῆς ⁴⁵ ῥητίον περὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ παρόντος συγ-
γράμματος καὶ χρησίμου, καὶ συγγραφίως, καὶ γνησιό-
τητος καὶ ἐπιγραφῆς, καὶ ἐπὶ ποῖον εἶδος τῆς ῥητορικῆς 15
ἀνάγεται ὁ σκοπός. Σκοπὸς τοίνυν ἐστὶν αὐτῷ περὶ
προτάσεων γενικῶν προβλημάτων· τὸ δὲ χρήσιμον ἐντεῦ-
θεν σκοπητέον. Τῆς ῥητορικῆς τὸ μὲν ἐστὶν ἐξηγητι-
κόν, τὸ δὲ λεκτικόν, οὐδέτερον οὖν τούτων εἶδέναι δυνα-
τὸν ἀμύητον ὄντα τοῦ παρόντος συγγράμματος. Διελὼν 20
μὲν λόγον ἀρχαῖον χωρὶς τέχνης ἀδύνατον· εἰπεῖν δέ τι
καινότερον ἐκ τῆς τέχνης πάλιν ἀδύνατον. Περὶ δὲ συγ-
γραφίως οἱ μὲν λέγουσιν Ἑρμογένην τὸν ⁴⁶ Ταρσία συγ-
γεγραμέναι, ὡς Φιλόστρατος ἱστορεῖ ἐν τῷ βίῳ τῶν σο-
φιστῶν· καὶ φησιν αὐτὸν γεγονότα ἑτῶν ⁴⁷ πεντεκαίδεκα, 25
φύσεως δυνάμει χρησάμενον, ⁴⁸ ἐπὶ τὸ γράφειν ἐληλυ-
θέναι· καὶ νέον μὲν ὄντα διὰ τὸ εὐφυνὲς εἰς γνῶσιν
Μάρκῳ ⁴⁹ καταστήναι τῷ βασιλεῖ, εἰς ἄνδρας δὲ ἐλθόν-

43 Mon. ἡσθίνουσι. 44 Mon. πλεονέκτημα. 45 Par. 1.
ἔξ ἧς. 46 Mon. τὸν συγγραφία, ὡς Φιλ. ἱστορεῖ ἐν τοῖς βι-
βλίοις τῶν σοφιστῶν. L. II. 7. p. 577. Olear. cfr. Ald. p. 30.
47 ἑτῶν πεντ. Mon. om. 48 Mon. χρησάμενος. 49 Mon.
Μάρκῳ.

τα τὴν τῶν λόγων δύναμιν ἀποβαλεῖν, ὑπ' οὐδεμιᾶς νό-
σου· ὥς δέ τινες τὴν αἰτίαν βούλονται λέγειν, φασὶν,
ὅτι νέφ μὲν ⁵⁰ ὄντι τὸ θερμὸν πλεονάσαν τοσαύτην ἐν-
εποίησε περὶ τοὺς λόγους ἰσχύν, ἐπὶ γῆρας δὲ ἤκοντι ⁵¹
5 τὸ θερμὸν ἀποσβεσθὲν συνεῖλε τοὺς λόγους, καὶ ἦν ἐκεί-
θεν εὐκαταφρόνητος, ὅθεν οἱ τοῦτον ἐπιτωθάζειν βου-
λόμενοι γέροντα μὲν ἐν νέοις ἐκάλουν, ἐν δὲ γηράσκουσι
παῖδα· καὶ ὅτι τούτου φασὶν εἶναι τὸ σύγγραμμα, πί-
στιν ἐπιτιθέασι ταύτην, ὥς πεποιήται αὐτῷ ⁵² ὁ περὶ
10 τῶν ἰδεῶν· τῇ δ' αὐτῇ ἐπαγγελίᾳ ἐχρήσατο νῦν καὶ ἐν-
ταῦθα· ἡμεῖς δ' ⁵³ εἴτα τούτου ἐστίν, εἰθ' ἑτέρου, ὥς
φασὶ τινες, μηδὲν τῆς προσηγορίας διενεχθέντες, ὥς χρή-
σιμον τὸ σύγγραμμα δεχόμεθα. ⁵⁴ Ἀκόλουθον ἐπὶ τού-
τοις, περὶ τάξεως τοῦ βιβλίου διαλαβεῖν, καὶ δηλόν, ὅτι
15 προσηκούσης ἔτυχε τάξεως· τρεῖς γάρ εἰσιν ⁵⁵ αἱ ῥητορικαί,
αἷς καὶ αὐτὸς Ἑρμογένης συνεγράψατο, ἥ τε τῶν προ-
γυμνασμάτων καὶ ἡ παρούσα τῶν στάσεων καὶ ἡ περὶ
τῶν ἰδεῶν· εἰ μὲν οὖν ἰκανὸν ἦν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς τῷ ⁵⁶
περὶ στάσεων ἐγχειρῆσαι βιβλίῳ, εὐδαιμον ἦν· ἐπειδὴ
20 δὲ τῶν ἀνθρώπων ἡ ⁵⁷ φύσις οὐ πέφυκεν εὐθέως τῶν
μεγάλων ἀντιλαμβάνεσθαι, ἀλλὰ δεῖ ⁵⁸ πρότερον τοῖς
βραχέσις ἐμμελετήσασαν ⁵⁹ οὕτως ἐπὶ τὸ μείζον ἐλθεῖν,
ἀναγκαίως οἱ παλαιότεροι τῶν σοφιστῶν τὰ ⁶⁰ προγυμ-
νάσματα πρῶτον ἐδίδαξαν, εἴτα κατὰ δευτέραν τάξιν τὰς
25 στάσεις· καὶ τρίτον τὸ περὶ τῶν ἰδεῶν. Μῦθος μὲν γὰρ
καὶ χρεῖα καὶ γνώμη καὶ θέσις εἰς τὸ τῆς συμβουλῆς
εἶδος ἀνάγεται· ἐγκώμιον δὲ καὶ ψόγος καὶ σύγκρισις εἰς
τὸ πανηγυρικόν, ἀνασκευὴ δὲ καὶ κοινὸς τόπος καὶ ⁶¹

50 μὲν Par. 1. om., recepi ex Moh. 51 Mon. ἤκοντι.
Par. 1. ἤκοντα. 52 Mon. μὲν αὐτῷ. 53 Mon. δέ. 54
Mon. δεχόμεθα. 55 Mon. εἰθὲς φησ. 56 Par. 1. τῶν — βι-
βλίον. Mon. τῷ — βιβλίῳ. 57 ἡ Mon. om. 58 Mon. δῆ.
59 Mon. ἐζήτησαν. 60 τὰ Mon. om. 61 καὶ Mon. om.

νόμον εἰσφορά εἰς τὸ δικανικόν· καὶ ἐξήτληται, ⁶² διατὶ
τελείου ὄντος τοῦ ἐγκωμίου μετὰ τῶν προγυμνασμάτων
τὴν τάξιν ἐποίησαντο· καὶ φάμεν, ὅτι συναναμείμικται
τοῦτο μετὰ τῶν δύο εἰδῶν, τοῦ τε συμβουλευτικοῦ καὶ
τοῦ δικανικοῦ, ὥσπερ Δημοσθένης ἐποίησεν· ἐν μὲν συμ- 5
βουλευτικῷ ⁶³ τοὺς προγόνους ἐγκωμιάζων, καὶ τούτῳ
τοὺς Ἀθηναίους ⁶⁴ εἰς τόδε προτρέπομενος, ἐν δὲ τῷ
δικανικῷ τῷ περὶ τοῦ στεφάνου ἐγκώμια παραλαβὼν περὶ
ἐαυτοῦ πολιτικὰ καὶ ψόγον Αἰσχίνου. Διὰ τοῦτο γοῦν ἐπει-
δὴ τούτοις συνεπλέκετο τὸ εἶδος ὡς μερικόν, μετὰ τῶν προ- 10
γυμνασμάτων ἐτάχθη. Εἰκότως οὖν κατὰ δευτέραν τάξιν τὸ
περὶ στάσεων διδασκόμεθα, εἴτα μετὰ τοῦτο τὸ περὶ τῶν
ἰδεῶν· πρότερον γὰρ δεῖ νοῆσαι καὶ διελεῖν τὰ κεφάλαια,
καὶ οὕτως, ἅπερ ἐννοούμεθα, καὶ ἡ τέχνη παρέχει φρά-
ζειν· δεύτερα γὰρ ἐστὶ τὰ συνιστῶντα τὸν λόγον, δύνα- 15
μις καὶ ἡδονή· καὶ ἐν τοῖς ἐνθυμήμασι καὶ τοῖς κεφα-
λαίοις ἀναφαίνεται· ἡ δὲ ἡδονὴ διὰ τῆς φράσεως λαμ-
βάνει τὴν ἰσχύν τὰ τε σχήματα καὶ τὰ ἥθη, καὶ ὅσα
ἕτερα τῆς ἡδονῆς ἐστὶ παραστατικά· ⁶⁵ ζῶν γὰρ πρὸς
τῶν παλαιῶν ὁ λόγος ὠνόμασται, καὶ ὃν τρόπον τὸ ζῶ- 20
ον ἐκ ψυχῆς συνέστηκε καὶ σώματος, οὔτως καὶ ὁ λόγος
ἐκ ψυχῆς μὲν οἶονεῖ τῶν ἐνθυμημάτων ἐστίν, ἐκ δὲ σώ-
ματος τῆς φράσεως· καὶ ταύτην μὲν ἀπειλήφει τὴν τά-
ξιν εἰκότως.

Περὶ δὲ ἐπιγραφῆς ἐκεῖνο λεκτίον, ὡς ἐπέγραψάν 25
τινες Ἑρμογένους περὶ τέχνης ῥητορικῆς. ἁμαρτάνουσι
δὲ οὗτοι τοῦ δέοντος· οὐ γὰρ περὶ πάσης ῥητορικῆς τέ-
χνης πρόκειται ὁ σκοπός· αὐτίκα περὶ προοιμίων καὶ
διηγῆσεων καὶ τῶν ἄλλων ἕτεροι μὲν συνεγράψαντο, ὥσ-
περ Λολλιανὸς καὶ οἱ ⁶⁶ περὶ τοῦτο καταγινόμενοι, Ἐρ- 30

62 Mon. ἐξήτησαν. 63 Par. 1. συμβουλῇ. Mon. συμβου-
λευτικῷ. 64 Mon. ἀνθρώπους ἰ. τ. προτρέπομεν. 65 Mon.
παραστατ. Par. 1. περιστ. 66 οἱ Mon. om.

- μογένης δὲ περὶ τούτων οὐδενὸς παραδίδωσιν. οἱ δὲ περὶ
στάσεων ἐπιγράφοντες τὸν ἀληθῆ τοῦ τεχνογράφου σκο-
πὸν ἐποιήσαντο. Ἄλλ' ἐπειδὴ περὶ στάσεων ἐμνήσθημεν,
ἀναγκαῖον καὶ τὰς περὶ ⁶⁷ τούτων δόξας εἰπόντας τῶν
⁵ ὀρισσαμένων, εἶτα τὴν ἀντιλογίαν ποιησαμένους τὸν ἀλη-
θέστερον ὅρον ἐκθέσθαι. τινὲς οὖν εἶπον, στάσιν εἶναι
καὶ ἀμφισβήτησιν δύο ⁶⁸ προσώπων περὶ τὸ ὠρισμένον
πρᾶγμα· οὐχ ὑγιῆς δὲ ἐστίν, ⁶⁹ οὐ γὰρ ἔχει τὸ ἴδιον
τῆς ῥητορικῆς· αὐτίκα ⁷⁰ γοῦν καὶ γραμματικοὶ ἀμφισ-
¹⁰ βητοῦσι καὶ ὠρισμένον ἔχουσι τὸ ζητούμενον· ἄλλοι δὲ
οὕτως ὠρίσαντο· στάσις ἐστὶ τὸ ἐκ τῶν δύο προσώπων
καὶ στάσεων συνιστάμενον· οὗτος δὲ ὁ ὅρος ἔοικε τοῦ
ζητήματος εἶναι μᾶλλον ἢ τῆς στάσεως, ἄλλως τε οὐδὲ
τὸ ἴδιον ἔχει τῆς ῥητορικῆς, συναπενήνεται γὰρ τῷ πρῶ-
¹⁵ τῳ ὀρίσαντι· ⁷¹ ὁ δὲ ἀληθὴς οὗτός ἐστι· στάσις ἐστίν
ἀμφισβήτησις λογικὴ, καθ' ἣν αἱ διαιρέσεις τῶν κεφα-
λαίων γίνονται εἰς πίστιν κομιζομένων· λογικὴ μὲν ἐν-
εστί τῷ ὄρῳ, ἐπειδὴ καὶ ἄλλαι πολλαὶ δι' ἔργων ἀμφισ-
βητήσεις γίνονται, οἷον αἱ τῶν ἀνλητῶν καὶ τῶν ὁμοίων,
²⁰ τὸ δὲ καθ' ἣν αἱ διαιρέσεις τῶν κεφαλαίων πρὸς ἀντι-
διαστολὴν τοῦ προβλήματος· ἴδιον γὰρ τῶν στάσεων τὰ
κεφάλαια τοῦ ῥήτορος· οἱ γὰρ φιλόσοφοι οὐκ οἶδασιν
εἰς κεφάλαια τοὺς λόγους διαιρεῖν, ἀλλὰ τὸ ἀνυόμενον
ἐκ τῶν λόγων καλοῦσι κεφάλαιον. ⁷²
- ²⁵ Ὅτι πέντε μέρη τοῦ λόγου, παρὰ τισι δὲ τέσσαρα,
προοίμιον, διήγημα, πίστεις, ἐπίλογοι· προστιθέασί τι-
νες τὴν τε ἐφοδὸν καὶ παρέχθασιν καὶ αὐξησιν ἢ καὶ
ἀπὸ γνώμης· ὅτι οὐδέν ἐστι χαλεπώτερον, ἢ ¹ γείτονος

67 Mon. παρὰ ταύτης. 68 Mon. δυοῖν. 69 Mon. οὐ-
τος ἐστίν. 70 αὐτίκα γοῦν — τῆς ῥητορικῆς v. 14. Par. 1. om.
71 Par. 1. ὠρίσαντι. 72 Mon. 1. κεφάλαια. Desinit in his edi-
tio Spengelii.

1 ἢ Parr. om., recepi ex Dem. in Callicl. p. 1272.

πονηροῦ τυχεῖν· ὁ ² γὰρ ἐπιθυμήσας τοῦ χωρίου πρά-
 γματα μοι παρέχει, καὶ ἀπὸ τῶν μορίων τῶν περιστά-
 σεων προοίμιον γίνεται· μόρια δὲ περιστάσεων πρόσω-
 πον, πρᾶγμα, χρόνος, τόπος, αἰτία, ὕλη· πρόσωπον, οἶ-
 ον τριηράρχης· πρᾶγμα, εὐνοῶν τῇ πόλει· χρόνος, ἐπὶ ⁵
 τῶν Πελοποννησιακῶν· τόπος, ἐν ἱερομηνίᾳ κακῶς πε-
 πρακταί φασιν· τρόπος, ἢ διὰ σιδήρου, ἢ φαρμάκου·
 χαλεπὸν γὰρ ἐροῦμεν τὸν θάνατον τοῦτον τὸν τρόπον·
 ἀπὸ αἰτίας, προδότης ἦν οὗτος, ἐχθρὸς, ἐπίβουλος, μοι-
 χός· ἀπὸ δὲ ὕλης, τῷ πλούτῳ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ καθ' ἡμῶν ¹⁰
 πόλεμον ἤρατο, καὶ ὅτι τὸ προοίμιον προθεραπεία, ὁ δὲ
 ἐπίλογος ἔνεκεν τοῦ παροξυνθῆναι τὸν δικαστήν· ἐν γὰρ
 τῷ προοιμίῳ τὸ πρᾶγμα μανθάνει· ὁπότεν τοίνυν γνῶ
 τὸ πρᾶγμα, δυνάμεθα αὐτὸν παροξύνειν, πρὸ δὲ τοῦ εἰ-
 δέναι ἀδύνατον παροξύναι· καὶ ὅτι τὸ μὲν προοίμιον ¹⁵
 σαφές καὶ σύντομόν ἐστι, καὶ λέξιν μεταφορικὴν οὐκ
 ἔχον· ὁ δὲ ἐπίλογος σαφής μὲν ἐστίν, οὔτε δὲ περιῆχται,
 οὔτε σύντομός ἐστι· δυνατόν δὲ καὶ λέξει μεταφορικῇ
 χρήσασθαι, καὶ ὅτι τὸ προοίμιον ἐκ τοιοῦτων εἶναι χρή,
 ἐκ προτάσεως, ἐξ αἰτίας, ἥτις κατασκευὴ λέγεται, καὶ ²⁰
 ἀνταποδόσεως καὶ συναγωγῆς, ἥτις βάσις λέγεται. Πρό-
 τασις μὲν οὖν ἐστίν, καθ' ἣν προτάσσειν ποιούμεθα τοὺς
 λόγους, αἰτία δὲ, καθ' ἣν λέγομεν τοὺς λόγους, ἀπό-
 δοσις δὲ, καθ' ἣν ἀποδιδόμεν τὸν λόγον πρὸς τὰ προ-
 ειρημένα, συναγωγή δὲ, καθ' ἣν πάντα τὰ ῥηθέντα ²⁵
 συναγομεν λόγῳ. Ἔστι δὲ πρόβλημα, οἷον ῥήτωρ ἐφυ-
 γαδέυθη· στασιασάσης ³ τῆς πόλεως λόγον ἔγραψε περὶ
 ὁμονομίας, ὠμονόησεν ἡ πόλις· γράφει τις καθελεῖν τὸν
 ῥήτορα· προτείνομεν γὰρ οὕτως· ἔδει μὲν μὴ τὴν ἀρχὴν
 ἐκεῖνον φυγῇ περιβληθῆναι τότε· ἔπειτα τὴν αἰτίαν λέ- ³⁰
 γομεν· ὁ γὰρ λόγος βεβυαίαν ἐποίησε τὴν εὐνοίαν αὐ-

2 Parr. οὐ γὰρ ἐ. τοῦ χωρισμοῦ. scripsi δ γὰρ — χωρίου.

3 Cod. 1. 2. στασιασας τῆς πολιτικῆς.

τοῦ· ταχέως εἰς τὴν πόλιν αἰτὸν δεξώμεθα· τὴν δὲ συναγωγὴν οὕτως· ἢ δεινὸν εἶη τὸν ἐχθρὸν ὥς εὐεργέτην τιμωρεῖσθαι.

Περὶ διηγήσεως. "Ὅτι πιθανὴ γίνεται ἡ διήγησις, ὅταν μὴ μάχεται ἄλλοις τὰ τῆς πίστεως μόρια, οἷον Ἀριστείδης ὁ δίκαιος τοὺς φόρους τάξας κλοπῆς κρίνεται, μάχεται γὰρ τὸ πρόσωπον τῷ πράγματι· κατὰ δὲ τὴν αἰτίαν καὶ τὴν γνώμην ἡ διήγησις ἔχει ὀφείλει, οἷον ἡ προδότης ἡ ἀνδροφόνος ἡ ἐπίβουλος, ἡ ἐκ προνοίας ἐβλαψεν, ἡ ἡδίκησεν· οὐ δεῖ γὰρ τὴν διήγησιν δίχα τῆς γνώμης εἶναι· πάλιν εἰ ἔχει μαχόμενα τὰ τῆς πίστεως μόρια. ἐν τῇ διηγῇσι τοίνυν ὀφείλομεν καὶ τοῖς παρελθούσιν ὥς ἐνεστῶσι χρῆσθαι, οἷον φυγάδες πατρίδος πολεμουμένης ἐνίκησαν, γράφει τις αὐτοὺς κατα-
15 ἵεναι· ἐν γὰρ τῇ διηγῇσι λέγομεν οὕτως· ἄρα οὖν ἐκεῖνοι μνησιχακοῦσι; πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἀντὶ γὰρ παρελθούτων καὶ τὰ ἐνεστῶτα εἵπομεν· γίνεται δὲ διήγησις καὶ παρεγκεκλιμένη κατὰ τὴν πτῶσιν γινομένη τὴν αἰτιατικὴν, καὶ ἡ ἀπ' εὐθείας κατὰ τὴν ὀνομαστικὴν πτῶ-
20 σιν· καὶ ἵνα μὴ μακρολογῶμεν, ἥτις ἀρμόσει τῶν πέντε πτώσεων, ταύτῃ χρῆσόμεθα· πίστις δὲ εἰσὶν αἱ προτάσεις τῶν κεφαλαίων, καὶ αἱ λύσεις· ἔντεχνοι μὲν εἰσὶν αἱ ἀπὸ τῶν εἰκότων λεγόμεναι, ἄτεχνοι δὲ αἱ ἀπὸ τῶν ἀγράφων γνωσκόμεναι· ἐπίλογον δὲ ποιεῖς, ὅταν παθη-
25 τικὴ ἡ ὑπόθεσις ἢ ἡ δικανικὴ ἢ πολιτικὴ ἢ μέση· μέσος δὲ ἐστὶν ἐπίλογος ὁ ἐκάτερον ἔχων τὸ πολιτικόν, τὸ ἀνθηρόν, τὸ εἰς οἶκτον ἐπαγόμενον τοὺς δικαστάς· χρώμεθα δὲ ἐν τῷ ἐπὶ λόγῳ ταῖς προσωποποιούαις, ταῖς ἀποστροφαῖς, ταῖς παρεκβάσεσιν. "Ὅτι ἡ ὑπόθεσις συνέστη-
30 κεν ταῦτα ἔχουσα τὰ τρία· αἷτιον, συνέχον, κρινόμενον· αἷτιον μὲν οὖν ἡ τοῦ κατηγοροῦ πρότασις, καθ' ἣν ἐπιφέρει τὸ κρινόμενον, τὴν αἰτίαν, οἷον ἐφόνευσε· τὸ δὲ κρινόμενόν ἐστι τοῖς δικασταῖς, ἵνα ἀκούσαντες τοῦ αἰ-

τίον καὶ τοῦ συνέχοντος κρίνωσιν· εἰσὶ δὲ ὑποθήσεις αἱ μὲν πολιτικάι, αἱ δὲ παθητικάι, αἱ δὲ πανηγυρικάι, αἱ δὲ μέσαι· καὶ πολιτικάι μὲν εἰσιν αἱ συνεσιτῶσαι δίχα πανηγύρεων, οἷον τὸν εὐπαιδα γέρας λαμβάνειν, τρεῖς ἔχων τις παῖδας πρὸς ἅπαξ ἡριστευκότας, ἕτερος ἓνα 5 τρεῖς ⁴ ἡριστευκότα, ἀμφισβητοῦσι περὶ τοῦ γέρους· παθητικάι δὲ εἰσιν αἱ συνεσιτῶσαι ἐκ τινος συμφορᾶς, οἷον ἀποβαλοῦσά τις τρεῖς παῖδας ἀνῆρτησεν ἑαυτήν· καθελὼν αὐτήν ὁ ἀνὴρ κρίνεται κακώσεως. Ὅτι ἔργα ῥήτορος ἐστὶ ταῦτα, νοῆσαι, εὐρεῖν, τάξαι, οἰκονομῆσαι, 10 φράσαι, μνημονεῦσαι, ὑποκρίνασθαι. Νοῆσαι μὲν ἐστὶ καὶ ἱατροῦ, εὐρεῖν ταῦτα τὰ κεφάλαια, τάξαι δὲ τι πρῶτον εἰπεῖν καὶ τι δεύτερον· οἰκονομῆσαι τὸ προσηκόντως εἰπεῖν, μηδὲν ἐναντίον ἐπ' εὐθείας, ἢ κατὰ πάτερως, ἢ κατὰ πατρίδος, ἀλλὰ μετὰ τινος σχήματος καὶ 15 αἰδους· φράσαι δὲ Ἑλληνικῇ τῇ φωνῇ, μνημονεῦσαι δὲ τὸ πάντα εἰπεῖν, μηδὲν παραλιμπάνοντα· ὑποκρίνασθαι τὰ σχήματα, ἦθ' ἑστρατηγοῦ, ῥήτορος, πατρὸς, ἀνδρὸς, γυναικὸς.

Περὶ στάσεων.

20

Τῶν στάσεων αἱ μὲν εἰσὶ λογικάι, αἱ δὲ νομικάι· καὶ λογικάι μὲν εἰσιν αἱ ἀνωτάτω τέσσαρες, στοχασμός, ὅρος, ἀντίληψις, ποιότης· νομικάι δὲ τέσσαρες· ῥητὸν καὶ διάνοια, ἀντινομία, συλλογισμός, ἀμφιβολία· αἱ μὲν οὖν 25 ἄλλαι πᾶσαι στάσεις εἰσὶν εἶδη, ἡ δὲ ποιότης γένος· καὶ 25 διαιρεῖται εἰς δύο, εἷς τε ἀντιληπτικὴν καὶ ἀντιθετικὴν· τέμεται δὲ εἰς πραγματικὴν καὶ δικαιολογικὴν· ἡ μὲν πραγματικὴ εἶδος γίνεται, ἡ δὲ δικαιολογικὴ γένος· μενούσης δὲ τῆς ἀντιληπτικῆς ἐφ' ἑαυτῆς ἡ ἀντιθετικὴ εἰς τέσσαρα διαιρεῖται, ἀντίστασιν, μετὰστασιν, ἀντέγ- 30 κλημα, συγγνώμην· ὑφαίρουμένων τοίνυν τῶν τριῶν γε-

⁴ Par. 1. τρεῖς.

νῶν τῆς τε ποιότητος καὶ δικαιολογικῆς καὶ τῆς ἀντιθε-
 τικῆς, στάσεις γίνονται πᾶσαι δεκατρεῖς· οἷον στοχασμός,
 ὄρος, ἀντίληψις, πραγματικὴ, μετάληψις, ἀντίστασις,
 ἀντέγκλημα, μεταστάσις, συγγνώμη, ῥητὸν καὶ διάνοια,
 5 ἀντινομία, συλλογισμός, ἀμφιβολία· στάσις δὲ λέγεται
 παρὰ τὸ ἐκάτερον τῶν ἀγωνιζομένων ἵστασθαι, πρὸς ὃν
 νομίζει αἰρετόν. Τὰ ζητήματα τὰ μὲν ἐπ' εὐθείας ἄγε-
 ται ἐν δικαστηρίῳ, τὰ δὲ ἐσχημάτισται. Γίνεται δὲ τὸ
 σχῆμα τριχῶς, κατὰ μείζον, κατὰ τὸ πλάγιον, κατὰ τὸ
 10 ἐναντίον. κατὰ μείζον μὲν οὖν, οἷον ἐάλω Δημοσθένης ἐπὶ
 τοῖς Ἀρπαλείοις χρήμασι, καὶ ὁ μὲν κατηγορὸς αὐτῷ τιμᾶ-
 ται φυγῆς, ὁ δὲ ἀντιτιμᾶται αὐτῷ θανάτου, προσποι-
 ούμενός τὸ μείζον, ἵνα συγχωρηθῇ τὸ ἥττον, καὶ ὅπως
 ὀνειδίσῃ, ὅτι ὕλως αὐτοῦ κατεψηφίσαντο· κατὰ δὲ τὸ
 15 πλάγιον· νόμος, τὸν μαινόμενον φεύγειν· φήμης οὔσης,
 ὅτι σύνεστιν ὁ πατὴρ τῇ τοῦ υἱοῦ γυναικί, ἀξιοὶ ὁ παῖς
 ὡς μαινόμενος φεύγειν· καλεῖται δὲ καὶ κατ' ἐμφασιν·
 ἐνταῦθα γὰρ τῷ μὲν δοκεῖν περὶ τῆς μανίας ὁ παῖς δια-
 λέγεται· πλάγιον δὲ ἐμφαίνει τὴν τοῦ πατρὸς μοιχείαν,
 20 ὅτι τοὺς πολίτας ἐρυθριῶν οὐ φέρω τοῦ λοιποῦ πάθος.
 κατὰ δὲ τὸ ἐναντίον, οἷον νόμος, μὴ εἶναι προδότου
 γνώρισμα· τοὺς Θεμιστοκλείους γράφει τις παῖδας ἐξε-
 λαύνειν, οἱ δὲ ἀξιούσι καθαιρεθῆναι τὰ τεῖχη, ἃ Θεμι-
 στοκλῆς ὠκοδόμησεν· ἐνταῦθα γὰρ δεῖξαι βούλεται ἐκ
 25 τοῦ ἐναντίου, ὅτι οὐ προδότης ἦν· τὰ γὰρ ἐσχηματισμέ-
 να ἕτερον μὲν ἔχει τὸ κεκρυμμένον, ἕτερον δὲ τὸ φαινό-
 μενον· γίνεται δὲ, ὅταν μετὰ παρῶρησίας μὴ δυνώμεθα
 ποιεῖσθαι τοὺς περὶ τοῦ προκειμένου πράγματος λόγους.

Περὶ κατασκευῆς λόγου ῥητορικοῦ.

30 Παντὸς λόγου μέρη ἔστι τέσσαρα, προοίμιον, διή-
 γησις, ἥτις καὶ κατασκευὴ λέγεται, ἀγῶνες, ἐπίλογοι.
 Σημείωσαι δὲ, ὅτι τὰς ἀντιθέσεις καὶ τὰς λύσεις εἰς ἓν

συνάψας ἀγῶνας εἶπε, καὶ διὰ τοῦτο τὰ πέντε μέρη τέτ-
ταρά φησι· τοῦ γὰρ λόγου τὸ μὲν πραγματικὸν ἐστὶ,
τὸ δὲ παθητικόν· καὶ τὸ μὲν πραγματικὸν ἔχει διήγησιν
καὶ ἀγῶνας· ἐν ταύτοις γὰρ περὶ ζητήματος τῶν πρα-
γμάτων ποιοῦμεθα τοὺς λόγους· τὸ δὲ παθητικὸν ἔχει 5
τὰ προοίμια καὶ ἐπιλόγους. ἐν ταύτοις γὰρ πάθος κι-
νοῦμεν τοῖς ἀκροαταῖς· εὐνοίαν μὲν πρὸς ἡμᾶς, ὀργὴν
δὲ κατὰ τῶν ἀντιδίκων. Τούτοις προστιθέασι πολλάκις
οἱ ῥήτορες προσκατασκευὴν καὶ παρέκβασιν, ἣν καὶ προ-
διήγησιν ἐνιοὶ καλοῦσιν.

10

Ἀφορμαὶ λόγου ῥητορικῆς τρεῖς· ἐνθύμημα, παρὰ-
δειγμα, παραβολή· ἐνθύμημα μὲν οὖν ἐστὶ λόγος, ἐν ᾧ
τεθέντος τινὸς ὁμολογουμένου τοῖς ἀντιδίκους ἕτερόν τι
τῶν ἀμφισβητουμένων φαίνεται ἀποδεικνύμενον· οἶον, 1
„ὥσπερ οὖν διὰ τούτων αὐτῶν ἦρθη μέγας, οὕτω δεῖ 15
καὶ διὰ τούτων αὐτῶν καθαιρεθῆναι πάλιν.“ Παραβολή
δὲ ἐστὶ λόγος πράγματος οὐ γεγονότος μὲν ὠρισμένως,
ἐνδεχομένου δὲ γενέσθαι παράθεσις· „ἀλλὰ μὴν, 2 εἰ
τοῦτο γινήσεται, δέδοικα μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥστε
οἱ δανειζόμενοι μικρὸν εὐπορήσαντες χρόνῳ ὕστερον καὶ 20
τῶν ἀρχαίων ἀπέστησαν“. 3 Διαφέρει δὲ παράδειγμα
παραβολῆς, ὅτι τὸ μὲν ἀπὸ γεγονότων λαμβάνεται πρα-
γμάτων, ἡ δὲ καὶ ἐξ ἀορίστου καὶ ἐνδεχομένου γενέσθαι.
Ἀνάγεται δὲ τὰ τρία ταῦτα ἐπὶ τὸ ἐγχείρημα· φαίνον-
ται δὲ διὰ τῶν τριῶν, κόμματος, κώλου, περιόδου· κόμ- 25
μα μὲν οὖν ἐστὶ φράσις βραχὺ τι νοῆμα ἔχουσα· οἶον,
„δεῖ δὲ χρημάτων.“ 4 κῶλον δὲ ἐστὶ φράσις, ἐν ᾗ μέρος
νοήματος φαίνεται, οἶον, 5 „ἄλλως τε καὶ ὁμορον ἔχω-
σι.“ Περίοδος δὲ ἐστὶ λόγος ποικίλος ἐξ εἰκότων ῥημά-
των συγχείμενος, διάνοιαν αὐτοτελῆ δηλῶν, οἶον· 6 εἴτ’ 30

1 Dem. Ol. II. p. 20. Paulo ante Codd. περιβολή, quod correxi.

2 Codd. ἄλλῃ μὴν. Dem. Ol. I. p. 13. ἀλλὰ μὴν. 3 Codd. ἀπέ-
στησα. 4 Ol. I. p. 15. 5 Ol. I. p. 10. 6 Ol. I. p. 16.

οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ μὴδ' ἂν πάθοιτε ἂν, εἰ δύναιτ' ἐκεί-
 νος, ποιῆσαι, ταῦτα καιρὸν ἔχοντες οὐ τολμήσετε·"

"Ὅτι τρεῖς χαρακτῆρες εἰσι τῆς ῥητορικῆς, οἷον εἶδη
 φράσεως, αὐστηρὸν, μέσον, ἰσχνόν. Θουκυδίδης μὲν τὸν
 5 αὐστηρὸν ἐπετήδευσε χαρακτῆρα, καὶ Ἀντιφῶν, ὁ ῥήτωρ,
 ὁ τοῦτου διδάσκαλος· τὸν δὲ μέσον Δημοσθένης, Ὑπερί-
 δης, Δείναρχος, Λυκούργος· τὸν δὲ ἰσχνὸν Αἰσχίνης,
 Ἰσοκράτης, Λυσίας, Ἀνδοκίδης, Ἰσαῖος· οὗτοι γὰρ εἰσιν
 οἱ ῥήτορες οἱ διαπραττόμενοι.

10 "Ὅτι ἔργον ῥήτορος, προοιμιάσασθαι πρὸς παιδῶ,
 ἐπιλογίσασθαι πρὸς ὀργὴν καὶ ἔλεον.

"Ὅτι πέντε μέρη τῆς ῥητορικῆς· εὗρεσις, οἰκονομία,
 φράσις, ἐπίκρισις καὶ διάταξις τῶν εὗρημάτων· καὶ μέ-
 ρη τοῦ λόγου τέσσαρα· προοίμιον, διήγησις, ἐπίλογος,
 15 πίστις. Σημειωτέον δὲ, ὅτι τοὺς ἀγῶνας πίστει ἐκάλε-
 σεν, οὐς ἄλλοι ἀντιθέσεις καὶ λύσεις εἰπόντες, πέντε μέ-
 ρη ἔχειν τὸν πολιτικὸν εἰρήκασι λόγον. τὸ προοίμιον
 προσεχεστέρον⁷ ποιεῖ τοὺς ἀκούοντας, ἢ διήγησις δι-
 δάσκει τὸ πρᾶγμα, ἢ δὲ πίστις ἀνασκευάζει ἢ κατασκευ-
 20 ᾶζει τὸ προκειμένον, ὃ δ' ἐπίλογος ἐπιρρώννυσι τοὺς
 ἀκούοντας πρὸς τοὺς λέγοντας. Ἐπιχειρημά ἐστι λόγος
 κατασκευαστικὸς τοῦ προτεθέντος ζητήματος.

"Ὅτι ἐπὶ τὰς τέρας διηγήσεων· αὐξήσις, μείωσις, παρὰ-
 λειψις, ἐπανάμνησις, ἐπὶ τὸ κρεῖττον φράσις, ἐνάργεια.
 25 γίνεται δὲ ἡδυτάτη, ἐὰν γνώμας ἀναμίξης, καὶ ἀρχαιο-
 λογίαν εἴπῃς εὐκαιρως, ὥς ἢ παρ' Ὑπερίδῃ καὶ ἡθελαι καὶ
 πάθεσι ποικίλλεται.

Περὶ πίστεως.

Πίστις ἐστὶ λόγος κατασκευαστικὸς, ἄγων τὸν ἀκρο-
 30 ατὴν εἰς συγκατάθεσιν· ἄτεχνος πίστις, μαρτυρία καὶ

7 Pat. 1. προσχεριστ. scg. προσεχιστ.

νόμοι καὶ ψηφίσματα, συμβουλαὶ καὶ τὰ τοιαῦτα, ὅσα
 ἔγγραφα· ἔργον δὲ ῥήτορός ἐστιν ἐν ταῖς ἀτέχνοις πίστε-
 σι, τὰ μὲν βοηθοῦντα αὐξῆσαι καὶ αὐτοῖς βοηθῆσαι,
 τὰ δὲ καθ' ἡμῶν σμικρῦναι, καὶ ὡς οὐκ ἀξιόπιστα δια-
 βαλεῖν. Τί ἐστι παθητικὴ πίστις; τῷ πᾶθει τοῦ λέ- 5
 γοντος ἐπιφέρουσα τοῦ ζητουμένου τὴν πίστιν, οἷον, „ὡς
 γὰρ ἐμοῦ Φιλιππισμὸν κατηγορεῖ, ὃ γῇ καὶ θεοί.“ Ὅτι
 τόποι τῶν πίστεων οἱ γενικοὶ οὗτοι· ὅροι, διαιρέσεις,
 παράθεσις, στοιχεῖα, περιοχαί, ὅμοιον, παρεχόμενον,
 μάχη, δύναμις, κρίσις. Ὅτι ὁ ἐπιλόγος ἀνακεφαλαίωσιν 10
 ἔχει. Τέσσαρα δὲ εἶδη τῆς ἀνακεφαλαιώσεως, καθ' ὑπό-
 θεσιν, κατὰ στάσιν, κατὰ ἐπιχείρημα, κατὰ τόπον. Ὅτι
 πρῶτα πάθη τέσσαρα, λύπη, φόβος, ἐπιθυμία, ἡδονή·
 ἐπιθυμία ἐστὶν ἄλογος ὄρεξις, ἡδονὴ δὲ ἄλογος ἑπαρσις·
 ἔργον δὲ ἐπιλόγου, ἢ προϋπάρχοντα πάθη αὐξῆσαι, ἢ 15
 ἐμποιῆσαι μὴ ὄντα· διαφέρει δὲ προοιμίον, ὅτι ἐκεῖ ἐμ-
 ποιῆσαι πάθος δεῖ, ὥδε δὲ πρόσωπον αὐξῆσαι καὶ
 ἐπιρρῶσαι.

Περὶ κοινωνίας καὶ διαφορᾶς στάσεων. ¹

Ἴδιον στοχασμοῦ τὸ ἀνεύθυνον εἶναι τὸ πραττόμε- 20
 νον, σημεῖον δὲ τινος γίνεσθαι ὑπευθύνου, ὅρου δὲ τὸ
 λείπειν τι οὐ προστεθέντος, ἀσύστατον γενέσθαι ² τὸ
 πρόβλημα· ἀντιλήψεως τὸ μὴ τῶν φύσει ἀδίκημάτων
 εἶναι τὸ πραττόμενον, ἀλλ' ἐξωθεν ἐπιδείκνυσθαι· ἀντι-
 στάσεως τὸ μὴ δεῖν ³ ζητεῖσθαι, ἀλλ' ὁμολογεῖν μὲν τὸν 25
 κατηγορούμενον τὸ ἀδίκημα, ἀντιτιθέναι δὲ τι μεῖζον

¹ Exstat hoc caput etiam in cod. Par. 1741. fol. 297. ver-
 so. ad calcem Μαξιμου περι ἀλύτων ἀντιθέσεων. ² Cod. 1741.
 γίνεσθαι. ³ Par. 2. μηδὲν. Cod. 1741. τὸ μηδὲν ζητ. μήτε τὸ
 ἀδίκημα, μήτε τὸ εὐεργέτημα. ἀντεγκλήματος, τῷ μόνῳ τούτῳ τοὺς
 κατηγοροὺς ἀπολογεῖσθαι, κατηγορεῖν δὲ τοὺς ἀπολογουμένους. με-
 ταστάσεως etc.

εὐεργέτημα δι' αὐτοῦ γενέσθαι· ἀντεγκλήματος τὸ λέγειν αὐτὸν τὸν πεπονθότα ἄξιον εἶναι τοῦ τοιαύδε παθεῖν· μεταστάσεως, ὁμολογεῖν μὲν τὸ ἀδίκημα, ἕτερον δὲ ποιεῖν ὑπεύθυνον τῷ τολμήματι· συγγνώμης, ὁμολογεῖν μὲν τὸ
 5 ἀδίκημα πεποιηκέναι, φάσκειν δὲ συγγνώμης τυχεῖν· πραγματικῆς τὸ ζητήσεις ποιῆσθαι περὶ μελλόντων πραγμάτων· ῥητοῦ καὶ διανοίας τὸ τὸν μὲν κατηγοροῦντα τῷ ῥητῷ χρῆσθαι, τὸν φεύγοντα δὲ τῇ διανοίᾳ· συλλογισμοῦ τὸ τῷ κειμένῳ ῥητῷ κεκωλυμένῳ ἄλλο ἔξωθεν
 10 κεκωλυμένον ὅμοιον ἐπιδεικνύναι· ἀντινομίας το παραβᾶσθαι ἤδη τινὰ νόμον· ἀμφιβολίας δὲ τὸ ἐνὶ ῥητῷ σημαίνειν πλείονα· μεταλήψεως τὸ περιστατικὸν ἔχειν πλέον τοῦ πεπραγμένου.⁴

Διαφέρει στοχασμὸς ὅρου, ὅτι ὁ μὲν στοχασμὸς οὐ-
 15 σίαν οὐ φαινομένην ζητεῖ, ὁ δὲ ὅρος οὐσίαν φαινομένην τι καλεῖν ζητεῖ· καὶ ὁ μὲν εἰ ἔστιν, ὁ δὲ, τί δεῖ καλεῖν· μεταλήψεως δὲ, ὅτι⁵ ἐν στοχασμῷ τὰ πεπραγμένα ἢ λελεγμένα ἄλλων τεκμήρια, ἐν δὲ τῇ μεταλήψει αἱ περυστάσεις αὐτῶν γίνονται, οὐδενὸς ἑτέρου τεκμήριον· ἀν-
 20 τιλήψεως δὲ, ὅτι ἐν μὲν ἀντιλήψει φανερὸν καὶ τέλειόν ἐστι τὸ ἀδίκημα· ζητοῦμεν δὲ, ποῖόν τί ἐστιν· ἐν δὲ στοχασμῷ ἀφανές ἐστι τὸ πρᾶγμα, περὶ οὗ ἡ ζήτησις· πραγματικῆς δὲ, ὅτι ἐν μὲν στοχασμῷ τὰ κατὰ τὸν ἐνε-
 στῶτα χρόνον ζητοῦμεν, εἰ ἔστιν⁶ ἀπλῶς, ἐνταῦθα δὲ
 25 αὐτὸ τοῦτο ζητοῦμεν, πότερον συμφέρον ἢ οὐ, πότερον καλόν, ἢ οὐ· συγγνώμης δὲ, ὅτι ἐκεῖ μὲν τὸ ἀκούσιον ὁμολογεῖται, ἐνταῦθα δὲ αὐτὸ τοῦτο ζητοῦμεν, πότερον ἄκων, ἢ οὐ· πρὸς⁷ δὲ τὰς νομικὰς, ὅτι ἐκεῖ μὲν ὁμολογουμένου τοῦ πράγματος περὶ τὸν νόμον ἐστὶν ἡ ζή-

4 Cod. 1741. repetit h. l. titulum: περὶ διαφορᾶς τῶν στάσεων.

5 ὅτι Par. 1. et 2. om. recepi ex 1741. 6 Cod. 1741. εἰ ἄρα ἀπλῶς, ἐνταῦθα δὲ, ὁποῖόν τί ἐστι, πότερον συμφ. 7 πρὸς τὰς νομικὰς δὲ Cod. 1741.

τησις, ἐν δὲ τῷ στοχασμῷ τὸ ἐναντίον πρᾶγμα δηλόν
 ἔστι· συλλογισμοῦ, ὅτι ἐν μὲν τῷ συλλογισμῷ ὁμολο-
 γούμενον εἶναι δεῖ τὸ πρᾶγμα, ἐν δὲ τῷ στοχασμῷ περὶ
 τοῦ, εἰ ἔστιν ἡ ζήτησις. Διαφέρει ⁸ ὅρος ἀντιλήψεως,
 ὅτι ἐν τῇ ἀντιλήψει τῶν πεπραγμένων, οὐ τῶν φύσει ⁹
 ἀδικημάτων ἔστιν, ⁹ ἀλλὰ ζητεῖται, εἰ ἔστιν ἀδίκημα· ἐν δὲ
 τῷ ὄρῳ ὁμολογεῖται τὸ πεπραγμένον ἀδίκημα εἶναι· ῥη-
 τοῦ καὶ διανοίας, ὅτι ἐν μὲν τῷ ὄρῳ λείπει τῷ πρᾶγμα-
 τι, ἐν δὲ τῷ ῥητῷ καὶ τῇ διανοίᾳ περισσεύει· δεῖ γὰρ
 ἔξωθιν τι ἀντιφέρειν τῇ τοῦ νόμου φωνῇ· πρὸς τὰς ¹⁰
 λογικὰς δὲ, ὅτι ἐν ¹⁰ ἐκείναις τέλειον εἶναι τὸ πεπρα-
 γμένον δεῖ, ἐν τούτῳ δὲ ἀτελές· πρὸς τὰς νομικὰς δὲ,
 ὅτι ἐκεῖ μὲν περὶ τὸν νόμον ἡ ζήτησις, ἐν δὲ τῷ ὄρῳ
 ἀρχόμεθα ἀπὸ τοῦ νόμου· τὸ μέντοι ζήτημα οὐ περὶ τὸν
 νόμον, ἀλλὰ περὶ τὸ πρᾶγμα· συλλογισμοῦ δὲ, ὅτι ἐν ¹⁵
 ὄρῳ μὲν ¹¹ τοῦ λείποντος προτεθέντος ¹² τὸ ἀδίκημα
 σαφές, ἐν δὲ συλλογισμῷ οὐ δεῖται πρὸς συμπλήρωσιν
 τοῦ ζητήματος ¹³ ἕτερον θατέρον, ἀλλ' ἄρκει μὲν καθ'
 ἑαυτό. Μεταλήψεως δὲ, ὅτι ἐν ὄρῳ μὲν πάντως ἔκα-
 στος τὸ ἴδιον οἶδε ¹⁴ τοῦ ἐγκλήματος, ἐν δὲ τῇ μετα- ²⁰
 λήψει οὐ πάντως, πραγματικῆς δὲ, ὅτι αἱ μὲν ὀριστικαὶ
 ζητήσεις ἀπὸ τοῦ ῥητοῦ τὴν ζήτησιν ἔχουσιν, αἱ δὲ πρα-
 γματικαὶ ἀπὸ ῥητοῦ μὲν οὐδενός, ἀπ' αὐτῶν δὲ τῶν
 πραγμάτων.

Τίνι διαφέρει ἀντιλήψις τῶν ἀντιθετικῶν; ὅτι ἐν ²⁵
 μὲν ταῖς ἀντιθετικαῖς ὁμολογούμενον ἀδίκημα ἐκ τῆς
 περιστάσεως μᾶλλον ἀποδείκνυται, ἐν δὲ τῇ ἀντιλήψει
 τὸ ἐναντίον πρᾶγμα οὐ φύσει κακὸν ἐκ τῆς περιστάσεως

8 διαφέρει. Cod. 1741. om. 9 ἔστιν om. Par. 1. recepi
 ex 1741. et Par. 2. 10 ὅτι ἐν ἐκείναις — — πρὸς τὰς νομικὰς
 δὲ Cod. 1741. om. 11 μὲν Par. 1. om. recepi ex 1741. et
 Par. 2. 12 Cod. 1741. προτεθ. 13 Cod. 1741. ἀδίκηματος.
 14 Cod. 1741. οἶδεν.

ἀποδείκνυται καλὸν ἢ μὴ. πρὸς τὴν μετάστασιν δέ, ὅτι ἐν μὲν τῇ ἀντιλήψει, ἐφ' οἷς ἐποίησε, ¹⁵ κρίνεται, ἐν δὲ τῇ μεταστάσει, ἐφ' οἷς οὐκ ἐποίησεν· ἀντεγκλήματος δέ, ὅτι ἐκεῖ μὲν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ πεπραγμένου τὸ ὄνομα τῷ
 5 ἐγκλήματι τίθεται, ἐν δὲ τῇ ἀντιλήψει ἄλλο ἐπ' ἄλλον κρίνεται· πρὸς τὰς νομικὰς δὲ τῷ μῆτε ἀπὸ ῥητοῦ ἄρχεσθαι, μῆτε ἐν ῥητοῖς τὴν ζήτησιν ἔχειν, ὥσπερ ἐκείνη. ¹⁶ πρὸς δὲ συλλογισμὸν, ὅτι ἐν τῇ ἀντιλήψει ὁ κατήγορος ὅλου τοῦ πράγματος κατηγορεῖ, ἐν δὲ τῷ συλλογισμῷ
 10 τὴν μὲν ἀρχὴν συγχωρεῖ, ἐγκαλεῖ δὲ τῷ τέλει. μεταλήψεως δέ, ὅτι ἐν μὲν ¹⁷ ἀντιλήψει ἡ ἐξουσία ἐστὶ τοῦ ποιεῖν καὶ μὴ, ¹⁸ ἐν δὲ τῇ μεταλήψει ἀνάγκη τοῦ ποιεῖν. Τινὶ διαφέρει ἀντίστασις πρὸς ἀντίληψιν; ὅτι ἐν μὲν τῇ ἀντιλήψει ζητοῦμεν, εἰ ἀδίκημά ἐστι μᾶλλον, ἐν δὲ τῇ
 15 ἀντιστάσει ζητοῦμεν οὐδέν· ἀμφοτέρω γὰρ ὁμολογῆται· ῥητοῦ δὲ ¹⁹ καὶ διανοίας, ὅτι ἐν μὲν τῇ ἀντιστάσει δύναται καὶ ἄνευ νόμου συστήναι ζήτησις, ἐν δὲ τῷ ²⁰ ῥητῷ καὶ διανοίᾳ πᾶσα ἀνάγκη νόμον τινὰ εἶναι· εἰ δὲ μὴ, ἀσύστατον ἂν εἴη τὸ ζήτημα· πρὸς ἀντέγκλημα, ὅτι
 20 ἐκεῖ μὲν τὸ πρᾶγμα ὁμολογῶν ὁ φεύγων οὐκ ἀδικεῖν ἔφη, ²¹ ἀλλ' ἄξιον εἶναι τὸν πεπονθότα τοῦ πάθους, ἐν δὲ τῇ ἀντιστάσει ἀδικεῖν μὲν ὁμολογεῖ καὶ αὐτὸς, ²² μείζον δὲ τὸ ἀγαθὸν ἀντιτιθῆσιν. Στοχασμοῦ δέ, ὅτι ἐκεῖ μὲν ἁδηλὸν ²³ ἐστὶ τὸ πεπραγμένον, ἐνταῦθα δὲ τέλειον.
 25 Μεταλήψεως δέ, ὅτι ἐν μὲν τῇ μεταλήψει τὸ πεπραγμένον καλὸν ἐστὶ, καὶ αἰτιάσασθαι αὐτὸ οὐ δυνάμενοι με-

15 *Old.* 1741. ἐποίησεν. 16 *Par.* 1. ἐκείνη. *Par.* 2. et 1741. ἐκείνη. 17 ὅτι ἐν μὲν ἀντιλήψει — — τινὶ διαφ. ἀντίστασις πρὸς ἀντίληψιν *Par.* 1. om. *recepti ex* 1741. et *Par.* 2. 18 *Par.* 2. καὶ μὴ ποιεῖν. 19 δὲ *Cod.* om. *recepti ex* 1741. 20 τῷ 1741. om. 21 ἔφη *Cod.* om. *recepti ex* 1741. 22 *Cod.* 1741. καὶ αὐτοῦ γεγενῆσθαι τοῦ πάθους [*deest* ἄξιον] μείζον μίντοι τι ἀγαθόν. 23 *Cod.* 1741. ἄλλο.

ταλαμβάνομεν ἢ τρόπον ἢ τόπον ἢ χρόνον· ἐν δὲ τῇ ἀντιστάσει τὸ πεπραγμένον ἀδίκημα ἐνδείκνυμεν. Ἀντεγκλήματος δὲ, ὅτι ἐν μὲν τῇ ἀντιστάσει οὐδὲν ἔχει ὁ φεύγων τῷ πεπονθότι ἐγκαλεῖν; ἀλλ' ἑτέρω· ²⁴ ἐν δὲ τῷ ἀντεγκλήματι αὐτῷ τῷ πεπονθότι ὁ φεύγων ἀντεγκαλεῖ. ⁵

Τί διαφέρει μεταστάσις ἀντιστάσεως; ὅτι ἐν μὲν τῇ ἀντιστάσει αὐτὸς ὁ φεύγων φησὶ τὸ ἀδίκημα πεποιηθέναι, εἰργεσίαν προσάγων μείζονα· ἐν δὲ τῇ μεταστάσει ἐφ' ἑτερον τὴν τιμωρίαν τίθησι. ²⁵

Τίτι διαφέρει συγγνώμη πρὸς ῥητόν καὶ διάνοιαν; ¹⁰ ὅτι ἐν ἐκείνῃ μὲν ἄκων ὁ ἀπολογούμενος ἤμαρτεν, ἐν δὲ τῷ ῥητῷ ²⁶ καὶ τῇ διανοίᾳ ἰκὼν ἐπράξε· μεταστάσεως δὲ, ὅτι ἐκεῖ καὶ ποιήσας καὶ μὴ ποιήσας κρίνεται, ἐν δὲ τῇ συγγνώμῃ ²⁷ πράξας μόνον. Ἀντεγκλήμα μεταλήψεως, ὅτι ἐν μὲν τῷ ἀντεγκλήματι οἰκεία γνώμη καὶ ¹⁵ οὐκ ἀπὸ νόμου φαινόμεθα τὴν ἐξουσίαν ἔχοντες, ἐν δὲ τῇ μεταλήψει κατὰ νόμον πάντως τὸ πεπραγμένον εἰργασται· ῥητοῦ δὲ καὶ διανοίας μεταστάσις, ὅτι ἐκεῖ ὁ μὲν κατήγορος ῥητῷ χρῆται, ὁ φεύγων δὲ τῇ διανοίᾳ· ἐν δὲ τῇ μεταστάσει τὸναντίον ὁ μὲν κατήγορος ταῖς ²⁰ διανοίαις χρῆται, ὁ δὲ φεύγων τῷ ῥητῷ. συγγνώμης δὲ, ὅτι ἐν μὲν τῇ συγγνώμῃ τὰ μὲν ἰκούσια εἰς τὰ τῆς ψυχῆς πάθη ἀναφέρεται, τὰ δ' ἀκούσια εἰς ἀνάγκην μείζονα, ἐν δὲ τῷ ῥητῷ καὶ τῇ διανοίᾳ οὐκ ἔστι τὸ γεγονὸς ἅμα γύσει ἀδίκημα, ἀλλ' ἀπλῶς ἀπὸ τοῦ νόμου δο- ²⁵ καὶ κεκωλύσθαι· συλλογισμοῦ δὲ, ὅτι ὁ συλλογισμὸς ²⁸ ἐκ τοῦ φεύγοντός ἐστιν· ἐνταῦθα δὲ οὐκ ὥσπερ ἐν τῇ κατὰ συλλογισμὸν στάσει ἐκ τοῦ κατηγόρου. Τίτι διαφέρει συλλογισμὸς πρὸς μετάληψιν; ὅτι ἐν μὲν ²⁹ τῇ μεταλήψει τῷ μεταληπτικῷ ὁ διώκων κέχρηται, ἐν δὲ τῷ ³⁰

²⁴ Par. 1. 2. ἑτερον 1741. ἑτέρω. ²⁵ Cod. 1741. τίθησιν.

²⁶ Cod. 1741. ῥητῷ. ²⁷ Cod. μὴ πράξας. Cod. 1741. μὴ om.

²⁸ ὁ συλλογισμὸς Cod. om. recepi ex 1741. ²⁹ μὲν 1741. om.

συλλογισμῷ ὁ φεύγων· ἀντιλήψεως δὲ, ὅτι τῇ ἐξουσίᾳ³⁰
 οὐ καθόλου κέρεται. Τί διαφέρει μετάληψις ἄγραφος
 ἔγγραφου; ὅτι ἐν μὲν τῇ ἔγγράφῳ περὶ αὐτὸ τὸ ῥητὸν
 τὴν ζήτησιν γίνεσθαι³¹ συμβαίνει, ἰσχυριζομένων ἡμῶν,
 5 πρότερον³² μὴ συγχωρεῖσθαι τὴν δίκην ἢ συγχωρεῖσθαι·
 ἐν δὲ τῇ ἀγράφῳ συγχωρήσας τῷ ἀδικήματι³³ ὁ κατή-
 γορος καὶ συνδραμῶν τῷ ῥητῷ, ἐν τῶν³⁴ περὶ τὸ πρᾶ-
 γμα αἰτιάται. Συλλογισμὸς ἀμφιβολίας, ὅτι οὐδ' ὀρ-
 θῶς φησιν, ὡς ἐκείνη, οὔτε τῷ αὐτῷ ἔχει ῥητῷ χρωμέ-
 10 νους³⁵ τοὺς λέγοντας, ὅλῳ τε καὶ ὀρθῷ· συλλογισμῷ³⁶
 μὲν γὰρ τῷ αὐτῷ χρῶνται ἀμφοτέρω, ἀλλ' οἱ μὲν ὀρ-
 θῶς, οἱ δὲ πλάγιως. Ἀντινομίας³⁷ δὲ, ὅτι ἐκείνη μὲν
 καὶ διπλῇ ἐστὶ καὶ ὀρθῇ, ὁ δὲ συλλογισμὸς πλάγιος καὶ
 ἀπλοῦς. Ἀγραφος πραγματικῇ³⁸ διαφέρει τῆς ἔγγρα-
 15 φου· ἄγραφοι μὲν, ὅπου ἀμφισβητοῦσί τινες περὶ ῥητοῦ,
 ἔγγραφοι δὲ, ὅπου ψηφίσματος γράφεται ἡ ποιᾶς ὁ-
 ραῖς αἰτήσις. Ῥητοῦ καὶ διανοίας διαφέρει, ὅτι ὁ κατή-
 γορος τῷ ῥητῷ χρῆται, τῇ διανοίᾳ δὲ ὁ φεύγων· ἐν δὲ
 τῇ πραγματικῇ κατηγορίᾳ οὐκ ἔστιν, ἀξιώσις δὲ καὶ ἐν-
 20 λογία καὶ ἐπικυρώσεως σκῆψις· καὶ περὶ μελλόντων ἡ
 ζήτησις ἐπὶ τῷ λαβεῖν τι ἢ καταπράξασθαι τὴν ἀξίωσιν
 ποιοῦμεν, καὶ ἄρχεται ἀπὸ πράγματος, ζητεῖται³⁹ δὲ
 περὶ ποιότητος πραγμάτων, καὶ χρῆζομεν τοῦ πατρὸς ἢ
 τοῦ δεσπότου προτέρου.

25 Λολλιανοῦ. Προοίμιόν ἐστι λόγος παρηγορίαν ἔχων
 τῶν πρὸς τὰ κεφάλαια παιδῶν, προηγουμένως μὲν πρὸς
 ἀκρό-

30 Cod. 1741. τὴν ἐξουσίαν.

31 Cod. 1741. γίνεσθαι.

32 Cod. πρότερον. 1741. πρότερον. omisso sq. ἢ συγχωρεῖσθαι.

33 Cod. 1741. ἐγκλήματι. 54 τῶν Cod. 1741. om. 35 Cod.

1741. χρωμένη. 36 Cod. 1741. συλλογισμὸς γάρ. 37 ἀντι-

νομίας δὲ — — πλάγιος καὶ ἀπλοῦς Par. 1. 2. om. recepi ex

1741. 38 Cod. πραγματικῇ. 39 Cod. 1741. ζητεῖ.

ἀκρόασιν, ἤδη δὲ ὡς ἐκ περισσοῦ συνεφελκόμενος καὶ τὴν
 συγκατάθισιν. Μέρη δὲ προοιμίου τρία· πρότασις, κατα-
 σκευὴ καὶ βάσις· ἀρεταὶ δὲ προοιμίου τρεῖς· εὖνοια,
 προσοχή, εὐμάθεια· ὅτι ἔργον ῥήτορος, ὡς φησι Θεο-
 δέκτης, προοιμιάσασθαι πρὸς εὖνοιαν, διηγήσασθαι πρὸς 5
 πιθανότητα, πιστώσασθαι πρὸς πειθᾶ, ἐπιλογίσασθαι
 πρὸς ὀργὴν ἢ ἔλεον. Ὅτι ὕλη ῥητορικῆς τὰ πολιτικὰ
 ζητήματα. Ὅτι κατὰ Πλάτωνα τρεῖς ῥητορικαὶ, πρώτη
 ἡ καὶ σύνδρομος τῇ φιλοσοφίᾳ, τὸ γὰρ ἀληθὲς πάντη
 ἐπιζητεῖ· διαφέρει δὲ, ὅτι ἡ μὲν τὸ καθολικὸν προαιρεῖ- 10
 ται δίκαιον, ἡ δὲ τὸ ῥητορικόν· δευτέρα δὲ ἡ πρὸς ἐκά-
 τερα ῥέπουσα, ἀληθὲς τε καὶ ψεῦδος, ἥτις καὶ διαιρεῖ-
 ται τοῖς τρισὶν εἰδεσιν· τρίτη ἡ πρὸς ἡδονὴν αἰεὶ βλέ-
 πουσα καὶ κολακείαν· ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης πρὸς τέτταρα
 εἶναι ταῦτα τὴν ῥητορικὴν χρήσιμόν φησι, καὶ τὰς δι' 15
 αὐτῆς ἀποδείξεις· πρῶτον μὲν καὶ πρὸς τὴν τῶν ἀλη-
 θῶν καὶ δικαίων ἐν τοῖς πολιτικοῖς πράγμασιν ἐπίγνω-
 σιν· ὡς καὶ Πλάτων ἐν Φαίδρῳ·¹ „ῥήτορος μὲν γὰρ
 ἔργον τὸ τὰ ἀληθῆ λέγειν, δικαστῶν δὲ γε σωφρόνων
 τὸ τὰ δίκαια κρίνειν.“ δεῦτερον δὲ τὸ διὰ τῶν κοινῶν 20
 καὶ πιθανῶν λόγων πείθειν τοὺς πολλοὺς, ἀλλὰ μὴ διὰ
 τῶν ἐπιστημονικῶν, ὧν ἐπαῖειν παντελῶς ἀδυνατοῦσι·
 τρίτον τὸ πρὸς τὰ ἀντικείμενα δύνασθαι διὰ λόγων βοη-
 θεῖν ἑαυτοῖς· τέταρτον τὸ πᾶσαν ἐν λόγοις ἔχειν εὖνοιαν,
 ἥτις πρὸς πᾶσαν ἐπιστήμην χρήσιμος ἐκ τούτης ἡμῖν 25
 γενήσεται.

Ἐκ τῶν Πλουτάρχου εἰς τὸν Πλάτωνος Ἰορ- 28
 γίαν. Ὅρος ῥητορικῆς κατὰ Γοργίαν·² ῥητορικὴ ἐστὶ
 τέχνη περὶ λόγους τὸ κῆρος ἔχουσα, πειθοῦς δημιουργὸς 30
 ἐν πολιτικοῖς λόγοις περὶ παντὸς τοῦ προτεθέντος, πι-
 στευτικῆς καὶ οὐ διδασκαλικῆς· εἶναι δὲ αὐτῆς τὴν πρα-

¹ Imo Apologia, p. 18. a.
 Rhetor. VII.

² p. 450. c.

γματείαν ἰδίαν, μάλιστα περὶ δίκαια καὶ ἄδικα, ἀγαθὰ τε καὶ κακὰ, καλὰ τε καὶ αἰσχρά. Λόγος ἐστὶν ἐνδιάθετος ἔννοια ἀνθρωπίνη, καθ' ἣν ἡμῖν προσγίνεται τὸ τί χρὴ λέγειν, ἢ τί χρὴ πράττειν· λόγος ἐστὶ προφορικός
 5 δὴλωσις ἐννοίας ἀνθρώπου διὰ φωνῆς ἐνάρθρου.

Ὅρος ῥητορικῆς Σωπάτρου. Τί ἐστι ῥητορικὴ; δύναμις λόγου ἐν πράγματι πολιτικῷ, τέλος ἔχουσα τὸ εὖ λέγειν· καὶ ἐστὶ δύναμις λογικὴ τὸ γένος, τὸ δὲ ἐν πράγματι πολιτικῷ διαφορὰ, τὸ δὲ τέλος ἔχουσα ἴδιον.

II.

10 ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ ΤΩΝ ΣΤΑΣΕΩΝ.¹

Εἰ καὶ δόξειεν ἄν τινι παράδοξον τὸ ἐπάγγελμα, παντὸς ὑπεξελεῖν ἀμαρτήματος τὸν τεχνικόν, ἰπισχνούμεθα τοῦτο πάντως, Παύλου τοῦ πάνν δόντος ἡμῖν ἀποφαινεσθαι· οἱ μὲν γὰρ πολλοὶ τῶν σοφιστῶν οὐδὲ ὀνομά-
 15 ζειν ἀνέχονται ἄνδρα τοσοῦτον ἐν τέχνῃ διενεγκόντα· τῶν δὲ ὑπομνηματισάντων οἱ μὲν εἰκῇ τῶν ὀρθῶς ἐχόντων ἐπιλαμβάνονται, οἱ δὲ πρὸς τὰς κατηγορίας οὐκ ἀπηντήκασιν.² ἡμεῖς δὲ, εἴπερ τὰ τοῦ πάντα ἀρίστου δυνηθεῖμεν ἀκριβῶς ἀποσώζειν, τὰ τε κατηγορούμενα
 20 τοῦ δοκοῦντος ὑπολύσομεν ἀμαρτήματος, καὶ διασαφεῖν ἐξῆς ἅπαντα πειρασόμεθα. Ἡ μὲν οὖν ὑπόσχεσις οὕτω μεγάλη·³ ἀπτόμεθα δὲ ἤδη τῆς ἀρμοττοῦσης τῷ βί-

¹ Haec Prolegomena in Farnes. et Par. 2. scribae vitio cum Troili et Phoebammonis scriptis confusa sunt. ² Codd. ἀπαντήκασιν. ³ Dem. Phil. I. p. 44. — sq. τῷ Farn. om.

βλῖψ προθεωρίας. Τοὺς μέλλοντας περὶ διαιρέσεως λέ-
γειν ῥητορικῆς ὥσπερ ἐπὶ πασῶν τῶν τεχνῶν τρία ταῦτα
δεῖ πρῶτον εἰδέναι· εἰ ἔστιν ὅλως ῥητορικὴ, δεύτερον δέ,
ὅ τί ποτὲ ἔστιν· εἶτα ὁποῖόν τί ἐστι· καὶ πρῶτόν γε ζη-
τητέον, εἰ ἔστιν. Οἱ μὲν οὖν βουλόμενοι ἐκβάλλειν τὴν 5
ῥητορικὴν τοιοῦτῳ κέχρηται λόγῳ· εἰ ἔστι ῥητορικὴ,
φασίν,⁴ ἢ περὶ ἰδίων τινῶν διαλεχθήσεται, ἢ περὶ ἀλ-
λοτριῶν· καὶ εἰ μὲν περὶ ἰδίων, οὐκέτι περὶ πολιτικῶν·
ὁρώμεν γάρ τὴν πολιτείαν ἐκ διαφορῶν συνεστηκυίαν
τεχνῶν· εἰ δὲ περὶ ἀλλοτριῶν, ἢ περὶ μιᾶς διαλεχθήσε- 10
ται τέχνης, ἢ περὶ πασῶν. καὶ εἰ μὲν περὶ μιᾶς ἔρει τις
αὐτὴν διαλέγεσθαι, ψεύσεται, οὐ γὰρ ἔχει τις ἐπιδιδῆσαι
τέχνην τινὰ μίαν ἀφωρισμένην τῇ ῥητορικῇ, περὶ ἧς
μόνης ὁ ῥήτωρ αἰεὶ διαλήψεται· εἰ δὲ περὶ πασῶν δια-
λέξεται τῶν τεχνῶν⁵ ἡ ῥητορικὴ, δηλόν, ὅτι ὡς εἰδυνία, 15
ἢ ὡς ἀγνοοῦσα, καὶ εἰ μὲν⁶ ὡς ἀγνοοῦσα, οὐκ ἔστι
τέχνη, οὐδὲ προσεκτέον αὐτῇ τὸ παρὰ τὸ τυχόν φληνα-
φούση, εἰ δὲ ὡς εἰδυνία, τῷ περιττῷ καὶ τῷ ἀδυνάτῳ ἐκ-
βληθήσεται· τῷ μὲν ἀδυνάτῳ, ὅτι εὐρεθείη ἂν ἡ ῥητο-
ρικὴ οὐ μᾶλλον ῥητορικὴ, ἀλλὰ χαλκευτικὴ καὶ πᾶσαι 20
τέχναι, ὡς εἶπειν τοῦτο ἀδύνατον· τῷ δὲ περιττῷ, ὅτι
ἐξ ἀνάγκης⁷ ἕτερόν τι τῶν δύο σημαίνει, ἢ τὴν ῥητορι-
κὴν περιττὴν εἶναι τῶν ἄλλων οὐσῶν τεχνῶν, ἢ ἐκεῖνας
εἶναι περιττάς, ἐμπεριειλημμένας τῇ ῥητορικῇ· ἀλλὰ μὴν
αἱ ἄλλαι πᾶσαι τέχναι οὐ περιτταί, λείπεται ἄρα, περιτ- 25
τὴν εἶναι τὴν ῥητορικὴν· καὶ ταῦτα μὲν οἱ φάσκοντες
εἶναι αὐτὴν περιττὴν· οἱ δὲ ἀποδεικνύντες τὴν ὑπαρξίν
αὐτῆς φασιν, ὅτι πᾶσα τέχνη λογικὴ ἔστιν ἢ πρακτικὴ·
καὶ πρακτικαὶ μὲν τέχναι πολλαί, λογικαὶ δὲ δύο, ἢ τε
διαλεκτικὴ καὶ ἡ ῥητορικὴ, καὶ τούτου μὲν τέως ὁμολο- 30

4 Par. 1. εἰ ἔστι, φησὶ, ῥητ. Secutus sum Farn. 5 Farn.

Par. 2. τεχνικῶν. Par. 1. τεχνῶν. 6 καὶ εἰ μὲν ὡς ἀγνοοῦσα

Par 1. om. 7 Par. 1. ἕτερόν τι ἐξ ἀνάγκης.

γεῖται εἶναι ῥητορικὴ. Ἔστι δὲ ἐκεῖνο φάναι πρὸς τοὺς λόγους τῶν ἀναιρουντων αὐτήν· περὶ παντὸς πράγματος τέχνην ἔχοντος ἢ ἐνεργείας ἢ δυνάμει δύο λόγοι εἰσιν, ὁ μὲν προτρεπτικός, ὁ δὲ μεθδδικός τε καὶ τεχνικός. Κα-
 5 τὰ τοίνυν τὸν προτρεπτικὸν ἢ ῥητορικὴ τέχνη πάσας ἐν ἑαυτῇ ἔχει τὰς τέχνας, κατὰ δὲ τὸν τεχνικὸν οὐδὲ μιᾷ κοινωνεῖ. Δύναται μὲν πείθειν περὶ πάσης τέχνης ὁ ῥήτωρ, οἷον ὅτι καλὸν ἢ χαλκευτικὴ, καὶ ἄριστον ἢ τεκτονικὴ, πείσας δὲ ἀφίσταται, οὐ γὰρ αὐτῷ προσήκει
 10 διδάσκειν, πῶς ἂν τις τεκτῆναιτο ἢ χαλκεύσειε· τοῦτο γὰρ χαλκευτικῆς ἂν εἴη καὶ τεκτονικῆς, ἀλλ' ὅτι δεῖ χαλκεῦσαι πείσας⁸ τὸ τῆς ῥητορικῆς ἴδιον ἐπλήρωσε, καὶ ταῦτα μὲν, ὅτι ἔστιν ἡ ῥητορικὴ· τῇ δὲ ἐστὶ καὶ ὁποῖόν τι, κατὰδηλον ἅπασιν. Ἐπεὶ οὖν ἀποδέδεικται οὐσα ἢ
 15 ῥητορικὴ, ἄξιον εἰπεῖν, τίνι διαφέρει τῆς διαλεκτικῆς, κατὰ τὸ εἶδος αὐτῇ κοινωνοῦσα, λογικαὶ γὰρ ἄμφω. Διαφέρουσι δ' οὖν ἀλλήλων, πρῶτον μὲν τῇ ὕλῃ, ὅτι ἡ μὲν ῥητορικὴ ὕλην ἔχει τὰ πολιτικά, ἡ δὲ διαλεκτικὴ περὶ πάντων διαλεχθήσεται· ἔπειτα τοῖς ὄργανοις.¹⁰ Τῆς
 20 μὲν γὰρ ῥητορικῆς ὅργανα τὸ ἐνθύμημα καὶ τὸ παράδειγμα, τῆς δὲ διαλεκτικῆς ὁ συλλογισμὸς καὶ ἡ ἐπαγωγὴ. Ἐνθύμημα μὲν οὖν ἐστὶ συλλογισμὸς ἀτελής· παράδειγμα δὲ ἐστὶν¹¹ ὁμοιον ὁμοίῳ, γνῶριμον ἀγνωστούμε-

8 Farn. πείσας δέ. Par. 1. δέ om. 9 Partem sequentium usque ad p. 39. v. 24. anonymus auctor commentarii, qui in codd. Monn. 376. [A.] et 123. [B.] continetur, in Prolegomena sua recepit: „Ἰστίον, ὅτι δύο εἰσὶν λογικαὶ τέχναι, ἡ τε διαλεκτικὴ καὶ ῥητορικὴ· ἄμφω δὲ διαφέρουσιν ἀλλήλων, πρῶτον μὲν κ. τ. λ. 10 Sequitur in Farn. et Par. 2. πρῶττον δὲ τὸ συμβουλευτικὸν ἐκ τοιαύτης αἰτίας usque ad εν. τῷ δὲ λογικῷ τὸ συμβουλευτικόν, quae pertinent ad finem προλεγομένων Troili. Troilo annectunt ultimam partem Phoebammonis, Phoebammoni partem sequentem horum εἰς τὰς στάσεις προλεγομένων. 11

νῶ· καὶ πάλιν, συλλογισμὸς ἐστὶ λόγος, ¹² ἐν ᾧ τεθέν-
 των τινῶν ἕτερον ἐξ ἀνάγκης συμβαίνει παρὰ ¹³ τὰ προ-
 κείμενα τῷ ταῦτα οὕτως ἔχειν· ἐπαγωγὴ δὲ ἐστὶ μέθο-
 dos ἐκ τῶν κατὰ μέρος τῶν καθόλου πιστωτικὴ· ἔχει δὲ
 διαφορὰν τὸ μὲν ἐνθύμημα πρὸς τὸν συλλογισμόν, ὅτι ⁵
 ὁ μὲν συλλογισμὸς πάντως τὸ ἐλάχιστον ἐκ δύο προτά-
 σεων ἐστὶ καὶ συμπεράσματος, τὸ δὲ ἐνθύμημα ἐκ μιᾶς
 προτάσεως μόνης· τὴν δὲ ἑτέραν τῶν προτάσεων κατα-
 λείπει ὁ ῥήτωρ τῷ ἀκροατῇ, ἵνα δοκῇ ὑφ' ἑαυτοῦ πεί-
 θεσθαι, καὶ μὴ ὑπὸ τοῦ λόγου βιάζεσθαι· ἢ ὅταν ἡ ¹⁰
 ἀσαφὲς τὸ ἐνθύμημα, τὰς μὲν δύο προτάσεις παραλαμ-
 βάνει, οὐκ ἐτι τὸ συμπεράσμα ἐπάγει, δι' ὃν προείπο-
 μεν λόγον· ἢ δ' ¹⁴ ἐπαγωγὴ τοῦ παραδείγματος διαφέ-
 ρει, ἡ ¹⁵ τὸ μὲν παράδειγμα ἐκ τῶν μερικῶν τὰ μερικὰ
 πιστοῦται, ἢ δὲ ἐπαγωγὴ ἐκ τῶν μερικῶν τὰ καθόλου· ¹⁵
 ἔτι διαφέρουσι ¹⁶ καὶ τῷ τέλει. Ἡ ῥητορικὴ τέλος ἔχει
 τὸ πείθειν, ἢ διαλεκτικὴ τὸ βιάζεσθαι, ὥς δείκνυσσι Πλά-
 των ἐν τῷ Γοργία· ¹⁷ „οὐκ οἶδ' ὄντινά ¹⁸ μοι δοκεῖς
 τρόπον εὖ λέγειν, ὦ Σάκρατες, πεπονθῶς ¹⁹ δὲ τῶν
 πολλῶν πάντος οὐ πάνν σοι πείθουμαι·“ Τετάρτη δια- ²⁰
 φορὰ ἡ ἀπὸ τοῦ τόπου· ὁ μὲν γὰρ ῥήτωρ τρισὶν ἐμπε-
 ριώρισταί τόποις· δικαστηρίῳ, ἐκκλησίᾳ, ²⁰ βουλευτηρίῳ·
 τὰ γὰρ ἐκ περιστάσεως καὶ ἐξ ἀνάγκης γινόμενα οὐ πα-
 ραδεκτέον, οἷον εἰ συμβαίῃ, ²¹ πλεοντὰ τινα δικάσασθαι
 καὶ ῥητορεύειν ἐπὶ ²² νεῶς· ὁ ²³ δὲ διαλεκτικὸς παντα- ²⁵

ἐστὶν Monn. om. 12 λόγος Monn. om. 13 Par. περί. Mon.

Α. παρά. Mon. B. παρὰ. τὴν Par. τό. Monn. τῷ. 14 Monn.
 δι. 15 Monn. ὅτι. 16 Monn. διαφέρει. 17 c. 69. p. 513. c.
 18 Mon. Α. οἰδόντινά μοι. 19 Monn. πέπονθα. 20 Monn.
 ἐκκλησίᾳ, sequente brevi lacuna, per quam omittunt βουλευτη-
 ρίῳ. 21 Monn. συνέβη. 22 ἐπὶ Par. 1. Monn. om., recepi
 ex Par. 2. 23 Mon. ἢ δὲ διαλεκτικὴ.

χοῦ ἐρεῖ. Τινὲς δὲ ²⁴ προστιθέασι καὶ ἄλλας δύο διαφοράς· τὴν τε ἀπὸ τῆς ἀπαγγελίας, καὶ ἀπὸ τοῦ σχήματος· ἀπὸ μὲν τῆς ἀπαγγελίας, ὅτι ἡ μὲν ῥητορικὴ ἀπο-
 5 τειταμένως λέγεται, ἡ δὲ διαλεκτικὴ κατὰ πεῦσιν ²⁵ καὶ ἀπόκρισιν· ²⁶ Διελέγχονται δὲ οὗτοι ἐκ τοῦ νῦν ἐπικρα-
 τουντος ἔθους τῆς ῥητορικῆς καὶ πάλαι ἴσως παρ' ἐνίοις
 κεκρατηκότος. Τῷ σχήματι δὲ φησιν αὐτὰς διαφέρειν
 ἀλλήλων, ὅτι ὁ μὲν ῥήτωρ τῇδε κακέϊσε τὴν χεῖρα μετα-
 φέρων ῥητορεύει, ὁ δὲ διαλεκτικὸς συνεσταλμένην ἔχων
 10 διαλεχθήσεται. Πιστοῦται δὲ τοῦτο, ἐξ ὧν Αἰσχίνης
 φησί· ²⁷ „τοῦτο δὲ ἐστὶν ὡς ὑπόμνημα καὶ μίμημα τοῦ
 Σόλωνος σχήματος, ὃν τρόπον ἔχων αὐτὸς διέλεγτο τῷ
 δήμῳ τῶν Ἀθηναίων“ λέγει δὲ, ὅτι πάλαι κρατοῦντος
 τοῦ ἔνδον ἔχειν τὴν χεῖρα ἐν τῷ ῥητορεύειν νῦν τοῦναν-
 15 τίον ἐπικρατεῖ· τοῦτο οὖν, φασίν, οἶδεν Αἰσχίνης τοῖς
 ῥήτορσιν παρεπόμενον· ὁ δὲ τοιοῦτος ἂν ἐξελεγχθεῖη λό-
 γος ἐκ τοῦ παρὰ τῷ Δημοσθένει ἐν ²⁸ τῷ ὑπὲρ Κτησι-
 φώντος εἰρημένου, „εἰ δευρὶ τὴν χεῖρα, ἀλλὰ μὴ δευρὶ
 μετήνεγκε“, ²⁹ σημαίνοντος τοῦ ῥήτορος, ὅτι οὐδὲν δια-
 20 φέρει, κἄν τε κινῇ τις τὴν χεῖρα, κἄν τε μὴ τοῦτο
 ποιῇ· ³⁰ Ἐπεὶ οὖν εἴρηται, τίσι διαφέρει ἡ ῥητορικὴ

24 δὲ Monn. om. 25 Mon. A. καταπεῦσιν. 26 Sequitur in Monn. ἀπὸ δὲ τοῦ σχήματος, ὅτι ὁ ῥήτωρ, τῇδε κακέϊσε κ. τ. λ. usque ad διαλεχθήσεται; tum: Διελέγχονται δὲ — — — ἐνίοις κεκρατηκότος, ἐκ τοῦ παρὰ τῷ Δημοσθένει ἐκ τῶν ὑπὲρ Κτησιφώντος εἰρημένων· εἰ δευρὶ τὴν χεῖρα, ἀλλὰ μὴ δευρὶ μετήνεγκε· σημαίνοντος τοῦ ῥήτορος, ὅτι οὐδὲν διαφέρει, κἄν τε κινῇ τις τὴν χεῖρα, κἄν τε μὴ τοῦτο ποιῇ. Λέγει καὶ Αἰσχίνης πού, ὅτι πάλαι κρατοῦντος τοῦ ἔνδον ἔχειν τὴν χεῖρα ἐν τῷ ῥητορεύειν νῦν τοῦναντίον ἐπικρατεῖ. Ἰστίον, ὅτι πάντε εἰσὶ ῥητορικαὶ ὁμ. 27 contr. Timarch. p. 258. Bekk. 28 Par. 1. ἐκ τό. Par. 2. ἐν τῷ. 29 Dem. pro cor. p. 305. παρήνεγκε. tum Parr. σημαίνει. correxi ex Monn. 30 Par. 1. ποιῇ.

τῆς διαλεκτικῆς, ἀναγκαῖον εἰπεῖν, περὶ ποίας ῥητορικῆς ὁ λόγος πρόκειται, ὅπως μὴ ἐκ τῆς ὁμωνυμίας πλανώμενοι τοῖς ἐκβάλλουσιν αὐτὴν πειθώμεθα, ἢ ἄνευ λόγου καταφρονῶμεν αὐτῶν. Πέντε τοίνυν εἰσὶ ῥητορικαί, ὁμωνύμως λεγόμεναι· καὶ ἡ μὲν ἐστὶν ἀληθοῦς, ἣτις καὶ 5 τοῖς φιλοσόφοις ἀπονενέμεται, ἡ δὲ ψευδῆς, ἣ καὶ συκοφαντικὴ λέγεται· ταύτη καὶ Ἀριστογείτων ἐχρήτο, καὶ ταύτην διαβάλλουσι Πλάτων καὶ Δημοσθένης· μέση 31 δὲ τούτων ἡ πιθανή, τὰ ἐξ ἀμφοτέρων θηρεύουσα· διαιρεῖται δὲ αὕτη εἰς τρία, εἰς τε τὴν φυσικὴν, 32 ἢ καὶ 10 οἱ ἰδιῶται χρῶνται, πείθειν περὶ ὧν βούλονται σπουδάζοντες· ταύτην δὲ τινες τὴν αὐτὴν φασιν εἶναι τῇ ἀληθεί· ὅ τε γὰρ κατὰ φύσιν τὰ πράγματα διεξιὼν τὰληθῇ λέγει, καὶ ὁ τὰληθῇ λέγων κατὰ φύσιν 33 τὰ πράγματα διεξέρχεται· οὐκ ἔστι δὲ τοῦτο· ἡ μὲν γὰρ αἰεὶ 15 ἐξακριβοῦσα 34 σπεύδει πάντα ἀληθῇ λέγειν, καὶ κέχρηται τάξει τινὶ καὶ τέχνῃ· ἡ δὲ ὡς ἂν τύχη τὰ παρατυχόντα, ἡ φυσικὴ, ἀποφαίνεται, καὶ πολλάκις ψεύδεται ἀντὶ ἀληθῶν χρήσεται. Ἐμπειρικὴ δὲ ἐστὶν ἡ ἐκ μελέτης καὶ τριβῆς μόνης κατορθουμένη, ἣ καὶ οἱ ἥρωες 20 ἐχρῶντο· τοῦτο γὰρ πού φησιν ὁ ποιητής.

Μύθων τε ῥητῶν ἔμμεναι, 35 πρηκτῆρά τε ἔργων.

Τεχνικὴ δὲ ἡ καὶ τὰς αἰτίας, ὧν λέγει, ἀποδιδόναι ἐπισταμένη, περὶ ἧς νῦν ἡμῖν 36 πρόκειται λέγειν. Ἀναγκαῖον δὲ μετὰ τὰ εἰρημένα καὶ τὸν βίον τοῦ τεχνουργά- 25 φου διεξιελθεῖν. Γέγονε 37 μὲν γὰρ κατὰ τὰς ἡμέρας Μάρχον τοῦ βασιλέως καὶ Ἀριστείδου τοῦ ῥήτορος· ἦν

31 Monn. μετά. 32 Monn. add. τὴν ἐμπειρικὴν, καὶ τὴν τεχνικὴν. καὶ φυσικὴ μὲν ἐστὶν, ἢ καὶ ἰδιῶται χρ. 33 Mon. A. καταφύσιν. tum B. διέρχεται. 34 Mon. A. ἐξ ἀκριβοῦσα. 35 Par. 1. Monn. ἔμμεναι, πρηκτῆρα τ' ἔργ. in Par. 2. ἔμμεναι πρηκτῆρα exesa sunt. — Il. i. 445. 36 ἡμῖν Mon. A. om. 37 Par. 1. γεγονός.

- δὲ ἐκ Ταρσοῦ· πόλις δὲ αὕτη τῆς Κιλικίας, ἔνθα καὶ
 πρῶτον ἐπαίδευσεν. Διαβάς δὲ τὴν Ἀσίαν καὶ πα-
 δεύων τοσοῦτον ἐθαυμάσθη, ὥς καὶ τὸν Μάρκον φοι-
 τῶντα συνεχῶς παρὰ τὸ διδασκαλεῖον ἀκούειν αὐτοῦ·
- 8 πρὸς ὃν φασὶ καὶ τὸν Ἑρμογένην τοιοῦτο εἰπεῖν· „ἦ καὶ
 σοι βασιλεῦ ῥήτωρ παιδαγωγὸς ἔτι δεόμενος.“ Ἑπτακαί-
 δεκα μὲν γὰρ ἐτῶν γεγονώς γράφει τὸ προκείμενον βι-
 βλίον· εἰς τρίτον δὲ καὶ εἰκοστὸν προελθὼν ³⁸ τὸ περὶ
 ἰδεῶν ἐξέδωκε σύνταγμα, ἐν δὲ τῷ πέμπτῳ καὶ εἰκοστῷ
- 10 ἐξελάθητο, ὥστε καὶ λέγεται ἐπειπεῖν αὐτῷ τοῦτο τοὺς
 ἀντιτέχνους· „Ἑρμογένης, ἐν παισὶ μὲν γέρων, ἐν δὲ
 γέρουσι παῖς.“ Ἐπὶ παντὸς δὲ βιβλίον, καὶ μάλιστα τε-
 χνικοῦ, δεῖ τὰ ἐξ αὐτὰ ζητεῖν, τίς ὁ σκοπὸς, τί τὸ χρή-
 σιμον, τίς ἡ ἐπιγραφὴ, εἰ τοῦ παλαιοῦ γνήσιον τὸ βι-
- 15 βλίον, τίς τάξις τῆς ἀναγνώσεως, τίς ἡ εἰς τὰ μέρη το-
 μή. ταῦτα τοίνυν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡμῖν ζητητέον. Σκο-
 πὸς μὲν οὖν ἐστὶν αὐτῷ, περὶ τῆς εἰς τὰ κεφάλαια διαι-
 ρίσεως εἰπεῖν τῶν ῥητορικῶν ζητημάτων· ἀλλ' ἐπειδήπερ
 ἀναγκαῖον πρῶτον εἰπεῖν τὸ ἐξ οὗ διηρέθησαν, εἰδ' οὐ-
- 20 τω τὰ διαιρεθέντα διεξελθεῖν, φησὶ πρῶτον περὶ προβλή-
 ματος ἐπὶ τὸ γενικώτερον ἀναδραμῶν· τῶν γὰρ προβλη-
 μάτων τὰ μὲν ἐστὶν ἀσύστατα, τὰ δὲ συνεστῶτα, ἃ καὶ
 ζητήματα λέγεται. Πρῶτον οὖν περὶ ἀσυστάτων εἰπὼν,
 εἶτα καὶ περὶ τῶν συνεστηκότων διεξέρχεται· τρίτον δὲ
- 25 τὴν τούτων εἰς τὰ κεφάλαια ποιεῖται διαίρεσιν· ὁ μὲν
 οὖν σκοπὸς οὗτος· ἐκ δὲ τοῦ σκοποῦ καὶ ἡ εἰς τὰ μέρη
 τομὴ σεσαφηνίσται· τέμνεται γὰρ τὸ ὅλον βιβλίον εἰς τὰ
 ἀσύστατα καὶ συνεστῶτα, καὶ εἰς τὴν τῶν συνεστηκότων
 διαίρεσιν. Ἡ τάξις δὲ τῆς ἀναγνώσεως τὸ δεῖν πρῶτον
- 30 τὰ καλούμενα προγυμνάσματα ἀναγνόντας ἐπὶ τούτῳ τὸ
 βιβλίον ἵνα, τὰ γὰρ κεφάλαια καθ' ἑαυτὰ μὲν ἀτελῆ

ἔστιν, ἀναπληρωτικά δὲ γίνεται τοῦ τελείου λόγου· τὰ γὰρ προγυμνάσματα πάλιν τῶν κεφαλαίων ἔστιν ἀναπληρωτικά· μετὰ τὰ προγυμνάσματα οὖν ἐπὶ τούτῳ τὸ βιβλίον ἐλθεῖν δεῖ, οὕτως γὰρ ἂν τέλειον ἀπεργασώμεθα λόγον.

5

Ὅτι δὲ γνήσιον τῷ παλαιῷ τὸ βιβλίον, ἡ τῶν ἐνδόξων κρίσις δηλοῦ· οἱ τε γὰρ ὑπομνηματίσαντες αὐτοὶ καὶ οἱ ἀρχαιότεροι σοφισταὶ πάντες ὁμολόγησαν Ἑρμογένους εἶναι· τινὲς δὲ φασί, καὶ ἐντεῦθεν εἶναι δηλόν, ὥς ἔστιν τοῦ παλαιῷ γνήσιον τόδε τὸ σύνταγμα, ἐξ ὧν αὐτὸς Ἑρμογένης μέμνηται αὐτοῦ ἐν τῷ περὶ τῶν ἰδεῶν, ὃ πάντες ὁμολογοῦσιν εἶναι τοῦ τεχνικοῦ· ὁμοίως, φασί, καὶ τοῦ περὶ ἰδεῶν ἐν τούτῳ μέμνηται· ἀλλὰ καὶ οὗτος ὁ λόγος εἰς τὸν πρότερον ἀνατρέχει· τῇ γὰρ τῶν ἐνδόξων κρίσει καὶ τὸ περὶ τῶν ἰδεῶν Ἑρμογένους καθεστά- 15
ται ἀναμφιλέτως πεπεῖσμεθα. Διαληπτέον οὖν καὶ περὶ τῆς ἐπιγραφῆς. Ἐπιγέγραπται μὲν οὖν τέχνη ῥητορικὴ τὸ βιβλίον· ἐζητήκασί δὲ τινες, ἂνθ' ὅτου τέχνην ῥητορικὴν ὀνομάζει, καίτοι οὐ περὶ πάσης μέλλων ἐνταυ-
θὶ τῆς ῥητορικῆς διαλέγεσθαι· οὐ μόνον γὰρ οὐκ εἰς 20
πάντα τὰ εἶδη τῆς ῥητορικῆς τὸ περὶ τῶν στάσεων συντελεῖ, ἀλλ' οὐδὲ εἰς τέλειον λόγον· τοῖς γὰρ ἀγαθῶσι μόνον χρήσιμος ἡ περὶ πάντων ³⁹ πραγματεία, οἱ δὲ ἀγῶ-
νες οὐ τέλειος λόγος, ἀλλὰ μέρος. Ὅτι δὲ οὐκ εἰς πᾶν εἶδος ῥητορικῆς χρησιμεύει τὸ προκείμενον σύνταγμα, 25
δηλόν καθιστάναι φασί· περὶ στάσεων γὰρ διαλέγεται· οὐ πᾶν δὲ εἶδος στασιάζεται, μόνον δὲ τὸ δικανικόν καὶ μέρος τοῦ συμβουλευτικοῦ, ὅπερ ὁμωνύμως τῷ γένει συμβουλευτικὸν καλεῖται· τὸ γὰρ εἶδος τὸ συμβου-
λευτικὸν πῇ μὲν ἀμφιβαλλόμενον, πῇ δὲ ὁμολογούμενον, 30
ὅταν μὲν ἀμφιβάλληται, ποιεῖ τὸ ὁμώνυμον αὐτῷ συμ-

βουλευτικόν, ὅπερ αἰ στασιάζεται, ὅταν δὲ ὁμολογού-
 μενον ἦ, ποιῇ τὸ παραινετικόν· τὸ οὖν παραινετικόν
 οὐδέποτε στασιάζεται, ὁμολογούμενον γάρ ἐστιν· ἐτι δὲ
 καὶ τὸ πανηγυρικόν ὅλον ἀστασίαστον μένει, αὐξησιν γὰρ
 5 ἔχει ὁμολογουμένων καλῶν ἢ κακῶν. Πρὸς ταῦτά φασί-
 τινες, προτροπῆς ἕνεκα τῶν νέων οὕτως ἐπιγέγραπται
 τὸ βιβλίον, ἵνα πᾶσαν ἐλεῖν τὴν τέχνην ἐντεῦθεν ἐλπί-
 ζοντες προθύμως ἐπ' αὐτὸ φέρωνται· εἰ δέ τις ἀποροίη,
 τί μὴ καὶ τὰ προγυμνάσματα τῆς αὐτῆς ἐπιγραφῆς τῷ-
 10 δε τῷ λόγῳ τετύχηκεν, ῥητέον, ὥς εἰ τοῦτο ἐγίνετο, ἡ
 τέχνη κατήγετο ἂν εἰς εὐτελές. Λιανὴ δὲ μὴ καὶ τὸ πε-
 ρὶ ἰδεῶν τέχνην ῥητορικὴν ἐπέγραψεν; ὅτι κακείνο ἤτ-
 τον καθιεστήκει τοῦ περὶ διαιρέσεως τῶν κεφαλαίων·
 πρὸς γὰρ τὴν τοῦδε χρεῖαν κακείνο γέγονεν, ὥς δειχθῆ-
 15 σεται· ἕτεροι δὲ φασί, τῷ γενικῷ χρῆσασθαι αὐτὸν ὀνό-
 ματι, ὅσα γὰρ κατὰ τῶν γενῶν, ταῦτα καὶ κατὰ τῶν
 εἰδῶν λέγεται, οἷον ζῶον ἐστὶν οὐσία ἔμψυχος αἰσθητι-
 κή, ἀλλὰ καὶ ἄνθρωπος οὐσία ἔμψυχος αἰσθητική· Ὁ
 οὖν ἐπέγραψεν, εἰ περὶ πάσης διελέγετο τῆς ῥητορικῆς,
 20 τοῦτο καὶ νῦν ἐπέγραψεν, περὶ μέρους αὐτῆς διαλεγό-
 μενος· πρὸς οὓς ἐστὶν εἰπεῖν, ὅτι οὐχ ἁπλῶς τοῖς γενι-
 κοῖς κατὰ τῶν εἰδῶν χρώμεθα, ἀλλ' ὅταν ἢ ἀπορῶμεν
 τοῦ εἰδικωτέρου, ἢ λόγος τις κατεπείγῃ τοῦτο ποιεῖν.
 Ὅτι μὲν οὖν οὐχ ἠπόρει τοῦ εἰδικωτέρου, δῆλον, ἅπαν-
 25 τες γὰρ ἴσμεν, ὅτι περὶ τῆς εἰς τὰ κεφάλαια διαιρέσεως
 τῶν ῥητορικῶν ζητημάτων διαλέγεται, καὶ αὐτοὶ δὲ ἐν
 τῷ βιβλίῳ τούτῳ φασίν· εἰ δὲ καὶ δι' ἑτερόν τινα λό-
 γον οὕτως ἐπέγραψεν, ἔδει τὸν λόγον αὐτοὺς ἀποδιδό-
 ναι, καὶ μὴ ψιλῶς ἀποφαινεσθαι, ὅτι τῷ γενικῷ ἐχρή-
 30 σατο· ἔστιν οὖν ἐφ' ἅπασιν τούτοις τὸν ἀληθῆ φάναι
 λόγον, ὥς εἰκότως εἶη τὸ βιβλίον ἐπιγεγραμμένον τέ-
 χνη ῥητορικῇ· τὸ γὰρ πᾶν τῆς τέχνης ἐντεῦθεν θεωρεῖται,
 καὶ πρὸς τοῦτο ῥέπει τὸ σύνταγμα· τὰ γὰρ προσοίμια

καὶ οἱ ἐπίλογοι διὰ τοὺς ἀγῶνας παρειλημμένοι εἰσὶ· τὰ μὲν γὰρ προοίμια καταστατικά τοῦ ἀγῶνος λαμβάνομεν, τοὺς δὲ ἐπὶ λόγους ἢ δι' αὐξησιν ἢ δι' ἀνακεφαλαίωσιν τῶν ἐν τοῖς ἀγῶσι λεχθέντων· οὐκοῦν διαφερόντως μὲν κατὰ μέρη τοῦ λόγου, δυνάμει δὲ κατὰ εἶδη τέχνη ἐπι- 5 γέγραπται τοῦτο τὸ βιβλίον ὑπὸ τινων· ἀλλὰ μὴν καὶ πάντα τὰ εἶδη ἐνεργείᾳ ἢ δυνάμει στασιάζεται· δυνάμει μὲν οὖν καὶ ἐνεργείᾳ στασιάζεται τὸ δικανικὸν καὶ μέρος τοῦ συμβουλευτικοῦ, ὃ καὶ αὐτὸ συμβουλευτικὸν καλεῖται, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω· δυνάμει δὲ στασιάζεται τὸ τε πανη- 10 γυρικὸν καὶ τὸ παραινετικόν· τὸ μὲν οἶν πανηγυρικόν, ὥσπερ ἂν εἴ τις ἐγκωμιάζοι τινὰ παρὰ Ἀθηναίοις ἐγνωσμένον, οἷον Πλάτωνα τὸν φιλόσοφον, εἴποι δὲ περὶ αὐτοῦ, ὅτι δίκαιος ὁ Πλάτων καὶ σωφροσύνην τιμῶν, καὶ παιδείας εἰς ἄκρον ἀφικόμενος· παρὰ μὲν γὰρ αὐ- 15 τοῖς, ὡς ἐγνωσμένου τοῦ Πλάτωνος, τὸ ἐγκώμιον οὐ στασιασθήσεται· εἰ δὲ τις παρὰ Σκύθαις ἢ ἄλλοις τισὶ λέγοι ἀγνοοῦσι ταῦτα, ἀμφισβητοῦσι πάντως, εἰ ταῦθ' οὕτως ἔχοι· τὸ δὲ παραινετικὸν καὶ αὐτὸ δυνάμει στασιάζεται, οἷον εἰ τις λέγοι, δεῖ τιμᾶν τὸ δαιμόνιον· πρὸς 20 μὲν γὰρ τὴν κοινὴν ἔννοιαν ὡμολόγηται· παρὰ δὲ τοῖς Ἐπικουρείοις ἔλθοι ἂν εἰς ἀμφισβήτησιν· οἱ γὰρ ἀπρονόητα πάντα εἶναι λέγοντες καὶ τὸ εἰς τὸ θεῖον ἐπιμέλειαν ἡγοῦνται περιττήν· τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων δοκοῦσι καλῶς τὴν ἀρμοῦντος ἐπιγραφὴν τῷ ὅλῳ κατὰ 25 τὸ ἐξαιρετικὸν ἐπὶ τὸ σύνταγμα τοῦτο μετενεγκεῖν οἱ τὴν ἀρχὴν ταύτην ἐπινοήσαντες τὴν ἐπιγραφὴν· ὁ γὰρ τεχνικός οὐ προσίεται, καθάπερ δεδηλώκαμεν, ἀλλὰ καὶ σφόδρα καθάπτεται τῶν ἐπιγραφάντων τέχνην ῥητορικὴν τὸ περὶ διαιρέσεως· καὶ τοῦτο σαφῶς ἐν τῇ διαιρέσει 30 τῶν ἀντιθετικῶν εἰσόμεθα στάσεων, τί τὸ χρήσιμον· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ περὶ ἰδεῶν βιβλίον ἔνεκα τῶν κεφαλαίων παραλαμβάνεται· δι' ἐκείνου γὰρ ταῦτα ἀναπλη-

ροῦμεν, καὶ ὥσπερ σκεῦη τινὰ πρῶτον ἀνάγκη λαβεῖν,
 εἰδ' οὕτως ὧν βουλόμεθα, ταῦτα πληροῦν, τὸν αὐτὸν
 τρόπον ἐκ τούτου τοῦ βιβλίου τὰς ὑποθέσεις καὶ τὰ κε-
 φάλαια λαμβάνοντες διὰ τῆς ἀπαγγελίας καὶ τῶν ἐν-
 5 νοιῶν ἀναπληροῦμεν, ἅπερ ἡμῖν τὸ περὶ ἰδεῶν παρέχεται.
 Ἔτι ζητήσιον, ἐπεὶ τινες πειρῶνται λέγειν, ὥς οὐκ εὖ-
 χρηστον εἶη τὸ βιβλίον τοῦτο πρὸς ῥητορικὴν· οἱ μὲν
 γὰρ ῥήτορες, φασί, τῶν μερικῶν ἀντιλαμβάνονται, οἱ
 δὲ φιλόσοφοι τῶν καθόλου· τοῦτο δὲ τὸ σύνταγμα περὶ
 10 καθολικῆς διαλέγεται στάσεως, ἀλλ' οὐ περὶ τῆς ἐν τῷδε
 τῷ λόγῳ· ἄχρηστον οὖν ἐστὶ ῥητορικὴ. φήσαιμεν δ' ἂν
 πρὸς τούτους, ὅτι αἱ τέχναι κανόνων ἐκθέσεις ἔχουσιν·
 οἱ δὲ κανόνες πολλῶν εἰσι περιεκτικοί· ἀναγκαίως οὖν
 πᾶσα τέχνη καὶ καθολικὴ ἐστὶ καὶ μερικὴ· καθολικὴ
 15 μὲν, ὥς πρὸς τοὺς κανόνας· μερικὴ δὲ, ὥς πρὸς τὸ ἀπο-
 τέλεσμα· ἡ γὰρ καθόλου στάσις τὸν κατὰ Αἰσχίνου καὶ
 ἕκαστον τῶν λόγων ἀποτέλεσμα ἔχει, οἷον εἰς μερικοί·
 ἀλλ' ἀντιλέγουσι πάλιν· εἰ γὰρ καὶ ὁ λόγος, φασί, βιά-
 ζεται, ἡ πεῖρα διελέγχει, οὐ μόνον τὸ βιβλίον τοῦτο μὴ
 20 χρήσιμον γενέσθαι, ἀλλ' ὥς ἔοικε καὶ βλάβης αἰτίον·
 αἱ γὰρ ἀρχαιότεροι ῥήτορες, οἷον Αἰσχίνης καὶ Δημο-
 σθένης, πρὸ τοῦ συγγράμματος τοῦδε γενόμενοι, βελ-
 τίους ἡμῶν εἰσι· καὶ οἰδεῖς μετὰ τὸ σύγγραμμα τοῦτο
 ῥήτωρ ἀπεδείχθη τοιοῦτος. πρὸς οὗς ἐστὶν ἐκεῖνο φάναι,
 25 ὥς ἐκείνοις ἡ μείζων ἐπιμέλεια καὶ φύσις ἀμείνων τὸ πρὸς
 ἡμᾶς παρέσχε διάφορον· ὅτι δὲ κακῆνοι μεθόδους τινὰς
 εἶχον καὶ κανόνας, εἰ καὶ μὴ ἐν συγγράμμασιν, ἀλλ'
 οὖν ἐκ παραδόσεως τῶν διδασκάλων, δηλοῖ καὶ Ἰσοκρά-
 της ἐν τῷ κατὰ σοφιστῶν, ⁴⁰ δι' ὧν φησι τὸν μὲν σο-
 30 φιστὴν δύο ταῦτα ποιεῖν ὀφείλειν, πρῶτον τοὺς κανόνας
 ἐκτίθεσθαι, ἔπειτα παρασκευάζειν τοὺς ἰδίους λόγους,

40 Verbotenius haec non leguntur in oratione laudata.
 Videtur respicere ad §. 13. sqq. p. 330. Bekk.

εἰς παράδειγμα τῶν παραδεδομένων νόμων· τὸν δὲ μα-
θητὴν εἰσφέρειν τρία τῷ διδασκάλῳ, εὐφυΐαν, μνήμην,
ἐπιμέλειαν. ἔστι δὲ καταμαθεῖν ἀκριβέστερον, ὥς εἶχόν
τινας κανόνas οἱ ἀρχαῖοι, ἐκ τῶν ὑπ' αὐτῶν ἐκτεθέντων
λόγων. πολλοὺς γὰρ εὐρίσκομεν παρὰ διαφόροις ῥήτορι 5
λόγους, τῆς αὐτῆς στάσεως καὶ τοῖς αὐτοῖς κεφαλαίοις
κατεσκευασμένους· εἰ δὲ ὡς ἔτυχε τοῖς κεφαλαίοις καὶ
μὴ κατὰ μίαν τινὰ τὴν τέχνην ἐκέχρητο, οὐκ ἂν οὐδὲ
συνηνέχθησαν περὶ τὰ κεφάλαια· δειχθέντος οὖν, ὅτι
πᾶσα ἀνάγκη, τὰς τέχνας εἶναι καθολικάs, ἀνατρέπει 10
πειρῶνται τινες ἐκ παραδειγμάτων τὸν λόγον· αὐτίκα γὰρ
ὁ Γεωργίτης, τὰ μερικά πράττων ἀεὶ, τὰ καθόλου, φα-
σιν, ⁴¹ οὐ περιεργάζεται· λέληθε δ' αὐτοὺς, ὅτι διαφέρει
τέχνη ἐμπειρίας· καθὼ ἡ μὲν ἐμπειρία τῶν μερικῶν ἀν-
τέχεται, ἡ δὲ τέχνη καθολικοὺς ἔχει λόγους. Ἡ οὖν ῥή- 15
τορικὴ τέχνη οὕσα δηλὸν ὅτι ἔξει κανόνas· τὴν δὲ διαφο-
ρὰν ταύτην τῆς ἐμπειρίας πρὸς τὴν τέχνην φησὶ Πλάτων ἐν
τῷ Μένωνι· ὥσπερ γὰρ εἰ τὸν Δαίδαλον ⁴² ὑποθόμμεθα
ποιῆσαι ἀνδριάντας δύο, ὧν ὁ μὲν εἰς πτερωτός ἐστι καὶ
μεθιστάμενος, ὅπῃ τύχοι, ὁ δ' ἕτερος ἐπὶ βάσεως ἑστη- 20
κε, καὶ διὰ τοῦτο ἔχει τὴν στάσιν βεβαίαν ἀεὶ καὶ ἀκί-
νητον, ⁴³ οὕτως ἡ μὲν ἐμπειρία τοῦ μερικοῦ ἀντιλαμ-
βανομένη ἅμα τῷ ἀποτυχεῖν ἀφίπτασθαι πέφυκεν, ἡ δὲ
τέχνη οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἔχουσα καθολικοὺς λόγους τὴν
αἰτίαν ζητήσει καὶ οὐκ εὐθὺς ἀποστήσεται. Ἐτι ἀπο- 25
ροῦσιν οἱ φάσκοντες, τοῦτο μὴ χρήσιμον καθεστάναι τὸ
σύνταγμα· εἰ γὰρ, φασὶ, διδάσκει ἡμᾶs, πῶς ὑπὲρ ὧν
ἐγκαλούμεθα ἀπολογεῖσθαι μελετήσομεν, οὐδὲν πλέον
ἡμῖν τῆς φύσεως δίδωσιν· ἐὰν γὰρ ἐπὶ νεοσφαγεῖ τις εὐ-

41 Par. 1. φασίν. Par. 2. φασίν. Similiter paullo inferius
v. 27. εἰ γὰρ φασὶ Par. 2. φασὶ Par. 1. 42 Par. 2. Δεῖδαλον. — Me-
non. p. 97. d. cfr. T. V. p. 223., ex quo scripsi ὑποθόμμεθα,
Parr. ὑποθώμμεθα. 43 Par. 1. ακίνητον. — v. 29. Codd. εὐ-
ριθείη, scr. εὐριθείς.

ρεθεὶς σώματι ξιφήρης ἐν ἐρημίᾳ φόνου κρίνεται, οὐδὲν
 ἕτερον ἐρεῖ, ἢ ὅτι οὐκ ἐφόνευσα, καὶ χρήσεται πρὸς τοῦ-
 τό τισιν ἀποδείξουσιν, καὶ γίνεται στοχασμός· εἰ τοίνυν
 τοῦτο παρὰ τῆς φύσεως ἔχομεν, τὸ τῆς τέχνης ἡμῖν πε-
 5 ριττόν· λεκτίον οὖν, ὥς ἐν μὲν ταῖς ἀπλαῖς καὶ εὐχερέσι
 τῶν στάσεων δυνατόν ἴσως τὰς λύσεις ἀνευρίσκειν φυσικῶς,
 εἰ καὶ μὴ μετὰ τάξεως, ἐν δὲ τοῖς συνεξευγμένοις
 ἢ ἀπλῶς δυσχερέσιν οὐκέτι· οἷον ἵνα ἴδωμεν ἐν συνεξευ-
 γμένῳ παράδειγμα· ὑποπτεύσας τις τὸν οἰκέτην ἐπὶ μοι-
 10 χείᾳ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἔδησε· δῆσας ἀπεδήμησεν· ἐν
 τοῖς θεσμοφορίοις ἔλυσεν ἡ γυνή, νόμου προσταττοντος,
 μηδένα εἶναι ἐν τῇ ἑορτῇ δεσμώτην· εὐρέθη ὁ ἀνὴρ ἐπ’
 ἐρημίας νεκρὸς ἀσχύλευτος, καὶ κρίνεται ἡ γυνή συνει-
 δότος· ἐνταῦθα γὰρ οὐκ ἔστιν εἰδέναι κατὰ φύσιν, ποῖον
 15 δεῖ ζητεῖν, δεῖν ἐγκλημάτων ὄντων, μοιχείας τε καὶ φό-
 νου· ἔστι δὲ καὶ τοῦτο πολυσχιδὲς τὸ ζήτημα, οἷον νόμος
 μηδένα εἰσηγεῖσθαι χρεῶν ἀποκοπάς· πολέμιων ἐπικειμέ-
 νων ἕκαστέ τις τὰ συμβόλαια· ἐμιμήσαντο τοῦτον οἱ λοι-
 ποί· ἐξελθόντες οἱ χρεῶσται νενικήκασι κατὰ τὸν πόλε-
 20 μον· ὁ γὰρ ἀπολογούμενος κέχρηται πρῶτον τῷ ὄρω·
 τίτι γὰρ, φησὶν, ὀρίξεσθε τὴν παρανομίαν; οὐκ ἐν τῷ
 εἰσηγήσασθαι τοῦ νόμου τὴν ἰσχύν· ἐγὼ δὲ, φησὶν, οὐκ
 εἰσηγησάμην, ἀλλ’ ἔκανσα· δεῦτερον τῇ ἀντιλήμει, ἐξου-
 σίαν ἔχων τῶν ἐμῶν· τρίτον τῇ συγγνώμῃ, ὅτι ἡγνόουν
 25 τὸ μέλλον· πόθεν γὰρ ἠπιστάμην, ὅτι ζηλωτὰς ἔξω τῶν
 ἐγχειρήσεων· τέταρτον τῇ ἀντιστάσει· μάλλον ὠφέλησα
 τὴν πόλιν· διὰ γὰρ τὴν ἐμὴν οἱ χρεῶσται νενικήκασι πρῶ-
 ξιν· ἔστι δ’ αὖ πάλιν ἐπὶ ἐνὸς προβλήματος ἐννέα στά-
 σεις ἐπιδείξαι, κατὰ ἄλλην καὶ ἄλλην διαφορὰν συνιστα-
 30 μένου τοῦ πλήθους· οἷον ἐσεσύλητό τις πάντα τὰ ὄντα
 αὐτῷ χρήματα ὑπὸ πολέμιων ἐπελθόντων· ἰδιωτικὰ χρή-
 ματα χρεώστου ἀγνωμονοῦντος καὶ πολλάκις ἀπαιτηθέν-
 τος τὸ ὄφλημα, ἐν ἱερῷ κείμενα, συγχωρήσαντος τοῦ

ἱερέως, ὑφείλετο, καὶ τούτοις αὐτοῖς τὴν πατρίδα ἐκ τῶν
 πολεμίων ῥυσάμενος ὕστερον ὑπὸ τοῦ χρεώστου κρίνεται.
 δῆλον γάρ, ὡς εἰ μὲν παραιτήσοιτο τὸ πρόσωπον, ποιήσοι
 μετάληψιν, ὅσον χρεώστης εἶ, ὀφείλεις χρήματα, καὶ οὐ
 σὸν ἐστι περὶ τούτων δικάζεσθαι· εἰ γὰρ ἀρνήσοιτο τὴν
 ὑφαίρεσιν, στοχαστικὴν δηλαδὴ ποιεῖ τὴν στάσιν. εἰ δὲ
 συγχωρεῖ ⁴⁴ μὲν, ἄλλο δὲ τι ὄνομα ἐπιθήσει τῇ πράξει,
 μήτε κλοπὴν εἶναι λέγων, μήτε ἱεροσυλίαν, ἀλλ' ὅσον εἰ
 τύχοι ἀπόληψιν ὀριστικὴν. Εἰ δὲ ἐξὸν αὐτῷ λέγοιτο τοῦ-
 το πεποιηκέναι, διὰ τὸ ἐκείνον ἐποφείλειν, ἀντίληψιν, εἰ ¹⁰
 δὲ μὴ εἶναι τὴν ἀρχὴν ἐκείνου λέγοι, ἀλλ' ἑαυτοῦ καὶ
 περὶ τούτου ἀμφισβητήσῃ, πραγματικὴν· εἰ δὲ προβά-
 λωιτο τὴν ἀπορίαν, καὶ τὸ ὑπὸ τῶν πολεμίων σεσυλῆ-
 σθαι, συγγνώμην· εἰ δὲ ἀντεγκαλέσοι τῷ χρεώστῃ, καὶ
 διὰ τὴν ἀγνωμοσύνην ἐκείνου τοῦτο πεποιηκέναι, ἀντέγ- ¹⁵
 κλημα, εἰ δὲ μηδὲν τούτων προῖσχηται, ἀνενέγκῃ δὲ τὸ
 γεγονὸς ἐπὶ τὸν ἱερέα, μεταστατικὴν ποιήσῃ τὴν στάσιν.
 Τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν ἀπλῶν τῶν δυσχερῶν, ὅσον Κτη-
 σιφῶν ἤτησε Δημοσθένην συνήγορον, καὶ μὴ ἱπακού-
 σαντα κρίνει ἀχαριστίας· ἄδηλον γὰρ κἀνταῦθα τῷ μὴ ²⁰
 τεχνίτῃ, πότερον δεῖ λέγειν, ὅτι ἐξεστὶ μοι μὴ συνηγορεῖν,
 ἢ ὅτι ἀσύμφορον εἶναι σοι τὴν ἐμὴν συνηγορίαν ὥοιμην
 διὰ τὴν ὑπόληψιν, ἣν ἐπὶ φεινότητι παρὰ τοῖς δικασταῖς
 ἔχω· Τοῦτο μὲν οὖν εὐδιάλυτον οὕτως, ἐκείνῳ δὲ προς-
 εκτεόν τὴν νοῦν. Ἐφημεν ἀνωτέρω τινὰς ἀπορεῖν, πῶς ²⁵
 ἂν εἴη χρησίμων ῥητορικῆς τὸ βιβλίον, περὶ καθολικοῦ τι-
 νος διαλεγόμενον, καὶ τὴν ἀπορίαν ἀπελυόμεθα τῷ τεχνι-
 κὸν εἶναι τὸ σύνταγμα· πᾶσα γὰρ ἀναγκαίως τέχνη περὶ
 τὰ καθολικά ἐστιν, οἱ γὰρ ἂν ἄλλως τὰ μερικὰ διδά-
 ξειεν· πρὸς δὲ τοῦτό φασὶν τινες, ὡς οὐδὲν ἕτερον ἢ σό- ³⁰
 φισμά ἐστι τὸ λεγόμενον· ἢ γοῦν θέσις καὶ ἡ ῥητορικὴ ἐστι,

⁴⁴ εἰ δὲ συγχωρεῖ μὲν· usque ad τὸ γεγονὸς ἐπὶ τὸν ἱερέα με-
 ταστ. ποιήσῃ τὴν στάσιν Par. 1. om., supplevi ex Par. 2.

καὶ ὅτι οὐ τέχνη, σαφές, καὶ περὶ τῶν καθόλου διαλέγε-
ται· τὸ γὰρ εἰ γαμητίον, εἰ πλευστίον, καθολικά· ῥητίον
δὲ πρὸς τοῦτο, ὡς ἡ θέσις προγύμνασμά ἐστι, καὶ γυμνα-
ζόμεθα ἐν αὐτῇ, καθολικῶς τὰ πράγματα ἐξετάζοντες,
5 ἵνα ἐπὶ τῶν μερικῶν, ὅταν δέη, λέγειν δυνώμεθα· τῇ
γὰρ θέσει προσθέντες τὸ ἀπὸ τοῦ προσώπου συστατικόν,
οἶον τὸ Σωκράτης ἢ Πλάτων, ποιούμεν αὐτὴν μερικὴν,
τουτέστιν ὑπόθεσιν· τοιγαροῦν ἐν τοῖς ἐπιθалаμίοις τῶν
λόγων πρῶτον τὰ θετικὰ διέξιμεν, εἰδ' οὕτως τὰ περι-
10 στατικά· ἀλλ' οὐδὲ οὕτως, φασί, γίνεται μερικὴ· τὸ γὰρ,
εἰ γαμητίον Σωκράτει, οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν, ἢ εἰ γαμη-
τίον γέροντι, Ἀθηναίῳ, φιλοσόφῳ, πένητι, ὅπερ ἐστὶ
καθολικόν· λέληθε δ' αὐτοὺς, ὅτι αἱ διαφοραὶ μεριζό-
μιναι μὲν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ καθ' αὐτὰς λεγόμεναι, καθο-
15 λικαὶ εἰσι· συνιοῦσαι⁴⁵ δ' εἰς ταῦτόν μερικόν τι σημαίνου-
σιν, οἶον ἐπὶ παραδείγματος· τὸ λογικόν οὐδὲν καθ' ἑαυ-
τὸ λεγόμενον σημαίνει μερικόν· τὸ θνητόν ὁμοίως· ὅταν
μέντοι γε ὁμοῦ συνάγοντες πάντα εἰπωμεν ζῶον λογικὸν
θνητόν, δηλοῦμεν τὸν ἄνθρωπον· οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ
20 τούτου· ἐὰν εἴπῃ τις, γέρων Ἀθηναῖος, φιλόσοφος, πένης,
σημαίνει τὸν Σωκράτην καὶ τὸν δεῖνα τυχόν, ὥστε εἶναι
μερικόν τὸ δηλούμενον. Ἔτι ἀποροῦσιν τινες φάσκοντες,
μὴ εἶναι τὴν στάσιν ῥητορικὴν· εἰ γὰρ ἡ ὑπόθεσις ἰδία
ἐστὶ τοῦ ῥήτορος, τὴν δ' ὑπόθεσιν ποιῇ τὰ περιστατικά,
25 τὰ δὲ περιστατικά πράγμα ἐστιν, ἡ δὲ στάσις οὐκ ἐν τοῖς
περὶ τὸ πρᾶγμα, ἀλλ' ἐν τῷ πράγματι ἀναφαίνεται, οὐκ
ἄρα στάσις ἐν τῇ περιστάσει· εἰ δὲ ἐν τῇ θέσει, οὐδὲν
πρὸς ῥητορικὴν, ἀποδείκνυνται γὰρ ἡ θέσις μὴ οὔσα ῥητο-
ρικὴ, ἢ γε περὶ καθολικῶν διαλέγεται· λαχτέον δὲ, ὅτι σό-
30 φισμά ἐστι τὸ πρῶτον λῆμμα, οὐ γὰρ τὰ περιστατικά ποιῇ
τὴν ὑπόθεσιν, ἀλλ' ἅμφω κατὰ ταῦτόν, καὶ ἡ περίστασις
καὶ

45 Codd. συνιοῦσαι δ' εἰς αὐτόν.

καὶ ἡ θέσις· ἐν ἀμφοτέροις οὖν εὐρίσκεται ἡ στάσις, οὔτε γὰρ ἡ θέσις καθ' ἑαυτὴν ποιεῖ τὴν στάσιν, οὔτε μὴν ἡ περιστάσις.

III.

ΕΤΕΡΑ ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ ΤΩΝ ΣΤΑΣΕΩΝ.

Τὴν ῥητορικὴν τέχνην ἄλλοι ἄλλως ὥρισαντο· *προς- 5*
κείσθω ¹ δὲ τοῖς παλαιοῖς ὅροις καὶ οὗτος· ῥητορικὴ
 ἐστὶν ἄσκησις λόγου ἐν ἰσοσθενέσι τὸν ῥήτορα γυμνά-
 ζουσα ὑποθέσει· διὰ γὰρ τοῦτο καὶ ἐν στασιαζομένοις
 προβλήμασι καὶ ἰσοδυνάμοις ἡ ἄσκησις, ἵν' ὅταν ἰσχυ-
 ρότερον θάτερον ² τῶν μερῶν λέγεται, ἡ δύναμις τοῦ 10
 λέγοντος φαίνεται, καὶ μὴ αὐτοῦ τοῦ προβλήματος, ὃ
 τὴν δύναμιν ἴσῃν ἑκατέροις παρέχει τοῖς μέρεσιν. Ἐξα-
 σκούμενος δὲ ἐντεῦθεν ὁ λόγος καὶ γυμναζόμενος οὐκ ἐν
 πολιτικοῖς μόνον πράγμασιν, ἀλλὰ καὶ εἰς πᾶν ὅτιοῦν
 χρησιμεύει τῷ ῥήτορι. Αὐτίκα καὶ Πλάτων, ὁ τὴν τέχνην 15
 φαυλίζων, φιλόσοφος ἂν ὁ ἀνὴρ καὶ περὶ φυσικῶν καὶ
 ἐπιστημονικῶν καὶ φιλοσοφίας διαλεγόμενος, τῷ τῆς ῥη-
 τορικῆς ἐνσεμνύεται κάλλει, καὶ τὸ ἀβρὸν ἐκαῖθεν ἔχει
 τοῦ λόγου καὶ γλαφυρὸν, καὶ τὴν ἄλλην σεμνότητα· οὐ
 γὰρ ἐν τοῖς στασιαζομένοις ἡμῖν λυσιτελεῖ τὸ χρήσιμον 20
 τῆς ῥητορικῆς, ἀλλ' ὥσπερ οἱ στρατιῶται τὸ πολεμεῖν
 μετὰ τῶν συμφυλετῶν γυμναζόμενοι κατὰ τῶν πολεμίων
 τὸ τοῦ πολέμου χρήσιμον ἐπιδείκνυνται, οὕτω καὶ ῥήτο-
 ρες τὴν ἰσχὺν τοῦ λόγου, ἐπὶ τῶν στασιαζομένων προβλη-
 μάτων ἀσκούμενοι ἐν τοῖς ἀστασιάστοις τὸ τούτων ἐπι-

1 Farn. *προκείσθω*. Par. *προσκεισθω*.
 Rhetor. VII.

2 Farn. *θάτερον*.

δέκνυνται χρήσιμον, αὖξοντες τὰ καλὰ καὶ δίκαια καὶ
 συμφέροντα, καὶ πρὸς αὐτὰ ἐρεθίζοντες, διαβάλλοντες
 δὲ τὰ φαῦλα καὶ ἄδिका καὶ ἀσύμφορα, καὶ ἐξ αὐτῶν
 ἀποτρέποντες, ἐπιτίοιγε τὰ στασιαζόμενα τῶν προβλημά-
 5 των ἐκμελετώμενα ἐπίδειξιν ἔχει ³ μόνην, ἅλута καὶ οὐ-
 τω μένοντα καὶ ἀμφίβολα, εἰ μὴ τις νόμος ἀναφανείῃς
 εἰς τὸ ἀναμφίβολον περιστήσῃ τὸ πρόβλημα, ἢ διαλύσει
 τὴν τομὴν δέξεται· διάλυσις γάρ ἐστίν ἀμφιβαλλομένου
 πράγματος τομὴ, καὶ διὰ τὰ ἀμφίβολα ἢ τῆς διαλύσεως
 10 τοῦ νόμου ἐξεύρηται μέθοδος· διὰ γὰρ τοῦτο καὶ πολι-
 τικῆς μορίου εἰδῶλον ὁ Πλάτων τὴν τέχνην ἐκάλεσεν,
 ὡς αὖξουσιν καὶ μόνον τὸν λόγον διὰ στασιαζομένων
 προβλημάτων καὶ ὑποθέσεων, οὐ μέντοι τομὴν ἐπιτιθεῖ-
 σαν τῷ πράγματι· ἀλλὰ τῆς νομοθετικῆς τοῦτο ἐχούσης
 15 καὶ τῆς τῶν νόμων ἰσχύος, τῆς δὲ τέχνης ῥώμην μόνον
 χαριζομένης τῷ λόγῳ καὶ δυνάμει, πρὸς πᾶν ὅτιοῦν λυ-
 σιτελοῦσαν τὸ ⁴ προτιθέμενον, καὶ γὰρ καὶ περὶ γεωργι-
 κῆς εἰσηγεῖται, καὶ ναυτιλίας ἐκφράζει καὶ ὀπλοποιητι-
 κὴν καὶ πολέμους καὶ ἀστέρων θέσεις καὶ πᾶν ὅτιοῦν,
 20 καθὰ καὶ ἡ ποίησις ἐκ τῆς τέχνης τοῦ ποιητοῦ τὴν δύ-
 ναμιν τῆς φράσεως προλαβόντος οὐκ ἄλλοθεν, εἰ καὶ
 μήπω τὰ τῆς τέχνης ⁵ ὀργάνωτο, ἣν γὰρ ἐν τῇ φύσει
 καὶ πρὸ τοῦ ὀργάνου ἡ τέχνη· καὶ ἡ φυσικὴ τέχνη τὸ
 ὄργανον, ἀλλ' οὐκ αὐτὸ τὸ ὄργανον τὴν φυσικὴν τέχνην
 25 ἐξεῦρεν. Τριῶν δὲ βιβλίων τῷ ῥήτορι τεχνωθέντων, τοῦ
 περὶ στάσεων, τοῦ περὶ εὐρέσεων, τοῦ περὶ ἰδεῶν, τὸ
 περὶ τῶν στάσεων τῶν ἄλλων προτέθεικε· παχυμερέστερα
 γὰρ τὰ τῶν στάσεων, λεπτομερέστερα δὲ τὰ τῶν εὐρέ-
 σεων, καὶ τούτων ἔτι λεπτότερα τὰ περὶ ἰδεῶν, ὡς τὰς
 30 μὲν στάσεις μείζουσι ζῶου μέρεσιν ἰοικέναι, οἷον κεφαλῇ,

³ Farn. ἔχει. Par. 1. ἔχει. ⁴ Farn. λυσιτελοῦσι. 5
 Par. 1. τύχης.

ὤμοις, κοιλίᾳ, μηροῖς τε καὶ τοῖς ποσίν· ἐλάττωσι δὲ
 μέρεισι τὰς εὐρέσεις, οἷον ὀφθαλμοῖς, ῥίσι, ὠτίοις, χεί-
 λεσι, γλῶττι καὶ τοῖς τοιούτοις· τὰς δὲ ἰδέας ἐτι τούτων
 ἐλάττωσιν, οἷον βλεφάροις, κόραις, γνάθοις ⁶ καὶ τοῖς
 τούτων παραπλησίοις. ἢ κρεῖττον οὕτω περὶ τούτων δια- 5
 λαβεῖν· ἢ μὲν γὰρ περὶ τῶν στάσεών τε καὶ τῶν εὐρέ-
 σεων ἀναλογία καλῶς ἀποδέδοται· καὶ αἱ μὲν μείζουσιν, αἱ
 δὲ ἐλάττωσι ζῶον ἀναλελόγηται μέρεσιν· αἱ δὲ ἰδέαι εἶδεσι
 καὶ μορφαῖς προσεικόασιν, ἐκάστῳ τῶν τοιούτων μερῶν
 ἐπιμορφαζόμεναι, καὶ ἢ πρὸς σαφήνειαν εἰδοποιοῦσαι 10
 ταῦτα, ἢ πρὸς μέγεθος ἢ κάλλος, ἢ ἦθος, ἢ πρὸς ἄλ-
 λην τινὰ ἀρμόζουσαν αὐτοῖς καὶ προσφυᾶ, ὥς ἂν διδῶ
 ὁ καιρὸς, διαμορφοῦσαι ἰδέαν, ἐφ' ᾧ δὴ καὶ ἰδέαι ἀπὸ
 τοῦ εἶδω παρωνομάσθησαν ῥήματος, εἰς ἰῶτα τῆς εἰ-
 διφθόγγου μεταμειφθείσης, κατὰ τὸν φάσκοντα κανό- 15
 να, ὅτι πολλὰ εἰσιν ὀνόματα ἀπὸ ῥημάτων γινόμενα,
 γραφομένων μὲν τῶν ῥημάτων διὰ τῆς εἰ διφθόγγου,
 τῶν δὲ ὀνομάτων διὰ τοῦ ἰ· διὰ ταῦτα αἱ στάσεις οἷα
 παχυμερέστεραι τῶν εὐρέσεων, ὑποκείμεναι δὲ ὥς ὕλη
 ταῖς ἰδέαις, τοῖς εἰσαγομένοις ὑπὸ τοῦ τεχνικοῦ προσέτε- 20
 θησαν. Ἄλλ' ἔωμεν ἤδη καὶ ἐπ' αὐτὰ τὰ τοῦ τεχνικοῦ
 ῥήτᾳ, τῆς μὲν λεπτοτέρας καὶ αὐτοὶ ἀπεχόμενοι ἐρημ-
 νείας, τῆς δὲ ἀπλουστερας συμμέτρως ἐχόμενοι.

6 Farn. γνάθοις. Par. 1. γνάθοις.

I.

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Τ Ω Ν Ε Υ Ρ Ε Σ Ε Ω Ν .¹

Ἰστίον, ὅτι ἀπὸ τοῦ πράγματος δεῖ ποιεῖν νόημα, μὴ μέντοι μηδὲ ² αὐτὸ τὸ πρᾶγμα διεξιέναι, μήτε τὰς
5 εἰς τὸ πρᾶγμα κατασκευὰς ἀναλίσκειν· τὸ μὲν γὰρ διη-
γρηματικόν, τὸ δὲ κεφαλαιῶδες καὶ ἐπιχειρηματικόν· δεῖ
τοῖνυν συνεστραμμένον εἶναι τὸ προοίμιον καὶ σπερμα-
τικῶς ἔχειν ³ τὰ πράγματα· παραιτησόμεθα δὲ τὸ προ-
οίμιον, ὅταν ἢ εὐνοῶσιν οἱ δικάζοντες, ἢ ὀλίγον λάβοι-
10 μιν ὕδωρ· τότε γὰρ ἢ τῶν ἀναγκαίων διήγησις ὠφελιμω-
τέρα· ἱρμηνεία δὲ τοῦ προοιμίου τῇ μὲν ἐκλογῇ ἀπερί-
εργος ἔστω· γενέσθω δὲ τοιαύτη, ὅθεν ἐκφύγη ⁴ τις τοὺς
ἐμφανεῖς τρόπους· τοῦ δὲ προοιμίου ἢ ὑπόκρισις μετρία
καὶ ἀτάραχος καὶ τοῖς ὑποκειμένοις οἰκεία.

15

Ὅρος προοιμίου.

Προοίμιόν ἐστι ⁵ λόγος παρασκευάζων τὸν ἀκροατὴν
εἰς ὑποδοχὴν τῆς ὑποθέσεως· κυρίως δὲ μὲν προοίμιον
ἔλεγον οἱ παλαιοὶ τὰ παρὰ τῶν κιθαρῳδῶν ἐν ἀρχῇ λε-
γόμενα· τέλος δὲ τοῦ προοιμίου τὸ παρασχεῖν εὐήκοον
20 πρὸς τὰ λοιπὰ τὸν ἀκροατὴν. Τὰ προοίμια γίνονται ⁶

1 Prolegomena haec, ex cod. Mon. 8. descripta, contuli cum codice Farnes. II. E. 5. et passim cum Par. 2977. [Par. 1.] et 2916. [Par. 2.]. 2 Farn. οὐδέ. 3 Farn. ἔχον. 4 Mon. ἐκφύγει. Farn. ἐκφύγη. 5 Mon. ἐστίν. 6 Mon. Farn. γρά-

ἀπὸ τῶν δικαζόντων, οἵτινές εἰσι κριταί· ἀπὸ τῶν κατηγορῶν, οἵτινές εἰσιν οἱ διώκοντες, καὶ δι' ἐντολῶν λαλοῦντες· ἀπὸ τῶν ἀπολογουμένων, οἵτινές εἰσιν οἱ ἐντολῆς οἱ βοηθοῦντες τοῖς φεύγουσιν· ἀπὸ τῶν ἐχόντων αὐτὰ τὰ πράγματα, τῶν ἀντιδίκων. 5

Περὶ προοίμιων. 7

Ἰστίον, ὅτι τὸ προοίμιον κατὰ μὲν ⁸ τοὺς Ἀπολλωδωρείους τὴν πρώτην τάξιν τοῦ λόγου ἐπέχει. εἰ γὰρ προσοχῆς, φασί, ⁹ τῶν ἀκουόντων ἐστὶ ποιητικὸν πρὸς τὰ λεχθῆναι μετὰ ταῦτα ὀφείλοντα, πᾶσα ἀνάγκη αὐτὸ πρὸ 10 τῶν ἄλλων τάττεσθαι. Ἀλέξανδρος δὲ ¹⁰ ὁ τοῦ Νουμηνίου ¹¹ καὶ κατ' ἀρχὴν φησι τοῦτο καὶ μετὰ τὴν διήγησιν, καὶ μετὰ τὰς πίστει τάττεσθαι, ¹² ὃ καὶ Δημοσθένες ἐν τῷ κατὰ Μειδίου πεποίηκε μεταξὺ τοῦ λόγου εἰπών· ¹³ „οἶμαι τοίνυν τινὰς ὑμῶν, ὧς Ἀθηναῖοι, ποθεῖν 15 ἀκοῦσαι τὴν ἐχθραν, ἣ τις ἦν ἡμῖν.“ οὐ μὴν διὰ τοῦτο, φησί, καὶ διττὸν εἶναι τὸ προοίμιον νοητέον, ἀλλὰ τὸ μὲν ἐν ἀρχῇ κατὰ τὴν δύναμιν καὶ κατὰ τὴν τάξιν κυριώτερον, φησί, νομιστέον· τὸ δὲ ἐν τῷ μεταξὺ κατὰ ¹⁴ δύναμιν μόνον· θορύβον γὰρ πολλάκις ἐν τῷ μεταξὺ γι- 20 νομένου ἀνάγκη προοιμιιάσασθαι πάλιν πρὸς τὸ προσοχὴν ἐργάσασθαι. Προοίμιον δὲ ἔστιν, ¹⁵ ὥς ὅταν τις ἐξευμενιζόμενος τοὺς δικαστὰς κατὰ τινας ποιούμενος τοὺς λόγους εἴπῃ· ἄνδρες δικασταί, δικαιοτάτοι, καὶ ὅσα

φονται. scr. γίνονται. iidem infra p. 54. v. 14. ἡ δὲ ἔφοδος τότε γράφεται, et constanter pro γίνεται. vide epist. crit. p. 11. 7 Caput hoc est etiam in Cod. Ven. 433. 8 μὲν Par. 1. om. Tum Mon. τάς. 9 Mon. Farn. φησί, scr. φασί. 10 δὲ Ven. om. 11 Farn. Νουμηνίου. Ven. Νουμινίου. 12 Mon. Par. 2. et Farn. δέχεσθαι. Ven. Par. 1. τάττεσθαι. 13 p. 539. 14 Ven. κατὰ τὴν δ. 15 δὲ ἔστιν Mon. om., idem post ὅταν τις ponit ei. Ven. προοίμιον δὲ ἔστιν, — ἔστιν ἢ ὁδὸς om.

ἕτερά εἰσιν ἐξημενιζόμενα τοὺς δικάζοντας· λέγεται δὲ
 προοίμιον τὸ προτιθέμενον τοῦ λόγου· οἶμος γὰρ ἐστὶν
 ἡ ὁδός· λαμβάνεται δὲ τὸ προοίμιον ἀπὸ τριῶν τρόπων,
 ὡς δὲ ἐνιοὶ φασιν, ἀπὸ τεσσάρων· ἀπὸ συστάσεως τοῦ
 5 οἰκείου προσώπου, ἀπὸ διαβολῆς τοῦ ἀντιδίκου, ἀπὸ προσ-
 οχῆς, καὶ τέταρτον ἀπὸ ἐφόδου κατὰ τινος· ἀπὸ συστά-
 σεως μὲν, ὅτε εὖνοϊαν περιποιῶμεν ἑαυτοῖς τῶν ἀκροα-
 τῶν τὸ οἰκεῖον συνιστᾶντες πρόσωπον· ἀπὸ δὲ διαβολῆς
 τοῦ ἀντιδίκου, ὅτε τὸ ἐναντίον διαβάλλειν ἀρχώμεθα·¹⁶
 10 ὡς τὸ, τὴν μὲν ἀσέλγειαν καὶ τὴν ὕβριν, ᾧ δικάσται,
 ἢ πρὸς ἅπαντας χρηταὶ Μειδίας· ἀπὸ προσοχῆς δὲ, ἡνί-
 κα τὸ πρᾶγμα αὖξοντες¹⁷ προσεχέστερον διὰ τοῦ προ-
 οιμίου τὸν ἀκροατὴν ἐργαζόμεθα,¹⁸ ποιῶντες αὐτὸν σκο-
 πεῖν τὰ εἰρημένα· ἢ δὲ ἐφοδος τότε γίνεται, ἡνίκα μὴ
 15 φανερώς τι βουλευόμεθα¹⁹ σημαίνειν, καὶ λαθραίως δι'
 ἑτέρων λόγων εἰσάγομεν αὐτό· ἄλλοι δὲ ἀπὸ τεσσάρων
 μὲν καὶ αὐτοὶ φασιν· ἀλλ' οὐ τῶν αὐτῶν πάντη, ἀλλὰ
 καὶ ἑτέρων· ἥτοι γὰρ ἀφ' ἑαυτοῦ ὡς ἐν τῷ κατὰ Κόνω-
 νος· ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου, ὡς ἐν τῷ κατὰ Μειδίου· ἀπὸ
 20 τῶν ἀκουόντων, ὡς ἐν τῷ Πλαταικῷ Ἰσοκράτους· ἀπὸ
 τοῦ πράγματος, ὡς Λυκούργος ἐν τῷ κατὰ Αὐτολύκου.

16 Mon. ἀρχόμεθα. ceteri ἀρχώμεθα. — In Mid. init. 17

αὔξαντες Mon. αἰξάνοντες Ven. 18 Mon. Ven. ἐργαζόμεθα.
 Farn. ἐργαζώμεθα. 19 Par. 1, βουλευόμεθα. Farn. et Mon.
 βουλευώμεθα.

II.

ΕΙΣ ΤΟ ΠΕΡΙ ΕΥΡΕΣΕΩΣ ΕΡΜΟΓΕΝΟΥΣ
ΕΠΙΤΑΣΙΣ ¹ ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΣ.

Διὰ τί τὸ βιβλίον περὶ εὐρέσεως ἔγραψε, καίτοι καὶ τῶν ἄλλων αὐτῶν πραγματειῶν εὐρέσεις τινὰς εἰσαγομένων· ἡ γὰρ ἐπιγραφομένη στάσις στάσεων εὐρεσιν καὶ 5 διασκευὴν διδάσκει· καὶ αὐτὸς φησιν, ὅτι τὸ βιβλίον ἐκεῖνο σχεδὸν ταῦτόν ἐστιν τῷ ² περὶ εὐρέσεως· καὶ τὸ ἰσχυρότερον, ὅτι καὶ αὐτὸς ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ περὶ τῶν κεφαλαίων ἀρχόμενός φησιν· ³ „περὶ τῆς τῶν κεφαλαίων εὐρέσεως κατὰ τὴν διαιρετικὴν ἐξεθέμην μέθοδον, ὥστε 10 εὐρεσιν καὶ ⁴ ἐν ταῖς στάσεσιν ἐκδιδάσκει, καὶ αἱ ἰδέαι δὲ τὸ βιβλίον εὐρέσεις τινῶν διδάσκουσι· τί οὖν ἐστιν εἰπεῖν, ἢ ὅτι ἐν τοῖς ἄλλοις τάξιν μὲν καὶ μεταχειρίζιν ⁵ τῶν εὐρημένων ἐν τῇ φύσει διδάσκει, οὐχ εὐρεσιν δὲ, ἐνταῦθα δὲ εὐρεσιν προηγουμένως προοιμίῳ καὶ πολ- 15 λῶν παράδοσιν ἄλλων. καὶ ἔτι ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις κοινόν τι ἦν ὄνομα, περὶ ὧν ἔμελλε διδάσκειν, ἐξ οὗ καὶ τὴν ἐπιγραφὴν εὐθέτως ἦν ἐκλαμβάνειν, οἷον στάσεις, ἰδέαι, περὶ τῶν στάσεων, περὶ ἰδεῶν· ἐν δὲ τῷ παρόντι βιβλίῳ οὐδὲν κοινὸν ὄνομα κεῖται γνώριμον τοῖς περὶ 20 ὧν αὐτῷ ⁶ πρόεισιν ὁ λόγος· ἔστι γὰρ προοίμιον, διηγήσεις, κεφάλαιον, ἐπιχειρήματα καὶ τᾶλλα, ὧν οὐδὲν κοινὸν ὄνομα, τούτων δὲ κοινόν τι τὴν εὐρεσιν παραδί-

1 Farn. ἐπὶ τὰ ἀνεπίγραφα. Consentiant haec ab initio cum Prolegomenis Planudae T. V. p. 363. 2 Farn. τό. 3 Farn. φησί. 4 καὶ Mon. om. 5 Mon. μεταχειρίζοιν. 6 Farn. αὐτός.

- δωσιν. ⁷ Εἰκότως οὖν ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις βιβλίοις, ἐκ
καὶ τινων αὐτοῖς παρεδίδοντο εὐρέσεις, ἐκ τοῦ κοινοτέ-
ρου ἐπεγράψατο· ἐνταῦθα δὲ, ἐπεὶ κοινότερον οὐδὲν ἦν
τῆς εὐρέσεως, ἀπ' αὐτῆς τὴν ἐπιγραφὴν ἐποίησατο· ταῦτ'
5 οὖν ἐπιθεωρητέον καὶ διαθετέον ἄμεινον, ὅτι τὸ προοί-
μιον ἀπὸ τῶν κιθαρωδῶν ἐπὶ τοῖς λόγους μετείλκυσται·
οἴμη γὰρ λέγεται ἡ ᾠδή· ἐκείνοις δὲ νόμος ἦν ἐφ' ἐκά-
στης ᾠδῆς κιθάρα ⁸ ἀδομένης ἀναφωνεῖν τὸν Διόνυσον
ὥς οὖν πρὸ ἐκάστης οἴμης, τουτέστιν ᾠδῆς, λεγόμενον
10 εἰς Διόνυσον ἀναφώνημα προοίμιον ἐκλήθη· ἐκεῖθεν δὲ
καὶ ἐπὶ τοὺς ⁹ ῥητορικοὺς λόγους ἡ κλήσις μεταληφθεῖ-
σα τοῦ προοιμίου κράτος ἔσχε τῷ χρόνῳ σύνηδες εἶναι
τοῖς ῥητορεῦσι. Διὰ τὴν οὐ διδάσκει ὁ Ἑρμογένης, τί
ἐστὶ προοίμιον καὶ τί ἔργον αὐτοῦ καὶ τίνες ἀρεταί, ἀλλ'
15 εὐθέως ἐπὶ τὴν εὐρεσιν αὐτοῦ μόνον ἤκεν; ἢ ὅτι τοῖς
ἀρχαιοτέροις περὶ τούτων ἱκανῶς εἴρηται· ἀλλὰ μὴ ποτε
καὶ περὶ ἄλλων ἐκείνων ἱκανῶς εἰπόντων αὐτοὺς πάλιν
ἐπανέλαβεν· ἄλλως τε πραγματεῖαν ὁλόκληρον ὧς σκοπὸς
ἐστὶν ἀναγράψαι, οὐκ εἴ τι τοῖς ἀρχαίοις καλῶς καὶ χρη-
20 σίμως εἴρηται, δεῖ ταύτης ἀφελεῖν, ἀλλ' εἴ τι παραλέ-
λειπται σπουδὴν εἰσάγον ¹⁰ προσθεῖναι· τοῦτο οὖν ἐπι-
σκεπτέον καὶ διακριτέον, ὅτι ἐλλιπῶς τὴν τῶν προοιμίων
εὐρεσιν παραδίδωσιν· ¹¹ πολλὰ γάρ ἐστιν ἀρχαῖα προοί-
μια καὶ μυρία νέα συστήναι δυνάμενα, ἐξ ὧν οὐδὲν εὐ-
25 ρεθίσεται εἰς οὐδένα τῶν ὑπ' αὐτοῦ παραδεδομένων τρό-
πων ἀναγόμενον· καίτοι καὶ τῶν ἀρχαιοτέρων, εἰ καὶ κά-
κινων ἐλλιπῶς ἅμα καὶ ἀδιευκρινήτως, ἀλλ' οὖν πολὺ ¹²
πλείους τρόπους παραδεδωκότων, εἰς ὧν ἐνίους μᾶλλον
ἀναφέρειν ἐστὶ ¹³ τὰ προοίμια, ἢ εἰς οὓς ¹⁴ αὐτοὺς ἐνόμι-

7 Mon. et Farn. παράδοσιν. Parr. παραδίδωσιν. 8 Mon.
κιθάρας. 9 Mon. τοῖς ῥητορικοῖς λόγοις. 10 Mon. Farn. εἰσάγον.
Parr. εἰσάγειν. 11 Farn. παραδίδωσι. 12 πολὺ Farn. om. 13
ἐστὶ recepti ex Ald., deest in Parr. Farn. Mon. 14 Mon. ἄς.

σιν ἀναφέρεισθαι· τὸ γὰρ ἐκ βαρύτητος προοίμιον καὶ
τὸ ἐξ ἐπαίνου τῶν ἀκούντων, καὶ τὸ ἐξ αἰτίας, οἷον,
διατὶ λέγεις; διὰ τὸδε καὶ τὸ ἐξ ἀπολογίας οὐκ ἀπολυ-
ούσης μέμψεως, ἀλλ' ἐπιεικείαν μόνον ἐνδεικνύουσης,
καὶ πολλὰ ἄλλα, ἃ παρῆκεν Ἑρμογένης, τούτων ἕκαστόν 5
ἐστὶν ἰδεῖν καὶ τῷ βίῳ μᾶλλον ἐπιπολάζοντα ἢ τὰ Ἑρ-
μογένους καὶ τὰ τῶν ἀρχαίων προοίμια, τούτοις πλεον ἢ
ἐκείνοις ἐμπεριειλημμένα· τὸ γὰρ οὐδένα πώποτε γραψά-
μενος Αἰσχίνου κατὰ Τιμάρχου κατὰ ἐπιεικείαν ἐστὶν
ἀπολογίας, καὶ τὸ ¹⁵ „εἰ μὲν περὶ καινοῦ τινος προῦκει- 10
κεῖτο λέγειν“ Δημοσθενικὸν ἐξ αἰτίας προοιμιάζεται· οὐ-
τε δὲ εἰς τὰ ἐξ ὑπολήψεως Ἑρμογένους προοίμια οὔτε εἰς
ἕτερόν τι τῶν εἰρημένων αὐτῷ ἀναδειχθῆναι δύναται.
τὸ δὲ ἐκ βαρύτητος καὶ τὸ ἐξ ἐπαίνου τῶν ἀκούντων,
καὶ χωρὶς παραδειγμάτων πρόδηλα· ἔτι ἐπιστατέον, ὅτι 15
δικανικοῦ μὲν καὶ συμβουλευτικοῦ λόγου προοίμιον, ὡς
καὶ διὰ τῆς διαιρέσεως αὐτῶν καὶ τῶν παραδειγμάτων
ἐστὶν ¹⁶ σαφῶς συνιδεῖν, παραδέδωκεν· ἐγκωμιαστικοῦ
δὲ οὐδ' ὅτιοῦν οὐδ' ἐφήψατο, ὥστε ὅλον γε αὐτῷ τῶν
ἐπιδεικτικῶν παρεῖται προοιμίον, ἢ οὐ παρεῖται διόλου· 20
εἰ γὰρ καὶ διὰ τῶν παραδειγμάτων οὐκ ἐστὶν ἰδεῖν αὐ-
τῶν ¹⁷ τὴν γένεσιν, ἀλλ' οὖν ἐν τῇ διαιρέσει περιέχεται·
ἐστὶν ¹⁸ γὰρ ἀπὸ τῆς χρηστῆς τῶν ἀκροατῶν περὶ τὸ
πρᾶγμα ὑπολήψεως ἢ φανύλης καὶ ἐγκωμίου καὶ ψόγου
πορίσασθαι προοίμιον· ἀλλὰ τὴν διαίρεσιν αὐτοῦ μᾶλλον 25
ἐπιτηρητέον· οὐ γὰρ ἀνάγκη τὸ πρᾶγμα ἢ χρηστὸν ἢ
φανῆλον ὑπολαμβάνειν ¹⁹ τοὺς ἀκροατάς· πολλῶν γὰρ καὶ
οὐδετέραν φέροντες τὴν ὑπόληψιν μέσως περὶ τὸ πρᾶ-
γμα ποιοῦνται τὴν ἀκρόασιν· ἔτι πρὸ τούτου πολλοὶ τυγ-
χάνουσιν ὑποθέσεις, ὧν οὐδ' ὅλως ἔχοντες ὑπολήψεις, 30

15 Phil. I. init. 16 Farn. ἔστι. 17 Farn. αὐτὴν, 18
Farn. ἔστι constanter ante consonantem. 19 Mon. ὑπολαμ-
βάνει.

οὐδὲ γὰρ γινῶσιν, ὅμως ἤκουσιν ἀκοῦσαι, ὥστε τὰ ἐπὶ
τούτων προοίμια διαφεύγει καὶ αὐτὴν τὴν ἐπιβολὴν τῆς
διαίρέσεως· ἐξῆν οὖν διαιρούμενον τὰ περὶ τὸ πρᾶγμα
λέγειν, ὡς ἡ ἔχουσιν ὑπόληψιν, ἡ ἔχουσι περὶ αὐτὸ οἱ²⁰
5 ἀκροαταί· καὶ εἰ ἔχουσιν, ἡ χρηστὴν ἡ φαύλην ἡ μεσά-
ζουσιν· καίτοι οὐδὲ τοῦτο ἀπόχρη, πολλάκις γὰρ ἔχουσι
μὲν τινες οἱ ἀκροαταί περὶ τὸ πρᾶγμα ὑπόληψεις, ὁ δὲ
ῥήτωρ ταύτας παρὲς ἐκ τοῦ μᾶλλον αὐτῷ συμφέροντος
προοιμιάζεται, ὥστε ἔδει ἐπιδιαιροῦντα λέγειν, καὶ τού-
10 των ἐκάστην ὑπόληψιν ἡ συμφέρουσιν οἶδεν ὁ ῥήτωρ,
ἐὰν μνημονεύσῃ, ἡ μᾶλλον ταύτης ἐτέραν ἔχει συμφέ-
ρουσαν, καὶ ταύτην ἐξῆς ὑποτέμνειν· εἰ δὲ σχολῆς δεῖ-
σθαι φήσῃ²¹ τις τὴν ἐπὶ τοσοῦτον τῆς τομῆς πρό-
οδον, ἴστω, ὡς οὐδεμία τέχνη ἐξ ἐφόδου ἀπαρτίζεται,
15 καὶ ὅτι οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἔδει τάττειν ὑπὸ διαίρεσιν τὰ
προοίμια, ἀλλὰ τὸ πλῆθος αὐτῶν ὀκνεῖν ὁμολογεῖν, ἡ
ἀρξάμενον μὴ πολλὰ παρὲντα δόξαι τι σοφὸν ποιεῖν·
ταῦτα οὖν ἀκριβέστερον ἐξεταστέον, καὶ τὴν διαίρεσιν,
ἐφ' ὅσον²² ἐγγωρεῖ τελεωσάμενον ἡ αὐτὴν ταύτην, ἡ
20 ἐτέρα μεθόδῳ πεπορισμένην τὸν²³ ἐν τοῖς προοιμίοις
ἀπελαῖσαι πλάνον χρεὼν ἔστιν καὶ τὴν σύγχυσιν, ἂν ἄρα
διδῶ θεός· καὶ ἐφεξῆς δὲ αἱ περὶ τῶν ἐξ ὑπολήψεως
διαίρεσεις τὸ παραλειμμένον, κατ' αὐτὴν γε τὴν διαί-
ρεσιν λέγω, πλείστον ἔχουσιν, ὃ ῥᾶον ἀναπληροῦν ἀφορ-
25 μὴν τὰ προειρημένα χρησίμην ἔχοντα. Ὅτι ἐπισκεπτέον,
τίνα φησὶν εὗρεσιν τίνος εὐρέσεως τετυχηκέναι·²⁴ ἀπο-
ρον γὰρ, πῶς εὗρεσις εὐρέσεως τυγχάνει· ἡ διττὸν ἡ
εὗρεσις τὸ οἷον εὐρημένον καὶ ἡ εὐρίσκουσα μέθοδος ἡ
εὐρετικὴ λήξις, εἰ βούλει καὶ τὸ ἔργον αὐτῆς· ἀλλ' εἰ
30 καὶ ταῦτα συγχωρηθείη, τίς ἦν ἀνάγκη καὶ μάλιστα

20 οἱ Farn. om. 21 Mon. φησί τις. 22 Mon. Farn.
ἐφ' ὅσην. 23 Farn. τὴν et in εσφ. πλάνον. 24 τετυχηκέναι,
ἅπ. γὰρ, πῶς εὖρε. εὐρέσεως Mon. om.

κατ' ἀρχὰς αὐτῆς διδασκαλίαν τέχνης καὶ ἐρμηνεῖαν
 ποιούμενον εἰς χρίστους τὸ σαφές τοῦ λόγου καταστρέ-
 φειν καὶ ἀπορίας παρέχεσθαι; Ἐπιθεωρητέον οὖν καὶ
 λυτέον τοῦτο, ὅτι πῶς φησιν ἀνασκοπεῖν ἄξιον τὸ πρᾶ-
 γμα γεγενημένον, εἴτα περὶ οὗ ἡ κρίσις ἢ τὸ βουλευ-
 τήριον· πρῶτον μὲν γάρ, ἐξ ὧν ἔφη τὸ γεγενημένον,
 τὸ πλεῖστον καὶ κυριότατον τῶν συμβουλευτικῶν λόγων
 παρῆκεν, εἴπερ οὐ περὶ τῶν γεγενημένων μόνον, ἀλλὰ
 καὶ περὶ οὗ, εἰ δεῖ γενέσθαι τόδε τι ἢ μὴ γενέσθαι,
 μάλιστα συμβουλευεῖν ἐγχειρόμεθα· ὥστε ἡ διαίρεσις καὶ-
 10 ταῦθα πάλιν ἡμάρτηται·²⁵ δεύτερον βουλευτήριον καὶ
 κρίσιν μόνον εἰπὼν δηλὸς ἐστίν καὶ αὐτὸς εἰδώς, ὅτι
 περὶ τῶν ἐγκωμιαστικῶν προσιμίων οὐδεμίαν φροντίδα
 εἰσενήνοχεν· ἀλλὰ περὶ μὲν τούτου τάχα τις τὸ τῆς κρί-
 σεως βιασάμενος ἐρεῖ συμπεριειληφέναι καὶ τὰ ἐγκώμια,
 15 κρίνουσιν γὰρ οἱ ἀκροαταὶ ἡθῆ καὶ πράξεις ἀκούοντες
 τῶν ἐπαινουμένων ἢ ψεγομένων· τάχα δ' ἂν²⁶ τινα τὸ
 εἰρημένον παρῆχε παραμυθίαν τῷ ῥητῷ, εἰ μὴ καὶ αὐ-
 τὸς ἐφεξῆς παρ' ὅλην τὴν διαίρεσιν δικάζοντας κατηγο-
 ροῦντας καὶ ἀπολογουμένους καὶ ἐγκλήματα ἔχοντας
 20 εἰσάγει, ἐπαινοῦντας δὲ ἢ ψέγοντας ἢ ἐπαινουμένους
 οὐδαμοῦ· ἢ ἐρεῖ τις, ὅτι τούτῳ²⁷ γε τῷ λόγῳ οὐδὲ περὶ
 συμβουλευτικῶν προσιμίων συγχωρεῖ τις αὐτῷ λόγους²⁸
 ποιεῖσθαι· καίτοι φανερός ἐστίν καὶ σημαινόμενος καὶ
 παραδείγματα φέρων λόγου συμβουλευτικοῦ· ἀλλ' οὖν
 25 κατὰ τὴν διαίρεσιν οὐ λέγει συμβούλους ἢ συμβουλευό-
 μενον, ἀλλ' εἶδεν ἴσως, ὡς ἀφ' ἑνὸς τῶν τριῶν εἰδῶν
 τοῦ λόγου, ἥτοι τῶν δικαστικῶν²⁹ καὶ περὶ τῶν ἄλλων
 ἀφορμῇν τοῦ κοινοῦ νοήματος διδοὺς ἀπέρριτος μᾶλλον
 καὶ σαφὴς δόξειεν ἂν τοῖς ἐγγνωμοῦσι. Ταῦτα ἐπισχε-
 30

25 Farn. ἡμάρτηται. 26 Farn. δέ τινα. 27 Farn. τοῦ-
 τό γε. 28 Farn. λόγους. Mon. λόγον. 29 Mon. et Farn.
 δικαστῶν.

πλέον καὶ διακριτόν ἐντελέστερον. ὅτι σχεπτιόν, τί βού-
 λεται λέγειν ἐν τῷ εἰπεῖν, αἱ δὲ ἀποδόσεις παντὸς προ-
 ομιῶν ἀξιώσεις· ἀπὸ δὲ τῶν εὐρέσεων αἱ προτάσεις καὶ
 προομιῶν δριμύτης· προτάσις, ὅτι ὁ ἀπολογούμενος ἢ
 5 ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἢ ὑπὲρ ἑτέρου ἀπολογεῖται· καὶ ὁ μὲν κατ-
 ηγορῶν ὁμοίως ἢ χάριν αὐτοῦ ἢ χάριν ἑτέρου· διάφορα
 οὖν ἔσται καὶ τὰ προοίμια· ὁ δὲ Ἑρμογένης μονοειδῆ
 τὸν κατηγοροῦντα καὶ τὸν ἀπολογούμενον ἐν τῇ διαίρε-
 σει παραλαμβάνων τὰ ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους συνιστάμενα
 10 προοίμια παραλείπει· ἢ ῥητίον, ὅτι εἰ καὶ μὴ διεῖλεν
 Ἑρμογένης ταῦτα, ³⁰ ἀλλ' οὖν καὶ τῶν ὑπὲρ ἑτέρων λε-
 γόντων παράδειγμα τέθεικεν, ὡς τὸ, „ἄνδρες ³¹ δικασταί,
 μάλιστα μὲν ἕνεκα τοῦ νομίζειν,“ καὶ τὰ ἐξῆς· καὶ ἄλλα
 δὲ τίθησι τοιαῦτα, ἀλλὰ τοῦτο τὸ προοίμιον πῶς ἂν
 15 ῥηθεῖν ἐξ ὑπολήψεως μᾶλλον, ἢ οὐχὶ ἐξ αἰτίας· διατί
 γὰρ εἰς τὸ λέγειν ἦλθεν, ἐρμηνεύει, οὐκ ἀποσκευάζεται
 ὑπόληψιν ἀγαθὴν· δεῖ οὖν ἐπιμελέστερον ταῦτα θεω-
 ρήσαντας σωματοποιεῖν καλῶς τὴν διαίρεσιν· ³² ὅτι καὶ
 ἐκ τοῦ λέγειν τὸν Ἑρμογένην, περὶ δὲ τοὺς τὰ ἐγκλή-
 20 ματα λέγοντας ἢ χρησταί· εἰσιν ὑπολήψεις ἢ φαῦλαι,
 ἐπιστήσιεν ἂν τις πάλιν, ὡς περὶ τῶν δικανικῶν λόγων
 μόνον αὐτῷ ἢ σπουδῇ, ἀλλ' ἐξ ὧν τὰ προειρημένα δια-
 κριθεῖν ἂν, ἐξ ἐκείνων καὶ περὶ τούτου ληψόμεθα τὴν
 λύσιν· ὅτι τί ³³ βούλεται λέγων· „ταῦτά σοι περὶ τῶν
 25 ἐξ ὑπολήψεως προομιῶν πεπλήρωται τοῦτον εὐρίσκόμε-
 μενα τὸν τρόπον πανταχῇ“ ὅτι ἐν παντὶ λόγῳ τὰ ἐξ
 ὑπολήψεως εὐρίσκειται· καὶ μὴν οὐχ οὕτως ὁρῶμεν ἐπ' αὐ-
 τῶν τῶν πραγμάτων, αὐτὸς τε περίεργος καὶ μάτην ἂν
 εἶν ἐφεξῆς καὶ ἑτέρους παραδιδούς προομιῶν τρόπους·
 30 ἢ ὅτι εἰ καὶ μὴ εὐρίσκονται, ³⁴ ἀλλ' οὖν δύναται τις καὶ

30 Farn. αὐτά.

31 In Lept. init.

32 Mon. διαίρεσιν.

33 τί Mon. Par. 2. Farn. om., recepi ex Par. 1.

34 Mon.

Farn. εὐρίσκονται.

τὰ λοιπὰ πάντα προδίμια μετασχηματισάμενος τὰ
 ῥήματα μόνον εἰς ταῦτα ἀγαγεῖν· ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο
 δυνατόν· ἔτι δὲ, εἰ ἐκ τῶν ἄλλων εἰς ταῦτά ἐστιν
 μετασχηματίζαντα ἀγαγεῖν, αὐτόθεν ἐστὶν λαβεῖν, ὡς
 ὁμοίως ἐστὶν, μᾶλλον δὲ καὶ ἐτοιμότερον ἐκ τούτων ⁵
 πάλιν εἰς ἐκεῖνα μεταλαβεῖν· τί οὖν ἐστὶν αὐτῶ τὸ εὐ-
 ρίσκεσθαι ταῦτα πανταχῇ, ἢ οὐχ εὐρίσκεσθαι λέγει ἀπλῶς
 πανταχῇ, ἀλλὰ τοῦτον τὸν τρόπον εὐρίσκεσθαι, τουτ-
 ἐστὶν καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἄλλοις προοιμίοις, ἅπερ ἀδύνα-
 τον ἀριθμῶν περιλαβεῖν· Κατὰ τὸν αὐτὸν τῆς διαιρέ- ¹⁰
 σεως τρόπον ἐστὶν εὐρεῖν τὰ ἐμπίπτοντα· ἀλλὰ τὸ ἐφε-
 ξῆς μετ' ὀλίγον ἔτι ἀπορώτερον τὸν λόγον ποιεῖ· τὸ γὰρ
 λέγειν περὶ τῶν ἐξ ὑποδιαίρεσεως προοιμίων διαλαμβά-
 νοντα οὐκ ἐν πᾶσι δὲ προβλήμασιν εὐρίσκεται· οὐδὲ
 πάντα ἐν πᾶσιν· εὐθιχτα μὲν γάρ ἐστιν εὐρεθέντα καὶ ¹⁵
 δοριμεία· εἴτα ἐπαγαγεῖν· πολλάκις δὲ φαίνεται τῶν ἐξ
 ὑπολήψεως ἢ ἀρετῇ· ὅτι πανταχῇ φαίνεται· πῶς ἂν τοῦ-
 το ³⁵ θεραπευθεῖ; ἀλλ' ἐπιτηρητέον καὶ ταῦτα ἐπιμε-
 λέστερον· ὅτι ἐπισκεπτέον μάλιστα, πῶς ἄλλα μὲν ἡγεί-
 ται, τὰ ἐξ ὑποδιαίρεσεως, παρὰ τὰ ἐξ ὑπολήψεως, ἄλ- ²⁰
 λα δὲ ταῦτα τὰ ἐκ περιουσίας· εἰ γὰρ ἐστὶν ἕκαστον
 τῶν εἰρημένων εἰς ἄλληλα μεταβαλεῖν, τὸ σχῆμα τοῦ
 λόγου παραλλάξαντα, ἢ τοσαῦτα δεῖ γέννη προοιμίων
 ποιεῖν, ὅσα καὶ λόγου σχήματα, ἢ ἀφέντα τὰς κατὰ
 τὸ σχῆμα διαφορὰς, τὰς δ' ἐν πράγμασι μεταδιάκοντα ²⁵
 μὴ ἀντιδιαστέλλειν τὰ ἐξ ὑποδιαίρεσεως, ἢ τὰ ἐκ περι-
 ουσίας πρὸς τὰ ἐξ ὑπολήψεως· ταῦτα μὲν γὰρ ἀπὸ πρά-
 γματος παρέχεται λαβεῖν τὴν ἐν αὐτοῖς διαφορὰν, ἐκεῖνα
 δὲ ἀπὸ σχήματος· ἀλλὰ μηδὲ τὰ ἐκ περιουσίας πάλιν
 πρὸς τὰ ἐξ ὑποδιαίρεσεως· ὅτι δὲ κατὰ σχῆμα μόνον ³⁰
 ἐστὶν τούτων ἡ διαφορὰ καὶ πρὸς τὰ ἐξ ὑπολήψεως καὶ
 καὶ πρὸς ἄλληλα, ἔνεστι ³⁶ τεκμήρασθαι, ἔξεστι ³⁷ γὰρ

35 τοῦτο Mon. et Farn. om. 36 Mon. ἔνθεν ἐστί. Farn.
 ἔνεστι τεκμαίρεσθαι. 37 Par. 1. ἔστι. Mon. Par. 2. et Farn.

τὰ παραδείγματα τῶν ἐξ ὑπολήψεως λαβόντα εἰς τὰ λοι-
 πὰ μεταπλάττειν, κακέινων πάλιν καὶ πρὸς ³⁸ ἄλληλα
 καὶ πρὸς τὰ ἐξ ὑπολήψεως· οἷον ὅπερ ἐκεῖ τὸ παραδεί-
 γμα τῶν ἐξ ὑπολήψεως, ὅρα ἐκ περιουσίας γινόμενον·
 5 ἡδυνάμην, ὧ δικασταί, ³⁹ τὴν ἀσέλγειαν Μειδίου καὶ τὴν
 ὕβριν, ἣν πάντες ἐξ ὧν ἐκεῖνος κατὰ πολλῶν τολμᾶ σίν-
 ιστε, ταύτην πρότιθεις εἰς μέσον μυρίων ἄξιον δεικνύ-
 ναι κακῶν· εἶτα καὶ ἐξ ὑποδιαίρεσεως πάλιν τὸ αὐτὸ
 προάγειν ἐστὶν παράδειγμα· οἷον καὶ διὰ τὴν ἄλλην μὲν
 10 ἀσέλγειαν καὶ ὕβριν, ἥ πρὸς ἅπαντας κέχρηται Μειδίας,
 ἄξιός ἐστιν δίκας δοῦναι, ὅτι δὲ καὶ χορηγὸν καὶ τηλι-
 καύτης ἐορτῆς τολμηρῶς οὕτως καὶ δυσσεβῶς προὔπηλά-
 κισεν, ⁴⁰ οὐδ' ἐστὶν πρόχειρον τοῦ τολμηματος ἴσην τὴν
 τιμωρίαν εὔρειν· τί οὖν ἐξ ὑπολήψεως τοῦτο καλέσομεν,
 15 ἢ ἐξ ὑποδιαίρεσεως, ἢ ἐκ περιουσίας; εἰ δέ τις λέγει, ὅτι
 τῇ τοῦ σχήματος μεταβολῇ καὶ αἱ ἔννοιαι συμβάλλονται,
 καὶ καλῶς καὶ ἡ τῶν προοιμίων αὐτῶν διαστολὴ πρὸς
 ἄλληλα παραδέδοται, πολλὰ λέγειν ἔχων ἐκεῖνα τίως ἐπ-
 αναμνησθῶ, ὅτι τοιγαροῦν ὅσα σχήματα λόγου δυ-
 20 νατόν ἐστιν ἐπινοεῖν, τσαῦτα καὶ προοιμίων προσῆκεν
 φιλοτεχνεῖν· ὃ δὲ ἐπὶ ἐνὸς ἐδείχθη παραδείγματος, τὸ
 αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐκάστου κατὰ σχολὴν ῥᾶστόν
 ἐστὶν τῷ βουλομένῳ ἐπιδείξασθαι· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐπι-
 σκεπτόν· καὶ φιλοκρινητέον ἐμμελέστερον, ὅτι τὸ ἀνθρώ-
 25 ον διττόν ἢ τὸ ἐξαίφνης ἢ τὸ ὁμοῦ· ὁ γοῦν Ἑρμογένης
 λέγων τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸ μέλλον ὑποδιαίρεισιν ἢ ἀντὶ
 τοῦ ὁμοῦ τῇ λέξει ἐχρήσατο, ἢ ἰδιαίτερον τὸ ὁλόκληρον
 πρᾶγμα· ὁμοῦ γάρ πως ἐστὶν κακέينو, ὅτι ζητητέον,
 30 διατί ἀγχίστροφον ἐπωνόμασε τὸ ἀπὸ τοῦ καιροῦ προοί-
 μιον. Ὅτι σκεπτόν, πῶς εἰπὼν, „τὸ δὲ κατὰ τῶν ἐπιπε-
 πλεγμένων προβλημάτων οὐκ ἀναγκαῖον ἐνόμισα προθεῖ-
 ῖναι. 38 Farn. ἐς. 39 Farn. ἡδυνάμην ἢ τὴν ἀσ. 40
 Farn. προὔπηλάκισας οὐδέν ἐστι.

ναι μάθημα," εἶτα ἐπήγαγεν· ἡ γὰρ καλὸν ἐστὶν καὶ τῶν ἐξ ὑπολήψεως ὃν φαίνεται· ἡ προκατάστασις ὃν διηγηματικὸν οὐ προοίμιον εὐρίσκεται· εἰ γὰρ ἅπαν ἐπιπεπλεγμένον, ἂν ἢ προοίμιον, ὥς φησι, τῶν ἐξ ὑπολήψεως ἐστὶν, πῶς οὐχὶ καὶ πᾶν ἀπλοῦν, τῶν ἐξ ὑπολήψεως εἴη 5 ἂν, ἐκ γὰρ ἐκείνων ἢ σύνθεσις· ἡ οὖν καὶ πάντα τὰ ἀπλᾶ κατὰ τὸν αὐτοῦ λόγον ἐξ ὑπολήψεως ἔσται, ἡ εἴ τις προβιάσαιτο, ⁴¹ ἐξ ὑπολήψεως καὶ ἐξ ἑτέρου τινὸς πόνου· εἰ γὰρ καὶ τρίτον εἶδος συγχωρηθῇ τὸ ἐκ δευτέρου καὶ τρίτου ἐπιπεπλεγμένον, πῶς ἂν εἴη ἐξ ὑπολήψεως; 10 ὅτε δὲ καὶ πλείω αὐτὸς παραδίδωκε, πῶς ἂν εἴη τὰ ἐπιπεπλεγμένα πάντα ἐξ ὑπολήψεως; οὕτως ἔστιν σαφές καὶ εὐθεώρητον, ὅπερ αὐτὸς οὐκ ἀναγκαῖον προθεῖναι ἐνόμισε· ταῦτα τοίνυν διερευνητέον καὶ θεωρητέον ἀκριβέστερον.

15

Ἀρξόμεθα οὖν πρῶτον ἐκ τοῦ ὀρίσμου, τί ἐστὶν προοίμιον· οὕτως γὰρ τὸ τί ἐστὶν τὴν φύσιν διηλώσομεν· ἐπειδὴ γὰρ πάσης ὑποθέσεως μέρη πέντε εἰσὶν, προοίμιον, διήγησις, ἀντίθεσις, λύσεις αἱ λεγόμεναι πίστεις, ἐπίλογος, τὸν λόγον περὶ προοιμίου ⁴² ποιήσασθαι προ- 20 εθέμεθα καὶ οὐ περὶ τῶν λοιπῶν, ἀρχούντως γὰρ τῷ τε Ἑρμογένει καὶ Πορφυρίῳ καὶ ἑτέροις περὶ αὐτῶν λέλεκται· τινὲς δὲ προστιθέασιν καὶ ἕτερα τρία· ἔφοδον, παρέχασιν, αὐξησιν· καὶ φάμεν εἶναι ταῦτα ἕτερα παρὰ τὰ εἰρημένα· ἔφοδος γὰρ ἐστὶν ἡ προθεραπεία, ὃ ²⁵ λέγεται προοίμιον· προθεραπύει γὰρ τοὺς ἀκροατὰς τὸ προοίμιον, ὥστε δέξασθαι τὸν λόγον κατὰ τὴν βούλησιν τοῦ λέγοντος· ἡ δὲ αὐξήσις ὁ ἐπίλογός ἐστιν· καὶ γὰρ ἔνεκεν ⁴³ τοῦ θυμικὸν ποιῆσαι τὸν δικαστὴν ἢ ἱλαρὸν, ἢ τοὺς ἀκροατὰς ὀρμητικωτέρους ⁴⁴ πρὸς τὸ ἐπισφρα- 30

41 Mon. προβιάσαι τό. 42 Farn. προοιμίαν. 43 Farn. ἔνκα τοῦ θυμικοῦ. 44 Mon. ὀρμηκότερα. Farn. ὀρμηκότερους. Par. 1. ὀρμητικωτ.

γῶσαι τὸν λόγον τῇ τοῦ λέγοντος γνώμῃ ἐπινενόηται ὁ ἐπίλογος· ἡ δὲ παρέκβασις ἢ ἐν τῇ διηγῶσιν ἐστίν, ἢ ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἢ ἐν τῷ ἐπιλόγῳ· εἰ δ' οὐδ' ἐνὸς τούτων ἐστίν, περιττόν ἐστιν καὶ ἀχρεῖον, καὶ ἀμαρτάνει ὁ ῥή-
 5 τωρ χρώμενος αὐτῇ· ὥστε πάντα, καθὰ εἴρηται, μέρη ὑπάρχουσι πάσης ὑποθέσεως, προοίμιον, διήγησις, πίστις, ἥγουν ἀντίθεσις καὶ λύσις τῶν ἀντικειμένων, ἐπίλογος.

Πρὸ τοῦ τοίνυν ὀρίσασθαι, τί ἐστι προοίμιον, ζη-
 τήσομεν εἰ ἄρα πάντοτε ὀφείλομεν προοιμιάζεσθαι· καὶ
 10 φασιν οἱ ταῦτα πλέον τῶν ἄλλων ἐξητακότες, ὅτι ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῷ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ οὐ χρήσις ἦν προοι-
 μίου·⁴⁵ κῆρυξ γὰρ ἐκήρυττε προσφωνῶν καὶ παρεγγνώ-
 μενος τῷ εἰσιόντι· μὴ προοιμιάζον μηδὲ ἐπίλεγε· ἐν
 Ἀρείῳ δὲ πάγῳ φασὲν, οὐ περιγράφοντες τὸ ἀπροοιμιά-
 15 στον, ἀλλὰ δι' αὐτοῦ καὶ τὴν τῶν λοιπῶν δικαστηρίων, βουλευτηρίων τε καὶ ἐκκλησιῶν τάξιν ὑπεμφαίνοντες.

Ἐνώπιον βασιλέως οὐ δεῖ προοιμιάζεσθαι, ἀλλ' οὐ-
 δὲ αἰεὶ⁴⁶ βασιλεὺς προοιμιάζεται· τοῦτο δὲ σκεπτόν καὶ
 ἐπὶ τῶν λοιπῶν μεγίστων προσώπων, καὶ μάλιστα τῶν
 20 δι' εὐλάβειαν καὶ ἀρχιερατικὸν βαθμὸν τό τε αἰδέσιμον καὶ
 ἀξιόπιστον κεκτημένων· οὐ γὰρ γοητείας λόγου οἱ
 τοιοῦτοι ἐπιδέονται τὸ πιθανόν ἐκ⁴⁷ τοῦ βαθμοῦ καὶ
 τῶν τρόπων κεκτημένοι· οἱ γὰρ παρόντες ἀκροαταὶ ὡς
 δεσπόταις αὐτοῖς ὑπέκουσιν,⁴⁸ καὶ οὐδεὶς ἐστίν ὁ ἀντι-
 25 ταττόμενος· ὅθεν καὶ βραχυλογία κέχρηται⁴⁹ οἱ τοιοῦ-
 τοι ἐν πράξεσι καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις εἴρηται· πᾶς⁵⁰
 δεσπότης δούλῳ μονοσύλλαβος, τὸ δὲ ἰκετεύειν μακρόν·
 ὥστε εἴ τινας τῶν μεγίστων ἀνδρῶν καὶ μάλιστα ἀγιο-
 σύνη καὶ γνώσει καὶ βαθμῷ μεγίστῳ τὸ αἰδέσιμον καὶ
 πιθα-

45 Cfr. T. V. p. 365. 46 Farn. εἰ. 47 Mon. δι. Farn. ἐκ. 48 Mon. ὑπακούσιν. 49 Farn. κέκτηται. 50 Ver-
 sum restituo: δούλῳ μονοσύλλαβος πᾶς ἐστι δεσπότης.

πιθανόν ἔχοντας μὴ προοιμίους κεχρημένους εὐρωμεν, οὐ
τὴν ἐκ τῆς τέχνης τάξιν ἀγνοοῦντας ὑποληψόμεθα, ἀλλὰ
τὸ τῶν ἀκροατῶν εὖεικτον καὶ πειθήνιον εἰδότες μὴ
χρονίζειν ἐν ταῖς θωπείαις· μηδὲ λόγον⁵¹ οὐκ ἀναγκαῖον
προῖσθαι, ἀλλὰ ἐπὶ τὰ καίρια καὶ ἀναγκαῖα σπεύδον- 5
τας λογισώμεθα.

Τέταρτον, ἐὰν τὸ πρᾶγμα ἐπείγῃ καὶ σπεύδωμεν ἐπὶ
τὴν διήγησιν, οὐ προοιμιασόμεθα. ἐὰν ὑπὲρ ἡμῶν ἢ τὸ
πρᾶγμα καὶ θαρρόντες εἰσερχώμεθα, προοιμίῳ οὐ χρη-
σόμεθα, ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς πᾶσι δεῖ προοιμιάζοντας εἰς 10
τι τὸ δικαστήριον καὶ τὸ βουλευτήριον καὶ τὴν ἐκκλη-
σίαν τὴν τοῦ λόγου ἀπαρχὴν ποιεῖσθαι· οὕτως γὰρ ἂν
τὸν λόγον ἡμῶν εὐπαράδεκτον⁵² ποιησόμεθα. καὶ τοῦ-
το δὲ γινώσκειν ἀναγκαῖον, ὥς πολλάκις ἐν τισι λόγοις
καὶ τρισὶ προοιμίους χρῆσόμεθα, ἥνίκα τι κεφάλαιον εἰς- 15
αγαγεῖν βουλόμεθα καὶ πρὸς τοῦτο τοὺς ἀκροατὰς προ-
εχεστέρας ποιεῖν σπεύδομεν.

Ὅρος προοιμίου.

Εἴπωμεν οὖν, καθὰ ὑπεσχόμεθα, τί ἐστὶν προοί-
μιον. προοιμίον ἐστὶν λόγος ἐπεξεργαστικός ἐννοίας καὶ 20
εὐμαθείας καὶ προσοχῆς· ἐκ τούτων θεραπεία γίνεται
τριχῶς, ὅταν ἢ τὸ αὐτῶν πρόσωπον παριστῶμεν, ἢ τὸ
τοῦ ἀντιδίκου διαβάλλωμεν, ἢ τὸ τῶν δικαστῶν ἐπαινῶ-
μεν, καὶ τὸ ἡμέτερον οὕτως εἰσάγωμεν· ἢ γὰρ ἔνδοξον,
καὶ θαρρόντες ἐπαινῶμεν, ἢ ἀδοξότερον καὶ αὐτῷ τούτῳ 25
θεραπεύομεν, καὶ τὸ τοῦ ἀντιδίκου ὁμοίως· ἢ γὰρ ὁμο-
λογούμενον ἐστὶν τὸ ἀδίκημα αὐτοῦ καὶ φανερώς αὐτοῦ
κατηγοροῦμεν, ἢ ἔνδοξόν ἐστὶν τὸ πρόσωπον, καὶ
ὀφείλομεν μετὰ θεραπείας εἰσαγαγεῖν τὴν κατ' αὐτοῦ
γραφὴν.

51 Farn. λόγους οὐκ ἀναγκαῖον.

52 Farn. ἀπαράδεκτον.

Περὶ προσοχῆς.

Προσοχὴ δὲ γίνεται, ὅταν περὶ μεγάλων πραγμάτων ἢ ἀναγκαίων ἢ κατεπειγόντων βουλευόμεθα ποιῆσθαι τὸν λόγον.

5

Περὶ εὐμαθείας.

Ὅμοίως γίνεται εὐμάθεια ὅταν σαφῶς παριστῶμεν τὸ πρᾶγμα, περὶ οὗ¹ μέλλομεν ποιῆσθαι τὸν λόγον.

Περὶ εὐνοίας.

Τὴν εὐνοίαν δὲ τῶν ἀκροατῶν ἐπισπασώμεθα δι'
 10 ἐπαινῶν. ἐπαινοῦμεν δὲ αὐτοὺς πρῶτον μὲν ἐπὶ τῶν ὁμο-
 γενῶν προβλημάτων, ἐν οἷς αὐτοὺς πείσαντες ὁμοίον τι
 πρόβλημα εἰσάγοντες σπουδάζομεν² αὐτοὺς πείθειν λέ-
 γοντες, ἵνα καὶ παραδείγμασι ἤρῃσωμαι, ἄξιον ὑμᾶς ἐπαι-
 νῆσαι, ὧς ἄνδρες ἀρίστοι, ἀνθ' ὧν τοῖς τὰ βέλτιστα
 15 βουλευομένοις πείθεσθε· ἐξ ὧν λαβὼν παρῴρησιαν καὶ
 τὰ νῦν ἤκω περὶ τῶν ὁμοίων ὑμᾶς πεισθῆναι οἰόμενος·
 ἔστωσαν δὲ, ὡς εἴρηται, ἐν τοῖς τοιούτοις ὁμογενῇ· δεύ-
 τερον δὲ ἐὰν βουλευσάμενος πείσης, καὶ ἀκόλουθον βου-
 λεύῃ, καὶ τότε χρήσῃ τῷ ἐπαίνῳ· οἷον ἄξιον ὑμᾶς ἐπαι-
 20 νεῖν ἐπὶ τοῖς πρώην πεισθέντας, ἤκω δὲ καὶ νῦν τὰ
 ἀκόλουθα βουλεύων καὶ πεισθῆναι ὑμᾶς μὴ ἀμφιβάλλων·
 τρίτον ἐπαινεῖν δεῖ τοὺς παρόντας, ὅταν περὶ τινος δυ-
 σχεροῦς εἶναι δοκοῦντος λέγῃς καὶ πείσαι βούλῃ, ἃς ἂν
 ἐκ τοῦ ἐπαίνου ἐλκίσῃς αὐτοὺς εἰς τὸ ὑπακοῦσαι.

25

Πόθεν λαμβάνεται τὸ προοίμιον.

Λαμβάνομεν προοίμιον καὶ ἀπὸ τοῦ εὐθίχτου καὶ
 ἀπὸ τοῦ εὐστόχου, ὅταν αὐτοῦ τοῦ πράγματος τῆς ὑπο-
 θέσεως ἐφαπτώμεθα· οἷον νέος πλούσιος ἀποβλέπει συν-

¹ Farn. ὅ. ² Mon. σπουδάζομεν α. πείσιν. correxi ex Farn.

— V. 15. Codd. πείθεσθαι, scr. πείθισθαι. v. 20. καὶ ex Farn. recepi.

εχῶς εἰς τὴν ἀκρόπολιν καὶ δακρύει καὶ κρίνεται τυραν-
νίδος ἐπιθέσεως· ἐροῦμεν γὰρ τὸ προοίμιον οὕτω καθα-
πτόμενοι αὐτοῦ· δακρύει μὲν οὗτος, ὡς ἄνδρες ἄριστοι,
καὶ ἀγανακτεῖ διὰ τὸ μηδέπω τῆς ἀκροπόλεως κρατεῖν,
νῦν δὲ δικαίως οἶμαι δακρύνειν αὐτὸν, δόντα τιμωρίαν, ὅ-
τινα μὴ τούτου περιόντος δακρύσωμεν ἡμεῖς.

Πόθεν ἄλλοθεν λαμβάνεται προοίμιον.

Ἔτι λαμβάνεται προοίμιον καὶ ἀπὸ γνώμης, ὡς ὁ
Δημοσθένης λέγει·³ οὐδέν ἐστιν χαλεπώτερον, ἢ γείτονος
χαλεποῦ τυχεῖν· οὗτος γὰρ ἐπιθυμήσας τοῦ χωρίου μου 10
πράγματά μοι παρέχει.

Πόθεν ἄλλοθεν λαμβάνεται προοίμιον.

Ὅτι καὶ ἀπὸ τῶν περιστατικῶν μορίων λαμβάνεται
προοίμιον· ταῦτα δὲ ἐστίν, οἷον πρόσωπον, πρᾶγμα,
χρόνος, τρόπος, τόπος, αἰτία, ὕλη. ἀπὸ μὲν οὖν τοῦ 15
προσώπου προοίμιον γίνεται, ὅταν ἢ τοῦ στρατηγοῦ ἢ
τοῦ τριηράρχου⁴ πρόσωπον ἐπαινέσωμεν ἢ διαβάλωμεν·⁵
ἀπὸ δὲ τοῦ πράγματος, ὡς ὁ Δημοσθένης· πρῶτον μὲν
τοῖς θεοῖς εὐχομαι πᾶσι καὶ πάσαις, ὅσῃν εἴνοιαν ἔχων
διατελῶ τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν, ἐδήλωσε τὸ πρᾶγμα· 20
ἀπὸ δὲ τοῦ χρόνου, εἰ ἐν ἱερομηνίᾳ ἢ ἑορτῇ ἑτέρα πέ-
πρακταί τι· φήσομεν γάρ· ὄντως μὲν οὐκ ἄξιον τῆς παρ-
ούσης ἑορτῆς τόδε τι πέπρακται· εἰ δὲ καλῶς τὸ ἐναν-
τίον· ἀπὸ δὲ τοῦ τρόπου, εἰ διὰ σιδήρου ἢ διὰ φαρμά-
κου γέγονέ τις θάνατος· χαλεπὸν γὰρ ἐροῦμεν θανάτου· 25
τρόπον· ὁ δὲ τόπος ὁμοίως ἐστὶν τῷ χρόνῳ· ἀπὸ δὲ
τῆς αἰτίας, ὅτι προδότης ἦν⁷ οὗτος ἢ ἐχθρὸς· οὐδὲν
θανυμαστὸν, εἰ τοῦτον, ὡς ἄνδρες δικασταί, διεπράξατε·⁸

3 In Callicl. init. 4 Farn. ταξίαρχου. 5 Mon. διαβάλ-
λωμεν. 6 Farn. τοῦ θαν. 7 Farn. ἦν. Mon. οὗν. 8 Mon.
πράξαιτο.

ἀπὸ δὲ τῆς ὕλης, πολλοῖς μὲν, ἄνδρες ἄριστοι, γέγονεν αἴτιος οὐκ ἀγαθῶν τρόπων ὁ πλοῦτος· ἐξ οὗ καὶ οὗτος τὴν καθ' ἡμῶν τυραννίδα ἐμελέτησε· καὶ ταῦτα μὲν οὕτως· ἵνα δὲ μηδὲ ἂ καὶ ἕτεροι περὶ προοιμίων λέγουσιν
 5 ἐάσωμεν ἀμνημόνευτα, φασὶ τινες ὀριζόμενοι οὕτως· προοίμιόν ἐστιν ἀρχὴ σύμπαντος λόγου καὶ σπερματικῶς ἔχον τὰ τῆς ὑποθέσεως· ἐν αὐτῷ γὰρ τὸ πρᾶγμα μαν-
 θάνομεν.

Ποταπὸν διττὸ εἶναι τὸ προοίμιον.

- 10 Διττὸ εἶναι τὸ προοίμιον σαφές καὶ σύντομον καὶ περιηγμένον καὶ λέξιν μεταφορικὴν⁹ ἔχον.

Πόσα προοίμια δέχεται ἕκαστος λόγος.

- Ἰστέον, ὅτι οὐ μόνον ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου γίνεται
 προοίμιον, ἀλλὰ καὶ ὅπου ἢ τι¹⁰ ἂν λεγόμενον θερα-
 15 πεύσαι αὐτὸ χρή, ἐν ᾧ μέρει τῆς ὑποθέσεως εὔρηται,
 ὥστε μὴ μόνον ἐν, ἀλλὰ καὶ δύο καὶ τρία, εἰ τύχοι¹¹
 καὶ τέσσαρα προοίμια εὔρισκεσθαι.

Πόσα μέρη τοῦ προοιμίου.

- Εἰσὶ δὲ μέρη τοῦ προοιμίου τέσσαρα κατὰ τὴν τε-
 20 λειότητα τῆς ὑποθέσεως τῷ τελείῳ ἀριθμῷ κοσμουμένου
 αὐτοῦ, ὡς ἐκ τοῦ τέσσαρες ἀριθμοῦ τῶν δέκα γεννώμε-
 να, καὶ ὅτι τῷ σύμπαντι ἀναλογῶν ὁ λόγος ὡς τῶν ὄν-
 των τὸ τιμιώτατον ἐκ τεσσάρων ἔχει μερῶν τὴν ἀρχήν.
 α'. προτάσεως· β'. αἰτίας αὐτῆς· γ'. ἀνταποδόσεως καὶ
 25 τῆς συναγωγῆς αὐτῶν, τῆς καὶ βάσεως παρὰ τῷ Ἑρμο-
 γένει λεγομένης.

9 Negatio in Parr. Farn. et Mon. desideratur. 10 Mon.
 Farn. ἢ. Par. 1. ἢ τι ἀντιλεγόμενον. 11 Par. 1. τύχη. Mon. Farn.
 Par. 2. τύχοι.

Τί ἐστιν πρότασις.

Πρότασις ἐστιν τὸ ἐν ἀρχῇ προτεινόμενον τοῦ λόγου.

Τί ἐστιν αἰτία.

Ἡ τὸ εὐλογον παριστῶσα ¹² τῆς προτάσεως ἢ καὶ 5 αἰτία αὐτῆς καὶ κατασκευὴ ὀνομαζομένη.

Τί ἐστιν ἀξιῶσις.

Ἀξιῶσις δὲ ἢ καὶ ἀπόδοσις λεγομένη, καθ' ἣν ἀπο-
δίδομεν τὸν λόγον πρὸς τὰ εἰρημένα, καὶ ἡ παρεγγνώμε-
νοι ἢ κελεύοντες λέγομεν· διώνυμος δὲ ἐστιν, καὶ ἀξίω- 10
σις λεγομένη καὶ ἀπόδοσις, ἐπειδὴ ἡ δεόμεθα ἢ κελεύο-
μεν· καὶ ἡνίκα μὲν δεόμεθα, λέγεται ἀξιῶσις, ἡνίκα δὲ
τὸ προσῆκον εἰσάγομεν παρακελευόμεναι, ὡς ἐκ τοῦ προς-
ήκοντος ἔχοντες ¹³ τὴν παρῶρησιαν, ἀπόδοσις.

Τί ἐστιν συναγωγή.

15

Συναγωγὴ δὲ ἐστιν βάσις, καθ' ἣν πάντα τὸν
προρῶρηθέντα συνάγομεν λόγον.

Παράδειγμα προοιμίαν τὰ τέσσαρα μέρη ἔχοντος.

Ῥήτωρ ἐφυγαδευθεὶς, στασιαζούσης τῆς πόλεως ἔγρα-
ψε νόμον περὶ ὁμονοίας, ὡμονόησεν ἡ πόλις καὶ γράφει τις 20
αὐτὸν κατελθεῖν. πρότασις· ἔδει ¹⁴ μηδὲ τὴν ἀρχὴν ἐκεῖνον
φυγῇ περιβληθῆναι τότε· αἰτία· ὁ γὰρ λόγος βεβαίαν
τὴν εὐνοίαν αὐτοῦ ἐποίησεν· ἀξιῶσις ἥτοι ἀπόδοσις· ἐπι-
δὴ τοίνυν ἔργοις μεμαθήκαμεν ¹⁵ τὴν προαίρεσιν αὐτοῦ,
ταχέως αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν δεχόμεθα· πολλάκις δὲ προ- 25
κατασκευῆς ἐπὶ τῇ προτάσει καὶ ἑτέρα ἐπιγίνεται πρό-
τασις, εἰθ' οὕτως ἐπάγεται ἡ κατασκευὴ, ἢ μία κοινὴ τῶν
δύο προτάσεων, ὅταν οὐ διῴστανται [sic] κ. τ. λ. T. V. p. 383,
v. 11—21. Πρώτη πρότασις· ἐν πολλοῖς μὲν, ὡς Δημόνικε,

12 Mon. παριστῶσα. Farn. παριστῶσα. 12 Mon. ἔχοντος.

14 Farn. add. μίν. 15 Mon. Farn. μεμαθηκότις, scilicet μεμαθήκαμεν.

πολὺ διεστῶσας εὐρήσομεν τὰς τε τῶν σπουδαίων γνώ-
μας, καὶ τὰς τῶν φίλων διανοίας· κατασκευὴ ταύτης·
οἱ μὲν γὰρ τοὺς φίλους παρόντας μόνον τιμῶσιν, οἱ δὲ
μακρὰν ἀπόντας ἀγαπῶσιν· εἴτα δευτέρα πρότασις· πο-
5 λὺ δὲ μεγίστην διαφορὰν εἰλήφασιν ἐν ταῖς πρὸς ἀλλή-
λους συνηθείαις· εἴτα δευτέρα κατασκευὴ τῆς δευτέρας
προτάσεως· καὶ τὰς μὲν τῶν φαύλων συνηθείας ὀλίγος
χρόνος διέλυσεν, τὰς δὲ τῶν σπουδαίων φιλίας οὐδ' ἂν ὁ
πᾶς αἰὼν ἐξαλείψειεν.

10 *Περὶ παραδείγματος δύο ἐν ἐνὶ λόγῳ προοίμια.*

Εἵπομεν εὐρίσκεισθαι ἐνὶ λόγῳ δύο καὶ τρία προοί-
μια, καὶ οὐκ ἐκρίναμεν δίκαιον ἄνευ ἀποδείξεως καταλι-
πεῖν τὴν δόξαν ἡμῶν, ἵνα μὴ φανῶμεν ἀναπόδεικτα λέ-
γοντες, ἢ τοῖς ἀκούουσιν ἡμῶν πράγματα ὤμεν παρεχό-
15 μενοι τῇ ἐρευνῇ τῶν παραδειγμάτων σχολάζουσιν. ἐν
τοίνυν τῷ τρίτῳ λόγῳ τῶν Ὀλυνθιακῶν δυοὶ προοίμιοις
ὁ καθηγεμὼν τῆς τέχνης ἐχρήσατο, οἷον „οὐχὶ ταῦτά
παρίσταται μοι γινώσκειν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅταν τε
εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψω, καὶ ὅταν εἰς τοὺς λόγους,
20 οὓς ἀκούω.“ καὶ πληρώσας τὸ προοίμιον ἀπῆρξατο δεύ-
τερου προοιμίου λέγων· „ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς, ὧ
Ἀθηναῖοι, εἴπερ ποτὲ, καὶ νῦν πολλῆς φροντίδος καὶ
βουλῆς δεῖται.“

Παράδειγμα τοῦ λόγου τοῦ ἔχοντος προοίμια τρία.

25 Ἐρευνήσαντες δὲ τὸν δεύτερον λόγον τῶν Ὀλυνθια-
κῶν εὗρομεν τρία προοίμια, ἅπερ ἐκθησόμεθα εἰς δή-
λωσιν τῶν ἐντυγχανόντων· τὸ μὲν οὖν πρῶτον προοίμιον
τόδε· „ἐπὶ πολλῶν ἂν τις ἴδῃ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
δοκεῖ μοι τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὐνοίαν φανεράν γενομέ-
30 νην τῇ πόλει· οὐχ ἥκιστα δὲ ἐν τοῖς παρούσι πράγμα-
σιν.“ εἴτα πληρώσας τὸ προοίμιον ἤρξατο ἄλλου προοί-
μιοι.

μίον· τὸ μὲν οὖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν Φιλίππου
 ῥώμην¹⁶ διεξιέναι, καὶ διὰ τούτων τῶν λόγων προτρέπειν
 τὰ δέοντα ποιεῖν ὑμᾶς οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι· εἴτα
 ἢ κατασκευῇ· διατί δέ, ὅτι μοι δοκεῖ πάντα ὅσα εἴποι
 τις ὑπὲρ τούτων, ἐκείνῳ μὲν ἔχειν φιλοτιμίαν, ἡμῖν δὲ 5
 οὐχὶ καλῶς πεπραῆχθαι· καὶ πληρώσας τὰ τοῦ δευτέρου
 προοιμίου καὶ μιὰρά τινα ἐπειπὼν τοῦ τρίτου ἀπήρξα-
 το προοιμίου, οἶον, „τὸ μὲν οὖν ἐπιόρχον καὶ ἄπιστον
 καλεῖν ἄνευ τοῦ τὰ πεπραγμένα δεικνύναι λοιδορίαν τις
 ἂν φήσειεν εἶναι κενὴν δικαίως,“ καὶ οὐκ ἄγνωσ, ὥς τι- 10
 νες κακῶς κρίναντες οὐ προοίμιον τοῦτο ἔφασαν, ἀλλὰ
 τῶν ἀγώνων ἀπαρχὴν, ἐγὼ δὲ εἰ μὴ πάντας ὥμην κρί-
 νειν τούτους ἐσφάλλθαι, οὐκ ὥκνησα ἂν ἀποδείξαι προ-
 οίμιον οὐκ εἰσαγωγὴν ἀγώνων εἶναι τὴν πρότασιν, ἀλλὰ
 τούτων μὲν ἄλλῃς· μεταβῶμεν δὲ ἐπὶ τὰ κατεπείγοντα. 15
 Ἰστέον, ὡς τῶν προβλημάτων τὰ μὲν ἐστὶν ὁμοιογενῇ,
 τὰ δὲ ἑτερογενῇ· καὶ ὁμοιογενῇ μὲν λέγονται, ὅσα κοι-
 νωνοῦσιν ἀλλήλοις κατὰ τι συμβεβηκός, εἴτε κατὰ περί-
 στασιν, εἴτε κατὰ τὴν ἔκβασιν, ἢ κατὰ τὴν ποιότητα
 τῶν προσώπων ἢ κατὰ τοὺς τρόπους ἢ κατὰ ἄλλο τι· 20
 ἐν τοῖς τοιούτοις οὖν προβλήμασιν εἰ πείσαντες τοὺς
 ἀκροατάς ἐν πρώτοις δεύτερον ἀγῶνα εἰσάγωμεν, τῷ
 ἐξ ἐπαίνου θεωρήματι ἐν τῷ προοιμίῳ χρησόμεθα; λέ-
 γοντες οὕτως· ἄξιον μὲν οὖν ὑμᾶς, ὧ ἄνδρες ἄριστοι,
 ἐπαινεῖν καὶ τὴν ἀρετὴν ὑμῶν θαυμάζειν, ὡς τοῖς καλῶς 25
 λεγομένοις πειθομένους, καὶ τῶν λυσιστελῶν πολλοῦ¹⁷
 λόγον ποιουμένους· ἀνθότου παρῴησιασάμενος τὰ νῦν
 ἐπὶ τὸν ἀγῶνα εἰσελήλυθα περὶ τῶν ὁμοίων εἰσηγήσασθαι
 καὶ ὕλην παρασχεῖν τῇ σπουδῇ τῇ ὑμετέρᾳ.

16 Codd. uno ore πόλιν, edd. ῥώμην. 17 Farn. πολλοῦ
 λόγον. Mon. πολλῶν λόγον. Par. 1. πολλοῦ λόγον.

Περὶ τῶν ἀκολουθῶν τῶν πρώην προβλημάτων.

Ἀλλὰ καὶ εἰ περὶ ἀκολουθούντων βουλευόμεθα, ἐξ ἐπαίνου τὴν ἀπαρχὴν τοῦ προοιμίου ποιησόμεθα, ὡς ἐπὶ τούτου· ὁ Θεμιστοκλῆς πείσας ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν βουλευέται ἐμπρῆσαι τὴν πόλιν· φήσει τοίνυν, ὁρῶν ὑμᾶς πεπεισμένους, ἐφ' οἷς μικρῷ πρόσθεν εἰσηγησάμην, πρόθυμος τὰ νῦν γεγονώς ἤκω τὰ τοῖς πρώτοις ἐπόμενα συμβουλευσάσθαι.

Περὶ τῶν δυσχερῆ βουλευομένων.

10 Εἰ δὲ περὶ τίνος δυσχεροῦς βουλευόμεθα, ὁμοίως τῷ ἐξ ἐπαίνου θεωρήματι χρησόμεθα, τὸ συμφέρον προβαλλόμενοι καὶ τῷ ἐπαίνῳ τῷ περὶ αὐτοὺς, καὶ τῷ λυσιτελεῖ πρὸς πεισμονὴν τοὺς ἀκροατὰς ἐφελκόμενοι λέξομεν οὕτως· τὴν περὶ πάντα τὰ λυσιτελῆ σπουδὴν ὑμᾶς
15 ὁρῶν ἔχοντας, ὧς ἄνδρες ἄριστοι, καὶ τὸ πρόθυμον τὸ περὶ τὰ πρακτέα καὶ δυσχερῆ μέλλω λέγειν· ἀλλὰ διὰ τὴν ἐξ αὐτῶν τῇ πατρίδι ὠφέλειαν γενησομένην οὐκ ἄξιον ἔκρινα σιγῆσαι, ὑφορώμενος τὴν ἐκ τῆς ἀγνωμοσύνης τοῦ γένους διαβολήν.

20 Περὶ ἀποτιεύσεως τῆς πρώτης βουλῆς, ποίῳ θεωρήματι χρησόμεθα ἐν τῇ δευτέρᾳ βουλῇ.

Εἰ δὲ τινα γνώμην εἰσαγαγὼν ἀποτύχοις τοῦ πείσαι, εἴτα εἰσέρχῃ τοῦ προθεῖναι ¹⁸ βουλὴν δευτέραν θεωρήματι χρῆσιν τῷ ἐσχηματισμένῳ τῷ ἐκ βαρύτητος λέγων
25 οὕτως· εἰ καὶ περὶ τῶν προτέρων οὐχὶ κακῶς παρὰ τισιν ἔδοξα συνωρακέναι τὸ βέλτιον, ὅμως οὐκ ἔδοξέ μοι καλῶς ἀθυμήσαντι σιγῆσαι, ἵνα μὴ κακόνους δόξω τῇ πατρίδι, ἀλλὰ τὰ δοκοῦντά μοι νῦν συμφέροντα εἰσηγήσασθαι. Παράδειγμα· ἔγραψεν Αἰσχίνης τρισκαίδεκα-

18 Farn. προθεῖναι.

τον θεόν νομίζειν Φίλιππον· ἀντιπὼν Δημοσθένους ἡ-
τήθη· ὁ δὲ σχηματίζεται ἐν τῇ δευτέρᾳ αὐτοῦ βουλῇ καὶ
ναοὺς αὐτῷ κατασκευασθῆναι.

Περὶ τῶν νικησάντων ἔν τινι ἐν ἑτέραις βουλαῖς πεῖ-
σαι καὶ νικῆσαι ποίῳ προοιμίῳ χρησόμεθα. 5

Ἦνίκα τις νικήσας πάλιν εἰσιὼν ἀντιλέγει ¹⁹ σοι, τῷ
ἐκ διαβολῆς προοιμίῳ χρήσῃ λέγων οὕτως· τὸ μὲν ἀνθά-
δη καὶ καταφρονητὴν γενέσθαι αὐτὸν, ὃ ἄνδρες δικασταί,
οὐδὲν θαυμαστόν· τὸ γὰρ περικρατεῖν ἐκ συνηθείας ²⁰
λαβὼν, νομὴν εἴληφε τοῦ ἀντιλέγειν, ἐν οἷς ἂν αὐτῷ δό- ¹⁰
ξεις· καὶ σὺ μὲν οὖν ²¹ ὁ ἀντιλέγων χρήσῃ τῷ ἐκ διαβο-
λῆς· ἐκεῖνος δὲ χρήσεται τῷ ἐξ ἐπαίνου τῶν ἀκροατῶν,
ὥς καὶ ἐν τοῖς προτέροις καὶ ἀκολούθοις πείσαι αὐτὸν
σπουδάζων· οἷον, Ἄνυτος καὶ Μέλिटος ²² διαβαλόντες
Σωκράτην καὶ νικήσαντες γράφουσι πάλιν καὶ τοὺς ἐταί- ¹⁵
ρους ²³ αὐτοῦ ἐλαύνειν· ὁ τοίνυν Ἄνυτος καὶ Μέλिटος
χρήσονται τῷ ἐξ ἐπαίνου, ὁ δὲ συνηγορῶν τοῖς τοῦ Σω-
κράτους ἐταίροις χρήσεται, ὥς εἴρηται, τῷ ἐκ διαβολῆς
θεωρήματι.

Ἐν πόσοις εἵδεσι προβλημάτων τῷ ἐκ βαρύτητος ²⁰
θεωρήματι χρησόμεθα.

Ἦνίκα τοίνυν συνεχῶς τις κρίνεται, ²⁴ τῷ ἐκ βαρύτη-
τος χρήσεται θεωρήματι ἐν προοιμίῳ· οἷον συνεχῶς τις
νέος πλούσιος κρινόμενος τυραννίδος ἐπιθέσεως τὴν οὐ-
σίαν αὐτοῦ κατεπόντωσεν ἐν θαλάσῃ καὶ κρίνεται. Ἄλ- ²⁵
λο, ῥήτορες ἐξεδόθησαν τῷ Φιλίππῳ· καὶ ἀφειθέντες οὐ
πολιτεύονται καὶ κρίνονται· ἀρμόσει οὖν ἐν αὐτοῖς τὸ ἐκ

19 Farn. ἀντιλέγει. Mon. ἀντιλέγη. 20 Farn. συνθήκης.
Mon. λαβὼν om. 21 οὖν Par. 1. et Mon. om., est in Farn.
Pro ὁ Mon. ὦ. 22 Mon. et Farn. Μέλिटος bis. 23 Farn.
ἐταίρους. Mon. αὐτοῦ om. 24 Mon. κρίνεται. Farn. κρίνεται.

βαρύτητος προοίμιον λεγόντων· οὐκ ἦν, ὡς ἔοικε, τῶν κακῶν ἀπαλλαγὴ· πρῶν ²⁵ μὲν πολιτευόμενοι κινδύνους περιεπέσομεν, νῦν δὲ τὸ σιωπᾶν κρίνοντας δίκαιον εἰς δικαστήριον ἤκομεν· πρὸ τούτου τοίνυν βουλὰς βουλευόντες
 5 νῦν παρὰ ἐτέρων γνώμην ζητοῦμεν ὅ τι καὶ πράξομεν.

III.

ΣΗΜΕΙΩΛΕΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΥΡΕΣΕΙΣ.

Σημεῖωσαι, ὅτι τοῦ πολιτικοῦ λόγου μέρη εἰσὶ τέσσαρα, προοίμια, διηγήσεις, πίστεις, ἐπιλογος, ἅπερ μεθοδεύονται ἀπὸ τῶν πρὸ τοῦ πράγματος καὶ ἀπ' αὐτῶν
 10 τῶν ἐν τῷ πράγματι, καὶ ἀπὸ τῶν μετὰ τὸ πρᾶγμα, καὶ λέγονται προαγῶνες καὶ ἀγῶνες, καὶ μετὰ τοὺς ἀγῶνας. καὶ πάλιν ὀνομάζονται τὰ πρὸ τῆς ὑποθέσεως καὶ τὰ ἐν αὐτῇ τῇ ὑποθέσει καὶ τὰ μετὰ τὴν ὑπόθεσιν· ἐκ τούτων δὲ καὶ τῶν ἐπικαίρων αἱ πίστεις τὸ κράτος εἰλήφασιν.

15 Σύνοψις τοῦ πρώτου τόμου προοιμίων.

Σημεῖωσαι, ὅτι αἱ παρατηρήσεις τῶν ἐξ ὑπολήψεως προοιμίων, αἱ ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ λόγου λαμβανόμεναι, εἰσὶν αὐταί· πρῶτον σκοπεῖν τὸ πρᾶγμα, εἴτε ἀγαθόν ἐστιν εἴτε φαῦλον, δεύτερον τὰς περὶ τὸ πρόσωπον ὑπολήψεις,
 20 τῶν δικαζόντων φημί, τῶν κατηγορούντων, τῶν ἀπολογουμένων, τῶν ἐχόντων αὐτὰ τὰ πράγματα· καὶ τὰ ἐγκλήματα τῶν ἐξωθεν ἐμφαινομένων. πρῶτον τοίνυν ἀπὸ τῶν δικαζόντων ὁμοῦ γενικοὶ τόποι προοιμίων δύο, ἀπὸ τε τοῦ εἶναι τὸ πρᾶγμα χρηστὸν καὶ μὴ· δεύτερον ἐκ τῶν

κατηγορούντων ὁμοῦ γενικοὶ τόποι προοιμίων καὶ αὐτοὶ
 ἔξ¹ ἀπὸ ἐχθρας καὶ φθόνου· βασκαίνεται δὲ δόξα ἡ
 πλοῦτος· ἀπὸ δὲ τῆς ἐχθρας τῶν κατηγορούντων οὐχ
 ἀπλῶς ἐν γίνεται προοίμιον, ἀλλὰ διάφορα, καὶ δεῖ ποτὲ
 μὲν παραιτεῖσθαι τὰς ἐχθρας, ποτὲ δὲ ὁμολογεῖν· καὶ ἐκ 5
 μὲν τοῦ παραιτεῖσθαι τρεῖς τόποι προοιμίων, ἐκ δὲ τοῦ
 ὁμολογεῖν εἰς· ἐκ δὲ τῶν ἀπολογουμένων πάλιν ὁμοῦ γε-
 νικοὶ τόποι προοιμίων τρεῖς, ὁ ἀπὸ εὐνοίας καὶ κέρδους,
 οὓς ποτὲ μὲν παραιτούμεθα, ποτὲ δὲ κατὰ τινα λόγον
 ὑποδεχόμεθα, καὶ ὁ ἀπὸ τῶν προσηκόντων, οἷον ἐὰν ὑπὲρ 10
 συγγενῶν ποιούμεθα² τοὺς λόγους· ἐκ³ δὲ τῶν ἐχόντων
 αὐτὰ τὰ πράγματα καὶ τὰ ἐγκλήματα ὁμοῦ γενικοὶ τόποι
 προοιμίων τέσσαρες, καὶ ἐὰν κατηγορῶμεν, τὰς φύσει
 προσούσας φαύλας ὑπολήψεις βεβαιώσομεν, ἢ τὰς χρη-
 στὰς διαλύσομεν· ἐὰν δὲ ἀπολογώμεθα, τὸναντίον ποιή- 15
 σομεν, τὰς μὲν χρηστὰς βεβαιοῦντες ὑπολήψεις, τὰς δὲ
 φαύλας διαλύοντες· ἐκ δὲ τῶν ἐξωθεν ἐμφαινομένων γε-
 νικὸς τόπος προοιμίων εἰς, ὅταν λέγωμεν, τί ἂν βούλοιν-
 το τέλος οἱ πολέμοι καὶ οἱ ἐχθροὶ γενέσθαι·⁴ καὶ οὗ-
 τοί εἰσι καὶ οὕτω γίνονται καὶ καλοῦνται οἱ ἐκ τῶν ὑπο- 20
 λήψεων ἐκκαίδεκα τόποι προοιμίων· ἐκ δὲ τῶν ἐξ ὑπο-
 διαιρέσεως προοιμίων ὁμοῦ γενικοὶ τόποι τρεῖς, ἀπὸ δύο
 πεπραγμένων ἀδικημάτων, ὧν καὶ τὸ ἕτερον ἀναδέξασθαι
 δύναται κρίσιν,⁵ δεύτερον δὲ, ὅταν περὶ τὸ ἓν πρόσωπον
 δύο ὑπῶσιν ὑπολήψεις, ἢ τε⁶ φύσει προσοῦσα, καὶ ἡ ἐπι- 25
 γινομένη· τρίτον, ὃ καλεῖται τοῦ ἀθροῦς πρὸς τὸ μέλλον
 ὑποδιαίρεσις· τῶν δὲ ἐκ περιουσίας προοιμίων ὁμοῦ γε-
 νικοὶ τόποι τρεῖς· πρῶτος, ὅταν μικροτέρου κρίνοντες δυ-
 νάμεθα⁷ λέγειν, ὅτι ἐδυνάμην καὶ μείζονος αὐτὸν κρίνειν

1 Farn. ἔξ ὁ ἀπό. 2 Farn. ποιοούμεθα. 3 Farn.
 καὶ τῶν. 4 Mon. γίνεσθαι. Farn. γενέσθαι. 5 Mon. κρί-
 νεσθαι. Farn. κρίσιν. 6 Farn. ἡ τῇ. 7 Mon. Farn. δύ-
 νάμεθα.

καὶ πάλιν κατὰ τινα λόγον ἔτι μείζονος, καὶ τρίτον ὅταν
ἐνεργετήσας τις τιμωρίας ἀντὶ τιμῆς ἡξίωται.

Τὸ ἀπὸ καιροῦ προοίμιον γενικὸν τόπον ἔνα ἐπέχει,
καίπερ ὃν ἄφατον καθ' ὑπερβολὴν τῇ δυνάμει· τὸ ἀπὸ
5 τῶν ἐσχηματισμένων προβλημάτων προοίμιον καὶ αὐτὸ ὃ
γενικὸν τόπον ἔνα ἐπέχει· τὸ ἀπὸ τοῦ ἀντιθέτου προοί-
μιον καὶ αὐτὸ γενικὸν τόπον ἔνα ἐπέχει· ὅπερ ἐστὶν ζη-
λωτὸν καὶ παγκόσμιον καὶ ὃ πάντα νοῦν κοσμοῦν· καὶ
γὰρ καὶ περιοδικῶς καὶ πνευματικῶς καὶ ποικίλως αἰεὶ
10 συντίθεται· ὁμοῦ δὲ πάντες τόποι τῶν προοιμίων εἰσὶ
πέντε καὶ εἴχουσιν· ἑκαίδεκα μὲν ἐξ ὑπολήψεως, ἐξ ὑπο-
διαιρέσεως δὲ καὶ ἄλλως ποικίλως ἑννέα. Σημειῶσαι δὲ,
ὅτι σύγκειται πᾶν προοίμιον ἐκ προτάσεως, ἐκ κατασκευῆς
τῆς προτάσεως, ἐξ ἀποδόσεως, ^{1ο} ἐκ βάσεως, ἣτις οὐκ αἰεὶ
15 ἐμπίπτει· καὶ εἰ μὲν πολιτικῶς ἐθελήσεις στήσαι τὸ προ-
οίμιον, εἰς τὴν ἀξίωσιν ψιλὴν αὐτὸ κατάπαυσον, εἰ δὲ
πανηγυρικῶς, πρόσθε καὶ τὴν τῆς ἀξιώσεως αἰτίαν. κῶ-
λα δὲ προοιμίων ἐν μὲν τοῖς πολιτικοῖς τὰ μακρὰ καὶ
σχοινοτενῆ, ἐν δὲ τοῖς παθητικοῖς τὰ συνεστραμμένα καὶ
20 εὐκόλα. περιβάλλονται δὲ τὰ προοίμια καὶ διὰ μόνων λέ-
ξεων καὶ δι' αὐτῶν τῶν κώλων καὶ κομμάτων· καὶ λοι-
πὸν αὕτη ἐστὶν, καὶ οὕτω γίνεται καὶ καλεῖται ἡ μικρὰ
σύνοψις τοῦ πρώτου τόμου τῶν προοιμίων. ¹¹

8 καὶ αὐτὸ γενικὸν τόπον ἔνα — — — καὶ παγκόσμιον Farn.
om. 9 Mon. Par. 2. et Farn. ὅς. Par. 1. καί. 10 Farn.
ἀποδοχῆς. 11 Sequuntur in codd. τὰ προλεγόμενα τῶν ἰδίων,
eadem quae Planudes habet T. V. p. 437., quibuscum ea con-
tuli. Eorum, quae sequuntur, pars continetur etiam in codi-
ce Vindob. 18., textui Hermogenis praemissa,

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΟΥ Ἀ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΩΝ ΙΛΕΩΝ.

Μέρη ἐστὶν ¹ ὅκτα, ἐξ ἧν ἐκάστη ἰδέα γίνεται καὶ πᾶς λόγος, α. ἔννοια, οἷον ἐπιχείρημα· β. μέθοδος, ἥτις ἐστὶν σχῆμα τῆς διανοίας· γ. λέξις. δ. σχῆμα, ὃ ἐστὶν τῆς λέξεως δηλονότι. ε. κῦλα. ζ. συνθήκη. ζ. ἀνά-
πauσις. η. ῥυθμός.

Τὰξις τῶν ἡμερῶν τῆς δυνάμεως.

α. ἔννοια πρῶτον, ὃ καὶ ² ἰσχυρότατον. β. λέξις. γ. σχῆμα τῆς λέξεως. δ. μέθοδος, ἥτις ἐστὶν ἐννοίας σχῆμα. ἐν δὲ τῇ δεινότητι πρῶτην ἔχει τάξιν κατὰ δύναμιν ¹⁰ ἡ μέθοδος. ε. συνθήκη καὶ ἀνάπauσις καὶ ῥυθμός· ἐν δὲ τῇ ποιήσει οὐ τὴν τελευταίαν ἔχει τάξιν. Ἰδέαι εἰσὶν ζ. γενικαὶ μὲν γ. εἰδικαὶ ³ δὲ δ. σαφήνεια, ἥ ἐναντία ἀσάφεια· μέγεθος, ὃ ἐναντίον εὐτέλεια· ἐπιμέλεια, κάλλος, ὃ ἐναντίον τὸ ἀμελές· ⁴ μέχρι δὲ τοῦ κάλλους ¹⁵ τὸ Ἀ βιβλίον· γοργότης, ἥ ἐναντίον τὸ ἄργον καὶ ὑπτιον· ἡθος, ἀλήθεια, ἣν καὶ διάθετον καλεῖ καὶ ἔμψυχον, καὶ ἡ δεινότης. Σαφηνείας εἶδη β. καθαρότης, ἥ ἐναντίον περιβολή, εὐκρίνεια, ἥ ἐναντία σύγχυσις. μεθόδου εἶδη ζ. σεμνόν, ὃ ἐναντίον ἀσάφεια· περιβολή, ἥ ἐναντίον κα-
20 θαρότης· τραχύτης, ἥ ἐναντία γλυκύτης καὶ ἐπιείκεια· λαμπρότης, ἥ ἐναντίον γοργότης, καὶ τὸ κομματικὸν καὶ διαλεκτικόν· ἀκμή, ἥ ἐναντίον γλυκύτης καὶ ἐπιείκεια κατὰ τὴν ἔννοιαν, αἱ καὶ σφοδρότητι καὶ τραχύτητι ἐναντιοῦνται. κατὰ δὲ τὰ λοιπὰ τὸ κομματικὸν καὶ διαλεκτι-

1 Vind. εἰσὶν. 2 Mon. Par. 2. ἔννοια α. ἰσχυρότατον, re-
cepi lectionem Vind. Numeros sqq. Vind. om. 3 Mon. ἰδι-
καί, scr. εἰδικαί. 4 Mon. Par. 2. ἀμελές. Vind. ἀμελές.

κὸν καὶ γοργόν, α' καὶ τῇ λαμπρότητι ἐναντία ἐστίν·
 σφοδρότης, ἥ ἐναντίον γλυκύτης καὶ ἐπιείκεια, αἱ καὶ τῇ
 τραχύτητι καὶ τῇ ἀκμῇ εἰσιν ἐναντίαι. Τοῦ ἡθους εἶδη
 δ'. ἐπιείκεια, ἥ ἐναντία τραχύτης· ἀκμή, σφοδρότης, ἀφέ-
 5 λεια, ἥ ἐναντίον σεμνότης· τὸ ἀληθές καὶ ἐνδιάθετον,
 βαρύτης, ἣτις αὐτὴ μὲν καθ' ἑαυτὴν οὐ θεωρεῖται, συν-
 ἰσταται δὲ ἐκ τε ἀφελείας καὶ ἐπιεικείας καὶ τινος τῶν ἄλ-
 λων ἡθικῶν. Ἀφελείας εἶδη β'. γλυκύτης, ἥ ἐναντία τρα-
 χύτης καὶ ἀκμῇ καὶ σφοδρότης· δριμύτης· τὴν γλυκύτη-
 10 τα δὲ ἐπίτασιν εἶναι τῆς ἀφελείας φασίν. ἰδεαὶ ἄτομοι
 δ'. κάλλος, γοργότης, ἀλήθεια· περὶ δὲ ταύτης οὐδὲν δι-
 δάσκει ὅλως, εἰκεν οὖν ἡμαρτησθαι ἢ τῶν ἀτόμων ἰδεῶν
 ἀπαρίθμησις· δεινότης.

Περὶ κοινωνίας καὶ διαφορᾶς τῶν ἰδεῶν τοῦ
 15 ἁτόμου.

Καθαρότης τίσι κοινωνεῖ; τῇ εὐκρινείᾳ, λέξεσι ταῖς
 κοιναῖς, καὶ μὴ τροπικαῖς, κώλοις καὶ τοῖς κομματικοῖς,
 συνθήκη, ἀναπαύσει, ῥυθμῷ· κεχώρισται δὲ αὕτη τοῖς
 λοιποῖς τρισὶ, τῇ ἐννοίᾳ, τῇ μεθόδῳ καὶ τοῖς λοιποῖς
 20 σχήμασι. Καθαρότης τίσι κοινωνεῖ; τῇ σεμνότητι, σχή-
 μασι, κώλοις, ἀναπαύσει, συνθήκη ἐν μέρει· ἀλλ' ἐν μὲν
 καθαρότητι οὐ βέβηκεν· ἐν δὲ σεμνότητι βέβηκε, κοινω-
 νεῖ μόνῳ τῷ ἴστασθαι τὸν λόγον ἐπὶ τινος τῶν οἰκείων
 ποδῶν τῇ ιδέᾳ· σχήματι ποίῳ; τῇ ὀρθότητι· κώλοις
 25 ποίοις; τοῖς μικροῖς καὶ κομματικοῖς· ἀναπαύσει ποία;
 τῷ ἰστάναι τὸν λόγον ἐπὶ τινος τῶν οἰκείων ποδῶν τῇ
 ιδέᾳ κατὰ τοῦτο μόνον. συνθήκη κατὰ τί; κατὰ μόνην
 τὴν σύγκρισιν τῶν φωνηέντων. Πόσαι ἰδεαὶ τοῦ μεγέ-
 θους; κατὰ τί μὲν κοινωνοῦσιν ἀλλήλαις, κατὰ τί δὲ
 30 χωρίζονται; α'. τραχύτης. β'. λαμπρότης. γ'. ἀκμή,
 σφοδρότης· τραχύτης κοινωνεῖ τῇ ἀκμῇ ἐννοίᾳ, λέξει·

5 Mon. Par. 2. α' καὶ τῇ λ. ἐναντίον ἐστὶ. Vind. α' καὶ τ. λ.
 ἐναντία εἰσὶ.

τραχύτης, καθαρότης καὶ σεμνότητι κοινωνεῖ συν-
 θήκη, συγκρούσει γὰρ χαίρει τῶν φωνηέντων· τραχύτης
 κοινωνεῖ τῇ σφοδρότητι, ἐννοίαις ταῖς ἐπιτιμητικαῖς καὶ
 ἐλεγχτικαῖς· διαφέρει δὲ τῷ τὴν μὲν τραχύτητα κατὰ μει-
 ζόνων εἶναι προσώπων, τὴν δὲ σφοδρότητα κατὰ ἐλαττώ- 5
 νων, ἣ καὶ καθ' ὧν οἱ ἀκούοντες ἡδέως δέξαιντο· μεθό-
 δω, λέξει τῇ τροπικῇ, καὶ ἀφ' ἐαυτῆς τῇ σκληρᾷ συνθή-
 κῃ, ἀναπαύσει, ῥυθμῷ· διαφέρει δὲ σχήμασι, κώλοις.
 Λαμπρότης κοινωνεῖ τῇ καθαρότητι, σχήματι τῷ κατὰ
 ἀπόστασιν· διαφέρει δὲ τῷ πλαγιασμῷ καὶ τοῖς ἄλλοις. 10
 ἄκμῃ καθ' ἐαυτὴν οὐκ ἔχει ὑπόστασιν, ἀλλ' ἡ μίξις τῶν
 ἀπὸ τῆς τραχύτητος καὶ σφοδρότητος καὶ τῶν ἀπὸ τῆς
 λαμπρότητος ποιεῖ τὴν ἄκμην. ἄκμῃ τίνας ἐννοίας ἔχει
 καὶ μεθόδους; τῆς τραχύτητος καὶ σφοδρότητος. Λέξιν
 τίνος; τραχύτητος καὶ σφοδρότητος καὶ λαμπρότητος· 15
 περιβολὴ κοινωνεῖ τῇ εὐκρινείᾳ διὰ τῆς τοῦ κατ' ἄθροι-
 σιν προσλήψεως· καὶ τῷ χωρισμῷ· περιβολὴ κοινωνεῖ εὐ-
 κρινείᾳ καὶ ἀφελείᾳ κατὰ τὸ σχῆμα τὴν ἀπαριθμησιν·
 ἀλλ' εἰ μὲν ταχεῖαν λάβοι τὴν ἀνταπόδοσιν, ἔσται εὐκρι-
 νὲς καὶ ἀφελὲς τὸ σχῆμα· εἰ δὲ διὰ μακροῦ, περιβλητι- 20
 κόν· κάλλος κοινωνεῖ τῇ καθαρότητι κατὰ τὴν λέξιν καὶ
 τὸ σχῆμα τὸν μερισμὸν· κάλλος κοινωνεῖ τῇ περιβολῇ κα-
 τὰ τὸ σχῆμα τὸν μερισμὸν. ἀλλ' ἐν μὲν τῷ κάλλει κατὰ
 συζυγίαν γίνεται, ἐν δὲ προβολῇ διὰ μακροῦ ἀποδέδοται.
 κάλλος κοινωνεῖ λαμπρότητι καὶ σφοδρότητι καὶ ἄκμῃ 25
 τῷ κατὰ ἀναίρεσιν σχήματι.

Περὶ κοινωνίας καὶ διαφορᾶς τοῦ τόμου τοῦ β'.

Γοργύτης κοινωνεῖ τῇ καθαρότητι κατὰ ἀνάπαυσιν,
 εἰς⁶ τροχαίκοις πόδας⁷ καταλήγουσα· γοργύτης κοινωνεῖ
 τῇ εὐκρινείᾳ, τῷ κατὰ μερισμὸν σχήματι καὶ κατὰ ἀνά- 30

⁶ Vind. τὴν ε. τρ. π. καταλήγουσαν. ⁷ Mon. τροχαίκοις
 παῖδας.

παυσιν τὴν εἰς τροχαίους πόδας καταλήγουσαν· γοργό-
 της κοινωνεῖ τῇ ἀκμῇ κατὰ τὸ ἀσύνδετον· ἀλλ' ἐν μὲν
 ἐκείνῃ μὴκνεται, ἐν δὲ τῇ γοργότητι ἐστὶν κομματικόν,
 γοργότης κοινωνεῖ τῇ περιβολῇ κατὰ σχῆμα τὸ ἐπιτρέχον
 5 καὶ κατὰ τὴν ὑποστροφὴν καὶ κατὰ τὸν μερισμόν· ἀλλ'
 ἐν περιβολῇ μὲν διὰ μακροῦ ἀποδίδεται, ἐν δὲ γοργότητι
 δι' ἐλαχίστου· γοργότης κοινωνεῖ τῷ κάλλει κατὰ τὸ σχῆ-
 μα τὸν μερισμόν, ἀλλ' ἐκεῖ μὲν κατὰ συζυγίαν γίνεται,
 ἐν δὲ τῇ γοργότητι ἄλλως κοινωνεῖ καὶ κατὰ τὴν ἀνα-
 10 στροφὴν· ἔτι κοινωνεῖ τὸ κάλλος καὶ κατὰ ἀνάπαυσιν.
 ἀφέλεια κοινωνεῖ τῇ καθαρότητι κατ' ἔννοιαν, κατὰ μέ-
 θοδον, κατὰ πλείους λέξεις, κατὰ σχῆμα, κατὰ κῶλον,
 κατὰ συνθήκην. ἀφέλεια κοινωνεῖ τῇ σεμνότητι κατὰ ἀνά-
 παυσιν τὴν βεβηκυῖαν καὶ τὸν ῥυθμόν· γλυκύτης κοινω-
 15 νεῖ τῇ καθαρότητι κατὰ μέθοδον, κατὰ σχῆμα· γλυκύτης
 κοινωνεῖ τῇ ἀφελείᾳ κατὰ μέθοδον καὶ κατὰ σχῆμα καὶ
 κατὰ λέξιν, τὴν ἰδίαν τῆς ἀφελείας οὖσαν παρὰ τὴν κα-
 θαράν· γλυκύτης κοινωνεῖ τῷ κάλλει κατὰ ἔνια τῶν σχη-
 μάτων καὶ κατὰ τὴν συνθήκην· γλυκύτης κοινωνεῖ τῇ
 20 σεμνότητι κατὰ τὸ πλεονάζον τοῖς αἰτοῖς ἐν τῇ συνθήκῃ
 ποσίν· γλυκύτης κοινωνεῖ τῇ σεμνότητι ἅμα καὶ ἀφελείᾳ
 κατὰ τὴν ἀνάπαυσιν τὴν βεβηκυῖαν καὶ τὸν ῥυθμόν.⁸

Ἰδέαι εἰσὶν ζ'. σαφήνεια, μέγεθος, κάλλος, γοργότης,
 ἦθος, ἀλήθεια, δεινότης. τούτων γενικαὶ γ'. σαφήνεια,
 25 μέγεθος, ἦθος· αἱ δὲ λοιπαὶ δ' εἰδικαί·⁹ ἄτομοι δὲ κάλ-
 λος, γοργότης, ἀλήθεια, δεινότης·¹⁰

Σύνο-

8 Sequitur in Vind. διαίσεις ιδεῶν, in schema genealogi-
 cum redacta. 9 Mon. ἰδικαί, scr. εἰδικαί. 10 Mon. addit:
 σαφήνεια γενικὴ ἰδέα, quod est initium schematis genealogici
 idearum, quod habet Par. 2. hoc loco.

Σύνοψις ¹¹

τῶν περὶ καθαρότητος εἰρημένων.

Ἔννοια ἡ πᾶσι κοινὴ καὶ μηδὲν ἔχουσα τοῖς πολλοῖς ἀσαφές· μέθοδος, ὅταν ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἄρχηται τις ¹² ψιλῶς, μηδὲν ἔξωθεν προσλαμβάνων, γένος εἶδει ἢ ὅλον μέρει ἢ ἀόριστον ὠρισμένῳ ἢ ποιότητα πράγματος· λέξις ἢ μὴ τροπικὴ, ἀλλὰ κοινὴ καὶ εἰς ἅπαντας ἤκουσα· ¹³ σχῆμα τὸ κατ' ὁρθὴν εἰσαγόμενον πτωσίν· κῶλα μικρὰ ¹⁴ καὶ κόμματα καὶ καθ' ἑαυτὰ τὴν διάνοιαν ἀπαρτίζοντα· συνθήκη ἢ μηδὲν φροντίζουσα ¹⁵ συγκρούσεως φωνηέντων· ἀνάπαυσις ἢ ἱαμβικὴ τροχαϊκὴ καὶ αἱ τούτων καταλήξεις. ¹⁶

Σύνοψις περὶ εὐκρινείας.

Ἔννοιαί αἱ καταστατικαὶ πᾶσαι ¹⁷ καὶ εἰς ἀρχὴν ἀνάγουσαι ¹⁸ τὸν λόγον καὶ αἱ διατυποῦσαι τὴν τάξιν ¹⁹ τῶν μελλόντων λέγεσθαι καὶ αἱ συμπληρώσεις· μέθοδος τὸ κατὰ φύσιν τιθεῖναι τὰ πράγματα, τὰ πρῶτα πρῶτα, καὶ τὰ δεύτερα δεύτερα, καὶ ταῖς ἀντιθέσεσιν ἐπάγειν τὰς λύσεις· σχῆμα τὸ κατ' ἄθροισιν καὶ ὁ μερισμὸς καὶ ἡ ἀπαρίθμησις, λέξις, κῶλα, συνθήκη, ἀνάπαυσις καὶ ²⁰ ῥυθμὸς ὁμοίως ²⁰ τῇ καθαρότητι.

11 Σύνοψις has etiam Monac. 327. post singula capita contextui interponit: h. l. Σύνοψις καθαρότητος. Ἔννοιαί αἱ πᾶσι κοιναὶ καὶ μηδὲν ἔχουσαι. 12 τις ex Mon. 327. recepi. 13 Mon. 327. addit: καὶ μὴ ἐφ' ἑαυτῆς σκληρά. 14 Mon. 327. τὰ μικρὰ καὶ κομματικά. 15 Mon. 327. περὶ συγκρ. φωνηέντων, ἱαμβικὴ, τροχαϊκὴ· ἀνάπ. ἱαμβικὴ, τροχ. 16 Mon. 327. addit: ῥυθμὸς, ὅταν ὁ λόγος μέτρα τινα, μὴ μέντοι παντάπασιν ἔμμετρος ᾖ. 17 Mon. 327. πᾶσαι om. 18 Mon. 327. ἄγουσαι καὶ διατυπ. 19 καὶ ῥυθμὸς Mon. 8. om. Par. 2. καὶ om. 20 Mon. 8. et Par. 2. ὅλως. Mon. 327. ὁμοίως.

Σύνοψις τῶν περὶ σεμνότητος.

Ἐννοιαὶ αἱ περὶ θεῶν ὡς περὶ θεῶν καὶ ὁρῶν²¹ καὶ σκηπτῶν καὶ τῶν τοιούτων· μέθοδοι αἱ κατὰ ἀποφασιν καὶ χωρὶς ἐνδοιασμοῦ²² ἐξ ἀφηγήσεως λεγόμεναι καὶ ἀλληγορικαὶ ὅτι διαρκοῖεν, τουτί ἐστιν πληροῖεν τὸν λόγον· λέξις ἡ πλατεῖα καὶ διογκοῦσα τὸ στόμα, ἡ διὰ τοῦ ἀ καὶ ἡ καὶ ὦ, καὶ πολὺν²³ ἐπίσχουσα χρόνον ἐν τῇ προφορᾷ· σχῆμα²⁴ ὁμοίως τῇ καθαρότητι τὸ κατ' ὀρθότητα καὶ αἱ ἐπικρίσεις· κῶλα ὡς ἐν καθαρότητι τὰ βραχύ-
 10 τερα καὶ κομματικά καὶ δίκην ἀφορισμῶν²⁵ συνθήκη ἡ συγκρούουσα τὰ φωνήεντα καὶ ἡ διὰ δακτύλων καὶ ἀναπαίστων καὶ σπονδείων ἀνάπαυσις, ἡ ἰστάσα τὸν λόγον ἐν σπονδαίῳ ἢ δακτύλῳ καὶ τινι τῶν ἄλλων ποδῶν οἰκείων τῇ σεμνότητι χωρὶς καταλήξεως.

15 Σύνοψις τῶν περὶ τραχύτητος.¹

Ἐννοιαὶ αἱ μειζόνων προσώπων ἐπιτίμησιν ἔχουσαι ἀπὸ τινος τῶν ἐλαττόνων ἀπαρακαλύπτως· μέθοδος τὸ ἀπαρακαλύπτως καὶ ψιλῶς κατ' ἐπιτίμησιν, ἀλλὰ μὴ ἄλλως· μηδὲ συμπλέκοντα τοῖς λειαινουσι² τὴν ἀκοήν
 20 εἰσάγειν τὰς ἐννοίας·³ λέξις ἡ τετραυμένη καὶ ἀφ' ἐαν-
 τῆς σκληρὰ· σχήματα τὰ προστακτικά καὶ κατ' ἐρώτησιν ἐλεγκτικά· κῶλα τὰ βραχύτερα καὶ μᾶλλον κομματικά· συνθήκη ἡ σύγκρουσιν⁴ φωνηέντων ἔχουσα καὶ ἄρρυθμος⁵ καὶ ἀνακόλουθος.

21 Mon. 8. Par. 2. ὁρῶν. Mon. 327. ὁρῶν. 22 Mon. 327. καὶ ἐξ. 23 Mon. 8. πλὴν ἔχουσα. Par. 2. πολὺν ἔχουσα, sine καὶ. Mon. 327. καὶ πολὺν ἐπίσχουσα. 24 Mon. 327. σχήματα ὁμοίως τῇ καθ. τὰ κατ' ὁ. Par. 2. Mon. 8. σχῆμα ὅλως. 25 Mon. 327. ἀφορισμοῦ.

ὅς
 1 Mon. 8. τραχύτητα. 2 Mon. 8. λειαινουσι. Mon. 327. λειαινουσι. Par. 2. λειαινουσι. 3 εἰσάγειν τὰς ἐννοίας ex Mon. 327. recepi, a quo vero abest: τὴν ἀκοήν. 4 Mon. 327. συγ-

Σύνοψις τῶν περὶ σφοδρότητος.

Ἔννοιαι αἱ ἐπιτομικαὶ καὶ ἐλεγκτικαὶ κατὰ ἐλαττώ-
νων προσώπων καὶ κατὰ ⁶ ὧν ἂν οἱ ἀκούοντες ἡδέως δέ-
ξαιντο ⁷ τὰς λοιδορίας· μέθοδος τὸ ἀπαρακαλύπτως καὶ
ψιλῶς λέγειν τὰς ἐννοίας· λέξεις ἡ πρὸς πρᾶγμα ὄνομα- ⁸
τοποιουμένη, σχῆμα τὸ κατὰ ἀποστροφὴν καὶ ⁹ δεικτι-
κόν· κῶλα τὰ μᾶλλον κόμματα καὶ μηδὲ κόμματα, ἀλλὰ ¹⁰
κατ' ὄνομα λέγεται· συνθήκη ἡ σύγκρουσιν ¹¹ φωνηέν-
των ἔχουσα καὶ ἄρρυθμος, ¹² ὡς ἐν τραχύτητι· καὶ ¹³
ἀνάπauσις ὁμοίως ἀνακόλουθος.

10

Σύνοψις τῶν περὶ λαμπρότητος.

Ἔννοιαι, ὅταν πεποιθήσιν ἔχη ὁ λέγων, ἐν αἷς ἂν
λέγοι διὰ τὸ ἔνδοξον εἶναι ἢ διὰ τὸ καλῶς πεπραχθαι ἢ
διὰ τὸ χαίρειν τοῖς λεγομένοις τοὺς ἀκούοντας· μέθοδος,
ὅταν προηγουμένως εἰσάγῃς τὰς ἐννοίας, ὅταν ὡς θαυ- ¹⁴
ρῶν καὶ μηδὲν ¹⁵ ἐνδοιάζων, ὅταν ἀφηγούμενος μὴ δια-
κόπτῃς ἀφηγήσεις, ὅταν τὰ ἔνδοξα ἐνδοξοτέρως λέγῃς·
λέξεις, αἵπερ καὶ σεμναί, αἱ πλατεῖαι καὶ διογκοῦσαι τὸ
στόμα καὶ αἱ λοιπαί· σχῆμα ¹⁶ τὸ κατ' ἀναίρεσιν, τὸ
ἀσύνδετον, εἰ μὴκύνοιτο τὰ κῶλα, ὁ πλαγιασμός, καὶ αἱ ¹⁷
ἀποστάσεις· συνθήκη, ἀνάπauσις, ῥυθμός, ὡς ἐν σεμνό-
τητι.

κρούσεις. ⁶ Mon. 327. καὶ ἄρρυθμος οὔσα καὶ ἀνακολούθους
πόδας ἔχουσα. Ἀνάπauσις ἢ ὁμοίως τῇ συνθήκῃ ἀνακόλουθος κατὰ
τοὺς πόδας. ⁶ Mon. 327. καθ' ὧν, εἰ. ἂν ex eodem recipi.
⁷ Mon. 8. Par. 2. ἐδέξαντο. ⁸ Mon. 327. τὸ δεικτ. ⁹ Mon.
327. ἀλλ' ἢ κατὰ ὅν. λέγει. ¹⁰ Mon. 8. σύγκρουσιν om. Mon.
327. habet: σύγκρισιν. Par. 2. σύνθεσιν. ¹¹ Mon. 327. ῥυ-
θμός. ¹² Mon. 327. ἀνάπauσις [omisso καὶ] ὡς ἐν τραχύτητι
ἀνακόλουθος. Mon. 8. et Par. 2. ὅλως ἀνακόλ., posui ut supra
ὁμοίως. ¹³ Mon. 8. Par. 2. μή. ¹⁴ σχήματα τὰ Mon. 327.

Σύνοψις τῶν περὶ ἀκμῆς εἰρημένων. ¹⁵

Ἔννοιαι ¹⁶ καὶ μέθοδος, αἵπερ εἰσὶ καὶ τραχύτητος καὶ σφοδρότητος, αἱ τῶν μειζόνων προσώπων ἐπιτίμησιν ἔχουσαι καὶ κατὰ ἐλαττόνων ἐπιτιμητικαὶ καὶ ἐλεγκτικαῖ·
⁵ μέθοδος τὸ ἀπαρακαλύπτως εἰσάγειν κατ' ἐπιτίμησιν τὰς ἐννοίας, ὃ ἐστὶν τραχύτητος καὶ σφοδρότητος· σχήματα ὅσα καὶ ἐν λαμπρότητι καὶ ἐν σφοδρότητι τὸ κατὰ ἀναίρεσιν, τὸ ἀσύνδετον, εἰ μηκύνοιτο τὰ κῶλα, αἱ ἀναπαύσεις· σφοδρότητα δὲ τὸ κατὰ ἀποστροφὴν καὶ τὸ δεικτι-
¹⁰ κόν· κῶλα, συνθήκη, ἀνάπαυσις, ῥυθμὸς, ὡς ἐν λαμπρότητι.

Σύνοψις τῶν περὶ τῆς ¹⁷ περιβολῆς.

Λέξις ¹⁸ ἰδία οὐκ ἔστιν περιβολῆς· πλὴν εἴ τις τὰς ἰσοδυναμούσας ἐτέραις εἴποι, οἷον τὸ δεσπότης καὶ κύριος,

¹⁵ εἰρημένων. Mon. 327 om. ¹⁶ Mon. 327. Ἔννοιαι ἀκμῆς, οἷαι εἰσὶν ἐννοιαὶ τραχύτητος καὶ σφοδρότητος, ἀλλὰ καὶ αἱ τῆς λαμπρότητος, σχήματα οἷα τῆς τε λαμπρότητος καὶ σφοδρότητος. Κῶλα δὲ συνθήκη, ἀνάπαυσις, ὡς ἐν λαμπρότητι πάντα. ¹⁷ τῆς Mon. 327. om. ¹⁸ Mon. 327. Ἔννοιαι, ὅσαι ἔξωθεν τι προσλαμβάνουσιν εἰς τοῦτο, περὶ οὗ ὁ λόγος, οἷον γένος εἶδει, ἢ ἀόριστον ὠρισμένῳ, ἢ ὅλον μέρει· περιβολὴν δὲ ποιεῖ καὶ τὸ κατὰ ἄθροισιν ἔξωθεν προσλαμβανόμενον, εἰ καὶ μὴ προσληφθεῖν τὸ ἀόριστον, καὶ ὅταν μὴ ψιλὰ καὶ καθ' ἑαυτὰ λέγῃς τὰ πράγματα, ἀλλὰ μετὰ τῶν παρακολουθούντων. Μέθοδος τὸ ἀναστρέφειν τὰ πράγματα, καὶ τὰ δεύτερα πρῶτα λέγειν τῇ τάξει, καὶ τὸ τὰς κατασκευὰς καὶ πίστει προτάττειν τὰν προτάσεων· καὶ ἡ ἐπιμονὴ λέξις ἰδία οὐκ ἔστιν περιβολῆς, πλὴν εἴ τις τὰς ἰσοδυναμούσας ἐτέραις εἴποι, οἷον τό· δεσπότης, κύριος, ὅπερ οὐ δοκεῖ αὐτῷ· σχήματα τὰ ἐφελκόμενα ταῖς πρῶταις δευτέρας ἢ τρίτας ἐννοίας, ἢ τε ἀπαριθμήσεις καὶ τὸ ἀπαριθμητικόν, καὶ τὸ κατὰ προτίμησιν, καὶ τὸ κατὰ ὑπόθεσιν μερισμοῦ καὶ οἱ ἀποδιδόμενοι, εἴτα τὸ κατὰ ἄρσιν καὶ θέσιν, καὶ τὸ ἐξ ἀναιρίσεως συμπλεκτικόν, καὶ τὸ οὐστροφον, καὶ ἡ ἐπιμεβολή· κῶλα δὲ καὶ τὰ λοιπὰ περιβολῆς ἰδία οὐκ

ὅπερ οὐ δοκεῖ αὐτῷ· σχήματα τὰ ἐφελκόμενα ταῖς πρώταις καὶ δευτέρας ἢ τρίτας ἐννοίας· ἢ τε ἀπαρίθμησις καὶ τὸ ἀπαριθμητικὸν καὶ τὸ κατὰ προτίμησιν καὶ τὸ καθ' ὑπόθεσιν μετὰ μερισμοῦ καὶ οἱ πλαγιασμοὶ καὶ τὸ ἐπιτρέχον καὶ ἡ ἀπόστασις καὶ οἱ μερισμοὶ διὰ μακροῦ ἀποδι- 5 δόμενοι εἴτα τὸ κατὰ ἀναίρεσιν καὶ θέσιν καὶ τὸ ἐξ ἀναιρέσεως συμπλεκτικὸν καὶ τὸ κατὰ συστροφὴν καὶ ἡ ἐπεμβολή.

Σύνοψις τῶν περὶ κάλλους.

Ἐννοιαὶ ἡ μέθοδοι τοῦ τοιούτου κάλλους οὐκ εἰσὶ, πλὴν εἴ τις λέγοι τὴν δριμύτητα· σχήματα αἱ παρισώσεις 10 καὶ αἱ κατὰ κῶλα ἐπαναφοραὶ, ἀλλὰ μὴ κατὰ κόμμα, ἡ ἀντιστροφή, εἰ μὴ κατὰ κῶλον λέγοιτο, ἡ ἀναστροφή, ἡ κλίμαξ, αἱ ἀναιρέσεις, οἱ κατὰ συζυγίαν μερισμοὶ, τὸ καθ' ὑπέρθεσιν ὑπερβατὸν, τὰ καινοπρεπῆ, ἡ διὰ β' ἀποφάσεων κατάφασις, τὸ πολύπτωτον· κῶλα τὰ με- 15 τρώως μικρότερα καὶ μὴ ἔχοντα σύγκρουσιν φωνηέντων καὶ τὰ ἐξ ἐπιπλοκῆς βραχεία· συνθήκη ἡ ἄνευ συγκρούσεως καὶ ἑγγὺς φωνηέντων.

Σύνοψις τῶν ¹⁹ περὶ γοργότητος.

Ἐννοια γοργότητος ²⁰ οὐκ ἔστιν, εἰ μὴ τις ἄρα τὰ ²⁰ ὀξεία τῶν νοημάτων γοργὰ λέγοι ²¹ ταῖς ἀντιθέσεσιν ὁμοῦ· μέθοδος τὸ ταῖς ἀπαντήσεσι ταχείαις χρῆσθαι καὶ ταῖς ἀντιθέσεσιν ὁμοῦ· σχήματα, τὰ μὲν ἐξαιρούμενα τὴν ὑπτιότητα, οἷον ἐπιστροφήν· ἐξ ἐπεμβολῆς τὸ ἐπιτρέχον, τὰ δὲ ποιοῦντα γοργότητα· οἷον τὰ τμητικά, ἃ ²⁵ ἔστιν ταῦτα· τὸ ἀσύνδετον, κομματικόν, τὸ κατ' ὄνομα κομματικόν, αἱ δι' ἐλαχίστου ἐξαλλαγαὶ, οἱ δι' ἐλαχίστου μερισμοὶ, τὸ κατὰ ἀναστροφήν κομματικόν, αἱ ταχεῖαι

ἔστιν· πάντα γὰρ τὰ ἐν ταῖς ἄλλαις ἰδίαις δέχεται. reliqua capita absunt a Mon. 327. 19 τῶν Mon. 8. om. 20 Par. 2. γοργότητι. 21 Par. 2. λέγονται. Mon. λέγοιτο. scripsi λέγοι.

συμπλοκαί· συνθήκη ἢ μὴ σύγκρουσιν φωνήεντων ἔχουσα, δεῖ δὲ πλεονάζειν τοὺς τροχαίους· ἀνάπαισις ἢ εἰς τροχαϊκὸν φύσει καταλήγουσα, καὶ μὴ βεβηκυῖα.

Σύνοψις τῶν περὶ ἀφελείας εἰρημένων.

- 5 Ἐννοιαὶ αἱ καθαραὶ, αἱ κοιναὶ, καὶ μηδὲν ἔχουσαι βαθὺ μὴδὲ περινενοημένον, ιδίως δὲ αἱ τῶν ἀπλάστων ἡθῶν καὶ ἰπὸ τι νηπίων καὶ πλησιάζειν δοκοῦσα τῷ εὐτελεῖ· γίνονται δὲ, ὅταν περὶ εὐτελῶν λέγῃ τις, ἀφελείας ἔννοιαι, καὶ ἀπὸ τῶν ἀλόγων ζώων καὶ φυτῶν καὶ τὸ
- 10 δι' ὅρκων πιστοῦσθαι ὅτιδῆποτε· μέθοδοι αἱ τῆς καθαρότητος καὶ τὸ πλεονάζειν τοῖς κατὰ μέρος ἐπεξιόντα· λέξεις αἱ πλείους μὲν τῆς καθαρότητος· εἰσὶ δὲ καὶ ἰδιαίτινες, οἷον τὸ ἀδελφίζειν· σχήματα καὶ κῶλα, οἷα τῆς καθαρότητος καὶ συνθήκης· ἀφελεστέρα δὲ ²² ἢ λελυ-
- 15 μένη· ἀνάπαισις ἢ βεβηκυῖα.

Σύνοψις τῶν περὶ γλυκύτητος εἰρημένων.

- Ἐννοιαὶ μυθικαὶ, δεύτεραι αἱ διηγηματικαὶ καὶ μύθων οὔσαι ἐγγὺς, τρίτον αἱ ὀλίγον τοῦ μυθικοῦ κοινωνοῦσαι· ἐπὶ τούτοις ὅσα ταῖς αἰσθήσεσιν ἡμῶν ἔστιν,
- 20 ἢ ἰδέα ποιεῖ γλυκύτητα καὶ τοῖς ἀπροαιρέτοις προαιρετικὸν περιτιθέναι· μέθοδοι αἱ τῆς καθαρότητος, αἵπερ εἰσὶ καὶ τῆς ἀφελείας· λέξεις ἢ τῆς ἀφελείας ἰδία παρὰ τὴν καθαρὰν, καὶ ἔτι ἢ ποιητικὴ καὶ μάλιστα ἢ δι' ἐπιθέτων καὶ ἢ δριμεῖα· σχήματα τὰ τῆς καθαρότητος καὶ
- 25 ἀφελείας καὶ τοῦ κάλλους· συνθήκη τοῦ κάλλους ἢ ἄνευ συγκρούσεως φωνήεντων καὶ ἐγγίζουσα μέτρα καὶ ἰδία τῶν τῆς σεμνότητος ποδῶν· ἀνάπαισις ἢ τῆς σεμνότητος, ἢ βεβηκυῖα καὶ ὁ ῥυθμὸς ὡσαύτως, ὥσπερ ἐν τῇ ἀφελείᾳ.

22 Mon. δι' ἀφελεστέρα.

Σύνοψις τῶν περὶ δριμύτητος εἰρημένων.

Ἐννοιαὶ αἱ ἐξ ἐπεμβολῆς βαθεΐαι, ἴσως οὐκ ἔννοιαι, ἀλλὰ μέθοδος, τοῦτό ἐστιν ἀφελείας· τὸ ἀπλῶς καὶ ἀνεμύνως λέγειν τὰ περινενοημένα· δεύτερον εἶδος δριμύτητος, ὅταν κυρίως ἔννοιαν σημαίνῃ λέξις οὐ κυρίως ἐκείνης οὕσα, τρίτον εἶδος δριμύτητος τὸ καθ' ὁμοιότητα λέξεως· τέταρτον τὸ ἐκ παρωνομασίας, ²³ πύμπτον, ὅταν τροπικῇ χρησάμενοι λέξει κατὰ ἀκολουθίαν ἐκείνης ἑτέραν τροπὴν ἐπενέγκωμεν.

Σύνοψις τῶν περὶ ἐπιεικείας εἰρημένων.

10

Ὅταν ἐκόντα τις ἑαυτὸν μειονεκτοῦντα δεικνύῃ, ²⁴ δεύτερον εἶδος τὸ τοῖς πολλοῖς ἑαυτὸν συναριθμεῖν, καὶ τὸ διδόναι τι πλεόν τῳ ἐχθρῳ καὶ τὸ λέγειν, ὡς παρὰ γνώμην δικάζεται καὶ ἀναγκάσαντος τοῦ ἐχθροῦ καὶ ὅσα ἐστὶν προσώπου συστατικά· ἀρμόττει δὲ ταῦτα ὁμοίως ¹⁵ καὶ τῳ φεύγοντι· μέθοδοι τὸ ἐκόντα ἑλαττοῦν τὰ ἑαυτοῦ, καὶ τὰ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ μὴ λέγειν σφοδρῶς, ὃ κατὰ δύο γίνεται τρόπους· ἡ γὰρ ἐνδείκνυται, ὅτι ἐκὼν παρήησι τὴν σφοδρότητα ἢ οὐ. καὶ τὸ ἐκ παραλήψεως μέθοδος ἐστὶν ἐπιεικείας, ὃ καὶ αὐτὸ κατὰ δύο γίνεται τρόπους· ²⁰ τρίτη μέθοδος ἐστὶν ἢ τῆς καθαρότητος καὶ ἀφελείας· λέξις καὶ τὰ λοιπὰ πάντα, ὡς ἐν καθαρότητι καὶ ἀφελείᾳ· τὸ ψιλῶς ἀφηγεῖσθαι τὰ πράγματα, ἀρχόμενον ἀπ' αὐτοῦ, καὶ μηδὲν ἔξωθεν συνεφέλκεσθαι· τὴν αὐτὴν δὲ καὶ τῇ ἀφελείᾳ εἶπεν ἀρμόττειν. ²⁵

Σύνοψις τῶν περὶ ἀληθινοῦ λόγου εἰρημένων.

Ἐννοιαὶ αἱ ἀφελεῖς καὶ ἐπιεικεῖς καὶ αἱ σχετλιαστικάι· μέθοδος ὁ σχετλιασμός· γίνεται γὰρ καὶ μέθοδος ὁ σχε-

²³ Mon. παρανομίας. Par. 2. παρωνομασίας [sic]. ²⁴ Mon. δεικνύει.

τλιασμός, ὅταν γένηται περὶ ἔννοιαν μὴ οὖσαν σχετλια-
 στικήν, ἔστιν δὲ χρῆσθαι καὶ εὐχῇ καὶ τοῖς ἄλλοις ποιοῦ-
 σι τὸ ἥθος, πλὴν μὴ προλέγοντα, ὅτι εὐχῇ χρήσεται, ἢ
 ὄρκῳ, ἢ ἄλλῃ τινὶ ὀργῇ, φόβῳ, λύπῃ, θαύματι· δεῖ γὰρ
 5 μηδὲν τούτων προειπεῖν· ἀλλ' ἐξαίφνης ἐπὶ τὰ πάθη ὀρ-
 μῆσαι καὶ τῷ πεποιθότως λέγειν, καὶ τῷ τὰς λύσεις τῶν
 ἀντιθέσεων ἀσυνδέτως καὶ χωρὶς καταστάσεως ἐπάγειν
 καὶ τῷ μὴ σώζειν τὰς ἀκολουθίας ἐν ταῖς ὀργαῖς, καὶ τῷ
 ταῖς λοιδορίαις μὴ προειπόντα χρῆσθαι· λέξις ἐν ταῖς
 10 ὀργαῖς ἢ τραχεῖα καὶ σφοδρὰ, σχήματα, ἐν ταῖς ἔλεινο-
 λογίαις ἢ καθαρὰ καὶ ἀφελῆς καὶ γλυκεῖα· σχήματα ἐν
 ταῖς ἐπιφοραῖς τὰ σφοδρὰ καὶ αἱ ἀποστροφαὶ καὶ τὸ δει-
 κτικόν καὶ ἡ διαπόρησις καὶ αἱ ἐπικρίσεις καὶ αἱ ἄνευ ἐν-
 δοιασμοῦ καὶ ἡ ἐπιδιόρθωσις καὶ ὁ ἀπύλτος μερισμός·
 15 κῶλα, συνθήκη, ἀνάπαυσις, ῥυθμός, πάντα σφοδρὰ,
 πλὴν εἰ μὴ ἔλεινολογίῃ τις· τότε δ' ἔστω ἀφελή.

Σύνοψις τῶν περὶ βαρύτητος εἰρημένων.

Ἐννοιαὶ αἱ ὀνειδιστικαί, ὅταν τις ὑπεργεσίας ἑαυτοῦ
 λέγων τὸ μηδενὸς ἢ ἔλαττον ἡξιῶσθαι, ἢ ὅτι καὶ τιμωρίας
 20 ἀντὶ τῆς τιμῆς ἡξίωται, ὀνειδίση· γίνεται δὲ πλεον ὀνειδι-
 στικός ἐκ παραθέσεως τῶν μηδὲν ἢ μικρὰ ὑπεργετησάν-
 των, τυχόντων δὲ ὧν αὐτὸς οὐκ ἡξίωται· καὶ ἐπεικεῖς
 ἔννοιαι μεθωδευμέναι²⁵ γίνονται βαρεῖαι, ὅταν μειονεκτῇ
 τις ἢ τῶν ἐναντίων ἑαυτὸν ἀξιώσῃ ὀνομάτων ἢ τὸν ἀντί-
 25 δικον, μέθοδος αἱ εἰρωνεῖαι. μέθοδοι γὰρ εἰσιν ἄλλ' οὐχ
 ἀπλῶς. σχήματα, ὅταν μὲν ἐφ' ἑαυτοῦ χρῆται τῇ εἰρω-
 νείᾳ, λαμπράν ποιεῖ τὴν βαρύτητα· ὅτε δὲ πρὸς τὸν ἐχ-
 θρὸν, ἥττον βαρὺ καὶ ἁμαυρόν· καὶ τὸ περὶ τῶν ὁμολο-
 γουμένων ὡς ἀμφισβητουμένων ἐρωτᾷ ἐν διαφορῇ
 30 βαρὺ καὶ τὸ ἐνδοιάζειν περὶ τῶν ὁμολογουμένων καὶ τὸ ἐπι-

²⁵ Mon. μεθοδεύμεναι.

κρίνειν ὥς δεῖ γενέσθαι ὁ βούλει, ἐνδείξασθαι, ὥς οὐ δεῖ
τὰ λοιπὰ ἔξ ἑτέρων οὐκ ἔχει ἢ βαρύτης, μᾶλλον δὲ ἀρμόζει
αὐτῇ τὰ ἡθικά.

Σύνοψις τῶν περὶ δεινότητος εἰρημίνων.

Ἔννοιαι παράδοξοι καὶ βαθεῖαι καὶ βίαιοι καὶ αἱ πε- 5
ρινενοημέναι, καὶ ἔτι αἱ τὸ μέγεθος ποιοῦσαι πᾶσαι· μέ-
θοδος ἡ τῇ περινενοημένῃ ἐννοίᾳ ἱοικυῖα, καὶ ὅσαι τὸ μέ-
γεθος ποιοῦσιν· ἐν δὲ τῷ ὄντι μὲν, μὴ δοκοῦντι δὲ,
ἀφελεῖς καὶ ἡθικαὶ, ὥς παρὰ Λυσία λέξεις ἢ ἀξιωματικὴ
πᾶσα καὶ μάλιστα ἡ τετραμμένη, ἐν δὲ τῷ ὄντι μὲν μὴ 10
δοκοῦντι δὲ ἡ ἀφελὴς καὶ ἡθικὴ· ἡ δοκοῦσα μὲν μὴ οὐσα δὲ
δεινότης τὸ πλεῖστον ἔχει καὶ λέξιν, ὅταν τραχείας ἢ σφοδράς
ἢ σεμνὰς συμφορὰς λέξεις εἴτα ἐξαγγέλλοι ταύτας ἐπιπο-
λαιῶς ²⁶ καὶ κενῶς καὶ σχήμασι τε καὶ κώλοις χρῶτο, ἢ
ἅπασιν κεκαλλωπισμένοις, ἀκμαίοις τε καὶ σεμνοῖς· σχή- 15
ματα, κῶλα, συνθήκη, ἀνάπανσις, ῥυθμός· ταῦτα πάντα
ὅσα σεμνὰ καὶ ἀκμαῖα καὶ λαμπρὰ καὶ περιβλητικά· μᾶ-
λιστα δὲ σχῆμα ἀρμόζει αὐτῇ καὶ τὸ κατὰ συστροφὴν, ἐν
δὲ τῷ ὄντι μὲν μὴ δοκοῦντι δὲ τὰ ἀφελῇ καὶ ἡθικά.

Περὶ λόγου πολιτικοῦ.

20

Σημαίνει ὅτι ἐν τῷ πολιτικῷ λόγῳ κατὰ πρῶτον λό-
γον δεῖ πλεονάζειν τάςδε τὰς ἰδέας· σαφήνειαν, τὸ ἡθι-
κόν, ἀληθές, γοργότητα, περιβολὴν κατὰ λόγον, τραχύ-
τητα καὶ σφοδρότητα· κατὰ τρίτον, ἀκμὴν, σεμνότητα,
λαμπρότητα· κατὰ τέταρτον, δεινότητα τὴν ἐν μεθόδῳ ²⁵
τὴν γὰρ ἄλλην ἥκιστα. κάλλος δὲ τὸ κομματικόν· πλεο-
ναζέτω μὲν ὁμοίως τοῖς πρώτοις, καὶ μάλιστα ὅταν δυ-
νατῶς ἐξαγγεῖλαι τι δέοι· ἀνέμφοτος δὲ καὶ οἷον μὴ φρα-
νερὰ ἔστω ἢ ἐπιτήδευσις.

²⁶ Mon. addit: καὶ σεμνῶς, quod delevis.

I.

ΣΥΡΙΑΝΟΥ

ΕΙΣ ΤΟ ΠΕΡΙ ΙΔΕΩΝ. 1

Ἄπαντα ² σχεδόν, ὅσα γε εἰς ἡμᾶς ἦκει τοῦ τεχνο-
γράφου Ἑρμογένους συγγράμματα, θαυμαστά τε καὶ
⁵ πολιτικῆς ἀνάμεστα φρονήσεως ὑπάρχει, φημί δὴ τό τε
περὶ τῶν στάσεων αὐτοῦ σύγγραμμα, ὃ δὴ πολλοὶ τε καὶ
⁹ ἄλλοι σοφιστῶν τε καὶ τῶν Πλατωνικῶν φιλοσόφων ὑπο-
μνηματίζειν οὐκ ἀπηξίωσαν, τό τε περὶ μεθόδου δεινότη-
τος καὶ τὰ εἰς τὸν Δημοσθένην ³ ὑπομνήματα, ὧν καὶ
¹⁰ αὐτὸς ποιεῖται μνήμην· διαφερόντως δὲ τῶν ἄλλων τὸ
περὶ τῶν ιδεῶν αὐτοῦ σύνταγμα θαυμάζειν ἄξιον ὡς ἄρι-
στόν τε καὶ τεχνικώτατον καὶ τῆς τελειωτάτης καὶ κριτι-
κῆς περὶ λόγους ἔξεως ⁴ οὐδαμῶς ἄμοιρον. Ἐπειδὴ τοί-
νυν πολλὰ τῶν ἐν αὐτῷ κειμένων οὐ παντὶ ῥάδια συμ-
¹⁵ βάλλειν, ⁵ οὐδενὶ δὲ μέχρι καὶ τήμερον εἰς αὐτοὺς ὑπό-
μνημα γεγραφότι περιτετυχήκαμεν, ἀναγκαῖον φήθην,
ὥ φίλτατέ μοι τῶν ἐκγόνων Ἀλέξανδρε, βραχεία τινὰ πρὸς

1 Prolegomena haec ex cod. Mon. 8. primum edidit Le-
onh. Spengel in *συναγωγῇ τεχν.* p. 195 — 206. Equidem ex eo-
dem codice describenda curavi, et passim cum Par. 2977.
[Par. 1.] et 2916 [Par. 2.] contuli. Initium usque ad p. 91. v. 7. ex-
stat etiam in Cod. Ven. 433. sub titulo: *Συριανοῦ σοφιστοῦ εἰς*
τὸ περὶ ιδεῶν Ἑρμογένους. 2 Ven. ἅπ. μὲν σχ. 3 Ven. τοὺς
δημοσίους. Mon. τὴν δημοσίαν. marg. τὸν Δημοσθ. 4 Mon.
λίξεως. Ven. ἔξεως. 5 Ven. συμβαλεῖν.

τὴν ἀκριβεστέραν ἀνάγνωσιν τοῦ βιβλίου συμβαλλόμενα
κατὰ γε τὴν ἐμὴν συνθεῖναι δύναμιν· εἰ δέ τις καὶ βελ-
τίω τούτων ἐπεισάγειν δυνήθῃ λυσιτελοῦντα πρὸς τὸ
προκείμενον, χάριν αὐτῷ παμπόλλην εἰσόμεθα, τὸν κοι-
νὸν Ἑρμῆν ἔργοις οὐ λόγοις ἡμῖν ἐπιδεικνύοντι· ⁶ ἀλλὰ ⁵
γὰρ προσευξάμενοι τοῖς λόγοις ἀγαθὸν ἡμῖν καὶ τοῖςδε
τοῖς πόνοις ἐπινεῦσαι τὸ πέρασ, ἔργον ἐχώμεθα. Εἰ πε-
ρισπούδαστον ὅλως ἀνδρὶ πολιτικῷ τὰς ἀρετὰς τοῦ λόγου
μαθεῖν καὶ μὴ θέλειν μόνον διακρίνειν τοὺς τῶν ἀρχαί-
ων χαρακτῆρας, ἀλλ' ἤδη που καὶ ποιεῖν παραπλησίους, ¹⁰
δεῖ μεθόδους ἀναζητεῖν, καὶ πονεῖν περὶ τὴν τούτων εὐ-
ρεσιν· οὐ γὰρ ἂν οὕτω πρᾶγμα τῇ καταλήψει παγχάλε-
πον ῥᾶστα προσγένειτό τι, κἂν ἢ πάνυ πιστεύων τῇ
φύσει· χωρὶς γὰρ τέχνης ἀνόνητα τὰ τῆς φύσεως πλεο-
νεκτῆματα· καθὰ καὶ ὁ τεχνικός φησιν, ὅτι δὲ καὶ προσ- ¹³
γένηται τῆς ἐπιστήμης ἢ γνῶσις, συμβάλλεται μέγα κἂν
ὁ τὴν τέχνην ἡσκημένος μετρίας εὐτυχίῃ ⁷ δεξιότητος·
ἀλλὰ τὸ μὲν ἐπιχειρημα χαλεπὸν ἴσως ἂν ἦν, εἰ τὰς ἰδέας
αὐτοὶ τῶν λόγων ἐπινοεῖν σπουδάζομεν, ⁸ νῦν δὲ τούτων
ἡμᾶς τῶν πόνων ὁ τεχνικός ἡλευθέρωσε· τάχα γὰρ καὶ ²⁰
πολλὰ ταλαιπωρήσας τις οὐδὲν ἂν ἐξεύροι γενναῖον· ὥσ-
περ καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ φαίνονται τῆνάλλως ⁹ ποιήσαντες·
εἰ δὲ τὸ δυσχερὲς μὴ πρόσσει, λέγω δὴ τὸ εὐρεῖν καὶ
τὸ παραστήσαι τὸ εὐρεθὲν μετ' εὐκρινείας, τί λοιπὸν ἢ
προθύμως ἀντιλαβέσθαι τῆς ὑποκειμένης πραγματείας, ²⁵
εἴπερ ἄρα φροντίζομεν λόγων οἱ κατ' αὐτὸ τοῦτο τῶν
ἁλόγων διοίσοντες· σφόδρα γὰρ ἀνοήτους ἡγοῦμαι τοὺς
σπουδάζοντας περὶ τὰς σωματικὰς πράξεις καὶ νομίζον-
τας μὴ τοσοῦτον ἐκ τῶν λόγων ὅσον ἐκ τῆς διαδοχῆς τῶν

6 Mon. prima manu ἐπιδεικνύονται. secunda ἐπιδεικνύοντα
ut Ven. scr. ἐπιδεικνύοντι. 7 Mon. εὐτυχῆσοι. 8 Mon. σπου-
δάζομαι. 9 Mon. Par. 2. τὴν ἄλλως.

παίδων μνημονεύεσθαι· τοὺς μὲν γὰρ βραχὺς ἀφανίζει
 χρόνος, ὁ δὲ τὸν λόγον ἐργασάμενος, αἰδίων καὶ μετὰ
 τὴν τελευταίαν τοῖς ἐντυγχάνουσι καταλιμπάνει τὴν μίμη-
 σιν· ὥστε προτιμᾶν ἀναγκαῖον κατὰ ¹⁰ τὸν τοῦ Πλά-
 τωνος λόγον τὰ τῆς ψυχῆς ἔκγονα μᾶλλον ἢ τὰ τοῦ
 σώματος οὐ μόνον κατὰ τὸ τιμιώτερον, ἀλλ' ἤδη ¹¹ πού
 καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν αὐτοπροαίρετον ἐν τοῖς λόγοις
 διοίκησιν· ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν παίδων ὁ δημιουργὸς τῶν
 τρόπων καὶ ὁ τῆς προαιρέσεως κύριος, τὸν δὲ λόγον
¹⁰ ἡμεῖς κυβερνῶμεν καὶ, ὡς ἂν βουλευθῆμεν, οὕτως αὐ-
 τὸν καὶ μεθοδεύομεν· ἐγκαλείτω δὲ μηδεὶς ἡμῖν πρὶν ἂν
 καταμάθοι σαφῶς τὸ λεχθὲν· ἀναλογεῖ δὲ ὁ περὶ τῶν
 ἰδεῶν λόγος τῷ ζῳῳ, καὶ ψυχῆς μὲν ἐπέχει τάξιν ἢ ἐν-
 νοια, τοῦ δὲ σώματος ὁ χαρακτήρ· ἀλλὰ δεῖ ¹² τὸν
¹⁵ ἐπιστήμονα μὴ μόνον ἀκριβῶς γινῶναι τὴν ποσότητα τῶν
 χαρακτήρων, ἀλλὰ δὴ καὶ τὴν ιδιότητα καὶ τὴν μίμη-
 σιν τὴν πρὸς τοὺς παλαιούς· μὴ γὰρ ἐκταράξωσιν ἡμᾶς
 οἱ παραφθεγγόμενοι καὶ λέγοντες, ὡς ἀδύνατον ταῦτα κα-
 ταλαβεῖν· ὥσπερ γὰρ οὐχ οἶόν τε τὴν ποσότητα τῶν καθ'

²⁰ ἑκάστα γινῶναι σαφῶς, οὕτω φασὶ καὶ τῶν χαρακτήρων
 ἀδύνατον, εἴπερ ὅλως ἀναλογοῖσι τῷ ζῳῳ κατὰ τὸν ἡμέ-
 τερον λόγον· καὶ ὅτι οὐχ οἶόν τε τῶν ἀτόμων παραστή-
 σαι τὰς ιδιότητας· τὸ γὰρ παρακολουθοῦν τούτῳ γένοιτ'

²⁵ ἂν καὶ ἑτέρου δηλωτικόν, πλὴν εἰ καὶ καταλάβοις ἄδη-
 λον τὸ αἷτιον, τὸ σημαντικὸν τῆς ιδιότητος, καὶ ὅτι τὰ
 καθ' ἑκάστα φασὶν ὅ ἐάν λάβοι ¹³ πρὸς τὴν ἑαυτοῦ με-
 ταβάλλοι φύσιν· οἷον, οὐδὲν ἀσύμφορον τὰ εὐεκτοῦντι,
 καὶ ἢ βλαβερόν· τῷδε δὲ κακῶς ¹⁴ διακειμένῳ πάντα τοῦ-
 ναντίον ἀσύμφορα, καὶ ἢ πάντα ἐπωφελῆ· πρὸς γὰρ

³⁰ τὴν ἐκείνου μεταβάλλεται κρᾶσιν· οὕτως οὖν φασὶ καὶ

10 Mon. καὶ, scripsi κατὰ. 11 Spengel scripsit ἀλλὰ δέ-
 που. 12 Mon. δὴ. 13 Spengel conj. λάβη. 14 Mon.
 Par. 1. καλῶς. marg. Mon. κακῶς.

τοῦ ἐπιχειροῦντος ¹⁵ μιμῆσθαι τοὺς τῶν ἀρχαίων χαρα-
 κτήρας ἀνόνητος ἢ σπουδή· πάντως γὰρ πρὸς τὴν ἑαυ-
 τοῦ φύσιν μεθοδεύσει τὸν λόγον οὐ πρὸς τὴν ἑαυτοῦ με-
 ταχείρισιν· ¹⁶ εἰ δὲ καὶ διανοήθησάν τινες ἐπιγράψαι
 τοὺς χαρακτῆρας καὶ τὸ ποσὸν αὐτῶν συστήσαι, τηνάλλως ⁵
 ἐποίησαν· ὧν εἷς ἐστὶν ὁ Διονύσιος· οὗτος γὰρ τρεῖς εἶναι
 χαρακτῆράς φησι, τὸν ἰσχνόν, τὸν μέσον, τὸν ἀδρὸν· ὁ
 δὲ Ἰππαρχος προστίθῃσι τὸν τε γραφικὸν καὶ τὸν ἀν-
 θηρόν· ὁ δὲ Δημήτριος ἐκβάλλει τὸν γραφικὸν τοῖς τέ-
 τρασιν ἀρεσκόμενος, ἀλλ' εἰ καὶ συνέστειλαν οὗτοι, φαδὶ, ¹⁰
 τοὺς χαρακτῆρας καὶ ὠρισμένον ¹⁷ τῷ δοκεῖν αὐτοῖς,
 ἀριθμὸν ἀποδεδώκασιν, ἀλλ' οὐδὲν ἥττον ἀκατάληπτοι
 πάλιν εἰσὶ, πολλοὺς γὰρ ἰσχνοὺς εὗρήσομεν, πῇ μὲν ἐπί-
 τασιν δεξαμένους, πῇ δὲ μείωσιν πάλιν· ὅταν γὰρ ἐπὶ
 τὸν ἀδρὸν ὁ ἰσχνὸς προβαίνει μὴ γινουμένης ἰσορρόπου ¹⁵
 τῆς κράσεως, τοὺς χαρακτῆρας ἀπαρνεῖται τοὺς τρεῖς.
 οὔτε γὰρ ὁ κατὰ φύσιν ἰσχνὸς ἐστίν, νένευκε γὰρ μᾶλ-
 λον ἐπὶ τὸν ἐναντίον, οὔτε μέσος, ὑπερβέβηκε γὰρ τοῦ-
 τον, οὐδ' αὖ ¹⁸ πάλιν ἀδρὸς· οὐ γὰρ πάντῃ τὴν ἰδίαν
 φύσιν μετέβαλλε, ¹⁹ καὶ τῶν λοιπῶν ὡς ὁμοίως· ὃν ²⁰
 τρόπον ὁ ἰσχνὸς ἀνίσου γινουμένης τῆς μίξεως οὔτε μέ-
 σος ἐστίν, οὔτε πάλιν ἀδρὸς, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον
 καὶ ὁ ἀδρὸς κατὰ πρόσβασιν ἐρχόμενος ἐπὶ τὸν ἰσχνόν,
 μὴ κατὰ μίξιν δὲ συγκεραννύμενος, οὐ γίνεται μὲν ²⁰
 ἰσχνὸς, πατέρχεται δὲ τὸν μέσον, ἅτε μόνος αὐτὸς δεξά- ²⁵
 μένος τὴν ἐπίτασιν· τοίτῳ δὲ φασι τοὺς χαρακτῆρας
 τοὺς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ποτὲ μὲν ἐπίτασιν δε-
 χομένους, ποτὲ δὲ μείωσιν καταλαμβάνειν ἀδύνατον· εἰ

15 Mon. τὰ ἐπιχειροῦντα. Speng. conj. τοῦ ἐπιχειροῦντος.

16 Mon. μεταχείρισιν. Par. 1. μεταχείρισιν. 17 Par. 1. ὠραῖ-
 σμένους. 18 Par. 2. οὐν. 19 Mon. μετέβαλλε. Par. 2. με-
 έβαλε. 20 Mon. γὰρ, asterisco superposito. Speng. sepsit.
 Par. 1. μὲν.

δὲ καὶ συγχωρήσομεν ἔτι εἶναι καταληπτοὺς, πόνων δεόμεθα καὶ τάλαιπωρίας πολλῆς πρὸς τὴν ἐπίγνωσιν· καὶ μετὰ τὴν κατάληψιν αὐθις ἡ γνώσις ἀσύμφορος· ὅτι δὲ οὐ διὰ τῶν χαρακτηρῶν ἡ κατάληψις, ἐντεῦθεν εἰ-
 5 σόμεθα· τὰ ὑφ' ἡμῶν ἀποτελούμενα κατὰ ζῆλον ἐτέρων ἢ κατὰ φύσιν γίνεται ἢ κατὰ τύχην ἢ κατὰ τέχνην· ἡ γὰρ ἡ φύσις ὠρεῖται παραπλησίως, οἷον ἡ τύχη, ²¹ καὶ τοῦτω λαμπρὰν ἐφιλοτιμήσατο φωνὴν καὶ ἐτέρω λαλεῖν τὴν αὐτὴν, ὥστε μηδὲν διαλλάττειν ἀλλήλων, λέγω δὴ
 10 κατὰ τὸν φωνῆς λόγον· ἢ κατὰ τὴν φύσιν μὲν οὐ γίνεται τὸ ὅμοιον, κατὰ τινὰ δὲ τύχην δύο τὴν αὐτὴν εὐρίσκονται δράσαντες πρᾶξιν· εἰ δὲ μήτε κατὰ φύσιν μήτε ²² κατὰ τύχην, ἀλλ' οὖν μεθόδῳ τινὶ καὶ τοῖς αὐτοῖς ὄργανοις κεχρημένοι μιμούμεθα ζωγράφου πινάκιον,
 15 τοιαύτην ἀποτελοῦντες ²³ μορφήν· ἀλλ' ὅταν μὲν ἡ φυσικῶς, ἢ κατὰ τύχην, ἢ κατὰ τέχνην ἀποτελεσθῇ ²⁴ τὸ ὅμοιον, ἐκφεύγει τὰ τοιαῦτα τὸ δυσχερές· ὅταν δὲ προῖη τις ἐναλλαγὴ καὶ τὸ κατὰ φύσιν ὑποτελούμενον ἢ κατὰ τύχην δυνηθῇ τεχνῇ καταλαβεῖν, ²⁵
 20 τότε γίνεται παγχάλεπος ἡ κατάλυσις, καὶ σχεδὸν εἰπεῖν ὑπὸ γνώσιν πεσεῖν, οἷον καθ' ὑπόθεσιν· ἀφῆκε λίθον τις, οὗτος πεσὼν κατὰ τύχην διαμερισθεὶς πολλὰς ἀπετέλεσε διαμορφώσεις· ἄρα γοῦν, εἰ ταύτας τὰς διατυπώσεις ἀπαιτήσοι τις τὸν πλαστοργόν, ἥτοι τὸν Φειδίαν
 25 αὐτὸν, ῥᾶστα ποιεῖν ἐκτελέσαι ἐκ τοῦ παρατυχόντος, τίς ἐθελήσοι ζηλοῦν; οὕτω φασὶν δυσχερές τὸ κατὰ φύσιν ἢ κατὰ τύχην γινόμενον τέχνῃ καταλαβεῖν· εἰ δὲ καὶ καταλάβοιμεν, ²⁶ ἀσύμφορος ἡ γνώσις· ἐπικρατεστέ-

21 Mon. ἡ τύχη. Par. 1. εἰ τύχοι. 22 ἡ, quod in Mon. praecedat, deleti. 23 Mon. ἀποτελοῦντα, quo inductus Speng. scripsit ζωγράφον. Par. 1. ἀποτελοῦντες. 24 Par. 2. ἀπολεισθῇ. 25 Mon. καταβαλεῖν. Par. 1. καταλαβεῖν, ut correxit Speng. 26 Mon. καταλάβοιμεν. Par. 1. καταλάβοιμεν. Speng. scr. καταλά-

ρα ²⁷ γὰρ ἡ φύσις ἑκάστου, καὶ τοὺς τῶν ἀρχαίων χα-
 ρακτῆρας ζηλοῦν οὐχ οἷόν τε βιαζομένου τοῦ χρόνου πῇ
 μὲν διὰ τὸ νέον τῆς ἡλικίας, πῇ δὲ διὰ τὸ προβεβηκός·
 ἕως οὗ ²⁸ μὲν γὰρ ἐκκαίδεκα χρόνων ὤμεν, καὶ μικρόν τι
 προσμένομεν ἐπὶ τῆς αὐτῆς φύσεως, καὶ οὐδεμίαν ἔχο- 5
 μεν ἐπιτηδειότητα πρὸς ζῆλον ἑτέρου χαρακτῆρος· εἰ δὲ
 πλησιάζομεν τοῖς μ, πάλιν τὸ παλαιὸν τῆς ἡλικίας ἀφαι-
 ρεῖται τὴν μίμησιν· ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τῶν ἐκκαίδεκα καὶ
 τῶν μ πρὸς μὲν ζῆλον ἔχομεν ἐπιτηδεῖως, ἀλλὰ πόσας
 οἷα ²⁹ περιστάσεις εὐρίσκεισθαι ἐμποδιζούσας πρὸς τὴν 10
 τοιαύτην ἐγχείρησιν, ὥστε συμβαίνει καὶ τῆς τοιαύτης
 φύσεως ἐκπίπτειν ἡμᾶς καὶ μηδὲ ³⁰ τὸν ἀρχαῖον κατα-
 λαβεῖν τύπον διὰ τὰς συμβαινούσας ἐν τῷ μεταξὺ περι-
 στάσεις καὶ ταῦτα μὲν οἱ διαπορήσαντες. Πρὸς οὓς
 ἐστὶν ἐκείνο φάναι· πάντα τὰ ὄντα ἢ κατὰ θεωρίαν γι- 15
 νώσκομεν ἢ κατὰ πράξιν. τὸν αὐτὸν οὖν τρόπον καὶ
 τῶν χαρακτήρων· ἀλλ' εἰ μὲν θεωρία τίλεις τούτους κά-
 ταλαβεῖν, ἀπηλλάγης τοῦ ἀσυμφόρου καὶ τοῦ δυσχεροῦς,
 ὥστε δεῖ μόνον τὸ ἀδύνατον ἐπὶ ταύτης ζητεῖν, ὃ γινώ-
 μενον καταφανὲς δείξει δηλαδὴ καὶ τῶν περὶ τῆς πρά- 20
 ξεως λόγων, φυλαττομένης ἐκεῖ τῆς ζητήσεως τῆς περὶ
 τοῦ ἀσυμφόρου καὶ χαλεποῦ· μικρόν οὖν ἀναδράμωμεν
 ἐπὶ τὴν θεωρίαν, ἔνθα ³¹ δείξομεν πρῶτον μὲν κατὰ τὸ
 ποσὸν καταληπτοὺς τοὺς χαρακτῆρας, εἴ γε καὶ τὴν ὁρ-
 χὴν οἱ περὶ Διονύσιον συστείλαντες αὐτοὺς εἰς ὠρισμένον 25
 ἀριθμὸν ἀποδιδώκασιν· ἐκεῖνο γὰρ λῆρον, ³² τὸ τὴν ἐπί-

βοιμεν. 27 Mon. ἐπικρατέρα. quod Speng. corr. ἐπικρατεῖ.

Par. 1. ἐπικρατεσιτέρα. 28 Mon. ἕω σοῦ. marg. ἕως οὗ. 29

Mon. εἴη. marg. οἷα. 30 Mon. μήτε, scr. μηδέ. Mox Codd.

ὃ

τόπον, Speng. scr. τύπον. 31 Mon. ἐν δείξομεν, quod Speng.

legit: ἐνδείξομεν. 32 Mon. κλήρον, supra lin. mendi signum.

Par. 1. λῆρον.

- τασιν τοῦ ἰσχυοῦ καὶ τὴν μείωσιν ἀντὶ ἐτέρων λαμβάνειν
 χαρακτηρῶν· ὠρισμένος γὰρ ὢν τὴν ἀρχὴν καὶ αὐξήσειν
 δέξεται καὶ μείωσιν, οὐδὲν ἦττον ἰσχνός ἐστιν, καὶ τῶν
 λοιπῶν ὡς ὁμοίως· ³³ ὄντος δὲ καταληπτοῦ τοῦ ποσοῦ,
 8 πρόδηλος αὐτῶν καὶ ἡ ἰδιότης τοῖς ἀκριβῶς σκοποῦμέ-
 νοις καὶ μὴ πλανημένοις περὶ τὰ παρακολουθήματα τῶν
 χαρακτηρῶν· οὐ γὰρ τὸν αὐτὸν κἀνταῦθα τρόπον, ὥσπερ
 ἐπὶ τῆς οὐσίας ἕτερον τὸ παρακολουθοῦν καὶ ἕτερον ἡ
 ὑπαρξίς, ὅθεν ἐκεῖ μὲν δυσκατάληπτος ἡ ἰδιότης, γινώ-
 10 ναι γὰρ εἰς τὸ ἀκριβὲς τὸς ἐξαλλαγὰς τῶν παρακολου-
 θημάτων ἀδύνατον· ἐπὶ δὲ τοῦ χαρακτηρῶς αὐτὸ τὸ πα-
 ρακολουθοῦν καὶ συστατικόν ἐστιν· ὅθεν καὶ ῥᾶστα κα-
 ταλαμβάνεσθαι δύναται· ἐπὶ μὲν ³⁴ γὰρ τῆς οὐσίας μέ-
 νει Σωκράτης, καὶ ³⁵ ἀφαιρεθῇ τὸ λευκὸν ἢ τὸ σιμὸν
 15 ἢ τὸ μέλαν ἢ ἕτερόν τι τῶν ιδιωμάτων· ἐπὶ δὲ τῶν χαρα-
 κτήρων τὸ παρακολουθοῦν ἐὰν ἀφέλῃς, ὅλον τὴν τροπι-
 κὴν ἢ τοιάνδε λέξιν, τὸ ὅλον διέφθειρας, ὥστε τὴν μὲν
 ἰδιότητα τῶν ἀτόμων δυσκατάληπτον πεποίηκε τὸ ἄλλην
 μὲν μεῖναι τὴν ὑπαρξιν, ἄλλα δὲ τὰ παρακολουθήματα·
 20 τοὺς δὲ χαρακτηρῶς αὐτὰ τὰ ιδιώματα συνίστησι· καὶ
 γὰρ τὴν ὑπαρξιν καταλάβοις, ἔγνως τὰ παρακολουθήμα-
 τα· καὶ τὰ ιδιώματα μάθοις, ἔγνως τὴν ὑπαρξιν· καὶ
 ὅτι μὲν δυνατόν γινῶναι τὰ ιδιώματα τῶν χαρακτηρῶν,
 ἀρχοῦντως ὡς οἶμαι δεδήλωται· δεῖ δὲ μετελθεῖν ἐπὶ τὸ
 25 τρίτον ἀπόρημα.

Τί δὲ τοῦτο ἦν; οὐχ οἷόν τε, φασὶ, ζηλῶσαι
 τοὺς τῶν ἀρχαίων τύπους· καταφερομένη γὰρ ἡ φύ-
 σις πρὸς τὴν οἰκειάν διάθεσιν μεταβάλλει πρὸς τὴν ἑαυ-
 τῆς ἰδιότητα τὴν πᾶσαν τοῦ λόγου διοίκησιν καὶ τοῦ-
 30 το μὲν ἐγγὺς ἀληθείας· ζηλῶσαι δὲ ³⁶ εἰς τὸ ἀκριβὲς
 τὸν

33 Par. et Mon. ὡς ὁμοίως. in Mon. ὡς manu secunda de-
 letum. 34 μὲν ex Par. 1. recepi. 35 Mon. καὶ ἂν Par. 1.

καὶ. 36 Par. 2. γὰρ.

τὸν χαρακτῆρα τὸν Δημοσθενικὸν ἢ Πλατωνικὸν ἀδύνατον, πλὴν εἰ μὴ καὶ τελέως· ἀλλ' οὖν ἔσται τοῖς πονουσιν ἐκ μέρους καταληπτόν· ἀγαπητόν γὰρ καὶ τῶν ἄλλων ἐγγὺς ἔλθειν, μῆτι γὰρ Δημοσθένους ἢ Πλάτωνος· μὴ οὖν ἀπέχου τῶν λόγων, διότι μὴ δυνατός εἰ Δημοσθένους ἡμῶν ἐκ τοῦ παραχρῆμα γενέσθαι, ἀλλὰ σπουδασον καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ῥήτορας ἀφορᾶν, ³⁷ οἱ τὴν ἀρχὴν ἐσιώπων ἄν, εἰ νενικήκει καὶ παρ' αὐτοῖς τὸ θέλειν κατὰ μηδὲν διαλλάττοντας τοῦ Δημοσθενικοῦ τύπου τοὺς ἑαυτῶν φαίνεσθαι λόγους· περὶ δὲ τοῦ ἀσυμ- ¹⁰ φόρου καὶ χαλεποῦ καὶ περὶ τῶν λοιπῶν ζητεῖν, μάλιστα δὲ περὶ τοῦ δυσχεροῦς περιττόν· φιληδόνων γὰρ ἔστιν τὸ λέγειν μὴ ῥαδίως καταλαμβάνεσθαι τὰ καλὰ· δυσκατάληπτα γὰρ ταῦτα καὶ πέφυκε μετὰ τῶν λοιπῶν τοῖς ἀνθρώποις περιγίνεσθαι πόρων· ὅτι δὲ καὶ μετὰ τὴν γνῶ- ¹⁵ σιν οὐκ ἔστιν ἀσύμφορον, δῆλον ἐντεῦθεν· δυνατόν γὰρ κατὰ ταῦτόν καὶ τὴν οἰκειάν φύσιν φυλάξαι καὶ ζηλῶσαι τύπον ἀρχαῖον· ὁ γὰρ περὶ τὸν ἰσχνὸν ἐπιτηδεύων ἔχων κἂν ³⁸ τοῦτω διόντως ἐγγυμνασθεῖς ἅμα καὶ τὴν οἰκειάν φύσιν ἐρῶμένην φυλάττει, καὶ τὸν Λυσιακὸν ²⁰ ζηλοῖ χαρακτῆρα, καὶ πλὴ τῶν λοιπῶν ὡς ὁμοίως, ἐνθα ἂν ἕκαστος ἐπιρρέπιστέραν ἴδῃ ³⁹ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν, περὶ τοῦτο μάλιστα γυμναζόμενος εἰς ἀρχαῖον πάντως κατενεχθήσεται τύπον καὶ τῆς οἰκειᾶς οὐκ ἐκπεσεῖται διεξιότητος. Τούτων δὲ σαφῶς ἀποδειχθέντων καὶ ὠρισμένον ²⁵ μὲν ὄντος ⁴⁰ τοῦ ποσοῦ, καταλειφθείσης δὲ τῆς ιδιότητος ἀκριβῶς καὶ τῆς μιμήσεως κατὰ τὸ ἐγγωροῦν δεῖ τοῦ παραδείγματος ἔχεισθαι, καὶ καθ' ὁδὸν τούτου προβαίνειν· συντελεῖ μὲν γὰρ ἡμῖν πολλαχῇ διὰ τὴν πρὸς τοὺς

37 Mon. ἀφορᾶν. Par. 1. ἀφορᾶν. 38 Mon. κἂν, scr. κἂν.
tum Speng. scr. δὲ ὄντως. 39 Mon. ἴδω. Speng. scr. ἴδῃ.

40 Mon. ὄντως.

χαρακτηῖρας ὁμοιότητα· τὸν γὰρ αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ
 καπὶ τῶν ἐμψύχων σωμάτων, τὴν μὲν συστατικὴν ὕλην
 αὐτῶν καὶ κατὰ μέρος καταλαβεῖν οἷόν τέ ἐστιν, τὴν
 δὲ μίξιν καὶ τὴν τοιάνδε κρᾶσιν ἀδύνατον λόγῳ διεξελ-
 5 θᾶν. ὅτι μὲν γὰρ ἐκ τεττάρων στοιχείων σύγκειται ἄν-
 θρωπος, πᾶσι καταφανές, τί δὲ τὸ αἷτιον τὸ ἀποτε-
 λεσματικὸν τοῦ τοιοῦδε χρήματος, ὃ καὶ διαφόρους ἐποίη-
 σε τοὺς χαρακτηῖρας, ἀπαγγέλλειν ἀδύνατον· καὶ ὅλως τὸ
 τέλεον αἰσθήσει καὶ μόνῃ διαγινώσκεται· οὐ γὰρ ἂν δυ-
 10 νηθεῖη τις λόγος παραστήσαι τὸ ὅλον ὡς ὅλον, πλὴν εἰ
 μὴ συμβολικῶς· ἡ δὲ τοιαύτη γνῶσις οὐ καθάπτεται τῶν
 παρακολουθημάτων, μήτι γε δὴ τῆς ὑποκειμένης οὐσίας,
 ἀλλ' ἐξωθεν ἐπικειμένην σημαίνειν ⁴¹ μὲν οἷα τέ ἐστιν,
 ὅταν ἡ τὸ πρόσωπον ὁμολογούμενον, εἰ δὲ ἡ τὴν ἀρχὴν
 15 ἀγνοούμενον, οὐ δύναται παριστᾶν, ἅτε μὴ καθαπτο-
 μένη τῆς οὐσίας μηδὲ τῶν ἐπισυνβεβηκότων αὐτῇ· οἷον
 τὸ ἐπικείμενον ἐκάστῳ ὄνομα συμβολικόν ἐστιν καὶ ⁴²
 τότε μόνον ἰσχύει πρὸς δῆλωσιν, ὅταν μὴ ἡ τὸ πρόσω-
 πον ἀγνοούμενον· εἰ δὲ τὰς ἐξαλλαγὰς τῶν ατόμων ⁴³
 20 καὶ τὴν ἀποτελουμένην ἐκ τῶν κατὰ μέρος μορφῆν αἰ-
 σθήσει καὶ μόνῃ καταλαμβάνομεν, ἄδηλος ἄρα καὶ τῶν
 χαρακτηῖρων ἡ μίξις· καὶ ὅτι μὲν ἐκ τῆς τοιαῦδε λείξεως
 ἡ ἐννοίας ὁ Δημοσθενικὸς ἀπαρτίζεται λόγος, οὐ ⁴⁴ δυ-
 σχερὲς διαγνῶναι, τὸ δὲ ὅλον καὶ τὴν ἀποτελεσθεῖσαν
 25 ἐκ τῶν κατὰ μέρος μίξιν λόγῳ παραστήσαι παγγάλεπον·
 ὥσπερ ⁴⁵ γὰρ ὁ ζωγράφος τὰ μὲν συντελοῦντα πρὸς τὴν
 μίξιν χρώματα τῷ μανθάνοντι παραδίδωσι, μετὰ δὲ τὸ
 πινάκιον καὶ τὴν γραφὴν ἀπορεῖ παραστήσαι τὸν λό-

41 σημαίνειν Mon. om., addit margo. Pro μὲν Speng. le-

git μόλις.

42 Mon. ὁ. Par. 2. καί.

43 Mon. αὐτόμων.

44 Mon. καί. Par. 2. οὐ.

45 Mon. ὅπερ, scr. ὥσπερ.

γον, δι' ὃν ἡ τοιαύτη συνεκράσθη μορφή, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὰ ποιοῦντα τὰς ιδέας πρόδηλα, τὸ δὲ ἀποτε-
 λούμενον ἀπαγγέλλειν οὐχ οἷόν τε, πλὴν εἰ μὴ βούλοιτο
 τις κατὰ συμβολικὸν τρόπον, ὅς οὐδὲν δύναται τῶν συ-
 στατικῶν ἢ παρακολουθούντων ἐμφαίνειν. εἰ δὲ τὸ ποι- 5
 οῦμενον, καθὰ δεδηλώκαμεν, ἄτε τέλειον ἐξαπεῖν οὐχ οἷόν
 τε λόγῳ, πολλῷ μᾶλλον ὀνόματι· τεχνίτου γὰρ ἀνδρὸς
 καὶ μάλα σοφοῦ, μὴ συμβολικὰς ⁴⁶ τιθέναι τὰς ὀνο-
 μασίας, ἀλλὰ τῶν ὑποκειμένων ἐμφαντικὰς, ὃ ⁴⁷ ποιῇ
 μὲν ὁ τεχνικὸς σπεύδων· ἀπορῶν δὲ διὰ τὴν προλεχθεῖ- 10
 σαν αἰτίαν ἐπὶ τὴν ὁμοιότητα τῶν παραδειγμάτων ἀνέ-
 ὄραυε· καὶ ἦν ἐπὶ τῶν ἀτόμων ὀνομασίαν ἢ αἰσθησις
 ἐξ αὐτῆς τῆς ὥσεως ἔλαβε, ταύτην ἐπὶ τὸν τέλειον λό-
 γον μετενεγκὼν μεταφορικῶς ιδέαν ὠνόμασεν, ὥσπερ καὶ
 αὐτοὺς τοὺς λόγους ὑποβαλλομένους τῇ ὁρατικῇ αἰσθη- 15
 σει, καθὰ καὶ τὰς τῶν ἀτόμων μορφάς· ἐντεῦθεν γὰρ
 ὀρμώμενοι καὶ ἀδρούς ἐκάλεσαν οἱ παλαιοὶ χαρακτηῖρας
 καὶ ἰσχνοὺς καὶ ἀνθηροὺς, καὶ ὅσας σχεδὸν ἐπὶ τῶν σω-
 μάτων διατυπώσεις ἐθεάσαντο, τοσαύτας ἐπὶ τοὺς χα-
 ρακτῆρας μετήνεγκαν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἄλλῃ· ἀψώ- 20
 μεθα δὲ τῆς ὑποκειμένης πραγματείας μικρὰ πρότερον
 διαλεχθέντες περὶ τῆς τοῦ βιβλίου θεωρίας. διὰ γὰρ ἐν-
 ταῦθα ζητεῖν, ἃ πολυπραγμονεῖν ἔθος ἐπὶ παντὸς βιβλίου,
 μάλιστα τεχνικοῦ· ἔστιν δὲ ταῦτα· σκοπὸς, χρήσιμον,
 τίς ἢ ἐπιγραφὴ, εἰ γνήσιον τοῦ ἀρχαίου τοῦ βιβλίου, τίς 25
 ἢ τάξις τῆς ἀναγνώσεως, ἢ εἰς τὰ μέρη τομὴ. Ζητεῖν
 οὖν ὑπερθέμενοι περὶ τοῦ σκοποῦ τοῖς ἐνισταμένοις πρὸς
 τὴν ἐπιγραφὴν ἀπαντήσωμεν· λέγουσι γὰρ ἡγνοηκέναι
 τὸν τεχνικὸν τὴν σημασίαν τοῦ ὀνόματος· οἱ γὰρ φι-
 λόσοφοι βούλονται τὴν ιδέαν γενικωτέραν εἶναι καὶ πε- 30
 ριεκτικὴν τῶν ἀτόμων· καὶ οὐ κατὰ τοῦτο, φασίν, ⁴⁸

46 Mon. συμβολικῆς.
 σιν, scg. φασίν.

47 Pag. 2. καί.

48 Mon. φη-

μόνον διήμαρτεν, ἀλλ' ἤδη πού καὶ τὴν ἰδίαν ἀνατρέπει
 δόξαν αὐτὸς ἑαυτῷ μαχόμενος· εἰ γὰρ τὸ ὅλον ὡς τέ-
 λειον ὑπὸ διδασκαλίαν πεσεῖν οὐ δύναται, πῶς αὐτὸς ἄτε
 περὶ τελείων διαλαμβάνων οὕτως ἐποίησατο τοῦ βιβλίου
 5 τὴν ἐπιγραφὴν; πρῶτον μὲν οὖν ἀνόητον, εὐθύνειν τὸν
 τεχνικόν, ὅτι μὴ κατὰ τοὺς φιλοσόφους ἔλαβε τὴν ση-
 μασίαν περὶ πολλῶν χαρακτήρων διαλεγόμενος· πλὴν ἵνα
 τι καὶ συγχωρήσωμεν, οὐδὲν ἥττον καὶ αὕτη περιεκτικὴ
 ἐστὶ· καθ' ὃν γὰρ κατὰ τοὺς φιλοσόφους λόγους τὸ εἴ-
 , 10 δος περιέχει τὰ ἅτομα, κατὰ τὸν αὐτὸν καὶ ἡ σεμνότης ⁴⁹
 τὴν Δημοσθενικὴν καὶ τὴν Ἀντιφωντείαν, εἰ τύχοι καὶ
 τὰς λοιπὰς· ἀλλὰ τοῦτο μὲν αὐτόθεν προφαινομένην ἔχει
 τὴν λύσιν, τὸ δὲ διαπορηθὲν ἐφεξῆς τῶν πάντων ζητου-
 μένων ἐστίν, τί δήποτε τὴν προσήκουσαν ἀφ' αἷς ἐπιγρα-
 15 φὴν τὴν κατηγορουμένην ἐπὶ τοῖς ὅλοις ἔλαβε διαθρόδην
 τῷ λόγῳ τῷ προλεχθέντι μαχόμενος· καὶ ὅτι μὲν πρὸς
 τὴν ὑποκειμένην τῷ βιβλίῳ διδασκαλίαν τὴν ἐπιγραφὴν
 ἔδει ποιήσασθαι, συνωμολογήσαμεν ἂν, εἰ σκοπὸς ἦν
 αὐτῷ περὶ τῶν ποιοῦντων διαλαβεῖν καὶ μὴ περὶ τῶν
 20 ἀποτελουμένων ἐκ τῆς μίξεως, ἀλλ' ἐπεὶ νῦν ἡ τοῦ τε-
 χνικοῦ προαίρεσις ἐπὶ τὰ ὅλα νέενκε ⁵⁰ καὶ περὶ τῶν
 ποιομένων κανάληριν, δεῖ πρὸς ταύτην μᾶλλον καὶ μὴ
 πρὸς τὸ κατεπιέγον ὀρεῖν· εἰ γὰρ καὶ τὰ ἀποτελούμενα
 κατὰ περίστασιν ἀφῆκε, πλὴν οὐκ ἐξέστη τοῦ σκοποῦ,
 25 καὶ ἐπὶ τὰ κατὰ μέρος ἐγράβετο· καίτοι, φασίν, κατὰ
 γε τὴν τοῦ τεχνικοῦ προαίρεσιν ἐχρῆν τὴν ἐπιγραφὴν
 εἶναι περὶ χαρακτήρων· αὐτὸς γὰρ ἐν ἀρχῇ τῆς πραγμα-
 τείας ὑποτίθεται τοὺς ἐπιστήμονας ταύτης δύνασθαι λό-
 γων ἐργάτας εἶναι, καὶ τὰ τῶν ἄλλων κρίνειν, καθ' ὅτι
 30 καλῶς ἂν ἔχοι καὶ ἀκριβῶς, καὶ καθ' ὅτι μὴ. ποιούμεν
 δηλαδὴ τοὺς χαρακτῆρας καὶ κρίνομεν· ὥσπερ γὰρ τῶν
 σωματίων τὰ μὲν ἐστὶν ἀρρένωπα, τὰ δὲ μαλθακά, τὰ

49 Mon. σεμύδης.

50 Mon. νένανι. marg. νένενκε.

δὲ μέσα, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τῶν χαρακτήρων ἀν-
 ρήσομεν τοὺς μὲν αὐτῶν ἀνθηροὺς εἰ τύχοι, τοὺς δὲ
 μέσους, τοὺς δὲ τραχεῖς καὶ αὐστηροὺς· εἰ δὲ περὶ τού-
 των καὶ τῇ προθεωρίᾳ διδάσκειν ἐπαγγέλλεται, τί δή-
 ποτε μὴ κατὰ τὴν προαίρεσιν τὴν οἰκίαν ἐποιήσατο 5
 τοῦ βιβλίου ἐπιγραφὴν σφόδρα θαυμασίως; ἅτε γενι-
 κωτέρους ὄντας αὐτοὺς καὶ μὴ δυναμένους ἐκ τῶν ποι-
 ούντων καταληφθῆναι παρῆκεν· ὥσπερ γὰρ ἡ ἰδέα περι-
 εκτικὴ τῆς ἐννοίας ἐστὶν καὶ τῆς μεθόδου καὶ τῆς λέξεως,
 καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων, ὑφ' ὧν καὶ ἀποτελεῖται, τὸν 10
 αὐτὸν τρόπον καὶ οἱ χαρακτῆρες περιέχουσι τὰς ἰδέας,
 ἀφ' ὧν καὶ ἡ τὴν σύστασιν ἔχουσιν· ἀλλὰ τὰ μὲν ποι-
 οῦντα τὴν ἰδέαν ἅτε μερικὴν καὶ ὑπὸ διδασκαλίαν πίπτει
 καὶ λόγῳ καταλαμβάνεται· τὰ δὲ ἀποτελοῦντα τοὺς χα-
 ρακτῆρας ἐκφεύγει τὴν ἀπὸ τοῦ λόγου γνῶσιν, ὥς τέλεια 15
 καὶ περιέχοντα τὴν ἐννοίαν καὶ τὴν μέθοδον καὶ τὰ περὶ
 τὴν λέξιν· εἰ δὲ τὰ ποιοῦντα τοὺς χαρακτῆρας ὥς ὅλα,
 καθὰ μεμαθήκαμεν, οὐ καταλαμβάνεται λόγῳ, τὰ δὲ
 ἀποτελοῦντα τὰς ἰδέας ὑπὸ διδασκαλίαν πίπτει καὶ γνῶ-
 σιν, προσηκόντως ὁ τεχνικὸς ἐκείνην μὲν ἀπεκρούσατο 20
 τὴν ἐπιγραφὴν, ἧς καὶ τὸ ποιοῦν ἄδηλον καὶ τὸ ποιοῦ-
 μενον, ταύτην δὲ προείλετο μᾶλλον, ἧς τὸ ἀποτελοῦν
 τὴν ἰδέαν καταληπτόν. εἰ γὰρ ἐπέγραψε περὶ χαρακτή-
 ρων, αὐτοὺς μὲν λόγῳ παρυστῆσαι τὴν ἀρχὴν ὥς ὀλιγω-
 τέρους οὐχ οἷόν τε ἦν, ἀλλ' ἴσως ἐκ τῶν ποιούντων δυ- 25
 νατὸν ἦν αὐτοὺς διαγνῶναι· καὶ μὴν κακεῖνα πάλιν κα-
 ταληπτὰ, καθὸ τέλεια καὶ περιεκτικὰ λέξεως καὶ ἐννοίας·
 νῦν δὲ μέσην βαδίσας ὁδὸν ἀφῆκε μὲν τὰ γενικώτερα,
 λέγω δὴ τοὺς χαρακτῆρας· οὗτοι γὰρ ἀκατάληπτοι, καὶ
 τὰ ποιοῦντα λάβης· ἐπέγραψε δὲ περὶ ἰδεῶν, ἃ τὴν ἀρ- 30
 χὴν ἐκ τῶν ἀποτελούντων γνωρίζεται. Τίς δὲ ἡ τάξις

τῆς ἀναγνώσεως, καὶ εἰ γνήσιον τοῦ ἀρχαίου τὸ βιβλίον,
 ἐν μὲν τῷ περὶ στάσεων λεκτέον λόγῳ, πλὴν οὐδὲν κω-
 λυεῖ καὶ νῦν διὰ βραχέων εἰπεῖν· ὅτι μὲν γὰρ γνήσιον,
 πάντες συννομολογοῦσι· τὸ γὰρ ἀκριβὲς καὶ ἡ εὐκρίνεια
 5 καὶ ἡ λέξις βοῶσιν ὡς εἰπεῖν Ἑρμογένους εἶναι τὸ σύν-
 ταγμα, πλὴν καὶ αὐτὸς ἐν τῷ περὶ στάσεων μέμνηται
 ταύτης τῆς πραγματείας, καθὰ καὶ κίσει δεδηλώκαμεν· ἡ
 δὲ τάξις τῆς ἀναγνώσεως ὁμοίως καταφανής· ἡγουμένων
 γὰρ τῶν πραγμάτων δεῖ τῆνικαῦτα καὶ τὸν περὶ τούτων
 10 ἔπασθαι λόγον· δύο δὲ εἰσι τὰ συνιστῶντα τὸν λόγον,
 δύναμις καὶ ἡδονή· καὶ ἡ μὲν δύναμις ἐν τοῖς κεφα-
 λαίοις καὶ τοῖς ἐνθυμήμασιν ἀναφαίνεται, ἡ δ' ἡδονὴ
 διὰ τῆς φράσεως λαμβάνει τὴν ἰσχύν· τὰ γὰρ σχήματα
 καὶ τὰ εἶδη καὶ ὅσα ἕτερα τῆς ἡδονῆς ἐστὶν παρεκτικά,
 15 ἐξ ἧς ἂν εἴη μαθεῖν τὴν εἰς τὰ μέρη τομὴν, ἢ καὶ τοῦ-
 το περιέρχον· αὐτὸς γὰρ ἡμᾶς ὁ τεχνικὸς παρακατιῶν
 διδάξει, πλὴν ἀμυδρῶς κατὰ τοῦ παρόντος λελέξεται·
 τάχα γὰρ ἡμῖν συντελέσει πρὸς ἀκριβεστέραν τῆς ἐπι-
 γραφῆς κατάληψιν· τέμνεται τοίνυν τὸ βιβλίον εἰς τὰ
 20 ποιοῦντα τοὺς χαρακτῆρας, λέγω δὴ τὰς ἰδέας καὶ εἰς
 αὐτὸ τὸ ποιούμενον· ὁ παραδίδωσι καὶ ὡς ἐν γένει καὶ
 κατ' ἄνδρα· σπουδὴ γὰρ αὐτῷ⁵² μὴ μόνον παραστήσαι
 τὴν Πλατωνικὴν ἰδέαν ἢ τὴν Δημοσθενικὴν, ἀλλὰ πρῶ-
 τον μὲν διδάξαι, τί σεμνότης, τί καθαρότης καὶ τε-
 25 λειταῖον μετὰ τὴν τοιαύτην διδασκαλίαν ἐπὶ τοὺς χα-
 ρακτῆρας τῶν ἀρχαίων ἔλθειν, ἀλλὰ λελήθαμεν ἑαυ-
 τοὺς, ὡς φασί τινες, τὸν περὶ τῆς ἐπιγραφῆς ἐμ-
 βάλλοντες λόγον· ὑπεδέμεθα γὰρ ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ
 τοὺς χαρακτῆρας ὑπὸ διδασκαλίαν πειεῖν, ὅπερ ἐν τοῖς
 30 φθάσασιν ἀπηγορεύσαμεν· εἰ δυνατόν ὅλως αὐτοὺς⁵³

⁵² Mon. αὐτῷ, scr. αὐτῷ. — v. 27. Mon. ἑαυτῆς, Par. 1.
 ἑαυτούς. ⁵³ Mon. αὐτῶν. Par. 1, αὐτούς.

λόγῳ καταλαβεῖν, τί δήποτε μὴ περὶ χαρακτήρων ἐπε-
 γραφεν; ἀλλ' οὐδὲν ἥττον ὁ προλεχθεὶς ἔρῳσται λό-
 γος, οὐ γὰρ ἐπαγγέλλεται διδάσκειν τί τὸ ὅλον, ἀλλὰ τί
 τὸ ποιοῦν· τότε γὰρ ἂν ἐδόκει μάχεσθαι τοῖς προλα-
 βούσιν, εἰ μετὰ τὴν συνέλευσιν τῶν ἰδεῶν ἐπεχείρει καὶ 5
 τῶν χαρακτήρων ἀπαγγεῖλαι⁵⁴ τὰς μίξεις· νῦν δὲ πρό-
 τερον μὲν καθ' ἑαυτὰς παραδίδωσι τὰς ἰδέας· οἷον τί
 σεμνότης ἢ τί καθαρότης, εἶτα τί τὸ ἀποτελούμενον ἐκ
 τῆς μίξεως, ὃ λόγῳ σαφηνίζειν οὐχ οἷόν τε, πλὴν εἰ μὴ
 συμβολικῶς. οὕτως οὐδένα τοῦ ὅλου ποιῆται λόγον, ἀλ- 10
 λά τί ποιοῦντα τὸ ὅλον καθ' ἑαυτὸ,⁵⁵ πρότερον παρα-
 στήσας καὶ μετὰ τὴν συνέλευσιν ὅποιον ἀπαρτίζει χα-
 ρακτῆρα⁵⁶ διδάσκει· πῶς δὲ καταλάβῃς αὐτὸν οὐ πα-
 ραδίδωσι λόγῳ.

54 Mon. ἐπαγγεῖλαι. Speng. scr. ἀπαγγ. 55 Mon. ἑαυ-
 τόν. Par. 1. ἑαυτό. 56 Mon. χαρακτῆρας. Par. 1. χαρακτῆρα.

ΕΡΜΟΓΕΝΟΥΣ
ΤΕΧΝΗΣ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΤΑΣΕΩΝ.

Caput I.

ἀ. Ἐδόκει τοῖς χρῆναι τὸν τεχνικὸν εὐθύς ¹ ἐν ἀρχῇ
προτάξαι τὸν τῆς ῥητορικῆς ὅρον, εἶγε ² ἢ νῦν αὐτῷ
5 προκειμένη πραγματεία ῥητορικὴ ἐστίν· ἀλλὰ περὶ μέ-
ρους, φασίν, ἔλεγε τῆς ῥητορικῆς· οἱ δὲ ὅροι περὶ τινῶν
τελείων βούλονται εἶναι· εἰκότως οὖν οὐχ ὠρίσατο τὴν
ῥητορικὴν· οὐ γὰρ περὶ πάσης αὐτῷ προῦκειτο λέγειν·
ἀλλὰ φασίεν, ὅτι πολλῷ ³ μᾶλλον περὶ μέρους αὐτῆς δια-
10 λεγόμενος ὤφειλε τὸν ὅρον τῆς ῥητορικῆς προτάξαι·
μὴ γὰρ μαθόντες τὸ ὅλον οὐκ ἂν δυνηθείημεν τὰ μέρη ⁴
αὐτοῦ γινώσκειν· πλαγίως οὖν καὶ ληληθότως ὠρίσατο τὴν
ῥητορικὴν. ἡ δὲ αἰτία λεχθήσεται· ὠρίσατο δὲ τοῦτον
τὸν τρόπον· πᾶς ὅρος συνέστηκεν ἐκ γένους καὶ διαφο-
15 ρᾶς, καὶ ὧν οἱ ὅροι οἱ ⁵ αὐτοὶ, τούτων τὰ πράγματα τὰ
αὐτά. Ἀντὶ τοῦ ⁶ γένους οὖν παραλαβὼν τὸν κοινὸν
ὅρον καὶ συμπλέξας ⁷ αὐτὸν ταῖς ἰδικαῖς διαφοραῖς οὕτω
προηνέγκατο τὸν ὀρισμὸν. Ἀντὶ γὰρ τοῦ εἰπεῖν τέχνη,
εἶπε τὸν ὅρον τῆς τέχνης, καὶ ἔφη ὧδε· πολλῶν ὄντων
20 καὶ μεγάλων καὶ τὰ ἐξῆς. Ταῦτα δὲ οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν
ἢ περιφανῶς εἰπεῖν σύστημα ἐγκαταλήψεων γεγυμνασμέ-
νων πρὸς τι τέλος εὐχρηστον τῶν ἐν τῷ βίῳ· ὅπερ ἐστίν

¹ εὐθύς Mon. om., est in Farn. et Par. 1. 2. ² Mon.
ἔγε. ³ Mon. πολλῶν. ⁴ Farn. μέρη. Par. τὰ μέρη. Mon.
μέτρα. ⁵ οἱ Farn. om. ⁶ τοῦ Par. om. ⁷ Mon. Farn.
συμπλέξαι ἀ. τ. ἰδικαῖς διαφορᾶς. Par. 1. ἰδικαῖς. Par. 2. ἰδικαῖς,
utroque συμπλέξας.

ὁ ὅρος τῆς τέχνης· τούτῳ οὖν συμπλέξας τὰς εἰδικὰς⁹ διαφορὰς τουτέστι τὸ κὰν ταῖς βουλαῖς κὰν¹⁰ τοῖς δικαστηρίοις καὶ πανταχοῦ αὐτοτελῇ τὸν ὅρον ἀπέδωκε τῆς ῥητορικῆς. Οὐχ ἀπλῶς δὲ οὐδ' ἄνευ λόγου τινὸς πλαγίως καὶ λεληθότως ὠρίσατο, ἀλλ' ἵνα καὶ τὴν ἀντίθεσιν⁵ τῶν φασκόντων μὴ εἶναι τέχνην¹¹ τὴν ῥητορικὴν δόξῃ μὴ παραδέχασθαι, ἀλλ' ὥσπερ καταφρονεῖν καὶ παραπεμπέσθαι τὸν λόγον αὐτῶν, καὶ διὰ τὸ συμπλέξαι τὸν ὅρον τῆς τέχνης¹² τῇ ῥητορικῇ ἀποδείξῃ τέχνην αὐτὴν οὖσαν. δεδήλωται¹³ γάρ, ὅτι ὧν οἱ ὅροι οἱ¹⁴ αὐτοὶ, τούτων τὰ πράγματα τὰ αὐτά· ἐν δὲ τῷ πλαγιάσαι πρὸς ἑκατέρους¹⁵ ἀπῆντησε, τοὺς τε ὅλην ῥητορικὴν τὰς στάσεις λέγοντας καὶ τοὺς μὴ τέχνην αὐτὴν ὀνομάζοντας, τοὺς μὲν τῷ φάναι, μέγιστον εἶναι μοι¹⁶ δοκεῖ· τὸ γὰρ μέγιστόν τινων μεγάλων ἐπαναβέβηκεν, ὥστε οὐ τὸ πᾶν¹⁵ τῆς ῥητορικῆς ἐν ταῖς στάσεσι. τοὺς δὲ τῷ εἰπεῖν „σαφῆ τε τὴν ὠφέλειαν παρεχόμενα τῷ βίῳ“. τοῦτο¹⁷ γὰρ ὁμολογουμένης τέχνης ἐστίν.

β'. Πολλῶν εἰπὼν οὐκ ἔσται¹⁸ μέχρι τούτου, ἀλλ' ἐπήνεγκε κατὰ αὐξησιν τὸ μεγάλων. καὶ καθ' ἕτερον²⁰

8 δ ex Farn. Par. 2. recepi. Par. 1. et Mon. om. 9 ἰδικὰς Farn. 10 Mon. ἄν. 11 Mon. et Farn. μὴ εἶναι τέχνην τῆς ῥητορικῆς. Par. 1. μὴ εἶναι τὴν ῥητορικὴν τέχνην. Par. 2. μ. ε. τέχνην τὴν ῥητορικὴν. 12 Par. τῇ ῥητορικῇ τῆς τέχνης. 13 Mon. δεδήλωται γὰρ ὅτι τῶν. 14 οἱ Farn. om. 15 ἑκατέρους Farn. et Parr. ἑκατέρα Mon. 16 Mon. μή. 17 Mon. τούτω. 18 Mon. Farn. ἔσται. Parr. ἔσται. Schol. min. ὅρος Στοϊκῶν· ῥητορικὴ ἐστὶν ἐπιστήμη τοῦ εὖ λέγειν. πολλῶν ἀπὸ πλαγιασμοῦ ἤρξατο, καίτοι τῶν ὅρων κατ' εὐθείαν πτώσιν ἐκφερομένων διὰ τὸ (Farn. τὸ om.) φιλοσύνημον, ἵνα μὴ δεηθῇ πολλῶν περιόδων, ἣ διὰ τὸ ἐξῆναι τὴν τέχνην· σχῆμα γὰρ περιβολῆς ἢ πλαγιασμός, ἣ δὲ περιβολὴ μία ἐστὶ τῶν ἰδιῶν (Farn. τῶν ἰδιῶν ἐστὶ) τῶν ποιουσῶν τὸ μέγεθος. ib. τὸ πολλῶν ποσότητος διωρισμένης, τὸ μεγάλων συνεχοῦς.

εἶδος τοῦ ποσοῦ ἐπῆνεσε τὴν ῥητορικὴν· τοῦ γὰρ ποσοῦ
 τὸ μὲν ἐστὶ διακεκριμένον, τὸ δὲ συνεχές, καὶ ἐπὶ μὲν
 τοῦ διακεκριμένου λέγεται τὸ πολὺ, οἷον πολλοὶ ¹⁹ ἄν-
 5 θρωποι· ἐπὶ δὲ τοῦ συνεχοῦς τὸ μέγα, οἷον ὁ δεκάπη-
 χυς κίων μέγας ἐστὶ. σημειωτέον δὲ, ὅτι ἐπὶ μὲν τοῦ συν-
 εχοῦς τὸ μετρεῖν λέγεται, ἐπὶ δὲ τοῦ διακεκριμένου τὸ
 ἀριθμεῖν· οἷον μέτρησον μὲν τὸν κίονα, ἀρίθμησον δὲ
 τοὺς ἀνθρώπους.

γ'. Τῶν τὴν ῥητορικὴν ὀρισάντων οἱ μὲν ἐπὶ τὸ χεῖ-
 10 ρον, οἱ δὲ πρὸς τὸ μείζον ἀπέκλιναν, μεθ' ὧν καὶ Πλά-
 των τὴν ῥητορικὴν ἐκωμώδησε φήσας αὐτὴν ἐμπειρίαν
 εἶναι καὶ πολιτικῆς μορίου εἰδῶλον, καὶ κακοτεχνίαν, ἣ
 ματαιιοτεχνίαν. Ἐρμολογίας οὖν μῆτε προδήλως ἀντιτα-
 χθῆναι Πλάτωνα βουληθεὶς, αἰδοῖ τοῦ ἀνδρός, ²⁰ μῆτε
 15 τὴν τέχνην σαλεύουσιν παριδεῖν ἐθελήσας σοφία τὴν τέ-
 χνην μετέρχεται, τὸν ὅρον τῆς καθόλου τέχνης αὐτῇ ἐπι-
 θεῖς. ἐστὶ δὲ ὅδε· σύστημα ἐγκαταλήψεων· σύστημα δέ ²¹
 ἐστὶν ἡ τῶν πολλῶν ὀργάνων συνδρομή, δι' ὧν ἡ τέχνη.

δ'. Διανίστησι τὸν ἀκροατὴν τῷ πολλῶν ²² καὶ μεγά-
 20 λων εἰπεῖν, οἷον τοῦ δικανικοῦ, τοῦ συμβουλευτικοῦ, τοῦ
 πανηγυρικοῦ, τῶν στάσεων, τῶν εὐρέσεων, τῶν ἰδεῶν, τῶν
 θεωρουμένων ²³ ταύταις προσώπων τε ²⁴ καὶ πραγμάτων,
 διαιρέσεως κεφαλαίων, τῶν πέντε μερῶν, ἐξ ὧν ὁ πολιτι-
 κὸς λόγος, τῶν ἑπτὰ ἰδεῶν, καὶ τῶν ὀκτὼ μερῶν, ἐξ ὧν
 25 γίνονται,

19 Mon. πολὺ οἷον om.; est in Parr. et Farn. 20 Par. 1.
 αἰδοῖ τοῦ ἀνδρός βουληθεὶς. 21 δὲ Farn. om. 22 Mon. πολ-
 λῶ. 23 Par. ἐνθεωρουμένων. 24 Par. 1. ἔτι. Schol. μῆν.
 τὴν ῥητορ. οὐχ ἡ πᾶσα ῥητορικὴ ἐστὶ τὸ περὶ τῶν (Par. τῶν om.)
 μᾶθημα, ἀλλ' ὁμως τοῦτο ἐστὶν ἀναγκαῖον καὶ κυριώτατον· ἀπὸ
 μείζονος οὖν καὶ κρείττονος οὐδὲν ἄτοπον ποιῆσθαι τὴν ἐπιγραφὴν
 ὥς (ὡς Farn. om.) περὶ πάσης ῥητορικῆς. συνίστησιν· ἀπὸ τοῦ
 εἰς ὑπόστασιν ἄγει· τοῦτο δὲ ἴσον τῷ συστήματι ἐκ καταλήψεων.

ε. Ζητήτιον πῶς εἶπε¹ „τέχνην ποιεῖ“, καὶ „καταλη-
 γθέντα ἐξ ἀρχῆς“· δοκεῖ γὰρ ταῦτα ὥσπερ ἐναντία εἶναι
 ἀλλήλοις· ποιοῦμεν γὰρ τὰ μὴ ὄντα, καταλαμβάνομεν
 δὲ τὰ ἤδη προϋφειστώτα· φήσαιμεν² δ' ἂν, ὅτι τὰ πρά-
 γματα φύσει ἐστὶ καὶ πρὸ τοῦ καταληφθῆναι ἐν ἡμῖν·³
 ἐπειδὴν δὲ καταληφθῇ ὑφ' ἡμῶν, τότε γίνεται ὡς πρὸς
 τὴν ἡμετέραν γνῶσιν ἢ τεχνικὴν ἢ ἐμπειρικὴν.⁴ καλῶς
 οὖν πρὸς μὲν τὸ εἶναι τὴν ῥητορικὴν φύσει εἶπε⁵ τὸ κα-
 ταληφθέντα ἐξ ἀρχῆς· πρὸς δὲ τὸ τέχνην αὐτὴν⁶ εἶναι
 τὸ ποιεῖ,⁷ τοῦτα δὲ ἴσον τῷ ἐγκαταλήψειν.⁸

ζ. Κατάληψις δὲ⁹ ἐστὶν ἐπὶ μὲν τῶν ἐπιστημῶν ἢ
 ἐκ τῶν καθόλου γνῶσις, ἐπὶ δὲ¹⁰ τῶν τεχνῶν ἢ ἐξ αἰσθή-
 σιως γνῶσις, οἷον ἐν χειμῶνι γυμνός τις ὢν καὶ¹¹ ῥιγά-
 σας, εἴτα περιβαλλόμενος¹² καὶ θαλαφθεὶς, ἔγνω ἐκ τῆς
 αἰσθήσεως, ὅτι χρήσιμος ἡ περιβολή· οὕτω πᾶσαι αἱ περὶ¹³
 τὸν βίον εὐρηνται τέχναι ἐξ αἰσθήσεως, ὅτι χρειάδεις,
 παρασχοῦσαι τὴν κατάληψιν· οὕτω καὶ τὰ τῆς ῥητορι-
 κῆς, οἱ γὰρ παλαιοὶ ἐγνωκότες, ὅτι φιλότιμον ζῆον ὁ ἄν-
 θρωπος, καὶ κολακείαις ὑπάγεται, τὰ προοίμια ἐφεῦρον,
 παρακαλοῦντες τοὺς δικαστάς ἐπὶ τὸ ὑπακούειν αὐτοῖς·¹⁴
 εὐρον δὲ καὶ διήγησιν καὶ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ πολιτικοῦ
 λόγου δι' αἰτίας, ἅς¹⁵ ἐν ταῖς εὐρέσεσι μάθης.

ζ. Ἡ ἀφ' οὐπερ ἢ τῶν ἀνθρώπων φύσις ὑπέστη,
 εἶνα ἅμα τοῖς ἀνθρώποις αὐτὴν ἀποδείξῃ,¹⁶ ἅς καὶ Πλά-
 των ὅτι τὸ λογικὸν συνεφύη τοῖς ἀνθρώποις, ἢ ὁ καὶ¹⁷
 ἄμεινον, ἀφ' οὗ ἄνθρωποι τέχνας κοσμεῖν ἤρξαντο¹⁸ καὶ
 διὰ λόγου ταύτας¹⁹ μετῆλθον.

1 Mon. εἶτε. 2 Mon. φῆσαι μὲν. 3 ἢ τεχνικὰ ἢ ἐμπει-
 ρικά Farn. 4 Mon. et Farn. εἶτε. 5 Mon. et Farn. αὐτά.
 6 Mon. ποιεῖ. Farn. et Parr. ποιεῖν. 7 δὲ Farn. om. 8
 δὲ Mon. et Farn. Par. 2. 9 καὶ Farn. om. 10 Par. περι-
 βαλλόμενος. 11 Mon. ἄ. 12 ἀποδείξῃ Farn. et Parr. διείξῃ
 Mon. 13 Mon. ἤρξατο. 14 Mon. ταῦτα.

ἢ. Οὐ περιττὸν τὸ δηλαδὴ οὐδὲ ῥυθμοῦ μόναν χάριν
καὶ κόσμον παραληφθέν, ¹⁵ ἀλλ' ἐπιρῥημα βεβαιώσεως
ὄν μετὰ πληροφορίας τὸ πάγιον ἔμφανει τῆς καταλή-
ψεως.

5 θ'. Μετὰ γὰρ τὴν γνῶσιν καὶ κατάληψιν χρεῖα καὶ
τῆς ἐν τῷ γυμνάζεσθαι διατριβῆς. ὅτι χρὴ δὲ πρὸς τῇ
εὐρέσει ¹⁶ καὶ γυμνασίαν ἀσκεῖν, ἐδήλωσε Δημοσθένης·
εἰς μὲν γὰρ τὸ δικανικὸν καὶ τὸ συμβουλευτικὸν ἄμαχος
ἦν ¹⁷ ὁ ἀνὴρ, ἐπειδὴ τούτοις συνεγυμνάσατο, περὶ δὲ τὸ
10 πανηγυρικὸν ἄτονος ἐδόκει καὶ ἀνίσχυρος διὰ τὸ μὴ
πεῖραν καὶ τριβὴν ἐν τούτοις λαβεῖν.

ι. Τὸ σαφὴ προσέειπε φανερῶς πρὸς Πλάτωνα καὶ
τοὺς λοιποὺς φιλοσόφους ἀποτεινόμενος, ὥσπερ εἶλεν,
ὅτι ἡ γεωμετρία καὶ ἡ ¹⁸ ἀστρονομία ἄδηλον εἰ ἀφελεῖ·
15 ἡ δὲ ῥητορικὴ δῆλον· ἡ τέχνη οὖν δῆλον, ὥς αὐ ματαιο-
τεχνία, οἷα ἡ ὀρχηστική, οὐδὲ κακοτεχνία, οἷα ἡ φαρμα-
κεία. ὅρα δὲ ὥς ὁ μὲν ὅρος τῆς καθόλου τέχνης ψιλῶς
ἔχει πρὸς τι τέλος εὐχρηστον· οὗτος δὲ ἐπιτείνας σαφῆ,
εἶπε, τὴν ἀφελείαν παρεχόμενα.

20 ιά. Λιὰ τούτων τῶν ῥημάτων τὰ εἶδη ἐνέβαινε τῆς
ῥητορικῆς τρία ὄντα κατὰ μίμησιν τῶν τῆς ψυχῆς δυνά-
μεων, λογιστικοῦ τέ φημι καὶ ¹⁹ θυμικοῦ καὶ ἐπιθυμη-
τικοῦ. ἐκ μὲν γὰρ τοῦ λογιστικοῦ τὸ συμβουλευτικὸν εἴ-
δος πρόεισιν, ἐκ δὲ τοῦ θυμικοῦ τὸ δικανικόν, ἐκ δὲ τοῦ
25 ἐπιθυμητικοῦ τὸ πανηγυρικόν· εἰ γὰρ καὶ πάντα ἐν πα-
σιν, ἀλλ' ἐκάστῳ τῆς ψυχῆς μέρει μᾶλλον οἰκεῖον τὸ

15 Mon. παραλειφθέν. 16 Mon. πρὸς τῆς εὐρέσεως. 17
ἦν Mon. om. Sch. min. τὸ τῷ χρόνῳ εἰς ἐγκωμίου πρόσθεσιν
κίται· αἱ γὰρ μὴ ἡδεῖαι καὶ χρήσιμοι τέχναι τῷ χρόνῳ ἀκμάζουσιν
κατὰ τινα πάλιν ἀπογίνονται. μέγιστον. μεγάλα μὲν φησι καὶ
τὰ ἄλλα, μέγιστον δὲ ἐστὶ τὸ περὶ τῶν στάσεων. Εἴρηται ῥητορικὴ
ἀπὸ τοῦ ῥύθμῳ λαλεῖν (Par. 2. λέγειν) ἐν αὐτῇ. 18 ἡ Farn.
Par. 2. om. 19 καὶ Mon. om.

ἀποδεδωμένον εἶδος πρὸς ἕκαστον. εἰπὼν οὖν καὶ ταῖς
 βουλαῖς τὸ συμβουλευτικὸν εἶδος ἐνέφηγε. καὶ τοῖς δικα-
 στηρίοις δὲ εἰπὼν τὸ δικανικὸν ἐνεδείξατο. διὰ δὲ τοῦ ²⁰
 πανταχοῦ τὸ πανηγυρικόν, πανταχοῦ γὰρ τὸ τοιοῦτον
 συναναχέχεται εἶδος· καὶ δῆλον ἀπὸ τοῦ τέλους· τέλος ⁸
 γὰρ τοῦ πανηγυρικοῦ τὸ καλόν, ὃ καὶ τοῖς τῶν ἄλλων
 εἰδῶν συναναφαίνεται τέλεσι, ²¹ τῷ τε συμφέροντι, ὃ τέ-
 λος ἐστὶ τοῦ συμβουλευτικοῦ, τῷ τε δίκαιῳ, ὃ τέλος ἐστὶ
 τοῦ δικανικοῦ. λέγεται γὰρ καλόν τό τε συμφέρον καὶ
 δίκαιον. τὸ δὲ καλόν οὐκ ἂν ῥηθεῖν πάντως οὔτε συμφέ- ¹⁰
 ρον οὔτε μὴν δίκαιον. οὐ γὰρ ἀντιστρέφει· τὸ γὰρ καλ-
 λος καλόν μὲν, τοῖς δὲ πολλοῖς οὐ συμφέρον. ἀλλ' οὐδ'
 ἂν δίκαιον λέγοιτο. Τινὲς δὲ φασί, μὴ δηλοῦσθαι διὰ
 τοῦ πανταχοῦ τὸ πανηγυρικόν. περὶ γὰρ τῶν ²² στάσεων
 ὁ λόγος τῷ ῥήτορι. τὸ δὲ πανηγυρικὸν ἀστασίαστον. ἀλ- ¹⁵
 λά πρῶτον μὲν περιττῶς ἂν δόξῃ κείσθαι ²³ τὸ πανταχοῦ.
 ἔπειτα οὐδὲ ἀστασίαστον αἰτὶ τὸ πανηγυρικόν, ἀλλ' ἐστὶν ὅτε
 καὶ αὐτὸ ²⁴ στασιάζεται. ὥσπερ ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ, περὶ
 οὗ φησὶν ἐν τῷ περὶ ἰδεῶν λόγῳ ὁ Ἑρμογένης, ἔνθα καὶ ²⁵
 πρόβλημα τὸ περὶ Ἀλκιβιάδου προτίθησι λέγων, Ἀλκιβιά- ²⁰
 δης ²⁶ λαχὼν δαδουχεῖν δοκιμάζεται· καὶ ἐξαίρων οὖν τὸ
 πανηγυρικὸν τὸ πανταχοῦ εἶπε, καὶ ὅτι βουλευόμεθα μὲν
 ἐν βουλευτηρίοις ²⁷ μόνοις, δικαζόμεθα δὲ ἐν δικαστη-
 ρίοις, πανηγυρίζουμεν δὲ πανταχοῦ· προτίθεικε ²⁸ δὲ τὸ συμ-
 βουλευτικὸν τοῦ δικανικοῦ διὰ τὸ τιμιώτερον καὶ πᾶσιν ἀρ- ²⁵
 μόξειν καὶ δικαζόμενοις καὶ μὴ, καὶ πανηγυρίζουσι καὶ οὐχί.
 ιβ'. Ἔθος τῷ ῥήτορι μᾶλλον δὲ καὶ ¹ πᾶσι τοῖς ῥή-

τέλε
 20 Par. τό. 21 Par. 1. κάλλεσι. 22 τῶν Mon. et Par.
 om., est in Farn. Par. 2. 23 κείσθαι Mon. om. 24 αὐτὸ
 Par. 1. om. 25 δὴ Farn. 26 Mon. Ἀλκιβιάδου. 27 Mon.
 δικαστηρίοις: desinit hic specimen, quod sumsi ex Farn. 28
 Mon. προτίθημι. 1 Par. παρὰ.

τορσιν, ἴδιον δὲ τῆς τέχνης αὐτῆς τὸ αἰεὶ ἐξαίρειν τὸ νῦν εἰς ἔπαινον προτιθέμενον. Κάνταυθα τοίνυν τοῦτο ποι-
 εῖ· ἐν δὲ τῷ περὶ εὐρέσεως βιβλίῳ γενόμενος ἐκείνο πάλιν
 ἐξαίρει, κὰν τῇ περὶ ἰδεῶν δὲ ὡσαύτως. τεσσάρων δὲ τρώ-
 5 πων διδασκαλικῶν ὄντων, διαιρετικοῦ, ἀναλυτικοῦ, ὀρι-
 στικοῦ, καὶ ἀποδεικτικοῦ, περὶ μόνου τοῦ διαιρετικοῦ καὶ
 τοῦ ἀποδεικτικοῦ ἐμνημόνευσεν, ὡς ἐν τῷ διαιρετικῷ καὶ
 τοῦ ἀναλυτικοῦ ἀναφαινομένου κατὰ τὸ ἔμπαιον, κὰν τῷ
 ἀποδεικτικῷ τοῦ ὀριστικοῦ. ἃ γὰρ ἡ ἀπόδειξις τινὲ προ-
 10 σόντα ἐξ ἀνάγκης ² δεικνύει, ταῦτα ὡς ἐν τι πάντα ο
 ὅρος κατηγορεῖ τοῦ αὐτοῦ. εἰπὼν δὲ μέγιστον εἶναι τὸ
 περὶ διαιρέσεως καὶ ἀποδείξεως, ἐπειδὴ κὰν ταῖς εὐρέσεσι
 κὰν ταῖς ιδέαις διαιρεῖ τε καὶ ἀποδείκνυσιν, ἐπανελάβε
 τὸν λόγον, ἵνα σαφηνίσῃ τὸ λεγόμενον καὶ δείξῃ περὶ
 15 ποίας αὐτῷ πρόκειται διαιρέσεως λέγειν ³ καὶ ἀποδείξεως,
 καὶ φησι, λέγω δὲ οὐ τῆς ἀπὸ τῶν ⁴ γενῶν εἰς εἶδη.

ιγ'. Ἡ διαίρεσις ἐξαχῶς λέγεται· ἡ ἀπὸ γένους εἰς εἶδη,
 ὥσπερ τοῦ ζώου εἰς λογικὸν καὶ ἄλογον, καὶ ἀπὸ εἶδους
 εἰς ὄλον, οἷον τοῦ καθόλου ἀνθρώπου εἰς τὰ ἄτομα, τυ-
 20 χὸν Δημοσθένη καὶ Πλάτωνα, ἡ ἀπὸ ὄλου εἰς μέρη, Σω-
 κράτους εἰς κεφαλὴν καὶ χεῖρας καὶ πόδας, ἡ ἀπὸ ὁμο-
 νύμου φωνῆς εἰς διάφορα σημαίνόμενα, ὡς φέρε εἰπεῖν
 Αἴας ὁ Ὀϊλέως ⁵ καὶ Αἴας ὁ Τελαμάνιος, καὶ κύων χειρ-
 σαῖος καὶ κύων θαλάσσιος. ἡ ἀπὸ οὐσίας εἰς συμβεβη-
 25 κότα. τοῦ ἀνθρώπου τὸ μὲν λευκόν, τὸ δὲ μέλαν, ὁ Σκύ-
 θης τυχὸν καὶ ὁ Αἰθίοψ· ἡ ἀπὸ συμβεβηκότος εἰς οὐ-
 σίαν, ὡς ἔαν εἴπῃς, τοῦ λευκοῦ τὸ μὲν ψιμύθιον, ⁶ τὸ δὲ

2 Lectio recepta est in Mon. ad marg. et in Parr. In
 contextu Mon. προσόντα οὐ προσόντα δεικνύει, ταῦτα ὡς ἐν τινα
 πάντων ὁ ὅρ. κατηγορεῖται τοῦ αὐτοῦ. 3 Mon. Par. 2. νῦν πρό-
 κειται λέγειν καὶ ἀποδείξεως, ex Par. 1. διαιρέσεως supplēvi. 4
 τῶν Mon. om. 5 Mon. Par. 1. ὁ ἰλέως. Par. 2. ὁ ἡλέως. 6

^μ
 In Mon. ψιμύθιον. Par. 2. ψιμίθιον. Par. 1. ψιμύθιον.

κύκλος. ἔστι δὲ ἡ διαίρεσις αὕτη· ὡς ἀπὸ ὅλου εἰς μέρη. ταύτη δὲ τῇ διαίρεσει, λέγω δὴ τῇ ἀπὸ τοῦ ὅλου⁷ εἰς μέρη σημειωτίον, ὅτι ἐπὶ μόνῃς διδασκαλίᾳ χρῶμεθα.

ιδ'. Τινὲς γένος⁸ λέγουσι τὴν λογικὴν ἐπιστήμην, εἶδη δὲ ταύτης ἰατρικὴν, ἀριθμητικὴν, ῥητορικὴν. ὅλα δὲ 5 συμβουλευτικόν, δικανικόν, πανηγυρικόν, μέρη δὲ προτροπὴν,⁹ ἀποτροπὴν καὶ τὰ ἐξῆς· ἐνιοὶ δὲ γένος μὲν τὴν ῥητορικὴν, εἶδη δὲ συμβουλευτικόν, ὅλον δὲ τὸν λόγον, μέρη δὲ προοίμια, διηγήσεις, ἀγῶνας καὶ ἐπιλόγους. ἔχει δὲ οὐχ οὕτως· οὐ γὰρ ἂν εἶπε γενῶν εἰς εἶδη, ἀλλὰ γέ- 10 νους, οὐδ' αὖ ὅλων εἰς μέρη, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ὅλου· μνημονεύσας δὲ πλείονων γενῶν καὶ ὅλων ἔδειξεν, ὡς περὶ τῶν ἐν ταῖς ἰδέαις γενῶν ἐπὶ τὰ τούτων εἶδη αὐτῶν ἢ διαίρεσις, καὶ ἡ ἀπὸ τῶν ὑποκειμένων τοῖς εἶδεσιν ὅλων ἐπὶ τὰ μέρη· ὥσπερ γὰρ τὸ ζῶον¹⁰ γένος ὃν διαιρεῖται 15 εἰς εἶδη, ἄνθρωπον καὶ βουν· τῷ δὲ ἀνθρώπῳ, εἶδει ὄντι, ὑπόκεινται οἱ καθ' ἕκαστον ἄνθρωποι, Σωκράτης, Πλάτων. οἱ¹¹ λέγονται ὅλα, ταῦτα δὲ τὰ ὅλα¹² διαιρεῖται εἰς μέρη, χεῖρας καὶ πόδας, οὕτω καὶ τὰ γένη τῶν ἰδεῶν διαιροῦνται εἰς εἶδη, οἷς ὑπόκεινται ὅλα, ἃ¹³ διαιροῦν- 20 ται εἰς μέρη. ἡ γὰρ σαφήνεια γένος οὕσα διαιρεῖται εἰς εἶδη, εὐκρίνειαν¹⁴ καὶ καθαρότητα, αἷς ὑπόκεινται ὅλα, ἔννοια, μέθοδος, καὶ τὰ λοιπὰ, ἅπερ διαιρεῖται εἰς μέρη καὶ διαφόρους μεθόδους. τῶν τοίνυν ἰδεῶν ἀποδιαστέλλων τὰς στάσεις φησί· λέγω δὲ οὐ τῆς ἀπὸ τῶν γενῶν²⁵ εἰς εἶδη, καὶ ἀπὸ τῶν ὅλων εἰς μέρη· ἀπὸ δὲ τῶν εὐρέ-

7 Mon. ἀπὸ τοῦ λόγον. Par. ἀπὸ ὅλου. 8 γένος Mon. om. 9 Mon. προτροπικὴν, ἀποτροπικὴν. ad marg. προτρεπτικήν, ἀποτρεπτικήν. 10 Par. τὸ γένος ζῶον ὃν. 11 Mon. οἷον. 12 ταῦτα δὲ τὰ ὅλα Mon. om. 13 Mon. ὑπόκεινται· ὅλα μὲν διαιρ. Par. 2. οἷον ὑπόκεινται. 14 Mon. εὐκρίνειαν.

σεων αὐτάς οὐ διέστειλεν, ¹⁵ ὅτι ὁ περὶ τῶν στάσεων λόγος ὁ αὐτός ἐστι σχεδὸν τῷ ¹⁶ περὶ εὐρέσεως.

ιε. Ἴνα μὴ δοκῇ διὰ τὸ ἄχρηστον τοῦ πράγματος τὴν περὶ τούτου καταλειπέναι ¹⁷ ζήτησιν, διὰ τοῦτο ἀκαχεῖν αἰ ἐγκωμιάζει. οἶδε γὰρ ὡς ἐπιστήμην καὶ τὰς περὶ αὐτῶν τεχνολογίας πολλῆς ἐξετάσεως δεομένας, κἀντεῦθεν δὲ δῆλον, ὅς μόνας τὰς ἰδέας διεῖλεν ἀπὸ τῶν στάσεων· οὐ γὰρ εἶπε, μικρὰ μὲν γὰρ ¹⁸ οὐδὲ ταῦτα ῥητορικῆς μέρη, ἀλλὰ μέρος, δηλῶν ὡς περὶ ἑνὸς μέρους αὐτῶ τῶν ἰδεῶν ¹⁹ ἡ διαστολή.

ις. Ἐκ πάντων τὸ περὶ ἰδεῶν διαστεῖλαισθαι τον Ἑρμογένη συνάγεται, τὸ γὰρ εἰπεῖν, ¹⁹ ἀλλ' οὐ περὶ τούτων νυνί, ²⁰ δεικνυσιν αὐτὸν μέλλειν καὶ περὶ τῶν διαστελλομένων ἔρεῖν. Φαίνεται δὲ περὶ τῶν ἰδεῶν εἰς τὸ ²¹ μετέπειτα λέγων, ἀλλ' οὐ διαίρεσιν ἡμῖν τοιαύτην, οἷαν τινὲς ἔφασαν, παραδιδούς.

ιζ. Πολιτικὰ ζητήματα καλεῖ πάντα τὰ ὑπὸ τὰς εἴς ἀναγόμενα στάσεις. πολιτικὸν δὲ ζήτημα τὸ ῥητορικὸν πρὸς ἀντιδιαστολήν τῶν φιλοσόφων καὶ τῶν λοιπῶν. ἔπει ²² ἐστὶ πολλὰ ²³ ζητήματα, ἅπερ μὴ ἐστὶ πολιτικὰ, οἷον τὰ περὶ γεωμετρίας καὶ ἀστρονομίας καὶ ὅσα τοιαῦτα, περὶ ἐκείνης, φησὶν, ὁ λόγος γινέσθω τῆς διαιρέσεως τῶν πολιτικῶν ζητημάτων εἰς τὰ λεγόμενα κεφάλαια, πολιτικὸν ζήτημα λέγων τὴν στάσιν, πολιτικὸν μὲν, ὅτι πρὸς σύστα-
σιν

15 Par. 1. διεῖλεν. 16 Mon. τό. Sch. min. λεγόμενα κεφάλαια, ἥτοι βοοίμενα καὶ θρυλλούμενα. ἐθῶν· τὸ ἔθος πρόκειται, ἢ ἵνα ἀρχαίαν ἀποδείξῃ τὴν ῥητορικὴν, οἱ γὰρ νόμοι ἀπ' ἔθους εἰσιν, ἢ ἵνα τὰς βαρβάρους περιλάβῃ πόλεις, αἱ νόμους μὲν οὐκ ἔχουσιν, ἔθνη δὲ χρῶνται. 17 Mon. καταλειπίνονται. 18 γὰρ Par. om. 19 τὸ γὰρ εἰπεῖν Par. 1. om. 20 Post νυνί Mon. habet βίον δεικνύσι μέλλειν αὐτῶν. Par. 1. αὐτὸν μέλλειν. Par. 2. μέλλειν αὐτόν. 21 Parr. τινά.

σιν τῆς πολιτείας ὄρα τὸ στασιαζόμενον, ζήτημα δέ, διὰ τὸ ἀμφιρόρεπες καὶ τὸ παρ' ἑκατέρων τῶν μερῶν ζητεῖσθαι καὶ ἐξετάζεσθαι. λεγόμενα δέ φησι τὰ ὀνομαζόμενα, τὰ οὕτω παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καλούμενα. ἐκλήθησαν δὲ κεφάλαια ἐκ μεταφορᾶς τῆς κεφαλῆς· ὥς γὰρ ἐκείνη πε- 5 ριακτικὴ ἐστὶ τῶν αἰσθήσεων, ἐν μέρει γὰρ καὶ τὴν ἀρχὴν περιέχει, οὕτω καὶ τὸ ῥητορικὸν κεφάλαιον, τυχὸν βούλησις ἢ δύναμις, περιεκτικόν ἐστὶ τούτων τῶν πέντε ἐπιχειρημάτων,²² ἐργασιῶν, ἐνθυμημάτων, ἐπενθυμημάτων²³ καὶ πλαστῶν. ὑπάλλληλα γὰρ ²⁴ ταῦτα τοῖς κεφαλαίοις 10 ἀρχῇ²⁵ τινι ὄντι καὶ ῥίζῃ.

ιγ'. Διὰ μὲν τοῦ ὁ αὐτὸς τὴν κοινωνίαν ἔδειξεν, διὰ δὲ τοῦ σχεδὸν τὴν διαφορὰν. κοινωνεῖ μὲν γὰρ, ἐπειδὴ τὸ περὶ εὐρέσεως, περὶ τῶν ἐνθυμημάτων καὶ τῶν παραδειγμάτων ἐστίν, ἐξ ὧν συνίστανται οἱ ῥητορικοὶ λόγοι. 15 ἡ γὰρ εὐρέσις ἐκθεσις τόπων ἐστίν, ἐξ ὧν δεῖ¹ λαμβάνειν τὰ πολιτικὰ ἐνθυμήματα καὶ παραδείγματα, καὶ τὰ κεφάλαια δὲ ἐξ ἐνθυμημάτων συνίστανται καὶ παραδειγμάτων. Κοινωνεῖ μὲν οὖν² τοῦτο τὸ βιβλίον τῷ περὶ εὐρέσεως τούτῳ τῷ λόγῳ, διαφέρει δὲ αὐτοῦ, καθὸ τὸ 20 μὲν περὶ εὐρέσεως ἀναπληροῖ. τὸ δὲ περὶ τῶν στάσεων δύο ἢ τρεῖς ἔχει τόπους, ἐξ ὧν ἐστὶ λαβεῖν τὰ παραδείγματα καὶ τὰ ἐνθυμήματα.

ιδ'. Τί δέ ποτε εἰπὼν σχεδὸν καὶ δείξας, ὅτι ἔν τισι διαλλάττει, ἐπήγαγε, πλὴν ὅσον οὐ πάντα ἔχει τὰ περὶ εὐ- 25 ρέσεως, ἐν οἷς διαφέρουσιν ἀλλήλων, ἐδήλωσεν· οὐ γὰρ ὅσα ἂν τις εἴποι μελετῶν, ταῦτα εἰς τὸν χαρακτηρισμὸν τῶν κεφαλαίων εἶπεν ὁ τεχνικός.

κ'. Πητιόν εἰκότως· ἐπεὶ γὰρ περὶ αὐτοῦ πᾶς ὁ λό- γος, δεῖ τὴν φύσιν αὐτοῦ τί ποτὲ ἐστίν, ἐξεπίστασθαι,³ 30

22 Par. 1. τῶν ἐργασιῶν. 23 Mon. ἐπιθυμημάτων. 24

Par. 1. δι. 25 Par. 2. ἀρχή.

1 Mon. δε. 2 οὖν et τὸ Mon. om. 3 Par. 1 ἐξετάζε-

Rhetor. VII.

ἵνα μὴ περὶ οὗ ζητοῦμεν ἀγνοοῦντες ὅπη τυχὴ περιφερώμεθα.

κα. Παρ⁴ ὁρος ἐκ γένους συνίσταται καὶ διαφορῶν. Ἰδοὺ γοῦν ἐνταῦθα γένος μὲν ἡ ἀμφισβήτησις, ἥτις ἐστὶ
 5 ζήτησις· εἶτα ἐπειδὴ εἰσὶν ἀμφισβήτησεις πρακτικαί, ὥσπερ ἐπὶ τῶν πυκτῶν, ἐπάγει διαφορὰν λογικὴν, ἵνα ἐκ τῶν ἔργων γινουμένων ἀποστήσῃ τὸν ὅρον. ἐπειδὴ δὲ ζήτησεις εἰσὶ καὶ ἄλλαι λογικαί, οἷον φιλόσοφοι, ἐπάγει τὸ ἐπὶ μέρους· ὁ μὲν γὰρ φιλόσοφος τὸ καθόλου ζητεῖ, εἰ
 10 σφαιροειδὴς ὁ οὐρανός, ὁ δὲ ῥήτωρ μερικὸν δίκαιον· εἰ δέ τις ἀήσει, καὶ μὴν οἱ ῥήτορες πολλάκις τῷ καθόλου χρωῶνται, ὥς Δημοσθένης ῥήτωρ ὢν πολλαχοῦ τῷ λόγῳ φαίνεται καθολικοῖς⁵ χρώμενος ἐπιχειρήμασιν· οἷον „πέρας μὲν γὰρ ἅπασιν ἀνθρώποις ἐστὶ“⁶ τοῦ βίου θάνατος, καὶ ἐν οἰκίσκῳ τις αὐτὸν καθείρξας τηρῇ“· καὶ πάλιν ἐν Φιλιππικοῖς⁷ „οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστιν ἀδικοῦντα καὶ ἐπιπορκοῦντα καὶ ψευδόμενον δύναμιν βεβαίαν κτήσασθαι“, πρὸς τοῦτο ἐροῦμεν, ὅτι ταῦτα πρὸς κατα-

οθαι. 4 παρ. om. Sch. min. τὸ τὰ καθόλου ζητεῖν εὐ ἐρητορικῆς, ἀλλὰ φιλοσοφίας ἐστίν, ὅπερ ὁ τεχνικός ὡς ἐρητορικός ἀπεισιώπησεν ἐπιχείρημα, ἔλην τινὰ καὶ ἐργασίαν καὶ ἀφορμὴν τῷ λόγῳ δίδωσιν, εἰ καὶ ἀνίσχυρον καὶ οὐκ εὐδύναμον. ὥσπερ ἡ εἰκὼν τοῦ ἀνθρώπου μίμημά ἐστι μόνον τοῦ ζῶον, οὐδὲν τῶν ἄλλων ἔχουσα, οἷον περιπατεῖν, κινεῖσθαι αὐτοφυῶς· μέχρι δὲ τοῦ σχήματος τοῦ ἀνθρώπου τὸ εἶδος μεμīmῃται, οὕτως καὶ τὰ ὑόριστα τῶν προσώπων εἰς εἰκόνα μόνον ἀνθρώπου περιλαμβάνεται, καὶ μὲν ἐπέχει τόπον προσώπου, ἐπειδὴ ἐκ τῶν ἐγκομισιατικῶν οὐκ ἔχει ποιότητα, οὐδὲ ἐξέτασιν, οὐδὲ νοημάτων εὐπορίαν· οὔτε γὰρ γένος, οὔτε ἀγωγὴ, οὔτε παίδευσις τῶν ὑορίστων ἔγνωσται ἡμῖν· ἀδήλου τοίνυν τυχαιούσης τῆς ποιότητος, οὐδεμία τῶν λέξεων χορηγία ἀπὸ προσώπου γίνεται· καὶ τὰ ἰσαῶντα δύο ὁμοίως ἀνεξέταστα διὰ τὸ παρὰ τὴν τῶν λόγων.

5 Mon. Par. 2. καθολικοῖς. Par. 1. καθολικῶ. 6 ἀνθρώποις ἐστὶ Mon. et Parr. om., in Mon. ad marg. adjecta sunt. — Pro cor. p. 258. 7 Olynth. II. p. 20.

σχευήν ἐτέρων ⁸ ἔλαβεν· οὐ γὰρ σκοπὸς ἦν ⁹ τῷ ῥήτορι, οὔτε περὶ ψυχῆς εἰπεῖν, εἰ ¹⁰ ἀθάνατος, ἀλλ' ὅτι πολέμοισιν ἐν Χαιρωνείᾳ ¹¹ ἔλυσιτέλει· οὔτε μὴν δεῖξαι, ὅτι κακὸν ἢ ἐπιπορκία καὶ τὸ ψεῦδος, ἀλλ' ὅτι συμφέρει πόλεμον ἄρασθαι πρὸς τὸν Φίλιππον· ἴσμεν δὲ ὅτι τὸ ἔνε- 5 κα ἄλλου παραλαμβανόμενον οὐ πέφυκε χαρακτηρίζειν τὴν ὑπόθεσιν, οὐκοῦν διὰ τὸ μερικὸν εἰς πίστιν παρῆλαβε ¹² καὶ χρεῖαν τὸν καθόλου λόγον· ὥστε ὁρθῶς εἶπεν ἐπὶ μέρους.

κβ'. Ἐμνηνεύει οὖν ὁ Ἑρμογένης, τί ποτέ ἐστι τὸ πολι- 10 τικὸν ζήτημα, λέγων ὅτι μάχη ἐστὶ καὶ στάσις· τοῦτο γὰρ δηλοῖ ἡ ἀμφισβήτησις ἐν λόγῳ κειμένη περὶ τῶν μερικῶν πραγμάτων, ἐκ τῶν νόμων ἢ τῶν ἐθνῶν τῶν παρ' ἑκάστῳ ἔθνει κειμένων· ἡ δὲ μάχη αὕτη ἢ περὶ τῶν μερικῶν πραγμάτων ὑπὲρ τοῦ νομισθέντος δικαίου γίνε- 15 ται, τουτέστι τοῦ δόξαντος παρ' αὐτοῖς καὶ νομοθετηθέντος δικαίου, ἢ ὑπὲρ τοῦ καλοῦ ἢ ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος, ἢ ὑπὲρ τούτων τῶν εἰρημένων, ὅταν συμπεπλεγμένον ἢ τὸ πρόβλημα, ἢ ὑπὲρ τινων· εἴρηκε δὲ τοῦ νομισθέντος δικαίου, διότι οὐ ζητεῖ ἡ ῥητορικὴ τὸ ἀλη- 20 θινὸν δίκαιον, οὐδὲ τὸ καθόλου καλόν, οὐδὲ τὸ τελείως συμφέρον, ἀλλ' ὅπερ ἀγαπᾷ ἕκαστον ἔθνος καὶ ἑκάστη πολιτεία, οἷον ἔχουσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι νόμον, ἵνα διώκωσι τοὺς ξένους· τοῦτο ¹³ οὖν τὸ νόμιμον πῶς λεχθήσεται ἀληθινὸν δίκαιον, ὁμότατον ὄν· ἀλλὰ διὰ τὸν κεί- 25 μενον νόμον ἐν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπαινεῖται ἡ ξενηλασία καὶ δικαία νομίζεται· ὁμοίως καὶ οἱ Ἀθηναῖοι νόμον ἔχουσι τὸ ἀπαιτεῖν τοὺς ξένους ἐνοίκιον, καὶ ἐπαινοῦσιν αὐτό· τοῦτο δὲ οὐκ ἐστὶ δίκαιον ἀληθινόν, οὐδὲ καθόλου καλόν, ἀλλὰ ἐν τοῖς Ἀθηναίοις καλόν καὶ 30

8 Mon. ἐτέρω.

9 Mon. ἢ τῷ ῥήτορι.

10 ἢ Mon. om.

11 Mon. Χαιρωνεία.

12 Mon. ἔλαβε.

13 τοῦτο οὖν τὸ νό-

μιμον — — δικαία νομίζεται Par. 1. om.

δίκαιον ἔδοξεν· ὁ οὖν ῥήτωρ, ὅταν ἐπὶ τῶν Ἀθηναίων δικάζεται ἢ ἐπὶ τῶν Λακεδαιμονίων, οὐχ ὁρᾷ τὸ ὄντως καλὸν καὶ δίκαιον, ἀλλὰ τὸ ἀρέσκον τοῖς τοιούτοις ἔθνεσιν.

- 5 γγ'. Ὅταν συμπεπλεγμένος ὁ λόγος ἦ, πάντα εὐρίσκονται, οἷος ὁ περὶ τοῦ στεφάνου· ἐν αὐτῷ γὰρ τὰ τρία εἶδη εὐρίσκονται. Τέλος μὲν γὰρ αὐτοῦ τὸ δίκαιον, ὅπερ ἐστὶ τοῦ δικανικοῦ· κατασκευάζεται δὲ τῷ πανηγυρικῷ· στάσεως ἐστὶ πραγματικῆς, ἥπερ ¹⁴ ἐστὶ τοῦ
- 10 συμφέροντος· τὸ δὲ συμφέρον τέλος τοῦ συμβουλευτικοῦ· πολλάκις δὲ εὐρίσκομεν καὶ δύο μόνα εἶδη ἐν τῷ λόγῳ, ὥς ἔχει ὁ πρὸς Λεπτίνην· στάσεως γὰρ ὧν πραγματικῆς ἔχει τὸ συμφέρον, ὅπερ ἐστὶ τοῦ συμβουλευτικοῦ. Τέλος δὲ ἔχει τὸ δίκαιον, ὅπερ ἐστὶ τοῦ δικανικοῦ· ὅτε δὲ μο-
- 15 νοειδῆς ὁ λόγος ἐστίν, ἐν τούτων ἔχει, ἢ τὸ καλὸν ἢ τὸ συμφέρον, ἢ τὸ δίκαιον· τὸ δίκαιον ¹⁵ μὲν, ἐὰν δικανικὸς ἦ, τὸ καλὸν δὲ, ἐὰν πανηγυρικός, τὸ δὲ συμφέρον, ἐὰν συμβουλευτικός· ὅτι δὲ καὶ τὸ πανηγυρικὸν ἐνίοτε στασιάζεται, ἐκεῖθεν δήλον· νόμος τὸν μέλλοντα δαδου-
- 20 χεῖν δοκιμάζεσθαι, Ἀλκιβιάδης· λαχὼν δαδουχεῖν δοκιμάζεται· ἐνταῦθα γὰρ πᾶν τὸ ζήτημα διὰ τῶν ἐγκωμιστικῶν διεξελεθεῖν ἀνάγκη.

κδ'. Ὡς τελείως ἔχοντα τῷ ὅρῳ σεμνῶς καὶ ἀξιωματικῶς τὴν ἐκ τοῦ ἐναντίου ἐπάγει ἀπόφασιν, ἥχιστα

25 ῥητορικῇ προσέχειν ἀποφαινόμενος τὴν περὶ τῶν ἀληθῶς ὄντων καὶ καθόλου ζήτησιν· φιλοσοφίας γὰρ ἴδια τὰ τοιαῦτα.

κε. Προσθεῖς τὸ ταύτην ἐχώρισεν ¹⁶ αὐτὴν ἐκ τῶν ἄλλων τῶν μὴ ῥητορικῶν ἀμφισβητήσεων· εἰκότως δὲ

30 προσέθηκε τὸ ἀνάγκη· πάντως γὰρ δεῖ τὸ μὲν πράττειν,

14 Mon. Par. 2. ὅπερ. Par. 1. ἥπερ. 15 τὸ δίκαιον. Mon. om. 16. Mon. ἐχώρισεν.

τὸ δὲ ὑπὸ τίνος πράττεσθαι· οἷον ὁ δεῖνα τόδε ποιήσας κρίνεται.

κς. Μετὰ τὸν ὅρον τοῦ ζητήματος ἀκολουθῶς καὶ τὸν περὶ τῆς ὕλης ¹⁷ ὅρον διαλαμβάνει· ὥπερ γὰρ ὕλη τοῦ λόγου παρὰ τοῖς γραμματικοῖς ὅλα τὰ μέρη, οὕτω καὶ τῶν ζητημάτων ὕλη πέφυκε τὰ τε πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα· τὸ δὲ ἀνάγκη προσθεῖς πρὸς Μινουκιανὸν ἀποτείνεται· αὐτὸς γὰρ βούλεται ζήτημα γίνεσθαι ἐλλιπές, πῇ μὲν προσάπου, ¹⁸ πῇ δὲ πράγματος.

κζ. Ἠλίθιον εἶναι δοκεῖ τὸ λεγόμενον· τούτων γὰρ 10 δεῖ λέγειν διαφορὰν, ὧν κοινωνίαν ἴσμεν τινά· νῦν δ' ὥπερ ¹⁹ ἂν εἰ ἔλεγε λίθου καὶ ἀνθρώπου διαφορὰν· πολὺ γὰρ ἀλλήλων κεχώριται πρᾶγμα καὶ πρόσωπον· ἀλλ' οὐ τοῦτο λέγει· ἀλλὰ προσώπων ²⁰ πρὸς πρόσωπα, καὶ πραγμάτων πρὸς πράγματα· οὐχ ἀπλῶς δὲ εἶπε διαφορὰ, ἀλλὰ προσέειπε τὸ πλείστη· πῶς γὰρ οὐ πολλή 15 διαφορὰ τῶν κυρίων παρὰ τὰ κοινὰ, καὶ πάλιν τῶν κοινῶν παρὰ ἀλλήλα. ²¹

κη. Τὴν μάχην φησὶ ταύτην τῶν στάσεων ἣν εἵπομεν περὶ δύο ταῦτα ἀνάγκη γίνεσθαι, ²² πρόσωπά τε ²⁰ καὶ πράγματα· πρόσωπα μὲν ὡς Αἰσχίνης, Περικλῆς· πράγματα δὲ πάντα τὰ γινόμενα, μοιχεῖαι, φόνοι, ὕβρεις καὶ τὰ λοιπά.

κθ. Ἀναγκαιώς· εἰ γὰρ περὶ πράγματα καὶ πρόσωπόν ἐστι τὸ ζητούμενον, ὁ τὰς τούτων διαφορὰς μαθὼν ²⁵ δηλονότι κακείνοις ῥαδίως ἐπιβάλλειν δυνήσεται· καὶ τῶν κεφαλαίων εἴσεται τὴν διαίρεσιν.

17 Mon. iterum ζητήματος.

18 Mon. πῆμενον πρόσωπον.

19 νῦν δ' ὥπερ ἂν — — διαφορὰ τῶν κυρίων παρὰ τὰ κοινὰ

Par. om. 20 Mon. πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. correxi ex

Par. 2. 21 Par. 1. προσάλληλα. Mon. παρὰ τ' ἄλληλα. Par. 2,

πρὸς ἄλληλα. 22 Par. 1. γίνεσθαι ἀνάγκη.

λ'. Οὐ γὰρ πάντα δύναται διαιρεῖσθαι· τὰ γοῦν ἰσάζοντα οὐχ οἷόν τε διαιρεθῆναι· οἷον νέοι πλούσιοι ἐκ τῶν ἀλλήλων οἰκιῶν ἐξιόντες ὥραϊας ἔχοντες γυναῖκας κρίνουσιν ἀλλήλους μοιχείας· ἐνταῦθα γὰρ ἐπειδὴ καὶ τὸ
5 πρόσωπον καὶ τὸ πρᾶγμα ἰσάζει, οὐ δυνατόν ποιήσασθαι διαίρεσιν, ἐπεὶ μηδὲ συνέστηκεν.

λβ'. Τῶν γὰρ πραγμάτων τὰ μὲν ὁμολογούμενα ²³ καὶ μὴ ἔχοντα ἀντιρρόησιν, οὐ κρίνεται· οἷον ἐφωράθη τις φονεύων τινός, οὐκ ἔχει ποιότητα οὔτε τὸ πρόσωπον·
10 ὁμολογεῖται γὰρ ὁ φόνος καὶ οὐκ ἔχει κρίσιν, οὐδὲ ἐξέτασιν, ἀλλὰ κοινὸς γίνεται τόπος. ἐπὶ δὲ τῶν προσώπων τὸ ἐναντίον ἐξέτασιν ἔχει καὶ ἰσχὺν καὶ κρίσιν, ὅσα ὁμολόγηται· τὰ δὲ μὴ ὁμολογημένα οὐ κρίνεται, ὥσπερ τὸ τίς.

15 λβ'. Τῶν προσώπων, φησὶ, τῶν ἐξεταζομένων καὶ πολυπραγμονουμένων τὰ μὲν εἰσιν ἰσχυρότερα εἰς τὸ πιθανῶς εἰπεῖν, τὰ δὲ ἐλάττονα εἰς αὐτὸ τοῦτο· τὰ γὰρ ὠρισμένα καὶ γνώριμα καὶ κύρια πιθανώτερα τῶν ἄλλων· δηλὸς γὰρ ὁ Δημοσθένης, ὅτι φιλόπολις καὶ πι-
20 θανός ἐστιν, ἂν λέγῃ ὅτι γινόμεθα κατὰ τοῦ Φιλίππου· πόθεν δὲ ἔχουσι τὴν εὐπορίαν τὰ κύρια ἀπὸ τῶν ἐγκωμιαστικῶν τόπων, οἷον γένους, ἀνατροφῆς, παιδείας καὶ τῶν τοιούτων· τὸ δὲ ὠρισμένα ἐνταῦθα τὸ γνώριμα καὶ ἐπίσημα δηλοῖ· οὐδὲν γὰρ ὠφελεῖ τὸ κύριον,
25 Πέτρος, ἂν μὴ εἰδῶ ἀπὸ ἱστορίας ἢ ²⁴ πράξεως αὐτοῦ τίς ἐστιν.

λγ'. Εἰκότως τῶν προσώπων προτίραν ἐποιήσατο τὴν ¹ τῶν πραγμάτων διδασκαλίαν, δεῖ γὰρ προϋπάρ-

23 Mon. ὁμολογούμενα. 24 ἢ Mon. om.

1 Mon. τῆς. Par. 2. om. Sch. min. προεἰτάθη τὰ κύρια τῶν ὠρισμένων, ὅτι ἐκείνα μὲν καὶ διὰ τῆς ἀτέχνου πίστεως καὶ διὰ τῆς ἐντέχνου ἐργάζεται· τὰ δὲ πρὸς τι διὰ μόνης τῆς ἐντέχνου. Ἄτεχνος δὲ πίστις ἐστὶν ἢ ἐκ τῶν νόμων καὶ τῶν μαρτυριῶν γινομένη, καὶ

χειν τὸ πράττειν, εἶθ' οὕτως εἶναι τὸ πραττόμενον, τὴν δὲ τῶν προσώπων διαιρέσιν ποιεῖται πρῶτον εἰς τὰ ἐξεταζόμενα καὶ εἰς τὰ ἀνεξέταστα· ἔπειτα τῶν ἀνεξετάστων μενόντων ἀδιαιρέτων, τὰ ἐξεταζόμενα διαιρεῖ εἰς κύρια καὶ κοινά· τὰ δὲ κοινὰ πάλιν διαιρεῖ κατὰ τοὺς 5 ἐγκειμένους τρόπους ἐν τῷ ῥητῷ· ἰστέον δὲ, ὅτι ἐν πάσαις μὲν ταῖς στάσεσιν ἔστιν ἡ τῶν προσώπων ποιότης ἀναγκαία· ἐν δὲ τῷ στοχασμῷ πλέον· ἐνταῦθα γὰρ καὶ τῆς ποιότητος αὐτῆς εἰς ἀπόδειξιν δεόμεθα· ἰσχυρὰ δὲ καλεῖ τὰ ὠρισμένα οὐχ ἀπλῶς, ἀλλὰ τὰ πλείονα τὴν εἰ- 10 πορίαν παρεχόμενα. ἔστι δὲ ταῦτα τὰ κύρια· οἷον ὁ Περικλῆς, ὁ Δημοσθένης· ἐνταῦθα γὰρ τῆς τῶν προσώπων διαιρέσεως ἄρχεται καὶ φυλάττει ἐπὶ πάντων τὴν τάξιν, προέταξε τοίνυν εἰκότως τὰ κύρια· πρῶτον μὲν ὅτι καὶ τὰ ἄλλα πρὸς γυμνασίαν τοίτου λαμβάνομεν· 15 προγυμναζόμεθα γὰρ ἐν ταῖς μελέταις, ἵνα ἐπὶ ταῖς ἀληθείαις δυνάμεθα λέγειν· ἔπειτα καὶ ὁ 2 αὐτὸς Ἑρμυγένης φησὶν, ἐπειδὴ τῷ κυρίῳ 3 ἀκολουθεῖ τὰ ἄλλα· εἰ γὰρ λάβοι τις Δημοσθένην 4 καὶ πολιτευόμενον ἔλαβε καὶ πατέρα καὶ στρατιώτην τυχεῖν καὶ πολλὰ ἕτερα, ἃ 20 καὶ καθ' αὐτὰ ἐμπίπτοντα τοῖς 5 ζητήμασι κρίσιν ἐπιδέχεται, τρίτον δὲ, ὃ καὶ ἄμεινον, ὅτι πλείονα παρέχει

παρὰ παντός, οὐ τοῦ ῥήτορος μόνον ἐργαζομένη, ὡς Λισίνης ἐν τῷ παραπροσβίας· φέρει γὰρ τοὺς Φωκίας καὶ τοὺς Βοιωτοὺς μαρτυροῦντας· τοῖς δὲ ὠρισμένοις προσώποις οἱ ἄτεχνοι πρόσκειναι, ἐπειδὴ τὰ ἐν τῇ ἱστορίᾳ γεγεννημένα πρὸς ἀπόδειξιν φέρομεν· τὰ δὲ τῆς ἱστορίας διὰ τῶν μαρτύρων πιστούμεθα, ἐντεχνος δὲ πίστις ἐστὶν ἡ ἄνευ μαρτύρων μετὰ τέχνης γινομένη· οἷον εἰ πατὴρ κρίναιτο ἐπὶ παιδὸς φόνο· τεχνολογοῦντες γὰρ λέγομεν, οὐκ εἰκὸς αὐτὸν πατέρα ὄντα τὸν υἱὸν ἀνελεῖν· φύσει γὰρ οἱ πατέρες τὰ τέκνα στέργουσι. 2 Par. καὶ ὁ αὐτός. Mon. ὃ καὶ αὐτός. 3 Post κυρίῳ Mon. habet ἤδη τὰς διαιρέσεις συνιδεῖν τὰς εἰς τὰ κεφάλαια. 4 Mon. Δημοσθένους. 5 Mon. ἐν τῇς.

τὴν εὐπορίαν ἡμῖν τὰ κύρια· παρέχει δὲ ἢ ἐκ τῆς ἡμετέρας αὐτῶν γνώσεως ἢ ἐκ τῆς ἱστορίας, οἷον τὴν μὲν Περικλέους ἴσμεν ποιότητα ἐκ τῆς ἱστορίας, ⁶ τὴν δὲ τοῦ δεινὸς ἀνθρώπου ἐκ τῆς ἡμετέρας γνώσεως.

5 λδ'. Πρὸς τι λέγονται τὰ πρόσωπα, ὅσα λεγόμενα συν-εμφαίνεται, ὅτι καὶ δεσπότης ἐστὶ τοῦ δούλου καὶ πατρὸς τοῦ υἱοῦ· πᾶς γὰρ λεχθήσεται υἱὸς ὁ πατέρα μὴ σχῶν, ⁷ ἢ δούλος ὁ μὴ ἔχων δεσπότην; τὰ τοιαῦτα οὖν οἱ ἀρχαῖοι ἐκάλεσαν πρὸς τι· λέγει οὖν, ὅτι ταῦτα τὰ
10 πρὸς τι οὐκ ἔχει δύναμιν οἷαν ἔχουσι τὰ ὠρισμένα καὶ κύρια, δευτέραν δὲ τῇ τάξει καὶ ὑποπίπτουσιν· ἐκεῖνα μὲν γὰρ γνώριμα ὄντα καὶ ἀπὸ τοῦ βίου ἔχουσι τὰ ἐγκωμιαστικά πάντα εἰς ἐξέτασιν· ταῦτα δὲ οἷον τὸ υἱὸς καὶ δούλος ⁸ ἀπὸ τοῦ βίου μὴ ὄντα γνώριμα, ἀπὸ μό-
15 νης τῆς τοιαύτης σχέσεως ἐξετάζεται· οἷον ὅταν εἴπωμεν, ὅτι υἱὸς παρίσταται νεοσφραγεῖ σώματι πατρὸς ἐπ' ἐρημίας, ἢ δούλος δεσπότου σώματι, ἀπὸ τῆς περὶ τὴν σχέσιν τοιαύτης ποιότητος ἕκαστον τῶν προσώπων τὴν ἐξέτασιν δέχεται.

20 λε'. Εἰκότως ταῦτα δευτέραν εἴληφε τάξιν· τῶν μὲν γὰρ κυρίων ἤτιτονά εἰσι, τῶν δὲ μετὰ ταῦτα ἰσχυρότερα· εἰ γὰρ καὶ μὴ ἐν ταῖς ἱστορίαις αὐτῶν ἔχομεν τὴν ποιότητα, ἀλλ' οὐ δέδωκεν ἡμῖν ἡ φύσις κοινὴν περὶ αὐτῶν ἀναπλάσασθαι ποιότητα, καὶ πάντες τοιαύτην τινα
25 περὶ αὐτῶν ὑπόληψιν ἔχομεν· περὶ πατέρων, ὅτι χρηστοὶ καὶ φιλόστοργοι, καὶ τὰ καθήκοντα βουλευσασθαι διὰ τὴν ἡλικίαν δεινοί. Καὶ περὶ τῶν λοιπῶν ὁμοίως, περὶ υἱῶν λέγω καὶ δούλων· περὶ ἑκάστου γὰρ κοινὴν ὑπόνοιαν εἰλήφραμεν· ταῦτα οὖν πλείστην μὲν ὕλην ὑπὲρ
30 τὰ λοιπὰ πάντα παρέχεται· λείπεται δὲ ὅμως τῶν ὠρισμένων· ἐκεῖνα μὲν γὰρ πεπηγυῖαν καὶ βεβαίαν ἔχει τὴν

6 οἷον τὴν μὲν Περ. ἱ. π. ε. τ. ἱστορίας Mon. om. 7 Mon. μήσχωρον. 8 Mon. δούλου.

ποιότητα· τὰ δὲ πρὸς τι οὐ πάντως· εἰ γὰρ καὶ χρη-
 στὸν τῶν πατέρων τὸ πρόσωπον, ἀλλ' εὐρήσομέν τινας
 ἑλαττον φροντίσαντας τῆς φύσεως, λέγω δὴ τὰ πρὸς τι·
 οἷον πατὴρ, ἀδελφός, τὰ δὲ τῶν τρόπων, οἷον ἄσωτος,
 μοιχός, καὶ τὰ μὲν διπλᾶ ἔστιν ἑτέρου πάντως συνεπι- 5
 νοουμένου, οἷον τῷ πατρὶ συνεπινοουμένου τοῦ υἱοῦ· τὰ
 δὲ οὐχ οὕτως ἔχει· ζητοῦσι δὲ τοῦτο, πᾶς τὸ τοῦ μοιχοῦ
 πρόσωπον ἐν τοῖς διαβεβλημένοις τέταξε· διαβεβλημένα
 γὰρ, φησὶ, καλεῖται τὰ μισούμενα, οὐχὶ τὰ κολαζόμενα·
 ὁ δὲ μοιχὸς τῶν κολαζομένων ἐστὶ· φαμέν οὖν πρὸς τοῦ- 10
 το, ὡς ὁ ῥήτωρ οὐ περὶ τοῦ ὁμολογουμένου⁹ μοιχοῦ ζη-
 τεῖ, ἀλλὰ περὶ τοῦ ἀμφιβαλλομένου· ὁ δὲ μὴ ὁμολογού-
 μενος μοιχὸς οὐ κολάζεται.

λς'. Τρίτην¹⁰ τάξιν ἔχει τὰ διαβεβλημένα· ἐπειδὴ
 τρόπων ἐστὶ κακία· δεύτερον δὲ τῆς φύσεως ὁ τρόπος· 15
 ταῦτα δὲ ἀσθενέστερα¹¹ κατὰ τὴν ὕλην τῶν προτετα-
 γμένων ἔστιν· ἐκεῖνα μὲν γὰρ παραλαμβάνομεν πρὸς
 ἀπόδειξιν καὶ ἀγῶνα, ταῦτα δὲ πρὸς καταδρομὴν μόνον·
 ὃ γὰρ δύναται ἐν τοῖς προτέροις ἢ ἀπόδειξις, τοῦτο συν-
 τελεῖ πρὸς ταῦτα ἢ τῶν δικαστῶν πρόληψις· προμεμί- 20
 σθαι γὰρ τὸ πρόσωπον, καὶ αὐτὰ δὲ τοσαύτην ἔχει τὴν
 εὐπορίαν, ὡς καὶ ζήτημα συγχροτεῖν ἕκαστον αὐτῶν καθ'
 ἑαυτὸ λαμβανόμενον· ὡς ἔχει ἐκεῖνο¹² τὸ πρόβλημα·
 ἄσώτου πατὴρ ἀφανὴς γέγονε, καὶ κρίνεται φόνου· ἐν-
 ταῦθα τὸ πρόσωπον πολλὴν παρέχει τὴν εὐπορίαν· δια- 25
 βεβλημένα δὲ καλεῖ τὰ διὰ τὴν φανulότητα τοῦ τρόπου
 μισούμενα· οὐ γὰρ ἐν ψιλῇ μόνον διαβολῇ ὑπάρχει τὰ
 τοιαῦτα, ἀλλὰ καὶ μεισίσθαι· ἰστέον δὲ, ὅτι ταῦτα οὐ
 πρὸς ἀπόδειξιν συντελεῖ, ἀλλὰ πρὸς καταδρομὴν· καὶ
 ἔστιν ἐπιλογικά· διὰ τὶ δὲ μετὰ τῶν διαβεβλημένων¹³ 30
 τοὺς μοιχοὺς ἔταξε, δῆλον γὰρ ὅτι μοιχὸς εἰς δικαστή-

9 Mon. ὁμολογουμένου.

10 Mon. τίς τῆς.

11 Mon.

ἀσθενιστίας.

12 ἐκεῖνο Par. om.

13 Mon. διαβολημάτων.

ριον οὐκ εἰσέρχεται· ἀντίκα γὰρ, εἴ τις φαίη ἐν ζητήματι, ὅτι μοιχὸς τις εὐρεθεὶς ἐπὶ γυναικὶ κρίνεται, ἀσύστατον· καὶ τινὲς φασιν, ὅτι μοιχὸν ἐνταῦθα τὸν μοιχικὸν ἄνδρα τὸν τρόπον, μήπω δὲ εἰς ἔλεγχον ἔλθοντα φησὶν· 5 οὐ τοῦτο δὲ μόνον, ¹⁴ ἀλλὰ δεῖ καὶ τοῦτο νοεῖν, ὅτι μοιχὸν λέγει οὐ διὰ μοιχείαν κρινόμενον, ἀλλ' ἐφ' ἐτέρῳ πράγματι, ὡς ἐπὶ τοῦ ἀριστεύς μοιχοῦ τοῦ ἀναθέντος τὰ ὄπλα εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἀσεβείας κρινόμενον· ἐνταῦθα γὰρ ἡ μοιχεία εἰσηλθὲν εἰς δικαστήριον οὐ κρίσιν ὑπέχου- 10 σα, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀσέβειαν ἐξεταζομένη· τὸ γὰρ ζητούμενον, εἰ ἡσέβηκεν ἢ μὴ, νόμῳ τῶν ἀριστεύων τὴν πανοπλίαν ἀναθεῖς· καὶ θαυμαστὸν οὐδέν· ἐν πολλοῖς γὰρ καὶ ἡ μοιχεία εὐρίσκεται τεκμήριον γιγνομένη, ὡς ἐπὶ τοῦδε τοῦ ζητήματος· προσῆλθέ τις μνώμενος κόρη· εἰ- 15 πειν ἡ μήτηρ, αὐτὴν ¹⁵ θᾶττον ἀποθανεῖν, ἢ πρὸς γάμον ἐκείνῳ δοθῆναι, καὶ εὐρηται ἡ κόρη ἐπὶ σημείοις φαρμάκων ἀνηρημένη· ἀνέκρινεν ὁ πατήρ τὰς θεραπαίνας, ἐν οἷς περὶ μὲν τῶν φαρμάκων οὐδέν ἀκήκοεν· μοιχείαν δὲ ἤκουσεν ἀπὸ τοῦ μνηστῆρος πρὸς τὴν γυναῖκα, 20 καὶ ¹⁶ κρίνει αὐτὴν φόνον· ἐνταῦθα γὰρ μοιχεία εἰς σημεῖον τοῦ φόνου παραλαμβάνεται, ἥτις καὶ αὐτὴ τοῖς τε τῶν θεραπαινίδων λόγοις καὶ τοῖς τῆς γυναικὸς ῥήμασι ¹⁷ κατασκευάζεται.

λζ'. Τὰ ἐξ ἡμετέρας ἐπιτηδεύσεως ὄντα πάντα ἡ μι- 25 σεῖται καὶ καλεῖται διαβεβλημένα, ἡ καὶ γελᾶται ¹⁸ καὶ

14 Mon. ἐλθόντων. 15 Mon. αὐτῇ. 16 καὶ Mon. om.
17 Mon. φήματι. 18 ἡ καὶ γελᾶται κ. κ. ἡθικά Par. om. Sch.
min. προσηγορεῖται εἰς τὰ ὀνόματα, παρ' ὅσον οὐκ εἰσὶ κύρια, οἷον ἄσωτος, μοιχός, φῆτωρ, φιλόσοφος, τίος, γέρον καὶ τὰ τοιαῦτα, εἰς στενὸν δὲ κομιδῇ καταντήσας νῦν συμπλοκὴν ἀπεργάζεται τῶν προσώπων· ἔστι δὲ ἄμφω προσηγορικά, ἅπερ, φασιν, ἰδίᾳ χωρίζομενα ἐξασθενεῖ, διαζευχθέντα δὲ ἥτιονα τὴν ἰσχὺν ἔχει, συναφθέντα δὲ μεγάλην.

καλεῖται ἡθικὰ, ἥ ψιλὴν μόνην ἔμφασιν παρέχει, τοῦ-
 ἐστιν οὐδὲ μισεῖται οὐδὲ καταγελαῖται, ὥς ἔχει τὸ φιλό-
 σοφος καὶ στρατηγός, ἅπερ τὴν ὑστάτην τάξιν ἀπειλή-
 φεν· εἰκότως δὲ τέτακται τὰ διαβεβλημένα πρὸ τῶν ἡθι-
 κῶν· τὰ μὲν γὰρ μισεῖται, ὥς ἔφαμεν, καὶ διὰ τοῦτο 5
 κινδυνεύει, τὰ δὲ καταγελαῖται· ὅσῳ τοίνυν μείζον τὸ κιν-
 δυνεύειν τοῦ καταγελαῖσθαι, τοσούτῳ ἰσχυρότερά ἐστι τὰ
 διαβεβλημένα τῶν ἡθικῶν.

λή. Κατὰ μικρὸν ὑπερβαίνει τῆς ὕλης ἀσθενούσης, δη-
 λονότι ἐκεῖνα μὲν γὰρ πρὸς ¹⁹ καταδρομὴν λέγεται, τοῦ- 10
 τοις δὲ πρὸς ὑπόκρισιν μόνον κεχρημέθα. Τίνος δὲ ἔνε-
 κεν ταῦτα μόνα ἡθικὰ ²⁰ καλεῖ, καίτοι τοῦ ἥθους καὶ
 ἐν τοῖς ὠρισμένοις ὄντος, καὶ ἐν τοῖς πρὸς τι, καὶ ἐν
 τοῖς διαβεβλημένοις; φαμὲν οὖν ὅτι κυρίως ἡθικὰ ταῦτα
 προσηγορέυσεν· ἅμα γὰρ τῷ ὀνόματι καὶ τὸ ἥθος συν- 15
 εισάγει· ἀλλὰ πρὸς τοῦτο δύναται ἂν τις εἰπεῖν, ὅτι καὶ
 τοῖς ὠρισμένοις τοῖς πρὸς τι καὶ τοῖς διαβεβλημένοις καὶ
 τὸ ἥθος ἅμα τῷ λέγεσθαι συνεισάγεται· ²¹ λέγομεν οὖν,
 ὅτι τὰ τοιαῦτα τῶν ζητημάτων κωμωδίας τρόπον ἐπ-
 ἔχει ²² καὶ οὐδὲν ἀγωνιστικὸν συνεισάγεται· οἷον γεωρ- 20
 γός μυριζομένην τὴν γυναῖκα ἀπέπεμψεν· ἐνταῦθα γὰρ
 εὐπορίαν τινὰ ἀπὸ μόνου τοῦ ἥθους λαμβάνομεν.

λθ'. Προσηγορίας ²³ καλεῖ τὰ προσηγορικὰ ὀνόμα-
 τα· ἰστέον δὲ, ὥς ταῦτα τὰ κατὰ συμπλοκὴν ἐκ τύχης
 ἐστὶ καὶ ἐξ ἡλικίας· οἷον νέος πλούσιος, πένης, πρεσβύ- 25
 της· τέτακται δὲ εἰκότως μετὰ τὰ ἄλλα, ὅτι καθ' ἑαυτὰ
 μὲν λεγόμενα ἀσθενέστατά ἐστι καὶ σύστασιν οὐ ποιεῖ,
 ὁμοῦ δὲ γινόμενα συνίσταται· ὅσῳ οὖν τὰ μὲν ἄλλα καθ'
 ἑαυτὰ λέγεται, καὶ σύστασιν ποιεῖ, ταῦτα δὲ δύο ὄντα

19 Mon. καί. 20 Mon. ἡθικὰ ταῦτα μόνα καλεῖ. καλεῖ.

21 Mon. συνεισάγεται. Par. συνάγεται. 22 Parr. ἐπείγει. Mon.
 ὑπείχει. 23 Mon. προσηγορικά.

ένος χρειαν ἀποτελεῖ, ²⁴ τασούτω ἀσθενέστερα ἐκείνων καθέστηκεν.

μ'. Καινήν τινα διδασκαλίαν ἐνταῦθα ὁ τεχνικός ἡμῖν παραδίδωσι· περὶ γὰρ προσώπων προθέμενος λέγειν,
 5 περὶ πράγματος ἡμῖν διαλέγεται. ὅθεν καὶ σφάλλῃσθαι τοῖς πολλοῖς, μᾶλλον δὲ πᾶσι σχεδὸν ἔδοξεν. ὁ δὲ βαθυτέραν τινὰ καὶ γλαφυράν ἡμῖν διδασκαλίαν ἐνταῦθα ἀνακαλύπτων ἔλαθε τοὺς πολλοὺς· ἐπεὶ γὰρ εἰσὶ τινα μεταξὺ προσώπων τε καὶ πραγμάτων, ἥγουν ῥημάτων
 10 καὶ ὀνομάτων, οἷον αἱ μετοχαὶ μετέχουσαι καὶ προσώπου καὶ πράγματος, τουτέστι καὶ ῥήματος καὶ ὀνόματος, καθὰ φησι καὶ ὁ γραμματικός, μετοχή ἐστι λέξις μετέχουσα τῆς τῶν ῥημάτων καὶ τῶν ὀνομάτων ιδιότητος, διδάξαι ἡμᾶς ὁ τεχνικός καὶ περὶ τούτων βουλούμε-
 15 νος, καὶ τίσιν ἄρα ταύτας συντάττειν χρεῶν, τοῖς προσώποις ἢ τοῖς πράγμασιν, οὕτω τὸν λόγον μεθώδευσε· τὰ μὲν γὰρ πράγματα διὰ ῥημάτων σημαίνεται, τὰ δὲ πρόσωπα δι' ὀνομάτων· αἱ δὲ μετοχαὶ οὔτε ῥήματά εἰσιν, οὔτε ὀνόματα· τίσιν οὖν ταῦτα συντάξομεν; ἀλλ'
 20 ἴσως ἔροιτό τις, τί οὖν αἱ μετοχαὶ τῶν προσηγορικῶν διαφέρουσι; οἷον ὁ κλέπτων τοῦ κλέπτου τί διαλλάττει; ἢ ὁ μοιχεύων τοῦ μοιχοῦ ἢ ὁ κολακεύων τοῦ κολακος ²⁵ ἢ καὶ αὐτὸς ὁ καλλωπιζόμενος τοῦ καλλωπιστοῦ; διαφέρει, ὅτι αἱ μὲν μετοχαὶ ἐνέργειαν ἢ πάθος κατὰ ῥήμα
 25 παριστῶσι, τὰ προσηγορικά δὲ οἷον ὁ κλέπτης, ὁ μοιχὸς καὶ τὰ τοιαῦτα ποιότητα μόνην, ἀπὸ τῆς προλαβούσης ἐγγενομένην ἔξεως· διὰ τοῦτο ὁ μὲν καλλωπιστῆς τῶν προσώπων ἐστίν, ὥσπερ δὴ καὶ ὁ κλέπτης καὶ ὁ μοιχὸς καὶ ὁ κόλαξ· ὁ δὲ καλλωπιζόμενος πρᾶγμα ἐστίν οὐ ῥη-
 30 ματικῶς, ἀλλὰ μετοχικῶς ἐξηξηγούμενον, καὶ ὡς μετέχον καὶ τῆς τῶν ῥημάτων καὶ τῆς τῶν ὀνομάτων ιδιότητος, ἐν τῇ

24 Mon. ἀποτελεῖ.

25 Mon. κολανεύοντας.

τῶν προσώπων τάξει μᾶλλον ἐμνημονεύθη, ὅτι τὰ πρό-
 σωπα τῶν πραγμάτων πρότερα, καὶ προσώπων χωρὶς οὐκ
 ἂν γένοιτο πράγματα· πράγματα γὰρ ἐνταῦθα τὰς
 πράξεις καὶ τὰς ἐνεργείας τὰς διὰ τῶν προσώπων ἐνε-
 ρουμένας, οὐ τὰς ὕλας φαμέν. Διὰ ταῦτα τοῖς προσώ- 5
 ποις τὰ μετοχικῶς ἐρμηνευόμενα τῶν πραγμάτων ὁ ῥή-
 τωρ συνέταξεν· οἷα τῶν μετοχῶν ἐν μεταχειμῶ ῥημάτων
 καὶ ὀνομάτων, ἥγουν προσώπων τε²⁶ καὶ πραγμάτων,
 κειμένων καὶ τῶν προσώπων ὡς προτέρων προϋφηρηπα-
 κότων αὐτάς· ἐνθεν καὶ στάσις τὸ ἐξ αὐτῶν ἐστὶ καὶ 10
 τῶν προσώπων ἀποτελούμενον, οἷα μετεχουσῶν καὶ τοῦ
 ῥήματος ἥγουν τοῦ πράγματος καὶ τοῖς προσώποις διὰ
 τὰς εἰρημέναις αἰτίας συγκατετάγησαν· ὁ καὶ τισιν²⁷
 ἄγνοηθὲν αἰτίαν προσῆψε τῷ τεχνικῷ ἄγνοήματος,²⁸
 οὐκ ὄν ἄγνόημα, ἀλλὰ βαθυτέρον νόημα, καὶ βαθυτέρας 15
 καταλλήλως τῆς ἐρμηνείας ἀξιωθέν· καὶ τί, φησὶ, δια-
 φέρει ἢ ἐνταῦθα τοῦ πράγματος μετὰ τοῦ προσώπου
 συμπλοκή²⁹ τῆς μετὰ τῶν ἄλλων προσώπων ἐνώσεως,
 ὅταν συμπλακέντα στάσιν ἀποτελῶσι, καὶ γὰρ προσώ-
 που καὶ πράγματος ὁράται συνάφεια; ὅτι ἢ μὲν ἐνταῦ- 20
 θα συμπλοκή οἷον κρᾶσις τίς ἐστὶ καὶ προσφυγῆς ἀνα-
 πλοκή καὶ ἀνάγκυσις τῆς συνεμφαινομένης τῷ πράγματι,
 κατὰ μετουσίαν, ὡς εἴρηται, ὀνομαστικοῦ, ἥτοι προσω-
 πικῆς ποιότητος, συνδεούσης καὶ συγκιρνώσης τῷ προσώ-
 πῳ τὸ πρᾶγμα, ἢ δὲ μετὰ τῶν ἄλλων προσώπων τοῦ 25
 πράγματος συνάφεια κατὰ μίξιν συντίθεται, θετικὴν
 οἰονεῖ τινα ἔχουσα τὴν ἐνωσιν καὶ οὐ φυσικὴν τὴν ἀνά-
 κρασιν.

μα'. Ταῦτα εἰκότως τὴν ὑστάτην τάξιν ἀπειλήψε· τῶν
 γὰρ ἄλλων τὰ μὲν καθ' ἑαυτὰ ἴσχυς, τὰ δὲ τῇ πρὸς 30
 ἑτέρον συμπλοκῇ· ταῦτα δὲ καθ' ἑαυτὰ ἀσθενέστατα³⁰

26 τ. Par. om. 27 Mon. τις. 28 Mon. ἄγνοήματα.

Par. ἄγνοήματι. 29 Par. συμπλοκή μετὰ τοῦ προσ. 30 Par.

τῶν ἄλλων ὑπάρχει, καὶ συμπλοκῆς ἑτέρου τινὸς καθέστηκεν ἄμοιρα.

μβ. Διελὼν τὴν τοῦ προσώπου ποιότητα ἐδίδαξεν, ὡς οἱκ ἀναγκαῖον ἰδίᾳ ἐκάστην ἐξετάζεσθαι, ἀλλ' ἔστιν ὅτε
 5 καὶ πλείονες ποιότητες εὐρίσκονται κατὰ ταῦτόν καὶ ἀφορμαί· καὶ τοῦτο διὰ τοῦ παραδείγματος ἐσήμανεν.

μγ. Παράδειγμα τοῦτο τῆς κατὰ πλείονα συνεμπτώσεως· ἐν γὰρ πρόσωπον ὁ Δημοσθένης κύριον καὶ ὠρισμένον· καὶ τῆς πρώτης ὃν τάξεως,³¹ καὶ ἴδε ὅσα κατὰ
 10 ταῦτό συνεμπέπτωκε· πατήρ, ὃ τῆς δευτέρας ἐστὶ τάξεως, ῥήτωρ, πρεσβευτής, στρατιώτης, ἃ τῆς ἐβδόμης τάξεώς εἰσι· καὶ εἰς ταῦτόν ἅπαντα συνελήλυθε καὶ συνέδραμε.

μδ. Ζητεῖται δὲ διὰ τί, εἴπερ τᾶλλα τῷ κυρίῳ παρ-
 15 εἶπετο, οὐ περὶ τῶν κυρίων μόνων διέλαβεν· ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν ἐξετάσιν ἐποιήσατο· φαιμέν οὖν πρὸς τοῦτο, ὅπερ καὶ αὐτὸς ὁ τεχνικός, ὅτι οὐ δύναται τις γινῶναι τῶν διπλῶν τὴν δύναμιν, μὴ πρότερον³² μαθὼν τὴν τῶν ἀπλῶν· οὕτω τοίνυν οὐχ οἷον τε ἦν ἐπὶ τοῦ κυρίου
 20 εἰδέναι τὴν τῶν ἐμπιπτόντων δύναμιν, εἰ μὴ πρότερον ἕκαστον ἰδίᾳ ἐξήτασεν.³³

μέ. Εἰ περιέχει τὰ κύρια καὶ ἕτερα πρόσωπα, ἀναγκαῖον, παρὶ ἐκάστου προσώπου πρῶτον διαγινῶναι τὴν δύναμιν καὶ τὴν ποιότητα· ὡς ἂν δὲ ὁ καιρὸς διδῶ,
 25 φησὶ, τουτέστιν ἡ ὕλη καὶ ἡ περίστασις³⁴ καὶ ἡ μέθοδος πρὸς τὴν τῶν βίων ἐξετάσιν τῶν παρὰ ποιηταῖς τε καὶ ῥήτορσιν.

μς. Ἐγκωμιαστικούς λέγει τόπους, γένος, ἀνατροφήν, ἐπιτηδεύμα, πράξεις· ἰστέον δὲ, ὡς μόνον ἐπὶ τῶν
 30 κυρίων χρώμεθα τοῖς ἐγκωμιαστικοῖς, οὐκέτι δὲ καὶ ἐπὶ

ἀσθενέστερα. Mon. Par. 2. ἀσθενέστατα.

31 Mon. ἄν. 32

Mon. προτέρως.

33 Par. 1. ἐξήτασεν. Mon. Par. 3. ἐξήτησεν.

34 Mon. ἐπερίστασις.

τῶν ἄλλων· οὐ γὰρ δύναται τις πρὸς γένος εἰπεῖν ἢ ἀνατροφὴν, ὥστε ἐπὶ τῶν κυρίων μόνων ἰσχύει τὸ δεῖν χρησθαι πολλάκις τοῖς ἐγκωμιαστικοῖς. τὸ δὲ τοῖς ἐμπίπτουσιν, οὐ τοῖς εὐρισκομένοις φησὶν· οὐδὲ γὰρ πάντως ἐξετάζειν ἕκαστα συμφέρει τῶν εὐρισκομένων, ἀλλὰ 5 ἀντὶ τούτων τοῖς ³⁵ κατεπεύγουσι καὶ συμφέρουσι δεῖ ³⁶ χρησθαι, τῶν δὲ ἄλλων οὐ μεμνησθαι.

μζ. Ἐγκωμιαστικούς λέγομεν τόπους, οἷς χρώμεθα ἐπὶ ἐπαίνου καὶ ἐπὶ ψόγου· οὐ γὰρ μόνον ἐπὶ ἐπαίνου· τὸ γὰρ ἐγκώμιον διαιρεῖται εἰς ἐγκώμιον καὶ ψόγον· τοῖς 10 δ' αὐτοῖς κεφαλαίοις καὶ ἐπαινοῦμεν καὶ ψέγομεν. ³⁷

μθ'. Τουτέστι τὸ τίς· θεραπεύομεν δὲ αὐτὸ τρόποις τίσιν; καὶ λογισμὸν ἀποδιδόντες ὧν λέγομεν· ἢ ἐξ ³⁸ ἐγκωμίου τοῦ εἰπόντος, ἃς ἔχει τό· ³⁹ „ὥς δὲ ἐγὼ τινας ἤκουσα ἀνδρὸς οὐδαμᾶς οἷου τε ψεύδεσθαι.“ ἢ ἐξ ἐπι- 15 κρίσεως ⁴⁰ ἡμετέρας. „καὶ μὰ Δι' ⁴¹ οὐδὲν ἄπιστον.“ ἐπειδὴ γὰρ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τις οὐδεμίαν ἔχει ποιότητα, καὶ πίστιν τινὰ ἐντεῦθεν πρὸς τὸν ἀκροατὴν οὐ δυνάμεθα ποιήσασθαι, θεραπεύομεν αὐτὸ τοῖς εἰρημένοις τρό- 20 ποις.

ν'. Πληρώσας τὸν περὶ τῶν ἐξεταζομένων προσώπων λόγον, λέγει ⁴² νῦν καὶ ποῖα τὰ ἀνεξετάστα, ἃ φησιν εἶναι τὸ τίς, καὶ τὰ δι' ὅλου ἰσάζοντα· τὸ μὲν γὰρ τίς ἄγνωστον οὐδεμίαν παρέξει τῷ λέγοντι ἀφορμὴν εἰς τὸ κακῶς ἱρεῖν ἢ καλῶς τι περὶ αὐτοῦ· τὰ δὲ δι' ὅλου ἰσά- 25

35 Mon. ἀντὶ τούτοις κατεπ. 36 δεῖ Par. om. 37 Litt. μή. quae sequitur, sumta est ex Syriano T. IV. p. 113. v. 26—32. τὸ μὲν οὖν πρόχειρον — ἐκτραγωδῆσομεν [Mon. ἐκτραγωδήσωμεν.] 38 ἐξ Mon. om., recepi ex Par. 2. 39 Ol. II. p. 23. 40 Sch. min. Ἐπικριτοῖς ἐστὶν ἡ τῶν φηθέντων ἐπιβεβαιώσεις ὡς ἐν δημηγορῶν ἐρεῖς. καινὴν ἄρα τὴν ὑπόθεσιν διεξήλθον· ἐπικρίσεις γὰρ καὶ οἰονομὶ ἐπιλογίῃ τοῖς μετὰ λογισμοῦ ἤθηται. 41 Mon. καινὴ διὰ οὐδὲν ἃ. Ol. I. p. 15. 42 Mon. λέγειν.

ζοντα παρέξει μὲν, ἀλλ' ὅσα ἂν εἴποις κατὰ σαυτοῦ,
ἔση ταῦτα κατηγορῶν· διὰ τοῦτο ἀναγκαῖον τὸ σιωπᾶν.

να'. Τούτῳ εἰκότως τὴν πρώτην ἀπένειμι τάξιν·
διαβεβαιούμεθα γὰρ ἐνταῦθα ὑπὲρ τῆς ⁴³ ἡμῶν αὐτῶν
⁵ γνώμης, ὡς αὐτοὶ πεπραχότες· ⁴⁴ ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς στο-
χαζόμεθα τῆς τῶν πεπραχόντων γνώμης· οὐ γὰρ δυνάμε-
θα διίσχυρίζεσθαι, ἐπεὶ τοὶ ὑπόνοιαν καθ' ἡμῶν αὐτῶν
παρέχομεν τοῦ εἰδέναι τὰ τῶν ἐχθρῶν ἀκριβῶς. διὰ τοῦ-
το ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ζητήματι ἢ μίαν ἐροῦμεν ἀπολο-
¹⁰ γίαν ἢ πολλὰς οὐκ ἐναντιούμενας ἀλλήλαις, ἐν δὲ τῷ δευ-
τέρῳ καὶ πολλὰς ἐροῦμεν, καὶ ἀναιρετικές ἀλλήλων ἅτε
δὴ στοχαζόμενοι.

C a p. II.

Περὶ προσώπων μὴ ἐξεταζομένων.

νβ. Καὶ τούτῳ ¹ εὐλόγως τὴν δευτέραν ἀπένειμεν
¹⁵ τάξιν· ἰσχυρότερον γὰρ ἐστὶ ² τοῦ μετ' αὐτό· τὸ γὰρ
ἄντικρυς εἰς αὐτοὺς ³ ἀναφερόμενον τοῦ μὴ ἄντικρυς
ἀναφερομένου πῶς οὐ καθέστηκεν ἰσχυρότερον;

γγ'. Δευτέραν ἔλαχε τάξιν ταῦτα, διότι πεπλανημέ-
νους ἐπιδέχεται τοὺς λογισμούς· ὧν γὰρ ἄλλοι πεπραχα-
²⁰ σι, πῶς ἂν ὠριζμένως ἀποδοίμεν αἰτίας;

Διανύσας τὴν τῶν προσώπων ἐξέτασιν μέτειςιν ἐπὶ
τὴν τῶν πραγμάτων· ἡ δὲ αἰτία εἴρηται, δι' ἣν τὴν τῶν
προσώπων ἐξέτασιν πρστέραν ἐποιήσατο· διαιρεῖ τοίνυν
τὰ πράγματα κατὰ τρεῖς διαφορὰς, ἡ ἐφ' οἷς αὐτὸς ὁ
²⁵ πράξας κρίνεται, ἡ ἐφ' οἷς ἑτέρου πράξαντος ἄντικρυς
εἰς αὐτὸν ἀναφέρεται τὸ πραχθέν, ἡ ἐφ' οἷς ἑτέρου πρά-
ξαν-

43 Mon. τῶν. 44 Mon. πεπραχόντες et πεπραχόντων.

1 Mon. τούτων. 2 Mon. τι. 3 Mon. ἡμῶν.

ξαντος οὐκ ἄντικρυς ἀναφέρεται τὸ πραχθὲν εἰς αὐτόν·
 τὰς ⁴ μὲν οὖν δύο τὰς πρώτας διαφορὰς ἅπαντες παρα-
 δέχονται, τὴν δὲ τρίτην μόνος εἰσήνεγκεν Ἑρμογένης, ἣν
 καλεῖ μεταξὺ, περὶ ἧς μικρὸν ὕστερον ἐροῦμεν· ἰστέον δὲ,
 ὡς τινες κατὰ ἔνδεκα τρόπους διαιροῦσι τὰ πράγματα· ⁵
 φασὶ γάρ, ὅτι ἢ ἐφ' οἷς εἰπέ τις κρίνεται, ἢ ἐφ' οἷς
 δέον εἰπεῖν, οὐκ εἰπέν· ἢ ἐφ' οἷς ἑτέρου εἰπόντος ἄντι-
 κρυς εἰς αὐτόν ἀναφέρεται, ἢ ἐφ' οἷς ἑτέρου εἰπόντος
 οὐκ ἄντικρυς ἀναφέρεται εἰς αὐτόν· καὶ πάλιν ἢ ἐφ' οἷς
 ἔπραξέ τις ἢ ἐφ' οἷς δέον πράξαι, ἢ ἐφ' οἷς ἑτέρου ¹⁰
 πράξαντος ἄντικρυς ἀναφέρεται εἰς αὐτόν, ἢ ἐφ' οἷς
 ἑτέρου πράξαντος οὐκ ἄντικρυς ἀναφέρεται εἰς αὐτόν.
 ἢ ἐκ πάθους, οἷον νέος πλούσιος συνεχῶς εἰς τὴν ἀκρό-
 πολιν ἀφορῶν ⁵ ἑδάκρυε, καὶ κρίνεται τυραννίδος ἐπιθέ-
 σεως· ἢ ἐφ' οἷς κέκτηται· παρὰ Δημοσθένει εὐρέθη ἡ ¹⁵
 εἰκὼν Φιλίππου καὶ κρίνεται προδοσίας· ἑνδεκάτῃ διαφο-
 ρά, φασίν, ἡ τοῦ συμβουλευτικοῦ εἵδους, μηδὲ μίαν ἔχου-
 σα ⁶ κοινωνίαν πρὸς τὰς εἰρημίνας. Γελοιότατῃ ⁷ δὲ ἡ
 τοιαύτη διαιρέσις· ἀνάγεται γὰρ ἅπαντα ὑπὸ τὰς ἑκτε-
 θείσας τῷ τεχνογράφῳ τρεῖς διαφορὰς· εἴτε γὰρ ἐν λό- ²⁰
 γοις εἴη τὰ ζητούμενα, εἴτε ἐν πράξεσι, πράγματα κα-
 λεῖται· ὅσα γὰρ μὴ πρόσωπα, ταῦτα πράγματα ὀνομά-
 ζομεν· ταῦτά φασὶ παραλελοιπέναι τὸν τεχνικὸν οἱ τῆς
 τῶν πραγμάτων ἀπολελειμμένοι διαιρέσεως· ἐκεῖνα γὰρ,
 καθὰ μεμαθήκαμεν, δεῖ πράγματα καλεῖν, τὰ τὴν ἀφορ- ²³
 μὴν τῆς κατηγορίας παρέχοντα, καὶ τὰ ἐν τῇ ὑποθέσει

⁴ Mon. τὰ. Sch. min.: Τῶν πραγμάτων τὰ μὲν κατὰ τὸ εὐ-
 θύς, τὰ δὲ κατὰ τὸ ἰσχηματισμὸν· κατὰ τὸ εὐθύς μὲν, ὅτε τὸ
 ἀληθές τις ἀπολογεῖται, οὐκ εἰμὶ ἱερόσυλος, κατὰ δὲ τὸ ἰσχηματισμέ-
 νον, ὡς ἐπὶ τοῦ αἰρουμένου τὴν φυγὴν νίσου, διὰ τὴν ἐπὶ μοιχείᾳ
 τοῦ πατρὸς φήμην ἐν τῇ γυναικί· ἰσχηματισμένως γὰρ φησὶ βούλε-
 σθαι φεύγειν. ⁵ Par. 1. ἀφορῶν εἰς τὴν ἀκρ. ⁶ Mon.
 ἔχουσι. ⁷ Mon. γελοιότατα.

εὐρισκόμενα, καὶ πρὸς πίστιν φερόμενα τοῦ ἐγκλήματος·
 ταῦτα δὲ πάντα ἐν λόγοις καὶ ἐν ἔργοις ζητεῖται, καὶ
 πρὸς ἀπόδειξιν φέρεται τοῦ ἐγκλήματος· ἡ δὲ περὶ τοῦ
 συμβουλευτικοῦ ζήτησις οὐκ ἀπόβλητος· τὴν γὰρ ⁸ συμ-
 5 βουλὴν, φασίν, ὑπ' οὐδεμίαν ἐστίν ⁹ ἀνάγειν ¹⁰ τῶν
 εἰρημένων τῷ τεχνογράφῳ διαφορῶν· οἷον τὸ δεῖν βοη-
 θεῖν Ὀλυνθίοις ὑπὸ ποίαν ἂν τις τῶν εἰρημένων ἀνάγοι
 διαφορὰν; ἀλλ' ἐκεῖνό γε ἐχρῆν εἰδέναι, ὥς ἕτερόν ἐστι
 τὸ πιστούμενον καὶ ἕτερα τὰ πιστωτικά· πιστούμενον
 10 γὰρ ἐστὶν αὐτὸ τὸ ζητούμενον, πιστωτικά δὲ τὰ πρὸς
 πίστιν ¹¹ λαμβανόμενα τοῦ ζητουμένου, ἅπερ καλεῖται
 πράγματα· οὕτως οὖν τὸ μὲν δεῖ βοηθεῖν Ὀλυνθίοις
 ἐστὶ τὸ ζητούμενον, ὅσα δὲ πρὸς πίστιν τούτου παρα-
 λαμβάνεται, καλεῖται πράγματα, καὶ πάντως ὑπὸ τὰς
 15 προειρημένας τῶν πραγμάτων διαφορὰς ἀνάγεται.

Ἐβδοματικὴν τὴν τῶν προσώπων διδάξας διαφορὰν,
 τρίτην ¹² τὴν τῶν πραγμάτων ἡμῖν παραδίδωσιν· ἡ
 ὅταν αὐτὸς ὁ κρινόμενος ποιήσῃ, ἡ ὅταν ἕτερος παρὰ
 τὸν κρινόμενον, ἡ ὅταν αὐτὸς τε καὶ ἕτερος, ἃ μεταξὺ
 20 τῶν προειρημένων ἐκάλεσε καὶ πρώτης δυνάμεως μὲν εἶ-
 ναι φησιν, ὅταν ἀφ' ὧν τις αὐτὸς πεποίηκε κρίνηται, καὶ
 εἰκότως· ἰσχυρότερον γὰρ εἰς κατηγορίαν τὸ ἐκ τῶν οἰ-
 κείων ¹³ ἔργων καὶ πράξεων διελέγχεσθαι· καὶ παράδει-
 γμα τίθησι τὸν τὸ νεοσφαγὲς σῶμα θάπτοντα· οὐκ αὖ-
 25 τὸς πλάσας, ἀλλ' ἐκ τῶν παλαιῶν εἰληφώς· τὸ γὰρ εἰ-
 πεῖν ὡς ὁ θάπτων, τοῦτο ¹⁴ αἰνιττομένου ¹⁵ ἐστί· δευ-
 τέρας δὲ δυνάμεως, ὅταν ἑτέρου πράξαντος ἄντικρυς εἰς
 τὸν κρινόμενον τὸ γεγονὸς ἀναφέρεται· οἷον τρισαρι-
 στέως εἰκόνα ἔστησαν οἱ πολέμιοι, καὶ προδοσίας κρίνε-
 30 ται· ἀλλαχοῦ γὰρ οὐχί. εἰς αὐτὸν δὲ τὸν τρισαριστέα

8 Par. δέ. 9 Par. ἐστίν om. 10 Mon. ἀνάγει. 11
 Mon. φέσιν. 12 Par. τριτὴν. 13 Mon. οἰκείων. 14 Mon.
 τούτου. 15 Par. 1. αἰνισσομένου.

τὸ γινόμενον φέρεται, ἐφ' ᾧ καὶ κρίνεται· τελευταίας δὲ καὶ τρίτης δυνάμεως τὰ μεταξὺ τῶν εἰρημένων ὠνόμασεν, ὅταν ἀφ' ὧν τε αὐτὸς ὁ κρίνομενος καὶ ἕτερός τις ἔπραξε τὰ τῆς ἐξετάσεως γίνηται. Ὁ δὲ Ἑρμογένης τὰ μὲν ὑφ' ἑτέρου πεπραγμένα ἐν τῷ παραδείγματι τέ- 5
 θαικε, ¹⁶ τὰ δὲ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ κρίνομένου παρέλιπεν· ἐν δὲ τῇ εἰπεῖν, ἃ μεταξὺ τούτων ἐστὶ, κακεῖνα ἐνέφηρε. μεταξὺ γὰρ τὸ ἐκατέρων ἐξηρησθαι καὶ μετέχειν ἐκατέρων ἐστίν, ἀλλὰ καὶ τῷ φάναι, διὰ δὲ τὰλλα ἐνδέχεται καὶ τοῦτο ἐξετασθῆναι, ὡς ἀναφερόμενον· τῷ δὲ εἰπεῖν 10
 τὰλλα τοῦτο ἠνίκατο· δόξειε δ' ἂν τις ἴσως μηδὲν διαφέρειν τῆς πρώτης τάξεως τὰ πεπραγμένα τῷ Ἀρχιδάμῳ, οἷον ὅτι μὴ τοὺς καρποὺς τοῦ Περικλέους ἐδήλωσε· ¹⁷
 τοῦτο γὰρ τὸ ὑπ' αὐτοῦ πεπραγμένον· ὁ γὰρ αὐτὸς ἐστὶ καὶ πεπραχὼς καὶ κρίνομενος. ὥστε οὐδὲν τῆς πρώτης 15
 τάξεως διενήνοχε, καὶ φάμεν, ὡς εἰ μὲν, ἐξ ὧν ὁ Ἀρχίδαμος ἔπραξεν, ἐκρίντο, εἶχε λόγον· νῦν δὲ οὐκ ἐξ αὐτῶν· οὐ γὰρ προδοσίας κρίνεται, ὡς τοὺς καρποὺς μὴ δηλώσας, ἀλλὰ δώρων ¹⁸ φεύγει· ὅπερ ἀνοίκειον μὲν αὐτῷ, οἰκειότατον δὲ πρὸς τὰ τῷ Περικλεῖ γεγραμμένα· τὰ 20
 δ' οὖν ὑπὸ τοῦ Ἀρχιδάμου γινόμενα εἰς οὐδὲν ἄλλο τῷ ζητουμένῳ συμβάλλεται, ἢ ὅσον εἰς αὐτὸν ἀναφέρειν τὸν Ἀρχίδαμον τὸ ὑπὸ τοῦ Περικλέους γραφέν· τοῦτο δὲ δηλοῖ τὸ „διὰ δὲ τὰλλα καὶ τοῦτο ἐνδέχεται ἐξετασθῆ-
 ναι.“

25
 νδ'. Τὸ μεταξὺ λέγεται διχῶς, εἴτε ἐπὶ τόπου, ἢ τὸ

16 Mon. τίθηκε. 17 Mon. Par. 2. ἐδήλωσε. et mox uñ δηλώσας. Sch. min. καὶ Ἀρχίδαμος. γρ. καὶ Ἀρχ. παρὰ Λακεδαιμονίους δώρων φεύγει. διὰ δὲ τὰ ἄλλα. οἷον διὰ τὴν φιλίαν, διὰ τὴν διατριβὴν τὴν ἐν τῷ Ἰσθμῷ, διὰ τὸ μὴ δηῶσαι τοὺς ἀγροῦς. Ἐνδέχεται τοῦτο ἐξετασθῆναι· ποῖον τοῦτο; τὸ περὶ τοῦ Περικλέους γραφέν ἔνθα τῶν ν' τυλάντων. 18 Mon. δώρον.

μέσον δύο τινῶν· μέσον δέ ἐστι τὸ κοινωνοῦν ἀμφοτέροις·
 ζητοῦσιν οὖν τινες, πῶς εἶπεν ἐνταῦθα τὸ μεταξὺ· ὅτι
 μὲν γὰρ οὐκ ἐπὶ τόπον ἐχρήσατο δῆλον· περὶ πραγμά-
 των ¹ γὰρ ὁ λόγος αὐτῷ. ἀλλ' οὐδὲ μέσον τῶν προκει-
 5 μένων καθεστῶς φαίνεται, καθὼ οὐδὲ κοινωνίαν ἔχει πρὸς
 αὐτά. πῶς γὰρ κοινωνεῖ, φασὶ, τὸ ² ὑφ' ἑτέρου πεπρα-
 γμένον καὶ μὴ ἄντικρυς εἰς ἡμᾶς ἀναφερόμενον τῷ ὑφ'
 ἡμῶν πεπραγμένῳ; ἢ πῶς κοινωνεῖ τὸ μὴ ἄντικρυς εἰς
 ἡμᾶς ἀναφερόμενον τῷ ἄντικρυς εἰς ἡμᾶς ἀναφερομένῳ,
 10 ὥστε λείπεται, φασὶ, μὴ εἶναι αὐτὸ μεταξὺ. Φημὶ δὲ
 ἔγωγε κοινωνίαν αὐτὸ πρὸς ἑκάτερον ἔχειν. πρὸς ³ μὲν
 οὖν τὸ δεύτερον, καθὼ ἑκάτερον ὑφ' ἑτέρου πέπραχται·
 ἢ δὲ διαφορὰ, καθὼ τὸ μὲν ἄντικρυς εἰς ἡμᾶς ἀναφέρε-
 ται, τὸ δὲ οὐκ ἄντικρυς. πρὸς δὲ τὸ πρότερον, ὅτι ἑκά-
 15 τερον διὰ τῶν ἀποδεικτικῶν σημείων κατασκευάζεται.
 διαφέρει δὲ τῷ τὸ μὲν προσεχῇ ἔχειν τὰ σημεία, τὸ δὲ
 οὐκ οὕτως, ἀλλ' ἔξωθεν λαμβανόμενα. ἀλλ' ἀντιλέγουσι
 πρὸς τοῦτό τινες. εὐρίσκεται γὰρ, φασίν, ἐν τούτῳ τὸ
 σημεῖον αὐτὸ τὸ ἀποδεικτικὸν ἀφανές· ἐξ ἀφανοῦς δὲ
 20 ἀφανές οὐκ ἂν πιστωθῇ. ἀλλ' ἐροῦμεν, ὥς τοῦτο οὐκ
 ἐνταῦθα μόνον ὁράται, ⁴ ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ συγκατασκευ-
 αζομένου σχηματισμοῦ ἥτοι ⁵ στοχασμοῦ τὸ πρῶτον ση-
 μεῖον ἀφανές. τὰ δὲ ἐξ αὐτοῦ, ⁶ τουτέστι τὰ τούτου κυ-
 τασκευαστικά φανερά, οὕτως καὶ ἐπὶ τούτου τὸ μὲν
 25 πρῶτόν ἐστιν ἀφανές, τὰ δ' ἐξῆς φανερά· οἷον ἰδωρο-
 δόκησας, Ἀρχίδαμε· τῷ ⁷ δῆλον; Περικλῆς ἔγραψεν εἰς
 δέον ἀνηλωκίνας ⁸ ὃ τάλαντα. τοῦτο ἀφανές τὸ σημεῖον.
 τὰ δὲ τούτου κατασκευαστικά φανερά· οἷον φίλος γὰρ

1 Mon. πράγματι, omisso γάρ. Par. 2. πράματος. Par. 1.
 πραγμάτων. 2 Mon. τοῦ. 3 Mon. παρὰ. 4 Mon. ὁρᾶτε.

5 σχηματισμοῦ ἥτοι Mon. om. 6 Par. τὰ δ' ἐξῆς. 7 Mon.

τὸ, scilicet. τῷ. 8 Par. 1. ἀναλωκίνας. Par. 2. ἀναλωκίνας.

ἦσθα τῷ Περικλεῖ, καὶ τοὺς αὐτοῦ οὐκ ἐδῆσας ἀγροῦς· ταῦτα γὰρ πάντα φανερά τε⁹ καὶ ἀναμφίλεκτα.

νε. Τῷ κατὰ τοῦ Ἀρχιδάμου ζητήματι μηδὲν ἀπείκ-
κέναι τὸ τοῦ ἀσώτου φησὶν, ὅς φόνου φεύγει¹⁰ ἐπὶ ἀγα-
νείᾳ τῇ πατρικῇ. ἔστι γὰρ κατὰ πάντα καὶ προσφυνές.¹¹ 5
ἐκεῖ τε γὰρ ὁ Περικλῆς εἰς δέον τὰ ν' τάλαντα ἀναλῶσαι
ἔγραψε· κἀνταῦθα ὁ πατὴρ ἀφανὴς ἐγένετο· ἐκεῖ Ἀρχί-
δαμος τοὺς καρποὺς οὐκ ἐδῆσεν· ἐνταῦθα ὁ υἱὸς ἀσώτως
ἐβίωσεν· διὰ τὰ πεπραγμένα τῷ Ἀρχιδάμῳ ἐκεῖ τὸ τῶν ν'
ταλάντων εἰς αὐτὸν ἀναφέρεται· διὰ τὰ βεβιωμένα τῷ¹² 10
ἀσώτῳ· ἐνταῦθα ἡ τοῦ πατρὸς ἀφάνεια¹³ εἰς αὐτὸν ἀπεν-
θύνεται.

νς'. Ἐπιλαμβάνονται τινες οἷα δὴ κακῶς εἰπόντος
ὅμοιον εἶναι· τόδε τὸ ζήτημα τῷ προσηρμένῳ· ἐν ἐκείνῳ
μὲν γὰρ, φασὶ, τὸ πρόσωπον ὁ Περικλῆς κύριον, ἐν δὲ 15
τούτῳ¹⁴ κοινὸν ὁ ἄσωτος. φαμὲν δὲ, ὥς ἐνταῦθα αὐτὸν περὶ
προσώπων αὐτῷ προϋπέκειτο λέγειν, ἀλλὰ περὶ πραγμά-
των· εὐρίσκομεν δὲ τὸ πρᾶγμα ἐπ' ἀμφοῖν παραπλήσιον,
ὥστε λίαν ἀμούσως¹⁵ ἐπιλαμβάνονται τοῦ τεχνικοῦ· ἐμνή-
σθη δὲ τούτου τοῦ προβλήματος, ἐπειδὴ τοῦτο μάλιστα¹⁶ 20
ἐζητεῖτο παρὰ τοῖς τεχνικοῖς.

νζ'. Βιαστικώτερον εἰσενηγέσθαι βούλονται ὑπὸ τοῦ
τεχνικοῦ τὴν τρίτην τάξιν τῶν πραγμάτων· ἀντιλεχτέον
γὰρ αὐτῷ φασιν, ὅτιπερ, εἰ καὶ τὰ μάλιστα, ὥσπερ φης ἐν

9 Par. ἐστὶ. 10 Par. καὶ ἐπὶ. 11 Mon. προσφυνές. Sch.
min. Μινουκιανοῦ εἰπόντος, εἶναι τὸν στοχασμὸν ἀτελεῖ καὶ ἐν πρά-
γματος, οὗτός φησι μὴ εἶναι, καὶ παρτίθεται τὸ τοῦ ἀσώτου ζή-
τημα· συλλογισόμενος δὴθεν, ὥς ἡ ἀφάνεια πραγμά ἐστι κρινόμε-
νον· ἰστέον δὲ, ἅτι τὸ πρᾶγμα ἐν στοχασμῷ τὸ σημεῖον ἐστὶ, τὸ
τεκμήριον δὲ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους· καὶ δεῖ ταῦτα φανερά εἶναι,
ἵνα τὸ ἀφανὲς καταστήσῃ. 12 τῷ Mon. om. 13 Mon. ἐμ-
φάνεια. 14 Par. ἐν τούτῳ δέ. 15 Mon. ἀκούσως. 16 Mon.
μάλιστα τοῦτο.

μέσον δύο τινῶν· μέσον δέ ἐστι τὸ κοινωνοῦν ἀμφοτέροις·
 ζητοῦσιν οὖν τινες, πῶς εἶπεν ἐνταῦθα τὸ μεταξύ· ὅτι
 μὲν γὰρ οὐκ ἐπὶ τόπον ἐχρήσατο δῆλον· περὶ πραγμά-
 των¹ γὰρ ὁ λόγος αὐτῷ. ἀλλ' οὐδὲ μέσον τῶν προκει-
 5 μένων καθεστῶς φαίνεται, καθὼ οὐδὲ κοινωνίαν ἔχει πρὸς
 αὐτά. πῶς γὰρ κοινωνεῖ, φασί, τὸ² ὑφ' ἑτέρου πεπρα-
 γμένον καὶ μὴ ἄντικρυς εἰς ἡμᾶς ἀναφερόμενον τῷ ὑφ'
 ἡμῶν πεπραγμένῳ; ἢ πῶς κοινωνεῖ τὸ μὴ ἄντικρυς εἰς
 ἡμᾶς ἀναφερόμενον τῷ ἄντικρυς εἰς ἡμᾶς ἀναφερομένῳ,
 10 ὥστε λείπεται, φασί, μὴ εἶναι αὐτὸ μεταξύ. Φημὶ δὲ
 ἔγωγε κοινωνίαν αὐτὸ πρὸς ἑκάτερον ἔχειν. πρὸς³ μὲν
 οὖν τὸ δεύτερον, καθὼ ἑκάτερον ὑφ' ἑτέρου πέπραχται·
 ἢ δὲ διαφορὰ, καθὼ τὸ μὲν ἄντικρυς εἰς ἡμᾶς ἀναφέρε-
 ται, τὸ δὲ οὐκ ἄντικρυς. πρὸς δὲ τὸ πρότερον, ὅτι ἐκά-
 15 τερον διὰ τῶν ἀποδεικτικῶν σημείων κατασκευάζεται.
 διαφέρει δὲ τῷ τὸ μὲν προσεχῇ ἔχειν τὰ σημεία, τὸ δὲ
 οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἔξωθεν λαμβανόμενα. ἀλλ' ἀντιλέγουσι
 πρὸς τοῦτό τινες. εὐρίσκεται γὰρ, φασίν, ἐν τούτῳ τὸ
 σημεῖον αὐτὸ τὸ ἀποδεικτικὸν ἀφανές· ἐξ ἀφανοῦς δὲ
 20 ἀφανές οὐκ ἂν πιστωθῇ. ἀλλ' ἔροῦμεν, ὥς τοῦτο οὐκ
 ἐνταῦθα μόνον ὁράται,⁴ ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ συγκατασκευ-
 αζομένου σχηματισμοῦ ἦτοι⁵ στοχασμοῦ τὸ πρῶτον ση-
 μεῖον ἀφανές. τὰ δὲ ἐξ αὐτοῦ,⁶ τουτέστι τὰ τούτου κα-
 τασκευαστικά φανερά, οὕτως καὶ ἐπὶ τούτου τὸ μὲν
 25 πρῶτόν ἐστιν ἀφανές, τὰ δ' ἐξῆς φανερά· οἷον ἰδωρο-
 δοκησας, Ἀρχίδαμε· τῷ⁷ δῆλον; Περικλῆς ἔγραψεν εἰς
 δέον ἀνηλωκίνας⁸ ν' τάλαντα. τοῦτο ἀφανές τὸ σημεῖον.
 τὰ δὲ τούτου κατασκευαστικά φανερά· οἷον φίλος γὰρ

1 Mon. πράγματι, omisso γάρ. Par. 2. πράγματος. Par. 1.
 πραγμάτων. 2 Mon. τοῦ. 3 Mon. παρά. 4 Mon. ὁρατε.

5 σχηματισμοῦ ἦτοι Mon. om. 6 Par. τὰ δ' ἐξῆς. 7 Mon.

ἢ
 τὸ, scr. τῷ. 8 Par. 1. ἀναλωκίνας. Par. 2. ἀναλωκίνας.

ἦσθα τῷ Περικλεῖ, καὶ τοὺς αὐτοῦ οὐκ ἐδήσας ἀγρούς·
ταῦτα γὰρ πάντα φανερά τε⁹ καὶ ἀναμφίλεκτα.

νέ. Τῷ κατὰ τοῦ Ἀρχιδάμου ζητήματι μηδὲν ἀπει-
κέναι τὸ τοῦ ἀσώτου φησὶν, ὅς φόνου φεύγει¹⁰ ἐπὶ ἀφα-
νείᾳ τῇ πατρικῇ. ἔστι γὰρ κατὰ πάντα καὶ προσφυνές.¹¹ 5
ἐκεῖ τε γὰρ ὁ Περικλῆς εἰς δέον τὰ ν' τάλαντα ἀναλῶσαι
ἔγραψε· κἀνταῦθα ὁ πατὴρ ἀφανὴς ἐγένετο· ἐκεῖ Ἀρχί-
δαμος τοὺς καρποὺς οὐκ ἐδήσεν· ἐνταῦθα ὁ υἱὸς ἀσώτως
ἐβίωσεν· διὰ τὰ πεπραγμένα τῷ Ἀρχιδάμῳ ἐκεῖ τὸ τῶν ν'
ταλάντων εἰς αὐτὸν ἀναφέρεται· διὰ τὰ βεβιωμένα τῷ¹² 10
ἀσώτῳ· ἐνταῦθα ἡ τοῦ πατρὸς ἀφάνεια¹³ εἰς αὐτὸν ἀπε-
θύνεται.

νς'. Ἐπιλαμβάνονται τινες οἷα δὴ κακῶς εἰπόντος
ὅμοιον εἶναι· τὸδε τὸ ζήτημα τῷ προειρημένῳ· ἐν ἐκείνῳ
μὲν γὰρ, φασί, τὸ πρόσωπον ὁ Περικλῆς κύριον, ἐν δὲ 15
τούτῳ¹⁴ κοινὸν ὁ ἄσωτος. φαμὲν δὲ, ὥς ἐνταῦθα οὐ περὶ
προσώπων αὐτῷ προϋπέκειτο λέγειν, ἀλλὰ περὶ πραγμά-
των· εὐρίσκομεν δὲ τὸ πρᾶγμα ἐπ' ἀμφοῖν παραπλήσιον,
ὥστε λίαν ἀμούσως¹⁵ ἐπιλαμβάνονται τοῦ τεχνικοῦ· ἐμνή-
σθη δὲ τούτου τοῦ προβλήματος, ἐπειδὴ τοῦτα μάλιστα¹⁶ 20
ἐζητᾷτο παρὰ τοῖς τεχνικοῖς.

νζ'. Βιαστικώτερον εἰσενηνέχθαι βούλονται ὑπὸ τοῦ
τεχνικοῦ τὴν τρίτην τάξιν τῶν πραγμάτων· ἀντιλεχτίον
γὰρ αὐτῷ φασιν, ὅτιπερ, εἰ καὶ τὰ μάλιστα, ὥσπερ φῆς ἐν

9 Par. ἴσθι. 10 Par. καὶ ἐπί. 11 Mon. προσφυνές. Sch.
min. Μινουκιανοῦ εἰπόντος, εἶναι τὸν στοχασμὸν ἀτελεῖ καὶ ἐν πρᾶ-
γματι, οὗτός φησι μὴ εἶναι, καὶ παρατίθεται τὸ τοῦ ἀσώτου ζή-
τημα· συλλογιζόμενος δὲ θεν, ὥς ἡ ἀφάνεια πρᾶγμα ἔστι κρινόμε-
τον· ἴστίον δὲ, ὅτι τὸ πρᾶγμα ἐν στοχασμῷ τὸ σημεῖόν ἐστι, τὸ
τεκμήριον δὲ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους· καὶ δεῖ ταῦτα φανερά εἶναι,
ἵνα τὸ ἀφανὲς καταστήσῃ. 12 τῷ Mon. om. 13 Mon. ἐμ-
φάνεια. 14 Par. ἐν τούτῳ δέ. 15 Mon. ἀμούσως. 16 Mon.
μάλιστα τοῦτο.

τῷ συγκατασκευαζομένῳ τὸ πρῶτον σημεῖον ἐστὶν ἀφανές. ἀλλ' οὖν τὰ τούτου ¹⁷ κατασκευαστικά ἐκ τοῦ πράγματος λαμβάνεται, ἐνταῦθα δὲ ἐκ τοῦ προσώπου· τοιγαροῦν ἂν τις ἀμείψῃ τὸ πρόσωπον, οὐκέτι μένει ἡ ζήτησις· ὥστε τὸ πρόσωπόν ἐστι τὸ παρέχον τὴν ζήτησιν, καὶ οὐ τὸ πρᾶγμα· τοιοῦτοι μὲν τῶν ἐπιλαμβανομένων οἱ λόγοι· ὁ δὲ τεχνικός τοιοῦτό φησι. τῶν κεφαλαίων τὰ μὲν ἐστὶ προσωπικά, τὰ δὲ πραγματικά. τουτέστι τὰ μὲν ἐκ τοῦ προσώπου λαμβάνεται, τὰ δὲ ἐκ τοῦ πράγματος. ὁ οὖν ἄσωτος κρινόμενος ἐρεῖ τι· ἐρεῖ δὲ, φασί, χρώμα, ¹⁸ τουτέστι μετάθεσιν αἰτίας, ὃ πραγματικόν ἐστι· τῷ πραγματι ἄρα ἡ ζήτησις· οἱ δὲ ἅπαξ ἐπιλαβόμενοι ἐξῆς καὶ πρὸς τοῦτο διαμάχονται· ψεῦδος γὰρ, φασί, τὸ εἰρημένον καὶ παραλογισμός· ἡ μὲν γὰρ πρώτη πρότασις ἀληθής, ¹⁵ ὅτι τῶν κεφαλαίων τὰ μὲν ἐστὶ προσωπικά, τὰ δὲ πραγματικά, ἡ δευτέρα δὲ παραλογιστική. οὐ γὰρ ἐρεῖ ὁ ἄσωτος κρινόμενος μετάθεσιν αἰτίας, ἀλλ' ἐρεῖ μέντοι πάντα. οὐκ ἐρεῖ δὲ μετάθεσιν αἰτίας, ἀλλὰ βούλησιν ἢ δύναμιν, καὶ οἷα προσωπικά κεφάλαια. πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἐκ τῶν ²⁰ παρὰ τῷ τεχνικῷ διελέγχειν πειρῶνται τὸν λόγον. εἰ γὰρ αὐτὸς δέδωκε, φησὶν, ἐν τοῖς διπλοῖς στοχασμοῖς εἶναι τινὰς ἑλλειπτεῖς κατὰ τὸ πρᾶγμα, πολλάκις δὲ καὶ τὸ πρόσωπον· οἷον κατὰ μὲν πρόσωπον, ἀπώλετο ἐξ ἱεροῦ χρήματα. εὐρέθησαν δύο ῥήτορες· ὁ μὲν χρυσίον κατορύττων, ὁ δὲ ²⁵ λόγον ὑπὲρ ἱεροσυλίας γράφων· καὶ ἀντεγκαλοῦσιν ἀλλήλοις. Ἐνταῦθα γὰρ τὰ μὲν πρόσωπα ἰσάζοντα κρίσιν οὐκ ¹⁹ ἐπιδέχεται· ῥήτορες γὰρ ἄμφω. τὸ δὲ πρᾶγμα ἐστὶ

17 Mon. τοῦτο. 18 Sch. min. Χρώμα τὴν μετάθεσιν τῆς αἰτίας φησὶν, ἐν ταυτῷ δὲ καὶ τὴν αἰτίαν εἶπεν· εἰρηται δὲ χρώμα ἢ παρὰ τὸ πρόφασιν παρέχειν τῆς ἀπολογίας, καὶ παρὰ τὸ χρωνύμναι ὅλον τὸν λόγον, ὥσπερ γὰρ τὸ χρώμα τυποῖ τὸ τοιοῦτον εἶδος, οὕτω καὶ ἡ μετάθεσις τῆς αἰτίας τυπαῖ τὴν ἀπολογίαν ἐν τῷ στοχασμῷ. 19 Par. 1. οὐκ om.

τὸ κρινόμενον. τοῦ δὲ κατὰ τὸ πρᾶγμα ἑλλιποῦς παράδειγμα τόδε· ἀριστεὺς ἀπέθανεν ἐπὶ σημείοις φαρμάκων, καταλιπὼν τὴν μητριὰν καὶ αἰχμάλωτον παλλακίδα, καὶ ἀντεγκαλοῦσιν ἀλλήλαις· πάλιν γὰρ ἐνταῦθα ἰσάζον ἐπ' ἁμφοτέρων τὸ πρᾶγμα οὐκ ἐξετάζεται· ἀλλ' ἡ τῶν προ-
 σῶπων ποιότης παρέχει τὴν ζήτησιν, ὅτι ἡ μὲν μητριὰ, ἡ δὲ παλλακίς· ²⁰ εἰ τοίνυν, φασί, τοῦτο δίδωσιν αὐτὸς, καὶ ὁμολογεῖ εἶναι διπλοῦν τὸν ²¹ στοχασμὸν ἀτελῆ κατὰ τὸ πρᾶγμα, ὅσπερ καὶ ²² ἀληθὴς ὁ λόγος, τί δήποτε οὐ συγχωρεῖ κατὰ τὰν ἀπλῶν τοῦτο; ὁ γὰρ διπλοῦς στοχα-
 σμὸς οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν, ἢ δύο ἀπλοῦ· ἀποδεικνύναι μὲν οὖν οὕτως ἐπειράθησαν τὴν τρίτην τῶν πραγμάτων τά-
 ξιν. ἡμῖν δὲ καὶ τοῦτο φαίνεται ὀρθῶς εἰρημένον τῷ τε-
 χνικῷ· τὰς δὲ ἀποδείξεις ἐκθήσομεν ἐν τῷ περὶ τῶν εἰδῶν τοῦ στοχασμοῦ, ἐνθα καὶ αὐτὸς ὁ τεχνικὸς διυίλεκται πλα-
 τύτερον.

νῆ. Πρὸς Μινουκιανὸν ἀποτείνεται λέγοντα, δύνασθαι εἶναι στοχασμὸν ἀτελῆ ἀπλοῦν, ἀπὸ προσώπου μόνον ἐξεταζόμενον μὴ κρινόμενον τοῦ πράγματος, ὅπερ Ἑρμογένης οὐ παραδέχεται· ἀλλὰ διπλοῦν μὲν εἶναι λέγει ³⁰ ἀτελῆ ἀπὸ τῶν προσώπων μόνων δυνάμενον ἐξετάζεσθαι· τῶν πραγμάτων μὴ κρινόμενων, ὅταν ἰσάζοντα ᾖ· ὥς τὸ ἐπιὸν δηλώσει παρ' αὐτοῦ προβεβλημένον παράδειγμα, ἀπλοῦν δὲ οὐδαμῶς, καὶ εἰκότως· ἀδύνατον γὰρ εἶναι τοῦτο καὶ ἀνεγχώρητον· ὥς ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἐπαγωνιζόμενος ³⁵ δαίκνυσιν.

νθ'. Ἐνταῦθα πρὸς Μινουκιανὸν ἀντιλέγει καὶ πειράεται κατὰ συλλογισμὸν δεῖξαι, ὅτι καὶ τὸ πρᾶγμα ἐν τῷ ἀσώτῳ ἐξετάζεται· λέγω δὲ τὸ ἀφανές· ἔστι δὲ ὁ ¹ συλλογισμὸς οὕτως· εἰ συνέστηκε τὸ ζήτημα, ἀπολογίαν ³⁰

10 Mon. Par. 2. παλλακή. Par. 1. παλλακίς. 21 τὸν Par.

στα. 22 Mon. ὅσπερ ἀληθής. 23 ὁ Mon. om.

ἔξει ὁ ἄσωτος· εἰ δὲ ἀπολογία, καὶ μετάθεσιν αἰτίας
 ἐρεῖ· εἰ δὲ ἐστὶ μετάθεσις αἰτίας, συνέχει καὶ τὰ ἀπ' ἀρ-
 χῆς ἄχρι τέλους· εἰ δὲ ἔχει τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους,
 συνέστηκε τὸ πρᾶγμα· ἰστίον δὲ, ὅτι, ὅτε τὸ πρόσωπον
 5 ἐξετάζομεν, τὰ τοῦ προσώπου μόνον ἐμπίπτει κεφάλαια,
 οἷον βούλησις, δύναμις· ὅτε δὲ τὸ πρᾶγμα, μόνον τὰ τοῦ
 πράγματος, οἷον τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, μετάθεσις,
 ὃ καὶ χρώμα καλεῖται, ἀντίληψις, πιθανὴ ἀπολογία· τὸ
 δὲ παραγραφικὸν καὶ ἡ τῶν ἐλέγχων ἀπαιτήσις ἐξωθέν
 10 ἐστὶ· ἐλλείποντος δὲ τοῦ προσώπου λείπει καὶ τὰ κεφάλαια αὐτοῦ.

ξ. Ἄνω ἐν τῇ τῶν προσώπων διδασκαλίᾳ περὶ προσ-
 ᾶπων ἀνεξετάστων λέγων παρέλαβεν ἐξισάζοντα τὸ· δύο
 νέοι πλούσιοι, ²⁴ εἰ ἐπὶ τῷ κρίνοιεν ἀλλήλους, ἀόριστον
 15 τὸ τῶν πραγμάτων καταλιπών· ἐνταῦθα δὲ περὶ πρα-
 γμάτων ἀνεξετάστων λέγων ἀναπλάττει τὸ πρόβλημα,
 καὶ λαμβάνει διαφορὰν μὲν προσώπων, ἅτινα δύναται
 ἐξετάζεσθαι, πρᾶγμα δὲ ἐξισάζον· καὶ γὰρ ἐν τοῖς προσ-
 ᾶποις διάφορός ἐστιν ἀπολογία· ἐν δὲ τοῖς πράγμασιν
 20 οὐδαμῶς· εἰ γὰρ ἕτερος αὐτῶν εἶποι τὴν ἐκ τῆς οἰκίας ἐξ-
 οδὸν τεκμήριον εἶναι τῆς μοιχείας, τούτῳ καὶ ὁ ἕτερος
 χρήσεται.

ξά. Ἐνταῦθα τὸ παράδειγμα τοῦ διπλοῦ ἀτελοῦς
 στοχασμοῦ ἀπὸ προσώπων μόνων τὴν ἐξέτασιν ἔχον· οἷα
 25 διαλλαττόντων τῶν πραγμάτων, οὐ κρίνομένων, ἅτε ἐξι-
 σαζόντων, ὅτε καὶ μόνον ὁ τεχνικός φησι μὴ δέχεσθαι
 τὸ πρᾶγμα ἐξέτασιν, ὅπερ ἐπὶ τῶν πλαστῶν στοχασμῶν
 οὐκ ἔγχωρεῖ γενέσθαι, ἐνὸς ὄντος τοῦ πράγματος, τῆς
 ἰσότητος περὶ δὲ τὸ ἔλαττον φαινομένης. Ἐπεὶ, φη-
 30 σιν, ²⁶ ἐν τοῖς ζητήμασιν εἰσὶ μὲν κεφάλαια προσωπικά,
 εἰσὶ δὲ καὶ πραγματικά, ὧν ἐστὶ καὶ ἡ τῆς αἰτίας μετά-

²⁴ Mon. add. καὶ εἶπεν. ²⁵ Mon. τι. ²⁶ ἐπεὶ φησιν
 ἐν τοῖς ζητ. usque ad litt. ξβ. Farr. habent post litt. νθ'.

θεις, τὸ οὕτω χρῶμα λεγόμενον, θαυμάζω εἰ τὸ τοιοῦ-
 το κεφάλαιον ἀποδοίη τις μὴ κρινόμενου τοῦ πράγματος·
 ἀπολογήσεται δέ, οἶμαι, ὁ ἄσωτος, καὶ ἔρεϊ τι, τουτ-
 ῆστι κρινόμενος δώσει τῆς αἰτίας μετάθεσιν· ἐρεῖ γάρ,
 διὰ τοῦτο ἀφανὴς ὁ πατήρ, ἢ ὅτι ἀποδημῶν ἐτελεύτησε, 5
 τί γὰρ τοῦ ἀποθανεῖν ἄνθρωπον ῥᾶν καὶ εὐχερέστερον;
 ἢ ὅτι λησταῖς περιέπεσεν, ἢ ξενιτεύειν διὰ φιλοσοφίαν
 προεῖλετο, καὶ πολλὰ τοιαῦτα πεπλανημένως εἰπεῖν ἀναγ-
 κη· τοιαύτη γάρ, ὅταν ἐπὶ τοῖς ὑφ' ἑτέρου πεπραγμένοις
 κρίνηται τις, ἢ τῆς αἰτίας μετάθεσις· ὃ καὶ ὁ τεχνικός 10
 διὰ τοῦ ἐρεῖ τις ἠνίκατο, ἀορίστως εἰπών· πῶς δὲ καὶ
 ἐγγωροίη πράγματος μὴ ξυμβάντος κριθῆναι πρόσωπον·
 ἐπεὶ τοί γε καὶ ἐπὶ τῶν διπλῶν στοχασμῶν, ἐφ' ὧν ἀπὸ
 μόνων προσώπων ἡ κρίσις, αἷτια τὰ πράγματα ἔστιν,
 εἰ καὶ μὴ ἐξετάσιν ἐπιδέχεται τὸ ἰσάζειν. 15

ἔββ. Διεξελθὼν τὴν τῶν προσώπων καὶ πραγμάτων
 διδασκαλίαν μέτεισιν ἐπὶ τὴν τῶν ἐξεταζομένων καὶ ἀνε-
 ξετάστων, καὶ συνῆψε τὸν περὶ τούτου λόγον τῷ προτέ-
 ρῳ, ἵνα δόξη μὴ ἐξ ἀκαίρου πεποιησθαι τὸν περὶ τῶν
 προσώπων καὶ πραγμάτων λόγον, ἀλλὰ διὰ ταῦτα· διέξ- 20
 εις τοίνυν, ὡς ἐν ὀρισμῷ περὶ τῶν ἐξεταζομένων καὶ
 ἀνεξετάστων κατὰ θείσιν καὶ ἀναίρεσιν· ἐν μὲν τῇ θείσει
 παραλαβὼν τὰ ἐξεταζόμενα, ἐν δὲ τῇ ἀναιρέσει τὰ ἀν-
 ξετάστα· καὶ τινες ἐζητήκασιν, ἀνθ' ὅτου κατὰ θείσιν
 καὶ ἀναιρεσιν τὸν λόγον προηνέγκατο, 27 καὶ οὐχ ἀπλῶς 25
 κατὰ θείσιν· περὶ γὰρ μόνων βούλεται διδάξαι ἡμᾶς τῶν
 ἐξεταζομένων· φαμὲν δὲ, ὅτι καὶ τὰ ἀνεξετάστα παρ-
 ἔλαβε πρὸς σαφῇ διδασκαλίᾳ τῶν ἐξεταζομένων, ἵνα μὴ
 λάθωμεν πολλάκις ἀνεξετάστοις 28 χρώμενοι ὡς ἐξεταζο-
 μένοις, ἀλλ' εἰδότες 29 φυλαζώμεθα· 30 εἰ δὲ τις ἀπο- 30
 ροίη, διὰ τί τὴν μὲν θείσιν τοῖς ἐξεταζομένοις, τοῖς δ'

27 Pat. προην. τὸν λόγον.

28 Mon. ἀνεξέταστα.

29

Mon. εἰ δοτιόν.

30 Pat. φυλάζωμεν.

- ἀνεξετάστοις δέδωκε τὴν ἀναίρεσιν, ἐροῦμεν, ὅτι δαικνὺς ἔργον μὲν αὐτῷ καθιεστὼς περὶ τῶν ἐξεταζομένων διαλαβεῖν, πάρεργον δὲ καὶ διὰ τὸ προκείμενον παραλαμβανόμενον, τὸ περὶ τῶν ἀνεξετάστων· τριῶν δὲ ³¹ τούτων
 5 εὐρισκομένων ἐν τοῖς δικαστηρίοις αἰεὶ, φημὶ τῶν λεγόντων προσώπων καὶ τῶν ἀκρωμένων καὶ τοῦ πράγματος, ἐκ μὲν τῶν λεγόντων τέσσαρα δεῖ ταῦτα ζητεῖν, τὸ διαφόρους εἶναι τοὺς λόγους, τὸ ἐξ ³² ἑκατέρου μέρους, τὸ πιθανοῦς, τὸ ἰσχύοντας· τὸ μὲν ³³ οὖν διαφόρους, ὥστε
 10 φυγεῖν τὸ ἰσάζον, τὸ δὲ ἐξ ἑκατέρου μέρους διὰ τὰ μονομερῇ καὶ τὰ ἀπερίστατα, τὸ δὲ πιθανοῦς διὰ τὰ ἀπίθανα· τὸ δὲ ἰσχύοντας διὰ τὰ ἀντιστρέφοντα· ὥσπερ δὲ ἐκ τῶν λεγόντων προσώπων δεῖ ταῦτα ζητεῖν, καὶ ἐκ τῶν ἀκουόντων δύο ³⁴ ταῦτα ζητητέον, τό τε μὴ προσε-
 15 λῆφθαι αὐτοὺς, καὶ τὸ δύνασθαι πέρας δοῦναι τῷ ζητούμενῳ· τοῦτο δὲ φημὶ διὰ τὰ ἄπορα, οἷον Ἀλέξανδρος ὄναρ εἶδεν, ὄνειροις μὴ πιστεύειν· ταῦτα τοίνυν αἰεὶ προσεῖναι δεῖ τῷ ζητήματι· εἰ δὲ τι τούτων ἐλλείποι, ἀσύστατον εὐθέως γενήσεται.
- 20 ξγ'. Ἐκθέμενος, φησὶ, τῶν τε προσώπων καὶ τῶν πραγμάτων διαφορὰν, φησὶν, ἐξ αὐτῶν γινώσκομεν τὰ συνεστῶτα τῶν προβλημάτων καὶ διαιρεῖσθαι δυνάμενα· ἀπὸ γὰρ τῆς τούτων ποιότητος συνίσταται τὸ ζήτημα.
 ξδ'. Καλῶς ἡ προσθήκη τοῦ διαιρεῖσθαι δυνάμενα·
 25 τὰ γὰρ συνεστῶτα καὶ διαιρεῖται· εἰ δὲ μὴ συνεστήκοι, οὐδὲ διαιρέσειν ἐπιδέχεται· ἐζήτησαν δὲ τινες πιθανῶς, διὰ τί κοινὸν τὸ ζήτημα λαμβάνει ἐπὶ τε τῶν συνεστῶτων καὶ τῶν ἀσυστάτων· εἰ γὰρ ἀσύστατα, οὐ ζήτῃματα, προβλήματα μέντοι· οὐδὲν γὰρ κωλύει προβλήματα
 30 μὴ συνεστάναι· πρὸς ὃ φάμεν, ὅτι καταχρηστικῶς ἐκάλεσε ζήτῃματα.

31 δὲ Mon. om. 32 Mon. δι. Par. &. 33 Par. τὸ μὲν.
 Mon. ὥσπερ. 34 Mon. δεῖ.

ξέ. Μετὰ τὴν τῶν προσώπων, φησὶ, καὶ τῶν πραγμάτων διάγνωσιν ἔστιν ἐπιγνῶναι καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν συντιθέμενα· ἀπὸ ³⁵ γὰρ τῆς τῶν ἀπλῶν ἀκριβοῦς διαγνώσεως ἀκριβέστερα καὶ τὰ συντιθέμενα διακρίνεται καὶ γινώσκεται. ³⁶

5

ξς'. Ἐπιλαμβάνονται αὐτοῦ ἐνταυθαῖα τινες, ὅτι ἐναντία φησὶν ἑαυτῷ, ὥσπερ ἐπιλανθανόμενος ὧν εἶπεν· ἐν μὲν γὰρ τοῖς προτέροις ἔφη μηδέποτε ἔλλείπειν τὸ πρᾶγμα· ἐνταυθα δὲ τῷ εἰπεῖν ἢ τὸ ἕτερον γε πάντως δηλοῖ ἢ τὸ πρᾶγμα ἢ τὸ πρόσωπον, καὶ οἶδε, φασὶν, ἔλλείπειν τὸ πρᾶγμα· ἐροῦμεν οὖν πρὸς τοῦτο, ὡς μάλιστα μὲν τὸ ἕτερον ἀντὶ ὠρισμένον δύναται νοεῖσθαι, ὥστε λῆγειν αὐτὸν μόνον τὸ πρόσωπον· ἔπειτα οὐδ' αὐτὸς φησι καθάπαξ μὴ ἔλλείπειν πρᾶγμα ποτε, ἀλλ' ἐπὶ μόνων τῶν ἀπλῶν· ἐπὶ μέντοι τῶν διπλῶν ³⁷ στοχασμῶν πολλάκις ¹⁵ φησὶν ἔλλείπειν, ὥστε τοῦ εἶναι ἐνταυθα τὸ λεγόμενον· καὶ ἔλλείπειν πολλάκις μὲν τὸ πρόσωπον, ὅποι τύχοι, πολλάκις δὲ τὸ πρᾶγμα ἐν τοῖς διπλοῖς στοχασμοῖς.

ξζ'. Ὁ μὲν Μινουκιανὸς πρῶτον περὶ τῶν ἀσυστάτων διαλαβὼν καὶ μετὰ ταῦτα βουλευθεὶς τῶν συνεστηκό- ²⁰ των ³⁸ λόγον ποιήσασθαι, τρεῖς περὶ τούτου παρέδωκε τρόπους· αἴτιον, συνέχον, κρινόμενον· αἴτιον μὲν καλῶν τὸν κατηγοροῦν· αὐτὸς γὰρ ἔστιν ὁ παρέχων ἀφορμὴν τῇ γραφῇ· συνέχον δὲ τὸν φεύγοντα, ἐξ αὐτοῦ γὰρ συνέχεται τὸ ζήτημα· οἷον ἐφόνευσας, οὐκ ἐφόνευσα· καὶ ²⁵

35 Par. αὐτό. 36 Mon. γινώσκεισθαι. 37 Par. 2. τοῖς διπλοῖς στοχασμοῖς. 38 Sch. min. Ὁ τεχνολόγος ὅρον ἐνταυθα συνιστάτω ζήτηματος λέγει, ἐκ τοῦ ἴνός τις πάσας ἰδέας τῶν ἀσυστάτων δηλῶν· τρία δὲ εἰσὶ τὰ ποιοῦντα τὸ ζήτημα· αἰτία, ὃ ἔστιν ἢ τοῦ κατηγοροῦ φωνή· συνέχον, ὃ ἔστιν ἢ τοῦ φεύγοντος ἀπαλογία, κρινόμενον, ὃ ἔστιν ἢ τῶν δικαστῶν ψήφος, καὶ ταῦτα τρία ποιοῦσι τὸ ζήτημα συνεστηκός· ἀσύστατον δὲ οὐ πάντα, ἀλλὰ τὸ μόνον ἔλλειπον.

- τούτων ἀμφισβήτησις γίνεται· κρίνόμενον δὲ τὴν ψῆφον τῶν δικαστῶν· αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ κρίνουσα καὶ πέρας ἐπιτιθεῖσα τοῖς ἀμφισβητουμένοις· καὶ ὁ μὲν Μινουκιανὸς οὕτως· ὁ δὲ Ἑρμογένης πολλῶ σαφέστερον περὶ τούτου παραδιδόνς τέσσαρας τρόπους τῶν συνεστώτων τιθέμενος ἅμα δι' αὐτῶν καὶ τὰ μὴ συνεστώτα διδάσκει, μεταξύ τινας λέξεις παρεμβάλων, ἣ γὰρ πρόσωπόν ἐστι καὶ πρᾶγμα κρίνόμενον· καὶ ἐστὶν οὗτος ὁ πρῶτος τρόπος· δεύτερος, ἡνίκα ἑκάτερος αὐτῶν λόγους πιθανοὺς ἔχει καὶ ἰσχυροὺς· τρίτος, ἡνίκα μὴ παρὰ τοῖς δικάζουσι προεὶληπται· τέταρτος, ἡνίκα μὴ τὸ πέρας ἀδύνατον· τὰ μὲν οὖν τρία τοῦ Μινουκιανοῦ γενικά ἐστιν, ὥσπερ ἀσυστάτων· ἃ δὲ αὐτὸς ὁ τεχνικὸς καταλέγει, εἶδη τυγχάνει κάκεῖνα εἰς ταῦτα ἀναφέρεται· οἷον τὸ μονομερές, ὃ αὐτὸς τέθεικεν, ἐπὶ τὸ συνέχον ἀνάγεται· ἐστὶ γὰρ ἀσθενές, ἀπὸ τοῦ φεύγοντος καὶ ἀσύστατον διὰ τὸ μὴ εὐπορεῖν ἀπολογίαν τὸν πορνοβοσκόν· ἐστὶ δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ κατηγοροῦ μονομερές ἐπὶ τὸ αἴτιον ἀναγόμενον· οἷον ὠραίου μειρακίου πολλοὶ ἤρων· μὴ τυγχάνοντες ἀνήρτων ἑαυτούς· ἔφυγε τὸ μειράκιον· χρόνῳ ὕστερον κατήλθε καὶ κρίνεται φόνου· ἐνταῦθα γὰρ ἡ τοῦ κατηγοροῦ ἐκλείπει φωνή· οὐ γὰρ ἂν εἴποι, ὅτι ὀφείλεις πορνεύειν· καὶ τὸ ἀπίθανον δὲ καὶ τὸ προεὶλημμένον ἐπὶ τὸ αἴτιον ἀνάγεται· οὔτε γὰρ ὁ κατηγορῶν μοιχείας Σωκράτους πιστεύεται, οὔτε ὁ τὴν γυναῖκα κρίνων τὴν ἐπιδείξασαν ἐπὶ τὸν τίραννον ἄνοδον ἰσχύει τι ἐκ τῆς κατηγορίας· τὸ δὲ ἄπορον ἐπὶ τὸ κρίνόμενον· ἀπορεῖ γὰρ ὁ δικαστής, ποτέρῳ πρόσθιοιτο, πότερον τοῖς λησταῖς ἢ τῷ μάντει, οὗ λαβόντες τὴν θυγατέρα ἐπηγγείλαντο δώσειν, εἰ τάληθ' ἡ μαντεύσαιτο· εἴτα ἐκείνου εἰπόντος, ὅτι οὐ δώσετε, ἀξιούσι μὴ διδόναι· εἴτε γὰρ δοῖεν, οὐ ποιοῦσιν ἃ εἶπεν· εἴτε μὴ δοῖεν, οἱ ποιοῦσιν ἃ αὐτοὶ εἰρή-

κασιν· οὕτως ἐπὶ τὰ ³⁹ τρία τᾶλλα πάντα ἀνάγεται· ἔστι δὲ καὶ ἄλλα εἶδη ἀσυστάτων, ἀναγόμενα ἐπὶ τὰ ὀκτώ· ἃ ὡς μέρη λαμβάνεται· ὥστε εἴ τις ἀπὸ τῶν γενικῶν ἐθέλει δοκιμάζεσθαι τὰ ζητήματα, ἀπὸ τῶν τριῶν εἴσεται· εἰδικῶς δὲ ἀπὸ τῶν ὀκτώ.

5

ξή. Ὅρίζεται τὰ συνεισῆτα ἐκ τῆς διαστολῆς φανερτοποιῶν τὰ τε ἀσύστατα καὶ τὰ ἐγγὺς ἀσυστάτων· διὰ μὲν γὰρ τοῦ εἰπεῖν „τὰ μὲν γὰρ ἦτοι ἄμφω καὶ πρόσωπον ἔχοντα καὶ πρᾶγμα κρινόμενον“ ἀντιδιέστειλε τὰ ⁴⁰ ἐξ ἐνὸς μέρους ἀσύστατα· διὰ δὲ τὸ εἰπεῖν „ἢ τὸ ἕτερόν ¹⁰ γε“ πάντως τὰ ἐξ ἀμφοῖν ἀσύστατα τοῖν μεροῖν διεστέλατο, ἦγουν τὰ διόλου ἰσάζοντα· ἐκ δὲ τοῦ φάναι καὶ τοὺς ἐξ ἑκατέρου μέρους λόγους τὰ μονομερῆ ⁴¹ καὶ τὰ ἀπερίστατα καὶ τὰ ἑτερορρήπῃ· ⁴² ἐκ δὲ τοῦ εἰπεῖν σὺν τῷ πιθανῷ τὰ ἀπίθανα· τὰ ἀντιστρέφοντα δὲ ἐκ τοῦ δια- ¹⁵ φόρους εἰπεῖν· ἐκ δὲ τοῦ ταῖς πίστεσιν ἰσχυροὺς τὰ ἀδύνατα καὶ τὰ κακόπλαστα· καὶ γὰρ κακείνα ἀδύνατα, ⁴³ κατὰ θανόντων τὴν κατηγορίαν ἐπάγοντα· ἐκ δὲ τοῦ „ἔτι τε, ὕπερ ἐστὶ παρὰ τοῖς δικασταῖς τὸ τῆς κρίσεως ἀφανές, καὶ μὴ προειλημμένον τῇ κρίσει“ τὸ τῇ κρίσει ⁴⁴ ²⁰ προειλημμένον καὶ ἄδοξον· καὶ γὰρ ⁴⁵ τὸ ἄδοξον, εἰ καὶ μὴ τοῖς δικασταῖς προδιέγνωσται, ⁴⁶ ἀλλὰ τῇ γνώμῃ καὶ

39 τὰ Mon. om. 40 τὰ Mon. om. 41 Mon. μονομερῆ.

ξή. 42 Mon. ἑτερορρήπῃ. Sch. min. Πρᾶγμα καὶ πρόσωπον· τοῦτο διὰ τὸ ἀπερίστατόν φησιν· ὅπερ καὶ προσώπου καὶ πράγματος ἑλλίπεις ἐστίν· οἷον φόνος ἐγένετο καὶ κρίνει τις. ἐξ ἑκατέρου μέρους· τοῦ φεύγοντος καὶ τοῦ διώκοντος· λέγει δὲ διὰ τὸ μονομερές· σὺν τῷ πιθανῷ· τὸ ἀπίθανον αἰνιττεται, τὸ ἰσάζον φησί. ταῖς πίστεσιν ἰσχ. διὰ τὸ ἀντιστρέφον λέγει. Καὶ μὴ προειλημμ. ἵνα δῇλη ἢ ἢ τοῦ δικαστοῦ γνώμη· τοῦτο δὲ διὰ τὸ προειλημμένον. γε. καὶ μὴ προειλημμένον τῇ κρίσει. δυνάμετόν τε πέρας λαβεῖν· τοῦτο διὰ τὸ ἄπορον καὶ ἀδύνατον φασίν. 43 Mon. ἀδύνατα. 44 τὸ τῇ κρίσει Par. 1. om. 45 Mon. Par. 2. καὶ γὰρ καὶ. Par. 1. alterum καὶ om. 46 Par. 1.

πρὸ διαγνώσεως ⁴⁷ παρ' αὐτῶν τὸ πρᾶγμα μεμίσηται, ⁴⁸
καὶ ἅμα τῇ εἰσαγωγῇ τοῦ δικαστηρίου ἐκβάλλεται· διὰ
δὲ τοῦ δυνάμενόν τε πέρας λαβεῖν τὸ ἄπορον ἀπέκρινε,
καὶ τῶν συνεστώτων διέστειλε, καὶ οὕτω τὰ τε ἀσύστα-
5 τα καὶ τὰ ἐγγὺς ἀσυστάτων διὰ τοῦ ὀρισμοῦ τῶν συνε-
στάτων τῇ ἀντιδιαστολῇ συμπεριλαβὼν ἐδήλωσε τοῦτο
διὰ τῆς ἐπαγωγῆς ἐπειπών.

ξθ'. Ὅρα πῶς διὰ τοῦ ὅρου τοῦ συνισταμένου ζητή-
ματος δείκνυσιν ἡμῖν τὰ ⁴⁹ ἀσύστατά καὶ διπλῆν ἀνθ'
10 ἀπλῆς τὴν διδασκαλίαν ποιεῖται· διὰ μὲν γὰρ τοῦ εἰπεῖν
τοῦ ἐξ ἑκατέρου μέρους τὸ μονομερὲς διδάσκει· διὰ δὲ
τοῦ δεῖν σὺν τῷ πιθανῷ λέγειν τὸ ἀπίθανον καὶ ἀδύνα-
τον· διὰ δὲ τοῦ διαφόρους λόγους τοὺς δικαζομένους με-
λειτᾷ, τὸ ἐξισάζον καὶ ἀντιστρέφον· διὰ δὲ τοῦ εἰπεῖν
15 ταῖς πίστεσιν ἰσχυροὺς τὸ ἄδοξον καὶ ἀπερίστατον· διὰ
δὲ τοῦ εἰπεῖν καὶ μὴ προειλημμένον, τὸ προειλημμένον
δηλοῖ· διὰ δὲ τοῦ εἰπεῖν, δυνάμενόν τε πέρας λαβεῖν, τὸ
ἄπορον· ὥστε ὁκτὼ τρόπους εἶναι ἀσυστάτων ζητημάτων.

ο. Πρῶτόν φησιν οὐχ ἀπλῶς, ἀλλὰ κατὰ τάξιν τι-
20 νὰ, κἀνταῦθα γὰρ φυλάττει τὴν τάξιν· καὶ ὥσπερ ἐπὶ
τῶν προσώπων τῶν ἰσχυροτέρων ἀρξάμενος προῆλθεν ἐπὶ
τὰ ἀσθενέστατα, οὕτως ἐνταῦθα ἐκ τῶν μᾶλλον ἀσυ-
στάτων ἤρξατο· καθὼ γὰρ ἐστὶν ἀσύστατα, κατὰ τοῦτο
τὴν ἰσχὺν ἔχει ἐν τῷ πλεῖον εἶναι ἀσύστατα· ἄρχεται οὖν
25 ἐκ τοῦ μονομεροῦς· ἐν γὰρ τούτῳ ⁵⁰ παντελῶς οὐδὲν ἔξει

προέγνωσται. 47 Codd. προδιαγνώσεως. seiunxi πρὸ διαγν. 48 Mon. μεμίσεται. Par. 1. μιμήσεται. Par. 2. μεμίσεται. 49 Mon. τε. 50 Mon. ἐκ τούτω γάρ. Sch. min. εἰρήσεται δὲ καὶ κατ' εἶδος. Καθόλου ὡς ἐν ὀρισμῷ διαλαβὼν περὶ συνεστηκότων καὶ ἀσυστάτων, μέτεισιν ἐπὶ τὴν κατὰ μέρος ἐξέτασιν, καὶ πρῶτον περὶ ἀσυστάτων διαλαμβάνει, ἐπειδὴ σύντομος μᾶλλον ἢ τούτων καθιεστήκει διδασκαλία. Κατ' εἶδος τὰ ἀσύστατα λέγει πρὸς γνῶσιν ἀκριβῆ, καὶ λέγει ἐκάστου τὸ ὄνομα, τὸν ὄρον, τὸ

λέγειν θάτερον τῶν μερῶν, ἀλλ' ἀποτέμνεται ὁλοσχερῶς· ἐν γὰρ τῷ ἰσάζοντι, εἰ καὶ οὐκ ἰσχυρὰ τὰ λεγόμενα διὰ τὸ ἐπ' ἀμφοῖν εἶναι ταῦτα, ἀλλ' οὖν τὰ δύο πρόσωπα ὑφίσταται· ἐν δὲ τούτῳ παντελῶς τὸ ἕτερον ἀποτέμνεται· οἷον πορνοβοσκὸς δέκα ⁵¹ νέους κωμάζοντας ἐπὶ τὴν οἰ- 5 κίαν αὐτοῦ ὄρνγμα ποιήσας ἀπέκτεινε· τὸ μὲν οὖν πορνοβοσκὸς διὰ τὸ μὴ ἀντέγκλημα γενέσθαι, ἵαν γὰρ εἴποι τις, Περικλῆα δέκα νέους κωμάζοντας ἐπὶ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἀπεκτονέται, ἀντέγκλημά ἐστι, καὶ ζήτησιν ἐπιδέχεται· τὸ δέκα νέους πρὸς αὐξήσιν εἰληπταί· κωμάζοντας 10 ἐπὶ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, οἰκίον τὸ πρᾶγμα πορνοβοσκῷ· ἐξῆν γὰρ δῆπου κωμάζειν ἐπὶ πορνοβοσκοῦ οἰκίαν· ὄρνγμα ποιήσας, ⁵² ἵνα μὴ πλάττηται ⁵³ ἄγνοια· ὑποδεξάμενος ἀπέκτεινεν, ἵνα μὴ εἷη ἀνάγκη προφασίσασθαι.

οἶα. Ἐπὶ μὲν τῆς τῶν προσώπων καὶ τῶν πραγμάτων 15 διαφορᾶς ἀπὸ τῶν δυνατωτέρων ἀρξάμενος κατέληξεν εἰς τὰ ἀσθενέστερα· καὶ εἰκότως· περὶ γὰρ ἐξεταζομένων προσώπων ⁵⁴ καὶ πραγμάτων ἦν ὁ λόγος αὐτῷ, καὶ ἄς εἰκὸς προέταξε τὰ μᾶλλον ἐξεταζόμενα· ἐνταῦθα δὲ ἀπὸ τῶν ἀσθενεστέρων χωρεῖ ἐπὶ τὰ ἴττον τὸ ἀσθενὲς ἔχοντα, 20 ἄς περὶ ἀσυστάτων τὸν λόγον ποιούμενος· καὶ ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῶν ἀσυστάτων, συμπεραίνει δὲ τὸν λόγον εἰς τὰ ἐγγὺς ἀσυστάτων· ἐπ' αὐτῶν δὲ τῶν ἀσυστάτων ἄρ-

παράδειγμα, ἵνα ἐκ πάντων βεβαιώσῃ τῶν ἀσυστάτων τὴν γνώσιν.

Καὶ πρῶτόν γε ἄσ. εἶδος· ἐκ τῶν μᾶλλον ἀσυστάτων ἤρξατο· ἔχει γὰρ ἰσχύϊ ἐκ τοῦ πλείονος εἶναι ἀσύστατα. ἑκατέρωθεν· ἀπὸ τε τοῦ διώκοντος, ἀπὸ τε τοῦ φεύγοντος· τοῦτο γὰρ παρὰ τὸν δεύτερον κανόνα. Πορνοβοσκός· τὸ μονομερές τοῦ διατὶ δήλο- 5 τῷ· οὐδὲ ἐκ τοῦ πρᾶγματος ἀπολογία, τοσοῦτους γὰρ ἀνέilon, οὔτε ἐκ τοῦ ἄσχετον ὄντα διόλου. τὸ ἰσάζον· τοῦτο παρὰ τὸν πρῶτον κανόνα, οὔτε γὰρ ἀσύστατον, οὔτε πρᾶγματα ἔχει κρινόμε- 10 να, ἀλλὰ τῷ [Cod. τὸ] ἰσάζειν ἀσύστατον ποιοῦσι τὴν κρίσιν. ἄμ- φω, γρ. ἑκάτεροι. 51 Par. β. 52 Mon. ποιήσαντος. 53 Mon. πλάττηται. 54 Par. 1. καὶ πραγμάτων om.

- χεται μὲν ἀπὸ τοῦ μονομεροῦς· ἐν ᾧ ὁ μὲν ἀπολογούμενος παντάπασιν ἀσθενής, ὁ δὲ κατηγορὸς ἰσχυρός· καταλήγει δὲ εἰς τὸ ἀπερίστατον, ἐν ᾧ ἰσχυρὸς μὲν ὁ ἀπολογούμενος, τῷ κατηγορῷ δὲ ⁵⁵ οὐδεμία ἰσχὺς· τὰ δ'
⁵ ἄλλα μέσον εἰσάγει· ἐν οἷς ὑφ' ἑαυτῶν ὁ ⁵⁶ τε κατηγορούμενος καὶ ὁ κατηγορῶν ἀλισκόμενοι φαίνονται· ἐπὶ δὲ τῶν ἐγγὺς ἀσυστάτων ἀπὸ τοῦ ἐτερόροπευος μὲν ἄρχεται· ἐν ᾧ ἥττον ὁ ἐναγόμενος δύναται· εἰς δὲ τὸ κρίσει προειλημμένον καταπαύει τὸν λόγον· ἔνθεν ὁ κατηγορῶν διὰ τὸ προειληφθαι τοὺς δικαστὰς ἀποσοβεῖται
¹⁰ καὶ ἀποπέμπεται· ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τὸ κακόπλαστον, καθ' οὗ τῷ ⁵⁷ τοῦ ἐναγομένου θανάτῳ ἀδυνατεῖ ὁ ἐνάγων· ταύτῃ τῇ τάξει καὶ τῇ μεθόδῳ χρώμενος προτίθησι μὲν, ἄς λέλεκται, τὸ μονομερές· παράδειγμα δὲ πεποιήται
¹⁵ τὸν πορνοβοσκὸν, ὅς τοὺς κωμάζοντας νέους ὑποδεξάμενος ἔκτεινε, καὶ οὐδὲ μία χώρα ἀπολογίας αὐτῷ, ἅτε πορνοβοσκῶ ὄντι καὶ τὰ εἰς θεραπείαν τῶν νέων ἐπιτηδεύοντι καὶ μὴ ἔχοντι πρόφασιν ἐπ' αὐτῷ κωμάζοντας ἀποκτεῖναι ⁵⁸ τοὺς νέους.
²⁰ οἶ. Εἰδὼ ⁵⁹ γενικώτατα τῶν ἀσυστάτων ⁶⁰ δύο· ἢ γὰρ τὰ ἐναργῆ καὶ αὐτόθεν πρόδηλα οὐ ζητεῖται, ἄς ἐν ἡμέρᾳ οὐ ζητοῦμεν, εἰ ἡμέρα ⁶¹ ἐστίν· ἢ τὰ ἀδύνατα εὐρεθῆναι, οἷον εἰ ἄρτιοι οἱ ἀστέρες· λοιπὸν ἐκεῖνα ⁶² εἶναι λείπεται ζητήματα, ἃ καθ' ἑαυτὰ μὲν ἄγνωστά ἐστιν,
²⁵ ἀπὸ δὲ ζητήσεως εὐρεθῆναι δύναται· διὰ τί δὲ ἐν μὲν τῷ ὄρῳ τοῦ συνεστᾶτος ζητήματος καὶ πρώτου ἐδήλωσε περὶ τοῦ ἀπεριστάτου· ἐνταῦθα δὲ περὶ τοῦ μονομεροῦς· καὶ τελευταῖον τάττει τὸ εἶδος τῶν ἀπεριστάτων· λέγομεν ὅτι
ἐκεῖ

55. δι Mon. om. 56 Mon. οἶ. 57 Mon. τό. et mox
ἐναγομένου θανάτου. 58 Par. κτεῖναι. 59 Mon. εἰδως. 60
Par. ἀποστάτων. 61 οὐ ζητοῦμεν εἰ ἡμέρα Mon. om. 62
ἐκεῖνα Mon. om.

ἐκεῖ μὲν ἀπλῶς τὴν διδασκαλίαν ἐποιήσατο, διαλαβὼν πάντα διὰ τῶν ἐναντίων τὰ ἀσύστατα· οὐ μέντοι κατὰ τάξιν· ἐνταῦθα δὲ τῇ προσηκούσῃ τάξει χρῆται ⁶³ καὶ πᾶν ἀσύστατα τάττει ἐν ἀρχῇ· εἶτα τὰ ἥττονα, καὶ οὕτω προβαίνει κατὰ μικρὸν ἐπὶ τὰ ἰσχυρότατα. 8

ογ'. Παρὰ τὸν πρῶτον κανόνα πράγματα ἔχει κρινόμενα, ἀλλὰ τῷ ἰσάζειν ἀσύστατον ποιοῦσι τὴν κρίσιν· ἰσχυρότερον δὲ τὸ ἰσάζον τοῦ μονομεροῦς· διὸ καὶ δευτέραν εἶχεν τάξιν, ἀμφοτέρω γὰρ ἐνταῦθα λόγους ἔχουσι· κατὰ δὲ τὸ κρινόμενον ἀσύστατόν ἐστιν· ἀπορεῖ γὰρ ὁ δικαστής παραπλησίων ὄντων τῶν λόγων, τίνι ψηφίσεται· ⁶⁴ ἰαθείη δὲ, ἐὰν λάβῃ ἐν τι τῶν περιστατικῶν τρόπων οὕτως· πεφωράκασιν ἀλλήλους, ὁ μὲν πέμποντα τὸν ἄλλον γράμματα, ὁ δὲ διαλεγόμενον· τόπον δὲ, ὁ μὲν ἐπ' ἀγορᾶς, ὁ δὲ ἐπ' οἰκίας· πρόσωπον δὲ, ὁ μὲν ταῖς θεραπα- ¹⁵ νίσις, ὁ δὲ τῇ γυναικὶ αὐτῇ· χρόνον δὲ, ⁶⁵ ὁ μὲν νύκτωρ, ὁ δὲ μεθ' ἡμέραν· αἰτίαν, ἐμπρησμοῦ γενομένου· ὁ μὲν ἐξιόντα τὸν ἄλλον εἰς τὴν αὐτοῦ οἰκίαν, ὁ δὲ χρυσία τῆς γυναικὸς εὔρε παρὰ τῷ ἐτέρῳ.

οδ'. Περὶ μὲν οὖν τῆς τάξεως ἀπάντων τῶν ἀσυστά- ²⁰ των ὕστερον ἐροῦμεν· νυνὶ δὲ τὴν ἄλλην τεχνολογίαν περὶ τούτων διεξιόμεν· τὸ δὲ ὅλου τοίνυν εἰκότως προσέθηκεν· ἂν γὰρ κατὰ τι διαλλάξῃ, εὐθέως συνεστηκὸς γίνεται.

οε'. Ζητεῖται, τίνι διαφέρει τὸ ἀντιστρέφον τοῦ ἰσά- ²⁵ ζοντος· ὁρῶμεν γὰρ, ὅτι ἐπ' ἀμφοτέρων καὶ τοῖς ἀλλήλων χρῶνται λόγοις καὶ ὑπὸ τούτων ἀλίσκονται· ἡ διαφορὰ οὖν κατὰ τὸν χρόνον· ἐν μὲν γὰρ τῷ ἐξισάζοντι ὑφ' ἑαυτοῦ κατὰ τὸν αὐτὸν ἐλέγχεται χρόνον, ἐν δὲ τῷ ἀντιστρέφοντι ὑφ' ἑαυτοῦ μὲν, ἀλλ' ἐν διαφόροις αἰ πρώ- ³⁰ ται προτάσεις συνεστηκυῖαι εἰσιν· ἡ γὰρ προσθήκη ποιεῖ

63 Par. χρῆται τάξει. Mon. χρᾶται.
tum Mon. Par. 2. ἰοθείη. Par. 1. ἰαθείη.
Rhetor. VII.

64 Mon. ψηφίσεται.
65 δὲ Par. om.

τὸ ἀσύστατον, λέγω δὴ ἡ ἀποκοπὴ τῶν χρεῶν· ἐν δὲ τῷ
ἐξισάζοντι οὐ τοῦτό ἐστιν, ἀλλ' εὐθέως ἐκ πρώτης ἀσύ-
στατον φαίνεται.

ος'. Περὶ τὸν δεύτερον κανόνα· οἱ γὰρ ἰσχυρὰ τὰ
5 τῶν πίστεων αὐτοῖς, ἀλλὰ σαθρότατα· γίνεται δὲ κατὰ
τὸν κρινόμενον· ἰᾶται δὲ μᾶλλον ἐκ περιστάσεως· οἷον
ἀπῆται τις δάνειον καὶ τόκους· ὁ δὲ παρακαταθήκην γά-
σκων εἶναι οὐκ ἀπεδίδον, διήρπασέ τε τῶν αὐτοῦ χρη-
μάτων· ὁ δὲ δῆμος χρεῶν ἀποκοπὰς ἐποίησατο· καὶ ὡς δά-
10 νειον ὀφείλων ἀπαιτεῖ τὰ διαρπαγέντα χρήματα· ἔστιν
οὖν ἀπὸ χρόγου περιστάσις· χρή δὲ εἰδέναι, ὅτι τὰ μὲν
διηγηματικὰ ἐκ τῶν ἑξ̄ περιστατικῶν γίνονται· οἷον προσ-
ώπου, Ἰάσονος καὶ ⁶⁶ Μηδείας, Σκυθίδος· πράγματος,
τοῦ ἔρωτος καὶ τοῦ φόνου τοῦ ἀδελφοῦ· χρόνου, πρὸ τῶν
15 Τρωϊκῶν· αἰτίας, τοῦ χρυσοῦ δέρου· ⁶⁷ τρόπου, τῆς
φαρμακείας· ἐν δὲ τοῖς ζητήμασι πέντε ἐστί· τὸ γὰρ πρᾶ-
γμα ἐν τοῖς ἄλλοις εὐρίσκεται, καὶ οὐδεὶς μέμψεται τὸ
πρᾶγμα ἐν μεταλήψει.

οξ'. Ἰστίον, ὅτι ἐπράχθη τι τοιοῦτον Ἀθηνήσιν
20 ἀληθῶς· πολλῶν γὰρ πινήτων δανεισαμένων παρὰ τῶν
πλουσιῶν καὶ ὑποτιθεμένων γῆν, ἣν εἶχεν ἕκαστος, ἐνίων
δὲ καὶ πιπρασκομένων ὁ δῆμος ἐβουλεύετο τὴν πᾶσαν γῆν
ἀναδάσασθαι τῶν Ἀθηναίων, ὡς μὴ μόνον ἀποστερη-
θῆναι τοὺς ἰδίους, ἀ ἦσαν δεδανεικότες, ἀλλὰ καὶ τῆς
25 πολλῆς, ἧς ἐκέκτηντο γῆς, τὸ πλεον προσλαβεῖν· οὐ μὴν
ἀπέβη. Σόλων γὰρ ὑπ' ἀμφοτέρων αἵρεθεῖς τῶν μερί-
δων χρεῶν ἀποκοπὰς ποιησάμενος κατέλυσε τὴν στάσιν·
καὶ ἐκλήθη τὸ τοιοῦτον σειςάχθεια παρὰ τὸ ἀποσεῖσα-
σθαι ⁶⁸ τὸ ἄχθος τοὺς πένητας.

30 οή. Καίτοι διαφορὰ ἐστιν· ἀλλὰ φαμεν, ὅτι δεῖ λα-
βεῖν τὴν ἐπέκτασιν τοῦ χρόνου· εὐρήσομεν γὰρ οὕτως

66 καὶ Pag. 1. om. 67 Mon. δίρω. 68 Mon. συσί-
χθια παρὰ τὸν ἀπὸ σόσασθαι.

ἴσως παρεχομένους ἀλλήλοις τοὺς λόγους· ἐκεῖ μὲν κατὰ ταῦτον ἀμφοτέροι 69 παρέχονται λόγους· ἐνταῦθα δὲ ἐτέρῳ καὶ ἐτέρῳ χρόνῳ· καὶ ἐκεῖ μὲν οὐκ ἐναντιοῦται ἑαυτῷ 70 ἑκάτερος, ἀλλὰ τοὺς αὐτοὺς παρέχεται λόγους, ἴσους 71 μέντοι τοῖς τοῦ ἐναντίου· ἐνταῦθα δὲ ἐναντία 5 λέγει ἑκάτερος οἷς εἶπε πρότερον.

οθ'. Ζητητίον, διὰ τί ἄπορον αὐτὸ καλοῦμεν, ὡς τῶν ἄλλων ἀπόρων μὴ ὄντων; ρητίον δ' οὖν, ὅτι δύο ἐστὶν ἐν τοῖς λόγοις, τὰ μὲν κατασκευαστικὰ τῶν ἡμετέρων, τὰ δὲ ἀνατρεπτικὰ τῶν ἐναντίων· ἐν μὲν τοῖς ἄλ- 10 λοις τῶν κατασκευαστικῶν ἡ ἀσθένεια ποιεῖ τὸ ἀσύστατον· οὐ δυνάμεθα γὰρ ἐν ἐκείνοις τὰ οἰκεία· ἐν δὲ τούτῳ οὐ μόνον τὰ οἰκεία τις οὐ δύναται κατασκευάζειν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐναντία ὧν βούλεται πάντως κατασκευάσει· ἐν γὰρ τῷ ἐξισάζοντι οὐχ ὥδε ἔχει, ἀλλ' ἄμφο κατασκευ- 15 ἀζει τε καὶ βεβαιοῖ· εἰ καὶ τὰ μάλιστα καθ' ἑαυτοῦ τὸ ἕτερον· καὶ ὅλως ἐπὶ μὲν τῶν προλαβόντων ἡ διαχειρῖσις τῶν προσώπων ποιεῖ τὸ ἀσύστατον· ἐπὶ δὲ τοῦτου τοῦ προβλήματος καὶ ἡ φύσις τοῦ πράγματος· ὁπότερον γὰρ αὐτῶν Ἀλέξανδρος ἔλθεται, παραβαίνει τὸ ἕτερον· καὶ 20 ὅπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων πρὸ τῆς κρίσεως ὁμολόγηται, τοῦτο καὶ σιωπῶντων ἐνταῦθα τῶν ρητόρων ἀσύστατον γίνεται καὶ ἀναπόδεικτον· ἔσται δὲ τοῦτο καὶ προοιῶσι φανερώτερον ἐν τῷ περὶ τῆς τάξεως λόγῳ τῶν ἀσυστάτων, 72 εἰ μὴ νῦν ἀρκούντως διασεισαφήνισται· πῶς οὖν ἐτέρως ἐνῆν 25

69 Par. αὐτοί. 70 ἑαυτῷ Mon. om. 71 Par. ἴσως.

Sch. min. Τοῦτο παρὰ τὸν τρίτον κανόνα ἐστὶν, οὐ γὰρ ἰσχυρὰ τὰ τῶν πλείων αὐτοῖς, ἀλλὰ σαθρότερον· ποτὲ μὲν τάδε, ποτὲ δὲ τάδε διεξίσι· διαφέρει δὲ τοῦ ἰσάζοντος, ὅτι ἐκεῖ μὲν τοῖς ἀλλήλων, ἐνταῦθα δὲ τοῖς ἑαυτῶν οἱ δικάζοντες περιπίπτουσι λόγοις. κατὰ τὸ ἄπορον· τοῦτο ἀκριβῶς παρὰ τὸν τέταρτον κανόνα, οὐ γὰρ δύναται πέρας λαβεῖν. 72 Par. περὶ συντάξεως λόγῳ τῶν συστάτων.

καλεῖν τὸ καὶ τῇ φύσει τοῦ πράγματος καὶ τῇ διαχειρί-
 σει τῶν προσώπων ἀσύστατον· οὔτε γὰρ ἡ ἰσότης ἐρω-
 μένων τῶν πραγμάτων ἐποίησε τὸ ἀσύστατον, οὔτε πάλιν
 τὸ τῶν χρόνων διάφορον, ἀλλὰ τὰ ὑποκείμενα πρά-
 5 γματα διὰ τὴν προσοῦσαν ἀσθένειαν αὐτοῖς· περιγίνε-
 ται γὰρ ⁷³ τῷ βουλομένῳ συμβουλευεῖν ⁷⁴ οὐδὲν ⁷⁵ ἕτερον,
 ἢ τἀναντία πείθειν, ὧν βούλεται· ταῦτα περὶ τῆς ὀνο-
 μασίας· καὶ τοῦτο μὲν οὕτως ἐπελυσάμεθα. οἷον Ἀλέ-
 ξανδρος ὄναρ εἶδεν ὀνείροις μὴ πιστεύειν· τινὲς βούλον-
 10 ται αὐτὸ ⁷⁶ συνεστάναι, καὶ φασιν, ὅτι κατὰ Ἀριστο-
 τέλην τὰ ἀπροσδιόριστα, ἐὰν μὲν εἴη κατὰ θέσιν, μερι-
 κὸν τι σημαίνει, ἐὰν δὲ κατὰ ἀπόφασιν τὸ καθόλου·
 οἷον τοῦ μὲν προτέρου παράδειγμά ἐστιν ἄνθρωπος κα-
 λός· τοῦ δὲ δευτέρου, ⁷⁷ οὐκ ἐστιν ἄνθρωπος καλός·
 15 ἀντὶ τοῦ οὐδεὶς ἐστιν ἄνθρωπος καλός· οὕτω φασὶ
 καὶ ἐνταῦθα· κατὰ θέσιν ὄντος τοῦ ἀπροσδιόριστου, ἐξ
 ἀνάγκης τὸ μερικὸν νοοῦμεν, ὥς οὐκέτι ἄπορόν ἐστιν,
 ἀλλὰ συνεστηκός· ⁷⁸ ἐροῦμεν οὖν πρὸς τοῦτο· ὥς μάλι-
 στα μὲν οὐ δεῖ φιλοσόφων λεπτολογίας ⁷⁹ εἰσάγειν ῥητο-
 20 ρικῇ· ἔπειτα τοῦτο πλάττων οὐ καταδέχεται, ἀλλὰ φησὶ
 τὰ κατὰ ἀναίρεσιν ἀπροσδιόριστα πολλάκις ὥς μερικὸν
 τι σημαίνειν· οἷον τὸ, οὐκ ἐστιν ἄνθρωπος καλός, δύ-
 νатаι καὶ μερικὸν τι σημαίνειν, ὅταν περὶ τοῦ δεῖνος
 διαλεγώμεθα· τρίτον τὸ παρακείμενον οὐδὲ κατὰ θέσιν
 25 ἐστίν, ἀλλὰ κατὰ ἀναίρεσιν· φησὶ γὰρ μὴ πιστεύειν·
 ἐπλάνησε δὲ αὐτοὺς πρὸς τὸ μὴ νομίσαι ἀναίρεσιν τὸ
 τὸν Ἀριστοτέλην αἰεὶ τὴν κατὰ ἀναίρεσιν διὰ τῆς οὐ
 προφέρεσθαι ἀρνήσεως, οὐ διὰ τῆς μὴ ἀπαγορεύσεως,
 π. Παρὰ τὸν δ' κανόνα· οὐ γὰρ δύναται πέρας λα-

73 γὰρ Mon. om. 74 Mon. συμβουλευεῖν. 75 Par. μηδέν.
 76 Mon. αὐτῷ. 77 Par. τοῦ δὲ δευτ. οὐκ ἐστιν ἀνθρ. καλός.
 Mon. τουτῆστιν τίς ἄνθρ. καλός. 78 ὥς οὐκέτι ἀπ. ἐστιν ἀλλὰ
 συνεστηκός. Mon. om. 79 Mon. ἀπτολογίας.

βῆν· καὶ τοῦτο δὲ κατὰ τὸν κρινόμενον γίνεται ἀσύστα-
τον· θεραπεύεται δὲ προσδιορισμῶ, τῷ περιστατικῷ, τῷ
ἀπὸ χρόνου καὶ τόπου, οἷον εἰ ἐν Θράκῃ ⁸⁰ εἵπομεν,
ὄναρ εἶδεν Ἀλέξανδρος, ὀνείροις μὴ πιστεύειν· τοῖς πρό-
τερον ἢ τοῖς ὕστερον συνέστηκε· καὶ ἐπὶ τοῦ μάντεως 5
εἰ ⁸¹ εἵπομεν, ὅτι νῦν οὐ δώσετε, ⁸² συνίσταται· ἐνδέ-
χεται γὰρ ἴστερον δοῦναι τὴν κόρην αὐτῷ· κοινωνεῖ δὲ
τὸ ἄπορον τῷ ἀντιστρέφοντι κατὰ τὸ ἀμφότερα ⁸³ ἄπο-
ρον ἔχειν τὴν ἐκβασιν· διαφέρει δὲ, ὅτι ἐν μὲν τῷ ἀπό-
ρῳ ἀδύνατον εὐρεῖν πέρας, καὶ ὁ δικαστὴς εἰς ἀμφιβο- 10
λίαν γνώμης ἀφικνεῖται, ἐν δὲ τῷ ἀντιστρέφοντι ὁ δι-
καστὴς δυνηθεὶς ἂν ἕως τὸ δάνειον ἔχοντι ψηφίσασθαι
ἢ τῷ ἐτέρῳ.

πα'. Ἐν τοῖς προτέροις μὲν ἀσυστάτοις εἶπεν ὅρους,
οἷον ἐν τῷ μονομερεῖ ἔφη, ὅτι μονομερὴς ἐστίν, ἐν ᾧ 15
τὰ τῶν λόγων μὴ ἐκατέρωθεν ἰσχυρά· ἐνταῦθα δὲ οὐ
καταλέγει ⁸⁴ οὐδέν· ὅρον· δεῖ οὖν ἀναπληρῶσαι τὴν
τοῦ τεχνικοῦ χρεῖαν· ἐστὶν οὖν τὸ ἀπίθανον ἐγκλημα,
ἐναντίαν ἔχον ποιότητα τῇ τοῦ κρινομένου προσώπου·
εἰ γὰρ ἐφ' ᾧ τις εὐδοχιμῇ κρινοίτο, οὐ προσδέχονται 20
τοῦτο οἱ δικασταί· οἷον λιποταξίου κρινόντες Σωκρά-
την ἢ Ὀδυσσεά οὐκ ἀπίθανον δόξομεν λέγειν· εἰ δὲ τὸν
μὲν ἀνοίας, τὸν δὲ μαιχείας κρινόμεν, ἀσύστατον ἔσται
τὸ πρόβλημα.

πβ'. Ζητοῦσι πῶς τοῦτο λέγεται ἀπίθανον· καίτοι, 25
φασί, θάνατος ἐτιμήθη παρὰ Ἀθηναίων Σωκράτει ⁸⁵ καὶ

80 Mon. Θράκοις. 81 εἰ Mon. om. 82 Mon. δώσεται.
83 κατὰ τὸ ἀμφότερα usque ad ἐν δὲ τῷ ἀντιστρέφοντι Mon. om.
84 Mon. Par. 1. καταλήγει. Par. 1. καταλέγει. 85 Mon. Σω-
κράτην καὶ Ἀριστείδης ἐξοστρακισμένος. Sch. min. μὴ νομίσωμεν
πάντως κατὰ τὸ ἀπίθανον ἀσύστατα γίνεσθαι τὰ ζητήματα· οἷον
τι λέγω· ἀνέη τις ἐπὶ τὸν τύραννον. ἕτερος προσαπαντήσας ἀνέειπεν,
καὶ τῆς δουρὸς ἀμφισβητοῦσιν. κατὰ γὰρ τὸ ἀπίθανον δόξειεν ἂν

Ἀριστείδη ἐξοστρακισμός· φαμέν οὖν ὅτι τὸ ἀπίθανον γράφει κατονομαζόμενον παρὰ πᾶσι προσεῖναι τῷ προσώπῳ· οὐ καθ' ἕτερόν τι, οἷον Σωκράτης σώφρωνος εἶχε δόξαν· κατὰ γοῦν τὸ ἐναντίον τούτου, τουτέστι τὴν πορνείαν, τὸ ἀπίθανον γίνεται, οὐ κατ' ἄλλο τι· ὁ δὲ Σωκράτης οὐκ ἐπὶ πορνείᾳ, ἀλλ' ἐπ' ἀσεβείᾳ τετελευτηκὰς φαίνεται.

πγ'. Ζητεῖται, πῶς τάττει ἰδίᾳ τὸ ἀδύνατον; σαφές γάρ, ὅτι καὶ τὸ ἀδύνατον ἀπίθανόν ἐστι· ἔδει οὖν, 40 φασίν, εἰπεῖν ἀπίθανον καὶ ὑποδιελεῖν, ὅτι τοῦ ἀπιθά-νου τὸ μὲν δυνατόν, τὸ δὲ ἀδύνατον· λεκτέον δὲ, ὡς τὸ μὲν ἀπίθανον ἐκ τῆς ποιότητος τοῦ προσώπου γίνεται, τὸ δὲ ἀδύνατον ἐκ τῆς φύσεως τοῦ πράγματος· πῶς οἱ ν τὰ τοσοῦτον ἀλλήλων κεχωρισμένα ἐμελλεν ὑπὸ μίαν ἀρ- 45 χὴν καὶ τὸ αὐτὸ γένος ἀνάγειν· ζητεῖται ἐπὶ τούτοις, πῶς λέγει τοὺς Σιφνίους βουλευέσθαι ⁸⁶ περὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἀρχῆς ἀδύνατον εἶναι· τὸ γὰρ βουλευέσθαι ⁸⁷ ἀπίθανον μὲν ἐστίν, οὐκ ἀδύνατον δέ· ἡ δὲ λύσις, ὅτι τὸ Δημοσθενικὸν παρῳδήσεν· οὗτος γὰρ ἐν τοῖς ἰδιωτι- 80 κοῖς φησιν· ὥσπερ γὰρ ἀδύνατον Σιφνίους καὶ Μαρω-νεῖτας περὶ τῆς Ἑλλήνων ἀρχῆς βουλευέσθαι, εἴτα ἐπει-δὴ τοῦτο εἶδεν ἀμφιβαλλόμενον, ἐπήνεγκε τὸ βεβαιότερον καὶ ταῖς ἀληθείαις ἀδύνατον, ἢ τὸν Πύθιον ψεύδεσθαι.

ἀσθενές εἶναι τὸ ζήτημα, εἰ τύραννος ὢν καὶ δορυφόροις πλείστοις κομῶν ἀφύλακτος ἐάλω, ἀλλ' ὡς ἔφαμεν, ἐκεῖνο λέγει ἀπίθανον εἶναι, ᾧ μὴ δυνατόν διὰ ἱστορίαν ἐναντιοῦσθαι· παρὰ τὸν δεύτερον δὲ ἐστὶ κανόνα, οὐ γὰρ ἐκ πιθανῶν σύγκειται λόγων, ἀλλὰ ταῖς πάντων ἐναντιούμενος δόξαις οὐ συνάδοντα λέγειν ἐπιχειρεῖ. Ἀπί- 90 θανον· καὶ τοῦτο παρὰ τὸν δεύτερον κανόνα ἐστίν· οὐ γὰρ ἐκ πι-θανῶν σύγκειται λόγων, ἀλλὰ ταῖς πάντων ἀκριβῶς ἐναντιοῦται δό-ξαις, καὶ τῷ χρησμῷ τῆς Πυθίας συνάδοντα λέγειν ἐπιχειρεῖ. Πορ-νοβοσκοῦντα· πόρνas τρέφοντα. 86 Mon. Par. 2. βού-λεσθαι. Par. 1. om. περὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἀρχῆς — — — περὶ τῆς Ἑλλήνων ἀρχῆς βουλευέσθαι. 87 Par. 1. iterum βούλεσθαι.

πδ'. Τινὲς μέμφονται τὸν τεχνικὸν λέγοντες· καὶ τί⁸⁷
 ἄλογον Σιφνίους εὐτελεῖς ὄντας χρόνῳ δυνηθῆναι ἄρξαι
 τῶν Ἑλλήνων; λέγομεν, ὅτι τὰ ζητήματα πρὸς τὴν ἱστο-
 ρίαν μέχρι τῶν Ἑλληνικῶν πλάττομεν· ἐπεὶ οὖν ἐν ταύτῃ
 ἀσθενὲς δεικνύται, διὰ τοῦτο καὶ ἀδύνατον αὐτὸ παρα-
 λαμβάνομεν τὸ ἄρχειν· κοινωνεῖ δὲ τῷ ἀπόρῳ, καθὼ ἐν
 ἀμφοτέροις ἄπορον τὸ τέλος· ἀλλ' ἐκτὶ μὲν τῆς βουλῆς,
 ἐνταῦθα δὲ τῆς πράξεως· διὸ καὶ τὸν ὅρον τοῦ ἀδυνά-
 του τοιοῦτον ἐκτιθέμεθα· λόγος ἐκβασιν οὐκ ἔχων· ἰᾶται
 δὲ ἢ πράγμασιν ἢ προσώπου μεταβολῇ· εἰ γὰρ εἴποιμεν
 ἀντὶ Σιφνίων Ἀθηναίους, συνίσταται· καὶ ἀντὶ τοῦ
 ἐπιθεῖναι τὴν Ὅσσαν τῷ Ὀλύμπῳ εἴποιμεν, ὅτι βου-
 λούνται φράσαι⁸⁹ τὸν Πηνειόν, ὡς ἦν πρότερον κατὰ
 Ἡρόδοτον, συνίσταται· ἐπὶ δὲ τῆς Πυθίας, εἰ τὴν πρό-
 μαντιν εἶπω ψεύδασθαι· παρὰ πλησίως δὲ τῷ πέμπτῳ¹⁵
 παρὰ τὸν δεύτερόν ἐστι κανόνα· οὔτε γὰρ πιθανοὶ οὔτε
 ταῖς πίστεσιν ἰσχυροὶ οἱ ἐν αὐτῇ λόγοι· γίνεται δὲ ἀσύ-
 στατον κατὰ τὸ κρινόμενον.

πε'. Τὸ ἄδοξον ἐρώεται⁹⁰ τοῖς λόγοις· ἀλλ' ὅσον κατὰ
 τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ ἀσύστατον φαίνεται· οὐ τὸ εὐ-
 τελὲς δὲ ἄδοξον λέγεται, ἐπεὶ καὶ τῶν εὐτελεστάτων πρα-
 γμάτων πολλὰ ἐξέτασιν ἐπιδέχεται, ἀλλὰ τὸ κακόδοξον
 καὶ αἰσχρόν· παρὰ δὲ τὸν δεύτερόν ἐστι τοῦτο κανόνα
 καὶ τὸν τρίτον, οὔτε γὰρ προβαλεῖται⁹² πίστιν ἀνὴρ
 προαγωγὸς τῆς αὐτοῦ γυναικός· οὔτε δικαστὴς σωφρο-
 νῶν, ὅς οὐ καὶ⁹² πρὸ κρίσεως τὸν τοιοῦτον καταλείψει·
 δοκεῖ δὲ τὸ εἶδος ἐπινοεῖσθαι ἐκ τοῦ τοῦ Αἰσχίνου λό-
 γου·⁹³ ἐν ᾧ φησι κατὰ ὑπόθεσιν, ὅτι εἴ τις ἐπὶ πρα-

88 Mon. καὶ τις ἄλλογον. 89 Mon. πράξαι. Par. 2. φράξαι. —
 Herod. VII. 129. 90 Mon. ἔρωτα. Sch. min. ἄδοξον τὸ αἰσχρόν οὐ τὸ
 εὐτελὲς λέγεται· πολλὰ γε τῶν εὐτελῶν κρίσιν ἐπιδέχεται. 91 Parr.
 προβαλεῖται. Mon. παραβαλεῖται. γὰρ Mon. Par. 1. om., est in Par. 2.
 92 καὶ Par. 2. om. tam Par. 1. et 2. προκρίτως. 93 Respicit ad

γμάτων ὧν μισθώσασθαι τινὰ ἑταῖρον, εἴτα μετὰ τὴν πρᾶ-
ξιν μὴ δοῦν τὸν μισθὸν ἀπαιτοῖτο, καὶ παρελθὼν ἐπὶ
ὑμῶν λέγοι ⁹⁴ τὰ πεπραγμένα, οὐ πολλὴ κραυγὴ καὶ θό-
ρυβος ἀπαντήσεται παρ' ὑμῶν; ἐπειδὴ οὖν, ὥσπερ ὁ κα-
τήγορος ὑπέθετο τοιοῦτον πράγματος μὴ δεχομένους τοὺς
δικαστὰς τοὺς λόγους, ἀσύστατα ἐνομίσθη εἰκότως τὰ
πεπραγμένα τούτῳ.

πς'. Ἠπόρηται, τίνι διαφέρει τὸ ἄδοξον τοῦ ἀπίθάνου·
διαφέρει δὲ, καθὼ ἐν μὲν τῷ ἀπίθάνῳ τὰ περὶ τὸ
10 πρόσωπον μερικὰ ἐστὶ καὶ εἰς αὐτὸ μόνον τείνοντα τὸ
ὑποκείμενον, ἐν ⁹⁵ δὲ τῷ ἄδόξῳ καθολικὰ τὰ περὶ τὸ
πρόσωπον, ἅπερ ἐστὶ πράγματα· τὸ γὰρ ἀνὴρ τις ἐξε-
μίσθωσε τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὐχ ὑποκείμενον ἐνὸς ἔχει
ποιότητα, ἀλλὰ καθολικὰ τινὰ· ἀνὴρ γὰρ καὶ ὁ δικα-
15 στὴς καὶ ὁ κατήγορος καὶ ὁ ἀπολογούμενος· τὸ οὖν ἀπί-
θανον καὶ κατὰ πρόσωπον ἀπίθανον· τὸ δὲ ἄδοξον κα-
τὰ μόνον πρᾶγμα.

πς'. Ζητήσκειαν ἂν τινες, πῶς αὐτὸ ἀπερίστατον ἔφη,
εἴπερ αὐτόθι πρόσωπον ὑποτίθεται καὶ τόπον δὲ πάντως
20 πού καὶ χρόνον· ἐροῦμεν δὲ, ὅτι τῶν περιστατικῶν τὸ
κυριώτερον ἢ αἰτία ἐστίν· ἐπεὶ οὖν αὕτη ἐλλείπει, οὐ-
δὲ ταῦτα εὐρισκόμενα τὴν οἰκείαν δύναμιν ἀποπληροῖ·
ἐνθεν ἐκάλεσεν αὐτὸν ἀπερίστατον· ζητοῦσι δὲ, τίνι δια-
φέρει τοῦ μονομεροῦς, εἴγε παντελῶς κἀνταῦθα τὸ ἔτε-
25 ρον μέρος ἀποτεμένεται. πρῶτον μὲν οὖν τὸ μονομερὲς
οὐκ ἔχει ἐλλείπουσαν τὴν αἰτίαν· τὸ δὲ ἀπερίστατον
κατὰ τὸ μὴ ἔχειν αἰτίαν γίνεται ἀπερίστατον· ἔπειτα ὁ
κατήγορος ἐν τῷ μονομερεῖ ὅλην τὴν ἰσχὺν ἔχει· ἐνταῦθα
δὲ ὁ ἀπολογούμενος· τρίτον δὲ, ὅτι τὸ μονομερὲς εἰσά-
30 γεται εἰς δικαστήριον, ἐπειδὴ ὁ κατήγορος ἰσχύει, ὁ δὲ
κατήγορος συνίστησι τὰ δικαστήρια. τὸ δὲ ἀπερίστατον

Aesch. c. Timarch. §. 164. p. 303. Bekk.

94 Mon. λέγει.

95 Mon. οὐδὲ τὸ ἄδοξον.

οὐδὲ εἰσάγεται· οὐδὲν γὰρ ἔχει λέγειν παντελῶς ὁ διώ-
κων. πῶς οὖν φασιν αὐτὸ ἀδύνατον, οὐ λέγομεν· εἴ γε
ἀδύνατον συστήναι ἐπὶ τούτῳ δικαστήριον· λεκτέον δὲ,
ὥς τὸ μὲν ἀδύνατον οὐκ ἔχει φύσιν¹ γενέσθαι· τὸ δὲ
ἀπερίστατον ἐνδέχεται μὲν γενέσθαι, οὐ γίνεται δέ· εἰ⁵
δὲ τις ζητοῖ καὶ τὴν πρὸς τὸ ἀπίθανον αὐτοῦ διαφο-
ρὰν, ὥς ὁμοίως ἀπιθάνων ὄντων τοῦ τε Σωκράτη πορ-
νοβοσκεῖν καὶ τοῦ ἀποκηρύττειν υἱὸν ἐπ' οὐδεμιᾷ αἰτία,
εἰδέτω, ὅτι τὸ μὲν ἀπερίστατον κατὰ γε τὸ μὴ εἰσενεχθῆ-
ναι ὅλως εἰς δικαστήριον ἔχει τὴν ἀπιθανότητα, τὸ δὲ 10
ἀπίθανον μένει καὶ μετὰ τὸ εἰσενεχθῆναι ἀπίθανον·
ὑπόλοιπον ἔτι διαλαβεῖν καὶ περὶ τῆς τάξεως τῶν ἀσυ-
στάτων· ἦν τῶν μὲν παλαιότερων ἀνδρῶν οὐδὲ εἰς, ὁ δὲ
ἡμέτερος ἀνεῦρε διδάσκαλος. ἐφ' ᾧ καὶ μάλιστα ἄξιον
ἄγασθαι τὸν ἄνδρα τῆς δεξιότητος· ὁμολογηθέντος ὅτι 15
τῶν μᾶλλον ἀσύστατον τὸ μονομερὲς, ὅτι ἐν αὐτῷ ὅλως
θάτερον τῶν μερῶν ἐκλείπει, περὶ τῶν ἄλλων οὕτως ἐπι-
βλητέον, ὅτι μᾶλλον ἀσίστατον ἂν εἴη τὸ ὑφ' ἑαυτοῦ
τινα ἀλίσκεσθαι ἢ ὑφ' ἑτέρου· ἐν μὲν οὖν τῷ ἐξισάζον-
τι καὶ τῷ ἀντιστρέφοντι τοῦτο συμβαίνει ὑπὸ τῶν ἰδίων 20
λόγων ἐν ἀμφοτέροις ἀλίσκεσθαι· τούτων δὲ αὐτῶν εἰ-
κότως τὸ ἐξισάζον² προτίτακται, ἐπειδὴ ἐν τούτῳ μὲν
ὑφ' ἑαυτοῦ ἐλέγχεται κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν· ἐν δὲ τῷ
ἀντιστρέφοντι ὑφ' ἑαυτοῦ μὲν, ἀλλ' ἐν διαφόροις και-
ροῖς· ἃ γὰρ εἰπέ ποτε πρότερον, νῦν εἰς ἕλεχον αὐτοῦ 25
προμερόμεθα· τὰ δὲ ὑπόλοιπα ἐλέγχει μὲν τὸν λέγοντα,
ἐπειδὴ καὶ ἀσύστατα, ἐλέγχει δὲ οὐκ ἐξ ὧν λέγει, ἀλλ'
ἐξ ὧν ἔχει τὰ πράγματα· καὶ γοῦν αὐτόθεν τὸ ἄπορον
διὰ τὸ μὴ ἐπιδέχσθαι πέρας τὸ πρᾶγμα περιτρέπει τὸ
λεγόμενον εἰς τὸ ἐναντίον, ὅθεν καὶ πρῶτόν ἐστιν εἰκό- 30

1 Par. 1. ἐφύσεως, correctum ἐκφύσεως. Mon. ἔχει φύσεως.

Par. 2. φν cum compendio scribendi. 2 Mon. τὸ ἐξισάζοντι.

τως, τῶν ἐκ τοῦ πράγματος ἐχόντων τὸν ἔλεγχον, ὅτι οὐ
 μόνον τὸν σκοπὸν τοῦ λέγοντος ἀνατρέπει, ἀλλὰ καὶ φέρεται
 πρὸς κατασκευὴν τοῦ ἀντικειμένου· λέγοι δ' ἂν τις, ὡς
 αὐτὸς ὁ λέγων ἐνταῦθα ἑαυτὸν τοῖς λόγοις ἐλέγχει· ὥσπερ
 5 ἐν τῷ ἐξισάζοντι· τοῦτο γὰρ φησιν ὁ τεχνικός· ὅτι γὰρ
 ἂν συμβουλευῇ τις, τὸ ἐναντίον αὐτοῦ ποιεῖ, πρὸς ὃ ῥη-
 τέον, ὅτι ἐκεῖ μὲν ἡ ἐναντιότης τῶν λόγων ἐκ τῆς τῶν
 ἀποδεικτικῶν ἀσθενείας συμβέβηκεν· ἐνταῦθα δὲ ἐκ τῆς
 τῶν ὑποκειμένων, ἥτοι ἐναντιότητα ἀποδεικνυμένων· καὶ
 10 γοῦν εἴ τις τοὺς λόγους περιέλοι τοῦ ῥήτορος, ἑάσει δὲ
 ἐφ' ἑαυτῆς μένειν τὴν ὕλην, εὐρίσκεται ἑαυτὴν ἀναιροῦ-
 σα καὶ ὅλως κἂν βουλῇ χρησεται κἂν μὴ χρησεται· Ἀλέ-
 ξανδρος, πάντως τὸ ἕτερον ἀποβήσεται· οὐ γὰρ ἔνεστιν
 ἄλλως ποιεῖν· ἔστω οὖν αὕτη καθαρωτάτη διαφορὰ τοῦ
 15 ἀπόρου πρὸς τὰ ἄλλα, ὅτι ἐν ἐκείνοις μὲν ἀμφισβητεῖ-
 ται τὸ ζητούμενον, ἐνταῦθα δὲ ἑαυτὸν ἀναιρεῖ· οὗτος δὲ
 ὁ λόγος γέγονεν ἅπας, ὡς ἔλεγχος τοῦ λέγοντος γέγονεν,
 οὐκ ἐξ ὧν λέγει, ἀλλ' ἐξ ὧν ἔχει τὰ πράγματα· ἐφεξῆς
 δὲ εἰκότως τέτακται τὸ ἀπίθανον πρότερον τοῦ ἀδυνά-
 20 του· ἐπειδήπερ καὶ αὐτὸ ἐκ τῆς φύσεως τοῦ πράγματος
 παρέχει τὸν ἔλεγχον· οὐ μέντοι χρεὼν ἄλλως ὑπὸ τοῦ
 ῥήτορος ἢ οὕτως τετάχθαι· τριῶν γὰρ ὄντων περὶ ἑκα-
 στον τῶν πραγμάτων, χρήσεως τε καὶ δόξης καὶ φύσεως,
 τὰ μὲν δύο τῷ ῥήτορι ἀπονενέμονται· χρήσις τε καὶ δό-
 25 ξα, τὸ δὲ τρίτον τοῖς φιλοσόφοις, ὅπερ ἔστιν ἡ φύσις·
 αὐτῶν δὲ τῶν δύο ³ παρὰ τοῖς ⁴ ῥήτορσι κυριώτερον οἴ-
 μαι ἢ χρησίς παρ' αὐτοῖς, ἐπειδήπερ ἐξ αὐτῆς καὶ ἡ
 δόξα προέκυψεν· εἰ γὰρ τὰς φύσεις ἐπιζητοῦσι τῶν πρα-
 γμάτων ἐκ τῆς φύσεως, οἶμαι, τότε τι νομίζουσι περὶ
 30 τοῦ πράγματος ἢ οὐ νομίζουσι· διόπερ πρῶτον μὲν τὸ
 ἀπορον ἔταξεν· ἀπὸ γὰρ τῆς χρήσεως εἶχε τὴν βλάβην.
 δεύτερον δὲ τὸ ἀπίθανον, ὅπερ αὐτοῦ τοῦ ῥήτορος ἴδιον·

³ δὲ δύο Mon. om.

⁴ τριῶν Par. 1. om.

τρίτον δὲ τὸ ἀδύνατον, ὥς πάρεργον εἶπεν καὶ μάλιστα
 μὲν οὐδέποτε παρὰ τοῖς ῥήτορσιν ἀξιούμενον λόγων, εἰ
 δὲ ποτε παραληφθῇ,⁵ εἰς ἄλλου κατασκευὴν λαμβάνεται.
 ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου παραδείγματος, ὅπερ καὶ
 ταῖς ἀληθείαις ἐστὶν ἀδύνατον· ἑβδομον τὸ ἄδοξον· καὶ 5
 αὐτὸ μὲν ἐκ τῆς δόξης τῶν ἀκούντων βλαπτόμενον,
 διαφορὰν δὲ ἔχον ἐλάττονα πρὸς τὸ ἀπίθανον· τοῦτο
 γάρ ἐστι τὸ ἐκ τῆς δόξης καὶ αὐτὸ βεβλαμμένον,⁶ ὅτι
 ἐν μὲν τῷ ἀπιθάνῳ ὁμοῦ τὸ πρόσωπον καὶ τὸ πρᾶγμα
 ἐναντιοῦται τᾷ λέγοντι· ἐπεὶ γὰρ συνήλθε τὸ πορνεύειν 10
 καὶ ὁ Σωκράτης, ἡ ἀπιθανότης τῷ λόγῳ προσγέγονεν,
 ἐνταῦθα δὲ τὸ πρᾶγμά ἐστι τὸ τῷ λέγοντι ἐναντιούμε-
 νον, ὅσῳ δὲ διαφέρει ὑπὸ θνοῖν πολεμεῖσθαι, ἢ ὑφ' ἑνός,
 τοσοῦτον εἰς τὸ εἶναι ἀσίστατον ἐλαττόν ἐστι τὸ ἄδοξον
 τοῦ ἀπιθάνου· τί οὖν, ἔρεϊ τις, οἱ καὶ αὐτὸ πρὸ τοῦ 15
 ἀδυνάτου τέτακται, εἴγε τῶν περὶ τὴν δόξαν βεβλαμμέ-
 νων ἐστίν, ὥς αὐτὸ δήπου βοᾷ τὸ ὄνομα· φήσαιμεν δ'
 ἂν,⁷ ὅτι περὶ τὴν καθόλου δόξαν βεβλαμμένον ἐστίν.
 τὸ γὰρ τις μόριον αὐτῷ πρόσσεστιν, ὅπερ ἀόριστον καὶ
 ἐπὶ πάντας ἦκον· τὸ δὲ καθόλου οὐ ῥητορικόν, ἀλλὰ 20
 φιλοσόφοις πρέπον·⁸ ὥστε καὶ τοῦτο κατὰ τὸ πάρεργον
 βεβλαπται· προταχθέντος οὖν τοῦ ἀπιθάνου, καθὸ ἐκ
 τῆς παρὰ τὸ μερικὸν βέβλαπται⁹ δόξης, ἐκ τῶν παρ-
 ἐργων καὶ οὐ ῥητορικῶν τὴν κατὰ φύσιν παρετήρησις
 τάξιν. ἔξ δὲ εἰσι τὰ περιστατικά. καὶ τούτων μετὰ γε 25
 τὸ πρόσωπον καὶ τὸ πρᾶγμα συνεκτικώτατον ἡ αἰτία·
 ἀπερίστατον οἷν καλεῖ τὸ μηδεμίαν προφανῇ τῆς κατη-
 γορίας ἔχον αἰτίαν. καὶ ἰστέον, ὅτι διὰ τοῦτο καὶ χρῶ-
 μα ἡ μετάθεσις τῆς αἰτίας λέγεται, ὅτι ἡ αἰτία ἐστὶν ἡ
 χρωρυνύσα τὸ ζήτημα καὶ τοιόνδε ἢ τοιόνδε ποιοῦσα. 30

5 Par. ληφθῇ. 6 Mon. βεβλημένον. 7 Mon. φήσαι
 μὴδ' ἂν. 8 Mon. Par. 2. πρέπου. Par. 1. πρέπον. 9 Par.
 ἀβέβλαπτο.

ἐνταῦθα οὖν ἐκλείπει τὸ τε πρᾶγμα καὶ τὸ τεκμήριον·
 ἐξαιρέτως δὲ τὴν αἰτίαν καλεῖ περιστάσιν διὰ τὸ μὴ δύ-
 νασθαι ἄνευ ταύτης, εἰ ¹⁰ πρόσωπα εἶη καὶ πράγματα,
 τὸ ζήτημα σύστασιν ἐπιδέξασθαι, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ προκει-
 5 μένου· ἔστι μὲν γὰρ πρόσωπον ὁ πατήρ· ἔστι δὲ καὶ
 πρᾶγμα τὸ ἀποκηρῦξαι· ἀλλ' ἐπὶ τὸ ¹¹ κυριώτερον ἡ αἰ-
 τία λείπει, ἀσύστατον· εἰ δὲ λέγοι τις, ἀλλ' ἔχει τὴν τοῦ
 πατρὸς ἐξουσίαν, ἐροῦμεν, ἀλλ' οὐκ ἀρκοῦσαν πρὸς δι-
 καστίαν· ζητοῦσι γὰρ αἰτίαν· πῶς γὰρ οὐκ ἄτοπον τὴν
 10 φύσιν ἑαυτῇ πολεμεῖν καὶ ἀλλοτριοῦν τοὺς παῖδας μὴ
 ὑποκειμένης αἰτίας· τὸ γὰρ συνέχον ταῦτα μάλιστα ἡ
 αἰτία ἐστίν· ἐπὶ γὰρ τῶν προσώπων καὶ τῶν πραγμά-
 των τῶν δύο ἐκλειοιπότην γίνεται τὸ ἀσύστατον· ἐνταῦ-
 θα δὲ τῆς αἰτίας μόνης, καὶ οὕτως δὲ ὁ τρόπος παρὰ
 15 τὸν τρίτον ἐστὶ κανόνα, μηδεμίαν ἰσχυρὰν πίστιν ἐφ' οἷς
 ἐγκαλεῖ παρεχομένου τοῦ πατρὸς.

πή. Ὁν τρόπον ἀσύστατα ἐξέθετο τῶν συνισταμέ-
 νων ἐξαιρῶν αὐτὰ, οὕτω καὶ τὰ ἐγγὺς ἀσυστάτων προ-
 20 αναιρεῖ, ἵνα καθαρὰν ἡμῖν τὴν τῶν συνεστώτων παρά-
 δοσιν ποιήσῃται· καλῶς δὲ τὸ ἐγγὺς προσέειπεν. οὐ
 γὰρ τέλεια ἀσύστατά ἐστιν, ἀλλὰ μελετώμενα· τὸ γὰρ
 ἐγγὺς οὐκ αὐτὸ τί ἐστιν, ἀλλὰ προοίμιον· οὐκ ἀθρόως
 δὲ ἐπὶ τὰ συνεστώτα χωρεῖ· ἀλλ' ἐπὶ τὰ μετὰ τῶν τε
 συνεστώτων καὶ τῶν ἀσυστάτων· ταῦτα δὲ αὐτὸς ἐπε-
 25 νόησε τὰ τρία εἶδη, ἅν' ἕκαστον πάλιν ἐπὶ τρία ἀνάγε-
 ται· τὸ ἑτερορρόπεδες ἐπὶ τὸ αἷτιον· τὸ κακόπλαστον ἐπὶ
 τὸ ἀδύνατον· τὸ γὰρ τετελευτηκότα ¹² πεμφθῆναι στρα-

10 Mon. εἰ om. In Par. 1. an legendum sit εἰ an εἴτε non
 Praestiterim: Par. 2. habet εἰ. 11 τὸ Par. om. 12 Mon. τε-
 λευτηκός. Par. τετελευτηκός, scr. τετελευτηκότα. Sch. min.: Δια-
 νύσας τὴν τῶν ἀσυστάτων τεχνολογίαν μέτεισιν ἐπὶ τὴν (Cod. om.
 τὴν) τῶν ἐγγὺς ἀσυστάτων· φασὶ δὲ αὐτὰ πρῶτον ὑπὸ Ἑρμογόνους
 εὑρηθῆναι· ἰστίον δὲ, ὡς αὐτὰ γυμνασίαις ἕνεκα ἐν ταῖς μελέταις
 παραλαμβάνομεν.

τηγὸν ἀδύνατον· τὸ δὲ προειλημμένον ἐπὶ τὸ κρινόμε-
νον· ἀμοιβὴ γὰρ τῶν δικαστῶν συνίσταται.

C a p. III.

Περὶ τῶν ἐγγύς ἀσυστάτων.

πθ'. Ἐν τῷ ἑτερορρεπεῖ οἱ λόγοι γίνονται περὶ τι-
νος ἔξω τοῦ πράγματος· βουλευόμενοι γὰρ, φησὶν, Ἀθη- 5
ναῖοι, εἰ δεῖ Κριτίαν ¹ ἀποσπᾶν· τοῦτο δὲ οὐ περὶ Κρι-
τίου ἐστίν, ἀλλ' εἰ δεῖ πειθαρχεῖν τῷ νόμῳ ἢ μὴ· ἑτε-
ρορρεπεῖς δὲ λέγει, ἐπειδὴ τὸ ἐν μέρος πλεονεκτεῖ ἐκ τῆς
μεταφορᾶς τῆς πλάστιγγος· ὁ μὲν γὰρ κατήγορος φήσει,
ὅτι οὐ τιμὴ τὸ γινόμενον, ἀλλ' ἀτιμία. Ἀρμόδιος μὲν 10
γὰρ καὶ Ἀριστογείτων ² αὐθένται τυράννων, Κριτίας δὲ
τύραννος, ὥστε τὸ σώζειν αὐτὸν δι' ἐκείνων ὕβρις ἐστὶ
κατ' ἐκείνων φανερά· ὁ δὲ ἀπολογούμενος τούτοις ἀντι-
λέγειν οὐκ ἔχων ἐπὶ τὸν τῶν εἰκόνων μόνων καταφεύξε-
ται νόμον, καὶ τοῦτον προβαλεῖται κατὰ τὰ δίκαια τῆς 15
δημοκρατίας, καὶ ὅτι ταῦτα ἀνατρέπειν οὐκ εὐλογον· κοι-
νωνεῖ δὲ τὸ ἑτερορρεπὲς τῷ μονομερεῖ κατὰ τὸ μὴ ἔχειν
λόγους τὸν φεύγοντα· διαφέρει δὲ τῇ περιστάσει· ἐνταῦ-
θα γὰρ αἱ τοῦ Ἀρμοδίου εἰκόνες ³ ἐργάζονται τὴν σύ-
στασιν.

20

ρ'. Ὅτι οὐ συνεστηκὸς τὸ ἑτερορρεπὲς, ἔξ αὐτοῦ τοῦ
ὀνόματος δηλόν· τὸ γὰρ ἕτερον τῶν μερῶν μᾶλλον ἰσχύ-
ον ⁴ ἔχει· τοῦτο δὲ οὐ συνεστηκός· θέλει γὰρ τὰ συν-
εστηκότα ἰκατέρωθεν ἰσχυροτάτων πίστεων τὴν δύναμιν
ἔχειν, ἀλλ' οὐδὲ μὴν ἀσύστατόν ἐστιν παντελῶς· ἔχει 25
γὰρ τινὰ τὴν ἀπὸ τοῦ νόμου καὶ ὁ φεύγων ἀπολογίαν·

¹ Sch. min. τύραννος οὗτος ἦν. ² Sch. min. οὗτοι τυραν-
νοκτόνοι καὶ ἐτιμήθησαν. ³ Mon. αὐτοῦ Ἀρμ. εἰκότως. ⁴ Par. 1.
ἰσχύον μᾶλλον.

ισχύει μὲν γὰρ μάλιστα ὁ κατήγορος· σχεδὸν γὰρ αἱ στήλαι αὐταὶ θάνατον τοῦ Κριτίου καταψηφίζονται· ἔχει μέντοι καὶ ὁ φεύγων ἀπολογίαν τὸν νόμον.

ρ᾿. Τὸ κακόπλαστον αἰὲν ἐν μελέταις καὶ πλάσμα-
5 σιν εἰρίσκεται· οὐδέποτε δὲ ἐπὶ τῆς ἀληθείας, αἰὲν μέν-
τοι ἐκ τοῦ χρόνου ἔχει τὸ ἀμάρτημα.

ρβ'. Τοῦτο ἀδυνάτου τάξιν ἐπέχει καὶ ἔστι παρ' ἱστορίαν· πανταχόθεν μὲν γὰρ συνέστηκεν· μόνην δὲ τὴν πρὸς τὰ πρόσωπα ἐξέτασιν χωλεύουσιν ἔχει, διότι τοὺς
10 τεθνεώτας ὡς ζῶντας ὑποτίθησι· διαφέρει δὲ τοῦ ἀδυ-
νάτου τῷ χρόνῳ μόνον· οὐ γὰρ ὡς ἀδύνατα τῇ φύσει πλάττεται· φησὶ γὰρ, ὅτι μετὰ τὴν Νικίου ἐπιστολὴν γράφει τις Κλέωνα στρατηγὸν πέμπειν· ἰδοὺ γὰρ ἐνταῦθα περὶ χρόνον ἔστι τὸ ἀμάρτημα. ἡ μὲν γὰρ ἐπιστολὴ
15 ἐν τοῖς Σικελοῖς γέγονε πράγμασιν, ἐν τῇ ἑβδόμῃ ἱστο-
ρίᾳ·⁶ Κλέων δὲ ἦν τετελευτηκὼς ἐν τοῖς κατ' Ἀμφίπο-
λιν·⁷ ὅτε δὴ καὶ Βρασίδας ἐν τῇ πέμπτῃ, καὶ οὐ τοῦτο τῇ φύσει ἀδύνατον ὥσπερ ἐκείνο τὸ ζήτημα, ὅτι βούλε-
ται Ἀλέξανδρος εἰς ἡπειρον μεταθεῖναι τὰς νήσους· αὐ-
20 τικά γὰρ, εἰ τὸν καιρὸν μεταθέντες ἐν τῇ τρίτῃ ἱστορίᾳ τὸ πλάσμα ποιήσομεν, συνέστηκεν· ὃ δὴλὸν ἔστιν, ὅτι

5 διότι τοὺς τεθνεώτας — — — τῇ φύσει πλάττεται Par. 1. om. Mon. καὶ ζῶντας ὑποτ. διαφέρει δὲ τῷ ἀδυνάτῳ. correcti ex Par. 2. 6 L. VII. 8. 7 Sch. min: Ἀμφίπολις Θρακικὴ πόλις, ὑπὲρ τοῦ Ἀθηναίων, εἰς ἣν ἀποστάσαν ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ [Par. 2. Πελοποννησ.] πολέμῳ, καὶ Λακεδαιμονίων, Βρασίδου τοῦ Λακεδαιμονίου, φρουρούντων ἐπέμφθη Κλέων μετὰ Θουκυδίδου στρατηγὸς Ἀθηναίων· ἐφ' ᾧ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐξαπέστειλαν Κλεαρτίδην, καὶ γενομένης ἐμβολῆς νικῶσι Λακεδαιμόνιοι· πίπτουσι δὲ στρατηγῶν μὲν Κλέων καὶ Βρασίδας, Ἀθηναίων δὲ ἐξακόσιοι· οἱ δὲ λοιποὶ εἰς φυγὴν ἐτράπησαν. Ἀιτησάντων δὲ Ἀθηναίων, εἰρήνην πρότερον οὐ προσιεμένων, γίνονται αἱ πεντηκοντούτεες σπονδαί, ὧν οὐ μετῴχον Κορίνθιοι, Βοιωτοὶ, Χῖοι· ἀπέδοσαν δὲ καὶ τοὺς ἐν Σφακτηρίᾳ ληφθέντας. Ταῦτα Θουκυδίδης. [V. 16. seq.]

οὐ τῇ φύσει ἀδύνατον. εἰ γὰρ ἦν οὕτως, οὐδ' ἂν μετά-
 θις τοῦ χρόνου συνίσταται. ἔστι δὲ παντελῶς ἀσύστα-
 τον τὸ πρόβλημα, μωρὸν γὰρ τὸ πλάσμα. Τί οὖν, εἰποι-
 τις ἂν, καὶ πάντα τὰ ἀσύστατα οὐκ ἔστι κακότηλαστα;
 ναί· ἀλλ' ἐνθα μὲν ὁ τεχνικὸς εὗρισκεν ἴδιον ἐπιθεῖναι 5
 ὄνομα, ἐπετίθει· τὸ μὲν τυχὸν ἀπίθανον, τὸ δὲ ἀδύνα-
 τον· ἐνταῦθα δὲ ἐπειδὴ ἰδιάζον οὐχ εὔρεν ὄνομα, τῷ
 κοινῷ αὐτὸ ἐκάλεσεν. οὐ πάντως δὲ τὸ παρ' ἱστορίαν
 ἀσύστατον ἔστιν, ἀλλὰ τὸ μὴ ἐνδεχόμενον γενέσθαι,
 ὥσπερ τοῦτο τὸ Κλέωνος ζήτημα.

10

ργ'. Τρίτον εἶδος τῶν ἐγγὺς ἀσυστάτων τοῦτο, ὅπῃ
 οἱ δικασταὶ οὐκ ἀνέχονται τοῦ κρινομένου καταψηφίσα-
 σθαι. ζητητέον δὲ, διὰ τί τὸν ὅρον ἐκτιθέμενος τοῦ
 ὕγιους ζητήματος καὶ εἰπὼν, ὅτι τὸ μὴ προειλημμένον
 οὐ συνέστηκε, νῦν αὐτὸ εἰς τὰ μεταξὺ τέταχε, καὶ λέ- 15
 γομεν, ὅτι πολλὰ μὲν καὶ ἄλλαι φέρονται ἐξηγήσεις·
 ἡ δ' οὖν ἀκριβεστέρα αὕτη ἔστιν, ὅτι δύναται καὶ ἀσύ-
 στατον καὶ συνεστηκὸς, ⁸ ἀσύστατον μὲν, ἐὰν κρινῇται
 ἐν αὐτῇ τῇ πόλει· τῶν γὰρ ἀπ' αὐτῆς εὐεργετηθέντων
 οὐδεὶς καταψηφίζεται, συνιστάμενον δὲ, ἐὰν εἰς ἄλλην 20
 πόλιν ἢ κρίσις ᾗ· διὰ τί δὲ μὴ συνέστηκε παντελῶς,
 ἀλλὰ τῶν ἐμμέσων ἔστιν; ὅτι οὐ πᾶν καταψηφιοῦνται
 τῆς γυναικὸς, καὶ ἀλλαχοῦ κρίνοιτο· ἐπειδὴ πᾶσα δημο-
 κρατία μισαὶ τύραννον καὶ τῆς ⁹ ἀλλαχοῦ πρόνοϊαν ποι-
 εῖται· τὸ ζήτημα οὖν τοῦτο· εἰ μὲν παρ' ἄλλοις μελετη- 25
 θαίῃ ἂν ἴσως κατὰ αἶτημα καὶ ἐσχημάτισται, εἰδὼς γὰρ
 ὁ ἀνὴρ ἐκ τῆς μηνύσεως ὑποψίαν οὔσαν, ἀπολύεται τὸ
 ἔγκλημα διὰ τοῦ δοκαῖν κατηγορεῖν.

ρδ'. Ἐν τῷ προειλημμένῳ δεῖ τὰ αὐτὰ πρόσωπα εἶναι,
 τὸ τε τὴν εὐεργεσίαν δεξάμενον καὶ τὸ κρινόμενον· ἐπει- 30
 τοι ἐὰν ἀμείψῃ τις πρόσωπον, εὐθὺς συνεστηκὸς γίνε-

⁸ ἀσύστατον καὶ συνεστηκὸς Mon. om. ⁹ Mon. καὶ τῇ
 καὶ ἄλλ.

ται. οἷον ἂν γυνή τις αἰτία τοῦ ἀναιρεθῆναι τὸν Ἀθή-
 νησι τύραννον, ¹⁰ κρίνοιτο παρὰ Λακεδαιμονίοις μοι-
 χείας, συνεστηκὸς ἔσται· οὐκέτι γὰρ προεὶληπται· ζητοῦ-
 σι δέ, τίνι διαφέρει τοῦτο τῆς ἀντιστάσεως· ¹¹ καὶ γὰρ
 5 μείζων εὐεργεσία τοῦ φερομένου ἔγκληματος ¹² ἀντισ-
 φέρεται, ὥσπερ ἐνταῦθα· ἀλλ' ἐν μὲν τῇ ἀντιστάσει
 ὁμολογεῖται τὸ ἔγκλημα. ἀντισφύρεται δὲ ¹³ μείζον εὐ-
 εργέτημα δι' αὐτοῦ, ἐνταῦθα δὲ οὐχ οὕτως· οὐ γὰρ ὁμο-
 λογεῖται· ἔπειτα ἐν μὲν τῇ ἀντιστάσει καὶ τὸ ἔγκλημα
 10 καὶ τὸ εὐεργέτημα δεῖ δημόσιον ὑπάρχειν, ἢ εἴπερ ἰδιω-
 τικὸν τὸ ἔγκλημα, ἰδιωτικὸν εἶναι καὶ τὸ εὐεργέτημα·
 ἐνταῦθα δὲ τὸ μὲν ἔγκλημα ἰδιωτικὸν τὸ δὲ εὐεργέτημα
 δημόσιον· πρὸς δὲ τούτῳ ζητεῖται, πῶς ἀνωτέρω εἰπὼν
 χρῆναι τὰ ζητήματα ἔχειν τὸ τῆς κρίσεως ἀφανές, καὶ
 15 μὴ προεὶλημμένον, οὐκ ἔταξεν αὐτὸ ἐν τοῖς ἀσυστάτοις·
 ἀπολελόγηται οὖν πρὸς τοῦτό τινες, ὅτι τὸ τῆς κρίσεως
 προεὶλημμένον γίνεται ἢ περὶ τὸ πρόσωπον, ἢ περὶ τὸ
 πρᾶγμα· τὸ μὲν οὖν περὶ τὸ πρόσωπον τὸ ἀπίθανον.
 τὸ δὲ περὶ τὸ πρᾶγμα τὸ προεὶλημμένον· ὅτε οὖν φησὶν
 20 ἀνωτέρω προσετίθει ¹⁴ τὸ τῆς κρίσεως ἀφανές καὶ μὴ
 προεὶλημμένον περὶ τοῦ ἀπιθάνου ἔλεγον ὅπερ ἔταξεν ἐν
 τοῖς ἀσυστάτοις, ἀλλ' εὗρομεν ψεῦδος ἄντικρυς εἶναι τὸ
 εἰρημένον· ἰδίᾳ γὰρ περὶ τοῦ ἀπιθάνου εἶπεν, δι' ὧν
 προσέειπεν καὶ τοὺς ἐξ ἑκατέρου μέρους λόγους σὺν τῷ
 25 πιθάνῳ· φαμέν οὖν τὴν ἀληθεστάτην λύσιν, ὅτι ἀνωτέ-
 ρω οὐ περὶ ἀσυστάτων ἔλεγεν· ἀλλὰ περὶ τῶν μὴ συν-
 εστηκότων· οὐκέτι δὲ μὴ συνέστηκε τοῦτο εὐθέως ἀσύ-
 στατον· ἀλλ' ἐγγὺς, ὥστε λέλυται τὸ ἄπορον· περὶ δὲ
 τῆς

10 τύραννον Mon. om. recepi ex Par. 1. in Par. 1. supra li-
 neam est: τυραννήσαντα. 11 Mon. καὶ ἀντὶ στάσεως. 12
 Mon. ἐγκλήματα. 13 Mon. ἀντιφέρεται, omisso δέ. 14 προσ-
 τίθει Mon. om.

τῆς τάξεως αὐτῶν ῥητέον, ὡς κἀνταῦθα ἀπὸ ¹⁵ τῶν ἀσθενεσιτέρων ἐπὶ τὰ ἰσχυρότερα προελήλυθεν. ¹⁶ ἀσθενέστερον τοίνυν τῶν ἄλλων τὸ ἑτερὸρρέπες· σχεδὸν γὰρ ἐκινδύνευεν εἶναι μονομερές· ἐκ δὲ τῶν ὑπολειπομένων ἀσθενέστερον τὸ κακόπλαστον· τοῦτο γὰρ εἰς ἑαυτὸ βέ- 5 βλαπται· τὸ δὲ προκατελειημμένον οὐκ εἰς ἑαυτὸ ἀλλ' εἰς τὸ ἔξωθεν, τουτέστιν εἰς τὸν ἀκροατὴν. Ὅρα πῶς διὰ τοῦτο βαθέως δείκνυσιν, ὅτι καὶ καταψηφίσαιντο ἂν ¹⁷ οἱ δικασταὶ πολλάκις, οὔτε εἶπεν ἀποφαντικῶς, ἀλλὰ ἀμφιβάλλον, ἡ δὲ ἀμφιβολία τῆς γνώμης σαφηνίζει τὸ 10 ἡμῖν ἀγνοοῦμενον.

ρς'. Ὅτι περ καὶ εἴ τινα τοιαῦτα ἕτερα ἀναπλάττειν-
ται ¹⁸ ἐν τοῖς εἰρημένοις συναχθήσονται, δῆλον ἂφ' ὧν
τινες ἀνεπλάσαντο· τὰ δὲ εἰσι τὸ πάντῃ φανερόν, ὡς
εἴ τις ἀπροφασίστως ἐγκαλοῖτο φόνου ἢ κλοπῆς ἐπὶ τινι ¹⁹
ἀδήλως ἀνηρημένῳ, ἢ ἐπὶ χρήμασιν ²⁰ ἀσυμφανῶς ²⁰
συλληφθεῖσι· τοῦτο δὲ ὑπὸ τὸ ἀπερίστατον. ὅσον γὰρ
εἰς κλοπὴν οὐδεμίαν αἰτίαν εἰσενεγκὼν εὐρίσκεται ὁ κα-
τηγορούμενος· δι' εἶδος αὐτοῖς τὸ ἀπρεπὲς ἀνεπλάσθη,
οἷον ἡράσθη τις παῖς τῆς ἰδίας μητρός· συνεχωρήθη πα- 20
ρὰ τοῦ πατρὸς ἐνωθῆναι αὐτῇ· καὶ κρίνεται παρὰ τοῦ
πατρὸς ἀθεμιτομιξίας ὁ παῖς· ὑπὸ τὸ ἄδοξον δὲ τὸ τοι-
οῦτον ἀνενεχθήσεται· ἐντεῦθεν δῆλον, ὡς εἰ καὶ τι ἕτε-
ρον προσεξευρεῖν δυνηθεῖ τις, ἐν τοῖς προανατεταγμέ-
νοις τῷ τεχνικῷ ἀναχθήσεται. 25

ρς'. Φαίνεται ὁ Ἑρμογένης μὴ πάντα τοῖς πρό ²¹
αὐτοῦ πειθόμενος, ²² ἀλλὰ προσεπινοῶν ἐξ ἑαυτοῦ τὰ
παρεμμένα τοῖς παλαιότεροις, οὐδὲ μὴν πάντα τῇ φύσει

15 Mon. ὡς κἀν ἐπὶ. 16 Par. 1. προσελήλυθεν. 17 Mon.
ὅτι καταψηφίσαιντ' ἂν δικασταί· πολλάκις γὰρ εἶπεν ἀποφαντικῶς.
18 Mon. ἀπαλλάττειντο, omissio ἑτερα. 19 Par. 1. χρήμασιν.
Par. 2. ῥήμασι. Mon. κρίμασι. 20 Mon. Par. 2. ἀσυμφανῶς.
Par. 1. ἀσυμφανῶς. 21 Mon. πρός. 22 Par. 1. πειθόμενος.

τῇ οἰκίᾳ πιστεύων, ἀλλ' ὑπονοῶν καὶ τοῖς ἑαυτοῦ τινα παρ' ἑτέρων ἐπινοηθήσεσθαι· ἐνθεν προσέθηκε τὸ τάχα δ' ἂν²³ εὐρεθείη παρὰ ταῦτα εἶδη τινα.²⁴ εἰ δὲ ζητοῦν τινες, πῶς, εἴπερ εἶδη τινα ἐλλείποντα ᾗδει, οὐ ζητήσας
 5 αὐτὸς προσέθηκεν; ὅτι πρῶτον μὲν, ὥς ἐφαμεν, οὐ πάντα πιστεύει φύσει τῇ ἑαυτοῦ, ἔπειτα τὰς μὲν ἀρετὰς περιορίζομεν, αἱ δὲ κακίαι ἀπεριόριστοι· οὕτως οὖν τὰ μὲν συνεστηκότα περιορίζει, τὰ δὲ ἀσύστατα ἐνόμιζε μὴ²⁵ παντελῶς περιορίζεσθαι. προσέθηκε δὲ καὶ τὸ ἄλλα τοι-
 10 αῦτα, δηλῶν ὥς, εἰ καὶ εἰρίσχοιντο τοιαῦτα, ἀναιρεθεῖη. προστιθέασι δὲ τινες τοῦτο τὸ πάντῃ δηλὸν καὶ πάντῃ ἄδηλον, ἀχρώματον καὶ ἀναπολόγητον, πρίονα ἢ κροκο-
 δελίτην, ἥθος καὶ μάχην· τὸ κατὰ κακοήθειαν πάντα μὲν οὖν δηλὸν ἐστίν. οἷον πατὴρ φονεύσας τὸν υἱὸν κρί-
 15 νεται, ὅπερ ὁμολογουμένως ὑπὸ τὸ μονομερές ἀναχθί-
 σεται· πάντῃ δὲ ἄδηλον, οἷον πατὴρ τις ἐτελεύτησεν ἐπὶ δύο παισὶ, τελευτῶν θατέρῳ τῶν υἱῶν εἰς ὧτα διελέχθη καὶ ἀπαιτεῖ ὁ ἕτερος θησανρὸν, ὅπερ πάλιν ὑπὸ ἀπερί-
 στατον ἀνάγομεν. δεῖ γὰρ τὰ σημεῖα προσεχῇ εἶναι.
 20 οὐδένα δὲ ἐνταῦθα ἔχει λόγον ἀποδεικτικὸν τοῦ, ὅτι περὶ θησανροῦ διελέχθη· τί γὰρ μὴ μᾶλλον περὶ τοῦ φυ-
 λάττεσθαι τὸν ἀδελφὸν ἐπιβουλεύοντα, ὥστε ἡ παρα-
 λαμβανομένη αἰτία οὐ συμβαίνουσα πρὸς τὴν κατηγο-
 ρίαν οὐδὲ αἰτία ἐστί· καὶ οὕτως καθέστηκεν ἀπερίστα-
 25 τον. ἀχρώματον δὲ καὶ ἀναπολόγητον, οἷον νόμου ὄντος, παρθένους καὶ καθαρὰς εἶναι τὰς ἱερεῖας, ἱερεῖά τις εὐρέθη ἀτόκιον φέρουσα,²⁶ καὶ κρίνεται· ὅπερ ἀνάγομεν ὑπὸ τὸ μονομερές. οὐδὲν γὰρ ἔξει λέγειν ἱερεῖα. ἀλλ'.

23 Par. 1. τις εὐρεθείη.

24 Mon. εἶδη τινα ζητοῦν τινες.

ad marg. corrigitur. Sch. min.: μεταγενέστεροί τινες ἐπινοοῦσι τῷ χρόνῳ ἕτερα εἶδη· καὶ ὅτι ἀπέραντον τὸ τῶν ἀσυστάτων γένος, φύσει γὰρ ἡ κακία πρᾶγμα ποικίλον καὶ ἀμήχανον. 25 Mon. μὴ om. 26 Par. 1. φοροῦσα.

ἐρεῖ, φασὶ, διὰ τὰς τῶν δαιμόνων ἐπιφοιτήσεως καὶ ἐπι-
 βουλὰς περιτεθεῖσθαι, καὶ πῶς οὐκ ἀνόητον κομιδῇ τὸ
 τοιοῦτον· ἔδει γὰρ πρὸς τὸ μὴ ἀφαιρεθῆναι τὴν παρθε-
 νίαν φορεῖν τι ἀποτρόπαιον, οὐ μὴν πρὸς τὸ τεκεῖν. πρῶν
 δὲ ὁ ²⁷ καὶ κροκοδειλίτης· οἷον κατὰ τὸν Αἰγύπτιον μῦ- 5
 θον γυνὴ τις ἔχουσα παιδίον ἐβάδιζε πρὸς ταῖς ὄχθαις
 τοῦ ποταμοῦ· ταύτης κροκόδειλος ἀφείλετο τὸν παῖδα·
 καὶ προστίθουσιν, ὥς, εἴπερ τὰληθὲς ἐρεῖ, ἀπολήψεται
 τὸν παῖδα· ἡ δὲ ἔφη, οὐκ ἀποδώσεις· καὶ ἀξιοὶ τὸ παι-
 δίον ἀπολαβεῖν· ἐκφυγόντες οὖν ἀπὸ τοῦ μύθου ἕτερον ¹⁰
 τοιοῦτο πλάττουσιν· ὑπὸ λησταῖς ἐγένετο μάντις ἔχων
 θυγατέρα· ταύτην ἀφείλοντο ἐκεῖνοι· καὶ ὑπισχνούνται
 τὰληθὲς λέγοντι δώσειν τὴν θυγατέρα· ὁ δὲ ὥς οὐκ ἀπο-
 δώσουσιν ἀπεκρίνατο, καὶ ἀξιοὶ τὴν παῖδα λαβεῖν· κρο-
 κοδειλίτην μὲν τοῦτο τὸ πρόβλημα προσαγορεύουσι διὰ ¹⁵
 τὸν κροκόδειλον· πρῖονα δὲ ὅτι ὥσπερ ἐκεῖνος τῶν τεμ-
 νομένων σωμάτων ἀντέχεται, οὕτω καὶ ἐν τούτῳ ἀλλή-
 λων αἱ προτάσεις ἀντέχονται. Ἰστέον, ὅτι ὁμολογουμέ-
 νως ὑπὸ τὸ ἄπορον ἀναχθήσεται· ἔθος δὲ καὶ μάχη.
 οἷον πλούσιος καὶ πένης ἐχθροὶ τὰ πολιτικά πρεσβεύειν ²⁰
 ἐκρίθησαν· νόμον κελεύοντος μὴ συμπλεῖν τοὺς πρεσβευ-
 τὰς, ναυαγίῳ περιπεσὼν ὁ πένης ἀξιοὶ δεχθῆναι ἐπὶ τῆς
 νεῶς, ἐνθα καὶ ὁ πλούσιος ἔπλει· ὁ δὲ αὐτὸν οὐχ ὑπε-
 δέξατο· καὶ τελευτήσαντος κρίνεται δημοσίων ἀδικημά-
 των· τοῦτο δὲ σχεδὸν καὶ συνεστηκός ἐστιν· καὶ τινες ²⁵
 αὐτὸ μετὰστασιν νενομίκασιν ἐπὶ τὸν νόμον ἄγοντος
 τοῦ πλουσίου τὴν αἰτίαν, καὶ καλῶς ²⁸ ἂν ἔλεγον, εἰ μὴ
 τὸ πρόσωπον προεῖληπτο· τοῦτο γὰρ ἡ μετὰστασις ἔχειν
 οὐ βούλεται· ἀνάγομεν οὖν αὐτὸ ὑπὸ τὸ προκατεῖλημ-
 μένον· προκατεῖληπτο γὰρ, ὅτι ἐχθροὶ τὰ πολιτικά, ἀλλ' ³⁰
 ἐναντιοῦται πρὸς τοῦτο ἡμῖν τὸ μὴ ἐξ ὠφελείας τοῦ δι-

27 ὁ Mon. om. est in Par. 2.

28 Mon. 'καλοὺς ἂν ἔλεγον,

εἰ μὴ πρόσωπον προεῖληπτο· τοῦτο ἡμεῖροι ἔχειν οὐ β.

καστοῦ εἶναι τὴν πρόληψιν, ἀλλ' ἐξωθεν· ἐν γὰρ τῷ
 προειλημμένῳ, εἴπερ ἀνέλοι τις τὸ τὴν εὐεργεσίαν δεξά-
 μενον πρόσωπον καὶ παρ' ἑτέρῳ ποιεῖ τὸ δικανικόν, ²⁹
 εὐθὺς συνεστηκὸς γίνεται τῆς προλήψεως ἀναιρουμένης·
 5 τοῦτο δὲ οὐχ οὕτως ἐστίν· ἔστιν οὖν ἑτερορρέπες τοῦ κα-
 τηγόρου ἰσχύοντος· τὸ κατὰ κακοήθειαν δὲ, οἷον νόμος
 τὸν νόθον ἐξ ἴσου τῷ γνησίῳ κληρονομεῖν· διανέμειν δὲ
 τὴν οὐσίαν τὸν γνήσιον· ἐτελεύτησέ τις ἐπὶ παιδί γνησίῳ
 καὶ νόθῳ ἐκ δούλης· διανέμων ὁ γνήσιος τὴν οὐσίαν ἐν
 10 μιᾷ θείῃ μοίρᾳ τὴν τοῦ νόθου παιδὸς μητέρα, τὰ ἄλλα
 πάντα ἐν τῇ ἑτέρᾳ ἔθηκεν· καὶ κρίνεται κακοηθείας, ἀλ-
 λά καὶ τοῦτο ἀνάγομεν ὑπὸ τὸ ἑτερορρέπες.

ρή. Αἱ ὠφέλειαι γίνονται διχῇ κατὰ τὸ ἐκκόπτειν
 τὰ βλάπτοντα καὶ προστιθέναι τὰ χρήσιμα· οὕτω τοί-
 15 νυν ὁ τεχνογράφος προκαθάρας τὴν διδασκαλίαν, καὶ τὰ
 αὐσύστατα προανελὼν ἔρχεται ἐπὶ τὴν τῶν χρησίμων,
 τουτέστι συνεστηκόντων, διέξοδον· καὶ οἱ μόνον φησὶ
 περὶ ὅτου ποιήσεται τὸν λόγον, ἀλλὰ καὶ περὶ οὗ σιω-
 πησεται, σαφιστέραν τὴν διδασκαλίαν ποιούμενος· τί δὲ
 20 ἔστιν, ὃ φησιν εἶδους καὶ τρόπου. τὸ μὲν εἶδος ἐπὶ τῆς
 ἀπαγγελίας λαμβάνεται, τουτέστιν ἡ ἰδέα· ³⁰ ἔστι δὲ
 πενταχῆς, πανηγυρική καὶ λαμπρὰ καὶ πομπικὴ, δικα-
 νική τε καὶ εὐζωνος· ὁρῶμεν γὰρ τοὺς ἰδιωτικούς Δη-
 μοσθένους ³¹ κομιδῇ κατὰ τὴν ἐριμνεϊαν εὐζωνεστέρους·
 25 οἱ δὲ δημόσιοι σεμνότεροι μὲν τούτων, οὐ καθὸ δικανι-
 κοί, ἀλλὰ καθὸ δημόσιοι, ἥττους δὲ ὅμως τῶν συμβου-
 λευτικῶν· ὁ δὲ τρόπος ἐπὶ τῶν ὑποθέσεων λαμβάνεται τε-
 τραχῶς· ἢ γὰρ ἔστιν ἐνδοξος καὶ κατὰ τὸ πρᾶγμα καὶ
 κατὰ πρόσωπον, ἢ ἄδοξος κατ' ἀμφοτέρων, ἢ ἀμφίδοξος,
 30 ἀδόξου μὲν τοῦ πράγματος ὄντος, ἐνδόξου δὲ τοῦ προσώ-
 που, ἢ τούναντίον, ἢ παράδοξος· ἄδοξος μὲν κατ' ἀμ-

29 Mon. παῖτε δίκαιον.

30 Mon. ἐπιεία.

31 Mon.

δημοσθενικοῦ, omisso κομιδῇ.

φότερα· οἷον πορνοβοσκὸς τὰ τῶν Μουσῶν ὀνόματα ταῖς
 πόρνοις ἐπιθεῖς κρίνεται ἀσεβείας· ἐνδοξος δὲ κατ' ἀμ-
 φότερον. οἷον Θεμιστοκλῆς μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυ-
 μαχίαν συμβουλευε θύειν ³² τοῖς ἀνέμοις· καὶ γὰρ τὸ
 πρόσωπον ἐνδοξον Θεμιστοκλῆς· καὶ τὸ πρᾶγμα ἡ εὐσε- 5
 βεια· ἀμφίδοξος δὲ τοῦ μὲν προσώπου ὄντος ἐνδόξου,
 τοῦ δὲ πράγματος ἀδόξου· οἷον ³³ Περικλῆς ταῖς θειρα-
 παίνοις τὰ τῶν Μουσῶν ὀνόματα ἐπιθεῖς κρίνεται ἀσε-
 βείας· ἀμφίδοξος δὲ, τοῦ προσώπου ὄντος ἀδόξου, τοῦ
 δὲ πράγματος ἐνδόξου· οἷον εἰ Σίφνιον τινα ὑπαθώμε- 10
 θα, μετὰ τὰ ³⁴ ἐν Σαλαμῖνι συμβουλευόντα τοῖς Ἀθη-
 νοίοις ³⁵ θύειν τοῖς ἀνέμοις· παραδόξου δὲ, ὡς ἐν τῷ
 κατὰ Ἀριστοκράτους· παρανόμου γὰρ καθεστηκυίας τῆς
 γραφῆς εὑρίσκεται περὶ ³⁶ τῆς Χερσοννήσου φυλακῆς δια-
 λεγόμενος· ὅπερ παρὰ τὴν ὑπόνοιαν καὶ δοξαν τῶν τηρι- 15
 καῦτα συνόντων αὐτῷ ἦν.

ρθ'. Ὁ Μινουκιανὸς τῷ περὶ τῶν στάσεων λόγῳ
 καὶ τὸν περὶ ἰδεῶν συνανέμφυρεν, οὐ γενναῖόν τι καὶ ³⁷
 λόγον ἄξιον ³⁸ διδάσκων ἡμᾶς· οὐδὲ περὶ τοῦ καθύλου
 τῶν προβλημάτων ³⁹ εἶδους ἢ τῶν τρόπων, ὥσπερ ὁ τεχνι- 20
 κὸς ἐν τῷ περὶ ἰδεῶν λόγῳ ἐδίδαξεν, ἀλλὰ ψεκάδας τινὰς
 εἰδῶν καὶ τρόπων ἰσχνῶς καὶ μικρολόγως ὑποτιθεῖς, καὶ
 πέντε δὴ τινα εἶδη ⁴⁰ προβλημάτων εἰσάγων, πανηγυρι-
 κὸν, δικανικὸν, ἡθικὸν, παιθητικὸν καὶ μικτόν· τέσσα-
 ρας ⁴¹ δὲ τρόπους· ἐνδοξον, ἀδόξον, ἀμφίδοξον καὶ πα- 25
 ράδοξον· εὐρεσιλογίας ⁴² τινὰς ἀνευρίσκων καὶ ἀσάφειαν

32 θύειν Mon. om.

33 Mon. τοῦ.

34 τὰ Mon. om.

35 ταῖς Ἀθηναίοις Par. om. 36 περὶ Mon. om. Par. 2. περὶ τῆς Χερ-
 ροννήσου.

37 καὶ Mon. om.

38 Par. ἄξιον λόγου.

39

Mon. post προβλημάτων infert: εἰσάγων πανηγυρικόν, δικανικόν,
 ἡθικόν.

40 Par. 1. πέντε εἶδη τινα.

41 Mon. δ'. Par. διά.

42 Mon. εὐρεσιλογίας.

ἐντεῦθεν καὶ σύγχυσιν ἐργαζόμενος, ὅπερ ὁ τεχνικός εὐ-
κρινείας καὶ τοῦ σαφοῦς ἐπιμελόμενος οὐ ποιεῖ.

σ'. Εἶδος ⁴³ μὲν ὁ τοιόσδε χαρακτήρ, ὁ λαμπρὸς, ὁ
ἀνθηρὸς, τρόπος δὲ ἡ ὑποκειμένη ὕλη τῷ προβλήματι,
5 πρὸς ἣν γίγνεται ὁ χαρακτήρ. ὥσπερ δὲ πέντε εἶδη τοῦ
προβλήματος ὑποτίθεται, οὕτω καὶ τέσσαρας τρόπους·
καὶ τὸν μὲν λέγει ἐνδοξον, τὸν δὲ ἄδοξον, τὸν δὲ ἀμφί-
δοξον, τὸν δὲ παράδοξον· διαφέρει δὲ ἡ ἰδέα τοῦ εἶδους,
τῷ τὸ μὲν εἶδος ἀπὸ γένους ⁴⁴ διαιρεῖσθαι, οἷον φημι
10 ἀπὸ τῆς ῥητορικῆς τὸ δικανικὸν καὶ συμβουλευτικόν· τὴν
δὲ ἰδέαν ποιότητα εἶναι τῆς φράσεως, οἷον τὴν σφοδρό-
τητα ἢ τραχύτητα ἢ λαμπρότητα, καὶ τὰλλα ὁμοίως,
περὶ ταῦτα γὰρ τὰ τῆς ἰδέας καθέστηκεν. ἐνίοτε δὲ εἰς
ταῦτ' ἄμφω συνέχεται τό τε εἶδος καὶ ἡ ἰδέα, καὶ τὸ
15 δικανικὸν εἶδος, εἰ τύχοι, δικανικῆς ἀπολαύει ⁴⁵ τῆς
ἰδέας· ἐνίοτε δὲ ἐναλλάξ καὶ εἶδει δικανικῷ πανηγυρικῇ
ἰδέα συμπλέκεται, καὶ πανηγυρικῇ συμβουλευτικῷ, καὶ
συμβουλευτικῇ δικανικῷ.

α'. Τὰ εἶδη φησὶ καὶ οἱ τρόποι, ἥγουν αἱ ἰδέαι καὶ
20 τὰ, δι' ὧν αὗται ⁴⁶ γίνονται, οἷον ἐννοια μέθοδος καὶ

43 Schol. min. εἶδους γὰρ ἑνεκά προβλημάτων. τὸ
εἶδος ὄνομά ἐστιν ὁμώνυμον· λέγω γὰρ εἶδος ῥητορικῆς, διὸ καὶ τί-
μνεται ἡ ῥητορικὴ εἰς τρία. λέγεται δὲ εἶδος προβλημάτων, περὶ οὗ
νῦν φησιν, οἷον ποῖον εἶδος ποιεῖ καθαρὰν ἔννοιαν, καὶ τὰλλα τὰ
μυρία εἶδη, ἃ ἐν τῇ περὶ ἰδεῶν βίβλῳ διατίθεται. Ἐνταῦθα οὐκ
οἰκείως τὰ ζητήματα εἶπε προβλήματα, ἀλλὰ καταχρηστικῶς. Ἰδέ-
αις τῶν λόγων χρῶμενοι· τὸ πανηγυρικὸν λέγει καὶ ἐπιδεικτι-
κόν· καλεῖται δὲ ἐπιδεικτικόν, ὅτι τὸ ἥθος τοῦ ἐπαινουμένου τοῖς
ἄλλοις ἐπιδεικνύμεθα· τὰ μὲν οὖν ἐπιδεικτικῶς ὑψηλῶς λέγομεν καὶ
πομπικῶς· τὰ δὲ συμβουλευτικῶς, σεμνῶς καὶ μετὰ φρονήματος, τὰ
δὲ δικανικῶς ταπεινῶς καὶ ἀκριβῶς. 44 Mon. ἀπόγε. 45
Mon. ἀπολάβοι. Par. 1. ἀπολαύσει. Par. 2. ἀπολαύει. 46 Mon.
ταῦτα.

τά λοιπὰ διὰ τὰ προβλήματα καὶ τὰς στάσεις εἰσὶν· ἵνα ταῖς οἰκείαις ἰδέαις ταῦτα μελετῶμεν. ὅταν μὲν ἡ δικανικὸν τὸ πρόβλημα ταῖς προσφνέσι τῷ δικανικῷ, οἷον τῇ ἀφελείᾳ μᾶλλον καὶ ἐπιεικείᾳ καὶ τῷ ἡθικῷ⁴⁷ πλεονάζοντας· ὅταν δὲ συμβουλευτικὸν ταῖς προσφύροις τῷ συμβουλευτικῷ, οἷον τῷ μεγέθει πλέον καὶ τῷ ἀξιάματι τοῦ λόγου χρωμένους, ὅταν δὲ πανηγυρικὸν ταῖς ἐπιπρεπούσαις τῷ πανηγυρικῷ, οἷον τῷ κάλλει καὶ τοῖς τοῦ κάλλους καὶ τῷ ὡραίῳ καὶ ἀβρῷ λόγῳ ἐπὶ μᾶλλον προσέχοντας.

β'. Τοῦ πολιτικοῦ λόγου τὰ μὲν μέρη καλοῦνται ὡς 10 προοίμιον, διήγησις καὶ ἐξῆς. τὰ δὲ κεφάλαια, ὡς τὰ⁴⁸ στοχαστικά, ὀρικὰ,⁴⁹ ἀντιληπτικά, ἅπερ τοῖς μέρεσι τοῦ λόγου συνεπιπλέκονται· λεγόμενα δὲ ταῦτα καλεῖ διὰ τὴν πολυωνυμίαν· οἱ μὲν γὰρ συμπεράσματα αὐτὰ καλοῦσιν, οἱ δὲ ἐπιφορὰς, οἱ δὲ ζητήματα, οἱ δὲ περιεχόμενα. τὰ μερικῶ- 15 τερα τοίνυν ἀγνοοῦντας πρὸς τὴν τῶν ὀλικωτέρων τρέπασθαι ζήτησιν, ἅπερ ἐστὶ τὰ τε εἶδη καὶ οἱ τρόποι, παντελῶς ἀνόητον.

γ'. Εἰ διὰ τὰ προβλήματα, φησὶ, καὶ τὰς στάσεις αἱ ἰδέαι εἰσὶν, ἵνα ταύταις ἐκεῖνα μελετῶμεν, καὶ δι' ἐκεῖνα 20 αὐταὶ ἐπενοήθησαν, καὶ ἐκεῖνα τούτων τὰ αἷτια, ἀμήχανον πρὸ τῆς τῶν προβλημάτων καὶ στάσεων διαγνώσεως καλῶς τὰς ἰδέας γινώσκειν. ὥσπερ ἀδύνατον πρὸ τῆς ὑποκειμένης ὕλης τὴν μορφήν θεωρεῖν καὶ περιεργάζεσθαι, ἢ πρὸ θεμελίων τὴν ὀροφήν ἢ πρὸ τῆς ὑλωδεστέρας καὶ παχυ- 25 τέρας οὐσίας τὴν λεπτοτέραν τε καὶ δυσθεωρητοτέραν ὑπάρχουσαν.

47 Sch. min. σημειώσιον, ὅτι ἡθικὸν καὶ τὸ ἐσχηματισμένον δηλοῖ, ὅταν ἄλλο μὲν λέγῃ ὁ φήτωρ, ἄλλο δὲ κατασκευάζῃ τὸ προκειμένον· οἷον προσαγγέλλει Δημοσθένης ἑαυτόν· ἐνταῦθα γὰρ οὐ τῇ ἀληθείᾳ βούλεται ἀποθανεῖν, ἀλλ' ἄλλο ἔχει τὸ κατασκευαζόμενον τὸ ἐπιτιμῆσαι ἢ μὴ ἀποθανεῖν. 48 τὰ Par. om. 49 ὀρικὰ Mon. om.

δ'. Εὐηθείας φησὶ καὶ ἀνοίας μεστὸν, τὸ πρὸ τῶν αἰτίων τὰ αἰτιατὰ πειρᾶσθαι ⁵⁰ διδάσκειν καὶ προτιθέναι εἰς μάθησιν.

ε'. Τρίτην ἀποδίδωσιν αἰτίαν τοῦ μὴ περὶ τῶν ἰδεῶν
 5 διαλαβεῖν νῦν, μίαν μὲν, ὅτι ἀναγκαῖον τὴν εἰς τὰ κεφάλαια διαίρεσιν γινῶναι, καὶ τὴν στάσιν ἣτις καθέστηκε καὶ τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα, πρὸς ἃ ἀνάγκη τοὺς λόγους ἐπενεγκεῖν· δευτέραν δέ, ὅτι οὐ τοῦ παρόντος καιροῦ περὶ τούτων εἰπεῖν· ἢ γὰρ μικρὰ περὶ αὐτῶν εἰπόντες
 10 ἀτελῇ τὸν λόγον ἐάσομεν, ἢ σαφῶς περὶ αὐτῶν εἰπεῖν βουλόμενοι περιττὸν τι καὶ ἀπειρόκαλον ὑποίσομεν, πέρα τοῦ δέοντος τὸν λόγον ἐκτείνοντες· τρίτον δέ, ὅτι τὸ ⁵¹ περὶ ἰδεῶν ἐντελέστερόν ἐστι τοῦ περὶ διαιρέσεως· ἄτοπον δὲ τὸ ἐντελέστερον ἐν τῇ ἀτελεστέρῳ λέγειν· διὸ τάξιν τῷ
 15 λόγῳ τῷ περὶ τῶν ἰδεῶν ὁ τεχνικὸς ἐφύλαξεν. ἔστι γὰρ ἡ πρώτη τῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων τάξις ἡ τῶν προγυμνασμάτων. δευτέρα ἡ παροῦσα τῶν στάσεων· τρίτη ἡ περὶ τῶν ἰδεῶν.

ς'. Οὐ μόνον ἀνόητόν φησι τὸ περὶ τῶν ἰδεῶν διδά-
 20 σκειν πρὸ τῆς διδασκαλίας τῶν στάσεων, ἀλλὰ καὶ ὁ τοῦ παρήργου λόγος ὑπερβαλεῖ πάντως. καὶ μείζον ἔσται τοῦ ἔργου τὸ πάρεργον, πάρεργον δὲ αὐτὸ διὰ τὴν ἀκαιρίαν, οὐ διὰ τὴν τοῦ πράγματος ὀνομάζων εὐτέλειαν.

ζ'. Τὸ εἰπεῖν τίς ἐκάστη αὐτῶν ⁵² χρεία, καὶ πότε
 25 χρηστέον καὶ πῶς, οὐ τῆς τυχούσης πραγματείας· ποῖα χρηστέον ἰδέα· ποίοις μετασχηματισμοῖς, οἷον τῇ σφοδρότητι καὶ τραχύτητι καὶ ἐξῆς· ποῖον εἶδος λόγου ποιῆ καθαρὰν ἔννοιαν, ἀνάπαυσιν καὶ ἐξῆς, ἃ τῇ περὶ ἰδεῶν βίβλῳ διεξέρχεται.

30 ἡ. Ὁ καὶ ἐν προθύροις εἶρηκε τῆς διδασκαλίας, ὅτι περὶ τῆς τῶν πολιτικῶν ζητημάτων διαιρέσεως εἰς τὰ λε-

50 Pag. διδάσκειν πειρᾶσθαι.

51 τὸ Mon. om.

52

Mon. ἐκάστη αὐτῶ, scg. ἐκάστη αὐτῶν.

γόμενα κεφάλαια ὁ λόγος αὐτῷ, τοῦτο καὶ νῦν φησιν, ὅτι περὶ ἐκείνης τῆς διαιρέσεως λεκτέον τῆς ἀφ' ἐκάστης στάσεως εἰς τὰ οἰκεία τούτων κεφάλαια.

θ'. Πάλιν τῶν προτέρων μέμνηται ἐπικυρῶν τὰ οἰκεία· ὅτι ἐκεῖνος ὀρθῶς καὶ ὡς ἄριστα διελεῖν δυνήσεται 5 ὁ τὴν ἡμῖν εἰρημένην διαφορὰν τῶν προσώπων καὶ τῶν πραγμάτων ἐπεγνωκώς, καὶ προσέτι τὴν λεγομένην στάσιν, περὶ ἧς μέλλει λέγειν ἐπιγνούς, τοῦ ζητήματος· ἐπεὶ γὰρ ἐκάστη στάσις ἰδίοις κεφαλαίοις διήρηται, δεῖ καὶ στάσιν ἐκάστην, ὅποια τίς ἐστίν, ἐπιγνῶναι, δι' ἧς μέλ- 10 λομεν ὑποθέσθαι μεθόδον· ὥσπερ καὶ περὶ τῆς τῶν προσώπων καὶ πραγμάτων διαφορᾶς ὑπεθέμεθα, καὶ μετὰ τὸ καὶ τὴν τῶν στάσεων προσλαβέσθαι διάγνωσιν, οὕτως ἐπὶ τὴν τῶν κεφαλαίων χωρῆσαι διαίρεσιν.

ι. Τοῦτό φησιν ἐνταῦθα, ὅτι ὁ εἰδώς τὴν τῶν προσά- 15 πων ποιότητα καὶ τῶν πραγμάτων ὀρθῶς διαιρήσει· ἐπὶ μὲν τῶν προσάπων πόσιν ὕλην ἔχει τὰ κύρια, καὶ τὰ λοιπά. καὶ τί-ἄλλήλων διενηνόχασιν. ἐπὶ δὲ τῶν πραγμάτων σκοπεῖν δεῖ τὸ κρινόμενον, εἰ αὐτοῦ τοῦ φεύγοντος ἄς ποιήσαντος ἐγκαλουμένου, ἢ ἐτέρου πράξαντος καὶ 20 ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. Προστίθῃσι δὲ καὶ τὰ ⁵³ τῆς στάσεως. δεῖ γὰρ εἰδέναι πρότερον καὶ τὴν στάσιν τοῦ ζητήματος. τοῦτο γὰρ συμβάλλεται πρὸς τὸ ἐπιγνῶναι τὴν διαίρεσιν. οὐ γὰρ τῆς αὐτῆς στάσεως εἰσι πάντα τὰ ζητήματα. τοῦτο δὲ λέγει, ἐπειδὴ ἀκολουθεῖν τῇ ποιότητι 25 τῶν προσάπων καὶ τῶν πραγμάτων δεῖ καὶ ⁵⁴ τὸν στοχασμόν· πρὸς τὰ κεφάλαια δὲ εἰπὼν αἰνίττεται, ὅτι καὶ μία τοῦ στοχασμοῦ τυγχάνει διαίρεσις. πρόσωπα γὰρ καὶ πράγματα λαμβάνει τὴν διαίρεσιν.

ια. Μετὰ τὸν τῶν ἄλλων ἀπάντων λόγον ἀνακεφαλαιοῦ- 30 ται πάλιν τὴν πραγματείαν καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ βιβλίου.

τὰ μὲν κατὰ ἀνακεφαλαίωσιν λαβὼν, τὰ δὲ κατὰ ἀπαγγελίαν. δηλὸν δὲ, ὅτι ἀνακεφαλαιοῦμεθα τὰ εἰρημένα, ἀπαγγέλλομεν δὲ περὶ τῶν μελλόντων εἰρήσεσθαι· τὸ μὲν γὰρ προσώπων καὶ πραγμάτων κατὰ ἀνακεφαλαίωσιν εἴρηται, τὸ δὲ ἔτι τὴν λεγομένην στάσιν κατὰ ἀπαγγελίαν.⁵⁵

ιβ'. Πανταχοῦ δείκνυσιν ἑαυτὸν μὴ τῶν ὀνομάτων ἀντιποιοῦμενον, ὥσπερ καὶ ἀνωτέρω εἶπεν, εἰς τὰ λεγόμενα κεφάλαια, καὶ ἀρμόσουσιν⁵⁶ οἱ ἐπ' ἐκείνου λόγοι καὶ ἐν-
10 ταῦθα.

ιγ'. Παραλείπει τὴν ἐτυμολογίαν τῆς στάσεως γραμματικῆς ἐρεσχελίας τὸ τοιοῦτον οἶόμενος·⁵⁷ ἀποτείνεται δὲ πρὸς Μινουκιανὸν ἐτυμολογήσαντα· τὴν δὲ στάσιν⁵⁸ αἱ μὲν παρὰ τὸ στασιάζειν λελέχθαι φασίν, οἱ δὲ παρὰ τὸ
45 ἴστασθαι· ἑκάτερον ἐπὶ τῆς οἰκείας προτάσεως. τὸ μὲν οὖν παραλελοιπέναι τὴν ἐτυμολογίαν τὸν τεχνικὸν οὐκ ἄν τις δι' ἐγκλήματος αὐτῷ ποιοῖτο δίκαιον. τὸ δὲ καὶ τὸν ὅρον παραλελοιπέναι τῆς στάσεως, οὐ μείνψεως ἐλεύθερον καθεστάναι δοκεῖ· οὐ γὰρ ἔνεστι λέγειν, ὥς ἀλλό-
20 τριον ῥήτορος ἦν· φαιδὲν δὲ, ὥς οὐ βούλεται τι τῆς⁵⁹

55 Par. 1. ἐπαγγελίαν. 56 Mon. ἀρμόσουσιν. 57 Mon. οἶόμενον. 58 Sch. min. στάσις ἐστὶ τὸ ἐκ τῶν πρώτων προτάσεων συνιστᾶν τὸ ζήτημα, καθὼ ἴσταται ἢ ὑπόθεσις· οἷον αἱ μὲν προτάσεις, ἀπέκτεινιν, οὐκ ἀπέκτεινεν· ἐκ τούτων δὲ ἐνίστηκε ζήτημα, εἰ ἀπέκτεινι, τοῦτό ἐστιν ἡ στάσις· καὶ ὁμοίως ἐπὶ τῶν ἄλλων στάσις αἱ ἴδιαι προτάσεις ἐκάστων· ἡ στάσις ἐστὶ ζήτημα πολιτικόν, ἐφ' ἣν αἱ κατὰ μέρος πρίστις ἀνέγονται τῶν ἐν τῷ ζήτηματι κινουμένων· πρὸς Μινουκιανὸν δὲ ἀποτείνεται, αὐτὸς γὰρ ὁ εἰπὼν, ὅτι εἴρηται στάσις ἢ ἀπὸ τοῦ [Par. 2. h. 1., et in seqq. παρὰ τὸ] στασιάζειν ἐν αὐτῇ τοὺς ἀγωνιζομένους, ἢ ἀπὸ τοῦ ἴστασθαι εἰς τὸ βῆμα, ἢ ἀπὸ τοῦ ἐνίστασθαι τοῖς δικαίοις ἑαυτῶν ἑκαστον, ἢ ἀπὸ τοῦ τοὺς δικαστὰς ἐν αὐταῖς ἀμφιβάλλειν. 59 Par. 1. βούλεται τις προκ.

προκειμένης ἐξωθεν πραγματείας τεχνολογεῖν· πρόκειται δὲ αὐτῷ περὶ τῆς διαιρέσεως τῶν ζητημάτων εἰπεῖν· συνεβάλλετο δὲ αὐτῷ οὐδὲν ὁ τῆς στάσεως ὅρος πρὸς τὴν διαιρέσιν· ἀλλ' οὐχ ἡ μέθοδος, ἣν οὐχὶ παρέδραμεν, ὡς εἶγε οὐδὲ αὕτη ἐδόκει συμβάλλεσθαι, οὐχ ἥκιστα ἂν καὶ 5 ταύτην παρεπέμψατο· διὰ τί οὖν, φαίη ἂν τις, τὸ ζήτημα ὠρίσατο; οὐ γὰρ δήπου συνεβάλλετο πρὸς τὴν διαιρέσιν ὁ τοῦ ζητήματος ὅρος, πρὸς ὃ ῥητέον, ὡς δι' ἕτερον ἐκείσε λόγον τὸν ὀρισμὸν ἀπέδωκεν.⁶⁰ ἔπει γὰρ ἀντίκειται τῷ ἀσυστάτῳ τὸ ζήτημα· τῶν γὰρ προβλημάτων τὰ μὲν 10 ζητήματα, τὰ δὲ ἀσύστατα. λέγειν δὲ περὶ ἀσυστάτων ἐβούλετο, ἐξ ἀνάγκης ὠρίσατο τὸ ζήτημα, ἀποχωρίζων αὐτὸ τῆς περὶ ἐκείνων διδασκαλίας.

ιδ'. Ἐπειδὴ ἐμνήσθη στάσεως, οὐκ ἀξιοῖ περὶ⁶¹ τὴν ἐτυμολογίαν διατρεῖναι τὸν λόγον καὶ ζητεῖν, πόθεν εἴ- 15 ρηται τὸ τῆς στάσεως ὄνομα. τινὲς γὰρ ἤδη καὶ περὶ τούτου ἡμφισβήτησαν· φησὶν οὖν, ὅτι λεπτολογία ἂν εἴη γραμματικῶν τὸ περὶ τούτων ποιεῖν, ῥήτορος δὲ οὐδαμῶς.⁶²

ιε'. Ἰστέον, ὅτι πανταχοῦ τὴν στάσιν ἐπὶ τοῦ ζητή- 20 ματος τάττων φαίνεται· οὐκέτι δὲ καὶ τὸ ζήτημα ἐπὶ τῆς

60 Par. 2. ἀποδίδωκεν. 61 Mon. Par. 1. παρὰ. Par. 2. περὶ.

62 Sequitur in Par. schol. ad: στάσιν ἐπιγνοῦς τοῦ ζητήματος. Πολυνώνυμον τὸ ζήτημα· καλοῦσι γὰρ αὐτὸ οἱ μὲν ζήτημα διὰ τὴν ἐν αὐτῷ τοῦ δικαίου ζήτησιν, οἱ δὲ πρόβλημα ἀπὸ τοῦ προβάλλεσθαι πρὸς διύγνωσιν τῆς ἐν αὐτῷ στάσεως, οἱ δὲ ὄρον ἀπὸ τοῦ περιγράφειν καὶ περιορίζειν τινὰ, οἱ δὲ ὑπόθεσιν ἀπὸ τοῦ ὑποτίθεσθαι πρᾶγμα τι γιγονὸς ἐκ προσώπου· οἱ δὲ μελέτην, διότι οὐκ ἄνευ τινὸς συνεχοῦς ἀσκήσεως ἢ περὶ ῥητορικοῦ λόγου ἐπιστήμη προσγίνεται ἀνθρώπῳ, ὡς καὶ τῶν ἄλλων ἑκαστον, οἱ δὲ πλάσμα καὶ γύμνασμα ἀπὸ τοῦ καὶ πρᾶγματος ἀληθοῦς μὴ ὑποκειμένου γυμνασίας ἔντα μόνης πλάττειν τινὰς ὑποθέσεις.

στάσεως· ἡ γὰρ στάσις τὸ ζήτημα ποιῶ· οὐ μὲν τὸ ζήτημα τὴν στάσιν· στάσεις γὰρ εἰσιν αἱ ἀνωτάτω προτάσεις· ἐφόνευσας καὶ οὐκ ἐφόνευσα, αὗται δὲ συνιοῦσαι ποιοῦσι ζήτημα· τὸ εἰ ἐφόνευσεν· ἂν οὖν ἀναλύσαι τοῦ-

5 το πάλιν ⁶³ βουλόμεθα, ⁶⁴ ἀναλύομεν αὐτὸ εἰς τὴν στάσιν, τουτέστιν εἰς τὸ ἐφόνευσας, οὐκ ἐφόνευσα· τοῦτο δὲ ἔφην ἐπιδεικνὺς λεγομένην τὴν στάσιν καὶ ἐπὶ τοῦ ζητήματος· λανθάνει γὰρ τοὺς ⁶⁵ πολλοὺς τὸ τοιοῦτο· ὥστε οὐ δυνατόν πυνθανομένου τινὸς τὸ ζήτημα τόδε, ποίας

10 εἴη στάσεως, ἀναστρέφειν τὴν ἐρώτησιν· ἡ γὰρ στάσις, φαίμεν ἂν, οἷα ἔστι ζήτησις· εἰ δὲ λέγει τις τὴν μὲν στάσιν καθολικὸν τι εἶναι, τὸ δὲ ὑποκείμενον ζήτημα μερικὸν, ἢ πρὸς τοῦτο ἀπάντησις ῥαδίᾳ· ὥσπερ γὰρ ἔστι τις καθολικὴ στάσις καὶ μερικὴ, οὕτω καὶ μερικὸν ζήτημα

15 καὶ καθολικόν· ὥστε λέγοντες, ποίας στάσεως εἴη τόδε τὸ ζήτημα, οὐδὲν ἕτερόν φαιμεν ἢ ποίου ζητήματος ἔστι τοῦτο τὸ ζήτημα· ταῦτα ἂν τις παραλογίσαιτο ⁶⁶ τοὺς ἀμαθεστέρους, ἐπεὶ τοι δῆλον, ὅτι λέγεται μὲν ἡ στάσις ἐπὶ τοῦ ζητήματος κατὰ τὸ περιεκτικώτερον, ἐξ

20 αὐτῆς γὰρ γίνεται· οὐ πάντως δὲ ἡ στάσις ἡ αὐτὴ ἔστι τῷ ζητήματι· ἡ μὲν γὰρ ποιεῖ, τὸ δὲ γίνεται· τοῦ μὲν οὖν γινομένου, τουτέστι τοῦ ζητήματος, κατ' ἀρχὴν τὸν ὅρον ἀποδέδωκε· περὶ δὲ τοῦ ποιοῦντος, τουτέστι τῆς στάσεως ἐνταῦθα ἐμνήσθη· ὅρον δὲ αὐτῆς οὐκ ἀποδέ-

25 δωκεν, καθ' ὃν προείπομεν λόγον, δεῖ μέντοι τοὺς εἰρημένους παρ' ἄλλοις ὅρους τῆς στάσεως ἡμᾶς ἐκθίσθαι· τινὲς μὲν οὖν τοιῶσδε αὐτὴν ⁶⁷ ὥρισαντο· στάσις ἔστι τὸ ἐκ τῶν πρώτων προτάσεων συνιστάμενον ζήτημα· ἀλλ' οὗτοι μέγιστον διήμαρτον· εἰ γὰρ πᾶς ὅρος συνίσταται

30 ἐκ γένους καὶ διαφορᾶς, εὐρεθήσεται κατὰ τὸν τούτων

63 Par. πάλιν τοῦτο. 64 Mon. βουλόμεθα. 65 Mon. τὸν καὶ πολλούς. 66 Mon. παραλογίσαιτο. 67 Mon. τοιούς-δε αὐτῶν.

λόγον γένος τῆς στάσεως τὸ ζήτημα, ὅπερ ⁶⁸ ἄτοπον· τὸ γὰρ ζήτημα ἐκ τῆς στάσεως, ὥσπερ ἔφαμεν, γίνεται· ἕτεροι δὲ ὀρίζονται οὕτως· φάσις ἢ ἀνωτάτη, πρὸς ἣν αἱ κατὰ μέρος ἀποδείξεις ἀναφέρονται· ἀλλὰ καὶ οὗτοι πταίουσι· διδῶσι γὰρ ἐκ μιᾶς προτάσεως εἶναι τὴν στά- 5 σιν· τοῦτο δὲ τῶν ἀτοπωτάτων· διὰ τοῦτο γὰρ αἱ ἐκ τοῦ φεύγοντος τὴν στάσιν παραλαμβάνομεν, ὥς οὐκ ἐνὸν ἐκ μιᾶς προτάσεως, φημι τῆς τοῦ κατηγόρου, τοῦτο ποι- εῖν· τοῦ γὰρ φεύγοντος προϋπεστὶν ὁ κατήγορος· ἄμει- 10 νον οὖν κατὰ τὸν Ἑρμαγόραν οὕτως ὀρίσασθαι· στάσις ¹⁰ ἐστίν, καθ' ἣν ἀντιλαμβανόμεθα τοῦ ὑποκειμένου πρά- γματος· διὰ γὰρ τοῦ ἀντιλαμβανόμεθα τὰ δύο παρ- ἔστησε πρόσωπα· τουτέστι πρὸς ἑαυτοὺς ἀνθίκομεν· εἰ δὲ τις ἀποροίῃ, διὰ τί εἶπεν ἐνικῶς, ἢ αἰτία δῆλ· οἱ γὰρ ὅροι πρὸς ἐνικόν τι ἐκφέρεσθαι βούλονται· καὶ πλη- 15 θος ἢ τὸ ὀριζόμενον, οἷον τί εἰσιν ἄνθρωποι; ζῶον λο- γικόν· καὶ ἢ αἰτία τούτου καταφανής· εἰ γὰρ πᾶς ὅρος συνίσταται ἐκ γένους καὶ διαφορᾶς, δῆλον ὅτι καὶ πρὸς ἐνικὸν ἐξενεχθήσεται· ἐν γὰρ δήπου ἐπὶ παντός ὀριζο- 20 μένου τὸ γένος· τί δὲ ἐστίν, ὅπερ ὁ τεχνογράφος εἴρη- 10 σεν, ὄνομα δὲ ἀφείς τοῦτο κοινόν ἢ καὶ συμβεβηκὸς τῶν ζητημάτων ἀπάντων· τινὲς μὲν ἐξηγοῦνται, ὥς ἄρα κοι- νὸν μὲν λέγει, ὃ αὐτοῦ τοῦ πράγματος καὶ τῆς οὐσίας καθάπτεται· ὥσπερ ἔχει τὸ ζῶον· συμβεβηκὸς δὲ ὥσπερ τὸ λευκόν· ἄμεινον δὲ ἐτέρως ἐξηγεῖσθαι, ὅτι κοινόν μὲν ²⁵ τὸ ⁶⁹ ἐτι μηδέπως ἐπικείμενον, ἀλλ' ἐν μόνῃ ὄν προφο- ρᾷ· ὃ γίνεται ἰδιωτικόν, ὅταν ἐπὶ τινα ἐνεχθῇ, ὥς τὸ Δημοσθένους ὄνομα, ὅταν μηδενὸς ἀντιλαμβανόμεθα, 30 συμβεβηκὸς δὲ τὸ ἐκ τινος συμβάντος ἐπιτεθὲν, μήπω πρότερον εὐρεθὲν ἐν τῇ κοινῇ προφορᾷ· ὥς ἔχει τὸ Νεῖ- 10 λος ὄνομα, ἐκ τοῦ νέαν ἱλὺν ἔλκειν τὸν ποταμόν· οὐ γὰρ

68 Mon. ὅπως.

69 Mon. τὸ om., recepi ex Par. 2.

ἐπ' ἄλλου ποταμοῦ δύναται λέγεσθαι, ὥσπερ τὸ Δημοσθένους ἐπὶ παντός ἀνθρώπου.

ιβ'. Παραλείπειν εἰπὼν τὸ περὶ τῆς ἐτυμολογίας τι τῆς στάσεως ἐξαιρεῖν ὅμως, ἵνα μὴ δόξη διαπορεῖν, ἐν 5 παραλείψεως ⁷⁰ σχήματι, καὶ περὶ τούτου διδάσκει· ἡ κοινὸν εἶναι τοῦτο λέγων ὄνομα καὶ φυσικὸν τῶν στάσεων ἀπασῶν, ὡς ἡμῶν τὸ ἄνθρωπος, ἢ συμβεβηκός, ὡς ἐκ τινος αἰτίας ἐπισυμβάν, καθάπερ τὸ Αἰθίοψ ὄνομα ἐκ τῆς ἡλιακῆς καύσεως ἐπιτεθὲν τοῖς Αἰθίοψιν· 10 εἴτα τὴν μέθοδον ἡμῖν εἰπεῖν ἐπαγγέλλεται, δι' ἧς ἐκαστην τῶν στάσεων ἐπιγνωσόμεθα· καὶ οὕτως ἐπὶ τὴν τῶν κεφαλαίων ἥξειν διαιρέσιν, ⁷¹ ἀρξάμενον ἀπὸ τοῦ στοχασμοῦ, ἀναγκαίως καὶ φυσικῶς ἄς καὶ αὐτὸ δηλώσειν τὸ πρᾶγμα φησί, καθάπερ ⁷² δήπου διαφανῶς δεδήλω- 15 ται· ὥς γὰρ φύσει τὸ μὴ ὄν ἐν τοῖς γεννητοῖς ⁷³ προηγεῖται τοῦ ὄντος, οὕτω καὶ ὁ στοχασμὸς τῶν ἄλλων πρόκειται στάσεων, περὶ τῆς τοῦ πράγματος οὐσίας ἔχων τὴν ζήτησιν τῶν λοιπῶν, τοῦ μὲν ὅρου περὶ τελειότητος, τῶν δὲ ἄλλων περὶ ποιότητος καταγινομένων· ἐφεξῆς δὲ 20 μετὰ τὸν στοχασμὸν καὶ περὶ τῶν ἄλλων λελέξεται, ὡς ἡ φύσις ἐκάστης στάσεως καὶ ἡ ποιότης τὴν τάξιν αὐτῶν παραδίδωσιν.

ιβ'. Εἰπὼν, ὅτι τὴν περὶ τοῦ ὀνόματος ζήτησιν ἐτέροις παρήμι, φησὶν, ὅτι ἐγὼ ἀπλῶς συγχωρῶ οὕτω λέ- 25 γεσθαι τὸ ὄνομα τοῦτο, ἐπὶ πάντων τῶν ζητημάτων, εἴτε ὄνομα κοινὸν εἴη αὐτῶν, εἴτε συμβεβηκός, οὐ πολυπραγμονῶν ὅθεν εἴρηται· καὶ κοινὸν μὲν φησιν τὸ ἀπλῶς τεθειμένον ἐπὶ πάντων· κοινὸν γὰρ καλεῖται ὁ καὶ ἄλλῳ ἐπιτεθήσεται ὄνομα, καὶ ὃ κληθεῖη ἂν καὶ ἕτερος· οὐ

70 Mon. παραλήψεως. 71 Sch. min. διαιρέσεις ἐστὶ τὸ μὴ παρὰ τοῦ ἔχοντος εἰς τὰ περιεχόμενα ζήτημα, καὶ εἰς διαιρέσιν στοχασμοῦ. 72 Par. 2. καθὰ δήπου διαφανῶς καὶ δεδήλ. 73 Par. 1. Mon. γενικοῖς. Par. 2. γενητοῖς, scr. γεννητοῖς.

δι' αἰτίαν τινά, ἀλλ' ἀπλῶς τῆς προσηγορίας τεθείσης, οἷον Περικλῆς, Δημοσθένης· συμβεβηκὸς δὲ τὸ διὰ τινα αἰτίαν τεθῆν· ὥσπερ καὶ τὸ Νεῖλος διὰ τὸ νέαν ἰλὺν φέρειν, καὶ ἵππος παρὰ ⁷⁴ τὸ ἔσθαι τοῖς ποσίν.

ιβ'. Ἀπαντα προειπὼν ὁ τεχνικὸς ὅσα ἔδει πρὸς δι- 1
δασκαλίαν ρηθῆναι περὶ τῆς ὕλης τῶν ζητημάτων, καὶ διδάξας, ὅσα συνέστηκε, καὶ ὅσα μὴδὲ ἀκολουθῶς ἐπὶ τὴν τῶν κεφαλαίων διαίρεσιν ἤλθε· καὶ φησι πρῶτον ἀρ-
χεσθαι ἀπὸ τοῦ στοχασμοῦ, ὕστερον δὲ τὴν αἰτίαν προ-
τίθῃσι, διὰ τί ἀναγκαίως; ὅτι, φησὶ, καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις 10
τῶν στάσεων ταῖς πλείοσιν ἐμπίπτει ὁ στοχασμὸς· καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸν προέταξεν, ἵνα μαθόντες μὴ ξενισθῶ-
μεν ἐν ταῖς ἄλλαις στάσεσιν αὐτὸν εὐρόντες· ταύτην μὲν αὐτὸς εἶπεν αἰτίαν· ἀληθεστέρα δὲ ἐστὶν ἑτέρα· ἐπειδὴ ἐν τῷ στοχασμῷ περὶ τῆς οὐσίας τοῦ πράγματός ἐστιν 15
ἡ ζήτησις· τῇ δὲ φύσει πρῶτον ζητοῦμεν τὴν αἰτίαν· ἐν-
τεῦθεν προτίεταται τῶν ἄλλων στάσεων ὁ στοχασμὸς.

ιθ'. Ἐξήτηται, ἀνθ' ὅτου ἔλαβεν ἐκ στοχασμοῦ τὴν ἀρχήν· καὶ τινες αἰτίαν ταύτην ἀπέδωσαν· ὅτι κατὰ ἄρ-
νησιν τοῦ πράγματος γίνεται· φίσει δὲ οἱ ἄνθρωποι ἐπὶ 20
τὸ ἀρνεῖσθαι τὰ ἐπιφερόμενα ἐγκλήματα καταφεύγομεν, καὶ μειζρόν ἐστι τὸ μὴδὲ προσίεσθαι τὸ πρᾶγμα, ἢ αὐτὸ μὲν προσίεσθαι, λέγειν δὲ ὡς δικαίως εἶη πεπραγμένον ἢ συμφερόντως· ἄμεινον δὲ λέγειν ὅτι τῶν ζητημάτων ἡ κατ' οὐσίαν ὄντων, ἢ κατὰ ιδιότητα, ἢ κατὰ ποιότητα, 25
τὸ κατ' οὐσίαν δεῖ προὑπάρχειν τῶν ἄλλων· ὅπερ ἐστὶ στοχασμὸς, ὥσπερ καὶ πάντων ἡ οὐσία φαίνεται προτέρα.

η'. Μέθοδος ἐστὶν οἷονεὶ τάξις καὶ ὁδηγία ὁδῷ τινι καὶ ἀκολουθῶς προάγουσα ἡμᾶς ἐπὶ τὴν τοῦ ζητήματος διάγνωσιν, ἣν ἡμῖν νῦν ὁ τεχνικὸς ὑποτίθῃσιν εἰς διά- 30
γνωσιν τῆς τῶν στάσεων οὐσίας καὶ φύσεως.

C a p. IV.

Διαιρέσεις ¹ τῆς μεθόδου τῶν στάσεων.

α. Τοῦ διδασκαλικοῦ τρόπου τετραχῶς θεωρουμένον, διαιρετικοῦ τε ὄντος καὶ ὁριστικοῦ, ἀναλυτικοῦ τε αὖ καὶ ἀποδεικτικοῦ, τῇ διαιρετικῇ τε καὶ ὁριστικῇ ὁ Ἐρ-
 5 μογένης πανταχοῦ τῆς μεθόδου ταύτης χρώμενος ἀνα-
 φαίνεται· καὶ σκοπητέον καθέξῃς τὸ λεγόμενον παντὸς οὔτινοςοῦν προτεθέντος ζητήματος, εἰ συνεστήκοι, ὡς πρὸς εἰδόμενους φησὶ τὸ εἰ συνεστήκοι· ὡς ἤδη περὶ ἀσυ-
 10 στάτων σαὶ συνεστῶτων διδάξας· εἰ οὖν συνεστήκοι, φη-
 σὶν, ἐπισκοπεῖν τὸ κρινόμενον, εἰ ἀφανές ἐστὶν ἢ φανε-
 ρόν· ὁ διαιρετικὸς οὗτος τρόπος ἐστὶν, ὃν καὶ πυρὶ παμ-
 φανώοντι τοικέναι ἀπεφάνετο διὰ τὸ πάντα ὑπ' αὐτὸν ποιεῖσθαι καὶ διαφωτίζειν· καὶ μηδὲν τὴν διαιρετικὴν διαφεύγειν μέθοδον.

β. Ἀκολουθῶν τῇ φύσει τῶν πραγμάτων ὁ τεχνογράφ-
 15 φος ἀπὸ τοῦ στοχασμοῦ ἄρχεται ποιεῖσθαι τὴν διδασ-
 καλίαν, ἀπ' αὐτῆς ὡς εἰπεῖν τῆς ῥίξης τῶν πραγμάτων·
 ἢ γὰρ ὑπαρξίς καὶ οὐσία τοῦ πράγματος προϋπάρχει·
 μὴ γὰρ οὐσῆς οὐσίας ² οὔτε ιδιότης οὔτε ποιότης εἶναι
 20 δυνήσεται· ἐπειδὴ τοίνυν περὶ στοχασμοῦ πρόκειται νῦν

εἰ-

1 Mon. διέρουσις. 2 Mon. οὐσία. Sch. min. τὸ κρινό-
 μενον· τὸ κρινόμενον τὸ ἐγνημα νῦν λέγει· λέγει δὲ κρινόμενον
 καὶ τὸ φεύγον πρόσωπον, ὅσπερ εἰ κρίνεται τις φόρου ἢ ὕβρεως·
 λέγεται κρινόμενον καὶ ἡ κρίσις τῶν δικαστῶν, ὡς τὸ αἶτιον, τὸ
 συνέχον τὸ κρινόμενον· αἶτιος μὲν ὁ κατήγορος, αὐτὸς γὰρ αἰτιός
 ἐστι τῆς δίκης, συνέχον ὁ φεύγων, εἰ μὴ γὰρ ὁ ἀπολογούμενος εἴη,
 οὐκ ἂν συνέχοι τὸ δικαστήριον, κρινόμενον δὲ ἡ διάγνωσις τῶν δι-
 20 καστῶν, ἰστίον δὲ, ὅτι κρινόμενον εἰπὼν πάντως καὶ τὸ αἶτιον καὶ
 τὸ συνέχον περιλαμβάνειν.

εἰπεῖν, πᾶς γίνεται στοχασμός, καὶ τί ἴδιον, καὶ κατὰ πόσους τρόπους· ἰστέον τοίνυν, ὅτι ἐν παντὶ στοχασμῷ ἀμφίβολόν ἐστι τὸ περιεχόμενον ἔγκλημα τῷ τὸν φεύγοντα τοῦτο ἀρνεῖσθαι, ἀλλὰ δόξειεν ἂν κοινὸν εἶναι τοῦτο καὶ πρὸς τὰς ἄλλας στάσεις· ἐν πάσαις γὰρ ὁ φεύγων ἀρνεῖται τὸ ἐπιφερόμενον· λέγομεν δὲ, ὅτι οὐχ ὁμοίως ἢ ἄρνησις γίνεται· τριῶν γὰρ οὐσῶν τῶν ποιουσῶν τὰς στάσεις, ὑπάρξεως, ἰδιότητος, ποιότητος, ἐν μὲν τῷ στοχασμῷ περὶ αὐτὴν τὴν ὑπαρξιν ἢ ἄρνησις γίνεται³ καὶ ὁ φεύγων παντελῶς ἀρνεῖται πεποιηκέναι· ἐν 10 δὲ τῷ ὄρω τὸ μὲν τοῦ πράγματος ὁμολογεῖ πεποιηκέναι, τὸ δὲ οὐχ ὁμολογεῖ· καὶ γίνεται περὶ τῆς ἰδιότητος ἢ ζήτησις· ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις ὁμολογεῖ μὲν πεποιηκέναι, τὰ δὲ τῆς ποιότητος ἔξαρνος γίνεται· ὥστε ἢ τοῦ στοχασμοῦ ζήτησις περὶ τὴν ὑπαρξιν γίνεται· καὶ ἐπειδὴ ἐν 15 τούτῳ παντελῶς ἀρνεῖται ὁ φεύγων πεποιηκέναι, ἐφεῦρεν ἢ τέχνη ἐν ταῖς τοιαύταις ζητήσεσι σημεῖά τινα φανερά· ἐξ ὧν δύναται γενέσθαι φανερόν τὸ ἔγκλημα· εἰ γὰρ μὴ ἔχομεν φανερά σημεῖα, δι' ὧν δείκνυται τὸ ἔγκλημα, μάτην ἡμῖν ἢ ζήτησις γίνεται· δεῖ γὰρ, ὡς φησιν Ἰσοκρά- 20 τος, τὰ ἀφανῆ ἐκ τῶν φανερῶν ταχίστην ἔχειν τὴν διάγνωσιν· φανερά δὲ λέγομεν τὰ σημεῖα, οὐχ ὡς τοῦ πράγματος ὄντα δηλωτικὰ πάντως, ἀλλ' ὁμολογούμενα ὑπὸ τοῦ κατηγοροῦ καὶ τοῦ φεύγοντος, καὶ δεῖ τὰ σημεῖα ταῦτα ἀνεύθυνα εἶναι· οὕτω γὰρ καὶ ὁ φεύγων παρήρσια- 25 ζόμενος ὁμολογήσει αὐτά· ὅθεν ἡμῖν ἢ τῆς κατηγορίας ἀπορία καθίσταται· ἐκεῖθεν γὰρ τὸ ζητούμενον κατασκευάζομεν· καὶ δεῖ τὸν φεύγοντα πρὸς ταῦτα τῆς αἰτίας τῇ μεταθέσει χρῆσασθαι· εἰ γὰρ μὴ χρήσεται, οὐδὲ ζήτησις ἐτι καταλείπεται· ἵνα δὲ σαφέστερον γένηται, ὅ 30 λέγομεν, εἰπώμεν ἐπὶ παραδείγματος, ᾧ καὶ ὁ τεχνικός καὶ οἱ ἄλλοι πάντες κέχρηται· πεφώραται τις ἐπ' ἐρη-

³ Mon. γρά.

ρίας θάπτων νεοσφαγῆς σῶμα, καὶ φόνου φεύγει· ἰδοὺ
 γὰρ τὸ ἐγκλημα, ὡς ἔφαμεν, ἀφανές· ἄδηλον γὰρ, τίς
 ἐστὶν ὁ ἀνθρωπῶς· τὸ δὲ σημεῖον φανερόν καὶ ὁμολο-
 γούμενον ὑπ' ἀμφοῖν, τὸ θάπτειν τὸ νεοσφαγῆς σῶμα,
 5 καὶ ἀνεύθυνον πάντη· ἀπὸ δὲ τούτου πειρᾶται ὁ μὲν
 κατήγορος δείξαι, ὅτι πεφόνευκεν, ὁ δὲ φεύγων, ὅτι οὐ
 πεφόνευκεν· ἀλλ' ἀναφέρει ⁴ ἐπὶ τινὰ ἀνεύθυνον αἰτίαν,
 ἐπὶ ἔλεον τυχόν ἢ τι τοιοῦτον.

Φησὶ τὸ συνεστηκὸς ἐκ τοῦ ζητήματος χρῆναι σκο-
 10 πεῖν, οὐκ ἐκ τῶν προτάσεων, ἀλλ' ἔρεῖ τις, ὅτι καὶ αἱ
 προτάσεις ἔχουσιν ἐν αὐταῖς ⁵ τὸ ζήτημα, καὶ τὸ ζή-
 τημα ἔχει ἐν αὐτῷ τὰς προτάσεις· ὥστε ταῦτόν ἂν εἴη
 τὰς προτάσεις σκοπεῖν καὶ τὸ ζήτημα· καὶ ἔστι μὲν ὁ
 λόγος ἀληθής· ἐκ τοῦ ζητήματος δὲ λέγει δεῖν ὁ τεχνο-
 15 γράφος σκοπεῖν διὰ τὸ ἀπλούστερον· τὸ μὲν γὰρ ζήτη-
 μα ἐν καθιστῶς ἔχει τὰς προτάσεις ἐν αὐτῷ, αἱ δὲ προ-
 τάσεις δύο οὐσαι ἐν ἔχουσι τὸ ζήτημα ἐν ἑαυταῖς· ὅσῳ
 δὴ ⁶ μᾶλλον τὸ ἔχεται ὑφ' ἑνὸς τὰ δύο, ἢ ὑπὸ τῶν δύο
 τὸ ἐν, τοσούτῳ δικαιότερον ἐκ τοῦ ζητήματος ἢ ἐκ τῶν
 20 προτάσεων διασκέπτεσθαι τὸ συνεστηκός· ζητοῦσι δὲ,
 πῶς εἶπε τὸ προτεθέντος ζητήματος εἰ συνεστήκοι· εἰ
 γὰρ ζήτησις, πάντως καὶ συνεστηκός· φαιμέν δὲ, ὡς πρὸ
 τοῦ διασκέψασθαι, πότερον συνέστηκεν ἢ μὴ, συνέστη-
 κεν, ὡς ζήτημα δὲ προφέρεται· τοιγαροῦν ὁ προτιθείς
 25 οὐκ ἂν τὸ ποιὸν ἐξήτει τῆς στάσεως, εἰ μὴ συνεστηκός
 αὐτὸ εἶναι ᾤετο.

δ'. Φασὶ τινες, ὡς οὐδὲ τὸ φανερόν ἐστι ζήτημα·
 τὸ μὲν γὰρ ἀφανές ἀνυπόστατόν τε καὶ ἄδηλον· περὶ ἃν
 δὲ μὴ ⁷ οἶδε, πῶς ἂν τις ζητήσῃ, τὸ δὲ φανερόν καὶ
 30 ὁμολογούμενον ἀνεξέταστον, ἀλλὰ πρὸς τοῦτό φαιμεν,
 ὅτι οὐδὲ τὸ ἀφανές καθάπερ ἐστὶν ἀφανές. Τριῶν γὰρ

⁴ Mon. ἀλλὰ φέρει.

⁵ Mon. ταῖς.

⁶ Mon. διῷ.

⁷

Par. μηδὲ οἶδιν. Mon. εἶδε.

ὄντων ἢ τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα ἢ τὴν γνώμην πάν-
 τως βούλεται ἔχειν ἐν τῷ φανερῷ, ὥστε ἐκ τοῦ φανεροῦ
 γίνεσθαι τὴν περὶ τοῦ ἀφανοῦς ζήτησιν· ἔπειτα οὐδὲ τῇ
 φύσει τοῦ πράγματός ἐστιν ἀφανές, ἀλλὰ τῇ γνώμῃ τοῦ
 δικάζοντος· οὐδὲ τὸ φανερόν πάντῃ ἐστὶ φανερόν, ἢ
 γὰρ κατὰ τὴν οὐσίαν ἐστὶ φανερόν, κατὰ δὲ τὴν ιδιό-
 τητα οὐκ ἐτι, ἢ κατὰ μὲν τὴν ιδιότητα φανερόν, οὐκ ἐτι
 δὲ κατὰ τὴν ποιότητα· οἷον ἐν οἰκίσκῳ πόρρωθεν ὁρῶμεν
 τι καὶ ἐπιστάμεθα μὲν, ὅτι ἐστὶ τι ἐν αὐτῷ· τὴν δὲ
 ιδιότητα αὐτοῦ ἀγνοοῦμεν, οὐ γὰρ οἶδαμεν, πότερον λι- 10
 θος ἢ ξύλον ἢ ἄνθρωπος· ἢ πάλιν οἶδαμεν, ὅτι ἄν-
 θρωπος, τουτέστι τὴν ιδιότητα, οὐκ ἐτι δὲ τὴν ποιότητα,
 πότερον Λάκων ἢ Ἀθηναῖος ἢ Ἴων· ἰστίον δὲ, ὅτι ἀφα-
 νές λέγεται τὸ κατ' οὐσίαν· ἀφανές γὰρ κυρίως· τοῦτό
 ἐστὶ τὸ κατὰ 8 αὐτὴν τὴν ὑπαρξιν ἄδηλον.

15

ἑ. Λέγει τὴν τε εὐρεσιν ὁμοῦ, τουτέστι πῶς δεῖ εὐ-
 ρίσκειν τὰς στάσεις καὶ ἐκάστης τῶν στάσεων ἀκριβῆ
 τὴν διδασκαλίαν ποιεῖται· οὐ γὰρ λέγει μόνον τὸ εὐρί-
 σκον, ἀλλὰ καὶ τὸ εὐρισκόμενον.

ς'. Ἐπιλαμβάνονται τοῦ ὅρου ὡς πλεονάζοντος καὶ 20
 ἐλλείποντος· πλεονάζει μὲν γὰρ, φασί, 9 δι' ὧν εἶπεν,
 ἀδήλου πράγματος ἔλεγχος· συμπεριλαμβάνει γὰρ, φα-
 σί, 10 καὶ ἄλλας τῶν στάσεων, εἴγε περὶ τῶν ἀδήλων καὶ
 ἐν ἄλλαις ζητοῦμεν, ἀλλὰ πρόκειται τὸ οὐσιωδῶς, ὅπερ
 οὐδεμιᾷ τῶν ἄλλων στάσεων κοινωνεῖ· τὸ μὲν οὖν δοκεῖν 25
 πλεονάζειν ταύτῃ ἐπελυσάμεθα· φασὶ δὲ αὐτὸν καὶ ἐλ-
 λείπειν· πρῶτον μὲν κατὰ τὸ σημεῖον οὐκ ἐν παντὶ στο-
 χασμῷ καθίστηκε φανερόν· ἀλλ' εἰσὶ τινες, οἱ καὶ τὸ
 σημεῖον ἀφανές ἔχουσιν, ὡς οἱ συγκατασκευαζόμενοι,
 οἷον ἐν τῷ παραπροσβείας, ἀπώλεσας, φησὶν, Δίσχινη 30
 Φωκίας, τῷ δῆλον; ἐδωροδόχης γὰρ, τοῦτο αὐτὸ ἀφα-

8 Mon. Par. 2. τὴν αὐτὴν τὴν. Par. 1. prius τὴν om. 9
 Par. φησί. 10 Mon. φησί. Par. 2. φασί. Par. 1. om.

νές καὶ δείται κατασκευῆς ἑτέρας· πρὸς οὖν τοῦτο λα-
 κτίον, ὡς ἐν τῷ τοιοῦτῳ στοχασμῷ, φημι δὴ τῷ συγ-
 κατασκευαζομένῳ, τὸ μὲν πρῶτον ἀφανές ἐστι τὸ ση-
 μεῖον· τὰ δ' ἐξῆς, τουτέστι τὰ τούτου κατασκευαστικά,
 5 φανερά· εἰ γὰρ εἴη καὶ ταῦτα ἀφανῆ, οὐκ ἂν ἀπόδειξις
 ἐντεῦθεν γένοιτο· πῶς γὰρ ἂν τις τὸ ἀφανές ἐξ ἀφα-
 νῶν πιστώσαιο· ὥστε καὶ οἱτοι ἀπὸ τινος ὁρμῶνται
 φανεροῦ σημείου· οὐ γὰρ εἶπε ¹¹ πρώτην ἢ δευτέραν τυ-
 χόν, ἀλλ' ἀπλᾶς ἀπὸ τινος φανεροῦ σημείου· ἔπειτα, φα-
 10 σι, ¹² καὶ καθ' ἕτερον ἑλλείπει ὁ ὅρος· ἔδει γὰρ εἰπεῖν
 εἰκότων ἢ σημείου· τὰ μὲν γὰρ τοῦ προσώπου ἀποδει-
 κτικά εἰκότα ¹³ καλεῖν ἐνόθαμεν, τὰ δὲ τοῦ πράγματος ση-
 μεῖα, καὶ αὕτη διαφορὰ σημείου καὶ εἰκότων· ἡγνοήκασι
 δὲ, ὅτι τὸ σημεῖον γενικόν ἐστι, καὶ διαιρεῖται εἰς τε ¹⁴ εἰκὸς
 15 καὶ ὁμώνυμον αὐτῷ σημεῖον· εἴρηται οὖν ἐνταῦθα σημεῖον
 γενικώτερον, ὅπερ ἔχει ἐν αὐτῷ καὶ τὸ εἰκὸς καὶ τὸ σημεῖον.
 ζ'. Ὑπογράψας διὰ τῆς μεθόδου τὴν στάσιν, ἀπο-
 δίδωσιν αὐτῆς καὶ τὸν ὀρισμόν· „στοχασμός ¹⁵ ἐστὶν ἄρ-

11 οὐ γὰρ εἶπε πρώτην — φανεροῦ σημείου ex Par. 2. recipi,
 Mon. et Par. 1. om. 12 φασὶ ex Par. recipi. 13 Mon. εἰκότως. 14
 Mon. εἴτε. 15 Sch. min. στοχασμός ἐσται· ἴδιον στοχασμοῦ τὸ
 δύο πράγματα ἔχειν· ὦν τὸ μὲν ἀνεύθυνον καὶ φανερόν καὶ σημεῖον,
 τὸ δὲ ὑπεύθυνον καὶ ἀφανές. ἔστι γὰρ στοχασμός· τοὺς ὅρους
 ἐκ τῶν τριῶν τούτων συνεστάναι ἀνάγκη, γένους, διαφορᾶς, ἰδίων.
 περὶ τὸ πρόσ. ὑποψίας· ἐπειδὴ εἰσι στοχασμοί, ἐφ' ὧν ἑλλεί-
 πουσι τὰ σημεῖα, οἷον δ' ἐπὶ τῆς μητρυνῆς καὶ τῆς αἰχμαλώτου,
 καὶ ὁ τοῦ ἀσώτου, καὶ ὁ ἐπὶ τῆς μητρυνῆς, τῆς τὸν μὲν νῖον πλη-
 ξάσης, τὸν δὲ πρόγονον ἀνελούσης, καὶ ἕτεροι πολλοί, τούτου χά-
 ριν ὁ τεχνικός τῷ ὄρῳ προσέθετο τό· ἢ ἀπὸ τῆς περὶ τὸ πρόσω-
 πον ὑποψίας· ὑποπτον γὰρ ὁ ἄσωτος, ἢ μητρυνῆς, ἢ παλλακῆς, καὶ
 τοῖς τοιοῦτοις πρόσσει τὰ καλούμενα εἰκότα, οἷον ἄσωτος ἦν, καὶ
 εἰκὸς αὐτὸν ἀνελεῖν τὸν πατέρα· μητρυνῆς ἢ παλλακῆς, καὶ εἰκὸς αὐ-
 τὸν ἀνελεῖν τὸν Ἀριστοτέλην· μάγος, καὶ εἰκὸς παρασκευάσαι, κατ-
 ετηνέχθαι τὸν σκηπτόν, καὶ τοῖς τοιοῦτοις εἰκόσι τῶν προσώπων
 ὑπέπτων ὄντων ἢ κρίσις συνίσταται· ἰστίον γὰρ, ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν

νησις παντελὴς τοῦ ἐπιφερομένου ἐγκλήματος·“ σαφέ-
 στερον δ' ἂν εἴη εἰρηκῶς ὁ Ἑρμογένης προσθεῖς τὸ οὐ-
 σιωδῶς· ἐν ἀπάσαις γὰρ ταῖς στάσεσιν ὁ φεῖγων ἀρνεῖ-
 ται τὸ ἐπιφερόμενον ἐγκλημα· πρόσκειται δὲ ἔλεγχος,
 ἀλλ' οὐ ζητήσις πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις
 τέχναις ζητημάτων· ζήτημα γὰρ λέγομεν καὶ ἐπὶ τῶν
 κατὰ φιλοσοφίαν ἀδήλων, καὶ ἐπὶ τῶν ἱατρικῶν, καὶ ἐν
 ταῖς ἄλλαις τέχναις ὡσαύτως· ἔλεγχον ἐπὶ μόνων τῶν
 κατὰ ῥητορικὴν, διὰ τὴν ἐπιφερομένην παρὰ τοῦ δικα-
 στοῦ ψῆφον· ἐπὶ γὰρ τῶν τοιούτων ἐφ' οἷς ὥρισταί τι- 10
 μωρία ἔλεγχος λέγεται, τὸ δὲ οὐσιωδὲς καλῶς εἴη, ἵνα
 μάθωμεν τὴν πρὸς τὰς ἄλλας στάσεις διαφορὰν τοῦ στο-
 χασμοῦ τὸ περὶ τῆς οὐσίας καὶ ὑπάρξεως ἔχειν τὴν ζη-
 τησιν· ζητεῖται μὲν γὰρ καὶ ἐν ἐκταῖς ἀφανέσι· οὐ μὲν-
 τοι καὶ οὐσιωδῶς· στοχασμοῦ γὰρ τοῦτο μόνου· τοῦ δὲ 15
 ὀρισμοῦ γένος ἐστὶ τὸ ἀδήλου πράγματος· ἐν πάσῃ γὰρ
 στάσει ἀδήλον ἐστὶ πρᾶγμα ἐξεταζόμενον, ὥς ἐν ἀντι-
 λήψει ἀδήλον, ἔξεστιν ἢ μὴ, εἰ γὰρ δοίμεν ἐξεῖναι ὁμο-
 λογουμένου πράγματος ἀσύστατον ἔσται καὶ ἐν πρᾶ-
 γματι καὶ τὸ μέλλον ἀδήλον· τὸ δὲ ἴδιον τοῦ στοχα- 20
 σμοῦ οὐσιωδῶς· καλῶς δὲ καὶ τὸ ἀπὸ τινος φανεροῦ ση-
 μείου· ἀφανὲς γὰρ ἀφανεῖ οὐ δύναται κατασκευασθῆ-
 ναι· τινὲς δὲ φασιν ἐναντιοῦσθαι ἑαυτῷ τὸν τεχνικόν,
 ἐν μὲν τῷ τοῦ ἀσώτου ζητήματι πρᾶγμα εἶναι λέγοντι 25
 ἐξεταζόμενον τὴν ἀφάνειαν, ὥς σημεῖον τοῦ τεθνάναι 25
 αὐτόν, ἐνταῦθα δὲ ἀπὸ τινός φησι φανεροῦ σημείου·
 ἀλλὰ δεῖ εἰδέναι, ὅτι· εἰ καὶ βούλεται ὁ τεχνικός ἐν τῷ
 ἀσώτῳ ἐξετάζεσθαι τὸ ζήτημα, καὶ ὥς σημεῖον παρα-
 λαμβάνεσθαι τὴν ἀφάνειαν, οὐ διαμάχεται ἑαυτῷ, ἔστι
 γὰρ φανερόν τὸ πρᾶγμα καὶ ὁμολογούμενον· τὰ γὰρ ση- 30
 μεῖα φανερά φαμεν εἶναι οὐχ ὥς ὄντα τῶν ἐγκλημάτων

προσώπων εἰκότι λέγεται, ἐπὶ δὲ πραγματικῶν σημείων, οἷον σημείον
 τοῦ ἀνελθῖν τὸ ἐκ' ἰσθμίας παρίστασθαι. 16 Μπολ. λέγεται.

δηλωτικά· ἡ γὰρ ἂν οὐδὲ ζήτημα κατελείπετο, εἰ φανε-
ρῶς καὶ αὐτόθεν τὸ σημεῖον ἐδήλου τὸ ἐγκλημα· ἀλλὰ
φραμεν τὰ σημεία φανερά εἶναι, ὥς ¹⁷ πράγματα γεγε-
νημένα ὑπὸ τοῦ κατηγοροῦ καὶ τοῦ φεύγοντος· εἰ τοί-
8 νυν ὁμολογεῖ εἶναι καὶ ὁ ἄσωτος ἀφανῆ τὸν πατέρα,
πάντως ὁμολογεῖται, ὅτι φανερόν ἐστι τὸ σημεῖον· καὶ
οὐκ ἐναντιοῦται ὁ τεχνικὸς ἑαυτῷ.

ἡ. Ἀτελοῦς στοχασμοῦ παράδειγμα δίδωσιν, ἵνα μὴ
τελείου δούς δόξῃ τὸν ἀτελῆ ἀποδιῶσιν ἐκ τῶν στοχα-
10 σμῶν· ἀτελεῖς γὰρ δίδωκε καὶ τὸν τέλειον συνεισηνεγκεν·
εἰ γὰρ ἐκεῖνος ἐν στοχασμοῖς, πολλῷ μᾶλλον ὁ τέλειος·
ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν ἀπὸ τοῦ θάπτειν φανεροῦ ὄντος ἀφα-
νές τι πρᾶγμα οὐσιωδῶς, τίς ὁ φονεύσας, ζητοῦμεν· τί δ'
ἂν εἴποιμεν ἐπὶ τοῦ ἀπὸ γνώμης στοχασμοῦ· ἄνωθεν ἔλα-
15 βεν· ¹⁸ ἡ μητριὰ ἐν δόξῃ μανίας τὸν υἱὸν ἔτρωσε, τὸν
δὲ πρόγονον ἀπέκτεινε· δῆλον γὰρ ἐνταῦθα καὶ τὸ φο-
νεῦσαν πρόσωπον· πῶς οὖν οὐσιωδῶς, τίς ὁ φονεὺς, ζη-
τοῦμεν; καὶ φραμεν ἅς ἄδηλον ἔαν ἡ μητριὰ πεφόνευ-
κιν· εἰ γὰρ ἡ μανία αἴτιος, ἡ μητριὰ πάντως ἀναίτιος.

Cap. V.

Περὶ ὄρου.¹

20

Τὸ κρινόμενον διελὼν εἰς τὸ ἀφανές καὶ τὸ φανε-
ρὸν, εἴτα τὸ ἀφανές ἀπολαβὼν καὶ τὸν στοχασμὸν ὀρι-

17 Mon. καὶ πρ. γεγεννημένα. 18 Mon. ἔλλαβε, sive ἄνωθεν.

1 Sch. min. οὐ γὰρ ἡ τοιοῦτον· ἴαν ἡ φανερόν τὸ πρᾶ-
γμα· ἀτελεῖς δὲ ποιεῖ τὴν στήσιν ὀρικόν. ἔστι γὰρ στήσις ὁ ὀρι-
κῆ· οὐκ εἶπεν ὄνομα ἀπλῶς, ἀλλὰ περὶ πράγματος· πρᾶγμα δὲ φη-
αι τὸ ἐγκλημα ἢ τὸ κατάρθωμα, οὐ γὰρ πρόσωπόν ἐστιν ὄνομα τὸ
ζητούμενον, ἀλλ' ἐκ τοῦ πράγματος τοῦ ἐνεργηθέντος ζητοῦμεν τὸ
ὄνομα. Κοινωνεῖ ὁ ὄρος ὁ κατὰ στοχασμοῦ τῇ ἀρρήσει τῷ ὄρει,
(ἐπὶ) ἐν ἐκτενέῳ στήσει τὰ ἐγκλήματα ἀρροῦνται οἱ ἐγκαλούμενοι.

σάμενος, νῦν τὸ φανερόν ὑποδιαίρει εἰς τὸ ἀτελές καὶ τὸ τέλειον, ἵνα ἀπὸ τοῦ ἀτελοῦς τὸν ὅρον δείξῃ γινόμενον· ἐρμηνεύει δὲ τί ποτέ ἐστι τὸ ἀτελές.

β'. Διελὼν τὸ κρινόμενον πρᾶγμα, τουτέστι τὸ ἐγκλημα εἰς ἀφανές τε καὶ φανερόν, καὶ εἰπὼν, ὅτι τὸ ἀφανές ποιεῖ τὴν στοχαστικὴν στάσιν, καὶ διδάξας αὐτῆς ἐν συντόμῳ τὴν δύναμιν, νῦν καὶ τὸ φανερόν διαιρεῖ καὶ φησιν, ὅτι τὸ φανερόν ἢ ἀτελές ἐστὶν ἢ τέλειον· φανερόν δὲ λέγει οὐ τὰ τοῖς δικασταῖς ὁμολογούμενον, ἢ γὰρ ἂν οὐδὲ κρίσις ἦν, ἀλλὰ προαιλημμένον ἐγίνετο· 10 ἀλλὰ φανερόν τῇ οὐσίᾳ· κρινόμενον δὲ νῦν λέγει τὰ ἐνεργηθέν ἦτοι τὰ ἐκ τῆς ἐνεργείας γεγονὸς, περὶ οὗ ἡ κρίσις· πάλιν τὸ ἀτελές διττόν ἐστιν ἐνταῦθα· ἡ γὰρ τῇ ἐνεργείᾳ καὶ τῇ πράξει τοῦ φεύγοντός ἐστιν ἀτελές ἡ πρὸς τὴν φωνὴν τοῦ κατηγοροῦ· τῇ μὲν ἐνεργείᾳ, ὡς 11 ἐπὶ τοῦ τὸ κενοτάφιον ὀρύξαντος, καὶ κρινομένου τυμβωρυχίας· τὸ μὲν γὰρ ὀρύξαι τὸν τάφον καὶ αὐτὸς ὁμολογεῖ ὁ φεύγων· τὸ δὲ τυμβωρυχῆσαι οὐδ' ὅλως πέπρακται· κατὰ δὲ τὴν φωνὴν τοῦ κατηγοροῦ, ὡς ἐφ' οὗ

διαφέρει δὲ, ὃ μὲν τέλειον ὑφνέεται τὸ ἐγκλημα, ὃ δὲ ἀπὸ μίρους· οἶον ὑφελόμην, οὐ μὴν ἱερουσύλησα, καὶ ὅτι ἐν τῷ ὄρῳ τὰ ὁμολογούμενα ὑπεύθυνα ἐσσι τὸ κλέπτειν, τὸ ἱερατεῖναι, ἐν δὲ στοχασμῷ ἀνέχοντα, τὸ δακρύειν, τὸ θάπτειν· καὶ ὅτι ἐν στοχασμῷ ἄλλο δι' ἄλλον κατασκευάζεται, ἐν ὄρῳ δὲ οὐχί. Καθ' ἑκάστην στάσιν τρεῖς διδάσκει ἡμᾶς ἐν βραχεῖ ὁ τεχνογράφος, τρεῖς τρόπους διδασκαλίας ἡμῖν παραδιδούς, μέθοδον λίγω, πῶς γίνεται στοχασμός, ἡ ὅρον· ὅταν περὶ ἀφανῶν ἐξετάζωμεν πραγμάτων, στοχασμός ἐστιν, ὅταν δὲ περὶ φανερῶν μὲν, ἀτελῶν δὲ, ὅρος· μετὰ δὲ τὴν μέθοδον τὸν ὅρον τῆς στάσεως στοχασμοῦ τυχὸν καὶ ὅρον· τρίτον δὲ τὸ οἰκτεῖον τῇ στάσει παρὰδειγμα, ὡς ἐπὶ τούτου, τὸ πεφώραται τις θάπτων· αἰτιῶνται δὲ τὸ παρὰδειγμα τοῦτο, ὡς ἀτελές ἐκ προσώπου, τὸ γὰρ τις τῶν ἀνεξετάστων· ἀλλ' ἴσως τῷ ὀρισμῷ ἑαυτοῦ κατακολοῦθε· Ἐρμολογένης, ὅς ἀπὸ μόνου σημείου τὸν στοχασμὸν λέγει γίνεσθαι, τοῦ προσώπου πάντα καταπεφρονηκώς.

παρέχεται ζητήματος· ἐνταῦθα γὰρ ἡ μὲν φωνή τοῦ κατηγοροῦ μεῖζων ἐστίν, ὁ δὲ φεύγων ἀνθαιρεῖται τὸ ἔλαττον· καὶ ἡ μὲν πρᾶξις τελεία· εἰσῆλθε γὰρ εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ τὰ χρήματα ἀφείλετο· πρὸς δὲ τὴν τοῦ κατηγοροῦ φωνὴν ἀτελής ἡ πρᾶξις.

γ'. Μετὰ τὸ ἀφανὲς ἐπὶ τὸ φανερόν μετέσιν· ὑποδιαίρει δὲ αὐτὸ εἰς τα ἀτελὲς καὶ εἰς τέλειον· καὶ διαλαμβάνει πρῶτον περὶ τοῦ ἀτελοῦς, εἰκότως· τὸ γὰρ ἀτελὲς πρότερον φύσει τοῦ τελείου· εἶγε τὸ τέλειον ὅλον 10 ἐστὶ, τὸ δὲ ὅλον μερῶν ἐστίν ὅλων. τὸ δὲ μέρος ἀτελὲς ὡς τέλος ἐκ τοῦ ἀτελοῦς γίνεσθαι πέφυκεν· ἔπειτα καὶ καθ' ἕτερον λόγον εἰκότως τὸν περὶ ἀτελοῦς λόγον ἐποίησατο πρῶτον οἷα δὴ μονοειδοῦς ὄντος· μένει γὰρ οἷχ ὑποδιαιρούμενον. τὸ δὲ τέλειον οὐχ οὕτως· πρῶτον ἄρα 15 εὐλόγως τὸν περὶ τοῦ ἀπλουστερόν πεποιήται λόγον.

δ'. Ἀκριβῶς τὸ ὡς λείποντος πρόσκειται· τὸ γὰρ πρᾶγμα τέλειόν ἐστι φύσει· οὐδὲν γὰρ ἀτελὲς εἰς δικαστήριον εἰσάγεται· ἀλλὰ περὶ τοῦ ὀνόματός ἐστιν ἡ ζήτησις. τοίνυν ἡ τοῦ ὄρου ἀτέλεια περὶ τὸ σχεῖν ὄνομα, 20 διὰ καὶ ἐπάγει, ὄνομά τε εὐθὺς γίνεται καὶ οὐκέτι λαμβάνει, φησὶν, ὄνομα τὸ πραχθὲν καὶ οὐκέτι περὶ τοῦ ὀνόματος ἀμφιβάλλεται, ἀλλὰ τέλειον γίνεται.

ε'. Εἴπερ τῷ ἀτελεῖ κατὰ τὸν αὐτοῦ λόγον προστιθέμενόν τι ὡς λείπον ἀσύστατον αὐτὸ ποιῇ διὰ τὸ ὁμο- 25 λογούμενον γίνεσθαι, πῶς τὸ τέλειον συνεστάναι δύναται; ἐλέγομεν γὰρ τοῦ φανεροῦ τὸ μὲν ἀτελὲς, τὸ δὲ εἶναι τέλειον· ῥητέον οὖν, ὅτι ζήτημα αὐτό γησι μὴ ἐπιδέχεσθαι περὶ τῆς ιδιότητος, ὅπερ ἐστὶ τῆς ὀριστικῆς στάσεως· ζητεῖσθαι δὲ κατὰ τὴν ποιότητα.

30 ς'. Ἐκεῖνο ἀτελὲς, ὃ καθ' ἑαυτὸ μὲν ὀνομασθῆναι, τί ποτέ ἐστιν, οὐ δύναται· διὰ γὰρ τοῦτο καὶ τὴν ιδιότητα λέγομεν ἐν τῷ ὄρω ζητεῖσθαι. ὥσπερ τὴν ὑπαρξιν

ἐν τῷ στοχασμῷ· προστεθέντος δὲ αὐτῷ τινος τηνικαὺ-
τα καὶ ὀνομάζεται· τὸ δὲ τοιοῦτον δηλονότι τὸ ἀτελές.

ζ. Πάλιν ἐνταῦθα ἐκ γένους καὶ συστατικῶν διαφο-
ρῶν διαστελλουσῶν τὸ ὀριζόμενον ὁ ὅρος τίθεται· οὐ
ἐκάστης λέξεως τὰ ἀντιδιηρημένα καὶ αὐτὸς ἀναθεωρῶν ε
γνοίησ.

η. Ἠπόρηται, πῶς εἶπεν ὑνόματος ζήτησις, ² τὸ γὰρ
περὶ ὀνομάτων ἀμφισβητεῖν γραμματικῶν, οὐ ρητόρων.
ὑποληπτίον δὲ πρὸς τοῦτο, ὥς μάλιστα μὲν προσέθηκε
τὸ περὶ πράγματος· ὥστε οὐχ ἀπλῶς ὄνομα· ἔπειτα τὸ 10
ὄνομα ἐπὶ τούτῳ ὁμολογουμένην ἔχει τὴν τιμωρίαν· ὥσπερ
εἴπερ ἰφαρμόσει τὸ ὄνομα τῷ ὑποκειμένῳ, καὶ τὸ τῆς
μωρίας εὐθύς ἔπεται· ἐπιλαμβάνονται δὲ τοῦ ὅρου κατὰ
τὸ ἐλλείπον. φασὶ γὰρ, ὅτι τεττάρων ὄντων εἰδῶν τοῦ
ὅρου ἐν παρέθετο μόνον τὸ ἔχον τὸ μὲν πεπραγμένον, 15
τὸ δὲ ἐλλείπον· τὸ δὲ τέλειον ἢ τὸ ἀτελές πάντη ἢ τὸ
πλεονάζον, οὐδαμῶς· τέλειον μὲν οὖν, οἷον νόμος, τὸν
καινὸν ὄπλον ἀνευρίσκοντα δωρεὰν αἰτεῖν· ἵππον τις πρῶ-
τος διδάξας πολεμιστὴν ἀξιοῖ τυχεῖν τῆς δωρεᾶς· ἐν-
ταῦθα γὰρ φασιν οὐδὲν ἐλλείπειν· λέληθε δὲ αὐτοῦς, ὅτι 20
τὸ μὲν αὐτοῦ πέπρακται, τὸ δὲ ἐλλείπει· πέπρακται μὲν
τὸ ἀνευρεῖν ἵππον πολεμιστὴν, ἐλλείπει δὲ τὸ, εἰ ³ τῷ
νόμῳ τοῦτο ὄπλον δοκεῖ καινόν. εἰ δὲ μὴ βούλονται οὐ-
τως ἐλλείπειν αὐτὸ, ἀσύστατον ἔσται, ὥς οὐκ ἐπιδεχόμε-
νον ζήτημα τῷ ὁμολογούμενον εἶναι· ἀτελές δὲ φασι 25
πάντη, οἷον ἀνασχόμενός τις τὰς χεῖρας πολλάκις ἐπὶ
τῷ πληῆσαι μὴ πληῆσας ὕβρεως κρίνεται· ἐνταῦθα γὰρ,
φασίν, οὐδὲν πέπρακται· ἀλλ' ἐροῦμεν, ὅτι πέπρακται
μὲν τὸ ἀνασχεῖν τὰς χεῖρας, ἐλλείπει δὲ τὸ πληῆσαι. ὁ
ἀτελής, οὐ τὸ μὲν πέπρακται, τὸ δὲ λείπει, εἴρηται τῷ 30
τεχνικῷ· τοῦ δὲ πλεονάζοντος, οἷον νόμος, τοὺς τελείους
ἱεῖσθαι, τοὺς δὲ μὴ τελείους ἀπειργασθαι, περιττόν τις

2 Mon. ὃν ζήτημα.

3 τὸ εἰ et δοκεῖ Mon. om.

ἔχων δάκτυλον πρόσσει τοῖς ἱεροῖς καὶ κωλύεται· ἀλλὰ
 κἀνταῦθα πέπρακται μὲν τὸ πέντε κεχρησθαι δακτύλοις,
 λείπει δὲ τὸ περιττὸν ἔχειν· τὸ γὰρ περιττὸν οὐ κατὰ
 φύσιν, τὸ δὲ μὴ κατὰ φύσιν ἀτελές· ταῦτα περὶ τοῦ μὴ
 5 δεῖν οἶσθαι ὄρον ἄλλως ἔχειν, ἢ κατὰ τὸ ἐλλεῖπον καὶ
 τὸ πεπραγμένον, οἷον τὸ ἐξ ἱεροῦ, μετὰ δὲ τὸν ὄρον ἐπά-
 γει παράδειγμα. ἐφ' ἐκάστης γὰρ στάσεως πρῶτον μὲν
 τὴν μέθοδον, εἴτα τὸ ὄνομα τῆς στάσεως, εἴτα τὸν ὄ-
 ρον, εἴτα τὸ παράδειγμα ἀποδίδωσιν, ἕνεκα τοῦ σαφῆ
 10 τὴν διδασκαλίαν ποιήσασθαι.

θ'. Τὸ μὲν ὄνομα ὁ⁴ ἱερόσυλος, περὶ οὗ ἡ ζήτησις,
 τὸ ἀμφισβητήσιμον ἐκ τοῦ πράγματος ἔχει,⁵ οὐ τὸ μὲν
 πέπρακται, ἢ ἐξ ἱεροῦ ἀφαιρέσεις, τὸ δὲ ἐλλεῖπει, τὸ ἱ-
 ρὰ εἶναι τὰ χρήματα· καὶ διὰ τοῦτο ἀμφίβολος ἡ κλη-
 15 σις, μήτε κλέπτου καλουμένου τῷ⁶ ἐξ ἱεροῦ γεγενῆσθαι
 τὴν ἀφαιρέσιν, μήτε ἱεροσύλου τῷ μὴ ἱερὰ εἶναι τὰ χρή-
 ματα, ὅπερ εἰ προστεθῇ, σαφὴς ὁ κεχλοφῶς ἱερόσυλος
 καὶ τὸ κρινόμενον ἀνεξέταστον.

Cap. VI.

Περὶ πραγματικῆς.¹

50 α'. Φυσικωτάτη ἡ τάξις ἀπὸ τοῦ ἀφανοῦς ἐπὶ τὸ φα-
 νερόν μὲν, ἀτελές δὲ, ἀπὸ τοῦ ἀτελοῦς ἐπὶ τὸ τέλειον καὶ
 τὴν ποιότητα καταστήσασα, περὶ ἣν² αἱ ἄλλαι τῶν στά-

4 ὁ et ἡ ante ζήτησις Mon. om., recepi ex Par. 2. 5 Mon. Parr. ἔχοντος. genitivus natus ex similitudine praecedentis πράγματος. In Par. 2. correctum: ἔχει. 6 Mon. Par. 2. τὸ, et paullo post: μήτε ἱερόσυλος τό. correxi ex Par. 1.

1 Mon. γραμματικῆς. Sch. min.: ἄν μέντοι φανερόν ἢ καὶ τέλειον· φανερόν φησιν ἀντιδιαστέλλων πρὸς τὸν στοχασμόν, τέλειον δὲ πάλιν ἀντιδιαστέλλων πρὸς τὸν ὄρον. 2 Mon. μὴ.

σιων καταγίνονται· οὐ γὰρ εἰ γέγονε ζητοῦμεν ἐν αὐταῖς
 ἢ οὐ γέγονεν ἢ παρὰ τίνος γέγονεν· οὐδ' εἰ ἀπῆρτισται
 τὸ γεγονός ἢ οὐκ ἀπῆρτισται, ἀλλὰ τοῦ πράγματος φα-
 νεροῦ καὶ τελείου τυγχάνοντος, εἰ δίκαιον ζητοῦμεν ἢ
 ἄδικον, εἰ λυσιτελές ἢ ἀσύμφορον ἢ ἔννομον τὸ συμβάν· 5
 ἢ παρὰ νόμον, ὃ καὶ ποιότητα γενικὴν ὀνομάζουεν.
 ποιότητα μὲν, ὅτι ὁποῖόν τι καὶ ποταπὸν τὸ πρᾶγμα
 ἐξετάζομεν· γενικὴν δὲ ὅτι περιεκτικὴ πλειόνων καὶ δια-
 φόρων γίνεται στάσεων. Γένος³ γὰρ λέγεται τὸ κατὰ
 πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ εἶδει ἐν τῷ τί ἐστι κατῆ- 10
 γορούμενον· ἀλλ' ἐνταῦθά τις ἡμῖν μεγίστη ζήτησις
 ἀνεφάνη, πῶς καὶ τὴν πραγματικὴν περὶ πράγματος μῆ-
 πω γεγονότος ἀλλὰ γενέσθαι μέλλοντος τὴν ζήτησιν ἔχου-
 σαν, οὐ μετὰ τοῦ στοχασμοῦ καθ' ὃν ἡ οὐσία τοῦ πρά-
 γματος, ἀλλὰ μετ' ἐκείνων ὁ τεχνικός τῶν στάσεων⁴ 15
 ἔταξε, καθ' ἧς ἡ ποιότης τοῦ πράγματος ἐξετάζεται·
 καὶ φαινομεν ὅτι καὶ⁵ κατὰ τὴν πραγματικὴν εἰ καὶ μέλ-
 λοντος πράγματος ἔχει τὴν ζήτησιν, οὐ τὴν οὐσίαν
 ζητοῦμεν, εἰ ἔχει φρίσιν γενέσθαι ἢ μὴ,⁶ ἀλλὰ τὴν ποιό-
 τητα, εἰ συμφέρον τὸ πρᾶγμα ἐστίν ἢ ἀσύμφορον· ἐπὶ 20
 δὲ τοῦ στοχασμοῦ ἡ μὲν ποιότης δῆλη καὶ φανερά· οἶον
 ὅτι κακὸν ὁ φόβος, ἀλλὰ ζητεῖται, εἰ γέγονε περὶ τοῦ τὸ
 νεοσφαγῆς σώμα θάπτοντος· καὶ ὅτι καλὸν ἡ τοῦ τυράν-
 νου ἀναίρεσις· ἀλλὰ ζητεῖται, εἰ παρὰ τοῦ μάγου ἀνή-
 ρηται τοῦ ἐπαγγελλομένου τριάκοντα ἐντὸς ἡμερῶν τὸν 25
 τύραννον ἀνελεῖν· ἀστραπῆς δὲ κατενεχθείσης καὶ ἀνε-
 λούσης αὐτόν· καλῶς ἄρα καὶ ἡ πραγματικὴ ταῖς ὑπὸ
 τὴν ποιότητα τεταγμέναις συνηρίθνηται στάσεσιν, εἰ
 καὶ περὶ μέλλοντος πράγματος ἔχει τὴν ζήτησιν.

β'. Ἐπιλαμβάνονται αὐτοῦ τινες, ὡς οὐ καλῶς εἰπόντος 30
 γενικόν· ἔδει γὰρ, φασίν,⁷ εἰπεῖν γενικώτατον, εἶγε ἔχει

3 Par. 1. γεγονός. 4 Par. 1. τὰς στάσεις. 5 καὶ Par. 2.
 om. 6 ἢ μὴ Mon. om. 7 Mon. φησίν. Parr. φασίν.

γένος ὑφ' ἑαυτὸ ἐπάλληλον, ἀλλ' ἐρουμένον, ὥς οὐ πᾶν ἔχον γένος ὑπάλληλον τοῦτο πάντως γενικώτατον γένος· ἀκριβῶς γὰρ σκοποῦντι ἐν μόνον ἐστὶ γένος τὸ γενικώτατον ἢ οὐσία.

- 5 γ'. Ζητοῦσι διὰ τί ἐν τῇ διαιρέσει περὶ τε τὴν ποιότητα τὸ ἴδιον αὐτῆς βουλόμενος εἰπεῖν καὶ περὶ τί καταγίνεται, φησὶν· οἷον εἰ δίκαιον, εἰ συμφέρον, εἰ νόμιμον, δοκεῖ γὰρ τὴν πραγματικὴν ἐνταῦθα περιλαμβάνειν· πρὸς ὃ φαμεν, ὅτι ἀληθῶς μὲν καὶ ἡ πραγματικὴ
- 10 περὶ ταῦτα καταγίνεται· οὐ μέντοι περὶ αὐτῆς νῦν, ἀλλὰ καθόλου περὶ τῆς ποιότητος ἀποφαινόμενός φησιν, ὅτι δίκαιόν ἐστιν ἢ συμφέρον ἢ νόμιμον· τινὲς δὲ φασιν, ὅτι διὰ μὲν τοῦ δικαίου δηλοῖ τὰς δικαιολογίας, διὰ δὲ τοῦ συμφέροντος τὴν ἀνάστασιν, διὰ δὲ τοῦ ἐννόμου τὰς νό-
- 15 μικάς· ἀλλὰ φαμεν, ὅτι ἡ ἀντίστασις μία τῶν δικαιολογικῶν ἐστιν, εἰ τοίνυν ἐδήλου τὰς δικαιολογικάς διὰ τοῦ δικαίου, συμπεριελάβανε καὶ τὴν ἀντίστασιν, μέρος γὰρ τῆς δικαιολογίας· δεῖ οὖν νοεῖν, ὅτι κοινῶς, φησὶν, περὶ ταῦτα τὰ τρία εἰλοῦνται αἱ στάσεις, οἷον ἡ δικαιο-
- 20 λογικὴ περὶ τὸ δίκαιον καὶ συμφέρον, ἢ πραγματικὴ, ὁμοίως ἢ ἔγγραφος· αἱ νομικαὶ περὶ τὸ δίκαιον καὶ νόμιμον ἢ ὅτι ἐν πάσαις ταῖς ὑπὸ τὴν ποιότητα στάσεσι ταῦτα κοινῶς ζητοῦμεν, εἰ δίκαιον, εἰ συμφέρον, εἰ νόμιμον.
- 25 δ'. Τοῦτο περιττῶς κεῖται· κατασκευάζοντες γὰρ τὸ νόμιμον, εἰ δίκαιον, εἰ συμφέρον, καὶ τὰ ἐναντία τούτων ἀνατρέπομεν, ἢ ὥς πρὸς τὰ δύο πρόσωπα τοῦ κατηγοροῦ καὶ τοῦ φεύγοντος, ὃ μὲν γὰρ κατασκευάζει ὅτι νόμιμον, ὃ δὲ, ὅτι παράνομον, ἐκ τῶν ἐναντίων ὠρμη-
- 30 μένος.

ε'. Κοινὸν ὄνομα τὴν ποιότητα εἶπε τῶν κατὰ ποιότητα ἔξεταζομένων στάσεων· ἡ γὰρ ποιότης ὥς οὐσα πολυειδὴς οὐ στάσις ἀλλὰ μήτηρ ἐστὶ στάσεων· πλὴν γὰρ

στοχασμοῦ καὶ ὅρου αἱ λοιπαὶ πᾶσαι ἐντεῦθεν ἀρμην-
ται· ὥσπερ δὲ φασιν κοινὸν εἶναι τὸ ζᾶον, εἶδη δὲ, οἷον
ἄνθρωπος, κύριον δὲ, οἷον Σωκράτης, οὕτως κοινὸν μὲν
ἢ ποιότης οἷον γενικώτατον· γένος δὲ γενῶν ἐστίν· εἶδη
δὲ ταύτης, οἷον αἱ λογικαὶ καὶ νομικαὶ, κύριαί δὲ, οἷον 5
ἀντίληψις, ἀντίστασις καὶ αἱ λοιπαί· ἢ οὖν δικαιολο-
γία εἰδικὸν οὐσα καὶ γένος τῶν ὑπ' αὐτὴν καὶ ἐξ αὐτῆς
στάσεών ἐστι· καὶ αἱ ἀντιθέσεις ὁμοίως ὑπὸ τὴν ποιό-
τητά εἰσιν, οὐσαι καὶ αὗται γένη μερικώτερα.

ε'. Ἐὰν πρόκειται, φησί, στάσεως ἐξέτασις, ἂν μήτε 10
ἀφανὲς παντάπασιν ἢ, μήτε ἐν μέρει μὲν ὁμολογούμε-
νον, ἐν μέρει δὲ ⁸ τὴν ἀμφισβήτησιν ἔχον· οἷον περὶ
τὴν ἰδιότητα ἐπισκοπεῖν χρὴ καὶ ζητεῖν εὐθέως τὴν ποιό-
τητα γινῶναι, πότερον κατὰ ῥητὸν ἐστίν ἢ ἀμφισβήτη-
σις ἢ κατὰ πρᾶγμα· καὶ μὲν περὶ πρᾶγμα ἢ, ἀνάγκη 15
ἢ περὶ μέλλοντος εἶναι ἢ περὶ παρωχημένου· ἔαν δὲ περὶ
ῥητὸν, τὰς νομικὰς ἀμφισβητήσεις ποιεῖ.

ζ. Ζητητέον, πῶς πρότερον τῶν περὶ ῥητὸν ἐμνήσθη·
εἶθ' οὕτως τῶν περὶ τὸ πρᾶγμα· φησὶ μὲν τοίνυν ὁμο-
λογουμένως μὲν προτιμότερα καθιστάναι τὰ πράγματα 20
τῶν νόμων· διὰ γὰρ τὰ πράγματα οἱ νόμοι παρελήφθη-
σαν, οὐ διὰ τοὺς νόμους τὰ πράγματα. ἔπειτα καὶ πρεσ-
βύτερα τῶν νόμων τὰ πράγματα· οὐ μὴν ἀλόγως ἀντε-
στράφθαι τὴν τάξιν ὑπὸ τοῦ τεχνικοῦ· ἀνωτέρω μὲν
γὰρ εὐθύς εἰκότως κατὰ τὸν τούτων λόγον προέταξε τὸ 25
πρᾶγμα τοῦ ῥητοῦ· ἐνταῦθα δὲ προέταξε τὸ ῥητὸν, ἐπει-
δὴ περὶ τούτου μὲν ἀναβάλλεται τέως εἰπεῖν.

ἦ. Διελὼν τὸ κρινόμενον εἰς τὸ ἀφανὲς καὶ τὸ φα-
νερὸν, τὸ δὲ φανερόν ὑποδιελὼν εἰς τὸ ἀτελὲς καὶ τὸ
τέλειον, εἶτα τὸ τέλειον γενικῶς ὀνομάσας ποιότητα, ὑπο- 30
διαιρεῖ πάλιν ταύτην εἰς πρᾶγμα καὶ εἰς ῥητὸν· καὶ τὸ
μὲν ῥητὸν νομικὴν στάσιν ἀποκαλεῖ γενικῶς, ὥς πλειό-

νων ὃν στάσιων περιεκτικόν· ὅθεν καὶ εἰς ὕστερον εἰπεῖν ἐπαγγελάμενος τὰ περὶ ⁹ ἑαυτοῦ οὐκ εἶπε, περὶ οὗ ὕστερον ἐροῦμεν, ἀλλὰ περὶ ὧν ὕστερον ἐροῦμεν· πρὸς τὰ εἰδη τὸν λόγον, οὐ πρὸς τὸ γένος ἀποδιδούς, ἀποστάς
 5 δὲ τοῦ ῥήτου καὶ τὸ πρᾶγμα ἀπολαβὼν λογικὴν τὸ τοιοῦτο κατονομάζει.

θ'. Ἀπορήσει τις, πῶς διαιρεῖ γράσκων ἕτερον εἶναι τὴν νομικὴν καὶ ἕτερον τὴν λογικὴν, ¹⁰ ἃς μὴ οὔσης τῆς νομικῆς λογικῆς, εἶγε ἡ πᾶσα ῥητορικὴ λογικὴ ἐστίν·
 10 ἐλέγομεν γὰρ δύο τέχνας εἶναι λογικάς· τὴν διαλεκτικὴν τε καὶ ῥητορικὴν· ῥητέον οὖν, ὅτι τῶν πίστεων αἱ μὲν εἰσιν ἄτεχνοι, αἱ δὲ ἔντεχνοι· ἔντεχνοι μὲν αἱ δι' ἐνθυμήματος καὶ παραδείγματος· ἄτεχνοι δὲ αἱ διὰ νόμων τε καὶ μαρτύρων· τὴν οὖν διὰ πίστεων ἐντέχνων γινο-
 15 μένην κατ' ἐξαιρέτον καλεῖ λογικὴν, ἀλλὰ τοῦτο οὐκ ἂν τις παραδείξαιτο· καὶ γὰρ αἱ νομικαὶ διὰ ἐνθυμημάτων καὶ παραδειγμάτων ἔχουσι πολλάκις τὰς στάσεις· καὶ ἔμπαιιν αἱ νομικαὶ διὰ νόμων τε καὶ μαρτύρων· δεῖ οὖν ἐκεῖνο λέγειν, ὅτι δυοῖν ὄντοιν, τοῦ ἀποδεικνυμένου καὶ
 20 τοῦ ἀποδεικνύοντος, κυριώτερον τὸ ἀποδεικνύμενον· πρὸς οὖν τοῦτο καὶ τὰς στάσεις λαμβάνομεν· ἐὰν μὲν οὖν νόμος ἢ ὁ ἀποδεικνύμενος, νομικὴν καλοῦμεν τὴν στάσιν· ἐὰν δὲ πρᾶγμα, ἀπλῶς λογικὴν εἶναι τὴν στάσιν ἐκδεξόμεθα, καὶ μνυρίοι νόμοι πρὸς κατασκευὴν αὐτοῦ
 25 λαμβάνωνται· ζητοῦσι δὲ, πῶς κατὰ τὴν διαίρεσιν τῆς λογικῆς εὐρίσκομεν οὐδὲ τὸν στοχασμὸν οὐδὲ τὸν ὅρον

9 περὶ Mon. om. 10 Sch. min.: "Ἄν δὲ περὶ πρᾶγμα, λογικὴν· γενικὸν καὶ τοῦτο τὸ ὄνομα· τί δῆποτε τὰς προλαβούσας λογικὰς οὐσας, ἐπ' αὐδεμιᾶς γὰρ οὐκ ἔστιν, ἐφ' ἧς ὁ λόγος οὐ πρόεισιν, ἐνταῦθα τὸ λογικὸν ἀπικλήρωσεν· ὅτι ἐκείναι μὲν οἰκείας ἔχουσαι ἰδιότητας ἐξ αὐτῶν ἐκλήθησαν, ἐνταῦθα δὲ οὐκ ὄντος ἐτέρου τινὸς ιδιώματος ἀπὸ τῆς κοινῆς τοῦ λόγου προσηγορίας ἐξελήφθησαν.

περιχόμενον; ¹¹ ἐροῦμεν δὲ ὥς οὐ περὶ πάσης ποιεῖται τῆς λογικῆς τὴν διαίρεσιν, ἀλλὰ περὶ τῆς ¹² ποιότητος μόνης. Ὁ δὲ στοχασμὸς ἢ ὁ ὅρος οὐ περὶ τὴν ποιότητα τὴν ζητήσιν ἔχουσιν, ἀλλ' ὁ μὲν κατ' οὐσίαν, ὁ δὲ κατὰ τὴν ιδιότητα. 5

ι'. Ζητεῖται πῶς τὰ κατὰ μέλλοντα χρόνον τῶν κατὰ παρελθόντα προτίταχι. καὶ ἔστι μὲν ἀποδείξαι τὸν πρῶτον τοῦ παρῳχημένου θεωρητῶ λόγῳ τινί, ἀλλ' ἵνα μὴ δόξη γραμματικῆς ἐρσεχειλίας τὸ τοιοῦτο ἔχεσθαι, ἐκείνῳ φαμεν, ὅτι περ συντομωτέρα ἢ τούτων διδασκαλία ¹⁰ βούλεται οὖν ἀπαλλαγεῖς ἐντεῦθεν οὕτως ἐπὶ τὰ πλείονος λόγου δεόμενα τραπέσθαι, ὅπερ πολλαχῶς ποιῶν φαίνεται.

ια'. Ἐπιλαμβάνονται τινες ὥς κακῶς εἰπόντος τὸ ἀμφισβήτησις· ἐν γὰρ τοῖς ὅροις, φασίν, οὐ τὰ γενικώτερα, ¹⁵ ἀλλὰ τὰ προσεχῆ γένη λαμβάνειν εἰώθαμεν. ἀλλ' εἰ μὲν ὅρον ἀπεδίδου, τάχα ἂν οὐ κακῶς ἐπελαμβάνοντο· νῦν δὲ ὑπογραφὰς πασῶν ἀποδίδωσιν· ἢ δὲ ὑπογραφή, ὅπως ἂν ἔχοι, σημαίνει μόνον τὸ ὑποκείμενον βούλεται.

ιβ'. Τετάρτην διαίρεσιν· ὑποδιαίρεσις δὲ τρίτη· ²⁰ τὰ γὰρ τὴν πρώτην διαίρεσιν ὑποδιαίρουσι τὰς λογικὰς εἰς τε τὸ παρῳχηκὸς καὶ τὸ μέλλον· τὸ δ' οὖν μέλλον ἅπαν μίαν συλλήβδην περιλαβὼν στάσιν πεποιήται· οἷα μήπω ἐκβεβηκὸς εἰς ἐνέργειαν· ὥς γὰρ ἐπὶ τῶν μήπω εἰς τῶς ἐξεληλυθότων ἀνθρώπων ἐνὶ ὀνόματι ²⁵ τοῦ ἐμ- βρύου ἀρκοῦμεθα, τὰς ποικίλας μετὰ τὴν γενεαὴν προσηγορίας ποιούμενοι, οὕτω καὶ ὁ τεχνικὸς τὴν φύσιν ἀπομιμούμενος τὸ τοῦ μέλλοντος χρόνου εἰς μίαν ἀπεκορύφωσεν στάσιν. τὸ δὲ παρῳχηκὸς εἰς πλείους διεῖλε· τὴν δὲ περὶ τοῦ μέλλοντος στάσιν ὠνόμασε πραγματικὴν, ὥς ³⁰

¹¹ Mon. περιχόμεν.
τόμος τοῦ ἐμβρύου.

¹² Mon. τῆς περὶ.

¹³ Mon. ὁ

ἐπὶ πράξιν προτρέπουσαν, ὅπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων οὐκ ἐποίησε στάσιν. οὐ γὰρ ἐπὶ πράξεις ἐκείναι προτρέπονται. ἀλλὰ τὸ ἤδη γεγονὸς ἢ γενέσθαι δοκοῦν ζητοῦσι καὶ δοκιμάζουσιν.

- 5 ιγ'. Ἐδόκει τισὶν ὁ ὅρος οὐ περὶ πραγματικῆς καθεστάναι μόνης, ἀλλὰ περιλαμβάνειν καὶ ἑτέρας τῶν στάσεων. εἰσὶ γὰρ στοχασμοί, φασὶ, κατὰ τὸ μέλλον ἔχοντες τὴν ζήτησιν· οἷον νέος πλούσιος ἀποβλέψας εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἐδάκρυσε, καὶ κρίνεται τυραννίδος ἐπιθέσεως.
- 10 τὸ γὰρ εἰ τυραννήσει μέλλοντος καὶ οἱ κατὰ αἴτησιν δὲ ὅροι, φασὶ, περὶ τὸ μέλλον τὴν ζήτησιν ἔχουσιν· οἷον φιλόσοφος συνεχῶς παρὰ τὸν τύραννον εἰσιὼν, πείσας αὐτὸν καταθίσθαι τὴν τυραννίδα ὡς τυραννοκτόνος ἀξιοῦ δωρεὰν λαβεῖν. πᾶσα γὰρ αἴτησις, φησὶ, περὶ μέλλοντος
- 15 πράγματος· ἐχρῆν δ' αὐτοὺς ἀκριβέστερον διεξελεῖν τὸν ὅρον· οὐ γὰρ εἶπεν ἀπλῶς ἀμφισβήτησις περὶ μέλλοντος πράγματος, ἀλλὰ προσέθηκεν· εἰ δεῖ γενέσθαι, τότε τι ἢ μὴ γενέσθαι, ἢ δύναται ἢ μὴ δύναται· ὅπερ ἐν τῷ στοχασμῷ οὐκ ἔστιν. ἐκεῖ μὲν γὰρ περὶ τῆς οὐσίας ζη-
- 20 τοῦμεν ἀπλῶς, εἰ γενήσεται· ἐνταῦθα δὲ περὶ τῆς ποιότητος, εἰ δεῖ γενέσθαι τότε ἢ μὴ γενέσθαι· καὶ οὕτω μὲν τὸ τοῦ στοχασμοῦ ἀπολυόμεθα· τὸ δὲ τοῦ ὅρου ἐκείνως. Τινὲς μὲν προσγράφουσι τῷ κειμένῳ· ¹⁴ ἢ δοῦναι τότε τι ἢ μὴ δοῦναι· ἄμεινον δὲ μὴ παρεντιθέναι.
- 25 ἀλλὰ κατὰ κοινοῦ τὸ ἄνω ἐκδέχεσθαι· εἰ δεῖ γενέσθαι τότε τι ἢ μὴ γενέσθαι· ἢ δοῦναι ἢ μὴ δοῦναι, ἵνα ἀπὸ κοινοῦ τὸ τότε τι λάβωμεν· τούτου δὲ οὕτως ἔχοντος οὐδὲ μία ἀμφιβολία καταλείπεται. ἐν μὲν γὰρ τῷ ὅρῳ ἢ ἰδιότης ἐστὶν ἢ ζητούμενη, εἰ τιραννοκτόνος· καὶ εἰ δεῖ
- 30 λαβεῖν αὐτὸν ὅλως δωρεάν· ἐν δὲ τῇ πραγματικῇ οὐ περὶ τοῦ δοῦναι ὅλως ζητοῦμεν, ἀλλὰ περὶ τῆς ποιότητος,

11

14 Mon. add. καὶ φυσιν.

εἰ τήνδε χρῆ δοῦναι ἢ μὴ. ὥς εἰ πλάττοιμεν οὕτως· ἀνελών τις τύραννον ἀξιοῖ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ λαβεῖν· ὅτι μὲν γὰρ δεῖ δοῦναι τινα δωρεάν, ὁμολογούμενον· ἀλλ' εἰ δεῖ ταῦτα δοῦναι, ἐστὶν ἡ ζήτησις· τυραννήσεις γὰρ, φησὶν, ὥσπερ ἐκείνος, εἰ λάβοις τὴν οὐσίαν αὐτοῦ. 5

ιδ'. Ὅρᾳς, ὥς οὐκ ἔξω τοῦ δεδομένου ὅρου βέβηκεν¹⁵ ἡ ἐξήγησις· ἡ γὰρ βουλή καὶ ἡ σκέψις περὶ τοῦ γενέσθαι ἢ μὴ γενέσθαι¹⁶ ἢ δύνασθαι ἢ μὴ δύνασθαι, οἶον¹⁷ εἰ χρῆ, φησὶ, θάπτευν τοὺς ἐν Μαραθῶνι πεσόντας τῶν βαρβάρων. καὶ ὅλως περὶ τοῦ ποιῆσαι ἢ μὴ 10 ποιῆσαι· καὶ περὶ πραγμάτων ὁ λόγος καὶ τῷ διώκοντι καὶ τῷ φεύγοντι· τοῦ μὲν προτρέποντος, τοῦ δὲ ἀποτρέποντος· ἅστε καὶ εἰκότως πραγματικὴ ἡ στάσις τῷ τεχνικῷ κατωνόμασται· φασὶν οὖν τινες, ὥς ἀπὸ τοῦ περιέχειν τὰς ὅλας ἐν ἑαυτῇ¹⁸ στάσεις πραγματικὴ ὀνομά- 15

15 Mon. βιβλίωκεν. 16 ἢ μὴ γενέσθαι Mon. om. Idem ἢ δύναιται ἢ μὴ δύναιται, scr. δύνασθαι. 17 οἶον Mon. om. 18 Par. 1. στάσεις (Mon. στάσει) ἐν ἑαυτῇ. Sch. min.: πεσόντας τῶν βαρβάρων. Ἡρόδοτος· Ἰππίας, ὁ Πεισιστράτου, ἐκβληθεὶς τῆς τυραννίδος πρὸς Ἀθηναίων ἔπεισε Δαρεῖον, πολεμεῖν Ἀθηναίους, ὁ δὲ πίμπει ἅ' μυριάδας, οἳ γε ἐν [περίπλῳ] Νάξου ἀνήρπασαν, καὶ Ἐρίτρειαν κατασκάψαντες τοὺς αἰχμαλώτους ἀνέπεμψαν Δαρεῖω, εἰς οὓς ἐστὶν ἐπίγραμμα Πλάτωνος.

Εὐβοίαν γένος εἰμὲν Ἐρετρικόν, ἀγχι δὲ Σουσῶν

Κεῖμεθα, φεῦ αἶας τόσσον ἄφ' ἡμετέρας.

Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἔπεμψαν Φιλίππιδην ἡμεροδρόμον, παρακαλοῦντα συμβαλεῖν Λακεδαιμονίους· οἱ δὲ ἔφασαν μὴ δύνασθαι (Cod. δύναμενοι) διὰ τὸ μὴ εἶναι κατὰ τὸν νόμον παυσίλητον, ἐφ' ᾧ καὶ τὰ κατὰ τὸν Πάνα. Οἱ δὲ ἔλλοντο στρατηγὸν Μιλτιάδην τὸν Κίμωνος, ὃς εὐθὺς στρατολογήσας ἑξακισχιλίους Ἀθηναίους παρὶγένετο εἰς Μαραθῶνα, εἰς ὃν τόπον ἰστρατοπέδουν οἱ βάρβαροι, ἀπέχοντα ἅπ' Ἀθηνῶν σταδίους τ', δυσίππαστον, [Par. 2. δυσίπιστον] ἔχοντα 20 πηλούς τε [Par. 2. πηλούσιον] καὶ τεύχεα καὶ λίμνας, καὶ συμβαλὼν ἑνίκα, τοὺς μὲν ἀποκτείνας, τοὺς δὲ τρέψας, θάψας δὲ καὶ τοὺς

σθη. τότε γὰρ νόμιμον αὐτῆς κεφάλαιον κατὰ μίαν τῶν νομικῶν ἐξετάζεται· καὶ τὸ δίκαιον κατὰ μίαν τῶν δεκαλογικῶν, ὥστε οὖν ταύτας ἐν ἑαυτῇ περιέχει· κἀντεῦθεν μᾶλλον πραγματικὴ ὀνομάσθη· ἀλλ' εἰ διὰ τοῦτο φαίμεν αὐτὴν οὕτως ὀνομασθῆναι, ἔδει καὶ τὴν μετάληψιν ἐν τῷ παραγραφικῷ μὲν αὐτῆς μέρει τὰς νομικὰς περιέχουσας, ἐν δὲ τῇ εὐθιδικῇ τὰς λοιπὰς τῶν στάσεων ὁμοιοτρόπως κληθῆναι· ἀλλ' οὐκ ἀνόμασται οὕτως· φασὶ δὲ πάλιν, ὅτι διὰ τὸ τὸ ὅλον εἶδος τοῦ συμβουλευτικοῦ ἐν αὐτῇ ἀπειληθῆναι πραγματικὴ ἐκλήθη· ἀλλ' ἐχρῆν καὶ τὸ ἐγκωμιστικὸν διὰ τὸ τὸ πανηγυρικὸν ἅπαν εἶδος ἐμπεριέχειν πραγματικὸν ὀνομάζεσθαι. ἀλλ' οὐχ οὕτως ὀνόμασται· οὐκ οὖν διὰ ταῦτα, ἀλλὰ διὰ τὴν προειρημένην αἰτίαν ἀρμόδιον ἂν εἴη τοῦ τῆς πραγμα-
 10 τικῆς ὀνόματος ταύτην μεταλαχεῖν.
 15

Cap. VII.

Περὶ ἀντιλήψεως.

α'. Καὶ μὴν καὶ αἱ νομικαὶ καὶ ὁ ὅρος πεπραγμένον ἔχουσι τὸ χρινόμενον· καὶ καλοῖντο ἂν κακεῖναι δικαιολογίαι δικαίως· ἄλλως τε καὶ δικαιολογίας ἀντιποιοῦμεθα· ἐν πάσαις γὰρ στάσεσι καὶ τῷ στοχασμῷ δι-
 20 πλοῦντας τῶν βιβλίων. Τρόποιον οὖν ἔστησεν· ἦν δὲ ἡ ὁδὸς διὰ τριῶν νηχθμετῶν στάδιοι χίλιοι ἑξακόσιοι. Ἐπειδὴ κοινωνεῖ τῷ στοχασμῷ ἡ ἀντίληψις, εἴπωμεν καὶ τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν διαφοράν· κοινωνεῖ μὲν οὖν, καθὼ ἀντιλαμβάνεται ἐξουσίας ὁ φεύγων ἐν ἑκατέρῳ, καὶ ὅτι ἀπὸ τῶν αὐτῶν λαμβάνεται ἀμφοτέροις, λέγω δὲ νόμου, ἔθους, φύσεως καὶ τέχνης, διαφέρει δὲ, ὅτι ἐν μὲν τῷ στοχασμῷ ἐπὶ τῶν σημείων τὴν ἐξουσίαν προβάλλει, ἐν δὲ τῇ ἀντιλήψει, ἐπὶ τῶν ἐγκλημάτων χρῆται τῇ ἐξουσίᾳ, καὶ ὁ μὲν ἐφ' οἷς πεποιήκων, ὁ δὲ ἐξ ὧν.

καιολογίας ἀντιποιοῦνται οἱ ἀγωνιζόμενοι· ἀλλ' ὥσπερ
 λογικὰς πάσας οὐσας, ἅτε καὶ λόγου μετεσχηκνίας, τὰς
 μετὰ τὴν ¹ τῶν νομικῶν ὑπεξαίρεσιν λογικὰς προση-
 γόρευσεν, ² ἐξ ἰδιοτήτων οἰκείων τῶν ἄλλων ὀνομασμέ-
 νων, οὕτω δὴ καὶ νῦν πεπραγμένον, καὶ τῶν νομικῶν ⁵
 ἔχουσῶν τὸ κρινόμενον, πρὸς δὲ καὶ τοῦ ὕρου καὶ τοῦ
 δικαιολογικοῦ μετεχουσῶν τῶν στάσεων ἀπασῶν, ὅμως
 τὰς περὶ ³ τὴν πραγματικὴν δικαιολογικὰς ἀπεκάλεσεν,
 ὡς τῶν λοιπῶν ἰδιοσήμοις προσηγορευμένων ὀνόμασι· ταύ-
 τη ⁴ οὖν αἱ μετὰ τὴν πραγματικὴν δικαιολογικαὶ ὀνο- ¹⁰
 μάσθησαν, ὥσπερ αἱ μετὰ τὸν στοχασμὸν καὶ τὸν ὅρον
 ποιότητες· καὶ διὰ τί οὐκ εἶπεν, ὄνομα κοινὸν τούτῳ δι-
 καιολογία, ὥσπερ ἐκείνῳ λογική, τὰς μετὰ τὰς νομικὰς
 ὀνομάσας; ὅτι πρὸς τὸ γενικώτερον τὸν λόγον καὶ τὸ
 καθολικώτερον ἀνήγαγεν, ὡς καὶ γνωριμώτερον· τῶν γὰρ ¹⁵
 μερικωτέρων τὰ καθολικὰ μᾶλλον εἰσιν ἐμφανέστερα.

β'. Διὰ τοῦ πεπραγμένου τὸν παρεληλυθότα λαμβά-
 νει, ⁵ διεῖλε γὰρ τὸ πρᾶγμα εἰς παρωχημένον καὶ μέλ-
 λοντα, καὶ πρῶτον περὶ τοῦ μέλλοντος εἰπὼν νῦν πάλιν
 διαιρεῖ τὸν παρωχημένον. Κρίσις δὲ εἶπεν ἐντεῦθεν καὶ ²⁰
 οὐ ζήτησις, ἐπειδὴ καθόλου ἐν ταῖς δικαιολογικαῖς ἐγ-
 κλήματα ἔχομεν καὶ κατηγορίας.

γ'. Μίττεισιν ἐπὶ τὸ ἕτερον τμήμα, ⁶ ὅπερ ἐστὶ κατὰ
 τὸν παρωχημένον· ζητοῦσι δὲ τινες, πῶς τοῦτο μόνως
 καλεῖ δικαιολογίαν· καὶ γὰρ ἐν στοχασμῷ καὶ ἐν ὅρῳ ²⁵
 περὶ τοῦ δικαίου πολλάκις ζητοῦμεν, καὶ ἐν ταῖς νομι-

¹ τὴν Mon. Par. 1. om., est in Par. 2.; mox Par. 1. ἐξαίρε-
 σιν. Par. 2. et Mon. ὑπεξαίρεσιν. ² Mon. προσηγορεύσας. Par. 1.
 προσηγορίας. Par. 2. προσηγόρευσεν. ³ Mon. Par. 2. μετὰ.
 Par. 1. περὶ. ⁴ Mon. ταύτην. ⁵ Mon. λαμβάνειν. ⁶ Mon.
 τμήμα. Sch. min. διαιρεῖ τὸν παρωχημένον εἰς κεκωλυμένον καὶ
 μὴ κεκωλυμένον, καὶ μὲν εἰς κεκωλυμένον, φησὶ, ποιεῖ τὴν ἀντίτι-
 ψιν.

καὶς δὲ τῶν στάσεων· ὑποληπτέον οὖν πρὸς τοῦτο, ὡς οὐδὲ ἐν στοχασμῷ οὐδὲ ἐν ὄρω δύναται τις περὶ τοῦ δικαίου ποιεῖσθαι τὴν ζήτησιν· ὁ μὲν γὰρ στοχασμὸς κατ' αὐτὴν ἐστὶν ἀφανής ⁷ τὴν οὐσίαν· περὶ δὲ τοῦ ἀφανοῦς
 5 πῶς ἂν τις ζητήσῃ, πότερον δίκαιον ἢ οὐ; ὁ δὲ ὅρος ἀτελής, τὸ δὲ ἀτελὲς οὐκ ἂν τις ὑπὸ τὴν τοῦ δικαίου ζήτησιν ἄγοι. οὔτε γὰρ δίκαιον τέως οὔτε ἀδίκον· περὶ δὲ τῶν νομικῶν ἐκεῖνό φαμεν, ὅτι διαιρεῖται τὸ δίκαιον εἰς ἔγγραφόν τε καὶ ἄγγραφον· τὸ μὲν οὖν ἔγγραφον καλεῖται νόμιμον,
 10 τὸ δὲ ἄγγραφον καλεῖται ὁμωνύμως τῷ γένει δίκαιον· τί δὲ ἂν λέγοις περὶ τῆς πραγματικῆς, φαίη τις ἂν, ἐνθα τὸ δίκαιον αὐτὸ μὲν γίνεται· καὶ φήσομεν, ἀλλ' οὐ τῶν ἀποδεικνυμένων, τῶν ἀποδεικτικῶν δὲ· ἐν μὲν γὰρ τῇ ἐγγράφῳ τὸ νόμιμον ἀποδείκνυται, ἐν δὲ τῇ ἀγράφῳ τὸ
 15 συμφέρον· ἐνταῦθα δὲ τὸ δίκαιον πέρας ⁸ ἐστὶ καὶ ἀποδεικνύμενον· εἰκότως οὖν ταύτας μόνας καλεῖ δικαιολογίας·

δ'. Ἐχρῆν οὕτως εἰπεῖν· ἢ γὰρ ἐρεῖ τι πεποιηκέναι ὁ φεύγων, ἢ οὐ· πῶς γὰρ οἷόν τε τὸν ἡδίκηκότα ὁμο-
 20 λογεῖν ἀδικεῖν· πλὴν ὡς ἀδίκημα εἶπεν, ὡς ἀπὸ τοῦ κατηγόρου· ἐκεῖνος μὲν γὰρ ὡς ἀδίκημα προβάλλεται· ὁ δὲ φεύγων οὐχ ὁμολογεῖ ὡς ἀδίκημα, ἀλλὰ προβάλλεται τι δίκαιον.

ε. Φέρεται Ἀντιοχὺς ἀπορία γελοιοτάτη· ⁹ καὶ γὰρ φασὶ τὸ Δημοσθενικὸν προβαλλόμενοι ἐκ τοῦ τῆς πα-
 25 ραπρεσβείας, ¹⁰ μὴ ἂν δικαστήριον συστήναι ποτε, ὁμολογούντος ἡδίκηκέναι τοῦ φεύγοντος, ἀφ' οὗ δὲ γέγονε δικαστήριον παρ' ἡμῖν, οὐδεὶς ὁμολογῶν ἀδικεῖν ἐάλω· τοῦτο δὲ πολλῆς ἀνοίας μεστόν· πρόσκειται γὰρ, ὡς ἐρεῖ
 30 τι πεποιηκέναι ὡς ἀδίκημα.

7 Mon. ἀφανής.

8 Pat. 1. πέρας δίκαιον.

9 Mon. τῆς

λειτουργίας. 10 p. 408.

ζ'. Κατὰ τί εἶπε καὶ οὐ καθόλου· ἐμφαίνων ὡς ἐν ταῖς ἀντιθέσεσιν ἀδίκημα μὲν ἐστὶ φύσει τὸ πεπραγμένον· κατὰ δὲ τὴν περίστασιν οὐ κεκώλυται, ἀλλ' ἔχει ταύτην ἐπικυροῦσαν ¹¹ τῷ ἀδικήματι.

ζ. Λαμβάνεται ἡ ἀντίληψις τριχῶς, ἡ ἐξ ἔθους, ἡ ἐκ νόμου, ἡ ἐκ φύσεως· ἡ γὰρ ἔθος λέγεται παρῆχειν ἡμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πράγματος, ἡ νόμον ἡ φύσιν, οἷον φύσει οἱ ἄνθρωποι τόδε τι πάσχειν εἰώθαμεν· τινὲς δὲ προστιθέασιν αὐτοῖς τὸ ἐκ τέχνης· οἷον ζωγράφος ναυάγια ¹² γράψας πρὸ τοῦ λιμένος ¹³ ἀνέθηκεν· οὐ κατάγονται ¹⁰ εὐποροί, καὶ κρίνεται δημοσίων ἀδικημάτων· ἀναφέρει γὰρ, φασίν, ἐπὶ τὴν τέχνην, ὅτι δίδωσι γράφειν, ¹⁴ ὅπερ ἂν τις βουληθείη· ἀλλ' ἐροῦμεν, ὡς καὶ τοῦτο ὑπὸ ἔθους πάντως ¹⁵ ἢ ὑπὸ νόμον ἀναχθήσεται· ἐπιδιαιροῦμεν δὲ οὕτως· τῆς ἀντιλήψεως τὸ μὲν ἐστὶ κατὰ τὸ μὴ κεκωλυμένον, τὸ δὲ κατὰ τὸ ἐπιτετραμμένον· τοῦ μὲν οὖν μὴ κεκωλυμένου παράδειγμα, Ἀλκιβιάδης δασι ¹⁶ μυστικαῖς κωμάζων κρίνεται ἀσεβείας· ἐρεῖ γὰρ, ὡς οὐ κεκώλυνται τὸ δασι μυστικαῖς κωμάζειν· ἐπεὶ τοι ἂν τις αὐτὸ κεκωλυμένον ἐκδέξηται, εὐθὺς ἀσύστατα γίνεται· τοῦ δὲ ¹⁰ ἐπιτετραμμένου τοιόνδε παράδειγμα· νόμος τὸν μοιχὸν ἀνακρεῖν· τρισαριστέως τις εὐρὼν μοιχὸν ἀνείλε, καὶ κρίνεται δημοσίων ἀδικημάτων· ἐπιτέτραπται γὰρ τὸ τὸν μοιχὸν ἀνακρεῖν, καὶ πάλιν καθ' ἑτέραν ¹⁷ διαίρεσιν τῆς ἀντιλήψεως· τὸ μὲν ἔχει τὴν κρίσιν, ἀφ' ὧν ἐποίησε ¹⁵ σε, τὸ δὲ ἀφ' ὧν οὐκ ἐποίησεν· ἀφ' ὧν ἐποίησεν, ὡς ἐπὶ τοῦ ζωγράφου τοῦ προτιθέντος ἐν τῷ λιμένι τὰ ναυάγια· τὸ δὲ ἀφ' ὧν οὐκ ἐποίησεν, οἷον ζωγράφος μὴ γράψας ποτὲ θεοὺς κρίνεται ἀσεβείας· ἐτι δὲ τῆς ἀντιλήψεως· τὸ μὲν ἔχει τι ἐπισυμβαῖνον ἄτοπον, τὸ δὲ οὐ· ³⁰

11 Par. 2. ἐπικυροῦσαν. 12 Mon. Par. 1. ναυάγια. Par. 3. ναυάγια. 13 Par. λιμῶνος. 14 Mon. γράφον. 15 Mon. πάντων. 16 δυασι his. 17 Mon. καθετίον.

οἷον τοῦ μὲν προτέρου παράδειγμα ὁ ζωγράφος, ὁ πρὸ τοῦ λμένος θείς τὰ νανάγια· ἄτοπον γάρ τι συνέβη τὸ μὴ καταίρειν τοὺς ἐμπόρους· τοῦ δὲ δευτέρου παράδειγμα ὁ Ἀλκιβιάδης δασι μυστικαῖς κωμάζων, εἴτα κρι-
 6 νόμενος· προτέταχται δὲ εἰκότως ἡ ἀντίληψις τῶν ἀντιθετικῶν· τοῦτο μὲν, ὅτι οὐδὲ προσίεται τὴν ἀρχὴν τὸ ἀδίκημα, τοῦτο δὲ, ὅτι ἀπλούστερος ¹⁸ ὁ περὶ αὐτῆς λόγος· ἀδιαίρετος γὰρ μένει τῆς ἀντιθέσεως διαιρουμένης εἰς ἑτερα τέσσαρα.

10 ἡ. Πῶς εἰ ἀνεύθυνον τὸ πεπραγμένον, συνίσταται τῇ στάσει ὑπεύθυνον γινόμενον; δοκῶντος δὲ εἶπεν ἀνευθύνου, ἀλλ' οὐχὶ πάντως ἀνεύθυνον· οὐδὲ γὰρ εἶπεν ὄντος καὶ πάλιν οὐκ εἶπεν ἀντικρυς ὑπεύθυνον, ἀλλ' ὡς ὑπευθύνου· γίνεται δὲ ἀντίληψις, ὅτε ὁ φεύγων ὁμολογῶν
 15 πεπραχέναι προβάλλεται τὴν ἐξουσίαν, φάσκων ἐξεῖναι αὐτῷ τοῦτο ποιεῖν.

θ'. Καὶ τὸ τῆς δικαιολογίας ὄνομα γενικόν ἐστιν· ἐφ' ὅσον γὰρ κάτεισι διαιρῶν ὁ τεχνικός καὶ μὴ ὀρίζομενος τὰ διαιρούμενα, γενικά εἰσιν, ὑπάλληλα ὄντα γένη
 20 τε καὶ εἶδη· γένη ¹⁹ μὲν τῶν ὑποκειμένων, εἶδη δὲ τῶν ὑπερκειμένων, ἕως ἂν ἡ ἀνιόντες εἰς γένος καταντήσωμεν γενικώτατον, μὴ ἔχον ἕτερον ὑπερκείμενον γένος, ἢ κατιόντες εἰς εἶδος τὸ εἰδικώτατον, μὴ ἔχον ἕτερον ὑποκείμενον εἶδος· ὃ καὶ στάσις ἐστὶ καὶ τὸν ὀρισμὸν
 25 παρὰ τοῦ τεχνικοῦ ἐπιδέχεται· εἰσὶ μέντοι καὶ εἶδη τινὰ στάσεων διαιρούμενα εἰς διάφορα εἶδη, ὥσπερ ὁ στοχασμός, ὁ ὅρος, ἡ ἀντίληψις, ἡ πραγματικὴ, ὁ συλλογισμός τε καὶ ἡ μετάληψις· ὡς ἐν τῇ τῶν κεφαλαίων διαιρέσει γνωσόμεθα· οὐ πολὺ μέντοι ἀλλήλων τὰ ἐν αὐ-
 30 τοῖς διαφέρει, ἀλλ' ἰδιώμασί τισιν, ὥσπερ Σχύθης τῷ χρώματι καὶ Αἰθίοπες, ²⁰ ἄνθρωποι ὄντες καὶ φύσει τοῦ

18 Mon. ἀπλούστερον ὅπερ αὐτῆς, 19 Mon. γένος. 20 Mon. χρήματι καὶ Αἰθίοπιν.

αὐτοῦ εἶδους ἑκάτερον, ὑποδιαιρεῖται οὖν ὡς γένος καὶ ἡ
δικαιολογία εἰς δύο, ὡς εἶναι τοῦτο τέσσαρας ὑποδιαι-
ρέσεις· ὑποδιαιρεῖται δὲ εἰς τε τὸ κεκωλυμένον κατὰ τι·
οὐ γὰρ εἰς τὸ πάντῃ κεκωλυμένον· ἡ γὰρ ἂν καὶ ἀσύ-
στατον ἦν καὶ εἰς τὸ πάντῃ ἀκώλυτον· ὡς ὁ κατηγορού- 5
μενος ἀπομάχεται. ἐπεὶ ὁ γε κατήγορος κεκωλύσθαι αὐ-
τὸ καὶ μὴ ἀπλῶς ἀφειμένον εἶναι δι᾽σχυρίζεται· εἰ μὲν
οὖν οὐδαμῶς, φησί, φάσκει κεκωλύσθαι τὸ γεγονός· ὁ
κατηγορούμενος, ἀντίληψις ἡ στάσις ἐστίν, ἣν καὶ ὀρί-
ζεται λέγων· ἀντίληψις ἐστίν ἀνευθύνου πράγματος εἰ- 10
ναι δοκοῦντος ὡς ὑπευθύνου κατηγορία, καὶ παρὰ πό-
δας τίθῃσι τὸ παράδειγμα· οἷον γεωργὸς φιλοσοφῶντα
τὸν νιὸν ἀποκηρύττει. Πῶς αἱ ἄτεχνοι πίστεις διαλευ-
καίνουνσι τρανῶς καὶ διαφωτίζουνσι τὰ λεγόμενα, μὴδὲ ἐρ-
μηνείας δεόμενα· διὰ γὰρ τοῦτο καὶ ἄτεχνοι λέγονται, 15
ἀνεπιτήδευτον τῷ ἀκροατῇ ἐμποιοῦσαι τὴν τῶν λεγομένων
διάγνωσιν· ὁ γὰρ ὄρος ἀσυμφανῶς διηγόρευσεν καὶ εἰς
προὔπτον τὸ παράδειγμα προτεθεὶν ἐξηγήτοχεν· ἀνευθύ-
νου πράγματος εἶναι δοκοῦντος ὡς ὑπευθύνου κατηγορία·
τὸ φιλοσοφεῖν γὰρ ἀνεύθυνον· εἰ δὲ καὶ φύσεως ἢ ἔθους 20
ἢ τέχνης ἢ ἀντίληψις ἐπιλάβοιτο, λαμπροτέρα φανήσε-
ται· φύσεως δὲ, ὡς Ἀλκιβιάδης γελάσας τὰ κατὰ Πίλον
τοῦ Κλέωνος ἀπαγγέλλοντος, καὶ κρινόμενος ὕβρεως· ἔ-
θους, ὡς ὁ αὐτὸς ἐν ἐκπώμασι ²¹ γράψας τὰ περὶ Σι-
κελίαν καὶ δημοσίων κατηγορούμενος· τέχνης δὲ, ὡς ὁ ²² 25
τὰ ναυάγια γράψας ἐπὶ τοῦ λιμένος ζωγράφος ²³ καὶ μὴ
καταιρόντων τῶν πλοίων κρινόμενος δημοσίων.

21 Mon. ὡς αὐτὸς ἐν ἐκπώμασι. Parr. ὡς ὁ αὐτὸς ἐν ἐκ-
πώμασι [Par. 2. ἐκπώματι]. Post δημοσίων Mon. ad marg. addit:
ἀδικημάτων. 22 ὁ Mon. om. 23 Mon. ζωγράφον.

C a p. VIII.

Περὶ τῶν ἀντιθετικῶν. ¹

α. Καλῶς προσέθηκε τὸ γενικόν, ἵνα μὴ πλάνη τις ἐμπέσῃ· πλὴν γὰρ Μινουκιανοῦ πάντες ἀντιθέτων μίαν ἴσασι στάσιν· δηλοῖ οἶν διὰ τούτου, ὅτι οὐ στάσις ἐστίν, ἀλλὰ γένος στάσεως.

β. Ἔστι καὶ τοῦτο τῶν οὐκ ἥκιστα ἡπορημένων, πῶς ταύτην ἀντίθεσιν οἰκείως καλεῖ· πανταχοῦ γὰρ, φασίν, ἐξ ἀντιθέσεως ἢ στάσις γίνεται, οἷον ἐφόνευσας· ἀντίθεσις, οὐκ ἐφόνευσα· οὐκ ἀκριβῶς δὲ κατενόησαν τὴν φύσιν τῆς ἀντιθέσεως· ἐν ταύτῃ γὰρ αὐτὸς ἐαυτῷ τρόπον τινὰ ὁ κατηγορούμενος ἀντιτίθησιν, ὥστε εἶναι δύο ἀντιθέσεις σχεδόν· τὴν μὲν τοῦ κατηγοροῦ, τὴν δὲ αὐτοῦ τοῦ κατηγορουμένου, ἣν αὐτὸς ἐαυτῷ ἀντιτίθησι τῷ δέχεσθαι τὸ ἐγκλημα, ὥστε αὕτη κατ' ἐξαιρέτον καλεῖται ἀντιθετική.

γ. Πάλιν ἐνταῦθα γενικόν ἐξεῦρεν ὄνομα τὴν ἀντίθεσιν, ὅταν ὁ φεύγων ὁμολογῇ πεποιηκέναι τι ὡς ἀδίκημα, ἐξ ἧς τέσσαρας ἀπογεννᾶσθαι ² στάσεις, τὰς ἀντιθετικάς λεγομένας, ἀντίστασιν, ἀντέγκλημα, μετὰστασιν καὶ συγγνώμην, ἃς ιδιώμασιν οἰκείοις ἀποδιαιρεῖ ἀλλήλων καὶ διῷστησιν οὕτως· εἰ μὲν γὰρ εἰς ἐαυτὸν ὁ φεύγων τὸ γεγονὸς ἀναδέχοιτο, θαρρόντως ποιεῖ, ὡς τι μείζον ἐπιδεδειγμένος κατόρθωμα· καὶ καλεῖ ἀντίστασιν, ἣν καὶ ὀριζόμενός φησιν· γίνεται γὰρ ἀνθίστασις, ὅταν ὁμολογῶν ὁ φεύγων πεποιηκέναι τι ὡς ἀδίκημα ἀνθίστησιν ἕτερον εὐεργέτημα δι' αὐτοῦ μείζον τοῦ ἀδικήματος

¹ Mon. περὶ ἀντιθέτων. Sch. min. Καλεῖται ὀνόματι κοινῇ ἀντιθετικά, ἐπειδὴ πρὸς τῷ ἔχειν τὰς δικαιολογίας καὶ ἀντίθεσιν ἔχουσι πράξεώς τις, δι' ἣν τοῦτο φησὶ τις πεπραχέναι. ² Mon. ἀπογεννᾶσθαι.

πεπραγμένον. Σκόπει τοῦ ὁρισμοῦ τὴν ἀκρίβειαν, πῶς ἐκόλασε τὸ ὁμολογῶν ἀπὸ τε τοῦ εἰπεῖν τι, καὶ ἀπὸ τοῦ προσθεῖναι τὸ ὥς· οὐ γὰρ καθάπαξ οὐδὲ ἀπλῶς ἀδικῆσαι ὁμολογεῖ, ἀλλὰ καὶ μικρὸν καὶ δοκοῦν ἀδίκημα· διὰ μὲν γὰρ τοῦ τί ³ τὸ μέτριον καὶ μικρὸν ἐσήμανε· 5 διὰ δὲ τοῦ ὥς τὸ δοκοῦν τε καὶ νομιζόμενον· καὶ τὸ δι' αὐτοῦ πάλιν, οἷον διὰ τοῦ τοιούτου μετρίου καὶ νομιζομένου ἀδικήματος· οὐ γὰρ ἐξ ἄλλης αἰτίας, ἣ γὰρ ἀναπολόγητος ὁ φεύγων ἦν, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἀδικήματος αὐτοῦ μείζον ἀνθίστησιν εὐεργέτημα, καὶ ταῦτα μὲν ὁ ¹⁰ φεύγων ἀγωνιεῖται· ὁ δὲ διώκων τὰναντία δηλονότι ἀνθυποφέρων ἐρεῖ· πλὴν ἄλλ' ὁ τεχνικὸς οὐ τέθεικε παράδειγμα· ἡμεῖς δὲ ἐνεργείας ἔνεκα πλείονος θήσομεν, ἐξ αὐτοῦ λαβόντες, ὅπερ ἐν τῇ διαιρέσει τῶν κεφαλαίων τῶν ἀντιθετικῶν ἐξέθετο στάσεων· ἐν λιμῷ, φησὶ, ¹⁵ καὶ πολιορκίᾳ συμβουλευόντων ὁ στρατηγὸς ἐξίέναι καὶ μάχεσθαι οὐκ ἔπεισε. διέκοψε λαθῶν μέρος τοῦ τείχους, καὶ νενικήκασι μὲν ἐξεληθόντες, δημοσίων δὲ ὕστερον φεύγει· δείκνυσι γὰρ ἐνταῦθα ὁ στρατηγὸς μείζον τῆς καθαιρέσεως τοῦ τείχους τὸ ἀπὸ τῆς νίκης εὐτύχημα δι' ²⁰ αὐτοῦ γινόμενον τοῦ ἀδικήματος, ὃ εἰ μὴ ὁ στρατηγὸς ἐτεχνάσατο, σὺν αὐτοῖς ἂν τείχεσι καὶ ἡ πόλις ἄρδην ἅπανα συναπόλωλεν.

Cap. IX.

Περὶ ἀντιστάσεως.

α. Τεσσάρων οὐσῶν τῶν ἀντιθετικῶν κοινωνουῦσιν ²⁵ ἀντίστασις καὶ ἀντέγκλημα τῷ ἀμφοτέρως ἔχειν τὸ ἐκού-

³ Par. 2. τοὐτὶ τὸ μέτριον καὶ μικρὸν καὶ μικρὸν [sic] Mon. μέτρον.

σιον· εἰ καὶ μὴ ἐπίσης· ἄλλο γάρ ἐστι τὸ ἐκούσιον ἐν
 τῇ ἀντιστάσει, ¹ ἄλλο τὸ ἐν τῷ ἐγκλήματι· ἀλλ' οὖν
 κοινὸν ἀμφοτέρων τὸ ἐκούσιον· κοινωνεῖ δὲ καὶ ἡ μετά-
 στας τῇ συγγνώμῃ, καθὼς ἐν ἀμφοτέροις ἐστὶ τὸ ἀκού-
 5 σιον, γίνεται τοίνυν ἡ ἀντίστασις, ὅταν μὴδὲ μίαν ἔχη
 χώραν, μῆτε ἀρνεῖσθαι τὸ γεγενημένον, ὡς ἐν στοχα-
 σμῷ, μῆτε μέρος ὡς ἐν ὄρῳ, μῆτε περὶ μέλλοντος ἔχη
 τὴν ζήτησιν, ὡς ἡ πραγματικὴ, μῆτε δύνηται ὁμολογῶν
 τὸ ἐγκλημα εἰς ἐξουσίαν καταφυγεῖν· ἀλλ' ἐκ πάντων
 10 τούτων ἐγκλειόμενος ὁμολογῇ ² μὲν πεποιηκέναι, προτεί-
 νη δὲ γεγενημένην εὐεργεσίαν, δι' ἣν ἀξιοῖ μὴ εἶναι ἐγ-
 κλημα τὸ πραχθέν· γίνεται δὲ τοῦτο, ἡνίκα τὸ μὲν γε-
 γενημένον φύσει ἐστὶν ἀδίκημα, ἐκ περιστάσεως δὲ ἀνεί-
 ϑυνον· ἀντεστραμμένον τῇ ἀντιλήψει· ἐκεῖ γὰρ οὐ φύσει
 15 μὲν ἐστὶν ἀδίκημα τὸ ἐγκλημα, ἐκ περιστάσεως δὲ δοκεῖ
 εἶναι ὑπεύθυνον· ἐνταῦθα δὲ τὸναντίον· φύσει μὲν πο-
 νηρὸν, τῇ δὲ περιστάσει οὐ δοκεῖ ἐγκλημα εἶναι.

β'. Σημειωτέον, ὅτι χρὴ δι' αὐτοῦ τοῦ ἀδικήματος ³
 ἀντεισάγειν τὸ εὐεργέτημα· οὐ γὰρ δυνατόν τὸν καθελόν-
 20 τα τὰ τεῖχη λέγειν, ὡς ποτε εἰσενεγκὼν εἴη χρήματα τῇ
 πόλει· δεῖ γὰρ ἐξ αὐτοῦ τοῦ γενομένου ἀδικήματος εἰσ-
 φέρειν τὸ εὐεργέτημα· ἐστὶ δὲ αἰεὶ ἐναντία τῇ ἀντιλήψει
 ἡ ἀντίστασις, ἐν μὲν γὰρ τῇ ἀντιλήψει αὐτὸ τὸ πεπρα-
 γμένον ἀνεύθυνόν ἐστι· διὰ δὲ τὴν παράστασιν ὑπεύθυ-
 25 νον γίνεται, διὰ δὲ τῆς περιστάσεως ἀνεύθυνον γίνεται·
 ζητοῦσι δὲ διαφορὰν τῆς συγγνώμης καὶ τῆς μεταστά-

1 Mon. ἀστάσει, omisso sq, ἄλλο. 2 Mon. ὁμολογεῖ —
 προτείνει δὲ γενημένην ἀργ. — v. 14. Mon. ἀντεστραμμένη, scr.
 — on. 3 Sch. min.: Καλῶς εἶπε δι' αὐτοῦ τοῦ ἀδικήματος, οὐδὲ
 γὰρ ἐπιβάλλει ἄλλο ἔωθεν ἀδίκημα. idem infra repetitur in codice.
 δι' αὐτοῦ· διατι εἶπεν „ἐάν δὲ εἰς τι τῶν ἔωθεν.“ τοῦτο γὰρ ἰδι-
 ον ἀντιγκλήματος, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων, καὶ φαμεν, ὅτι καὶ κοινωνὸν
 ἔλαβε κατ' αὐτῶν, εἴτα ὑποκατιῶν διαιρεῖ καὶ καταμερίζει ἐκάστῳ
 τὸ ἴδιον.

σιως· αὐτὸς μὲν ὁ τεχνογράφος διορίζεται, ὥς ἐάν μὲν
 εἰς ὑπεύθυνόν τινα μεταφέρῃ τὴν αἰτίαν, μεταστάσιν
 ποιῶμεν, ἐάν δὲ εἰς ἀνεύθυνον, συγγνώμην. Ἄλλ'
 ἐναντιοῦνται αὐτῷ πολλοὶ, αὐτίκα ὁ Μινουκιανὸς δίδωσι
 πρόβλημα τοιοῦτο· πρεσβύτης ἐξελθὼν οἰκίῳ παιδί τε- 5
 λευτήσαντι χοᾶς ἐπενεγκεῖν γέγονεν ὑπὸ τοῖς πολεμίοις,
 εἴτα μαστιζόμενος ἐξεῖπε τὰ ἀπόρρητα· καὶ ἐπανελθὼν
 κρίνεται δημοσίων ἀδικημάτων· καὶ τοῦτο μεταστατικῶς
 μελετᾷ· ὅπερ ἂν εἴη συγγνώμη κατὰ τὸν τεχνικόν· ἑτε-
 ροὶ δὲ ἄλλην διαφορὰν οἱ ἄμφι τὸν Ἄβαντα ⁴ ἀποδιδό- 10
 ασιν· ἐάν μὲν γὰρ εἰς πάθος οἰκίον, φασίν, μεταφέρῃ
 τὴν αἰτίαν ὁ κρίνόμενος, οἷον μέθην, ὄργην, ἔρωτα,
 συγγνάμην ποιῇ· ἐάν δὲ εἰς ἄλλο τι, μετάστασιν· ἄλλοι
 δὲ διαφέρειν αὐτὰς ἀλλήλων ἔφασαν, καθὼς ἡ μὲν συγ-
 γνώμη εὐτελοῦς προσώπου ὑποκειμένου γίνεται, ἡ δὲ με- 15
 τάστασις περιφανοῦς· οἷον εἰ μὲν κρίνουντο οἱ δέκα στρα-
 τηγοὶ εὐθύς, ὅτι ⁵ οὐκ ἀνείλοντο τὰ τῶν πεσόντων σώ-
 ματα ἐν Ἀργινοῦσαις, ⁶ συγγνώμη γενήσεται, ἐπειδὴ οὐ
 λαμπρὰ τὰ πρόσωπα· ἐάν δὲ Περικλῆς ὁ κρίνόμενος ἦ,
 μετάστασις· περιφανὲς γὰρ τὸ Περικλείους πρόσωπον 20
 καὶ οὐκ ἂν ποτε ἔλοιτο συγγνώμην αἰτεῖν, ἀλλὰ μετα-
 στατικῶς ἐπὶ τὸν χειμῶνα χωρήσει· ἄμεινον δὲ ταύτην
 παρέντας τὴν Πορφυρίου διαφορὰν παραδέχεσθαι· ἔστι
 δὲ αὕτη· εἰ μὲν εἴη τὸ ἀδίκημα οἷον ἐνδεχόμενον μὴ γε-
 νίσθαι ἀλλὰ θεραπείας τετυχηκέναι τινός, μετάστασις 25
 γίνεται· οἷον νόμος τὸν πρεσβευτὴν εἶσω ἢ ἡμερῶν ἐξ-
 εἶναι, λαβόντα παρὰ τοῦ ταμίου χιλίας δραχμὰς εἰς
 ἐφόδιον· μὴ λαβὼν τις καὶ καταμείνας κρίνεται· τοῦτο
 γὰρ ἐνεδέχετο μὴ γενέσθαι τὸ ἀδίκημα, δυναμένου τοῦ
 πρεσβευτοῦ ἢ δανείσασθαι, ἢ οἰκεῖα ἔχοντα ἐφόδια ἐξ- 30
 ελθεῖν· ἐάν δὲ ἦ μὴ ἐνδεχόμενον ἑτέρως γεγενῆσθαι, συγ-

4 Mon. ἄβατον. Parr. Ἄβαντα.

5 ὅτι Mon. om. 6

Parr. ἀργινοῦσαις. Mon. ὀργινοῦσαις.

γνώμην ποιεῖ· ὅσον χειμῶνος ἐπιλαβόντος οὐκ ἀνείλοντο οἱ στρατηγοὶ τὰ σύματα τῶν πεισόντων ἐν Ἀργινοῦσαις κατὰ τὴν μάχην καὶ κρίνονται, οὐ γὰρ ἡδύναντο τινα θεραπείαν προσάγειν τῷ ἐκ χειμῶνος κωλύματι· ζητοῖσι δὲ, εἴ τινι διοίσει τὸ ἀντέγκλημα τοῦ ἀντεγκληματικοῦ στοχασμοῦ· λάβωμεν δὲ ἐπὶ παραδείγματος ἀντεγκληματικὸν στοχασμόν· ἐξ ἱεροῦ ἀπώλετο χρήματα, εὐρέθησαν δύο ῥήτορες, ὁ μὲν κατορύττων χρυσίον, ὁ δὲ γράφων ὑπὲρ ἱεροσυλίας λόγον, καὶ ἀντεγκαλοῦσιν· καὶ γὰρ ἐν-
 10 ταῦθα, φασίν, ἀντικατηγορήσουσιν ⁷ ἑαυτῶν, ὥσπερ ἐν τῷ ἀντεγκλήματι· σαφὴς δὲ καὶ ἡ τούτου διαφορά· ἐν μὲν γὰρ τῷ ἀντεγκλήματι διακεκριμένοι εἰσὶν ὅτε ⁸ κατήγορος καὶ ὁ ἀπολογούμενος καὶ δῆλον τὸ πεπραγμένον, ὑφ' οὗτου πέπρακται· οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἰκουσίως
 15 πεπρᾶχθαι πρόσσεστιν· ἐν δὲ τῷ ἀντεγκληματικῷ στοχασμῷ ἄδηλον, τίς κατηγορεῖ ἢ τίς ἀπολογούμενος· ἀντεγκαλοῦσι γὰρ ἀλλήλοις· καὶ τίς ὁ πεπραχὼς ἄδηλον· ἔπειτα ἐν μὲν τῷ ἀντεγκλήματι μεταλλαγὴ τις εἶωθε γίνεσθαι· συμβαίνει μὲν γὰρ τὸν κατηγορούμενον κατ-
 20 ηγορεῖν, τὸν δὲ διώκοντα ἀπολογεῖσθαι· ὁ μὲν γὰρ φεύγων κατηγορήσει, φάσκων, ἄξιον εἶναι παθεῖν τὸν πεπονθότα ⁹ ὁ πέπονθε, καὶ χρήσεται τοῖς τοῦ κατηγόρου κεφαλαίοις· ὁ δὲ διώκων ἐκ τοῦ ἐναντίου ἀπολογήσεται· ἐν δὲ τῷ ἀντεγκληματικῷ στοχασμῷ οὐκ ἔστι τὸ τοιαῦ-
 25 τον εὐρεῖν, ὅπου γε οὐδὲ διακρίνεται, τίς μὲν ὁ κατήγορος, τίς δὲ ὁ κατηγορούμενος.

7 Par. 1. ἀντικατηγοροῦσιν, omisso φασίν.

8 Mon. οἷ τι.

9 Mon. τὸν πεπ. παθεῖν, ὃ παθεῖν.

Cap. X.

Περὶ ἀντεγκλήματος.

Ἄ Τὸ ἕτερον τῆς διαιρέσεως σκέλος ἀπολαβὴν τὸ εἰς
 τι ¹ τῶν ἔξωθεν μεθιστῶν τὸ ἀδίκημα, πάλιν ὑποδιαίρει
 τοῦτο διχῶς· ἢ γὰρ εἰς τὸν παθόντα, φασίν, ἢ εἰς ἄλλο
 τι μεθίστησιν· ἂν μὲν οὖν εἰς τὸν παθόντα, ἀντέγκλη- 5
 μα γίνεται ² καὶ τὸν ὅρον ἐπήνεγκε λέγων ἀντέγκλημα,
 ὅταν ὁμολογῶν ὁ φεύγων πεποιηκέναι τι ὡς ἀδίκημα διὰ
 τοῦ ὡς πάλιν καθαιροῦντα δεικνὺς τὸν κατηγορούμενον
 τὸ ἀδίκημα, ἀντεγκαλεῖ τῷ πεπονθότι ὡς ἀξίῳ παθεῖν.
 Τὸ ὡς ἐνταῦθα βεβαιωτικόν, οὐχ ὑφέσιμον ἀπὸ τοῦ 10
 φεύγοντος κατὰ τοῦ παθόντος λεγόμενον, εἴτε αὐτὸς ὁ
 κατήγορος εἴη εἴτε καὶ ἕτερος· παράδειγμα δὲ οὐδ' ἐν-
 ταῦθα δίδωσιν, ὥσπερ οὐδὲ ἐν τῇ ἀντιστάσει· κείσθω
 δὲ παράδειγμα ὁ ἀριστεύς, ὃς πορνεύοντα τὸν υἱὸν ἀπέ-
 κτεινε καὶ φόνου φεύγει· ἀντεγκαλέσας γὰρ τῷ πεπον- 15
 θότι ὡς ἀξίῳ παθεῖν, αἰσχροῦ βίου ὄντως ³ ὡς καὶ πα-
 τρικᾶ παρακινήσαι σπλάγχνα δι' ὑπερβολὴν τῆς αἰσχρό-
 τητος.

C a p. XI.

Περὶ μεταστάσεως.

Ὅταν μῆτε εἰς ἑαυτὸν μῆτε εἰς τὸν παθόντα μεθι- 20
 στᾷ ὁ φεύγων τὸ ἐγκλημα, ἀλλ' εἰς τι ἕτερον τούτου ¹ πάλιν
 ὑποδιαίρουμένον, εἰς τε τὸ ὑπεύθυνον καὶ ἀνεύθυνον,
 δύο στάσεις ἡμῖν ἀπογεννῶν ἀναφαίνεται, μίαν μὲν ἐκ

¹ Mon. εἴ τις. ² Mon. γίνισθαι, seg. γίνεται. ³ ὄν-
 τος Mon. om.

¹ Mon. τούτου. Par. 1. τούτῃ.

τοῦ ὑπευθύνου τὴν μετάστασιν, ἑτέραν δὲ ἐκ τοῦ ἀνευθύνου τὴν λεγομένην συγγνώμην· ὅρους μὲν οὖν τῶν εἰρημένων οὐ δίδωσι στάσεων, διὰ δὲ παραδειγμάτων τρανότερον τοῦ ὁρισμοῦ ταύτας ἡμῖν παραδίδωσι.

- 5 β. Ζητοῦσι πῶς εἶπεν ὑπεύθυνον πράγμα· πῶς γὰρ δυνατόν ὑπὸ κρίσιν καὶ εὐθύνας πράγμα γενέσθαι· τοῦτο γὰρ προσώπων ἐστί. ῥητίον δὲ, ὥς ὑπεύθυνα λέγει πράγματα τοὺς νόμους καὶ τὰ ψηφίσματα· ὅσα γὰρ μὴ πρόσωπα, ταῦτα δηλονότι πράγματα. εἴπερ οὖν οὐδα-
- 10 μου κατηρίθμυσεν ἐν τοῖς προσώποις τὸν νόμον ἢ τὸ ψηφίσμα, λείπεται πράγματα καθεστάναι αὐτά· ὑπεύθυνα δὲ γίνεται τῷ λυθῆναι ἢ τὸν τεθεικότα κολασθῆναι.

Cap. XII.

Περὶ συγγνώμης.

- 15 α'. Πρὸς Μινουσιανὸν καὶ νῦν ἀποτείνεται λέγων, „εἰ δὲ τις περὶ τούτων ἀμφισβητεῖ“· ἐκεῖνος γὰρ ἄλλως διαιρεῖ τὴν συγγνώμην τῆς μεταστάσεως, καὶ οὐ τῷ ἀνευθύνῳ καὶ ὑπευθύνῳ, ὥσπερ ὁ Ἑρμογένης, καὶ τοῖς τῆς-ψυχῆς πάθεσι καὶ τοῖς περὶ τὰ πάθη τὰ ψυχικά.
- 20 τὸ μὲν γὰρ εἰς τι τῶν ψυχικῶν καθιστᾶν παθῶν συγγνώμης εἶναι ὀρίζεται, τὸ δὲ ἄλλο τι μετάστασιν, καὶ ὑπὸ εὐθύνην δύνηται γίνεσθαι καὶ μὴ· ὥς εἶναι αὐτοῖς τὴν διαφορὰν περὶ τῶν μήτε εἰς πάθη ἀναφερομένων ψυχῆς, μήτε εὐθύνης δεκτικῶν. οἷον φέρε εἰπεῖν, χει-
- 25 μῶν, χάλαζα, ὑέτος, σκηπτὸς ¹ καὶ εἴτι ² ἕτερον τοιου-

1 σκηπτὸς Mon. Par. 1. om. recepi ex Par. 2. 2 Mon. ἔτι.

Sch. min.: διὰ τὸν χειμῶνα· ἐνταῦθα ἐπὶ τὸν χειμῶνα ἡ μετάστασις ἐστί [Par. 2. ἔσται] τοῦ ἀδικήματος, εὐθύνης ἀντιδιδεῖτον ὄντα. γνώρισμα δὲ τοῦτο συγγνώμης ἢ διδασκαλίας παρὶδωκεν. — Ἰστίον,

τότροπον. τὸ γὰρ εἰς τοιαῦτα μεθιστᾶν Ἑρμογένης μὲν ὑπὸ τὴν συγγνώμην τάττεσθαι βούλεται, ὥστε καὶ τὸ εἰς τι πάθος ἀναφέρειν ψυχῆς. ὁ δὲ Μινουκιανὸς ὑπὸ τὴν μετάστασιν ὥσπερ καὶ αἰτιώμεθα τὸν ὑπ' εὐθύνην γενέσθαι δυνάμενον. ἐν μὲν γὰρ τοῖς ὑπ' εὐθύνην καὶ τοῖς ψυχικοῖς 5 συμφωνοῦσιν ἑκάτερα. ἐν δὲ τοῖς τούτων μεταξύ διαφέρονται.³ ὁ μὲν τῇ συγγνώμῃ, ὁ Ἑρμογένης, ὁ δὲ τῇ μεταστάσει, ὁ Μινουκιανὸς, ταῦτα συνάπτοντες· ἀλλ' ἵνα τῷ τεχνικῷ θυνασπίσωμεν, ἄριστα περὶ αὐτῶν διεσχέφατο εἰρηκῶς, ὅτι τὰ τοιαῦτα καὶ μετάστασιν ἂν τις ἐν καιρῷ⁴ 10 καὶ συγγνώμην ἀποκαλέσειεν· ὅτε μὲν ἀντιστῆναι τῷ προσισταμένῳ μηχανὴ τις προσῇ, ὑπὸ συγγνώμην⁵ ἄγων αὐτὰ, ὀπηνίκα δὲ τοῦτο ἀδύνατον, ὑπὸ τὴν μετάστασιν τιθεῖς, ὅπερ μεθόδου δεινότητος, οὐ τοῦ διαιρητικοῦ τρόπου ἴδιον, ὥς ἐν τῇ περὶ τῶν ἀντιθετικῶν διαιρέσει 15 ὁ Ἑρμογένης ἡμῖν παραδίδωσιν. ἀλλ' ἡ μὲν περὶ τῶν ἀντιθετικῶν στάσις διάγνωσις ἐν τοσούτῳ· πλήν οὐδ' ἐκεῖνο παραδραμεῖν ἄξιον, τί δήποτε τῶν ἀντιθετικῶν ἀπασῶν ἐν τοῖς αὐτοῖς τεμνομένων κεφαλαίοις οὐ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς στάσεως, οἷον τῆς ἀντιθέσεως, εἶδη αὐτὰς 20 ὁ τεχνικὸς ἀπικάλειεν, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ στοχασμοῦ καὶ τοῦ ὕρου, καὶ μέντοι καὶ τῆς ἀντιλήψεως πεποιηκῶς καταφαίνεται, ἀλλ' ἑκάστην αὐτῶν ἰδίαν στάσιν⁶ ὠνόμασε, πρὸς ὅπερ ἐπιλύοντες λέγομεν, ὅτι ταυτότητα στάσεως οὐχ ἡ ταυτότης τῶν κεφαλαίων, ἀλλ' ἡ τοῦ ὀρισμοῦ 25 ταυτότης ἐργάζεται. καὶ οὐ χρή τῇ ταυτότητι τῶν κεφαλαίων προσέχοντας μίαν δὲ καὶ τὴν αὐτὴν στάσιν τὰς ὅλας ἀποκαλεῖν, ὅποσαι τοῖς αὐτοῖς κεφαλαίοις διή-

ὡς ἑκάστου πράγματος τρία εἶσι, τὸ αἷτιον, τὸ συνέχον, τὸ κρίνον· αἷτιον μὲν οὖν ὁ κατήγορος, μὴ γὰρ αὐτοῦ βουλομένου, οὐκ ἂν εἴη δικαστής, συνέχον δὲ ὁ ἀπολογούμενος, κρίνον δὲ ὁ δικαστής.
 3 Mon. διαφέρεται. 4 Mon. ταυτῷ. 5 Mon. συγγνώμης.
 6 Mon. ἰδία στάσις.

ρηνται,⁷ ἀλλὰ τῷ ὀρισμῷ διὰ προσέχειν, καὶ τῷ αὐτῷ ταύτας ὑποκειμένας ἐφεύρομεν, τῆς αὐτῆς εἶναι στάσεως εἶδη ταύτας ἀποκαλέσμεν· εἰ δὲ διάφορον ὀρισμὸν ἐκάστη τούτων ἀποδεδομένον εὐρήσομεν, διαφόρους εἶναι
 5 καὶ τὰς στάσεις ἐπιγνωσόμεθα. Ἐπεὶ⁸ τοίνυν ἐν μὲν τῷ στοχασμῷ καὶ τῷ ὄρῳ καὶ τῇ ἀντιλήψει ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν ὀρισμὸν, τὸν ὑπὸ τοῦ τεχνικοῦ καθ' ἑκάστην τῶν εἰρημένων στάσεων ἀποδεδομένον, ἐφαρμόζοντα καὶ πᾶσι τοῖς λεγομένοις αὐτῶν εἵδεσι καταγνοούμεν, εἰκό-
 10 τως καὶ εἶδη τούτων εἶναι αὐτάς, ἃν τοῖς ὀρισμοῖς ὑπόκεινται, δεδιδάγμεθα. ἐπὶ δὲ καὶ τῶν ἀντιθετικῶν ἐκάστης αὐτῶν ἴδιον ὄρον ἀφωρισμένον λαχούσης, εὐτέχνως καὶ στάσιν ἑκάστην εἶναι τούτων ὑπὸ¹⁰ τοῦ τεχνικοῦ παρελάβομεν.

15 β. Τὴν περὶ τῶν λογικῶν τελέσας στάσεων μέθοδον καὶ ταῖς νομικαῖς εἰσβαλεῖν ἤδη μέλλον, συμπληρωτικῇ ἐννοίᾳ καὶ καταστατικῇ ἅμα χρῆται,¹¹ τὰς μὲν διὰ τῆς συμπληρωτικῆς ἀναπαύων ἐννοίας, τῶν δὲ καταστατικῶς ἀναρχόμενος· καὶ, φησὶ, τὰς μὲν οὖν λογι-
 20 κας τῶν στάσεων ἐκ τούτων ἐπιγνωσόμεθα· ποίων τούτων; ἐκ τῆς διαιρέσεως καὶ τῶν ὀρισμῶν, ἐκ τῶν παραδειγμάτων αὐτῶν· ἀλλὰ ταῦτα μὲν κοινὰ τῶν στάσεων ἀπασῶν· οἷς δὲ ἀλλήλων διενηνόχασι, ποῖα; ὅτι αἱ μὲν λογικαὶ οὐ περὶ ῥητὰ, περὶ δὲ πράγματα καταγίνονται,
 25 καὶ τὴν τούτων ποιότητα, αἱ νομικαὶ δὲ περὶ ῥητὰ τὴν ζήτησιν ἔχουσι. ταύτη τοι καὶ μετὰ τὰς λογικὰς εἰκότως ἐτάχθησαν. ὑστερόχρονοι γὰρ οἱ νόμοι τοῦ λόγου· καὶ πᾶς μὲν νόμος καὶ λόγος, οὐ πᾶς δὲ λόγος καὶ νόμος, ἔνθεν καὶ συντελέσας τὰ περὶ τῶν λογικῶν, καὶ τῇ συμ-
 πλη-

7 Mon. διήρηται. 8 Mon. ἐπὶ, omisso εἰ. μίν. 9 καὶ Parr. om. 10 ὑπὸ Mon. om., recepi ex Parr. 11 Mon. καταστατικῇ χρῆτι ἄν, sine ἅμα.

πληρωτικῇ ἐννοίᾳ ἐπισφραγίσας αὐτάς καὶ περὶ τῶν νομικῶν ἐπήγαγε λέγων. τὰς δὲ αὖ νομικάς οὕτως καταστατικῶς εἰς ἀρχὴν ἀνάγων τὸν λόγον· καὶ ὥσπερ ἐπ' ἐκείνων ἰστῶν τὸν ἀχροατὴν, οὕτως ἐπὶ ταύτας διανιστῶν.

γ'. Διείλε τὴν ποιότητα εἰς λογικάς καὶ νομικάς·⁵ διεξελθὼν οὖν τὰς λογικάς ἔρχεται ἀκολούθως ἐπὶ τὰς νομικὰς καὶ λέγει πρῶτον, ὅ τί ποτέ ἐστι καθόλου νομικῇ στάσις, καὶ οὕτως ἐπὶ τὰ κατὰ μέρος ἔρχεται· λέγει δὲ νομικὴν στάσιν τὴν ἀπὸ ῥητοῦ ἀρχομένην, καὶ περὶ αὐτὸ τὴν ζήτησιν ἔχουσιν· ἂν γὰρ μὴ γένηται¹² περὶ 10 αὐτὸ ἡ ζήτησις, οὐκ ἔστι νομικὴ.

C a p. XIII.

Περὶ τῶν νομικῶν στάσεων.

α'. Πρὸ τῶν ἄλλων τοῦτό σε χρὴ γινώσκειν, τὴν διαφορὰν τῶν νομικῶν, ἣν ἔχουσι πρὸς τὰς λογικάς, ἀλλὰ καὶ τὰς ἄλλας στάσεις, ὅτι περὶ ῥητὰ ἀνάγκη καὶ 15 νόμιμα τὴν ζήτησιν ἐνταῦθα γίνεσθαι, ἢ τῶν λόγων ὡς ἔγγραφα ὑστερίζουσι, μήτις ἄρα μάτην οἰηται¹ ἡμᾶς ἐκείνων ταῦτα ἀποδιελόντας καὶ ἀποκρίναντας ἱστοραίαν² τὴν περὶ αὐτῶν ταμιεῦσαι ζήτησιν, ὅτι καὶ νόμοι πρὸς λόγους τὸ μεταχρόνιον ἔχουσι· καὶ οὐκ εἴ τι λόγος, 20 καὶ νόμος, εἴ τι δὲ νόμος, καὶ λόγος, καὶ καλῶς ἄρα ταύταις τὴν ἰσχάτην ἀπενείμασιν χώραν ὡς εἰδικωτέrais καὶ ὑποβεβηκυῖαις τοῦ λόγου προτερεύοντος καὶ γενικωτέραν τὴν φύσιν καὶ καθολικωτέραν³ λαχόντος, εἰ καὶ τὴν μετάληψιν αὐταῖς ὑπελάβομεν,⁴ καὶ εἰκότως ὡς κα- 25 τὰ μίαν τῶν νομικῶν καὶ τῶν ἄλλων στάσεων⁵ ἐξεταзо-

¹² Mon. γένετο.

¹ Codd. οἶσθαι. ² Mon. ὑστερίσας. ³ τὴν φύσιν καὶ καθολ. Mon. om. ⁴ Mon. ὑπερβάλομεν. ⁵ Par. νομ. στάσεων καὶ τ. α'. Rhetor. VII.

μένην, καὶ διὰ τοῦτο μετὰ πάσας ταχθεῖσαν, ἵνα τῶν
 ἐξ ὧν ἐστὶν ἤδη προεγνωσμένων τὸ εὐληπτον αὐτῇ καὶ
 τὸ εὐδιάγνωστον ἔξει. εἰ γὰρ καὶ τὸ ἐγγραφον αὐτῆς μέ-
 ρος ἰδίοις ἐξετάζεται κεφαλαίοις, ἀλλὰ τῷ μείζονι μέρει
 5 καὶ κρείττονι συναπλήχθη, καὶ τῆς αἰτῆς αὐτὸ τάξεως
 εἴληχε.⁶ κρείττων γὰρ ἢ ἀπὸ νόμου παραγραφῇ τῆς
 ἀγράφου· διαπορήσει⁷ δ' ἂν τις περὶ τῆς πραγματι-
 κῆς, διὰ τί μὴ καὶ αὐτῇ πασῶν τῶν στάσεων μετετάγη,⁸
 τῶν αὐτῆς κεφαλαίων, τοῦ τε νομίμου καὶ τοῦ δικαίου,
 10 κατὰ μίαν τῶν νομικῶν καὶ τῶν δικαιολογικῶν ἐξεταζο-
 μένων· αὐτόθεν ἡ λύσις· ὅτι τῶν δύο μόνων αὐτῆς κε-
 φαλαίων κατ' ἐκείνας ἐξεταζομένων τὰ λοιπὰ πλείονα
 ὄντα ἰδίαν ἔχει ἐξέτασιν, καὶ τῷ πλείονι καὶ αὕτη μέρει
 αὐτῆς συναπλήχθη, καὶ ἦν ἐκαίνω τάξιν ἢ διαίρεσις ἔταξε,
 15 ταύτης εἰκότως καὶ ἡ πραγματικὴ πᾶσα τετύχηκεν, ἄλ-
 λως δὲ καὶ ἡ μετάληψις τῆς διαιρετικῆς μεθόδου ἔξω-
 θεν πίπτουσα μετὰ τὴν διαιρετικὴν εἰκότως τέτακται
 μέθοδον· ἡ πραγματικὴ δὲ τοιαύτης ἔλαχε τάξεως, οἷαν
 ἡ διαίρεσις παραδέδωκεν· εἰ δὲ ἐν τῇ μεθόδῳ οὕτω⁹ τὴν
 20 τάξιν αὐτῶν διαθείς ἐν τῇ τῶν κεφαλαίων διαίρεσει τὴν
 αὐτὴν ἢ ἐτήρησε τάξιν, ἑτέρου λόγου,¹⁰ ὅν ἐν τοῖς
 ἐκάσῃ γενόμενοι λέξομεν.

β. Εἶπομεν, ὅτι κατὰ ῥητὸν ζήτησις γίνεται, ὅταν
 ὁμολογουμένων τῶν πραγμάτων ἐκ τῶν νόμων ἡ ζήτησις
 25 ἀνακύπτῃ· καὶ γὰρ ἐν ταῖς λογικαῖς ἐνρίσκεινται νόμοι,
 ἀλλ' οὐκ ἀπὸ ῥητῶν μὲν ἡ ζήτησις· οὐ μὲν δὲ καὶ
 περὶ ῥητᾶ· σκόπει γὰρ ὅπως ἀκριβῶς ὠρίσατο εἰπὼν
 περὶ τὸ ῥητόν· οὐ γὰρ ἀπλῶς, ὅπου δ' ἂν ἐμπίπῃ
 ῥητόν, νομικὴν ποιήσει τὴν στάσιν, ἀλλ' ὅταν περὶ τὸ
 30 ῥητόν ἡ ζήτησις ᾖ.

6 Par. 1. μετέλαβε. Par. 2. Mon. εἴληχε. 7 Mon. διαπορήσει.
 Par. 2. διαπορήσῃ. Par. 1. διαπορήσειε. 8 Mon. μετάγη. 9
 Mon. τοῦτω. 10 Mon. ἕτερον λόγον.

γ'. Εἴπερ αἱ κατὰ ῥητὸν στάσεις νομικαὶ αἱ μὲν ^{10*} διαθήκας, αἱ δὲ ψηφίσματα ἔχουσιν ὑποκείμενα, πῶς οὐ καὶ διαθετικάς, εἰ τύχοι, λεγόμεν τινὰς στάσεις καὶ ψηφισματικάς, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐνὸς κοινῶς νομικάς; λεκτέον δὲ, ὡς ἐκ τοῦ κυριωτέρου ἢ ἐπὶ πάντα ὀνομασία ¹¹ κειώρηκεν, τοῦ δὲ κατὰ ῥητὸν ἀνάγκην φησὶν ἢ περὶ ἐν ῥητὸν, ἢ περὶ πλείονα γίνεσθαι· ἐὰν μὲν οὖν, φησί, περὶ ἐν ῥητὸν γένοιτο, ἀντιτίθμεν αὐτῷ ἢ τὴν διάνοιαν ἢ πρᾶγμά τι εἰς ταῦτον ἄγον τὸ ἄγραφον τῷ ἐγγράφῳ. τοῦ μὲν οὖν προτέρου παράδειγμα τὸ τὸν ξένον ¹⁰ ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀνιόντα θανάτου ζημιοῦσθαι· ἀνελθὼν τις ἠρίστευσε καὶ ὑπάγεται τῷ νόμῳ· ἀντιτίθῃσι γὰρ τὴν διάνοιαν τοῦ νομοθέτου, ὅτι τοὺς ἐπὶ βλάβῃ ἀνιόντας ἐκάλυψε· τοῦ δὲ δευτέρου νόμου, τὸν ἐκ πόρνῃς μὴ ¹² δημηγορεῖν, ἐκ πόρνου τις γενόμενος καλύπτεται λέγειν· ¹³ συνάγει γὰρ τὸν τε νόμον καὶ τὸ πρᾶγμα, φάσκων ταῦτον εἶναι, ἂν τε ἐκ πόρνου τις ἂν τε ἐκ πόρνῃς γεγένηται· ἀλλὰ ἅνταυθα φαιή ἂν τις τὴν διάνοιαν ἐξετάζεσθαι τοῦ ὑποκειμένου ῥητοῦ. Τίς οὖν ἡ διαφορὰ τοῦ συλλογισμοῦ πρὸς τὸ ῥητὸν καὶ τὴν διάνοιαν; πρῶτον ²⁰ μὲν τῷ ῥητῷ καὶ τῇ διανοίᾳ αἰτίαν ἀποδίδομεν· οἷον διὰ τὸ μὴ βλάβῃν τινὰ γενέσθαι, ἀνιόντος ἐπὶ τὸ τεῖχος τοῦ ξένου, ἔθηκε τοῦτον ὁ νομοθέτης τὸν νόμον, ἐγὼ δὲ ὠφέλησα· ἐν δὲ τῷ συλλογισμῷ οὐκ αἰτίαν ἀποδώσομεν, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο εἶναι φήσομεν, τὸ ἐκ τοῦ νόμου ²⁵ διηγορευμένον· ἔπειτα μὲν τῷ συλλογισμῷ ὁ διώκων συνάγει τὸ τε ῥητὸν καὶ τὸ ἐξωθεν φερόμενον. ἐν δὲ τῷ ῥητῷ καὶ τῇ διανοίᾳ διώσθῃ· τὸ γὰρ ῥητὸν μόνον προβάλλεται, τὴν δὲ τῆς διανοίας ἐξέτασιν οὐ παραδέχεται. τοῦτο γὰρ ὁ φεύγων ποιήσει· τρίτη διαφορὰ, ὅτι ἐν μὲν ³⁰ τῷ ῥητῷ καὶ τῇ διανοίᾳ τὸ ἐξωθεν παραλαμβανόμενον

10* Mon. αἱ μὲν νομικαὶ, αἱ δὲ διαθήκας. *mutavi ex conij.*

11 Mon. ὀνομάτων. 12 μὴ Mon. ὁμ.

- ὁ κατηγορούμενος ἔχει, τουτέστι τὸν τῆς διανοίας ἐξετασμὸν, πρὸ δὲ ῥητὸν αἰεὶ ὁ κατηγορῶν. ἐν δὲ τῷ συλλογισμῷ ὡς ἐπὶ πᾶν ὁ φεύγων τὸ ῥητὸν προσέθηκε δὲ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. τινὲς φασιν, ὧν ἔστι καὶ
- 5 Μινουκιανὸς, ὅτι γε οὐκ ἐν παντὶ ῥητῷ καὶ διανοίᾳ τὸ ῥητὸν ὁ κατήγορος ἔχει· ἐν γὰρ τοῖς κατὰ αἴτησιν ὁ φεύγων αὐτῷ χρήσεται, οἷον νόμος τὸν πηρὸν ἐκ τοῦ δημοσίου τρέφεσθαι, πηράσας τις ἑαυτὸν ἀξιοῖ ἐκ τοῦ δημοσίου κομιῆσθαι τὰς τροφάς. ἐνταῦθα γὰρ, φησὶν,
- 10 ὁ μὲν κατηγορῶν χρήσεται τῇ διανοίᾳ, ὅτιπερ ὁ νόμος κτελεῖ τοὺς κατὰ περιστάσιν πηρωθέντας ἐκ τοῦ δημοσίου τρέφεσθαι, οὐ τοῖς ἐξεπίτηδες τοῦτο ἑαυτοὺς δεδρακότας· ὁ δὲ ἀπολογούμενος χρήσεται τῷ ῥητῷ. τοῦτο δὲ οὐκ ἀληθές, αἰεὶ γὰρ τὸ ῥητὸν ἔσται τοῦ κατηγοροῦ,
- 15 ἀλλ' ἵνα μὴ δόξῃ πάντα ἐναντιοῦσθαι Μινουκιανῷ, διὰ τοῦτο προσέθηκε τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁ τεχνικός.
- δ'. Πητὰ, φησὶν, ἀκούσας μὴ μόνον νόμους νοήσῃς ἀλλὰ καὶ διαθήκας, ἐπεὶ καὶ αὗται ὡς νόμος παρὰ τοῖς κληρονόμοις κρατοῦσι καὶ ψηφίσματα· ἀπὸ γὰρ νόμων
- 20 καὶ ταῦτα ὤρμηται· καὶ ἐπιστολὰς οὐ τὰς ἐν τύπῳ γιλίας, ἀλλὰ διαταγῆς δυνάμει ἐκ βασιλέων τοῖς ἄρχουσι τῶν ἐπαρχιῶν στελλομένας, αἱ ὅροι αὐτοῖς καὶ νόμος ἐστὶν ἀπαράγραπτος. Κηρύγματα ὠρισμένα, ¹³
- οὐχ ἀπλῶς κηρύγματα, ἀλλ' ὠρισμένας ¹⁴ διατάξεις ἐπι
- 25 τελεστικὰς τινὰς ἔχοντα. πάντα ἀπλῶς τὰ ἐν ῥητοῖς· τί φησι λέγειν διαθήκας, ψηφίσματα, ἐπιστολὰς, κηρύγματα καὶ ταῦτα δὴ τὰ κατὰ μέρος νοούμενα, συνε-

¹³ Sch. min.: ὠρισμένα, ὅταν ἐπὶ συμφέροντι τῆς πόλεως κηρύττεται, καὶ τὰ δημόσια, οἷον ὁ ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ἐλευθερίας τῆς πόλεως στεφανοῦσθαι, καὶ τὰ ἐπὶ ὠρισμένου προσώπου, οἷον Δημοσθένην Παιανίᾳ ἐψηφίσαιτο ὁ δῆμος στεφανοῦσθαι χρυσῇ στεφάνῃ. ¹⁴ Mon. ὠρισμένους. Par. 1. ἀλλ' ὠρισμ. διατάξεις usque ad τί φησι λέγειν διαθήκας ψηφίσματα om.

λόντα εἰπεῖν ἅπαν ῥητὸν ἢ πρὸς τὸ ὑπῆκοον ἐν δια-
τάγματος ἐκφωνούμενον τρόπον ἢ ἐν συμφώνοις τισὶν ἢ
συναλλάγμασιν οἰοισδῆποτε κείμενα, εἰ μὴ ἐφάντιοῦται
νόμῳ, ἰσχὺν ἔχει νόμου· καὶ ὡς νόμος καὶ πράττεται καὶ
συνδεῖ καὶ συνέχει τοὺς συναλλάξαντας. ἢ τοίνυν οὕτως
ἐρμηνευτέον· ἢ τὸ ¹⁵ μὲν κηρύγματα στικτίον, τὸ δὲ
ὠρισμένα τῷ πάντα ἀπλῶς τὰ ἐν ῥητοῖς προσ-
θετέον, ἢ ἢ πάντα ἀπλῶς τὰ ἐν ῥητοῖς ὠρισμένα,
τουτέστι προστεταγμένα, εἴτε νόμος εἴναι εἴτε διαθῆκαι
εἴτε ψηφίσματα εἴτε ἐπιστολαὶ εἴτε κηρύγματα εἴτε τινὰ ¹⁰
ἕτερα ἐν ῥητοῖς θεωρούμενα, ὡς εἶναι τὰ ὠρισμένα οἶον
κλειδὰ τινα καὶ σύνδεσμον, συνδέοντα πάντα τὰ προῤ-
ῥηθέντα.

ε'. Τὴν περὶ τὰ ῥητὰ ¹⁶ συμβαίνουσιν ζήτησιν ἦτοι
περὶ ἓν ῥητὸν ἢ καὶ περὶ πλείονα συμβαίνειν γίνεσθαι ¹⁵
φησι, πλείονα λέγων, καὶ ἐν εἰς δύο σχίζεται καὶ τὸ
μὲν τοῦ ῥητοῦ ὁ ἕτερος· τὸ δ' ὁ ἕτερος πρὸς ἑαυτὸν ἐπι-
σπᾶται· λέγει δὲ τοῦτο τὴν διαφορὰν τῶν δύο στάσεων
ῥητοῦ καὶ τῆς ἀντινομίας ἐντεῦθεν ἡμῖν ὑπανοίγων· καὶ

15 Mon. τῷ μὲν κηρύγματι. 16 Sch. min.: καὶ ἐν τε
φητόν· τὸ ῥητὸν ὡς γένος εἶπεν, οὐ γὰρ ἐν τι τὸ ῥητὸν τεγγάται,
ἀλλ' ὅσον ἔγγραφον· ἔστι δ' ἢ καὶ ἄγραφα ἐν λόγῳ ἀγράφοι· μαγ-
τεῖται, κηρύγματα, καὶ ὅλως φωνή τις. διαιρεῖται· μέρη ταῦτα
καλεῖ τοῦ ῥητοῦ, τῷ τὸν λόγον ἐξ ὕλης καὶ εἰδους συνεστάναι· ὕλης
τῆς λέξεως, εἰδους τῆς διανοίας, ἃ καὶ μέρη κυριώτατα αὐτοῦ εἶναι·
ἐπεὶ οὖν ἃ μὲν σχεδὸν τῇ λέξει χρῆται, ὁ δὲ τῇ διανοίᾳ, εἰκότως εἴ-
ρηκε τὸ διαιρεῖσθαι. ἢ καθ' αὐτὸ θάτερον· θάτερον εἶπεν
ἀορίστως, ἀλλ' οὐχ ὠρισμένως, οὐ πάντως γὰρ διὰ τὰν φεύγοντα
ἔχιν τὴν διάνοιαν, τὸν δὲ διώκοντα τὸ ῥητὸν, ἀλλὰ καὶ ἀντεντραμ-
μένως ἐκδοτε· ἐν γὰρ τοῖς κατ' ἀξίωσιν ὁ φεύγων ἔχει τὸ ῥητὸν, καὶ
ὁ κατήγορος τὴν διάνοιαν, ὡς ἐπὶ τὸ πλείον· ἀκριβῶς ὠρίσασθαι
εἰπὼν περὶ φητὰ, οὐ γὰρ ἀπλῶς, ὅπου ἂν ἐμπέτη ῥητον, νομικῇ
ποιεῖται τὴν στάσιν, ἀλλ' ὅταν περὶ τὸ ῥητὸν ἢ ζήτησις ᾖ.

δεικνύς, ὅτι καὶ ἐν ἡ ῥητόν τοῖς δυοῖ, τῷ τε διώκοντι
 καὶ τῷ φεύγοντι, κατ' αὐτὰ τὰ ῥητὰ μεριζόμενα ἀντι-
 νομία γίνεται· κατ' αὐτὰ δὲ εἶπεν, ὅτι τὸναντίον πά-
 λιν, καὶ πολλὰ ἡ ῥητὰ, πάντα δὲ αὐτὰ τὰ ῥητὰ τὸ ἐν
 5 ἀπολαβὸν μέρος ἔχη, ¹⁷ εἰ καὶ ταῖς διανοαῖς τὸ ἕτερον
 κέχρηται, ῥητὸν ἐστὶ καὶ διάνοια· σκόπει δὲ τὸν τεχνι-
 κὸν, πᾶς τῆς μεθόδου τῆς διαιρητικῆς οὐκ ἀφίσταται·
 ἀλλ' ἀνωθεν τὸ περὶ τῶν νομικῶν σκέλος ἀπολαβὸν πά-
 λιν διαιρεῖ λέγων, ἥτοι περὶ ἐν ἔσεσθαι ῥητὸν ἢ περὶ ¹⁸
 10 πλείονα τὴν ζήτησιν· εἶθ' οὕτως περὶ τὸ ἐν στάς ῥητὸν
 τὴν περὶ τούτου ἐξήγησιν ποιεῖται καὶ τὸ ῥητὸν ἀνευ-
 ρίσκει καὶ τὴν διάνοιαν· παραθεῖς δὲ τις ἔξωθεν τῷ ῥη-
 τῷ ἀγράφῳ καὶ ἑτέραν στάσιν ἐφώρασε τὸν συλλογισμόν,
 πρὶν ἢ ἐπὶ τὰ πλείονα μετασταίῃ ῥητὰ· ἐπειδὴ καὶ μετὰ
 15 τὴν πρόσθεσιν ἐν ἔτι φαίνεται τὸ ῥητὸν· καὶ οὕτω με-
 τὰ τὸν συλλογισμόν ἐπὶ τὰ πλείονα μέτειςιν· αἰετὰ γὰρ
 φίλον αὐτῷ· ἀλλὰ καὶ τῇ διαιρητικῇ μεθόδῳ ἀπὸ τῶν
 ἀπλουστεύων χωρεῖν ἐπὶ τὰ ¹⁹ συνθετώτερα· καὶ τὴν
 ἀντινομίαν ἐντεῦθεν πάλιν ἐθήρευσεν, οὐδὲν ἄλλα οὐ-
 20 σαν, ἀλλ' ἡ διπλὴν τινα ζήτησιν ῥητοῦ καὶ διανοίας·
 μεριζομένων τῶν ῥητῶν ἑκατέροις τοῖς μέρεσι· καὶ τοῦ-
 το ἡ διαφορὰ ἑκατέρων τῶν στάσεων, τὸ τὰ ῥητὰ ἐπὶ
 τῆς ἀντινομίας τοῖς δυοῖν ἐπιδιασχίζεσθαι μέρεσιν, παρ'
 ἐνὶ μέρει ἐπὶ τοῦ ῥητοῦ καὶ τῆς διανοίας εὐρισκομένων·
 25 τὰλλα δ' ἂν ἐπικοινωνοῦσιν ἐν ἅπασιν· διὰ γὰρ τοῦτο
 καὶ περὶ τοῦ ῥητοῦ καὶ τῆς διανοίας ὁ τεχνικὸς προδιέ-
 λαβεν ὡς ἐκείθεν τῇ ἀντινομίᾳ μετοχτενομένων τῶν ἀ-
 φορμῶν.

ε'. Σαφῶς ὁμοῦ καὶ ἀσφαλῶς, ἀλλὰ μὴν καὶ συν-
 30 τόμως τῷ τεχνικῷ ταῦτα ἐκπέφρασται· ἂν μὲν γὰρ ἡ,

17 Mon. ἀπολαβὸν μέρ. ἔχ. Par. 1. μέρ. ἀπολαβὸν ἔχ.

18 Mon. παρὰ. et mox παρὰ τὸ ἐνστάς. correcti ex Par. 2.

19 τὸ Mon. om.

φησί, περὶ ἐν ῥητὸν ἢ ζήτησις, καὶ θάτερον τῶν μερῶν ὁ διώκων ἢ ὁ φεύγων, ἀορίστως γὰρ εἴρηκεν, ἢ περὶ τὰς τοῦτου διανοίας μόνας, ἢ κατ' αὐτὸ γε πάντως ἰστάμενον τὸ ῥητὸν, εἶδος δὲ ἢ διάνοια, τηρικαῦτα ἢ στάσις ῥητὸν ἔστι καὶ διάνοια, καὶ τὸν ὁρισμὸν ἐνθὺς ἀποδέ- 5 δωκεν εἰπών.

ζ'. Ἀκόλουθος τῇ διδασκαλίᾳ ὁ ὁρισμὸς ἀποδίδεται, γίνεσθαι γάρ φησι ῥητὸν καὶ διάνοιαν, ὅταν τοῦ ἑτέρου οἶον ἐνὸς τῶν μερῶν, εἴτε τοῦ διώκοντος²⁰ εἴτε τοῦ φεύγοντος τῷ ῥητῷ χρωμένον, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γε 10 τοῦ διώκοντος, σπανίως γὰρ τῷ φεύγοντι τὸ ῥητὸν ἐφαρμόζεται, θάτερον²¹ μέρος, ὁποῖον ὅν ἂν καὶ τύχοι, τὰς διανοίας μεταχειρίζεται καὶ τὰ παραδείγματα ἐγγύθεν^{21*} ξένος ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀνίων νόμου κωλύοντος καὶ διὰ τοῦτο κρινόμενος· κἀνταῦθα μὲν ὁ διώκων τῷ ῥητῷ χεῖ- 15 σεται· ἐπ' ἐκείνου δὲ τοῦ προβλήματος ὁ φεύγων, οἶον πατήρ τῷ διδασκάλῳ ἐπέταττε φονεῦσαι τὸν υἱόν, εἰ μὴ ἐκμανθάνοι καλῶς, μὴ μανθάνοντα τοῦτον ἀπέκτεινε καὶ φάνου φεύγει· τῷ γὰρ ῥητῷ ἐνταῦθα φεύγων ὧν ὁ διδάσκαλος χρῆσεται. 20

ἦ. Προτίταται τὸ ῥητὸν καὶ ἡ διάνοια εἰκότως· ἐν μὲν γὰρ τῷ συλλογισμῷ ἔξωθεν τι παραλαμβάνει καὶ συνάγει εἰς ταῦτον τῷ ῥητῷ, ἐνταῦθα δὲ τὴν διάνοιαν αὐτοῦ τοῦ ῥητοῦ ἀντεισάγει· ὅσοι δὲ μῖζον τὸ ἐξ αὐτοῦ τι παρειαφέρειν τοῦ ἔξωθεν παραλαμβάνειν, εἴτα συνά- 25 γειν, τοσούτῳ μᾶλλον ἔδει πρὸ τοῦ συλλογισμοῦ τὸ ῥητὸν τετάχθαι καὶ τὴν διάνοιαν.

θ'. Περὶ τοῦ ῥητοῦ καὶ τῆς διανοίας ἀπαρτίσας διδασκαλίαν, ἐπεὶ περ εὗρισκεν τῷ ῥητῷ καὶ ἔξωθεν τι ἀγράφως παραφνύμενον, ἵνα μὴ τὴν περὶ ἐνὸς ῥητοῦ δια- 30

20 Παρ. 1. εἴτε τοῦ φεύγοντος, εἴτε τοῦ διώκοντος. 21 θά-
τερον μέρος — — — μεταχειρίζεται Mon. om., supplevi ex Parr.
21* Mon. ἐγγύθεν.

κόψῃ διδασκαλίαν, παρενέχει καὶ αὐτὸ κατὰ καιρὸν τὸν ἀρμόζοντα καὶ φησιν· ἢ τοῦτο μὲν οὐχί· τὸ τὸ μὲν τοῖν μεροῖν περὶ τὸ ῥητὸν, τὸ δὲ περὶ τὴν διάνοιαν ἵστασθαι, ἀλλὰ τοῦ ἐνὸς τῷ ῥητῷ μετὰ τῆς διανοίας χρωμένον, θά-
 5 τερον μέρος πρᾶγμα τι τῷ ῥητῷ παρατίθησιν, εἰς ταῦ-
 τὸν ἄγον τὸ ἄγραφον τῷ ἐγγράφῳ καὶ συλλογισμόν ἀπ-
 εργάζεται οὕτως εἰπὼν· καὶ τὸν ὀρισμὸν συνήθως ἐπὶ-
 νεγκεν ἐπειπὼν.

ι. Ἡ τοῦ συλλογισμοῦ φύσις παράθεσις ἐστὶ καὶ σύγ-
 10 κρισις καὶ συνεξέτασις ἀγράφου πρὸς ἐγγράφον, τοῦ μὲν
 λέγοντος ταῦτόν εἶναι ἄγραφον τῷ ἐγγράφῳ, καὶ μηδὲν
 διαφέρειν μηδὲ διαλλάττειν αὐτοῦ, ἀλλ' ἢ τῷ ἀγράφῳ
 μόνον καὶ τῷ ἐγγράφῳ, τοῦ δὲ πάμπλου διαφέρειν καὶ
 διαλλάττειν· καὶ κατὰ μηδὲν κοινωνεῖν, καὶ τοῦτό ἐστιν
 15 ἑκατέρῳ τῷ τε διώκοντι καὶ τῷ φεύγοντι ἄμιλλα· τὸ
 τὸν ²² μὲν συνάγειν καὶ συνάπτειν ἀμφοτέρω, τὸν δὲ ἀπ-
 άγειν ἀλλήλων καὶ ἀποκρίνειν καὶ διίσταν· οἷον ὅτι οὐ-
 δὲν τὸ διάφορον, εἴτε ἐκ πόρνης εἴτε ἐκ πόρνον· τις γεν-
 νηθεῖ· τὸ γὰρ ἁμάρτημα τῶν γεννητόρων ταυτόν· καὶ
 20 αἰσχρότης ἢ αὐτῇ· ἢ ὅτι πάνυ διαφέρει· ὁ μὲν γὰρ ἐκ
 πόρνης ἀμφίβολον, τίνος ἂν καὶ εἴη παῖς, ὁ δὲ ἐκ πόρ-
 νου δῆλος, σώφρονος οὔσης τῆς τετοκυίας, καὶ ἀπλῶς
 τοιαῦτα ἑκατέροι· κοινωνεῖν δὲ τῷ ὄρω ἢ στάσις αὐτῇ
 καὶ ἐμφερῆς εἶναι πάνυ δοκεῖ, ἐπεὶ καὶ ὁ τεχνικός φησιν,
 25 ἐν τῇ τῶν κεφαλαίων τοῦ συλλογισμοῦ διαιρέσει, ὅτι ὅλος
 ὁ συλλογισμὸς πλὴν τῆς ἐναλλαγῆς τῶν πρώτων κεφα-
 λαίων καὶ τὸν ὅρον διαιρεῖται· καὶ γὰρ εἰσιν, ὡς εἴρη-
 ται, πάνυ ἀλλήλαις προσεικνύαι αἱ στάσεις, οἷον ὅτι
 ταυτόν ἐστι, καὶ ἱερὰ, καὶ ἰδιωτικά εἴη τὰ ἐξ ἱεροῦ
 30 ἀποσυνλούμενα χρήματα· καὶ πάλιν ταυτόν ἐστιν καὶ ἐκ
 πόρνης καὶ ἐκ πόρνον τις εἴη γεγεννημένος· καὶ καὶ νό-

μος ²³ τὸν ἱερόσυλον τεθνάναι, κἀνταῦθα νόμος τὸν ἐκ πόρνῃς μὴ λέγειν· τίς οὖν ἡ διαφορά; καὶ φάμεν, ὅτι ἐπὶ μὲν τοῦ ὅρου οὐκ αὐτὸ ἐκείνο τὸ πεπραγμένον ὁ κατηγορὸς ἐγκαλεῖ, οἷον ὅτι ἰδιωτικὰ ἀφείλου χρήματα ἐκ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπὶ τούτῳ ἱερόσυλος εἶ· ἀλλὰ τὸ ἰδιω-^δ τικὰ εἶναι τὰ χρήματα ὑπεκκλίνων, ὡς καθαιροῦν καὶ ὑποβιβάζον τὸ ἔγκλημα, τοῦτο μόνον φησὶν, ὅτι ἱερόσυλος εἶ, ὡς συλήσας ἐξ ἱεροῦ, καὶ τὴν ἐξ ἱεροῦ ἀφαιρέσιν μόνον προβάλλεται τὸ ἰδιωτικὰ εἶναι τὰ χρήματα ὑπεκφεύγων· ἐπὶ δὲ τοῦ συλλογισμοῦ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, αὐ-¹⁰ τὸ τὸ ὄν ὁ κατηγορὸς λέγει· οὐ γὰρ δύναται ἄλλως εἶναι, ἀλλ' ὅτι ἐκ πόρνῃς εἶ καὶ οὐ δεῖ σε λέγειν· τὸ δ' αὐτὸ εὐρήσεις καὶ ἐπὶ τοῦ εὐνούχου ἀλόγως ἐπὶ μοιχείᾳ ἀναιρεθέντος· εἰ γὰρ καὶ τὸν γεγονότα φόνον προβάλλεται ὁ κατηγορὸς, ἀλλ' οὐκ ²⁴ αὐτό ἐστι τὸ ζη-¹⁵ τούμενον, εἰ φόνος ἢ μὴ, ἀλλ' εἰ μοιχὸς ὁ εὐνούχος ἢ μὴ· καὶ ὁ φεύγων κατηγορῶν τοῦ εὐνούχου διὰ τὸ ἀντιστραφῆναι τὴν τάξιν, οὐ λέγει, ὅτι εὐνούχον ἀπέκτεινα ὡς μοιχόν, ἀλλ' ὡς καθαιρετικὸν τοῦτο τοῦ ἐγκλήματος φεύγων· ἐκείνο μόνον φησὶν, ὅτι μοιχόν ἀπέκτεινα· ²⁰ ἦν δ' ἂν ἐξ εὐθείας τὸ ἔγκλημα, εἰ μήπω ὁ εὐνούχος ἀνήρητο, ἀλλὰ περιᾶν ἔτι κατηγορεῖται μοιχείας· καὶ γὰρ ἂν ἦν ὁ φεύγων τηνικαῦτα διώκων, καὶ ἐξ εὐθείας ἐκνεῖτο τὸ ἔγκλημα· ἀλλ' ἡ μὲν διαφορὰ αὕτη τοῦ συλλογισμοῦ πρὸς τὸν ὅρον, τὸ ἐκείσε μὲν μὴ τὸ πεπρα-²⁵ γμένον προβάλλεσθαι, ἀλλ' οἷον σπεύδειν συγκαλίπτειν αὐτό, καὶ πρὸς τὸ μείζον αὐτὸ φέρεσθαι τὸν κατηγορον, εἴτε καὶ τὸν φεύγοντα, ὅταν ἡ τάξις ἐναμειφθῇ· ἐνταῦθα δὲ αὐτὸ τὸ γεγόμενον λέγειν καὶ ἐξ αὐτοῦ τὴν ἰσχὺν λαμβάνειν καὶ μὴ ἐτέρωθεν· περὶ δὲ τῆς πόρνῃς ³⁰ τὰς ἄλλας στάσεις διαφορᾶς, εἴτε τοῦ συλλογισμοῦ, εἴτε

²³ Mon. κἀνταῦτος. ²⁴ οὐκ Mon. om.; idem paullo post:
ἢ φόνος.

καὶ τῶν ἄλλων πρὸς ἄλληλα, περιέργον ἂν εἴη λέγειν ἐν
 τῷ παρόντι· ἄλλως τε καὶ οὐδ' οὕτως ἐκείνων ἰσχνή ἢ ²⁵
 διαφορὰ, τοῦ δὲ συλλογισμοῦ πρὸς τὸν ὅρον, ἄξιον ἦν
 ἐξετάσεως· τῷ καὶ τὸν τεχνικὸν παρεικάσαι ἀμφοτέρας
 5 τὰς στάσεις καὶ τὴν αὐτὴν τοιήν καὶ διαίρεσιν, πλὴν
 ὀλίγων τινῶν κεφαλαίων αὐτὰς ἐπιδέχεσθαι, ἐκεῖνο δὲ
 μᾶλλον οἷον ἡδυσμά· τι τῷ ῥητορικῷ συλλογισμῷ ἀπὸ
 τοῦ τῆς φιλοσοφίας ἀπολαβῶν ²⁶· συλλογισμοῦ παραμί-
 ξαιμι, καὶ τιμήσω τοῦτον ἀπὸ τοῦ φύσαντος· ²⁷ ἐκεῖ-
 10 θεν γὰρ αὐτῷ τὸ οὕτως ὀνομασθῆναι προσγέγονεν· ὥς
 γὰρ ἐκεῖνος συλλέγει τὸ ἀληθές καὶ τὸ κυρίως καλὸν ἢ
 φαῦλον καὶ δηλοποιῶς ²⁸ τῶν ἀδήλων ποιῶν συμπερα-
 σμάτων καθίσταται, οὕτως καὶ οὗτος· συλλέγει τὸ δο-
 κοῦν ἀληθές καὶ τὸ ἐν ὑπολήψει καλὸν ἢ κακὸν, καὶ
 15 πιθανουργὸς τῶν ἀπιθάνων προβλημάτων καθίσταται,
 οἷον ὅτι ²⁹ ἐκεῖνος συνάγει, ὅτι ἀθάνατος ἢ ψυχὴ· συν-
 ἀγει δὲ οὕτως· ἢ ψυχὴ αὐτοκίνητος πρὸς τὴν ἐπ' ἄμφω
 τοῦ καλοῦ τε καὶ τοῦ ἐναντίου ῥοπήν· τὸ αὐτοκίνητον
 πρὸς τὴν ἐπ' ἄμφω τοῦ καλοῦ τε καὶ τοῦ ἐναντίου ῥο-
 20 πὴν ἀθάνατον, ἢ ψυχὴ ἄρα ἀθάνατος· οὗτος συμπε-
 ραίνει, ὅτι τὸν ἐκ πόρνου λέγειν οὐ χρή, συμπεραίνει δὲ
 οὕτως· ὁ πόρνος τὸν αὐτὸν τῇ πόρνῃ βίῳ ἐπιδεικνύμε-
 νος φαίνεται· τὸν ἐκ πόρνῃς λέγειν ὁ νόμος οὐ συγχω-
 ρεῖ, τὸν ἐκ πόρνου ἄρα λέγειν ὁ νόμος οὐ συγχωρεῖ· καὶ
 25 τοῦτο τὸ δι' ὅλης κατασκευαζόμενον τῆς ³⁰ στάσεως· καὶ
 ἔστι τὸ μὲν τοῦ κυρίως καὶ ἀπενδῶς ἀληθοῦς· τὸ δὲ τοῦ
 δοκοῦντος εἶναι δικαίον ³¹ τε καὶ καλοῦ· ὥς οὖν τὸν κυ-
 ρίως συλλογισμὸν τῆς φιλοσοφίας ὑποδύμενος συλλογι-

25 ἢ Par. 1. om. 26 Par. 1. παραλαβῶν. 27 Mon.
 φήσαντος. Par. φύσαντος. 28 Mon. δηλοῖ ποιῶς. Par. 2. δη-
 λοῖ ποῖον. omisso ποιῶν recepi lectionem ex Par. 1. 29 ὅτι
 Mon. om. 30 τῆς Mon. om. 31 Mon. δικαίως, δικαίου τε
 καί.

σμός καὶ οὗτος κατ' ἐκεῖνον ἐπωνομάσθη· ἀλλ' ³² ἐπα-
νίτω ὁ λόγος πρὸς τὸ ἀκόλουθον, καὶ τῶν τοῦ τεχνικοῦ
ρήμάτων πάλιν ἀπτίσθω.

Cap. XIV.

Περὶ ἀντινομίας.

α. Μετὰ τὴν τοῦ ῥητοῦ καὶ τῆς διανοίας καὶ τοῦ
παρεξηγμένου ταύτη συλλογισμοῦ παράδοσιν ἐπὶ τὴν ἀν-
τινομίαν χωρεῖ, οὐκ εἰδώς ¹ διάφορον, εἰ δύο ἢ καὶ πλεί-
ονα ῥητὰ εἴη, ἢ καὶ ἓν εἰς δύο διαιρούμενον, ἀλλ' ἐν
τούτῳ ἀντινομίαν ² τὴν ἐξ οὐτινασοῦν τούτων διαμάχην ³
ἀποκαλεῖ· μόνον εἰ τοῖς δυσὶ μέρεσιν τὸ ῥητόν ἢ τὰ ¹⁰
ῥητὰ τῷ τε διάκοντι ἐπιμερίζοιτο ⁴ καὶ τῷ φεύγοντι.

β. Ἡ ἀντινομία, φησὶν, δύο ⁵ βούλεται ἔχειν ἢ καὶ
πλείονα ῥητὰ, ἢ καὶ ἓν διαιρούμενον, τουτέστι διπλοῦν,

³² ἀλλ' Mon. om.

¹ Mon. εἰγὼς διαφ. εἰς δύο ἢ κ. π. ῥητόν. ² Mon. νό-
μον. ³ Mon. διὰ μάχην. ⁴ Mon. ἐπιμερίζοντα. ⁵ Sch.
min.: δεῖ τὰ δύο ῥητὰ ἀντινομία κεκραμμένα εἶναι· εἰ δὲ τὸ μὲν
πάλαι πεκύρωται, τὸ δὲ νῦν εἰσάγεται, πραγματικὴν, ἀλλ' οὐκ ἀν-
τινομίαν ποιῶν· δεῖ δὲ καὶ τὸν ἕτερον τῶν νόμων περιβεβῆσθαι·
τούτω προσέδηται, ἐπειδὴ ἔστι καὶ ἐκ τῶν τριῶν ἀντινομία νόμων·
οἷον τὴν ἐπικλήρον ἀριστεῖ γαμῆσθαι, καὶ νόμος τὴν μνηστειάν βε-
βαίαν εἶναι, καὶ νόμος τὰς τοῦ δήμου θεωρίας κυρίας εἶναι· κατα-
ληφθεῖσης ἐπικλήρου κόρης, ἀριστεὺς ἤτις γαμηθῆναι αὐτῷ· ἄλ-
λος μνηστεινός· ἦν, καὶ συγγενὴς ἀξιοῖ αὐτὴν λαβεῖν, καὶ ἀμ-
φισβητοῦσι πρὸς ἀλλήλους. ἀπλῆ τις ἔστι ζήτησις. ῥητοῦ καὶ
διανοίας· οὐ τῆς στάσεως, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο δύο ῥητὰ ἔχει καὶ
δύα διανοίας τὸ παράδειγμα· οὐχ' ὁπλῶς ἀντινομίας, ἀλλὰ пра-
γματικῆς κατὰ τὴν ἀντινομίαν· οὐ γὰρ παρεβάρη τε ἐν αὐτῷ· ζη-
τοῦμεν δὲ, πότε διὰ πάρεβάρηται πότερον.

- οἷον αἱ λέγοι τις· νόμος τὸν ξένον μὴ ἀνιέναι εἰς τὸ τεῖχος· ἀπλοῦν ἐστὶ τὸ ῥητόν· καὶ οὐκ ἂν εἰς τινὰ διαρροῖτο, ἀπλοῦν γε ὄν· οὐδὲ ποιῆσαι ἀντινομίαν· εἰ δὲ λέγομεν, νόμος τοῖς πατράσι βοηθεῖν, μαχομένου πρὸς
- 5 τὴν μητέρα τοῦ πατρὸς ἐπήμυνέ τε τῇ μητρὶ καὶ ὑπάγεται τῷ νόμῳ· τί δὲ ἐστὶ μὴ φύσει ἐναντίων κατὰ περιστάσιν μάχη; οὐ γὰρ δεῖ τὰ ῥητὰ ἐκ τῆς ἑαυτῶν φύσεως ἐναντία καθιεσθάναι πρὸς ἄλληλα, τοῦτο γὰρ ἀμαθὲς, ἀλλ' ἐκ τῆς περιστάσεως γίνεσθαι· οἷον οὐκ ἂν τις
- 10 λέγοι, ὅτι νόμος τὸν κλέπτην κολάζεσθαι καὶ νόμος ἕτερος τὸν κλέπτην στεφανοῦσθαι· καὶ οὕτω πλέκοι ἀντινομίαν· ταῦτα γὰρ φύσει ἐναντία ἀλλήλοις ὄντα οὐχ ἰγραινούσης ἐστὶ πολιτείας, ἀλλὰ δεῖ αὐτοῖς μὴ εἶναι ἐναντία, γενέσθαι δὲ ἐκ τινος περιστάσεως· οἷον νόμος
- 15 τὸν ἀποκέρυκτον τῶν πατρῶων ἀποστερεῖσθαι, καὶ νόμος τὸν ἐπιμείναντα χειμαζομένη νηὶ λαμβάνειν αὐτήν· ἀποκέρυκτος ἐπὶ πατρῶας διαπλίων νηὸς ⁶ ἐπέμεινε χειμαζομένη καὶ ἀντιποιεῖται αὐτῆς· οὐ γὰρ ἐναντία φύσει τὸ τὸν ἐπιμείναντα χειμαζομένη νηὶ λαμβάνειν αὐτήν,
- 20 τῷ τὸν ἀποκέρυκτον ἀποστερεῖσθαι τῶν πατρῶων· γίνεται δὲ διὰ τὸ συμβᾶν καὶ τὴν περίστασιν· ἐζητήκασιν δὲ περὶ τῆς τάξεως αὐτῆς καὶ φασὶ χρῆναι αὐτήν τετάχθαι δευτέραν μετὰ τὸ ῥητόν καὶ τὴν διάνοιαν· εἴτε, καθάπερ αὐτὸς ἔφη, διπλῇ τις οὕτως ἐστὶ ζήτησις ῥη-
- 25 τοῦ καὶ διανοίας· καὶ πρῶτον μὲν οἱ τοῦτο λέγοντες οὐ νενοήκασιν τὸ εἰρημένον τῷ Ἑρμογένει, ὡς δειχθήσεται μικρὸν ὕστερον· ἔπειτα ἐκεῖνό φασιν, ὅτι τὸ ῥητόν καὶ ἡ διάνοια ἐξ ἐνός ἐστὶν ἀπλοῦ ῥητοῦ, καὶ ὁ συλλογισμὸς ὁμοιος, ἡ δὲ ἀντινομία ἐκ πλειόνων· ἐπεὶ οὖν κεκοινω-
- 30 νήκασιν ⁷ κατὰ τὸ ποσὸν τοῦ ῥητοῦ ὃ τε συλλογισμὸς καὶ τὸ ῥητόν, καὶ ἡ διάνοια εἰκότως μετὰ ἀλλήλων ἐτάγησαν.

6 Mon. νηϊ. Farr. νηός.

7 Mon. κεκοινώκασιν.

γ'. Τρίτην ἔταξε τὴν ἀντινομίαν τῆς προσηκούσης
 εὐταξίας γενόμενος.⁸ ἡβουλήθη γὰρ τὰς μὲν περὶ ῥη-
 τὸν ἐν καταγινόμενας πρῶτον εἰπεῖν, εἰτα ἀκολουθῶς
 τὰς περὶ δύο ῥητὰ· μετὰ τὸ ῥητὸν οὖν καὶ τὴν διάνοιαν
 ἔταξε καὶ τὸν συλλογισμόν· ἐκάτερα γὰρ περὶ τὸ ἐν ῥη- 5
 τὸν καταγίνεται· εἰτα εἶπε τὴν ἀντινομίαν, ἣτις περὶ
 δύο ῥητὰ ἔχει τὴν ζήτησιν· εἰ γὰρ πάλιν ἀνέδραμεν εἰς
 τὸν συλλογισμόν τὸν περὶ ῥητὸν ἐνιστάμενον, πολλὴν ἐποί-
 ει τῷ λόγῳ σύγχυσιν, καὶ τάξιν οὐκ εἶχε τὰ τῆς τεχνο-
 λογίας· οἱ δὲ λέγοντες εἶδος εἶναι ῥητοῦ καὶ διανοίας τὴν 10
 ἀντινομίαν, ὡς ἐν στοχασμῷ εὐρίσκεται ἀπλοῦν τε καὶ
 διπλοῦν εἶδος καὶ ἐν ὄρω, οὐκ ἴσασιν, ὅτι τὰ εἶδη τῶν
 στάσεων οὐ ποιεῖ τῶν κεφαλαίων ἐναλλαγὴν, προσθήκην
 μέντοι, διτιῶς τῶν κεφαλαίων προερχομένων· τὸ γὰρ
 ἐν διαιρούμενον ἀναπληροῖ δύο νόμων τάξιν· τέλειον γὰρ 15
 ἐστὶν ἕκαστον τῶν μερῶν, καὶ οὐδὲ ἐναντίον ἕκαστον
 αὐτῶν τῷ ἄλλῳ κατὰ φύσιν, ἀλλ' ἡ περίστασις καὶ ἡ
 πλοκὴ τὴν μάχην ἐποίησεν· ἐμέμψαντό τέ τινες, ἀφ' ὧν
 εἶπεν, „ἡ καὶ ἐνὸς διαιρουμένου“ οὐ γὰρ δύναται ὁ εἰς
 διαιρεῖσθαι εἰς δύο νόμους, οὐδὲ αὐτὸς ἑαυτῷ ἐναντίος 20
 εἶναι· ἀλλ' ὥσπερ τοὺς μὴ φύσει ἐναντίους νόμους ἡ
 περίστασις ποιεῖ ἐναντίους, οὕτω καὶ τὸν ἓνα νόμον ἡ
 περίστασις ἀντιφάσκειν ἑαυτῷ ποιεῖ.

ἑ. Μάχην μὲν εἶναι τινα ἐκ διαφορῶν ἢ καὶ ἐνὸς
 διαιρούμενον ῥητοῦ τὴν φύσιν τῆς ἀντινομίας ὀρίζεται, 25
 οὐκ ἐκ φύσεως⁹ δὲ τὴν ἐναντιότητα, οὐδ' ἀπ' αὐτῶν εἶ-
 ναι τῶν τοῦ νόμου ῥητῶν· ἀλλ' αὐτὰ μὲν πρὸς ἄλληλα
 τὸ ἀστασίαστον ἔχειν παραβαλλόμενα καὶ τὸ ἄμαχον,
 ἐκ περιστάσεως δὲ καὶ συμβολῆς πραγμάτων τὴν στάσιν
 αὐτοῖς ἀναφύεσθαι. 30

ς. Εἰ γὰρ περὶ ῥητὸν ἢ ἐτέρῳ ῥητῷ ἢ διανοίᾳ λύ-

8 Mon. Par. 2. γινόμενος. Par. 1. γινόμενος. 9 Par. ἐν
 φύσει. 10 Mon. ἐπὶ.

εται, ἕκαστον δὲ τῶν ῥητῶν παρὰ τοῖ ἐναντίου τῇ δια-
 νοίᾳ λύεται, διπλοῦν ἂν ¹¹ εἴη ῥητὸν καὶ διάνοια, καὶ
 εἰ διπλῇ ἐστὶν ἐξέτασις ῥητοῦ καὶ διανοίας, διὰ τί μὴ
 διπλοῦν ῥητὸν καὶ διάνοια καλεῖται, ὥσπερ διπλοὶ εἰσι
 5 στοχασμοὶ καὶ ὄροι; ὅτι ἐν ῥητῷ καὶ διανοίᾳ παράβα-
 σις εὐρίσκεται νόμου, ἐνταῦθα δὲ τῶν νόμων ὁ ἕτερος
 εὐρίσκεται φυλαττόμενος· τὸ οὖν διάφορον ἐποίησε στά-
 σιν ἑτέραν· ὀλίγη γὰρ ἐναλλαγὴ στάσιν ἑτέραν ἐργάζεται·
 ἐν δὲ τῷ στοχασμῷ καὶ ὄρῳ ἐπὶ πάντων τῶν εἰδῶν τὸ
 10 ὅμοιον σῶζεται· διπλῇ δὲ, ἐπεὶ ἀμφοτέρω διπλᾷ δεικνύ-
 νται, οὐχ ὥς ἐν ῥητῷ καὶ διανοίᾳ ὁ μὲν τὸ ῥητὸν ἀπε-
 νείμαντο, ὁ δὲ τὴν διάνοιαν, ἀλλ' ἀμφοτέροι ἀμφοτέ-
 ροις κέχρηται. ἑκάτερος γὰρ λύσας τῇ διανοίᾳ τὸ τοῦ
 ἐναντίου ῥητὸν, οὕτως ἐπείσκει τὸ ἴδιον, καθολικὸν γὰρ
 15 τοῦτο τοῖς βλάπτουσι ῥητοῖς ἀντιτάττειν τὰς διανοίας.

ζ. Τὸ ὅλον τοῦτό ἐστιν· ἡ ἀντινομία, φησὶ, διπλῇ
 ῥητοῦ καὶ διανοίας ἐξέτασις, τοῦ μὲν παρὰ τῷ διώκον-
 τι ῥητοῦ τὴν διάνοιαν τοῦ φεύγοντος ἔχοντος, τοῦ δὲ
 παρὰ τῷ φεύγοντι τοῦ διώκοντος, καὶ οὕτως ἀλλήλοις
 20 ἀντιδιατιθεμένων τοῖς τε ῥήμασιν αὐτοῖς καὶ ἀμοιβαδὸν
 τοῖς νοήμασιν ἢ ἀντινομία συνίσταται· τὸ δὲ παράδει-
 γμα σαφέστερον παριστᾷ τὰ λεγόμενα.

η. Ἴδε πᾶς οἱ νόμοι οὐ μάχονται ἀλλήλοις, οὐδὲ
 ἐναντίωσιν ἔχουσιν, καὶ σκόπει πῶς ἐκ περιστάσεως δια-
 25 μάχη τις αὐτοῖς καὶ ἐναντίωσις συμπίπτωκε· λεγέσθω
 γὰρ καὶ τὸ ἐξῆς τοῦ παραδείγματος· ἀποκήρυκτος ἐπέ-
 μεινε χειμαζομένη νηΐ· ὁρᾷς ὅπως ἐκ τῆς περιστάσεως
 αὐτοῖς καὶ διαμάχη συμβέβηκεν· ἐνταῦθα γὰρ τοῦ μὲν
 πατρὸς λέγοντος, „ὁ ἀποκήρυκτος μὴ μετεχέτω τῶν πα-
 30 τέρων,“ τῇ διανοίᾳ ἀπαντᾷ ὁ υἱὸς λέγων· ἀλλὰ σκόπει,
 πᾶτερ, πότε ὁ νόμος τὸν ἀποκήρυκτον εἰργεῖ; οὐχ ὅτε
 ἐπιμεινῇ ¹² χειμαζομένη νηΐ, οὐδ' ὅτε ἀπολλυμένη καὶ κιν-

11 Mon. διπλοῦ κᾶν.

12 Mon. ὅτι ἐπιμεινέι — οὐδ' ὅτι

δυνεούση μὴ εἶναι τοῦ πατρὸς, ἀλλ' ὅτε παρὰ τῷ πα-
 τρὶ ἐστὶ καὶ παρ' αὐτῷ διασώζεται καὶ τῆς τούτου δισ-
 ποτείας ¹³ οὕσα γνωρίζεται, οὐχ ὅτε ξένη καὶ ἀλλοτρία καὶ
 τοῖ κλύδωνος μᾶλλον καὶ τῆς θαλάσσης ἢ τοῦ πατρὸς·
 πάλιν δὲ τοῦ υἱοῦ τὸν ἕτερον νόμον ἀντιπροβαλλομέ- 5
 νου καὶ λέγοντος, ὁ ἐπιμεινας χυμαζομένη νηὶ δισπό-
 της ἔστω τῆς νεῶς, ἀντιτίθεται αὐτῷ ὁ πατήρ λέγων·
 ἀλλὰ νόησον, τέκνον, πότε φησὶν ὁ νόμος τὸν ἐπιμει-
 ναντα χυμαζομένη νηὶ δισπότην εἶναι τῆς διασωθείσης
 νεῶς; ὅτε οὐκ ἀποκήρυκτος, ὅτε οὐ πατρώα ἢ ναῦς· καὶ 10
 τῶν εἰργομένων γίνεσθαι παρὰ τῷ παιδί, ἀλλ' ἑτέρου
 τινὸς ξένου καὶ ἀλλοτρίου καὶ οὐ κατὰ πατρότητα τῷ
 ἐπιμεινάντι ἀποκηρύκτω προσήκοντος· ἢ ὁ ἐπιμεινας ἑτε-
 ρός ¹⁴ ἐστὶ καὶ οὐ μεμισημένος υἱὸς καὶ ἀπόκληρος, καὶ τῶν
 πατρῶων ὑπὸ τοῦ νόμου παντάπασιν ἐξαιρεγόμενος, καὶ 15
 ἐφεξῆς δι' ὅλης τῆς στάσεως οὕτως ἀλλήλοις κατὰ τὴν
 τοῦ παρ' ἐκάστου ῥητοῦ καὶ τῆς διανοίας δύναμιν ἀντι-
 φέρονται·

θ'. Καὶ οὗτος τὸ ἀστασίαστον ὁ νόμος ἔχων καθ'
 ἑαυτὸ ἐκ τῆς κατὰ τὴν βίαν περιστάσεως στασιώδης ἐγέ- 20
 νετο· κἀνταῦθα τοίνυν τὸ τοῦ νόμου ῥητὸν ἐκ μέρους
 ἐκάστη τῶν βιασθεισῶν διελόμεναι ταῖς διανοαῖς ἀμοι-
 βαδὸν ἀλλήλαις ἀντιτεθῆσονται· καὶ διὰ τῶν λοιπῶν οὐ-
 τῷ κεφαλαίων ἀγωνιοῦνται, διὰ νλον ἀγῶνα τοῦ ῥητοῦ
 καὶ τῆς διανοίας ἀγωνιζόμεναι· ὁ δὲ πραγματικῆς εἶναι 25
 στάσεως τὰ εἰρημένα τιθεῖς παραδείγματα ἡγνόησεν ἀν-
 τινομίαν καὶ πραγματικὴν, κἀντεῦθεν ἐξηπατησθαι τὸν
 τεχνικὸν αὐτὸς ἡπατημένος ὑπέλαβεν· ἦν γὰρ τότε πρα-
 γματικῆς τὸ παράδειγμα· εἰ πρὸ τοῦ ἐπιμειναι τῇ νηὶ
 ὁ υἱὸς προσῆλθε τῇ βουλῇ, γνῶσιν ἐπιζητῶν, εἰ δοθῇ- 30
 σεται αὐτῷ ἢ ναῦς ἐπιμεινάντι· νῦν δὲ περὶ πράγματος

— — ἀλλ' οὔτι.

13 Mon. δισπότου.

14 Mon. ἕτερος om.

Par. ἴσσι. om.

ἤδη γεγονότος τοῦ πατρὸς ἀπομαχομένου καὶ τοῦ υἱοῦ, εἰ δίδεται τῷ υἱῷ, ἐξ ὧν ἤδη πέπραχεν, τὸ διεπῶσαι τῆς νεῶς ἢ μὴ, ἀναμφίλεκτος ¹⁵ ἢ ἀντινομία· ἐπεὶ ἄρα καὶ τὰ κατ' αἰτήσιν πάντα προβλήματα, οἷον τὸ τοῦ φιλο-
5 σόφου τοῦ ἀποθέσθαι τὴν τυραννίδα τὸν τύραννον πείσαντος, καὶ τὸ γέρας αἰτοῦντος καὶ εἴτι τοιουτότροπον πραγματικὰς εἶναι λέγει, μᾶλλον δὲ καὶ τὰς στάσεις ἀπάσους, ὅτι αἱ μὲν πρὸς ποινὰς, αἱ δὲ πρὸς γέρα προτρέπονται, πραγματικὰς ὀνομάζεσθαι. Ἔδοξε δὲ τισι περὶ
10 τῆς ἀντινομίας διπλοῦν εἶδος εἶναι ῥητοῦ καὶ διανοίας αὐτὴν, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ στοχασμοῦ καὶ τοῦ ὅρου ὁ διπλοῦς στοχασμὸς καὶ ὁ διπλοῦς ὅρος ἐστίν, οὐ μέντοι στάσιν ἑτέραν παρὰ τοῦ ῥητοῦ καὶ τῆς διανοίας, ὡς κατ' οὐδὲν αὐτῆς διαλλάττουσαν· ἀλλ' ἢ μόνον τὸ διπλοῖς τέ-
15 μνεσθαι τοῖς κεφαλαίοις, οἷον ἐπὶ τοῦ στοχασμοῦ καὶ τοῦ ὅρου τεθωρηχάσι· τὸ δ' αὐτὸ κανταυθὰ φαιμεν, ὁποῖον καὶ περὶ τῶν ἀντιθετικῶν προειρήκαμεν, ὅτι ταυτότητα στάσεως οὐχ ἢ ταυτότης τῶν κεφαλαίων, ἀλλ' ἢ τοῦ ὁρισμοῦ ταυτότης οἶδεν ἐργάζεσθαι· ὅθεν ὁ μὲν δι-
20 πλοῦς στοχασμὸς καὶ ὁ διπλοῦς ὅρος ὡς ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἐκείνοις γύσειν ὄντες καὶ τὸν αὐτὸν ὁρισμὸν ἔχοντες, εἰ καὶ εἶδη ἕτερα ἀνομάσθησαν, καθάπερ Αἰθίου καὶ Σκύθης τῷ τῆς μορφῆς εἶδει, οὐ τῷ φυσικῷ διαλλάττοντες, ὃ δὴ καὶ παραγραφὴν οὐχ ὁρισμὸν ὁ λόγος οἶδεν ἀπο-
25 καλεῖν, ὡς οὐκ ἐκ φυσικῶν διαφορῶν, οἷον λογικοῦ ἢ ἀλόγου, θνητοῦ ἢ ἀθανάτου, ἐξ ὧν ὁ ὁρισμὸς οἶδε γίνεσθαι, ἀλλ' ἀπὸ λευκοῦ καὶ μέλανος χρώματος συμβεβηκότων, ἐξ ὧν ἡ περιγραφὴ, ἀλλήλων διαφέροντες· ἢ μέντοι ἀντινομία ἕτερον ὁρισμὸν παρὰ τὸν τοῦ ῥητοῦ
30 καὶ τῆς διανοίας ἔχουσα ¹⁶ εἰκότως ἑτέρα στάσις ¹⁷ ἡμῖν ὑπὸ τοῦ τεχνικοῦ παραδέδοται.

ἰ. Τι-

15 Mon. ἀναμφίλεκτος. 16 Mon. ἔχουσι. Par. ὡς ἔχουσα.
17 Mon. ἑτέρας στάσεις.

ι. Τινὲς τὸ παράδειγμα τῶν οὐ συνεστώτων φασί·
 πῶς γὰρ οἷόν τε κατὰ ταὐτὸ ¹⁸ τὰς δύο βιάσασθαι· ἄλ-
 λως τε δὲ καὶ ἐξισάζει· ἐπ' ἀμφοῖν γὰρ ὁ νόμος τὴν ἐξ-
 ουσίαν δίδωσι τὴν αὐτὴν, εἰ καὶ διαφόροις αἰτήσεσι· καὶ
 οὐδὲ τὸ μὲν τοῦ νόμου πέπραχται, τὸ δὲ παραβέβασται, 5
 ὕπερ ἀντινομίας ἴδιον, ἀλλὰ καὶ ἡ βία ἴση καὶ τὰ πρό-
 σωπα· καὶ ὁ καιρὸς ἄδηλος· ἀλλ' ὁ μὲν Μινουκιανὸς
 οὐκ ἰσάζειν φησὶ διὰ τὸ ἀνόμοιον τῆς αἰτήσεως· ἀλλ'
 εἰ καὶ διάφορα τὰ τῆς αἰτήσεως, ἀλλ' οὖν ἰσάζει τῷ
 ἀμφοτέρως αἰτεῖν τι· ὑπάρχει δὲ τις ἑτέρα διαφορὰ· δυν- 10
 νатаὶ γὰρ ἡ αἰτοῖσα θάνατον λέγειν· ὥς εἰ τεθνήξε-
 ται, ἀμφοτέρωται λήψονται δίκην τῆς βίας, καὶ οὐδὲν μᾶλ-
 λον ὑπὲρ αὐτῆς ἢ ὑπὲρ ἐκείνης αἰτεῖ· τῇ δ' αὖ γάμον
 αἰτούσῃ δύναται χρήματα δώσειν ἐπαγγεῖλασθαι ὑπὲρ
 τῆς βίας· ἔστι μὲν οὖν καὶ ἀπὸ τῆς διαφορᾶς συκοφαν- 15
 τας δεῖξαι τοὺς μεμψιμοίρους· πλὴν καὶ εἰ τις ἀκριβῶς
 σκοπήσοι, οὐδὲ ἐν τῷ τοῦ νόμου ῥητὸν, ἀλλὰ τῇ προ-
 φορᾷ μὲν ἐν, διττὸν δὲ τῇ διανοίᾳ· ἄλλο γάρ ἐστιν,
 ἃς εἵπομεν, ἢ τοῦ θανάτου αἵρεσις, καὶ ἄλλο ἢ τοῦ γά-
 μου· εἰκὸς δὲ καὶ πρότερον θατέραν ἐγνωκέναι καὶ τῇ 20
 ἐλπίδι τοῦ γάμου ἡσυχάζουσαν ταύτην οὐδὲν κατ' αὐ-
 τοῦ κινῆσαι· ἀκούσασαν δὲ μετὰ μικρὸν, ὥς καὶ ἑτέραν
 διέφθαιρε, τότε τὴν τοῦ θανάτου κινῆσαι κατ' αὐτοῦ
 αἵρεσιν, ὥς εἶναι τὴν περιστάσιν διττὴν, ἀπὸ τε τοῦ
 χρόνου καὶ τοῦ προσώπου· ἀλλὰ καὶ τοῦ ῥητοῦ ¹⁹ παρα- 25
 βέβασται τι· τουτέστιν ἡ τῆς προγενεστέρας ἐλπίς τοῦ

18 Mon. κατ' αὐτό. Sch. min.: εἰ καὶ κατὰ ταὐτὸν εἰρήκεν,
 οὐδέποτε καὶ κατὰ τὸ ἀκαριαῖον. ἀμφιβολία καὶ ἀπ' αὐτοῦ
 τοῦ ὀνόματος· γίνεται ἀμφιβολία καὶ κατὰ στιγμήν, ὥς τὸ στή-
 σαι Ἡρακλῆα χρυσοῦν φόπαλον ἔχοντα, καὶ κατὰ πνεῦμα, ὥς τὸ
 τρεῖς τὸν ἀποκίρκετον ἐν δέκα ἔτεσι· καὶ καθ' ὁμωνυμίαν, ὅς
 τὸ δις περὶ τῶν αὐτῶν δικᾶς μὴ εἶναι· σῆμα γὰρ ἡ δίκη, καὶ τὴν
 δικασίαν καὶ τὴν τιμωρίαν. 19 Mon. ῥήτορος.

γάμου· οὐδὲ γὰρ ἐνῆν ²⁰ τὰς δύο εἰς ὑμέναιον ἄγεσθαι.
 Ἔστι παράδειγμα ἀντινομίας κατὰ διαιρέσιν τόδε· νόμος
 τιμωρεῖν τοῖς πατράσιν· Ὁρέσσης τὴν μητέρα ἀνεῖλε
 τιμωρῶν τῷ πατρὶ· δηλὸν γὰρ ὡς ἐφ' οἷς τὴν μητέρα
 5 ἀνεῖλεν, εὐθύνοιτ' ἂν, εἴγε διὰ τοῦ πατράσιν, ὡς ἔφα-
 μεν, οὐχ ὁ πατὴρ παραλαμβάνεται μόνος, ἀλλὰ καὶ ἡ
 μήτηρ· τῆς δὲ κατὰ δύο ῥητὰ ἀντινομίας παράδειγμα
 τόδε· νόμος τὸν στρατιώτην μὴ πωλεῖν τὰ ὄπλα, καὶ νό-
 μος θάπτειν τὸν πατέρα· ἐπὶ στρατοπέδου τις ἀποθα-
 10 νόντος τοῦ πατρὸς πωλήσας τὰ ὄπλα θάπτει αὐτὸν καὶ
 κρίνεται.

C a p. XV.

Περὶ ἀμβιβολίας.

α. Μετῆλθεν ἐπὶ τὴν ἀμβιβολίαν ὑστάτην τάξας
 αὐτήν, ὅπου γε ¹ πρὸς τινων καὶ ἀπεβάλλετο ² τῶν στά-
 15 σεων, καθάπερ ὑπὸ Νέστορος τοῦ Στοῖκου, οὐδὲ μία
 γὰρ στάσις, φασὶ, περὶ ποιότητα φωνῆς ἔχει τὴν ζητη-
 σιν, περὶ τόνου λέγω καὶ διαστάσεως συλλαβῶν, ἅπερ
 γραμματικοῖς δικαίως ἂν καταλείποιο· ἔπειτα, φασὶν,
 ἀσύστατα ἂν εἴη, οὐ γὰρ δυνατόν πέρας ἢ λύσιν αὐτῆς
 20 εὐρεῖσθαι τινα, ἰσάζει γὰρ τὰ λεγόμενα· ἀλλ' ὅπερ ἐλέ-
 γομεν περὶ τῆς ἀντινομίας, τοῦτο κἀνταῦθ' αὖ φασιν, ὡς
 εἰ μὲν ἐφ' ἅπασιν τὸ ἐξισάζειν εἶχεν, ἀσύστατα ἂν ἦν,
 νῦν δὲ διαφόρους ἐστὶ τὰς τῶν προσώπων ποιότητας εὐ-
 ρεῖν, ἐξ ὧν ἂν γίνοιτο τὸ συνεστηκός. δεικνυσὶ δὲ καὶ
 25 Δημοσθένης, ὅτι τῶν στάσεων ἡ ἀμβιβολία, ³ καὶ ὅπως

20 Mon. ἐν αὐτὰς δύο εἰς μέναιον ἄγαγίσθαι. Par. 1. ἵνα
 τὰς δύο εἰς ὑμ. ἄγεσθαι. Par. 2. ἐνῆν τὰς δύο εἰς ὑμ. ἄγαγίσθαι.

1 γε Mon. om. 2 Par. ἀπεβάλλετο. 3 Mon. ὅτι τε στά-
 σιν ἢ ἀμβιβολίαν. Par. 2. ὅτι τε στάσις. Par. 1. ὅτι τῶν στάσεων.

μεταχειριστίον⁴ αὐτήν. ἐν γὰρ τῷ τῆς⁵ παραπροσβίας
ἐνέπεισεν⁶ τοιόνδε αὐτῷ κεφάλαιον· ἔχρησεν, φησὶν, ὁ
θεός, τοὺς ἡγεμόνας φυλάττεσθαι, καὶ ἀμφισβητοῦσιν οἱ
μὲν τοὺς ῥήτορας, οἱ δὲ τοὺς στρατηγούς λέγοντες· ἀμ-
φιβάλλεται γὰρ, τίνας εἶπεν ὁ Δημοσθένης ἡγεμόνας, 8
πότερον τοὺς στρατηγούς ἢ τοὺς ῥήτορας· ἐπιχειρεῖ οὖν
ὁ Δημοσθένης ἐκ τοῦ καιροῦ· εἰ μὲν γὰρ ἦν, φησὶ, πο-
λέμου καιρὸς τοὺς στρατηγούς ἂν ἔλεγε, νῦν δὲ οὐκ ὄν-
τος πολέμου, τίνας ἑτέρους ἢ τοὺς ῥήτορας προσαγορεύει
δεῖν φυλάττεσθαι; 10

β. Τῶν λίαν ἡπορημένων ἐστὶ, πῶς τοῦτο ὡς ἐξαι-
ρετον ἐπὶ τῆς ἀμφιβολίας ἔφη. δῆλον γὰρ, ὡς⁷ ἐφ'
ἀπάντων ταυτόν ἐστιν. καὶ γὰρ ἡ ἀντινομία ἀπὸ τοῦ
ὀνόματος καθέστηκε φανερά, ὅτι νόμων ἐναντίωσιν ἔχει.
καὶ τὸ ῥητὸν δήπου καὶ ἡ διάνοια ἐκ τοῦ ὀνόματος τὴν 18
ἐαυτῆς ὑποδείκνυσι φύσιν·⁸ καὶ ὅλως τὰ τεχνικὰ τῶν
ὀνομάτων δηλοῦν τὴν σημασίαν τῶν ὑποκειμένων βούλε-
ται· τῶν γὰρ ὀνομάτων τὰ μὲν φυσικὰ, ἅπερ ἐξ ἀρχῆς
ἐπὶ τινος τεθεματίσται, αὐ καὶ οὐ πάντως ἔχει τινὰ ἐξ αὐ-
τοῦ πρὸς τὸ ὑποκείμενον σημασίαν, τὰ δὲ τεχνικὰ, αὐ πάν- 20
τως αὐτόθεν ἀπτεσθαι βούλεται τούτων, ὧν ἐστὶ καὶ
ὀνόματα.⁹ ἐροῦμεν οὖν κομπότατον λόγον,¹⁰ εὖρημα
ὄντα τοῦ ἡμετέρου διδασκάλου. ὅτι γε ὄνομα πᾶσα λέξις
καλεῖται, καὶ δηλοῖ Δημοσθένης, εἰπὼν ἐν τῷ ἐβδόμῳ
τῶν Φιλιππικῶν, „ὅτι δι' ἀμφοτέρων ὀνομάτων, ὅποτέρῳ 28
ἂν χρῆσθε ὑμεῖς, ἔξετε τὴν νῆσον, 11 ἂν τε λάβητε, ἂν

4 Par. 1. αὐτήν μεταχειριστίον. 5 τῆς Par. 1. om. — p. 436. 6 Mon. ἐνέπεισον τ. α. κεφαλαίῳ· ἔχρησεν, (sic) φησὶν ὁ Δημοσθένης. 7 ὡς Mon. om. 8 Mon. φύσιν om. 9 Mon. ὀνόματα. 10 Mon. κομπότερον λέγεσθαι. Par. 1. κομπότατον νόμον Par. 2. κομπότατον λόγον. 11 Mon. τὴν νόμον. Par. 1. τὴν νόσον. Par. 2. τὸν νόμον, scr. τὴν νῆσον ex Dem. de Halon. p. 78.

τε ἀπολάβητέ“, ¹² τὸ γὰρ λάβητε καὶ ἀπολάβητε ῥήματα ὄντα εἶπεν ὀνόματα. καὶ ἐν τῷ δεκάτῳ· ¹³ „ἀλλ’ ἐστίν, ὃ πρὸς τοῦ Διὸς, ὅστις εὖ φρονῶν οὐκ ἐκ τῶν ὀνομάτων μάλλον ἢ τῶν πραγμάτων τὸν ἄγοντα εἰρήνην ἢ πολε-
 5 μούντα αὐτῷ σκίψαιτο“; εἰ οὖν, ὡς ἐδείχθη, πᾶσα λέξις ὄνομα κληθήσεται, λέγει Ἑρμογένης τὴν ἀμφιβολίαν καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος εἶναι φανεράν. οὐκ ὄνομα τὸ τῆς στάσεως παραλαμβάνει, ἀλλ’ ὀνομά φησι τὴν λέξιν, περὶ ἣν ἡ ἀμφιβολία γίνεται, οἷον τὸ Πανταλέων, καὶ πάν-
 10 τα λέων· ἐξ αὐτοῦ γὰρ δὴ τοῦτο φανερόν τὸ τῆς ἀμφιβολίας γίνεται.

γ’. Ἐκ τῶν σαφιστέρων ὑπέγραψεν αὐτὴν, ἐπεὶ οὐκ ἐκ μόνης προσωδίας καὶ διαστάσεως συλλαβῶν ἡ ἀμφιβολία γίνεται, ἀλλ’ ἐπειδὴ νῦν οὐ διαίρεσιν ἀμφι-
 15 λίας ἡμῖν εἰπεῖν βούλεται, ¹⁴ ἀλλ’ ὑπογραφήν, εἰκότως τὰ φανερώτερα παρέλαβεν. ἰστέον μέντοι, ὡς γίνεται ἡ ἀμφιβολία κατὰ τούτους τοὺς τρόπους, κατὰ πνεῦμα, κατὰ τόνον, κατὰ διάστασιν συλλαβῶν, καὶ καθ’ ὑπέρθεσιν λέξεως, καὶ κατὰ ὁμωνυμίαν. κατὰ μὲν οὖν πνεῦμα, οἷον
 20 συνωμολόγησαν δύο πόλεις, ἐν δέκα ἔτεσι μὴ ἄρασθαι πόλεμον πρὸς ἀλλήλας. τοῦ δεκάτου διανυσθέντος ἔτους πόλεμον αὐτῶν ἑτέρα κινεῖ, καὶ κρίνεται ¹⁵ ὡς παραβεβηκυῖα τὰς σπονδάς· ἡ μὲν γὰρ ἀναγινώσκει δασείως, ἵνα σημαίνεται ἐν πρὸς τοῖς δέκα, ἡ δὲ ψιλῶς ἐν δέκα, ὥστε
 25 τὴν ἐν παραλαμβάνεσθαι πρόθεσιν. ἀλλὰ καὶ κατὰ προσωδίαν τοῦτο δύναται καὶ κατὰ διάστασιν συλλαβῶν εἶναι, ἵνα ἡ μὲν ἀναγινώσκη προπαροξυτόνως ἔνδεκα, ὡς μιᾶς λέξεως καθεστηκυίας, ἡ δὲ προπαροξυτόνως ὡς προθέσεως μετ’ ὀνόματος οὔσης. καὶ ἔτι κατὰ διάστασιν
 30 συλλαβῶν, ἵνα ¹⁶ ἡ μὲν ὑφ’ ἑν, ἡ δὲ κατὰ διάστασιν

¹² Mon. μὴ λάβητε. Parr. μὴ ἀπολάβητε, ejeci μὴ h. l. et paullo post. ¹³ Phil. III. p. 114. ¹⁴ Par. 1. βούλεται εἰ-
 πῶν.

¹⁵ Mon. κρίσιν. Par. κρ. ¹⁶ Mon. εἶναι.

ἀναγινώσκη· διό παραιοιτέον τὴν κατὰ πνεῦμα λεγομένην
ἀμφιβολίαν, ὥστε ἡμῖν τέσσαρα λείπεσθαι ἀμφιβολίας εἵ-
δη. τοῦ μὲν οὖν κατὰ τόνον καὶ κατὰ διάστασιν συλλα-
βῶν αὐτὸς παραδείγματα δέδωκε, τοῦ δὲ καθ' ὑπέριθεσιν
λέξεων τοῦτο ἔσται παράδειγμα. τελευτῶν τις τοῖς παισὶν 5
ἐπέτρεψε ¹⁷ κατασκευάσαι Ἡρακλέα χρυσοῦν ῥόπαλον
ἔχοντα, καὶ ἀναθεῖναι τὸ ἄγαλμα τῷ Θεῷ. ὁ μὲν γὰρ τὸ
χρυσοῦν τῷ ῥοπάλῳ προσνέμει, ὥστε εἶναι μόνον τὸ ῥό-
παλον χρυσοῦν, ὁ δὲ ἐφ' Ἡρακλῆος αὐτὸ ἐκδέχεται, ὥστε
εἶναι χρυσοῦν ποιεῖν Ἡρακλέα· τοῦ δὲ καθ' ὁμωνυμίαν 10
παράδειγμα τὸ ἀνωτέρω εἰρημένον, ὅπερ ἐν τῷ παραπρε-
σβείας ἐμπεπτωκέναι ἐφάσχομεν. οἷον Δημοσθένους· ¹⁸
ἔχρησεν Ἀπόλλων δειν τοὺς ἡγεμόνας στυλάττεσθαι, καὶ
ἀμφισβητοῦσιν, οἱ μὲν περὶ τῶν στρατηγῶν, οἱ δὲ περὶ
τῶν ῥητόρων αὐτὸν εἰρηκέναι λέγοντες· ἕτερον δὲ ἔχομεν 15
ἐκ τῆς ἱστορίας παράδειγμα. ἔχρησεν ἐν τοῖς Μηδικοῖς
Ἀπόλλων τοῖς Ἀθηναίοις ξυλίνῳ τείχει πρὸς τὸν πόλεμον
χρησασθαι, καὶ οἱ μὲν συνεβούλευον τὴν ἀκρόπολιν κα-
ταλαβεῖν, Θεμιστοκλῆς δὲ ἐμβῆναι προὔτρεπεν εἰς τὰς
ναῦς, ταύτας ὑπὸ τοῦ χρησμοῦ φάσκων ξύλινον τείχος· 20
εἰρησθαι· ἐνταῦθα γὰρ ὁμωνυμία. δύναται γὰρ ἐπ'
ἀμφοτέρων νοεῖσθαι τὸ ξύλινον, ὃ ἐποίησε τὴν ἀμφισβή-
τησιν.

δ. Ζητῆσαι ἄξιον πῶς τῶν ἄλλων νομικῶν τὴν ἀμ-
φιβολίαν μετέταξεν ἐξ ἐνὸς οὐσαν ῥητοῦ, καὶ ἔστιν εἰπεῖν, 25
ὡς εἰ καὶ ἐξ ἐνὸς εἶναι δοκεῖ ῥητοῦ, ἀλλ' οὐδὲν ἥττον ἐκ
δυοῖν οὐσα εὐρίσκεται· ἄλλο γὰρ τό· ἱταίρα χρυσία εἰ
φοροίη δημοσία ἔστω, καὶ ἄλλο τό· δημόσια ἔστω· καὶ
ἕτερον τὸ ἐχέτω τὰ ἐμὰ πάντα λέων, καὶ τὸ Πανταλέων
ἐχέτω ἕτερον· διὰ τοῦτο ὡς ἐκ δύο οὐσαν σχεδὸν ῥητῶν, 30
οὔτε τοῦ ῥητοῦ καὶ τῆς διανοίας, οὔτε τοῦ συλλογισμοῦ

17 Mon. ἐπέτρεψε.

18 Δημοσθένους Mon. om., recepi

δεῖν ἔκρινε προτάξαι αὐτήν, τῆς δὲ ἀντινομίας πάλιν αὐ-
 τήν οὐ προτέθεικεν, ὥς ἐχομένης ἐκείνης τοῦ ῥητοῦ καὶ
 τῆς διανοίας καὶ μὴ χρῆναι διασπασθῆναι αὐτῆς· εἰκό-
 τως οὖν μετετάγη· εἶναι δὲ αὐτήν καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ
 5 ὀνόματος εἶρηκε φανεράν· ὅτι ἐξ ἐπιπολῆς ¹⁹ ἔχει καὶ
 ἀπερικάλυπτον τὸ ἀμφίβολον, ἐξ αὐτῆς προφορᾶς ἐληλε-
 γμένον καὶ φανερώτατον· τί γὰρ ἐκδηλότερον τοῦ δη-
 μόσια καὶ τοῦ δημοσία, καὶ τοῦ πάντα Λέων καὶ Παν-
 ταλέων· ὁ μὲν οὖν τεχνικός ἐκ προσφῶδίας ἢ διαστάσεως
 10 συλλαβῶν τὴν ἀμφιβολίαν ἔφη συνίστασθαι, καὶ ἀπ'
 αὐτῶν παραδειγμάτων δῆλον ἐκάτερον παρεσκεύασεν. ἔστι
 μέντοι ἐξ ὁμωνυμίας ἀμφιβολία. οἷον δύο ἦσαν τῷ δοῦ-
 λοι, ὁμωνυμοῦντες ἀλλήλοις, Λέων καὶ Λέων. τελευτῶν ὁ
 δεσπότης διέθετο, βούλεσθαι τὸν Λέοντα εἶναι ἐλευθέρον.
 15 καὶ ἀμφισβητοῦσιν οἱ δοῦλοι τῆς ἐλευθερίας· ὁ γοῦν τε-
 χνικός ἐκ τοῦ ὀνόματος γνωρίζεσθαι τὴν ἀμφιβολίαν εἰ-
 πῶν, καὶ ταύτην ²⁰ ἐδήλωσε μᾶλλον ἐκείνων ἀπ' αὐτοῦ
 τοῦ ὀνόματος, ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀμφοτέρων τῶν δούλων
 κατηγορουμένου τὸ ἀμφίβολον ἔχουσαν. ²¹

20 εἰ. Γίνεται καὶ καθ' ὁμωνυμίαν ἀμφιβολία, ὅταν ἡ
 αὐτὴ λέξις ἐπὶ διαφόρων λαμβάνηται πραγμάτων, οἷον
 δῖς μὴ εἶναι δίκας περὶ τῶν αὐτῶν· φόνου τις κρινόμε-
 νος ἀπέφυγε. χρωμένῳ τούτῳ ἔχρησεν ὁ θεὸς, ἀνδροφό-
 νοις οὐ χρῶ, καὶ κρίνεται φόνου πάλιν· καὶ τὸν νόμον
 25 προβάλλεται· ἐνταῦθα γὰρ ὁ μὲν φεύγων λαμβάνει τὴν
 δίκην ἐπὶ τοῦ δικάσασθαι, λέγων, ὅτι περὶ τῶν αὐτῶν
 δῖς ὁ νόμος ἀπαγορεύει δικάζεσθαι· ὁ δὲ κατηγορὸς φη-
 σιν, ὅτι δίκην ὁ νόμος λέγει τὴν τιμωρίαν, σὺ δ' οὐπω
 δέδωκας τιμωρίαν οὐδεμίαν.

19 Mon. ἐπιπολῆς. 20 Mon. ταῦτα. 21 Par. 1. ἐχούσης.

C a p. XVI.

Περὶ μεταλήψεως.¹

α. Τελευταία ἡ μετάληψις διὰ τὸ μὴ περὶ τὸ πρᾶγμα τὴν ζήτησιν ἔχειν, ἀλλ' ὁμολογουμένου τοῦ πράγματος παρὰ μόνην τὴν περίστασιν στρέφεσθαι· αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι στάσεις ἢ ἄρνησιν ἔχουσι τοῦ κρινομένου πράγματος, ἢ τὸ μὲν ὁμολογοῦσι, τὸ δ' οὐ. ἢ τι τῶν τοιούτων· αὕτη δὲ οὐδὲ ὁμολογίας ἀξιοῖ τὸν κατήγορον.

β. Περὶ τῶν προϋφαισῶν² στάσεων ὅπως διαγινάσκονται εἴρηκεν· ὅτι ζητούντων ἡμῶν εἰ ἔστιν ἡ τί ἐστίν, ἢ ὁποῖόν τι ἐστίν, οἷον τὴν ὑπαρξίν, τὴν ιδιότητα, τὴν ποιότητα, τὴν δὲ μετάληψιν οὐχ ὁμοίως ἐφη διαγινώσκεισθαι· ἀλλ' ὅταν ζητῇται, εἰ τὸν ἀγῶνα δεῖ εἰσελθεῖν ὅλως· μήτε γὰρ τὸ εἰ ἔστι ζητεῖσθαι, ὥσπερ ἐν στοχασμῷ, μήτε τὸ τί ἐστίν, ὥς ἐν ὄρφ, μήτε τὸ ὁποῖόν τι ἐστίν, ὥσπερ ἐν ταῖς λοιπαῖς τῶν στάσεων· ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο φησιν, εἰ δεῖ εἰσαχθῆναι τὸν περὶ τούτων ἀγῶνα. παραγραφὴ γάρ ἐστίν ἡ γουν παραιτήσεις καὶ παρωθισμὸς τοῦ ἀγῶνος· μετάληψις δὲ εἴρηται, ὅτι κατ' ἐνστάσιν εἰσάγεται καὶ ἀντιπαράστασιν, καθάπερ ἡ μετάληψις τὸ κεφάλαιον. ὥσπερ ἐπὶ τοῦ παρεστῶτος τῷ νεοσφαγεῖ σώματι τοῦ κρινομένου λέγοντος ἀντιληπτικῶς, ὅτι ἐξῆν μοι παρίστασθαι, μεταληπτικῶς ὁ κατήγορος ἀντικαθίσταται, λέγων ὅτι οὐκ ἐξῆν σοι, ὅπερ ἐστίν ἡ ἐνστάσις· εἶτα, ὅτι εἰ καὶ ἐξῆν, ἀλλ' οὐχ οὕτω, ξίφος κατέχοντα καὶ ἡμαγμένον τὰς χεῖρας, ὅπερ ἐστίν ἡ ἀντιπαράστασις, οὕτω καὶ ἡ μετάληψις, ἡ στάσις. πρῶτον μὲν παραγραφὴ, διωθουμένη τὸν ἀγῶνα ἐνστατικῶς. ἐνθεν καὶ πα-

1 Schol. min. τριῶν ὄντων τῶν ποιοῦντων τὴν στάσιν, ὑπάρξεως (Cod. ὑπέξεως) ιδιότητος, ποιότητος, οὐδενὸς τούτων μετίχει ἢ ἀντίληψις, ἀλλὰ τὴν ζήτησιν ἔχει περὶ τοῦ, εἰ δεῖ τὸν ἀγῶνα εἰσελθεῖν. 2 Mon. προρηθέντων. Pag. 1. προφῆθέντων.

ραγραφή λέγεται· εἶτα δεχομένη πάλιν ἀντιπαραστατικῶς ἀγωνίζεται, ὡς ἐπὶ τῶν παραδειγμάτων ἐν τοῖς³ ἑφεξῆς σαφέστερον δηλωθήσεται.

γ'. Μίμφονται αὐτόν τινες ὡς πᾶσαν τὴν μετάληψιν περὶ τοῦ, εἰ δεῖ τὸν ἀγῶνα εἰσελθεῖν, ἀποφηνάμενον. δύο γὰρ τῆς ἀντιλήψεως ὄντων εἰδῶν, τῆς μὲν ἐγγράφου, τῆς δὲ ἁγράφου, μόνης τῆς ἐγγράφου τὸ εἰρημένον ἐστίν· ἡ γὰρ ἁγραφὸς οὐ περὶ εἰσαγωγῆς ἔχει τὴν ζήτησιν, ἀλλὰ περὶ τῆς τοῦ πράγματος περιστάσεως· ἔδει οὖν οὕτως
10 ὁρίσασθαι. τὴν δὲ μετάληψιν οὐκ ἐτι ὁμοίως ἐπιγνωσόμεθα, ἀλλ' ὅταν ἡ ζήτησις ᾖ, ἢ περὶ τοῦ τὸν ἀγῶνα εἰσελθεῖν, ἢ περὶ τινὰ τῶν περιστατικῶν. οὕτως γὰρ ἂν καὶ τὴν ἁγραφὸν περιελάμβανεν.

δ'. Χαρακτηρίζει αὐτὴν δι' ὧν καὶ νομίζει· τριῶν
15 γὰρ οὐσῶν τῶν ζητήσεων, εἴ ἐστι, τί ἐστι, καὶ ὁποῖον τί ἐστιν, οὐδέν, φησὶ, τούτων ἐν τῇ μετάληψει ζητούμεν· ἀλλ' εἰ δεῖ τούτων εἰσενεχθῆναι τι· καὶ τινες λέγουσι πρῶτην αὐτὴν ταχθῆναι, ἐπειδὴ παραγράφει τὸν ἀγῶνα, σπουδάζουσι δὲ πάντες ἄνθρωποι, αὐτὸ τοῦτο οὐδὲ εἰσελθεῖν, ἀλλὰ παραγράφει τὸν ἀγῶνα. ἀλλὰ πρὸς τοῦτο
20 ἀσφαλῶς ὥριστο, εἰ δεῖ τούτων εἰσενεχθῆναι φήσας. ἀδύνατον δὲ τούτων ἦν τι παραγράφεσθαι μὴ μαθόντας ὅλως, τί ταῦτά ἐστιν. καὶ φασὶ τινες, ὅτι, ἐπεὶ τρία εἰσὶ τὰ ζητούμενα, τούτων δὲ οὐδέν ἐστιν ἡ μετάληψις, οὐκ
25 ἂν εἴη στάσις, ἀλλ' οὐκ ἀνεῖλεν αὐτὴν καθόλου,⁴ ἀλλὰ προηγουμένως φησὶ, περὶ τούτων οὐκ ἔχει τὴν ζήτησιν. καλῶς δὲ προσέθηκε τὸ προηγουμένως. ἐν γὰρ τῇ ἐγγράφῳ μετάληψι, ἦν καὶ καλοῦμεν παραγραφὴν, ἐμπίπτει πάντως καὶ δευτέρον ζήτημα παρὰ τὸ τῆς γραφῆς, κατὰ
30 μίαν τῶν ἄλλων στάσεων, οὐ μὴν προηγουμένως· ἀλλ' ἐν δευτέρῳ λόγῳ δύο ἐν παραγραφῇ τὰ ζητούμενα· ὧν

³ ἐν τοῖς Par. om.

⁴ αὐτὴν καθόλου Par. 1. om.

τὸ μὲν πρότερον ἔχει τὴν παραγραφὴν, ἀπαγωγὴν οὖσαν τῆς εὐθυδικίας· τὸ δὲ δεύτερον κατὰ μίαν τῶν προειρημένων στάσεων.

ἑ. Διδάξας τὸν ὅρον τῆς μεταλήψεως, ὅτι παραγραφὴ ἐστίν, εἰ δαὲ τὸν ἀγῶνα εἰσελθεῖν τὸν περὶ τοῦ 5 εἰ ἐστίν ἢ τί ἐστίν ἢ ὁποῖόν τί ἐστίν, τοῦτο γὰρ ὅρος τῆς μεταλήψεως, διδάσκει καὶ περὶ τῶν ταύτης εἰδῶν καινόν τι πρᾶγμα ποιῶν, ὅπερ οὐδεμία τῶν ἄλλων πεποίηκε στάσεων· πρὶν ἢ προθεῖναι τὴν περὶ τῶν κεφακαίων διαίρεσιν διδάσκει περὶ εἰδῶν· ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ εἰ- 10 δη τῆς μεταλήψεως ἰδίους ἕκαστον τέμνεται κεφαλαιον, ὡς ἐν τῇ διαιρέσει τούτων εἰσόμεθα, τούτου ἕνεκα καὶ τάξεως αὐτὰ τῆς μετὰ τῶν στάσεων ἡξίωσεν· ἀλλ' ἐνταῦθα ἑτερόν τι πάλιν ἀνεφύη ἄπορον, ὡς εἶγε ἰδίους τέμνεται κεφαλαίοις ἑκάτερον εἶδος⁵ τῆς μεταλήψεως, 15 πᾶς οὐ στάσις⁶ εἶναι τούτων ἕκαστον καὶ νομίζεσθαι λέγεται· ἀλλ' ὡς εἶδη ἡμῖν παρὰ τοῦ τεχνικοῦ παραδίδονται· ἐντεῦθεν οὖν ἐστίν ἐπιγνᾶναι, ὅτι ὥσπερ οὐ στάσιν τὴν αὐτὴν ἢ ταυτότησιν τῶν κεφαλαίων ποιεῖ, οὕτως οὐδὲ ἡ ἑτερότης ἑτερότητα στάσεων, ἀλλ' ἡ τοῦ ὅρου 20 ταυτότησιν ἢ ἑτερότησιν, αὕτη ταυτότητα στάσεων ἢ ἑτερότητα στάσεων κατεργάζεται· καὶ⁷ διὰ ταῦτά φησιν, ὅτι δύο δὲ αὐτῆς εἶδη. εἰπὼν δὲ τὴν ποσότητα τῶν εἰδῶν, ὅτι δύο, μέτεισιν καὶ ἐπὶ τὴν τούτων ποιότητα· λέγων ὅτι ἡ μὲν ἔγγραφός ἐστιν, ἡ δὲ ἄγραφος· τὸ ἔγγραφον 25 ἐνταῦθα εἶδος⁸ τῆς μεταλήψεως τοῦ ἀγράφου προτίθησι⁹ τούναντίον τῆς κατὰ τὴν διαίρεσιν τῶν λογικῶν τε καὶ νομικῶν στάσεων ἐνδεικνύμενος τάξεως· ἐκεῖ μὲν γὰρ διὰ τῆς διαιρετικῆς¹⁰ μεθόδου τὰς στάσεις παραδιδούς τῇ διαιρετικῇ ἐπόμενος φύσει τὰς λογικὰς ὡς ἀπλουστε- 30

5 εἶδος Mon. om.

6 Mon. στάσεις.

7 καὶ Mon. om.

8 εἶδος Mon. om.

9 Mon. προσιθῆσι. Par. 1. προτίθεται.

10 Par. 1. προαιρετικῆς.

ρας τῶν νομικῶν προηγόρευσεν· ἐνταῦθα δὲ, ὡς ἤδη
 τὴν φύσιν τῶν στάσεων παραδούς καὶ περὶ τῶν ὑπ' αὐ-
 τας εἰδῶν τὸν λόγον ποιούμενος τὴν ἔγγραφον ὕλωδαστέ-
 ραν καὶ παχυτέραν τῆς ἀγράφου προτέθεικεν· ἐπεὶ δὲ καὶ
 5 αἱ νομικαὶ ἐξ ἔγγραφων εἰσιν, ἵνα τὴν πρὸς ἐκείνας δεῖ-
 ξη διαφορὰν, ἐπήνεγκε· καὶ ἡ μὲν ἔγγραφός ¹¹ ἐστὶν
 ἀπαγωγὴ τῆς εὐθυδικίας κατὰ παραγραφὴν ἀπὸ ῥητοῦ
 τινος, περὶ οὗ ἡ ζήτησις· ἐκείναι, φησὶ, κατ' εὐθὺ χω-
 ροῦσι τῆς εὐθυδικίας. καὶ περὶ αὐτῆς αὐτίκα καὶ κατ'
 10 ἀρχὰς ἀγωνίζονται· ἡ δὲ ἔγγραφος μετέληψις καὶ παρα-
 γραφὴ διωθεῖται τὸν ἀγῶνα, καὶ ἀποκρούεται, καὶ μὴ
 δεῖν αὐτὸν εἰσαχθῆναι πρότερον ἀγωνίζεται· εἴτα ἐπει-
 δὴν δὲ ὅλης στάσεως τῆς ἀπὸ ῥητοῦ κατὰ μίαν τῶν νο-
 μικῶν ἐξεταζομένης δεῖξῃ τὸ κατ' αὐτὸν ὁ κατηγοροῦ-
 15 μενος μὴ δεῖν τὸν ἀγῶνα εἰσενεχθῆναι, κατὰ περιουσίαν
 χωρεῖ καὶ ἐπὶ τὴν εὐθυδικίαν αὐτήν, καθ' ὅποτέραν ἂν
 ἐμπύπτῃ τῶν στάσεων, ἀγωνιζόμενος κἀνταῦθα ἀνέθυ-
 νον ἑαυτὸν ¹² ἀποδείξει καὶ καταδίκης ἀνώτερον· ἀπὸ δὲ
 τοῦ παραδείγματος σαφέστερον δευχθήσεται τὸ λεγόμε-
 20 νον. Εἴη ἂν ¹³ ἀκριβῶς διαφορὰ ἀντιλήψεως καὶ μετα-
 λήψεως αὐτῇ· τὸ ἐν μὲν τῇ ἀντιλήψει τὸ πεπονθὸς
 πρόσωπον λαμπρὸν εἶναι, τὸ δὲ ἀδικῆσαι εὐτελές· ὥσπερ
 ἐπὶ τοῦ ζωγράφου τοῦ προτιθέντος ἐπὶ λιμένος ¹⁴ τὰ
 ναυάγια, ἡδίκηται μὲν γὰρ ἡ πόλις· ὁ δὲ ἀδικήσας ζω-
 25 γράφος· καὶ ὁ ἀνελὼν τὸν τρισαριστία μοιχὸν εὐρὼν
 ἀριστία ἀνείλεν εὐεργέτην τῆς πόλεως, λαμπρὸν τὸ πρόσω-

11 Sch. min. ἡ ἔγγραφος, φησὶ, καὶ ἡ κυρίως παραγραφὴ περὶ
 τὸ ῥητὸν ἔχει τὴν ζήτησιν, ἡ δὲ οὐ. οὕτως γὰρ ἰσχύει τῷ ῥητῷ.

12 Mon. ἑαυτά, 13 εἴη ἂν ἀκριβῶς διαφορὰ, usque ad litt. ε.
 Par. 1, non habet: in Par. 2, exstant inter scholia minora. Omis-
 sa igitur a Par. 1. sine dubio, quia pro spatii his scholiis mino-
 ribus concessi angustia nimis longa fuerunt. 14 Mon. λιμένος.
 Par. 2, λιμένος. Uterque ἐπὶ om.

πον καθ' ὑπερβολήν· ἐν δὲ τῇ μεταλήψει οὐχ οὕτως· ἀλλὰ τὸ μὲν πεπονθὸς εὐτελές· καὶ τοῦ ταῦτα παθεῖν, ἅπερ ἔπαθεν, ἄξιον ὡς εἰπεῖν. τὸ δὲ πρᾶξαν λαμπρόν. καὶ αὕτη μὲν ἡ διαφορὰ· ἐνθα πάθος τι καὶ ἄδικος πρᾶξις ὑπόκειται· ἐνθα δὲ μὴ τοῦτο, ὡς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἀντιλήψει· Κλέωνος ἐπαγγελλομένου τὰ περὶ Πύλον, Ἀλκιβιάδης ἐγέλα, καὶ κρίνεται ὕβρειος. ἑτέρα ἐστὶ διαφορὰ ἢ κατὰ Πορφύριον· ἐν μὲν γὰρ τῇ ἀντιλήψει ὅλον τὸ πρᾶγμα συγκεχώρηται, ἐν δὲ τῇ μεταλήψει οὐχ ὅλον, οἷον τὸ γελᾶν Ἀλκιβιάδην κατὰ πάντα συγκεχώρηται 10 καὶ χρόνον καὶ τόπον· τὸ δὲ ἀποκτινύναι τὸν πένητα κατάκριτον ὄντα οὐ συγκεχώρηται πάντῃ· καὶ ἡ Ἀντιπάτρου δὲ οὐ παραδεχθήσεται, λεγόντων ἡμᾶν ὡς κατὰ τὸ πρόβλημα ἔπταισε, μᾶλλον δὲ ἐφ' ἅπασιν τοῖς εἰρημένοισι. Κατὰ Παῦλον δὲ τὸν ἡμέτερον ἀκριβεστέραν δια- 15 φορὰν προσθετέον, ὅτι ἡ μὲν μετάληψις ἀπὸ νόμου τινὸς αἰεὶ λαμβάνεται, ἡ δὲ ἀντίληψις ἢ ἀπὸ ἔθους ἢ ἀπὸ φύσεως ἢ ἀπὸ νόμου, πρὸς μὲν οὖν τὸ ἀπὸ φύσεως καὶ ἔθους οὐδὲ μία ἂν γένοιτο κοινωνία ὅλως, πρὸς δὲ τὸ ἀπὸ νόμου, ἐνθα κοινωνοῦσι μόνον· ἀπόχρη οὖν ἡ Πορ- 20 φυρίου διαφορὰ, ἐπιστάσεως δὲ ἄξιον, μήποτε ἐπὶ τῶν κατὰ νόμον ἀντιλήψεων 15 πάντως λυπηρὰ ἔπταιται ἔκβασις, ἐπὶ δὲ τῶν ἐχόντων πρᾶξιν ἐκβάσαν ἢ κατὰ τὰ πεπονθότα πρόσωπα 20 διαφορὰ πάνυ εὐρώται.

Ἄλλαι μὲν παρ' ἄλλων τάξεις τῇ μεταλήψει ἀπε- 25 δόθησαν, ἡ δὲ Ἑρμογένης καλῶς ποιῶν πασῶν αὐτὴν ἐν τῇ μεθόδῳ μετατάττει· οὐ τοσοῦτον πρὸς τὴν φύσιν ἀπιδὼν, ὅσον πρὸς τὸ τῆς διδασκαλίας ἀναγκαῖον· ἐπεὶ γὰρ οὐχ οἷόν τε τὴν παραγραφὴν καθ' αὐτὴν εἶναι πο-

15 Mon. τὸν κ. ν. ἀντιλήψεως πάντ. λυπηρὰ ἔπται. Par. 2. ἐπὶ τῶν κ. ν. ἀντιλήψεων π. λ. ἔπται. 16 Mon. Par. 2. κατὰ πεπονθότα πρόσωπον διαφ. πάνυ εὐρώτο. [Par. 2. ἔρώται.]

τε, ἀλλὰ δεῖ πάντως ἑτέρας ἔχειν στάσιως συμπλοκὴν, οἷον παραγραφὴ κατὰ τὸν στοχασμὸν, παραγραφὴ κατὰ τὸν ὅρον καὶ κατὰ ῥητὸν καὶ διάνοιαν· ἐπεὶ οὖν δεῖ πάντως ἑτέραν αὐτῇ συνυπάρχειν στάσιν, εὐλόγως ἐκεί-
 5 νο προδιεξήλθεν, ἵν' ὅταν τὴν συμπλεκομένην τῇ παραγραφῇ στάσιν ἀκούωμεν, μηδὲν ταραττώμεθα πρὸς τὴν ἄγνοιαν, οὕτως οὖν ἐν μὲν τῇ μεθόδῳ τάττει αὐτὴν μετὰ πάσας, ἐν δὲ τῇ διαιρέσει μίσην· οὐκ ἐτι γὰρ ὁ προειρημένος λόγος ἐκώλυεν ἤδη τὰς στάσεις ἐπισταμέ-
 10 νων ἡμῶν.

Μετάληψις λέγεται, ὅτι μεταλαμβάνει ἀπὸ τοῦ πράγματος ἑτέρον τι τῶν περὶ τὸ πρᾶγμα, τουτέστι τῶν περιστατικῶν, καὶ περὶ αὐτοῦ ποιεῖται τὴν ζήτησιν, καὶ παραγραφὴ ὁμοίως, ὅτι παραγράφει καὶ παραχαράττει
 15 τὸ πρᾶγμα ἢ τι τῶν περὶ τὸ πρᾶγμα, φημι τῶν περιστατικῶν· μία γοῦν αὕτη τοῦτου συγγένεια, καθὼς διαγράφει αὐτῶν ἑκάτερον τὸ πρᾶγμα. ὥστε εἰ ἔργον ἀμφοτέρων ἐν, καὶ τὸ πρᾶγμα αὐτῶν διαφόρως ἐφ' ἑατέρας ταχθήσεται· ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα κοινωνία· ἄμφω
 20 γὰρ ἀπὸ ῥητοῦ τινος ἄρχεσθαι βούλονται. ἀλλ' ἐπειδὴ κοινωνίας αὐτῶν διεξίληθμεν, καθ' ἃς καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸ πρᾶγμα κοινὸν ἔξουσιν, ἀναγκαῖον καὶ τινὰς διαφορὰς προσθεῖναι, ὅπως μὴ παντελῶς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ νομισθεῖν. διαφέρει τοίνυν ἀλλήλων πρῶτον μὲν, τῷ
 25 τὴν μετάληψιν ἄρχεσθαι ἀπὸ ῥητοῦ, καὶ εὐθέως αὐτοῦ ἀφίστασθαι, τὴν δὲ παραγραφὴν περὶ αὐτῶν καταγίνεσθαι· ἔπειτα ἡ μὲν παραγραφὴ ἔχει πρόδηλον τὴν ἑαυτῆς φύσιν· μόνη γὰρ αὕτη τῶν στάσεων οὐδὲ μίαν περὶ τὴν εἴρεσιν ἔχει τὴν ζήτησιν· ὁ γὰρ λέγων τὸ πρό-
 30 βλημα προστίθῃσι ¹⁷ καὶ τὸ παραγραφικόν, καὶ δηλοῖ τὴν στάσιν ἅμα τῷ προβλήματι προενέγκασθαι· ἡ δὲ

17 Par. 2. εὐθέως προστίθῃσι καὶ τὸ παραγράφ. Μον. προστίθῃσι τὸ καὶ παραγραφή.

μετάληψις οὐχ οὕτως· ὥσπερ οὐδὲ αἱ ἄλλαι τῶν στάσεων· ὁ δὲ ¹⁸ χρόνος διαιρεῖται εἰς τὸ μὴ νῦν, εἰς τὸ μηκέτι, εἰς τὸ μήπω· τοῦ μὴ νῦν παράδειγμα· νόμος ἐν ἱερομηνίᾳ μηδὲνα δικάζεσθαι· κατηγορεῖ τις ἐν ἱερομηνίᾳ τινὸς ὡς ἡσεβηκότος, ὁ δὲ παραγράφει αὐτόν. κατὰ 5 γε τὸν ἐνεστώτα χρόνον παραγράφει, οὐκ ἀποσειόμενος παντελῶς τὴν κατηγορίαν, ἀλλὰ πρὸς τὸ παρὸν ἐκβάλλων· τοῦ δὲ μηκέτι παράδειγμα. δύο πλούσιοι πένητι καθεστήχασιν ἐχθροὶ τὰ πολιτικά, ἐπὶ πρεσβειᾶν ἐξεληθόντος τοῦ πένητος· εὐρέθη ὁ υἱὸς νεκρὸς ἀσχύλευτος· ¹⁰ καὶ ἀντεγκαλοῦσιν ἀλλήλοις οἱ πλούσιοι, ἀπέφυγον ἀμφοτέρω, καὶ ἐπανελθὼν ὁ πένης βούλεται κρίνειν αὐτοῖς· οἱ δὲ παραγράφονται αὐτόν κατὰ τὸν νόμον τὸν κελεύοντα δις περὶ τῶν αὐτῶν μὴ κρίνεσθαι· ἐνταῦθα γὰρ τὴν κατηγορίαν παντελῶς παραγράφονται, μὴ οἷόν ¹⁵ τε εἶναι περὶ τούτων κρίνεσθαι τοῦ λοιποῦ, ἐφ' οἷς ἤδη ¹⁹ ἐκρίθησαν· τοῦ δὲ μήπω ἐκείνο ἔστω ἡμῖν παράδειγμα· νόμος τριάκοντα ὕστερον ἡμερῶν εἰσεῖναι τὴν δίκην· δύο πένητες ἐγράψαντο πλούσιον· εὐρέθη ὁ ἕτερος αὐτῶν νεκρὸς ἀσχύλευτος· καὶ ὁ ἕτερος πρὸ τῶν ²⁰ ἡμερῶν τὴν δίκην ἀξιοῖ κρίνεσθαι· τοῦτο γὰρ οὐ παντελῶς, ἀλλὰ κατὰ τὸ μήπω παρεῖναι τὸν καιρὸν τῆς προόδου παραγραφῆς, ἀναμένειν γὰρ αὐτόν ἀξιώσει τὸν προσήκοντα χρόνον.

ζ'. Πᾶσα, φησὶ, παραγραφὴ, ἥτις ἐστὶ καὶ ²⁵ ἔγγραφος μετάληψις, μεταλαμβάνεται γὰρ, εἵδη ἔχει δύο· ἡ μὲν γὰρ ἐστὶν ἔγγραφος, ἡ δὲ ἄγραφος ὥσπερ καὶ πραγματική· καὶ ἡ μὲν ἔγγραφος κυρίως παραγραφὴ καλεῖται, καταχρηστικῶς δὲ καὶ ἔγγραφος μετάληψις, ἡ δὲ ἄγραφος λέγεται μὲν κυρίως ὁμωνυμίᾳ τῇ γένει μετά- ³⁰ ληψις· λέγεται δὲ ὅμως καταχρηστικῶς καὶ παραγραφὴ.

18 Mon. οὐδὲ, scr. ὁ δὲ. 19 Mon. ἔδει. Par. 2. ἦδη. 20 Mon. καὶ ἐστίν. Parr. ἐστὶ καὶ. 21 ἡ δὲ ἄγραφος Mon. om.

ἀμφοτέρωθεν οὖν τὰ εἰδῆ μεταλήψις ἐστι· μεταλαμβάνει γὰρ ἑκάστη τὴν περίστασιν· καὶ γὰρ ὁ νόμος ἀπὸ περιστατικού τινος· ἀλλὰ μὴν καὶ ἀμφοτέραι πάσαι παραγραφαί. παραγράφεται γὰρ ἡ μὲν φανερώς, ἡ δὲ τὴν
 5 ἐξουσίαν τῆς πράξεως, καθάπερ τὴν κατηγορίαν ἐκβάλλουσα, καὶ κατὰ τοῦτο διαφέρει, ²² ὅτι ἡ μὲν παντελῶς ἐκβάλλει τὸν ἀγῶνα, ἡ δὲ δεχομένη τὴν ἐξουσίαν τοῖς περιστατικοῖς κέχρηται καὶ γνωρίζεται· ἡ μὲν ἀπὸ τοῦ φεύγοντος, ἡ ἔγγραφος, ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ διώκοντος, ἡ
 10 ἄγραφος· γίνεται δὲ αὕτη σπανίως ἀπὸ τοῦ φεύγοντος.

ζ. Ἀπαγωγὴ, τουτέστιν ἐκβολὴ τῆς ²³ τοῦ πράγμα-
 τος κρίσεως· εἰς ἀπολογίαν γὰρ ἐλκόμενος νόμον προβάλλεται, καθ' ὃν φησι δεῖν μὴ ὑποκεῖσθαι κατηγορίᾳ, ἀλλ' ἐπειδὴ ὑποπτοὶ ἐκ τούτου γινόμεθα πρὸς τοῖς δι-
 15 καστὰς, ὡς οὐ τοῖς δικαίοις θαρρόυντες, ²⁴ ἐφεῦρεν ἡμῖν ἡ τέχνη τὴν εὐθυδικίαν· ἀλλ' οὐ πανταχοῦ ταύτη χρηστέον, ἀλλ' ὅπου ὁ καιρὸς ἐπιτρέπει· εὐθυδικία δὲ ἐστὶ τὸ κατ' εὐθὺ τῆς δίκης ἵεναι, καὶ μὴ μόνον ἀπὸ τοῦ νόμου προβάλλεσθαι ἄδειαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπὸ τῶν
 20 πραγμάτων ἀπολογίαν ποιεῖσθαι· οἷον ἐφ' οὗ λέγει ὁ τεχνικὸς ὑποδείγματος· ἐλκόμενος γὰρ εἰς ἀπολογίαν τοῦ μὴ πεποιηκέναι τὸν φόνον προβάλλεται μὲν τὸν νόμον τὸν μὴ ἐξεῖναι δις περὶ τῶν αὐτῶν διαγορευόντα ἀγωνίζεσθαι· προσθήσει δὲ καὶ τὴν εὐθυδικίαν λέγων οὕτως,
 25 ὅτι εἰ καὶ μὴ νόμος ἐξαιρεῖται με τοῦ κινδύνου, οὐδ' οὕτως ἰπενδυνός εἰμι τιμωρίας· οὐ γὰρ ἔδρασα φόνον καὶ ταύτη καὶ τὴν πρὶν ἀπέφυγον δίκην.

η. Τοῦ μὲν φεύγοντος ἐνταῦθα προτεινομένου τὸ ῥητόν, τοῦ δὲ κατηγοροῦ τὴν διάνοιαν. λέξει γὰρ ἔχειν
 30 μὲν οὕτω τὸν νόμον, οὐ μὴν ἐπὶ τούτοις, οὐδὲ ἐπὶ τῶν

²² Mon. κατὰ τοῦ διαφέρον.

²³ τῆς Par. 1. om.

²⁴

Mon. θαρρόντας.

οὕτω μεγάλων καὶ δεινῶν, ἀλλ' ἐπὶ τῶν εὐτελῶν ἅπαξ κρίνεσθαι προστάττει· ἄλλοι δὲ κατὰ ἀμφιβολίαν τὴν πρώτην εἰρήκασιν γίνεσθαι· ὁμωνύμως γὰρ τὰς δίκας νοεῖσθαι καὶ τὰς τιμωρίας, οἷον τιμωρεῖσθαι μὲν δεύτερον κωλύει, κρίνεσθαι δὲ δεύτερον οὐ κωλύει·²⁵ παρατηρη-⁵ τέον δὲ, ὥς διπλῇ τις ἢ τοιαύτῃ στάσις, τουτέστιν ἡ ζήτησις· δύο γὰρ ἐν ταύτῃ τὰ ζητήματα· καὶ τὸ μὲν πρῶτον, εἰ μὴ δεῖ κρίνεσθαι τὴν ἀρχὴν ἐπὶ τούτοις· τὸ δὲ δεύτερον τουτέστι τὸ τῆς εὐθυδικίας ἐκ τῆς φύσεως τοῦ πράγματος ἀναφνύμενον, καθ' ἣν ἂν ἐμπέσῃ στάσιν,¹⁰ μελετᾶται.

θ'. Τὸ μὲν οὖν παραδειγματικὸν πρόβλημα τοιοῦ-
τόν ἐστιν, ἐφ' ᾧ καὶ φόνου κρινόμενος ὁ κατηγορούμε-
νος ἐπὶ τὸν νόμον καταφεύγει· καὶ δι' αὐτοῦ τὸν περὶ
τοῦ φόνου διωθεῖται ἄγων, μὴ δεῖν περὶ τῶν αὐτῶν¹⁵
αὐτίς κρίνεσθαι λέγων· ὁ δὲ κατήγορος τῆς τοῦ ῥήτου
διανοίας ἀντέχεται, τότε λέγειν τὸν νόμον μὴ παλινδι-
κεῖν ἐνιστάμενος, ὅτε μὴ τὸ θεῖον κατηγορεῖ, ὅτε οὐ
χρησμῶ τὰ τῆς μαιφονίας ἐλέγχεται, ὅτε μὴ αὐτὸς ὁ
Πύθιος κατὰ στόμα προσάπαντ' αὐτῷ φρονέουσιν· νῦν²⁰
δὲ διὰ τῶν λοιπῶν τῆς στάσεως κεφαλαίων τῆς ζητήσεως
προϊούσης μετὰ τὸν ἀπαρτισμὸν τῆς παραγραφῆς τὰ τῆς
εὐθυδικίας εἰσάγεται κατὰ τὸν στοχασμὸν μελετώμενα,
ἀντὶ σημείων λαμβανομένων τῶν τοῦ Πυθίου ῥημάτων,
εἰρηκότος ὅτι ἀνδροφόνους οὐ χρῶ. καὶ τούτων στοχα-²⁵
στικῶς ἐξεταζομένων, καὶ τοῦ μὲν ὑπ' εὐθύνην τὸν κα-
τηγορούμενον ἄγοντος, τοῦ δὲ εὐθύνης ἑαυτὸν ὑπεξά-
γοντος.

ι'. Τὸ ἕτερον, φησὶ, ζήτημα τὸ τῆς εὐθυδικίας, ὃ ἐστὶ
τοῦ πράγματος ἡ ἐξέτασις, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς προεγράφατο.³⁰

²⁵ Mon. Par. 2. δεύτερον οὐ omisso κωλύει. recepi κωλύει
ex Par. 1. qui scribit: τιμωρεῖσθαι μὲν β. ut Mon. et Par. 2.
et κρίνεσθαι δι β.

ἐπλανήθησάν τινες ἀφ' ὧν εἶπεν ὁ τεχνικός, „εἴτα ἐπεται τὸ στοχαστικόν.“ ὅτι κατὰ μόνον στοχασμὸν ἡ εὐθυδικία μελετᾶται, οὐκ ἔστι δέ, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς ἄλλας στάσεις, πλὴν τῆς μεταλήψεως, τῆς ἐγγράφου τε καὶ ἀγράφου· οὐ γὰρ οἶόν τε στάσιν εὑρεθῆναι ἐν τῇ αὐτῇ στάσει. χρὴ οὖν διαιροῦντα ζητεῖν μετὰ τὴν παραγραφὴν, ὑπὸ τίνα τῶν στάσεων ἀνάγεται ἡ εὐθυδικία· καὶ κατὰ ταύτης κεφάλαιον διαιρεῖν τὸ ζήτημα, περὶ οὗ ἡ παραγραφὴ· οὐ πάντως οὖν ἐπὶ πάσης παραγραφῆς στοχαστικόν, ἐκάστοτε δὲ πρὸς τὸ προκείμενον· ἐνταῦθα γοῦν ἡ μὲν παραγραφὴ ἐκ τοῦ ῥήτου καὶ διανοίας, ἡ ἐξ ἀμφιβολίας, ἡ δὲ εὐθυδικία κατὰ τὸν στοχασμὸν· στοχαστικόν δὲ λέγει οὐ κεφάλαιον, ἀλλὰ ζήτημα. χρὴ δὲ καὶ τοῦτο γινώσκειν, ὡς τῆς παραγραφῆς ἡ μὲν τελεία ἐστίν, ἡ δὲ ἀτελής. τελεία μὲν, ὅτι τοῦ πράγματός ἐστι παραγραφὴ· ὡς ἐπὶ τοῦ φεύγοντος φόνου καὶ λέγοντος, ὅτι ἐκρίθην· οὔτε γὰρ τὸν κατηγοροῦντα νῦν, οὔτε ἄλλον τινὰ δέχεται· λέγει γάρ ὅτι οὔτε σοι, οὔτε ἄλλῳ τινὶ ²⁶ δικάζομαι περὶ τούτου· ἀτελής δὲ, ὅτε προσώπου μόνου ²⁰ γίνεται παραγραφὴ· λέγει γὰρ, ὅτι σοι μὲν οὐ δικάζομαι, ἑτέρῳ δὲ τῷ βουλομένῳ.

ιά. Περὶ τῆς ποιότητος τῆς ἐγγράφου μεταλήψεως εἰρηκῶς νῦν καὶ περὶ τῆς ἀγράφου, ὅποια τις ἐστίν, διαλέγεται· ὅτι ἔστιν ἀπαγωγὴ μὲν τῆς εὐθυδικίας καὶ αὐτὴ ²⁵ κατὰ παραγραφὴν ἀπὸ ῥήτου· οὐχ ἴσεται δὲ περὶ τὸ αὐτὸ ῥήτόν· ἡ γὰρ ἂν οὐδὲν τῆς ²⁷ ἐγγράφου διαφέρει μεταλήψεως, παραγραφὴ καὶ αὐτὴ οὕσα, ἀλλ' ἀφισταμένη τοῦ ῥήτου περὶ τι τῶν περιστατικῶν καταγίνεται καὶ εἰς αὐτὸ περιῶσται, ἐν ταύτῳ καὶ τὴν ἐγγραφὸν ³⁰ ὁμοῦ μετάληψιν καὶ τὰς νομικὰς διαφεύγουσα, τὴν μὲν ὡς μετὰ τοῦ ῥήτου καὶ τῆς παραγραφῆς ἀποχωροῦσαν· καὶ

26 Mon. ἄλλο omisso τινι.

27 τῆς Par. 1. om.

καὶ πρὸς τὴν εὐθυδικίαν μεταχωροῦσαν· εἰ καὶ πρὸς βρα-
χὺ παραγράφει, τὰς δὲ ὡς τοῦ ῥητοῦ μεθισταμένη καὶ
πρὸς τι τῶν περιστατικῶν ἀποκλίνουσα, τόπον ἢ χρό-
νον, ἢ πρόσωπον καὶ τὰ ἐξῆς καὶ τούτων ἑνὸς μεταλαμ-
βάνουσα καὶ περὶ αὐτὸ τὴν δύναμιν τοῦ ἀγῶνος συνά- 5
γουσα.

ιβ'. Παραδείγματι τὸ πᾶν ἰσαφήνισι· καὶ γὰρ ἐπὶ
τοῦ δοθέντος προβλήματος τὸ μὲν πραχθὲν συγχωροῦ-
μεν τὸν νόμον αἰδούμενοι, τὸν μοιχὸν καὶ τὴν μοιχευο-
μένην ἀναιρεῖσθαι κελεύοντα, τὸν ²⁹ τόπον δὲ καὶ τὸν 10
χρόνον μεταλαμβάνοντες αἰτιώμεθα, ὅτι οἷκ ἐξῆν ἐπὶ
τοῦ τάφου φονεύειν· οὐδὲ χρόνῳ ὕστερον τῆς γυναικὸς
κατατρέχειν· τὸσαῦτα καὶ περὶ τῆς μεταλήψεως.

ιγ'. Ἐν τῇ μεταλήψει, φησὶν, ἥτις ὁμώνυμός ἐστιν
τῷ οἰκίῳ γένει, περὶ τοῦ πδιδόν τί ἐστι ζητοῦμεν· λέγο- 15
μεν παρ' μεταλαμβάνοντες, ὡς οὐ δικαίως γέγονεν ὁ φό-
νος ἐνταῦθα, ἢ ἀπὸ τοῦδε τοῦ προσώπου, ἢ ἐν τῷ νῦν
χρόνῳ, ἢ ἀπὸ τίνος τῶν περιστατικῶν· ἀπὸ προσώπου
μὲν, ὡς ἐπὶ τοῦ τὴν μητέρα μοιχευομένην ἀνελόντος·
ἀπὸ προσώπου δὲ καὶ πράγματος, ὡς ἐπὶ τῆς ἱερείας τῆς 20
μουσῆς τὸν τύραννον καὶ ἀποκτεινάσης· τὸ πρᾶγμα γὰρ
μεταλαμβάνοντες λέγομεν, ὅτι οὐκ ἐχρῆν ἀποκτεῖναι, ἀλ-
λὰ καὶ τὸ πρόσωπον, ὅτι καὶ ἱερεία, καὶ τὸν χρόνον δέ·
παρὰ γὰρ τὸν καιρὸν τῆς μυσείως καὶ τὸν τόπον, ἐν ²⁹
ιερωῖ γὰρ ἀθέμιτον φονεύειν· ἀπὸ τρόπου δέ, ὡς ἀπὸ 25
τοῦ καταφλέξαντος σὺν τῷ μοιχῷ τὴν οἰκίαν· ὁ τρόπος
γὰρ ἐνταῦθα μέμφεται τῆς τιμωρίας· τόπον δὲ καὶ χρό-
νον ὡς ἐφ' οὗ ὑποδείγματος εἶπεν ὁ τεχνικός.

ιδ'. Μίλλον ἤδη περὶ τὴν τῶν κεφαλαίων διαιρέσιν
εἰσβαλεῖν, καὶ ἀπὸ τοῦ στοχασμοῦ ἀναγκαίως ἄρξασθαι 30
καὶ ἐνδιατρίψαι μᾶλλον τοῖς κατ' αὐτὸν τῶν ἄλλων, ¹⁰

28 Par. 1. τόν. Mon. δι om. 29 Mon. ὡς. 30 Par. 1.
μᾶλλον τῶν ἄλλων τοῖς κατ' αὐτόν. Mon. et Par. 2. τοῖς κ. ἀ.
Rhetor. VII.

καὶ τὴν αἰτίαν προλέγει καὶ προκαθιστᾷ καὶ παρασκευ-
 ᾶζει τὰ ῥηθήσεσθαι μέλλοντα, ὅτι τε ἀπὸ τοῦ στοχα-
 σμοῦ ἡ ἀρχὴ αὐτῶ γενήσεται κατὰ πρόφασιν ἀναγκαίαν
 εὐλογον, καθ' ἣν καὶ τῆς διαιρετικῆς αὐτόθεν μεθόδου
 5 ἤρξατο τῶν στάσεων, καὶ ὅτι μακρότερα τὰ περὶ αὐτοῦ
 ῥηθησόμενα ἔσται, τῷ εἰς ἅπαντα σχεδὸν τὰ μετὰ ταῦ-
 τα συντελεῖν καὶ συμβάλλεσθαι.

ἰε'. Γίνεται ¹¹ κατὰ δ' ὁμόνας τῶν στάσεων ἡ παρα-
 γραφή, κατὰ στοχασμὸν, κατὰ ὄρον, κατὰ ῥητὸν καὶ
 10 διάνοιαν, κατὰ ἀμφιβολίαν· κατὰ μὲν στοχασμὸν παρα-
 γραφῆς ὁ κατὰ Τιμάρχου παράδειγμα· κατὰ δὲ ὄρον, ἰε-
 ρειάν τις ἐγράψατο ἀσεβείας ὡς προαγωγεύσασαν· ἡτ-
 τᾶται τὴν δίκην ὁ κατήγορος, καὶ ὕστερον βοίλεται αὐ-
 τὴν γράφεσθαι οὐκέτι ἀσεβείας, ἀλλὰ προαγωγείας· ¹²
 15 ἡ δὲ παραγραφή κατὰ τὸν νόμον τὸν κλεῖοντα δις
 περὶ τῶν αὐτῶν μὴ κρίνεσθαι· ζητοῦμὲν γὰρ ὀρικῶς,
 ἄρα τὸ πάλαι μὲν ἀσεβείας γεγράφθαι, νῦν δὲ προα-
 γωγείας διαφορὰν ἔχει, καὶ οὐχ ἀρμόττει ὁ νόμος, ἡ ταύ-
 τόν ἐστι καὶ ἀρμόττει· κατὰ ῥητὸν καὶ διάνοιαν παρα-
 20 γραφῆς δέδωκεν ὁ Ἑρμογένης παράδειγμα, δις περὶ τῶν
 αὐτῶν δίκας μὴ εἶναι· ¹³ φόνου κρίνόμενός τις ἀπέφυ-
 γεν· ὕστερον χρωμένῳ αὐτῷ ἀνεῖλεν ὁ θεὸς, ἀνδροφό-
 νοις οὐ χρῶ, καὶ πάλιν φεύγει· ἐξετάζει γὰρ ὁ νόμος,
 πότερον ἐπὶ τῶν ἐλαττόνων ἀμαρτημάτων λέγει μὴ εἶναι
 25 δις περὶ τῶν αὐτῶν δίκας, ἐπὶ τηλικούτων δὲ οὐκέτι ἢ τὸ
 ῥητὸν δεῖ ψιλῶς ἐπὶ πάντων ἐκδέχεσθαι· αὐτὸ δὲ τὸ

τῶν ἄλλων. 31 Quae sub litt. ιβ'. continentur usque ad κα-
 τὰ πάσας εὐρίσκεται in Par. 1. post litt. ι., in Par. 2. post litt.
 ιβ'. scripta sunt. 32 Mon. προαγωγείας. 33 Sch. min. ἐν-
 ταῦθα ὁ φεύγων οὐκ εὐθὺς ἀπολογήσεται περὶ τοῦ ἐγκλήματος,
 ἀλλὰ ἀνελτεῖν τὴν κρίσιν ἐξ ἀρχῆς πειράσσεται· εἰ θυδικία ἐστὶ τὸ εὐ-
 θὺ τῆς δίκης εἶναι, καὶ μὴ μόνον τὴν ἐκ τοῦ νόμου προβάλλεσθαι
 ἁδίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἀπολογίαν ποιῆσθαι.

πρόβλημα τοῦτο δύναται κατὰ ἀμφιβολίαν εἶναι, ὥσπερ
 παρέλαβον αὐτὸ κατὰ ἀμφιβολίαν ἤδη τινές· ἡ ἀμφι-
 βολίας τῆς καθ' ὁμωνυμίαν· πότερον δίκας λέγει ὁ νό-
 μος τιμωρίας ἢ δίκας ἀπλῶς τὰς εὐθύνας· φαίη γὰρ
 ἂν ὁ διώκων τὸν νόμον μὴ δεδωκέναι δις περὶ τῶν αὐ- 5
 τῶν δίκας· δίκας δὲ εἶναι τὰς τιμωρίας, τὸν δὲ φεύγον-
 τα οὔτε τιμωρεῖσθαι ἤδη· ἔχομεν οὖν τὸ αὐτὸ παρά-
 δεῖγμα καὶ τῆς κατὰ ῥητὸν καὶ διάνοιαν παραγραφῆς
 καὶ τῆς κατὰ ἀμφιβολίαν· ἡ μὲν οὖν παραγραφή κατὰ
 ταύτας τῶν στάσεων γίνεται· ἡ δὲ εὐθυδικία, τουτέστιν 10
 ὁ ἐκβαλλόμενος λόγος, κατὰ πάσας· καλεῖται γὰρ ὁ μὲν
 ἐκβαλλων λόγος παραγραφή, καὶ γίνεται κατὰ τὰς εἰρη-
 μένας τῶν στάσεων· ὁ δὲ ἐκβαλλόμενος εὐθυδικία, καὶ
 κατὰ πάσας εὐρίσκεται.

Γίνεται πάντως ἡ μετάληψις καθ' ἓν τι τῶν περι- 15
 στατικῶν· ἀπὸ προσώπου, ἀπὸ τόπου, ἀπὸ χρόνου, ἀπὸ
 τρόπου, ἀπὸ αἰτίας· ἀπὸ μὲν οὖν προσώπου μεταλή-
 ψιως παράδειγμα τόδε· πλούσιος τῷ δῆμῳ δοὺς χιλίας
 δραχμὰς πένητα ἑαυτοῦ ἐχθρὸν κατάκριτον ὄντα ἀνείλε,
 καὶ κρίνεται φόνου, τὸ γὰρ πρόσωπόν μεταλαμβάνει, ὅτι 20
 γε οὐ σοὶ ἐξῆν φονεῦν αὐτόν· ἀπὸ δὲ τόπου, οἷον τύ-
 ραννόν τις καταφυγόντα εἰς τὸ ἱερὸν ἀνείλε καὶ κρίνε-
 ται φόνου· λέγει γὰρ, ὥς οὐκ ἐν ἱερῷ ἐχρῆν φονεῦν αὐ-
 τόν· ἀπὸ δὲ χρόνου· κυβερνήτης ἰδὼν ἀπὸ τινος τῶν
 ἐπιβατῶν ἐν τῷ πλῶ μοιχευομένην τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα 25
 τέως μὲν ἐπίσχεν· ἐν δὲ τῷ λιμένι γενόμενος ἀνείλε τὸν
 μοιχόν· μεταλαμβάνει γὰρ ὁ διώκων τὸν χρόνον, ὅτι ἔδει
 σε παρ' αὐτὰ φονεῦν αὐτόν, ἥνικα κατέλαβες· ἀπὸ δὲ
 τρόπου, καταλαβὼν τις ἐπὶ τῇ γυναικὶ μοιχὸν ἐνέπρησε
 τὸ δομάτιον καὶ κρίνεται· ὁ γὰρ τρόπος παρέσχε τῷ κατ- 30
 ηγόρῳ τοὺς λόγους· ὅτι παρὰ τὸ καθεστηκὸς αἰεὶ καὶ 34
 τοῖς νόμοις δοκοῦν ἡ ἀναίρεσις γέγονε· τοῦ δὲ ἀπὸ αἰ-

τίας ἐκεῖνο πῦράδειγμα· κατέλαβέ τις ἐπὶ τῇ γυναικὶ μοι-
χόν· ὁ δὲ ληφθεὶς ἐπηγγέλματο δώσειν χιλίας δραχμὰς,
εἰ ἴασοι αὐτόν· πεισθέντος τοῦ ἀνδρὸς ἐπὶ τούτοις, ἐχ-
θρὸς τις ὢν τῷ μοιχῷ ἀνθυπέσχετο χιλίας δραχμὰς, εἰ
ἀνέλοι αὐτόν· ὁ δὲ ἐπέισθη καὶ ἀνείλε, καὶ ἀνελὼν κρί-
νεται· κρίνεται γὰρ ἐπὶ τῇ αἰτίᾳ, ὅτι τὰς χιλίας λαβὼν
ἐφόνευσε καὶ οὐκ ἐπὶ τῇ μοιχείᾳ ἀχθόμενος.

Ἐπειδὴ ἐλέγομεν, τὴν μετάληψιν ἐκ τοῦ κατηγοροῦ
λαμβάνεσθαι, καὶ τοῦτο θαυμαστὸν παρὰ τὰς ἄλλας
10 στάσεις πεπονθέναι αὐτὴν, ὅτι αἱ μὲν ἄλλαι πᾶσαι ἐκ
τοῦ φεύγοντος χαρακτηρίζονται, αὕτη δὲ μόνη ἐκ τοῦ
κατηγοροῦ, ὁ Μινουκιανὸς δὲ φησι καὶ ἐκ τοῦ φεύγον-
τος μετάληψιν γίνεσθαι, καὶ δίδωσιν ἡμῖν τοιοῦτο πα-
ράδειγμα·³⁵ νόμος παρὰ Ἀθηναίοις τὸν φθείραντα κό-
15 ρην ἐκτινύναι χιλίας δραχμὰς· παρὰ δὲ Λακεδαιμονίοις
θάνατος ἐτιμᾶτο τῷ φθείραντι· Λακεδαιμονίως τις
Ἀθήναζε πρεσβευτὴς ἀφικόμενος φθείρει κόρην ἀστὴν,
καὶ κατὰ τὸν νόμον ἐξέτισε τὰς χιλίας· μετὰ ταῦτα ἐλ-
θὼν εἰς Λακεδαίμονα τῷ ἐκεῖσε νόμῳ ὑπάγεται· Τὸ δ'
20 αὐτὸ τῷ Μινουκιανῷ πέπονθε καὶ Ἀντίπατρος·³⁶ ἰοίκασι
δ' ἀμφοτέρω παρηγμένους καὶ παρειωρακότες τὸ ἀληθές·
διὰ τοῦτο ἐν τούτῳ τῷ προβλήματι δύο ἐστὶ μεταληπτι-
κά, τὸ μὲν τοῦ διώκοντος, οὐκ ἄλλαχόσε χρὴ διδόναι τὴν
δίκην, ἀλλ' ἐνθάδε Λακεδαιμονίον γε ὄντα, τὸ δὲ τοῦ
25 φεύγοντος, ἀλλ' οὐκ ἐβιασάμην ἐνθάδε, Ἀθήνησι δέ·
ὄντων οὖν³⁷ δύο μεταληπτικῶν τὸ πρωταγωνιστοῦν ἐστὶ
τὸ τοῦ διώκοντος, ποτερὸν ποτε Ἀθήνησι δεδοχότα τὴν
δίκην χρὴ δοῦναι τὰ ἐν Σπάρτῃ, ἢ οὐ· τοῦτο δὲ ἐκ τῆς
τοῦ κατηγοροῦ φωνῆς γίνεται· πρὸς δὲ τὸν τούτου λό-

³⁵ Cfr. T. V. p. 269.

³⁶ Par. 1. δι.

³⁷ ὑπὸ τὴν

Mon. om. Sch. min. λεγομένης στάσεις· λεγομένης θιά τὸ
πολυώνυμον, οἱ μὲν γὰρ στάσεις αὐτὰς λεγουσιν, οἱ δὲ γενικά προ-
βλήματα, οἱ δὲ περιχώρια.

γον, ὅτι ἐνταῦθα σε χρη δοῦναι δίκην, ὁ παρὰ τοῦ φεύγοντος ἀντιτίθεται, ἐν ᾧ φησιν· ἀλλ' οὐκ ἐνταῦθα βεβιασμαι, ὥστε εὐρίσκεται καὶ τοῦτο τὸ ζήτημα ὑπὸ τὴν ¹⁷ τοῦ κατηγοροῦ πίπτον φωνήν.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΙΑΙΡΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΣΤΑΣΕΩΝ. †

C a p. XVII.

Περὶ στοχασμοῦ. *

ἀ. Ἀρχόμενοι σὺν θεῷ τῆς διαιρέσεως, φέρε γὰρ πρὸ γὰ πάντων ζητήσωμεν, τί ὅλως ἐστὶ διαιρέσεις, ἵνα μὴ περὶ ἀγνοουμένων τοὺς λόγους ποιήσωμεν. ² Ἰστίον τοί-

† Sch. min. ἔγνωμεν, ὅτι τῶν στοχασμῶν οἱ μὲν τέλειοι ἀπὸ προσώπων καὶ πραγμάτων συνιστάμενοι· οἱ δὲ ἀτελεῖς· καὶ τῶν αὐτῶν οἱ μὲν ἀπὸ προσώπου εἶσιν, οἱ δὲ ἀπὸ πράγματος· ὁ τοίνυν Ἑρμογένης ἀρχόμενος τῆς διαιρέσεως ἀκριβεστάτην καὶ ἐπιστημονικωτέραν ποιεῖται, τὴν τῶν τελείων στοχασμῶν διδασκαλίαν ποιούμενος· ἡ γὰρ τῶν τελείων γνώσις καὶ τὴν τῶν ἀτελῶν συμπεριλαμβάνει. 2 Pro iis, quae usque ad litt. β. ex Par. 1. sumpta sequuntur, Mon. et Par. 2. habent haec: Ὁ τοίνυν Ἀλέξανδρος αἱ Πολυτίστωρ ὄνομα. ἔχων οὕτως ὀρίζεται· διαιρέσεις, φησὶν, εἰσὶ τὴν τομὴν τοῦ περιέχοντος ζητήματος εἰς τὰ περιεχόμενα ζητήματα, ἢ τὴν μὴ συνειζευγμένου ζητήματος εἰς τὰ συνειζευγμένα ζητήματα· καὶ πρότερον ἑκάτερος τῶν ὄρων τὸ ἔλλειπός ἔχει· ὁ μὲν γὰρ πρότερος τὰ συνειζευγμένα οὐ περιλαμβάνει, ὁ δὲ δεύτερος τὰ περιέχοντα· διαφέρει δὲ τὸ περιέχον τοῦ συνειζευγμένου, ἢ διαφέρει δύναμις ἐνεργείας· τὸ μὲν περιέχον δυνάμει ἔχει ἔτιρα ἐν ἑαυτῷ, τὸ δὲ συνειζευγμένον ἐνεργείᾳ· οἷον, εἰ γαμητίον Σωκράτει, τοῦτο δυνάμει ἔχει περιεχόμενον τῷ γίγναι καὶ τῷ φιλοσόφῳ καὶ Ἀθηναίῳ· τὸ δὲ λελύσθαι τὸν οἰκίτην καὶ εὐρεθῆναι τὸν ἄνδρα ἐσφαγμένον αὐτόθεν ἔχει ἐνεργείᾳ τὰ δύο· καὶ κατὰ τοῦτο οὖν, ὥς ἔφη, ἐπιληπτικῶν τῶν ὄρων, καθὼ ἑκάτερος αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ἔλλειπής· τὸ

νυν, ὅτι τὴν διαίρεσιν πολλοὶ πολλαχῶς ὥρισαντο· ὁ δὲ γὰρ δόξας ἐν πᾶσι καλῶς ἔχειν ὅρος ἐστὶν οὗτος· διαίρεσις, φασὶν, ἐστὶ τομὴ τοῦ περιέχοντος εἰς τὰ περιεχόμενα· καὶ εὖγε τοῦ προκειμένου ὅρου, περιλαμβάνει γὰρ πᾶσαν
 5 κυρίως οὖσαν διαίρεσιν, καὶ τὴν παρὰ φύσιν οὖσαν ἐλέγχει· ἐκβληθῆσεται γὰρ τῷ προκειμένῳ ὅρῳ ἡ λεγομένη ἀπὸ συμβεβηκότος εἰς οὐσίαν διαίρεσις, ἐπεὶ μήτε συμβεβηκὸς περιέχεται ἐν οὐσίᾳ, οὔτε μὴν ἡ οὐσία περιέχεται ἐν συμβεβηκότι, οὐκ οὖν οὐκ ἂν γένοιτο ἐπ' αὐτῶν
 10 τομὴ τοῦ περιέχοντος εἰς τὰ περιεχόμενα. Ὡς οὖν εἴρηται, ὁρθῶς ἔχει οὗτος ὁ τῆς διαιρέσεως ὅρος, ἀλλὰ μαθόντες, τίς ὁ τῆς καθόλου διαιρέσεως ὅρος, φέρε λοιπὸν ἐξετάσωμεν, εἰ καὶ τῇ τῶν κεφαλαίων διαιρέσει οὗτος ἀρμόσει ὁ ὅρος· ἀλλὰ πρὸς ζήτησιν τὸ τοιοῦτο προϋέμενοι προλάβωμεν ταῦτα. Ἰστέον τοίνυν, ὅτι διττὸς ὁ στοχασμὸς, διττὸν δὲ καὶ τὸ κεφάλαιον· οὐώνυμα γὰρ

μὴν γὰρ συνευγμένον οὐ περιέχει, τὸ δὲ περιέχον οὐ συνεζυνκται· ἐπεὶ δι' ὧν λέγομεν τομὴ τοῦ περιέχοντος ζητήματος εἰς τὰ περιεχόμενα ζητήματα τὰ ἀπλᾶ παρέλιπεν· εἰ γὰρ εἴποιμι οὕτως, εἰ γαμητίον, καὶ μὴ προσῶ Σωκράτει ἢ Πλάτῳ, τοῦτο ἀπλοῦν ὅν οὐκ ἔχει περιεχόμενα ζητήματα. — Οἱ περὶ Ἀριστοκλῆα τοίνυν τὸν Περιπαιητικὸν ὁρθῶς ὥρισαντο, διαίρεσιν εἶναι τομὴν, ἥτοι διάκρισιν ὑποθέσεως εἰς τὰ ἐνόητα ζητήματα· καὶ μηδεὶς λιγέτω, ὡς τῷ [Mon. τοῦ] εἰπεῖν ὑπόθεσιν τὰ θετικὰ ζητήματα οὐ περιέλαβον [Mon. περιέλαβιν] οἷον τὸ εἰ γαμητίον, εἰ πλευστίον· ἡ γὰρ ὑπόθεσις πολλαχῶς λέγεται· καὶ γὰρ τὸ εἰ γαμητίον ὑπόθεσιν ὀνομάζουσιν οἱ φιλόσοφοι· ἔχει γὰρ τὸ καθόλου πρόσωπον ὑποκείμενον, τὸ γὰρ εἰ γαμητίον, οὐδὲν ἕτερον σημαίνει, ἢ εἰ γαμητίον ἄνωθεν· οἱ δὲ ῥήτορες ὑπόθεσιν καλοῦσι τὴν ἔχουσαν μερικὸν τὸ ὑποκείμενον πρόσωπον· λέγεται δὲ ὑπόθεσις καὶ ὁ ὑποθετικὸς λόγος, οἷον ὑποθώμεθα εἶναι τόδε· ἔτι καλεῖται ὑπόθεσις καὶ ἅπας ὁ ἵποκείμενος τρόπος ἐν τῷδε τῷ λόγῳ, οἷον ὑπόθεσις τοῦ περὶ στεφάνου, καὶ ὑπόθεσις τῆςδε τῆς Ὀμήρου ῥαψωδίας, καὶ ὑπόθεσις τοῦ συμπόσιον Πλάτωνος, ἢ τῶν ἀνατομικῶν Γαληνοῦ, ἢ τῶν Ἱπποκράτους ἀφορισμῶν· οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ ὅρῳ τὴν ὑπόθεσιν νοητίον, τοιούστι τὸ ὑποκείμενον ἐν ἐκάστῳ, οὐ γὰρ πάντα περιληφθήσεται. Eorum, quae Par. 1. continentur, pars p. 247. v. 2. — p. 248. v. 14. legitur in Georgii Diaeretae prolegomenis ad libr. περὶ εὐρίσιων [codd. Vind. 16, Med. 57. 5. Vat. 105.].

ταῦτα· λέγεται γὰρ στοχασμός αὐτῇ ἢ στάσις, ἡ χα-
 ρακτηρίζουσα τὴν ζήτησιν· λέγεται δὲ ³ στοχασμός καὶ τὸ
 στοχαστικὸν ζήτημα, οἷον· τὸ σύνθετον, τὸ χαρακτη-
 ρισθὲν ἐκ τῆς στάσεως· ἐτι κεφάλαιον λέγεται αὐτῇ ἡ
 ψιλὴ μέθοδος, φημὶ δὲ τὸ ὄργανον· λέγεται πάλιν ὁμο- 5
 νύμως κεφάλαιον καὶ αὐτὸ τὸ μεθοδευθὲν, οἷον· τὸ
 ἀποτελεσμα· ὅτι μὲν οὖν στοχασμός λέγεται αὐτῇ ἡ ⁴ στά-
 σις, παντὶ προϋπτον, ὅτι δὲ καὶ τὸ στοχαστικὸν ζήτη-
 μα λέγεται στοχασμός, ἐδήλωσαν μὲν καὶ ἄλλοι, ἀρκέ-
 σει δὲ ὅμως πρὸς πίστιν ἡμῖν Σώπατρος· οἷτως γὰρ ἐν 10
 τῷ περὶ διαιρέσεως τοῦ στοχασμοῦ φησι·“⁵ προκατασκευ-
 ασμένος στοχασμός· πένης καὶ πλούσιος ἐχθροὶ τὰ πο-
 λιτικά· πολέμου καταλαβόντος τὴν πόλιν ὁ πλούσιος κε-
 χειροτόνηται στρατηγός, καὶ τοῦ πένητος παῖδες τρεῖς
 κατελέγησαν στρατεῦσθαι· γήμης γενομένης ἐν τῷ στρα- 15
 τοπέδῳ, ὅτι προδιδόασιν οἱ τοῦ πένητος παῖδες, ὁ στρα-
 τηγός λαβὼν ἐβασάνισεν· οὐδὲν ἐξειπόντα τὸν πρῶτον
 ἀπέκτεινεν, ὡσαύτως καὶ τὸν δεύτερον· τὸν τρίτον καὶ
 πρὸ τῶν βασάνων ἐξειπόντα ⁶ ἀπέκτεινεν, οὐκ ἐπέξεισιν ὁ
 πατήρ, καὶ κρίνεται συνειδότης. „Ἰδοὺ φανερώς ἐνταῦ- 20
 ῥα ὁ Σώπατρος στοχασμὸν ἐκάλεσε τὸ στοχαστικὸν ζή-
 τημα· εἰρηκῶς γὰρ προκατασκευαζόμενος στοχασμός ἐπ-
 ἤνεγκε πρόβλημα, αὐτὸ καλέσας τὸ πρόβλημα στοχα-
 σμόν· φησὶ γὰρ, προκατασκευαζόμενος στοχασμός, οὐ
 προκατασκευαζόμενον στοχασμοῦ· καὶ πάλιν ἐν ταῖς ἐξῆς 25
 ὁ αὐτὸς ἀνὴρ φησιν·“⁷ στοχασμός· γυνὴ καὶ ἀνὴρ κατὰ
 τὸ αὐτὸ ἐκακώθησαν τῷ αὐτῷ νοσήματι· μετεπέμψαντο ⁸
 ἰατρὸν, φίλον τοῦ ἀνδρός, καὶ ὁ μὲν ἀνὴρ ἀπέθανεν,
 ἡ δὲ γυνὴ ὑγίανε, μετὰ ταῦτα ἐγγίμειν ὁ ἰατρός τὴν γυ-
 ναῖκα, καὶ κρίνεται φαρμακείας· ἰδοὺ κἀνταῦθα ὁμοίως 30
 στοχασμὸν ἐκάλεσε τὸ στοχαστικὸν ζήτημα· οὐκ ἐπὶ τοῦ

3 διὰ Diaer. om. 4 Par. 1. ἡ αὐτῇ, Diaer. αὐτῇ ἡ. 5
 In διαιρέσει ζητήμ. T. I. p. 299. Ald. 6 Diaer. ὁμολογήσαντα.
 7 p. 308. Diaer. στοχασμός om. 8 Vind. μετεπέμψατο.

στοχασμοῦ δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων στάσεων
τὸ αὐτὸ ποιῇ, ὅρον καλῶν τὸ ὀρικὸν ζήτημα, καὶ ἀν-
τίληψιν τὸ ἀντίληπτικὸν ζήτημα, καὶ ταῦτα μὲν, ὅτι
διττὸς ὁ στοχασμὸς, διττὸν δὲ, ὡς προεῖρηται, καὶ τὸ
5 κεφάλαιον· καὶ ὅτι μὲν ἡ ψιλὴ μέθοδος κεφάλαιον λέ-
γεται οὐδείς ἂν ἀμφιβητήσκειν, ὅτι δὲ καὶ αὐτὸ τὸ ἀπο-
τέλεσμα κεφάλαιον λέγεται,¹ μαρτυροῦσιν οἱ περὶ διαιρέ-
σεως διαλαβόντες. Μένανδρος γὰρ² διαιρέσιν τῶν λό-
γων ποιούμενος „ἐπληρώθη,“ φησὶν, „μέχρι τοῦ ἐνθά-
10 δε τὸ δίκαιον κεφάλαιον, ἄρχεται δὲ λοιπὸν τοῦ συμφέ-
ροντος.“ οἶδεν οὖν ὁ Μένανδρος αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα,
φημι δὴ τὸ μετὰ τοῦ ζητήματος κεφάλαιον καλούμε-
νον· ἀλλὰ τὸ τοιοῦτο μαθόντες φέρε δὴ καὶ αὐτοὶ ζητή-
σωμεν, τί ἂν εἴη ἄρα τῶν ζητημάτων ἡ στάσις. Φασὶ
15 τοῖνυν τινὲς, ὅτι συμβεβηκὸς ἐστὶν ἡ στάσις, συμβέβηκε
γὰρ, φασὶ, τοῖς ζητήμασι στασιάζεσθαι· ἐστὶ δὲ λίαν
οὗτος εὐήθης ὁ λόγος· εἰ γὰρ συμβεβηκὸς ἡ στάσις,
ἐχρην αὐτὴν ἐν τοῖς ζητήμασι γίνεσθαι, χωρὶς τῆς τοῦ
ὑποκειμένου φθορᾶς, τοῦτο γὰρ τῶν συμβεβηκότων πέ-
20 φυκε γνῶρισμα, ἀλλ’ οὐκ ἂν τὸ τοιοῦτο γένοιτο· ἀφαι-
ρουμένης γὰρ τῆς στάσεως ἀφαιρεῖται αὐτίκα τὸ ζήτη-
μα, καὶ οὐκ ἂν εἴη ὅλως ζήτησις, τῆς γὰρ στάσεως
ἀφαιρουμένης, τί ἂν εἴη λοιπὸν τὸ ζητούμενον· οὐκ ἂν
οὖν εἴη συμβεβηκὸς ἡ στάσις, ἀλλ’ εἶδος μᾶλλον τοῦ ζητή-
25 ματος· κατ’ αὐτὴν εἰδοποιεῖται καὶ χαρακτηρίζεται τὰ
ζητήματα· τὰ γὰρ πολιτικὰ πράγματα ἤτοι ζητήματα
ὥσπερ ὕλης ἐπέχουσι τρόπον· ἡ δὲ στάσις αὐτοῖς, ὥσ-
περ εἶδος πρόσεισι, καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μεταμορφοῦσθαι
αὐτὰ καὶ τοιῶσδε μετασχηματίζουσα καθ’ αὐτὰ τὰ πρά-
30 γματα ὥσπερ ἀζήτητα ἦσαν, ἡ δὲ στάσις συνελθοῦσα
καὶ εἰδοποιήσασα ἐποίησεν αὐτὰ στασιάζεσθαι· καὶ ταῦ-
τα μὲν περὶ τῆς στάσεως· φέρε δὲ λοιπὸν ἀκολοίθως

¹ Diacr. λίγ. κεφάλ.

² Diacr. addit: ὁ διαιρέτης.

ἐπὶ τὸ προκείμενον ἀναδραμόντες τὴν τῶν κεφαλαίων
ἐξετάσωμεν διαιρέσιν· Ὡς οὖν εἴρηται, διττὸς ὁ στο-
χασμός· ἢ τε στάσις καὶ τὸ στοχαστικὸν ζήτημα, διτ-
τὸν δὲ καὶ τὸ κεφάλαιον, τὸ τε ἀποτελοῦν καὶ τὸ ἀπο-
τελούμενον· τεσσάρων δὲ ὄντων τῶν ὄρων ἕξ γίνονται συ- 5
ζυγίαι, οἷον στοχασμός εἰς στοχασμὸν καὶ κεφάλαιον
εἰς κεφάλαιον· ἔτι στοχασμός ἢ στάσις εἰς τὸ κεφάλαιον,
φημὶ δὲ τὴν ψιλὴν μέθοδον, καὶ στοχασμός τὸ στοχα-
στικὸν ζήτημα εἰς τὸ μεθοδευθὲν κεφάλαιον, ἔτι στο-
χασμός ἢ στάσις εἰς τὰ κεφάλαια τὰ μεθοδευθέντα, καὶ 10
τὸ στοχαστικὸν ζήτημα εἰς τὰ κεφάλαια τὰς ψιλὰς με-
θόδους· τούτων δὲ τῶν εἰρημένων ἕξ δύο μὲν εἰσιν ἀζή-
τητοι, τρεῖς δὲ ἀδιαίρετοι, μία δὲ μόνῃ διαιρεῖται· Ἀζή-
τητοι μὲν οὖν εἰσιν αὗται· ἢ ἀπὸ στοχασμοῦ εἰς στοχα-
σμὸν, καὶ ἀπὸ κεφαλαίου εἰς κεφάλαιον· οὐ γὰρ ζητοῦ- 15
μεν διαιρέσιν στοχασμοῦ εἰς στοχασμὸν, οὐδὲ κεφαλαίου
εἰς κεφάλαιον, ἀλλὰ στοχασμοῦ εἰς κεφάλαιον· αὗται μὲν
οὖν ἀζήτητοι· αἱ δὲ ἄλλαι τρεῖς ἀδιαίρετοι· ὁ γὰρ στο-
χασμός ἢ στάσις οὐκ ἂν διαιρεθῇ εἰς τὰ κεφάλαια,
ἦτοι εἰς τὰς ψιλὰς μεθόδους, πῶς γὰρ τὸ εἶδος εἰς ὄρ- 20
γανον διαιρεθῇσεται, τὸ θρόνιον εἰς σκέπαρνον φημι
καὶ πρίονα καὶ τὰ λοιπά; ἔστι δὲ τοῦ ζητήματος ἢ μὲν
στάσις εἶδος, ἢ δὲ μέθοδος ὄργανον· ἀλλ' οὐδὲ μὲν εἰς
τὰ μεθοδευθέντα κεφάλαια ἢ στάσις διαιρεθῇσεται, οὐ
γὰρ ἂν τὸ εἶδος εἰς τὰ μέρη τοῦ συνθέτου διαιρεθῇσε- 25
ται, εἴγε τὸ εἶδος τοῦ θρόνου οὐ φαμέν εἰς τὰ μέρη δι-
αιρεῖσθαι τοῦ θρόνου· ἔτι τὸ στοχαστικὸν ζήτημα οὐκ
ἂν διαιρεθῇσεται εἰς κεφάλαια τὰς μεθόδους, ἐπεὶ μὴ
διαίρεται ὁ θρόνος εἰς τὰ ὄργανα, δι' ὧν κατασκευάζε-
ται. Αἱ γοῦν μέθοδοι κατασκευάζουσι τὰ ζητήματα, 30
ἀλλὰ τὰ ἀδιαίρετα διελέγχοντες σκέλη φέρε λοιπὸν ἐπὶ
τὴν κυρίως μετέλθωμεν διαιρέσιν. Διαιρεῖται τοίνυν τὸ
στοχαστικὸν ζήτημα εἰς τὰ μεθοδευθέντα κεφάλαια,

καὶ γὰρ τὸ μὲν ζήτημα ὅλον, μέρη δὲ αὐτοῦ τὰ μεθο-
 δευθέντα κεφάλαια, καὶ ἔστιν ἡ διαίρεσις τῶν κεφα-
 λαίων ἀπὸ ὅλου εἰς μέρη, ταύτην γὰρ ὁ τεχνικὸς παρα-
 δίδωσι τὴν διαίρεσιν, τὴν τοῦ ζητήματος εἰς τὰ μεθο-
 5 δευθέντα κεφάλαια, οὐχ ὥς τινες ἐπλανῶντο, οἰόμενοι
 τὴν στάσιν αὐτῶν εἰς τὰ κεφάλαια διαιρεῖσθαι, φημί δὲ
 τὰς μεθόδους, τοῦτο γὰρ ἤδη καὶ ἀδιαίρετον ὄν διη-
 λέγξαμεν· ὅτι δὲ καὶ ὁ τεχνικὸς τὴν ἀπὸ τοῦ ζητήμα-
 τος εἰς τὰ μεθοδευθέντα κεφάλαια λέγει διαίρεσιν, δη-
 10 λον ἐκ τῶν εἰρημένων αὐτῶν ἐν τῇ μεθόδῳ, οὕτως γὰρ
 ἐκέισε φησὶν· „ἀλλ' οὐ περὶ τούτων νῦν, περὶ δὲ τῆς
 τῶν πολιτικῶν ζητημάτων διαιρέσεως εἰς τὰ λεγόμενα
 κεφάλαια ὁ λόγος γινέσθω.“

β'. Ἀρχομένης ἤδη τῆς διαιρέσεως ἀναγκαῖον τοῦ
 15 παρὰ τῷ τεχνικῷ ἐπινοηθῆναι παρατηρήματος· εἰωθεν
 δὴ περὶ ὧν ἂν μέλλῃ λέγειν ταυτὶ πρότερον τὰ τρία ποι-
 εῖν, ὀνόματα φράζειν, ὀρισμοὺς ἀποδιδόναι, ἐκτίθεσθαι
 μέθοδον, ὅπως εὐρεθῇ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος αὐτῷ. Ζητητέον
 τοίνυν κἀνταῦθα ταυτὶ τὰ εἰρημένα, ὅτι μὲν οὖν τὰ ὀνό-
 20 ματα προκαταλέγει τῶν κεφαλαίων, πάρεστιν ἐκ τοῦ βι-
 βλίου μανθάνειν· ὀρισμοὺς δὲ ἤτοι ὑπογραφὰς οὐκ ἀποδι-
 δωσιν αὐτῶν· οὐ γὰρ οἷόν τε τὰ οὕτω μερικώτατα ὑπο-
 γράφειν, τὴν δὲ μέθοδον ἐκάστου ἐκτίθησιν.

γ'. Ἔστιν αἰτία τοιαύτη, ἡ πρώτην παρέχουσα τῷ
 25 στοχασμῷ τάξιν· κατ' οὐσίαν γὰρ ἔχει τὴν ζήτησιν, ἡ
 δὲ ὀυσία πάντων πρωτεύει δικαίως· ἐζήτησαν δὲ τινες,
 πῶς οὐκ ἐνταῦθα, ἡ καὶ πρῶτον ⁴ εἶπον, ἀνωτέρω τὸν
 ὅρον διεξῆλθεν τοῦ στοχασμοῦ καὶ τὴν μέθοδον· ἐχρῆν
 γὰρ ἐνταῦθα τοῦ σπουδαζομένου καὶ τῆς πραγματείας
 30 ἀρχεσθαι μέλλοντα ἐπιμνησθῆναι τῶν εἰρημένων περὶ
 τοῦ στοχασμοῦ· ἀλλ' ἡγνοήκασιν, ὥς τὸ βιβλίον διαιρεῖ-
 ται εἰς τὴν μέθοδον καὶ τὴν διαίρεσιν· εἰπὼν οὖν ἐν τῇ

3 Mon. οὐδέ. 4 πρῶτον Mon. Par. 2. om. est in Par. 1.
 — v. 30. Mon. μέλλοντος. scr. μέλλοντα.

μεθόδῳ τὸν ὀρισμὸν τοῦ στοχασμοῦ ἀρχαῖν ᾤθηται· ἐπεὶ εἰ αἰεὶ τὰ τῆς μεθόδου λέγων περὶ ταῦτα ⁵ διέτριβεν, οὐκ ἂν ποτε ἤρξατο τῆς διαιρέσεως· τὸν μὲν οὖν ὀρισμὸν ἤδη μεμαθήκαμεν ἐκάστης ⁶ τῶν στάσεων· ἀναγκαῖον δὲ ἐνταῦθα, τουτέστιν ἐν τῇ διαιρέσει, καὶ τὸ ἴδιον ζητῆσαι ⁵ ἐφ' ἐκάστης, ἥνικα γενώμεθα, ⁷ στάσεως· λεγέσθω οὖν ἤδη τὸ ἴδιον τοῦ στοχασμοῦ.

Καὶ πρῶτόν γε ἐκείνο ἰστίον, ὥς τὸ ἴδιον ἢ μόνου ἔστιν ἴδιον ⁸ καὶ αἰεὶ, ἢ μόνου ⁹ μὲν, οὐκ αἰεὶ δέ· οἷον μόνου μὲν καὶ αἰεὶ τὸ γελαστικὸν ἀνθρώπου, εἰ γὰρ μὴ ¹⁰ αἰεὶ τις γελᾷ, ἀλλ' οὖν τῇ γε φύσει αὐτοῦ σθένεστι δυνάμει αἰεὶ τὸ γελᾶν. μόνου δὲ καὶ οὐκ αἰεὶ τὸ κυβερνητικὸν ἀνθρώπου, ἀλλ' οὐκ αἰεὶ. εἰ γὰρ μὴ τύχοιμεν διδασκῆς, οὐδὲ δυνάμεθα χρῆσθαι αὐτῇ· οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ τοῦ στοχασμοῦ τὸ δι' ἑτέρου ἕτερον εὐθύνεσθαι, τουτέστι τὸ ¹⁵ ἕτερον μὲν ἔχειν τὸ πεπραγμένον, ἕτερον δὲ τὸ κρινόμενον· οἷον παρίσταται τις νεοσφαγεῖ σώματι ἐπ' ἰρημίας ξίφος κατέχων καὶ κρίνεται φόνου· ¹⁹ τὸ μὲν γὰρ πεπραγμένον ἔστι τὸ παρῆσθαι καὶ τὸ ξίφος ἔχειν καὶ ἐπ' ἰρημίας, τὸ δὲ κρινόμενον φόνος. ὥστε ἄλλο μὲν ²⁰ πέπρακται, ἄλλο δὲ κρίνεται· τοῦτο γὰρ αἰεὶ καὶ μόνον στοχασμοῦ· οὐ γὰρ ἐν ἄλλῃ στάσει τὸ τοιοῦτον εὐρίσχομεν· ἐν γὰρ ταῖς ἄλλαις αὐτὸ τὸ ²² πεπραγμένον κρίνεται, καὶ αἰεὶ αὐτὸ παραπέπηγε· μόνου δὲ καὶ οὐκ αἰεὶ τὸ ἔχειν τὸ μὲν ἀποδεικτικὸν σημεῖον ἀνεύθυνον, τὸ δὲ ἀπο- ²⁵ δεικνύμενον ὑπεύθυνον· τοῦτο γὰρ μόνου μὲν στοχασμοῦ. οὐ γὰρ ἐν ἄλλῃ στάσει τὸ ἀποδεικτικὸν τοῦ ζητουμένου ἀνεύθυνον· ἀλλ' ἐρεῖ ὁ διώκων αὐτὸ τό εἶναι τὸ ἐγκλη-

5 in Mon. sequitur: τουτέστιν ἐν τῇ διαιρέσει καὶ τό. quod paullo post suo ordine repetitur. 6 Mon. ἐκάστου. 7 Par. 1. γνώμεθα. 8 ἴδιον Mon. om. 9 ἢ μόνου μὲν οὐκ αἰεὶ δὲ Par. om. 11 per compendium scribendi in Mon. natum κριφός. 11 τὸ Mon. om.

μα, οἷον τὸ εἰληφέναι τὸν Δημοσθένην φοροῦντα τὴν στολὴν κόνδυλον ὑπὸ Μειδίου· οὐ γὰρ ἐστὶ τοῦτο ἀνείθυνον, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο ἡ ἀσέβεια. μόνου τοίνυν τοῦ στοχασμοῦ τὸ τοιοῦτον, ἀλλ' οὐκ αἰί. ἐν γὰρ τῷ συγ-
 5 κατασκευαζομένῳ στοχασμῷ καὶ τὸ δεύτερον σημεῖον τὸ ἀποδεικτικὸν ὑπεύθυνόν ἐστιν· οἷον ἀπώλεσας Φωκίας. πίστις τούτου· ἐδωροδόκησας γάρ. οὐ γὰρ ἡ δωροδοκία ἀνεύθυνος, ὥστε λίαν ἀμαθεῖς οἱ ἡγούμενοι τὸν παρα-
 πρεσβείας εἶναι ἐμπύπτοντος στοχασμοῦ· εἰ γὰρ ἦν, ἐχρῆν
 10 καθεστάναι ἀνεύθυνον τὸ σημεῖον.

δ'. Σαφές ἐνταῦθα ἀποδείξεις, ὅτι ὡς εἶδος ἐστὶν ὁ στοχασμὸς εἰδικώτατον οὐχ ὑπάλλληλον· εἰ καὶ ὑποβέβη-
 κεν αὐτῷ ἕτερον εἶδος, ἅτινα οὐ κυρίως εἶδη ἐστίν, ὡς
 προεῖρηται, ἀλλ' ἰδιώμασί ¹² τισιν ἀλλήλων διεννηνόχα-
 15 σιν· ὡς Αἰθίοψ καὶ Σκύθης, ἡ γένος γιγάντων τε καὶ
 πιθήκων, ἡ καὶ ἄρρεν καὶ θῆλυ ὑπὸ τὸ αὐτὸ τοῦ ἀν-
 θρώπου εἶδος ὄντα καὶ οὐχ ὑφ' ἕτερον. ἐπεὶ εἰ εἶδη κυ-
 ρίως τὰ τῷ στοχασμῷ ¹³ ὑποβεβηκότα ἐτύγχανεν, ἢ τοῖς
 ἄλλοις ὅσοις τοιαῦτα εἶδη ἐμπεριέχεται, οὐκ ἂν ὁ στο-
 20 χασμὸς εἰς τοσαύτην τῶν κεφαλαίων οἷων τινῶν ἀτόμων
 ἐξεχεῖτο διαίρεσιν, εἰ μήπω εἰς εἶδος κατηνέχθη τὸ εἰδι-
 κώτατον· τὰ γὰρ ὑπάλλληλα εἶδη· ταῦτόν δὲ εἰπεῖν γέ-
 νη· ὡς δὲ καὶ γένη τὰ γενικώτατα κατὰ συζυγίαν διαι-
 ρεῖται, μέχρις ἂν εἰς εἶδος κατῇ τὸ εἰδικώτατον, ὅπερ
 25 οὐκέτι κατὰ συζυγίαν ἀλλ' εἰς πολυσχεδῆ διαίρεσιν κατα-
 τέμνεται, κατὰ δὲ καὶ ἐπὶ τῆς προκειμένης ¹⁴ διαιρε-
 τικῆς μεθόδου τῶν στάσεων προτεθεώρηται, κατὰ συ-
 ζυγίαν προϊούσης τῆς διαιρέσεως μέχρις ἂν εἰς εἶδος κα-
 τῇ τὸ εἰδικώτατον· ἐπειδὴ δὲ εἰς τὸ εἰδικώτατον περι-
 30 σταίῃ εἶδος ἡ πολυσχεδὴς τῶν κεφαλαίων διαίρεσις δια-
 δέχεται· ἄθρui δὲ τὸ λεγόμενον· πᾶν τὸ κρινόμενον ἢ

12 Mon. εἰδιώματι.

13 Mon. τῶν στοχασμῶν.

14 προ-

ἀφανές ἢ φανερόν· τὸ ἀφανές στοχασμός, τὸ φανερόν
 ἢ ¹⁵ τέλειον ἢ ἀτελές, τὸ ἀτελές ¹⁶ ὅρος, τὸ τέλειον ἢ
 ἐν ῥήμασιν ἢ ἐν πράγμασιν· τὸ ἐν ῥήμασι νομικόν, τὸ
 ἐν πράγμασιν ἢ ἐν μέλλοντι χρόνῳ ἢ ἐν παρωχητότι· τὸ
 ἐν μέλλοντι πραγματικῇ, τὸ παρωχητὸς ἢ ἀκώλυτον τὸ
 πρᾶγμα ἔχει, ἢ κατὰ τι κεκωλυμένον· τὸ ἀκώλυτον ἀν-
 τίληψις· τὸ κατὰ τι κεκωλυμένον ἢ εἰς ἑαυτὸν ὁ πεπρα-
 χῶς ἀναδέχεται, ἢ εἰς τι τῶν ἔξωθεν μεθιστά· τὸ εἰς
 ἑαυτὸν ἀντίστασις, τὸ εἰς τι τῶν ἔξωθεν ἢ εἰς τὸν πα-
 θόντα ἢ εἰς ἄλλο τι· τὸ εἰς τὸν παθόντα ἀντέγκλημα· ¹⁰
 τὸ εἰς ἄλλο τι ἢ εἰς ὑπεύθυνον ἢ εἰς ἀνεύθυνον· τὸ εἰς
 ὑπεύθυνον μετὰστασις, τὸ εἰς ἀνεύθυνον συγγνώμη·
 πάλιν αἱ νομικαὶ ἢ ἐν ἐνὶ ῥητῷ τὴν ἀμφισβήτησιν ἔχου-
 σιν ἢ ἐν πλείοσιν· τὸ ἐν πλείοσιν ἀντινομία, τὸ ἐν ἐνὶ
 ἢ μετὰ προσθήκης τινὸς ἢ ἄνευ προσθήκης· τὸ μετὰ ¹⁵
 προσθήκης συλλογισμός· τὸ ἄνευ προσθήκης ἢ περὶ διάνοιαν
 ἀμφισβητεῖται ἢ περὶ προσῳδίαν ἢ περὶ διάστα-
 σιν συλλαβῶν· τὸ περὶ διάνοιαν ῥητὸν καὶ διάνοια· τὸ
 περὶ προσῳδίαν ἢ διάστασιν συλλαβῶν ἀμφισβολία, ἐφ'
 οἷς ἔξωθεν ἄς παραγραφὴ ἢ μετέληψις. Ὅρῳ ὅπως ²⁰
 κατὰ συζυγίαν ἢ πᾶσα κατηνέχθη διαιρέσεις, ἀλλ' εἰ τὸν
 στοχασμὸν ἢ τὸν ὅρον ἢ τι τῶν ἄλλων εἰδῶν ἐφ' αὐτὰ κα-
 τέπαυεν ἢ διαιρέσεις διελεῖν ξιτελῆσαιμεν, οὐκέτι κατὰ
 συζυγίαν, ἀλλ' εἰς πλῆθος τεμνομένην εὐρήσομεν τὴν
 διαιρέσιν. ὥστε οὐκ ἂν εἴη ταῦτα ὑπάλληλα εἶδη καὶ γέ- ²⁵
 νη, ἀλλὰ μόνον εἶδος κυρίως καὶ εἰδικώτατον· τὰ δ'
 ὑπ' αὐτὰ οὐ κυρίως, ὥσπερ οὐδ' ὁ Σκύθης καὶ ὁ Λί-
 θιος· τοῦ γὰρ αὐτοῦ εἰσέτι ἔχομαι ὑποδείγματος· οὐκ
 ἀτελοῦς δὲ ἀλλὰ τελείου στοχασμοῦ ὁ τεχνικὸς ποιεῖται
 διαιρέσιν, ὡς συνεμφαινομένου τῷ τελείῳ καὶ κείνου. διό ³⁰
 φησιν, „ὅτε καὶ πρόσωπον ἔχει καὶ πρᾶγμα κρινόμενον;“

ἵνα μήτε τὰ προσωπικά ἑλλείπη κεφάλαια, ἅτινά εἰσι
 βούλησις, δύναμις καὶ κοινὴ ποιότης, μήτε τὰ πραγμα-
 τικά, ἅπερ εἰσὶν ἐλέγχων ἀπαιτήσεις, τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι
 τέλους, μετάθεσις αἰτίας, πιθανὴ ἀπολογία, μήτε μὴν
 δ τὰ κοινὰ, ἃ εἰσι παραγραφικόν, μετάληψις, καὶ ἀντί-
 ληψις, ἀλλὰ διὰ πάντων τούτων προχωρῇ τὰ ¹⁷ τῆς δι-
 αιρέσεως. Χρὴ δὲ εἰδέναι, ὥς αὐτῶν τούτων πάλιν τὰ
 μὲν ἔστι τοῦ διώκοντος, ὥς τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους
 καὶ ἡ μετάληψις, τὰ δὲ τοῦ φεύγοντος, ὥς τὸ παρα-
 10 γραφικόν, ἡ τῶν ἐλέγχων ἀπαιτήσεις, ἡ ἀντίληψις, ἡ
 μετάθεσις τῆς αἰτίας, καὶ ἡ πιθανὴ ἀπολογία, τὰ δὲ
 κοινὰ ἀμφοῖν, ὥς ἡ βούλησις καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ κοι-
 νὴ ποιότης. ἀλλὰ ταῦτα μὲν καὶ διὰ τῶν ἐφεξῆς δια-
 λευκανθεῖη σαφέστερον. Ἰωμεν λοιπὸν καὶ ἐπὶ τὴν ἐκά-
 15 στου τούτων ἐξήγησιν τοῖς τοῦ τεχνικοῦ κατακολουθοῦν-
 τες καὶ ἐπόμενοι ῥήμασιν.

ε'. Ἔστι τὴν ἀληθεστάτην αἰτίαν φάναι τὴν κατὰ
 Ἀρποκρατίωνα περὶ τῆς προταγῆς τοῦ παραγραφικοῦ,
 εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἡ προσθήκη αὐτῷ διημάρτηται. φησὶ
 20 γὰρ τὸ παραγραφικόν τῶν ἄλλων πρωτεύειν κεφάλαιον,
 καθὸ οὐδεὶς, εἰ ἔξόν ¹⁸ αὐτῷ μηδ' εἰς ἀγῶνα καθίστα-
 σθαι τὴν ἀρχὴν, ζητεῖ λόγους τοὺς ἐξαιροῦντας αὐτὸν
 τοῦ ἐγκλήματος· ἔλαβε δὲ τοῦτο ἐκ τῆς ἱστορίας· λέγει
 γὰρ διασκεπτουμένῳ τῷ Περικλεῖ, ¹⁹ ὅπως ἂν δοίη τὸν
 25 τῶν χρημάτων λόγον, ἐπιστάντα Ἀλκιβιάδην ἔτι νέον ὄντα
 φάναι, ὅτι ἐχρῆν, ὦ Περικλεις, σκέψασθαι μᾶλλον περὶ
 τοῦ μὴ δοῦναι ἢ περὶ τοῦ εἰς εὐθύνας σεαυτὸν κατα-
 στήναι.

ς'. Ζητητέον, πῶς ἐπὶ τοῦ παραγραφικοῦ μόνον τὸ
 30 ἔστιν ὅτι προσέθηκεν, ὥς τῶν ἄλλων ἀπάντων ἐν πᾶ-

17 Mon. προχωρεῖται, scriptis προχωρῇ τέ.

18 Mon. εἰ

ἐν, sine εἰ. 19 Pag. 1. Ἡρακλῆδ.

σιν εύρισκομένων καὶ μὴ ἑλλειπόντων ποτέ. φαμέν δὲ τελείου²⁰ ἐξιτάζειν αὐτὸν στοχασμοῦ κεφάλαιον· τοῦ μὲν οὖν παραγραφικοῦ πολλάκις ἑλλείποντος μένει τέλειος ὁ στοχασμός· τῶν δὲ ἄλλων οὐδὲν ἑλλείπειν δύναται· ἀλλὰ πάντα μὲν εύρίσκεται, τεχνίτου δὲ διασκοπεῖν⁵ ποτέροις χρηστέον· ἐπεὶ δὲ ἀρχόμενος ἔλεγε τὸν στοχασμὸν διαιρεῖσθαι, ὅτε πρόσωπα ἔχοι καὶ πράγματα κρινόμενα, ἐζητήσαν τινες, μᾶλλον δὲ ἀντικρὺς ἀπεφάναντο, ἐναντιοῦσθαι τὸν τεχνικὸν ἑαυτῷ· εἰπὼν γάρ, φασιν, ἀνωτέρω ὡς πρᾶγμα οὐ²¹ κρίνεται κατ' αὐτὸν τὸ²² 10 ἐξισάζον μόνον, ἐνταῦθα προσέθιχεν, ὡς ἡνίκα πρόσωπα ἔχοι καὶ πράγματα, εἰδὼς δὴπουθέν τινας καὶ ἑλλειπῶς ἔχοντας τοῖ πράγματος· ἀλλὰ μάλιστα μὲν δύναται τις ἐκδέχεσθαι αὐτὸ ἐπὶ μόνου τοῦ προσώπου. ἔπειτα οὐδὲ αὐτὸς ἀπεφάνετο μηδέποτε ἑλλείπειν τὸ πρᾶγμα. 15 τὸ γοῦν ισάζον ἑλλείπειν οἶεται, ὥστε πρὸς τοῦτο ἀφορῶν εἶπεν, ὅτε πρόσωπα ἔχοι καὶ πράγματα.

ζ. Χρήσιμον οἶμαι πρὸ τῆς τάξεως αὐτῶν διακρί-
ναι, ποῖα μὲν ἐστὶ τὰ τοῦ προσώπου κεφάλαια, ποῖα
δὲ τοῦ πράγματος, καὶ ποῖα κοινὰ προσώπου καὶ πρά- 20
γματος, καὶ αὐτίς, τίνα μὲν τοῦ κατηγοροῦ, τίνα δὲ
τοῦ φεύγοντος, τίνα δὲ κοινὰ τοῦ φεύγοντος καὶ τοῦ
διώκοντος; τοῦτο γὰρ ἡμῖν καὶ εἰς τὴν τάξιν αὐτῶν οὐ
μικρὰ συμβαλεῖται. ἐπὶ τοίνυν τοῦ προσώπου κεφάλαια
τάδε· βούλησις, δύναμις, ποιότης κοινή. τοῦ δὲ πρά- 25
γματος ἐλέγχων ἀπαίτησις, ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, με-
τάθεσις αἰτίας, πιθανὴ ἀπολογία· κοινὰ δὲ ἀμφοῖν τὸ
παραγραφικόν, ἡ ἀντίληψις, ἡ μετάληψις· καὶ ἐστὶ κα-
τὰ τὴν ἑτέραν διαίρεσιν τοῦ μὲν διώκοντος κεφάλαιον τὸ
ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, τούτου γὰρ ἐστὶ μάλιστα· χρῆται 30
μέντοι καὶ ὁ φεύγων αὐτοῖς, ὥστε εἶναι κοινὸν τὸ κε-

20 Mon. φασὶ μὲν τελείας. 21 Mon. εἰ. 22 τὸ Par. 1. om.

φάλαιον. ἡ γοῦν μετάληψις ἰδία μόνως τοῦ κατηγόρου· τοῦ δὲ φεύγοντος τὸ παραγραφικόν, ἡ τῶν ἐλέγχων ἀπαίτησις, ἡ ἀντίληψις, ἡ μετάθεσις τῆς αἰτίας, ἡ πιθανὴ ἀπολογία· κοινὰ δὲ τούτων βούλησις, δύναμις, τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, εἰ καὶ τὰ μάλιστα τῷ πλείονι λόγῳ τοῦ κατηγόρου ὄντα φαίνεται· πρὸς δὲ τούτοις ἡ κοινὴ ποιότης. Λεκτέον δὲ ἤδη καὶ περὶ τῆς τάξεως· τέτακται τοίνυν τὸ παραγραφικόν πρῶτον, δι' ὧν πολλάκις ἔφασκεν λόγων· ἔχει γὰρ ἐκβολὴν τοῦ ἀγῶνος. καὶ ὅσον γε
 10 τὸ ἐπὶ τούτῳ οὐδὲ εἰς ἀγῶνα καθίσταται ὁ φεύγων· ἀπὸ γὰρ ῥτῶν ἰσχυροτάτων ὁ τεχνικὸς ἐπὶ τὰ ἥττον ἰσχυρὰ προέισι· δεύτερον κεφάλαιον ἡ τῶν ἐλέγχων ἀπαίτησις, εἰκότως· τοῦ μὲν γὰρ παραγραφικοῦ ἀσθενέστερον, τῶν δὲ ἄλλων ἰσχυρότερον· εἰ γὰρ καὶ προσήκατο²³ τὸν ἀγῶ-
 15 να, καὶ ἥττον κατὰ τοῦτο γέγονε τοῦ παραγραφικοῦ, ὅμως²⁴ οὐπω παντελῶς καθῆκεν ἑαυτὸν ὁ φεύγων εἰς τὴν περὶ τοῦ πράγματος ζήτησιν, ἀλλ' ὥσπερ δικαστοῦ τινος τρόπον ἐπέχων ἐλέγχους ἀπαιτεῖ· τρίτον καὶ τέταρτον ἡ βούλησις καὶ ἡ δύναμις. ταῦτα γὰρ συστατικὰ
 20 τοῦ προσώπου καθίστηκεν· δεῖ δὲ τὰ τοῦ²⁵ προσώπου πρὸ τῶν συστατικῶν εἶναι τοῦ πράγματος, ἐπὶ καὶ πρότερον τὸ πρᾶττον τοῦ πραττομένου· ὅτι δὲ ἡ βούλησις εὐλόγως πρὸ τῆς δυνάμεως τέτακται, παντὶ καταφανές· ἀρχὴ γὰρ ἡμῖν πάντων τῶν πραγμάτων ἡ βούλησις· τέτακται δὲ
 25 μετὰ τὴν βούλησιν καὶ τὴν δυνάμιν τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, καὶ ζητήσκειν ἂν τις, πῶς οὐ τὴν πρώτην ἔλαβε τάξιν κατ' αὐτὸ δηλαδὴ τὸ ὄνομα; καλεῖται γὰρ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ὅτι ἄνωθεν καὶ ἐξ ἐκείνου, ἐξ οὗ ἂν ἄρχηται τὰ ζητήματα, λαμβάνεται ἄχρι τῶν τελευταίων,
 30 τουτέστιν αὐτῆς τῆς κρίσεως· καὶ δι' αὐτῶν αἱ ἀποδείξεις προΐασιν· ἔδει οὖν τὴν πρώτην ἀπειληγέναι τάξιν

τὸ

23 Mon. προσήκοντα. Pat. 3. καὶ om.
 25 τοῦ Mon. om. inserui ex conj.

24 Mon. ὁ μὲν.

τὸ κεφάλαιον· ῥητέον δὲ, ὡς ὁμολογουμένως τοῦ παρα-
γραφικοῦ καὶ τῆς τῶν ἐλέγχων ἀπαιτήσεως ἔλαττον ὀρα-
ται, καθὸ τοῦτο μὲν ἀποδεικτικόν ἐστι τοῦ πράγματος,
ἐκείνων δὲ τὸ μὲν οὐδὲ προσίσταται τὸν ἀγῶνα, τὸ δὲ, ^{25*}
τουτέστιν ἢ τῶν ἐλέγχων ἀπαίτησις, εἰ καὶ παρεδέξατο δ
τὸν ἀγῶνα, οὐχ οὕτω παντελῶς προσήκατο, ὥστε καὶ
εἰς ἀπόδειξιν στήναι, ἀλλὰ δικαστοῦ τρόπον προστάττει
τῷ κατηγορῷ παράγειν ἐλέγχους· τοῦ μὲν οὖν παραγρα-
φικοῦ καὶ τῆς τῶν ἐλέγχων ἀπαιτήσεως οὕτως ἦττον τὰ
ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους· ἀλλὰ μὴν ὅτι καὶ τῆς βουλή- 10
σιως καὶ τῆς δυνάμειως εὐλόγως μετατέτακται σαφές· τὰ
μὲν γὰρ τοῦ προσώπου ἐστὶ συστατικά, τὰ δὲ τοῦ πρά-
γματος· δεῖ δὲ, ὡς ἔφαμεν, πρῶτον εἶναι τὸ ποιοῦν τοῦ
πραττομένου· ἔκτον κεφάλαιον ἢ ἀντίληψις, κατὰ τὸν
διώκοντα τὴν τῶν κεφαλαίων τάξιν ποιησαμένου τοῦ 15
τεχνικοῦ· ὁ μὲν γὰρ διώκων μετὰ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέ-
λους χρήται τῷ ἀντιληπτικῷ, ἵνα μετὰ τὰς οἰκείας ἀπο-
δείξεις ἐπενεγκὼν τὸ τοῦ φεύγοντος ἀντιληπτικὸν τυ-
ραννικὸν αὐτοῦ δείξῃ ²⁶ τὸ φρόνημα· ὁ δὲ φεύγων τοῦ-
το αὐτὸ δὴ, τὸ τυραννικὸν εἶναι δοκεῖν, φυλαττόμενος 20
μετὰ τὴν μετάθεσιν τῆς αἰτίας καὶ τὴν πιθανὴν ἀπολογίαν
τάττει τὸ ἀντιληπτικόν· μετὰ δὲ τὸ ἀντιληπτικὸν ἢ με-
τάληψις· αἰεὶ γὰρ πρὸς τὸ ἀντιληπτικὸν φέρεται τὸ με-
ταληπτικόν· δι' ἀλλήλων γὰρ λύεται τὰ κεφάλαια· ἐχρή-
σατο δὲ τοῖς ὀνόμασι τῶν στάσεων ἀντὶ τῶν κεφαλαί- 25
ων, εἰπὼν ἀντίληψις καὶ μετάληψις· ἢ μὲν γὰρ στάσις
καλεῖται ἀντίληψις, ἀντιληπτικὸν δὲ τὸ κεφάλαιον· ὁγ-
δόην ἔχει τάξιν ἢ μετάθεσις τῆς αἰτίας ²⁷ κατὰ τὸν

25* τὸ δὲ τουτέστιν — — παρεδέξατο τὸν ἀγῶνα Mon. om.,
recepti ex Parr. 26 Par. 1. ἀποδείξῃ αὐτοῦ τὸ φρ. 27 Sch.
min. τοῦτο καὶ χρῶμα λέγεται· μετὰ τὴν ἀντίληψιν δὲ, ὃ ἐστὶ τὴν
ἐξουσίαν, τὴν αἰτίαν ἐπήνεγκε τῆς πράξεως, οὐδεὶς γὰρ τῇ ἐξουσίᾳ
θαφθήσας, ταύτην παρὰ τὴν αἰτίαν τῆς πράξεως προτάττει τῆς ἐξ-
Rhetor. VII.

κατηγορον· καὶ ἡ αἰτία ἐρῆται, ἡ μὲν γὰρ ἀντίληψις
 μετὰ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους τάττεται, ἵνα τυραννι-
 κὸν δείξῃ τὸν φεύγοντα, ἡ δὲ μετάληψις οὐ δύναται
 χωρισθῆναι ἀπὸ τῆς ἀντίληψεως· ὁγδόη οὖν εἰκότως ἡ
 5 μετὰθεσις τῆς αἰτίας· ἐννατὸν κεφάλαιον πιθανὴ ἀπο-
 λογία μετὰ τὴν μετὰθεσιν τῆς αἰτίας τεταγμένη· ἡ μὲν
 γὰρ αἰτίαν ἔχει τοῦ πεπραγμένου, ἡ δὲ ἀναιρέσις τῆς
 ἀντεισφερομένης αἰτίας ἐκ περιτροπῆς τοῦναντίον εἰσ-
 ἀγει· ἀρνεῖται γὰρ τὸ ὅλως πεπραχθαι· μείζον δὲ τὸ
 10 πραχθῆναι τοῦ μὴ πραχθέντος.

ἡ Κοινὴ ἐστὶν αὕτη ²⁸ πασῶν τῶν στάσεων· τῶν ἐπι-
 λόγων γὰρ ἐστὶν· αὕτη μὲν ἡ τάξις τῶν τοῦ στοχασμοῦ
 κεφαλαίων· εἰς δ' ὁμοῦ θ'. ἡ γὰρ ποιότης κοινὴ· τού-
 των δὲ τὰ μὲν ἀπὸ τοῦ προσώπου κρίνεται, ὡς βούλησις
 15 καὶ δύναμις, τὰ δὲ ἀπὸ τῆς τῶν πραγμάτων ποιότητος,
 ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ἀντίληψις εἰ ἐμπίπτει, μετάλη-
 ψις, χρῶμα, πιθανὴ ἀπολογία, τὰ δὲ ἐξωθεν ἐμφαίνε-
 ται· παραγραφικὸν, καὶ ἐλέγχων ἀπαίτησις, ἅπερ κοινὰ
 ἐστὶ τοῦ τε προσώπου καὶ τοῦ πράγματος· τούτων δὲ
 20 πάλιν τοῦ κατηγοροῦ μὲν ἐστὶ δύο, ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέ-
 λους, μετάληψις· τοῦ δὲ φεύγοντος πένητος, παραγρα-
 φικὸν, ἐλέγχων ἀπαίτησις, ἀντίληψις, χρῶμα, πιθανὴ
 ἀπολογία· κοινὸν δὲ βούλησις καὶ δύναμις· τὸν κατὰ
 φύσιν δὲ ὁ Ἐρμογένης διαιρεῖ στοχασμόν· τοῦ ²⁹ γὰρ
 25 κατὰ τέχνην ἑτέρα διαίρεσις, ὡς πρὸς τὴν ὕλην τὴν ἐμ-
 πίπτουσαν· ἡ γὰρ τέχνη διδάσκαλος ὡς πρὸς τὴν ὕλην,
 τί μὲν λεπτέον, τί δὲ σιωπητέον· καὶ τί μὲν ἐμπίπτει,
 τί δὲ οὐκ ἐμπίπτει.

θ'. Τὸ μὲν οὖν κεφάλαιον ³⁰ κοινὸν προσώπου καὶ

οὐσίας. 28 sc. ποιότης κοινὴ. Sch. min. τελευταία τέτακται,
 οὐ γὰρ ὁμολόγηται, ἀλλὰ πιθανότης ἐστὶν, εἰ καὶ ἀντιστρέφειν δο-
 κῇ τὸν ἀγῶνα. 29 Mon. τῆς γὰρ κ. τ. ἑτέρας. 30 sc. τὸ
 παραγραφικόν. Sch. min. τρία ζητεῖται ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου· τίς

πράγματος· ὅτε μὲν γάρ τις ἀπὸ τῆς προσωπικῆς ποιότητος παραγράφει, ὡς οἱ δέκα νέοι, ἕκαστος αὐτῶν ἰδίᾳ κρίνεσθαι ἄξιων, διὰ τὴν ἐμφαινομένην παρ' ἑκάστω ποιότητα, καὶ ὁ τρισαριστέυς ἀπὸ τοῦ τῶν πολέμιων προσώπου παραγραφόμενος, ὅτε δὲ ἀπὸ τοῦ πράγμα- 5 τος, ὡς ὁ ἄσωτος ἄξιων δεικνύναι πρότερον, εἰ ἀνῆρηται ὁ πατήρ, καὶ ἡ τοῦ δειλοῦ γυνὴ παραγραφομένη διὰ τὸ τοῦ πράγματος μεταχρόνιον· προβάλλεται δὲ ἀπὸ τοῦ φεύγοντος τὸ τοιοῦτον κεφάλαιον, ἐπεὶ καὶ ἴδιον αὐτοῦ ἐστι· διὸ καὶ ἀπορῆσαι ἄξιον, πῶς ἐπὶ τοῦ στοχα- 10 σμοῦ προέταξεν ὁ τεχνικὸς τὸ τοῦ φεύγοντος κεφάλαιον οὐκ ἔχοντος ἀνάγκην ἀπολογεῖσθαι, εἰ μὴ ὁ διώκων πρότερος ἐνοχλήσοι, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων δαίνυται στάσεων πρότερος ὁ διώκων τῇ προβολῇ χρώμενος· καὶ οὕτως ἀκολούθως τὸ ἀπὸ τοῦ διωκομένου κεφάλαιον εἰσ- 13 αγόμενον, καὶ ἐφεξῆς τὰ λοιπά· ἔστιν οὖν εἰπεῖν, ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων στάσεων φανεροῦ ὄντος τοῦ κρινόμενου, καὶ μόνης τῆς ποιότητος ἐξεταζομένης, θαρρόντως ὁ διώκων τῇ προβολῇ κέχρηται, ἥτις ἐστὶν αὐτὸ τὸ κρι- νόμενον, ὡς ἐπὶ τοῦ μεμοιχευκότος εὐνούχου τὸ ἀμάρ- 20 τημα δηλόν· καὶ οὐ βαρὺς δοκαῖ λέγων ὁ διώκων, ὅτι μεμοίχευκας· καὶ ἐπὶ τοῦ τὰ ναυάγια γράψαντος καὶ ὅτι μὴ καταίρουσι τὰ πλοῖα κρινόμενου φανερόν τὸ ἔγκλημα· καὶ οὐ θροῇσει λέγων ³¹ ὁ κατήγορος, ὅτι δημοσίᾳ ἡδίκηκας, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως· ἐπὶ δὲ τοῦ 25 στοχασμοῦ, ἐπεὶ τὸ κρινόμενον ἄδηλον, καὶ ἀπὸ μόνων τῶν σημείων ἡ κρίσις γίνεται, οὐ δύναται τὸ ἀφανὲς ὡς φανερόν προβάλλεσθαι ὁ διώκων, καὶ τὸν νεκρῷ σώματι παριστάμενον λέγειν, ὅτι πεφόνευκας, ἀδήλου τοῦ φόνου τυγχάνοντος, ἀλλὰ τῇ διηγῆσει μόνῃ τῶν σημείων 30 ἄρχομενος, ἀφείδς τὴν προβολὴν τὴν ὅτι πεφόνευκας·

ἡ φύσις τοῦ ζητουμένου, πῶς αὐτῷ χρησίμει, τίς ἡ τάξις αὐτοῦ.
31 Mon. λέγει.

τοῦτο γὰρ ἐπὶ πάντων ἡ προβολή, τὸ λέγειν αὐτὸ τὸ
 ἁμάρτημα καὶ ἐπισείειν τῷ κατηγορουμένῳ τὸ ἔγκλημα·
 ἀφίεις οὖν τοῦτο ἐπὶ τοῦ στοχασμοῦ ὁ διώκων μετὰ τὴν
 τῶν σημείων διήγησιν ἐπὶ τὴν λύσιν τῆς παραγραφῆς,
 5 εἰ ἐμπίπτοι, χωρεῖ, καὶ τῆς τῶν ἐλέγχων ἀπαιτήσεως·
 εἴθ' οὕτως ἐπὶ τὰ κοινὰ κεφάλαια, τὴν βούλησιν καὶ τὴν
 δύναμιν, καὶ ἀκολούθως ἐπὶ τὸ μόνως ἴδιον κεφάλαιον
 τοῦ κατηγοροῦ, τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ἐν μὲν τῇ
 διηγῆσει πλατύτερον καὶ ὑφειμένως λεγόμενα, ἐν δὲ τῇ
 10 προβολῇ ἀθρόον καὶ μετὰ κατασκευῆς εἰσαγόμενα, ἥτις,
 λέγω δὴ ἡ προβολή, ἐπὶ τοῦ στοχασμοῦ διὰ τὰς εἰρημέ-
 νας αἰτίας ἐκλείπεται, μετὰ δὲ τὴν τῶν κεφαλαίων τοῦ
 ἀναγομένου ἀνάλυσιν τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἀντὶ
 ταύτης ὑπὸ τοῦ κατηγοροῦ εἰσάγεται, κατατρέχοντας ἐν
 15 αὐτοῖς τοῦ ἀναγομένου σφοδρότερον, ἅτε τὰ ἀντικείμενα
 λύσαντος καὶ θαυράλεώτερον τούτου καταδιώκοντος. Διὰ
 δὴ τὰς τοιαύτας αἰτίας ἡ προβολή ἐπὶ τοῦ στοχασμοῦ
 ἐπιλέλοιπε καὶ τὸ τοῦ ἀναγομένου κεφάλαιον τὸ παρα-
 γραφικὸν προσάγεται ὑπὸ μὲν τοῦ κατηγοροῦ λυόμενον,
 20 ὑπὸ δὲ τοῦ κατηγορουμένου σθενούμενον καὶ κατασκευ-
 αζόμενον· εἰσάγεται δὲ κατὰ τέσσαρας τρόπους, οὓς ὁ
 τεχνικὸς τοῖς παραδείγμασιν ἐσαφήνισεν, ὧν ἐκλειπόν-
 των³² καὶ τὸ παραγραφικὸν ἐπιλέλοιπε· διὰ ταῦτα, φησὶν,
 „παραγραφικῶς ἔστιν ὅτε“ ὡς περ ἐκλείλοιπε τούτων τῶν
 25 τρόπων³³ ἐπιλειποτότων, οὕτως ὑπερῆυξται πάλιν, καὶ
 εἰς τελείαν στάσιν ἐκ κεφαλαίου³⁴ μετάζεται, εἰ ἀπὸ
 ῥητοῦ τινος γίνοιτο, ἐπάγει οἷν.

ι. Ἀρχεται ἀπὸ τοῦ παραγραφικοῦ, καὶ εἰπὼν ὅς
 οὐ τῶν αἰεὶ ἐμπιπτόντων εἴη τὸ³⁵ κεφάλαιον, οὐ μέχρη

32 Mon. et Parr. ἐκλειπουσῶν. in Par. 2. correctum: ἐκλει-
 πόντων. 33 Mon. τῶν τούτου omisso τρόπων. Par. 2. τῶν τού-
 του τρόπων. Par. 1. τούτων τῶν τρ.

34 Par. 2. Mon. ἐν κε-
 φαλαίῳ. Par. 1. ἐκ κεφαλαίου. 35 εἴη τὸ κεφάλαιον — — — †

τούτου ἔσται, ἀλλὰ καὶ τελείαν ποιούμενος τὴν διδασκα-
 λίαν προσέθηκε καθολικὰς μεθόδους, δι' ἃς ἐπιγνωσό-
 μεθα, πότε ἐμπίπτει καὶ πότε ἑλλεῖπει, καὶ παραδίδω-
 σιν ἡμῖν ὃ τρόπους, καθ' οὓς παραλαμβάνεται μόνους·
 ἢ ³⁶ γὰρ ἀπὸ τοῦ λείποντος, φησὶν, ἐμπίπτει, ὥς ἐπὶ τοῦ-
 δε τοῦ παραδείγματος, ἀσώτου πατὴρ ἀφανὴς γέγονε
 καὶ φόνου φεύγει, κατὰ γὰρ τὸ λείπον ἐνταῦθα τὸ πα-
 ραγραφικὸν ἐγένετο· λείπει δὲ τὸ καθεστάναι ἀφανῇ
 τὸν ἀνηρημένον, πρότερον γὰρ ἀξιῶσι ὁ φεύγων δει-
 χθῆναι τὸν φόνον, ³⁷ εἶθ' οὕτως κρίνεσθαι, ἢ ἀπὸ τοῦ 10
 ὑπερβάλλοντος, ὅταν πλέον τι συνάπτηται τῇ τοῦ κρι-
 νομένου ὑποθέσει ἐκ τῆς πράγματος περιστάσεως· οἷον
 δέκα νέοι συνώμοσαν μὴ γῆμαι, καὶ κρίνονται κακοῦ
 βίου· τούτων γὰρ ἕκαστος τὸ μὲν ἅμα κριθῆναι παραι-
 τήσεται, ἰδίᾳ δὲ ἀξιῶσι εὐθύνεσθαι· ἢ ὅταν ἐφ' οἷς 15
 ἕτεροι πιποιήκασιν κρινώμεθα· οἷον στρατηγοῦ εἰκόνα
 ἔστησαν οἱ πολέμιοι, καὶ κρίνεται προδοσίας· ἐνταῦθα
 γὰρ παραγραφικῶς χρήσεται, φάσκων, μὴ ὀφείλιν ἐφ'
 οἷς οἱ πολέμιοι ἔπραξαν, κρίνεσθαι· ἢ κατὰ χρόνον,
 ὅταν πολλοῖς ὕστερον χρόνοις ἐπὶ τὴν κατηγορίαν ἀπην- 20
 τηκῶς τις φαίνεται, οἷον, δειλοῦ παιῆς ἡρίστευσε καὶ τὴν
 γυναῖκα κρίνει μοιχείας· παρ' αὐτὰ γὰρ φαίη ἂν χρη-
 ναι κατηγορεῖσθαι, μὴ νῦν τοσοῦτον ὕστερον χρόνον. ³⁸

ἐπιγνωσόμεθα, πότε ἐμπίπτει Mon. om., recepi ex Parr. 36

Mon. ii. 37 Sch. min. Λεῖπει γὰρ ὁ φόνος, καὶ ἐρεῖ ὁ ἄσω-
 τος, δείξον ἡμῖν ἀνηρημένον τὸν πατέρα, καὶ τότε κρίνομαι φόνον.
 Ποσαχῶς γίνεται ἡ ἄγνοια; τριχῶς, ἐκ τοῦ μὴ παρῖναι, ἐκ τοῦ
 μικρὸν εἶναι, ἐξ ἀπραγμοσύνης. Ἄνω δι' ἐνὸς κώλου 'ὁ Δημοσθέ-
 της κωλύει, ἐν οἷς φησιν [pro cor. p. 232.] „ὅτι [Dem. ἔστιν ὁ-
 πον] σὺ παρὼν τηλικαύτην πρᾶξιν ἤλικην νῦν ἐτραγῶδεις.“ διὰ
 μὲν τοῦ „ὅπον σὺ παρὼν“ τὸ μὴ παρῖναι ἀνελών, διὰ δὲ τοῦ „τη-
 λικαύτην“ τὸ μὴ μικρὸν εἶναι τὸ εἰργασμένον, διὰ δὲ τοῦ „ἤλικην
 νῦν ἐτραγῶδεις“ τὸ μὴ ἀπράγμωτα εἶναι. 38 Mon. Par. 2. το-

ια. Ὡς μὲν ἀπλῶς εἰπεῖν τὸ παραγραφικὸν γίνεται
 ἐκ ³⁹ τῶν περιστάτικων, οἷον προσάπου καὶ πράγμα-
 τος, χρόνου, τόπου, αἰτίας, τρόπου, ὡς δ' αὐτὸς φησιν
 κατὰ τρόπους δ'. ἀλλ' εἰ καὶ τέσσαρας ἀπαριθμεῖται,
 β τρεῖς εἰσι τῇ ἀληθείᾳ· τὸ τοῦ ἀσώτου γὰρ ἀπὸ τοῦ πρά-
 γματός ἐστι· ζητεῖται γὰρ, εἰ ἀνήρηται ὁ πατήρ· τὸ
 δέ γε τοῦ ⁴⁰ τρισαριστίως καὶ τῶν δέκα νέων ἀπὸ τοῦ
 προσάπου καὶ τοῦ δειλοῦ ἀπὸ τοῦ χρόνου· διὰ τῶν πε-
 ριστάτικων δὲ γίνεται τὸ παραγραφικόν, καὶ ὅτε μὴ ἐκ
 10 τούτων ἔχομεν διαβαλεῖν τὴν κατηγορίαν, ἐκλείπει.

ιβ. Ἐρεῖ γὰρ ἕκαστος αἰτῶν, ὅτι οὐχ ὁμοῦ πάντας
 ἔδει κρίνειν, ἀλλ' ἀνὰ μέρος· ἀντέστησαν δὲ τινες ἐπὶ
 τούτῳ, ὡς οὐκ ἔχει τὸ παραγραφικὸν χώραν· εἰ γὰρ
 καὶ τὰ μάλιστα οἱ δέκα νέοι πληθὸς εἰσιν, ἀλλ' οὖν γε
 15 μίαν ἔχουσι ⁴¹ ποιότητα τοῦ ἀόριστον εἶναι, καὶ φασιν,
 ὅτι τότε τὸ παραγραφικόν τὸ ἀπὸ τοῦ ὑπερβάλλοντος
 θεῖλαι ἐμπίπτειν, ὅταν διάφοροι τῶν πολλῶν αἰ γνῶμαι,
 ἔαν δὲ μία ἡ ποιότης ἢ ῥητόρων ἢ νέων, οὐκ ἔχει χώ-
 ραν τὸ κεφάλαιον· ἐπὶ γοῦν τούτου διὰ τὰ ἀόριστον εἶ-
 20 ναι τὴν ποιότητα οὐ συνίσταται τὸ παραγραφικόν· ἐπὶ
 δὲ τῶν δέκα στρατηγῶν τῶν μὴ ἀνελομένων τὰ νανάγια
 συνίσταται· ἕκαστος γὰρ διαφόρους ἐρεῖ τοῦ μὴ ἀνελέ-
 σθαι τὰ νανάγια τὰς αἰτίας· ὁ μὲν γὰρ τις αὐτῶν ἐπὶ
 τῆς συμβολῆς ⁴² ἐτέτακτο, ὁ δὲ ἐπὶ τῆς φρουρᾶς, ὁ δὲ
 25 ἐπὶ τῆς ἀναιρέσεως τῶν νεκρῶν.

ιγ. Οὐκέτι, φησὶ, κεφάλαιον οὐδὲ μέρος τοῦ στο-
 χασμοῦ· ἀλλ' ἀπηρητισμένη στάσις ἐστὶ καὶ παραγραφὴ
 τελεία· ἦν δὴ καὶ μετάληψιν προσηγόρευσεν, ὅπνῃκα
 ῥητοῦ τινος ἐπιλάβοιτο· καὶ πολὺ τῆνικαῦτα τὸ ἰσχυ-
 30 ρὸν ἀποφέρεται.

σοῦτοις ἴστ. χρόνοις. Par. 1. τοσοῦτον ἴστ. χρόνον. 39 Par. 1.
 ἀπό. 40 Mon. τὸ δέ γε τρισαριστία. 41 Par. ἔχει. 42
 Par. συμβολῆς.

ιδ'. Τὴν διαφορὰν τῆς παραγραφῆς ⁴³ καὶ τοῦ παραγραφικοῦ διὰ τούτου δηλοῖ, ὅτι ἡ μὲν ὅλον ἐκβάλλει τὸν ἀγῶνα, τὸ δὲ μέρος τι τῶν περὶ τὸ πρᾶγμα αἰτιᾶται· καθὼ μὲν γὰρ διαβάλλει τὴν κατηγορίαν, ὡφέλιμόν ἐστι, καθὼ δὲ ὅλως δοκεῖ παραγράφισθαι, καθαιρετικόν ἐστι τῶν ἀξιωματῶν· κατὰ ταῦτα δὲ διαφέρει τὸ παραγραφικὸν τῆς παραγραφῆς, ὅτι ἡ μὲν στάσις, τὸ δὲ κεφάλαιον· καὶ ἡ μὲν νόμον ἔχει, τὸ δὲ οὐ· καὶ ὁ μὲν ἐκβάλλει τὸν ἀγῶνα, τὸ δὲ διαβάλλει· καὶ τὸ μὲν κατὰ τοὺς εἰρημένους γίνεται τρόπους, ἡ δὲ δι' ἑτέρων γίνεται ¹⁰ θεωρημάτων· ἐστὶ δὲ τὰ παριπόμμενα τῷ παραγραφικῷ τοσαῦτα· πρῶτον, ὅτι τῶν οὐκ αἰεὶ ἐπιπιπτόντων ἐστὶ· δεύτερον, κατὰ πόσους τρόπους ἐπιγινώσκειται· τρίτον, τίνα διαφορὰν πρὸς τὴν παραγραφὴν ἔχει, τέταρτον, τί δύναται ἐν τῷ λόγῳ, ὅτι διαβολὴν μόνην τοῦ ἀγῶνος ¹⁵ ἐργάζεται· πέμπτον, ὅτι τῶν ἀξιωματῶν ἐστὶ καθαιρετικόν, ὡς ἀπτόμενον τῆς τῶν προσώπων ὑπολήψεως, ὡς ⁴⁴ ἐὰν κρίνηται τυραννίδος ἐπιθίσειως Περικλῆς καὶ παραγράφῃται, ἢ Δημοσθένους παραπρεσβείας.

ιε'. Ἢδη μὲν εἴρηται καὶ ἐπὶ τῆς διαιρετικῆς μεθό- ²⁰ δου τῶν στάσεων περὶ τοῦ τοιούτου προβλήματος, ὅτι τε παραγραφὴ τελεία ἐστὶ καὶ ⁴⁵ στάσις ἡ λεγομένη μετέληψις ἔγγραφος· καὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς δὲ ῥηθῆσεται, ἡνίκα ἐν τῷ περὶ διαιρέσεως τῶν κεφαλαίων τῆς μεταλήψεως τόπῳ γενώμεθα· νῦν δὲ τοσοῦτον τῷ τεχνικῷ ²⁵ περὶ τούτου διείληπται, ὅσον παραστήσαι διαφορὰν παραγραφῆς κεφαλαίων καὶ στάσεων, καὶ ὅτι ἡ μὲν στά-

⁴³ Sch. min. ἡ γὰρ παραγραφὴ ἀπὸ νόμου τὴν ἰσχὺν ἔχουσα τὴν εὐθυδικίαν ἐκβάλλει· τὸ μὲντοι παραγραφικὸν ἐκ τῶν περιστατικῶν λαμβάνεται· εἰ δὲ καὶ ἡ μετέληψις ἐκ τούτων, ἀλλ' ἐκείνη μὲν ἐκ τοῦ κατηγοροῦ, τοῦτο δὲ αἰεὶ τῷ φεύγοντι συγκτελήσεται.

⁴⁴ ὡς Mon. om. Par. 1. post ἐὰν δὲ ponit. ⁴⁵ Mon. ἐστὶν ἡ στάσις.

σις ἀπὸ ῥήτου ἐστι καὶ τελεία ὑπάρχει παραγραφῇ, τὸ
 δὲ κεφάλαιον οὐκ ἀπὸ ῥήτου ἀλλὰ ψιλῶς εἰσάγεται, ὅσον
 διηγεῖσθαι τὸν ἀγῶνα, καὶ καθελεῖν ποσῶς τὸ φρόνημα
 τοῦ ἐνάγοντος· ἡ μὲν οὖν φύσις τῶν κεφαλαίων τοιαύ-
 5 τη· ἐπεξηργάζεται δὲ αὐτό τε τοῦτο καὶ τὰ λοιπὰ τῶν
 κεφαλαίων, καὶ οὐ τοῦ στοχασμοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν
 λοιπῶν στάσεων ἐπιχειρήμασιν, ἐργασίαις, ἐνθυμημασιν,
 ἐπενθυμημασι, πλαστοῖς, περὶ ὧν ἐν τῷ περὶ εὐρέσεων
 βιβλίῳ ὁ Ἑρμογένης ἡμῖν διαλέγεται· ἐνταυθοῖ δὲ περὶ
 10 μόνης ἡμῖν τῆς τούτων διέξεισι φύσεως· εἰ δὲ δεῖ τι καὶ
 περὶ τῆς ἐξεργασίας αὐτῶν κἀνταῦθα μικρὸν ἀπομνημο-
 νεύσαι, ὅσον πρὸς ἐνδειξιν ἐπὶ τοῦ παραγραφικοῦ, φέ-
 ρε περὶ αὐτῶν διαλάβωμεν· τὰ μὲν οὖν ἐπιχειρήματα
 ἀπὸ τῶν ἐξ περιστατικῶν λαμβάνονται, προσώπου, πρά-
 15 γματος, τόπου, τρόπου, χρόνου τε καὶ αἰτίας· ἀπὸ μὲν
 τοῦ προσώπου, οἷον ὡς ἐπὶ τοῦ τρισαριστέως, οὗ εἰκό-
 να ἔστησαν οἱ πολέμιοι, καὶ προδοσίας φεύγοντος, ὅτι
 οὐ δώσω λόγον, ἐφ' οἷς ἕτεροι πεποιήκασιν· οὐ γὰρ δεῖ
 ἐξ ὧν ἄλλοι πράττουσιν εὐθύνας ὑπέχειν, οὐδ' εἰ προσ-
 20 ἦκοντες⁴⁶ εἶεν γένει, μῆτι γε δὴ πολέμιοι καὶ μηδὲν προσ-
 ἦκοντες· ἕκαστος γὰρ ἐκ τῶν οἰκείων, οὐκ ἐξ ὧν ἕτεροί
 τινες ἐνδείξαντο, κρίνεται· καὶ ἀπλῶς ὅσα ἐρεῖν δυνα-
 τὸν τῇ φύσει χρώμενον ἀπὸ τοῦ πράγματος, ὅτι οὐδὲ⁴⁷
 ἐπὶ τοῖς τυχοῦσι πράγμασι κατηγορεῖσθαι εἰκός· τοῦτο
 25 γὰρ συκοφαντίας ἴδιον, τὸ ἐξ εἰκότων καὶ σημείων καὶ
 τῶν τυχόντων τεκμηρίων πλάττειν ἀδεῶς τὰς κατηγορίας
 ἐθέλειν· οὐ γὰρ⁴⁸ εἰκόνα ἔστησαν ἐμὴν οἱ πολέμιοι τὴν
 ἀνδρείαν θαυμάζοντες, τοὺς οἰκείους πρὸς ζῆλον θήγον-
 τες, ἢ καὶ ὑμᾶς⁴⁹ εἰς τὸ κατ' ἐμοῦ τι φαῦλον ὑπονοῇ-
 30 σαι διανοοῦμενοι, οὐ τοῦτο σκοπεῖν δεῖ, ἀλλ' εἰ δώροις
 ἐμὲ παρέφθιραν· εἰ τὰ ἀνέκφορα αὐτοῖς ἐγὼ τῆς πό-

46 Mon. οὐδέ.

47 Par. 1. οὐ δεῖ.

48 Par. εἰ εἰκόνα.

49 Mon. ἡμᾶς εἰς τὸν κατ' ἐμοῦ τ, φ. ὕ. διανοοῦμενος.

λεως ἐξεκάλυφα, εἴ τι τοιοῦτον κατηγορεῖν τις ἔχοι, τοῦ-
 το εἰς μέσον κινεῖτω· εἰ δὲ στήλην ἀνῆγειραν τὰς ἀρι-
 στείας θαυμάζοντες, καὶ τὴν πόλιν θαυμάζειν, οὐκ ἐγ-
 καλεῖν δεῖ, χροτεῖν, οὐ κατηγορεῖν, ὅτι καὶ παρὰ πολε-
 μίων θαυμαστός ὁ ὑμέτερος⁵⁰ ἀριστεύς· αἰδέσθαι γὰρ ἀν- 5
 δρὸς ἀρετὴν⁵¹ εἴωθεν καὶ πολέμιος·⁵² ἀπὸ δὲ τοῦ τόπου,
 ὅτι καὶ παρὰ τῇ πόλει μᾶλλον τῶν Ἀθηνῶν οὐ χρή προχεί-
 ρως οὕτω καὶ ἐτοιμῶς κατηγορεῖν, ἐνθα πολὺ τὰ κριβές, ἐν-
 θα πολὺ τὸ φιλάληθες καὶ τὸ συκοφαντεῖν ἐκποδῶν· καὶ
 τούτοις τὴν πόλιν καὶ τοῖς τοιούτοις ἐγκωμιάσει· ἀπὸ τοῦ 10
 τρόπου, εἰ ἐμπίπτει, οἷον ὅτι οὐ δεῖ οὕτως οὐδὲ τὸν τρό-
 πον τοῦτον κατηγορεῖν· οὐδὲ γὰρ πάντα ἐν πᾶσιν ἐμ-
 πίπτειν δύνатаι, καὶ ὅταν ἐμπίπτῃ, οὐ πᾶσι πάντως χρη-
 στέον, ἀλλὰ τοῖς λυσίτελειν δυναμένοις· ἀπὸ τοῦ καιροῦ,
 ὅτι οὐ νῦν ἐν ἀπράκτοις καὶ ἐορτασίμοις ἡμέραις καὶ 15
 τοῖς νόμοις κεκωλυμέναις, ὅτι εἰρήνης καὶ θυμηδίας καὶ
 εὐφροσύνης καιρὸς, ὅτι φιλοφροσύνης καὶ δεξιᾶσεως, ἣ
 ὅτι οὐ νῦν ἐν θύρους καιρῷ καὶ συλλογῇ τῶν καρπῶν,
 ὅτε περὶ τὰ καίρια καὶ ἀναγκαῖα ἢ σπουδὴ καὶ τὰ τὸν
 βίον καὶ τὴν ζωὴν τὴν ἀνθρωπίνην συνέχοντα,⁵³ οἱ δὲ 20
 τηνικαῦτα πρὸς διαβολὰς καὶ συκοφαντίας καὶ κατηγο-
 ρίας ὁρμᾶν, καὶ ἀπλῶς ὅσα εἰπεῖν ἐγχεῖν· ἡ δὲ αἰτία
 ἐν τούτοις ἅπασιν ἀναφαίνεται, οἷον ὅτι οὐ δεῖ ἀφ' ὧν
 ἕτεροι, ἵνα μὴ τοῖς πᾶσι πάντες ἐνθύνας ὑπέχωσιν· οὐ
 δεῖ ἀπὸ τοιούτων σημείων, ἵνα μὴ πάντες μάθοιεν ἐκ 25
 τῶν τοιούτων κατηγορεῖν· οὐ δεῖ ἐν Ἀθήναις, ἵνα μὴ
 πονηρὸν ὄνομα φιλοσυκοφαντίας τοιαῦδε πόλει προστριβῇ·
 οὐ τοιόνδε δεῖ τὸν τρόπον κατηγορεῖν, ἵνα μὴ ἀσχημο-
 νᾶμεν καὶ ἀναιδεύεσθαι διδασθῶμεν· καὶ ἐν τῷδε οὐ χρή
 τῷ καιρῷ, ἵνα μὴ ἀσεβεῖν δόξωμεν, ἵνα μὴ ἐν ἐνδείᾳ κα- 30

50 Par. 1. ἡμέτερος. 51 Mon. ἐγγρὸς εἴωθεν ἀρετὴν. 52

Par. 1. pergit: ἀληθὺς καὶ τὸ συκοφαντεῖν ἐκ ποδ. omissis inter-
 jectis. 53 Par. 1. παρίχοντα.

ταστῇ τὰ ἡμέτερα· καὶ πολλά ἐστι λέγειν, ἃ νῦν παρ-
 εῖται, ὅτι μὴ μελέτη ἀλλὰ τεχνολογία ἡμῖν τὸ προκεί-
 μενον· ἐπιχειρεῖν μὲν οὖν ἐντεῦθεν ἐστίν· αἱ δὲ ἐργα-
 σίαι λαμβάνονται ἀπὸ παραβολῆς, ἀπὸ παραδείγμα-
 5 τος, καὶ ταῦτα ἀπὸ μείζονος, ἀπὸ ἐλάττονος, ἀπὸ ἴσου,
 ἀπὸ τοῦ ἐναντίου· ἀπὸ μὲν μείζονος, ὡς ἐπὶ τοῦ παρ-
 όντος προβλήματος οὕτως, ὥσπερ γὰρ βασιλεὺς οὐκ
 ἂν προδοσίας διαβληθεῖη, ἀνδριάντος αὐτῷ παρὰ τῶν
 πολεμίων ἀνισταμένου, οὐ γὰρ ἂν τῶν ἑαυτοῦ προδότης
 10 καὶ ἐπίβουλος γένοιτο, οὕτως οὐδὲ τρισαριστεὺς ἀγαθός,
 ὡς ἐγὼ, φιλόπολις δίκαιος ἂν εἴη προδοσίας ὑποπτευθεῖ-
 ναι, οὐδ' εἰ μυριάς αὐτῷ στήλας οἱ πολέμοι ἀνεγείροιν.
 ἀπὸ δὲ ἴσου, οἷον εἰ στρατηγὸν ὁμοίως φιλόπολιν λάβοι-
 μεν τὰ παραπλήσια περὶ αὐτοῦ εἰσηγούμενοι. ἀπὸ δὲ
 15 ἐλάττονος, εἰ στρατηγὸν ἢ τινα ἄλλον τῶν τρισαριστέως
 ὑποδεστέρων τῷ λόγῳ καθυποθώμεθα. ἀπὸ δὲ τοῦ ἐναν-
 τίου, ὥσπερ γὰρ ⁵⁴ περὶ τοῦ πολλάκις κακὰ τῇ πόλει δια-
 θεμένου οὐκ ἂν τις ἀγαθὸν οὐδέποτε ὑποπτεύσειεν, οὐ-
 τως οὐδὲ περὶ τοῦ πλειστάκις ταύτην εὐεργετήσαντος
 20 ἐναντίον χρεῶν καὶ δίσκουν διανοεῖσθαι, ὡσαύτως καὶ εἰ
 ἀπὸ παραδείγματος τὴν ἐργασίαν λάβοιμεν· καὶ περὶ μὲν
 ἐργασιῶν, ὅσον εἰς ὑποδείγματος λόγον, ἐπὶ τοσούτο· τὰ
 δὲ ἐνθυμήματα ὥρμηται μὲν ὑπὸ τῶν ἐργασιῶν· πλατύ-
 νεται δὲ τοῖς ἐξ περιστατικοῖς· ὡς γὰρ τὰ ἐπιχειρήματα
 25 ἀπὸ τῶν κεφαλαίων ἔχει τὰς ἀφορμὰς, τοῖς δὲ περιστα-
 τικοῖς τὸν πλατυσμὸν ἐπιδέχεται, οὕτω δὴ καὶ τὰ ἐνθυ-
 μήματα ἐκ τῶν ἐργασιῶν προσφερόμενα τοῖς περιστατι-
 κοῖς ἐμπλάτνεται συγκριτικῶς κατὰ αὐξήσιν, ὡς ἐπὶ τοῦ
 προτεθέντος προβλήματος. ἐξ ἐργασίας τῆς ⁵⁴ ἀπ' ἐλάτ-
 30 τονος· ἀπὸ μὲν προσώπων λεγόντων ἡμῶν ἐνθυμηματι-

⁵⁴ Mon. ἐκ περὶ. ⁵⁵ Mon. ἐργα εἰς ἀπ' ε. et mox με-
 ταξὺ ὀφορον, etiam in sqq. sunt lacunae minores.

κῶς οὕτως· καίτοι ἕτερόν τί ἐστι στρατιώτης, καὶ ἕτερον
 τρισαριστέως, καὶ πολὺ τὸ μεταξὺ ἐκατέρων διάφορον,
 ὅμως οὐκ ἂν τις οὐδὲ στρατιώτου τῇ πόλει εὐγνωμονοῦν-
 τος οὕτως ῥαδίως ἐξ εἰκότων καὶ τεκμηρίων παρ' ἐχθροῖς
 γενομένων, οὐδ' εὐχερῶς καταγνοίῃ· πολλοῦ γε καὶ δεῖ, 5
 τρισαριστέως τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι
 ἐνδειξαμένων τὰ βέλτιστα, καὶ κατὰ τοσοῦτο πρὸς τὴν πό-
 λιν εὐποιεῖν ὑπερφέροντος, καθόσον ὑπερφέρει, καὶ ὑπερ-
 ἀνέστηκε τῇ λαμπρότητι· οὕτως καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν εἰ
 ἔχοι περιστατικῶν αὐξητικῶς ὁ κατηγορούμενος τοῖς ἐν- 10
 θυμήμασι χρησεται, συνάγων ἑαυτῷ τὸ μείζον ἐκ παρα-
 θέσεως, τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὁ κατήγορος μεθοδεύσει κατὰ τὸ
 ἔμπαιν· εἰ δὲ ἀπὸ τοῦ αἰτοῦ περιστατικοῦ καὶ δευτέρου
 τις αὐξησης δυνηθεῖη ληφθῆναι ἐπιφερομένη τῇ προτέρᾳ
 κατὰ περιουσίαν αὐξήσεως, τοῦτ' ἂν εἴη τὸ ἐπενθύμημα, 15
 δριμυτέρας τῷ πράγματι προστιθεμένης αὐξήσεως, οἷον·
 καίτοι ὁ μὲν στρατιώτης καταγνωσθεὶς καὶ εὐθύνη κα-
 θυπαχθεὶς οὐκ ἂν τοσαύτην τῇ πόλει προξενήσοι ζημίαν.
 ἀλλ' οὖν καὶ οὕτως ὁ κνηροὶ πῶς πρὸς τὴν καταγνώσιν
 οἱ πολῖται τοῦ κατὰ τι αὐτοὺς εὐηργετηκότος καθίσταν- 20
 ται· οὐ πολλῶ μᾶλλον δεῖ ὁ κνηροτέρους αὐτοὺς φανήσε-
 σθαι εἰς τὸ τρισαριστέως οὕτω γενομένου ἐξ εἰκότων τι-
 νῶν καὶ σημείων καταιτιάσασθαι· τοσαῦτα καὶ περὶ ἐν-
 θυμημάτων τε καὶ ἐπενθυμημάτων· τὰ δὲ λοιπὰ ῥαδίαν
 ἔχει καὶ εὐχερῇ τὴν διάγνωσιν· εἰ καθ' ὑπόθεσιν προς- 25
 ἀγει τις τῶ ἀντικαθισταμένῳ ἐρώτησιν τῇ προκειμένῃ
 ὑποθέσει συμβαίνουσαν καὶ τὸν ἐρωτώμενον τὰ ὑπὲρ
 τοῦ ἐρωτῶντος ἀναγκάζουσιν ἀποκρίνεσθαι· οἷον εἰπέ
 μοι, ὦ βέλτιστε, εἴτινες τῶν ὑπὸ σοῦ πολλάκις εὐεργετη-
 θέντων, καὶ πλειστάκις εὖ πεπονθόντων, ἐξ ὧν ἐχθροὶ 30
 ἔπραττον, καταψηφιεῖσθαι σου ἐβούλοντο· ἄρα ἂν ἡνεγ-
 κας τοιαῦτα παρὰ τῶν εὖ πεπονθόντων 30 παροινούμενός .

- τε καὶ μάτην συκοφαντούμενος· οὐκ ἔγωγε οἶμαι· εἰ δὲ αὐτὸς τοιαῦτα πάσχων οὐκ ἂν ποτε ἤνεγκας, πῶς ἡμῶν τὰ ἴσα καταψηφιζόμενος οὐκ ἐρυθριᾶς; Τοιαύτη καὶ ἡ περὶ τῶν πλαστῶν λεγομένων διάπλασις· ἐν τούτοις ἡ
 5 τῶν κεφαλαίων ἀπάντων, ὥς δι' ἐνὸς δυνατόν⁵⁷ ἐνδεί-
 ξασθαι κεφαλαίου, κατασκευὴ καὶ ὑφάπλωσις καὶ πέρα
 τούτων⁵⁸ οὐκ ἂν εὖροις ἐπεκτεινομένην τὴν τέχνην, ἀλλ'
 ἐν τούτοις ἐπανακυκλουμένην καὶ ἐμπλατυνομένην, ἐφ'
 ὅσον τις βούλοιτο, καὶ τὸ δυνατόν πρόσσειν.
- 10 ις'. Ταῦτα τὰ δύο κεφάλαια, φημὶ δὴ⁵⁹ τὸ παρα-
 γραφικὸν καὶ τὴν τῶν ἐλέγχων ἀπαίτησιν, ἐξ ἀρχῆς ἡ
 τέχνη παρέσχε⁶⁰ τῷ φεύγοντι· ἐπειδὴ γὰρ ἐκ τῆς τοῦ
 κατηγοροῦ καταφορᾶς ἐξασθενεῖν ὁ φεύγων δοκεῖ, ἡ τέ-
 χνη ἐπιρῶνωννῦσα⁶¹ αὐτὸν ταῦτα τὰ κεφάλαια πρῶτον
 15 αὐτῷ παραδίδωσιν. ἐλέγχων δὲ ἀπαίτησις⁶² ὠνόμασται
 ἀπὸ τοῦ τὸν φεύγοντα ἐλέγχους ἀπαιτεῖν τοῦ πράγματος,
 περὶ οὗ ἡ κρίσις, καὶ τῷ διώκοντι μὴ συγχωρεῖν ἀμαρτύ-
 ρους ποιῆσθαι τὰς κατηγορίας. ἡ δὲ τῶν ἐλέγχων ἀπαί-
 τησις ἐκ τῶν ἀτέχνων πίστεων γίνεται, μαρτύρων, διαθη-
 20 κῶν, νόμων, ψηφισμάτων, ἐπιστολῶν, βασάνων. ἄτεχνοι
 δὲ λέγονται πίστεις, ἐπειδὴ ἡ ὕλη τοῦ προβλήματος ἔχει
 αὐτὰς καὶ τοῦ πράγματος· καὶ οὐκ ἔξωθεν γίνονται ἀπὸ
 τῆς τοῦ ῥήτορος τέχνης.

ιζ'. Ζητεῖται, πῶς ἄρνησιν οὐσιώδη ἔχοντος τοῦ στο-
 25 χασμοῦ ἐλέγχων ἀπαίτησις γίνεται; τοῦ γὰρ ἀφανοῦς

57 Par. δυνατόν δι' ἐνός. 58 Mon. περατούντων. 59
 Par. δὴ om. 60 Mon. προσέσχε. 61 Mon. ἐπιρωννῦσα. 62
 Sch. min. ζητοῦσι, διατὶ μᾶλλον ἀπαίτησις ἐλέγχων, καὶ οὐκ ἐκβο-
 λὴ ἐκλήθη· καὶ φαμεν, ὅτι ἐκ τοῦ ἰσχυροτέρου χρῆται αὐτῷ· ὅθλον
 γὰρ, ὥς οἰόμενος μὴ ἔχειν αὐτὸν ἐλέγχους, ἀπαιτεῖ· ὅπερ ἐν τῇ τά-
 ξει τῶν κεφαλαίων ἐφάσκομεν· δικαστοῦ τάξιν μιμεῖται· οὐ τὴν αὐ-
 τὴν δὲ ἰσχὺν καὶ ἐπὶ τῆς ἐκβολῆς ἔχει, ἀπαιτεῖ μὲν γὰρ τοὺς μὴ ὄν-
 τας, ἐκβάλλει δὲ τοὺς πραχθέντας, ὅπερ ἐστὶν εὐκολώτερον.

εὐηθὲς ἐστὶ μάρτυρας ἀπαιτεῖν· καὶ τινες ⁶³ μὲν τοῦ σημείου τοὺς μάρτυρας ἀπαιτεῖν κακῶς λέγουσιν, οὐδὲ γὰρ ⁶⁴ περὶ αὐτοῦ ἡ κρίσις ἢ ἡ κατηγορία, ἄλλοι δὲ ἄμεινον ἀπολογούμενοί φασιν, ὥς φύσις ⁶⁵ ἐστὶ τοῖς φεύγουσιν ἀπαιτεῖν μάρτυρας, ἐν οἷς ἴσασι μὴ ὑφεστώτας. εἰ γὰρ ⁵ ᾗδεσαν ὄντας, οὐκ ἂν ἀπήτουν· τοσοῦτον δὲ εἰδέναι χρή, ὅτι ἐν μὲν τοῖς ἀληθείσι τῶν ἀγώνων μάρτυρες προσφέρονται, ἐν τοῖς πλασματικοῖς δὲ οὐ. διὸ ἀδιορίστως εἰπὼν, „εἰσὶ μάρτυρες ἢ οὐ“, ἔπταισεν· ἀδύνατον γὰρ ἐν τοῖς πλασματικοῖς μάρτυρας παρενεχθῆναι· ἄλλως τε καὶ ¹⁰ ἀσύστατον γίγνεται διὰ τούτων. καὶ δῆλον ὅτι περὶ μόνων τῶν ἀληθῶν ζητημάτων διαλαμβάνει, ὅμως ὁ τεχνγράφος τελείαν αὐτοῦ τὴν ἐργασίαν ⁶⁶ ποιούμενος διττὸν εἶναι φησι τὸ κεφάλαιον. ἢ γὰρ εἰσι μάρτυρες, ἢ οὐκ εἰσιν, εἴθι γὰρ κεκρατηκότι ἐν τοῖς ζητήμασι καὶ τοῖς ¹⁵ πλάσμασιν ἀπαιτεῖν μὲν ὁ φεύγων μάρτυρας, παρενεγκεῖν δὲ ὁ κατήγορος οὐ δύναται.

ιγ. Ζητοῦσιν, ⁶⁷ ὥς εἴρηται, τινὲς, τίνας ἂν εἴη τὸ κεφάλαιον τοῦτο· καὶ εἰ μὲν τοῦ σημείου, εὐηθες. φανερόν γὰρ εἶναι δεῖ τὸ σημεῖον· εἰ δὲ τοῦ ἐγκλήματος, καὶ ²⁰ τοῦτο ἄτοπον. οὐκέτι γὰρ ἀδήλου πράγματος ἐστὶ ἐλέγχος, ὥστε φασὶ ⁶⁸ περιττὸν τὸ κεφάλαιον. καὶ φαμὲν, εἰ

63 καὶ τινες μὲν τοῦ σημ. τοὺς μάρτ. ἀπαιτεῖν Par. 1 om.

64 γὰρ Par. 1. om., idem habet: περὶ τοῦ αὐτοῦ ἐστὶν ἡ κρ. 65

Par. φάσει. 66 Mon. εὐεργεσίαν. 67 Mon. ζητεῖται. 68

Mon. ὥς φησι. Sch. min. ἔπταισι φήσας ἐνταῦθα ὁ τεχνικός· οὐ

γὰρ τοῦ σημείου οἱ μάρτυρες, εἴγε τὸ σημεῖον φανερόν ἐν στοχασμῷ,

τοῦ φανεροῦ δὲ κομίζειν ἐλέγχους ἀνόητον· ὅτι δὲ σημεῖον ἢ μοιχεία

δῆλον· οὐδὲ γὰρ τῆς μοιχείας τὸ ἐγκλημα, ἀλλὰ τῆς φαρμακείας·

πλὴν οὐδὲν ἄτοπον καὶ τοῦ σημείου κομίζεσθαι μάρτυρας, ἐπὶ καὶ

αὐτὸ ἀναμφιβόλως ἐπὶ τὸ ζητούμενον χειραγωγῇ, μηδεμίαν πρόφα-

σιν τῷ χρώματι ἐνδιδοῦς· ἄλλως τε καὶ οὐδὲ ἀνέθυνον τὸ σημεῖον

ἐνταῦθα, ὥς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων στοχασμῶν· τοῦ σημείου γὰρ δι-

μὲν εὐθὺς πᾶς μαρτυρᾶν καὶ τὴν τοῦ πιστεῦσθαι δύ-
 ναμιν εἶχεν, εἶχεν ἂν λόγον ἢ ἀπορία· ἐπειδὴ δὲ καὶ μαρ-
 τύρων ὄντων ἐπιζητεῖται, εἰ ἀληθὲς ἢ ψευδὲς τὸ ἐκ τῆς
 μαρτυρίας λεγόμενον, οὐδὲν ἄτοπον καὶ μαρτύρων ἐπιφε-
 5 ρομένων ἔτι συνίστασθαι τὸ ζήτημα, ὥς ἔχομεν ἐν τε
 πλείοσι τῶν Λυσιακῶν λόγων καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἀρ-
 χαίοις· καὶ ταῦτα μὲν ἐν τοῖς ἀληθείαις ἰσχύει· ἐν μέν-
 τοι τοῖς πλάσμασιν οὐ δύναται μάρτυς εἶναι, ἀλλ' ὁ
 φεύγων εἰς ἀπορίαν καταστήσῃ τὸν διώκοντα βουλόμε-
 10 νος ἀπαιτήσῃ τοὺς μάρτυρας κατὰ τὴν προειρημένην
 μέθοδον. Διὸ καὶ τὸ πλᾶσμα Ἑρμογένους πᾶν τεχνικῶς
 παρέθετο· ἵνα γὰρ δείξῃ, ὅτι καὶ μάρτυρας ἐνίοτε ὁ στο-
 χασμὸς ἐπιδέχεται, οὕτως αὐτὸ παρήνεγκεν. ἐν τούτῳ γὰρ
 καὶ μάρτυρες εἰσιν καὶ οὐκ εἰσιν. εἰσὶ μὲν γὰρ τῆς μοι-
 15 χείας αἱ θεραπευίδες, οὐκ εἰσὶ δὲ τῆς φαρμακείας.
 ιδ'. "Ὅτε εἰσὶ μάρτυρες, ⁶⁹ ἢ δοῦλοι εἰσιν ἢ ἐλεύθε-
 ροι. καὶ δοῦλοι ἢ τῶν ἔξωθεν ἢ αὐτοῦ τοῦ καταμαρτυ-
 ρομένου, ὥς ἐνταῦθα· ἐνίοτε γὰρ καὶ οἰκέτας κατὰ τῶν
 οἰκείων δεσποτῶν εἰς μαρτυρίαν παράγουσιν, καὶ τῶν μὲν

κυμένου οὐδεμία γίνεται ἀπολογία, τῷ μὴ οὐχὶ τὴν μητέρα εἶναι
 τὴν φαρμακίδα τί γὰρ τὸ κατεπιῖγον συναινέσαι τὸν γάμον τοῦ
 νεανίσκου τὴν μητέρα, εἰ μὴ ἢ τῆς μοιχείας πρόφασις; ἐπεὶ οὖν καὶ
 ἡ μοιχεία ἐλέγχεται, ἀναμφιβόλως ἔ' μήτηρ ἐστὶν ἢ τὴν θυγατέρα
 φαρμάσσα. 69 Schol. min. ἀντιτείνεσθαι τοῖς μάρτυσι

τοὺς μάρτυρας· ἂν εὐπορῶσι, φησὶν, ἀμφοτέρωι μαρτύρων, ὃ τε
 κατήγορος καὶ ὁ φεύγων, τότε ἀντιζητάσμεν τοὺς τε ἡμετέρους καὶ
 τοὺς ἐκείνου, καὶ τὸ πιστὸν ἐκ τῆς ποιότητος πορισόμεθα· καὶ γὰρ
 προαιρέσεις ἐξεταστέον καὶ τύχην, δεικνύντες, ὥς οὗτοι μᾶλλον ἐκεί-
 νων ἄξιοι πιστεῦσθαι· ὁ καθόλου γὰρ περὶ μαρτύρων ἔπαινος οὐκ
 ἔχει χώραν. λήσει γὰρ ἕκαστος ἐγκωμιάζων τὰ τοῦ ἀντιδίκου, ἀλλὰ
 μέγιστον ἢ ἀντιθέτως ἐν τοῖς τοιοῦτοις δύναται. ἢ διαβάλλειν
 αὐτούς· ὥς ἐπὶ πᾶν ἐπὶ ἐνδόξῳ προσώπῳ γίνεται τοῦτο, τότε γὰρ
 φηθήσεται, ὥς ἢ δι' ἔχθραν μαρτυρεῖ ἢ πρὸς χάριν τῶν ἀντιδίκων·

ἐξωθεν διαβαλοῦμεν ἐκ τῆς τύχης τὴν μαρτυρίαν, καὶ εἰ μὲν μετὰ βασάνων μαρτυροῦσι, φήσομεν ὡς οὐδὲν φροντιζοῦσι τῶν βασάνων. κατεπήγγελλται γὰρ αὐτοῖς ἀντὶ τούτου ἐλευθερία. εἰ δὲ βασάνων ἐκτός, ἔροῦμεν, ὅτι οὐδὲ μετὰ βασάνων ἀληθὴς ἡ μαρτυρία. πολλοὶ γὰρ ἐάλωσαν τὰ ψευδῇ μαρτυροῦντες, μήτι γε βασάνων ἐκτός. τῶν δὲ οἰκείων καὶ ὥσπερ εἶπεν ὁ τεχνικός δι' καθόλου διαβάλλειν, καὶ ὅτι πονηροὶ τὸν τρόπον καὶ ἐπὶ τὸ πλείστον· καὶ ὅτι ἀκόλαστοι· ἂν δὲ ἐλεύθεροι ὦσιν ἢ ξένοι ἢ πολῖται, τοὺς μὲν οὖν ξένους αὐτὸ τοῦτο διαβαλοῦμεν, ὅτι 10 μὴ γνήσιον ἔχοντες τὸ γένος οὐδὲν θαυμαστὸν, εἰ φρόνη πολιτῶν ἐφίηδονται,⁷⁰ εἰ δὲ πολῖται, ἢ πένητες ἢ πλούσιοι. τοὺς μὲν οὖν πένητας ἐκβαλοῦμεν ὡς ῥαδίως χρήμασι διεφθάρησαν, εἰ ⁷¹ δὲ πλούσιοι, ἢ πονηροὶ ἢ ἐπιεικεῖς· πονηρῶν μὲν τοιούτων ὄντων ἐκβαλοῦμεν τὴν μαρτυ- 15 ρίαν, καὶ μάλιστα εἰ, ὡς εἰσι φιλόδικοι, διαβάλλοιντο, ἢ εἰ καὶ πρότερον μαρτυροῦντες ψευδομαρτυριῶν ἐάλωσαν, εἰ δὲ ἐπιεικεῖς δοκοῖεν ἐκ τῶν ἐνόντων πρὸς τὴν ὑπόθεσιν, ἐκβαλοῦμεν τὴν μαρτυρίαν ἢ φιλίαν τοῦ κατηγοροῦ αἰτιώμενοι ἢ οἰκτόν, ἢ καὶ τὸν πλοῦτον αἰτιασόμεθα, ὅτι 20 θαρρόντες δι' αὐτὸν ὡς οὐδὲν πείθονται ἐπὶ τὴν μαρτυρίαν ἀπήντησαν.

κ'. Ἐναργῶς ἡμῖν καταλείπει ἐν τῷ κατὰ Κόνωνος αἰτίας⁷² παράδειγμα Δημοσθένους, ἀντεξετάσας ἐκεῖ τοὺς μάρτυρας καὶ διαφορὰς ἐξευρὺν γενναιοτάτας, ὁ μὲν 25 γὰρ, φησὶ, τοὺς ἑταίρους καὶ ἡλικιώτας μάρτυρας παρίχεται, πρὸς χάριν μαρτυροῦντας· ἐγὰ δὲ ξένους, οὐδὲν ἐμοὶ προσήκοντας, οὐδὲ δι' ἄλλο τι μαρτυροῦντας, πλὴν τὴν ἀλήθειαν. θαυμάσεις δ' ἂν τις, πῶς στοχασμοῦ ὄντος εἰσὶν οἱ μάρτυρες εἰς αὐτὸ τὸ ἔγκλημα, οὐ γὰρ δύναται, 30

70 Mon. ἐφίηδοντες. 71 Mon. οἱ. 72 Mon. h. l. et p. 272. v. 6. αἰτίας, scr. αἰτίας. — v. 25. Mon. γεννη sequente lacuna, quae omnia usque ad litt. κ' absorpsit.

ἄς ἔφαμεν, τὸ ἔγκλημα ἄδηλον ὄν, μάρτυρας ἔχειν· καί
 φαμεν, ὡς ἐν τῷ κατὰ Κόνωνος ἡ ἀλήθεια ἐβιάζετο τὴν
 τέχνην, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἡ ἀλήθεια τῶν ἀγώνων τὴν
 τέχνην βιάζεται πολλάκις· καὶ εἰσηγεῖται τινα ἀναγκαῖα
 5 μὴ ὄντα ἐν τῇ τέχνῃ, ἀμέλει ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ κατὰ
 Κόνωνος αἰκίας τὸ ὁμολογῆσαι τὸν φεύγοντα τυπτῆσαι
 τὸν κατήγορον ἀδύνατόν ἐστιν ἐν στοχασμῷ· ἄλλως τε
 ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ἔχόντων μάρτυρας, καὶ τὰ ἀλλήλων
 ἀναιρούντων, εἴτα ἐξισαζόντων, οὐκέτι προσαύγονται μάρ-
 10 τυρες, ἀλλ' ἀναιρεθείσης τῆς ἀπὸ τούτων ἀπωλείας ἐπι-
 στῶθη ἡ τοῦ στοχασμοῦ φύσις τῷ εἶναι ἄδηλος καὶ ἐξ
 ἄλλων ἀποδείκνυσθαι.

κά. Τοῖς περιστατικοῖς λέγει, οἷον προσώπῳ, τίς ὁ
 δούς; τίς ὁ συνειδώς; τὸ δὲ πρόσωπον ἐξετάζεται, ἀπὸ
 15 τῶν ἐγκωμιαστικῶν, γένους, ἀγωγῆς καὶ τῶν ἄλλων· ὑπο-
 διαιρέσει οὖν ἐνταῦθα χρήσεται, συγκλείων τὸν κατήγο-
 ρον, οἷον πολίτης ἢ ξένος, οἰκεῖος ἢ ἀλλότριος, δοῦλος ἢ
 ἐλεύθερος· ἐν τόπῳ δὲ, οἷον ἐν ἄστει ἢ ἔξω τείχους, ἐν
 ἐρημίᾳ, ἐν ἀγορᾷ, ἐπ' οἰκίας. τρόπῳ δὲ, τίνα τρόπον,
 20 λαθῶν ἢ ἐκ τοῦ προφανοῦς βιασάμενος ἢ ἀπατήσας;
 χρόνῳ, νύκτωρ ἢ μεθ' ἡμέραν, ἐν πολέμῳ ἢ ἐν εἰρήνῃ;
 πράγματι, οἷον τί δούς; τί ποιήσας; αἰτία, διὰ τί, ἄρα,
 ἵνα κληρονομήσω, ἵνα τῶν αὐτοῦ γένωμαι κύριος, ἵνα
 ἐχθροῦ ἀπαλλαγῶ; ἢ διὰ φιλίαν ἢ ἐχθραν; καὶ τούτοις
 25 ἅπασιν⁷³ ἐπιξέρεται, κατὰ διαίρεσιν προϊών. ἐν μέντοι
 τῇ

73 Sch. min. εἰ πᾶσι, φησὶν, ἐξῆς χρηστέον τοῖς πᾶσι, δυσχερές
 δὲ πάντα περὶθῆναι ἐν προβλήματι. ὁ δὲ κατηγορῶν. ὁ μὲν κα-
 τήγορος, εἰ μὲν ἔχει μάρτυρας, αὐτὸ τοῦτο συστήσει, ὅτι κρεῖττον ἡ
 μαρτυρία τοῦ τεκμηρίου καὶ τοῦ εἰκότος, παράθισιν τούτων ποιού-
 μενος· εἰ δὲ ἐκ βασάνων παρέχει τὸν ἔλεγχον, ἐρεῖ πάλιν, ὅτι ὁ τῶν
 βασάνων ἔλεγχος ἀληθέστερός ἐστι τῶν μαρτύρων, οἱ μὲν γὰρ οὐδὲ
 πάσχοντες, ἀ βούλονται λέγουσιν, αἱ δὲ βάσανοι τὸ ἀληθές ἔχουσιν.

τῇ αἰτίᾳ καὶ ἀκριβέστερον ἐπεξετάσει· τοῦτο γὰρ ἔστιν ἐν ταῖς δίκαις· οἷον τί λέγω; εἰ μὲν γὰρ εἴη ὁ τὴν αἰτίαν φεύγων τοῦ φόνου πλούσιος, ὁ δὲ ἀνηρημένος πένης, ἔρει ὁ τὴν αἰτίαν ἔχων, τίνος ἕνεκα τὸν φόνον εἰργασμαι χρημάτων ἐρῶν; καὶ μὴν εὐπορώτερος ἐγὰ, ὁ δὲ πένης 5 ἐτύγχανεν. εἰ δὲ τούναντίον ὁ μὲν ἀνηρημένος πλούσιος, ὁ δὲ φονεύων πένης, ἔρει, ὅτι τὸν φόνον τί βουλούμενος εἰργασάμην; ἄρα χρημάτων ἐρῶν; ⁷⁴ καὶ μὴν παῖδες εἶχεν ὁ τεθνηκώς, ⁷⁵ ἂν οὕτω τύχοι, ἢ συγγενεῖς· οὐ δεῖ δὲ τὴν μαρτυρίαν ἀπαιτεῖν ὡς ἔτυχεν, ἀλλὰ πρῶτον ἐφορᾶν, εἰ ¹⁰ ἐνδέχεται διὰ μαρτύρων συστήναι τὴν ὑπόθεσιν ἢ μὴ. καὶ ὅταν εὖρωμεν πανταχοῦ μαρτύρων ἀπορίαν, τότε ἐπιθυσόμεθα ἀπαιτοῦντες τοὺς ἐλέγχους· εἰ γὰρ εἰσιν, εἴτα ἡμεῖς ἀπαιτήσομεν αὐτοὺς, ἐκείνων παρεχομένων οὐ χαλεπῶς ⁷⁶ ἀλίσκόμεθα. ⁷⁷ Δεῖ τοίνυν μὴ ὄντων ἀπαιτεῖν, καὶ ¹⁵ ἀπαιτεῖν οὐ τοῖς περιστατικοῖς, ὡς εἶπεν ὁ τεχνικός, μόνον ἀλλὰ καὶ πηλικότητι καὶ συγκρίσει καὶ τοῖς πρὸς τι καὶ ἔθει καὶ νόμοις καὶ δικαστηρίοις· πηλικότητι μὲν, μέγα, ὡς φησιν, ὁμολογουμένως τὸ ἐγκλημα. οὐ χρή οὖν περὶ τηλικούτου πράγματος ἀπόντων μαρτύρων ποιῆσθαι τὴν ²⁰ σύγκρισιν· συγκρίσει δὲ, ὅτι καὶ ἐπὶ πάντων ὁμοίως ἔχει τῶν παραπλησίων, οἷον φόνου, παραπρεσβείας, ἅπερ ἄπασαν ἀνατρέπει τὴν πόλιν. ἀλλ' οὐδ' ἐκείνων τις πώποτε μαρτύρων ἀπόντων ὑπέσχε τὴν κρίσιν. τοῖς πρὸς τι δὲ, ὅτι ἄτοπον, ἐπὶ μὲν ὕβρειος καὶ κλοπῆς μηδένα ἐξ ὑπο- ²⁴ ψίας κρίνεσθαι, ἐπὶ δὲ τῶν τηλικούτων ἀμαρτύρους ποιεῖν ⁷⁸ τὰς κατηγορίας. ἡ σύγκρισις δὲ τῶν πρὸς τι διαφέρει, ὅτι ἡ μὲν ἀπὸ τῶν ἴσων λαμβάνεται, τὰ δὲ ἀπὸ τῶν ἐλαττόνων. ἔθει δὲ, ἔθος γὰρ ἡμῖν ποιεῖν τὰ τοιαῦτα·

ἂν δὲ μαρτύρων ἀπορῇ, συστήσει τὰ τεκμήρια καὶ τὰ εἰκότα, λέγων ὅτι μάρτυρες μὲν πολλάκις ψευδῇ διηλέχθησαν [Cod. διελ.] λίγοντες, ταῦτα δὲ οὐδαμῶς. ⁷⁶ Par. 1. οὐχ ἀπλῶς. ⁷⁷ Mon. ἀλίσκόμενοι. ⁷⁸ Par. 2. Mon. ποιῇ, in Par. 2. man. rec. addidit v.

νόμῳ δέ, καὶ οἱ νόμοι οὕτως κελύουσι τὰς ἀποδείξεις ἐκ τῶν φανερῶν ἐλέγχων καὶ ἀναμφισβητήτων ποιεῖν. δικαστηρίοις δέ, οἷον, καὶ γὰρ τούτου χάριν καὶ τὰ δικαστήρια συγκροτεῖται.

- 5 κβ. Λεχτέον ἤδη περὶ τε τῆς βουλήσεως καὶ τῆς δυνάμεως· ἡ μὲν οὖν τάξις εἴρηται ἡμῖν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν. νυνὶ δὲ ζητητέον, τίνος ἕνεκα συνῆπται τὰ δύο κεφάλαια, καὶ μία ἡ τούτων τεχνολογία γίνεται, τῶν ἄλλων ἀπάντων διακεκριμένων ⁷⁹ ἑκάστου· λυθῆσεται οὖν
 10 τὸ ἀπορούμενον τούτῳ τῷ λόγῳ· οὐ δύναται θάτερον τούτων ἄνευ τοῦ ἑτέρου ἐξετάσιν ἐπιδέξασθαι, ἀλλὰ θίλει πάντως συμπαρεῖναι ἀλλήλοις ἀμφοτέρω, εἰ μέλλοι οὕτω συστήσασθαι τὸ λεγόμενον· φέρε γάρ τινα βούλεσθαι μὲν τι πράττειν, μὴ δύνασθαι δέ. δῆλον ὅτι καὶ τὸ τῆς
 15 βουλήσεως ἀνόνητον, ἀπολειπομένου τοῦ δύνασθαι καὶ πάλιν τοῦναντίον. ἡδύνατο μὲν τι πράττειν, ἀπείη δὲ τὸ βούλεσθαι. οὐδείς οὐδὲ τῆς δυνάμεως ἐνταῦθα καιρὸς, οὐδὲ ὄνησις· ἂν μέντοι παρῇ συναμφοτέρον, τηνικαῦτα ἂν πραχθεῖη τι, καὶ τότε τὸ ὑποκείμενον ἐξετάσιν ἐπιδέ-
 20 ξεται. εἰκότως τοίνυν ἀλλήλοις συνῆπται, εἴγε χωριζόμενα χωλεύει καὶ οὐδένα καιρὸν παρέχεται τῷ λαμβάνοντι καὶ καθ' ἕτερον δὲ λόγον μίαν ἀπειλήφει ταῦτα τεχνολογίαν. ὃ γὰρ ἂν τι ἐπὶ τῆς βουλήσεως ἐπιχείρημα λέγοι καὶ ὅπερ ἂν εἰς τεχνολογίαν περὶ ταύτης ⁸⁰ λαμβάνοι, τοῦτο
 25 ἀρμόζον κάπὶ τῆς δυνάμεως εὐρίσκειτο, καὶ ὅπερ ἐπὶ τῆς δυνάμεως, τοῦτο καὶ ἐπὶ τῆς βουλήσεως. ἵνα μὴ τοίνυν διελὼν τὰ κεφάλαια ταυτολογεῖν ἀναγκάζεται, εἰκότως ἐνὶ λόγῳ τὴν ἀμφοτέρων ἐποίησατο τεχνολογίαν.

- κγ. Ἐνταῦθα ἡ τοῦ τεχνογράφου ἀκρίβεια φαίνεται,
 30 τί δὴ ποτε βουλόμενος τὸ πολιτικὸν ζήτημα παραδοῦναι τὴν ἕλην τῶν προσώπων καὶ τῶν πραγμάτων παρέλαβε;

79 Mon. διακεκριμένα.

80 Par. 1. ταῦτα omisso περί.

δείκνυται γὰρ ἐνταῦθα, ὅτι καὶ τὰ κεφάλαια τῆς πρὸς ἑκάτερον αὐτῶν ἀναμερίσται· ἰδὼν γὰρ εἰπὼν τὰ κεφάλαια τὰ μῆτε ἐκ προσώπου μῆτε ἐκ πράγματος παραλαμβανόμενα, ἀλλ' ἐξωθεν ἐπεισαγόμενα, φημὶ δὴ τὸ παραγραφικὸν καὶ τὴν τῶν ἐλέγχων ἀπαίτησιν, νῦν τρε- 5 πεται ἐπὶ τὰ κεφάλαια τὰ τοῦ προσώπου καὶ τοῦ πράγματος, καὶ διδάσκει, πόσα μὲν τοῦ προσώπου, πόσα δὲ τοῦ πράγματος· καὶ ἡσιν εὐθέως μετὰ τὴν ἐλέγχων ἀπαίτησιν τὴν τε βούλησιν καὶ δύναμιν ἐμπίπτειν, ἅπερ μόνου τοῦ προσώπου ἐστί, τοῦ τε κατηγόρου καὶ 10 τοῦ φεύγοντος. Πῶς δὲ χρήσεται αὐτῷ ὁ κατήγορος λεκτίον· βουλόμενος γὰρ κατασκευάσαι καὶ δεῖξαι, ὅτι τὴν κατηγορίαν ὁ κρινόμενος ἔδρασεν, ἐκ τῶν εἰκότων τοῦτο κατασκευάζει λαμβάνων τὴν τε βούλησιν καὶ τὴν δύναμιν· ἰστίον γὰρ, ὅτι ταῦτα ἀλλήλοις συνέζευκται 15 καὶ τῇ φύσει τῶν πραγμάτων ἀκολουθεῖ· δεῖ γὰρ τὸν ποιεῖν τι βουλόμενον πρότερον ἐθελῆσαι, εἴτα καὶ δυνήθῃναι. ὠνόμασται δὲ ἀπὸ τοῦ τὴν τε διάνοιαν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ δεδρακότος πανταχόθεν ἐπισκοποῦντας τὸ βούλεισθαι τε καὶ δύνασθαι διὰ τῶν προσηκόντων ἐπι- 20 χειρημάτων κατασκευάζειν.

κδ'. Τὸ γένος ⁸¹ τέμνεται εἰς προγόνους καὶ πατρίδα, οἷον φέρε εἰπεῖν, ὅτι οὐκ ἂν Ἀθηναῖος ὢν καὶ ἐν

81 Sch. min. πλατύνεται, φησὶ, τὸ κεφάλαιον τοῦτο τοῖς ἐγκυμιαστικοῖς τόποις, οἷον γένει, πατρίδι, ἀγωγῇ καὶ ἑξῆς· οὐκοῦν προσώπου ὄντος καὶ κρινομένου ἀναγκαίως ταῦτα εὐρίσκεται, ὅτε μὲν εἴη πρόσωπον ὡρισμένον· καλῶς· ἀπὸ γὰρ τῆς ἱστορίας τὴν περὶ αὐτοῦ δόξαν ἔχομεν· ἀκριβῶς δὲ καὶ τὸ σχεδὸν προσέθηκεν, οὐ γὰρ ἐν πᾶσι σχεδὸν τοῖς ὡρισμένοις πάντα ἐμπίπτει, ἀλλ' ἐνίοτε καὶ ἐκλείπει διὰ τὸ ἄδοξον τοῦ προσώπου, ἢ καὶ ὅτι οὐ παραχρησόμεθα τοῖς ἐμπίπτουσιν, ἀλλὰ τοῖς ὠφελῆν ἡμᾶς δυναμένοις. Εἰ δὲ τι τῶν ἄλλων· ἴσμεν, ὅσα περὶ τῆς τῶν προσώπων διαφορᾶς εἰρήκιν, οὐκοῦν πρὸς τὸ κρινόμενον τοῖς ἐμπίπτουσι χρησόμεθα.

δημοκρατουμένη πόλει ἀνατραφεῖς ἡβουλόμην τυραννεῖν· ἀπὸ δὲ τῶν προγόνων, ὅτι Ἡρακλείδης τυχὸν ὧν ἡ ⁸² Ἀλκμαωνίδης, οἱ ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας ἔφυγον στασιάσαντες πρὸς τοὺς τυράννους.

5 κέ. Ἀγωγή, ⁸³ οἷον οὐχὶ τοιούτοις ὠμίλησα, Σωκράτει καὶ Περικλεῖ, τοῖς δημοτικωτάτοις τῶν πολιτῶν.

κς. Δοκεῖ τὸ αὐτὸ τῇ ἀγωγῇ εἶναι παιδευσίς, ἀλλὰ λέγομεν, ὅτι οὐκ εἶπε παιδεία ἀλλὰ παιδευσίς, οἷον λόγοι, ὅταν ῥήτορα ἔχωμεν κρινόμενον, τὴν παιδευσιν ἐξε-
10 ταζόμεθα. ⁸⁴

κς. Οἷον γῆρας, νεότης· μάτην δὲ τὴν ἡλικίαν ἐν τοῖς ἐγκωμιστικαῖς ἔταξε, κοινὴ γὰρ ποιότης ἐστίν.

κη. Ψυχῆς μὲν, ὅταν εἰπωμεν ὅξυν εἶναι τὸν κατηγορούμενον ἢ δεινὸν, ἢ ἄλλο τι τῶν εὐχερῶς τὴν τόλμαν
15 αὐτῷ ποιῆσαι δυναμένων· σώματος δὲ φύσιν ἐξετάσωμεν, λέγοντες ἐρρώμενον, εἰ τύχοι, καὶ διὰ τοῦτο πρὸς τὴν πρᾶξιν οὐκ ἀδύνατον, ἐνθα καὶ παράθεσιν τινα ποιησόμεθα, ἐξετάζοντες, τίνα εἰκὸς ἐστὶν ἐπελθεῖν καὶ πατάξαι ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον. καὶ μάλιστα εἰ κρινόμεν τι-
20 να αἰκίας ἢ τραύματος ἢ ἄλλου τινὸς τοιούτου.

κθ'. Διαβαλοῦμεν καὶ ἐκ τοῦ ἐπιτηδεύματος, οἷον εἰ τύχοι ἱατρὸς ὁ κατηγορούμενος, ἐροῦμεν, ὅτι οὐκ ἀπί-

82 Pag. 1. ἢ ὅτι.

83 ἀγωγή praeposui: abest a Codd.

84 Pag. ἐξετάζωμεν. Sch. min.: νέος πλούσιος· παρακολουθεῖ μὲν τῷ πλούτῳ τὸ πλεονεκτικόν, τὸ βίαιον, τὸ ἀκόρεστον· τῇ νεότητι δὲ τὸ θρασὺ, τὸ εὐτολμον, τὸ ὀξύθυμον, τὸ ὀξύρροπον. Εἰ μὴ γένος καὶ ἀνατροπὴν ἐνταῦθα ἐξετάζειν δυνάμεθα, ἀλλ' ἡ νεότης καὶ ὁ πλοῦτος ἱκανὰ περιουσίαν λόγων ἐμποιῆσαι τῷ κατηγορῶν. Τὰ παρακολουθοῦντα τούτοις· οἷον τῇ νεότητι σῶματος ἰσχύς, κάλλος, εὐφροσύνη, τὸ κοῖφον καὶ εἰχρὲς τῆς γνώμης, τὸ φιλόδοξον, τὸ καινῶν ἐπιθυμεῖν πραγμάτων. τῇ δὲ τυχῇ πλοῦτος, δύναμις, ὑπερηφανία, κολάκων πλήθος. Τὰ δὲ ἐγκωμιστικὰ· τῶς οἱ ἐγκωμιστικοὶ τόποι, διεξέρχεται.

θανον τὸν τοιαύτην ἔχοντα τέχνην φάρμακον παρασχεῖν, εἰ φαρμακείας αὐτὸν κρίνομεν. ἔχων γὰρ ἀπὸ τῆς τέχνης τὴν ἄδειαν προσχίματι τῆς ἰατρείας ἐδίδου τὸ φάρμακον. καὶ ἐπὶ ῥητόρων· ῥήτωρ ὢν ἡδύνω πείσαι προδύναι. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν παραπλησίως. 5

λ'. Ἐπιτήδευμα πράξεως φέρε· ἐπιτήδευμα μὲν ἐστὶ βίον αἵρεσις, οἷον ῥητορεύειν, χαλκεύειν, φιλοσοφεῖν, ἰατρεύειν, πολιτεύεσθαι· πράξεις δὲ αὐτὰ τὰ ἔργα, τὸ κατορθοῦν, τὸ ἀριστεύειν, τὸ ὑγιᾶσαι· συντρέχουσι δὲ ταῦτα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καὶ τὸ αὐτὸ ἐπιτήδευμα καὶ 10 πράξις· ἐν ὅσῳ μὲν γὰρ φιλοσοφοῦσιν ἢ τι τῶν ἄλλων διδάσκονται, ἐπιτήδευμα ἔχουσι τοῦτο· ἐπειδὴ δὲ καὶ τοῖς ἔργοις χρῆσονται, τότε καὶ πράξις γίνεται τὸ πρὶν ἐπιτήδευμα.

λα'. Ἰσχυρότατον διὰ τοῦτο λέγεται· τὸ μὲν γὰρ γέ- 15 νος τύχης ἔργον ἐστίν· οὐ γὰρ τις ὁπόθεν βούλεται, τίχεται, καὶ ὁ πλαῦτος τύχης ἐστὶ δώρημα, καὶ ἡ ἀγωγὴ, εἰ τύχοι, χρηστή, οὐ τοῦ ἀχθέντος, ἀλλὰ τοῦ ἀγαγόντος ἐστὶν ἐγκώμιον· καὶ τὸ ἐπιτήδευμα μέχρι τοῦ ἐπαίνου ἔστηκε μόνου· οἷον ὅτι χρηστὸν εἴλετο βίον· ἐν 20 δὲ ταῖς πράξεσι τὸ τέλειον ἐπιγίνεται, καὶ αἰονεὶ βεβαιοῦσι τοῦ ἐπιτηδευματος.

λβ'. Καὶ τὴν τύχην μάτην ἐν τοῖς ἐγκωμιαστικοῖς ἔταξαν, ὡς καὶ τὴν ἡλικίαν· κοινὰ γὰρ εἰσι ποιότητες, διὸ οὐκ ἰσχυραὶ, καθ' ἑνὸς ἐκφερόμεναι πρὸς ἀπόδειξιν. 25 ὅταν γὰρ εἴπω, νέος πλούσιος, κοινὴ ποιότης ἐστὶ καὶ οὐκ ἀρκεῖ πρὸς ἀπόδειξιν ὁ πλοῦτος ἢ ἡ νεότης· διὸ δεῖ ἀναμιγνύναι τούτοις τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, κοινῶς καὶ καθολικῶς λέγοντας, ὡς οἱ πλούσιοι ἀλαζόνες καὶ βίαιοι οἱ νέοι πρὸς πᾶν τολμηροί. 30

λγ'. Ἐπειδὴ ταῦτα, ἃ κατέλειξεν ἀναμιξ, ἐστὶ πρέποντα τῇ δυνάμει, πρέποντα τῇ βουλήσει, διὰ τοῦτο, φησί, ταῦτα ἐπ' ἀμφοῖν, καὶ ἐπὶ τῆς βουλήσεως καὶ ἐπὶ

τῆς δυνάμεως, ἀρμόττει· τὸ δὲ ἐφ' ἑκατέρου μέρους, τοῦ τε διώκοντος ⁸⁵ καὶ τοῦ φεύγοντος δηλονότι, ἀμφοτέρων γὰρ τὸ κεφάλαιον.

λδ'. Κοινὰ μὲν ἀμφοτέρων, προσεχέστερα δὲ τῇ
 8 βουλήσει ταῦτα, γένος, ἀγωγή, ἡλικία. εἴτα τὸ γένος
 ὑποδιαιρεῖται τριχῇ, εἰς τὸ ἔθνος, εἰς τὴν πατρίδα, εἰς
 τοὺς οἰκειοὺς. οἱ δὲ οἰκεῖοι εἰς προγόνους καὶ πατέρας·
 καὶ ἀπὸ μὲν τοῦ ἔθνους ἐπιχειρήσομεν οὕτως· οἷον εἰ
 περὶ φόνου τις ἐγκαλοῖτο, Θραῶν ὦν, ἢ περὶ ληστείας
 10 Αἰτωλὸς, ἐροῦμεν ὡς οὐδὲν θαυμαστὸν οὐδὲ παράδοξον,
 εἰ ἐφόνευσε Θραῶν ὦν, καὶ πάλιν οὐδὲν παράδοξον εἰ ἐλη-
 στευσεν Αἰτωλὸς ὦν. ἀπὸ δὲ τῆς πατρίδος, εἰ ἔχομεν
 λέγειν, ὡς οὐ μόνον Αἰτωλὸς, ἀλλὰ Καλυδώνιος, παρ'
 οἷς μάλιστα τὸ ληστεύειν διὰ σπουδῆς· καὶ οὐ μόνον ὁ
 15 Θραῶν, ἀλλὰ καὶ Ἀβδηρίτης, εἰ τύχοι· ἀπὸ δὲ τῶν οἰ-
 κειῶν, εἰ μὲν ἔχομεν λέγειν, ὅτι καὶ ἐκ πατέρων τοιῶν-
 δε προῆλθεν· οἷον πολλοὺς μὲν πεφονεύκασιν, οὐκ ὀλί-
 γους δὲ σεσυλήκασιν· δεῖ γὰρ ἐπὶ τὰ προσεχέστερα αἰεὶ ἡμᾶς
 χωρεῖν· εἰ δὲ πατέρων τοιούτων ⁸⁶ γεγεννημένων τὴν φύ-

85 Par. τοῦ τε φεύγοντος καὶ τοῦ διώκοντος. Sch. min.: ἐπι-
 ζητεῖ, ποῖον οἰκειότερόν ἐστι τῶν ἐγκωμιαστικῶν τῆς βουλῆσεως καὶ
 ποῖον οἰκειότερον τῆς δυνάμεως· ἅπαντα γὰρ τὰ ἐγκωμιαστικά κοινὰ
 ἀμφοτέρων, καὶ ἴδιον οὐδὲν, οἰκειότερον δὲ μᾶλλον τόδε τοῦδε, αὐ-
 τήκα, τὸ μὲν τῆς τύχης οἰκειότερον τῆς δυνάμεως, τὸ δὲ τῆς ἡλικίας
 τῆς βουλῆσεως, ἰσχυρότερον μὲν γὰρ ὁ πλοῦτος, ἀφρονέστερον δὲ
 ἡ νεότης, καὶ γένος μὲν καὶ ἀγωγή καὶ πράξις πρὸς τούτοις καὶ τὸ
 τῆς ἡλικίας τῆς βουλῆσεως, ἐπιτηδεύματα δὲ καὶ τύχη τῆς δυνάμεως.
 Ὅρῶντα οὖν ταῦτα· δεῖ, φησὶν, ἀκριβῶς τοὺς τόπους τοιούτους
 ἐπισκοπεῖν, καὶ ἔνθα ἂν οἰκειότεροι τυγχάνωσι, καὶ πλείω τὴν χο-
 ρηγίαν ἔχοντες, πλειονάζειν ἐπὶ τούτοις· νῦν μὲν γὰρ ἴσως ἀπὸ τοῦ
 νέου τοῦ πλουσίου τὸ τοιοῦτον ἀρμόσει· ἄλλοτε δὲ ἄλλο πρόσωπον
 ὑπάρκειται, καὶ δεῖ πρὸς τὸν καιρὸν καὶ τὴν ὑπόθεσιν καὶ τὴν περι-
 στασιν ἀρμόζεσθαι.

86 Mon. τοιούτων ἡμῶν.

σιν ἀπορήσομεν, τοὺς προγόνους παραληψόμεθα, ὥς καὶ οἱ πρόγονοι παραπλήσια δεδράκασιν αὐτῷ, μᾶλλον δὲ οὗτος⁸⁷ παραπλησίως ἐβίωσεν αὐτοῖς· τὰ μὲν τοῦ γένους οὕτως ἐξετάσομεν· εἰδέναι δὲ⁸⁸ χρή, ὅτι καὶ ὁ ἀπολογούμενος ἐκ τοῦ ἐναντίου διὰ τῶν αὐτῶν ἐπιχειρήσει. 5 οἷον εἰ ἔχοι λέγειν ὥς οὐκ ἂν ἔδρων τοιαῦτά γε Ἕλληνας, καὶ οὐχ Ἕλληνας ἀπλῶς, ἀλλὰ καὶ Ἀθηναίους. καὶ οὐ μόνον Ἀθηναίους, ἀλλὰ καὶ παῖς Περικλέους, καὶ ἀπόγονος, εἰ τύχοι, Μιλτιάδου· τὴν δὲ ἀγωγὴν ἐκ τοῦ παρελθόντος βίου ληψόμεθα, ὥς ἔδει τὸν οὕτως ἀνατραφέν- 10 τα ἐπὶ τοῦτο προελθεῖν, ⁸⁹ οἷον ἐπὶ μοιχείαν τὸν ἀκοσμίαν καὶ ἀκολασίαν ἐκ παιδὸς συμβεβιωκότα καὶ ἐκτραφέντα πονηροῖς ἡθεσιν· οὕτως ἐν τῷ ὑπὲρ Κτησιφώντος ὁ Δημοσθένης ἐκ τῆς ἀγωγῆς διαβάλλει τὸν Αἰσχίνην. ⁹⁰ „Σοὶ μὲν γὰρ ὑπῆρχεν, Αἰσχίνη, παιδὶ μὲν ὄν- 15 τι ἅμα τῷ πατρὶ τῷ διδασκαλείῳ προσεδρεύειν, τὸ μέλαν τρίβοντι, καὶ τὰ βάρη σπογγίζοντι καὶ τὸ παιδαγωγεῖον⁹¹ κοροῦντι.“ εἶτα ἐκ τοῦ ἐναντίου τὰ ἑαυτοῦ παρατίθησιν. „ἔμοι δὲ φοιτᾶν εἰς τὰ προσήκοντα διδασκαλεία,“ καὶ τὰ ἐξῆς· εἰ δέ τις λέγοι τοῦτο μᾶλλον 20 ἐκ τύχης εἶναι, οὐ τῆς ἀγωγῆς, πλούτου γὰρ ἐστὶ τὰ τοιαῦτα, ἐκεῖνο εἰδέτω, ⁹² ὥς τὸ ἐκ τοῦ πλούτου ἐπιχειρημα διαιρεῖται, καὶ μὲν κατὰ τὸ παρελθὸν λαμβάνηται, τὴν ἀγωγὴν ποιεῖ· ἐὰν κατὰ τὸ ἐνεστώς, οἷον ὅτι πλουτεῖ, ἢ οἰκετῶν εὐπορεῖ, τότε τὴν τύχην, ἥτις μᾶλ- 25 λον τῇ δυνάμει προσήκει, ἐραῶμεν· τρίτον ἐπὶ τῷ γένει καὶ τῇ ἀγωγῇ ἢ ἡλικίᾳ, ὅπερ οὐ μόνον ἐπὶ νεότητος παραλαμβάνεται ἐν διαβολῇς μέρει, ἀλλὰ περινενομημένως πως καὶ ἐπὶ γήρως· ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ νέου πρόχειρον

87 Mon. οὕτως π. ἐβίω. 88 δι' εἰ ὁ ante ἀπολογ. Mon. om. 89 Mon. τὸν ὅντως ἀναγραφέντα ἐπὶ ταύτῃ προσελθεῖν. 90 pro cor. p. 513. 91 Mon. παιδαγωγίαν. 92 Mon. εἰ δὲ τῇ.

εὐθὺς εἰπεῖν, ὅτι τὸν ἐν ἀκμῇ τῆς ἡλικίας οὐκ ἀπεικός μοιχείας ἢ κλοπῆς ἐπιθυμῆσαι ἢ καὶ, νῆ Δία, τυραννίδος,⁹³ εἴπερ ἀληθὲς τό·

Ἄλλοι δ' ὀπλιτῶν ἀνδρῶν⁹⁴ φρίνες ἡερίθονται.

§ οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πρεσβυτέρου ἔξομεν τὴν διαβολὴν ἐκ τοῦ γήρως ποιεῖσθαι, αἶον ὅτι πρεσβῦται ὄντες καὶ προσδοκῶντες ὀλίγω ὕστερον τεθνήξουσιν καὶ καινότεροις⁹⁵ ἐπιχειρεῖν ἐθέλουσι πράγμασι, κέρδος ποιούμενοι τὰ μετὰ ῥαστώνης τὸν ὑπόλοιπον τοῦ βίου ὀλίγον ὄντα χρόνον διαζῆσαι, ὡς προληψομένης τῆς τελευτῆς τὴν τιμωρίαν· οἱ δὲ νέοι οὐκ ἂν ὁμοίως τοῦτο πάθουεν, ἐλπίδα πολλὴν ἔχοντες ἔτι τοῦ βίου καὶ προσδοκῶντες ποτε δίκην ὑποσχεῖν, ἐὰν ἀμαρτάνοντες ἀλώσι· ταῦτα μὲν ἐπιρρέπεστερα πρὸς τὴν βούλησιν. πάλιν δ' αὖ⁹⁶ πρὸς τὴν
15 δύναμιν ἐπιτηδεύματα, τύχη, πράξεις· ἐπιτηδεύματα μὲν, ὅτι ἡδύνασο συκοφαντεῖν ῥήτωρ γε ὢν, ἢ προδιδόναι στρατηγὸς ὢν· τύχη δὲ, ὅτι χρημάτων εὐπορῶν, οἰκέτας ὑπὲρ τὴν χρεῖαν ἔχων, φίλων πληθὺς κεκτημένος ἡδύνασο τυραννεῖν· δεῖ δὲ μὴ μῆζον ποιῆσαι τῆς τύ-
20 χης τὸ ἔγκλημα, ἐπεὶ τοι ἀπίθανος ὁ λόγος γίνεται· τρίτον αἱ πράξεις, ὃ καὶ ἰσχυρότατον κεφάλαιον ὁ τεχνικὸς ἐκάλεσε. μέγιστα γὰρ ἐν τῇ δυνάμει ἰσχύει· διχῇ δὲ κατασκευάζεται ἐκ τε τῶν ὁμοίων καὶ τῶν ἀναμοίων,

93 Mon. τυραννίδος. — v. 4. Codd. αἰ. — Il. Γ. 108. 94 Mon. ἀνδρῶν φρ. ἡερίθοντο. 95 Mon. καινότεροις. 96 Mon. ἄν. Sch. min.: ἄνω εἰπὼν, ὅτι διὰ τὴν βούλησιν καὶ τὴν δύναμιν ἐξετάζειν τοῦ φεύγοντος, νῦν τοῦτο σιῶρημα καθολικὸν τίθησιν· ὅτι καὶ τῶν ἔξωθεν προσώπων ἐξετάσομεν τὴν δύναμιν καὶ τὴν βούλησιν, κρινομένων δὲ γιν, λέγω τοῦ κατηγοροῦ καὶ τοῦ φεύγοντος. Τοὺς ἀποκηρύκτους τρέφοντα· πρόσφορον τὸ παράδειγμα ἐπήγαγε, λέγω δὴ τὸν τοῖς ἀποκηρύκτους τρέφοντα, ἔνθα πολλὰ πρόσωπα τῶν κρινομένων. Διὸ δεῖ σκοπεῖν etc. καλῶς εἶπε τοῦτο, εὐρίσκεται γὰρ ἐν τῷ σταχασμῷ ἐν τοῦ φεύγοντος, καὶ ἐπιδέξασθαι κρίσιν δυνάμει καὶ μῇ.

τουτέστι τῶν μειζόνων ἢ τῶν ἐλαττόνων. λαμβάνεται δὲ
κατὰ τὰ προσεγῇ μάλιστα. οἷον εἰ κλοπῆς κρινομένου
τινὸς ἔχοιμεν λέγειν, εἰ καὶ ἄλλοτε πολλάκις ἐπὶ τοῖς
αὐταῖς ἰάλω, ὅπερ ἐστὶν ἐκ τοῦ ὁμοίου κατὰ τὸ μείζον
καὶ ἐλαττον· κατὰ τὸ μείζον, ὅτι τὸν ἱερόσυλον οὐδὲν 5
θαυμαστὸν ἰδιωτικῶν χρημάτων μὴ φείσασθαι, τὸν ἀν-
δροφάνον οὐκ ἀπεικὸς πληγὰς ὥτινι οὖν προστρήρασθαι·
κατὰ δὲ τὸ ἐλαττον, ὅτι τὸν ἐπὶ μικραῖς ἀρξάμενον ἀ-
δικεῖν εἰκὸς καὶ ἐπὶ τὰ μείζω χωρεῖν· ταῦτα κοινὰ μὲν
ἀμφοτέρων, θατέρων δὲ μᾶλλον προσεχέστερα· λεκτέον 10
δὲ ἤδη καὶ ἰδιά τινα ἑκατέρου κεφάλαια· ἐστὶ τοίνυν
ἰδια μὲν τῆς βουλήσεως ταῦτα· προκαταρχτικά, τελικά,
τὸ κατὰ σχέσιν· προκαταρχτικά μὲν, οἷον εἰκὸς βουλη-
θῆναι αὐτὸν ἀνελεῖν, ἐχθρὸς γὰρ ἦν καὶ πάλαι πολέ-
μιος. τελικά δὲ, ἥνικα τε κέρδος αὐτῷ ἐντεῦθεν ἀπο- 15
βῆσεται φάσκομεν, κληρονομήσειν, ⁹⁷ εἰ τύχοι, τῆς οὐ-
σίας αὐτοῦ ἢ χρήματα παρ' ἐτέρων λαβεῖν· τὸ δὲ κατὰ
σχέσιν, ὅτι φίλῳ χαρίζεσθαι βουλόμενος ἢ λυπεῖν ἐχθρὸν
ἐπὶ τὴν τοῦδε ἡλθεν ἀναίρεισιν· τῆς δὲ δυνάμεως ἰδια,
τόπος, καιρὸς, ποιότης τοῦ πράξαντος καὶ παθόντος 20
προσώπου· τόπος μὲν, ὅτι ἐπ' ἐρημίας· καιρὸς δὲ, ὅτι
νυκτός· ποιότης δὲ, τοῦ πράξαντος καὶ τοῦ παθόντος
προσώπου, ὅταν ἀσθενέστερον μὲν τὸν παθόντα, τὸν δὲ
πράξαντα δυνατώτερον ἀποφαίνωμαι· ἔτι ζητητέον περὶ
τῆς πράξεως, πότερον χρὴ τὴν βούλησιν ἡγεῖσθαι ἢ τὴν 25
δύναμιν. συνῆπται γὰρ ἀλλήλοις, ὥς ἔφαμεν, τὰ κεφά-
λαια, καὶ θατέρον θατέρου χρῆζει· ῥητέον δὲ, ὅτι συμ-
πλέκεται μὲν ἀλλήλοις, ἐπὶ δὲ τῷ ἰσχυροτέρῳ τελευτᾷ
χρὴ τὴν ἀπ' αὐτῶν αὐξήσιν· οἷον ἐάν τῇ δυνάμει μᾶλ-
λον ἰσχύωμεν, τὸ συμπέρασμα πρὸς τὴν δύναμιν ποιη- 30
σόμεθα, καὶ αὖ πάλιν· εἰ ἐν τῇ βουλήσει τὰ ἰσχυρότα-
τα εἴη ἐπιχειρήματα, ἢ βούλησις πέρασ τῇ ἐξετάσει γε-

97 Mon. μὴ κληρονομίαις.

νήσεται, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ προκειμένου παραδείγματος ὁ Δημοσθένης·⁹⁸ „ἀλλ' ὦ τῶν οὐχὶ βουλήσεται“ τῇ γὰρ βουλήσει μάλιστα ἰσχύων ταύτη ἐχρήσατο σύμπερασμα.

λέ. Οὕτως ὠνόμασται, ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ζη-
 5 τήματος μέχρι τέλους ταῦτά ἐστι τὰ ἐξεταζόμενα, κα-
 λεῖται δὲ καὶ εἰκότα, διότι περὶ τὴν τοῦ ἐνδεχομένου
 φύσιν ἐξετάζεται· ἐνδέχεται γὰρ τὸν παρεστῶτα τῷ νεο-
 σφαγῇ σώματι καὶ πεφρονεῦσθαι τὸν κείμενον ἢ καὶ δι'
 οἶκτον παρεστάναι γῇ κρύπτειν ἐπειγόμενον· μετὰ τὴν
 10 βούλησιν δὲ καὶ τὴν δύναμιν ἔταξεν αὐτά. δεῖ γὰρ τὸ
 βούλεσθαι πρῶτον κατασκευάσαι καὶ τὸ δύνασθαι· καὶ
 οὕτως ἐπενεγκεῖν τὸ πρᾶγμα· εἰ μὴ γὰρ τὸ πράττειν
 ὑπάρχοι, τὸ πρόσωπον τὸ πεπραγμένον οὐχ ὑπάρχει.

λς'. Ἡ τάξις ἡμῖν τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους
 15 ἀνωτέρω σισαφηνίσται, ὅτι εἰκότως μετὰ τὴν βούλησιν
 καὶ τὴν δύναμιν τέτακται· τὰ μὲν γὰρ τοῦ προσώπου
 ἐστὶ, τὰ δὲ τοῦ πράγματος συστατικά. Δεῖ δὲ προῦ-
 πεῖναι τὸ πρᾶττον τοῦ πραττομένου· ζητοῦμεν¹ δὲ περὶ
 τοῦ ὀνόματος αὐτῶν· καὶ τινες ἔφασαν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι
 20 τέλους εἰρησθαι, ἐπεὶ διὰ παντὸς τοῦ λόγου χρώμεθα
 αὐτοῖς· καὶ γὰρ ἐν προοιμίοις προκατασπεύρομεν, καὶ
 ἐν τοῖς ἀγῶσι σχεδὸν πανταχοῦ παραλαμβάνομεν. καὶ
 ἐν τοῖς ἐπιλόγοις πάλιν ἀναλαμβάνομεν· ἀλλὰ τοῦτο ἄ-
 τοπον· ἔφαμεν γὰρ, ὡς ἐν τοῖς ἰσχυροῖς τῶν κεφαλαίων
 25 ἐνδιατρίβομεν καὶ κατακόρως χρῆσόμεθα· οὐκοῦν καὶ
 ὅταν ἰσχύωμεν τῇ τῶν ἐλέγχων ἀπαιτήσει, ληψόμεθα
 αὐτὴν πανταχοῦ τοῦ λόγου· καὶ οὐ δὴ πού διὰ τοῦτο
 ἢ τῶν ἐλέγχων ἀπαιτήσεις ἄχρι τέλους ὄνομα ἔξει, ἔπειτα
 εἰ τοῦτο φαινόμεν οὕτως ἔχειν, διαφθορήσεται ἡ τάξις
 30 τοῦ κεφαλαίου. πῶς γὰρ ἂν ἔχοι τάξιν ὠρισμένην τὸ
 πανταχοῦ τοῦ λόγου εὐρισκόμενον; καλεῖται οὖν ἀπ' ἀρ-
 χῆς ἄχρι τέλους, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐν τῇ ὑποθέσει

98 Ol. I. p. 16.

1 Par. 1. ζητοῦσι.

περιστάσεως ἔρχεται μέχρι τῶν τελευταίων αὐτῆς, φημι τῆς κρίσεως· οἷον ἐπὶ παραδείγματος· ὑπώπτευσέ τις τὸν οἰκέτην ἐπὶ τῇ γυναικί, δήσας αὐτὸν ἀπεδήμησε· τῆς τῶν θεσμοφοριῶν ἐνστάσης ἐορτῆς, νόμου κελεύοντος μηδένα εἶναι τηρικαῦτα δεσμώτην, ἀπέλυσε τὸν οἰκέτην ἢ γυνή, 5 ὁ δὲ ἀπολυθεὶς ἀπέδρα· εὐρέθη ὁ ἀνὴρ ἐπ' ἐρημίας νεκρὸς ἀσχύλευτος, καὶ κρίνεται ἢ γυνή συνειδότης· ἐξετάζοντες γὰρ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους οὐ τὴν ἀναίρεσιν μόνην παραλαμβάνομεν, ἀλλ' ἄνωθεν ἀρξάμενοι μέχρι τῶν τελευταίων κατίμεν, λέγοντες τὸ ὑπωπτευκέναι τὸν 10 ἄνδρα, τὰ δεσμιὰ τοῦ οἰκέτου, τὴν τῶν δεσμῶν λύσιν, τὸν θρασμόν, τὴν ἐπ' ἐρημίας τοῦ ἀνδρὸς ἀναίρεσιν· ὠνόμασται οὖν τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἐντεῦθεν· ἐπεὶ δὲ ἐφάσχομεν τῶν κεφαλαίων τὰ μὲν εἶναι τοῦ διάκοντος, τὰ δὲ τοῦ φεύγοντος, τὰ δὲ ἀμφοῖν κοινὰ, λεκτέον, 15 τίνος εἴη τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους· καὶ διήλον, ὥς ² τοῦ διώκοντος, ἔσθ' ὅτε δὲ κοινὰ τοῦ τε κατηγοροῦ καὶ τοῦ φεύγοντος, μόνου δὲ τοῦ φεύγοντος οὐδέποτε.

λζ' Τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους τὰ μὲν ἔστιν ἐν λόγοις, τὰ δὲ ἐν πράξεσι, τὰ δὲ ἐν πάθει· ἐν μὲν λό- 20 γοις, ὥς ἐπ' ἐκείνου τοῦ παραδείγματος· νέος πλούσιος, νύκτωρ διὰ τοῦ δεσμοτηρίου βαδίζων, θαρρόειτε, ὧ δεσμῶται, ἔφη, αὐθις λυθήσεσθε· καὶ κρίνεται τυραννίδος ἐπιθέσεως· τὰ γὰρ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἐκ τοῦ λόγου λαμβάνεται, τοῦ θαρρόειτε, ὧ δεσμῶται, λυθήσεσθε γάρ· 25 ἐν δὲ πράξεσιν, οἷον παρίσταται τις ἐπ' ἐρημίας νεοσφαγεῖ σάματι, ξίφος ἔχων καὶ κρίνεται φόνου· ἀφ' ὧν γὰρ ἔπραξεν τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους λαμβάνεται· ἐν πάθει δὲ, ὥς ἔχει τόδε τὸ παράδειγμα· ³ νέος πλούσιος ἀπιδὼν εἰς τὴν ἀκρόπολιν καὶ δακρύσας κρίνεται 30 τυραννίδος ἐπιθέσεως· τὸ γὰρ δακρῦσαι πάθος.

² Mon. οὐ, ³ Mon. παράγγιμα.

λή. Ἐξητήκασι τινες, εἰ τῆς διηγήσεως διαφέρει τὰ
 ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους· καὶ γὰρ ἐν τῇ διηγήσει πᾶσαν
 ἄνωθεν διεξερχόμεθα τὴν ἐν τῇ ἰποθέσει περιστάσιν·
 δῆλη οὖν ἡ διαφορὰ· ἐκεῖ μὲν γὰρ ψιλῶς ἐκτίθεμεν,⁴
 5 ἐνταῦθα δὲ μετὰ κατασκευῆς καὶ πρὸς τούτῳ ἕτερον ἀπο-
 ροῦσιν· εἰ γὰρ ἔφη ὁ τεχνικὸς διὰ τῶν αὐτῶν τὰ ἀπ'
 ἀρχῆς ἄχρι τέλους λαμβάνεσθαι, δι' ὧν καὶ ἡ τῶν ἐλέγ-
 χων ἀπαιτήσεις, τουτέστι διὰ τῶν περιστατικῶν, τίνι διοί-
 σει, φησὶ, τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους τῆς τῶν ἐλέγχων
 10 ἀπαιτήσεως; τινὲς μὲν οὖν ἔφασαν, διαφέρει ἀλλήλων
 τάδε κεφάλαια, καθὸ τριῶν ὄντων, ἐκθέσεως, ἀποδεί-
 ξεως, αὐξήσεως, ἡ μὲν ἐκθεσις ἐν τῇ διηγήσει ἐστίν, ἡ
 δὲ ἀπόδειξις ἐν τῇ τῶν ἐλέγχων ἀπαιτήσει, ἡ δὲ αὐξη-
 σις ἐν τοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους· ἀπ' αὐτοῦ γὰρ, φα-
 15 σὶ, τοῦ παρὰ τῷ τεχνικῷ ῥήτου ἡ διαφορὰ δείκνυται·
 εἶπε γὰρ, „τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους αὐξεται, δι' ὧν-
 περ καὶ ἡ τῶν ἐλέγχων ἀπαιτήσεις, ἡ δὲ τῶν ἐλέγχων
 ἀπαιτήσεις οὐκ αὐξεται, ἀλλ' ἀποδείκνυται.“ ῥᾷδιον δὲ⁵
 20 ἐξ αὐτοῦ ἐλέγχειν αὐτοὺς τοῦ ῥήτου ὅπερ προΐσχονται·
 ὁ γὰρ τεχνικὸς οὐκ ἔφη μόνον τὸ αὐξεται, ἀλλὰ γί-
 νεται καὶ αὐξεται, διὰ τὸ γίνεται τὸ κατασκευ-
 ᾶζεται καὶ ἀποδείκνυται δηλῶν· εἰσὶ δὲ⁶ ἀκριβεῖς
 ἕτεραι διαφοραὶ· πρῶτον γὰρ τὰ μὲν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι
 τέλους ἢ τοῦ διώκοντός ἐστι μόνως ἢ τοῦ φεύγοντος·
 25 μόνον δὲ τοῦ φεύγοντος οὐδέποτε, ἄς ἐδείξαμεν· ἡ δὲ
 τῶν ἐλέγχων ἀπαιτήσεις μαρτυρίας ζητεῖ, ὅ ἐστι μέρος τι
 τῆς πάσης ὑποθέσεως· τὰ δὲ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους
 τοῦ παντός ποιεῖται πράγματος ἐξέτασιν, ἀμείλει τῆς τῶν
 ἐλέγχων ἀπαιτήσεως μὴ εὐρισκομένης ἔτι συνίσταται ἡ
 30 ζήτησις, τὰ δὲ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ἐὰν ἐλλείπη, οὐδέ-
 ποτε ὁ ἄγων καταλείπεσθαι δύναται· τρίτη ἡ μὲν τῶν

⁴ γὰρ ψιλῶς ἐκτίθεμεν Mon. om.
 μοὶ δὲ Mon. om.

⁵ Par. 1. γὰρ. ⁶

ἐλέγχων ἀπαίτησις εἰς αὐτὸ τὸ ἔγκλημα φέρεται· ἐπὶ γὰρ τοῦ ζητουμένου αὐτοῦ ἀπαιτεῖ τοὺς μάρτυρας, τὰ δὲ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους τῶν σημείων ἐστὶ τῶν ἀποδεικτικῶν τοῦ ἐγκλήματος.

λθ'. Ἔστι μὲν, ὡς ⁷ ὁ τεχνικός φησι, τὸ κεφάλαιον ⁸ τοῦτο τοῦ κατηγοροῦ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατὰ τοῦ ἀντιδίκου· ἐπεὶ γὰρ ὁ φεύγων ἔχει μὲν τὸ παραγραφικὸν ἐξ ἀρχῆς, ἔχει δὲ καὶ τὴν τῶν ἐλέγχων ἀπαίτησιν, καὶ πρὸς τούτοις κοινὰ πρὸς τὸν κατήγορον τὴν τε βούλησιν καὶ τὴν δύναμιν, ἡ τέχνη καὶ τῷ κατηγορῷ βοηθοῦ- ¹⁰ σα τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους αὐτῷ προσδίδωκεν ἰσχυρότατον κεφάλαιον, δυνάμενον διαλῦσαι ⁹ τὰ τοῦ φεύγοντος ἰσχυρά· ἦρσει γὰρ, τί μοι χρόνους προβάλλῃ καὶ διὰ τοῦτο ἀξιοῖς ἀποφεύγειν; ἐξ ἧν ἔπραξας ἰάλως· τί μοι δεῖ μαρτύρων καὶ τεκμηρίων; αὐτὸς σεαυτοῦ διὰ τῶν ¹⁵ ἔργων προηλθες κατήγορος· εἰρίσκεται δὲ ποτε καὶ κοινῶς, ὡς ἐξῆς ἔρεϊ.

μ'. Ἀπὸ τῶν περιστατικῶν λέγει· πᾶν γὰρ τὸ πραχθὲν καὶ ὑπὸ τίνος πέπραχται καὶ κατὰ τρόπον τινὰ καὶ ἐν χρόνῳ τινὶ καὶ ἐν τόπῳ καὶ δι' αἰτίαν τινὰ, καὶ ⁹ ἐκ ²⁰ τῶν αὐτῶν περιστατικῶν γίνεται τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ἐξ ἧν καὶ ἡ τῶν ἐλέγχων ἀπαίτησις· καὶ τί διαφέρει; ὅτι ἐκεῖ μὲν κατασκευάζομεν ἐκ τῶν περιστατικῶν, ἐνταῦθα δὲ αὖξομεν, ὡς ἐπὶ τοῦ τρισαριστίως, οὐ εἰκόνα ἔστησαν οἱ πολέμιοι· ἔρεϊ γὰρ ὁ κατήγορος αὖξων τὸ ἐγ- ²⁵ κλημα, πολέμιοι τὸν ἀριστεία τετιμήκασιν, καὶ ταῦτα εἰκόνη, τῇ μεγίστῃ τιμῇ· εἶτα ἔρεϊ καὶ τὸν τόπον αὖξων· παρ' ἑαυτοῖς τὴν εἰκόνα στήσαντες· τρόπον, φιλοτίμως τοῖς χρώμασιν· ὅρα δὲ καὶ, πῶς ³⁰ καὶ τὴν κοινωνίαν

⁷ ὡς Par. 1. om. ⁸ Mon. Par. 2. λῦσαι. Par. 1. διαλύ-
σαι. ⁹ Mon. καὶ εἰ. ¹⁰ In Par. 1. ὅρα πῶς τὴν κοινωνίαν
δείξας etc. usque ad μετὰ ἀνέξεως in scholiis minoribus manu
seriore repetita sunt.

ἔδειξε τῆς τῶν ἐλέγχων ἀπαιτήσεως πρὸς τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους καὶ τὴν διαφορὰν ὑπέφηνε· τῷ μὲν γὰρ εἰπεῖν γίνεται τὴν κοινωνίαν ἐδήλωσεν· ἀμφοτέρω γὰρ ἐκ τῶν περιστατικῶν γίνονται· τῷ δὲ προσθεῖναι τὸ
 5 αὖξεται τὴν διαφορὰν ἐσήμανεν· ἐκεῖ μὲν γὰρ ψιλῶς τὰ περιστατικά ἐξετάζεται, ἐν δὲ τοῖς σημείοις μετὰ ἀν-
 ξήσεως.

μβ. Ὡς ὁ Δημοσθένης· τίς ὢν Αἰσχίνης ἠδίκησε τὴν πόλιν, ὅτι πρεσβευτῆς ὢν, τί; οἷον τί ἐπραξεν; οἷ-
 10 ον ὅτι τὰ πράγματα προέδωκε· πᾶς; ἐν Μακεδονίᾳ γε-
 νόμενος· πῶς; ἀπαγγείλας τὰ ψευδῆ· πότε; ὅτε Φίλιπ-
 πος ἐπὶ Φωκέας ἐστράτευσε· διὰ τί; ἵνα δωροδοκῇ· οὐ μόνον δὲ ἀπὸ τούτων γίνεται τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέ-
 λους, ἀφ' ὧν καὶ ἡ τῶν ἐλέγχων ἀπαίτησις, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ
 15 τῶν παρειμένων, οὐ μόνον ἀφ' ὧν ἐπραξεν, οὕτω καὶ ὁ
 Δημοσθένης ἐν τῷ παραπρεσβείας· κρίνων γὰρ τὸν Αἰ-
 σχίνην ἐπὶνεγκε τὸ τοῦ Φιλοκράτους ψήγισμα, ἐν ᾧ ἦν,
 παραδοῦναι τοὺς Φωκεῖς τὰς πόλεις τοῖς Ἀμφικτύοσι·
 καὶ τοῦτο εἰπὼν οὐκ ἠρκέσθη· ἀλλ' ἐπὶνεγκε καὶ τὰ
 20 ἀφ' ὧν οὐκ ἐποίησε, καὶ φησιν, ὅτι οὐκ ἔδει γράψαι,
 ἀναμεῖναι τοὺς Ἀμφικτίονας, βοηθῆσαι δὲ τὸν Πρόξε-
 νον καὶ τὰ λοιπὰ· οὕτω καὶ Ἀνσίας ἐν τῷ πρὸς Σμι-
 κρίνην ¹¹ καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐποίησε καὶ ἐξ ὧν οὐκ ἐποίησεν ἀπο-

11 Mon. Σμικρίνην. Par. 1. Μικρίνην. Par. 2. Σμικρίνην.
 Sch. min.: πλὴν τῆς μεταλήψεως· ἀσφαλῶς ὁ τεχνικὸς ἐσημειώσα-
 το· αἰεὶ γὰρ ἡ μετάληψις τοῦ διώκοντός ἐστι, μετάληψιν δὲ λέγει
 τοῦ ἐγγράφου, αὕτη γὰρ μεταλαμβάνει, τοῦ κατηγόρου οὕσα, διὰ
 τὸ μὴ ἰσχύειν τῷ πράγματι καὶ τῷ ἐγκλήματι. Εὐρίσκεται γὰρ
 ποτε· ὑπὸ τῆς προσθήκης τοῦ „ποτε“ ἔδειξεν, ὅτι σπανίως εὐρίσκε-
 ται τοιοῦτος στοχασμὸς καὶ εἰκότα, εἰ γὰρ τὸ ἰσχυρὸν τοῦ διώκον-
 τός ἐστι κεφάλαιον, τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ἐὰν καὶ τοῦ φεύ-
 γοντος εὐρεθῇ τὸ τοιοῦτον, ἀσθενέστερος δὲ κατήγορος ἐστίν· διὰ
 τοῦτο οὐδὲ εὐρίσκεται μόνου τοῦ φεύγοντος τὸ κεφάλαιον.

δεικνύνειν πειράται· φησὶ γάρ, ὅτι „τὴν νύκτα ἐκάθητο ἐν τῷ ἱερῷ τὴν ὄψιν κατακαλυψάμενος“· ἔτι δὲ ἀφ' ὧν οὐκ ἐποίησε λέγων, ὅτι „οἱ μὲν ἄλλοι συγγενεῖς παρεγένοντο, μόνος δ' ἀπελείφθη“· καὶ ἐν τούτῳ πειράται δείξαι πεποιηκότα τὸν νόνον.

5

μγ'. Πᾶσι λέγει τοῖς ἐφεξῆς κεφαλαίοις, καλῶς δὲ τὸ εἰ ἐγχωρεῖ· ἐνίοτε γὰρ ἐκλείπει τινὰ τῶν κεφαλαίων, ὥσπερ ἡ ἀντίληψις, ἐν τοῖς ἀφ' ὧν ἕτεροι ἐποίησαν· οἷον τρισαριστέως εἰκόνα ἔστησαν οἱ πολέμιοι, καὶ κρίνεται προδοσίας· ἐνταῦθα γὰρ οὐ δύναται λέγειν, ὅτι ἐξ- 10 ἦν αὐτοῖς· εἰ γὰρ τοῦτο φήσῃ, ὑπόνοιαν παρέχει τῆς προδοσίας ὡς ¹² τὰ παρ' ἐκείνοις ἐπιστάμενος νόμιμα· σιωπῆσεται δὲ τοῦτο, ἵνα καὶ δόξῃ τὴν ἐκείνων πολιτείαν καὶ τὰ ἥθη παντάπασιν ἡγνοηκέναι· τὸ γὰρ εἰ ἐγχωρεῖ, οὐ μόνον δι' ἀντίληψιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν πιθα- 15 νὴν ἀπολογία· καὶ γὰρ καὶ αὕτη ἐκλείπει, ὅταν τὰ σημεῖα σύμφωνα ἢ καὶ ἀναγκαῖα τῷ ἐγκλήματι, εἰ καὶ ἐπ-εισέρχεται ἀντ' αὐτῆς τὸ μὴ ἀντιστρέφον καλούμενον νόημα, ὡς ἐπὶ τοῦ Περικλέους τοῦ κρινομένου ἐπὶ τυραννίδι διὰ τὰς πανοπλίας· οὐ γὰρ ἀντιστρέφει, ὅτι ¹³ ὁ 20 ἔχων ὅπλα πάντως καὶ τύραννος.

μδ'. Ὁ μὲν γὰρ κατήγορος τὴν ἀρχὴν προβαλεῖται φάσκων, ὅτι οὕτως ᾔδεις τὸν ἀδελφὸν τυραννήσοντα,

12 Mon. καί. 13 ὅτι Par. 1. om. Sch. min.: Καὶ τὰ λοιπὰ κεφάλαια. λοιπὰ κεφάλαια, ὡς εἵπομεν ταῦτα· μετὰθε-
σις αἰτίας, ἀντίληψις, πιθανὴ ἀπολογία· ὅρα δὲ, πῶς ἐδήλωσε τῶν κεφαλαίων τὴν μάχην· μάχεται δὲ πρὸς τὰ σημεῖα ταῦτα τὰ κεφάλαια· ἐχόντων οὖν ἀμφοτέρων τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους δηλονότι ἐκάτερος λύσει τὰ τοῦ ἀτιθίκου σημεῖα τοῖς προσηρημένοις κεφα-
λαίοις. Ἀπέκειτο κατὰ τινος· τὸ παράδειγμα ἐπάγει παρύ-
δοξον, ὅπερ εἴπε πιστούμενος· δῆλον ἐνταῦθα, ὡς ἐκάτερος τοῖς συμφέρουσιν ἐαυτῷ χρήσεται, ἔχουσι γὰρ ἀμφοτέρω τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους.

ὅτι λύσιν αὐτοῦ εἰς τὴν σὴν ᾗτησας δωρεάν· ὁ δὲ φεύγων ἀπὸ τοῦ τέλους τὴν ἀπολογίαν πορίζεται λέγων, ὅτι εἰ συνήδην αὐτῷ μέλλοντι τυραννήσειν, οὐκ ἂν αὐτὸν ἀπέκτεινα, ὅτε πρὸς ἔργον ἦλθεν ἡ βούλησις· καὶ ταῦτα μὲν ἐστὶ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους· μεμέρισται δὲ πρὸς τοῦτο καὶ ἡ τῆς αἰτίας μετάθεσις· ὁ μὲν γὰρ φήσει, ὅτι τὴν λύσιν ᾗτησάμην τοῦ ἀδελφοῦ, τῆς συγγενείας καὶ τῆς φύσεως εἰς τοῦτο παρακαλουμένης, ὁ δὲ κατηγορὸς λύσει τὰ τοῦ φεύγοντος ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέ-
 10 λους, ὅτι διὰ τοῦτο ἀπέκτεινας τὸν ἀδελφόν, γνοὺς ὅτι ἀσθενὲς τι πέφυκεν ἡ τυραννίς· καὶ δέει τοῦ μὴ παθεῖν τὰ παραπλήσια λαβὼν ἀνέροχας ἐκεῖνον τὴν ὑποψίαν τοῦ πράγματος ἀποτριβόμενος.

μέ. Ἐδειξεν, ὡς μᾶλλον τῇ κατηγορῷ πρόσκειται τὸ
 15 κεφάλαιον, ποτὲ δὲ καὶ τοῦ φεύγοντος εὐρίσκεται, ὅταν ἡ κοινὰ, μόνου δὲ τοῦ φεύγοντος οὐδέποτε, μέχρι δὲ τούτου Ἑρμογένης συνωδὰ καὶ τοῖς πρὸ αὐτοῦ καὶ τοῖς μετ' αὐτὸν ἐφθέγγετο. τούτῳ δὲ ἐναντιοῦνται τινες λέγοντες, ὅτι εἰσὶ καὶ τοῦ φεύγοντος τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι
 20 τέλους μόνον· οἷον πατήρ τις τρεῖς ἔχων παῖδας καὶ τοὺς δύο ἀποβαλὼν ¹⁴ ἀπάγξασθαι ἤμελλεν, ὁ ἰπολειφθεὶς υἱὸς καταλαβὼν ἔλυσεν ἀπὸ τοῦ βρόχου· ἱεροσυλία γέγονε κατὰ τὴν πόλιν· ὁ πατήρ ἠμολόγησε τὴν ἱεροσυλίαν αὐτὸς τολμῆσαι, καὶ τοῖ πατρός ἀξιούντος τεθνάναι ὁ παῖς ¹⁵ ἀντιλέγει· ἐνταῦθα φεύγει τρόπον τινὰ ὁ παῖς, καὶ προβάλλει τὸν τε τῶν ἀδελφῶν θάνατον καὶ τὴν λύσιν τοῦ βρόχου· ὁ μὲντοι πατήρ οὐδενὶ τοιούτῳ χρήσεται· εἰ γάρ τι φήσει, δείκνυσιν ἑαυτὸν οὐκ ἔνοχον τῇ ἱεροσυλίᾳ· καὶ ἐν μὲν τοῖς κατ' ἀξίωσιν ὡς ἐπὶ τού-
 του

14 Par. 1. ἀπαγαγὼν ἄγξισθαι.
 Par. 1. αὐτός.

15 Mon. Par. 2. ὁ παῖς.

τοῦ ἴσως τοῦτο συμβήσεται, ἐν δὲ τοῖς κατὰ φυγὴν καὶ δῶξιν ἀδύνατον, ὃ καὶ αὐτὸς ἔοικε λέγειν.

μς'. Λεκτέον ἤδη καὶ περὶ τῆς ἀντιλήψεως, ¹⁶ πρῶτον μὲν περὶ τῆς τάξεως, εἴτα δὲ εἰ καὶ τῶν μὴ οἰ ἐμπίπτοντων ἔστι, καὶ ποτὲ μὲν ἐμπίπτει, ποτὲ δὲ ἐλλείπει, ⁵ τὴν τε δύναμιν ἐπὶ τούτοις ἢ τὴν ἐργασίαν τοῦ κεφαλαίου· περὶ μὲν οὖν τῆς τάξεως ἡμῖν εἴρηται, ἐνθα κοινῇ περὶ τῆς τάξεως τῶν κεφαλαίων στοχασμοῦ διελαμβάνομεν· ἀκόλουθον δὲ εἰπεῖν, εἰ ¹⁷ ἐμπίπτει καὶ πότε· ὅτι μὲν οὖν τῶν αἰ ἐμπίπτοντων τὸ κεφάλαιον, σαφῶς ¹⁰ δεδήλωται ὑπὸ τοῦ τεχνικοῦ, πότε δὲ ἐμπίπτει καὶ δὴ λεκτέον· ὅτε μὲν γὰρ ἀφ' ὧν ἄλλοι πεπράχασι κρινόμεθα, οὐδέποτε ἐμπίπτει τὸ ἀντιληπτικόν, ὅτε δὲ ἀφ' ὧν αὐτοὶ ¹⁸ ἐπράξαμεν, αἰ ἐμπεσιῖται, πλὴν εἰ μὴ μισούμενον εἴη τὸ πρᾶγμα, ἢ προσφερὲς τῷ ἐπιφερομένῳ ἐγκλήματι· ¹⁵ μισούμενον μὲν ὥς ἐπὶ τοῦδε τοῦ παραδείγματος· νέος πλούσιος ἐν δημοκρατίᾳ πολιτευόμενος ἐξ ἀστυγείτονος πόλεως ἡγάγετο τυράννου θυγατέρα, καὶ κρίνεται τυραννίδος ἐπιτίσεως· ἐνταῦθα γὰρ οὐκ ἔχει χώραν τὸ ἀντιληπτικόν, ὅτι ἐξῆν μοι ἢν ἐβουλόμην γαμεῖν, ἐπειδὴ μισεῖται τὸ τοῦ τυράννου πρόσωπον παρὰ τοῖς δικασταῖς·

¹⁶ Sch. min. ὠνόμασται μὲν οὖν ἀντίληψις ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ὑπὸ κρίματος μὲν μεταφερομένων, ξύλου δὲ ἢ λίθου ἀντιλαμβανομένων, καὶ τὴν σωτηρίαν διὰ τούτων πορίζομένων· καὶ γὰρ ὁ φεύγων, ὥσπερ ἐν κλυδωνίᾳ τῷ δικαστηρίῳ κινδυνεύων, λαμβάνεται τῆς ἀντιλήψεως. Εἰκότως μετὰ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους παραλαμβάνεται, καὶ ἔστιν αἰ τοῦ φεύγοντος· τοῦ γὰρ κατηγοροῦ χρωμένου τοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ἀκρίβειαν πειρωμένου διεκινῆται τῇ κατηγορίᾳ ὑπεύθυνον τὸν φεύγοντα, πρὸς τοῦτο ἀπολογούμενος ὁ φεύγων τῇ ἀντιλήψει χρῆται, λέγων εἶναι αἰτῶν τοῦτο ποιῆν ἢ ἐκ νόμου, ἢ ἐκ φύσεως, ἢ ἐκ τέχνης, ἢ ἐκ τοῦ μὴ κικαλῦσθαι, ὃ τινες ἔθος ὠνόμασαν· ἔστι δὲ, φησὶ, τῶν αἰ ἐμπίπτοντων τὸ κεφάλαιον. ¹⁷ εἰ Mon. om. ¹⁸ Mon. αὐτὸ, scr. αὐτοί.

προσφερές δὲ τῷ ἐπιφερομένῳ ἐγκλήματι, οἷον τῆς Περ-
 ρικλίου ἐμπρησθείσης οἰκίας εὐρέθησαν χίλιαι πανοπλί-
 αι, καὶ κρίνεται τυραννίδος, ^{13*} ἐπιθείσεως· ἐνταῦθα γὰρ
 τῷ μὲν ἀντιληπτικῷ οὐ χρήσεται, διὰ τὸ προσεχὲς εἶναι
 5 τῷ ἐγκλήματι τὸ πεπραγμένον· χρήσεται δὲ ἀντὶ τοῦτου
 τῷ κατὰ ἀντιστροφὴν σχήματι, ὥς οὐκ εἴ τις ὕπλων εὐ-
 πορεῖ οὗτος πάντως τυραννήσει, οὐδὲ ὁ λόγον ποιούμε-
 νος ὕπλων πάντως ἐπὶ κακῷ ποιῖται τῆς πόλεως· οὐ γὰρ
 δύναται τῷ ἀντιληπτικῷ χρῆσθαι, ὅτι ἐξῆν μοι, εἰ ἐβου-
 10 λόμην, καὶ πλείονα ὅπλα ἔχειν· ἡ γὰρ τῶν ὕπλων ὑπὲρ
 τὴν χρεῖαν κτήσις προσφερέης πῶς εἶναι δοκεῖ τῇ τυραν-
 νίδι· τοσαῦτα μὲν περὶ τοῦ πότε ἐμπίπτει τὸ ἀντιληπτι-
 κόν· λεκτίον δὲ καὶ περὶ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, τουτίστι
 τίνα ἡμῖν χρεῖαν παρέχεται· ἀλλὰ καταφανές, οἶμαι, ὅς
 15 τὸ ἀντιληπτικὸν βούλεται τὸ σημεῖον τοῦ ἐγκλήματος
 ἀνεύθυνον δεικνύναι· ἀεὶ γὰρ πρὸς τὰ σημεῖα τοῦ ἐγ-
 κλήματος, οὐ πρὸς αὐτὸ τὸ ἐγκλημα φέρεται. ὥστε ὅσον
 ἡμῖν ἐπάγεται κίνδυνον ὑπεύθυνον ὑπάρχον τὸ ἐγκλημα,
 τοσαύτην τὸ ἀντιληπτικὸν ὠφελειαν παρέχεται, ἀνεύθυ-
 20 νον ἀποκαῖνον τὸ σημεῖον τοῦ ἐγκλήματος· ζητητίον δὲ
 καὶ περὶ τῆς διαφορᾶς τοῦ ἀντιληπτικοῦ, ἣν ἔχει πρὸς
 τὴν ἀντίληψιν· τὸ μὲν οὖν ἀντιληπτικὸν κειφάλαιον, ὡς
 ἔφαμεν, οὐ πρὸς τὸ ἐγκλημα, ἀλλὰ πρὸς τὸ σημεῖον τοῦ
 ἐγκλήματος φέρεται, ἡ δὲ ἀντίληψις αὐτὸ τὸ ἐπιφερόμε-
 25 νον ἐγκλημα ἀνεύθυνον ὀποδεύουσι· κατασχευάζεται δὲ
 καὶ τὴν ἐργασίαν λαμβάνει τὸ ἀντιληπτικὸν ἐκ τοιούτων,
 ἐξ ὧν καὶ ἡ ἀντίληψις, ἡ ἀπὸ νόμου ἢ ἀπὸ ἔθους ἢ ἀπὸ
 φύσεως· οἷον ὅτι ἡ νόμος ἐπιτρέπει, ἡ ἔθος, ἡ φύσις
 ἀναγκάζει, ὡς ὁ ἀπιδὼν εἰς τὴν ἀκρόπολιν καὶ δακρύσας,
 30 καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης ὁ ἐπὶ ταῖς ὑποσχέσεσι Κλίωνος γελά-
 σας. ἐὰν δὲ μηδὲν τούτων ἐμπέσῃ, καὶ γὰρ δὴ καὶ τὸ

18* Mon. τυραννίδος sine articulo.

τοιοῦτον συμβαίνει ποτὲ, τηνικαῦτα βιαστικώτερόν πως
 ἑτέρα μεθόδῳ χρηστέον, τῇ ἐξ ἀντιφάσεως τοῦ ἐναντίου,
 ἔξειστι καὶ οὐκ ἔξειστι, κεκώλυται καὶ οὐ κεκώλυται· ἡνί-
 κα γὰρ τὸ ἔξειστι μὴ ἔχομεν ἀπὸ νόμου, ἢ ἔθους, ἢ ἀπὸ
 φύσεως κατασκευάζειν, τηνικαῦτα ἐπὶ τὸ οὐκ ἔξειστι, ὅ- 5
 περ ἐστὶ ¹⁹ τοῦ ἐναντίου ἀντίφασις, ἐρχόμεθα, καὶ τούτου
 τὸν ἀντίδικον ἀπαιτοῦμεν ἀπόδειξιν· οἷον εἰ μὴ ἔχοιμεν
 τὸ οἰκεῖον μεθιστᾶν νόμῳ, ἢ ἔθει, ἢ τινι τούτων· ὅτι
 ἔξην μοι τόδε τι πράξαι, ἢ γὰρ νόμος, ἢ φύσις, ἢ ἔθος
 ἐπιτρέπει, ἀπαιτοῦμεν ²⁰ τῶν ἐναντίων τῆς αὐτοῦ ἀντι- 10
 φάσεως ἀπόδειξιν· οἷον δεῖξον ὅπως οὐκ ἔξειστι τόδε τι
 ποιῆν· τίς ἐκώλυσε νόμος; ποῖος νομοθέτης τὴν τοιαύ-
 την ἀπηγόρευσε πράξιν; καθάπερ ἐν τῷ ὑπὲρ Κτησιφῶν-
 τος Δημοσθένους· „τίς γὰρ νόμος τοσαύτης ἀδικίας καὶ
 μισανθρωπίας μεστός, ὥστε ²¹ τὸν δόντα τι τῶν ἰδίων 15
 καὶ ποιήσαντα πρᾶγμα φιλάνθρωπον καὶ φιλόδωρον τῆς
 χάριτος μὲν ἀποστρεφῆν, εἰς δὲ τοὺς συκοφάντας ἄγειν,
 καὶ τούτους ἐπὶ τὰς εὐθύνas ὧν ἔδωκεν ἐφιστάναι; οὐδὲ
 εἰς δῆπον· εἰ δὲ φησιν οὗτος, ²² δευξάτω, καὶ γὰρ στέρξω
 καὶ σιωπήσομαι.“ τὸ γὰρ οἰκεῖον οὐκ ἔχων αὐτὸς νόμῳ 20
 βίβαιον ἀποκῆναι, ἐπὶ τὴν τοῦ κατηγοροῦ ἡλθιν ἀντί-
 φασιν καὶ τὴν ἀπόδειξιν ἐκείνον τοῦ ἐναντίου λόγον ἀ-
 παιτεῖ οὕτω πως· περινενοσμένην ταύτην ληψόμεθα,
 ἀπορροῦντες τῆς τῶν οἰκεῖων κατασκευῆς.

μζ. Τῶν πραγμάτων ὄντων ἢ ἃ αὐτοὶ ἐποίησαμεν 25
 ἢ ἄλλοι ἐποίησαν, καὶ τούτων διχῶς ἐξεταζομένων, καὶ ἡ
 ἀντικρυς εἰς ²³ ἡμᾶς ἀναφερομένων ἢ ἐξ ὑποψίας, ὅταν
 ἢ τὰ πράγματα, ἅπερ αὐτοὶ ἐποίησαμεν, ἢ κατὰ φύσιν
 ἢ κατὰ νόμον, ἢ κατὰ τέχνην, ἢ κατὰ ἔθος, τότε ²⁴ μό-

19 ὅπερ ἐστὶ Mon. om. 20 Mon. ἀπαιτοῦμεν ἀπόδειξιν,
 οἷον τῶν ἐν. 21 ὥστε ex Dem. pro cor. p. 264. recepi. 22
 Codd. οὕτως. Dem. οὗτος. 23 Par. 1. εἰς αὐτόν. Mon. ἡμᾶς
 εἰς εἰς. 24 Mon. ποτὲ.

νον ἐμπίπτει. κατὰ νόμον μὲν, ὡς ὁ θάπτων τὸ νεοσφρα-
 φές σῶμα· ἐρεῖ γάρ, ὅτι νόμῳ κελεύοντι μὴ περιορᾶν
 ἀτάφους τοὺς οἰχομένους ἐπειθόμην. κατὰ φύσιν δέ, ὡς
 ὁ δακρύων εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀφορῶν· ἐρεῖ γὰρ φύσιν
 5 ἀνθρώποις δάκρυα χορηγεῖν· κατὰ τέχνην δέ, ὡς ὁ γρά-
 φων Δημοσθένης ὑπὲρ ἱεροσυλίας λόγον· ἐρεῖ γάρ, ὡς
 ἐξουσίαν αὐτῷ δέδωκεν ἡ τέχνη μελετᾶν, ἃ δὴ καὶ βού-
 λοιτο· κατ' ἔθος δέ, ὡς ὁ τρέφων τοὺς ἀποκηρύκτους
 πλούσιος· ἐρεῖ γὰρ ἔθος εἶναι τοῖς ἀποροῦσι πολλοὺς αἰεὶ
 10 τῶν πενομένων διατρέφειν· καλῶς δὲ σφόδρα προσέθη-
 κεν, ὅτι ἡ ἀντιληψις οὐ γίνεται, εἰ μὴ ἀφ' ὧν αὐτός τις
 ποιήσας κρίνεται· οὐδεὶς γὰρ ἐτέρῳ ἐξουσίαν κατασκευά-
 ζει, ἀλλ' ἑαυτῷ, οὐδὲ ἔξωστιν εἰπεῖν ὅτι ²⁵ ἔξωστιν ἐκείνῳ.
 μὴ. Ὅταν, ἐφ' οἷς ἄλλος πεποίηκε, κρίνεται τις, ²⁶
 15 οὐκ ἐμπίπτει, φησὶ, τὸ ἀντιληπτικόν, ἀλλ' ὅταν μόνον ἐν
 οἷς ²⁷ αὐτός τις ἔπραξεν καὶ οὐδ' ἐν τούτοις αἰεὶ, ἀλλ'
 ὅταν ²⁸ τὰ πεπραγμένα μὴ μόνον ὡς ²⁹ σημεῖα τυγχάνῃ,
 ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτοῖς δυνατόν εἴη συστήσαι ³⁰ τὴν κρίσιν,
 ἣν τις βούλοιο κατηγορεῖν. πολλὰ γὰρ καὶ τῶν ὑφ'
 20 ἡμῶν πραττομένων ὑπεύθυνά ἐστιν. ὅταν οὖν ἡ μεμιση-
 μένον τὸ πραχθὲν ἢ ἀκόλουθον τῷ ἐγκλήματι, οὐδαμῶς
 ἐμπεσεῖται· μεμισημένον μὲν, οἷον ὥσπερ ὁ Κύλων ὁ
 γαμήσας τὴν Θεαγένους θυγατέρα τοῦ Μεγαρέων τυράν-
 νου, καὶ κρίνόμενος παρ' Ἀθηναίοις τυραννίδος ἐπιθέ-
 25 σεως. οὐ δύναται γὰρ εἰπεῖν, ἐξῆν μοι· οὐ γὰρ ἀνένθυ-
 νον τὸ γῆμαι τυράννου θυγατέρα τὸν ἐν δημοκρατίᾳ
 πολιτευόμενον· ἀκόλουθον δὲ τῷ ἐγκλήματι, ὡς ἐπὶ Πε-
 ρικλέους, οὗ τῆς οἰκίας κεραυνωθεῖσης εὗρηται χίλια
 πανοπλῖαι. οὐ δύναται γὰρ εἰπεῖν, ³¹ ἐξῆν μοι ἔχειν ὅπλα·
 30 δῆλον οὖν, ὅτι καὶ τὰ τεκμήρια ἐν πολλοῖς τῶν στοχα-

25 ὅτι Par. 1. om. 26 Par. τις κρίνεται. 27 ἐν οἷς
 Mon. om. 28 Mon. ὅτω. 29 ὡς Mon. om. 30 Mon.
 συστήναι. 31 εἰπεῖν, Mon. om.

στικῶν προβλημάτων ὑπεύθυνά ἐστιν, οὐ μέντοι ἐκείνοι
τὰ κρινόμενά ἐστιν, ἀλλ' ἕτερον δι' αὐτῶν.

μθ'. Ἐνταῦθα, ³² ἐπεὶ φησι νόμον οὐκ ἔχειν τὸν
ἐπιτρέποντα τρέφειν τοὺς ἀποκηρύκτους, τὸ μὴ κεκωλύ- 3
σθαι νόμον ποιεῖται ὁ φεύγων ἐκ τῆς ἐναντίου ἀντιφά-
σιως, καὶ ἀπαιτῆσαι τὸν κατήγορον δεῖξαι νόμον τοῦτο
κωλύοντα· ἐπεὶ δὲ μήτε ὁμολογούμενόν ἐστι, μήτε πάντη
ἀνεύθυνον, δυνήσεται καὶ αὐτὸ τοῦτο κατηγορεῖν, ὅτι
ἀδικοῖς εἰς τὴν οἰκίαν ἀναλαμβάνων ἀνθρώπους πονη- 10
ροὺς, περιέρχοντες, ἀνοσίους περὶ τοὺς φύσαντας, ἀχαρί-
στοις. σχεδὸν δὲ ἀπὸ τῶν αὐτῶν λαμβανομένου τοῦ ἀν-
τιληπτικοῦ, ἀφ' ὧν καὶ ἡ ἀντίληψις ἡ στάσις ζητητέον,
τί διαφέρει ἀλλήλων. καὶ λέγομεν, ὅτι ἡ ἀντίληψις πρὸς
τὸ ἐπιφερόμενον ἔγκλημα γίνεται· τὸ μέντοι ἀντιληπτι- 15
κὸν τὸ ἐν τῷ στοχασμῷ πρὸς τὸ-σημεῖον λαμβάνεται,
ὅθεν ἐλέγομεν τὸν στοχασμὸν ἐλεγχον ἀδήλου πράγμα-
τος οὐσιωδῶς ἀπὸ τίνος φανεροῦ σημείου κατασκευαζό-
μενον, καὶ προσετίθεμεν ἀνευθύνου, καὶ ἔστι τὸ κεφάλαιον
οὐ τῶν ἀεὶ ἐμπίπτοντων. ὅτε γάρ ἐστιν ἀτελής
ἀπὸ τοῦ πράγματος, οὐκ ἐμπεσεῖται· τίνος γὰρ ἔσται 20
ἀντίληψις; καὶ ὅτε ἀφ' ὧν ἕτερος ἐποίησεν, ὡς ἤδη
εἴρηται.

μί'. Μετὰ τὴν ἀντίληψιν ³³ εἰκότως τίταται ἡ με-

32 Par. 2. Ἐνταῦθα εἰς τὸ φησὶ νόμον οὐκ ἔχει τὸν ἐπιτρέπ.
Μον. ἐνταῦθα ὁ τεχνικός φησιν ὅτι οὐκ ἔχει τὰ ἐπιτρέποντα τρέ-
χειν τ. ἀπ. τοῦ μὴ κωλύσθαι γ. π. δ. φ. ε. τ. ἐναντίου ἀποφά-
σιως καὶ ἀπαιτήσεως etc. recepta lectio est ex Par. 1. Sch-
min.: Τοῦ ἀντιληπτικοῦ τὸ ἴδιον ἡμῶς ἐδίδαξεν, ἔστι γὰρ ἡ ἐξου-
σία· τὸ δὲ ἔξεστι κατασκευάσμεν ἢ ἀπὸ νόμου, ἢ ἀπὸ φύσεως, ἢ
ἀπὸ ἔθους, ἢ ἀπὸ τέχνης, ἢ ὅταν ἐμπίπτωσι πάντα, ἐκ τοῦ μὴ
κωλύσθαι νόμῳ τὴν ἐξουσίαν προβαλούμεθα, ὅπερ ἐστὶν ἐκ τῆς
τοῦ ἐναντίου ἀντιφάσεως. 33 Sch. min.: ἀντίληψιν προτάξας
ἐπήγαγε τὴν μετάληψιν, λυτικὴν οὖσαν τῆς ἀντίλήψεως· ὠνόμασται

τάληψις· ἔπεται γὰρ ἀλλήλοις καὶ δι' ἀλλήλων λύεται
 ταῦτα τὰ κεφάλαια. ὃν γὰρ τρόπον ἐφάσκομεν συνυπάρ-
 χειν αἰ τὴν βούλησιν καὶ τὴν δύναμιν διὰ τὴν συγγένει-
 αν καὶ διὰ τὸ πάντως θάτερον τοῦ ἑτέρου ἀπολειπομέ-
 5 νου χωλεῦειν, οὕτω διὰ τὴν ἐναντιότητα καὶ τὴν πρὸς
 ἀλλήλας μάχην ἡ ἀντίληψις ἔστι καὶ μετάληψις, εἴπερ
 οἷόν τε εἰπεῖν τὸ συγγενὲς ἐκ τῆς ἐναντιότητος ἔχουσιν·
 αἰ γὰρ τοῦ φεύγοντος καθεστηκυίας τῆς αἰτιλήψεως ἡ
 μετάληψις προφερομένη πρὸς τὴν ἀντίληψιν τοῦ κατη-
 10 γόρου καθέστηκεν.

ν'. Ζητοῖσι, πῶς εἶπεν αἰ τὴν μετάληψιν ἐναντίαν
 εἶναι τῆς ἀντίληψεως, τὸ αἰ ³⁴ προσθεῖς· εἰ γὰρ αἰ
 ἐναντία ἡ μετάληψις τῇ ἀντίληψει, δῆλον ὡς καὶ τῇ ἀν-
 τιληπτικῇ στάσει ἀντικεῖσεται ἡ μετάληψις, καὶ μελετω-
 15 μένης τῆς ἀντίληψεως κατὰ τὸ ἐναντίον, οὐκ ἀντίληψις,
 ἀλλὰ μετάληψις μελετηθήσεται, ὥστε μηδέποτε ἐπ' ἀμ-
 φοῖν τοῖν μεροῖν, τοῦ κατηγόρου φημι καὶ τοῦ φεύγον-
 τος, εἶναι τὴν ἀντίληψιν, ἀλλὰ τὸν μὲν χοῦσθαι τῇ ἀν-
 τιλήψει, τὸν δὲ τῇ μετάληψει, ὅπερ ἄτοπον, οὐ γὰρ
 20 ἔστι μονομερὴς οὐδὲ μία στάσις· οὐ γὰρ καθ' ἑτέρου
 μὲν ὁ διώκων κατηγορήσει, καθ' ἑτέρου δὲ ὁ φεύγων ἀπο-
 λογήσεται· ἐχρῶν ³⁵ δὲ ἀναμνησθῆναι δήτου τοῖς ἀπο-
 ροῦντας τὸν Ἐνδυμίωνος ἀπορρήξαντας ὕπνον, ὡς πρό-
 κεται νυνὶ λέγειν τῷ τεχνικῷ περὶ μεταλήψεως καὶ ἀντι-
 25 λήψεως τῶν κεφαλαίων τῶν ἐν τῷ στοχασμῷ, οὐ τῶν
 στάσεων αὐτῶν· αἰ οὖν τὸ εἰρημένον ἐπὶ τῶν κεφαλαίων
 ἐκδίχεσθαι, περὶ ὧν καὶ τὸν πάντα λόγον ποιῶται· φη-
 σὶ γὰρ τὴν μετάληψιν αἰ ἐναντίαν εἶναι τῇ ἀντίληψει,
 κεφάλαιον ἐναντιότητος λέγων καὶ φύσεως, οὐχὶ δὲ τῶν
 δὲ καὶ αὕτη ἀπὸ τοῦ τὸν κατηγόρον συγχωρεῖν καὶ τι τῆς παρὰ
 τοῦ φεύγοντος προβαλλομένης ἐξουσίας μεταλαμβάνειν ἐν τι τῶν πε-
 ριστατικῶν μορίων, τόπον ἢ χρόνον ἢ τι τῶν λοιπῶν. 34 Mon,
 τὸ αἰ γὰρ περ, 35 Par, οὐ χρῆν.

στάσεων· αἰεὶ δὲ, φησὶν, ἐναντία ἢ μετάληψις, τῇ ἀντιλήψει, τουτέστιν οὐκ ἐν στοχασμῷ μόνον, ἀλλ' ἐν ἡπερ ἂν εὐρεθῇ τῶν στάσεων ἀντιληπτικόν, πάντως ἔχει τὸ μεταληπτικόν ἀντικείμενον, καὶ ὅτι δὴ κατὰ φύσιν μάχεται αἰεὶ ἀντιλήψει μετάληψις, ἀναιρεῖ γὰρ αὐτήν, ὥστε 5 καὶ ἐπὶ τῶν στάσεων λάβοις, τῆς τε ἀντιλήψεως γημι καὶ τῆς μεταλήψεως, εὐρεθῇσεται καὶ ἐν ἐκείναις μαχόμενον τὸ ἀντιληπτικόν τε καὶ μεταληπτικόν, οὐχ αἱ ὑποθέσεις αὐταί, ἀλλὰ τὰ κεφάλαια· χρωμένον γὰρ τοῦ φεύγοντος τῷ ἀντιληπτικῷ πάντως τὸ μεταληπτικόν ἐν 30 τῇ υποθέσει ὡς μέρος ὃ κατήγορος παραλήφεται· τοῦτο μὲν οὕτως ἀπελυσάμεθα· ἔτι δὲ ζητοῦσι καὶ τόδε, πῶς φησιν, ὅποτερῶν τοιῶν χρήσεται, τῇ ἀντιλήψει λέγω, ἢ τῇ μετάληψει, τῷ ἑτέρῳ τὸ ἕτερον πάντως χρήσεται. περὶ γὰρ τῶν ὠρισμένων, φησὶν, ἀορίστως εἶπεν· ὠρίσται 15 γὰρ, τίνος μὲν ἢ ἀντίληψις, τίνος δὲ ἢ μετάληψις· καὶ δῆλον, ὡς πᾶσα μὲν ἀντίληψις τοῦ φεύγοντος, πᾶσα δὲ μετάληψις τοῦ διώκοντος· τί οὖν; ὁπατέρῶν χρήσεται· τοῦτο γὰρ ἀορίστως ἐστὶν ἀποφήνασθαι, τινὲς μὲν οὖν φασὶν ἐν τῇ μεθόδῳ αὐτὸν ἀκριβέστερον εἰπόντα περὶ 20 τούτων καὶ ὀρισάμενον αὐτὸ δὴ τοῦτο ἐκέισε, τὸ μὲν εἶναι τοῦ φεύγοντος, τὴν ἀντίληψιν γημι, τὸ δὲ τοῦ διώκοντος, ἐνταῦθα ὡς πρὸς ἐπισταμένους ἤδη διαλέγεται· ἢ οὖν τῶν ἀκουόντων γνώσις οὐκ ἔα τὸ χωρίον εἶναι ἀόριστον· καὶ ἔστι μὲν οὐδ' ἐν τούτῳ ἀμουσίαν προσάψαι 25 τῷ λόγῳ, ἄμεινον δὲ ἐκείνως εἰπεῖν, ὡς τὴν ἐναντιότητα βουλόμενος ἡμῖν τοῦ τε ἀντιληπτικοῦ καὶ τοῦ μεταληπτικοῦ παραστήσαι, ἔφη ἀντικεῖσθαι αὐτὰ διηνεκῶς ἀλλήλοις· τουτέστιν οὐκ ἐν μόνῳ στοχασμῷ, ἀλλ' ὅπῃ ἂν τύχη παραληφθέντα, καὶ γὰρ ὡς ἐπιχειρήματα λαμβάνεται 30 ἀδιαφόρως, καὶ πολλάκις ἀντιληπτικόν μὲν εὐρίσκεται παρὰ τῷ διώκοντι, μεταληπτικόν δὲ παρὰ τῷ φεύγοντι.

ὡς ἐπιχειρήματα μέντοι οὐχ ἄς κεφάλαιον ἔτι παραδίδω-
 σιν ἐχομένως καὶ τὴν ἐργασίαν τοῦ κεφαλαίου, κατα-
 σκευάζεται γὰρ, φησὶ, δι' ἐνστάσεως καὶ ἀντιπαραστά-
 σεως·³⁷ τῶν γὰρ ἀποδείξεων, ὡς πολλάκις ἔφασκεν, αἱ
 5 μὲν εἰσι πιστωτικαί, αἱ δὲ ἀντιρρήτικαί· πᾶσα τοίνυν
 ἀντιρρήτικὴ ἀπόδειξις ἢ κατὰ μάχην γίνεται ἢ κατὰ μέ-
 θοδον, ὅταν μὴ ἐκ μάχης εὐθύς καὶ ἀναιρέσεως τοῦ
 παντὸς ποιώμεθα τὴν ἀνασκευὴν, ἀλλ' ἐτέρως πῶς μετα-
 χειριζόμενοι· μιμνῆται οὖν τὸ μὲν κατὰ μάχην ἢ ἐνστα-
 10 σις, τὸ δὲ κατὰ μέθοδον ἢ ἀντιπαράστασις· ἀνατρέψο-
 μεν γὰρ τῇ ἐνστάσει, ὅτι οὐκ ἐφεῖται ὅλως ἀνδρὶ καλλω-
 πίζεσθαι, γυναικῶν γὰρ οὐκ ἀνδρῶν τὸ τοιοῦτον, εἴτα
 καὶ τῇ ἀντιπαραστάσει, ὡς εἰ καὶ ἐφεῖτο καλλωπίζεσθαι,
 οὐχ οὕτως ἐχρῆν ἀναιδῶς, οὐδ' ἐπ' ἀκολασίᾳ τε καὶ φθο-
 15 ρᾷ· φύσει μὲν οὖν ἐκ τῆς ἀντιπαραστάσεως ἀρχομένους

37 Sch. min.: διαιρεῖται, φησὶν, ἡ μετὰληψις εἰς ἔνστασιν καὶ
 ἀντιπαράστασιν, ὡς εἶναι ταῦτα τὰ δύο εἶδη τῆς μεταλήψεως.
 Βίαιον δὲ, φησὶν, ἢ ἔνστασις, ἐρεῖ γὰρ, ὅτι οὐδ' ὅλως ἔξην σοι
 τόδε ποιεῖν· ἢ ἀντιπαράστασις δὲ κατασκευάσει, ὅτι εἰ καὶ ἔξην,
 ἀλλ' οὐχὶ τόνδε τὸν τρόπον. Μειράκιον καλλωπιζόμενον·
 ἐνταῦθα ἢ ἔνστασις βίαιος, βιάζεται γὰρ, οὐδὲ ἐξεῖναι λέγων καλ-
 λωπίζεσθαι, γυναικῶν γὰρ, οὐκ ἀνδρῶν τὸ τοιοῦτον· εἴτα ἢ ἀντι-
 παράστασις εἰ καὶ ἔξην, οὐκ ἐπὶ τούτοις, οὐδὲ οὕτως ἀναισχύντως,
 οὐδὲ ἐπὶ τῇ διαφθείρεισθαι. Βιάσεται ὁ διώκων· καλῶς εἴπεν
 ἐπὶ τῆς ἐνστάσεως τὸ βιάσεται· προφανοῦς γὰρ οὕσης τῆς ἐξουσίας,
 ἀνατρέπειν διὰ τῆς ἐνστάσεως ἐπιχειροῦμεν. Οὐχ οὕτως· οὐκ
 ἐπὶ πορνείᾳ, οὐκ ἐπὶ τῷ πλείους ἐπάγεσθαι τῶν νέων τοὺς κατα-
 σχύνειν μέλλοντας. Πρῶτον χρῆσται· δυσχερὴ τούτων ἀπο-
 φαίνεται τὴν αἰτίαν, ἐπειδὴ διάφορος τῶν πραγμάτων ἢ φύσις, καὶ
 δεῖ τὸν μελετῶντα, ἀκολουθοῦντα ταύτῃ, πρὸς αὐτὴν ποιεῖσθαι τὴν
 πρᾶξιν, οὐ γὰρ ἡ τέχνη τῶν πραγμάτων τὴν ὕλην ποιεῖ, ἀλλ' ὡς
 ἂν ἔχη φύσεως τὰ πράγματα, οὕτως καὶ ἡ τέχνη μεθοδεύειν καὶ
 ἀκολουθεῖν ἀνυγκάζεται, κυβερνήτου δίκην, πρὸς τὸ πνεῦμα τὴν
 γαῦν ἰθύοντος.

ἐπὶ τὴν ἔνστασιν ἵνα προσήκει, ἀπὸ γὰρ τῶν ἐλαττό-
νων ἐπὶ τὰ μείζω χωρεῖν εἰώθαμεν, οὐκ ἀπὸ τῶν μείζο-
νων ἐπὶ τὰ ἐλάττω· μείζον δὲ τὸ παντελῶς ἀναιρεῖν τὸ
πρᾶγμα τοῦ συγχωρεῖν μὲν αὐτὰ, μέμφεσθαι δὲ τὸν
τρόπον, ὡς ἐπὶ φαῦλῳ ³⁸ γενόμενον· αὕτη μὲν φυσικὴ ³
ἀκολουθία· ἐπεὶ δὲ πολλακίς ἡ τοῦ πράγματος ἀνάγκη
βιάζεται προτάττειν ³⁹ τὴν ἔνστασιν τῆς ἀντιπαραστά-
σεως, καθὼδ δειχθήσεται μικρῷ ὕστερον, ζητητέον οἶμαι,
πῶς ἐκφύγοιμεν τὴν ἐκ τῆς μεταθέσεως αὐτῶν βλάβην·
ἡ γὰρ φυσικὴ ἀκολουθία μὴ φυλαττομένη βλάπτει πάν- ¹⁰
τως ἡμᾶς, ἣν μὴ κατὰ μέθοδον αἰτῇ τινα χρησώμεθα.
ὅταν τοίνυν προτάττωμεν ⁴⁰ τὴν ἀντιπαραστάσιν τῆς
ἐνστάσεως, χρή τὴν μὲν ἔνστασιν λαμβάνειν ὡς προηγου-
μένην καὶ ἐκ τῆς τοῦ πράγματος ἀπαιτουμένην περι-
στάσει, τὴν δὲ ἀντιπαραστάσιν ἐκ τῆς περιουσίας ἔξω- ¹⁵
θεν. οἷον οὐκ ἔξεστιν ὅλως ἀνδρὶ καλλωπίζεσθαι, τοῦτο
γὰρ τοῖς γυναικοῖς δέδοται, εἴτα ἐκ περιουσίας τὸ κατὰ
ἀντιπαραστάσιν, ὅτι δέδεικται μὲν ὁ καλλωπισμὸς παν-
τελῶς οὐ προσήκων ἀνδράσιν, ἀλλ' ὡς ἐν μάλιστα ἀλλό-
τριος καὶ ἀνάρμοστος. ἵνα δὲ καὶ τοῦτο συγχωρῶμεν καὶ ²⁰
τὸ καλλωπίζεσθαι μὴ ποιῶμεθα δι' ἐγκλήματος, οὐδὲ
οὕτως ἀπολέλυται τῆς κρίσεως. οὐ γὰρ ἐπ' ἀκολασίᾳ
καλλωπίζεσθαι οὐδένα προσήκει· λεκτέον δὲ ἤδη, πότε
προτάξομεν τὴν ἔνστασιν τῆς ἀντιπαραστάσεως· ὁ μὲν
οὖν τεχνικὸς περὶ τούτου διαλαβεῖν παρητήσατο, δυσκο- ²⁵
λίαν προσεῖναι φήσας τῷ λόγῳ· ἡμᾶς δὲ ὑπερδραμεῖν
οὐ καλόν· ὅτε τοίνυν βιαία ἡ ἔνστασις καὶ τραχεῖα εὐ-
θύς γαίνεται τῷ δικαστῇ, τότε προτακτέα ἡ ἀντιπαρα-
στάσις πιθανωτέρα οὖσα καὶ μᾶλλον εὐπαραδέκτος τῇ

38 Mon. φαῦλον. 39 Mon. πράττειν. id, et Par. 2. τὴν
ἐνστασιν τῆς ἀντιπαραστάσεως. Par. 1. τῆς ἐνστάσεως τὴν ἀντιπα-
ράστασιν. 40 Mon. προτίττωμεν.

τοῦ δικάζοντας ἀκοῇ· τὸ γὰρ πιθανὸν τοῦ βιαίου προ-
 τιμῶσιν οἱ ῥήτορες· ὥσπερ ἔμπαιν τὸ βίαιον οἱ δια-
 λυτικοί. ῥητορικώτερον δὲ καὶ τὸ ἐκ τῶν ἰσχυροτέρων
 ἄρχεσθαι, ἢ καὶ τὰ μάλιστα ἢ γύσις τὴν ἀπὸ τῶν
 5 ἐλαττόνων ἀρχὴν ἀπαιτεῖ· εἰ οὖν ἡ ἀντιπαράστασις μὲν
 πιθανωτέρα, ἢ δὲ ἑνστασις βιαία, τὸ δὲ πιθανὸν ἰσχυ-
 ρότερόν τε καὶ προτιμότερον παρὰ τὸ βίαιον τοῖς ῥή-
 τορσι, νόμος δὲ ῥητορικὸς ἐκ τῶν ἰσχυροτέρων ποιεῖσθαι
 τὴν ἀρχὴν, ἀναγκαιῶς προταχθήσεται ἡ ἀντιπαράστα-
 10 σις τῆς ἐνστάσεως· ὅταν δὲ ἦττον βιαία ἢ ἑνστασις ᾖ,
 καὶ οἷα μὴ αὐστηροτέρα γαίνεσθαι τῷ δικαστῇ, τηνι-
 καῦτα ἡγήσεται μὲν ἡ ἑνστασις, μεταταχθήσεται δὲ ἡ
 ἀντιπαράστασις.

να'. Οὐδέποτε ὁ κατήγορος ἀντιλήπει, οὔτε ὁ φεύγων
 15 χρήσεται μεταλήψει· καὶ πῶς ὁ τεχνικὸς ἀποφαίνεται ὡς
 ὁποτέρῳ αὐτῶν ὁ ἕτερος χρήσεται; ὅτι οὐχ ὥς γινομένης
 ποτὲ τῆς μεταλήψεως τοῦ φεύγοντος τοῦτο εἶπεν, ἀλλὰ
 βουλούμενος δεῖξαι τῶν κεφαλαίων τὸν πόλεμον· τοῦτο
 οὖν λέγει, ὅτι, ἐνθα ἂν ὁ ἕτερος τῶν ἀντιδίκων τῷ οἰ-
 20 κείῳ πρότερον χρήσεται κεφαλαίῳ, ἐνταῦθα ἀνάγκη καὶ
 τὸν ἕτερον τῷ ἐναντίῳ χρήσασθαι, οἷον ἐὰν πρότερος ὁ
 κατήγορος τῇ μεταλήψει χρήσεται, ἀντιφείγει τῇ ἀντιλήψει
 ὁ φεύγων, καὶ τοῖναντίον, ἐὰν πρῶτον ⁴¹ χρήσεται τῇ
 ἀντιλήψει ὁ φεύγων, ἀντιτάξει τὴν ἀντίληψιν ὁ κατή-
 25 γορος.

νβ'. Ἐπειδὴ γὰρ τὸ λέγειν, ὡς ἐπὶ τοῦ δακρύοντος
 νῦν πλουσίου καὶ πρὸς τὴν ἀκρόπολιν ἀφαιρῶντος, οὐχ
 ἔξεστί σοι δακρύειν, ἀναιδὲς πῶς εἶναι δοκεῖ, παρὰ γύ-
 σιν γὰρ τῇ ἀντιπαραστάσει, πρῶτον αὐτὸ μεθοδεύσομεν
 30 λέγοντες, ὅτι οὐχ ἐπὶ τυραννίδι σοι δέδωκε τὴν ἐξουσίαν
 τῶν δακρύων ἢ γύσις, οὐχ ἐπ' ὀλέθρῳ τῶν πολιτῶν, οὐχ

ἐπὶ δουλείᾳ τῆς πατρίδος καὶ τὰ τοιαῦτα, ἄλλως τε δὲ οὐδὲ δακρύειν ἐξῆν, ὡς χρηστὲ, μάτην. οἱ γὰρ ὁρῶντες ἀπάνθρωπον περὶ τοὺς εὐποροῦντας εἶναι τοῦ δήμου ὑπελάμβανον, καὶ σκαιότητος σαντῶ προσετρίβον δόξαν· καὶ δακρύων πλήθος εἰκὴ καταρρέειν ἠδίκη πολίτας, οὐδ' 5 ὅτιοῦν εἰς πλήθος παρανομοῦντας.

γγ'. Μετάθεσις καλεῖται, ἐπειδὴ τὰ ἐπιφερόμενα ὑπὸ τοῦ κατηγοροῦ ἐφ' ἑτερον ἄγειν ἀνεύθυνον ἢ ἐπαίνου ἄξιον πειρώμεθα. τὸ δ' αὐτὸ καὶ χρῶμα καλεῖται διὰ τὸ χρωσσύναι τὸν λόγον καὶ οἶον εὐπρόσωπον ποιεῖν, 10 εὐλόγους ἀφορμὰς παρεχόμενον· τὸ δὲ πρὸς τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους γίνεται εἰπεῖν, 42 ἀντὶ τοῦ ὡς ἔχει τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους εἴρηται· ὡς γὰρ ἂν ἐκεῖνα ἔχη, οὕτω καὶ ταῦτα πρόεισι· ἢ πρὸς πρόθεσις ἀντὶ τοῦ ἐξ κεῖται, ἢ ἡ ἀπὸ τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἄς λυτική 15 τούτων οὕσα ἢ ἀντὶ τῆς ἀπὸ, οἶον ἀντὶ τοῦ, ἀπὸ τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἔχουσι τὴν γένεσιν, αὐτὰ γὰρ δίδωσι τὸν τόπον τῇ μεταθέσει τῆς αἰτίας.

νδ'. Ἡ μετάθεσις τῆς αἰτίας μετὰ τὴν μετάληψιν τίταται, ἢ δὲ τάξις κατὰ τὸν διώκοντα· ὁ μὲν γὰρ 20 διώκων λαμβάνων ὡς ἐν τῇ 43 ἀντιθέσει τὴν μετάθεσιν τῆς αἰτίας οὐκ εὐθὺς αὐτὴν 44 μετὰ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους προτάττει, πρὸς ἃ καὶ φέρεται, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ἅπερ ἀποδεικτικὰ καὶ παρασκευαστικά τῶν οἰκείων παραλαμβάνει, τάττει τὸ ἀντι- 25 ληπτικόν, ὡς ἐν ἀντιθέσει παρὰ τοῦ φεύγοντος· τάττει δὲ οὐχ ἀπλῶς μετὰ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ἀλλ' ἵνα τυραννικὸν τοῦ φεύγοντος ἀποδείξῃ τὸ φράνημα διὰ τῆς ἀντιλήψεως· ἀντιλαμβάνεται γὰρ ἐξουσίας τινός, καὶ θεῖς παράλληλον ταῖς ἀποδείξεσι ταῖς οἰκείαις, αἵπερ ἐκ 30

42 γίνεται εἰπεῖν, ἀντὶ τοῦ — — — ἢ ἡ ἀπὸ τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους Mon, om, 43 τῇ Par, om, 44 Mon, αὐτῆς.

τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους αὐτῶ γίνονται, τὸ τοῦ φεύγοντος ἀντιληπτικόν, ὅπερ ἐξουσίαν τινὰ, ὡς ἔφην, μόνον προΐσχεται, περιφανῶς ἐξελέγχει τὸν φεύγοντα, τυραννικῶς μᾶλλον ἢ δικαίως τὰς ἀπολογίας ποιοῦμενον·
 5 εἴτα ἀναγκαίως τῷ ἀντιληπτικῷ τὴν μετάληψιν ἀντιτάξας, τηνικαῦτα ἐπὶ τὴν ἐξέτασιν τῆς μεταθέσεως τῆς αἰτίας ἔρχεται ἤδη τῷ δικαστῇ τὴν κατὰ τοῦ φεύγοντος προκατάγνωσιν ἐγκαταστήσάμενος· ὁ δὲ φεύγων αὖ πάλιν ἵνα μὴ τοῦτο πάθοι, ὅπερ ὁ κατήγορος δρᾷ κατ'
 10 αὐτοῦ, μὴδὲ τυραννικὸς δόξη τις εἶναι, τοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους τὴν μετάθεσιν τῆς αἰτίας ἐπάγει, μετριωτέραν τε καὶ δικαίαν ἀπολογίαν ποιοῦμενος· οὔτως μὲν ἑκάτερος πρὸς τὸ συμφέρον διάφορον τάξιν δίδωσι τῇ μεταθέσει τῆς αἰτίας. ἰστέον μέντοι, ὡς τῇ φυσικῇ ἀκο-
 15 λουθῆτα μᾶλλον ἢ τοῦ κατηγόρου τάξεις συμβαίνει· δεῖ γάρ μετὰ τὰ ⁴⁵ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους εἶναι τὴν ἀντίληψιν, καὶ ὅλως συνεξεῦχθαι αὐτὴν ἐκείνῳ, ἐπειδήπερ ἑκάτερον τῶν κεφαλαίων περὶ τὰ πεπραγμένα ἐστὶ· τὰ γὰρ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους πέπρακται· καὶ ἡ ἀντίληψις
 20 τὰ πεπραγμένα ἐξεῖναι λέγει· ὅτι ἐξῆν μοι παραστήναι καὶ ἐξῆν διατρίβειν ἐπ' ἐρημίας. ἡ δὲ μετάθεσις οὐχ οὕτως· οὐ γάρ ἐστι τῶν πεπραγμένων, καθάπερ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, καὶ ἡ ἀντίληψις, ἀλλὰ τῶν ὑπονοουμένων, ὥσπερ αὐτὸ τὸ ἔγκλημα· ὃν γὰρ τρόπον τὸ εἰ
 25 ἐφόνευσεν ὑπονοεῖται, τοῦτον τὸν τρόπον καὶ τὸ ⁴⁶ εἰ ἐπὶ τῷ θάψαι παρίστατο· ⁴⁷ ἐστὶν οὖν τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, εἴτα· εἰκότως ἡ ἀντίληψις, καὶ, οὐκ ἦν γὰρ μετάληψιν ζευγνύει τῆς ἀντιλήψεως, ἔπεται τῷ ἀντιληπτικῷ εὐλόγως τὸ μεταληπτικόν, εἴτα ἡ μετάθεσις τῆς
 30 αἰτίας. ἐπειδὴ τοίνυν φυσικὴ μᾶλλον ὑπῆρχεν ἢ τοῦ διώ-

45 τὰ Mon. om. 46 Par. 1. τὸ om. idem ἐπὶ τὸ θάψαι.

47 Mon. παρίσταται. — v. 28. Mon. μετάληψις, scr. μετάληψιν.

κοντος τάξις, διὰ τοῦτο παρέλαβε ταύτην· ἐπεὶ τοι μάλ-
 λον τῇ τοῦ φεύγοντος ἔδει χρήσασθαι, εἴ γε καὶ ἡ με-
 τάθεσις τῆς αἰτίας τοῦ φεύγοντος, ἀλλὰ τῇ φύσει ἀναγ-
 καίως ἠκολούθησεν. Ἡ μὲν γὰρ οὖν τάξις αὕτη τοῦ κε-
 φαλαίου· ἀναγκαῖον^{47*} δὲ ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων καὶ περὶ 5
 τοῦ ὀνόματος διαλαβεῖν· εἴρηται οὖν μετάθεσις αἰτίας,
 ὅτι τὸ συναγόμενον ἐκ τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους εἰς
 ἔγκλημα εἰς χρηστοτέραν τινὰ αἰτίαν τε καὶ πρᾶξιν με-
 θίστησιν, οἷον οὐχ ὅτι ἐφόνευσα παριστάμην, ἀλλ' ὅτι
 ἠλέησα καὶ ταφῇ δοῦναι τὸν κείμενον ἡβουλήθην· ἐπεὶ 10
 δὲ καὶ τὴν μετάθεσιν τῆς αἰτίας ὀρῶμεν οὐδὲν ἕτερον ἢ
 τῆς γνώμης ἐξέτασιν ὑπάρχουσαν, φάμεν γὰρ, ὡς τότε
 τι βουλόμενος παριστάμην καὶ οὐ διὰ τὸ πεφονευκέναι,
 γνώμης δὲ ἐξέτασιν ἔχει καὶ ἡ βούλησις,⁴⁸ φημὶ τὸ κε-
 φάλαιον, καὶ ὅλως ἐν ταῖς στοχαστικαῖς ζητήσεσι διττὴ 15
 γίνεται ἡ κατὰ γνώμην ἐξέτασις, πῇ μὲν κατὰ τὴν βου-
 λήν, πῇ δὲ κατὰ τὴν μετάθεσιν τῆς αἰτίας, ἀναγκαῖον
 ἀμφοῖν τῶν κεφαλαίων τὴν διαφορὰν ἐπιζητῆσαι. δοκεῖ
 γάρ πως ταῦτόν εἶναι μετάθεσις αἰτίας καὶ βούλησις⁴⁹
 διαφόροις ὀνόμασι χρῶμενα. ἔχομεν δὲ πλείονας, οὐ μίαν 20
 αὐτῶν διαφορὰν κατεπιεῖν. πρῶτον μὲν γὰρ ἡ βούλησις
 καὶ τοῦ διώκοντός ἐστι καὶ τοῦ φεύγοντος, ἡ δὲ μετά-
 θεσις μόνου τοῦ φεύγοντος· τὸ γὰρ ἐν ἀντιθέσει αὐτὴν
 λαμβάνεσθαι παρὰ τοῦ διώκοντος, οὐκ ἦν ἡμῖν ἀντι-
 κείτο. οὐ γὰρ τοῦτο τοῦ διώκοντος αὐτὴν εἶναι ποιεῖ. 25
 δῆλον γὰρ, ὡς καὶ τὰ τοῦ διώκοντος κεφάλαια παρα-
 λήφεται κατὰ ἀντίθεσιν ὁ φεύγων. καὶ οὐκ εὐθύς ἐκεί-
 νου γενήσεται. εἰ δὲ ποτε γένοιτο⁵⁰ κοινῶν ὄντων τῶν
 ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους χρήσασθαι μεταθέσει τῆς αἰ-
 τίας καὶ τὸν διώκοντα, τηνικαῦτα οὐχ ὡς κατηγορος 30

47* Mon. ἀναγκαίως, εσθ. ἀναγκαῖον. 48 Mon. ἡβουλόμην.

49 Mon. βουλήσιως. 50 Parg. γίγνεται.

κίχρηται, ἀλλ' ὡς φεύγων· καθὼ γὰρ κατηγορεῖται, κατ' ἐκεῖνο λαμβάνει τὴν μετάθεσιν τῆς αἰτίας· ἐπειδ' ἡ μὲν βούλησις καὶ τοῦ προτέρου βίον ποιεῖται ἐξέτασιν, καὶ καθολικωτέραν τινὰ τῆς γνώμης ἔχει βάσανον, ἡ δὲ μετάθεσις τῆς αἰτίας τῶν πρὸς τὸ παρὸν ἀντίκειται· οὐ γὰρ τὰ πάλαι βεβιωμένα ζητῷ· τρίτον ἐπὶ τούτοις ἀλλήλων διενήνοχε τῷ τὴν μὲν πρὸς τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους φέρεσθαι τὴν μετάθεσιν τῆς αἰτίας, τὴν βούλησιν δὲ πρὸς τὸ ἐγκλημα· ἡ μὲν
10 γὰρ βούλησις ὅτι οὐκ ἂν ἐβουλήθην φονεῦν, ἡ δὲ μετάθεσις τῆς αἰτίας, ὅτι καὶ οὐ τοῦδε χάριν παριστάμεν, ὅπερ ἐστὶ τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους· ἔστι δὲ αὐτῶν ¹ καὶ τετάρτη διαφορὰ· ἡ μὲν γὰρ βούλησις κατὰ διαπόρῃσιν γίνεται, ἡ δὲ μετάθεσις τῆς αἰτίας διαρρήδην
15 ἀποφαίνεται· ἐκεῖ μὲν γὰρ ἀποροῦντες φραμέν, τίνος ἔνεκα ἤλθον· ἂν ἐπὶ τὸν τοῦδε φόνον, δι' ἐχθραν· ἀλλ' οὐδ' αὖ μία ἐχθρας ἐγγόνει πώποτε πρόσφαισις, ἀλλ' ἵνα τῶν ἐκείνου κύριος καταστῶ, καὶ μὴν οὐδὲ ἐμελλεν ἐντεῦθεν μοι περιέχεσθαι καὶ οὕτως διαποροῦντες τὴν βούλησιν
20 ἐξετάζομεν· ἐπὶ δὲ τῆς μεταθέσεως τῆς αἰτίας ἀποφαινόμεθα, ² ὅτι τοῦ θάψαι ³ χάριν παριστάμεν, ὅτι δι' ἐλεῶν τινὰ καὶ οἶκτον· τοσαῦτα καὶ περὶ τῆς ⁴ διαφορᾶς τῆς πρὸς τὴν βούλησιν. Φησὶ δὲ, ἡ μετάθεσις τῆς αἰτίας πρὸς τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους γίνεται· ἐξητήκασί
25 τινες, πῶς ἐπὶ μόνου τοῦδε προσέθηκε τοῦ κεφαλαίου τὸ γίνεσθαι αὐτὰ πρὸς τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ὡς οὐδὲ καὶ τῆς πιθανῆς ἀπολογίας τοῦτο ἐχούσης καὶ τῆς ἀντιλήψεως· δῆλον γὰρ, ὡς ταῦτα πάντα πρὸς τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους φέρεται· τί δὴ ποτε οὐν διαφερόντως
30 ἐπὶ τῆς μεταθέσεως τῆς αἰτίας τοῦτο ἔταξε; ῥητέον δὲ,

⁵¹ Mon. αὐτῷ, scr. αὐτῶν.

¹ Par. 1. μεταφαινόμεθα. ² Mon. τούτου χάριν. Par. τοῦ θάψαι χάριν. ³ τῆς Par. 1. om., idem habet περὶ τὴν βούλησιν.

ὅτι οὐ πρὸς τὴν φυσικὴν αὐτῶν ἀκολουθίαν ἀπιδὼν ἔφη
 κομίζεσθαι πρὸς τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, κοινὸν γὰρ
 τοῦτο καὶ τοῖς εἰρημένοις κεφαλαίοις, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἐρ-
 γασίαν. τὴν γὰρ κατασκευὴν καὶ τὴν ἐξεργασίαν ἐκ τῶν
 ἐξ ἀρχῆς ἄχρι τέλους λαμβάνει, ὡς τε ἐμάθομεν ἐν βρα- 5
 χεῖ· εἰτα κατὰ τὴν διαιρέσιν τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους
 ἐργασόμεθα τὸ κεφάλαιον· ἐκτίθησι δὲ αὐτὸς περιφανέ-
 στατα τὴν διαιρέσιν· φησὶ γάρ, καὶ μὲν ἐν λόγοις ἢ κα-
 τὰ ῥητὸν καὶ διάνοιαν ἢ μετὰθεσις εἰσάγεται, ἀναμεμε-
 ρισμένως δηλονότι, τοῦ μὲν ῥητοῦ ὄντος ἐν τοῖς 4 ἀπ' 10
 ἀρχῆς ἄχρι τέλους, 4 τῆς διανοίας δὲ ἐν τῇ μετὰθεσί
 τῆς αἰτίας, οὐ γὰρ λέγει τὴν μετὰθεσιν αὐτὴν ἐφ' ἑαυ-
 τῆς καὶ τὸ ῥητὸν ἔχειν καὶ τὴν διάνοιαν, ἀλλ' ἐξετάζε-
 σθαι καὶ τὸ ῥητὸν καὶ διάνοιαν, τοῦ ῥητοῦ ἐν τοῖς ἀπ'
 ἀρχῆς ἄχρι τέλους ὄντος· ἐὰν δὲ ἐν ἔργοις ἢ τὰ ἀπ' ἀρ- 15
 χῆς ἄχρι τέλους, ἢ μετὰθεσις τῆς αἰτίας θετικῶς ἐξετά-
 ζεται, φησὶν· ἡπόρησέ τις, μᾶλλον δὲ ἀπλῶς ἐπελάβετο·
 οὐ γὰρ ἔδει, 6 φησὶ, θετικῶς ἐξετάζεται φάναι. ἀλλὰ
 θετικῶς αὐξεται· οὐκ ἐξετάζομεν γὰρ αὐτὸ καὶ ἀπο-
 δεικνύμεν διὰ τῆς θείσεως, ἀλλ' αὐξησιν ποιούμεθα τῷ 20
 θετικῷ χρώμενοι· ἔλαθε δὲ αὐτὸν, ὡς τὰ θετικὰ πάρα-
 λαμβάνομεν ποικιλώτερον, καὶ ἐπὶ πλείστον τὴν μετὰθε-
 σιν τῆς αἰτίας ἐκτείνοντες· ἐπεὶ γὰρ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι
 τέλους ἐν πλείοσιν ἦν, καὶ τὴν κατασκευὴν διὰ συχνῶν
 εἶχε τῶν λόγων, ἐδέησε καὶ τῇ μετὰθεσί τῆς αἰτίας 30

4 Mon. ἐκ τῆς. Parr. ἐν τοῖς. 5 Sch. min.: τὰ ἀπ' ἀρ-
 χῆς ἄχρι τέλους ἢ ἐν ἔργοις, φησὶ, γίνεται, ἢ ἐν λόγοις, ἢ ἐν πά-
 θεσι· ἐν λόγοις μὲν, ὡς ὁ νῆος πλούσιος, ὁ παρὼν τὸ διασωτή-
 ριον, καὶ ἀναβοήσας, θαρσύνει ὃ διασωταί, αὐθις λυθήσασθαι, καὶ
 κρινόμενος τυραννίδος· ἐν ἔργοις δὲ, ὡς ὁ θάπτιον νεοσφαγὴς σῶ-
 μα ἐπ' ἐρημίας· ἐν πάθεσι δὲ, ὡς ἡ θακρόνουσα νύκτωρ γυνή. 6
 Par. 1. θετικῶς φησι omisso φάναι. idem ἐξετάζεται. Par. 2.
 Mon. ἐξετάσσεται.

πλείονος ἐργασίας· εἰ γὰρ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ψιλὴ οὐσα
 ἀπόφασιν πρὸς τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους πολλά ὄντα
 ἐπεφέρετο, ἡττάττο ἂν ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν τοῦ κατ-
 ηγόρου λόγων ὁ φεύγων, τοῦ μὲν διάκοντος ἀπ' ἀρ-
 5 χῆς ἄχρι τέλους πολλαχῶς διὰ τῶν περιστατικῶν κα-
 τασκευάζοντος, καὶ χρόνον παραλαμβάνοντος καὶ τόπον
 εἰς σύστασιν τοῦ ἐγκλήματος, καὶ πρὸς ἐπὶ τούτοις αἰ-
 τίαν τε καὶ ὕλην καὶ ὅσα ἄλλα τῶν περιστατικῶν. αὐτὸς
 δὲ ἐν τῇ μεταθέσει τῆς αἰτίας ἀπλῇ χράμενος ἀποφάσει·
 10 οἶον ὅτι οὐ τοῦδε ⁷ χάριν παριστάμην· καθὼ μὲν οὖν
 πρὸς τὸ πλήθος τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἀντιτάξαι
 βουλόμενοι πλείονας λόγους ἐν τῇ ⁸ μεταθέσει τῆς αἰτίας
 θέσιν παραλαμβάνομεν, ὥς ἂν δι' αὐτῆς πλείονα λέγειν
 δοκῶμεν, καὶ ταύτῃ ὑποκλέπτωμεν ⁹ τὸν ἀκροατὴν, κα-
 15 τὰ τοῦτο αὐξητικῶς ἡ θέσις παραλαμβάνεται· καθὼ δὲ
 καὶ σύστασιν ἡμῶν ποιεῖται τῆς γνώμης, ἐνδεικνύμεθα
 γὰρ ἐκ τῶν πλειόνων λόγων, ὥς οὐ νῦν πρὸς ἀποφυγὴν
 τοῦ ἐγκλήματος τὴν μετάθεσιν τῆς αἰτίας ἐπὶ τὴν ταφήν
 ἐποιησάμεθα, ἀλλὰ πάλαι τὴν γνώμην οὕτω παρεσκευ-
 20 ασμένοι πρὸς τὸ δεῖν τοὺς κειμένους θάπτειν, κατὰ τοῦ-
 το ἐξεταστικῶς ἂν εἴη παραλαμβανομένη· ἐκ γὰρ τῆς
 θέσεως πολλοὺς περὶ τῆς τῶν κειμένων ταφῆς εἰσφέρον-
 τες λογισμοὺς ἐννοεῖν τῷ δικαστῇ παρέχομεν, ὅτι γε ὁ
 τοσαῦτα περὶ τούτων εἰδὼς πάλαι τὴν γνώμην οὕτω παρ-
 25 εσκεύαστο, καὶ οὐ πρὸς τὸ παρὸν τοῦτον προσποιεῖται ¹⁰
 διακεῖσθαι τὸν τρόπον, εὐλόγως ἄρα ὁ τεχνικὸς εἶπε τὴν
 μετάθεσιν τῆς αἰτίας θειτικῶς ἐξετάζεσθαι, εἰδέναι δὲ
 δεῖ, ὅτι πάντα μὲν ταῦτα ἐν πᾶσιν εὐρίσκεται, πλεονάζ-
 30 εῖ δὲ ἕκαστον ἐν τῷ οἰκείῳ· πάντα, φησὶν, ἐν πᾶσιν
 εὐρίσκεται, αὐτίκα τὸ παρίστατό τις ἐπ' ἐρημίας νεο-
 σφα-

7 Mon. ὅτον. Par. 1. οὐ τοῦδε. 8 Mon. αὐτῇ. 9 Mon.
 ὑποκλέπτωμεν. 10 Par. 1. διακεῖσθαι ποιεῖται.

σφαγεῖ σάματι καὶ φόνον φεύγει· ἐπιυδὴ ἐν πράξεσιν
 ἔχει τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ἀνάγκη τὴν μετάθεσιν
 τῆς αἰτίας θετικῶς ἐξετασθῆναι· ἀλλ' ἐμπεσεῖται καὶ
 συγγνωμονικόν, οἷον συγγνώμην ἔχετε μοι, ὧ δικασταί,
 ἐλεήσαντι τὴν τῶν ἀνθρώπων φύσιν, οἷας ὑψίστατο συμ- 5
 φορὰς, καὶ τούτου γε ἕνεκα παρισταμένῳ ¹¹ μετ' ἐκ-
 πλήξεως· καὶ πάλιν ἐπ' ἐκείνου, νέος πλούσιος κομμάσας
 εἰς τὸ δεσμωτήριον νύκτωρ ἐβόησε, θαυρήεϊτε, ὧ δεσμῶ-
 ται, λυθήσεσθε γάρ, καὶ κρίνεται τυραννίδος ἐπιθε-
 σεις· τοῦτο γὰρ κατὰ ῥήτὸν καὶ διάνοιαν ὀφείλον ἐξ- 10
 ετάζεσθαι· ἐπεὶ δὲ ἐν λόγῳ ἐστὶ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι
 τέλους, ἔχει ὅμως ἐμπίπτον καὶ συγγνωμονικόν, ὅτι αὐ-
 τοὺς ἐν συμφοραῖς θεασάμενος ἔπαθόν τι ἀνθρώπινον,
 καὶ παραμυθήσασθαι ἡβουλήθην· ἔτι δὲ καὶ θετικῶς
 ἔρει χρῆναι τοῖς ἐν κακοῖς ἐλεεῖν· εἰ δ' οὖν πάντα ἐν 15
 πᾶσιν εὐρίσκεται, πῶς αὐτὰ διακρινοῦμεν; φησὶν, ὅτι τῷ
 προσεχестέρῳ καὶ μᾶλλον οἰκείῳ πλεονάσομεν, τὰ δὲ ἄλ-
 λα οὐ προηγουμένως, κατὰ δεύτερον δὲ παραληφόμεθα
 λόγον· ἐπεὶ δὲ ἡ μετάθεσις τῆς αἰτίας οὐ μόνον τοῦτο
 καλεῖται τὸ ὄνομα, ἀλλ' ἔτι καὶ χρῶμα καὶ τοῦδε τοῦ 20
 ὀνόματος ἐπιμνησθῆναι ἄξιον. Πόθεν μὲν γὰρ μετά-
 θεσις αἰτίας εἴρηται, ἥδη προδιεξήλομεν· χρῶμα δὲ
 ὀνομάζεται κατὰ μεταφοράν· ὥσπερ γὰρ τὸ μέλαν χρω-
 μα ἢ τὸ λευκὸν διὰ παντὸς ἔχει τοῦ ἀνθρώπου, καὶ οὐ
 τὸ στήθος μὲν μέλαν, τὰ δὲ νῶτα λευκά, ἀλλ' ἐφ' ᾧ 25
 παν τὸ σῶμα διήκουσα ἡ χροὰ χαρακτηρίζει καὶ χρώ-
 ζει ¹³ τὸν ἀνθρώπον, τοῦτον τὸν τρόπον καὶ ἡ μετά-
 θεσις τῆς αἰτίας χρώζει τὸν πάντα λόγον, καὶ οἷονεὶ
 χροᾶν καὶ τι σχῆμα αὐτῷ περιτίθῃσι· συνεκτικτάτατον
 γὰρ τῷ λόγῳ τὸδε τὸ κεφάλαιον· τὸ γὰρ συναγόμε- 30
 νον ¹⁴ ἐκ τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἔγκλημα μεθίστη-

¹¹ Codd. παρισταμένου.

¹² Mon. μήτ' ἐπλήξεως.

¹³

Par. 1. χωρίζει.

¹⁴ Mon. συνέγον.

Rhetor. VII.

σιν εἰς ἑτέραν προᾶξιν ἀνέυθυνον· εἰ τοίνυν χροῶμα ἡ
 μετάθεσις τῆς αἰτίας τοῦ παντός λόγου, οὐκ ἐφ' ἐνὸς
 μέρους χρησόμεθα αὐτῇ, ἀλλὰ διὰ παντός τοῦ λόγου,
 εἴγε καὶ τὸ χροῶμα ἐν σώματι, ὡς ἔφημεν, ¹⁵ οὐκ ἐν τι
 5 μέρος ¹⁶ χροῶσει, διὰ παντός δὲ τοῦ σώματος ἔρχεται·
 καὶ ἄλλως εἰς τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ὁ κατήγορος
 ἔχων ἐν παντὶ κατασπείρει αὐτὰ τῷ λόγῳ, ὡς ἐν τῇ πε-
 ρὶ αὐτῶν διεξήλθομεν τεχνολογία· φέρεται δὲ καὶ ἡ με-
 τάθεσις τῆς αἰτίας, ὡς ἐνὶ μάλιστα, πρὸς τὰ ἀπ' ἀρ-
 10 χῆς ἄχρι τέλους, ἀνατριπτική αὐτῶν γινομένη· εἰκότως
 πανταχοῦ τοῦ λόγου τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους εὐρι-
 σκομένων, καὶ ἡ μετάθεσις ὡσαύτως τῆς αἰτίας συνεν-
 ρεθῆσεται, ¹⁷ ὥστε καὶ ἐν προοιμίῳις πολλάκις παραλα-
 βεῖν· εἰ μὲν γὰρ ὁ κατήγορος χροῶτο τοῖς ἀπ' ἀρχῆς
 15 ἄχρι τέλους διὰ παντός λόγου συνάγων τὸ ἐγκλημα,
 ὁ δὲ φεύγων ἀναμένειν μέλλοι τὴν τάξιν τῆς μεταθέ-
 σεως τῆς αἰτίας, ἀποκλεισθήσεται ὁ δικαστής, οὐδὲν
 πρὸς τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἀκούων, ἀλλ' ἕτερα ἐξ-
 ωθεν, ὥστε οὐκ ἂν φθάνοι ἀφικέσθαι πρὸς τὸ κεφάλαιον,
 20 καὶ ἐξοίσει τὴν ψήφον ¹⁸ κατὰ τοῦ φεύγοντος·
 ὅπερ δὲ ἐπὶ τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἐλέγομεν, ζη-
 τοῦντες εἰ πανταχῇ τοῦ λόγου αὐτοῖς χροῶμεθα, πῶς

15 Par. 1. ὡς ἔφημεν ἐν σώματι. 16 Mon. ἐνὸς τι μέρος.

17 Par. 1. ἐνυρεθήσεται. 18 Par. 1. κατὰ τοῦ φεύγ. τὴν ψήφον.
 Sch. min.: ἰστίον, ὅτι ἡ μετάθεσις τῆς αἰτίας ἡγρον τὰ χροῶματα λαμβάνεται ἀπὸ τοῦ ὁμοίου, ἀπὸ τοῦ ἐναντίου· ἀπὸ μὲν τοῦ ὁμοίου, ὡς ἐπὶ τοῦ θάπτοτος· ἐρεῖ γὰρ, ὡς Θηρίον ἀνελὼν ἡμας τὸ ξίφος, ἡ γούρ τοῦ αἵματος ὁμοιότης ἐργάζεται τὸ πιθανόν, ἀπὸ δὲ τοῦ ἐναντίου, ὅτι τις ἐπὶ προδοσίας κρίνεται ἢ τυραννίδος, φιλόπολιν τε καὶ τοῖς κοινοῖς εὖνον ἑαυτὸν ἀποδεικνύναι πειρώων· τὸ δὲ τοῦ χροῶματος, ὡς ὁ Περικλῆς ὁ τῆς πατρίδος ἔνεκα παρισκηνάκειν τὰς πυνοκλίας ὁμολογῶν.

τάξιν τινά ὀρισμένην αὐτοῖς παρέχουσαν, ¹⁹ πέμπτου κε-
φαλαιον αὐτὰ φάσκοντες εἶναι, τοῦτο ἂν τις κἀνταῦθα
ζητήσῃεν· ἔστι τοίνυν ἡ αὐτὴ μία λύσις ἐπ' ἀμφοτέρων·
εἰ γὰρ καὶ ὡς συνεκτικὰ τοῦ λόγου πανταχοῦ λαμβά-
νομεν, ἀλλ' οὖν τὴν προσήκουσαν αὐτοῖς παρεχόμεθα ⁵
τάξιν, ἔνθα καὶ τὴν ἀκριβῆ αὐτῶν ἐξέτασιν ποιούμε-
θα, μηδὲν τῶν ἐκ τοῦ κεφαλαίου παραλιπόντες· ἐν γὰρ
τοῖς ἄλλοις τόποις σποράδην αὐτοῖς καὶ μερικῶς χρη-
στέον.

νέ. Ἀναγκαῖος· ὁ μὲν γὰρ λόγος ἐν τάξει ἔστι τοῦ ¹⁰
ρήτου, πᾶν δὲ ῥητὸν διανοίᾳ λύεται· οὐκοῦν τοῦ εἰ-
πόντος τὴν φωνὴν ἄς ῥητὸν λαβόντες τούτῳ τὴν διά-
νοιαν ἀντιτάξομεν· παρατηρητέον δὲ τὴν λέξιν, οὐκ εἴ-
πε γίνεται, ἀλλ' εἰσάγεται, ²⁰ τουτέστιν ἐξετάζεται,
πῶς γὰρ ἔστι δυνατόν ἐνταῦθα κατὰ ῥητὸν καὶ διάνοι- ¹⁵
αν εἰρίσκεισθαι, ἀλλ' ὁ κατήγορος κέχρηται τῇ φωνῇ
τοῦ φεύγοντος ὡς ῥητῶ, ὁ δὲ φεύγων αὐτῆς τῆς αὐτοῦ
φωνῆς τὴν διάνοιαν ἀξιοῖ σκοπεῖν καὶ τούτῳ διαφέρει
τῆς στάσεως, ὅτι ἐκεῖ τὸ ῥητὸν καὶ ἡ διάνοια περὶ ἐγ-
γραφὸν τί ἐστιν, ἐνταῦθα δὲ περὶ τὴν φωνὴν τοῦ φεύ- ²⁰
γοντος.

νε'. Τὸ γὰρ εἰρημένον οὐκ οἷός τε ὦν ἀρνεῖσθαι
ἐπὶ τινὰ εὐλογον χωρεῖ διάνοιαν, ἀφ' ἧς προηνέγκατο
τὸν λόγον, ἄς τὸν δῆμον αἰτεῖν ὑπὲρ τῆς λύσεως τῶν
δεσμωτῶν ²¹ ἐβουλόμην· ἐν γὰρ τοῖς λόγοις τὴν αἰτίαν ²⁵
ἐξεταστέον μεθ' ἧς προῆλθον οἱ λόγοι· ὁ γὰρ φεύγων
τὴν μετάθεσιν τῆς αἰτίας ποιούμενος ἀξιοῖ μὴ ἀπ' αὐ-
τῶν κριθῆναι, ἀλλ' ἀπὸ τῆς διανοίας, μεθ' ἧς τοὺς λό-
γους προσηνέγκατο· ἐρεῖ γὰρ ὁ φήσας οὐκ εἰς μακρὰν
λυθῆσεσθαι, ὅτι σὺ βουλόμενος τυραννεῖν ἀφῆκα τὴν ³⁰

19 Mon. τάξιν τάξιν ὀρισμένων παρέχοιμεν. 20 ἀλλ' εἰ-
άγεται — — — ἀλλ' ὁ κατήγορος Mon. om. 21 Mon.
τῶνδε σωτῶν.

φρωνήν ταύτην, ἀλλὰ τὴν φιλανθρωπίαν τῆς πόλεως ἐλ-
 δὼς προεμαντευόμεν ἐκείνοις τὴν ἄφεισιν, ἣ παραμυ-
 θεῖσθαι τοὺς ἀτυχήσαντας θέλων τοῦτο ἔφην, ἵνα τῇ
 ἐλπίδι τῆς ἀφέσεως τὴν τύχην ἰάσωμαι· ἐρεῖ δέ, ὅτι καὶ
 5 τοῦτο πρὸς εὐεργεσίαν ἐστὶ τῆς πόλεως· εἰ γὰρ μὴ τού-
 τους τοὺς λόγους εὐτυχον εἰπὼν, αὐτοὶ τοῖς δεινοῖς συν-
 ελαυνόμενοι καὶ σωτηρίαν οὐδαμῶθεν ἐλπίζοντες πάντως
 ἂν μετ' ἀλλήλων ἔστησαν καὶ συνομοσάμενοι μεταβα-
 λεῖν τὸ καθεστὼς ἐπεχείρουν.

10 νζ'. Ἐν τούτῳ, φησὶ, τῷ θάπτοντι ²² τὸ νεοσφαγὲς
 σῶμα θέσιν ὅλην ἐργάσῃ, ὃ ἐστὶ καθόλου· διὰ τούτου
 δὲ δηλονότι καὶ ἡ θέσις κατασκευάζεται, λέγω δὴ ἀπὸ
 τοῦ δικαίου καὶ ἀναγκαίου καὶ συμφέροντος· τὸ γὰρ
 ἀπλούτερον καὶ ἀκατασκευῶς εἰπεῖν, ὅτι ἀτάφους ἰδὼν
 15 ἠλέησα, οὐκ ἰσχυρὸν εἶναι δόξει πρὸς τὸ ἐγκλημα· εἰ
 δὲ θέσιν ὅλην ὁ λέγων ἐργάσεται, ὅτι τὸ τοὺς ἀτά-
 φους θάπτειν καθόλου καλὸν, καὶ τῆς ὁσίας ἀξιοῦν,
 καὶ τοῖναντίον δεινὸν ἀτάφους κειμένους καὶ γυνουὺς
 ἐρῶμενους περιορᾶν, καὶ θηρίων γενομένους βορὰν ἰσχυ-
 20 ρὸν ἔσται.

22 Sch. min.: εἰάν δὲ ἐν ἔργοις ᾗ· οἷον ὅτι διττοὺς νε-
 κροὺς θάπτειν, διττὴν εὐχὴν ἐλεῖν· ὅρα δὲ, πῶς οὐκ εἶπε θετι-
 κῶς τὸ χρῶμα, ἀλλὰ θετικῶς πάλιν ἐργάζεται, οὐ γὰρ τελεία θέ-
 σις ἐστίν, ἀλλ' ἐν θέσει τάξει ἐξετάζεται. Ἐάν δὲ ἐν πάθει·
 πάθος γὰρ προβαλεῖται τῆς ψυχῆς ὁ φεύγων, ὅπερ συγγνώμης οἰ-
 κτιόν. Τὴν μετάθεσιν τῆς αἰτίας οἱ Ἑρμαγόρειοι χρῶμα καλοῦσι,
 λέει δὲ τὴν μετάθεσιν τῆς αἰτίας ὁ κατήγορος ὡς τὰ πολλὰ μετα-
 ληπτικῶς· τὸ δὲ μεταληπτικόν ἐστὶ κατὰ τὸν τρόπον εὐρισκόμενον·
 ἐρεῖ γὰρ, οὐχ οὕτως ἔδει, ἀλλ' ἑτέρως· οἷον ἔθαπτον ἐλιῶν, ἀλλὰ
 μῆρυν ἔδει πρὸς τοὺς ἀρχοντας, εἰ σὺ μὴ τὸν φόνον ἐργασμῆτος
 ἦσθα. Μετάθεσις γίνεται, ὅταν ὁ φεύγων τὸ σημεῖον εἰς ἑτε-
 ρον μεταφέρῃ [Cod. μεταφέρει], παρὸ πειρᾶται δεικνύειν ὁ κατήγο-
 ρος, οἷον ὡς ἐπὶ τοῦ θάπτοντος τὸ νεοσφαγὲς σῶμα· ἐρεῖ γὰρ ὅτι
 τύχην ἠλείουν.

νῆ. Ἠλέησα, φησὶ, τοὺς τυραννουμένους, καὶ διὰ τοῦτό μοι τὰ δάκρυα συνέβη ὑπὲρ τῆς πόλεως, καὶ ἐπὶ τῆς δακρυούσης γυναικὸς ἔρεϊ, ὅτι δεδάκρυκα ἀναμνησθεῖσα τῶν ἀνθρώπων τὰς τύχας· ὥς νῦν μὲν σύνοι-
 κον ἔχουσα εὖ πράττειν ἡγοῦμαι καὶ σὺν ἡδονῇ τὸν 5
 βίον ποιῶ· ὕστερον δὲ ἐλογιζόμην, ὅπως χωρίζονται ἀλλήλων οἱ ἄνθρωποι.

νθ'. Διδάξας ἡμᾶς ἰδία τῶν χρημάτων ²³ τὴν φύ-
 σιν καὶ τὴν μεταχειρίσιν, κοινῇ λοιπὸν περὶ αὐτῶν δια-
 λέγεται, κοινὰ πάντων ἀποφαινόμενος εἶναι τὰ χρώμα- 10
 τα, καὶ πάντα ἐν πᾶσι λέγων εὐρίσκεισθαι τοῖς ζητή-
 μασι καὶ θετικῶς ἐξετάζεσθαι καὶ κατὰ ῥητὸν καὶ διά-
 νοιαν καὶ συγγνωμονικῶς· οὐ γὰρ ἐν χρῶμα πάντως
 ἐφ' ἐνὶ τέτακται πράγματι, ἀλλὰ καὶ πλείονα· πολ-
 λὰ γὰρ ἀλλήλοις συμφέρεται· καὶ εὖροις ἂν ἐν τῇ 15
 τῶν λόγων διανοίᾳ καὶ θετικὸν νόημα παραλαμβανό-
 μενον, ὥς ἐπὶ τοῦ κρινομένου τυραννίδος ἐπιθέσεως· ἐρεῖ
 γὰρ, ὅτι τὴν φιλανθρωπίαν ἐνηγγυώμην τῆς πόλεως,
 καὶ ὅτι διὲ πρὸς τοὺς ἀτυχοῦντας φιλάνθρωπον εἶναι,
 καὶ μεμνησθαι τῆς φύσεως, καὶ ὁ τὸ νεοσφαγὲς σῶμα θά- 20
 πτων καὶ φόνου κρινόμενος οὐ μόνον τῷ θετικῷ χερίσε-
 ται, ὃ ἐστὶ χρῶμα οἰκεῖον τῶν ἐν πράγμασι σημείων,
 ἀλλ' ἐμπίπτει καὶ τὸ συγγνωμονικόν, ὅτι ἡλέησα σῶμα
 ἄταφον ἰδὼν ἐρξίμμενον· καὶ πάλιν ὁ τοῖς δεσμώταις βο-
 ῆσας οὐ μόνον τῷ οἰκείῳ κέχρηται χρώματι, λέγω δὴ 25
 τῷ κατὰ ῥητὸν καὶ διάνοιαν, ἀλλὰ τῷ συγγνωμονικῷ,
 ὅτι καλὸν, καθόσον τις δύναται, ἐπικουρίζειν τοῖς δυσ-
 τεχοῦσι τὰς συμφορὰς καὶ παρανυθεῖσθαι· τοῦτο μέντοι
 φυλακτέον ἐστίν, ἵαν ἐν τοῖς τοιοῦτοις πλείους τὰς αἰ-
 τίας ἐπεισφύρωμεν, ὅπως μὴ ἄλλοχότους μὴδ' ἀλλήλαις 30
 μαχομένας εἰσάγωμεν τὰς αἰτίας· τὸ πλεῖστον γὰρ ἐνδια-

23 Mon. ιδιωτῶν χρώματα. et paullo post μεταχρήσιν. —
 v. 18. Mon. ἐνηγγυώμην, scv. ἐνηγγ. — v. 23. Ἠλέησα, scv. ἡλ.

τρίβειν τῷ οἰκείῳ τόπῳ προσήκει, εἰ τῆς διανοίας εἴη,
 τὴν διάνοιαν ἐπαύξοντας, εἰτα τῆς θέσεως τὴν θέσιν,
 καὶ οὕτως ἐπὶ πάντων ὁμοίως· οἷον ὅταν ἐν λόγοις ἢ τὰ
 ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, τὴν κατὰ ῥητὸν καὶ διάνοιαν
 5 χρὴ πλεονάζειν, κἂν ἕτερα εὐρεθῇ πλείονα χρώματα, ἐὰν
 δὲ ἐν πράγμασι, τὸ θετικῶς ἐξεταζόμενον δι' πλεονάζειν
 χρῶμα· ἐὰν ἐν πάθεισι τὸ συγγνωμονικόν· μᾶλλον γὰρ
 ἰσχύει καὶ πλεόν τῶν ἄλλων χρωμάτων τὸ οἰκεῖον κατὰ
 καιρὸν εἰσαγόμενον· τοῦτο δὲ πως καὶ ἐπὶ τῆς βουλήσεως
 10 εἶπε καὶ τῆς δυνάμεως, ὅτι κοινὰ μὲν ἐστὶν ἀμφοτέρων
 τῶν κεφαλαίων τὰ ἐγκωμιαστικά, ἀρμόζει γὰρ ²⁴ τινα
 καὶ οἰκειότερα τῷ ἑτέρῳ καθέστηκεν.

ξ. Θαυμαστόν τὸ λεγόμενον δόξει, τὸ ποτὲ μὲν πολ-
 λά καὶ ἐναντία, ποτὲ δὲ πάλιν πολλὰ καὶ συμφωνοῦντα
 15 ἀλλήλοις· ἀλλ' εἰ τὰ παράγγελμα κρίνοις, ἀκριβῶς εἰρη-
 μένον εὐρήσεις· ὅρα γὰρ τὴν διαφορὰν, ποτὲ μὲν πολ-
 λοῖς καὶ ἐναντίοις, ποτὲ δὲ πολλοῖς καὶ ὁμοίοις· καὶ παν-
 τὲ, φησὶ, στοχασμῷ τὰ σημεία ἢ ἐξ ἑνὸς αὐτὸς τις πε-
 ποίηκεν, ἐστὶν, ἢ ὑφ' ἑτέρου τινὸς πεπραγμένα· ἂν
 20 μὲν οὖν, ἀφ' ὧν ἕτεροι, κρίνηται τις, φησὶν, ἀνάγκη
 καὶ πολλοῖς καὶ πεπλανημένοις χρήσασθαι τὸν φεύγον-
 τα. Πόθεν δὲ πεπλανημένα, οὐκ ἄδηλος ἡ αἰτία, ἵνα
 δόξῃ τοῦ πεπονηχότος τῆς γνώμης στοχάζεσθαι· εἰ γὰρ
 ἐνὶ φανείᾳ χρώματι ἰσχυριζόμενος, ὑποληφθήσεται εἰδὼς
 25 τοῦ πεπραχότος τὴν γνώμην, οὐκ εἰκάζων λέγειν, καὶ λα-
 βὴν δάσει ¹ καθ' ἑαυτοῦ· οὐκ ἐπὶ τῶν ἀφ' ὧν δὲ ἕτε-
 ρος πεποίηκε κρινόμενων μόνον ἀνακόλουθα χρώματα
 ἐμπασεῖται, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἐξ ὑπονοίας πραγμάτων
 διὰ τὴν προειρημένην αἰτίαν, οἷον ὡς ἐπὶ Ἀρχιδάμου
 30 τοῦ κρινόμενου διὰ Περικλέους παραδοσίας· ἐρεῖ γὰρ, ἀλ-
 λά παλαιαῖς ἑτέροις ἐπιέναι μέλλουσι δέδωκε τὰ ν' τά-
 λαντα, ἀλλὰ τρεῖς πενομένοις τῶν πολιτῶν ἴσως αὐτὰ διέ-

νυμιν, ἀλλὰ τὰ προσόντα βουλόμενος αὖξιν τῆς τῶν χρημάτων ² δαπάνης ἀπεκρύνωτο τὴν αἰτίαν.

ξά. Ἐτι ζητεῖ, εἰ πλείοσι τις χρήσεται χρώμασιν ἢ ἐνί· δεύτερον δὲ, εἰ καὶ πεπλανημένοις, τουτέστι διαφόροις· ἔστι γὰρ εἶναι καὶ πολλὰ καὶ εἰς ταῦτὸν φερόμενα ³ καὶ διάφορα· τρίτον, εἰ καὶ μαχομένοις· δύναται γὰρ τις καὶ διάφορα λέγειν καὶ μὴ μαχόμενα· ἐπαναδραμῶν οὖν πρὸς τὴν τῶν πραγμάτων διαίρεσιν τοιόνδε ἡμῖν κανόνα ἐξέθετο· ἡ δὲ τῶν πραγμάτων διαίρεσις τριχῇ λαμβάνε-
νεται, ἥ γὰρ ἀφ' ὧν αὐτοὶ πεποιήκαμεν καὶ κρινόμεθα, ¹⁰ ἡ ἀφ' ὧν ἕτεροι, καὶ ἀντικρυς εἰς ἡμᾶς ἀναφέρεται τὸ κρινόμενον, ἡ ἀφ' ὧν ἕτεροι, καὶ οὐκ ἀντικρυς εἰς ἡμᾶς ἀναφέρεται· ἂν μὲν οὖν, φησιν, ἀφ' ὧν αὐτοὶ ἐπράξα-
μεν, κρινώμεθα, ἀπλοῦν ἔσται καὶ μονῆρες τὸ χρῶμα· ἐνὶ γὰρ πάντως χρησόμεθα ἢ καὶ πλείοσιν οὐκ ἐναντίοις, ¹⁵ ἀλλ' ἐπομένοις τε καὶ ἀκολοίθοις πρὸς ἄλληλα· ἐὰν δὲ ἀφ' ὧν ἕτεροι πεπράχασιν, οὕτως ἂν ἔχοι, εἴτε ⁴ ἀντι-
κρυς εἰς ἡμᾶς ἀναφέροιτο, εἴτε καὶ μὴ πάντως καὶ πλείοσι καὶ ἐναντίοις ἀνάγκη χρήσασθαι, ἵνα μὴ δοκῶμεν περὶ τῆς τῶν ἐναντίων γνώμης διαρρήδην ἀποφαινεσθαι, ²⁰ ἀλλ' ἐνδοιάζειν· ⁵ καὶ στοχάζεσθαι· καὶ σαφές ἡμῖν ἐκά-
τερον ἐπὶ τῶν παραδειγμάτων ἐποίησεν. ἀφ' ὧν μὲν οὖν ἕτεροι πεπράχασιν οὕτως· τρισαριστέως εἰκόνα ἔστησαν οἱ πολέμιοι, καὶ προδοσίας φεύγει· ἐνταῦθα γὰρ πλείοσι καὶ ἐναντίοις χρήσεται· φήσει γὰρ ἢ ἔνεκα τοῦ προτρέ- ²⁵
ψασθαι τοὺς παρ' αὐτοῖς νέους τοῦτο πεποιηκέναι, ἢ θανμάζοντας αὐτοῦ τὴν ἀνδρείαν, ἢ φθόνον αὐτῶν κινῆσαι βουλομένων· ⁶ δοκεῖ γὰρ πως ἐναντίον εἶναι τὸν φθόνον κινεῖν τῷ θανμάζειν τὴν τε ἀρετὴν τοῦ ἀνδρός ἀποδέχεσθαι, καὶ ἔστι πεπλανημένα καὶ οὐκ ἀκολου- ³⁰

² Mon. χρωμάτων διαπάνης. scr. χρημ. δαπάνης. ³ Mon. ἐπαναφαιμένων. ⁴ Par. 1. εἴπως. ⁵ Par. 2. ἐνδοιάζειν. Mon. ἐνδοῦζειν. ⁶ Mon. αὐτὸν κινῆσαι βουλόμενος.

θοῦντα ἀλλήλοις· ἐὰν δὲ ἀφ' ὧν αὐτοὶ ἐπράξαμεν ἡ κρί-
 σις ὑπάρχοι, ἔν ἔσται, ἢ εἰ καὶ πλείονα περιλάβομεν χρώ-
 ματα, ἐπόμενά τε καὶ ἀκολουθοῦντα ἀλλήλοις ληφόμε-
 θα· οἷον νύκτωρ τις μεταιτῶν ⁸ ληστίας φεύγει. φράη
 5 γὰρ ἂν τούτου ἔνεκα νύκτωρ, ὅτι αἰσχύνεται μεθ' ἡμέ-
 ραν φαίνεσθαι μεταιτῶν, καὶ ὅτι οὐδὲ τοῖς ἐντυγχάνου-
 σιν ἐν ἡμέραις βούλεται δυσέντευκτος φαίνεσθαι, καὶ
 ὕλως εἰ λέγοι πλείονα οὐκ ἐναντία ἀλλήλοις, ἀλλ' ἀκό-
 λουθα, ἔρει τοσαῦτα μὲν περὶ τοῦ ἐν ἡ πλείονα εὐρί-
 10 σκεσθαι χρώματα· ἄξιον δὲ ἐπιστάσεως ἐκεῖνο, πῶς μο-
 νομερὲς κατέλιπεν ὁ τεχνικός τὸ κεφάλαιον· τὰ γὰρ ἐκ
 τοῦ φεύγοντος ἡμῖν ἐτεχνολόγησε μόνον, οὐκέτι δὲ καὶ ἐκ
 τοῦ κατηγόρου δίδωκεν, ὅπως ἂν λύσαιμεν τὴν μεταθε-
 σιν τῆς αἰτίας, ὅταν διᾶκωμεν· διὲ δὲ καὶ τοῦτο ἐξ ἀ-
 15 νάγκης προσεῖναι τῷ κεφαλαίῳ· τὸ γὰρ μονομερὲς οὐ
 ῥητορικόν· τί οὖν ἂν εἵπομεν, ὥς τῶν κεφαλαίων τὰ
 μὲν ἐξ ἐτέρων κεφαλαίων λύεται, τὰ δὲ ἐκ λογισμῶν τι-
 νων· ὅσα μὲν οὖν ἐξ ἐτέρων κεφαλαίων λύεται, τούτων
 παρατίθεται καὶ τὰ ἐναντία, τουτέστι τὴν ἐκ τοῦ ἐκατέ-
 20 ρου μέρους ἀνασκευὴν, οὐ γὰρ ἂν παραλείποι κεφάλαιον
 ὁ τεχνικός, ὅσα δὲ ἐκ λογισμῶν ⁹ τινων λύεται, ταῦτα

7 Mon. εἰ καὶ om., Idem disjungit περιλάβοι μὲν. 8 Mon.
 μετὰ τῶν et mox μετ' αὐτῶν. Sch. min.: ἐλέγομεν, ὅτι πᾶν χρώ-
 μα ἐκ τῆς τοῦ ἀκολουθοῦτον ἀπαιτήσεως λύεται, ὥς Δημοσθένους ἐν
 τῷ παραπροσβείας· „εἰ ἐξηπατήθη, [Cod. ξαπ.] ἀναγκαῖον ἦν, αὐ-
 τὸν μισεῖν τὸν ἐξηπατηκότα, ἀλλὰ μὲν οὐ μισεῖ τὸν Φίλιππον, οὐκ
 ἄρα ἐξηπατήθη“ [p. 374.]. Ἐὰν δὲ ἀφ' ὧν αὐτὸς πεποιή-
 κεν. ἐνταῦθα, καὶ διάφορα λέγειν ἔχη πράγματα, ἀλλὰ σύμφωνα
 ἀλλήλοις εἰκότως· ὥσπερ γὰρ ἄτοπον εἶδέναι δοκεῖν ἀκριβῶς τὰ πα-
 ρὰ τῶν ἄλλων πραχθέντα, οὕτως ἄλογον, τὸ ἐφ' οἷς τις αὐτὸς
 ἐπραξεν, ἄλλοτε ἄλλως λέγειν, καὶ μὴ διὰ μᾶς καὶ τῆς αὐτῆς φέ-
 ρεσθαι γνώμης, καὶ εἴη πολλὰ τὰ λεγόμενα, δόξει γὰρ ψεύδεσθαι
 διάφορα λέγων καὶ μὴ τοῖς αὐτοῖς κεκρημένος. 9 ἐκ λογισμῶν

ὑμῖν καταλείπειν ἔωθεν ἔξωθεν· ἡ γὰρ νῦν πραγματεία
 περὶ τῆς τῶν κεφαλαίων διαιρέσεως μόνῃς αὐτῷ καθέ-
 στηκεν, οἷον ἐπὶ παραδείγματος εἴη σαφέστερον τὸ λεγό-
 μενον, ἡ βουλήσις ἐτέρῳ κωλύεται τῇ δυνάμει· ἐνθα
 παρέθετο καὶ τὴν δύναναι, λυτικὴν οὖσαν τῆς βουλή- 5
 σεως· αὐτὴ δὲ πάλιν ἡ δύναμις οὐχ ἐτέρῳ κεφαλῶν,
 ἀλλὰ τισι λίσεται λογισμοῖς· τούτων οὐκέτι μνήμην ἐποι-
 ῆσατο εἰς τὸ κεφάλαιον· οὐ γὰρ ἐμελλεν ἐρεῖν ἄλλα τι-
 νὰ ἐπιχειρήματα ἔξωθεν· ὁ μὲν οἷν ἰγῆς λόγος οὗτος
 ἔφασαν δὲ τινες, ὡς λυτικὰ εἴη τῆς μεταθέσεως τῆς αἰ- 10
 τίας τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους· τούτων δὲ ἤδη προεξη-
 τασμένων, πῶς ἂν ἐτέρων ἰδεῖτο πρὸς λύσιν· εἰ γὰρ τῶν
 αἰ ἐπιφερομένων, φασὶ, λύσεις διδόναι μέλλομεν, ¹⁰ εἰς
 ἀπέραντον ἐκβήσεται ὁ λόγος· ἀλλὰ τοῦτό γε ἡλίθιον·
 λύεται τοίνυν ἡ μετάθεσις τῆς αἰτίας ἀπαιτήσει τοῦ ἀκο- 15
 λούθου καὶ ἀναιρέσει, καὶ ἔστιν αὕτη τις μέγιστη ὡς
 ἀληθῶς καὶ θαύματος ἀξία λύσις· πρῶτον μὲν οὖν τὴν
 ἀπαιτήσιν τοῦ ἀκολούθου ποιοῦμεθα κατὰ θέσιν, εἴτα
 οὐ μέχρι τοῦδε ἰστάμεθα, ἀλλὰ κατὰ ἀναιρέσιν τοῦ ἀκο-
 λούθου τὸν λόγον ἐκφέρομεν, ὡς ἂν τὸ λεγόμενον ἐναρ- 20
 γέστερον τῷ ἀκούοντι γένοιτο· καὶ ἔστω τὸ τοιοῦτον ἐν
 παραδείγμασι· νέος πλούσιος τρέφων τοὺς ἀποκηρύκτους
 κρίνεται τυραννίδος ἐπιθέσεως· τὸ μὲν γὰρ χρῶμα, ὡς
 τοῦτο ἔδρων ὑπὲρ τῆς πόλεως, ἵνα μὴ τινες ἐν ταύτῃ
 τῶν ἀναγκαίων τροφῶν ἀποστερούμενοι εἰς τὸ ἐπιβου- 25
 λεῖν ἔλθοιεν· ἡ δὲ τούτου λύσις πρῶτον μὲν κατὰ τὴν
 ἀπαιτήσιν τοῦ ἀκολούθου· καὶ μὴν εἰ τῆς πρὸς τὴν πό-
 λιν φιλοτιμίας ἕνεκα τοῦτο ἔπραττον, ἐχρῆν καὶ ἐν ἄλ-
 λοις ποτὲ τὸ τοιοῦτο ἐνδεδεῖσθαι, καὶ χρημάτων μὲν
 σπανιζούσῃ τῇ πόλει ἀργύριον ἐπιδοῦναι· σίτου δὲ ἀπο- 30

τινων — — — αὐτῷ καθέστηκεν οἷον Mon. om., qui ita legit:
 ὅσα δὲ ἐκ παραδείγματος, ἢ εἰ σαφές. 10 Mon. μέλλομεν.

ρουμένη τὸ ἐντεῦθεν ἐπικουφίσαι δυσχερὲς, καὶ ὅσα ἂν
 ἔτιρα διδῶ ἡμῖν τὸ ὑποκείμενον πρόσωπον· ἔπειτα κατὰ
 τὴν ¹¹ ἀναίρεσιν· περιφανέστερον γὰρ οὕτως τὸν ἔλεγ-
 χον ποιησόμεθα· ἀλλὰ μὴν οὐδέποτε σίτου δεομένη πολ-
¹⁵ λάκις ἐπέδωκας, οὐδέποτε χρημάτων εὐπορίαν εἰσήνεγκας·
 οὐκ ἄρα οὐδὲ τοῦτο τῆς περὶ τὴν πόλιν ὠφελείας ἕνεκα
 αἰσπραττες· οὕτω καὶ Δημοσθένης ἐν τῷ παραπρεσβείας·
 τοῦ γὰρ Αἰσχίνου φάσκοντος μηδὲν ἑαυτὸν ἡμαρτηκέ-
 ναι, ἀλλ' ὥστε Φιλίππου φάσκοντος ἀκήκοε ταῦτα ἀπ-
¹⁰ ηγγελκέναι, ὥστε εἴ τι περὶ τὴν πόλιν μηχανήμα γέγο-
 νε, τοῦτο Φιλίππου εἶναι οὐκ αὐτοῦ, ἐξέβαλεν ὁ ῥήτωρ
 τοῦτο ἐκ τῆς τοῦ ἀκολούθου ἀπαιτήσεως καὶ ἔτι τῆς
 ἀναιρέσεως· „εἰ γὰρ,“ φησὶ, ¹² μὴ δῶρα λαβὼν καὶ
 συνειδὰς ταῦτα ἔλεγες, ἀλλ' ἐξηπάτησο, κατηγορεῖς
¹⁵ ἂν τῆς Φιλίππου βδελυρίας, καὶ ὡς ἐχθρὸν ἦτιώ παρ-
 ελθὼν· ἀλλὰ μὴν οὐ κατηγορήσας, οὐ φαῦλόν τι διε-
 λέχθης περὶ αὐτοῦ πάποτε, οὐκ ἄρα ἔξαπατηθεὶς ταῦ-
 τα ἀπήγγειλας.“

ξβ'. Τὸ χρώμα ὠνόμασται μὲν οὕτως ἀπὸ μεταφο-
²⁰ ρᾶς τῶν ἐν τοῖς σώμασιν. ὥστε ἐκεῖνα δι' ὅλων διήκει
 τῶν ὑποκειμένων, διὰ μὲν τῆς χιόνος ἢ λευκότης, διὰ
 δὲ τοῦ κόρακος ¹³ ἢ μελανία, οὕτως καὶ τοῦτο τὴν πα-
 σαν τοῦ φεύγοντος χρώνυσιν ἀπολογίαν· καὶ ἀτέχνως
 ὥσπερ αἱ κομωτρίαι ¹⁴ τὰ δύσμορφα πρόσωπα κόσμοις
²⁵ ἐπιθέτοις καλύπτουσιν, οὕτως ὁ φεύγων τὸ δυσειδὲς τῶν
 ὑπὸ τῆς κακίας τετολμημένων ἐπ' πλάστῳ καλύπτει χρώ-

11 Par. 1, τὴν om. 12 p. 374. 13 Mon. κεφαλαίου
 ἢ μελανίου. 14 Mon. κοσμοίτριαι. Sch. min.: ταῦτα γὰρ
 πολλὰ ἄντα· ἰστίον δὲ, ὅτι ἐπὶ τοῦδε ἐν ἐμπέπει χρώμα, ἐνὸς
 ὄντος τοῦ τεκμηρίου τοῦ παρεστῶτος τῷ τεσσηγαῖ σώματι· ἐνίοτε
 δὲ καὶ πλείω, ἀκόλουθα μέντοι, ὡς ἐπὶ τοῦ νύκτωρ προσαιτούντος
 καὶ κρινομένου ληστείας· ἐρεῖ γὰρ, ὡς ἡδούμην, μεθ' ἡμέραν προσ-
 αiteit, καὶ νύκτωρ μάλλον οἰκτείρουσι ἀνδρωποι.

ματι, καθαρὸν τε καὶ ἀκηλίδωτον τὸ ἀκάθαρτον καὶ μεμολυσμένον ἐπιδεικνύναι σπουδάζων. καλεῖται δὲ καὶ μετάθεσις αἰτίας, διότι τὸ ἐπιφερόμενον ἔγκλημα ἐπὶ τι ἀνέυθυνον ἢ ἐπαίνου ἄξιον μετάγειν πειράται ὁ φεύγων διὰ τοῦ κεφαλαίου τούτου. 5

ξγ'. Φανεροὶ διὰ τοῦ παραδείγματος τὸ λεγόμενον· ἐνταῦθα γὰρ εἰ καὶ πολλὰ τὰ χρώματα, οὐ μὴν ἐναντία. ἰστέον δὲ, ὅτι ὁ μὲν Ἑρμογένης μετὰ τὴν ἀντίληψιν τάττει τὸ κεφάλαιον τοῦτο, τὴν μετάθεσιν λέγων τῆς αἰτίας· ὁ μὲντοι Μινουκιανὸς ἀναιδὲς εἶναι δοκεῖ λέγειν, 10 ὅτι ἐξῆν μοι ποιεῖν, ἐφ' οἷς ¹⁵ ὡς ἀδικήσας εὐθύνεται· τυραννικὸν γὰρ ἄντικρυς φαίνεται τὸ λέγειν, ὅτι ἐξῆν μοι καὶ τὰ τοιαῦτα· ἀμφοτέρω μὲντοι καλῶς ὑπὲρ τούτου ἀπεφάνησαν, καὶ δεῖ τοῖς ἑκατέρων βουλήμασι χρῆσθαι· εἰ μὲν τὸν κατήγορον μελετῶμεν, τὴν ἀντίληψιν 15 αὐτίκα προσοίσομεν, δεικνύντες αὐτὸν ἐφ' οἷς ἡμαρτε μεγαλόφρονα καὶ τυραννικῶς ἀπολογεῖσθαι πειρώμενον· εἰ δὲ τὸν φεύγοντα, προτέραν προβαλόμεθα τὴν μετάθεσιν.

ξδ'. Ἐκατέρῳ μὲν τῶν ἀγωνιζομένων ἡ τέχνη συμ- 20 μαχεῖ, πῇ μὲν τῷ κατηγόρῳ, πῇ δὲ τῷ φεύγοντι τὰ κεφάλαια διελομένη· μάλιστα δὲ τοῦ φεύγοντος πολλὴν τίθεται πρόνοϊαν. ἔπειδὴ γὰρ ἰσχυρὸς πέφυκεν ὁ κατήγορος ἐκ τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχροι τέλους ἐλέγχων, τὸν φεύγοντα διὰ τοῦτο παρέσχεν ἡ τέχνη, βοηθοῦσα αὐτῷ ἐξῆς 25 τρία κεφάλαια, τὴν ἀντίληψιν, τὴν μετάθεσιν, τὴν πιθανὴν ἀπολογίαν· ταῦτα γὰρ πάντα πρὸς ¹⁶ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχροι τέλους ὁρμάται, τρόπον τινὰ πρὸς αὐτὰ ἀγωνιζόμενα· ¹⁷ πιθανὴ δὲ ἀπόλογία τοῦτο λέγεται μόνον, καὶ τοι καὶ τῶν ἄλλων κεφαλαίων πιθανῶν ὄντων, διότι 30

15 Mon. εὐθὺς. Par. 1. ἐφ' οἷς. 16 πρὸς Mon. om. 17

Mon. Par. 2. ἀγωνιζόμενα. Par. 1. ἀγωνιζόμεθα.

τοσαύτης μετέχει παιθοῦς, ὥστε τοῖς αὐτοῖς κεκοῖσθαι τεκμηρίοις τὸν φεύγοντα τοῦ μὴ πεποικέναι ὅπερ ἐγκαλεῖται ἢ μέλλει ποιήσειν, οἷσπερ ὁ κατηγοροῦς κέχρηται τοῖναντίον ἀποδεικνύων.

- 5 ξέ'. Τὸ ἀναστρέφουσα ¹⁸ τινὲς ἀντὶ τοῦ λύουσα λαμβάνουσι. τοῦτο δὲ εὐηθες· καὶ γὰρ ἡ μεταθέσις τῆς αἰτίας καὶ ἡ ἀντίληψις λυτικά εἰσι τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους. κρεῖττον δὲ αὐτὸ χωρὶς τῆς προθέσεως προφέρειν· ἀναστρέφουσά ἐστι τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους. πε-
 10 ριττὴ γὰρ ἡ πρὸς πρόθεσις· ἀναστρέφει δὲ οὕτως· τῶν γὰρ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἀπὸ τοῦ σημείου λαμβανομένων, οἷον ἐφόνευσας, παρίστασο γὰρ, αὕτη ἀναστρέφει ταῦτα καὶ φησιν· ὅτι εἰ ἐφόνευσας, οὐκ ἂν παριστάμην, ἢ ἡ ἀνὰ πρόθεσις περιττεύει· οὕτω γὰρ κέκληται παρὰ
 15 τὸ στρέφειν τὸ σημεῖον εἰς τὸ ἐναντίον· ἃ γὰρ ὁ κατηγοροῦς ποιεῖται σημεῖα τοῦ ἐγκλήματος, δι' ὧν ὑπεύθυνον τὸν φεύγοντα τῷ ἐγκλήματι καθίστησι, ταῦτα ἐν τῇ πιθανῇ ἀπολογίᾳ ὁ φεύγων ἀντιστρέφει, τοῦ μὴ πεποικέναι τὸ ἐγκαλοῦμενον σημεῖον τιθέμενος.
 20 ξς'. Τοῦ γὰρ κατηγοροῦ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους κατασκευάζοντας, ὅτι ὕπου ἐδάκρυες τυραννεῖν ἠθέλες, καὶ σημεῖα ποιουμένου τυραννίδος τὰ δάκρυα, ὁ φεύγων σημεῖα ποιεῖται τοῦ μὴ ἐθέλειν τυραννεῖν· ἔρεϊ γὰρ, καὶ μὴν εἰ ἠθέλον τυραννεῖν, οὐκ ἂν ἐδάκρυον, ἵνα ὕποπτος
 25 γένωμαι· ζητητέον δὲ, τί διαφέρει ¹⁹ τῆς μεταθέσεως;

18 Sch. min.: τινὲς ἐξηγοῦνται τὸ ἀναστρέφουσα ἀντὶ τοῦ λύουσα τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους. τοῦτο δ' εὐηθές, καὶ γὰρ ἡ μεταθέσις τῆς αἰτίας καὶ ἡ ἀντίληψις λύσις ἐστὶ· λέγομεν δὲ, ὅτι ἡ πιθανὴ ἀπολογία ἐκ τοῦ πρὸς τι, ἵνα λέγωμεν, τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἐστὶν, οἷον ἐφόνευσας, παρίστασο γὰρ, καὶ ὁ φεύγων φησὶν, ὅτι, εἰ ἐφόνευσας, οὐκ ἂν παριστάμην· τοῦτο δὲ ἐστὶν ἀναστρέφον.
 19 Mon. ζητητέον, τί μεταφέρει — — κακίον ὡς καὶ ἀπ' α. μ. τ. φέρεται.

καὶ τοῦτο γὰρ κακῆναι πρὸς τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους
φέρεται· λέγομεν οὖν, ὅτι ἡ μὲν μετάθεσις τὸ παρὰ
κατηγοροῦν ἐπιφερόμενον μετατίθησιν ἐπὶ τὸ ἀνεύθυνον,
ἡ δὲ πιθανὴ ἀπολογία τὸ ἐναντίον τοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι
τέλους κατασκευάζει· ὁρᾶται μὲν γὰρ καὶ αὕτη πρὸς 5
τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον λαμ-
βάνεται, ἀλλ' ἀναστρέφει ἀπὸ τοῦ ἐγκλήματος εἰς αὐτά.
οἷον ὡς ἐπὶ τοῦ κρινομένου φόνου, ἔρεϊ γὰρ, ὅτι καὶ μὴν
αὐτὸν εἴπερ ἀνείλον, οὐκ ἂν παριστάμην. καὶ ἔστι τοῦ-
το ἰσχυρότατον ἄγαν τῷ φεύγοντι· τὰ μὲν γὰρ ἄλλα 10
ἐξωθεν ἦν τοῦ προβλήματος, οἷον τὸ παραγραφικόν, ἡ
τῶν ἐλέγχων ἀπαίτησις, ἡ μετάθεσις τῆς αἰτίας, ἡ ἀν-
τίληψις· τοῦτο δὲ ἐκ τῆς τοῦ κατηγοροῦ φωνῆς τὸ βέ-
βαιον ἐπιδέχεται, ἀλλ' οὐκ ἐξωθεν· λέγει γὰρ ὅτι εἰ
τοῦτο πρὸς κατασκευὴν λαμβάνεις τοῦ φόνου, τὸ παρε- 15
στάναι, αὐτὸ τοῦτο τῆς ὑποψίας ἐλευθεροῖ· εἰ γὰρ ἀνεί-
λον, οὐκ ἂν παριστάμην, καὶ ἔοικεν ὁδῷ τινι βαδίζειν
ταῖς ἀπολογίαις. Τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ἀντιλήψει χρήσε-
ται, ὅπερ δοκεῖ προπετέστερον εἶναι καὶ μηδὲν ἔχειν
πρὸς ἀπολογίαν λαμπρόν. δεύτερον προβαλεῖται τὴν δι- 20
καιολογίαν ἰσχυρὰν ἤδη δοκοῦσαν εἶναι· τρίτον, ὃ πάν-
των ἐστὶν ἰσχυρότατον, καὶ πιθανὴν ἀπολογίαν ἐποί-
σει· 20 διὸ καὶ τῷ κατηγορῷ πολλὴν παρέχει τὴν ἀπο-
ρίαν, καὶ σχεδὸν ἄλυτος εἶναι δοκεῖ, καὶ ὁ λύειν ταύτην
βουλόμενος ἐπὶ τὸ θεῖον ἀνατρέχει λέγων, ὅτι ἐχρῆν σε 25
δοῦναι τὴν τιμωρίαν, καὶ διὰ τοῦτο παρίστασο.

ξζ'. Καὶ ἐπὶ τοῦ ἐν συμποσίῳ τυραννήσειν ὁμόσαν-
τος καὶ κρινομένου· σινιστάς γάρ, ὅτι οὐκ ὡς διανοού-
μενος τυραννεῖν, ἀλλ' ὡς παιδιᾷ χρώμενος, ἰσχυριεῖται,
ὅτι εἴπερ ἡβουλόμην ἀληθῶς τυραννεῖν, οὐκ ἂν πρὸς 30
τοὺς συμπότας τοῦτο ἐξέφηνα.

ξή. Ἐξήτησεν ὁ τεχνικός, εἰ τῶν αἰεῖ ἐμπίπτόντων
 τὸ κεφάλαιον, καὶ εἶδεν ὡς οὐκ αἰεῖ δυνατόν ἐμπεσεῖν,
 τὴν πιθανὴν ἀπολογίαν, ὃ ἐστὶν τὴν ἀντιστροφὴν ²¹
 τὴν εἰς τὸ ἐναντίον, καὶ ²² φησιν, ὅτι τότε ἐκλείπει,
 5 ὅταν τὸ σημεῖον ἀκόλουθον ἢ τῷ ἔγκληματι, καὶ ἀναγ-
 καῖον καὶ σύμφωνον. ἐκεῖ γὰρ ἐμπίπτει, ὅτε ἀκόλουθόν ²³
 ἐστὶ πρὸς τὸ ἔγκλημα τὸ σημεῖον. καὶ ἐπὶ τοῦ δακρύ-
 σαντος πρὸς τὴν ἀκρόπολιν, ἔρεῖ γὰρ, ὅτι καὶ μὴν εἰ
 ἐβουλόμην τυραννεῖν, οὐκ ἂν ἐδάκρυσα· οὐκ ἐμπίπτει δέ,
 10 ὅτε ὥσανεὶ μέρος ἐστὶ τοῦ ἔγκληματος καὶ δοκεῖ πως
 ὑπεύθυνον εἶναι καὶ ἀκολουθίαν σῶζει πρὸς τὸ ἔγκλημα,
 ὡς ἐφ' οὗ παρτίθετο παραδείγματος· οὐ δύναται γὰρ εἰ-
 πεῖν. καὶ μὴν εἴπερ ἐβουλόμην τυραννεῖν, οὐκ ἂν εἶχον
 χλίας πανοπλίας· μάλιστα γὰρ πρέπει τοῖς τυραννεῖν
 15 βουλομένοις ὅπλων κτῆσις.

ξθ'. Τὴν πιθανὴν ἀπολογίαν ἄγουσιν εὐθύς ἐκ τῆς
 ὀνομασίας εἰς ζήτησιν. ἢ γὰρ τὰ ἄλλα τῶν κεφαλαίων,
 ὅσα πρὸς τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους κομίζεται, ἀνάγκη,
 φησὶ, καθεστάναι ἀπίθανα, ἢ τόδε τὸ κεφάλαιον οὐκ
 20 ἔδει μόνον ἐκ πάντων ταύτης τῆς ὀνομασίας τυχεῖν· φα-
 μέν δέ, ὡς ἡ ἀντίληψις τὴν ἐξουσίαν προτείνεται· ἡ
 μετάθεσις τὸ συναγόμενον ἐκ τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους
 ἔγκλημα εἰς χρηστότερόν τι μεθίστησι ψιλῶς ἀποφαινο-
 μένη. ἡ δὲ πιθανὴ ἀπολογία οἱ μετατίθησιν εἰς ἑτε-
 25 ρον, ἀλλ' ἀναστρέφεται ὅλως πρὸς τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι
 τέλους· καὶ ἀφ' ὧν κατασκευάζει τὸ ἔγκλημα ἐν τοῖς
 ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ὁ διώκων, ἀπ' αὐτῶν τούτων τὸ
 μὴ οὕτως ἔχειν δείκνυσιν διὰ τῆς πιθανῆς ἀπολογίας ὁ
 φεύγων· μέγιστος δὲ οὗτος ἔλεγχος δῆπουθεν, ὅταν ἐξ
 30 αὐτῶν τῶν παρ' αὐτοῦ τοῦ ἐναντίου λόγων τὰ οἰκεία

21 Mon. Par. 2. ἀναστροφὴν. Par. 1. ἀντιστροφὴν. 22 καὶ
 Mon. Par. 2. om. 23 Mon. οὐκ ἀνακόλουθον.

τις ἔχοι κατασκευάζειν, ὅταν διὰ τῆς πιθανῆς ἀπολογίας τῷ φεύγοντι περιγίνηται, πῶς οὖν οὐκ εἰκότως τὸ κεφάλαιον τοῦτο διαφερόντως τῶν ἄλλων τῆςδε τῆς ὀνομασίας τετεύχεται; ἴδωμεν δὲ ἐπὶ παραδείγματος, ὅπερ φημέν· νέος πλούσιος ἐν συμποσίῳ ἄμοσε τυραννήσειν 5 καὶ κρίνεται τυραννίδος ἐπιθέσεως· ὁ μὲν γὰρ κατηγορῶν χρήσεται πρὸς πίστιν τοῦ ἐγκλήματος τῷ ²⁴ ὁμωμοκέναι τὸν νέον, ὁ δὲ φεύγων αὐτῷ τούτῳ τὸ ἐγκλημα διαφεύξεται, τῷ φάσκειν ²⁵ μὴ ἂν προειπεῖν αὐτὸν μηδὲ ἅπασι καταστήσαι ²⁶ τοῦτο περιφανὲς, ἥπερ τυραν- 10 νήσειν ἐβούλετο· ζητήσοι δ' ἂν τις τούτων τῆςδε ἰχόντων, πᾶς εἰ τῶν ἄλλων κεφαλαίων τοῦτο καθέστηκε πιθανώτατον, οὐκ ὀνομάζεται καὶ χρώμα, καὶ πανταχοῦ τοῦ λόγου παραληφθήσεται, ²⁷ ἀλλὰ ταῦτα μὲν ²⁸ τῇ μεταθέσει τῆς αἰτίας παρέχομεν; πρὸς ὃ ῥητέον ὡς χρώ- 15 μα μὲν οὐ καλεῖται, ἐπεὶ οὐ διὰ παντός τοῦ λόγου παραλαμβάνεται, διόπερ ἐλέγομεν χρώμα τὴν μετάθεσιν τῆς αἰτίας εἰρησθαι· οὐ παραλαμβάνεται δὲ ἐν παντὶ λόγῳ, ἐπειδὴ ἀναιρέσις ἐστὶ καὶ οὐ θέσις· καὶ σαφὲς ὃ λέγω γινέσθω· χρήται τοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους θετι- 20 κῶς ὁ κατήγορος, τίθεται ²⁹ γὰρ τὸ ἐγκλημα καὶ οὐκ ἀναιρεῖ τι, ἀλλὰ κατασκευάζει τὴν κατηγορίαν τούτῳ τῷ κεφαλαίῳ· τῶν τοίνυν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους πανταχοῦ τῶν λόγων παραλαμβανομένων κατὰ θέσιν καὶ οὐκ ἀναιρίσιν, ἀνάγκη τὸν φεύγοντα ἀντιτάξαι παραπλήσιον 25 τοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους κεφαλαίοις, ὅπερ ἔστιν ἡ μετάθεσις τῆς αἰτίας· ὁ γὰρ κατήγορος ἐγκλημα ἐκ τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἄγει· τοῦθ' ὁ διώκων εἰς ἑτέραν αἰτίαν μεθίστησιν ἐν τῇ μεταθέσει τῆς αἰτίας, καὶ ὅλως

24 Par. τό. 25 Mon. φάσκων, sine τῷ. 26 Mon. καταστή. Par. 1. τοῦτο καταστήσαι καταφανὲς. 27 Par. λεφθῆσεται. 28 μὲν Mon. om. 29 Mon. Par. 2. τίθησι. Par. 1. τίθεται.

μετάθεσις καλούμενον τὸ κεφάλαιον ἐνδείκνυται τὴν φῦ-
 σιν ἐκ τοῦ ὀνόματος· δηλοῖ γὰρ, ὅτι θίσεως ἑτέρας ἐφ'
 ἑτερόν τι ἔστι μετάθεσις· τῶν οὖν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέ-
 λους κατὰ θέσιν πανταχοῦ παραλαμβανομένων οὐκ ἄλ-
 5 λα τινὰ τῷ διώκοντι ἀντιθεῖναι κεφάλαια ἔδει, ἢ τὴν
 μετάθεσιν τῆς αἰτίας θετικῶς καὶ αὐτὴν τὸ ἐξ ἐκείνων
 ἀποδεικνύμενον ἔγκλημα ἐφ' ἑτερόν τι χρηστότερον μετα-
 φέρουσαν· ἢ γὰρ πιθανὴ ἀπολογία οὐ κατὰ θέσιν, κα-
 τὰ δὲ ἀναιρέσιν γίνεται· ἀποστρέφεται γὰρ ¹⁰ πρὸς τὰ
 10 ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, καὶ εἰς τὸναντίον περιτρέπει
 αὐτά· δεῖ δὲ τὰ καθηγούμενα συνεχῶς μᾶλλον ἢ τὰ ἀν-
 τιθετικά τε καὶ λυτικά τῶν ἐναντίων παραλαμβάνειν· τὰ
 μὲν γὰρ ὠφελεῖ, τὰ δὲ τὸ μὴ βλαβῆναι μόνον παρέχε-
 ται· περὶ μὲν οὖν τοῦ μὴ καλεῖσθαι χρῶμα τὴν πιθα-
 15 νὴν ἀπολογίαν ἀρκούντως εἴρηται· κατέρχονται δὲ τῷ
 αὐτῷ λόγῳ καὶ ἡ τάξις αὐτῶν, ὥς ἔδει τὴν μετάθεσιν
 τῆς αἰτίας, χρῶμά γε οὖσαν, ἡγεῖσθαι, ³¹ καὶ ὅλως
 ὀφείλουσαν τῆς ἀναιρέσεως θέσιν οὖσαν προτάττεσθαι.
 Δεδειγμένων οὖν τοῦ τε ὀνόματος καὶ τῆς τάξεως τοῦ
 20 κεφαλαίου, ὅπερ καπὶ τῶν ἄλλων ἐποιησάμεθα, ἴτεον
 ἐπὶ τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ· κατασκευάσει τοίνυν ὁ φεύγων
 διὰ τῶνδε τῶν ἐπιχειρημάτων τὸ κεφάλαιον· πρῶτον ἐκ
 τοῦ μηδὲν ὠφελεῖσθαι μηδὲ πλέον τι ἔχειν ἐντεῦθεν· οἷον
 ὁ εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀπιδὼν καὶ δακρύσας λέγοι ἂν, ³²
 25 ὥς οὐδὲν ἔμελλον ἐκ τοῦ δακρύειν πρὸς τὴν ἐπίθεσιν τῆς
 τυραννίδος ὠφελῆθῃσθαι· ἔπειτα ἐκ τοῦ βλάπτεσθαι,
 ὥς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ παραδείγματος, ὅτι οὐ μόνον οὐ περι-
 γέγενετό μοι τις ἀπὸ τοῦ δακρύειν ὄνησις, ἀλλ' ἔτι καὶ
 μέγιστον ἐντεῦθεν βλάβος ἐλάμβανον, καθιστάς φανε-
 ρὰν

30 γὰρ Mon. om., recepi ex Parr. — Par. 2. ἀποστρέφεται.

31 Par. 1. ἡγεῖσθαι, χρῶμα γε οὖσαν. 32 Mon. λέγει εἰνε ἂν.

ρὰν τὴν ἑαυτοῦ γνώμην, ὅπερ νῦν πέπονθα, τυραννί-
 σαι ὑποπειθεῖς· τρίτον ἐξ ἀντισαγωγῆς ἑτέρας ἀνευ-
 θύνου, ὃ καὶ μάλιστα γίνεται ἐναργέστερον. οἷον ὅτι τῷ-
 δε ἂν μᾶλλον ἔπραττον, εἴπερ ἐπὶ τοῦτο ἐλθεῖν ἐγλιχό-
 μην, δι' οὗ συνέβαινεν ἅμφω, τό τε κατορθοῦν καὶ τὸ
 κινῆσαι μηδ' ἡντινοῦν ὑπόνοιαν· γενέσθω δὲ τοῦτο σα-
 φέστερον ἐπὶ παραδείγματι· καθόδον ὁ Δημοσθένης
 ἐψηφίσατο· φεύγοντι πένητι ἀντεῖπεν ὁ πλούσιος, καὶ
 ἡττήθη, κατιῶν ὁ πένης ἀνῆρέθη καὶ κρίνεται ὁ πλού-
 σιος φόνον· εἴτα ἐκ τῆς τοῦ ἀνευθύνου ἀντισαγωγῆς, 10
 ἥ καὶ μάλιστα διαφανέστερον χρήσεται, ὥς εἴπερ ἐβου-
 λόμην ἀποκτινύναι τὸν πένητα, αὐτὸς μὲν ἂν τὴν ἡσυ-
 χίαν ἦγον, ἕτερον δὲ τῶν μετρωτέρων ἐπὶ τὴν ἀναίρεσιν
 παρέκάλουν καὶ συνέβαινεν οὕτω μοι τοῦ τε ἐχθροῦ κε-
 κρατημέναι καὶ πάντα ἐκπεφευγέναι κίνδυνον. Περὶ μὲν 15
 οὖν τῆς ἐργασίας καὶ τῶν ἐπιχειρημάτων τοσαῦτα ἔχο-
 μεν λέγειν· ζητεῖ δὲ ὁ τεχνικός τὴν κοινὴν ἐπὶ παντός
 κεφαλαίου ζήτησιν εἰπὼν, εἰ αἰεὶ ἐμπίπτόντων ἐστὶ, καὶ
 πότε ἐμπίπτει· περιφανέστατα δὲ αὐτὸς ἑκάτερον ἐδί-
 दाξε· πρῶτον μὲν ὡς οὐκ αἰεὶ ἐμπίπτει εἰπὼν, ἔπειτα καὶ 20
 τὴν περὶ τοῦ πότε διδασκαλίαν προσθείς· ἐμπίπτει μὲν
 γὰρ, φησὶν, ὅταν μὴ ἐπόμενα μηδὲ συμφωνοῦντα ἢ τὰ
 σημεῖα τῷ ἐγκλήματι, οἷον ἀπιδὼν τις εἰς τὴν ἀκρόπολιν
 ἐδάκρυσε, καὶ κρίνεται τυραννίδος ἐπιθέσεως· οὐ γὰρ
 ἔπεται οὐδὲ ἀρμόζει τῇ τυραννίδι τὰ δάκρυα· τούναν- 25
 τίον γε μὴν ἡλείνου τὸ δακρύνειν καὶ ταπεινοῦ τὸ φρό-
 νημα, οὐχὶ τυράννου ἢ μέλλοντος τυραννεῖν· οὐκ ἐμπί-
 πτει δὲ, ὅταν ἐκ τοῦ ἐναντίου συμφωνοῦν τε καὶ ἐπόμε-
 νον ἢ τῷ ἐγκλήματι τὸ σημεῖον, ὥς ἐπὶ τοῦ ἀπεκτοινότος
 καὶ τὸ ξίφος κρατοῦντος· ἐπόμενον γὰρ τὸ ξίφος τῷ φό- 30
 νῳ, καὶ εἴ τῳ τυραννίδος κρινομένῳ σημεῖον γίνεται τοῦ
 ἐγκλήματος ὅπλων παρασκευῇ, ὥς ἐπ' ἐκείνου τοῦ πα-
 ραδείγματος· σκηπτοῦ κατενεχθέντος ἐπὶ τὴν Περικλέους

οἰκίαν εὐρηνται χίλιαι πανοπλῖαι, καὶ κρίνεται τυραννί-
 δος ἐπιθέσειως, προσφυνές γὰρ τῇ τυραννίδι ἢ παρασκευῇ
 τῶν ὅπλων· ἐνταῦθα οὖν ἑλλείπει ἡ πιθανὴ ἀπολογία.
 οὐ γὰρ οἷόν τε λέγειν, ὥς εἴπερ ἐβουλόουν τυραννεῖν,
 5 οὐκ ἂν ὅπλα παρῆσκεναζόμεν, τοῦτο γὰρ ἡλίθιον· δεῖ
 γὰρ ὅπλων τῇ τυραννίδι· ἐπεὶ δὲ τὸ μάλιστα πιθανὸν
 ἐν τούτῳ τῷ κεφαλαίῳ ἔχομεν, ³³ εἰ καὶ πιθανὴν αὐτὸ
 καλοῦμεν ἀπολογίαν, δοκοῦμεν ἀπίθανον ἔχειν τὸν λό-
 γον τούτου ἑλλείποντος· δεῖ δὲ πανταχοῦ τῷ ῥήτορι τοῦ
 10 πιθανοῦ· διὰ τοῦτο μέθοδόν τινα διαλεκτικὴν ὁ τεχνι-
 κὸς ἡμῖν δίδωσι, δι' ἧς δυνάμεθα ἐν τοῖς τοιούτοις ἀνα-
 πληροῦν τὸ τῆς ἀπολογίας, ὥστε μὴ ἑλλείπειν τρόπον τι-
 νὰ τὸ κεφάλαιον. Ὀνομάζει ³⁴ δὲ τουτονὶ τὸν ³⁵ δια-
 λεκτικὸν τρόπον Ἀριστοτέλης παρὰ τὸ ἐπόμενον, ὅταν
 15 τῇ προτάσει καὶ τῇ κατασκευῇ οὐχ ἐπομένην δῶμεν τὴν
 ἀναστροφὴν, ἀλλὰ σεσοφισμένην, οἷον ὁ ἀλεκτρυὼν δί-
 πους, ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ ἄνθρωπος δίπους, ὁ ἄνθρωπος
 ἄρα ἀλεκτρυῶν· τὸ μὲν γὰρ εἶναι δίπουν τὸν ἄνθρωπον
 καὶ τὸν ἀλεκτρυόνα ἀληθές, τὸ δὲ τὸν ἄνθρωπον εἶναι
 20 ἀλεκτρυόνα σεσόφισται· οὐ γὰρ, εἴ τι δίπουν, τοῦτο ἀλε-
 κτρυῶν· καὶ πάλιν ὁ ἵππος ζῶν, καὶ ὁ ἄνθρωπος ζῶν,
 / ὁ ἄνθρωπος ἄρα ἵππος ἐστίν· ἦν δὲ ὁ συλλογισμὸς ἐκεί-
 νος ἀληθής, ὁ ἵππος ἄρα καὶ ὁ ἄνθρωπος ζῶα εἰσιν·
 ἐρρώτο γάρ· ἡ δὲ ἀναστροφὴ σεσόφισται· οὕτω καὶ Δη-
 25 μοσθένης ἐν τῷ περὶ στεφάνου παραλογίζεται τὸν Αἰ-
 σχίνην, φησὶ γὰρ οὕτως· ³⁶ „οὐκοῦν ὅτε τούτου μέλλον-
 τος λέγειν ἀπῆλθεν αὐτὸν ἡ βουλὴ, καὶ προσέταξεν ἐτέ-
 ρῳ λέγειν, τότε καὶ προδότην εἶναι καὶ κακόνουν ἡμῖν
 ἀπεσῆναι.“ τοὺς μὲν γὰρ προδότας ἐκβάλλεσθαι ὁμο-
 30 λογεῖται, τὸ δὲ τοὺς ἐκβαλλομένους πάντως εἶναι προδό-

³³ ἔχομεν Mon. om.
 τὸν om.

³⁴ Mon. ὀνομασίας.

³⁵ Par. 1.

³⁶ p. 272.

τας οὐκ ἀληθείς· ὁ μὲν οὖν κατήγορος τούτῳ χρήσεται τῷ σοφίσματι, παραλογιζόμενος ἐν τοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους· ὁ δὲ φεύγων ἐπὶ τῆς πιθανῆς ἀπολογίας ἀναστρέψας τὸ σόφισμα ἐλέγχει τὸ ψεῦδος, ὥσπερ ἐπὶ τῶν προκειμένων παραδειγμάτων· σκηπτοῦ κατενεχθέντος εἰς 5 τὴν Περικλέους οἰκίαν εὐρέθησαν χίλιαί πανοπλῖαι καὶ κρίνεται τυραννίδος ἐπιθέσεως· ὁ μὲν γὰρ διώκων ἐν τοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους παραλογίζεται, καθ' ὃν ἔφαμεν διαλεκτικὸν τρόπον, τὸν παρὰ τὸ ἐπόμενον, ὅτι ὅπλων δεῖ τοῖς τυράννοις. ὅπλα εὐρέθησαν ἐν τῇ Περικ- 10 κλέους οἰκίᾳ, τυραννήσει ἄρα ὁ Περικλῆς· ὁ δὲ φεύγων ἀναστρέφει, σαφεῖ ποιῶν τὸν παραλογισμόν, ὅτι ὅπλα μὲν παρασκευάζονται οἱ τύραννοι, οὐκ εἴ τις δὲ ὅπλα παρασκευάζεται, οὗτος καὶ τυραννήσει· εἰκὸς γὰρ καὶ ἐπ' ἄλλῳ τὸ ὅπλα παρασκευάζεσθαι, οἷον ἐπὶ τῷ τοῖς 15 πολίταις ἐν χρεῖᾳ γενομένοις ἐπιδοῦναι, ἢ ὅτι φύσει φιλότιμος περὶ τὴν τῶν ὅπλων κτῆσιν· ὁμοίως καὶ ἐπὶ τοῦ μειρακίου τοῦ καλλωπιζομένου καὶ κρινόμενου πορνείας. ὁ γὰρ διώκων ὀριτικῶς ³⁷ δεινῶσει τὸν καλλωπισμὸν, φάσκων τοῖς πορνεύοντας καλλωπίζεσθαι καὶ σχεδὸν αὐτὸν 20 τὸν καλλωπισμὸν εἶναι πορνείαν. πάλιν δὲ ἀναστρέφει τὸν παραλογισμόν ὁ φεύγων, ὅτι ὁ μὲν πορνεύων καλ-

37 Sch. min.: ἡ προσθήκη καλῶς, οὐ γὰρ αἰεὶ ὀριστικῶς ἐξετάζεται, ὡς ἐπὶ τοῦ καλλωπιζομένου μειρακίου, ἀλλὰ γνωστίον, ὡς ὅταν τὸ σημεῖον διαβιβημένον τυγχάνῃ, καὶ βαρῇ τὸν κρινόμενον, τότε ὀριστικῶς ἐξετασθήσεται· τὸ δὲ λεγόμενον τοιοῦτόν ἐστιν, οὐ μόνον τῷ σημείῳ ἀποδεικνύναι τὸ ἔγκλημα ὁ διώκων ἀρκεσθήσεται, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ σημεῖον καθ' αὐτὸ ὡς ἔγκλημα ὀριεῖται ὁ κατήγορος· τὸ δὲ ἔστιν ὅτε προσέθηκεν ἀσφαλῶς, διὰ τὸ μὴ πάντα ὁμοίως τὰ σημεῖα ἰσχύειν, ἀλλ' ὅταν βαρῇ τὸ κρινόμενον, τότε (Mon. τότε ὡς) ὀριστικῶς ἐπὶ τῶν τοιούτων τὴν ἐξέτασιν καὶ τὴν κατασκευὴν ποιησόμεθα. (Mon. τὴν ἐξέτασιν καὶ om.) Mon. haec inter scholia majora inseruit ante litt. δ.

λωπίζεται, οὐ πάντως δὲ ὁ καλλωπιζόμενος πορνεύει· ἐκὸς γὰρ καὶ δι' αὐτὸ τὸ καλὸν καλλωπιζεσθαι· παραλήψεται δὲ τὴν ἀποστροφὴν οὐχ ἀπλῶς, ἀλλὰ τὰ λελεγμένα ἐν τῇ μεταθέσει τῆς αἰτίας ἀναλαμβάνων, ὅτι
 5 καλὸν τὸ καλλωπιζεσθαι ἢ καλὸν τὸ ὄπλα κτᾶσθαι· τοὺς τε γὰρ πολεμίους ἀμύνεται τις καὶ τοὺς φίλους ὠφελεῖ καὶ περισώζει τὴν πόλιν· εἰ γὰρ ἐπιστάντος πολέμου τηλικαῦτα ζητοῖμεν ὄπλα, τάχα ἂν ἐξ ἐπιδρουῆς ἅπαντα λάβοιεν οἱ πολέμιοι πρὸς τὴν τῶν ὀπλῶν παρασκευὴν
 10 τετραμμένων ἡμῶν, καὶ ἑτέρα πολλά ἐρεῖ καὶ σχεδὸν ὅσα ἐν τῇ μεταθέσει τῆς αἰτίας· χρήσεται δὲ καὶ τισι παραδείγμασι καὶ οἰκείοις καὶ ξένοις, ὅτι Μιλτιάδης τυχὸν ἢ Πausανίας ὄπλα παρσκευάσαντο, καὶ οὐκ ἐπ' ὀλέθρῳ τῆς πόλεως τοῦτο ἐγένετο, ἀλλ' ἐπιόντος τοῦ
 15 βαρβάρου ῥαδίως ἀντεπεξῆλθον· τοσαῦτα μὲν περὶ τοῦ ἐμπίπτειν καὶ ἐλλείπον ἀπαπληροῦν ³⁸ τὸ κεφάλαιον· λακτέον δὲ ἤδη καὶ τὴν ἐκβολὴν τῆς πιθανῆς ἀπολογίας. οὐ γὰρ δὴ μονομερεῖς τῷ φείγοντι γενήσεται τὸ κεφάλαιον· ἐκβάλλει οὖν τὴν πιθανὴν ἀπολογίαν ὁ διώκων,
 20 ἢ κατὰ ἄγνοιαν φάσκων γεγενῆσθαι τὸ συμβᾶν, ἢ κατὰ μέθην, ἢ κατὰ τινὰ δαιμονίαν τύχην· μᾶλλον δὲ ἐπὶ τῷ ³⁹ τρόπῳ τῷ κατ' ἄγνοιαν, ὃς διαιρεῖται εἰς τὸ μῆτε ὀρθῶς, ἀλλ' ἐκ τοῦ παρατιχόντος λογισασθαι, καὶ εἰς μέθην, καὶ εἰς τινὰ δαιμονίαν τύχην· ἔστω δὲ αὐ-
 25 τῶν παραδείγματα· νέος πλούσιος κωμάζων ἐπὶ τὸ δεσμωτήριον ἀνεβόησε, „θαρσεῖτε, ὦ δεσμῶται, αὐτῆς λυθίσεσθε,“ καὶ κρίνεται τυραννίδος ἐπιθέσεως. χρωμένου γὰρ τῇ πιθανῇ ἀπολογίᾳ τοῦ φεύγοντος, ὅτι οὐκ ἂν, εἴπερ ἐβουλόμην τυραννεῖν, διεκελευόμην τοιαῦτα
 30 ταῖς δεσμώταις, ὥσπερ τις φανερόν ἑαυτὸν ἐπὶ τῇ τυραννίδι καταστήσαι βουλόμενος, ἐκβάλλει τοῦτο τοῖς προ-

38 Mon. ἀναπληροῖ.

39 τῷ Mon. om.

κειμένοις ὁ διώκων, ὡς μάλιστα μὲν οὐκ ᾔετο τινὰς ἐπα-
 κούσεσθαι ⁴⁰ αὐτοῦ νυκτὸς οὔσης· ὅπερ ἐστὶ κατ' ἄγνοι-
 αν· ἔπειτα εἰκὸς καὶ ὑπὸ μέθης αὐτὸν ἐξαχθέντα ἐκφῆ-
 ναι τὸ βούλευμα, οἷον κωμάζοντα. τρίτον ὅτι κατὰ τι-
 να δαιμονίαν ἴσως τύχην ἀνέκραγεν, ἵνα φυλαξώμεθα ³
 ἐπιβουλὴν καὶ λαβόντες αὐτὸν ἀνέλωμεν· περιφανέστατα
 δὲ ὁ Δημοσθένης ἐχρήσατο τῷ κατ' ἄγνοιαν τρόπῳ ἐν
 τῷ περὶ παραπροσβείας· κρίνων γὰρ τὸν Αἰσχίνην, ὡς
 δῶρα λαβόντα ἐπὶ φθορᾷ τῆς πόλεως, δι' ὧν ἐπὶ τῇ
 Φωκίῳ ἀπωλείᾳ καὶ τῇ πάντων καταστροφῇ καὶ τῷ ¹⁰
 προσδοκώμενῳ κινδύνῳ τῆς πόλεως αὐτὸς ἐθαῤῥει πρὸς
 Φιλίππον διὰ μέσου πορεύεσθαι τοῦ τῶν Θηβαίων ⁴¹
 στρατεύματος, ἣν παρέλαβεν ἐκεῖνος πιθανὴν ἀπολογίαν
 ἀναστρεφόμενος πρὸς τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχροι τέλους, ὡς εἴ-
 περ δῶρα εἰλήφειν καὶ ἐπεπράκειν Φιλίππῳ τὰ πράγμα- ¹⁵
 τα, οὐκ ἂν φανερώς πρὸς αὐτὸν ὀχόμην; ἵνα μὴ ⁴² κα-
 ταστήσω περιφανῇ τὴν δωροδοκίαν ταύτην, ὁ ῥήτωρ
 προσανείλεν εἰπών· ⁴³ „ἐπειδὴ ταῦτα ἦν καὶ τοιαύτη ταρα-
 χὴ καὶ τοιοῦτος ἴθρυβος περιεστήκει τὴν πόλιν, τηνι-
 καῦτα ὁ σοφὸς καὶ δεινὸς οὗτος καὶ ἄφρων οὔτε βου- ²⁰
 λῆς οὔτε δήμου χειροτονήσαντος αὐτὸν, ὅχρητο προσβέυν
 ὡς τὸν ταῦτα πεποιηκότα, οὔτε τὴν ἀρρώστιαν, ἐφ' ἣ
 τότε ἐξωμόσατο λογισάμενος, οὔτε ὅτι ἄλλος προσβευτῆς
 εὔρηται ἀντὶ τούτου, οὔτε ὅτι τῶν τοιούτων ὁ νόμος θά-
 νατον τὴν ζημίαν εἶναι κελεύει, οὔτε ὅτι πάνδεινόν ἐστιν ²⁵
 ἀπηγγελκότων ὡς ἐπικεκήρυκται χρήματα αὐτῷ ἐν Θή-
 βαϊς, ἐπειδὴ Θηβαῖοι πρὸς τῷ ⁴⁴ τὴν Βοιωτίαν ἅπασαν
 ἔχουσιν καὶ τῶν Φωκίων ἐγκρατεῖς γεγονάσι, τὸ τηνिकाῦτα
 εἰς μέσας τὰς Θήβας καὶ τὸ τῶν Θηβαίων στρατοπέδον
 βαδίζειν. ἀλλ' οὕτως ἔκφρων ἦν καὶ ὅλος πρὸς τῷ λήμ- ³⁰

40 Mon. οὐ κατὰ τινὰς ἐπακούσεσθαι. 41 Mon. Θηβαίων. Par. 1.
 Ἀθηναίων. 42 Par. 1. ἵνα μὴ. Mon. μή. 43 p. 380. 44 τῷ
 Mon. om.

ματι καὶ τῷ δωροδοκίματι, ὥστε ἅπαντα ταῦτα ἀφελῶν καὶ παριδὼν ὥχεται· ἀπὸ γὰρ τῆς ἀγνοίας ἀφείλεν αὐτοῦ τὴν πιθανὴν ἀπολογίαν, ὅτι ἀγνοῦν καὶ νενευκῶς ὅλως πρὸς τὴν δωροδοκίαν, καὶ ὥσπερ ἐκστάς τῶν φρενῶν οὐκ ἐλογίσατο τὰ δέοντα, οὐδὲ ὅ τι δεῖ πράττειν· χρῆσαιτο δ' ἂν τις καὶ τῷ κατὰ τύχην ὡς ἀπεδείξαμεν, ὅτι θεῶν προνοία ταῦτ' ἐπράττετο, καὶ τῷ κατὰ μέθην ἐνταῦθα μὲν οὐ, ἐν ἑτέροις δὲ, ἐν οἷς ἂν ἡ ὑποκειμένη ⁴⁵ διδοίη τοιοῦτόν τι λέγειν ὑπόθεσις.

- 10 ὁ. Ἐν τούτῳ γὰρ ὁ κατήγορος πολλὴν ἔχων τὴν ἰσχύν τῶν σημείων οὐ μόνον εἶναι σημεία τοῦ πορνεύεσθαι ¹ λέγει, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ καθ' αὐτὸ ὁρμεῖται πορνεύειν εἶναι τὸ καλλωπίζεσθαι, νέον ὄντα καὶ τὰ γυναικῶν ἐπιτηδεύοντα· ἀκριβῶς οὖν τὸ βιαίως προσέθηκεν, οὐ γὰρ ἀληθές, ἀλλὰ βίαιος ἡ κατασκευὴ καὶ ὑπερβολῆς τινος ἕνεκα· οὐ γὰρ ὄντως ταῦτόν τὸ καλλωπίζεσθαι τῷ πορνεύειν ἐπιδείξαι πρόκειται, ἀλλ' ἐκ περιουσίας καὶ ὑπερβολῆς, ὡς ἔφαμεν, παραλαμβάνεται· φύσει γὰρ μέρος ἀδικήματος καὶ ὑπαίτιον τὸ ² γενόμενον, οὐκ αὐτὸ δὲ
20 καθ' ἑαυτὸ ἔγκλημα· ἡ γὰρ ἂν ὄρος ἦν, οὐκέτι στοχασμός.

οἶα. Ἐωρακῶς ὁ τεχνικός, ὡς ἀδύνατον ἐν τοῖς τοιούτοις ζητήμασιν εὐρεῖσθαι τὴν πιθανὴν ἀπολογίαν, ἐσκόπησεν, ἀλλ' ὅτι κεφάλαιον ἐν τοῖς τοιούτοις ζητήμασι τὸ καλούμενον μὴ ἀντιστρέφον· δηλὸν δὲ τὸ λεγόμενον, οὐ γὰρ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ἀρμόζει συνιστάμενον ³ ἀλλ' ἐξ ἑνός· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ μὴ ἀντιστρέφον καλεῖται τὸ κεφάλαιον, ὅτι ἐξ ἑνός συνίσταται μέρους· καὶ ἀναγκαῖον ἐστίν, οὐ μὴν ἀναστρέφει πρὸς
30 τὸ ἕτερον· ἐρεῖ γὰρ, ὅτι τοῖς μὲν τυραννεῖν βουλομένοις

⁴⁵ Mon, ἐν οἷς ὑποκειμένους.

¹ Mon, πορνεύεσθαι. Par. τοῦ πορν. σημῆς.

² τὸ Par. 1.

om. ³ Mon, ἐπιστάμενον.

χρεία πάντως καὶ ὄπλων, οὐ μὴν ὁ κειτημένος ὄπλα τυραννεῖν ἐθελήσει· ἐνθα χρήσεται τῇ μεταθέσει τῆς αἰτίας, τοῖς αὐτοῖς κεφαλαίοις ἐπεξιὼν, ὅτι πρὸς εὐεργεσίαν τῆς πόλεως, ἵνα τῷ δήμῳ δεομένῳ χορηγήσω καὶ τὰ παραπλήσια.

5

οβ. Μέχρι μὲν τούτων τὴν διαίρεσιν τῶν κεφαλαίων Ἑρμογένης ἡμῖν ἀκριβῶς παραδédωκε, νυνὶ δὲ καὶ κοινὴν βούλεται τεχνολογῆσαι ποιότητα, τουτέστι τοὺς ἐπιλόγους, οἱ καὶ μέρος τοῦ λόγου τυγχάνουσιν· ὥς γὰρ πολλάκις ἀκηκόαμεν, ὁ λόγος ἅπας διήρηται προοιμίῳ, 10 προκαταστάσει, καταστάσει, ἀγῶσι, παρεκβάσει, ἐπιλόγοις· οἱ αὐτοὶ δὲ οὗτοι καὶ ὥς ἐν κεφάλαιον λαμβάνονται τῆς ὅλης στάσεως· καὶ δεῖ οὕτω νοῆσαι τὸ ⁴ „ἡ κοινὴ ποιότης οἱ ἐπιλόγοι εἰσιν,“ ὥσανεῖ ἔλεγεν, ἡ κοινὴ ποιότης, ἡ ἐν τοῖς ἐπιλόγοις συμβαίνουσα γίνεσθαι τὸν 15 κοινὸν ἔχει τόπον, καὶ ἔστι κοινὸς τόπος· μετὰ γὰρ τὸ ἀγωνίσασθαι καὶ δεῖξαι ὑπεύθυνον τῷ ἐγκλήματι τὸν κατηγορούμενον ⁵ τότε καὶ τὸν κοινὸν τόπον παραληφόμεθα, καταφορὰν ἐμποιοῦντα τῷ λόγῳ· καινοπρεπῶς δὲ αὐτὸ εἶπεν· οὐ γὰρ ἡ ποιότης οἱ ἐπιλόγοι εἰσιν, ἀλλ' 20 ἡ ποιότης τῶν ἐπιλόγων ἐστί· τὸ περιεχόμενον οὖν εἶπεν ἀντὶ τοῦ περιέχοντος, αὐτὴν δὲ τὴν ποιότητα ἐπίλογον ἐκάλεσεν ἴσως διὰ τὴν αὐξήσιν, κοινὴν δὲ τὴν μὴ τῶν ὠρισμένων καὶ κυρίων προσώπων, οἷον Ἀλκιβιάδου, Περικλέους, ἀλλ' ὥς ἐπὶ τοῦ κοινοῦ τόπου ἀορίστως αὐξόντων 25 ἡμῶν τὸ προκείμενον κατὰ τυράννου παντὸς ἢ ἀνδροφόνου· ἢ ὅ τὸ πρόβλημα βούλεται· κοινὴ γὰρ ποιότης λέγεται, ἐπειδὴ ταύτην αἰεὶ καθολικῶς προάγοντες λόγῳ οὐ τὸν κατηγορούμενον μόνον ὑποβάλλομεν τοῖς λεγομένοις, ἀλλὰ καὶ ὅσοις τὰ παραπλήσια δέδρασται· ἢ διότι 30 κοινόν ἐστιν ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τὸ κεφάλαιον, ἐκα-

4 τὸ Mon. om.

5 Par. 1. τὸν κατηγ. τῷ ἐγκλήματι.

τέρου ⁶ τῶν ἀγωνιζομένων τὴν οἰκίαν ποιότητα πρὸς τῷ πέρατι τοῦ λόγου συνιστῶντος, καὶ τῶν πλατῶς δι' ὅλου τοῦ λόγου κατασκευασθέντων σύντομον ὑπόμνησιν ποιουμένων· κατεχρήσατο δὲ εἰπὼν δευτερολογίαν, ⁷ δευ-
⁵ τερολογίαν δὲ καλοῦσιν οἱ παλαιοὶ ⁸ τοὺς δευτέρους λό-
 γους, ἐτέρων προειπόντων τὰς πρωτολογίας· δοῖται οὖν παράδοξον εἶναι τὸ λεγόμενον· εἶδος γὰρ ὑποθέσειώς ἐστίν ὁ λόγος οὗτος, ὥσπερ ὁ κατ' Ἀνδρoτιάνους καὶ ὁ πρὸς Λεπτινήν, ἀλλὰ λέγομεν, ὅτι τὴν ἀνακεφαλαιώσιν οὕτως
¹⁰ ὠνόμασε περὶ τὰ αὐτὰ λόγον δεύτερον, ἐπειδὴ καὶ αἱ δευτερολογίαι λόγοι εἰσὶν ἐπιλογικώτεροι.

οὐ· Ἐπειδὴ πάντων ἐστὶ τῶν λόγων ἡ κοινὴ ποιότης, οὐ μόνον τῶν στοχαστικῶν, εἰκότως ἐν τῷ στοχασμῷ πάσης αὐτῆς ποιεῖται τὴν διδασκαλίαν, ἵνα καὶ ταῖς
¹⁵ λοιπαῖς ἀγνωμονῶμεν· τοπικῶς δὲ λέγει κατὰ κοινὸν τόπον καταφορὰν ποιουμένων τῶν λεγόντων καὶ καταδρομῇ κεχρημένων πρὸς τὸ ὑποκείμενον, εἴτε κατὰ τυράννου, εἴτε κατὰ ἀνδροφόνου, ἢ ὅπερ ἂν ἢ τὸ προκείμενον.

6 Mon. ἐκατέρων. 7 Mon. δευτερολόγους. 8 Pag. ποιηται. Sch. min.: καὶ ἐρεῖ δηλαδὴ· οἷον ἡ μεγαλοπρεπέστερος φανῆναι βουλόμενος, ἢ τὴν ἀπὸ τῆς φύσεως ἀμορφίαν τῷ ἐπιθέτῳ κύλλει κάμψαι βουλόμενος καὶ τῷ καλλωπισμῷ· ταῦτα γὰρ τοῦ χρωματός ἐστι· Ὡνόμασται δὲ κοινὴ ποιότης, διότι κοινὴ ἐστὶ τῶν μερῶν ἀμφοτέρων, ἐκατέρου τῶν ἀγωνιζομένων τὴν οἰκίαν ποιότητα πρὸς τῷ πέρατι τοῦ λόγου συνιστῶντος, καὶ τῶν πλατῶς δι' ὅλου τοῦ λόγου κατασκευασθέντων, ὡς καλῶν ἢ δικαίων ἢ συμφερόντων σύντομον ὑπόμνησιν ποιούμενος. κατεχρήσατο δὲ εἰπὼν δευτερολογίαν· ἢ γε δευτερολογία λέγεται, ὅταν τις ἐπὶ ἡδὴ λεληγμένοις λόγοις ἕτερον ἐπιδείξῃ λόγον· ὁ δὲ δευτερολογίαν ἐκάλεσε τὴν τῶν αὐτῶν καθ' ἓνα λόγον παρίχουσαν. γίνονται δὲ ἐν παντὶ ζήτ. καλῶς προσέλαβε τὸ ἀντιπίπτον· κοινὸν γὰρ τοῦτο τὸ μέρος, λέγω δὴ οἱ ἐπίλογοι πάσης στάσεως· πρῶτον μὲν οὖν εἶπε, τί ἐστὶ ποιότης, ὅτι ἐπίλογοι, δεύτερον, ὅτι κοινὸν ἐστὶ πασῶν τῶν στάσεων· τρίτον, πῶς ἂν αὐτὸ μεθοδεύσειεν, ὑποτίθεται.

οδ'. Κοινή ποιότης ὠνόμασται κατὰ τινας, ὅτι τὸν καλούμενον κοινὸν τόπον ἔχει, καὶ ὅλως οὐδέν φασι διαφέρειν τὴν κοινὴν ποιότητα τοῦ κοινοῦ τόπον· αὐξησιν γὰρ ἔχει ἡ κοινὴ ποιότης· τὰ δὲ αὐξητικά ἐκ τῶν καθόλου λαμβάνονται· καὶ ὁ κοινὸς δὲ τόπος ταύτην εἵληξε 5 τὴν προσηγορίαν, ὅτι κοινὴν κατὰ παντός ἀνδροφόνου ποιεῖται καταδρομὴν, καὶ κοινὴν κατὰ ἱεροσύλου παντός· ἀλλὰ πρὸς γε τοῦτο ῥητέον, ὡς διαφέρει ὁ κοινὸς τόπος τῆς κοινῆς ποιότητος τῷ τὸν μὲν αἰ ἐπὶ τῶν καθόλου 10 ἰστάναι, τὴν δὲ φέρεσθαι ἀπὸ τῶν καθόλου αἰ ἐπὶ τὸ 19 μερικόν· παραλαμβάνοντες γὰρ ἐν τῇ κοινῇ ποιότητι τὰ καθολικότερα, οὐχ ἀπλῶς μέχρι τούτων ἰστάμεθα, ἀλλὰ τοῖς ἐκάστοτε ἡμῖν ὑποκειμένοις προσώποις. ἐφαρμόζομεν, ὥστε τελευτᾶν τὸ καθολικὸν αἰ πρὸς τὸ μερικώτερον· τοῦτο μὲν οὖν πρὸς τοὺς φάσκοντας ταῦτόν εἶναι 15 κοινὴν ποιότητα καὶ τόπον κοινόν· ἕτεροι δὲ κοινὴν ποιότητα ἔφασαν ὠνομάσθαι τοὺς ἐπιλόγους, ὅτι κοινοὶ εἰσι τῷ φεύγοντι καὶ τῷ διώκοντι· καὶ τοῦτο μὲν οὐ πόρρω σκοποῦ, ἀλλ' ἔχοιτο ἄν τινος ὕγιους· χρὴ μέντοι τὴν ὑπὸ τοῦ τεχνικοῦ παραδεδομένην αἰτίαν ἡμᾶς παραδέχε- 20 σθαι καθεστηκυῖαν ἀμείνονα· αἱ γὰρ δευτερολογίαι, φησὶ, γίνονται ἐν παντὶ ζητήματι, ἀλλ' οὐκ ἐν στοχασμῷ μόνον· δευτερολογίαν ⁹ μὲν οὖν τὴν κοινὴν ποιότητα ὀνομάζει, καὶ μικρὸν ὕστερον περὶ τούτου διαλεχθήσομαι· φησὶ δὲ ὡς οἱ ἐπιλόγοι τουτέστιν ἡ κοινὴ ποιότης κοι- 25 νή ἐστὶ πάσης στάσεως, κατὰ τοῦτο ἂν εἰκότως ῥηθῇ κοινὴ ποιότης· ἐντεῦθεν δὲ πρὸς ἑτέραν ἀπορίαν ὠρμήθησαν· εἰ γὰρ ἀπασῶν καθεστάναι τῶν στάσεων ἔφη τὴν κοινὴν ποιότητα, τί μᾶλλον ἐπὶ τοῦ στοχασμοῦ μνήμην αὐτῆς ἐποιήσατο, καὶ οὐκ ἀπ' ἄλλης τινός, οἷον ἐπὶ 30 τῆς συγγνώμης ἢ τῆς μεταλήψεως, καὶ πρόχειρος ἢ πρὸς τοῦτο ἀπάντησις· πρῶτον μὲν γὰρ, καθὸ προτιμότερος

9 Mon. διηγερολίμ εἰνε εἰγ. μέν.

τῶν ἄλλων στάσεων ὁ στοχασμὸς, εἴγε καὶ ἡγεῖται πα-
 σῶν, κατὰ τοῦτο ἔχρην κατὰ τὸν στοχασμὸν ἥπερ ἐπὶ
 τινος ἄλλης ῥηθῆναι τῶν στάσεων· ἔπειτα καὶ ἀναγ-
 καῖον, εἰ μὲν γὰρ ἐν ἄλλῃ τινὶ διέλαβε στάσει περὶ τῆς
 5 κοινῆς ποιότητος, οὐκ ἂν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ στοχασμοῦ
 ἐπιστάμεθα, ἀλλ' ἐζητοῦμεν ¹⁰ καὶ ἀνεμένομεν, ἕως ἐπ'
 αὐτὴν ἀφιερόμεθα· ἐπὶ δὲ τοῦ στοχασμοῦ ῥηθείσης αὐ-
 τῆς οὐκέτι ζητοῦμεν ἐπὶ τῶν ἄλλων, ἥδη μαθόντες αὐ-
 τὴν ἐν τῇ πρώτῃ τῶν στάσεων· τοσαῦτα περὶ τε ¹¹ τοῦ
 10 ὀνόματος καὶ τῆς τάξεως ἔνεστι λέγειν· ἐπιλαμβάνονταί
 τινες τοῦ τεχνικοῦ φάσκοντες ἡμαρτηκέναι αὐτὸν, ὠνο-
 μακότα δευτερολογίαν τοὺς ἐπιλόγους· πῶς γὰρ, φησί,
 δευτερολογίαι οἱ ἐπιλόγοι, ὅπου καὶ ἐν πρωτολογίᾳ εὐ-
 ρίσκονται; ἀλλ' οἱ γε τοιοῦτοι τὴν δευτερολογίαν, ποσα-
 15 χῶς λέγεται, τὸ πάμπαν ¹² ἡγνοήκασιν· λαμβάνεται γὰρ
 ἡ δευτερολογία τριχῶς, ἥτοι μένοντος καὶ τοῦ αὐτοῦ
 πράγματος καὶ τοῦ αὐτοῦ προσώπου· ἔστωσαν δὲ ἐν
 παραδείγματι οἱ φονικοὶ Ἀντιφᾶντος· προῆλθε γὰρ ἐν
 αὐτοῖς κατηγορῶν, εἴτα ἀπολογούμενος, εἴτα αὐτίς κατ-
 20 ηγορῶν καὶ πάλιν ἀπολογούμενος· ἡ τοῦ αὐτοῦ μὲν πρά-
 γματος μένοντος ἀμειβομένου τοῦ προσώπου, ὡς ἔστιν
 ὁ κατὰ Ἀνδροτίωνος· περὶ γὰρ τοῦ αὐτοῦ πράγματος
 ἔφη πρότερον μὲν Εὐκτῆμων, δεύτερον δὲ ὁ Λιόδωρος·
 ἐν τοῖς κατὰ Ἀριστογείτονος ὁμοίως Λυκούργος πρότε-
 25 ρος, ἐπ' ἐκείνῳ Δημοσθένει· ἡ τοῦ αὐτοῦ μὲν προσώ-
 που μένοντος, οὗ τοῦ αὐτοῦ δὲ πράγματος, ὅταν ὁ μὲν
 πρότερος λόγος περὶ τοῦ πράγματος γίνοιτο, ὁ δὲ δεύ-
 τερος περὶ τοῦ προστιμήματος, ὡς ἔχομεν ἐν τῷ κατὰ
 Τιμοκράτους· ἔξεστι δὲ εἰπόντα τὸν πρότερον λόγον με-
 30 ταστῆναι· πολλαχᾶς οὖν λεγομένη ἡ δευτερολογία ἔλα-
 θεν αὐτούς· οὐ γὰρ ἂν ὡς ¹³ μονοσχιδοῦς καθεστηκῆν

10 Mon. ἐζητοῦμεν.

11 pro περὶ τε Mon. πάρεστιν.

12

Parr. παράπαν.

13 Par. 1. ὡς om.

ας αὐτῆς ἐπιλαμβάνονται ¹⁴ τοῦ τεχνικοῦ, οἷα μὴ κα-
 λῶς εἰπόντος δευτερολογίαν τοὺς ἐπιλόγους, εἴγε καὶ ἐν
 πρωτολογίᾳ εὐρίσκονται· τούτους μὲν οὖν αὖ ληρεῖν ἐα-
 τέον· ὥσπερ δὲ ἐλέγομεν πολλαχῶς λέγεσθαι τὴν δευτε-
 ρολογίαν, οὕτω σημαίνειν ἐν τῇ συνηθείᾳ τὴν διττολο- 5
 γίαν· καὶ γὰρ δευτερολογεῖν φαμεν τὸ διττολογεῖν·
 κατὰ τοῦτο οὖν εἶπεν δευτερολογίαν τοὺς ἐπιλόγους, ἐν
 γὰρ αὐτοῖς ἀνακεφαλαιούμεθα· ἡ δὲ ἀνακεφαλαιώσις οὐ-
 δὲν ἑτερόν ἐστιν ἢ διττολογία· τὰ γὰρ ἡδὴ ἡμῖν ἐν τοῖς
 ἀγῶσιν εἰρημένα αὐθις ἀναλαμβάνομεν· διαιροῦνται δὲ 10
 οἱ ἐπίλογοι διχῇ, εἰς τε τὸ πραγματικὸν καὶ ¹⁵ εἰς τὸ
 παθητικόν, τὸ μὲν οὖν πραγματικὸν ἀνακεφαλαιώσιν
 ἔχει καὶ ἀνάμνησιν τῶν ἐν τοῖς ἀγῶσιν εἰρημένων· τὸ
 δὲ παθητικὸν ἑλείου θήραν, ἑλείου ἐκβολήν· ¹⁶ τὸ μὲν
 τοῦ φεύγοντος τὸ δὲ τοῦ κατηγοροῦ· ἔχει δὲ φθόνου ἐκ- 15
 βολήν· ἰστέον δὲ ὡς τὸ μὲν παθητικὸν μέρος τῶν ἐπι-
 λόγων τῷ δικανικῷ εἶδει μόνῃ προσήκει· τὸ δὲ πραγμα-
 τικὸν τουτέστιν ἡ ἀνακεφαλαιώσις πᾶσι τοῖς εἶδεσι τῆς
 ῥητορικῆς· οὐ γὰρ ἐν δικανικῷ μόνῃ παραληφθῆσεται,
 ἀλλ' ἐτι καὶ τῷ συμβουλευτικῷ καὶ τῷ πανηγυρικῷ· οὐ 20
 μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ ἐν ἐπιστολαῖς, εἰ μακρότεραι εἴεν·
 καὶ πανταχοῦ σχεδὸν τὰς ἀνακεφαλαιώσεις παραλαμβά-
 νομεν· εἰς δὲ δύο τοίνυν ταῦτα διαιρουμένων τῶν ἐπιλόγων,
 τὸ μὲν πραγματικὸν κοινόν ἐστι τῷ κατηγορουμένῳ καὶ
 τῷ διώκοντι, ὁμοίως γὰρ ἑκάτερον ἀναμνησθεὶς τῶν 25
 ἑαυτοῦ ἰσχυρῶν τοὺς ἀκούοντας· τὸ δὲ παθητικὸν οὐ
 κοινόν, κατὰ γε τὴν ἐργασίαν, οὐδὲ τὸν αὐτὸν τρόπον
 ὑφ' ἑκάτερον παραλαμβάνεται· ἀλλ' ὁ μὲν κατήγορος
 αὐξητικῶς προσφέρει τὰ παθητικά, ἐξαιρῶν πρὸς ὀργὴν
 τοὺς δικαστὰς, καὶ προκαλούμενος ἐπὶ μεγίστην τιμω- 30
 ρίαν κατὰ τοῦ φεύγοντος· τοῦτο γάρ ἐστιν, ὃ φησιν ὁ

14 Par. 1. ἐπιλαμβάνοντο. 15 καὶ εἰς τὸ παθητ. τὸ Mon.
 om, 16 Mon. ἐκβολήν,

τεχνικός τοπικᾶς, οἷον αὐξητικῶς, ἐνθεν καὶ κοινὸς τό-
 πος, ὥσπερ εἰ λέγει τις κοινὴ αὐξησις· ὁ δὲ φεύγων κα-
 τὰ μείωσιν τινα καὶ ὕφεισιν τὰ πάθη λαμβάνει, κατα-
 φέρων πρὸς οἶκτον τοὺς δικαστὰς· ἐλεινῶ τε γὰρ χρη-
 5 ται^{16*} καὶ ὑφειμένη τῇ φωνῇ, γυναιὸν χηρείαν λέγων, παι-
 δίων, ὀρφανίαν, καὶ συγχέων τοὺς δικαστὰς οἱ μὲν μό-
 νη τῇ διὰ τῶν ὥτων αἰσθήσει, ἀλλ' ἔτι καὶ τῇ θείᾳ τὰς
 τούτων διανοίας ταράττων· οὐ γὰρ μόνον ἐλεινοῖς χέ-
 χρηται λόγοις, ἀλλ' ἔτι καὶ θεάματα οἰκτρότατα παρὰ-
 10 δείκνυσιν· ἐπὶ ταπεινοῦ σχήματος εἰσφύρων πατέρας, καὶ
 ῥάκια περιβάλλων τῇ γυναικὶ καὶ τοῖς παισὶ· τοιαῦτα
 παραλαμβάνει ὁ φεύγων τὰ παθητικά· ἐκείνο δὲ ἄξιον
 ἐπιστάσεως·¹⁷ ἐν γὰρ τοῖς σεμνοτάτοις τῶν λόγων ταῦ-
 τα λαμβάνειν χώραν οὐ δύναται· βλάπτοι γὰρ ἂν μᾶλ-
 15 λον, καταφέροντα τὸ ἀξίωμα τοῦ προσώπου· οἷον εἰ Περι-
 κλῆς κρίνοιτο προδοσίας, οὐκ ἂν δακρύοις ἐθέλοι διαφεύ-
 γειν τὸ ἔγκλημα, οὐδ' ἂν γυναῖα καὶ παιδιά ἔλοιτο πα-
 ραλαβεῖν κλαίοντα, εὐτελὲς γὰρ καὶ ταπεινὸν εἶναι δείξας
 τὸ φρόνημα τοῖς δικασταῖς καταφρονηθήσεται· τί οὖν
 20 ἐν τοῖς τοιούτοις ἡμᾶς προσήκει ποιεῖν, ἐδίδαξεν ὁ σο-
 φώτατος Πλάτων,¹⁸ ὡς δὲ μὲν ἀποφεύγειν τὰ τοιάδε,
 μὴ ψιλῶς δὲ οὕτως παρατρέχειν ὑπερβαίνοντας, ἀλλὰ
 κατὰ παραίτησιν αὐτὰ καὶ κατὰ παράλειψιν λέγειν τὴν
 αἰτίαν τῆς ἀποφυγῆς, φράζοντας πρὸς τοὺς δικαστὰς·
 25 αἰτίαι δὲ ἡμῖν γίνονται οἱ τῶν κατηγορῶν λόγοι, ἃ γὰρ
 καθ' ἡμῶν ἐπὶ ταῖς ἐλεινολογίαις λέγοι ἂν ὁ κατηγορὸς,
 οἷον ὡς οὐ πρέπει τῷ δημαγωγῷ Περικλεῖ εἰς δάκρυα
 καταφεύγειν καὶ τούτοις ἡμᾶς παρακροῦεσθαι, οὐδὲ Σω-
 κράτει φιλοσόφῳ γε ὄντι προσήκει δακρύνειν, εἰ τεθνή-
 30 ξεται, ἢ γυναῖα παράγειν ὀλοφυρόμενα, ἀλλ' ἀποδεικνύ-
 ει, εἰ περὶ ψευδῶν κατηγορεῖται, αὐτὰ ταῦτα, ὡς ἔφην,

^{16*} addendum videtur σχήματι. ¹⁷ Mon. ἐκείνοι δὲ ἄξιον
 εἶναι στάσεως. ¹⁸ Apol. Socr. c. 33. p. 34. D.

τὰ ὑπὸ κατηγοροῦ λεγόμενα ἡμεῖς ἐροῦμεν, ἀποφυγόν-
 τες ¹⁹ τὰ παθητικά· οἷον ὅτι εἰώθασι μὲν ταῦτα ποιεῖν
 ἅπαντα, παίδων ἀναμιμνήσκειν ἡμᾶς ²⁰ ὀρφανίας, καὶ
 γυναικῶν χρείας, καὶ τῶν πατέρων ἰλέγειν ἐρημίαν· ἐγὼ
 δὲ οὐκ ἂν εἰς ταῦτα καταφευξαίμην· αἰδεσθήσομαι γὰρ
 ἐμαυτὸν, φαίη ἂν ὁ Σωκράτης, μὴ τι σκώμματος ²¹ ἐν-
 τεῦθεν τῇ φιλοσοφίᾳ προσβάλοιμι, ²² δόξας διὰ τῶν τοι-
 οῦτων ἐκκλίνειν τὸν ἔλεγχον· ὁ γοῦν ὁ σοφὸς Πλάτων
 ἐν τῇ Σωκράτους ἡμᾶς ἀπολογία διδάσκει, λεχτίον· κρι-
 νόμενον γὰρ ἀσεβείας τὸν Σωκράτην εἰ παρήγαγεν ἐπὶ ¹⁰
 τῷ θανάτῳ δακρύοντα, οὐδὲ ἑαυτὸν ἰδεῖν Θεαρίωνος
 ἢ Σαράμβου ²³ καλλίονα, ἀλλὰ κατέλυσεν ἐντεῦθεν τοῦ
 φιλοσόφου τὸ φρόνημα· καὶ οὐδ' ἂν εἰς προσέσχεν Ἀθη-
 ναίων αὐτῷ· οὕτως ἡμῖν ὁ Πλάτων θαυμάσιον οἷον πα-
 ράδειγμα τῆς ἐπὶ τῶν ἀξιωματῶν ἡλεηνολογίας παρέσχε- ¹⁵
 το· καὶ ταῦτα μὲν περὶ τε διαιρέσεως τῶν ἐπιλόγων εἰ-
 ρῆσθω καὶ εὐρέσεως· ἔφαμεν γὰρ μὴ αἰεὶ εὐρίσκεσθαι τὸ
 ἀπὸ τοῦ φεύγοντος παθητικὸν μέρος τῶν ἐπιλόγων, καὶ
 πῶς ἂν αὐτὸ μὴ εὐρισκόμενον θεραπεύσοιμι; λέξομεν δὲ
 ἤδη περὶ τῆς ἐργασίας αὐτῶν ἐπαναδραμόντες εἰς τὴν ²⁰
 διαιρείσιν· τῶν γὰρ ἐπιλόγων διχῇ τεμνομένων εἰς τε τὰ
 ἀνακεφαλαιωτικά καὶ τὰ παθητικά, τὴν μὲν ἀνακεφα-
 λαίωσιν διὰ τῶν ἐπικαίρων, φησὶν, ἑκάτερος ποιεῖται,
 τουτέστι τῶν ἰσχυρῶν, οὐ γὰρ πάντα ἀνακεφαλαιούμεθα,
 ἀλλ' ἐκπῖνα μόνα, οἷς ἰσχύομεν μάλιστα· τὰ δὲ παθητι- ²⁵
 κα τούτοις ἐπισυμπλέκεσθαι δεῖ· εἰ μὲν τὴν τοῦ κατηγο-
 ροῦ τάξιν ἔχοιμεν, αὐξητικῶς καὶ πρὸς ὀργὴν κινούντων
 ἡμῶν τοὺς δικαστάς· εἰ δὲ φεύγομεν ἡλεηνολογουμένων
 καὶ πάθη κινούντων. καὶ πρῶτόν γε ῥητέον, πῶς ἂν χρη-
 σαίμεθα τῇ ἀνακεφαλαιώσει, δεῖ γὰρ πολλάκις ταῦτα λέ- ³⁰

19 Mon. ἡμᾶς ἐροῦμεν ἀποφυγόντες. 20 Par. ἡμᾶς. 21
 Mon. σκώμματα. 22 Par. 2. προσβάλοιμι. 23 Par. 1. Σα-
 ράμβου.

γειν· ἀναλαμβάνοντες, ²⁴ εἶγε ἀνακεφαλαιούμεθα μὲν
 τὰ ἰσχυρὰ, ταῦτα δὲ πανταχοῦ λεγόμενα ²⁵ κόρον ἔχει,
 σκοπεῖν οὖν ἐνταῦθα χρή, πῶς ἂν ἐλεεινολογούντες τὸ
 προσκορὲς διαφύγοιμεν; τοῦτο δὲ ἡμῖν ἢ τῶν σχημάτων
 5 ποικιλία παρέξεται· ἐὰν ἄλλοτε ἄλλως αὐτὰ σχηματίζον-
 τες εἰσφέρωμεν, πῇ μὲν τῷ κατ' ἐπαγγελίαν χρώμενοι
 σχήματι, ὥς ἔχει τὸ παρὰ τῷ Δημοσθένει ²⁶ „συλλογί-
 σασθαι δὴ βούλομαι τὰ κατηγορούμενα, ἀπέδειξα μη-
 δὲν ἀληθὲς ἐπηγγελκότα“ καὶ τὰ ἐξῆς· πῇ δὲ τῷ κατ'
 10 ἐρώτησιν, ὥς ἐν τῷ περὶ στεφάνου· ²⁷ „εἰτά με ἐρωτᾷς,
 ἀντὶ ποίας ἀρετῆς ἀξιῶ στεφανοῦσθαι;“ ἢ τῷ κατὰ σύγ-
 κρισιν, ὥς ἐν τῷ παραπροσβείας ²⁸ ὁ Δημοσθένης· πρὸς
 γὰρ τὴν Ἐπικράτους καὶ Λέοντος προσβείαν ἀντεξετάζων
 τὴν Αἰσχίνου προσβείαν, εὐκαίρως εἰσφέρει καὶ ἀνακε-
 15 φαλαιούται πάντα, ὅσα τὴν πόλιν ἡδίκησε· τοσαῦτα μὲν
 οὖν περὶ τῆς ἀνακεφαλαιώσεως. Τὰ δὲ παθητικά, ὥς
 ἔφαμεν, ἢ τὰ αὐξητικά τούτου ἐπισυμπλέκεσθαι δεῖ· καὶ
 ὁ μὲν διώκων τοῖς αὐξητικοῖς χρώμενος, καθὰ φησὶν ὁ
 τεχνικός, πρὸς ὁργὴν κινήσει τὸν δικαστὴν, καὶ δεινότη-
 20 τα παραστήσει τὸ κατηγορούμενον· ὁ δὲ φεύγων ἐκ τοῦ
 ἐναντίου ἐλεεινολογήσεται, καταφέρων διὰ τῶν παθητι-
 κῶν τὰ φρονήματα τῶν δικαστῶν· ἐνταῦθα δὲ, φησὶ,
 καὶ αἱ τῶν γυναικῶν ἐπαγωγαὶ χρήσιμοι, καὶ αἱ τῶν παι-
 δων καὶ πατέρων, εἰ τύχοι, καὶ συγγενῶν, ὅπερ ἐλέγομεν
 25 ἀνωτέρω· οὐ μόνη ἀκοὴ τὸν ἔλεον ἐργάσεται, ἀλλὰ καὶ

24 Mon. ἀναλαμβάνονται. 25 Par. 1. λεγόμενα πανταχοῦ.
 Sch. min.: τῶν ἐπικαίρων, τῶν κρειτόνων, τῶν καιρίων, τῶν
 ἰσχυροτέρων, ἀπέδειξα μηδὲν ἀληθὲς ἐπηγγελκότα ἀλλὰ φανακίσαν-
 τα ἡμᾶς, μάρτυσι τοῖς γεγενημένοις αὐτοῖς οὐ λόγοις χρώμενος. ἀπέδει-
 ξα αἴτιον γεγενημένον τοῦ μὴ θίλειν ἡμᾶς ἐμοῦ ἀκούσαι τῶν ἀληθῶς, ταῖς
 ὑποσχέσεσι, καὶ τοῖς ἐπαγγέλμασι τοῖς τούτου καταληφθέντας, καὶ
 πάντα τὰ ἐναντία συμβουλευσάντα, ἢ ἔδει. 26 de fals. leg. p.
 396. 27 p. 325. 28 p. 430.

τῇ ὁρατικῇ αἰσθήσει τὸν νοῦν ἐπιταράξει τῶν δικαζόν-
 των· οὐ γὰρ οὕτως ἡμᾶς ἐκπλήττει τὰ λεγόμενα, ὅσον
 ἐπ' αὐτῶν τῶν σχημάτων φαινόμενα· τὸν γοῦν Ὑπερί-
 δην φασὶν οὕτω τὸν ὑπὲρ Φρύνης νικῆσαι λόγον, ὥς γὰρ
 ἵττατο, ²⁹ φησὶν, εἰσήγαγε τὴν ἑταῖραν ἐπὶ τινος ἐλε- 5
 εινοῦ σχήματος, παιομένην τὰ στήθη γυμνά, καὶ τὸν
 χιτῶνα περιρῥήξασαν, καὶ οἱ δικασταὶ πρὸς οἶκτον ἰδόν-
 τες ἀπεψηφίσαντο· τοῦτον οὖν ἰσχυροῦ τοῦ κεφαλαίου
 καθεστῶτος διὰ τὸν κατήγορον ἐκλῦσαι τὸ πάθος διὰ
 τῶν τελικῶν ἀντισφύροντα τὸ δίκαιον αὐτῷ, τὸ πρέπον, ¹⁰
 τὸ δυνατόν, τὸ νόμιμον· τὸ μὲν οὖν νόμιμον, ὥς οὐ
 δίκαιον ἥττονας ἀποφαίνειν τοῖς νόμοις τῶν τούτου
 δακρύων, δι' οἷς ἐν ἅπασι καλοῖς καθέστηκε τὰ ἀνθρώ-
 πινα, καὶ ὃ μόνῳ τῶν θηρίων διενηνόχαμεν, καὶ τό γε
 μεῖζον ἡμῖν, ὅτι διὰ τοὺς νόμους εἰσὶ δικασταὶ καὶ τῶν ¹⁵
 ψήφων ἡμεῖς οὐ δι' ἄλλο τι καθεστήκατε κύριοι· ἐνθυ-
 μήθητε οὖν, ὅτι δικασταὶ ὀνομάζεσθε, καὶ ὅτιπερ ὁ δι-
 καστής τῆς τῶν νόμων φυλακῆς ἐστὶν ὄνομα· ἔχομεν δὲ
 τοῦτον ἐν τῷ κατὰ Μειδίου παράδειγμα· ἀλλ' ὅταν οὐ-
 τος ἔχων τὰ παιδιά τούτοις ἡμᾶς ἀξιοῖ δοῦναι τὴν ψῆ- ²⁰
 φον, τότε ἡμεῖς τοὺς νόμους ἔχοντά με πλησίον ἡγεί-
 σθαι ³⁰ παρεστάναι καὶ τὸν ὄρκον, ὃν ὁμωμόκατε καὶ
 τὰ ἐξῆς· τὸ τε δίκαιον λαμβάνεται πολλαχῶς ἢ γὰρ ἐκ
 τοῦ ὁμοιοτρόπου λαμβάνομεν, ὅτι δίκαιον τοὺς τε ἀγα-
 θοὺς τῶν ἀνδρῶν ταῖς ἴσαις ἀμείβεσθαι τιμαῖς καὶ δω- ²⁵
 ρεαῖς, καὶ τοὺς φάυλους ὁμοίως τιμωρίαις τε καὶ κολά-
 σσει καὶ πᾶσι δεινοῖς ἢ ἐξ αὐτῶν τῶν δικαστηρίων· καὶ
 αὐτοὶ οἱ τὰ δικαστήρια δεινόμενοι οὐ διὰ τοῦτο κατα-
 σκευάζονται, ἵνα ἐν τοίτοις εἰσελθόντες δακρίσωμεν, ἢ
 γύναιον ὀλοφυρόμενον τῷ βήματι παραστήσωμεν, ἀλλ' ³⁰
 ἵνα πάντα τρόπον τοῦ δικαίου τὸν ἐξετασμόν ἐνταυθοῖ

²⁹ Mon. ἡττάται. — Athen. XIII. p. 590. ³⁰ Mon. ἡγεῖσθαι.
 scr. ἡγεῖσθαι. mox Par. 1. ὁμωμόκατε. Mon. Par. 2. ὁμωμόκατε.

ποιώμεθα· καὶ μὲν τις ἀδικῶν ληφθῇ δίκην ὑπέχοι· εἰ
 δέ τις τὸ δίκαιον ἔχοι μεθ' ἑαυτοῦ, μηδὲν πάθοι τῶν
 δυσχερῶν· ἐνεστι δὲ ἐν τῷ κατὰ Μειδίου καὶ τούτου πα-
 ράδειγμα· ³¹ „παιδιά γὰρ παραστήσεται καὶ κλαύσει,
 5 καὶ τούτοις αἰτὸν ἐξαίτησεται· τοῦτο γὰρ ὑπόλοιπον,
 ἀλλ' ἴστε δήπου τοῦτο, ὅτι τοὺς ἀδίκως τι ³² πάσχον-
 τας, ὃ μὴ δύναιντο φέρειν, προσήκει ἐλπεῖν, οὐ τοὺς ³³
 ἂν πεποιήκασι δεινῶν ³⁴ δίκην διδόντας· καὶ τίς ἂν ταῦ-
 τα ἐλεήσει δικαίως ὁρῶν τὰ τοῦδε ³⁵ οὐκ ἐλεηθέντα ἂν
 10 τῇ τοῦ πατρὸς συμφορᾷ χωρὶς τῶν ἄλλων,“ ἐξῆς· οὕτω
 τῷ δικαίῳ τὴν τοῦ ἐλέου ἐκβολὴν ποιεῖται· χρησόμεθα
 δὲ καὶ τῷ συμφέροντι, οἷον εἰ ἐπὶ τούτοις ἀλούς δια-
 φύγη τὴν τιμωρίαν, ἐπὶ τὰ μείζω τρέψεται καὶ συμφο-
 ρῶν ἐμπλήσει τὴν πόλιν· καὶ ὅτι συμφέρει τοὺς ἀδικοῦν-
 15 τας κολάζειν, καὶ διὰ τούτων τοῖς ἄλλοις ἐπιδεικνύναι,
 ὥς οὐκ ἐνεστιν ἀδικοῦντα τὴν τιμωρίαν δακρύοις διαγν-
 γεῖν· ἔχομεν ἐν τῷ κατὰ Μειδίου καὶ τοῦτο τὸ παρά-
 δειγμα· τὸ δὲ πρόπον, ὅτι πρὸς ἀδοξίας ἐστὶ τῇ πόλει
 τοῖς πονηροῦς ἀθώους ἔαν· δόξαιμεν γὰρ ἀποδέχεσθαι
 20 τὰ τούτων ἀδικήματα ἢ ἄλλως παρὰ τὸ δίκαιον μαλα-
 κίζεσθαι, καὶ τὸ δυνατόν δὲ παραληρόμεθα, ὅτι εἰ μὲν
 οὐχ ὑπῆρχετε κύριοι τῶν ψήφων ἢ ἄλλως τῷ τρόπῳ κο-
 λάζειν τοὺς ἁμαρτάνοντας οὐκ ἠδύνασθε, πολλὴ ἂν ὑμῖν
 ἐδίδοτο συγγνώμη· νυνὶ δὲ τί ἂν εἶποτε πρὸς τοὺς πολ-
 25 λούς· τίνα λόγον εὐπρόσωπον μὴ τοὺς φανίλους τιμω-
 ρούμενοι προβαλεῖσθε; τοῖτοις ὁ διώκων ποιήσεται τὴν
 ἐκβολὴν τοῦ ἐλέου.

οἷ. Διδάσκει ὅπως μεταχειριστέον τοὺς ἐπιλόγους·
 τὴν γὰρ κοινὴν ποιότητα διαιρεῖ εἰς τε πράγματα καὶ
 πά-

31 p. 546. 32 τι Par. 1. om. 33 Mon. προσήκει αὐ-
 τοὺς omisso ἐλπεῖν. 34 Mon. et Parr. δειν, scr. δεινῶν. 35
 Mon. ὁρῶντα τοῦ δὲ οὐκ ἐλεηθέντος.

πάθη· καὶ τὰ μὲν πράγματα ἔχειν λέγει τὴν ἀνακεφα-
 λαιώσιν, τὰ πάθη δὲ τὰς ἐλεινολογίας· χρῶνται μὲν
 οὖν τῷ πρακτικῷ τῶν ἐπιλόγων ἀμφοτέρω, ὃ τε διώκων
 καὶ ὁ φεύγων· ὁ μὲν γὰρ εἰς ὀργὴν ἐκκαλεῖται, ὁ δὲ πει-
 ρᾶται τῆς ὀργῆς παραλῦσαι τοὺς δικαστὰς διὰ τῶν πρά- 5
 ξεων ὁμοίως ἢ τῶν βεβιωμένων· τὸ δὲ πρὸς ἕλιον παθη-
 τικόν ἐστι τοῦ φεύγοντος· ἄλλοι δὲ τὸ πρακτικὸν διαιρου-
 σιν εἰς ἀνακεφαλαιώσεις καὶ δευτερολογίας καὶ καταδρο-
 μὰς, τὸ δὲ παθητικὸν εἰς οἴκτους καὶ γυναιῶν καὶ παί-
 δων παραγωγὰς, καὶ ἐλέου ἐκβολήν. Ταῖς μὲν οὖν ἀνα- 10
 κεφαλαιώσεσιν ἀμφοτέρω χρῶνται ὑπομιμνήσκοντες τῶν
 ἐπικαίρων οὐ πάντων ἀδιακρίτως, ἀλλὰ τῶν ἰσχυροτέρων,
 ταῖς δὲ ἐλεινολογίαις ὁ φεύγων· οὐχ ὥς ἔτυχε δὲ λέγει
 τῇ ἀνακεφαλαιώσει χρῆσθαι, οὐδὲ πάντων ὁμοῦ τῶν ἐν
 τοῖς ἀγῶσιν, ἀλλὰ τῶν ἐπικαίρων καὶ ἐξ ὧν ἰσχύομεν, 15
 ὥσπερ ὁ Δημοσθένης πανταχοῦ ἐν μὲν τῷ κατ' Ἀριστο-
 κράτους, ἐπειδὴ τῷ νομίμῳ ἴσχυεν, ἐξ αὐτοῦ μάλιστα
 τὴν ἀνακεφαλαιώσιν ἐποίησατο· ἐν δὲ τῷ περὶ τοῦ στε-
 φάνου τοῦ μὲν νομίμου ἐπίτηδες ἐπιλαθόμενος, σαθρό-
 τερον γὰρ ἦν αὐτῷ, τῷ δὲ δικαίῳ διὰ παντός τοῦ λό- 20
 γου χρησάμενος καὶ συνεχῶς ὑπομιμνήσκων τοὺς δικά-
 ζοντας, τούτῳ γὰρ ἔρῳτο· μάλιστα γὰρ ἐπιστήμονος
 ἔργον τοῦτο, τοῖς ἰσχυροτέροις ἐμμεῖναι· ἐν μὲν γὰρ τοῖς
 ἀγῶσιν ἀνάγκη πολλάκις, καὶ οἷς οὐ λίαν ἰσχυρίζομεθα,
 εἰς τὸν λόγον παραλαμβάνειν, ἵνα μὴ τι τούτων παρορα- 25
 θέν, εἴτα τὴν διάνοιαν τῶν δικαζόντων καταλαβὼν ὑπο-
 πτον τὸν λόγον ἐργάσῃται καὶ διὰ τοῦτο ἥττον ἰσχυρόν.
 ἐν δὲ τοῖς ἐπιλόγοις, ἐπειδὴ τῶν πραγμάτων ἐστὶν ἀνα-
 κεφαλαιώσεις, οὐ δεῖ τῶν ἀσθενεστέρων μνηστῆσθαι.

οζ'. Χρήσονται, φησί, ταῖς ἀνακεφαλαιώσεσιν ἀμ- 30
 φότεροι ὑπομιμνήσκοντες τῶν ἐπικαίρων, οὐ μὴν τὸν
 αὐτὸν τρόπον ἀμφοτέρω ἀνακεφαλαιώσονται, ἀλλ' ὁ μὲν
 κατήγορος ἀνζητικῶς καὶ τοπικῶς δραμεῖται μετὰ τὰς

ἀποδείξεις· ὁκόλουθον γὰρ καὶ τεχνικόν μετὰ τὰς ἀποδείξεις κατατρέχειν, ὅτι καιρὸν ἔχουσιν αἱ διαβολαί· τὸ μὲν γὰρ πρὸ τῶν ἐλέγχων καὶ τῶν ἀποδείξεων κατατρέχειν ψιλὴν εἴποι τις εἶναι διαβολήν, τὸ δὲ μετὰ τοὺς
 5 ἐλέγχους διαβαλεῖν πιστὸν εἶναι δοκεῖ καὶ εὖλογον καὶ τὸν δικαστὴν πρὸς ὀργὴν ἐκκαλούμενον· καταδραμεῖται δὲ οὐ μόνον, εἰ τύχοι, Ἀλκιβιάδου φεύγοντος ἢ Θεμιστοκλέους, ἢ ὕπερ ἂν ἢ τὸ πρόσωπον, ἀλλὰ κοινῶς πρὸς τὸ ἔγκλημα ἢ κατὰ τυράννου παντὸς ἢ κατὰ προδότου, ἢ
 10 εἴ τι ἂν ἢ τὸ ὑποκείμενον· ὁ μὲν οὖν κατήγορος, φησὶν, οὕτως ἀνακεφαλαιώσεται· ὁ δὲ φεύγων ὑπομνήσει μὲν καὶ αὐτὸς τῶν ἐπικαίρων, ὡς προεῖρηται· ὑφειμένῳ δὲ τῷ ἦθι τὸν λόγον ποιήσεται τὸν τόνον ἐκβαλὼν καὶ ἐλεεινολογησάμενος καὶ πρὸς οἶκτον τὸν δικαστὴν ἐκκαλού-
 15 μενος καὶ πρὸς τὸ λυσιτελοῦν αὐτῷ τὸ κεφάλαιον ἐργαζόμενος, ἔνθα λοιπὸν καὶ τὸν ἔλεον ἐπεισάγει, τουτίεστι τὰ πάθη. τοῦ γὰρ κατηγοροῦ πολλῇ χρησαμένου καταφορᾷ κατὰ τὸν κοινὸν τόπον, ὁ φεύγων ἀντεισάγει τὸ πάθος, εἰς οἶκτον τοὺς δικαστάς ἐκκαλούμενος·³⁶ χρή-
 20 σιμοι, φησὶν, ἐνταῦθα αἱ τῶν παιδῶν παραγωγαὶ καὶ τὰ τῶν γυναικῶν δάκρυα καὶ ὅλως ὅσα πρὸς ἐλεεινολογίαν ἐπιτήδεια, χρειᾶι γυναικῶν καὶ παιδῶν ὀρφανία καὶ ἀνατυπώσεις. ταῦτα γὰρ ἱκανὰ τὴν γνώμην ἐκκαλέσασθαι καὶ φιλανθρωπότερον κατασκευάσαι τὸν ἀκροα-
 25 τήν· πολλοὶ γοῦν ἡττώμενοι ταῖς δικαιολογίαις τοσοῦτον ἐν τῇ τοῦ ἔλεου διεξόδῳ κεκινήκασιν πάθος τοῖς ἀκροωμένοις, ὡς τὴν νικῶσαν ἀπενέγκασθαι· καὶ τούτου μαρτύριον Ὑπερίδης ἐν τῷ ὑπὲρ Φρύνης τῆς ἐταίρας λόγῳ³⁷ ἐλεεινολογίας τε πλήθει καὶ τῇ περιρρήξει τῆς ἐσθιῆτος
 30 διασώσας ἐκ τῆς Εὐθύνου³⁸ κατηγορίας τὴν ἀνθρωπον.

36 Mon. καλούμενος. 37 Mon. λόγῳ om. 38 Mon. εὐθίας κατ. τὸν ἀνθρωπον. Par. 2. εὐθείας κ. τόν. Par. 1. εὐθύτου κ. τήν.

οή. Ἐνταῦθα περὶ ὅλων τῶν ἐπιλόγων ὁ τεχνικός διαλαμβάνει καὶ φησιν, ὡς τὰ τελικὰ κεφάλαια ¹ τῶν ἐπιλόγων εἶσιν, ἅπερ οὕτως ὠνόμασται, ἐπειδὴ ἕκαστον αὐτῶν τέλος ἐπιθεῖναι δύναται τῷ λόγῳ, ὅθεν αὐδὲ ἀναγκαίως ἐν πᾶσι πάντα ἐμπίπτει. κοινὰ δὲ ἐπὶ τῷ πα- ⁵ θητικῷ τοῦ τε κατηγοροῦ καὶ φεύγοντος τὰ τελικὰ κεφάλαια· ἀλλ' ὁ μὲν κατηγορὸς εἰς τὴν ἐκβολὴν τοῦ ἔλεον χρήσεται τούτοις, καὶ τῷ μὲν νομίμῳ χρήσεται ἐκβαλὼν τὸν ἔλεον ὁ κατήγορος, ὅταν τοὺς νόμους ἀντιτάτῃ πρὸς τὰ τοῦ φεύγοντος δάκρυα, ὡς ἐν τῇ κατὰ Μειδίου ¹⁰ Δημοσθένους· μέλλοντος γὰρ ἐκείνου τοὺς παῖδας ἀναβιβάζειν καὶ παριστᾶν τοῖς δικαστοῖς ἀντέταξε τοὺς νόμους τοῖς παισὶν εἰπὼν· ² „ὅταν δ' οὗτος κλαύσεται καὶ τοὺς παῖδας παράξῃ, ἐμὲ νομίζετε τὸν νόμον ἔχοντα παρεστάναι τῷ βήματι.“ τῷ δὲ δικαίῳ, ὅταν μὴ ἄξιον εἶναι λέγῃ τὸν ¹⁵ οὕτω πονηρὸν τῆς φιλανθρωπίας, ὡς πάλιν ὁ Δημοσθένης ἐν τῷ κατὰ Μειδίου· ³ „καὶ τίς ἂν ταῦτα ἐλεήσειε δικαίως ὁρῶν τὰ τοῦδε οὐκ ἐλεηθέντα.“ τῷ δὲ συμφέροντι ὅταν συμφέρονσαν τοῦ φεύγοντος τὴν τιμωρίαν ἐπιδείξωμεν, ὅταν ἔχωμεν λέγειν, ὅτι συμφέρει τῇ πόλει ἢ τῷ δικά- ²⁰ ζοντι καταψηφίσασθαι τοῦ κρινομένου ἐξ ἁμφοτέρων κα-

1 Sch. min.: ἃ ὁ κατήγορος ἀναιρήσει· οὐκ ἀπορήσει, φησὶ, πρὸς τοῦτο ὁ κατήγορος λόγων· δίδωσι γὰρ αὐτῷ εἰς τὴν ἐκβολὴν τοῦ ἔλεον τὰ τελικὰ κεφάλαια ἢ τέχνη. Τελικὰ λέγεται, ἐπειδὴ ἕκαστον αὐτῶν τέλος ἐπιθεῖναι δύναται τῷ λόγῳ, καὶ καθ' ἑαυτὸ λεγόμενον. Ἰστίον, ὅτι κατὰ τὴν ἰδίαν ἐπαγγελίαν ὁ τεχνικός γραφῶν διεξέσει· προειρήκει γὰρ εὐθίως ἀρχόμενος, ὅτι τῶν στοχασμῶν οἱ μὲν εἰσιν ἄπλοῖ, οἱ δὲ διπλοῖ, καὶ τῶν ἁπλῶν οἱ μὲν ἀτελεῖς, οἱ δὲ τέλειοι. καὶ πάλιν τῶν διπλῶν πρότερον εἰπὼν ἐπὶ τοῦ τελείου στοχασμοῦ καὶ διδάξας αὐτοῦ διαίρεσιν νῦν ἔρχεται καὶ ἐπὶ τὴν τοῦ ἀτελοῦς διαίρεσιν· οὕτω γὰρ ὅλῃτα μαθησόμεθα, πῶς τὸν αὐτοτελῆ μεθοδεύειν, ἥδη προεγνωκότις τὴν τοῦ τελείου διαίρεσιν.

2 p. 575.

3 p. 546.

τασκευάζοντες, τίνα μὲν ἔσται δεινὰ ἀφεθέντος τούτου
 καὶ οἷα τολμήσει διασωθεῖς, τὸνναντίον δὲ πόσα ἀγαθὰ
 κολασθέντος αὐτοῦ· ὅτι παράδειγμα καὶ τοῖς ἄλλοις πρὸς
 σωφροσύνην ἔσται ἢ τούτου τιμωρία. τοὺς γὰρ ἄλλους,
 5 φησὶ, κωλύσει καὶ ἐπισχήσει τοῦ πονηρεῦσθαι· μὴ
 ἄλόντος δὲ τούτου τὸνναντίον συμβήσεται· πλείους μὲν
 οἱ πονηροὶ, τὰ δὲ δικαστήρια μάταια, τὰ τῶν νόμων
 ἄκυρα· καὶ Δημοσθένης οὕτω τὸ συμφέρον ἐξέβαλεν, εἰ-
 πὼν, ὅτι εἰ τούτου καταψηφίσασθαι, οὐδεὶς ἕτερος προ-
 10 δώσει τὴν πόλιν, ἀλλ' οὐδὲ Φίλιππος ἀνέξεται τοῦ λοι-
 ποῦ χρήματα⁴ δοῦναι, ἐφ' οἷς σύννοιδεν οὐδὲν ὠφελούμε-
 νος· τῷ δὲ ἐνδόξῳ πάλιν ἐπ' ἀμφοτέρας· ὅτι ἀγαθὴν
 δόξαν περιποιήσει τῇ πόλει τιμωρηθεῖς, τὴν δὲ ἐναντίαν,
 ἐὰν ἀποψηφίσασθαι, ἔχομεν ὁμοίως παρὰ τῷ ῥήτορι τὴν
 15 χρῆσιν· ἐν τῷ παραπροσβείας γὰρ εἰσήξεν ἡθοποιῖαν, ἐν
 ᾗ πεποίηκε λογιζομένους τοὺς Ἕλληνας Φιλοκράτην, Αἰ-
 σχίνην καὶ ἑαυτὸν, τί⁵ μὲν Αἰσχίνης καὶ Φιλοκράτης
 ἐπρέσβευσαν, τί δὲ Δημοσθένης, καὶ τὴν πόλιν τῶν Ἀ-
 θηναίων ἐπὶ τούτοις κρινουσαν, καὶ διὰ πάντων ἀπλῶς
 20 δείκνυσιν, ὅτι δόξαν φέρει τῇ πόλει τὸ καταψηφίσασθαι
 τῶν πρέσβεων. τοῦ δὲ πρέποντος, ὅτι πρέπει τοῦ τηλι-
 καῦτα τετολμηκότος καταψηφίσασθαι, τῶν δόξαν γὰρ
 φερόντων τὸ πονηρίαν μισεῖν· καὶ ἀπὸ τοῦ ὁμοίου συ-
 στησόμεν, ὅτι καὶ ἄλλοι ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἐγκλήματι τὴν τι-
 25 μωρίαν ἔδωσαν. κοινὸς γὰρ πάντων κεφαλαίων ὁ παρα-
 δειγματικὸς τόπος· καὶ οὕτως μὲν τοῖς τελικοῖς χρῆται
 κεφαλαίοις ὁ κατήγορος ἐπὶ τῇ τοῦ ἐλέου ἐκβολῇ· χρῆσε-
 ται δὲ τούτοις ὁ φεύγων, ὥσπερ γὰρ διὰ τούτων ἢ τοῦ
 ἐλέου ἐκβολὴ γίνεται, οὕτως δι' αὐτῶν τούτων πολλάκις
 30 καὶ ἡ τοῦ ἐλέου εἰσαγωγή· οἷον δίκαιον τοὺς ἀτυχοῦντας
 οἰκτεῖρειν· καὶ Δημοσθένης ἐν τῇ κατὰ Τιμοκράτους *

4 Mon. χρήματος.

5 Mon. ὅτι.

6 contr. Aristocr.

οὐκ ἐπέθετο τοῖς ἀτυχήμασιν, ἀλλ' ἐπεκούφισεν, εἰς ὅσον εἶχε καλῶς, τὰς συμφοράς· „ὁ νόμος,“ φησὶ, „φιλάνθρωπος ὢν οὐκ ἐπετίθετο τοῖς ἀτυχήμασι τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ καθ' ὅσον οἷόν τε τὰς συμφοράς αὐτοῖς ἐπικουφίζει.“ καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὁμοίως ἂν ⁷ εὐραιοι. 5

οθ'. Οὐ γὰρ ἔσται, φησὶ, μόνου τοῦ κατηγοροῦν, ἀλλ' ὥσπερ ἐκείνον ἐπεδείξαμεν αὐτοῖς χρώμενον, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ φεύγων ὑπὲρ ἑαυτοῦ χρησεται· τῷ μὲν νομίμῳ, ὅτι πανταχοῦ τὴν φιλανθρωπίαν προσοῦσαν τοῖς νόμοις εὐρίσκομεν, οὐκοῦν χρὴ καὶ τοὺς δικαστάς πρὸς τὸ πραότερον βλέπειν· ὥσπερ ὁ Δημοσθένης ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοκράτους φησὶ· „τί δὴ ποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτα οὕτως ἔχει; ὅτι οἱ ταῦτα ἐξ ἀρχῆς τὰ νομικὰ διελόντες, οἳ τινὲς ποτε ἦσαν, εἴθ' ἥρωες εἴτε θεοὶ, οὐκ ἰῶντο ⁸ τοῖς ἀτυχήμασιν, ἀλλ' ἀνθρωπίνως ¹⁵ ἐπεκούφισαν, εἰς ὅσον καλῶς ⁹ ἔχει, τὰς συμφοράς.“ τῷ δίκαιῳ, ὅτι δίκαιον ἀνθρωπίνως τοῖς ἡμαρτηκόσι προσφέρεσθαι καὶ συγγνώμης μᾶλλον ἀξιοῦν· τί γὰρ εἰ τοῖς ἡμαρτημασιν ἐγνώκατε ἀκριβῶς ἐπιτίθεται, οὐ πάντα ἤδη ἂν ἐκολάζεσθε· οὐ γὰρ οἷόν τε, οἶμαι, τὸν γε ἄνθρωπον ὄντα μὴ ἡμαρτεῖν· παραλήψεται δὲ καὶ τὸ πρόπιον, ὅτι δεινὸν καὶ τῆς ἐσχάτης ἀδοξίας ἀνάπλεων, εἰ δόξαν ἀπανθρωπίας ἀπενεγκοίμεθα, βουλομένων ἀπάντων ἐπὶ φιλανθρωπίᾳ θαυμάζεσθαι. Τὸ δὲ συμφέρον, ὅτι καὶ συνοίσει τῇ πόλει· ἦν γὰρ ἂν ἐπὶ τῶν ἄλλων ²⁵ σχοίητε γνώμην, τὴν αὐτὴν καὶ ἕτεροι ἐφ' ὑμᾶς ἔξουσιν, ὁμοίως δὲ καὶ ¹⁰ τὸ δυνατόν, ὅτι κύριοι τῆς ὑμῶν αὐτῶν γνώμης καθεστήκατε· καὶ εἰ μὲν τις ἠνάγκαζεν ὑμᾶς ἀπάνθρωπον θίσθαι ψῆφον, ἐχρῆν μὲν οὐδὲ τήναικα ἅτα ἐλίσθαι· εἴχετε δὲ ἂν τινα ἐκ τῆς ἀνάγκης ἀπο- ³⁰

7 Par. 1. ἂν om.

8 Parr. ἰῶντο. Dem. c. Aristocr.

p. 645. ἐπέθεντο.

9 καλῶς Mon. om.

10 καὶ Par. om.

φυγήν. νῦν δὲ οὐδεμιᾶς ἐπηρετημένης ἀνάγκης τίς ὑμῖν
σκηψίς τοῦ μὴ φιλανθρωπίαν ὀρεῖν καταλείπεται;

π'. Εὐρὼν ὁ τεχνικὸς καιρὸν ἐπιτηδεϊότατον ἐντελῇ
καταστήσαι βούλεται τὴν ἑαυτοῦ πραγματείαν, περὶ παν-
5 τὸς ἡμῖν τοῦ ῥητορικοῦ λόγου διαλεχθεῖς· ἐφάσχομεν
γὰρ ἐν ἀρχῇ τοῦ βιβλίου προκεῖσθαι αὐτῷ περὶ διαιρέ-
σεως τῶν κεφαλαίων εἰπεῖν· ἡ δὲ εἰς τὰ κεφάλαια διαί-
ρσεις μόνοις ἐπιβάλλει τοῖς ἀγῶσι· τριχῇ τοίνυν μεριζο-
μένον τοῦ ῥητορικοῦ λόγου εἰς προοίμιά τε καὶ ἀγῶνας
10 καὶ ἐπιλόγους, ἡ πραγματεία τοῦ τεχνικοῦ τὸ τρίτον ἡμῖν
τοῦ λόγου κατορθοῖ μέρος, εἴγε τὴν εἰς τὰ κεφάλαια
ποιεῖσθαι διαιρέσιν αὐτῷ προὔκειτο. ταῦτα δὲ τοὺς ἀγῶ-
νας ἀναπληροῖ· τί οὖν εὐρὼν ἐν κεφάλαιον, δι' οὗ ὅλον
μέρος κατορθοῦται τοῦ λόγου, φημί τὴν κοινὴν ποιότη-
15 τα, ἥτις τῶν ἐπιλόγων γίνεται κατασκευαστικὴ, μᾶλα
εὐκαιρῶς καὶ ἕτερον μέρος τῆς πραγματείας προσέθη-
κε ¹¹ πρὸς τοῖς ἀγῶσι καὶ τοὺς ἐπιλόγους διεξιελθὼν ἐν-
τελέστατα; ¹² ἐπεὶ δὲ τὸ τρίτον αὐτῷ ὑπελείπετο μέρος,
λέγω δὴ τὰ προοίμια, πάλιν δὴ κἀνταῦθα εὐρὼν τοῖς
20 ἐπιλόγοις κοινότητά τινα οὔσαν πρὸς τὰ προοίμια, καὶ
τοῦτο εὐκαιρίαν ἑαυτοῦ ποιησάμενος, καὶ τὸν περὶ τῶν
προοιμίων λόγον εἰσήνεγκεν· οἳ τε γὰρ ἐπιλόγοι, φησί,
καὶ τὰ προοίμια ἕνεκα πάθους παραλαμβάνονται ψυχι-
κοῦ, καὶ προΐασιν οἱ ἐπιλόγοι ἀπὸ τῶν αὐτῶν, ἀφ' ὧν
25 καὶ τὰ προοίμια· τριχῇ γὰρ ταῦτα λαμβάνεται, ἢ ἐκ
διαβολῆς τοῦ ἐναντίου, ἢ ἐκ συστάσεως τοῦ οἰκείου προσώ-
που, ἢ ἐκ προσοχῆς τοῦ δικαστοῦ· τὴν δὲ προσοχὴν
ποιοῦμεν, ὅταν μέγιστον, ¹³ ὅταν εὐσεβὲς ἀποδεικνύω-
μεν τὸ πρᾶγμα, ὅταν δίκαιον καὶ τὰ τοιαῦτα· τὰ δὲ
30 αὐτὰ κἀν τοῖς ἐπιλόγοις· ἡ γὰρ διαβάλλομεν τοὺς ἐναν-

¹¹ Par. 1, προστίθειαι.

¹² Par. 1, ἄριστα,

¹³ Mon.

οὐ μέγιστον, Par. οἱ' ἂν μεγίστην.

τίους, ἢ συνιστῶμεν τὸ οἰκεῖον, ἢ τὸ πρᾶγμα αὐξοντες
 προσεχέστερον ποιούμεν ¹⁴ τὸν δικαστὴν· τοῦτο δὲ τὸ
 χωρίον λίαν τινὲς ἡμαρτημένως μὴ ἐπιβαλλούσης τῆς
 δεούσης ἀγωγῆς ἐπηβόλως ¹⁵ οὐκ ἐν τῷ καθόλου, κα-
 θάπερ ὁ τεχνικός ἔφη, ἀλλὰ μερικώτερον ἐφ' ἐκάστου 5
 λόγου δεξάμενοι εἰς ἡλιθιώτατον παντάπασιν ἐμπεπτώ-
 κασι λόγον· ᾠήθησαν γὰρ εἰρηκέναι αὐτὸν, ὥς ὑπὲρ τὰ
 προοίμια ἀπὸ συστάσεως ¹⁶ εἶη τοῦ οἰκείου προσώπου,
 πᾶσα ἀνάγκη καὶ τοὺς ἐπιλόγους εἶναι συστατικούς, καὶ
 ἀπὸ διαβολῆς ληφθεῖν τὸ προοίμιον, καὶ τὸν ἐπίλογον 10
 ἐνταῦθα λαμβάνεσθαι· καὶ δείκνυται, φασίν, ἐντεῦθεν,
 ὁ κατ' Ἀνδροτιώνους λόγος οὐκ ἔχων προοίμια· οἱ μὲν
 γὰρ ἐπίλογοι ἐν αὐτῷ διαβληματικοὶ γεγόνασιν, ὁ δὲ λό-
 γος ἀπὸ συστατικῶν τινῶν ἐπιχειρημάτων ᾤρεται· καὶ
 γὰρ τὸ διαβλητικὸν καὶ αὐτὸ ἕνεκα συστάσεως εἰληπται, ¹⁵
 οὐκ ἂν δὲ, φησὶ, τοῦτο γίνετο κατὰ λόγον ἐκφερομένου
 τοῦ προοιμίου· ἐξηνέχθησαν τοίνυν εἰς ἄτοπον οὕτω λό-
 γον αὐτοὶ τὸ χωρίον οὐ καταγνόντες τοῦ ¹⁷ τεχνικοῦ, ὥς
 εἶη καθολικώτερόν πως προενηνεγμένον, ὥσπερ γὰρ τὰ
 προοίμια, φησὶν, ἢ σύστασιν ἔχει ἢ διαβολῇ ἢ πρᾶσοχῇ· 20
 ἔστι δὲ ὅτε καὶ ὁμοῦ ἅπαντα, οὕτως καὶ οἱ ἐπίλογοι·
 οὐ μὴν ἀνάγκη, εἰ μὴ διαβληματικὸν εἶη τὸ προοίμιον,
 πάντως εἶναι καὶ τὸν ἐπίλογον παραπλήσιον, ἀλλ' οἶόν τε
 τὸ μὲν προοίμιον ἐκ διαβολῆς, εἰ τύχοι, εἰληφθαι, τὸν
 δὲ ἐπίλογον ἀπὸ συστάσεως ἢ τούναντίον. 25

πα'. Ἐπειδὴ ἀπὸ τῶν αὐτῶν τοὺς ἐπιλόγους λαμ-
 βάνεσθαι φησιν, ἅφ' ὧν περ καὶ τὰ προοίμια, δεῖ προ-
 αναδραμόντας εἰπεῖν, δι' ἣν αἰτίαν τὰ προοίμια καὶ τοὺς
 ἐπιλόγους λαμβάνομεν· τὸ μὲν [ὧν] προοίμιον λαμβά-
 νεται ἀπὸ τοῦ κατηγοροῦ, παρασκευάζον τοὺς δικαστάς, 30

14 ποιούμεν Mon. om. 15 Mon. ἐπιβόλως. 16 Mon.
 συστήματος. 17 Mon. τοῦ om.

τὸν κατὰ τοῦ φεύγοντος θυμὸν παραδέξασθαι· εἶτα με-
 τὰ τοῦτο τὴν πίστιν ἐπιθίεις τοῦ θυμοῦ διὰ τῶν ἀγώ-
 νων προέρχεται, δεικνύων τὸ εὐλογον τῆς ὀργῆς, εἶτα ἐπὶ
 πᾶσιν ἐστὶν ὁ ἐπιλόγος, ἀνανέωσιν καὶ μνήμην καὶ εἰ
 5 αὐξήσιν παρέχων τῶν ἐν τῷ προοίμιῳ, ὥστε τούτῳ δι-
 νηνόχασιν οἱ ἐπιλόγοι καὶ τὰ προοίμια, ὅτι ἐν μὲν τοῖς
 προοιμίοις εἰς ὀργὴν προκαλούμεθα, ἢ τι τοιοῦτον, ἐν
 δὲ τοῖς ἐπιλόγοις μετὰ αὐξήσεως ἀναμνησχομεν· καὶ
 οὕτω μὲν ὁ κατήγορος· ὁ δὲ φεύγων ἐκ τῶν ἐναντίων
 10 δηλονότι χρήσεται· ἐκεῖνος γὰρ ἐμποιοῖν σπουδάζει τὸ
 πάθος, ὁ δὲ φεύγων καταστέλλειν· δόξειε δὲ ἀκαίρως ὁ
 τεχνικός ἐνταῦθα προοιμίου μεμνησθαι, ἀλλὰ φραμὲν,
 ὅτι περὶ ἐπιλόγων διαλεγόμενος, ἐπειδὴ πολλὴν οἶδε 18
 συγγένειαν ἐπιλόγων καὶ προοιμίων, ἀπὸ γὰρ τῶν αὐ-
 15 τῶν ἀμφοτέρω κατασκευάζεται, καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ ἐκά-
 τερον ἐπείγεται, ἀναγκαίως μέμνηται διὰ τοῦτο διαφο-
 ρᾶς, χωρίσαι 19 τῆς κοινωνίας βουλόμενος· ἀμφοτέρω γὰρ
 ἢ ἔλσον, ἢ φθόνον, ἢ πάθος κινεῖ· 20 ἀμέλει Δημοσθέ-
 νης ὀργὴν ἐν ἀρχῇ τοῦ προοιμίου κινεῖ ἐν τῷ κατὰ Μει-
 20 δίου κατηγορῶν ἀσέλγειαν Μειδίου, τοῦτο δὲ καὶ τοῖς
 ἐπιλόγοις ποιῶν καταδρομὰς τοπικὰς ἐργαζόμενος· δια-
 φέρουσι δὲ ἀλλήλων τῇ τε τάξει καὶ τῇ ἐννοίᾳ καὶ τῇ
 φράσει· τὰ μὲν γὰρ τὴν πρώτην τοῦ λόγου κατέχει τά-
 ξιν καὶ σπερματικωτέραις χρῶνται ταῖς 21 ἐννοίαις, τοῖς
 25 δὲ σχοινοτενέσι καλουμένοις χαίρουσι τῶν κάλων καὶ
 τοῖς βεβηκόσι τῶν ῥυθμῶν· 22 ἔχει δὲ καὶ τῆς λέξεως
 συστροφὴν· οἱ δὲ ἐπιλόγοι τῷ τε λόγῳ παντὶ ἐπάγονται,
 ὥς καὶ τὸ ὄνομα δηλοῖ, καὶ τὰς ἐννοίας, ἐφ' ὅσον ἂν
 ἐθέλωσι πλατύνοντες τοῖς ἀσυνδέτοις καὶ κομματικωτέ-
 30 ροις χαίρουσι τῶν κώλων, καὶ τοῖς λελυμένοις τῶν ῥυ-

18 Mon. εἶδε.

19 Mon. χωρῆσαι.

20 Mon. κοινωνί.

21 ταῖς Mon. om.

22 Mon. τὸν ῥυθμόν.

θμῶν, καὶ τὸ μὲν προοίμιον πάθος κινεῖ, αὖτις δὲ ὁ ἐπίλογος.

ββ'. Τὴν κοινωνίαν εἰπὼν καὶ τὰς διαφορὰς ἀναγκαίως ἐπάγει· διενηνόχασι δὲ πρῶτον μὲν τῇ τάξει· τὸ μὲν γὰρ ἀρχή, ὁ δὲ ἐπίλογος τέλος ἐστὶ τοῦ λόγου· 3 ἐπεὶ γὰρ ἐν μὲν τοῖς προοιμίοις παρασκευάζομεν τὸν ἀκροατὴν εἰς τὸ δέξασθαι τὰ πάθη ἢ ἀπώσασθαι, ἐν δὲ τοῖς ἐπιλόγοις αὐτὰ τὰ πάθη προσφέρομεν, ἢ παντελῶς ἐκβάλλομεν· ἂν μὲν οἶν διὰ τῶν προοιμίων τὸν ἀκροατὴν εὖ καταστήσωμεν πρὸς τὸ δέξασθαι τὰ πάθη, 10 ἐν τοῖς ἐπιλόγοις αὐτὰ ἐκεῖνα εἰσάγομεν μετ' αὐξήσεως· ἂν δ' αὖ πάλιν ἐν τοῖς προοιμίοις ὁ ἀκροατὴς ἡμῖν πρὸς τὸ ἀπώσασθαι παρασκευασθῇ, διὰ τῶν ἐπιλόγων παντελῶς ἐξαίρουμεν αὐτὰ καὶ ἐκβάλλομεν· καὶ ὅλως ἐπιτακτικότεροι πανταχοῦ οἱ ἐπίλογοι· ἔχει οὖν τοιαύτην τινὰ 15 διαφορὰν τὸ προοίμιον πρὸς τὸν ἐπίλογον, ὥς εἰ καὶ τι βιβλίον 23 πρότερον εὐπρεπὲς πρὸς ὑποδοχὴν γραμμάτων ποιοῦμεν, ἀποξέοντες αὐτὸ ἢ κολλῶντες ἢ ἄλλῳ τῷ τρόπῳ διατυποῦντες, εἴτα ὕστερον αὐτὸ τῶν γραμμάτων ἀναπληροῦμεν. καὶ ὅμοιον ἢ μὲν πρὸς τὸ ὑποδέξασθαι πα- 20 ρασκευὴ τοῖς προοιμίοις, αὕτη δὲ ἡ γραφὴ τοῖς ἐπιλόγοις· τρίτη διαφορὰ κατὰ τὴν χρῆσιν· ἡ δὲ χρῆσις λαμβάνεται διχῶς, πῇ μὲν κατὰ τὴν ἀπαγγελίαν, πῇ δὲ κατὰ τὴν ἔννοιαν· κατὰ μὲν τὴν ἀπαγγελίαν διενηνόχασιν, ὅτι ἐν τοῖς προοιμίοις στρογγύλη καὶ συνεστραμμένη χρώ- 25 μεθα τῇ φράσει, ἐν δὲ τοῖς ἐπιλόγοις ὑφειμένη καὶ πρὸς τὸ λελυμένον ὁρώση μᾶλλον· τηνικαῦτα δ' οὖν καὶ τοῖς κομματικοῖς καταχρώμεθα, οὐκ ἀποτείνοντες τοὺς λόγους, ἀλλὰ διὰ τῶν κομμάτων τὸν ἀκροατὴν ἀναπαύοντες. Ἡ δὲ αἰτία δὴλη τοῦ τὰ μὲν προοίμια συνεστραμμένη, τοὺς 30

23 Mon. τι βισιν. Par. 1. 2. τι β'. in Par. 2. supra lin. manus rec. plenis litteris exscripait.

δ' ἐπιλόγους λελυμένην χρῆσθαι τῇ φράσει· εὐθύς γὰρ ὁ
 ἀκροατὴς παρελθὼν εἰς τὸ δικαστήριον παρεσκευάσται
 πρὸς τὸ προθύμως καὶ ἀκριβῶς ἀκροᾶσθαι τῶν λόγων·
 καὶ διὰ τοῦτο συνεστραμμένην μᾶλλον αὐτῷ καὶ τὴν φρά-
 5 σιν προσφέροιμεν· εἰ γὰρ ἐσπουδακότα αὐτὸν πρὸς τὴν
 τῶν λεγομένων ἀκρόασιν καὶ τὴν ἀκοὴν ἑτοιμοὶν ἔχοντα
 πρὸς τὸ τι γενναῖον ἀκοῦσαι διὰ τῆς φράσεως εὐθύς ἀν-
 ήσομεν, διαλύσασθαι ἂν τὴν προθυμίαν αὐτοῦ, καὶ οὐ
 προσέξει τοῖς λεγομένοις τὸν νοῦν· ἐν δὲ τοῖς ἐπιλόγοις
 10 ὡς ἤδη κεκηκυῖαν αὐτοῦ τὴν αἴσθησιν ἐκ τῶν ἀγώνων δεῖ
 τῇ φράσει λελυμένη καὶ ὑφειμένη, μᾶλλον γὰρ οὕτω χρω-
 μένους ἀνεῖναι καὶ ἀναπαῦσαι, ἵν' οὕτω δύνηται μέχρι
 τέλους παραδέχεσθαι τοὺς λόγους· κατὰ μὲν ἀπαγγελίαν
 οὕτως, κατὰ δὲ τὴν ἔννοιαν, ὅτι τὰ προοίμια ἐνθυμη-
 15 ματικώτερον προσφέρομεν, ²⁴ συναλλαττομένης ἐκάστης
 ἐννοίας, τοὺς δὲ ἐπιλόγους ἐπιχειρηματικῶς καὶ ἐπεξερ-
 γαστικώτερον· τὸ γὰρ ἐπιχείρημα ἐπὶ πλέον ἐστὶ τοῦ ἐπ-
 ενθυμήματος, εἶγε τὸ μὲν ἐνθύμημα ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ ἐν-
 νοίας ἴσταται μόνης, τὸ δὲ ἐπιχείρημα πάντα, ὅσα συν-
 20 τελεῖ πρὸς κατασκευὴν τοῦ προκειμένου ἐνθυμήματος,
 παραλαμβάνει καὶ ἐνθυμήματα καὶ παραδείγματα· καὶ
 ἔστιν ἀπλῶς περιεκτικὸν ἐνθυμημάτων τε καὶ παραδειγμά-
 των τὸ ἐπιχείρημα· πάλιν δὲ σαφὴς ἡ αἰτία κἀνταῦθα,
 τί δήποτε τοὺς ἐπιλόγους μετὰ πλείονος ἐξεργασίας ποι-
 25 οῦμεθα, δηλὸν γὰρ, ὡς τὸν ἀκροατὴν ταύτῃ μᾶλλον ἀνα-
 παύομεν, οὐδὲν ἄφ' ἑαυτοῦ ποιοῦντες αὐτὸν ἐκλογίζεσθαι,
 ἀλλὰ πάντα ἡμεῖς διεξιόντες· τὸσαῦτα περὶ προοιμίων τε
 καὶ λόγων ἔχομεν λέγειν.

πδ'. Οἱ ἐπιλόγοι, φησὶν, ἀπολελυμένον ἔχουσι τὸν
 30 ῥυθμόν, διὰ τὸ προκεκοπωμένους τοὺς δικαστὰς δεῖσθαι
 ἀνέσεως τινος καὶ μαλακίας λόγων· τὸ δὲ προοίμιον τοῦ-

24 Mon. ἐνθυμηματικώτερα προσφέρομεν.

ναντίον· ὃ τε γὰρ ὑνυθμός συνεστραμμένος, καὶ ἡ σύν-
 θεσις τῆς λέξεως σύντομος· ἐπειδὴ γὰρ ἐν ἀρχῇ νήφου-
 σι μᾶλλον οἱ ἀκροαταί, καὶ οὐπω ἀνακεκίνηται αὐτῶν
 τὸ πάθος, ὁμοιοπαθεῖν δεῖ τοῖς ἀκούουσι καὶ ἡρέμα
 προσβιβάζειν τό τε ἑαυτῶν καὶ τὸ ἀκροατῶν πάθος· ἔσται 5
 δὲ τοῦτο, ἐὰν τοῖς τε σχήμασι μετρίοις καὶ ταῖς λέξεσι
 καὶ ταῖς συνθέσεσιν, ἔτι δὲ καὶ ταῖς ὑποκρίσεσι με-
 τρίως χρῶμεθα· ὁ δὲ ἐπίλογος τὸναντίον κεκινήσθαι
 τοῖς σχήμασιν ὀφείλει καὶ πολλὰς μὲν ἐκβολήσεις ἔχειν,
 πολλοὺς δὲ σχετλιασμούς· καὶ τὰ μὲν προοίμια συστρο- 10
 φὴν ἔχει τῆς λέξεως, ὁ δὲ ἐπίλογος λελυμένην τὴν φρά-
 σιν.

C a p. XVIII.

Περὶ τῶν εἰδῶν τοῦ στοχασμοῦ.¹

Ἄ Μετὰ τὸν περὶ διαιρέσεως τοῦ στοχασμοῦ λόγον
 ἐπὶ τὰς ἐν αὐτῷ διαφορὰς ἀναγκάτως ἐλήλυθεν· οὐ γὰρ 15
 ἀπλοῦς τις ἐστὶ καὶ μονοειδής, ἀλλὰ πολυσχιδής ἐν ταῖς
 κατὰ εἶδος διαφοραῖς, ὥς παραδραμεῖν τὸν τεχνικὸν οὐκ

1 Sch. min.: Πληρώσας τὸν περὶ ὑπλοῦ τελείου στοχασμὸν
 ἐπὶ τὰ εἶδη λοιπὸν τοῦ στοχασμοῦ πορεύεται. Διὰ δὲ περὶ διαι-
 ρείσεως εἰπεῖν προθέμενος τῶν κεφαλαίων, νῦν καὶ περὶ τῶν εἰδῶν
 τοῦ στοχασμοῦ διαλέγεται; ἐπειδὴ πρὸς τὰ εἶδη καὶ ἡ διαίρεσις
 διάφορος γίνεται, ἀναγκάσθη καὶ περὶ τῶν εἰδῶν τεχνολογῆσαι. Ἐν
 οἷς διπλῇ καὶ τῇ διαιρέσει· συντόμως τὴν τοῦ ἀπλοῦ στοχα-
 σμοῦ πρὸς τοὺς διπλοῦς διαφορὰν ἡμῖν ἐδήλωσεν, ὅτι ἐν τούτοις δι-
 πλῇ καὶ ἡ διαίρεσις, δυοῖν δὲ ὄντων, ἐξ ὧν καὶ τὸ πολιτικὸν ζή-
 τημα πληροῦται, προσώπου λέγω καὶ πράγματος, ἐὰν μὲν ἐξέτα-
 σιν ἐπιδεχόμενα ἀμφοτέρω εὐρεθῇ, τελείως οὗτος στοχασμός, καὶ
 πάντα ἔξει τὰ κεφάλαια, ὅταν δὲ τι τῶν δύο ἐπιλήπῃ, καὶ τὰ κε-
 φάλαια τοῦ μίφους ἐκείνου ἐκλείψῃ.

- ἐν· πανταχόθεν τό γε ἐντελές τῇ πραγματείᾳ παρασκευ-
αζόμενον· ποιῆται δὲ τῶν εἰδῶν τὴν διαίρεσιν πρῶτον
μὲν εἰς τὸ ἀπλοῦν τε καὶ διπλοῦν· τῶν γὰρ στοχασμῶν
οἱ μὲν εἰσιν ἀπλοῖ, οἱ δὲ διπλοῖ· ἔπειτα ὑποδιελὼν φησι
5 τῶν ἀπλῶν τοὺς μὲν εἶναι τελείους, τοὺς δὲ ἀτελεῖς· ὁ-
μοίως δὲ καὶ τῶν διπλῶν καὶ τοὺς μὲν εἶναι τελείους,
τοὺς δὲ ἀτελεῖς· τὸ δὲ ἀτελές γίνεται, καθά φησιν, ἐπὶ
μὲν ἀπλῶν, ὅτε ἐλλείπη τὸ πρόσωπον, ἐπὶ δὲ τῶν διπλῶν,
ὅταν πρόσωπον ᾖ, τὸ δὲ πρᾶγμα ἐλλείπη· πρᾶγμα γὰρ
10 ἐνδεῖν ἐν ἀπλῷ στοχασμῷ παράπαν ὁ τεχνογράφος οὐ
καταδέχεται· ² περὶ μὲν οὖν τούτου μικρὸν ὕστερον ἐν-
τελῶς διαλεχθήσομαι· ἔστι δὲ μεταξὺ πεπτωκὸς τοῦ τε
ἀπλοῦ καὶ τοῦ διπλοῦ καὶ ἕτερον εἶδος στοχασμοῦ· κα-
λεῖται δὲ συνεζευγμένον, ὅπερ οὔτε ἀπλοῦν δυνάμεθα λέ-
15 γειν, ἐκ δυοῖν γὰρ συνέστηκεν, οὔτε μὴν διπλοῦν· οἱ
γὰρ ὥσπερ ὁ διπλοῦς προηγουμένως ἔχει τὰ δύο, ἀλλὰ
τὸ ἕτερον γίνεται τοῦ ἑτέρου κατασκευῇ, τρία δὲ ἔστιν
εἶδη συνεζευγμένα, στοχασμὸς, προκατασκευαζόμενος,
συγκατασκευαζόμενος ἐμπίπτων.
- 20 β. Εἰς τὸ ἀτελές προσυπακουστέον τὸ ἐκ προσώπων·
ἀπορήσει δέ τις, πῶς οἷόν τ' ἔστι κρίσιν ἐν δικαστηρίῳ
γίνεσθαι προσώπου ἢ πράγματος ἐκλείποντος· φημὲν
οὖν, ὅτι τὸ μὲν πρόσωπον πάντῃ ἐκλείπειν ἀδύνατον·
τοῦ γὰρ δράσαντος μὴ εἰπόντος, κατὰ τίνος ἔξοίσει τὴν
25 ψῆφον ὁ δικαστής, ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ ἐκ τῶν προσώπων
κρινόμενα κεφάλαια ἐκλείπει, ὅταν ἀόριστον πρόσωπον
πάντῃ ἐν στοχασμῷ παραλάβωμεν, διὰ τοῦτο ἀτελεῖς ἐκ
προσώπων τοὺς τοιούτους καλοῦμεν στοχασμοὺς· πάλιν
τὸ πρᾶγμα διχῶς, τὸ τεκμήριον καὶ τὸ κρινόμενον· τὸ
30 τεκμήριον οὖν ἐκλείπει πολλάκις,³ τὸ δὲ ἐπιφερόμενον ἔγ-

² Par. 1. παραδέχεται. ³ Par. 1. πολλάκις ἀλείπει. Sch.
min.: ἐνὸς ὄντος τοῦ πράγματος· τοῦτο διὰ τοὺς διπλοῦς
εἶπε· διπλοῖ γὰρ εἰσι οἱ ἐν μὲν ἔχοντες πρόσωπον, δύο δὲ πρᾶ-

κλήμα οὐδέποτε· διὰ τοίνυν τὴν τοῦ τεκμηρίου ἔκλειψιν ἀτελεῖς ἐκ πραγμάτων καλοῦνται στοχασμοί.

γ'. Τοῦτο καὶ ἐν τῇ μεθόδῳ σαφῶς ἡμῖν προαπεφάνετο λέγων ὡδί· πρᾶγμα δὲ οὐ κρίνεται κατὰ γέ ἐμὲ τὸ ἐξισάζον μόνον· ἐνταῦθα δὲ ἐπαγωνίζεται φανερῶς 5 ἡδὴ τῷ λόγῳ· καὶ συλλογίζεται τοὺς ἐναντιουμένους· πάντες δὲ σχεδὸν οἱ τε πρὸ αὐτοῦ τεχνογράφοι καὶ οἱ μετ' αὐτὸν γενόμενοι τὴν ἐναντίαν ἀπεφάνετο περὶ τούτου γνάμην 4 τῷ τεχνικῷ, οἰόμενοι καὶ τὸ πρᾶγμα ἐλλείπειν ποτὲ ἐν ἀπλῷ στοχασμῷ, συλλογίζεται δ' οὖν οὕτως· ἐν 10 παντὶ, φησὶ, στοχασμῷ δεῖ πάντως ὑπεῖναι σημεῖά τινα· πῶς γὰρ ἂν ἐτέρως ὁ στοχασμὸς διέξαιτο κρίσιν; εἰ δὲ σημεῖα, δῆλον ὅτι καὶ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους· τὰ γὰρ σημεῖα ἐν τοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἐστίν· εἰ δὲ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, μετὰθίσιν αἰτίας καὶ πιθανὴν ἀπο- 15 λογίαν ἀνάγκη δῆπου συννευρεθῆναι· ἀντιστρέφεται γὰρ αἰεὶ πρὸς τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ταυτὶ τὰ κεφάλαια πραγματικά ὄντα· πῶς δὲ οἶόν 1 τε, φησὶ, πράγματος ἐλλείποντος πραγματικὰ ὑπεῖναι κεφάλαια· εἴπερ οὖν ἀποδεδεικται ταυτὶ τὰ κεφάλαια πραγματικά ὄντα καὶ 20 ἐξ ἀνάγκης παντὶ ἐμπίπτοντα 6 στοχασμῷ, οὐχ οἶόν τε πραγματικὰ ὑπεῖναι κεφάλαια μὴ κρινομένου τοῦ πράγματος, οὐκ ἂν εἴη δῆλον, ὅτι οὐδὲ στοχασμὸς τις ἐλλείπων κατὰ τὸ πρᾶγμα. Ἀντιλέγουσι δὲ αὐτῷ πρὸς τοῦτο, καὶ μάλιστα γέ Ἀρποκρατίων, εὐθὺς ἐναντία φά- 25 σκοντες εἰρηκέναι τὸν τεχνικὸν ἑαυτῷ· ἔφη γὰρ μήποτε

γμματα, ὥσπερ ὁ συγκατασκευαζόμενος. Πράγματος· συνπακουστήτον τοῦ κρινομένου, ἢ ἢ ἐνὸς εὐρισκομένου μόνον τοῦ πράγματος. Οὗτος βούλησιν μὲν καὶ δύν. οὐκ ἔχει· τὰ πρόσωπα κρινόμενα μὴ ἔχων τοῖς τοῦ προσώπου κεφαλαίοις οὐ διαίρεται, τοῖς δὲ τοῦ πράγματος διαίρεται. 4 Mon. γνῶσιν. 5 πῶς δὲ οἶόν τε, φησὶ — — — ταυτὶ τὰ κεφάλαια πραγματικά Par. 1. om. 6 Mon. ἐμπίπτοντι.

δύνασθαι ἑλλείπειν τὸ πρᾶγμα ἐν στοχασμῷ· αὐτὸς δὲ ἐν τοῖς λοιποῖς στοχασμοῖς δέδωκε ποτε καὶ ἑλλείπειν αὐτό· εἰ δὲ ἐν τοῖς διπλοῖς, φασὶν, ἑλλείπει, τί κωλύει ταὐτὸ καπὶ τῶν διπλῶν συμβαίνειν; ὁ γὰρ διπλοῦς στοχασμὸς οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν, ἢ δύο ἄπλοϊ, ἀλλὰ πρὸς τοῦτο κάλλιστά γε ὁ Μητροφάνης ἀπηντηκῶς φαίνεται· ἐστὶ γὰρ, φησὶ, ⁷ καθόλου ἐν παντὶ στοχασμῷ τὸ πρᾶγμα τῇ φύσει ὑποκείμενον· ἀλλὰ τοῦτο πῇ μὲν ὠφελεῖ τι πρὸς ἀπόδειξιν, πῇ δὲ ⁸ ἀνόνητον ἐκ τινος περιστάσεως γίνεται· ἡ δὲ περιστάσις, καθ' ἣν τοῦτο γίνεται, μία τις ἐστὶν ἢ κατὰ τὸ ἰσάζον, ὥστε ἐνθα ⁹ ἂν μὴ συμβαίη τὸ ἰσάζον, οὐ μόνον τῇ φύσει, ἀλλὰ καὶ τῇ χρήσει πάντως εὐρίσκεται· σκοπῶμεν οὖν, εἴπερ ¹⁰ ἐπὶ τῶν ἁπλῶν ἢ τοιαύδε περιστάσις γενέσθαι, πῶς οὖν ἂν γένοιτο, φησὶ, παντελῶς γὰρ ἀδύνατον τοῦτό γε· τὸ γὰρ ἰσάζον ἐπὶ δύο στινῶν ἢ καὶ πλείονων λέγεται, εἴγε ¹¹ τῇ πρὸς ἕτερον σχέσει τὸ ἰσάζον λαμβάνεται· ὥσπερ ἴσους φαρμέν δύο τινὰς εἶναι ἀλλήλοις, ἓνα δὲ τινα καθ' αὐτὸν οὐκ ἂν φαίη τις ἴσον· τὸ οὖν ἁπλοῦν ἐν τῷ στοχασμῷ οὐκ ἂν ἐπιδέχοιτο ¹² ἁπλοῦν γε ὃν τὴν τοιαύτην ¹² περιστάσιν· ἐξ ἀνάγκης οὖν ἐν παντὶ μὲν ἁπλῷ οὐ μόνον τῇ φύσει, ἀλλὰ καὶ τῇ χρήσει τὸ πρᾶγμα πάντως εὐρίσκεται, ἐν δὲ τοῖς διπλοῖς καὶ ἑλλείπει· τὸ γὰρ ἐξισάζον ἐπὶ τοῦ διπλοῦ χώραν ἔχει, ὅπερ μόνον ἐστὶ τῆς ἐλλείψεως τοῦ πράγματος ²¹ αἴτιον· ἐλλείψεως δὲ φημι τῆς κατὰ τὴν χρῆσιν, τῇ γὰρ φύσει δεῖ πάντως ὑφαισταναι τὰ πράγματα· οὐ καλῶς ἄρα τὰ τῶν διπλῶν, φησὶ, μεταφέρειν ἐπὶ τοὺς ἁπλοῦς ἀξιούσι· ταύτην μὲν ¹³ οὖν σαφῶς ἀνέστρεψεν ὁ Μητροφάνης τῶν τε ἄλλων καὶ τὴν τοῦ Ἀρποκρατίωνος ἀν-

7 Mon. φασί. 8 Mon. γε. 9 Mon. ἐνταῦθα. 10 Mon. ἄπερ. 11 Par. 1. εἴπερ. sq. τῇ Mon. om. 12 Par. 1. τὴν περιστ. ταύτην. 13 μὲν Mon. om. Sch. min.: ἀτελής δὲ ἐκ μόνων προσώπων. Τῶν στοχασμῶν οἱ μὲν ἁπλοῖ, οἱ δὲ δι-

τίθουσιν· παρεισφύρειν δὲ καὶ ἀπόδειξιν περὶ τῶν
 τοῦ ἑλλείπειν τὸ πρᾶγμα, οὕτω γὰρ, φασιν, ἐπὶ τούτων
 μόνων ἐστὶ τὸ πρόσωπον τὸ κρινόμενον, ὥστε ἂν τις
 ἀμείψῃ τὸ πρόσωπον, οὐκέτι οὐδὲ συνεστάναι δύναται
 ἡ κρίσις, ἀλλ' εὐθύς τὸ ὅλον διαλύεται· οἷον ἔγραψεν ὁ 5
 Περικλῆς εἰς δέον ἀνηλωκέναι πεντήκοντα τάλαντα, καὶ
 κρίνεται Ἀρχίδαμος δώρων ἔαν γὰρ, φασιν, ἀμείψωμεν
 τὸ πρόσωπον τοῦ Περικλέους καὶ τοῦ Ἀρχιδάμου, οὐκ-
 ἔτι ἐμμένει ἡ ζήτησις· ὁμοίως καὶ ἐπὶ τοῦ ἄσωτον κρι-
 νομένου, ἐφ' οἷς ὁ πατὴρ ἀφανὴς ἐγένετο· κἀνταῦθα 10
 γὰρ, φασί, τὸ σύμπαν τῆς κρίσεως περὶ τὸ πρόσωπον
 ἔστηκεν, ὅτι ὁ ἄσωτος· εἰ γοῦν μεταθίγημεν αὐτὸ, συν-
 διαφθαρήσεται καὶ ἡ κρίσις· ὁ δὲ λόγος οὐκ ἰσχυρὸς,
 ἀντιπαραστήσεται ¹⁴ γὰρ αὐτοῖς τὸ εἰρημένον· δύνα-
 ται γὰρ τις καὶ τὸ πρᾶγμα ἀμείβων διαλύειν τὴν ζή- 15
 τησιν· οἷον εἰ φαίμεν ἄσωτον πατέρα ἐπ' ἐμπορίᾳ ἐκ-
 δεδημηκέναι πολλῶν εἰδότην, καὶ κρίνεσθαι τὸν ἄσωτον
 φόνου, γελοιότατον ἂν φανείη τὸ λεγόμενον, μή τι γὰρ δὴ
 καὶ ἐμπίπτει εἰς ζήτησιν· ἔτι δὲ καὶ πρὸς κατασκευὴν
 τοῦ ἑλλείπειν τὸ πρᾶγμα καὶ τῷδε ὡς ἀρρήτων συλλο- 20
 γισμῶ ἐπανεχούσι· πρᾶγμα ἐστὶ, φασί, τὸ πραχθέν·
 τὸ μὴδὲ πεπραγμένον οὐκ ἂν οὐδὲ πρᾶγμα λέγοιτο· ὁ

πλοῖ· καὶ τῶν ἀπλῶν οἱ μὲν τέλειοι, οἱ δὲ ἀτελεῖς· καὶ περὶ μὲν
 τῶν ἀπλῶν καὶ τελείων εἴρηκε, περὶ δὲ ἀπλῶν καὶ ἀτελῶν ἐμνημό-
 νευσεν, ὅτι οἱ μὲν ἔχοντες τὸ πρᾶγμα κρινόμενον κρίνονται, οἱ δὲ
 τὸ πρόσωπον μόνον οὐ κρίνονται· καὶ τοῦ Μινουκίανου λέγοντος,
 ὅτι καὶ ἀπὸ προσώπου μόνου κρίνονται, οὗτος ἐναντιοῦται, φιλο-
 σοφῶν. Τοῖς γὰρ ἐπισκευασμένοις· τάχα τὸν συλλογισμὸν βού-
 λεται ἡμῖν ἀναμνησθεσθαι, ὃν παρὰ λογισμὸν ἐν τῇ περὶ τῶν
 πραγμάτων λόγῳ ἔταξεν, ἐν οἷς, φησί, θαυμάζω δὲ, εἰ μὴ κρινόμε-
 νου τοῦ πράγματος αἰτίαν τις ἀποδώσει. Εἴρηται ἐν τῇ ἀρχῇ, ἐν
 τῇ τῶν ζητημάτων ἐξετάσει, ὅπως ὁ Ἐρμογόνης ἴσῃσι τὸ δόγμα αὐ-
 τοῦ. 14 Mon. ἀντιπεριστήσεται.

δὲ ἄσωτος, φησὶν, οὐδὲν πεπραχώς κρίνεται φόνου, οὐ-
 δὲν αὐτὸς διαπεπραχώς· πῶς οὖν, φασὶ, μηδενὸς πρα-
 χθέντος πρᾶγμα ἂν ὑποκείμενον εἴη; ἀλλὰ ῥάδιον αὐ-
 τοὺς ἐκ τῶν σαφεστέρων λόγων ἐλέγχειν· τὴν γὰρ δευ-
 5 τέραν τάξιν τῶν πραγμάτων ἀναμφιλέκτως ἅπαντες κα-
 ταδέχονται· καίτοι οὐδὲ ἐπὶ ταύτης, ἀφ' ἧν αὐτὸς τις
 ἐπραξεν, ἢ κρίσις γίνεται, ἀλλ' ἀφ' ὧν ἕτεροι, οἷον τρις-
 αριστέως εἰκόνα ἔστησαν οἱ πολέμιοι, καὶ κρίνεται προ-
 δοσίας· ἐνταῦθα γὰρ οὐδὲν τῷ τρισαριστεῖ πέπρακται·
 10 καὶ τὸ πρᾶγμα ὅλως ἐλλείπειν οὐ φασι· τὸ γοῦν αὐτὸ
 καπὶ τῆς τρίτης καταδεξάσθωσαν τάξεως· ἀλλ' ἐρουσιν,
 ὡς ἐκεῖ μὲν ἄντικρυς εἰς τὸ κρινόμενον ἀναφέρεται τὸ
 πρᾶγμα, ἐνταῦθα δὲ οὐκ ἄντικρυς προσλεκτέον, ἅς οὐ-
 δὲ ἡμεῖς ἀμφισβητοῦμεν, ὡς οὐκ ἐλάττωνα ἔχει δύναμιν
 15 ἐνταῦθα τὸ πρᾶγμα, καταφαίνεται γὰρ παντὶ, ὡς ἔστιν
 ἑλάττω τὸ οὐκ ἄντικρυς ἀναφερόμενον τοῦ γε ἀναφε-
 ρομένου ἄντικρυς· διὰ γὰρ τοι τοῦτο τὴν μὲν δευτέραν
 ἐκεῖνα, ταῦτα δὲ τὴν τρίτην ἀπέλαβε τάξιν· οὐ μὴν ἐπει-
 δήπερ ἄσθενεστέρα, διὰ τοῦτο καὶ παντελῶς ἐλλείπειν νο-
 20 μισθῆσεται· τοῦτο δὲ καλῶς ἔοικε θεωρήσας ὁ τεχνικός
 προανελεῖν τὴν ἀντίθεσιν· ἔφη γὰρ ὧδε· ἀλλ' ἦττον ἰ-
 σχύει τὸ πρᾶγμα ἐνταῦθα, ἢ ἐν τῷ θάπτοντι τὸ νεο-
 σφαγὲς σῶμα· καὶ γὰρ ἐν πᾶσι στοχασμοῖς ἦττον ἰσχύει
 τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους· ὅταν ἀφ' ὧν ἄλλοι πεποieh-
 25 κασι, κρίνηται τις, ἄλλως τε καὶ ὅταν μὴ εἰς αὐτὸν ἄν-
 τικρυς ἀναφέρηται· φαίνεται ἄρα διὰ τοῦτο ἀκριβέστε-
 ρον κατανοήσας τὴν φύσιν τοῦ πράγματος, ὅτι βραχέα
 μὲν ἐνταῦθα συντελεῖ, οὐ μὴν διὰ τοῦτο παντελῶς ἀνό-
 νητον γίνεται· πῶς οὖν οὐκ ἂν τις τῶν οὕτω προχειρῶς
 30 ἐπιλαμβάνομένων τοῦ τεχνικοῦ καταγνοίη;

δ'. Καταδρομὴν εὐθὺς ἐντεῦθεν ποιοῦνται τοῦ τεχνι-
 κοῦ, ὡς διηπορηκός περιφανῶς· οὐ γὰρ ἔσχε, φασὶ, με-

τά-

τάθειςιν αἰτίας εἰπεῖν οὐδὲ πιθανὴν ἀπολογίαν, ὅπερ
 ἐστὶ κεφάλαια τοῦ πράγματος· ἀλλὰ τὸ χωρίον παρί-
 δραμεν· τοῦτο δὲ κομίδῃ ¹⁵ καθέστηκεν εὐήθες· ὁ γὰρ
 τεχνικός διεξιελθὼν τὰ κεφάλαια καὶ τὴν προσήκουσαν
 ἀποδοὺς ἐκάστῳ τεχνολογίαν ᾤετο πρὸς ἐπισταμένους ἢ
 ἤδη ποιείσθαι τὸν λόγον, ἐπεὶ τοὶ πρόχειρον ἦν τὴν με-
 τάθειςιν τῆς αἰτίας εἰπεῖν, ὅτι λησταις που περιτυχὼν
 ἀνηρέθη, ἢ ὅτι λυπῆσαι βουλόμενος νιὸν ἄσωτον ὄντα
 ἀπέκρυψεν ἑαυτὸν, ἢ καὶ ἐπ' ἐμπορίαν ἐξέπλευσε πορρω-
 τέρω, καὶ πιθανὴν δὲ ἀπολογίαν ἔρει, ὅτι καὶ μὴν οὐκ ¹⁰
 ἂν ἀφανῇ καθιστῶν αὐτὸν, ἵνα μὴ ἄσωτός γε ὢν ὑπό-
 νοιαν δῶ κατ' ἑμαυτοῦ· εἰ γὰρ φανερός ἦν ὁ φόνος,
 ἐνομίσθη ἂν ὑπὸ ληστῶν ἀνηρησθαι ἢ ὑφ' ὁτουοῦν ὡς
 εἰκὸς ἐτέρου, ὥστε οὐκ ἂν ἀπορῶν ὁ τεχνικός αὐτὰ παρ-
 ῆλθεν, ἀλλὰ καταδόηλα οἴόμενος εἶναι τοῖς γε ἐπισκεμμέ- ¹⁵
 νοις ἀνωτέρω καὶ τὴν φύσιν ἐπισταμένοις τῶν κεφαλαίων.

ἔ. Ἔστιν ἐκ προσώπου ἀτελῆς στοχασμός, οἷον δύο
 ῥήτορες ἥκοντες ἀπὸ τῆς Φιλίππου πρεσβείας, εὔρηται ὁ
 μὲν χρυσίον κατορύττων, ὁ δὲ ἀπολογίαν παραπρεσβείας
 γεγραφώς, καὶ κρίνονται προδοσίας· εὔρηται δὲ ὁ κα- ²⁰
 λούμενος μονομερῆς, ὅταν δύο μὲν ἔχῃ τοὺς φεύγοντας,

¹⁵ Mon. κομίδου. Sch. min.: Φασὶν οἱ Μινουκιανῶ συν-
 σπίζοντες, ἀλλ' οὐ πάντως μετάθειςιν αἰτίας παραλήψεται· τοῦτο
 γὰρ εἰάν εἴπῃ, ἐκ περιουσίας ἔρει· δύναται γὰρ μόνον τὸ παραγρα-
 φικὸν ἐνθεῖς πρὸς τὴν ἀπολογίαν ἄρκεισθαι· δεῖξον πρῶτον, ὅτι
 ἀνήρηκε τὸν πατέρα, καὶ τότε κρίνομαι. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο·
 φασὶν οἱ συνηγοροῦντες Μινουκιανῶ, ὅτι ἀπὸ τῶν προσωπικῶν κε-
 φαλαίων ἦν ἀπολογία τῷ ἄσώτῳ· τί οὖν περικρίναι τὰ τῆς ἀπολο-
 γίας εἰς τὴν μετάθειςιν τῆς αἰτίας; Φαμὲν δὲ, ὅτι εὐλόγως ὁ τεχνι-
 κὸς οὕτως εἶπεν· ἀφορῶν γὰρ εἰς τὸ πιθανὸν τῆς ἀπολογίας, ὅπερ
 ἐστὶν ἐν τῷ χρώματι· ἔφαμεν δὲ ἤδη, ὅτι ἰσχυρόν ἐστι κεφάλαιον
 τῷ φεύγοντι ἢ μετάθειςιν τῆς αἰτίας· αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ χρωανήουσα
 τὴν ἀπολογίαν, ὥστε καλῶς εἶπεν ὁ τεχνικός, ὅτι εἰ μὴ ἐμπίπτει
 μετάθειςιν αἰτίας, ποία περιλείπεται δικαιολογία τῷ φεύγοντι;

ἓνα δὲ τὸν κατήγορον, οἷον Αἰσχίνης καὶ Δημοσθένης
 ἦκοντες ἀπὸ τῆς παρὰ τὸν Φίλιππον πρεσβείας, εἴρηται
 ὁ μὲν χρυσίον κατορύττων, ὁ δὲ παραπρεσβείας ἀπολογίαν
 γεγραφώς, καὶ κρίνει αὐτοὺς Ὑπερίδης προδοσίας· ¹⁶ εἴρη-
 5 ται καὶ ἄλλος, ὅταν πρόσωπον ἐπὶ δύο πράγμασι κρίνηται
 ὁμοίοις καὶ διαφόροις. τοῖς διαφόροις μὲν, ὡς τοῦτο· ἀνὴρ
 καὶ γυνὴ τὴν ¹⁷ αὐτὴν νόσον ἐνόσουν, δέδωκέ τις ἰατρὸς τοῖς
 δύο τὸ αὐτὸ φάρμακον, τοῦ ἀνδρὸς τελευτήσαντος τὴν
 γυναικα ἔγημε, καὶ κρίνεται μοιχείας καὶ φόνου. ἐφ'
 10 ὁμοίοις δὲ, οἷον πένητος δολοφονηθέντος ἐκήρυξεν ὁ δῆ-
 μος τῷ μηνύσαντι χιλίας δώσειν, ἀντεκήρυξεν ὁ πλού-
 σιος δώσειν δισχιλίας. εἰσῆλθέ τις αὐτὸν μηνύσων, ὁ
 δὲ αὐτὸν εἰς τὴν ὑστεραίαν ἀνέβάλετο, ¹⁸ εὔρηται καὶ
 αὐτὸς δολοφονηθεὶς, καὶ κρίνεται ὁ πλούσιος ἐπ' ἀμ-
 15 φωτέροις φόνου. Εὔρηται καὶ ἄλλο σπάνιον εἶδος τοῦ
 κατ' ἀμφισβήτησιν· οἷον ὅπερ οὐκ ἔχει γεγονός τι ἰπὲρ
 τῶν προσώπων, ἀλλ' ἐξωθέν τι συμβεβηκός, ἀφ' ὧν τὸ
 πρόσωπον προφέρουσιν, οἷον ἀτελὲς παῖς ἀπεδήμησεν·
 φήμη ἐγένετο, ὡς τετελεύτηκε, καὶ ἀμφισβητοῦσι περὶ τοῦ
 20 κλήρου οἱ τε ἐπίτροποι καὶ οἱ κληρονόμοι· ἐνταῦθα
 σημεῖον οὐδὲν προφέρονται παρ' αὐτῶν, ἀλλὰ τὴν φή-
 μιν δι´σχυρίζονται· τούτων δὲ τῶν στοχασμῶν τοῖς μὲν
 ἀντεκληματικοῖς εἶπε, τοὺς δὲ λοιποὺς παρήκεν· εἰσὶ
 δὲ καὶ ἄλλοι, συμπεπληγμένοι δὲ καλοῦνται, διότι ἐτέ-
 25 ραις στάσεσιν ἐπιμύηννται, ὧν ἔστι καὶ οὗτος πρῶτος·
 οἷον μεираκίον ἔφη ἐντὸς ¹⁹ τριάκοντα ἡμερῶν εὐπορή-
 σειν, ἢ πορνεύσειν μετὰ τῶν ἡμερῶν τούτων· κατέλι-

16 Par. 1. προδοσίας αὐτοὺς Ὑπερίδης. Sch. min.: ἀπλοῦς
 μὲν οὖν στοχασμός· ἐν τούτοις ἔστιν ἡ τῶν ἀπλῶν στοχασμῶν
 διδασκαλία, ἐν οἷς δίδεικται, ὡς ἀδύνατόν ποτε στοχασμὸν εἶναι
 ἀτελὴ ἀπὸ πραγμάτων· τουτίσιν μόνον ἔχοντα πρόσωπα ἐξεταζόμενα.
 17 τὴν Mon. om. 18 Par. 1. ἀνέβαλετο. Mon. ἀναβάλλετο. 19
 Mon. ἔφην ἐνός.

πεν αὐτόν κληρονόμον τις καὶ οὐκ ἐπόρνευσε, καὶ κρίνεται πορνείας· ἐνταῦθα γὰρ ὁ στοχασμὸς, ὅτι ἄρνησις· φησὶ γὰρ μὴ πιπορνευκέναι, τοῦ κατηγοροῦ χρωμένου τοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ὅτι ἐκήρυξας καὶ ἐκ τούτου ἐπόρνευσας· ὁ δὲ φείγων τῷ ὄρφ ἀπολογήσεται, λέγων, οὐ τὸ κηρύξαι πορνεῦσαί ἐστιν· ὅρος μὲν οὖν κατὰ τοῦτό ἐστιν, ὅτι πέπραχται τὸ ἐκήρυξε, λείπει δὲ τὸ ἐπόρνευσεν· οὕτω δὲ δεῖ τὸν ὀρικὸν στοχασμὸν μελετᾶσθαι, ὅταν παρὶλθῇ τοῦ στοχασμοῦ τὰ κεφάλαια ἕως τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, καὶ ἐντεῦθεν τὰ τοῦ ὅρου 10 κεφάλαια μελετήσεις· ἐπανελθεῖν δὲ δεῖ πάλιν ἐπὶ τὴν πιθανὴν ἀπολογίαν τὸν τρόπον, ὅτι, εἰ ἐβουλόμην πορνεῦσαι, οἷς ἐκήρυττον· δεύτερος δὲ 20 ὁ συγγνωμονικὸς, οἷον ὥραιαν μαιρακίου μητέρα λησται ἔλαβον, καὶ ἀπελθόντος τοῦ μαιρακίου ἐπὶ τῷ λυτρώσασθαι, ἀφῆκαν 15 τὴν μητέρα οἱ λησται ἄνευ λύτρων, καὶ κρίνεται ἐταιρίας τὸ μαιράκιον. ἐνταῦθα ἐν τοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους προβαλλομένου 22 τοῦ κατηγοροῦ, καὶ λέγοντος, ὅτι διὰ τί ἄνευ λύτρων σε ἀφῆκαν, ὁ φεύγων 22 ἐρεῖ, ἐλέησαντες τὴν ἡλικίαν καὶ τὸ φιλόστοργον καὶ τὴν μη- 20 τέρα, καὶ εὐθέως εἰς τὴν συγγνώμην ἰμπεσεῖται λέγων, „οὐ δεῖ τὰ παρὰ ληστῶν γινόμενα ἐξετάζεσθαι, πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα κατ' ἀνάγκην γίνεται.“ ὁ τρίτος πάλιν ὁ δημοκόπιος, οἷον πρεσβευτὴς εἰσῆλθεν εἰς τὸν δῆμον μελανειμονᾶν, καὶ ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ δήμου, δι' ἣν αἰ- 25 τίαν οὕτως ἔχει, ἔδειξέ τινα ὡς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μοιχεύοντα, καὶ κατέλευσεν ὁ δῆμος τὸν δειχθέντα· καὶ μετὰ ταῦτα εὖρηται τῇ γυναικὶ συνοικῶν, καὶ κρίνεται δημοκοπίας· διαφέρει δὲ τοῦτο τῶν ἄλλων, ὅτι μεμιγμένα τὰ κεφάλαια, οἷον βουλήσεις δύο ὑφ' ἑν ἐξεταζόμεναι· 23 30

20 Mon. δεύτερον, εἰ δ. 21 Mon. προβαλλομένης τοῦ κατ. καὶ λέγει. 22 ὁ φεύγων Par. 1. om. 23 Mon. ἐξεταζόμεναι. Par. 1. ἐξεταζόμεναι.

ἔστι δὲ καὶ ²⁴ ἄλλος στοχασμὸς ὁ ἐξ ἀπάτης δικαστῶν· ²⁵ οἷον ἐγράψατό τις τὴν γυναῖκα μοιχείας, καὶ εἶλε· τελευταῖον ἔφη πρὸς τὴν γυναῖκα, ὡς οὐχ εἶλον, καὶ κρίνεται ἐξ ἀπάτης δικαστῶν· ²⁶ διαφέρει δὲ οὗτος τοῦ δημοκοπίου, ὅτι ὥδε μετὰ λόγον καὶ κρίσεως· ἡ ἀπάτη γὰρ τῶν δικαστῶν, ἐκεῖ δὲ ἀπὸ κρίσεως μόνης ἢ ἀποφάσεως ἐνὸς λόγου.

ζ'. Ἰστίον, ὡς τῶν διπλῶν οἱ μὲν εἰσιν ὁμωνύμως καλούμενοι, οἱ δὲ συνεξευγμένοι, οἱ δὲ συμπεπλεγμένοι· ¹⁰ τῶν δ' αὖ διπλῶν οἱ μὲν εἰσιν ἀντεγκληματικοὶ, ὡς Αἰσχίνης καὶ Δημοσθένης, ὁ μὲν εὖρηται χρυσίον κατορύττων, ὁ δὲ ἀπολογίαν παραπρεσβείας γεγραφώς, καὶ ἀντεγκαλοῦσιν ἀλλήλοις· οἱ δὲ κατὰ ἀμφισβήτησιν ἀπὸ δύο προσώπων διαφόρων καὶ δύο πραγμάτων, οἷον τύ- ¹⁵ ραννος ἐνόσει, ὑποπτέυσας τὸν ἴδιον ἰατρὸν μετεκαλέσατο ξένον, ἀνελθὼν δέδωκε φάρμακον ὡς ἀλεξιφάρμακον, καὶ κατελθὼν ἔφη „τεθνήξεται“· τέθνηκε, καὶ ἀμφισβητοῦσι περὶ τῆς δωρεῆς.

ζ'. Εἰ γὰρ ἀπλοῦς τέλειός ἐστιν ὁ πρᾶγμα ἐν ²⁷ ἔχων ²⁰ καὶ πρόσωπον κρινόμενον, φανερόν, ὅτι ὁ διπλοῦς τέλειος δύο πράγματα ἔχει κρινόμενα καὶ δύο πρόσωπα ἐκ διαφόρου ποιότητος, διπλοῦν δὲ τέλειον ²⁸ ἐκάλεσε τοῦτον, ὡς δύο ζητήματα ἀπλᾶ στοχαστικά ἔχοντα τέλεια ὑφ' ἐνὶ ἐγκλήματι· ὁ μὲν γὰρ ἤλω χρυσίον κατορύττων, ²⁵ ὁ δὲ ἀπολογίαν παραπρεσβείας γεγραφώς· τὸ δὲ ²⁹ ἐγκλημα, ὃ ἀντεγκαλοῦσιν ἀλλήλοις ἐν, τὸ τῆς δωροδοκίας.

ἡ. Ἀναγκαίως ἐκλείπει αὕτη διὰ τὸ ἐξισάζον· φύσει μὲν γὰρ ἔχει τὸ κεφάλαιον, ἐκλείπει δὲ διὰ τὸ ἐξ-

24 καὶ Mon. om. 25 Mon. δικαστής. 26 Mon. ἐξ ἀπάσης δικαστής· διαφέρει δὲ τούτου δημοκοπίας, ὅτι ὥδε μετὰ λόγον καὶ κρίνεται. 27 ἐν Mon. om. 28 Mon. τέλος. 29 Par. 1. γάρ.

ισάζειν· ὥσπερ γὰρ οὗτος ἀπαιτεῖ, καὶ αὐτὸς ἀπαιτήσῃ·
 παρατήρησαι δὲ τὸ ἐνταῦθα, ὅτι οὐκ ἐν παντὶ στοχα-
 σμῷ ἐγκληματικῷ λέγει, ἀλλ' ἐν τῷ ζητήματι τούτων·
 ἴσως γὰρ ἐν ἄλλῳ ἀντεγκληματικῷ εὐρεθήσεται ἐλέγχων
 ἀπαίτησις, ἐν οἷς οὐκ ἰσάζει· οἷον ὅτε τὰ πρόσωπα διά- 5
 φορα τυγχάνει ὄντα, τότε ἐμπίπτει ἡ τῶν ἐλέγχων ἀπαί-
 τησις· οἷον εἰ ἱατρὸς καὶ ἰδιώτης ἐπὶ φαρμακείᾳ ἀλλή-
 λους ἀντεγκαλοῦσιν· ἐνταῦθα γὰρ ὁ μὲν ἰδιάτης ἀπαι-
 τήσῃ τὴν τῶν ἐλέγχων παράστασιν· ³⁰ λέξει γὰρ, τίς
 μοι τὸ φάρμακον δίδωκε; παρὰ τίνος ὠνησάμην; εἰπέ 10
 τὸν κομίσαντα· ὁ δὲ ἱατρὸς οὐκέτι, οἴκοθεν γὰρ ἔχων
 τὴν τέχνην δι' ἄλλου τινὸς οὐκ ἔδειτο τοῦτο ποιῆν ὥσ-
 περ ὁ ἰδιάτης.

Θ'. Ἰση γὰρ αὐτοῖς γίνεται ἡ τῶν ἐλέγχων ἀπαίτη-
 σις· εἰ γὰρ ὁ ἕτερος αὐτῶν ἐλέγχους ἀπαιτηθεῖη, καὶ 15
 ἀνταπαιτήσῃ πάντως· διὰ τοῦτο ἐκλείπει φύσει τοῦτ'
 τὸ κεφάλαιον· τοῖς δὲ ἄλλοις ἐξῆς ἅπασι χρησεται διτ-
 τῶς, τουτέστι καὶ τοῦ ἐναντίου κατηγορῶν καὶ ὑπὲρ
 ἑαυτοῦ ἀπολογούμενος διὰ πάντων τῶν κεφαλαίων· οἷ-
 ον ³² ὅτι σὲ μὲν εἰκὸς ἦν διὰ τὸ παραπρσεβεῦσαι, καὶ 20
 τοῖς ἄλλοις δὲ κεφαλαίοις τοῦτον τὸν τρόπον ἐκάτερος
 χρησεται.

Ι. Διπλᾶ τὰ λοιπὰ ἐμπεσεῖται, εἰ μὴ τι αὐτῶν κα-
 τὰ τὰς ἰδίας ἐκλείποι ³³ μεθόδους· διπλῇ γοῦν ἐμπί-
 πτει βούλησις καὶ διπλῇ δύναμις, καὶ τὰ ἐξῆς κεφάλαια 25
 ὁμοίως· ἰστίον δὲ, ὅτι καλλίστην ἡμῖν παραδίδωσιν ἐνταῦ-
 θα σημειώσιν ὁ Τύραννος, φάσκων, ὅτι τὸ εἰρημένον
 ἐνταῦθα, „ἡ μὲν τῶν ἐλέγχων ἀπαίτησις, ἐπειδὴ ἐξισά-
 ζει, οὐκ ἐμπίπτει,“ ἐπὶ τοῦ προκειμένου δεῖ καὶ μόνου
 ἐκλαμβάνειν προβλήματος· οὐ γὰρ ἐν παντὶ τῷ εἶδει τῶν 30
 τελείων διπλῶν στοχασμῶν τὸ τοιοῦτον γίνεται· εἰ γὰρ

30 Pag. 1. ἀπαίτησις.

31 Pag. 1. οἷον om.

32 Mon.

ἐκλείπει.

τις εὔρεθιη διάφορος ποιότης ³³ τῶν προσάπων, ἥτις
 ἐμποιεῖ τὸ διάφορον, καὶ οὐκέτι λοιπὸν ἐξισάζει, τὸ λοι-
 πὸν ³⁴ ἐξετασθήσεται ἢ τῶν ἐλέγχων ἀπαιτήσεις, ὡς ἐπὶ
 τούτου. ³⁵ συνδιητᾷτο τις ἰδιώτῃ καὶ ἱατρῷ, τίθνηκεν
 5 ἐπὶ σημείοις φαρμάκων καὶ ἀντεγκαλοῦσιν ἀλλήλοις τὸν
 φόνον, ὃ τε ἰδιώτης καὶ ἱατρός· ἐνταῦθα ὁ μὲν ἰδιώτης
 εὐλόγως ἀπαιτήσῃ ἐλέγχους, φάσκων, τίς μου καταμαρ-
 τυρεῖ; τίς ὁ σπενάσας μοι τὸ φάρμακον; τίς ὁ πωλήσας;
 τίς ὁ διακονήσας; ὁ μέντοι ἱατρός οὐχ ἔξει ³⁶ χώραν
 10 ἀπαιτεῖν ἐλέγχους, ἱατρός γὰρ ὢν οὐκ ἂν εἴποι· τίς ὁ
 σπενάσας μοι τὸ φάρμακον; ἢ τίς ὁ διακονήσας; ταῦ-
 τα γὰρ αὐτὸς ποιήσει πάντα ὁ ἱατρός, μηδὲν ἐτέρου
 πρὸς ὑπουργίαν δεόμενος· ἀπαιτήσῃ τοίνυν ὁ ἰδιώτης
 ἐλέγχους, καὶ εἰκὸς τινα εἰπεῖν· ἑτερορρόπετις εὔρεθήσεται
 15 τὸ πρόβλημα κατὰ τοῦτο, εἶγε ὁ μὲν ἐλέγχους ἀπαιτεῖ,
 ὁ δὲ οὐ· καὶ φαμεν, ὅτι εἰ μὲν μὴ εὐπόρῃ τοῦτο λύσαι,
 τότε ἂν ἑτερορρόπετις εὐρίσκετο, νῦν ³⁷ δὲ λύσει, τοῦτο λέ-
 γων· αὐτὰ τὰ πράγματά σου καταμαρτυροῦσιν, ὥστε οὐκ-
 ἔτι ἐστὶν ἑτερορρόπετις· ἴσως δὲ τις ἔρει, ὅτι ὡς καὶ τῶν
 20 ἄλλων κεφαλαίων ἐξισάζουσιν αἱ δικαιολογίαι, οἷον ὅτι
 ἐβούλετο, καὶ ὁ ἕτερος ἔρει, ὅτι σὺ ἐβούλου· ἔτι ἡδύνω,
 ἀλλὰ καὶ ὁ ἕτερός φησιν, ὅτι ἡδύνω· καὶ φαμεν, ὅτι
 οὐκ ἐξισάζει ταῦτα· παρὰ γὰρ τὴν διάφορον ποιόγητα
 τῶν κρινομένων προσώπων ἐμπίπτει ἢ τῶν κεφαλαίων
 25 ἐξέτασις, οἷον ἐβούλου, Αἰσχίνῃ, ὢν καὶ τραφεῖς ἐν ἐν-
 δεῖα, προδοῦναι, ³⁸ ἵνα λάβῃς χρήματα, καὶ ὁ ἕτερος

33 Par. 1. ποιότης διάφορος. 34 Mon. τὸ πάντως. 35
 Mon. τοῦδε. 36 οὐχ ἔξει χώραν ἀπαιτεῖν — — — αὐτὸς
 ποιήσει πάντα ὁ ἱατρός Mon. om. 37 Par. 1. νυνὶ δὲ τοῦτο
 λύσει. 38 Sch. min.: λέγει γὰρ, ὅτι τίς μου καταμαρτυρεῖ, ὅτι
 προὔδικα· ὁ δὲ τὸ αὐτὸ, τίς μου καταμαρτυρεῖ, ὅτι τόδε ἢ τόδε,
 τοῖς λοιποῖς κεφαλαίοις· τοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ἀν-
 τιλήψει, μεταλήψει καὶ τοῖς λοιποῖς. χρηστέον διττῶς· τί ποτε

πάλιν ἱρεῖ· ἱβούλου, Δημοσθένης, ὦν καὶ αἰ γειγνῶς ἄ-
 πληστος, προδοῦναι, ἵνα λήψῃ χρήματα. Ἰστίον δὲ, ὅτι
 οὐκ εἰκὴ, ἀλλὰ μετὰ τινος λογισμοῦ ὁ τεχνικὸς τὸν Δη-
 μοσθένη εἶπε κατορύττειν χρυσίον, τὸν δὲ Αἰσχίνην λό-
 γον παραπρεσβείας γεγραφέναι· ἄλλως γὰρ μετατιθέμε- 5
 να οὐκέτι ἔχον τὸ πιθανόν, οἷον εἰ τὸν Αἰσχίνην εἶπε
 κατορύττειν χρυσίον, τὸν δὲ Δημοσθένη λόγον παραπρεσ-
 βείας γεγραφέναι· πῶς γὰρ ἂν ἔτι χρώμεθα τοῖς ἀπ'
 ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἐπὶ Δημοσθένους; τὸ γὰρ κρίνειν αὐ-
 τὸν ἐκ τοῦ γεγραφέναι παραπρεσβείας λόγου λίαν ἡλιθίον 10
 ἔδοκει καὶ ἀβέβαιον, ἄνδρα αἰετὸς πρὸς τὸ συγγράφεσθαι
 λόγους παντοίους ἀπησχολημένον, καὶ ἔτι ἐπὶ Αἰσχίνου
 ἄπορον εὐρίσχετο ἢ τῆς αἰτίας μετάθεσις· τί γὰρ, εἰ ἔλεγεν
 Αἰσχίνης φωραθεὶς χρυσίον κατορύττων, ἄνθρωπος ἐν
 ἐνδείᾳ τραφεὶς καὶ αἰετὸς πενόμενος; εἰς ἀπορίαν οὖν αὐτὸ 15
 περιῦστατο τὸ σημεῖον καὶ αἰτίαν οὐκ ἂν εὐπόρει πιθα-
 νὴν εἰπεῖν· ἐυλόγως οὖν ὁ τεχνικὸς τὸν μὲν Δημοσθένην
 εἶπε κατορύττειν χρυσίον, τὸν δὲ Αἰσχίνην λόγον παρα-
 πρεσβείας γεγραφέναι, οὕτως γὰρ λόγον αὐτοῖς ἔχει τὰ
 ἐγκλήματα. ἀκόλουθον λοιπὸν καὶ τὴν ἐργασίαν εἰπεῖν 20
 τοῦ διπλοῦ, καὶ ἐπειδὴ ἐν τοῖς ἀντεγκληματικοῖς ἐκάτε-
 ρος αἰτῶν καὶ κατηγορεῖ καὶ ἀπολογεῖται, χρὴ ζητεῖν,
 πότερον πᾶσαν πρότερον ἱρεῖ τὴν κατηγορίαν, καὶ εἴθ'
 οὕτως ἐν δευτέρῳ πᾶσαν ἐπάγει τὴν ἀπολογίαν ἢ τοῦμ-
 παλιν πρῶτον ἱρεῖ τὴν ἀπολογίαν, καὶ ἐν δευτέρῳ ἐπά- 25
 γει τὴν κατηγορίαν· φαιμέν τοίνυν, ὅτι οὐδέτερον τούτων

τί ἐστὶ τὸ διττῶς· τὸ μὴ ζητῆσαι αὐτὸς ἡμῖν ἐπεχολόγησε, κεφάλ-
 λαιον ἀντιτιθέντας κεφαλαίῳ. Οἷον ἐγὼ μὲν· εἰρηκῶς, ὅτι ἐκ-
 λείπει ἢ τῶν ἐλέγχων ἀπαίτησις, εὐθὺς ἐπάγει περὶ βουλήσεως· ἔχει
 δὲ ὁ μὲν Δημοσθένης λέγειν, ὡς χρυσίον ἴδιον καταρύττον· ὁ δὲ
 Αἰσχίνης. Ἐγραφον μελίτης ἑνεκα καὶ γυμνασίας· ὁ μὲν τὰς χορη-
 γίας ἱρεῖ, τὰς εἰσφορὰς, τῶν αἰχμαλώτων τὰς λύσεις, ὁ δὲ ἐκ τῶν
 ἑαυτοῦ προσόντων ἰσχυρῶν τὴν βούλησιν κατασκευάσει.

ἀληθές, πᾶν γὰρ ὑπτιον τοῦτο καὶ οὐχ οὕτω φανερῶς
 συστήναι δυνάμενον, οὔτε τὰ ἑαυτῷ οὔτε τὰ τοῖς ἀντι-
 δίκους προσόντα· ἄλλως τε καὶ ὥσπερ δύο ἐδόχουν εἶναι
 λόγοι, τῆς τε κατηγορίας ἰδίᾳ ³⁹ καὶ τῆς ἀπολογίας τιθε-
 5 μένης· χρή οὖν συνάπτειν καὶ ἀντιξεδάξιν παραλλήλα
 κεφαλαίων ἀντιθέοντας, καὶ σύγκρισιν ποιουμένους τῶν
 ἑαυτοῖς καὶ τῶν τοῖς ἀντιδίκους προσόντων δικαιωμάτων·
 καὶ γὰρ ἀγωνιστικὸν τὸ τοιοῦτο καὶ γοργὸν καὶ ἐναργῶς
 τὰς ἀποδείξεις παρεχόμενον, ὥς παρὰ Δημοσθένει ἐν τῇ
 10 περὶ στεφάνου· ἀντιξεδάξων γὰρ τὰς αὐτοῦ καὶ τὰς Λί-
 σχίνου πράξεις ἐκ παραλλήλων ἔθηκε. καὶ σκόπει ἐπ'
 αὐτῆς τῆς λέξεως· „ἐπειδὴ τοίνυν ἐποίησατο τὴν εἰρήνην
 ἢ πόλιν, ἐνταῦθα πάλιν σκέψασθε, τί ὑμῶν ἑκάτερος
 προεῖλετο πράττειν, καὶ τίς οὖν ὁ Φίλιππος πάντα συν-
 15 αγωνιζόμενος, καὶ τίς ὁ πράττων ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τὸ τῇ
 πόλει συμφέρον ζητῶν· ἐγὼ μὲν τοίνυν ἔγραψα βουλευσάντων
 ἀποπλεῖν τὴν ταχίστην τοὺς πρέσβεις ἐπὶ τοὺς τόπους,
 ἐν οἷς ἂν ὄντα Φίλιππον πυνθάνωνται, ⁴⁰ οὗτοι δὲ οὐδὲ
 γράψαντος ἐμοῦ τοῦτο ποιεῖν ἠθέλησαν.“ οὕτως οὖν χρή
 20 κατασκευάζειν κεφάλαιον πρὸς κεφάλαιον ἀντιξεδαστικῶς
 προφέροντας τὴν ἀπόδειξιν. ἔτι κακείνῳ χρή ζητῆσαι,
 ποῖον προταχτέον κεφάλαιον, ἄρα τὸ κατηγορικὸν ἢ τὸ
 ἀπολογητικόν· καὶ λέγομεν, ὅτι κατηγορεῖν πρότερον δεῖ·
 εἰ γὰρ πρὸς ἀπολογίαν πρότερον τραπῶμεν, δόξομεν ὥς-
 25 περ συνειδέναι ἑαυτοῖς τὸ ἔγκλημα, καὶ ὥσπερ δεδιότες
 πρὸς ἀπολογίαν τραπῆναι πρότερον· μᾶλλον οὖν κατη-
 γορητέον πρότερον, ἵνα δόξωμεν περιφρονεῖν τὰ τῆς ἀπο-
 λογίας ὡς θαρρόντες ἑαυτοῖς, ἐφ' οἷς οὐδὲν πεπραχά-
 μεν δεινόν. ἔτι δὲ καὶ τοῦτο χρή γινώσκειν, ὅτι πιθα-
 30 νώτερα δόξουσιν εἶναι τὰ λεγόμενα, εἴπερ ἀπὸ τῶν κα-

39 Mon. ἰδίας. 8qq. usque ad καὶ σύγκρισιν ποιουμένους
 τῶν ἑαυτοῖς Par. om. 40 Mon. πυνθάνονται. Dem. pro cor.
 p. 233. πυνθάνονται.

θόλου ἐπιχειρήσομεν· χρηὴ γὰρ ἐν ταῖς ἐργασίαις τὰς ἐξ-
 ετάσεις ἀπὸ τῶν καθόλου ποιῆσθαι, πράττοντας μὲν
 τοῦτο, προσάγοντας δὲ τὰ ὑποκείμενα τῷ καθολικῶς ἐξ-
 ετασθέντι· χρηὴ γὰρ μὴ τελείως ἐνδιατρίβειν τοῖς καθό-
 λου, ἀλλὰ μετέρχεσθαι λοιπὸν καὶ ἐπὶ τὰ προκείμενα με- 5
 ρικά, περὶ ἃν καὶ τὴν ἐξέτασιν ποιούμεθα. Οὕτως οὖν
 καὶ Ἰσοκράτης ἐν τῷ ἁμαρτύρῳ πεποίηκε· ζητουμένου
 γὰρ, ὁπότερος δεινότερος εἴη λέγειν, Νικίας ἢ Εὐθύνο-
 ς, πρότερον καθόλου ἐξετάσας τοῦτο, οὕτως προσήγαγε τὸ
 ζητούμενον εἰπών· „αἶμαι δὴ πάντας εἰδέναι, ὅτι σκῶ- 10
 φαντεῖν ἐπιχειροῦσι μάλιστα οἱ λέγειν μὲν δεινοὶ, ὀλίγα
 δὲ κεκτημένοι, τοὺς ἀδυνάτους μὲν εἰπεῖν, ἱκανοὺς δὲ χρή-
 ματα τελεῖν. Νικίας τοίνυν Εὐθύνου πλείονα μὲν ἔχει,
 ἥττω δὲ δύναται λέγειν· ὥστε οὐκ ἔστι, διότι ἂν ἐπὶ ῥῥῃ
 ἐπ' Εὐθύνου 41 ἔλθειν“· πάντῃ δὲ χρήσιμον τὰ τοιοῦτο, 15
 καὶ πολλὴν ἰσχὺν ἔχον πρὸς τὸ πείσαι τοὺς δικάζοντας,
 καὶ μέντοι καὶ συναρπάσαι· τῷ γὰρ καθόλου ὡς ἐπὶ τὸ
 ἀληθὲς ἐξεταζομένῳ συντρέχουσι· συνθίμενοι δὲ τῷ 42
 καθόλου ἐξ ἀνάγκης καὶ τῷ μερικῷ πείθονται· ἐν γὰρ
 τῷ ὅλῳ καὶ τὸ μέρος περιέχεται. Χρηστέον δὲ τῷ κα- 20
 θόλου, ὡς εἴρηται, οὐκ ἐπὶ πολὺ, ἐπεὶ ὑπτίον ἐργάζεται
 τὸν λόγον· ἄλλως τε δὲ καὶ εἰπερ ἐνδιατρίβουεν τῷ καθό-
 λου, δόξομεν ὡς ἀποροῦντες ἐπὶ τοῦ προκειμένου δεῖξαι
 τοῦτο ποιεῖν· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ φιλοσοφίας μᾶλλον τὸ
 τοιοῦτο τὸ ἐξετάζειν τὰ καθόλου, οἱ δὲ ῥήτορες καὶ μνη- 25
 σθῶσι τῶν καθόλου, οὐ σκυπὸν ἔχοντες περὶ αὐτῶν τὴν
 ζήτησιν ποιῆσθαι, ἀλλ' ἵνα ἐξ αὐτῶν μᾶλλον τὰ μερικά
 πιστώσωνται· ἐν τούτοις ἡ ἐργασία τῶν διπλῶν στοχα-
 σμῶν· τούτων δὲ τῶν διπλῶν ἃ μὲν ἴστιν ἀτελῆ ἀπὸ
 προσώπων, ἃ δὲ ἀτελῆ ἀπὸ πραγμάτων· ἀτελὴς μὲν οὖν 30

41 Mon. Εὐθύνου. correxi ex Isocr. in ἁμαρτύρῳ πρὸς Εὐ-
 θύνου p. 478. Bekk. 42 Mon. το καθόλου et paullo post:
 κρησιόν δὲ τὸ καθόλου.

διπλοῦς ἀπὸ προσώπου γίνεται, ὅταν μόνα τὰ πράγμα-
 τα κρίνῃται, οἷον δύο ῥήτορες πρεσβείσαντες παρὰ τύ-
 ραννον καὶ ἐπαγίχοντες ἀλλήλοις ἀντεγκαλοῦσι δόρων,
 ἐπειδὴ ὁ μὲν χρυσίον εἶρηται κατορίττων, ὁ δὲ ἀπολο-
 5 γίαν παραπρεσβείας γεγραφώς· ἐνταῦθα γὰρ τὰ μὲν
 πρόσωπα ἰσάζοντα οὐκ ἐπιδέχεται ἔξετασιν, τὰ δὲ πρά-
 γματα διαφέροντα ἔξετασθήσεται· ὥστε πάλιν ἡ βούλη-
 σις καὶ δύναμις ἐκλείπει· τοῖς δὲ ἄλλοις ὁμοίως ἔξε-
 τασθήσεται κεφαλαίοις, ὥσπερ ὁ τέλειος διπλοῦς· καὶ
 10 ἐνταῦθα δὲ χρηὴ ἀντεξεταστικῶς τὰς ἔξετάσεις ποιῆσθαι.
 γίνεται δὲ ἐκ πραγμάτων ἀτελὴς στοχασμός, πρόσωπα
 μόνα ἔχων ἔξεταζόμενα· οἷον ἐπὶ σημείοις γραμμάτων ἀ-
 ριστεὺς ἐτελείτα, μητρυνὴν ἔχων καὶ ἀγχιμάλωτον παλλα-
 χίδα, καὶ ἀντεγκαλοῦσιν ἀλλήλοις τὸν λόγον. ἐνταῦθα
 15 γὰρ μόνῃ ἡ βούλησις ἔξετάζεται, ἥπερ ἰσχύει τοῦ προσώ-
 που εἶσθαι ἴδια, τὰ δὲ λοιπὰ πάντα ἰσάζει, καὶ διὰ τοῦ-
 το ἐκλείπειν αὐτῶν ἡ ἔξετασις· ὁ γὰρ ἡ μία αὐτῶν ἐρεῖ
 κρίνουσα τὴν ἑτέραν, τὸ αὐτὸ ἀκούσεται. Ἀποροῦσι δὲ
 τινες λέγοντες, πῶς ἐπὶ μὲν τῶν ἀπλῶν στοχασμῶν ἔφα-
 20 μεν μὴ εἶναι ἀτελὴ ἀπὸ τῶν πραγμάτων, ἐπὶ δὲ τῶν δι-
 πλῶν εἰσίσχεται ἀτελὴς ἐκ πραγμάτων στοχασμός· καὶ
 λέγουμεν, ὅτι, ὥς καὶ πρότερον ἔφημεν, οὐκ ἐνδέχεται
 πράγματος χωρὶς εἶναι στοχασμὸν, καὶ ἐν τοῖς οἷν ἀτε-
 λέσι διπλοῖς ἐστὶ πάντως τὸ πρῶμα, ἀλλὰ διὰ τινὰ πε-
 25 ρίστασιν οὐκ ἔξετάζεται, τουτέστι διὰ τὸ ἐξισάζειν τὰ
 πράγματα· ἄλλως τε ⁴³ ἐν τοῖς διπλοῖς δύο ὄντων προ-
 σώπων γίνεται τις ἔξετασις, ἀντεγκαλούντων ἀλλήλοις
 τὸ ἔγκλημα· ἐν δὲ τοῖς ἀπλοῖς ἔν ἐυρίσχεται πρόσωπον,
 ὅπερ ἀδυνατήσει μόνον ὑπάρχον συστήσασθαι ζήτησιν·
 30 οὐκοῦν ἀναγκαῖον πάντως ἐν τοῖς ἀπλοῖς τὸ πρῶμα ἔξε-
 τᾶσθαι, καὶ ἐν τούτοις ἡ τῶν ἀντεγκληματικῶν στο-
 χασμῶν διδασκαλία.

43 Mon. ἀλλ' ὥστε,

ια'. Εἰπὼν, ὥς διὰ πάντων τῶν κεφαλαίων οὐ μόνον
 ὑπὲρ ἑαυτῶν ἀπολογησόμεθα, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀναγκαιῶν
 κατηγορήσομεν, ἀναγκαιῶς ἐξίτησε, πότερον δεῖ τὴν κα-
 τηγορίαν χωρὶς πᾶσαν ἀποτεταμένως εἶπείν, καὶ αὐτῆς
 ἰδίᾳ τὴν ἀπολογία, ἢ κατὰ συμπλοκὴν ἐκάστου κεφα- 5
 λαίου τὰ τε κατηγορικὰ καὶ τὰ πρὸς ἀπολογία ἐκφέρειν
 κατὰ ἀντιπαράθεσιν, ὃ δὴ καὶ συγκατατίθεται, γημὶ
 τῷ κατὰ ἀντιπαράθεσιν. γένοιτο γὰρ ἂν, γησὶν, οὕτω
 μᾶλλον ἐσφιγμένους τε καὶ συγκεκρατημένους ὁ λόγος· τὸ
 μὲν γὰρ τὴν κατηγορίαν ἀποτείνειν ἰδίᾳ καὶ τὴν ἀπολο- 10
 γίαν ἰδίᾳ ἐκλυτον καὶ ὥσπερ εἰς ὕπνον καθιέλκον τοὺς
 δικαστάς· τὸ δὲ ἀντιτιθέναι κεφάλαιον τῇ κατηγορίᾳ
 τοὺς ὑπὲρ ἡμῶν¹ λόγους συνημμένον καὶ σφριγῶντα δεί-
 κνυσι τὸν λόγον, ἄλλως τε καὶ τῷ παράλληλον κεῖσθαι
 σαφῇ ποιεῖ τὴν κρίσιν τῷ δικαστῇ. ἔτι δὲ κάκεινο λε- 15
 κτέον, ὡς τὰ κατηγορικὰ πρότερον δεῖ γράζειν, εἰδ' οὐ-
 τως ἐπάγειν τοὺς ὑπὲρ ἡμῶν λόγους καθ' ἕκαστον κεφά-
 λαιον· καὶ σαφὲς τὸ αἷτιον· τῇ τε γὰρ γύσει πᾶσα κα-
 τηγορία τῆς ἀπολογίας ἡγεῖσθαι βούλεται, καὶ τοὺς δι-
 καστάς μᾶλλον προσεχέστερους ἔξομεν· εἰ μὲν γὰρ εἰδὼς 20
 ἐπὶ τὴν ἀπολογία χωροῖμεν, δεδοικέναι νομισθισόμεθα,
 καὶ τὰ ἡπατημένα βούλεσθαι λόγων ἀπάταις περικαλύ-
 πτειν· εἰ δὲ πρὸς τὴν ἐκείνου κατηγορίαν τραπίντες τὴν
 ὑπὲρ ἡμῶν ἀπολογία ἐν δευτέρῳ τάττομεν, ὥσπερ κα-
 ταφρονοῦντες τῶν ἐπιφερομένων ἡμῖν κατηγορημάτων, 25
 θαρρόειν τε τοῖς δικασταῖς δύξαιμεν ἂν, καὶ μετ' ἡμῶν
 καθιστάμεν νομινοῦσι τὸ δίκαιον, λεκτικὸν δὲ ἤδη καὶ τὴν
 ἐργασίαν, καθ' ἣν μάλιστα τε τῶν ἐναντίων κατηγορίαν
 καὶ τὴν ὑπὲρ ἡμῶν αἰτῶν ἀπολογία ποιησόμεθα· δεῖ
 τοίνυν ἀπὸ τῶν καθολικῶν λαμβάνοντα τὰ ἐπιχειρήμα- 30
 τα προσάγειν αἰ τῷ ὑποκειμένῳ προσώπῳ ἢ πράγματι·
 τὰ μὲν γὰρ καθολικὰ πιθανώτερα, καὶ πλέον τὸν δικα-

¹ Mon. ἡμῶν.

στήν ἐπαγόμενα. ὑπὸ γὰρ τῶν κοινῶν καὶ καθόλου μάλ-
 λον ἄγεται πρὸς πειθᾶ, τὸ δὲ προσάγειν ἡμᾶς καὶ ἀρ-
 μόζειν τοῖς μερικοῖς, ῥητορικὸν ποιεῖ τὸν λόγον, καὶ οὐκ
 ἐᾷ κεχηνέναι τε καὶ διαλελῦσθαι ἐπὶ τῶν καθόλου ἰστά-
 5 μενον· ὥσπερ Ἰσοκράτης ἐν τῇ Ἀμαρτύρῳ ποιεῖ. ὁρμη-
 θείς γὰρ ἐκ τῶν καθόλου, τοιοῦτό φησιν ἐπιχείρημα·
 „τίνα δὴ μᾶλλον εἰκὸς θέλειν συκοφαντεῖν; πότερον τὸν
 ἀπορούμενον χρημάτων καὶ δυνατὸν εἰπεῖν, ἢ τὸν εὐ-
 πορίαν μὲν ἔχοντα χρημάτων, εἰπεῖν δὲ ἀδύνατον; δῆ-
 10 λον,“ φησὶ, „καὶ τὸν δεινὸν μὲν λέγειν, χρημάτων δὲ
 ἀπορούμενον.“ εἴτα τὸ καθολικὸν τοῦτο προσάγει τῷ
 μερικῷ· „ἐκ τῆς κοινῆς ἐννοίας ἔχω πεπεισμένους τοὺς
 δικαστάς.“ οὕτω γάρ φησι καὶ τὸν Εὐθύνοον ² μᾶλλον
 Νικίου συκοφαντεῖν, ὅσγε χρήμασι μὲν ἡττᾶται ³ Νι-
 15 κίου, τῷ δὲ εἰπεῖν περιγίνεται. ταῦτα γοῦν ἐπ’ αὐτῆς
 τῆς λέξεως διεξέρχεται· „οἶμαι δὴ πάντας εἰδέναι, ὅτι
 μάλιστα συκοφαντεῖν ἐπιχειροῦσιν οἱ λέγειν μὲν δεινοί,
 ἔχοντες δὲ μηδὲν τοὺς ἀδυνατοὺς εἰπεῖν, ἱκανοὺς δὲ χρή-
 ματα τελεῖν. Νικίας τοίνυν Εὐθύνοον πλείον ἔχει, ἥττον
 20 δὲ δύναται λέγειν· ὥστε οὐκ ἔστι, διότι ἂν ἐπὶ ῥῥῥῥ ἀδί-
 κως ἐπ’ Εὐθύνοον ἐλθεῖν.“ ὁμοίως καὶ Δημοσθένης ἐν
 τῷ περὶ τοῦ στεφάνου ἔδειξεν ἡμῖν τὴν ἰσχύν τῆς τῶν
 μερικῶν ⁴ συμπλοκῆς. ἐπειδὴ γὰρ ἐκ τοῦ ἐπὶ πλείον τῷ
 καθολικῷ ἐνδιατρίψαι ἄτονον ἦσθετο τὸν λόγον αὐτῷ
 25 γεγεννημένον καὶ τοῦ ἀγωνιστικοῦ ἐκπεπτωκότα, ⁵ εὐθύς
 τοῦ ὑποκειμένου ἀντελάβετο τὸν λόγον ἀναρῶωννός καὶ
 ἄγων ἐπὶ τὸ ἐναγώνιον. οὕτως οὖν ἐπ’ αὐτῆς φησὶ τῆς
 λέξεως· ⁶ „πέρας μὲν γὰρ ἐστὶν ἀνθρώποις ἅπασι τοῦ
 βίου θάνατος, καὶ ἐν οἰκίσῳ τις ἑαυτὸν καθείρξας τη-
 30 ρήσῃ,“ καὶ μέγρις „ὅ τι ἂν ὁ θεὸς διδῷ.“ εἴτα εὐθὺς

² Mon. Εὐθύνον, h. l. et inferius γ.

³ Mon. ἡττῶνται.

⁴ Mon. μετοικῶν.

⁵ Mon. ἐμπειπτωκότα.

⁶ p. 258.

ἐπὶ τὸ μερικὸν ἔδραμεν αἰσθόμενοι τῆς περὶ τὰ καθολικά διατριβῆς· „ταῦτα ἐποιοῦν οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι, ταῦτα ὑμῶν οἱ πρεσβύτεροι.“ εἰ δὲ πολλὰ ἡμῖν ἀπὸ τῶν καθόλου ἐπιπίπτει ἐπιχειρήματα, χρή συμπλέκοντα ἑκάστω τὸ μερικὸν μετεῖναι ἐφ' ἕτερον. οὕτω γὰρ πιστωσαίμε- 5
θα τε τὸν λόγον ἱκανῶς ἐκ τῶν καθολικῶν καὶ κοινῶν ἔννοιων, καὶ ὁ ἀκροατὴς ἀνθίσταται τοῦ προκειμένου τῷ συγκεκοτηθῆναι⁷ τὸν λόγον καὶ ἀναπεπλῆχθαι τοῖς καθόλου τὰ μερικὰ, καὶ οὐ μαλακισθῆσεται περὶ τὰ καθολικά ἐπὶ πλέον στρεφόμενα. τοῦτον οὖν τὸν τρόπον 10
καὶ ὁ Δημοσθένης καὶ ἐν ἄλλοις μὲν πανταχοῦ, ἐπὶ δὲ τοῖς Φιλιππικοῖς περιφανέστατα φαίνεται χρησάμενος·⁸
„ἀλλ' οἶμαι παρόμοιον ἔστιν, ὅπερ καὶ περὶ τῆς τῶν κτημάτων κτήσεως· ἂν μὲν γὰρ, ὅσα ἂν τις λάβῃ καὶ σῶσῃ, μεγάλην ἔχει τὴν χάριν, ἂν δ' ἀναλώσας λάθῃ, 15
συνανάλωσσι καὶ τὸ μεμνηθῆναι τῇ τύχῃ τὴν⁹ χάριν.“ εὐ-
θύς γὰρ προάγει τὸν λόγον ἐπὶ τὸ μερικόν, „καὶ περὶ τῶν πραγμάτων οὕτως.“ καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ καθόλου ἀνα-
τρέχει, οἷον· „οἱ μὴ χρησάμενοι τοῖς καιροῖς ὀρθῶς, οὐ-
δέ, εἰ συνέβη τι παρὰ τῶν θεῶν χρηστὸν, μνημονεύουσι· 20
πρὸς γὰρ τὸ τελευταῖον ἐκβάν ἕκαστον τῶν προὑπαρξάν-
των κρίνεται.“ εἶτα, εἰ συνάπτει τὸ μερικόν· „διὸ καὶ σφόδρα δεῖ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φροντίσαι, ἵνα ταῦτα ἐπανορθωσάμενοι τὴν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ἀδοξίαν ἀποτριψώμεθα.“ ὁ μὲν οὖν Δημοσθένης οὕτως ἐπὶ τὰ 25
ὑποκείμενα εὐθύς εἴωθε τρέπεσθαι καὶ συντείνειν τοὺς λόγους· ὁ δὲ Ἰσοκράτης ἐνδιατρίβων τοῖς καθόλου, ὡς φιλοτιμότερος περὶ ταῦτα φαινόμενος, ὕψις μᾶλλον εἶναι δοκεῖ καὶ ἥττον ἀγωνιστικός.

ιβ'. Ἐν τοῖς τοιούτοις, φησὶν, τῶν ζητημάτων, ἐπει- 30
δὴ ἑκάτερος φεύγων ἔστιν καὶ κατήγορος, δεῖ τὸν μελε-

7 Mom. τὸ συγκεκοτηθῆναι. 8 Ol. I. p. 12. 9 τὴν
Par. 1. om.

- τῶντα μὴ κατηγορεῖν πρῶτον, εἴτα ἀπολογεῖσθαι, ἀλλὰ τὴν ἀπολογίαν προτάττοντα καὶ δεικνύντα ἑαυτὸν ἐλεύθερον, οὕτω μεθιστᾶν τὸ ἐγκλημα ἐπὶ τὸ ἐναντίον καὶ κατηγορεῖν. δεῖ δὲ σκοπεῖν καὶ τοῦτο, ὅπως μὴ πᾶσαν
 5 μὲν ἐκτιθέμεθα τὴν ἀπολογίαν, ἀνατρέχομεν ¹⁰ δὲ πάλιν ἐπὶ τὴν κατηγορίαν ὅλην ὅλη ἀντιτιθέντες (ἄτεχνον γὰρ), ἀλλὰ κεφάλαιον κεφαλαιῶ ἀντιτιθέναι, ὥσπερ ἐν συγκρίσει· οὐ γὰρ οὗτος ὁ λόγος δραστικὸς καὶ ἐναγωνίως φαίνοιτο.
- 10 γ'. Τὸ γὰρ πρόσωπον ἴσον καθεστώς; ἐπὶ τοῦ παραδείγματος οὐ δίδωκεν οὐκ ἐπιδέχεται κρίσιν, ἄμφω ¹¹ γὰρ ῥήτορες, τὸ δὲ πρᾶγμα διάφορον ὃν κρίνεται· ὁ μὲν γὰρ χρυσίον κατῴρυττεν, ὁ δὲ ἀπολογίαν παραπρεσβείας ἔγραψεν· ἐὰν δὲ τις δῶ καὶ διάφορα πρόσωπα,
 15 τέλειος ἐκατέρωθεν εὐρίσκεται· ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν δύο ῥήτορας εἴ τις εἴποι, ¹² Δημοσθένη καὶ Λυκοῦργον παραπρεσβεῦσαι, καὶ τὸν μὲν εὐρεθῆναι χρυσίον κατορύττον-

10 Par. 1. ἀνατρέχομεν. Sch. min.: σφόδρα ὑπτιον· οὐχ ὑπτιος μόνον ὁ λόγος γίνεται, εἰ ἕκαστος τὰ οἰκεία πάντα εἴη κατ' ἰδίαν, ἀλλὰ καὶ οἱ δικασταὶ ἀμνημονοῦσι τῶν ὑφ' ἐκατέρου λεγομένων. 11 Par. 1. ἀμφότεροι. Sch. min.: διπλοῦς δὲ ἀτελής· ὥσπερ ἐν τοῖς ἁπλοῖς στοχασμοῖς πρῶτον τοὺς τελείους ἐτεχνολόγησεν, ἐκεῖθεν ἡμῖν εὐμαρῇ τὸν περὶ τῶν ἀτελῶν λόγον κατασκευάζων, εἴτα καὶ ἐπὶ τοὺς ἀτελεῖς μετελήλυθεν, οὕτως καὶ ἐν τοῖς διπλοῖς ποιεῖ· πρότερον γὰρ τοὺς τελείους διπλοῦς εἰπὼν, οὕτω καὶ ἐπὶ τοὺς ἀτελεῖς παραγίνεται. Οἶον δύο ῥήτορες· ἄθλος τῶν προσώπων ἢ ποιότης, ἐυχάτην γὰρ αὐτῶν ἔχομεν τάξιν ἐν τῇ διαφορᾷ τῶν προσώπων. Πρόσωπα ἐξισάζοντα· ἐξισάζει τὰ πρόσωπα, διὸ οὐκ ἔχει ποιότητα· τὸ τοίνυν τοιοῦτο ζήτημα εἰς μόνην τὴν τῶν πραγμάτων ζήτησιν παραστήσεται, τῶν προσώπων οὐδὲν συμβαλλομένων πρὸς τὴν κατασκευήν. Πάλιν οὖν ἢ μὲν βούλησις· τὰ τοῦ προσώπου, γηοί, κεφάλαια ἀναγκαιῶς ἐκλείπει, λιπόντων τῶν προσώπων, τὰ δὲ τοῦ πράγματος εὐρεθήσεται. 12 Par. 1. εἴη.

τα, τὸν δὲ ἀπολογίαν παραπρεσβείας γράφοντα· ἐνταῦθα γὰρ καὶ τὸ πρᾶγμα καὶ τὸ πρόσωπον διάφορον ὄν καὶ τὴν κρίσιν καθ' ἑκάτερον συνειστάναι ποιεῖ.

ιδ'. Βούλεται λῖγειν οἶονεῖ κατὰ ἀντιπαράθεσιν, ὃ ἐλίσσομεν ἀνωτέρω διττῶς, ὅτι ἐγὼ μὲν οὐκ ἂν ἡβουλή- 5 θην παραπρεσβεῦσαι διὰ τούδε· οὐ μέντοι ἡβουλήθης ἂν διὰ τούδε.

ιε'. Πάλιν ¹³ ἐνταῦθα τῷ ἐξισάζειν τὸ πρᾶγμα τὴν ἐξ αὐτοῦ κρίσιν ἡγάνισεν· ἴσταιται δὲ ἡ ἐξέτασις πᾶσα περὶ τὸ πρόσωπον, ὅτι ἡ μὲν μητρὶς, ἡ δὲ αἰχμάλω- 10 τος παλλακὴ.

ισ'. Βούλησις καὶ δύναμις ἐξετάζεται οὕτως· γήσει γὰρ ἡ αἰχμάλωτος, ἐγὼ μὲν οὐκ ἂν ἡβουλήθην τὸν κοι- νωνόν μοι τοῦ βίου, τὸν κηδεμόνα τὸν ἡλττατον ἀτε- λεῖν· σὺ δὲ ὡς ἐχθρόν τὸν πρόγονον ὀρώσα καὶ ἔμια ¹⁵ τὴν πρὸς με ξιλοτυπίαν ἡβουλήθης, ἀλλὰ καὶ ἡδυη- θης, οὐδὲν γὰρ ἐμποδὼν τῇ ἐπιβουλῇ, τῷ οὐκείως δοκεῖν πρὸς τὸν πρόγονον ἔχειν, καὶ διὰ τοῦτο ἀγνολάκτως πρὸς σὲ διακειμένου· ὡκαίτως καὶ ἡ μητρὶς πλέον ἰσχύουσα τῇ δυνάμει ἐρεῖ, ὅς ἐγὼ μὲν, εἰ ἡβουλήθην, ἀλλ' οὐχὶ ²⁰ καὶ ἡδυηθην, ὑπόπτως αἰεὶ τῶν προγόνων ταῖς μητρει- αῖς διακειμένων, ἄλλως τε δὲ ἡβουλήθην εἰκόνα μοι τοῦ- τον μόνον τοῦ ἀνδρὸς ζῶσαν περιλειηθέντα ἀγατῖσαι, σὺ μέντοι, καὶ ὅτι μὲν τὸ δυνατόν ὑπῆν σοι, οὐδεὶς ἂν ἀντρεῖ λόγος, ἐν προσποιήσει γαμετῆς πᾶν ὅτιοῦν καὶ ²⁵ πράττειν σοι καὶ πειθεῖν ἐκείνον, εἶχειν σου ¹⁴ τῷ βου- λήματι· εἶπετο δὲ σου καὶ τῇ δυνάμει τὸ βούλεσθαι διὰ τὴν πρὸς τὸ οἰκεῖον ¹⁵ καὶ συγγενὲς ἐπανάζουσιν.

ιζ'. Κυρίως διπλοῦς στοχασμοὺς τοὺς προκατιλημμέ- νους ἡρῶιθμῃσε. γησι δ', ἕτερα εἶδη εἶναι τρία, τὸ ἐμπύπτον, ³⁰

¹³ Mon. πάλιν γάρ.
ἐκείνον.

¹⁴ Mon. ἔμειν σοι.

¹⁵ Mon.

τὸ προκατασκευαζόμενον καὶ συγκατασκευαζόμενον, καὶ
 δαίκνυσιν ἐνταῦθα, ὅτι τὸ διπλὸν γένος ἐστὶ καὶ οὐκ
 αὐτὸ εἶδος· εἶπε δὲ τῶν διπλῶν τοὺς ἀντεικληματικούς
 καὶ τοὺς κατὰ ἀμφισβήτησιν. λοιποὶ δὲ εἰσιν οἱ καλού-
 5 μνοι συνεζευγμένοι, οὓς διαιρεῖ εἰς τρεῖς τόπους, εἰς τε
 ἐπιπίπτοντας, καὶ προκατασκευαζομένους καὶ ἐξῆς. ταῦτα
 μέντοι τὰ τρία διπλᾶ καλεῖ ὁ Ἑρμογένης· κοινὸν δὲ αὐ-
 τῶν ὄνομα τὸ τῶν συνεζευγμένων· ἔχει δὲ καὶ ἴδιον ἕκα-
 στον ὄνομα.¹⁶ καλῶς δὲ ταῦτα τὰ εἶδη ἐχώρισεν εἰπὼν
 10 ὁ τεχνικός. ἔστι δὲ παρὰ ταῦτα ἕτερα εἶδη, ὥς πρὸς
 διαφορὰν τοῦ κυρίως διπλοῦ· ἐκεῖ γὰρ, εἰ καὶ ἔν τὸ ζη-
 τούμενον, ἀλλὰ δύο πρόσωπα ἔχομεν τὰ χρινόμενα, διὸ
 καὶ κυρίως ἐκεῖνος εἴρηται διπλοῦς· διὰ τοῦτο διπλᾶ
 καὶ τὰ κεφάλαια δέχεται. Ἐκατέρου¹⁷ τοίνυν τῶν κρι-
 15 νομένων πρὸς τὸ οἰκεῖον συμφέρον χρωμένου τῇ ἐργασίᾳ
 καὶ τῇ μεταχειρίσει τοῦ λόγου· ἐν δὲ τῷ συνεζευγμένῳ
 διπλῇ μὲν κἀνταῦθα ἡ διαίρεσις, ἀλλ' ἰδία τῶν ζητημά-
 των καὶ ἕκαστον ἐν μέρει κατασκευαζόμενον· συνεζευγ-
 μένοι δὲ εἴρηνται κοινῷ ὀνόματι παρὰ τὸ ἔχειν δύο ζη-
 20 τήματα συνεπιλεγμένα, καὶ ἔν μὲν εἶναι τὸ ζητούμενον,
 τὸ δὲ ἕτερον εἰς σύστασιν αὐτοῦ παραλαμβάνεσθαι.

ἢ.

16 ἕκαστον ὄνομα — — — παρὰ ταῦτα ἕτερα εἶδη Mon. om.

17 Mon. ἑκατέρων, omisso τοίνυν. Sch. min.: ὁ μὲν ἐπιπίπτων· ἐπιπίπτων εἴρηται, ὅτι εἰς τὴν μετάθεσιν τῆς αἰτίας ἐπιπίπτει ἕτερον ζήτημα· ὅρα δὲ, πῶς ἐμφαίνει τὸ ἀπὸ τοῦ χρώματος, ὅτι ἐκ τούτου ἀνακύπτει τὸ δεύτερον ζήτημα. αὐτὸ γὰρ τὸ χρῶμα γίνεταί ἀρχὴ τοῦ δευτέρου, διὰ τὸ μὴ ὁμολογουμένην εἶναι τὴν ἰτίαν αἰτίαν, τουτέστιν αὐτὸ τὸ χρῶμα, ὅπερ ὁ φεύγων προβάλλεται, ἀλλ' ἀμφίβολον καὶ ζητούμενον. Καὶ ἀναγκαῖον· ἀναγκαῖον φύσει εἰς ἐξέτασιν τὸ ἐν τῇ μεταθέσει τῆς αἰτίας ὑπὸ τοῦ φεύγοντος εἰσαγόμενον ζήτημα· εἰ μὴ γὰρ ἐξετασθήσεται, οὐδὲ τὸ πρότερον σιῆται δυνησεται.

ιη'. Ἄξιον ζητῆσαι, τίνι διαφέρουσιν οἱ συνεζευγμένοι τῶν διπλῶν· καὶ γὰρ ἐν τοῖς συνεζευγμένοις διττὴν ὁρῶμεν γινομένην τὴν ζήτησιν, ὥσπερ ἐν τοῖς διπλοῖς· ἔστιν οὖν σαφιστάτη τις αὐτῶν αὕτη διαφορὰ, ὅτι τὸν μὲν διπλοῦν ἔνεστιν εἰς δύο ἀπλοῦς διαλῦσαι καὶ ποιῆσαι δύο ζητήσεις· οἷον Δημοσθένους καὶ Αἰσχίνης πρεσβεύσαντες ἀντεγκαλοῦσιν ἀλλήλοις δώρων, ἐπειδὴ ὁ μὲν εὖρηται ἀπολογίαν παραπρεσβείας γράφων, ὁ δὲ χρυσίον κατορύττων· τοῦτο γὰρ δυνάμεθα διελόντες δύο ποιῆσαι ἀπλοῦς, οἷον Δημοσθένους πρεσβεύσας, εἴτα 10 φωραθεὶς, ἀπολογίαν παραπρεσβείας γράφων κρίνεται δώρων· καὶ πάλιν ἕτερον πρόβλημα· ἐκ πρεσβείας ἐπανελθὼν Αἰσχίνης εὖρηται κατορύττων χρυσίον καὶ δώρων κρίνεται. τὸν μέντοι συγκατασκευαζόμενον διαλύοντες οὐ ποιοῦμεν ἀπλᾶ ἐξ αὐτοῦ προβλήματα, ἀλλὰ τὴν ὑπόθε- 13 σιν ἅπασαν διαφθείρομεν.

ιθ'. Τριῶν ὄντων εἰδῶν τοῦ συνεζευγμένου στοχασμοῦ, λεχτέον πρῶτον περὶ τοῦ ἐμπίπτοντος, ἐπειδὴ καὶ πρῶτος ὑπὸ τοῦ τεχνικοῦ τέτακται· ὥσπερ γὰρ ἐπὶ τῶν ἀπλῶν λόγων πρότερον ἐποιήσατο τοῦ περὶ τῶν διπλῶν, 20 ἐπειδὴ φησικώτερα τὰ ἀπλᾶ, καὶ ταῦτα ὡς εἰπεῖν ἀρχαὶ τῶν διπλῶν, οὕτω κἀνταῦθα τὸν ἐμπίπτοντα πρὸ τῶν ἄλλων ἔταξεν, ἐπειδὴ ὡς πρὸς ἐκείνους ἀπλούστερα ἦν. γίνεται δὲ ὁ ἐμπίπτων στοχασμὸς, ὅταν ἐν τῇ μεταθέσει τῆς αἰτίας ἐμπέσῃ ἡμῖν ἕτερον ζήτημα, ὃ κατασκευάσαν- 25 τα ἐπὶ τὴν προκαιμένην ἐπανακάμψαι δεῖ ζητησιν· οἷον πλούσιος καὶ πένης ἐχθροὶ τὰ πολιτικά· εὐρέθη ὁ πένης ἡμιθνης, καὶ περὶ τοῦ πεφονευκότος σαφὲς μὲν οὐδὲν ἔσχεν εἰπεῖν· μόνον δὲ τοῦτο, ὅτι σημεῖα πυρὸς ἐπὶ τῆς ὄψεως φέρει· συνέβη τῆς αὐτῆς νυκτὸς ἐμπερησθῆναι 30 τὴν τοῦ πλουσίου οἰκίαν, εἴτα φανέντων ἐπὶ τῆς ὄψεως αὐτοῦ σημείων πυρὸς κρίνεται· προσερχόμεθα γὰρ ἄκρι τῆς μεταθέσεως τῆς αἰτίας, χρώμενοι τῇ τῶν ἐλέγχων

ἀπαιτήσῃ, τῇ βουλήσῃ, τῇ δυνάμει, τοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι
 τέλους, ὅτι ἐφόνευσας, εὐρέθη γὰρ ἡμῖν ἡ ἀσχύλευ-
 τος, σὺ δὲ ἐχθρὸς ἦσθα, καὶ σημεία φέρει πυρὸς· ὁ δὲ
 πένης τοιοῦτον ὑπέγραψε τὸν ἑαυτοῦ φονεά· εἶτα τοῦ
 5 φεύγοντος πρὸς ταῦτα χρωμένον τῇ μεταθέσει τῆς αἰ-
 τίας, νῦν μοι τῆς οἰκίας ἐμπρησθείσης ταυτὶ προσε-
 γένητο· εὐθὺς ἕτερον ἐμπίπτει ζήτημα, πότερον τὰ ση-
 μεῖα τοῦ πυρὸς ἐκ τῆς θαλάσσης ἢ ἐκ τοῦ ἐμπρησμοῦ προσ-
 γέγονεν αὐτῷ· φαίη γὰρ ἂν ὁ κατηγορὸς, ἐκόντα αὐτὸν
 10 τὴν οἰκίαν ἐμπερηχέναι ταύτην ἑαυτῷ τῶν ἐλέγχων ἀπο-
 φυγὴν μνηστευόμενον, καὶ δεῖ τοῦτο κατασκευάσαντας
 ἡμᾶς οὕτως ἐπὶ τὸ προκείμενον ἐλθεῖν ζήτημα· κατα-
 σκευάσομεν ¹⁸ δὲ αὐτὸ κατὰ τὴν τοῦ τεχνικοῦ διδασκα-
 λίαν πᾶσιν ἐντελῶς τοῖς μέχρι ¹⁹ τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι
 15 τέλους κεφαλαίων· καὶ τοῦτον τὸν τρόπον διὰ πάντων
 ἀποδειχθείσης τῆς μεταθέσεως τῆς αἰτίας ἤτοι τοῦ ἐν
 αὐτῇ ἐμπεσόντος ζητήματος ἐπὶ τὴν πιθανὴν ἀπολογίαν
 ἐπαναστρέψομεν ²⁰ τοῦ προτέρου ζητήματος, καὶ τοῖς
 ἐφεξῆς ἀκολουθῶς ²¹ χρησάμενοι κεφαλαίοις ἅπαντα
 20 συμπερανοῦμεν τὸν λόγον· τινὲς δὲ ἔφασαν τοῖς ἀπ' ἀρ-
 χῆς ἄχρι τέλους μὴ ἔχειν ἡμᾶς ἐπὶ τοῦ ἐμπίπτοντος ζη-
 τήματος χρήσασθαι· ἡ γὰρ πᾶσα ζήτησις, φασὶ, περὶ
 γνώμην ἐστὶ, πότερον ἐκὼν τὴν οἰκίαν ἢ ἄκων ἐνέπρησε·
 τὰ δὲ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἐν πράγματι βούλεται εἶ-
 25 ναι· πᾶς οὖν, φασὶν, ἐνταῦθα ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους
 εὐρεθῆναι ἂν, εἴγε τὰ σημεία πάντως περᾶχθαι δεῖ; ἐν-
 ταῦθα δὲ ἡ ζήτησις παρὰ γνώμην ἴστατο μόνην· ἐπει-
 τα, φασὶ, τὰ σημεία πάντως ὁμολογούμενα δεῖ καθε-
 στάναι· εἰ γὰρ μὴ τοῦτο, τὰ τῆς ζητήσεως οὐδέποτε οὐ-
 30 δαμοῦ προβήσεται· εἰ γὰρ τὸ ζητούμενον ἀφανὲς καὶ ἀμ-

18 Mon. κατασκευάζομεν. 19 Mon. πᾶσαν ἐντελῶς omisso
 τοῖς μέχρι. 20 Mon. ἐπανατρέψομεν. 21 Mon. ἀκολουθῶς.

κριβαλλόμενον, δώσωμεν δὲ καὶ τὰ σημεία τούτου πιστω-
 τικά, καὶ αὐτὰ ἄδηλά τε καὶ ἀμφιβαλλόμενα τὰ τῆς ζη-
 τήσεως μενεῖ πάντως ἀναπόδεικτα· εἰ οὖν τὰ σημεία ὁ-
 μολογούμενα καθεστάναι δεῖ, ἐνταῦθα οὐκ ἂν εὐρεθῇ
 σημεία· τί γὰρ ἂν εὐροιμεν, φασίν, ὁμολογούμενον εἰς 5
 ἀπόδειξιν τοῦ πότερον ἐκὼν ἢ ἄκων τὴν οἰκίαν ἐμπε-
 προκῶς εἶη; εἰ οὖν ὁ τεχνικός, φασίν, εἰπὼν, ὅτι ἐμ-
 πίπτων γίνεται, ὅταν ἐν τῇ μεταθέσει τῆς αἰτίας ὁλό-
 κληρον ζήτημα ἐμπέσῃ καὶ ἀναγκαῖον γένηται καὶ αὐτὸ
 διελεῖν τελείως, τὸ τελείως ἐπὶ τῶν τοῦ προσώπου κεφα- 10
 λαίων, φασίν, ἔφη, ὅτι τοῖς ἀπὸ τοῦ προσώπου κεφα-
 λαίοις ἅπασι χρηστέον, οἷον τῇ βουλήσει, τῇ δυνάμει·
 ἀλλὰ ταῦτά γε ἅπαντα λῆρος πλατύς. Λεχτέον δὲ πρὸς 22
 μὲν τὸν πρότερον λόγον τὸν βουλούμενον πᾶσαν τὴν ζη-
 τησιν εἶναι περὶ τὴν γνῶσιν, καὶ διὰ τοῦτο ἐξ ἀνάγκης 15
 ἐλλείπειν τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ὥς, εἰ μὲν ἡ γνῶσις
 πραγμάτων χωρὶς ἐξητάζετο, καιρὸν ἂν εἶχεν ὁ λόγος·
 νῦν δὲ τοῦτο γενέσθαι πῶς οἶον τε; ἀνάγκη γάρ τὴν
 γνῶμην συμπεπλεγμένην πράγματι ἐξετάζεσθαι· οὐ γὰρ
 ζητοῦμεν οὐδὲ ἐνταῦθα ψιλῶς τὸ ἐκὼν ἢ μὴ ἐκὼν, ἀλλ' 20
 εἰ ἐκὼν ἐνέπρησεν, ἵνα διαφύγῃ τὸν ἐλεγχον· τὸ δὲ ἐμ-
 προῆσαι τί ἄλλο ἢ πράγμα ἐστίν; οὐκοῦν καὶ σημεία ἔσται,
 δηλονότι τα πεπραγμένα περὶ τὸν ἐμπρησμόν· πρὸς δὲ
 τὸν δεῦτερον λόγον ὅτι τὰ σημεία ἐνταυθοῖ ἀμφιβαλλό-
 μενα πάντα φανήσεται, τὴν ἀπάντησιν ποιησόμεθα· ὁ 25
 μολογούμενα σημεία τοῦ πράγματος ἐπιδείξαντες τὰ πε-
 ριστατικά, οἷον τὸν χρόνον, εἰ περὶ μέσας νύκτας ἐνε-
 πρήσθῃ ἡ οἰκία, εἰ μετ' ἀλεκτρυνόνων ᾤδῃν, ὅτε πάντες
 βαδίζουσι, καὶ λαθεῖν οὐκ ἔνι, εἴπερ ἐκὼν ἔδρα ταῦ-
 τα· δηλὸς γὰρ ἂν εἴη μᾶλλον, εἰ ἀνερρόριζε τὸ πῦρ 30
 καὶ ἐνεδίδου τοσοῦτον γενέσθαι, ὥστε πιστευθῆναι
 καὶ αὐτὸν εἰς ἀνάγκην καταστάντα 23 παρακινδυνεύσαι

22 πρὸς Par. 1. om.

23 Mon. κατὰ πάντα.

κάντεῦθεν καταφλεγῆναι τὸ πρόσωπον· ταῦτα γὰρ δὴ-
 λον, ὅτι ὁμολογούμενα ὁ καιρὸς ὁ τοῦ ἐμπρησμοῦ, ἡ
 περὶ τὸ πρᾶγμα σπουδὴ, καὶ ἄλλα δὲ πάμπολλα, ὅσα
 καθόλου περὶ ἐμπρησμόν εἴωθε γίνεσθαι. σαφὲς οὖν,
 5 ὥς καὶ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους παραληφόμεθα, εἴτα τὴν
 μετὰθεσιν τῆς αἰτίας τοῦ προηγουμένου ζητήματος ἐκ
 τούτων ἀποδεδειγμένην ἔχοντες, ἀκολούθως ἐπὶ τὴν πι-
 θανὴν ἀπολογίαν χωρῶμεν. καὶ γὰρ τοῦ τόπου φησὶν ὁ
 τεχνικός λέγων ὡδί· καὶ μετὰ τὴν τούτου διαίρεσιν πά-
 10 λιν ἐπὶ τὴν τοῦ προτέρου στοχασμοῦ πιθανὴν ἀπολογίαν
 ὁ φεύγων ἦξει· εἰ δέ τις ζητοῖη, πῶς λέγει πᾶσαν (οὐ
 γὰρ πάσῃ χρώμεθα τῇ διαιρέσει τοῦ ἐμπίπτοντος, ἀλλὰ
 μετὰ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους εὐθύς ἐπὶ τὸ πρότερον
 ζήτημα μέτιμεν), ἐροῦμεν, ὥς ἅπασαν λέγει οὐχ ἀπλῶς,
 15 ἀλλὰ τὴν ἀρμόζουσαν, καὶ ἦν ἀπαιτεῖ ὁ τεχνικός λόγος·
 οὕτω γὰρ καὶ ἀνωτέρω ἔφη· ἀναγκαῖον ²⁴ γένηται καὶ
 αὐτὸ διελεῖν τελείως· τὸ γὰρ τελείως κάκεισε οὐκ ἔστιν
 ἐπὶ τοῦ διὰ πάντων τῶν ἀπὸ τοῦ στοχασμοῦ κεφαλαίων,
 ἀλλὰ τῶν κατὰ νόμον τῆς τέχνης εὐρισκομένων, ὅτι τού-
 20 τοις τελείως χρῆ χρῆσθαι, καὶ οὐκ ἑλλιπῶς· αὕτη μὲν οὖν
 καθολικὴ τοῦ ἐμπίπτοντος στοχασμοῦ μέθοδος· εἰδέναι
 δὲ χρῆ τοὺς ἐπιστήμονας, ὥς οὐχ ἀπλῶς ταύτη μόνῃ
 διὰ παντός τῇ μεθόδῳ χρηστέον. ἐπὶ γὰρ τῆς κατὰ ῥη-
 τὸν μετὰθέσεως τῆς αἰτίας πρότερον κατὰ ῥητὸν καὶ
 25 διάνοιαν ποιησάμενοι τὴν ἐξέτασιν κατὰ περιουσίαν τοῖς
 τοῦ ἐμπίπτοντος στοχασμοῦ κεφαλαίοις χρῆσόμεθα· ἐκεῖ-
 νο γὰρ καθολικὸν ἡμῖν παρατηρεῖσθω θεωρήμα, ὡς πᾶν
 ῥητὸν διανοία λύεται· οἷον ἐπὶ τοῦ παραδείγματος τοῦ
 παρὰ ²⁵ τῷ τεχνικῷ σαφὲς ἅπαν, ὃ λέγω, γινέσθω· ἔδει

24 Par. 1. αὐτὸ γένηται καὶ αὐτὸ (Mon. αὐτός.) 25 Mon.
 περί. Sch. min.: θανατῶσαι ἄξιον τῆς πλάσεως τὸ πρόβλημα·
 πρῶτον τὸν νόμον τὸν κελεύοντα διδῆσθαι, εἴτα τὴν διάνοιαν, εἰκὸς
 γὰρ εἶναι τοὺς συνειδότας· μετὰ ταῦτα, ὅτι ὁ ἀνάλων ὑποπτος εἶναι

τόν ἄλόντα προδοσίας δεδέσθαι, μέχρις ἂν εἴπῃ τοὺς
 συνομότας· ἄλους στρατηγὸς προδοσίας ἐδέσθη παρὰ τῷ
 συστρατηγῷ, ὃ δὲ ἀπέκτεινεν αὐτόν ὡς ἐπὶ τῇ γυναικὶ
 εὐρών, καὶ συνειδότος φεύγει, ἐνταῦθα ἡ μετάθεσις τῆς
 αἰτίας κατὰ ῥητόν ἔσται, ὅτι μοιχὸς ἦν· δίδωσι δὲ ὁ 5
 νόμος ἀναιρεῖν τὸν μοιχόν· τί οὖν; πότερον ²⁶ κατὰ ῥη-
 τὸν καὶ διάνοιαν τὴν ἀντίρρησην ἐξ ἀνάγκης ποιησόμε-
 θα; ὅτι ἀλλ' οὐ τοὺς προκατελημμένους ἐτέρᾳ μείζονι
 τιμωρίᾳ δίδωσιν ὁ νόμος ἀναιρεῖν ἐπὶ τῇ μοιχείᾳ. δεινὸν
 γὰρ ἂν ἦν, εἰ τὸν τὰ μείζω προεξαμαρτόντα ἐπὶ τοῖς 10
 ἐλάττωσιν ἐκολάζομεν. νῦν μὲν γὰρ οἱ προδότηι λανθάν-
 οντές τάχα ἂν τι βλάψαιεν τὴν πόλιν, τηνικαῦτα δὲ ²⁷
 οἱ τε προδότηι καταφανεῖς ἂν ἐγίνοντο, καὶ οὐ τὴν μείζω
 τιμωρίαν παρ' αὐτοῦ ἐλάμβανες. εἴτα ἐκ περισυρίας ἐπὶ
 τὸν ἐμπίπτοντα μεταβάντες στοχασμὸν καὶ τοῖς τούτου 15
 κεφαλαίοις κατὰ τὸν τρόπον, ὡς εἴρηται, χρώμεθα. ὅτι
 μὲν οὖν, εἰ καὶ μοιχὸς ὢν ἐξιλήλεγκτο, οὐκ ἔδει τοῦτον
 ἀναιρεθῆναι, περιφανές· ὥς δὲ οὐδὲ μοιχὸς ἦν, ἀλλὰ
 ψευδῇ ταύτην ἡμῖν ²⁸ εἰσήνεγκε παρατήρησιν, ἐπιγινῶναι
 ῥάδιον ἅπασιν, καὶ ἀρχόμεθα πρῶτον ἐκ τῆς τῶν ἐλέγχων 20
 ἀπαιτήσεως· εἴτα τὴν βούλησιν παραλαμβάνομεν, εἰ
 εἰκὸς ἦν τὸν πεδήτην εἰς ἔρωτα ἔκτοπον οὕτως ἐλθεῖν·
 εἴτα τὴν δύναμιν, εἰ καὶ ἡδύνατο τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι
 τέλους· πάλιν ἐκ τῶν περιστατικῶν, ὡς οὐκ εἰκὸς ἦν ἐν
 τοιούτῳ καιρῷ τοῦτο δρᾶσαι, ὃ τε κίνδυνος ὁ τῆς ἐσχά- 25
 τῆς αὐτῷ ζημίας ἐπῆρτο, καὶ ἐκ τῆς ἐκείνου περὶ τὸ

δοκεῖ φόβος τοῦ μέλλοντος ἀνηρηκέναι, καὶ οὐ μοιχείας ἔνεκα· εἴτα
 τὸ μηδὲ χάριν αἰτίας πιθανῆς ἀνηρηκέναι, ἀντικρὺς γὰρ ἂν ὁ στρα-
 τηγὸς ἐαλῶκε, μηδὲ μίαν ἔχων τοῦ φόβου τὴν πρόφασιν. Ὡς ἐπὶ
 τῇ γυναικί· καλῶς ὡς ἐπὶ τῇ γυναικί· εἰ γὰρ ἦν ὁμολογημένον,
 ὅτι κατέλαβεν, οὐκ ἂν συνίστη, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τῇ γυναικί, ἵν' ἢ ὡς
 πεπλασμένον καὶ μίσον τὸ ἔγκλημα. 26 Mon. πρότερον. 27
 δι Mon. om. 28 Mon. ταῦτα omisso ἡμῖν.

πρᾶγμα διαθέσεως, εἰ ἰδεδίει σφόδρα ἐφ' οἷς ἰάλω, εἰ
 καταφρονητικῶς εἶχε πρὸς τὸν κίνδυνον· ταῦτα γὰρ ἐξ
 ἀνάγκης περὶ τὸ πρᾶγμα εὐρίσκεται ὁμολογούμενα· εἴτα
 τῆς μεταθέσεως τῆς αἰτίας οὕτω καθαιρεθείσης καὶ τοῦ
 5 ἐν αὐτῇ ζητήματος ἀποδεδειγμένου καὶ οὐκέτι ἐνοχλοῦν-
 τος τῷ δικαστῇ ἀκολουθῶς ἐπὶ τὴν πιθανὴν ἀπολογίαν
 μέτιμεν· ἡ μὲν οὖν φίσις τε καὶ ἡ μέθοδος τοῦ ἐμπί-
 πτοντος στοχασμοῖ ἐντελῶς ἡμῖν διὰ τούτων διδῆλωται·
 ἀναγκαῖον δὲ καὶ τὸ ἴδιον εἰπεῖν τοῦ ἐμπίπτοντος· ἡ
 10 γὰρ ἄγνοια τούτου πολλοὺς ἐπεικῶς ἔσφηλεν, οὐ μόνον²⁹
 τῶν ἀγελαιῶν τουτωνὶ κατὰ τὸν Ἰσοκράτην σοφιστῶν,
 ἀλλὰ καὶ τῶν ἐγχειρισάντων συγγράμματα, ὅπου γε καὶ
 Μένανδρος ἐν ὑπομνήματι τοῦ ῥήτορος τὸν παραπρεσ-
 βείας λόγον ἐμπίπτοντα στοχασμὸν ἐτόλμησεν ἀποφήνα-
 15 σθαι. ἴδιόν ἐστι τοίνυν τοῦ ἐμπίπτοντος τὸ ἀνεύθυνον
 πάντως καθιστάναι τὸ ἐμπίπτον ζήτημα, ὥσπερ ἐπὶ
 τῶν προκειμένων ἢ τοῦ μοιχοῦ ἀναίρεσις αὐτὴ καθ' αὐ-
 τὴν ἀνεύθυνος· καὶ πάλιν ὁ τῆς οἰκίας ἐμπροσημός· τί
 γὰρ, εἰ τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν ἐμπρῆσαι βεβούληται; ἴδιον
 20 οὖν τοῦτο αὐτῷ μόνῳ πρόσεστι τῶν συνεζευγμένων. ἐν
 γὰρ τοῖς ἄλλοις ἐκάτερον τῶν ζητημάτων ὑπεύθυνον,
 ὥς προϊόντες εὐρήσομεν, πῶς ὁ παραπρεσβείας λόγος
 ἐμπίπτοντος ἔσται, ζητουμένης ἐν αὐτῷ τῆς δωροδοκίας
 καὶ τῆς τῶν Φωκίων ἀπωλείας; ἐκάτερον γὰρ ὑπεύθυ-
 25 νον. ἔστι τοίνυν συγκατασκευαζομένου στοχασμοῦ· δι'
 ἀλλήλων γὰρ τὰ δύο κατασκευάζεται, οἷον ἐδωροδόκη-
 σας, ἀπώλειςας γὰρ Φωκίας· καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου· ἀπώ-
 λειςας Φωκίας, ἐδωροδόκησας γὰρ· τοσαῦτα περὶ τοῦ
 ἐμπίπτοντος.

30 κ'. Τοῦ κατηγοροῦ λέγοντος, ὥς συνήδεις τῇ προ-
 δοσίᾳ, τὸν γὰρ ἔλεγχον δεδιὼς ἀπέκτεινας, καὶ σημείον

²⁹ οὐ μόνον τῶν ἀγελαιῶν — — καὶ Μένανδρος Mon. om.

τοῦ συνειδέναι κατασκευάζοντος τὸ ἀπέκτεινας ἀντιτί-
θῃσι, φησὶ, τὸ χρώμα ὃ φεύγων, ὅτι μοιχὸν ἀπέκτεινα
τοῦ νόμου κελύοντος, καὶ τὸ ἀντιληπτικὸν ὁμοῦ καὶ τὸ
ἀντεγκληματικὸν προβαλλόμενος.

κα. Κατὰ μέσην, φησὶ, τὴν διαίρεσιν ὁλόκληρον ἐμ- 5
πίπτει ζήτημα, εἰ ὄντως μοιχὸς ἐκείνος ὃ δεόμενος· ἐξε-
τάσεις γοῦν ἐνταῦθα καὶ τοῦ δεδομένου καὶ τῆς γυναι-
κὸς τὴν προαίρεσιν, τὸν μὲν, εἴγε εἰκὸς ἦν, ἐν τοιαύταις
συμφοραῖς ὄντα τοιούτων ἐπιθυμεῖν, τὴν δὲ, εἰ πιθανὸν
στρατηγοῦ γυναῖκα οὖσαν δεσμώτῃ ἑαυτὴν ἐκδοῦναι· 10
ἔστιν οὖν ἡ τοῦ πρώτου διαίρεσις αὕτη· βούλησις καὶ δύ-
ναμις τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, εἴτα ἐν τῇ μεταθέσει
τῆς αἰτίας ἐμπίπτει τὸ ζήτημα καὶ πάλιν ἐλέγχων ἀπαί-
τησις, καὶ βοίλησις καὶ δύναμις καὶ ἐξῆς καὶ μετὰ τὴν
τούτου διαίρεσιν πάλιν ἐπὶ τὴν τοῦ προτέρου πιθανήν 15
ἀπολογίαν· οὐκ ὀρθῶς δὲ εἶπε, φασίν, ἐμπεσεῖσθαι πι-
θανὴν ἀπολογίαν ἐνταῦθα· ἀκολουθεῖ γὰρ τὸ σημεῖον
καὶ οὐ δύναται λέγειν· καὶ μὴν εἰ συνήδεν οὐκ ἐφόνενον,
ἀλλὰ νοητέον ἐνταῦθα τὴν πιθανὴν ἀπολογίαν ἀντὶ τοῦ
μὴ ἀποστρέφοντος, ὅτι συνειδῶς ἀπέκτεινεν ἄν· οὐ μὴν 20
πᾶς ἀπεκτονῶς ἤδη καὶ σίνοιδεν.

κβ. Ἀκολουθῶς ἐπὶ τὸν προκατασκευαζόμενον μέτε-
σιν, ὃς δευτέρως¹ ἔστιν εἰκίτως τοῦ ἐμπίπτοντος, καθὼ αὐ-
τόθεν ἔχει ζητήματα τέλεια διὰ πάντων τῶν κεφαλαίων
κατασκευαζόμενα, ὥστε διπλοῦν αὐτὸ² σχεδὸν καθεστᾶ- 25
ναι, τοῦ ἐμπίπτοντος οὐχ ὥδε ἔχοντος, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς
ἀπλᾶ ῥέποντος· μέχρι γοῦν τῆς μεταθέσεως τῆς αἰτίας,
ὅπερ ἔστιν ἔκτον μὲν κεφάλαιον³ κατὰ τὸν φεύγοντα,
κατὰ δὲ τὸν διώκοντα ὕγδοον, ὡς ἀπλοῦν καθαρὸν πρό-
εισιν. ὅνπερ οὖν τρόπον τὰ ἀπλᾶ τῶν διπλῶν προηγεί- 30
ται, τοῦτον καὶ ὁ ἐμπίπτων τοῦ προκατασκευαζομένου

1 Mon. ὡς δευτέρα. 2 αὐτὸ Mon. om. 3 κεφάλαιον
Par. 1. om. Mon. καὶ τὸν φεύγ.

ἡγήσεται· τέταχται δὲ κατὰ λόγον πρὸ τοῦ κατασκευα-
 ζομένου, πολλή γάρ ἦν περὶ τοῦ συγκατασκευαζομένου ἡ
 ζήτησις, εἰ τὴν ἀρχὴν ὅλως συστήσεται· τῶν γὰρ ἀσυ-
 στατών αὐτὸν ἀποφαίνουσιν ἐπειρῶντό τινες, ὡς ἐπ' αὐτοῦ
 5 γενομένοι· πλατύτερον ἄρα ἀποδείξομεν· πῶς οὖν ἂν τοῦ
 προκατασκευαζομένου ἡγήσατο, ὅπου γε οὐδὲ συνεστάναι
 παρὰ πολλῶν ἐνομιζέτο· ἔπειτα καὶ κοινωνίαν εἶχεν ἰδι-
 κωτέραν τινὰ πρὸς τὸν ἐμπίπτοντα ὁ προκατασκευαζόμε-
 νος, ἐπ' ἀμφοτέρων γὰρ δύναται καὶ ἐλλείπειν ἢ ἀπὸ
 10 τοῦ προσώπου ζήτησις· ἐπὶ δὲ τοῦ συγκατασκευαζομένου
 ἀνάγκη πᾶσα καὶ τὸ πρόσωπον καὶ τὸ πρᾶγμα ἐπιδέχε-
 σθαι κρίσιν· εἰ γὰρ θάτερον ἐλλείποι, οὐκ ἂν γένοιτο
 συγκατασκευαζόμενος· εἰκότως οὖν ἀλλήλων οὐκ ἐχωρί-
 σθησαν ὃ τε προκατασκευαζόμενος καὶ ὁ ἐμπίπτων, ταύ-
 15 τήν ἀμφοτέροι συγγένειαν ἔχοντες· ῥητέον οὖν καὶ περὶ
 διαφορᾶς αὐτῶν. Διαφέρει τοίνυν ὁ προκατασκευαζόμε-
 νος τοῦ ἐμπίπτοντος, καθὰ ἐν μὲν τῷ ἐμπίπτοντι τὸ
 δεύτερον ζήτημα ὕστερον ἐν ⁴ τῇ μεταθέσει τῆς αἰτίας
 ἐμπίπτει, ὥστε ἀρχεσθαι μὲν ἡμᾶς ἐκ τοῦ προηγουμένου
 20 ζητήματος, προβαίνοντας δὲ ἐμπίπτειν εἰς τὸ ἐξωθεν
 προσιὸν ζήτημα· ἐπὶ δὲ τοῦ προκατασκευαζομένου τοῦ-
 ναντίον γίνεταί· τοῦ γὰρ προηγουμένου ζητήματος τὸ

4 Mon. ἐν om. Sch. min.: τὸ προηγουμένον ζήτημά ἐστι τὸ
 συνιδέναι τὸν πατέρα τοῖς παισὶ· τὸ πάρεργον τὸ τοὺς παῖδας εἶ-
 ναι προδότας· δίκνυσιν οὖν τὸ πάρεργον πρότερον ὁ πατήρ, τὸ μὴ
 εἶναι προδότας τοὺς παῖδας, εἴθ' οὕτως τὸ μὴ συνιδέναι, καὶ διὰ
 τοῦτο λέγει προκατασκευαζόμενος. Ὡς ὅν ἢ οὐκ ὅν· ὅν μὲν ὡς
 ἐπὶ τοῦ κατηγόρου, οὐκ ὅν δὲ, ὡς ἀπὸ τοῦ φεύγοντος· ὁ γὰρ ὁ
 κατήγορος κατασκευάζει ὡς ὅν, τοῦτο ὁ φεύγων ἀνασπενδέει, καὶ
 εἰς τὸ μὴ γεγονέναι ὅλως παγατρέπει ὡς οὐκ ὅν· διὰ δὲ τοῦ ὡς
 ὅν ἢ οὐκ ὅν οὐσιώδη τὴν ζήτησιν παρίσταισι, τουτέστι περὶ ὑπάρ-
 ξεως, εἰ ἔστιν ἢ οὐ, καὶ εἰ γέγονεν ἢ οὐ γέγονεν. Καλὸν τὸ ὡς
 προδιδάντας· ἵνα περιστάσιν ἔχη ὁ λόγος καὶ τὸ πρόβλημα·
 εἰ γὰρ μὴ δοίμεν, ὅτι προδύται, μονομερεῖς ἔσται.

δευτεραγωνιστοῦν πρωτεύει τῇ τάξει, καὶ πρότερον ἐξετάζεται ὡς ἐπὶ τοῦ παραδείγματος τοῦ παρὰ τῷ τεχνικῷ πλούσιος στρατηγῶν πένητος ἐχθροῦ παιδῆς ὡς προδιδόντας συνέλαβε, καὶ τοὺς μὲν δύο μὴδὲν ὁμολογοῦντας ἐν ταῖς βασάνοις ἀπέκτεινε, τὸν δὲ τρίτον ὁμολογήσαν-⁵ τα πρὸ τῶν βασάνων προδοῦναι καὶ μὴ ἐπεξιόντα τὸν πατέρα κρίνει συνειδότος· ἔστι γὰρ τὸ μὲν προηγουμένως ζητούμενον, εἰ σύννοιδεν ὁ πατήρ, τὸ δὲ ἔξωθεν κατὰ ἀνάγκην παραλαμβανόμενον ἔνεκα τοῦδε, εἰ προδεδώ-
κασιν ⁵ οἱ παῖδες· καὶ δι᾽ ἑνὸς τούτου κατασκευάσαι, ¹⁰ εἰδ' αὐτῶς ἐπὶ τὸ προηγουμένως ζητούμενον ἔλθειν, ὅτι σύννοιδε· μὴ γὰρ πρότερον ἀποδείξας, ὅτι προδεδώκασιν οἱ παῖδες, οὐ δύναται λέγειν συνειδέναι τῇ προδοσίᾳ τὸν πατέρα. σαφὲς οὖν ἐντεῦθεν ἡ τούτων διαφορά.

κγ'. Προκατασκευαζόμενός ^α ἔστιν, ὅταν πρὸ τοῦ κρι- ¹⁵ νομένου πράγματος ἀναγκαίως ἑτερόν τι ζήτημα προκατασκευασθῇ ὑπ' ἀμφοτέρων, τοῦ τε κατηγοροῦ καὶ τοῦ φεύγοντος, ὃς καὶ οὕτως ὠνόμασται ἀπὸ τοῦ ἑτερόν τι πρὸ τοῦ κρινομένου ⁷ πράγματος ἐξετάζεσθαι, εἰδ' οὕ-
τως ἐκεῖνο, περὶ οὗ ἡ κρίσις. ²⁰

κδ'. Στοχαστικῶς εἶπε· χρή γὰρ καθάπαξ ἐπὶ τῶν συνεξεγμένων ἑκάτερον τῶν ζητουμένων εἶναι στοχαστι-
κόν· καὶ γὰρ ἐν τῷ ἐμπίπτοντι στοχαστικῇ ἔσται ἐμπί-
πτουσα ζήτησις, καὶ ἐν τῷ προκατεσκευασμένῳ τὸ προ-
κατασκευαζόμενον οὐκ ἄλλο τι καθιστάνει δι᾽, ἢ στο- ²⁵ χαστικόν, καὶ τῷ συγκατασκευαζόμενῳ ὁμολογουμένως·
εἰ γὰρ θάτερον γίγνεται θατέρου σημείου, σαφές, ὡς
ἑκάτερον στοχαστικόν καταστήσεται.

⁵ εἰ προδεδώκασιν οἱ παῖδες usque ad λέγειν συνειδέναι τῇ
Mon. om. ⁶ Mon. προκατασκευαζομένη. Sch. min.: ζητή-
ματος ἐνταῦθα ἰδίως εἶπε τοῦ ἐγκλήματος, ἐφ' ᾧ ἡ γραφή. Ἀ-
ναγκαῖον ἢ προκατασκευασθῆναι ποτε πράγματι στοχαστικῇ ὡς
ὅν ἢ οὐκ ὅν. ⁷ Pag. 1. πράγματα κρινομένου.

κέ. Δεῦ, φησὶν, ἑκάτερον, τουτέστι τὸν τε διώκοντα
 καὶ τὸν φεύγοντα, περὶ τοῦ δευτέρου διαγωνισαμένους
 κατὰ πρώτην τάξιν, οὕτως ἐπὶ τὸ προηγουμένως ζητού-
 μενον ἔλθεῖν· καὶ ἀπορήσειαν ἂν τις ἐνταῦθα, τί δὴ πο-
 5 τε ὁ φεύγων εἰς τὴν ὑπὲρ ἑτέρων ἀπολογίαν ἑαυτὸν ἐμ-
 βάλλει, καὶ οὐ τοῦ καθ' ἑαυτὸν μέρους ἀνθέξεται μό-
 νου, περὶ οὗ καὶ ὁ κίνδυνος αὐτῷ ὡς ἐπὶ προκειμένου·
 τί γὰρ μὴ εὐθύς ὁ πατήρ ἐπὶ τὸ συνειδέναι τραπίς πε-
 ρὶ ἑαυτοῦ μόνον τοὺς λόγους ποιήσεται; ἐπὶ γὰρ τούτῳ
 10 καὶ κρίνεται· οὐ γὰρ ἡ ⁸ κατηγορία γέγονε κατὰ τοῦ
 πατρὸς, ἀφ' ὧν οἱ παῖδες προδεδώκασιν, ἀλλ' ὅτι σύν-
 οιδε τῇ προδοσίᾳ τῶν παιδῶν· τῷ μὲν γὰρ κατηγορῶ
 πᾶσα ἀνάγκη περὶ ἑκατέρου τὸν λόγον ποιήσασθαι, ὅτι
 τε προδεδώκασιν οἱ παῖδες, καὶ ὅτι τῆς προδοσίας κεκοι-
 15 νῶνῃκεν ὁ πατήρ· ἦν γὰρ μὴ ἀποδειχθῇ πρότερον προ-
 δεδωκέναι τοὺς παῖδας, οὐκ ἔχει χώραν τὸ κρίνεσθαι τὸν
 πατέρα συνειδότος ἐπὶ τῇ προδοσίᾳ· τῷ φεύγοντι δὲ φραῖη
 ἂν τις οὐδεμίαν προσεῖναι ἀνάγκην ὑπὲρ τῆς ἑτέρων κατ-
 ηγορίας ἀπολογήσασθαι, ἀλλὰ δεῖν τὸ καθ' ἑαυτὸν ἐξ-
 20 ελεῖν μόνον ἐπιδείξαντα, ὡς οὐκ εἴη τῶν ἀδικημάτων
 μετεिल्φώς· ὑποληπτέον οὖν πρὸς τὴν τοιαύτην ἀπορίαν,
 ὡς τηνικαῦτα μόνον ὁ φεύγων τὴν προτέραν παραπέμ-
 ψεται ζήτησιν, ὅταν ἢ τοῖς περὶ αὐτῆς ἀποδεικτικοῖς
 ἄσθενῇ, ἢ τὸ πρόσωπον τὸ δεδρακὸς τὸ ἀδίκημα μὴ πάνυ
 25 ὥκειώται αὐτῷ· ἀλλ' οὐδὲ τότε ἀπλῶς αὐτὸ παραπέμ-
 ψεται, μετὰ δὲ τινος μεθόδου ἢ κατὰ συγχώρησιν αὐτὸ
 παραδραμεῖται, οἷον ὅτι ῥάδιον καὶ περὶ τῶν παιδῶν
 ἀπολογήσασθαι, ὡς οὐ προδεδώκασιν, ἀλλὰ ψευδεῖς οὗ-
 τος ἐρείδων εἰσῆλθε κατ' ἐκείνων συκοφαντίας· ἐπειδὴ
 30 δὲ σπουδὴν ἅπασαν ὁ διώκων πεποίηται, προδότας ἐκεί-
 νους ὑμῖν ⁹ ἐπιδείξει, ἢ καὶ ὅτι εἰς τὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ
 μᾶλλον ἔλχομεν λόγον· ¹⁰ τοῦτο ¹¹ μὲν, εἰ βούλεσθε,

ἰκῶν αὐτῷ συγχωρήσω, ἑμαυτὸν δὲ, ὥς οὐ κοινοῶνῃκα
 τῶν ἐγκλημάτων, ἀποφανα· ἢ τῷ κατ' ἐπαγγελίαν χρη-
 στέον σχήματι, οἷον ὅτι πρὸς μὲν τὸ παρὸν τὴν ὑπὲρ
 ἑμαυτοῦ ἀπολογία ποιήσομαι· ὕστερον δὲ ἐὰν βουλομέ-
 νοις ὑμῖν ἦ, καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἐρῶ· ὅταν μὲν οὖν, ὥς 5
 ἔφην, ἢ τὸ ἡδίκηκός πρόσωπον μὴ σφόδρα ἰμῖν οἰκτεῖον
 ὑπάρχη ¹² ἢ ταῖς περὶ τοῦ πράγματος ἀποδείξεσιν εὐ-
 πόρως οὐκ ἔχωμεν χρήσασθαι, διὰ τούτων αὐτὸ παρή-
 σομεν τῶν τρόπων· ἐὰν δὲ μηδέτερον εἴη τούτων, ἐξ ἀνάγκης
 αὐτὸ παραληφόμεθα· συμβαλεῖται γὰρ ἡμῖν πάμ- 10
 πολυ εἰς τὸν ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν λόγον· τῷ γὰρ ἀποδεικ-
 νύναι, τοὺς παῖδας μὴ γενέσθαι προδότας, πολὺ μᾶλλον
 τῆς ἐπὶ τῷ συνειδότε κρίσεως ἑαυτὸν ὁ πατὴρ ἐξαιρήσε-
 ται, καὶ ὅλως τὸ τῇ κατηγορίᾳ διὰ πάντων ἀπολογου-
 μένους ἀκολουθῆσαι, πλείστον ἡμῖν πρὸς τὴν τῶν δικα- 15
 στῶν συμβαλεῖται δόξαν· πανταχόθεν γὰρ πεποιθέναι
 τῷ δικαίῳ νομισθησόμεθα· καὶ ὁ διώκων δὲ ποτε πα-
 ραλείποι αὐτὸ παρακρουόμενος τῷ μὴ εὐπορεῖν ἀποδεί-
 ξων, ὁ φεύγων ἀντιέξεται, καὶ περὶ αὐτοῦ πρῶτον ἀξι-
 ῶσει γενέσθαι τὴν ζήτησιν· οἷον ὅτι πρότερον δεικνύτω 20
 προδότας τοὺς παῖδας, καὶ τότε κρινέτω συνειδότης ἐμέ·
 πλείστον γὰρ, ὥς ἔφην, εἰς τὸ μὴ συνειδέναι συμβαλεῖ-
 ται τὸ λέγειν ἡμᾶς, τὴν ἀρχὴν μηδὲ γεγενῆσθαι τὸ ἐγ-
 κλημα. ἐξετάσαντες οὖν πρότερον τὸ πρὸ ¹³ τοῦ ζητή-
 ματος πρᾶγμα, οὕτως ἐπ' αὐτὸ τρεψόμεθα τὸ προκεί- 25
 μενον. καὶ τις ἐνταῦθα ἐζήτησε, πῶς ἔτι χώραν ἔχει τὸ
 δεύτερον ζήτημα· τοῦ γὰρ ¹⁴ προτέρου ἀναιρουντος τὸ
 ἐγκλημα, τοῦτο καιρὸν οὐκ ἔχει τὸ λεγόμενον· συναναι-
 ρεῖται γὰρ τῷ ἐγκλήματι καὶ ἡ περὶ τοῦ μὴ συν-
 ειδέναι κρίσις· οἷον ἐδείχθησαν οἱ παῖδες μὴ προδεδω- 30

γον ἔχομεν μᾶλλον. Mon. ἔλκόμενοι. 11 Mon. τοῦτον μὲν, ε. β.,
 ἰκῶν αὐτὸ συγχωρήσατε. 12 Mon. ὑπάρχει et ἔχομεν. 13
 Par. 1. περί. 14 τοῦ γὰρ προτέρου ἀναιρουντος Mon. om.

- κότες, ἄτοπον ἔτι περὶ τοῦ μὴ συνειδέναι ποιῆσθαι λό-
 γον τινά· πρὸς δὲ τοῦτο ῥητέον, ὡς τὸ προηγουμένως
 ζητούμενον δεύτερόν ἐστιν, οὐπὲρ ἔνεκα καὶ τὸ πρότερον
 παρείληπται ζήτημα, καὶ ἐφ' ᾧ συνέστη τὸ δικαστή-
 5 ριον· οὐ γὰρ εἰσῆλθεν ὁ στρατηγὸς τῶν τεθνεώτων
 κατηγορήσων ὡς προδοτῶν, ἀλλὰ κρίνων συνειδότος τὸν
 πατέρα. πῶς οὖν οὐκ ἂν εἴη γελοῖον, εἰ περὶ ὧν μὲν ὁ
 δικαστὴς εἰσελήλυθεν ἀκουσόμενος μηδὲν ῥηθεῖν, ἑτέρων
 δὲ τινων ἀκροάσεται λόγων καὶ ἄλλως ἐπ' ἄλλῳ μὲν συ-
 10 σταίη τὸ δικαστήριον, περὶ δὲ ἑτέρου τινὸς ἢ ζήτησις
 γένοιτο; τί οὖν ἐξ ἀνάγκης χρηστέον καὶ τῷ δευτέρῳ;
 χρησόμεθα δὲ οὐ κατὰ τὸ παρατυχόν, ¹⁵ ἀλλὰ τῇ τοῦ
 τεχνικοῦ μεθόδῳ, κατὰ συγχώρησιν λαμβάνοντες τὸ πρό-
 τερον, εἴτα τὸ δεύτερον οὕτως ἐπάγοντες, οἷον ὅτι δέ-
 15 δεικται μὲν ἐξ ἀπάντων, ὡς φανεράν κατὰ τῶν παίδων
 συκοφαντίαν ἔπλασε καὶ ψευδῇ τούτοις ἐπήνεγκεν αἰ-
 τίαν προδοσίας, ὡς δὲ, καὶ τοῦτο δῶμεν αὐτῷ, δειχθή-
 σεται μάτην ἐλθῶν ἐπ' ἐμὲ, ῥάδιον καὶ περὶ τούτου δι-
 ελέγχειν αὐτόν· οὐ γὰρ ἂν εἰ καὶ προδοταὶ οἱ παῖδες
 20 ἐτύγχανον ὄντες, ἐκοινώνησαν τῇ προδοσίᾳ αὐτῷ, καὶ
 οὕτω πάλιν τὸ δεύτερον κατασκευάσομεν ζήτημα. Ἰστί-
 ον δὲ, ὡς τῶν ζητημάτων ἑκάτερα τελείαν ¹⁶ ἔξει διαί-
 ρεσιν, καὶ διὰ πάντων ἀμφοτέρων τῶν στοχαστικῶν κε-
 φалаίων ἀποδειχθήσεται.
- 25 κς'. Ἡ γραφὴ μὲν ἐνταῦθα συνειδότος, εἰ σύνοιδε
 τοῖς παισὶ προδοσίαν, τὸ δὲ προκατασκευαζόμενον ἐστὶ
 τὸ κατ' αὐτοὺς τοὺς παῖδας, εἰ τῷ ὄντι προδεδώκασιν·
 οὐ γὰρ τοῦτο φανερόν. τοῦτο τοίνυν τὸ τῶν παίδων ἀνα-
 γκαῖον ἀμφοτέρους προκατασκευάσαι, πλεον δὲ τὸν κατ-
 30 ἡγορον· εἰ γὰρ μὴ ἐλέγξει προδεδωκότας τοὺς παῖδας,
 οἰχθήσεται αὐτῷ καὶ τὸ κατὰ τοῦ πατρὸς ἔγκλημα. Μὴ

15 Mon. παρὰ τόν.

16 Mon. ἑκατέρων omisso τελείαν.

γὰρ ὅλως προδεδωκότων ἐκείνων, πῶς ἂν κρίσις συνει-
 δότος συστήναι δύναιτο; εἰ γὰρ καὶ ὁ τρίτος ὁμολογη-
 κέναι δοκεῖ, ἀλλὰ τοῦ φόβου ὁμολογία δοκεῖ, ὅτι τοὺς
 ἀδελφοὺς ἀπολωλότας ἐν ταῖς βασάνοις ἐθιέασατο καὶ τὰ
 ὅμοια παθεῖν προσεδόκησεν. ἀναγκαῖον δὲ καὶ τὸν φεύ- 5
 γοντα προκατασκευάσαι περὶ τῶν παίδων· ἥτινων μὲν
 γὰρ τοῦ κατηγοροῦ, χρησιμωτάτη δ' ὅμως ὑπὲρ τῶν
 παίδων ἀπολογία καὶ τούτῳ· εἰ γὰρ τοὺς παῖδας ἐξελέ-
 σθαι τῆς αἰτίας δυνήσεται, καὶ τὸ καθ' ἑαυτὸν ῥαδίως
 ἀπολύσεται· ἐρεῖ οὖν ὁ μὲν πλούσιος σημεῖον τοῦ προ- 10
 δεδωκέναι τοὺς παῖδας τὸν τρίτον ἄνευ βασάνων ὁμολο-
 γεῖν· εἴτα ὁ φεύγων πρὸς τοῦτο ἀπαντήσεται συγγνωμο-
 νικῇ μεταθήσει τῆς αἰτίας, ὅτι δεδιὼς τὰς βασάνους,
 καὶ εἰδὼς, ὅτι ταῦτα τοῖς προτέροις πείσεται, κατεψεύ-
 σατο ἑαυτοῦ, καὶ ἑαυτοῦ ἠνάγκασται κατηγορεῖν ὑπὸ δέ- 15
 ους· εἴτα καὶ τοῦ συνειδέναι ἐρεῖ σημεῖον ὁ στρατηγὸς
 τὸ μὴ ἐπεξελεῖν, καὶ μεταθήσεται πάλιν ὁ φεύγων, ὅτι
 πλούσιος ἦσθα, καὶ ἐδεδίειν τὴν σὴν ἰσχὺν καὶ τὴν περὶ
 σὲ ἱταιρείαν καὶ τὸ τῶν κολάκων σύστημα.

κζ'. Κατὰ συγχώρησιν, φησὶ, δούς προδεδωκέναι 20
 τοὺς παῖδας, ἐπὶ τὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ λόγον τραπήσεται· οὐ
 γὰρ, εἰ καὶ προδεδώκασιν οἱ παῖδες, ἥδη καὶ αὐτὸς πάν-
 τως προδότης· εἰκότως δὲ ἐν δευτέρῳ φυλάττει τὸ κατὰ
 συγχώρησιν· οὔτε γὰρ δύναται τοῦτο πράττειν, ἵνα μὴ
 δοκῇ εὐθύς ἐν ἀρχῇ τῶν παίδων κατηγορεῖν, οὔτε μὴν 25
 καθάπαξ μὴ συγχωρεῖν, ἵνα μὴ δοκῇ φεύγειν τὸν περὶ
 αὐτοῦ λόγον.

κη'. Ὡνόμασται οὕτως 17 ἀπὸ τοῦ τὰ σημεῖα δι' ἄλ-
 λήλων, ἀλλ' οὐ κεχωρισμένως κατασκευάζεσθαι.

κθ'. Συγκατασκευαζόμενος δὲ, φησὶ, γίνεται, ὅταν 30
 τὰ σημεῖα τοῦ πράγματος ἀμφοτέρω ἀμφισβητούμενα ᾖ.

17 sc. συγκατασκευαζόμενος.

καὶ ἀμφοτέρω δι' ἀλλήλων ἔχη τὴν κρίσιν, οἷον ἔδει τοὺς
 δεσμῆτας λελύσθαι τοῖς θεσμοφορίοις· μοιχὸν ὑπονοή-
 σας τις τὸν οἰκέτην ἐπὶ τῇ γυναικὶ, δῆσας αὐτὸν ἀπεδή-
 μησε, λυθὲις τοῖς θεσμοφορίοις ἀπέδρα· μετὰ ταῦτα εἴ-
 5 ρηται ὁ ἀνὴρ πεφονευμένος, καὶ ἡ γυνὴ συνειδότος ¹⁸
 φείγεται· ἐνταῦθα γὰρ τὸ μὲν ζητούμενόν ἐστιν, εἰ σύν-
 οιδε, τὰ δὲ σημεῖα ἢ τε μοιχεία καὶ ἡ τοῦ ἀνδρὸς ἀναί-
 ρεσις, ἅπερ δι' ἀλλήλων κατασκευάζεται· οἷον ἐμοίχευ-
 σας, τούτου πίστις· ἀνήρηται ὁ ἀνὴρ ὑπὸ τοῦ οἰκέτου·
 10 τὸν ἄνδρα ἐφόνευσεν τῷ μοιχὸν ἐαλωκέναι ἐπὶ σοί· ἡ μὲν
 οὖν τάξις τῶν συνεζευγμένων ἐκ τῶν ἀνωτέρω δεδῆλωται·
 ζητοῦσι δὲ περὶ τοῦ συγκατασκευαζομένου, πρῶτον μὲν,
 πῶς ἑνὸς ὄντος σημείου πρῶτον τεχνικὸς πληθυντικῶς
 ἔφη τὰ σημεῖα τοῦ πράγματος· ἐν γὰρ, φασί, τὸ πρῶ-
 15 τόν σημεῖον ἐστὶν ἀμφιβαλλόμενον· οἷον πένης καὶ πλού-
 σιος ἐχθροὶ τὰ πολιτικά, ὥμοσεν ἐν συμποσίῳ ὁ πλού-
 σιος τυραννήσειν· ἀντῴμοσεν ὁ πένης τυραννοκτονήσειν·
 μετὰ ταῦτα ὁ πένης νεκρὸς ἀσχύλευτος εὖρηται, καὶ κρί-
 νεται ὁ πλούσιος τυραννίδος ¹⁹ ἐπιθέσεως· τὸ μὲν γὰρ
 20 ἔγκλημά ἐστιν ἡ τυραννίς, τὸ δὲ τούτου σημεῖον ἡ τοῦ
 πένητος ἀναιρέσις, ὅπερ ἀμφιβαλλόμενον μόνον· τὰ γὰρ
 ἐξῆς ἅπαντα ὁμολογούμενα, τουτέστι τὸ ὁμῶσαι τὸν πλού-
 σιον, τὸ ἀντομῶσαι τὸν πένητα, καὶ εἴ τι ἄλλο· ἔπειτα
 εἰ τὴν ἀρχὴν ὅλως συστήσεται τὸ συγκατασκευαζόμενον
 25 εἶδος· ὁ γὰρ ὅρος αὐτὸ, φασίν, ὁ τοῦ στοχασμοῦ ἐξε-
 λέγχει ²⁰ σαφῶς ἀσύστατον ὄν· στοχασμὸς γὰρ ἐστὶν ἀδή-
 λου πράγματος ἑλεγχος οὐσιωδῶς ἀπὸ τινος φανεροῦ ση-
 μείου· ὁ μὲν γὰρ ὅρος ἔχει τὸ ἀπὸ τινος φανεροῦ ση-
 μείου· ἐνταῦθα δὲ τὸ σημεῖον ἀμφιβαλλόμενον, πρὸς
 30 οἷς καὶ φυσικῶ λόγῳ, φασίν, οὐ συστήσεται· εἰ γὰρ αἰεὶ
 τὸ κρινόμενον ἀφανὲς, εὐρίσκειτο δὲ καὶ τὸ πιστωτικόν

¹⁸ Mon. συνειδότα.
 εἰλέγχει.

¹⁹ Mon. τυραννικῆς.

²⁰ Par. 1.

ὁμοίως ἀφανὲς καὶ ἀμφιβαλλόμενον, οὐδὲ μία ἀπόδειξις
 γένοιτο, ἀλλ' ἀπέραντα διαμενεῖ τὰ τῆς ζητήσεως· τρί-
 τον ἐπὶ τούτοις διηπορήκασι, πῶς ἡ τοιαύτη ζήτησις ἐπι-
 δέχεται πέρασ, ἐν ᾗ δι' ἀλλήλων τὰ τῆς ἀποδείξεως γί-
 γνεται· τὸ γὰρ τοιοῦτο διαμενεῖ ἀμφισβητούμενον· ὅπου 5
 γε καὶ παρὰ τοῖς Στωϊκοῖς καλεῖται τις διάλληλος λό-
 γος, ὅς ἐστιν ἀναπόδεικτος· οἷον ποῦ Θέων οἰκεῖ, ἐνθα
 Δίων, καὶ ποῦ Δίων, ἐνθα Θέων· ὁ δὲ τοιοῦτος λόγος, ὁ
 διάλληλός φημι, τὴν ἀπόδειξιν ἔχων, ἀναπόδεικτός τέ
 ἐστι καὶ πέρασ αὐτοῦ οὐδὲν γίγνεται, ὅπερ, φασὶ, καὶ 10
 τοῦ συγκατασκευαζομένου συμβαίνει· κατὰ γὰρ τὸν τε-
 χνικὸν ὁ συγκατασκευαζόμενος γίγνεται, ὅταν τὰ σημεῖα
 τοῦ πράγματος, δι' ἀλλήλων ²¹ συγκατασκευάζεται. πρὸς
 μὲν οὖν τὸ πρῶτον, διατὶ πληθυντικῶς εἶπε τὰ σημεῖα
 τοῦ πραγματος; ἀπηντήκασί τινες, ὡς οὐ περὶ ἐνὸς ἐν- 15
 ταῦθα προβλήματος ποιεῖται τὸν λόγον, ἀλλὰ καθόλου
 περὶ τοῦ συγκατασκευαζομένου εἶδους· ὀρθῶς οὖν ὡς
 πρὸς τὸ ὅλον εἶδος ἔφη πληθυντικῶς τὰ σημεῖα. Πολύ
 δὲ ἄμεινον λέγειν, ὡς διὰ τοῦτο πληθυντικῶς εἶπε τὰ
 σημεῖα, ἐπειδὴ πολλάκις ἀντιστρέφεται ²² τὸ ἔγκλημα 20
 τῷ σημείῳ, καὶ πῇ μὲν τὸ ἔγκλημα τοῦ σημείου φέρεται
 πρὸς κατασκευὴν, πῇ δὲ τὸ σημεῖον τοῦ ἔγκληματος, οἷ-
 ον ἐπὶ τοῦδε τοῦ παραδείγματος, πλούσιος καὶ πένης
 ἐχθροὶ τὰ πολιτικά, ὥμοσεν ἐν συμποσίῳ τυραννήσειν
 ὁ πλούσιος, ἀντάμοσεν ὁ πένης τυραννοκτονῆσαι, εὐρέ- 25
 θη μετὰ ταῦτα ὁ πένης νεκρὸς ἀσκύλευτος, καὶ κρίνε-
 ται ὁ πλούσιος τυραννίδος ἐπιθέσεως· ἐνταῦθα γὰρ τὸ
 μὲν ἔγκλημά ἐστιν, ὅτι τυραννήσει, τὸ δὲ τούτου ση-
 μεῖον, ὅτι τὸν πένητα διεχρήσατο, καὶ ἀντιστρέφεται
 τὰ δύο κατ' ἀλλήλων· τυραννήσεις γὰρ, φησὶ, τῷ δὴ- 30

21 δι' ἀλλήλων συγκατασκευάζεται — σημεῖα τοῦ πράγματος
 Mon. om., tum habet ἀπηντήκασιν ὡς οὐ περὶ τοῦ συγκατασκευ-
 αζομένου etc. 22 Par. 1. ἀντιστρέφει.

λον; ἐφόνευσας γάρ, φησὶ, τὸν πένητα τυραννοκτονή-
 σαι μέλλοντα· καὶ ἐκ τοῦ ἔμπαλιν· ἐφόνευσας τὸν πέ-
 νητα· τούτου πίστεις· τυραννήσεις γάρ· ἔστι μὲν οὖν καὶ
 οὗτος λίαν ἀπαράδεκτος ὁ λόγος· τὴν δὲ ἀληθεστέραν
 6 αἰτίαν φήσομαι, ὡς πρὸς ²³ τὸ ὑποκείμενον αὐτῷ πα-
 ράδειγμα πληθυντικῶς εἶπεν ὁ τεχνικὸς σημεῖα· ἐν γὰρ
 τούτῳ δύο ἔστι σημεῖα τὰ πρῶτα διάλληλον τὴν ἀπόδει-
 ξιν ἔχοντα, ὡς ἀνωτέρω διδῆλωται· τὸ μὲν γὰρ ἐγκλημά
 ἔστιν, εἰ σύνειδεν ἡ γυνή, τὰ δὲ σημεῖα ἢ τε μοιχεία καὶ
 10 ἢ ἀναίρεσις τοῦ ἀνδρός· πρὸς δὲ τὸ δεύτερον, εἰ σνε-
 στάναι δύναται τὸ συγκατασκευαζόμενον εἶδος, ἐκείνο
 ῥητέον, ὡς, εἰ μὲν πάντα ἀμφισβητούμενα ἐτύγγανεν ὄν-
 τα ἐν αὐτῷ τὰ σημεῖα, τῆνικαῦτα ἐν τοῖς ἀσυστάτοις
 δικαίως ἂν ἐτάττετο· νῦν δὲ ταῦτα μὲν ἔστι τὰ πρῶτα
 15 σημεῖα ἀμφισβητούμενα, τὰ δὲ ἐξῆς, ἃ πρὸς πίστιν τού-
 των φέρεται, φανερά ἔστι καὶ ὁμολογούμενα, ἀφ' ὧν
 ἡ κρίσις ἂν γένοιτο· ὑποπέπτωκεν ²⁴ ἄρα τὸ συγκατα-
 σκευαζόμενον εἶδος τῷ ὄρῳ τοῦ στοχασμοῦ· στοχασμὸς
 γάρ ἐστιν ἀδήλου πράγματος ἔλεγχος οὐσιωδῶς ἀπὸ τι-
 20 νος φανεροῦ σημείου, ὅπερ ἔστι καὶ τῷ συγκατασκευα-
 ζομένῳ· ἔφαμεν γὰρ τὰ ἐξῆς πάντα σημεῖα φανερά εἶ-
 ναι· οὐ γὰρ πρόσκειται τῷ ὄρῳ ἀπὸ τίνος φανεροῦ
 σημείου πρῶτου τυχόν ἢ δευτέρου, ἀλλ' ἀορί-
 στως ἀπὸ τίνος φανεροῦ σημείου. Ῥητέον δὲ ἡ-
 25 δη καὶ περὶ τῆς τρίτης αὐτῶν ἀπορίας, ὅτι ἡ διάλλη-
 λος ἀπόδειξις, ἂν μὲν ἐπὶ τῶν ἀμφισβητουμένων ἴστα-
 ται μόνων, ἀναπόδεικτός τέ ἐστι καὶ πέρας οὐχ ἔξει· ἂν
 δέ τι προσκείμενον ἢ σαφές, διαλύεται ἡ ἄγνοια καὶ γί-
 γνεται ἀποδεικτικὸς ὁ λόγος· οἷον εἴ τις ἀγνοοῦντι μὲν,
 30 ἐνθα Δίῳν οἰκεῖ, ἐπισταμένῳ δὲ, ὅπου γε Θέων, λέγοι,

Και-

²³ πρὸς Pat. 1. om. Mon. πρὸς τὸν ὑποκ. αὐτό. ²⁴ Mon.
 ἐπόπτωμεν.

Καικίλιον ²⁵ οἰκεῖν ἔνθα Δίῳ· εἰ μὲν μέχρι τούτων στή-
 σεται μόνον, διάλληλός ἐστιν ὁ λόγος· εἰ δὲ προσθιῇ
 τὸν Δίωνα οἰκεῖν ὅπου Θέων, τότε ἀπόδειξις τῷ λόγῳ σα-
 φεστάτη προσγίγνεται, ὅπερ ἐστὶ κατὰ τῶν συγκατασκευ-
 ασμένων θεάσασθαι· οὐ γὰρ ἐπὶ τῶν ἀμφισβητουμένων 5
 ἰστάμεθα μόνων, ἀλλ' ἔχομεν τὰ μετ' ἐκείνα πεπραγμέ-
 να τε ἅπαντα καὶ ὁμολογούμενα, οἷον ἐπὶ τοῦ παραδεί-
 γματος· ἔδει τοὺς δεσμώτας λύεσθαι τοῖς θεσμοφορίοις,
 μοιχὸν ὑπονοήσας τις τὸν οἰκέτην ἐπὶ τῇ γυναικὶ δῆσας
 αὐτὸν ἀπεδήμησε, λυθεὶς τοῖς θεσμοφορίοις ἀπέδρα, με- 10
 τὰ ταῦτα εὗρηται ὁ ἀνὴρ πεφονευμένος, καὶ κρίνεται ἡ
 γυνὴ συνειδότος· τὰ μὲν γὰρ πρῶτα δύο σημεῖα ἀμφι-
 βάλλεται καὶ διάλληλον ποιεῖται τὴν κατασκευὴν, οἷον
 ὁ φόνος τῆς μοιχείας γίνεται σημεῖον, καὶ αὐτίς ἡ μοι-
 χεία τοῦ φόνου· τὰ δὲ ἐξῆς, ὅσα πρὸς πίστιν τούτων κο- 15
 μίζεται, τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, φανερά τέ ἐστι καὶ
 ὁμολογούμενα· οἷον ἡ ὑπόνοια τοῦ ἀνδρὸς ἐπὶ τῇ μοι-
 χείᾳ, ὁ δεσμός τοῦ οἰκέτου, ὁ μετὰ τὸ λυθῆναι δρασμός,
 τὸ εὗρεθῆναι τὸν ἄνδρα ἐν τῷ λυθῆναι αὐτὸν πεφονευ-
 μένον· τοσαῦτα μὲν σὺν περὶ τῶν ἀπορουμένων ἐν τῷ 20
 συγκατασκευαζομένῳ· χρὴ δὲ ἐν τούτοις μὴ ἀπὸ τῶν ἀμ-
 φισβητουμένων σημείων ἄρχεσθαι τῆς κατασκευῆς, καὶ
 ἢ κατὰ μέρη ἀνάλυσις τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους οὐ-
 τως ἀπαιτῇ, τὸ γὰρ εὐθέως ἀμφιβαλλομένην ἀπόδειξιν

25 Parr. et Mon. Καικίλιον. scr. Καικίλιον. vide Weisk.
 ad-Longin. §. 1. 26 Mon. συγκατασκευασμένων. Par. 1. συγ-
 κατασκευαζομένων. Sch. min.: δῆλον δὲ ὅτι καὶ μετὰ τῶν
 ἄλλων· παρατήρησον καὶ διὰ τούτου καὶ ἐκ τοῦ εἰπεῖν ὅπως δι'
 ἀλλήλων, ὅτι πάντα ἐδήλωσιν· οὐ γὰρ δεῖ μόνον τὰ ἀδελὰ διὰ τῶν
 ἐδήλων κατασκευάζειν, αἰτοπον γὰρ, ἀλλὰ καὶ μῖξιν καὶ κῆῤῥιν
 ἀπάντων ποιῆσθαι μίαν· καὶ γὰρ ἀπὸ τοῦ καιροῦ κατασκευάσεις
 τὸν φόνον, ὅτι ἤνικα ἀτελέθῃ ὁ παῖς, ἐφονείθῃ καὶ οὐ πρὸ
 τούτου.

προσενεγκεῖν τῷ δικαστῇ τὸν λόγον ἔκλυτον ἀπεργάζεται
καὶ δυσπαρακολούθητον. Δεῖ οὖν καθ' αὐτοὺς μὲν
ἅπαντα ἀναλύειν τὰ σημεία, ἐπομένους τῇ φυσικῇ τάξει,
τουτέστιν ἀπὸ τῶν ἀμφισβητούμενων ἐπὶ τὰ ὁμολογού-
5 μενα τὴν ἀρχὴν τῆς κατασκευῆς διδόναι τοῖς ὁμολογου-
μένοις· οὕτω γὰρ καὶ τὰ ἀμφισβητούμενα ἐκ τῶν ῥηθέν-
των ἤδη σχεδὸν ὁμολογούμενα ἔσται· δίδωκε δὲ καλλι-
στην τούτου μέθοδον πρῶτος ὁ Πλάτων· ἐν ²⁷ γὰρ τῷ
περὶ ψυχῆς τῆς ζητήσεως οὔσης κ. τ. λ. T. V. p. 296. v.
10 11. — 18. καὶ οὕτως ἂν ἀπὸ τοῦ ἀμφισβητούμενου, ὅπερ
ἔστι τὸ καλλίονα εἶναι τὴν ἐν Ἀίδου διατριβὴν, τῷ τοῖς
κύκλους, ὅταν μέλλωσι τελευτᾶν, ἠδισθαί τε καὶ ἄμεινον
ἄδειν, προηλθε κατὰ μέσον ἐπὶ τὸ ὁμολογούμενον, ὅτι
μαντικὸς ὁ Ἀπόλλων· νῦν δὲ οὐχ ὥδε τὸν λόγον προη-
15 νεγκεν, ἀλλὰ τὴν ἀνάλυσιν καθ' αὐτὸν ποιησάμενος ἀπὸ
τῶν ὁμολογούμενων ἄρχεται, καὶ ἀναποδίξων εἰς τὸ ἀμ-
φισβητούμενον τελευτᾶ, ἔχων ἤδη καὶ αὐτοῦ τὴν ἀπόδει-
ξιν ἐκ τῶν εἰρημένων· οὕτω γοῦν φησιν ἐπ' αὐτῆς τῆς
λέξεως, „ἀλλ' οὐτ' ἐμοὶ ταῦτα φαίνεται λυπούμενα ἄ-
20 δειν, οὔτε οἱ κύκνοι, ἀλλ' ἄτε, ²⁸ οἶμαι, τοῦ Ἀπόλλω-
νος ὄντες μαντικοὶ τέ εἰσι καὶ προειδότες τὰ ἐν Ἀίδου
ἀγαθὰ ἄδουσί τε καὶ τέρπονται ἐκείνῃ τὴν ἡμέραν δια-
φερόντως ἢ ἐν τῷ πρόσθεν“ τὸν δὲ αὐτὸν τρόπον, ὡς
Δημοσθένης ἐν τῷ περὶ στεφάνου χρησάμενος φαίνεται·
25 αἰτίας γὰρ ²⁹ ἐπιφερομένης αὐτᾶ, ³⁰ ὡς εἴη γεγινώς τῆς
εἰρήνης αἴτιος, οὐκ ἀπῆντησεν ἀντικρυς, ὡς οὐκ αὐτὸς
ἀλλ' ἡ πόλις ³¹ αἰτία τῆς εἰρήνης· ἔλεγε γὰρ ἂν οὕτως,
ὅτι τῆς εἰρήνης ἡ πόλις αἰτία, τὴν δὲ εἰρήνην ἐποιήσα-
το ἡ πόλις, ἐπεὶ δὲ ἐμνησικάκει τοῖς Ἕλλησι· πόθεν δὲ
30 ἐμνησικάκει; ὅτι οὐδὲ σώμασιν οὐδὲ χρήμασιν αὐτοὶ συν-

27 Mon. ὁ γὰρ περὶ τυχῆς. Phaed. c. 35. p. 85. b. 28

Mon. ἄλλα τε. 29 Par. 1. δι. 30 Mon. αὐτῇ. 31 Mon.

πολλή.

ελαμβάνοντο, ἐπειδὴ πρὸς ἀλλήλους ἰστασίαν· τί δὲ
 τὸ τῆς στάσεως αἴτιον; ταράττων ὁ Φίλιππος· πόθεν
 δὲ ἡ ταραχή; ἐκ τοῦ πολέμου τοῦ Φωκικοῦ· οὐχ οὕτως
 οὖν ἐχρήσατο τῷ ἐπιχειρήματι· εἰ γὰρ εὐθὺς ἤρξατο ἀπὸ
 τοῦ μεταστατικοῦ, ὥς οὐκ ἐγὼ τῆς εἰρήνης αἴτιος, ἀλλ' ὅ
 ὑμεῖς, οὐδείς ἂν τῶν δικαστῶν παρεδέξατο τὸν λόγον
 διὰ τὸ αὐτόθεν ἀναπόδεικτον εἶναι· ἔτι δὲ τραχὺς φα-
 νείς, ἐκ τῆς διαρρόηδην εἰς αὐτοὺς τοῦ ἐγκλήματος με-
 ταστάσεως τὸ ἀμφιβαλλόμενον ἔχων ἤδη καὶ αὐτὸ σα-
 φῶς ἀποδεδειγμένον καὶ τῷ προτεθεραπεῦσθαι ³² μη-10
 κέτι τραχύτητά τινα παρεμφαῖνον τοῖς δικασταῖς· φη-
 σὶ γοῦν οὕτως· „τοῦ γὰρ Φωκικοῦ συστάντος πολέμου,
 οὐ δὲ ἐμὲ, οὐ γὰρ ἐγὼγ' ἐπολιτευόμην πῶ τότε, ³³ πρῶ-
 τον μὲν ὑμεῖς οὕτω δέκχεσθε, ὥστε Φωκίας μὲν βοί-
 λισθαι σωθῆναι, καίπερ οὐ δίκαια ποιοῦντας ὀρῶντες, ¹⁵
 Θηβαίοις δ' ὀτιοῦν ³⁴ ἂν ἐφησθῆναι παθοῦσι,“ καὶ τὰ
 ἐξῆς· οὕτω δὲ καὶ τῷ συγκατασκευαζομένῳ ποιητέον,
 καὶ πανταχοῦ, ἐνθα ἂν ἡμῖν ἐπιχείρημα τοιοῦτον ἐμ-
 πίπτοι, καθολικὸν ἡμῖν τοῦτο παραπεφυλάχθω θεωρη-
 μα, τὸ τὴν ἀρχὴν ἐκ τῶν ὁμολογουμένων λαμβάνειν· ²⁰
 οὕτω γὰρ καὶ τὸ δοκοῦν ὁμφισβητεῖσθαι τοῖς ὁμολογου-
 μένοις συνεκδραμεῖται· καὶ δόξει τὴν προσήκουσαν ἔχειν
 ἀπόδειξιν, τὸν τε δικαστὴν ἐπισπασόμεθα μᾶλλον τῷ προ-
 βάλλειν εὐθὺς αὐτῷ σαφῇ καὶ ἀναμφισβήτητον ἔλεγχον.
 Ὑπόλοιπον ἔτι καὶ διαφορὰν εἰπεῖν τοῦ συγκατασκευα- ²⁵
 ζομένου πρὸς τὸν προκατασκευαζόμενον, μᾶλλον δὲ ἀνα-
 λαβόντας τὸν λόγον πάντων ὁμοῦ τῶν συνεζευγμένων
 ἐκθῆναι διαφοράς· διαφέρει δ' οὖν ὁ ἐμπίπτων τῶν
 ἄλλων, καθὼ ἐν αὐτῷ μὲν τὸ δεύτερον ζήτημα πάντως
 ἀνεύθυνον, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις τοῖς δύο ἰπεύθυνον· ταύ- ³⁰

³² Mon. τῇ πρότερον θεραπεῖσθαι. ³³ Mon. πῶποτε.

³⁴ Mon. Θιβαίους δισί· ἂν ἐφ', correxi ex Demosth. pro cor.
 p. 230.

την δὴ κοινωνίαν ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους ὃ τε προκατασκευαζόμενος³⁵ καὶ ὁ συγκατασκευαζόμενος· ἐστι δὲ αὐτοῖς καὶ ἰδία τις διαφορὰ, ἧς ὁ ἐμπίπτων οὐ κοινωνεῖ· ἐν μὲν γὰρ τῷ προκατασκευαζομένῳ οὐ κενώριται ἀλλήλων τὰ ζητήματα καὶ ἑκάτερον ἰδίᾳ κατασκευάζεται, ἐν δὲ τῷ συγκατασκευαζομένῳ κἂν τὰ μάλιστα θάτερον καὶ ἐν τούτῳ προκατασκευασθῆναι δεῖ· ἀλλ' οὖν γε ἀνασπείλεκται καὶ δι' ἀλλήλων κατασκευάζεται, ὥς αὐτὸς ἡμῖν ὁ τεχνικός ἔφη· ὥς ἐν τῷ συγκατασκευαζομένῳ κα-
 10 τὰ συμπλοκὴν ἐκφέρειν δεῖ τὰ ἑκατέρου σημείου κεφάλαια καὶ βούλησιν βουλήσει συμπλέκειν καὶ δύνάμιν πάλιν ὁμοίως δυνάμει καὶ τοῖς ἐφεξῆς τὸν αὐτὸν τρόπον.

Α'. Γνωστέον, ὅτι ἐν τούτῳ τῇ στοχασμῷ τὰ αὐτά ἐστι καὶ σημεῖα ἀλλήλων καὶ ἐγκλήματα· ἐνταῦθα γοῦν
 15 ἀπὸ μὲν τῆς μοιχείας κατασκευάζεται, ὅτι αὐτὸς ἐφόνευσεν· ἀπὸ δὲ τοῦ φόνου ἡ μοιχεία βεβαιουῖται· ἰστέον δὲ, ὥς οὐδέποτε δῆλον δῆλῳ κατασκευάζεται, ὥσπερ οὐδὲ ἄδηλον ἀδήλῳ, ἀλλὰ δῆλον τῷ δῆλῳ· εἰ οὖν καὶ ἐνταῦθα ἀμφοτέρα δῆλα, τό τε τῆς μοιχείας φημί καὶ τοῦ
 20 φόνου, πῶς τὰ σαφῆ δι' ἀλλήλων κατασκευάζεται; εἰ δὲ πάλιν ἄδηλα ἄμφω, γελοῖον τὸ τῆς ἀποδείξεως· εἰ γὰρ φύσει ἄδηλον ἐν τῷ στοχασμῷ ἐγκλήμα, ἔσται δὲ καὶ τὸ σημεῖον ἄδηλον, πῶς ὑφέστη ὁ τοιοῦτος στοχασμός; πῶς δὲ καὶ τὸ σημεῖον ὑπεύθυνον, ὃ πανταχοῦ
 25 ἀνεύθυνόν ἐστιν; ἀλλὰ λέγομεν ὅτι κἀνταῦθα εὐρίσκει-

35 Sch. min.: ἐκεῖ μὲν, φησὶ, καθ' ἑαυτὸ ἕκαστον καὶ τὸ πρῶτον μελετᾶται ζήτημα καὶ τὸ δεύτερον· ἐνταῦθα δὲ ἅμα τὰ δύο καὶ δι' ἀλλήλων κατασκευάζεται· ἄλλοι δὲ ταύτην διαφορὰν λήγουσιν, ὅτι ἐν τῷ συσκευαζομένῳ ἀμφοτέρα ἐγκλήματά ἐστιν ὁμοῦ κατασκευαζόμενα δι' ἀλλήλων, τῶν αὐτῶν καὶ σημείων καὶ ἐγκλημάτων γινόμενων· ἐν δὲ τῷ προκατασκευαζομένῳ δύο τὰ ἐγκλήματα, ἀλλ' οὐ τὰ δύο κρίνεται καὶ κατηγορεῖται, τὸ δὲ ἕτερον τῶν ἐγκλημάτων ὥς σημείων παραλαμβάνεται.

ται φανερόν σημεῖον καὶ ἀνεύθυνον· οἷον εἰπεῖν τὸ λυ-
θῆναι παρὰ τῆς γυναικὸς τὸν οἰκέτην, καὶ τὸ ἐν ἐκείνῳ
τῷ καιρῷ τεθνάναι τὸν δεσπότην, ὅτε ἐλύθη· τὸ δὲ
προσεχέστερον μόνος εὐρίσκεται ὑπεύθυνος· εἰ γὰρ καὶ
δοκεῖ ἔγκλημα εἶναι ἐνταῦθα τὸ σημεῖον αὐτὸ τὸ προσε- 5
χέστερον, ἀλλ' ὅμως ὡς σημεῖον παραλαμβάνεται· οὐ
γὰρ τοῦτο κατηγορεῖ ὁ κατηγορος, ἀλλ' ὡς σημεῖον αὐ-
τὸ ποιῆται τοῦ ἐγκλήματος.

λα'. Τὸ τοῦ στοχασμοῦ τούτου εἶδος ἀπὸ γνώμης
ἐκάλεσεν· ὅτι τῆς πράξεως οὔσης φανεραῖς ἡ γνώμη 10
τεῖται τοῦ πράξαντος· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ψιλῇ εἰπεν
ἀντὶ τοῦ μόνῃ· ἔστι δὲ τοιοῦτος ὁ ἀπὸ γνώμης στοχα-
σμός, ὅταν ὁ φεύγων πεποιηκῆναι μὲν ὁμολογῇ τὸ ἀδι-
κημα, καὶ τὸ ἐπιφερόμενον ἔγκλημα, φάσκη δὲ μὴ ἐκῶν,
ἀλλὰ δι' ἄγνοιαν ἢ μανίαν εἰργάσθαι. 15

λβ'. Ἡπορίκασί τινες, ἀνθ' ὅτου ἰδίως τοῦτο στο-
χασμὸν ἀπὸ γνώμης ἐκάλεσε, καίτοι παντὸς στοχασμοῦ
τὴν ἀπὸ γνώμης ἐξέτασιν ἔχοντος, ἡ γὰρ βούλησις κα-
φάλαιον οὔσα τοῦ στοχασμοῦ οὐδέν, φασίν, ἕτερόν ἐστιν,
ἢ ἀπὸ 2 γνώμης ἐξέτασις, ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ῥητέον, ὡς 20
διαφερόντως τοῦτο εἰκότως ἀπὸ γνώμης ἐκάλεσε, καθὼ
τὸ πᾶν τῆς ζητήσεως ἐν τούτῳ περὶ τὴν γνώσιν ἵστα-
ται μόνον, τὸ γὰρ πεπραγμένον ὁμολογεῖται, καὶ τὸ πε-
πραχὸς πρόσωπον εὐδηλον· ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἢ γνῶσις
πρὸς πίστιν ἑτέραν παραλαμβάνεται, ἐν τούτῳ δὲ ἅπαν- 25
τα ἀπόδειξιν τῆς γνώμης· ἔτι δὲ καὶ τοῦτο ἐπαποροῦσί
τινες, πῶς οὐδενὶ τῶν εἰδῶν τοῦ στοχασμοῦ τὸν ἀπὸ
γνώμης ἔταξεν· αὐτὰ γὰρ τὴν μετὰ τῶν ἀπλῶν τάξιν οὐ-
τε τὴν μετὰ τῶν διπλῶν ἢ τῶν συνεξηγμένων αὐτῷ δέ-
δωκεν· καίτοι παντὸς στοχασμοῦ ἢ ἀπλοῦ ὄντος ἢ διπλοῦ 30
ἢ εἰς μὴδ' ἕτερον τούτων συνεξηγμένου· πῶς οὖν τούτῳ,
φασί, τάξιν τινὰ ἰδίαν οὐκ ἐξείλεν; ὑπ' οὐδέν γὰρ αὐ-

1 Mon. ἐργάσθαι.

2 ἀπὸ Par. 1. om.

τὸν ³ ἀνήνεγκε τῶν εἰδῶν, τὴν δὲ ἀπορίαν εὐκολον ἐπι-
 λύσασθαι· ἐπεὶ γὰρ συμβέβηκεν ἰδίῳ τούτῳ παρὰ πάν-
 τα στοχασμὸν, ἰδίαν καὶ τάξιν ἀπειλήφεν· ⁴ οὔτε γὰρ
 μετὰ τῶν διπλῶν ἢ συνεζευγμένων ἡδύνατο τάττεσθαι ἐπὶ
 5 ἓν καὶ ἁπλοῦν ἐν αὐτῷ τὸ ζητούμενον, οὔτε μὴν μετὰ
 τῶν ἁπλῶν ψιλῶς· ἔχει γὰρ τινα διαφορὰν πρὸς αὐτοὺς,
 ἣν ἔφαμεν ἀνωτέρω. παντὸς γὰρ στοχασμοῦ τὴν γνώμην
 ἔχοντος πιστωτικὴν ⁵ τοῦ ζητουμένου, ἐν τούτῳ τὸ ζητού-
 μενον αὐτὸ ἢ γνώμη ἐστὶ καὶ πάντα τῆς γνώμης ἕνεκα
 10 παραλαμβάνεται τὰ κεφάλαια, ὡς ἐπὶ τοῦδε τοῦ παρα-
 δείγματος· ἐν δόξῃ μανίας μητριὰ τὸν υἱὸν ἔτρωσε, τὸν
 δὲ πρόγονον ἀπέκτεινε, καὶ ἀνενεγκοῦσα φόνου φεύγει·
 οὐ γὰρ ζητοῦμεν τὸν φόνον ἁπλῶς, πότερον ἀνήρηται ἢ
 οὐκ ἀνήρηται ὑπὸ τῆς μητριᾶς ὁ πρόγονος, τοῦτο γὰρ
 15 καταφανές, ἀλλ' εἰ ἐκοῦσα τοῦτο δέδρακεν ἡ μητριὰ,
 ὅπερ ἐστὶν ἀπὸ τῆς γνώμης, καὶ φέρεται ἅπαντα πρὸς
 τοῦτο τὰ κεφάλαια. πρῶτον μὲν γὰρ χρήσεται τῷ παρα-
 γραφικῷ, ὅτι τὰ ἐκ μανίας καὶ παραφόρως ⁶ γινόμενα
 λογισμοῦ τιμωρίαν οὐκ ἔχει παρὰ τῶν νόμων, οὐδὲ ἐπὶ
 20 τούτοις εἰσάγεται τις εἰς δικαστήριον· ἔπειτα τῇ βουλή-
 σει, ἐλέγχων γὰρ ἀπαίτησις καθάπαξ ἐπὶ τοῦ τοιούτου
 εἰδους ἐλλείπει, ἢ δυνάμεις ⁷ ἀντιθετικῶς παραληφθήσε-
 ται ἐκ τῆς βουλήσεως λυομένη, ὅτι καὶ τὰ μάλιστα ἡ-
 δυνάμην πολλοῖς τρόποις τὸν πρόγονον ἀνελεῖν, οὐκ ἂν
 25 εἰς τοῦτο ἦκον ἀτοπίας, ὥστε καὶ τὸν υἱὸν τρῶσαι καὶ
 τὸν πρόγονον ἀνελεῖν ⁸ τιμῶντά με καὶ ἐν τάξει τιθέν-
 τα μητρὸς διαχρήσασθαι· μετὰ τοῦτο τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρη-
 τέλους οὐκ ἀποδεικτικά, οὐδὲ καθάπερ ἐν τοῖς ἄλλοις

3 Par. 1. αὐτῶν. 4 Mon. ἐπιλήφην. 5 Mon. ἔχοντα
 πιστωτέραν. 6 Mon. παρὰ φόνον, natum ex scriptura παρὰ φ^ο
 quae est in Par. 1. legi παραφόρως. Par. 2. παρὰ φ^υ i. e. παρὰ
 φύσιν. 7 Par. 1. ἡδύνατο. 8 ἀνελεῖν Mon. om., sq. in eo-
 dem mutila μῶντι· καὶ ἐν τάξει μὲν τιθέντα.

σημεῖα γινόμενα ἀπλῶς τοῦ ζητουμένου, ἀλλ' αὖξητικά, δεικνύντων⁹ ἡμῶν τὸ πάθος καὶ πρὸς ὀργὴν κινούντων τοὺς δικαστάς. Τὸ γὰρ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἐστὶ τὸ τετρῶσθαι μὲν τὸν υἱόν, τὸν δὲ πρόγονον ἀνῆρῆσθαι, καὶ ὅσα ἐξωθεν περιστατικά, οἷον ὁ τρόπος τῆς δια- 5 ρέσεως, ὅτι διὰ τοῦ στήθους ἤλασε τὸ ξίφος, ἢ τὴν κεφαλὴν ἀπέτεμεν. εἶτα ἡ ὕλη, οἷον δόρατι¹⁰ μετῆλθεν αὐτὸν ἢ ξίφει καὶ ὅσα ἕτερα τῶν περιστατικῶν, ἅπερ πρὸς ἀπόδειξιν ἡκιστα φέρεται τῆς γνώμης· τί γὰρ μάλ- 10 λον ἐκ τούτου τὸ ἐκούσιον ἢ ἀκούσιον δείκνυνται, αὐ- 10 ξησιν δὲ τοῦ πάθους ἐργάζεται· εἶτα ἡ μετάθεσις τῆς αἰτίας καινότερόν πως εἰσενεχθήσεται. τὸ γὰρ χρῶμα ἐπὶ τι ἀνέυθυνον ἐξωθεν τοῦ ζητουμένου μεθίσταν· αἰ τὴν αἰτίαν ἐνταῦθα εἰς αὐτὸ μεθίστησι τὸ ζητούμενον· τὴν γὰρ αἰτίαν ἐπὶ τὴν μανίαν δηλαδὴ μεταθήσει, ἢ τις 15 ἐστὶν αὐτὸ τὸ ζητούμενον· ἅπας γὰρ ὁ λόγος περὶ τοῦ εἰ κατὰ ἀλήθειαν ἐμάνη γίνεται, ἀντίληψις δὲ καὶ με- 20 τάληψις ἐπὶ τοῦ τοιούτου εἶδους οὐκ ἂν εὑρεθῇ, ὁμοίως οὐδὲ πιθανή¹² ἀπολογία, ἐπειδὴ οὐδὲ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, πρὸς ἃ ἡ πιθανὴ ἀπολογία εἰωθεν ἀναστρέφε- 20 σθαι, τὴν ἑαυτῶν φύσιν σώζει, οὐ γὰρ γίνεται σημεῖον τοῦ ἐγκλήματος ἀποδεικτικόν, ἔνεκα δὲ αὖξήσεως μόνης παραλαμβάνεται. Μετὰ γοῦν τὴν μετάθεσιν τῆς αἰτίας ἡ κοινὴ ποιότης ἐπακολουθεῖ· τούτων δὲ ἐκκαθαρθει- 25 σῶν¹³ τῶν ζητήσεων ἄλλη τις ἐπὶ τούτοις ἀνέκυψεν ἀπορία, ζητούντων τινῶν, πῶς τὸ τοιοῦτον εἶδος στοχα- 30 σμὸς ἐστὶ μᾶλλον, καὶ οὐ συγγνώμη· προβαλεῖται γὰρ, φησί, τὴν ἀπὸ τῆς μανίας συγγνώμην, ὅτι οὐκ ἔκοῦσα τοῦτο ἔδρων, ἀλλ' ἀπὸ τῆς μανίας ἐλαυνομένη· ταύτης δὲ τῆς ἀπορίας θαυμασίως ὁ τεχνικὸς ἐξεῖλεν¹⁴ αὐτό. 30

9 Mon. αὖξητικὰν δοκούντων. 10 Mon. ὅτι δόρατι. 11

Mon. δείκνυνται. 12 Mon. ὁμοίως δὲ πιθανὴν ἀπολογία. 13

Mon. ἐκκαθαρθέντων. 14 Par. 1. ὑπεξεῖλεν.

ἐν μὲν γὰρ τῇ συγγνώμῃ, φησί, τὸ προβαλλόμενον εἰς
 παραιτήσιν ὁμολογούμενον εἶναι δεῖ, οἷον ἐπὶ τῶν δέκα
 στρατηγῶν τῶν μὴ ἀνελομένων ἐν τῇ ἐν Ἀργινοῦσαις
 ναυμαχίᾳ τὰ τῶν πεισόντων σώματα· ὁ γὰρ χεῖμων, ὃν
 5 λαμβάνουσιν εἰς παραίτησιν, ὁμολόγηται, ἐνταῦθα δὲ οὐ
 τοῦτο· πᾶσα γὰρ ἡ ζήτησις περὶ τὴν μανίαν ἴσταται·
 τοῦτο γὰρ αὐτὸ πότερον ἐμάνη ζητοῦμεν ἢ μανίαν προσ-
 ποιήσατο. οὕτως οὖν καὶ ὀριζόμενος ἔφη· ἐν δόξῃ μα-
 νίας εἰπὼν καὶ οὐκ ἀπλῶς εἰς μανίαν κατασταῶσα· εἰ γὰρ
 10 οὕτως ὠρίσατο καὶ ὡς ὁμολογουμένην τὴν μανίαν παρέ-
 λαβε, τότε ἂν ἡ συγγνώμη ἐγένετο. ¹⁵ Ἐπειδὴ κοινω-
 νίαν οὖσαν πρὸς τὴν συγγνώμην ἦσθετο τοῦτου τοῦ
 στοχασμοῦ, κοινὸν γὰρ ἐν ἑκατέραις ταῖς ¹⁶ στάσει τοῦ
 τῆς ἀγνοίας καὶ ἀκούσιον, λύει τῇ διαφορᾷ τὴν συγγέ-
 15 νειαν· δοκεῖ γὰρ κατὰ δύο κοινωνεῖν τῇ συγγνώμῃ, καθ'
 ἐν μὲν, ὅτι ἐν ἀμφοτέραις ταῖς στάσεσιν ἀδικήμα φύ-
 σιως τὸ πεπραγμένον, δεύτερον δὲ κατὰ τὴν αἰτίαν, τὸ
 ἐπὶ τι πάθος ψυχῆς μεθιστάναι τὸ γινόμενον. διαφέρει
 οὖν, ὅτι ἐν μὲν τῇ συγγνώμῃ τὸ πάθος, ἐφ' ὃ ¹⁷ μεθί-
 20 στησι τὴν αἰτίαν ὁ φεύγων, λέγω δὴ φόβον ἢ ἀγνοίαν
 ἢ ἔλεον, συγχωρεῖ καὶ αὐτὸς ὁ κατηγορὸς ὁμολογημένον·
 ἀποφαίνει δὲ καὶ οὕτω τιμωρίας ἄξιον· ἐχρῆν γὰρ, φη-
 σί, ¹⁸ μηδ' ὅλως ἡτιῆσθαι τοῦ πάθους· ἐν δὲ τῷ στο-
 χασμῷ ἄδηλον καὶ περὶ αὐτὸ τοῦτο ἡ πᾶσα ζήτησις ἴστα-
 25 ται· τῆς γὰρ μητροιᾶς προβαλλομένης τὴν μανίαν καὶ
 εἰς ταύτην ἀναφερούσης τοῦ φόβου τὴν αἰτίαν, ὁ κατή-
 γορος ἐνίσταται καὶ ψεῦδος τοῦτο διίσχυρίζεται. Αἰσθα-
 νεται καὶ ἕτερα ¹⁹ στοχασμῶν εἶδη ὑπὸ τινων ὑπονοη-
 μένα· ψυχρὰν δὲ τὴν τούτων ἐπεργασίαν οἰόμενος καὶ

15 Par. 1. habet in schol. min. τὸ ἢ οὐ ἐν ἄλλοις οὐκ ἔστιν,
 ἐπειδὴ κοινωνίαν etc. usque ad litt. γ., quae Mon. in commen-
 tarium ampliorem recepit. 16 ταῖς Par. 1. om. 17 Par.
 ἐφ' ᾧ, Mon. μεθίστη, 18 φησὶ Mon, om. 19 Par. 1. ἑτέρων.

μόνως ἐπισημνήμενος, ὅτι ἴσως καὶ ἑτέρα ἐστὶν εἶδη, παραιτεῖται τὴν τούτων μνήμην· εἰ γὰρ καὶ εὐρίσκεται, φησὶν, ἄλλο, ἀλλ' ἐκ τούτων συμπλακόμενον εὐρίσκεται.

λγ'. Τὸ παράδειγμα ἑδὲκνυσι τοῦ τοιούτου ²⁰ στο-
χασμοῦ τὴν φύσιν· ἐνταῦθα γὰρ τὸ ἀμφίβολόν ἐστι τῆς 5
μητρυῖας ἢ γνώμη καὶ τὸ ἄδηλον, μεθ' ἧς ὁ φόνος πέ-
πρακται· πιθανῶς δὲ πέπλασται τὸ ζήτημα· οὐ γὰρ ἀ-
πλῶς εἶπε μεμνηῖαν τὴν μητρυῖαν· ἀσύστατον γὰρ ἦν
τὸ ζήτημα τῆς μανίας ὁμολογουμένης, ἀλλ' ἐν δόξῃ μα-
νίας, ὅπερ ἀμφίβολον, ὃ καὶ κατηγοροῦν δίδωσιν ὑπό- 10
νοϊαν· ὁ μὲν γὰρ κατηγορὸς ὑπόκρισιν τὴν μανίαν ἀπο-
φαίνειν πειράσεται διὰ τὴν φυσικὴν πρὸς τὸν πρόγονον
δυσμένειαν, ὃ δὲ ὑπὲρ αὐτῆς ἀγωνιζόμενος τοῦναντίον
συστήσῃ καὶ ἀληθῶς μεμνηέναι τὴν μητρυῖαν ἀγωνιῇ-
ται, καὶ στοχαστικῶς ἢ ζήτησις ἅπανα προαχθήσεται. 15
ἐρεῖ δὲ τις, ὅτι οὐκ ἄρα στοχασμός αὐτός· οὐ γὰρ ἐστὶν
ἀδήλου πράγματος ἔλεγχος οὐσιωδῶς, ἀλλ' ἐροῦμεν, ὅτι
δῆλον μὲν τὸ πρᾶγμα· τὸ δὲ ἄδηλον περὶ τὴν γνώμην
ἴσταται· καὶ περὶ ταύτην ὁ στοχασμός· διὸ καὶ τὴν
προσηγορίαν τοιαύτην ἔλαχεν, ἀπὸ γνώμης στοχασμός ²⁰
καλούμενος· καθὼ μὲν γὰρ οὐδὲ τοῦ παιδὸς ἀπέσχετο,
χαίραν ἔχει τὰ τῆς μανίας, καθὼ δὲ μετριώτερον τῇ κα-
τὰ τοῦ παιδὸς πληγῇ ἐχρήσατο, ὑγιαίνειν δοκεῖ, καλῶς
δὲ τὸ ἐν δόξῃ μανίας, ἵνα χορηγίαν τῷ ἀδήλῳ πορί-
σῃται. 25

λδ'. Οἶδεν ὁ τεχνικός καὶ τίνα εἶδη στοχασμοῦ ἑτε-
ρα. παρήσῃ δὲ αὐτὰ παρὰ τὴν προκειμένην αὐτῷ μηδὲν
λυσιτελοῦντα πραγματείαν· πρόκειται γὰρ αὐτῷ περὶ τῆς
τῶν κεφαλαίων λέγειν διαιρέσεως· ἐπεὶ οὖν οὐκ ὁμοίως
τὰ διπλᾶ τοῖς ἀπλοῖς διηρεῖτο, οὐδὲ τὰ συνεξηγμένα τοῖς 30
ἀπλοῖς, διὰ τὸ ὑποκείμενον τῇ ἑαυτοῦ πραγματείᾳ καὶ

περὶ τούτων ἡναγκάσθη διεξιθεῖν, ὥστε προηγουμένως
 οὐδὲ περὶ τούτων εἶπεν, ἀλλὰ δι' ἀνάγκης ἑτέρων, τουτ-
 ἔστι τῆς ἐν αὐτοῖς διαφορᾷς περὶ τὴν διαίρεσιν, διὰ τοῦ-
 το γὰρ καὶ τὸν ἀπὸ γνώμης ²¹ παρέλαβε στοχασμόν·
 5 καὶ γὰρ αὐτὸς οὗτος πολλὰ περὶ τὴν διαίρεσιν ἐπεπόν-
 θει καινότερα, ὡς ἀνωτέρω διεξιόντας ἐδειξάμεν· ἔστι δὲ
 ἕτερον τοῦ στοχασμοῦ εἶδος τὸ κατ' ἀξίωσιν· πᾶς γὰρ
 στοχασμός, μᾶλλον δὲ ἅπας ἄγών δικανικὸς, ἢ κατὰ φυγὴν
 καὶ διώξιν γίνεται ἢ κατὰ αἴτησιν· τοῦ μὲν κατὰ φυγὴν
 10 καὶ διώξιν ἅπαντα τὰ προκείμενα εἶδη, τοῦ δὲ κατὰ αἴ-
 τησιν ἤτοι ἀξίωσιν δύο, τὸ τε παράδοξον καὶ τὸ κατὰ
 ἀμφισβήτησιν· λεκτέον δὲ ἐπὶ παραδείγματος ἄμφω.
 παράδοξος μὲν στοχασμός, οἷον μάγος ἐπηγγεῖλατο τύ-
 ραννον ἀνελεῖν τεττάρων ἐντὸς ἡμερῶν, μεταξὺ κεραυνῶ
 15 βληθεὶς ὁ τύραννος ἐτελεύτησεν, ἀξιοῖ λαβεῖν τὴν δω-
 ρεάν· καθὼ μὲν γὰρ οὐσιωδῶς ζητοῦμεν πρᾶγμα ἄδηλον
 ἀπὸ τινος φανεροῦ σημείου, κατὰ τοῦτο λεχθεὶς ἂν στο-
 χασμός· καθὼ δὲ ἡ τάξις ἀντίστροφαι, κατὰ ²² τοῦτο
 παράδοξος· ἐν παντί γὰρ στοχασμῶ τοῦ φεύγοντος τὴν
 20 ἄρνησιν ἔχοντος, τοῦ δὲ διώκοντος τὴν κατάφασιν καὶ
 φερομένης αἰεὶ πρὸς τὴν κατάφασιν τῆς ἀρνήσεως, εἰς
 τὸναντίον ἐνταῦθα περιστήσεται τὰ τῆς τάξεως· ὁ μὲν
 γὰρ διώκων ἐρεῖ, ὡς οὐκ ἐφόνευσας, ὁ δὲ φεύγων τοῦ
 πεφονευκέναι ἀντιέξεται· καὶ πρὸς τοῦτο πάντα λόγον
 25 ἀποτελεῖ· ἐν γὰρ τοῖς κατ' ἀξίωσιν τὸ τῆς αἰτήσεως
 ἔξωθεν παραλαμβάνεται· γίνεται οὖν περὶ τοῦ εἰ τὸν
 τύραννον οὗτος ἀνείλεν ἢ μὴ, πᾶσα ἡ ζήτησις, καὶ εὐ-
 ρεθήσεται ἡγουμένη ἢ ἄρνησις· εἴγε παρὰ τῷ κατηγόρῳ
 ἔστιν, φερομένη δὲ πρὸς αὐτὴν ὑπὸ τοῦ φεύγοντος ἢ
 30 κατάφασις, καὶ χρήσεται ὁ μὲν διώκων τοῖς τοῦ φεύ-
 γοντος κεφαλαίοις, ὁ δὲ φεύγων τοῖς τοῦ διώκοντος,

21 Mon. γνώσεως.

22 Mon. καὶ.

κατὰ τοῦτο οὖν εἰκότως παράδοξον τὸ τοιοῦτον εἶδος ὠνόμασται· τοῦ δὲ κατὰ ἀμφισβήτησιν παράδειγμα· τύραννος τὸν ἑαυτοῦ ἱατρὸν ὑποπτεύσας ἐπὶ δηλητηρίῳ τὸν τῆς πόλεως μετεπέμψατο· ἀνελθόντος ἐκείνου ὁ τύραννος ἐτελεύτησε, καὶ περὶ τῆς δωριᾶς ἀμφισβητοῦσιν· ὁ 5 μὲν γὰρ τῆς ὑποψίας ἀνθίσταται, ὁ ἕτερος δὲ τῆς ἀνόδου, ὡς οὐ πρότερον, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐμὴν ἀνοδὸν ὁ τύραννος ἐτελεύτησιν.

C a p. XIX.

Περὶ ὄρου.

Τὴν φύσιν γνόντας ἐκάστου πρότερον ἐπὶ τὰ κατὰ 10 μέρος προσήκει χωρεῖν· οὕτω γὰρ ὥσπερ ἐπὶ τινος ἀν κρηπίδος φεροίμεθα τὴν στάσιν ἔχοντες ἀσφαλῆ, καὶ οὐκ ἂν σχολιάζοντες ¹ περιτρέπισθαι μέλλοιμεν· ὅτι γὰρ ἀναγκαῖον ἢ τῆς ἐκάστου φύσεως πρόγνωσις, Πλάτων 15 ἡμῖν ἐδήλωσεν ὁ σοφώτατος, δι' ὧν αὐτὸς κέχρηται καὶ τῶν οὐχ οὕτως χρωμένων κατηγορεῖ. Λυσίου γοῦν διεξιελθόντος τινὰς πράξεις τοῦ ἔρωτος, ὃ τι δὲ ἐστὶν ἔρως αὐτὸς οὐ δηλώσαντος, ἐπελάβετο, ² τὴν γὰρ φύσιν αὐτοῦ τοῦ ἔρωτος, ἢ τίς ποτὲ ἐστι, δεῖ, φησὶ, πρότερον ἐκμαθεῖν· τοὺς οὖν Πλάτωνί τε πειθομένους καὶ τὰ Λυσίου 20 διαφυγεῖν ἀμαρτήματα μέλλοντας μηδαμῶς τε περὶ τὴν ³ κατὰ τὸ μέρος πλανησομένους διέξοδον τὰς φύσεις ἀνάγκη πρότερον ἐπισκέφθαι, περὶ ὧν ἂν μέλλωσι λόγον διεξίναί τινά· οὕτω δὲ κἀνταῦθα τοῦ τεχνικοῦ μέλλοντος ἡμῖν τὴν τοῦ ὄρου παραδιδόναι διαιρέσιν, ἄξιον πρῶ- 25 τον καταμαθεῖν τὴν φύσιν αὐτοῦ πρὸ τῆς διαιρέσεως,

¹ Mon. σχολιάζοντες Par. 2. σχολιάζοντες. ² Phaedr. p. 263. 265. d. ³ Mon. τῶν κατὰ μέρος.

καὶ πρώτην γε τὴν ἐπωνυμίαν, ἐπεὶ ⁴ πολυτρόπως ὄρος λέγεται, διασαφῆσαι· καλεῖται τοίνυν ὄρος ἡ τὸ ἐκάστου πράγματος πέρας, ἥνικα λέγομεν ὄρον ἐπιτεθεῖσθαι τῇ δίκῃ, οἷοναί πέρας, ὥστε μὴ πρόσω χωρεῖν, ἀλλ' ἤδη ⁵ καταπεπαῦσθαι· λέγεται δὲ οὕτω καὶ τὸ διειργον ἀπ' ἀλλήλων τὰ χωρία, ὡς ὅταν φαίη τις Ἀθηναίους καὶ Βοιωτοὺς περὶ γῆς ὄρων πόλεμον ἄρασθαι· ἐτι ἐπὶ τοῖς διαλεκτικοῖς καλεῖται τις ὄρος ὁ τὴν ἐκάστου περιλαμβά-
 10 τωνα μὲν ἐστὶ λόγος τῆς ἐκάστου οὐσίας τε καὶ φύσεως δηλωτικός, ἵνα ἡ οὐσία μὲν αὐτὴ ἡ ὑπαρξίς καὶ τὸ εἶ-
 ναι, φύσις δὲ ἡ καθ' ἑαυτὴν ιδιότης, καθ' ἣν τῶν ἄλ-
 λων χωρίζεται, κατὰ δὲ Ἀριστοτέλην ὁ τὸ τί εἶναι ⁶ δη-
 λῶν, καλεῖται δὲ κοινῷ ὀνόματι καὶ τὸ ἐκ τούτου πα-
 15 ραλαμβανόμενον ὁ ὄρος· τὸ τε γὰρ ζῶον λογικὸν θνητὸν ὄρον καλοῦμεν, καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ ὀριζόμενον· τοῦτο δὲ ἐστὶν ἄνθρωπος· οὕτω γὰρ καὶ χοῖνικα λέγομεν αὐτὸ τε τὸ μετροῦν καὶ τὸ μετρούμενον, καὶ πῆχυν ὁμοίως τὸν τε ἐκμετροῦντα καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἐκμετρούμενον· πρὸς δὲ
 20 τούτοις ὄρος καλεῖται καὶ ἡ παρὰ τοῖς ῥήτορσι στάσις, περὶ οὗ νῦν ἡμῖν πρόκειται λέγειν· πενταχῶς οὖν λεγομέ-
 νου τοῦ ὄρου καθάπερ ἐδειξαμεν, ἐπειδὴ καὶ τοῦ παρὰ τοῖς διαλεκτικοῖς ἐμνήσθημεν, καὶ ὅπως Πλάτων τε αὐ-
 τὸν καὶ Ἀριστοτέλης ὥρισαντο, ἐπὶ τούτοις καὶ τοὺς τρό-
 25 πους δεῖ εἰπεῖν, καθ' οὓς γίνεται· τοῦτο γὰρ ἡμῖν συμβαλεῖται πρὸς τὸ ἐξ αὐτοῦ διαστεῖλαι τὸν ῥητορικὸν ὄ-
 ρον, ὡς ὕστερον εἰσόμεθα· ἐκ δὲ τῆς διαστολῆς ἡ φύσις καταληφθήσεται. Πᾶς τοίνυν διαλεκτικός ὄρος ἐκ γέ-
 30 νοιων, οἷον τί ἐστὶν ἄνθρωπος; ζῶον λογικὸν θνητόν· γένος μὲν γὰρ ἐστὶ τὸ ζῶον, διαφοραὶ δὲ τοῦ εἶδους συ-

⁴ Mon. ἐπὶ. Sq. ὄρος Par. 1. om. ⁵ Mon. καὶ τό, ⁶ Mon. τί ἦν εἶναι.

στατικά, τό τε λογικόν καὶ θνητόν· ἀρετὴ δὲ παντός
τοῦ παρὰ ^{6*} τοῖς διαλεκτικοῖς ὅρου τὸ μῆτε ἑλλείπειν μῆτε
μὴν πλεονάζειν· κακία γὰρ τούναντίον ἢ τε ἑλλειψις καὶ
ὁ πλεονασμός· οἷον ὅτι ἄνθρωπός ἐστι ζῶον λογικόν
θνητόν· οὗτος γὰρ τὸν τε πλεονασμὸν ἀπέφυγεν· οὐ γὰρ 5
πρὸς τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ἕτερόν τι περιέλαβε, καὶ τῷ τῆς
ἑλλείψεως οὐχ ὑποπέπτωκεν ἀμαρτήματι, οὐ γὰρ ἐνδεῖ
πρὸς οὐδέν, ἀλλὰ πᾶσαν τὴν τῶν ἀνθρώπων ἔχει φύσιν,
πλεονάζων δ' ἂν ἦν ὅρος, εἰ μία τῶν διαφορῶν παρα-
λείπετο· οἷον ζῶον λογικόν θνητόν, κυβερνᾶν ἐπιστά- 10
μενον· ἑλλείπει γὰρ τῷ ὄρφ, ἐπεὶ οὐ πᾶς κυβερνᾶν ἄν-
θρωπος καὶ ἐπίσταται· καὶ ταῦτα μὲν περὶ ἀρετῆς ἂν
εἴη τοῦ ὅρου· βάσανος δὲ αὐτῶ καὶ ἐξετασμός ἀκριβῆς
ἢ ἀναστροφῇ, ὅταν τὸ πρᾶγμα τὸ ὀρίζομενον ἐκ τού-
του, τουτέστιν ὁ ἄνθρωπος, ἀναστρέφειν δύνηται πρὸς 15
τὸν ὅρον, ὥστε ἐκάτερον τοῦ ἑτέρου γίνεσθαι ὅρον· καὶ
τοσοῦτο μὲν περὶ τοῦ διαλεκτικοῦ ὅρου· τριψάμεθα δὲ
πρὸς τὰς διαφορὰς ἡδὴ, καθ' ἃς ὁ ῥητορικός ἀπὸ τού-
του χωρίζεται τε καὶ διακρίνεται· τὴν γὰρ φύσιν τοῦ
νῦν προκειμένου, φημὶ τοῦ παρὰ τοῖς ῥήτορσιν ὅρου, 20
μετὰ ἀκριβείας ἐντεῦθεν ἐπιστησόμεθα· διαφέρουσι δ'
οὖν ἀλλήλων μεγίστη μὲν καὶ γενικωτάτῃ διαφορᾷ τῇ
κατ' αὐτὸν ὑπαρχούσῃ τὸν ὀρισμὸν· ἔστι γὰρ ὁ μὲν δια-
λεκτικός ὅρος κατὰ μὲν τὸν Ἀριστοτέλην ὁ τὸ ⁷ τί ἦν εἶ-
ναι δηλῶν· κατὰ δὲ Πλάτωνα λόγος τῆς ἐκάστου οὐσίας 25
τε καὶ φύσεως δηλωτικός· ὁ δὲ παρὰ τοῖς ῥήτορσι τού-
τοις οὐκ ἂν ὑποπίπτοι τοῖς ὅροις· οὐ γὰρ δηλοῖ ψιλᾶς
καὶ διαρρήδην, τί ποτὲ ἐστὶν ἕκαστον, ἀλλὰ περὶ τούτου
ποιεῖται τὴν ζήτησιν· στάσις γὰρ οὐκ ἂν τινος εἴη δη-
λωτικῇ, ἕως ἐστὶ στάσις, ἀλλὰ πάντως τοῦ ὑποκειμένου 30
ζητητικῇ· τὸ γοῦν τέλος τοῦ παρὰ τοῖς ῥήτορσιν ὅρου γέ-
νεσις τε καὶ ἀρχὴ τοῦ παρὰ τοῖς διαλεκτικοῖς πέφυκε γί-

6* Mon. h. l. et infra v. 31. περὶ, scr. παρὰ. 7 Mon. οἱ τί.

νισθαι· ἐπιδὲν γὰρ προέλθῃ ζητῶν ὁ ῥητορικὸς καὶ
 ἀποδεικνύς διὰ πάντων, τότε παραλαβὼν τὸ ἀποδεδει-
 γμένον ὁ διαλεκτικὸς ὀριεῖται, δηλῶν ἡμῖν ἐκ ψιλῆς ἀπο-
 φάσεως τὴν φύσιν αὐτοῦ. ὥστε ὁ μὲν ὅρος ὁ τῶν διαλε-
 5 κτικῶν ἐστίν ὁ τὸ τί ἦν εἶναι δηλῶν, ὁ δὲ παρὰ τοῖς
 ῥήτορσιν, ὅ τι δεῖ τὸ πραχθὲν ὀνομάσαι ζητῶν· αὕτη
 μὲν οὖν ἡ ἀνωτάτω διαφορὰ τούτων, ἀφ' ἧς καὶ τὴν
 φύσιν ἑκατέρου σαφῶς οἶομαι δηλοῦσθαι τοῖς γε μὴ
 πόρῳ καθεστηκόσι τεχνικῆς ἀκροάσεως, εἰσὶ δὲ αὐτῶν
 10 καὶ ἕτερα τέσσαρα, πρῶτον ὁ μὲν περὶ ὄνομα καταγίνε-
 ται, ὁ δὲ διαλεκτικὸς οὐχ οὕτως, ⁸ περὶ γὰρ ὀνόματος
 οὐδένα ποιεῖται λόγον· τὸ δὲ ἐξ αὐτοῦ σημαινόμενον
 πρᾶγμα δηλοῖ, οἷον ἐπιδὲν τὸν ἄνθρωπον ὁ φιλόσοφος
 ὀρίζεται οὐ τῆς φωνῆς αὐτῆς τὸν ὀρισμὸν ἀποδίδωσιν,
 15 ἀλλὰ τοῦ εἶδους τοῦ ἐξ αὐτῆς δηλουμένου· ὁ δὲ ῥητορι-
 κὸς τὸ μὲν πρᾶγμα ὁμολογοῦμενον ἔχει, περὶ δὲ τοῦ ὀνό-
 ματος ἅπαντα ποιεῖται τὸν λόγον· ὅτι μὲν γὰρ Δημο-
 σθένης προσετρίψατο κόνδυλον ὁ Μειδίας, ὠμολόγηται,
 καὶ περὶ τούτου λόγος οὐδεὶς, ἡ δὲ ζήτησις πᾶσα περὶ
 20 τοῦ ὀνόματος γίνεται, πότερον τὸ πραχθὲν ὕβριν ἢ ἀσέ-
 βειαν προσήκει καλεῖν· ἔτι διαφέρει ἀλλήλων, καθὼς τὴν
 ἀρετὴν τοῦ διαλεκτικοῦ ἐν μοίρᾳ κακίας ὁ ῥητορικὸς ἔχει,
 τοῦ γὰρ ὅρου τοῦ παρὰ τοῖς διαλεκτικοῖς ἀρετὴν ἔφαμεν
 εἶναι τὸ μῆτε πλεονάζειν μῆτε ἠλλεῖπειν, ὅπερ εἰ συμβαί-
 25 νει τῷ ῥητορικῷ, ποιεῖ τῶν ἀσυστάτων αὐτά· εἰ γὰρ μη-
 δὲν ἠλλεῖπει πρὸς τὸ εἶναι τόδε τι ἀσέβειαν ἢ ὕβριν, ὁμο-
 λογούμενον γίνεται ⁹ καὶ ἐν τοῖς μὴ συνεστηκόσι τελεί-
 ως, οὐδὲν γὰρ ἂν διενέγκοι μονομεροῦς· τρίτον δὲ τού-
 τῳ διοίσουσιν, τῷ τὸν μὲν ῥητορικὸν καὶ τὰ παρειμένα
 30 τε καὶ πεπραγμένα καὶ μὴ πεπραγμένα περιλαμβάνειν, ¹⁰
 τὸν δὲ διαλεκτικὸν μόνον τὰ γενόμενά τε καὶ ὄντα, οὐ

⁸ οὐχ οὕτως Mon. om. ⁹ Mon. τε γίνεται. ¹⁰ περι-
 λαμβάνειν, τὸν δὲ διαλ. — — — καὶ τὰ μὴ πεπραγμένα Mon. om.

γάρ τὸ μὴ γενόμενον ὁ διαλεκτικὸς ὀριεῖται· ὁ μέντοι
 ῥητορικὸς περιλαμβάνει καὶ τὰ μὴ πεπραγμένα, οἷον ὁ
 Μειδίας οὐκ ἤσειθκέναι φησὶν, ἐπεὶ μὴ εἰς αὐτὸ τὸ
 ἔδος ἐξήμαρτε τοῦ Θεοῦ, μηδὲ τὴν ἱερὰν στολὴν περι-
 ἐρρήξε· ταῦτα γὰρ μὴ γινόμενα παραλήφεται ὁμῶς· τε- 5
 τάρτη δὲ ¹² αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων διακρίνει διαφορὰ, κα-
 θὼ τὸν μὲν παρὰ τοῖς διαλεκτικοῖς ἀναστρέφειν δεῖ
 πρὸς τὸ ὀριζόμενον, εἴπερ ὑγιὲς εἶναι μέλλοι, καθάπερ
 ἀνεδείξαμεν ἀνωτέρω, τὸν δὲ παρὰ τοῖς ῥήτορσιν ἀεὶ
 τὴν ἀναστροφὴν διαφεύγειν, οὐ γὰρ οἷόν τέ ποτε ῥητο- 10
 ρικὸν ἀναστρέφειν ὅρον· οἷον ἐξ ἱεροῦ τις ἔκλεψεν ἰδιω-
 τικὰ χρήματα καὶ κρίνεται ἱεροσυλίας· ὁ δὲ ἀξιοῖ κλο-
 πῆς γίνεσθαι κρίσιν· οὐ γὰρ ἐνεστὶν ἀναστρέψαντα φά-
 ναι οὐδέτερον, οὔτε ὅ τι περ ἔτι κλοπῇ, τοῦτο ἐξ ἱεροῦ
 χρημάτων ἐστὶν ἰδιωτικῶν ἀφαιρέσεις, πολὺ γὰρ μᾶλλον 15
 κλοπῇ ἐστὶ τὸ ἐξ οἰκίας ἰδιωτικῆς ὑφελίσθαι χρήματα,
 οὐδὲ μὴν ὅτι πᾶσα ἱεροσυλία ἐξ ἱεροῦ χρημάτων ἰδιωτι-
 κῶν ὑφαιρέσεις ἐστὶ· περιφανέστερα γὰρ δήπουθεν ἱερο-
 συλία τὸ ἐξ ἱεροῦ ἀποσυλῆσαι χρήματα ἱερά· καὶ τοῦτο
 μὲν σαφὲς ἱεροσυλία, κάκεινο δὲ ἀμφιβαλλόμενον, πό- 20
 τερον ἱεροσυλίαν αὐτὸ δεῖ καλεῖν ἢ κλοπὴν· τῷ μέντοι
 διαλεκτικῷ πρόσεστιν ἡ ἀναστροφή· εἴ τι γὰρ ἄνθρω-
 πος, τοῦτο ζῶον λογικὸν θνητὸν καὶ εἰτι ζῶον λογικὸν
 θνητὸν, τοῦτο καθίστηκεν ἄνθρωπος· ἡ μὲν οὖν φύσις
 τοῦ προκειμένου σαφῶς ἡμῖν ἐκ τούτων δεδήλωται· συμ- 25
 βαίνει δὲ κατὰ τινὰς περιστάσεις δοκεῖν τὸν ὅρον μηδὲν τῆς
 πραγματικῆς διαφέρειν, καὶ τὴν τούτων διαστολὴν παρ-
 ελθεῖν οὐ καλόν· γίνεται δὲ ἡ τούτων συνέμπτωσις ἐν τοῖς
 ἀγῶσι τοῖς κατὰ ἀξίωσιν· πάντα γὰρ ἀγῶνα καθόλου δικα-
 νικὸν ἢ κατὰ φυγὴν καὶ δίωξιν ἔραμεν ἢ κατὰ ἀξίω- 30
 σιν γίνεσθαι· ἐν μὲν οὖν τῷ κατὰ φυγὴν καὶ δίωξιν

11 τοῦ Par. 1. om. 12 δι Par. 1. om. post ἀλλήλων. Mon.
 habet αὐτή.

οὐδὲ μίαν ἔχει πρὸς τὸν ὄρον ὁμοιότητα ἢ πραγματικὴ·
 ἐν δὲ τῷ κατὰ ἀξίωσιν αὐτίκα, φησί, ταυτὶ τὰ δύο προ-
 βλήματα παντάπασιν ἀλλήλων ἀπάδει, ἢ τοῖς ὀνόμασι
 μόνον, καθὼς τὸ μὲν ὄρον, τὸ δὲ, φασί, πραγματικὴν
 5 ὀνομάζουσιν· ἔστι δὲ τὸ μὲν τοῦ ὄρου πρόβλημα τόδε·
 τύραννον ἔπεισε φιλόσοφος ἀποθέσθαι τὴν τυραννίδα
 καὶ τὴν τυραννοκτόνειον αἰτεῖ δωρεάν· πραγματικῆς δὲ
 τοῦτο· νόμος τὸν ἀναιροῦντα τύραννον δωρεάν αἰτεῖν,
 ἣν ἂν βούληται, καὶ νόμος ἕτερος τὰ τέκνα τοῦ τυράν-
 10 νου συναναιρεῖσθαι τῷ πατρὶ, γυνὴ τυραννοῦντα τὸν
 ἄνδρα ἀνείλε καὶ ἀξιοῖ σώζειν τοὺς παῖδας εἰς τὴν δω-
 ρεάν· ταῦτα γὰρ ἄμφω κατ' οὐδὲν ἀλλήλων διοίσει· ὁμοί-
 ως γὰρ ἢ τε γυνὴ καὶ ὁ τὴν τυραννίδα καθελὼν τῷ πεί-
 σαι φιλόσοφος αἰτοῦσι τὴν δωρεάν· ἀλλ' εἴπερ τὸν ὀρι-
 15 σμὸν ἀναμνησθεῖν¹³ τοῦ ὄρου, τὴν διαφορὰν εὐθὺς
 ἄμφοιν καταλήψονται· ὄρος γὰρ ἐστὶν ὁ νόμος ζητῶν
 περὶ πράγματος, οὗ τὸ μὲν πέπρακται, τὸ δὲ λείπει· ὡς
 ἐπ' αὐτοῦ τοῦδε καταμαθεῖν ἐστὶ τοῦ παραδείγματος·
 πέπρακται μὲν γὰρ πρὸς τὸ λαβεῖν τὴν τῶν τυραννο-
 20 κτόνων δωρεάν τὸ καταλελύσθαι τυραννίδα, λείπει δὲ τὸ
 μὴ ἀπεκτονῆσθαι τὸν τύραννον· τὸ οὖν ἕτερον πρόβλη-
 μα, πῶς ἂν ὄρου¹⁴ καθεστήκοι, ὃ μὴδὲν ἐλλείπει, πάν-
 τα δὲ πέπρακται· περιφανῶς γὰρ τυραννοκτόνος ἐστὶν ἢ
 γυνὴ ἢ διαχρησαμένη τὸν τύραννον, καὶ κατ' ἕτερον δὲ
 25 τρόπον τὴν ἐν αὐτοῖς ἐστὶ διαφορὰν κατιδεῖν· ἐν μὲν
 γὰρ τῇ πραγματικῇ τὸ μὲν ὅλως δεῖν παρασχεθῆναι
 δωρεάν ὡμολόγησε, περὶ δὲ τῆς ποιότητος τῶν δωρεῶν
 ἢ πᾶσα γίνεται ζήτησις· ὅτι μὲν γὰρ ἀξίον τινος τὸ γύ-
 ναιον δωρεᾶς οὐδεὶς ἀντερεῖ· περὶ δὲ τοῦ ποιοῦ τὸ πᾶν
 30 γίνεται τῆς ζητήσεως, ὅτι γε ταύτην οὐ δίκαιον δοθῆ-
 ναι

13 Mon. Par. 2. ἀναμνησθεῖν. Par. 1. ἀναμνησθείμεν. 11
 Par. 1. ὄρεω.

ναι τὴν δωρεάν, ἑτέραν δὲ ἤνπερ ἂν αὐτὴ βούλοιτο· ἐν δὲ τῷ ὄρῳ περὶ τοῦ δοῦναι ὅλως τινὰ δωρεάν ἢ ἀμφισβήτησις· τοῦτο γὰρ αὐτὸ στασιάζουσιν, εἰ δὲ λαβεῖν αὐτὸν ὅλως διὰ τὸ καταλελύσθαι τὴν τυραννίδα ἢ μετεῖναι τινος αὐτῷ δωρεᾶς τῷ μὴ ἀνηρῆσθαι τὸν τύραννον. 5

β. Μετὰ τὸν στοχασμὸν περὶ τοῦ ὄρου χρή διελθεῖν· ἐν παντὶ γὰρ πράγματι περὶ τοῦ εἰ ἔστι πρῶτον ζητητέον, ὅπερ ὁ στοχασμὸς περιέχει· εἰδ' οὕτως περὶ τοῦ τί ἐστίν· ὁ δὲ ὄρος τὴν περὶ τοῦ τί ἐστίν περιέχει ζήτησιν· διὰ τοῦτο τέτακται μετὰ τὸν στοχασμὸν ὁ ὄρος· 10 τοῦτω γὰρ διαφέρει ὁ ὄρος τοῦ στοχασμοῦ, τῷ ἔκτι μὲν περὶ οὐσίας εἶναι τὴν ζήτησιν, ἐν δὲ τῷ ὄρῳ περὶ τοῦ τί ἐστίν· ἐπειδὴ δὲ πολλαχῶς ὁ ὄρος, ἀναγκαῖον διαστῆλαι τὴν ὁμωνυμίαν· ὄρος τοίνυν λέγεται ὁ ἐν τοῖς χωρίοις διορίζων τὸ τε οἰκεῖον καὶ τὸ ἀλλότριον· καλεῖται 15 δὲ ὄρος καὶ ὁ διαλεκτικὸς, οἷον εἰς ὃν ἡ πρότασις ἀναλύεται ὄρος καλεῖται, καὶ ὁ τί ἐστίν κατὰ Ἀριστοτέλη σημαίνων, τουτέστιν ὁ τὴν οὐσίαν καὶ τὴν ιδιότητα ἐκάστου ὑποκειμένου παριστάς καὶ δηλωτικὸς τῆς ἐκάστου πράγματος οὐσίας καὶ φύσεως· καὶ τί ἐστίν ἐκάστῳ τὸ 20 εἶναι σαφῶς ἀνιχνεύων· τοιοῦτοι γὰρ οἱ τέλειοι τῶν πραγμάτων ὄροι· ὄρος λέγεται καὶ τὸ πέρας παντὸς πράγματος, ὡς ἡ ἐπιφάνεια τοῦ σώματος καὶ τῆς ἐπιφανείας ἡ γραμμὴ καὶ τῆς γραμμῆς τὸ σημεῖον· ὄροι λέγονται καὶ τὰ μέρη τῶν προτάσεων· οἷον πρότασις ἐστίν 25 πᾶν ζῶον ἔμψυχον· ταύτης οὖν τὰ μέρη τὸ πᾶν, τὸ ζῶον τὸ ἔμψυχον, ὄροι καλοῦνται· ὄροι λέγονται καὶ πάντα τὰ ῥητορικά ζητήματα· καλεῖται δὲ ὄρος ἡ στάσις αὐτῇ, περὶ ἧς ὁ λόγος, ἔπεται δὲ τῷ στοχασμῷ ὄρος· δεῖ γὰρ πρῶτον εὑρεῖν τὸ ζητούμενον, εἰδ' οὕτως τί ἐστίν 30 ζητῆσαι· μετὰ γὰρ τὸν τῆς οὐσίας λόγον ὁ περὶ τῆς ιδιότητος τυγχάνει δεύτερος· πῶς γὰρ οἷον τε τὴν ιδιότητα ζητεῖν, μήπω τοῦ πραχθέντος ὅλως ἀποδεχθέντος.

γ'. Πρῶτον κεφάλαιον τὴν προβολὴν ἡμῖν ὁ τεχνικὸς δέδωκεν· οἱ δ' ἀμφὶ τὸν Μινουκιανὸν σφόδρα περὶ τούτου σφαλλόμενοι τὴν ἀρχὴν ἐκ τοῦ ὅρου λαμβάνουσιν, οὐδαμοῦ τῶν κεφαλαίων τὴν προβολὴν ἀνεχόμενοι
 5 προτάττειν· προσήκειν οὖν οἴομαι τὴν τε γινομένην αἰτίαν τῷ Μινουκιανῷ τῆς ἀπάτης εἰπεῖν, καὶ τὸν λόγον, καθ' ὃν ὁ τεχνικὸς τῶν τοῦ ὅρου κεφαλαίων ἀπὸ τῆς προβολῆς ἄρχεται· ὁ μὲν οὖν Μινουκιανὸς πρῶτον κεφάλαιον παραλαμβάνει τὸν ὅρον, ἔπειδὴ, φησὶ, συγγένειαν
 10 ἔχει πρὸς τὴν διήγησιν. ἵνα οὖν συμπλέκηται καὶ μετ' ἀλλήλων ὑπάρχη, πρῶτον κεφάλαιον τάττει τὸν ὅρον, ὅπως ἂν μετὰ τὴν διήγησιν εὐθὺς τοῦτο λαμβάνοιτο, ἀρχὴ καθεστώς τῶν ἀγώνων· ἔχουσι δέ, φησὶν, ἢ τε διήγησις καὶ ὁ ὅρος πλείστην συγγένειαν, καθὼ ἐκάτερον
 15 αὐτῶν ἢ τε ¹⁵ διήγησις ἐκ τῶν πεπραγμένων ἐστὶ, διέξοδος τε καὶ ἀφήγησις αὐτῶν οὖσα, καὶ τὸ ὀρικὸν δέ, φησὶ, κεφάλαιον ἐκ τῶν πεπραγμένων γίνεται· οἷον τύραννον ἔπεισε φιλόσοφος καταθέσθαι τὴν τυραννίδα, καὶ αἰτεῖ λαβεῖν τὴν δωρεάν· ὁ μὲν γὰρ κατήγορος, φη-
 20 σιν, ὀριεῖται τὰ πεπραγμένα λαβὼν τοῦτο εἶναι τὸ τυραννοκτονῆσαι, τὸ καθελεῖν καὶ παῦσαι τὴν τυραννίδα, ὅπερ αὐτὸ πέπρακται· ὁ δὲ φεύγων ἐκ τῶν παρειμένων χρήσεται τῷ ἀντιορισμῷ, ὥς οὐκ ἔστι τοῦτο τυραννοκτονῆσαι, ἀλλὰ τὸ ἀποκτεῖναι τὸν τύραννον, ὅπερ οὐ
 25 πέπρακται· τοῦτον μὲν οὖν τὸν τρόπον ὁ Μινουκιανὸς πάντα συνέχεε, διὰ τῶν ἀναγκαιοτάτων χωρήσας· ὁ δὲ τεχνικὸς ἀκριβέστερον τὰς φύσεις διερευνῶν ἐκάστοτε τῶν διαιρέσεων, ἄτοπον ᾤθη τὴν ἀρχὴν τῶν ἀγώνων εὐθὺς ἀμφισβητουμένην λαβεῖν· καθολικὸν γὰρ παρα-
 30 τήρημά ἐστι τοῦτο τεχνικόν, τὸ δεῖν ἀπὸ τῶν ἰσχυροτέρων ἐνάρχεσθαι, τὸ γὰρ εὐθὺς ἀμφισβαλλομένας προβα-

λεῖν ἀποδείξεις βλάπτει ¹⁶ κομιδῇ, δόξαν καθ' ἡμῶν τῷ
δικαστῇ παρεχόμενον, ὡς μηδὲν ἰσχυρὸν λεγόντων μηδὲ
βέβαιον εἰς ἀπόδειξιν· τὸ οὖν δοῦναι τῷ ὀρικῷ κεφα-
λαίῳ τὴν ἀρχὴν τῶν ἀγώνων ἀφ' ὧν διέγνωκε Μινουκ-
ιανὸς οὐδὲν, ἀλλ' ἢ ἐξ ἀμφιβαλλομένων ἀποδείξεων ἄρχε- 5
σθαι· αὐτὸ γὰρ τοῦτό ἐστι τὸ ἀμφισβητούμενον, ὅπερ ¹⁷
ἐκάτερος αὐτῶν ὀρίζειται, ὁ μὲν τότε τι καθιεστάναι φά-
σκων τὸ τυραννοκτονῆσαι, ὁ δέ γε αὖ πάλιν ἕτερον καὶ
οὐκ ἐκείνο· πῶς οὖν τοῦτο θαυμασίως ἀπιδὼν ἐκ τῆς προ-
βολῆς τὴν ἀρχὴν ἐποίησατο τῶν ἀγώνων, ὅπερ ἐστὶ καὶ 10
αὐξητικὸν τῆς διηγήσεως; οὕτω γὰρ ἂν τῇ προβολῇ χρώ-
μενοι καὶ τὰ ψιλῶς ἡμῖν ἀφηγημένα διὰ τοῦτο τοῦ κε-
φαλαίου πάλιν ἀναλαμβάνοντες μετ' αὐξήσεως τὸν ἀκρο-
ατὴν ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς ἐπισπασόμεθα· χρήσεται οὖν
πρῶτον μὲν τῇ προβολῇ ὁ διώκων, ἔπειτα ὁ φεύγων τῷ ¹⁵
ὄρω καὶ τῷ ἀνθορισμῷ, πάλιν ὁ κατήγορος καὶ ἐξῆς οὕ-
τως κατὰ τὴν τοῦ τεχνογράφου παράδοσιν· λέληθε γὰρ
ὁ Μινουκιανὸς αὐτὸν πάντα ἀναστρέψας· ¹⁸ τὸν μὲν
γὰρ ὄρον ἐκ τῶν πεπραγμένων ᾤθη λαμβάνεσθαι, τὸν
δὲ ἀνθορισμὸν ἐκ τῶν παραλελειμμένων· αὐτὰ τὰ ἐναν- 20
τιώτατα λέγων, ὡς προϊόντες ἐπ' αὐτῶν τῶν κεφαλαίων
ἀκριβέστερον δεῖξομεν. ¹⁹

“Ὁρω. Ὁμώνυμον ²⁰ τῇ στάσει κεφάλαιον· ἐνθὺς
δὲ μετὰ τὴν προβολὴν ὁ ὄρος· ἐπειδὴ λύσις ἐστὶ τῆς προ-
βολῆς ὁ ὄρος· προβαλλομένου γὰρ τοῦ κατηγόρου καὶ ²⁵
λέγοντος, ὅτι ἐπανέτεινας τὴν χεῖρα καὶ τὸ πρᾶγμα διη-
γουμένου ὁ φεύγων φησὶν, ὅτι τοῦτο οὐκ ἔστιν ὕβρις ἐκ
τῶν παρεμμένων. Οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν ὁ ἀνθορισμὸς ἢ

16 Mon. βλάπτεται. 17 Par. ὅπερ. 18 Mon. ἀνα-
τρέψας. Parr. ἀναστρέψας. 19 Litt. δ'. legitur apud Max.
Planudam, T. V. p. 300. litt. β'. 20 Haec, quae usque ad
litt. e. sequuntur, ex scholiis minor., quae sunt in Parr., in-
ter maiora inseruit Mon.

καὶ αὐτὸς ὁ ὅρος· ἀμφοτέρω γὰρ ὀρίζονται τὸ πεπραγμένον, καὶ ὁ κατηγορῶν καὶ ὁ κρινόμενος, ἀλλ' ὁ μὲν ὅρος ἀπὸ τοῦ λείποντος γίνεται, ὁ δὲ ἀνθορισμὸς ἐκ τῶν πεπραγμένων ἐναντία τῷ προτέρῳ ὀρίζεται.

5 Κοινὸν ἐστὶ τοῦτο κεφάλαιον τοῦ διώκοντος ²¹ καὶ τοῦ φεύγοντος· τῆς γὰρ προβολῆς τοῦ κατηγοροῦ μόνου οὔσης, τοῦ δὲ ὅρου τοῦ φεύγοντος, καὶ τοῦ ἀνθορισμοῦ τοῦ διώκοντος, ὁ συλλογισμὸς κοινός ἐστιν ἀμφοῖν. εἴρηται δὲ οὕτως ἀπὸ τοῦ συλλέγειν καὶ συνάγειν εἰς ἓν
10 ἄμφω, τὰ τε παρειμένα καὶ τὰ πεπραγμένα· ἀλλ' ὁ μὲν φεύγων χωρίζει ταῦτα καὶ δείκνυσιν ἀτελές τὸ γεγενημένον, ὁ δὲ διώκων συνάγει καὶ δείκνυσι τέλειον. κοινὸν δὲ ἔστι τὸ κεφάλαιον ἐπὶ μόνων τῶν ἀντιστρέφόντων ὅρων.

15 Καὶ αὕτη ²² κοινὸν ἀμφοτέρων ἐστίν, ἑκατέρου γὰρ τὴν γνώμην τοῦ νομοθέτου πρὸς τὸ οἰκεῖον συμφέρον μεταχειρίζεται, οἷον ὅτι καὶ ὁ νόμος καὶ ἡ γνώμη τῷ νομοθέτῳ τοῦτο βούλεται· οὐκ ἔστι δὲ τῶν αἰεὶ ἐμπιπόντων τὸ κεφάλαιον, ἐν οἷς γὰρ οὐκ ἔστι νόμος πα-
20 ραλιμπάνεται.

ἐ. Τῶν κεφαλαίων τῶν ἐν τῷ ὅρῳ τὰ μὲν ἐστὶ τοῦ προκειμένου πράγματος ἀποδεικτικά, τὰ δὲ αὐξητικά· μέχρι μὲν οὖν τῆς γνώμης τοῦ νομοθέτου τυγχάνει ἀπο-
δεικτικά· τὸ πρὸς τι δὲ καὶ ἡ πηλικότης αὐξητικά· καὶ
25 τὸ μὲν πρὸς τι συγκριτικὴν ἔχει δύναμιν καὶ τὴν αὐ-
ξησιν ὁμοίως, οἷον τότε τοῦδε, ἡ πηλικότης δὲ ὑπερθε-
τικὴν· προτάττουσι τὴν πηλικότητα τοῦ πρὸς τι, λέ-
γοντες ὅτι ἡ πηλικότης ἀπλοῦν τί ἐστίν, οἷον τότε γε-
γένηται, τὸ δὲ πρὸς τι συγκριτικῶς αὖξει, οἷον ὅτι καὶ
30 μεῖζον· εἴπερ οὖν τὰ ἀπλᾶ προηγεῖται αἰεὶ τῶν συγκρι-

²¹ Παρ. 1. τοῦ τε φεύγοντος καὶ τοῦ διώκοντος.
γνώμη νομοθέτου.

²² sc.

τικῶν, προηγείται καὶ ἡ πηλικότης τοῦ πρὸς τι, ἣ ἐστὶν ἀπλῇ αἵξησις τοῦ συγκριτικοῦ· ὅτι δὲ ἀπλῇ αὔξησις ἡ πηλικότης, δῆλον ἐντεῦθεν· τὸ πρὸς τι πρὸς τὴν τοῦ φεύγοντος φωνὴν γίνεται, ὡς παρὰ Δημοσθένει· λέγοντος γὰρ Μειδίου ἀπὸ τῆς πηλικότητος καὶ ἐπιχειροῦντος, ⁵ μὴ μέγα μηδὲ δημόσιον εἶναι τὸ ἀδίκημα, τὸ τύψαι Δημοσθένη, καὶ μείζον αὐτὰ φησι Δημοσθένους καὶ ἀδίκημα εἶναι αὐτό.

ζ'. Ἀτελοῦς ὄντος ἐν τῷ ὄρφ τοῦ πεπραγμένου, πᾶς δύναται ἐμπεσεῖν μία τῶν ἀντιθετικῶν; ῥητίον ¹⁰ οὖν, ὅτι μετὰ τὴν ἀπόδειξιν τοῦ τέλους φανέντος λοιπὸν τελείου διὰ τῶν ὀρικῶν κεφαλαίων, τότε χώραν ἔχει μίαν τὰ τῶν ἀντιθετικῶν· πότε δὲ ἐμπίπτει, δῆλον ἐνταῦθα· αἱ ὀρικαὶ στάσεις πρᾶγμα ἔχουσι τὴν ἀναφορὰν ἢ εἰς πρόσωπον ἢ εἰς ἐνέργειαν, εἰς πρᾶγμα μὲν ὡς ὁ ¹⁵ κενωτάκιον διορύξας καὶ κρινόμενος τυμβωρυχίας· ζητεῖται γάρ, εἰ ²³ οὗτος τάφος· ἀποδεικνυμένου γάρ, ὅτι τάφος, δηλονότι κάκεῖνος τυμβωρύχος, εἰς πρόσωπον δὲ, ὡς ὁ τὸν εὐνοῦχον ἀνελὼν ὡς μοιχὸν καὶ κρινόμενος φόρου· ἂν μὲν οὖν ἡ ζήτησις εἰς πρᾶγμα εἴη, οὐκ ἐμπίπτει ²⁰ ἡ ἀντίθεσις, ἂν δὲ εἰς πρόσωπον, ἐμπίπτουσιν αἱ ἀντιθετικαί, ὡς ἐπὶ τοῦ ἀποκτείναντος τὸν εὐνοῦχον ὡς μοιχόν· ἔρεϊ γάρ, ὅτι ἄξιος ἦν ἀποθανεῖν βιαζόμενος τὴν φύσιν.

ζ. Τεσσάρων οὓσων τῶν ἀντιθετικῶν ὁποῖρα τοῦ- ²⁵ των ἐμπέση· ²⁴ μετὰ τὰ ἀπηριθμημένα τοῦ λόγου κεφάλαια εὐθὺς μετάληψις ἀκολουθεῖ· εἰ δὲ λέγοι τις, ὅτι ἀντιλήψεως μὴ ἐμπεσούσης, πῶς οἶόντε μετάληψιν ἐμπεσεῖν, αἰεὶ γάρ ταῦτα ἀλλήλοις ἀκολουθεῖ, ἐροῦμεν ὡς ἡ ἀντιθετικὴ τόπον ἔχει ἀντιλήψεως, πλὴν καὶ μετὰ τὴν ³⁰ μετάληψιν, ἵνα ἡ τάξις σώζηται, τινὲς ἐπάγουσι καὶ τὴν ἀντίληψιν.

23 u Mon. om.

24 Par. ἐμπίπτει.

ἢ. Μεμαθήκαμεν καὶ ἐν στοχασμῷ, ὅτι ἡ πηλικότης κεφάλαιον οὐκ ἔστιν, ἀλλ' οἱ ἐπίλογοι. ²⁵

θ'. Ὡςπερ ἐν τῷ στοχασμῷ πεποίηκε πρότερον τὰ κεφάλαια ἀπαριθμησάμενος, εἶτα κατὰ μέρος ἕκαστον
 5 ἐπεξελθὼν, λέγων, ὅπως τε γίνονται καὶ τίνι περὶ αὐτῶν μεθόδῳ χρηστέον, οὕτω καὶ νῦν ποιεῖ· καὶ ἔστι τὸ δεύτερον κεφάλαιον ἡ λεγομένη προβολή· αὕτη δ' αἰ τοῦ κατηγοροῦ τυγχάνει καὶ τὸ πᾶν σχεδὸν τῆς ἰσχύος ἐπέχει. λαμβάνεται δὲ ἀπὸ τῶν περιστατικῶν αὐτῷ τὸ γεγονὸς,
 10 διηγουμένων ἡμῶν, τί ἐστὶν αὐτὰ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ἀντὶ ²⁶ τοῦ ἡ προβολῇ αὐτὰ ἔχει τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, τουτέστιν ἡ ²⁷ διήγησις τῶν γεγενημένων, οὐ κατασκευαστικῶς ἀλλ' αὐξητικῶς· ὅπερ γὰρ ἐν ²⁸ στοχασμῷ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, τοῦτο ἐν ὄρῳ ἐστὶν ἡ προ-
 15 βολή. διαφέρει δὲ τούτῳ, ὅτι ἐν μὲν τῷ στοχασμῷ σημεία ταῦτα τοῦ ἐγκλήματος ἀνεύθυνα ποιοῦμεθα, ἐν ταῦτα δὲ ἄς ὑπεύθυνος ὑπὸ τοῦ κατηγοροῦ προβάλλεται, ²⁹ καὶ αὐτὸ τὸ ἐγκλημα ποιοῦμεθα μόνον σημεῖον· ἔστι δὲ ἡ προβολὴ καθάπερ διήγησις, καὶ διαφέρει τῆς
 20 διηγῆσεως τούτῳ· ἡ μὲν γὰρ διήγησις ψιλή ἐστὶν ἀφήγησις, ἡ δὲ προβολὴ μετὰ αὐξήσεως· εἶδέναι δὲ δεῖ, ὅτι τὴν προβολὴν ἐκ τῶν περιστατικῶν κατασκευάζουεν· οἶον τί λέγω, εἰ πρόκειται ὕβρεως δίκη, παραληφόμεθα μὲν τότε τοῦ πεποιηκότος πρόσωπον καὶ τοῦ πεπονθότος λέ-
 25 γοντες, ὡς ἐχθρὸς μὲν ὁ ἐνυβρίσας, ἐχθρὸς δὲ ὁ πεπονθώς. ἐκατέρωθεν γὰρ ἡ ὕβρις κατασκευάζεται· αὐξήσομεν δὲ οὕτω καὶ ἀπὸ τῶν αἰῶν· προσώπου, ὅτι χορηγὸς ὢν ἐτυπτήθης, τύπου, ὅτι ἐν θεάτρῳ· χρόνου, ὅτι ἐν ἱερομηνίᾳ· καὶ τίς ὢν ὁ ἀδικήσας; ὅτι ιδιώτης· ἐξ

25 Mon. ἀλλ' ἐπίλογοι. 26 ἀντὶ τοῦ ἡ προβ. α. ε. τ. δ.
 δ. ἄχρι τέλους Mon. om. 27 ἡ Mon. om. 28 Mon. ὅπερ
 ἂν γὰρ στοχασμοῦ. 29 Par. 1. ὑπεύθυνος τοῦ κατηγοροῦ λαμβάνεται.

ἀμφοτέρων γὰρ τὴν αὐξήσιν ποιούμεν· ἀλλ' ὅταν ἀπὸ τῶν περιστατικῶν τοῦτο ποιῶμεν, οὐ δεῖ παντάπασιν αὐξέειν αὐτὰ, ἀλλὰ μετρίως, τὴν δὲ τελείαν αὐξήσιν φυλάξομεν τῇ τε πηλικότητι καὶ τῇ πρὸς τι, καὶ ἔστιν αἰετὸ κεφάλαιον τῶν ἐμπιπτόντων· εἰ γὰρ ἀπολί- 5 ποι, πρὸς τί γενήσεται ὁ ὀρισμὸς, πρὸς τί δὲ καὶ τὰ ἄλλα κεφάλαια; τοῦτο γὰρ ὥσπερ θεμέλιος πρόκειται³⁰ πᾶσι παρέχων τὴν ἐργασίαν· εἰκότως δὲ καὶ ὁ τεχνικὸς πρῶτον τῶν κεφαλαίων ἔταξε τοῦτο· ἐπειδὴ ὥσπερ ἀρχὴ καὶ πρόβολος τῶν ἄλλων προβέβληται· διὸ καὶ τὴν προσ- 10 ηγορίαν ταύτην ἔλαχε διὰ τὸ προβεβληθῆσθαι τῶν ἄλλων.

ἰ. Ἡ προβολή, φησὶν, αὐτὰ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, τούτέστιν αὐτὰ τὰ πεπραγμένα· ταῦτα γὰρ ἔστιν αὐτὰ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους· ἃ ἐκ τῶν πεπραγμένων ἐφάσχομεν λαμβάνεσθαι, τούτων κἀνταῦθα τὴν προβο- 15 λὴν αὐξητικῶς ἐκ τῶν πραχθέντων παραληφρόμεθα· καὶ ζητῆσαι ἄξιον, τίνι διοίσει τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἢ προβολῇ, καὶ ἔτι τούτων ἀμφοτέρων τί τὸ διάφορον πρὸς τὴν διήγησιν· τὰ γὰρ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἐκ τῶν

30 Mon. πρόκειται. Sch. min.: αὐξων ἀπὸ τῶν παρὰ κολουθούντων· ἃ γὰρ ἐν τῇ διηγέσει ψιλῶς εἶπεν, μετὰ αὐξήσεως ταῦτα μερικῆς ἐν τῇ προβολῇ λέγει· καλῶς δὲ καὶ ταῦτα ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους καλεῖται, ἐπειδὴ ἀνάγκη ἀπ' αὐτῶν ἄρχειν τῆς κατηγορίας τὸν κατήγορον, καὶ ἀπ' αὐτῶν ἄρχεσθαι τὴν κατηγορίαν καὶ ποιῆσθαι τὴν προβολὴν, λέγοντα τὴν περίστασιν καὶ κατασκευάζοντα τοῦ τε προσώπου καὶ τοῦ πράγματος· οἷον τίς ὁ ποιήσας; καὶ τί πράξας; καὶ τίνι τρόπῳ; καὶ ποίῳ καιρῷ, προτιθέντι δὲ καὶ τὴν αἰτίαν ὅσον ἐφάψασθαι· τὴν δὲ τελείαν αὐτῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἐξέτασιν ἐν τῷ οἰκίῳ τόπῳ φυλάττοντα. Τοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους· ἐν μὲν τῷ στοχασμῷ εἰς τὸ μῖσον τῶν κεφαλαίων τίθησι τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ἐν δὲ τῷ ὄρῳ κατ' ἀρχάς· διότι ὁ μὲν στοχασμὸς ἀφανὴς ὢν, ἀδυνάτους ἔχει τὰς κατηγορίας· ὁ δὲ ὁρὸς καὶ αἱ λοιπαὶ στάσεις φανεραὶ οὔσαι καὶ δυνατὰς ἔχουσαι τὰς κατηγορίας, κατ' ἀρχάς τιθέσιν ταῦτα.

πεπραγμένων ἐφάσχομεν λαμβάνεσθαι καὶ τὴν προβολήν· ὁμοίως δὲ καὶ τῇ διηγῆσαι τὰ πεπραγμένα, καὶ οὐκ ἄλλο τι διεξερχόμεθα. διαφέρει δ' οὖν ἀλλήλων τὰ τὴν μὲν διήγησιν ψιλὴν ἀφήγησιν εἶναι, τὰ δὲ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἀποδεικτικά ἐστι ³¹ καὶ ἐναγώνια· τὴν δ' αὖ προβολὴν μετ' αὐξησιῶς τε καὶ ὄγκου προφέρεσθαι, ὥσπερ παραλαμβάνουσα ἢ διήγησις πῇ μὲν τὸ ἀποδεικτικόν, πῇ δὲ τὸ αὐξητικόν, ἀποτελεῖ τὰ τε ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους καὶ τὴν προβολήν· ταύτη μὲν οὖν
 10 ἀλλήλων διεννηόχασι· δεῖ δὲ τὴν προβολὴν εὐθὺς ἐπι-
 συμπλέκειν τῇ διηγῆσαι· τὰ γὰρ ψιλῶς ἡμῖν ἀφηγημένα διὰ τῆς προβολῆς ἀνακεφαλαιουμένους αὖξιν προσήκει· τοῦτο δὲ τινες οὐ νοήσαντες ᾤθησαν τὸν κατὰ Μειδίου λόγον οὐκ ἔχειν διήγησιν, ἀλλὰ μετὰ τὰ προοίμια τε-
 15 τάχθαι τὴν προβολήν· ὥστε ἄρχεσθαι αὐτὴν ἐκ τοῦ· ³² ἐπειδὴ οὐ καθεστηκότος χορηγοῦ τῇ Πανδιονίδι φυλῇ τρίτον ἔτος τουτί· πρῶτον μὲν γὰρ, φασίν, εἰ δοίμεν ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ διήγησιν, περιττὰ δεικνύμεν τὸν ῥήτορα λέγοντα· τί γὰρ ἔδει πρὸς εἰδότας λέγειν τὸ πρα-
 20 χθὲν, καὶ ἀποτείνειν διήγησιν; ἐν γὰρ τῷ θεάτρῳ πάντων ὁρώντων ἐνύβριστο, ὥστε οὐκ ἂν τις ἡγνόει τῶν δικάστων, καθὰ καὶ αὐτὸς φησιν ἐν τῷ λόγῳ καὶ οὐδ' ἂν ἐπεχείρησα ³³ κατηγορεῖν ἔγωγε ³⁴ αὐτοῦ νῦν, εἰ μὴ καὶ τότε ἐν τῷ δήμῳ παραχρῆμα ἐξήλεγξα· ἔπειτα, φασίν,
 25 αὐτὸς ὁ ῥήτωρ τοῦτο τὸ μέρος προβολὴν ὠνόμασε, δι' ὧν φησι· τὰ μὲν οἷν εἰς ἐμὲ καὶ τοὺς φυλέτας ἡσειλημένα καὶ τὰ περὶ τὴν ἰορτὴν ἀδικήματα τούτῳ πεπραγμένα, ἐφ' οἷς αὐτὸν προῦβαλόμην, ταῦτά ἐστι· ῥητέον δὲ πρὸς μὲν τὸ πρότερον, ὥς οὐ περιττὸν ἐνταῦθα τὸ
 30 τῆς διηγέσεως· πρῶτον μὲν γὰρ μετὰ τὴν ὕβριν ³⁵ τρι-

31 pro ἐστὶ Mon. τε.

32 ἐκ τοῦ Mon. om.

33 Mon.

ἐπιχείρησιν.

34 Par. ἔγωγε κατηγορεῖν.

35 Par. μετὰ τὴν

διήγησιν καὶ τὴν ὕβριν.

σιν ἔτεσιν ὕστερος ὁ λόγος εἰσηνήκεται, ὥς αὐτός φη-
 σιν· ἐπειδὴ γὰρ οὐ καθεστηκόςτος χορηγοῦ τῇ Πανδιονί-
 δι φυλῇ τρίτον ἔτος τουτί, ὥστε κατὰ τὸ εἶκος ἐπιλε-
 λησμένους τοὺς δικαστὰς χρῆξιν τῆς ἄνω διηγήσεως·
 ἔπειτα πρὸς τὸ συμφέρον ἑαυτοῖς τὰ πεπραγμένα μετα- 5
 σχηματίζοντες ἐκφέρουσι τὰς διηγήσεις οἱ ῥήτορες. οὐ
 τοῖνυν οὐδὲ κατὰ τοῦτον τὸν λόγον περιττὴ ἂν ἡ διή-
 γησις ἐτύγγανεν οὕσα. τρίτον ἐπὶ τούτοις· πολλὰ ἔξω-
 θεν διηγησάμενος φαίνεται, ἅπερ οὐκ ἐν τῷ θεάτρῳ
 ἐπράχθη, οὐδὲ ἦν τοῖς δικασταῖς γνώριμα· οἷον τὸ τοῦ 10
 χρυσοχοῦ καὶ τὰ περὶ τὸν αὐλητὴν καὶ ὅσα τοιαῦτα·
 πρὸς δὲ τὸ δεύτερον εἴρηται· ὅτι εἰ καθάπαξ ἐπισυνπλέ-
 κεσθαι δὴ τῇ διηγῇσιν τὴν προβολήν, τί θαυμαστόν, εἰ
 κἀνταῦθα τῆς προβολῆς ἐπισυννημμένης τῇ διηγῇσιν ὁ
 ῥήτωρ εἶπεν, ἐφ' οἷς αὐτὸν προὔβαλόμην· καὶ ταῦ- 15
 τα μὲν, ὅτι διηγήσεως ὁ κατὰ Μειδίου λόγος οἷα ἀ-
 μοιρεῖ, τὴν δὲ προβολήν τῶν περιστατικῶν αὐξητικῶς
 προσενεκτέον· καθάπερ καὶ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἐν
 τῷ στοχασμῷ, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀποδεικτικῶς· αὐξητικῶς
 δὲ τὴν προβολήν.

20

ια'. Τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ὄντων, τῶν μὲν ἐκ
 τῶν πεπραγμένων, τῶν δὲ ἐκ τῶν παρειμένων, ἡ προ-
 βολὴ ἐκ τῶν πεπραγμένων γίνεται, οὕσα τοῦ κατηγοροῦ
 ὃ δὲ ὅρος ἐκ τῶν παρειμένων, ὅς ἐστι τοῦ φεύγοντος.
 Τὸ τοῖνυν κεφάλαιον, τὴν προβολήν φημι, τοῦ κατηγο- 25
 ρου προβαλλομένου καὶ κατασκευάζοντος ἐντελῶς πε-
 πρᾶχθαι τὸ ἔγκλημα, ὁ φεύγων ἐκβάλλων ἀντιεσάγει τὰ
 παρειμένα· ταῦτα λέγων εἶναι τὸ προβαλλόμενον ἔγκλη-
 μα, ὃ παρεῖται αὐτῷ. καὶ ὀριζόμενος ἐκ τῶν παρειμέ-
 νων ἐκβάλλει τὸ εἶναι τοιοῦτος, οἷον αὐτὸν ὁ κατηγορὸς 30
 φησι· καὶ ἵνα τοῦτο ἀκριβέστερον μάθωμεν, εἴπωμεν οὕ-
 τως· τῶν πραγμάτων τὰ μὲν ἐστὶν ἱεροσύλου ἴδια, τὰ
 δὲ κλέπτου, τὰ δὲ ἀμφοτέρων· ἱεροσύλου μὲν ἴδιαι ἀνα-

θημάτων ἄψασθαι, εἰς τοὺς θεοὺς ἐνυβρίσαι, ὀλιγωρῆσαι δὲ καὶ τῶν ὁσίων· κλέπτου δὲ τὸ ὑφελῆσθαι καὶ λαθεῖν, καὶ ὀργάνοις κλεπτικοῖς χρῆσασθαι· κοινὸν δὲ ἀμφοτέρων τὸ βουλευσασθαι, τὸ προσελθεῖν εἰς τὸ ἱερὸν, 5 τὸ ὑφελῆσθαι, τὸ πειρᾶσθαι λαθεῖν· ταῦτα τοίνυν τὰ κοινὰ ὁ κατηγορὸς προβαλλόμενος κατασκευάζει τὴν ἱεροσυλίαν λέγων, ὅτι ἐβουλευσω, ὅτι εἰς ἱερὸν εἰσῆλθες, ὅτι ὑφείλου, ὅτι ταῦτα πάντα πεποίηκας, ἔνοχος ἱεροσυλίας τυγχάνεις· ταῦτα γὰρ ὡς ἀληθῶς κοινὰ καὶ τοῦ 10 ἱεροσύλου ἐστίν, ὁ δὲ φεύγων χωρίζει τὸ πρᾶγμα καὶ ἐκ τῶν ἰδίων κατασκευάζει λέγων, ὅτι ἀναθημάτων οὐχ ἡψάμην, ἱεροῖς οὐκ ἐνύβρισα, ὅπερ ἴδιον ἱεροσύλων· πῶς οὖν ὡς ἱεροσύλον κρίνομεν; χρήσομεν δὲ καὶ ἀντιφατικῶς, εἰ ὁ χρήματα ἱερὰ ὑφελόμενος ἱερόσυλος, ἰδιωτικὰ λαβὼν οὐχ 15 ἱερόσυλος, καὶ πάλιν ἐκ τοῦ ἐναντίου· ὁ ἱερατικὰ ³⁶ χρήματα ἐξ ἰδιωτικῆς οἰκίας λαβὼν ἱερόσυλος, οὐκοῦν ὁ ἐξ ἱεροῦ ἰδιωτικὰ κομισάμενος οὐχ ἱερόσυλος.

ιβ'. Ὁ ὅρος χωρίζει τὸ πρᾶγμα, χωρίζει δὲ σαφεῖς, ὅτι ἀπὸ τοῦ ὀνόματος δεικνύς ἕτερον μὲν τὸ πραχθῆναι, 20 ἕτερον δὲ τὸ ὑπὸ τοῦ κατηγοροῦ ἐπιφερόμενον ἐγκλήματος ὄνομα, ³⁷ λαμβάνεται δὲ ὁ ὅρος ἐκ τοῦ φεύγοντος αἰεὶ· πλὴν ἐπὶ τῶν παραδόξων· ἐν γὰρ τοῖς τοιοῦτοις ἀναστρέφεται πάντα, καθάπερ ἐδείκνυε καὶ τοῖς παραδόξοις τῶν στοχασμῶν. πᾶς δὲ ὅρος ἀναγκαιῶς ἐκ τῶν 25 παρειμένων λαμβάνεται· τοῦ γὰρ διώκοντος ἐν τῇ προβολῇ μετ' αὐξήσεως τὰ πεπραγμένα παραλαμβάνοντος, ³⁸ χρήσεται ὁ φεύγων ἐξ ἀνάγκης τοῖς παρειμένοις δι' αὐτῶν ἀνασκευάζων τὸ ὑπὸ τοῦ κατηγοροῦ παραβαλλόμενον ἐγκλήμα· χρήσεται δὲ οὐ ψιλῶς ἀντεισάγων τὸν

36 Mon. ἱερὰ. 37 Par. 1. ἐγκλή^{μτ τ} ὄν. Mon. ἐγκλήμα ὅτι νόμος. Par. 2. ἐγκλήματος ὄνομα. 38 Par. 1. λαμβάνονται. Par. 2. παραλαμβάνοντος. Mon. παραλαμβάνονται.

ὄρον τῇ προβολῇ, γελοιότατον γὰρ ἂν εἴη τοῦτό γε, εἰ
 τοῦ κατηγοροῦ δεινοῦντος καὶ αὖξοντος τὰ πεπραγμένα
 διὰ τῆς προβολῆς, αὐτὸς παραλαβὼν τινας ὁρισμοὺς
 ἀποφαίνοιτο πρότερον· τοιγαροῦν ἀπὸ ἐνστάσεως καθο-
 λικῆς ἄρχεσθαι δεῖ, τάξιν τινὰ παραγραφικοῦ ἐπεχούσης 5
 τῷ λόγῳ, ὥς οὐ δίκαιον ἱεροσυλίας κρίνεσθαι τὸν μὴ
 τῶν ἱερῶν ἀναθημάτων ἀψάμενον, μηδὲ τῶ ἀγάλατι
 προσενεγκόντα τὰς χεῖρας· κατασκευάσει δὲ τὴν ἐνστα-
 σιν ἢ ἀπὸ νόμων, εἴ τινα ἔχοι περὶ τοῦ τοιούτου νόμον
 ἀποφαινόμενον, ἢ ἀπὸ παραδειγμάτων, εἴπερ νόμων ἀπο- 10
 ροίῃ· τὰ δὲ παραδείγματα, καθάπερ ἀνωτέρω δεδηλωται,
 ἢ οἰκεῖα δεῖ λαμβάνειν ἢ ξενικά· οὕτω γὰρ ἂν μετὰ τὴν
 ἐνστασιν ἐξ ἀνάγκης τοῦ κατηγοροῦ ἀπαιτοῦντος δοκοίη-
 μεν αὐτοὶ παραιοφέρειν τὸν ὄρον· ἡμῶν γὰρ ἐνισταμέ-
 νων τῷ ἐπιφερομένῳ καὶ ἀρνούμενων, ὥς οὐκ εἴη ἱερο- 15
 συλία τὸ πεπραγμένον παρὰ τοῦ διώκοντος, δυνάμει
 τοιαύτη τις ἂν ἀπαιτήσεις φέροιτο, τί οὖν φῆς εἶναι τὸ
 πεπραγμένον, εἴπερ ἱεροσυλίαν οὐκ εἶναι λέγεις; καὶ τη-
 νικαῦτα εὐκαίρως ὁ ὄρος εἰσνεχθήσεται, ὥσπερ κατ'
 ἀνάγκην τινὰ καὶ ἀπαιτήσεις τοῦ κατηγοροῦ· οἶον ὅτι 20
 κλοπὴ τὸ πεπραγμένον, εἴτα ὁ ὄρος ἐκ τῶν παρειμένων·
 τὸ γὰρ ὑφελέσθαι τι τῶν ἱερῶν χρημάτων ἱεροσυλία
 ἐστὶ, καὶ τὸ περισυλῆσαι τι τῶν ἀναθημάτων καὶ τῶν
 πρὸς κόσμον τοῦ τεμένου· ἔπειτα καὶ τῶν πεπραγμέ-
 νων, κλοπὴ δὲ γέ ἐστιν ἰδιωτικῶν χρημάτων ὑφαίρεσις, 25
 ὅπου ποτ' ἂν γίνοιτο· τοῦτον γὰρ τὸν τρόπον ὀρίζεσθαι
 δεῖ τὰ τε ὑφ' ἡμῶν καὶ τοῦ κατηγοροῦ λεγόμενα· οὐ
 γὰρ μόνον τὸ ἡμέτερον, ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ διώκοντος ὀρι-
 ζόμεθα, τὸ μὲν ἵνα κατασκευάσωμεν, τὸ δὲ τοῦ διώ-
 κοντος ἀνατρέψωμεν· γίνεται δὲ ἢ τε τῶν ἡμετέρων κα- 30
 τασκευὴ καὶ ἢ τῶν ἐναντίων ἀνατροπὴ ἐκ τῆς ἀκολού-
 θου καὶ ἀνακολούθου ἐπαγωγῆς· ἀκόλουθον μὲν γὰρ
 ποιούμενοι τὴν ἐπαγωγὴν τὸ οἰκεῖον κατασκευάζομεν,

διὰ δὲ τῆς ἀνακολούθου τὸν ἀντίδικον ἐξελέγχωμεν, ὡς
 ἐπ' αὐτοῦ τοῦδε τοῦ παραδείγματος. οἷον οἱ δίκαιον
 ἱεροσυλίας με κρίνεσθαι· ἱεροσυλία γάρ ἐστι τὸ τῶν ἀνα-
 θημάτων ὑφελίσθαι τι, τὸ προσβαλεῖν τῷ ἀγάλματι
 5 τὰς χεῖρας, καὶ περισπᾶσαι τὰ περικείμενα· εἴτα ἡ ἀνα-
 κόλουθος ἐπαγωγή, ὣν οὐδὲν ἔμοιγε πέπρακται· τὴν γὰρ
 ἱεροσυλίαν προβαλλομένου τοῦ διώκοντος ἀσύμφωνον ἐπι-
 φέροντες τὴν ἐπαγωγὴν δείκνυμεν, ὡς οὐκ ἂν ἱεροσυλία
 καθεστήκοι τῷ μὴ συμφωνεῖν τὰ ὑφ' ἡμῶν πεπραγμέ-
 10 να· τῷ δὲ ὀνόματι τοῦ ἐγκλήματος, καὶ ἐκ τοῦ ἐμπαινον
 τὸ ἡμέτερον κατασκευάσομεν ἀκόλουθον τὴν ἐπαγωγὴν
 ἐπιφέροντες· οἷον κλοπὴ δὲ ἐστὶν ἡ τῶν ιδιωτικῶν χρη-
 μάτων ὑφαίρεισις, ὅθεν ἂν τύχοι, ὅπερ νῦν ἐγὼ διεπρα-
 ξάμην· πάλιν διὰ τῆς ἀκολούθου ἐπαγωγῆς τὸ παρ' ἡ-
 15 μῶν παραβαλλόμενον κατεσκευάσται, προσφερὲς τοῖς πε-
 πραγμένοις ἐπιδειχθέν· εἰ δὲ τις ζητοίη, πῶς ἔφη τὸν
 ὄρον ἐκ τῶν παρειμένων γενέσθαι, ὅπου γε οὐ μόνον
 παρειμένα λαμβάνει, ἀλλὰ καὶ τὰ πεπραγμένα, μαν-
 θανέτω, ὅτι τὰ κεφάλαια δεῖ κρίνειν οὐκ ἀφ' ἑνὸς ἐξω-
 20 θέν τι παραλαμβάνουσιν, ἀλλ' ἐκ τῆς φύσεως αὐτῶν
 καὶ τοῦ τέλους πρὸς ὃ ῥέπουσιν· εἰ οὖν τοῖς πεπραγμέ-
 νοις ὁ διάκων χρῆται διὰ τῆς προβολῆς αὐξων, ὁ φεύ-
 γων δὴλον ὅτι διὰ τῶν παρειμένων ἐξελέγχειν πειράσεται
 τὸν κατήγορον, δεικνὺς ἐλλείπειν ταῦτα τοῦ ὑπὸ τοῦ κα-
 25 τηγόρου προβαλλομένου ἐγκλήματος· καὶ ὅλως τὰ μὲν
 πεπραγμένα καθάπαξ τοῦ κατηγόρου ἐστὶν· ἀπ' αὐτῶν
 γὰρ ποιεῖται τὴν κατηγορίαν, τὰ δὲ παρειμένα τοῦ φεύ-
 γοντος· εἰ οὖν καὶ ὁ ὅρος τοῦ φεύγοντος, ἐκ τῶν παρει-
 μένων σαφὲς ὅτι γενήσεται. τὰ δὲ πεπραγμένα κατὰ
 30 περιουσίαν ἐξωθεν παραλήμμεται, ἵνα μὴ δοκῇ μόνοις
 αὐτοῖς ὁ κατήγορος ἰσχυρίζεσθαι· ληπτέον οὖν ³⁹ τοὺς

ὄρους διαφόρως· ὁ μὲν γὰρ κατήγορος τὸν ἀνθορισμόν, ⁴⁰
 ὃς οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν ἢ ὁ ὄρος τοῦ διώκοντος, ὃν ἀπὸ
 τῶν κοινῶν ἐκατέρῳ ἐγκλήματι παραλήφεται· ὁ δὲ φεύ-
 γων ἀπὸ τῆς ἐκατέρου ιδιότητος· οἷον ὁ μὲν κατήγορος
 τὸ πραχθὲν ἱεροσυλίαν ἀποφαίνειν ἐθέλων σκοπήσει, τί ⁵
 κοινὸν ἱεροσυλία ἐστὶ ⁴¹ καὶ κλοπῇ, καὶ τῶν κοινῶν ἐκα-
 τέροις ὀριεῖται τὴν ἱεροσυλίαν, ὁ δὲ φεύγων διαστήσει
 τῶν ἐγκλημάτων διασαφῶν ἀμφοτέρων τὴν ιδιότητα, ὡς
 ἐπὶ τοῦ προκειμένου παραδείγματος· κοινὸν μὲν κλοπῇ
 τε καὶ ἱεροσυλίᾳ τὸ παρελθεῖν ὅλως διὰ τοῦ τέλους, τὸ ¹⁰
 περὶ χρημάτων ὑφαιρέσεως βουλευσασθαι, τὸ πάντα μη-
 χανήσασθαι πρὸς τὸ λαθεῖν, ἐξ ὧν ὁ διώκων πειράσεται
 δεικνύναι τὸ πραχθὲν ἱεροσυλίαν· πάλιν δ' αὖ κλοπῆς
 μὲν ἴδιον τὸ χρημασιν ιδιωτικοῖς ἐπιχειρεῖν, τὸ μηδὲν
 ἱερὸν ἀφαιρεῖσθαι· ἱεροσυλίας δὲ τὸ προσεγγεῖν τῷ ¹⁵
 ἀγάλματι τὰς χεῖρας, τὸ ἄψασθαι τῶν ἀναθημάτων τῶν
 ἱερῶν· δι' ὧν ὁ κατηγορούμενος ἀποδείξει τὸ ὑφ' ἑαυ-
 τοῦ πεπραγμένον οὐχὶ ἱεροσυλίαν ἀλλὰ κλοπὴν· οὕτω γὰρ
 τό τε οἰκτεῖον συστήσει καὶ τὸ τοῦ ἐναντίου διαβαλεῖ· τὰ
 γὰρ ἑκάτερα τῶν ἐγκλημάτων ἴδια λέγων δείκνυσιν κλο- ²⁰
 πὴν τὸ πεπραγμένον καὶ οὐχ ἱεροσυλίαν· χρηὴ δὲ εἶδέναι,
 ὡς οὐκ ἐν τῷ ὄρῳ μόνῳ ἀλλ' ἐπὶ πάσης καθολικωτέρας
 στάσεως τούτῳ χρηστέον τῷ τρόπῳ, ἔνθα συστήσῃ μὲν
 τὰ ἑαυτῶν, διαβαλεῖν δὲ τοὺς ἐναντίους ἐθέλομεν, ὡς ὁ
 Δημοσθένης ἐν τῷ περὶ τοῦ στεφάνου διδάσκει σαφέ- ²⁵
 στατα, τί μὲν ἐστὶ σύμβουλος, τί δὲ συκοφάντης διορι-
 ζόμενος, ἵνα δείξῃ τὸν μὲν Αἰσχίνην τὰ τῶν συκοφαν-
 τῶν, ἑαυτὸν δὲ τὰ τῶν συμβούλων διαπράξαντα· φησὶ
 δὲ οὕτως· ⁴² „ἦν μὲν οὖν τοῦ δικαίου πολίτου τὸ δεῖξαι
 πᾶσιν, εἴ τι τούτων εἰπεῖν εἶχεν ἄμενον, μὴ νῦν ἐπιτι- ³⁰

40 Mon. ἀνθορισμένον.

41 Mon. ἱεροσυλία τε καὶ κλοπή.

Σημ. καὶ τῶν κοινῶν ἐκατέροις — — προκ. παραδείγματος Pag. 1.
om. 42 p. 291.

μᾶν· ὁ γὰρ σύμβουλος καὶ συκοφάντης ἐν οὐδενὶ τῶν
 ἄλλων ἰοικότες ⁴³ ἐν τούτῳ πλείστον ἀλλήλων διαφέρου-
 σιν· ὁ μὲν γὰρ πρὸ τῶν πραγμάτων γνώμην ἀποφαίνει-
 ται, καὶ δίδωσιν ἑαυτὸν ὑπεύθυνον τοῖς πεισθεῖσι τῇ τύχῃ
 5 καὶ τοῖς καιροῖς τῷ βουλομένῳ, ὁ δὲ σιγήσας ἡνίκα ἔδει
 λέγειν, ἂν τι δύσκολον συμβῇ τούτῳ βασκαίνει,“ καὶ τὰ
 ἐξῆς.

ιγ'. Ὁ ἀνθορισμός ἐστι μὲν τοῦ κατηγόρου ἐκ τῶν ἐν-
 ἀντίων ἐπιχειρημάτων τῷ ὅρῳ ὁρμώμενος, ὡς καὶ τὸ ὄνο-
 10 μα δηλοῖ· τοῦ φεύγοντος γὰρ μὴ συγχωρήσαντος τῇ πε-
 ρὶ τοῦ κατηγόρου προβολῇ ὁδῶ προελθεῖν ἀλλ' ἀμφίβο-
 λον αὐτὴν διὰ τοῦ ὅρου καταστήσαντος, ὁ δὲ κατήγορος
 διὰ τοῦ ἀνθορισμοῦ κατασκευάζειν ἐπιχειρεῖ τὰ σαλευ-
 θέντα τῆς προβολῆς· ἔφαμεν γὰρ, ὅτι ἐν τοῖς ἀτελέσι
 15 τῶν πραγμάτων ὁ κατήγορος καὶ ὁ φεύγων τοὺς λόγους
 μερίζονται· καὶ ὁ μὲν ἔχει τὰ παρειμένα, ὁ φεύγων, ὁ
 δὲ ἐκ τῶν πεπραγμένων τὴν κατηγορίαν ποιεῖται· ἐντεῦ-
 θεν τοῦ κατηγόρου χρησαμένου τῇ προβολῇ, ὁ φεύγων
 τὸν ὅρον προβάλλεται ἀνατρέπων τὴν προβολὴν, τοῦ δὲ
 20 φεύγοντος τὸ συμφέρον ὀρισσαμένου ὁ κατήγορος καὶ αὐ-
 τὸς ἀνθορίζεται, ἐξ ὧν ἐκεῖνος πεποίηκεν, ὅτι ἐβουλεύ-
 σω, εἰσῆλθες εἰς ἱερὸν, ἱερόσυλος εἶ· καὶ οὕτως ἑκάτε-
 ρος ¹ ἐκ τῶν περιστατικῶν τὸν ὅρον παρέχεται· πρὸς τὴν
 ἰδίαν βούλησιν μεταφέρων ² τοὺς λόγους· τούτῳ γὰρ δια-
 25 φέρει ὅρος φιλόσοφος ῥητορικῷ ὅρον, ὅτι ὁ μὲν τῶν
 φιλοσόφων ἐξ ἀληθείας ὠρμηται καὶ πραγμάτων, ὁ δὲ
 ἐκ τῆς τῶν ῥητόρων βουλήσεως καὶ τοῦ συμφέροντος τὴν
 σύστασιν ἔχει· ἀπορήσειε δ' ἂν τις, εἰ μὴ καὶ ἐν τῇ προ-
 βολῇ ὁ κατήγορος ὀρίζεται τὸ ἔγκλημα, καὶ φαμεν, ὅτι καὶ
 30 διὰ τῆς ³ προβολῆς μὲν προσφέρει τὸν ὅρον, καθολικόν

43 Mon. ἀπιοικότες. scr. ἰοικότες. 44 Mon. καὶ om.

1 Mon. οὗτος ἑκάτερον. 2 Mon. μεταφέρει. 3 διὰ τῆς
 προβολῆς μὲν προσφ. — τὸν ὅρον, λέγων εἴπερ Mon. om., re-

δὲ τοῦτο θεώρημά ἐστιν, ὅτι ἐν μὲν τῇ προβολῇ μερικῶς προάγει τὸν ὅρον, λέγων εἴπερ εἰσῆλθες εἰς ἱερὸν, καὶ οἶα δῆποτε χρήματα ἐκεῖθεν ὑφείλου, ἱερόσυλος γέγονας· ἐν δὲ τῷ ἀνθορισμῷ καθόλου τὸν ὅρον προφέρει λέγων, ὅτι πᾶς εἰς ἱερὸν εἰσελθὼν ἀκαχεῖθ' ἐν τῇ ὑφεί- 5
 λόμενος ἱερόσυλος· ἰστέον δὲ, ὡς οὐδὲν διαφέρει ὁ ὅρος καὶ ὁ ἀνθορισμός· ἑκάτερος γὰρ πρὸς τὸ βούλημα καὶ τὸ χρησίμον ἐαυτῷ ὀριστικῶς κατασκευάζει τόδε τι εἶναι τὸ ὑποκείμενον· διὰ δὲ τὸ τὸν μὲν προτετάχθαι, τὸν δὲ ἐπάγεσθαι, τὸ μὲν ὅρος, τὸ δὲ ἀνθορισμός κέκληται· 10
 ἀμφοτέροι δὲ ὅμως εἰσὶν ὅροι πρὸς τὸ συμφέρον ὀριζόμενοι· γίνεται δὲ ἐκ τῶν πεπραγμένων ὁ ἀνθορισμός· τοῦ γὰρ φεύγοντος καὶ ἀντιλέγοντος τῇ αἰτήσει ἰσχυριζομένου τοῖς παραλειφθεῖσι καὶ παρακειμένοις τοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους καὶ διὰ τούτων ἢ ἀπολογουμένου ἢ τὴν 15
 αἴτησιν ἐκβάλλοντος, πάλιν αὖθις ὁ κατήγορος ἢ ὁ αἰτῶν, σχῆμα γὰρ καὶ οὗτος ἔχει κατηγορίαν, τοῖς πεπραγμένοις περιπλακῆσεται· τῶν δὲ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους τὸ μὲν πέπρακται ἐν ὄρω, τὸ δὲ λείπει· καὶ τῷ μὲν κέχρηται ὁ κατήγορος, τῷ δὲ ὁ φεύγων· ἐκ τῶν πεπραγμέ- 20
 νων οὖν ἔχει πᾶσαν τὴν ἀπορίαν ὁ κατήγορος, καθάπερ ἐκ τῶν παρεμμένων ὁ φεύγων καὶ ὁ ἀντιλέγων τῇ δωρεᾷ. θήσεται τοίνυν καὶ αὐτὸς τὸν ἴδιον ὅρον, ὅ ἐστι τὸν ἀνθορισμόν· εἰ μὲν εἴη κατήγορος, ἀπὸ τῶν πεπραγμένων τὸ ἔγκλημα τῷ φεύγοντι ἀποδεικνύς, ὅπερ ἐστὶ τὰ ἀπ' 25
 ἀρχῆς ἄχρι τέλους, τὸ γὰρ πεπραγμένον λέγει εἶναι αὐτὸ τὸ ἐπαγόμενον ἔγκλημα, καὶ οὐδὲν διαφέρειν· εἰ δὲ αἰτησις εἴη δωρεᾶς, τὸν ἴδιον ὅρον ὁ κατήγορος, ὅ ἐστι τὸν ἀνθορισμόν, ἐκ τῶν ἐαυτῷ πεπραγμένων κατασκευάσει σεμνυνόμενος, καὶ φήσει τοῦτο εἶναι κατάλυσιν τυ- 30
 ραννίδος, τὸ παῦσαι τὴν πόλιν δουλεύουσιν.

ιδ'. Πόθεν μὲν οὖν ληπτέον τὸν ἀνθορισμόν, εἴρη-

ται ἐν τῷ ὄρω, ἔνθα ἐλέγομεν τὸν φεύγοντα ἀπὸ τῆς
 περὶ ἐκατέρου τῶν ἐγκλημάτων ἰδιότητος λαμβάνειν τοὺς
 ὅρους· τὸν δὲ διώκοντα τὸναντίον ἐκ τῆς ἀμφοτέρων
 κοινωνίας· ὁ γὰρ ἀνθορισμὸς οὐδὲν ἄλλο ἢ ὅρος ἐστὶ
 5 τοῦ διώκοντος· γίνεται δὲ, φησὶν, ἐκ τῶν πεπραγμένων·
 τοῦ γὰρ φεύγοντος χρωμένου τοῖς παρειμένοις, ὁ διώκων
 ἐκ τοῦ ἐναντίου τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους παραλήφεται,
 τουτέστιν αὐτὰ τὰ πράγματα ⁴ διὰ τῶν περιστατικῶν ἐκ-
 φέρων, οἷον ἐκ τοῦ τόπου, ἐκ τοῦ καιροῦ, ἐκ τῆς ὕλης,
 10 κατασκευάζων τε καὶ ὀριζόμενος τὸ ἐγκλημα· ζητήσῃ
 δ' ἂν τις, τίνι διοίσει τῆς προβολῆς ὁ ἀνθορισμὸς, εἶγε
 τῶν κεφαλαίων ἑκάτερα ἐκ τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους,
 τουτέστιν ἐκ τῶν πεπραγμένων γίνεται, καὶ διὰ τῶν πε-
 ριστατικῶν ἄμφω πρόεισιν· ῥητίον δὲ, ὡς ἦνπερ ἔχει
 15 διαφορὰν ἐν τῷ ὄρω, φημι τῷ κεφαλαίῳ, τὸ ἐνστατι-
 κὸν ἐπιχείρημα, ὅπερ ἐλέγομεν τάξιν ἐπέχειν παραγραφί-
 κοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν ὅρον, ταύτην ἔχει καὶ ἡ προβολὴ
 πρὸς τὸν ἀνθορισμὸν, ὥσπερ ἐκεῖσε τὴν μὲν ἐνστασιν
 κατὰ ψιλὴν ἀπόφασιν λαμβάνομεν, ὡς ὁμολογούμενοις
 20 χρώμενοι τοῖς παρειμένοις, ὅτι οὐ δεῖ κρίνεσθαι ἱεροσυ-
 λίας τὸν μὴ τῶν ἀναδημάτων ἀψάμενον, τὸν μὴ τῷ
 ἀγάλματι προσεγγκόντα τὰς χεῖρας, ἅπερ κατὰ ψιλὴν
 ἀπόφασιν προσφέρομεν ὡς ὁμολογούμενα, τὸν δὲ ὅρον
 οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἐναγώνιον· ὀριζόμεθα γὰρ καὶ δείκνυ-
 25 μεν, τί μὲν ἐστὶν ἱεροσυλία, τί δὲ κλοπὴ· οὕτως καὶ τῇ
 προβολῇ τε καὶ ἀνθορισμῷ· ἐν μὲν γὰρ τῇ προβολῇ κατὰ
 αὐξῆσιν ὡς ὁμολογούμενα προσφέρει τὰ πεπραγμένα, κα-
 θάπερ ἐν διηγῇσι ἐκτιθέμενος, ἐν δὲ τῷ ἀνθορισμῷ
 ἀγωνιστικῶς καὶ ἀνθοριζόμενος τῷ φεύγοντι· ἐπεὶ δὲ
 30 τὰ παρὰ τῶν ἐναντίων ἀντιθετικῶς προσήκει λαμβάνειν
 τὴν λύσιν ἐπάγοντας, ἵνα μὴ δοκοῖμεν ἐκ μονομεροῦς

κδ-

⁴ Par. 1. πεπραγμένα.

κεχρησθαι ταῖς ἀποδείξεσιν, ἀναγκαῖον εἶπαι, τὸν τοῦ
 φεύγοντος ὄρον ἀντιθετικῶς ὁ κατηγορὸς ἐν τῷ ἀνθρα-
 ρισμῷ παραλήπεται· ληπτέον τοίνυν οὐκ ἐκ τῶν παρ-
 ειμένων τὴν ἀντίθεσιν, ταῦτα γὰρ εὐθὺς δοκεῖ τῷ κατ-
 ηγορουμένῳ συνηγορεῖν, ἀλλ' ἐκ τῶν πεπραγμένων, ἅπερ 5
 ἐστὶν ὑπὲρ τοῦ διώκοντος, ἵνα ὡς ἀπὸ τοῦ φεύγοντος
 κατὰ ἀντίθεσιν τὰ πεπραγμένα εἰσφέρωμεν, σοφίζομε-
 νοι καὶ παρακρουόμενοι τοὺς δικαστάς· ἐν σχήματι γὰρ
 ἀντιθέσεως τὰ ὑπὲρ ἡμῶν παρεισφέροντες παρακρουσαί-
 μεθα ἂν αὐτοὺς πιθανύτατα, ὥσπερ ἐν τῷ κατὰ Μει- 10
 δίου Δημοσθένους πεποίηκεν· ἐστὶ δὲ πρῶτον μὲν ἐκεῖνο
 οὐκ ἄδηλος ἐρῶν· ἐξ ὧν ἰδίᾳ πρὸς τινὰς διεξιὼν ἀπηγ-
 γείλατό μοι, ὡς εἴπερ ἀληθῶς ταῦτα ἐπεπόνθειν ἃ λέ-
 γω, δικὰς ἰδίᾳς μοι προσήκεν αὐτῷ λαχεῖν τῶν μὲν ἱμα-
 τίων καὶ τῶν χρυσῶν στεφάνων τῆς διαφθορᾶς, καὶ τῆς 15
 περὶ τὸν χορὸν πάσης ἐπηρείας καὶ βλάβης· ὧν δ' εἰς
 τὸ σῶμα ὑβρίσθαι φημι ὕβρεων οὐ μὰ Δία, οὐχὶ δημο-
 σία κρίνειν αὐτὸν, καὶ τίμημα ἐπάγειν ὃ τι χρή παθεῖν
 αὐτὸν ἢ ἀποτίσαι· οὕτω γὰρ ὡς ἐν ἀντιθέσει τὰ πεπρα-
 γμένα εἰσενεγκὼν πάλιν τε ἀνέμνησε τῶν ἐγκλημάτων 20
 τοὺς δικαστάς, καὶ τὸ προσκορὸς διέφυγε, περιθεὶς τῷ
 δι' ἐναντίας τὸν λόγον· τοῦτον μὲν οὖν τὸν τρόπον ὁ
 διώκων ἀντιθετικῶς ἐκ τῶν πεπραγμένων λήφεται τὸν
 ὄρον, ὅταν ἦττον 6 ἰσχύη τοῖς παρειμένοις ὁ φεύγων·
 εἰ δὲ ἰσχυρὰ ὄντα τυγχάνει 7 ὄντα τῷ κατηγορουμένῳ, 25
 κἀντεῦθεν μέγιστον ὁ διώκων βλαβήσεται· προσήκει γὰρ
 τὰ ἰσχυρὰ τῶν ἐναντίων παραλαμβάνοντας λύειν ἐπιχει-
 ρεῖν· ληφόμεθα οὖν ἐν ἀντιθέσει τὰ παρειμένα οὐκ ἁ-
 πλῶς ἀλλὰ προδιαβάλλοντες αὐτὰ, καὶ διασύροντες τὴν
 ἀντίθεσιν, ὥσπερ καὶ Δημοσθένους ἐν τῷ κατὰ Μιδίου 30

5 Mon. Par. 2. τὰς διαφορὰς. Par. 1. τῆς διαφθορᾶς. 6 ἦ-
 ττον Par. 1. om. Mon. ἰσχύει. 7 Par. 1. τυγχάνει. 8 p. 523.

„μὴ δὴ τοῦτο λέγειν αὐτὸν ἔατε, ὅτι καὶ δίκας ἰδίας δίδωσιν ὁ νόμος μοι καὶ γραφὴν ὑβρεως· δίδωσι γάρ, ἀλλ' ὡς οὐ πεποιήκεν ἅ κατηγόρηκεν ἢ πεποιθήκως οὐ περὶ τὴν ἑορτὴν ἀδικεῖ, τοῦτο δεικνύτω.“ διέβαλλε γὰρ ἐξ ἀρχῆς
 5 τὴν ἀντιθέσιν εἰπών· μὴ δὴ τοῦτο λέγειν αὐτὸν ἔατε· φαίνεται δὲ ἐνταῦθα δύο ποιήσας ὁ Δημοσθένης καὶ τῇ διαβολῇ χρησάμενος, καὶ τὰ πεπραγμένα σεσοφισμένως, καθάπερ ἀνωτέρω ἐλέγομεν, ὡς ἐν ἀντιθέσει εἰσαγαγών· οὐ γὰρ εἴωθεν ὁ ῥήτωρ μιᾷ χρήσασθαι μεθόδῳ πρὸς τὸ
 10 χρήσιμον, ἀλλ' εἰς ταῦτ' ἅπαντα συνάγει τε καὶ συμπλέκει τὸ ὠφελοῦν πανταχόθεν θηρώμενος· χρήσαιο δ' ἂν τις τοῖς παρειμένοις κατὰ διαβολὴν οὕτως ἐπὶ τοῦ κρινομένου ἱεροσύλου· „μὴ δὴ τοῦτο λέγειν αὐτὸν ἔατε, ὅτι χρημάτων οὐχ ἠΐσατο ἱερῶν, οὐδὲ τῶν ἀναθημάτων
 15 τι παρείλετο· οὐ γὰρ ἐπειδὴ κατὰ τύχην ἰδιωτικοῖς περιέτυχε χρήμασι, διὰ τοῦτο ἄξιός ἂν εἴη τὸ ἐγκλημα τῆς ἱεροσυλίας ἀποφυγεῖν.“

ἰ. Ἐπὶ τοίτοις ὁ συλλογισμὸς ⁹ ἔπεται ἀπὸ τοῦ κατηγοροῦ συνάγων ἀμφοτέρας τὰς ὕλας, τὴν τε τοῦ παρ-
 20 εἰμένου καὶ ἐκ τῶν πεπραγμένων· τοῦ γὰρ ὅρου ἐκ τῶν λειπόντων ὄντος καὶ τούτοις, ὡς ἐδείξαμεν, ἰσχυρίζομένου, τοῦ δὲ ἀνθορισμοῦ ἐκ τῶν πεπραγμένων, ὁ συλλογισμὸς ἀμφοτέρα συνδεῖ· καὶ φησιν, ὡς ἴσον ἐστὶν ἢ οὐδὲν διαφέρει τοιῶσδε ὑβρίζειν εἰς τινα ἢ ἀδικεῖν, ὡς καὶ ἐπὶ

9 Sch. min.: ἵστί λίαν θαυμάσαι τὸν τεχνικὸν τῆς τάξεως τῶν κεφαλαίων· οὐ γὰρ τῷ αὐτῷ προσώπῳ τὴν προβολὴν καὶ τὸν ὅρον δίδωσιν, ἀλλὰ ταῦτα μερίσας τῷ γε προτέρῳ λέγοντι δίδωκε τὴν προβολὴν, τῷ δὲ μετ' αὐτὸν εἰσιόντι τὸν ὅρον, εἰκότως τοῦ μὲν προτέρου λέγοντος καὶ κεχρημένου τῇ προβολῇ ὁ δεύτερος τῷ ὅρῳ τῶν προειρημένων ἐκλύει τὴν ἰσχύν. — Εἰ ὁ συλλογισμὸς προτάσεως ἐστὶ συμπέρασμα, διατὶ μὴ ἔλαττος ἐτίθη; ὅτι οὐ περὶ συλλογισμοῦ ἐνταῦθα ἡ φροντίς· τῷ μὲν γὰρ ἴδιον ἀπὸ ἐξ ἧ πάντε γίνεσθαι προτάσεων, οἱ δὲ κυρίως ἀπὸ δύο προτάσεων γίνονται.

τοῦ ἱεροσύλου καὶ τοῦ ἰδιωτικὰ χρήματα ὑφαλομένου·
 ἐρεῖ γάρ, ὅτι ἀμφοτέροις πονηροῖς, ἀμφοτέροις θεῶν κα-
 ταφρονηταί, ἀλλ' ἴσον μὲν ἀποφανεῖ τοῦτο τῷδε ὁ κατ-
 ἡγορος, ὅτι τὰ παρειμένα μὴ λίαν διεστηκότα τυγχάνει·
 εἰ γὰρ μὴ πολὺ λείπη τὸ παρὰ τοῦ φεύγοντος εἶργα-
 σμένον τοῦ καρὰ τοῦ κατηγόρου λεγομένου, ἱροῦμεν, ὡς
 ἴσον ἐστὶ τόδε· τὸ γὰρ ἐπαναττεινέσθαι συνεχῶς κατ' αὐ-
 τοῦ τὰς χεῖρας ἴσον ἱροῦμεν τῇ διὰ τῶν πληγῶν ὕβρει·
 εἰ δὲ σφόδρα διῆσταται, οὐκέτι χώραν ἔχει ἡ συναγωγὴ,
 ὡς ἐπὶ τούτου· νόμος τὸν ἐξιόντα ἐπὶ πόλεμον στρατη-
 γὸν ¹⁰ παρατίθεσθαι, εἰ ἔχοι θυγατέρα, τῷ συστρατή-
 γῳ, καὶ νόμος τὸν βιασάμενον χιλίας δίδοναι, ¹¹ ἐξιέν-
 τις ἐπὶ πόλεμον στρατηγὸς ¹² παρέθετο τῷ συστρατήγῳ
 τὴν θυγατέρα· λαβὼν ἐκεῖνος ἐβιάσατο· ἐπανελθὼν ὁ
 στρατηγὸς κρίνει αὐτὸν δημοσίων ἀδικημάτων· ὁ δὲ ὡς ¹³
 βιασάμενος τὰς χιλίας ἀξιοῖ δίδοναι· ἐνταῦθα γὰρ ὀρί-
 ζεται μὲν ὁ κατηγόρος τι ἴδιον τοῦ δημοσίου τὴν πόλιν
 ἀδικοῦντος, ὀρίζεται δὲ καὶ ὁ φεύγων, λέγων ὅτι ὁ ναῦς
 προδιδούς, ὁ πολίτας, ¹³ οὗτος δημοσίᾳ τὴν πόλιν ἀδικεῖ·
 ἀλλ' ἐν τῷ συλλογισμῷ ὁ κατηγόρος οὐ δύναται συν-
 ἄγων εἰπεῖν, ὅτι ἴσον ἐστὶ τὸ βιάσασθαι τοῦ πρεσβε-
 τοῦ τὴν θυγατέρα τῷ λιμένας καὶ τεῖχῃ προδοῦναι· δο-
 κεῖ γάρ πως ἀναίσχυντον εἶναι· τί οὖν ἐν τοῖς τοιούτοις
 ποιήσει; μεθοδεύσει τὸν λόγον καὶ ἐρεῖ, ὡς οὐ διαφέρει
 τοιῶσδε ἢ τοιῶσδε ¹⁴ τὴν πόλιν ἀδικεῖν· καὶ ταῦτα γὰρ ¹⁵
 δημόσιά ἐστιν ἀδικήματα, καὶ τὸ θυγατέρα δὲ πρεσ-
 βευτοῦ βιάσασθαι δημοσίῳ ἐστὶν ἀδίκημα, ὃ καὶ κατα-
 σκευάσει λογισμοὺς προσπλέκων, ὅτι ὁ ¹⁵ τὸ σχῆμα τῆς
 πόλεως πεπιστευμένος καὶ μόνος ὑπὲρ πάντων κινδυνεύ-

¹⁰ στρατηγὸν Par. 1. om., idem pro συστρατ. legit τῷ στρα-
 τηγῷ. Mon. εἰ ἔχει θυγ. ¹¹ Par. δοῦναι. ¹² στρατηγὸς
 Mon. om. ¹³ Mon. δολίτας sine ὁ. ¹⁴ ἢ τοιῶσδε Mon.
 om. Par. 1. τὴν πόλιν τοιῶς δὲ ἢ τ. ἁ. ¹⁵ Mon. οὐ.

ων, οὗτος εἰ ἀδικηθήσεται πῶς οὐκ ἐπὶ τὴν πέμψασαν πόλιν τὸ ἀδίκημα ἐπανενεχθήσεται, ἀλλὰ καὶ στρατηγοῦ παρανομοῦντος ἢ χώρα σύμπασα τῶν ἀδικημάτων ἀνάπλεως.

- 8 15. Ὁ συλλογισμὸς συνάγει ἄμφω, μηδὲν γὰρ διαφέρειν 16 ἀλλήλων ταῦτα ἀγωνίζεται, τουτέστι τὰ τε πεπραγμένα καὶ τὰ παρειμένα, δεικνὺς παραπλήσια καθ-
εστάναι τοῖς παρειμένοις τὰ πεπραγμένα, οἷον ταῦτόν
ἐστιν, ἐξ ἱεροῦ ἰδιωτικὰ χρήματα ὑφελίσθαι καὶ ἱερά,
10 ἔστιν οὖν αἰ τοῦ διώκοντος τὸ κεφάλαιον πλὴν τῶν πα-
ραδόξων, καὶ φέρεται πρὸς τὸν ὄρον, καθάπερ ὁ ἀνθο-
ρισμὸς· ζητητέον δὲ, τίνι διαφέρει τοῦ συλλογισμοῦ ἢ
ἀνθορισμός, εἴγε ἀμφοτέρω τὰ κεφάλαια πρὸς τὸν ὄρον
φέρεται καὶ πρὸς ἐκεῖνον ἔχει τὴν ἐναντιότητα· διαφέρει
15 δ' οὖν ἀλλήλων, ὅτι ὁ μὲν 17 ἀνθορισμὸς κατὰ τὴν 18
ἔνστασιν, ὁ δὲ συλλογισμὸς κατὰ ἀντιπαράστασιν γίνε-
ται· καὶ γὰρ πᾶσα ἀντιλογία ἢ κατὰ μάχην ἢ κατὰ μέ-
θοδον πρόεισι· καὶ μὲν κατὰ μάχην, καλεῖται ἐνστάσις,
ὅταν εἰς αὐτὸ τὸ ἐναντίον περιτρέπωμεν τὸν λόγον, τὸν
20 ὑπὲρ τοῦ ἀντιδίκου λεγόμενον παντελῶς οὐ παραδεχόμε-
νοι· ἂν δὲ κατὰ μέθοδον, καλεῖται ἀντιπαράστασις, ὅ-
ταν τὸ λεγόμενον ὑπὸ τοῦ ἐναντίου δεχώμεθα, κατὰ ἄλλο
δὲ τι ἀνατρέπωμεν αὐτό· γίνεται οὖν κατὰ μὲν ἐνστάσιν
ὁ ἀνθορισμὸς, κατὰ δὲ ἀντιπαράστασιν ὁ συλλογισμὸς·
25 ὁ μὲν γὰρ ἀνθορισμὸς καὶ ἐκ τοῦ ὀνόματος τὴν πρὸς
τὸν ὄρον μάχην ἐνδείκνυται, 19 ὥς κατὰ μάχην αὐτῷ
καὶ ἐνστάσιν πρόεισι· ὁ δὲ συλλογισμὸς ἐναντιοῦται
μὲν καὶ αὐτὸς τῷ ὄρῳ· τὸ δὲ ἐναντίον οὐ πρὸς αὐτὰ

16 Par. 1. ἀλλήλων ταῦτα διαφέρειν ἀγωνίζεται. Par. 2. Mon.
ἄγωνίζεται, φησι. sine dubio φησι est glossa. 17 Mon. Par. 2.
ὁ τε. Par. 1. ὅτι ὁ μὲν. 18 τὴν Par. 1. om. 19 ἐνδείκνυ-
ται ὥς κατὰ μάχην. Mon. om.

παιῖται τοῦ φεύγοντος τὰ ῥήματα, ἀλλὰ δέχεται μὲν
 τὰ λεγόμενα, κατ' ἄλλο δὲ τι ἐναντιοῦται αὐτῷ· τοῦ
 γὰρ φεύγοντος ὀρίζομένου τοῦτο εἶναι ἱεροσυλίαν τὸ τῶν
 χρημάτων τι τῶν ἱερῶν ὑφελίσθαι ἢ περισπᾶσαι τι τῶν
 ἀναθημάτων, ὁ διώκων ἐν τῷ συλλογισμῷ δέχεται μὲν
 τὰ λεγόμενα, εἰς ταὐτὸν δ' ἄγειν αὐτὰ πειράται τοῖς
 πεπραγμένοις, φάσκων ταὐτὸν εἶναι, καὶ τε ἰδιωτικὰ καὶ
 τε ἱερὰ χρήματα ἐξ ἱεροῦ τις ὅλως ὑφέλῃται· καὶ δι' αὐτὴν
 ἄμφω συνάγει, πρὸς ταῦτο τὴν ἐναντιότητα πρὸς τὸν
 ὄρον ἔχει· διαστέλλειν γὰρ ὁ ὄρος βούλεται τὰ παρειμέ- 10
 να ἐκ τῶν πεπραγμένων, ἵνα δείξῃ τὰ μὲν πεπραγμένα
 ἕτερα, τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ κατηγοροῦ φερόμενον ἔγκλημα ἐν
 τοῖς παρειμένοις· καὶ τοσαῦτα μὲν περὶ διαφορᾶς τοῦ
 συλλογισμοῦ πρὸς τὸν ἀνθορισμόν. Ἐπόρησε δὲ τις,
 πᾶς μάχεται ὁ συλλογισμὸς τῷ ὄρῳ, εἴγε, ὥς φησιν, εἰς 15
 ταῦτο συνάγει ἄμφω· ἐναντίον γὰρ τὸ συνάγειν τῷ μά-
 χεσθαι· ὅτι δὲ μάχεται ὁ συλλογισμὸς τῷ ὄρῳ, καὶ τοῦ-
 το αὐτὸς ἐδήλωσεν εἰπὼν· καθὼς ὅν τρόπον ἔφαμεν τὴν
 ἀντίληψιν καὶ τὴν μετάληψιν μάχεσθαι, τὸν αὐτὸν καὶ
 ὁ συλλογισμὸς τῷ ὄρῳ πανταχοῦ· ῥητέον δὲ, ὥς κατ 20
 ἄλλο μὲν συνάγει, κατ' ἄλλο δὲ μάχεται· κατὰ μὲν γὰρ
 τὴν ἐργασίαν συνάγει τε καὶ συμπλέκει τοῖς παρειμένοις
 τὰ πεπραγμένα, δεχόμενος τὰ ὑπὸ τοῦ ἐναντίου λεγόμε-
 να καὶ συγχωρῶν καλῶς ἔχειν· κατὰ δὲ τὸν σκοπὸν τῶν
 κεφαλαίων καὶ τὸ πέρας τὸ ἐξ αὐτῶν ἀποτελούμενον ἢ 25
 μάχη γίνεται· δέχεται γὰρ ὁ διώκων ἐν τῷ συλλογισμῷ
 τὰ τοῦ φεύγοντος, οὐχ ἵνα ψιλῶς αὐτῷ συνδράμῃ, ἀλλ'
 ἵνα βεβαιώσῃ τὸ ἔγκλημα, ταῦτα φάσκων εἶναι τοῖς πε-
 πραγμένοις τὰ παρειμένα, οὗ τὸ ἐναντίον ὁ κατηγοροῦ-
 μενος ἐν τῷ ὄρῳ ποιεῖ· τὰ παρειμένα ὀρίζεται πρὸς τὸ 30
 δεῖξαι πάμπλου τὸ διάφορον αὐτῶν πρὸς τὰ πεπραγμένα.
 Ὑπόλοιπον δὲ ἡμῖν τοῦ συλλογισμοῦ, φημι τοῦ κεφαλαίου,
 τὴν διαφορὰν εἰπεῖν, ἣν ἔχει πρὸς τὴν ὁμώνυμον στά-

σιν, λέγω δὲ τὸν συλλογισμόν, ὥσπερ καὶ ἄλλα πολλὰ
τῶν κεφαλαίων ἐκ τῶν ὁμωνύμων στάσεων διαστέλλομεν
οἶον τὸν μεταληπτικὸν ἐκ τῆς μεταλήψεως, τὸ τε ἀντι-
ληπτικὸν ἐκ τῆς ἀντιλήψεως καὶ τῆς παραγραφῆς ὁμοί-
5 ὡς τὸ παραγραφικόν· διαφέρουσι δ' οὖν ἀλλήλων, καθὼς
τὸ μὲν κεφάλαιον ὁ συλλογισμὸς ἀτελὲς τελείῳ εἰς ταύ-
τὸν ἄγει· ἡ δὲ στάσις τέλειον τελείῳ, οἶον νόμος τὸν ἐκ
πόρνῆς μὴ δημηγορεῖν, ἐκ πόρνου τις γενόμενος εἴτα
δημηγορῶν κρίνεται· τούτων γὰρ ἐκάτερον καθ' αὐτὸ
10 τέλειον· οὐ γὰρ τὸ ἐκ πόρνου γενέσθαι μέρος τοῦ νό-
μου, ἀλλ' αὐτὸ τέλειόν τι καὶ ἴσον τῷ ὑπὸ τοῦ νόμου
διηγορευμένῳ· ἐν δὲ τῷ κεφαλαίῳ τῷ συλλογισμῷ μέρος
ιεροσυλίας ὑπάρχον τὸ ἐξ ἱεροῦ χρήματα ὑφελέσθαι ἰδιω-
τικά εἰς ταὐτὸν ἄγομεν τῷ τελείῳ, τούτεστι τῷ περιε-
15 λέσθαι τι τῶν ἀναθημάτων· οἶον, ἵνα σαφέστερον τὸ
λεγόμενον γένηται, διηγόρευται ὑπὸ τοῦ νόμου ἐκ πόρ-
νης γενόμενον μὴ δημηγορεῖν, τούτου μέρος οὐκ ἂν εἴη
τὸ ἐκ πόρνου γενέσθαι, οὐ γὰρ ὁ νόμος ἀπλῶς εἶπε ²⁰
πορνεῖαν, ἀλλὰ τὸν ἐκ πόρνῆς γενόμενον μὴ δημηγορεῖν
20 ἐκώλυσεν· τὸ οὖν ἐκ πόρνου φῦναι ἕτερόν τί ἐστι πρᾶγμα
καθ' αὐτὸ τέλειον· καὶ τοῦτό φημεν ἴσον εἶναι καὶ πα-
ραπλήσιον τῷ ὑπὸ τοῦ νόμου διηγορευμένῳ, τούτεστι
τῷ ἐκ πόρνῆς γενέσθαι· ἐπὶ δὲ τοῦ τὰ ἰδιωτικά χρήμα-
τα ἐκ τοῦ ἱεροῦ ὑφειλομένον μέρος πέπρακται τῆς ἱερο-
25 συλίας τὸ ὅλως ἐκ τοῦ ἱεροῦ γενέσθαι τὴν ὑφαίρεσιν·
τοῦτο οὖν τὸ μέρος, ὅπερ ἐστὶν ἀτελὲς, εἰς ταὐτὸν ἄγο-
μεν ²¹ τῷ τελείῳ, τούτεστιν ἡ ἱεροσυλία οὕτως· ἡ μὲν
στάσις τέλειον τελείῳ εἰς ταὐτὸν ἄγει· τὸ δὲ κεφάλαιον
τῷ τελείῳ τὸ ἀτελὲς.

20 εἶπε Mon. om. 21 Par. 1. inserit: ὅτι πᾶς ὄρος συλ-
λογισμῷ λύεται, καὶ συλλογισμὸς ὄρω. quod idem cum sub litt,
ιβ'. repetat, confusio inde nata videtur.

ιζ'. Καὶ τοῦτο, φησί, τηρητέον, ὅτι πᾶς ὕρος συλλογισμῷ λύεται καὶ συλλογισμὸς ὄρφ.

ιη'. Τοῦτό τινες διαβάλλουσιν, ὡς οὐ καλῶς εἰρημέ-
νον ἐνταῦθα· οὐ γὰρ δυνατόν ἐν ὄρφ τὸν κατήγορον
ὄρφ χρῆσασθαι, ἀλλ' οὗτοι πλανῶνται· οὐ γὰρ μερι- 5
κόν, ἀλλὰ καθολικὸν κεφάλαιον ἐκτίθεται, οἷον ὅτι
καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων στάσεων· διὰ γὰρ τοῦτο οὐκ εἶπεν,
ὅτι τοῦ φεύγοντος χρωμένου τῷ ὄρφ ἀλλ' ὅποτέρῳ αὐ-
τῶν ὅποτερος χρῆσεται, ὡς βουλόμενος σημαίνει, ὅτι καὶ
ἐν ταῖς ἄλλαις στάσεσιν, ἐν αἷς ὕρος εὐρίσκεται, κεφά- 10
λαιον τῷ συλλογισμῷ λύεται, εἴτε ἀπὸ τοῦ διώκοντος,
εἴτε ἀπὸ τοῦ φεύγοντος, εἰ τύχοι. ²²

ιδ'. Ἐπειτα τῷ συλλογισμῷ ἡ τοῦ νομοθέτου γνώ-
μη, κοινὸν ἀμφοτέρων τῶν μερῶν κεφάλαιον· εἰκότως δὲ
μετὰ τὸν συλλογισμὸν ἡ τοῦ νομοθέτου γνώμη παρα- 15
λαμβάνεται, ἐπειδὴ κ. τ. λ. T. V. p. 305. v. 8. — 11.· εἰ
μὲν οὖν ἔχοιμεν νόμον συνηγοροῦντα τῷ πράγματι τῷ
προκειμένῳ, θέντες αὐτοῦ τὸ ῥητὸν οὕτως τὴν διάνοιαν
ἐξετάσομεν, διὰ πάντων συναγωνιζόμενον ἡμῖν τὸν νο-
μοθέτην δεικνύοντες· εἰ δὲ μὴ ἔχοιμεν νόμον, ἐπὶ τὰς 20
καλουμένας εὐλόγους αἰτίας καταδραμούμεθα, ἅς καὶ
τῶν νόμων ἀποδεχομένων τὸ πρᾶγμα καὶ τῆς τοῦ νόμου
διανοίας οὐ πόρρω τῶν ἡμῖν πεπραγμένων βλεπούσης·
ὥσπερ καὶ ὁ Δημοσθένης ἀπορῶν νόμου πρὸς τὰς εὐλό-
γους αἰτίας μεταβαίνει· φησί ²³ γὰρ „τίς νόμος τοσαύ- 25
της ἀδικίας καὶ μισανθρωπίας μεστός,“ καὶ τὰ ἐξῆς· καὶ
πάλιν ἀλλαχοῦ „τὸ λαβεῖν οὖν τὰ διδόμενα ὁμολογῶν
ἐννομον,“ ²⁴ τὸ χάριν τούτων ἀποδοῦναι παρανόμων γρα-
φει. ²⁵ ἀλλ' ἵνα μάθωμεν τῆς τοῦ νομοθέτου γνώμης
τὴν δύναμιν, μικρὸν ἄνωθεν διαληπτέον· ὅπου δῆποτε 30

²² Mon. τύχοι. ²³ pro cor. p. 264. ²⁴ Par. 2 ad-
dit εἶναι. ²⁵ Par. 2. γράφει. Par. 1. γράφει. Mon. γραφί. —
pro cor. 267.

νομική ζήτησις ἐμπίπτει, καὶ ἔστι περὶ τὸ ρητὸν ἅπαντα
 ἢ ἀμφιβολία, πάντως διανοία λύεται, ὡς γνωσόμεθα· εἰ
 μέντοι τὸ μὲν ρητὸν οὐκ ἀμφισβητεῖται, τὸ δὲ γενόμε-
 νον πρᾶγμα ζητεῖται, εἰ τοιοῦτόν ἐστιν, οἷον ὁ νόμος
 5 φησὶ, τότε γνώμη νομοθέτου παραλαμβάνεται· τότε γὰρ
 ἐπιζητοῦμεν, τί βουλόμενος ὁ νομοθέτης ἔταξε τὸν νό-
 μον· οἷον ὡς ἐπὶ τῶν προκειμένων ὁ κρίνων τυμβωρυ-
 χίας τὸν κenoτάφιον ὀρίζαντα ἔρεῖ, ὅτι ὁ νομοθέτης βου-
 λόμενος μηδὲν τολμᾶσθαι περὶ τοὺς τοιούτους τόπους
 10 μηδὲ ὅλως προσεῖναι τούτοις τινὰ οὕτως ἐνομοθέτησεν·
 ὁ δὲ φεύγων φήσει, ὅτι τὴν οὐσίαν μόνον ἐτίμησεν ὁ
 νομοθέτης, καὶ ἵνα μὴ τὰ σώματα τῶν κειμένων αἰκί-
 ζηται, οὕτω τὸν νόμον ὠρίσατο καὶ ταῦτα μὲν οὕτως·
 ἀλλ' ἐπειδὴ δοκοῦμεν τὸν νόμον ἐρμηνεύοντες ἀντινομο-
 15 θετεῖν τῷ νομοθέτῃ, εἰ γὰρ τοῦ νόμου σαφῶς τι δια-
 γορεύοντος ἡμεῖς ἕτερον ἀντιεσάγομεν, οὐ συνεστάναι τι
 τῶν ζητουμένων, ἀλλ' ἀντινομοθετεῖν δόξομεν, καὶ τοῦ-
 το μεταχρησόμεθα παραδείγματα φέροντες καὶ παρα-
 βολαῖς χρῶμενοι· οὕτω γὰρ καίπερ ἐξετάζοντες τὴν γνώ-
 20 μὴν τοῦ νομοθέτου τὸ τοιοῦτον διαφευξόμεθα, ὅταν αὐ-
 τὴν τὴν ἐξέτασιν ἔδει παραδεδομένην δεῖξωμεν, καὶ οὐκ
 οἴκοθεν οὐδὲ ἀπ' ἰδίας κρίσεως, ἀλλ' ἀπὸ παραδείγμα-
 τος αὐτὴν εἰσάγωμεν, ὥσπερ ὁ Δημοσθένης ἐν τῷ κατὰ
 στεφάνου πεποίηκε· νόμου γὰρ ὄντος τὸν ὑπεύθυνον μὴ
 25 στεφανοῦν, ὑπεύθυνον λέγει τὸν ἐφ' οἷς τις διάκει, οὐ
 τὸν ἐφ' οἷς τις χαρίζεται στεφανούμενον· καὶ ἐπειδὴ
 ἀντικρὺς ἦν παραλογισμὸς μετὰ τὸ ἐξετάσαι τὴν γνώμην
 πρὸς τὸ ἑαυτοῦ χρησίμον φεύγων τὴν αἰτίαν ταύτην εἰ-
 κότως ἐπήνεγκε τὰ παραδείγματα λέγων οὕτως· ²⁶ „ὅτι
 30 οὐδὲ οὕτως ταῦτα οὐ μόνον ἐν τοῖς νόμοις, ἀλλὰ καὶ ἐν
 τοῖς ἡμετέροις ἔθισι διώριστα· καὶ ἐγὼ ῥαδίως πολλα-
 χόθεν δεῖξω· πρῶτον γὰρ Ναυσικλῆς στρατηγῶν, ἐφ' οἷς

ἀπὸ τῶν ἰδίων προεῖτο, πολλάκις ἱσταφανοῦτο· εἶθ' ὅ-
 τε τὰς ἀσπίδας Διότιμος ἔδωκε· καὶ πάλιν Χαρίδημος
 ἱσταφανοῦτο· εἶθ' οὐτοαὶ Νιοπτόλεμος, πολλῶν ἔργων
 ἐπιστάτης γενόμενος, ἐφ' οἷς ἔδωκε τετίμηται·“ καὶ οὐ
 μόνον ἐκ τοῦ ἔθους καὶ τοῦ παραδείγματος συνέστη- 5
 σεν, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐνθυμήματος εἰπὼν· „σχέτιον γὰρ ἂν
 εἶη τοῦτό γε, εἴ τῷ τινι ἀρχὴν ²⁷ ἄρχοντι ἢ διδόναι τῇ
 πόλει τὰ ἑαυτοῦ διὰ τὴν ἀρχὴν μὴ ἐξέσται, ἢ τῶν δο-
 θέντων ἀντὶ τοῦ κομίσασθαι χάριν εὐθύνας ὑφίξει·“ ση-
 μειωτέον δὲ, ὅτι καὶ μὴ ὄντος ῥητοῦ πολλάκις ἐμπί- 10
 πτει γνῶμη νομοθέτου, καὶ ὅτι ῥητοῦ ὄντος διπλῇ καὶ
 ἡ διάνοια, ἡ μὲν πρὸς τὸ ῥητόν, ἡ δὲ πρὸς τὸ ὑπο-
 κείμενον πρᾶγμα· ἰστέον δὲ, ὡς ἡ τοῦ νομοθέτου διά-
 νοια εἰς τὴν κατασκευὴν λαμβάνεται ἢ τοῦ ἴσου ἢ τοῦ
 ἀνίσου, ἐξ ἐνδόξου κρίσεως λαμβανομένη· ὁ μὲν γὰρ 15
 κατήγορος λέγει, ὅτι ὁ νομοθέτης ὡς περὶ τῶν ἴσων
 καὶ τῶν αὐτῶν διανοήθη, ὁ δὲ τούναντίον, ὅτι οὐχ ὡς
 περὶ ὁμοίων, οὐδὲ ἴσων ἐδόξασεν, ἀλλ' ὡς πάμπολυ διε-
 στηκότων.

κ'. Περὶ τῆς τάξεως τοῦδε τοῦ κεφαλαίου ἡπόρησθαι ²⁰
 τις, ὡς οὐ καλῶς εἶη μετὰ τὸν σλλογισμόν τεταγμέ-
 νον, ²⁸ δεῖν γὰρ αὐτὸ μετὰ τὴν πηλικότητα καὶ τὸ πρὸς
 τι τετάχθαι· ἡ γὰρ τοῦ νομοθέτου, φασί, γνῶμη ὡς-
 περ ἐπισφραγισμὸς καὶ βεβαίωσις τῶν εἰρημένων ἐστὶν
 ἀπάντων, μετὰ γοῦν τὴν πηλικότητα καὶ τὸ πρὸς τι ²⁵
 δικαίως ἂν τάττοιο, ἵνα καὶ ταῦτα ἐπιρρώσῃται,
 καὶ ὥσπερ ὁμολογούμενα καταστήσῃ· πρόχειρος δὲ ἡ
 πρὸς τὸν ποιοῦτον λόγον ἀπάντησις· τῶν γὰρ κεφα-
 λαίων ἃ μὲν ἐστὶν ἀνζητικά, ἃ δὲ πιστωτικά τε καὶ
 ἀποδεικτικά· τὰ τοίνυν ἀνζητικά καιρὸν ἔχει μετὰ ³⁰
 τὴν ἀπόδειξιν· ἐπεὶ τοὶ πρὶν ὅλως ἀποδείξαι τὸ ἐθέλειν

²⁷ ἀρχὴν Par. 1. om. — pro cor. 1, 1. ²⁸ Cfr. T. V.
 p. 306. v. 3. sqq.

αὔξειν ὑπόκουφον, πλὴν εἰ μὴ κατὰ τινὰ καιρὸν τοῦτο
 γένοιτο, ὥς αὐτὸς ἡμᾶς διδάσκει ὁ τεχνικός ἐν τῷ περὶ
 μεθόδου δεινότητος· διὰ τοι τοῦτο κἀνταῦθα μετὰ τὴν
 τοῦ νομοθέτου γνώμην, ὅπερ ἐστὶν κεφάλαιον πιστωτι-
 5 κόν, εἰκότως τάττεται ἡ πηλικότης· τὸ γὰρ πηλικόν τε
 καὶ ποσὸν καὶ τὰ τοιαῦτα μεγέθους ἢ πλήθους ἐστὶ πα-
 ραστατικά· τὸ δὲ πρὸς μέγεθος ἐπαίρον τὸ πρᾶγμα σα-
 φές ὅτι αὐξητικόν· ἕτεροι δὲ κατ' ἄλλον ἀξιοῦσι λόγον
 πρὸ τῆς γνώμης τοῦ νομοθέτου τάττειν τὴν πηλικότητα·
 10 ὁ γὰρ συλλογισμὸς, φασὶ, τὸ ἴσον προβάλλεται, τὰ πε-
 πραγμένα τοῖς παρειμένοις εἰς ταὐτὸν ἄγων καὶ ἴσα δει-
 κνὺς ἄμφω· μετὰ τὸ ἴσον δὲ, φασὶν, εἰκότως ἂν ἐπὶ τὸ
 πηλικόν, ὥσπερ κατὰ τινὰ βαθμὸν ἀναβαίνοιμεν· δεῖ
 οὖν ὁμοῦ, φασὶ, τετάχθαι τὸν τε συλλογισμὸν καὶ τὴν
 15 πηλικότητα, καὶ μὴ διατέμνεσθαι καὶ χωρίζεσθαι ὑπὸ
 τῆς τοῦ νομοθέτου γνώμης· ῥητέον δὲ καὶ πρὸς αὐτοὺς
 τὸν αὐτὸν λόγον, ὅτι γε μετὰ τὴν αὐξησιν εὐρεθήσεται
 ταττόμενα τὰ πιστωτικά· εἴγε τὴν γνώμην τοῦ νομοθέ-
 του δοίημεν μετὰ τὴν πηλικότητα τάττεσθαι· τοῦτο δὲ
 20 ἔτιπον· ἐπὶ γὰρ τοῖς ἀποδεδειγμένοις ἡ αὐξήσις εἴωθε
 γίγνεσθαι· ἀνάγκη δ' οὖν τὴν ἀμφισβήτησιν τὴν ἐν τῷ
 συλλογισμῷ διαλύσαντας πρότερον τῇ γνώμῃ τοῦ νομο-
 θέτου ἐπὶ τὴν ἐκ τῆς πηλικότητος αὐξήσιν τηρικαῦτα ἔ-
 ναι· τοῦ γὰρ συλλογισμοῦ τὴν ὅλην ἔχοντος ἀμφισβήτη-
 25 σιν, εἴγε τὰ πεπραγμένα εἰς ταὐτὸν ἄγειν βούλεται τοῖς
 παρειμένοις, περὶ ὧν ἑκάτεροι τὴν πᾶσαν συνιστῶσι ζή-
 τησιν διὰ τοῦ ὅρου, διαστελλεῖν μὲν ὁ φεύγων, ὁ δὲ
 συνάγειν βουλόμενος· εἰ δ' οὖν τοῦ συλλογισμοῦ τοσαύ-
 την ἔχοντος μάχην τὸ πηλικόν εὐθὺς ἀπεφέρετο, οὐδὲν
 30 ἄλλο ἢ αὐτὴν αὐξήσιν ἐν τοῖς ἀμφιβαλλομένοις ἂν εὐ-
 θὺς ²⁹ ἐποιούμεθα, ὅπερ ἐστὶ γελοιότατον· τῆς δὲ γνώ-

μης τοῦ νομοθέτου τὸν λογισμόν ἐπιβρῶννύσης χώραν
 ἔχει τῆνικαῦτα τὸ τῆς πηλικότητος· τοσαῦτα μὲν εἰρή-
 σθω περὶ τῆς τάξεως· ἡ δὲ γνώμη, φασί, τοῦ νομοθέ-
 του πρὸς τὸ οἰκεῖον ἐπ' ἀμφοῖν συμφέρον ἐξετασθήσε-
 ται· γνώμην δὲ νομοθέτου καλεῖ πᾶν τὸ ἐν ῥητῷ εὐρι- 5
 σκόμενον, τουτέστιν οὐ μόνον ἐν νόμῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν ψη-
 φίσματι καὶ διαθήκῃ καὶ ἐπιστολῇ· τοῦτο γὰρ καὶ ἐν τῇ
 μεθόδῳ σαφῶς ἐδιδάχθημεν καὶ νόμον καλοῦμεν τὸ ῥη-
 τὸν, καὶ ἐν ψηφίσματι καὶ ἐν διαθήκῃ, καὶ ὅποιδῆποτε
 εἴη· τὸ δ' αἷτιον, ὅτι κυριώτερον ὁ νόμος· ἐκ δὲ τῶν 10
 κυριωτέρων καὶ τὰς τῶν 3^ο ἄλλων ὀνομασίας λαμβάνειν
 πολλάκις εἰώθαμεν· τοῦτο δὴ οὖν τὸ ῥητὸν, ὃ τι ἂν
 ὑπάρχη, ἀνάγκη πᾶσα ἢ πρὸς ἡμῶν καθεστάναι ἢ πρὸς
 τῶν ἐναντίων· ἂν μὲν οὖν πρὸς ἡμῶν ᾖ, μετὰ τὴν τοῦ
 ῥητοῦ ἀνάγνωσιν οὐκ εὐθὺς ἀφιστάμεθα, ἀλλὰ κατὰ 15
 λέξιν διερευνώμενοι καὶ ἐξετάζοντες αὐτῇς διερχόμεθα
 τὰ εἰρημένα, ὥσπερ ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοκράτους ὁ Δη-
 μοσθένης· 31 „ἤκουσατε μὲν τοῦ νόμου, σκέψασθε δὲ
 καὶ θεωρήσατε, ὡς καλῶς καὶ σφόδρα εὐσεβῶς ἔθηκεν ὁ
 τιθεὶς τὸν νόμον· τοὺς ἀνδροφόνους φησί· πρῶτον μὲν 20
 δὴ τοῦτον ἀνδροφόνον λέγει τὸν ἱαλωκότα τῇ ψήφῳ·
 αἱ γὰρ ἐστὶν οὐδεὶς ὑπὸ ταύτῃ τῇ προσηγορίᾳ, πρὶν ἂν
 ἐξελεγχθῇ αἰῶν· “καὶ οὕτω κατὰ μέρος τὸν νόμον ἐπέρχε-
 ται κατεξετάζων καὶ δεικνὺς ἑαυτῷ συμβαίνοντα· οὐ μόνον
 δ' ἐνταῦθα τοῦτον τὸν τρόπον, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ κατὰ Μει- 25
 δίου τὸν περὶ τῆς ὕβρεως νόμον διεξιὼν, καὶ πανταχοῦ πα-
 ραπλησίως φαίνεται χρώμενος, ἐὰν δὲ πρὸς τῶν ἐναντίων ᾖ
 τὸ ῥητὸν, τῆνικαῦτα τὴν μὲν κατὰ μέρος ἐξετάσιν παραι-
 τούμεθα, καθολικῶς δὲ τὴν ὅλην γνώμην τοῦ νομοθέτου
 πρὸς τὸ ἡμῖν συμφέρον στοχαστικῶς ἐξηγούμεθα, φά- 30

30 καὶ τὰς τῶν Mon. om. ita legens; ἄλλων ὀνομασίαν λαμ-
 βύμεν. 31 p. 629.

- σχοντες τόδε τι εἶναι τὴν ἔννοιαν τοῦ ῥητοῦ· καὶ τοῦ-
του δὲ μέθοδον σαφειστάτην ὁ ῥήτωρ παρέσχετο ἐν τῷ
περὶ τοῦ στεφάνου, τὴν Φιλίππου παραλαβὼν ἐπιστο-
λὴν, ἐνθα πρὸς τὸ αὐτῷ συμφέρον τῆς ἐκείνου στοχάζεται
8 γνώμης οὐκ εἰς τὰ κατὰ μέρος καθιεῖς αὐτὸν, ἀλλὰ κα-
θολικῶς τὴν ὅλην τῆς ἐπιστολῆς ἔννοιαν ἐξετάζων, καὶ
τοσαῦτα μὲν περὶ τοῦ ῥητοῦ λελέχθω· ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔν-
εστιν ἐπὶ παντός πράγματος εὐπορεῖν, ἐγγράφον τίνος
ὅταν ἀπορῶμεν, ἐπὶ τὴν καθόλου τῶν νομοθετῶν γνώ-
10 μην χωρητέον, οἷον ὅτι καθάπαξ οἱ νομοθεταὶ τοὺς φαι-
λους τιμωρίας ἐκτίνειν ³² βούλονται, τὸν τοίνυν ἱερόσυ-
λον, ἐπειδὴ πονηρὸς τὴν γνώμην, διὰ τοῦτο κολάζουσιν·
ἀλλ' οὐκ ἐπειδὴ χρημάτων ἀπλῶς τὸ ἱερὸν ἀποστερεῖ·
οὗτος οὖν τολμήσας τὴν ἀρχὴν παρελθεῖν εἴσω τοῦ ἱε-
15 ροῦ τὸ τῆς ἱεροσυλίας ἀδίκημα διαπέπρακται, καὶ πά-
λιν ὁ φεύγων κατὰ τὸ ἐναντίον, ὅτι διαφορὰν ἴσασιν
ἐγκλημάτων οἱ νομοθεταὶ, καὶ τὰς πράξεις μᾶλλον ἀλλ'
αὐτὰ ³³ βουλευόμενα κρίνουσιν· αὐτίκα εἴ τις βουληθείη
μόνον, μὴ πράξει δέ, ὑπόκρισις οὐ γίνεται, καὶ αὐτως
20 ἐμπεσεῖται αἰὲ ἡ γνώμη τοῦ νομοθέτου. Ὑπόλοιπον ἔτι
τῇ πάσῃ τεχνολογίᾳ τοῦ κεφαλαίου τούτου προσθεῖναι,
ὥς πρὸς τὸ συμφέρον ἑκάτερος ἐξετάζων τὴν γνώμην
συγκριτικῶς προαίσεται τὸν λόγον, τὸν μὲν ἑαυτοῦ συν-
ιστὰς, διαβάλλων δὲ τὸν τοῦ ἐναντίου, καὶ τούτου δὲ
25 τὸν σοφώτατον Δημοσθένη διδάσκαλον ποιούμεθα, „τίς
γάρ,“ φησὶ, „τίς ³⁴ ἐστὶ νόμος τοσαύτης ἀδικίας καὶ
μισανθρωπίας μεστὸς, ὥστε τὸν δόντα τῶν ἰδίων καὶ
ποιήσαντα πρᾶγμα φιλάνθρωπον καὶ φειστότατον ³⁵
τῆς χάριτος ἀποστερεῖν, εἰς δὲ τοὺς συκοφάντας ἄγειν,
30 καὶ τοῦτα ἐπὶ τὰς εὐθύνas, ὧν ἔδωκεν ἐφιστάναι; οὐ-
δεὶς δὴπου· εἰ δὲ φησιν οὗτος, δεῖξάτω, καὶ γὰρ στέρξω

32 Mon. ἐκτίνων. Par. 1. ἐκτίνειν.

33 Mon. ἀλλ' αὐτά.

34 Mon. repetit γάρ. — pro cor. p. 264.

35 Mon. φιλόδομον.

καὶ σωπῆσθαι· ἀλλ' οὐκ ἔστιν, ὡς Ἀθηναῖοι, ἀλλ' οὐ-
τος συκοφαντῶν, ὅτι ἐπὶ τῷ θεωρικῷ³⁶ τότε ὦν ἀπέ-
δωκα τὰ χρήματα, ἐπήνεσεν αὐτὸν, φησὶν, ὑπεύθυνον ὄν-
τα·“ οὗτος γὰρ τὸ τε ἑαυτοῦ συνεστήσατο καὶ τὸ τοῦ
Λισχίνου διέβαλλε· τούτων περὶ τῆς τοῦ νομοθέτου
γνώμης.

κά. Αἰετῆται ζητῆσαι, τί διαφέρει διάνοια ῥητοῦ γνώ-
μης νομοθέτου· δύο τοίνυν φαινομένη αὐτῶν διαφορὰς. πρῶ-
τον, ὅτι διάνοια μὲν ἐστὶ ῥητοῦ, ἥνικα τι ἐγκείμενον τῷ
ῥητῷ ἀσαφὲς ἐρευνῶμεν, σαφηνίσαι πειρώμενοι τὸ ἄδη- 10
λον· γνώμη δὲ νομοθέτου, ἥνικα περὶ τοῦ τεθεικότος
πρῶτον ἐξετάζομεν, ποίᾳ γνώμῃ τὸ τοιοῦτον εἶπεν, ὥστε
πρῶτον παρεθέμεθα τὸ ῥητόν, καὶ εἴτε ἐν αὐτῷ ἀσα-
φὲς εἴη, σαφηνίζομεν. καὶ τελευταῖον γνώμην νομοθέ-
του ζητοῦμεν· δευτέρα δὲ αὐτῶν διαφορὰ, ὅτι ἡ μὲν 15
διαφορὰ οὐκ αἰεὶ ἐμπίπτει, εἰ γὰρ μὴ ἡ τι ῥητόν ἐξετα-
ζόμενον, οὐκ ἐμπίπτει διάνοια, ἡ δὲ γνώμη τοῦ νομοθέ-
του πάντως ἐμπίπτει, καὶ μὴ ῥητόν ἐξετάζεται, καὶ τοῦ-
το φθάσαντες ἤδη ἐδείξαμεν ἐν τῷ τρίτῳ κεφαλαίῳ τῆς
παρούσης πράξεως, ἐν ᾧ διαλαμβάνομεν περὶ τοῦ εἰ¹ 20
αἰεὶ ἐμπίπτει ἐν τοῖς λόγοις ἡ γνώμη τοῦ νομοθέτου.

κβ. Μετὰ τὴν τοῦ νομοθέτου γνώμην κατ' ἀκολου-
θίαν ἔπεται ἡ πηλικότης· κατασκευάσαντες γὰρ τὸν συλ-
λογισμὸν καὶ τὴν πίστιν προθέντες ἀπὸ τῆς τοῦ νομο-
θέτου γνώμης εἰκότως ἐπὶ τὴν αὔξησιν ἤκομεν καὶ δεῖ- 25
νωσιν τοῦ ἐγκλήματος· ἡ μὲν γὰρ γνώμη² ἐστὶ τῆς ζη-
τήσεως καὶ τῆς κατασκευῆς ἔχει τοῦ πράγματος, ἡ δὲ
πηλικότης αὔξησιν ἐπαγγέλλεται· τὸ μὲν γὰρ ἐστὶ ἀδήλον
ὄντος αὔξειν καὶ τὴν τοῦ δράσαντος προαίρεσιν διαβάλ-
λειν ἢ τούναντίον ἐγκωμιάζειν μάταιον καὶ σφόδρα ἄλο- 30
γόν, τὸ δὲ μετὰ τὸν ἔλεγχον ἐξαιρεῖν τὸ πεπραγμένον

36 Codd. θεωρητικῷ.

1 α Mon. om.

2 Mon. γνώσις.

εὐλογον καὶ πιστωτικὸν τῷ δικάζοντι· διὰ τί δὲ ἀμφο-
 τέρων αὐξητικῶν ὄντων, τῆς τε πηλικότητος καὶ τῶν
 πρὸς τι, ³ μὴ ἐν κεφάλαιον γέγονεν, ἀλλὰ δύο; καὶ φα-
 μεν, ὅτι ὥσπερ δύο τῆς συγκρίσεως εἶδη, τὸ μὲν συγκρι-
 5 τικόν, τὸ δὲ ὑπερθετικόν, οὕτω καὶ τῆς αὐξήσεως κατὰ
 σύγκρισιν προοιούσης καὶ αὐτῆς δύο τρόποι· καὶ ἡ μὲν
 πηλικότης ἀναλογεῖ τῷ ὑπερθετικῷ, τὸ δὲ πρὸς τι τῷ
 συγκριτικῷ. Ἐπειδὴ δὲ εἶπεν ὁ τεχνικός, ἡ πηλικότης
 μέγα τὸ γεγονὸς ἀποδείκνυσιν, ἐνόμισαν αὐτὸν τινες λέ-
 10 γειν μέριστον ἐν ὑπερθετικῷ λόγῳ. οὐκ ἔχει δὲ οὕτως·
 τὸ γὰρ μέγα οὐκ ἔστιν ὑπερθεσις, οὐδὲ συγκριτικόν,
 ἀλλ' ἀπλοῦν· διήρηται δὲ ἡ αὐξήσις εἰς δύο. Ἐπειδὴ γὰρ
 δύο τινὰ ἐν τῷ ὅρῳ, τὸ μὲν πεπραγμένον, τὸ δὲ ζητού-
 μενον, πεπραγμένον μὲν τὸ καθηρῆσθαι τὴν τυραννίδα,
 15 ζητούμενον δὲ, εἰ τοῦτο τυραννοκτονία, πᾶσα ἀνάγκη
 καὶ τὴν αὐξήσιν αὐτὴν διχῇ τέμνεσθαι, πῇ μὲν αὐτὸ
 ἐφ' ἑαυτᾶ τὸ πεπραγμένον αὐξανόντων ἡμῶν, πῇ δὲ τῇ
 πρὸς τὸ παραλελειμμένον συγκρίσει· οἰκοῦν ἡ μὲν πηλι-
 κότης τὴν ἀπλὴν τοῦ ὑποκειμένου καὶ πεπραγμένου αὐ-
 20 ξήσιν ἔχει, τὸ δὲ πρὸς τι κατὰ σύγκρισιν. μετὰ τὰ ἀγωνι-
 στικά δὲ κεφάλαια τὰ συνιστῶντα τὸ ἔγκλημα δύο κε-
 φάλαια παραλαμβάνεται, ἡ τε πηλικότης καὶ τὸ πρὸς
 τι, αὐξητικά ὄντα ἀμφοτέρω. καὶ θαυμάσειεν ἂν τις τὸν
 τεχνογράφον τῇ τάξει τῶν πραγμάτων ἀκολουθήσαντα.
 25 καὶ γὰρ ἄτεχνον ἦν αὐξήσιν περιλαμβάνειν μὴ πρότε-
 ρον ἀποδείξαντα τοῦτο, περὶ οὗ ὁ λόγος ἐστίν, ἡ πηλι-

3 Sch. min.: αὐξήσεως ἕνεκα καὶ τὸ πρὸς τι παραλαμβάνεται,
 καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν προέρχεται τόπων, οἷς καὶ ἐπὶ πηλικότητι χρώ-
 μιθα· συγκριτικῶς δὲ ἐφ' ἑκάστῳ προάγεται τόπος· διαφέρει δὲ
 τῆς πηλικότητος, ὅτι ἐκτὶ μὲν ἀπλῇ τίς ἐστιν αὐξήσις, ἐν τούτῳ δὲ
 κατὰ ἀντιπαράθεσιν καὶ ἀντιθέτασιν ἑτέρου πρὸς ἕτερον ἡ αὐξήσις
 γίνεται· διὸ καὶ πρὸς τι τὸ κεφάλαιον κέκληται· δηλοῖ γὰρ σύγκρι-
 σιν τινος πρὸς ἕτερον τὸ ὄνομα.

κότης οὖν αὖτις τὸ γεγονὸς, δεινούντος τοῦ κατηγόρου
 καὶ μεγαλοποιούντος τὸ ἔγκλημα, ἐκ δὲ τῶν ἐναντίων
 τοῦ φείγοντος μειοῦντος· ἐξ ὧν δὲ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄκρι-
 τέλους αὐξήσομεν, ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ τὴν πηλικότητα
 ἐργασόμεθα· ἔστι δὲ ταῦτα τὰ περιστατικά, καὶ δεῖ
 μὲν χρῆσθαι ἐν τῇ πηλικότητι τούτοις ἢ πᾶσιν ἢ τοῖς
 πλείοσιν· ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις στάσεσιν, ὅπου ἂν αὐξησις
 παραλαμβάνηται, πάντως τούτοις χρησόμεθα· καὶ τού-
 των ἔχομεν παραδείγματα ἐν τῇ ὀριστικῇ⁴ στάσει παρὰ
 Δημοσθένει· κατασκευάζων⁵ γὰρ τὴν πηλικότητα ἡΐξη- 10
 σεν ἀπὸ τοῦ προσώπου εἰπὼν, ὅτι χορηγὸν ἰμέτερον ὕβρι-
 σεν· ἀπὸ τοῦ καιροῦ, ἐν ἱερομηνίᾳ· ἀπὸ τοῦ τόπου, ἐν
 θεάτρῳ· ἀπὸ τῆς ὕλης, εἰπὼν, ὅτι τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα
 διέρρηξεν· ἀπὸ τῆς αἰτίας, ὅτι ἐχθρός· ἀπὸ τοῦ τρό-
 που, ὅτι ὕβριστικῶς· λάβοι δ' ἂν τις καὶ ἀπὸ ποσότη- 15
 τος τὴν αὐξησιν λέγων, ὅτι εἰς πάντας τοὺς πολίτας ἡ
 εὐεργεσία γεγένηται. ἔτι καὶ ποσότητα χρόνου, ὅτι εἰς
 πολλοὺς χρόνους μένει τὸ εὐεργέτημα· ἀπὸ προαιρέσεως,
 ὅτι οὐ κέρδους ἕνεκα, ἀλλ' ὠφελείας τῆς πόλεως ὑπομέ-
 νει τὸν κίνδυνον. καὶ ἐκ τούτων ἀπλῶς ἀπάντων τὴν πη- 20
 λικότητα λήφονται ὅ τε κατήγορος καὶ ὁ φείγων, ὁ μὲν
 αὖξων, ὁ δὲ μειῶν· κοινὸν γὰρ κεφάλαιον ἡ πηλικότης·
 περιέχει δὲ, ὥς εἵπομεν, αὐξησιν τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄκρι-
 τέλους, ὥσπερ καὶ ἡ προβολή· διαφέρει δὲ τῇ τάξει, τῷ
 ἐκεῖ μὲν ὥς ὁμολογουμένων αὐτῶν αὐξησιν γίνεσθαι, 25
 ἐνταῦθα δὲ μετὰ κατασκευῆς τιθέναι αὐτὰ, καὶ τρόπον
 τινὰ ἀνακεφαλαίωσιν εἶναι τῶν ἐν τῇ προβολῇ ῥηθέν-
 των τὴν πηλικότητα, καὶ ὅτι ἐκεῖ μὲν ἀπλῶς καὶ ὅσον
 ἐφάπασθαι τῶν περιστατικῶν χρώμεθα, ἐνταῦθα δὲ
 κατὰ πλάτος ἐκάστῳ τῶν περιστατικῶν χρώμεθα. 30
 κγ'. Τῶν κεφαλαίων ἀπάντων ἡ αὐξητικῶν ἢ ἀπο-

4 Pag. 1. ὀρικῇ.

5 Mon. κατασκευάζομεν.

δικτικῶν ὄντων τὰ τῆς ὀρικῆς στάσεως ἀποδεικτικὰ κε-
 φάλαια ἐνταῦθα πεπέρανται· ἡ γὰρ πληκότης ἤδη καὶ
 τὸ πρὸς τι οὐ πιστωτικά ἀλλ' αὐξητικά. Καὶ τινες ἀπο-
 ροῦσι, τίνος ἕνεκα τὴν αὐξῆσιν διχῇ τεμόντες ἐν δυοῖ
 5 κεφαλαίοις διείλον, τὸ μέντοι πληκότητα, τὸ δὲ πρὸς τι
 ὀνομάζοντες, καὶ οὐχ ὑφ' ἐν μᾶλλον κεφάλαιον αὐτὴν
 προσηνέγκαντο, μίαν καὶ αὐτὴν οὔσαν· ἀπολογούμενος
 οὖν πρὸς τοῦτο Ἀθανάσιος ἔφη τοῦτό γε· καθάπερ δύο
 τῆς συγκρίσεως εἶδη, τὸ μὲν συγκριτικόν, τὸ δὲ ὑπερθε-
 10 τικόν καλούμενον, οὕτω καὶ τῆς αὐξήσεως κατὰ σύγκρι-
 σιν καὶ αὐτῆς προϊούσης δύο τρόπους, καὶ ἡ μὲν πλη-
 κότης ἔχει τὸ ὑπερθετικόν, τὸ δὲ πρὸς τι τὸ συγκριτι-
 κόν· ἀλλ' εὐρεθήσεται ἀνεστραμμένη ἡ τάξις τῆς πλη-
 κότητος ἡγουμένης τοῦ πρὸς τι· τάττεσθαι γὰρ ἔδει με-
 15 τὰ τὸ πρὸς τι τὴν πληκότητα, εἶγε ὅτι τὸ μὲν πρὸς τι
 τὸ συγκριτικόν ἔχει, τὸ δὲ ὑπερθετικόν ἡ πληκότης. τὸ
 γὰρ συγκριτικόν πρῶτον φύσει τοῦ ὑπερθετικοῦ· ἀλλ'
 οὗτός γε καὶ τὴν τάξιν ἀμείβει κατακολουθῶν ἑαυτῷ,
 ὡς ὕστερον εἰσόμεθα, καὶ τάττει μετὰ τὸ πρὸς τι ⁶ τὴν
 20 πληκότητα· ταῦτα μὲν οὖν ὁ Ἀθανάσιος⁷ καὶ Ἀρπο-
 κρατίων περὶ τῆς τῶν κεφαλαίων τάξεως ἀπεφάναντο·
 ὁ δὲ τεχνογράφος καὶ ὅσοι τοῦ λέγειν κοινωνοῦσιν αὐτῷ
 τὴν πληκότητα τοῦ πρὸς τι καθάπαξ προτάττεσθαι βού-
 λονται, τὴν φύσιν τῶν κεφαλαίων ἀναθεωρήσαντες ἄμει-
 25 νον· δεῖ γὰρ πρότερον, φασὶ, τὴν ἐκάστου φύσιν κατα-
 मानθάνοντας οὕτω πρὸς ἕτερον ποιῆσθαι παράθεσιν
 τε καὶ ἀντεξέτασιν· οὐ γὰρ τὴν φύσιν οὐκ ἐπιστάμεθα,

πᾶς

6 Par. 1. inserit: γὰρ συγκριτικόν, πρῶτον φύσει τοῦ ὑπερ-
 θετικοῦ, ἀλλ' οὗτός γε καὶ τὴν τάξιν ἀμείβει. sed expuncta sunt.

7 Mon. Ἀθηναῖος. Parr. α. quod solitum compendium pro
 Ἀθηναῖος, sed supra iidem plene scribunt Ἀθανάσιος.

πῶς ἂν τοῦτο πρὸς ἕτερον παραβάλλοιμεν; διὰ μὲν οὖν
 τῆς πηλικότητος, φασίν, αὐτὰ τὰ ἐφ' ἑαυτῶν αὖξομεν
 τὰ πράγματα. διὰ δὲ τοῦ πρὸς τι ἑτέροις ἀντιτετάζον-
 τες, ὥστε τοῦ πρὸς τι ἡ πηλικότης προτακτέα, ἂν τε
 ἀπίθανος ἢ κατὰ τὸ πρὸς τι ἐξέτασις εἴη, ἂν τε πιθανή ⁵
 καὶ οὐ βίαιος· εἰ μὲν γὰρ ἀπίθανος εἴη, καὶ κατὰ τὸν
 λόγον Ἀρποκρατίωνος προτετάσσεται· εἰ δὲ πιθανή, κα-
 τὰ τὸν προκειμένον φυσικὸν λόγον τὴν προτέραν ἐχέτω
 τάξιν ἡ πηλικότης. Καὶ τοσαῦτα μὲν περὶ τῆς φύσεως
 τῶν προκειμένων δυοῖν κεφαλαίοις, μεταβησόμεθα δὲ ¹⁰
 ἐπὶ τὴν ἐργασίαν τῆς πηλικότητος, περὶ ἧς ἡμῖν καὶ
 τεχνολογεῖν πρόκειται. τὴν αὖξιν τοίνυν ἐν τῇ πηλικό-
 τητι κατὰ τε τὸ ποῖον καὶ τὸ ποσὸν ληπτέον. οἷον ὅτι
 πολλὰ ἐντεῦθεν ἡ πόλις ὠφεληθήσεται, ἢ τοῦναντίον
 βλαβήσεται, ἅπερ ἐστὶ κατὰ τὸ πόσον, ἢ ὅτι δημόσιον ¹⁵
 τὸ πραχθὲν καὶ κοινῇ τὴν πόλιν ὠφελοῦν ἢ βλάπτειν ἢ
 ἰδιωτικόν τε καὶ ἐφ' ἐνὸς ἀνδρὸς ἰστάμενον, ὅπερ ἐστὶ
 ποιότης· ταῦτα δὲ διὰ τῶν περιστάτικῶν ἐκφέρειν προσ-
 ῆκει, δεινούντας καὶ αὐξάνοντας τὸ πεπραγμένον, οἷον
 ἐκ τοῦ προσώπου, ἐκ τοῦ τόπου, ἐκ τοῦ χρόνου, ἐκ τῆς ²⁰
 αἰτίας, ἐκ τοῦ τρόπου, ἐκ τῆς ὕλης, καθάπερ ἐν τῷ κα-
 τὰ Μειδίου Δημοσθένους ἐκρήσατο, ἐκ τοῦ προσώπου τὸ
 πεπραγμένον αὖξων, ὅτι χορηγὸν ὄντα ὕβρισεν, ἐκ τοῦ
 τόπου, ὅτι ἐν θεάτρῳ, ἐκ τῆς ὕλης, ὅτι τὴν ἱερὰν στο-
 λὴν ἀμπεχόμενον, καὶ διὰ τῶν ἐφεξῆς· ἐστὶ δὲ ἐπ' αὐ- ²⁵
 τῆς καταμαθεῖν τῆς λέξεως, φησὶ γὰρ οὕτως· „εἰ μὲν
 τοίνυν, ὦ Ἀθηναῖοι, μὴ χορηγὸς ὢν ταῦτα ἐπεπόνθειν
 ὑπὸ Μειδίου, ὕβριν ἂν τις μόνον κατέγνω τῶν πεπρα-
 γμένων αὐτῷ· νῦν δὲ μοι δοκεῖ, κἂν ἀσέβειαν εἰ κατα-
 γινάσκοι, τὰ ³⁰ προσήκοντα ποιεῖν,“ καὶ τὰ ἐξῆς· καὶ διὰ ³⁰

⁸ Mon. εἰ καταγινώσκοντα προσήκοντα. corr. Parr. et Dem.
 p. 530.

τούτων ὁ μὲν διώκων αὐξήσει τὸ πεπραγμένον, μειώσει
 δ' αὖ πάλιν ὁ φεύγων· εἰ δέ τις λέγοι τὴν πηλικότητα
 μηδὲν διαφέρειν τῆς προβολῆς, εἴ γε κακείνη διὰ τῶν
 περιστατικῶν αὐξητικῶς ἐκφέρεται, μανθανέτω, ὡς τὴν
 5 προβολὴν διηγηματικῶς προάγομεν, μετρίως αὖξοντες⁹
 καὶ ὅσον ἐπιπαῦσαι μόνον τῶν περιστατικῶν· τὴν γὰρ
 ἐντελῇ διὰ τούτων αὐξήσιν ἐν τῇ πηλικότητι φυλάττομεν.
 εἴτι κακείνῳ προσήκει μαθεῖν, ὡς οὐ μόνον ἐν τῇ πηλι-
 κότητι τὴν αὐξήσιν ποιούμεθα διὰ τῶν περιστατικῶν,
 10 πανταχοῦ δὲ καὶ ἐν πανηγυρικῶ καὶ ἐν συμβουλευτικῶ
 ἢ δικανικῶ αὐξῆσαι δέη, χρήσιμος ἢ τῶν περιστατικῶν
 ἐξέτασις.

κδ'. Τὴν μὲν οὖν φύσιν τοῦδε τρυῦ κεφαλαίου καὶ
 τὴν τάξιν ἐντελῶς ἐν τῇ πηλικότητι παρεστήσαμεν· λεκτέον
 15 δὲ ἤδη περὶ τῆς ἐργασίας αὐτοῦ· ὡς μὲν οὖν συγκριτι-
 κὸν τὸ κεφάλαιον, αὐτὸς ἡμῖν ἐδήλωσεν ὁ τεχνικὸς εἰ-
 πὼν, διὰ τοῦτο πρὸς τι τὸ ¹⁰ μείζον ἀποδείκνυσθαι. τὸ
 γὰρ μείζον σαφές ὅτι συγκριτικόν· τέσσαρες δὲ τῆς συγ-
 κρίσεως τρόποι. ἢ γὰρ πρὸς μείζον, ἢ πρὸς ἑλάττον, ἢ
 20 πρὸς ἴσον, ἢ πρὸς τὸ ἐναντίον ἢ σύγκρισις γίνεται, ἢ
 δὲ πρὸς τὸ ἐναντίον, ἢ σύγκρισις δηλονότι, κατὰ μόνην
 ποιότητα γίνεται, ἐπεὶ τοι κατὰ τὸ ποσὸν οὐχ οἷόν τε
 σύγκρισιν γενέσθαι κατὰ τὸ ἐναντίον· οὐδεὶς γὰρ ἂν εἴ-
 πῃ τὰ τέσσαρα τοῖς δέκα ἴσα καθεστάναι. οἱ δὲ λοιποὶ
 25 τῆς συγκρίσεως τόποι ποσότητες· τὸ γὰρ μείζον καὶ τὸ
 ἑλάττον ποσότητός ἐστι συνέχοις, τὸ δὲ ἴσον καὶ διακε-
 κριμένης· παντὸς τοίνυν ἀγῶνος δικανικοῦ ἢ κατὰ κρίσιν,
 τουτέστι κατὰ φυγὴν καὶ διώξιν, ἢ κατὰ αἵτησιν γινο-
 μένου, ἐν τοῖς ¹¹ κατὰ κρίσιν ὁ μὲν διώκων κατὰ μείζον
 30 ποιῶν τὴν σύγκρισιν, κατὰ δὲ τὸ ἑλάττον ὁ φεύγων,

9 Mon. αὖξομεν. Par. 1. ἄγοις. Par. 2. αὖξοντες. 10 τὸ
 Mon. om. 11 Mon. ἐκ τῆς.

οἷον ἐπὶ τοῦ κρινομένου ἱεροσυλίας. ὁ μὲν γὰρ φεύγων ἔλαττον ἱεροσυλίας ὑπάρχειν φησὶ τὸ πεπραγμένον τοῦ παριμένου, τουτέστι τῆς ἱεροσυλίας, καὶ εἰ δυνήσεται ὅλως μείζον αὐτὸ ἀποφαίνεσθαι, μικρὸν ὕστερον ἐξετάσομεν καὶ ἐν τοῖς κατὰ αἰτησιν τῶν ἀγώνων· ὁμοίως ὁ 5 μὲν αἰτῶν τοῦ μείζονος, ὁ δὲ φεύγων ἀντέχεται τοῦ ἐλάττονος· καθόλου γὰρ ἐπὶ τῶν κατὰ ἀξίωσιν ἐλέγετο, ὡς κατηγόρου ¹² μὲν τάξιν τὸν αἰτοῦντα ἐπέχειν, τὸν δὲ ἀντιλέγοντα φεύγοντος, ¹³ ὡς ἐπὶ τοῦ φιλοσόφου τοῦ τὴν δωρεὰν αἰτοῦντος ἐφ' οἷς τὸν τύραννον ἐπεισε κατα- 10 θέσθαι τὴν τυραννίδα· μείζον γὰρ ὁ φιλόσοφος ἀποφανεῖ τὸ πεπραγμένον τὸ φόνου χωρὶς καταλείνεται τὴν τυραννίδα, ὁ δὲ ἀντιλέγων ἔλαττον τυραννοκτόνου· ἐνταῦθα μὲν οὖν χώραν ἔχει διὰ τοῦ πρὸς τι τὸ μείζον εἰσφερόμενον· ἐπειδὴ δὲ ἐπὶ τινων ἀπίθανός ἐστιν ἡ τοῦ 15 πρὸς τι κατὰ τὸ μείζον ἐξέτασις, καθάπερ ἐπὶ τοῦ ἱεροσύλου, πῶς γὰρ οἷόν τι λέγειν τὸ τὰ ιδιωτικὰ ὑφελέσθαι χρήματα μείζον εἶναι τοῦ ἀψασθαι τῶν ἀναθημάτων αὐτῶν; καὶ ἔτι ἐπὶ τοῦδε τοῦ παραδείγματος· ἐξ ἡρώου τις φιάλην ὑφείλετο, καὶ κρίνεται ἱεροσυλίας, οὐ γὰρ 20 ἐνεστι λέγειν μείζον τὸ ἐξ ἡρώου τι περιελέσθαι μᾶλλον ἢ ἐκ τοῦ τεμένου· λεκτέον ἤδη καὶ περὶ τῆς τοιούτων ¹⁴ ἐργασίας· προσήκει τοίνυν ἐπὶ τῶν τοιῶνδε, φημὶ τῶν ἐχόντων ἀπίθανον τοῦ πρὸς τι τὴν κατὰ τὸ μείζον ἐξέτασιν, μὴ εὐθὺς ἐπὶ τὸ μείζον χωρεῖν, ἀλλὰ διὰ τῆς 25 λικότητος πρότερον καθ' ἑαυτὸ τὸ πεπραγμένον αὐξήσαντας, ἐν τῷ πρὸς τι μὴ ἀπὸ τοῦ μείζονος ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἴσου ποιέσθαι τὴν σύγκρισιν. οὕτω γὰρ ἂν πιθανὸς καὶ ἀβίαστος ὁ λόγος εἶναι δοκοίη. ἴσον γὰρ αὐτὸ

12 Mon. κατηγόρος. 13 Mon. φεύγοντα. 14 τῆς τοιούτων ἐργασίας usque ad διὰ τῆς πηλικότητος πρότερον καθ' Mon. Par. 2. om. qui ita: λεκτέον ἤδη καὶ περὶ αὐτὸ τὸ πεπραγμένον αὐξήσαντος etc. recepi ex Par. 1.

καθιστάντες τῷ μείζονι καὶ αὐξήσει ποιοῦμεθα καὶ τὸ ἀπίθανον διαφεύγομεν, οἷον ἐπὶ τοῦ κρινομένου ἱεροσυλίας ἐπὶ τῇ τῶν ιδιωτικῶν ὑφαιρίσει χρημάτων μὲν αὐτὸ τὸ πεπραγμένον αὐξήσει διὰ τῆς πηλικότητος. ἔπειτα
 5 οὕτως, μετὰ τὸ δεινῶσαι καὶ ἐπαῖραι ¹⁵ τὴν πράξιν, ἴσην τῇ τῶν ἀναθημάτων ὑφαιρίσει προάγειν αὐτὴν πειρασόμεθα. πολλάκις δὲ μετὰ τὴν πρὸς τὸ ἴσον σύγκρισιν καὶ πρὸς τὸ μείζον βιασόμεθα προάγειν τὸ πεπραγμένον, εὐπαράδεκτον ἐκ τοῦ ἴσου καὶ τὸ μείζον ἔχοντες,
 10 πλὴν εἰ μὴ πάννυ βίαιον ἢ τὸ τοιοῦτο· τότε γὰρ ἢ πρὸς τὸ ἴσον ἰκανὴ ἔστω ἐξέτασις· παράδειγμα δὲ τοῦ καὶ πρὸς τὸ μείζον ἀναβαίνειν πολλάκις ἐκ τῆς ἰσότητος παρέχονται ὧδε· φιάλην τις ὑφελόμενος ἐξ ἡρώου κρίνεται ἱεροσυλίας· ἐνταῦθα γὰρ, φασί, μετὰ τὸ ἴσον κατα-
 15 στήσαι τὴν ἐκ τοῦ ἡρώου τῆς φιάλης ὑφαιρέσιν τῇ ἱεροσυλίᾳ δυνήσεται καὶ κατὰ τὸ μείζον ἐπιχειρεῖν· καὶ τοιοῦτό τι βιαιότερόν πως εὐρήκασιν ἐπιχείρημα, ὡς μείζον τὸ ἐξ ἡρώου τι περιελεῖσθαι μᾶλλον ἢ ἐκ τεμένους· οἱ μὲν γὰρ θεοὶ φασιν αὐτοὺς ἐξ ἀμαρτανόντων λαμ-
 20 βάνειν, τοῖς δὲ ἥρωσι δεῖ τῆς ἐκ τῶν δικαστῶν ἐπι-
 κουρίας.

κέ. Ἦδη προλαβὼν ἐν τῇ καταριθμήσει τῶν κεφαλαίων ἐδίδαξεν, ὅτι τοῦτο τὸ κεφάλαιον, ὅπερ ἐστὶν ἡ ἀντίθεσις, ¹⁶ οὐκ ἔστι τῶν αἰεὶ ἐμπιπτόντων, εἰπὼν ἀν-

15 καὶ ἐπαῖραι Mon. om. 16 Sch. min. ὁ τεχνικὸς βουλό-
 μενος ἡμᾶς τὸν καιρὸν τῆς ἀντιθέσεως διδάξαι, τὸν φιλόσοφον ἐά-
 σας, ἐν ᾧ ἀπέλειπεν ἡ ἀντίθεσις, τίθησι τὸν ἐννοῦχον, ἐν τούτῳ
 γὰρ τῷ ζητήματι μετὰ τοῦ ὀνόματος ζήτημα ἤδη τοῦ διωκότος διὰ
 τῶν εἰρημένων κεφαλαίων τὸ ἔγκλημα κατασκευάσαντος, ἐπὶ τὴν ἀν-
 τίθεσιν ὁ φεύγων, ὁ τὸν ἐννοῦχον ἀποκτείνας ἐμπέπτωκεν. ἔστι δὲ
 ἡ ἀντίθεσις ἐνταῦθα ἀντεγκληματικὴ, ὅτι ὕψιος ἦν ὃν ἐπεπόνθει,
 ἐπιχειρῆσαι καταισχύναι τὸν δυνατὸν αὐτῷ τρόπον· ἐνταῦθα καὶ
 τῆς τάξεως ἀντιστραμμένης, ὡς εἴρηται, ὁ μὲν φεύγων, ἀφ' ὧν

τιθέσεις ἔστιν ὅτι· γίνεται δὲ ἐκ τῶν ἀντιθετικῶν στά-
 σεων ὡς ἐπὶ ὁμολογουμένοις ἀτοπήμασιν· ὡς ὅταν εἴπῃ,
 ὅτι ἄξιός ἦν τοιαῦτα παθεῖν ἢ τι τῶν τοιοῦτων· οἷον
 ὡς ἐφ' αὐτῷ παρήθετο παραδείγματος τοῦ εὐνούχου· ἐν-
 ταῦθα γὰρ μετὰ τὴν προβολὴν καὶ τὸν ὅρον καὶ τὸν 5
 συλλογισμόν καὶ ἔτι μετὰ τὴν πληκτικότητα καὶ τὰ πρὸς
 τι ἐπιφέρει τὴν ἀντίθεσιν, λέγων ὅτι ἄξιός ἦν ἀναιρεθῆ-
 ναι· τί γὰρ μὴ τὴν γυναῖκα μοιχεύειν ἐπεχειρεῖ; καὶ
 ἐνταῦθα μὲν ἐμπίπτει ἐν τῷ ἱεροσύλῳ οὐκέτι· καὶ ἵνα
 γνῶμεν πότε μὲν ἐμπίπτει, πότε δ' οὐ, λεκτέον τῶν ὅρων 10
 τῶν μὲν κατὰ κρίσιν ὄντων τῶν δὲ κατὰ αἵτησιν, ἐν
 μὲν τοῖς κατὰ κρίσιν ἐμπίπτει· ἐπειδὴ γὰρ ἴδιον ἀντι-
 θέσεως τὸ τῷ ἀδικήματι φανερώς ἀντιτιθέναι αἰτίαν
 εὐλόγον, διὰ τοῦτο ἐν μὲν τῷ κατὰ κρίσιν ἔχει χώραν,
 ἐν δὲ τῷ κατὰ αἵτησιν οὐ, ἐπειδὴ ἐνεργέτημα, οὐκ ἀδί- 15
 κημα τὸ γενόμενον· καὶ ἄλλως τῶν ὅρων οἱ μὲν ἐξ εὐ-
 θείας ἔχουσι τὴν ζήτησιν, οἷον ὡς ἐπὶ τοῦ ὀρύξαντος τὸ
 κενοτάφιον, καὶ κρινομένου τυμβωρυχίας· ἐνταῦθα γὰρ
 ἐξ εὐθείας ἢ ζήτησις· κρίνεται γὰρ τυμβωρυχίας, καὶ
 τὸ ζήτημά ἐστιν, εἰ τυμβωρύχος· εἰ δ' οὐκ ἐξ εὐθείας 20
 ἀλλ' ἐφ' ἕτερα ἢ ζήτησις χωρεῖ, δι' ὧν τὸ κρινόμενον
 καταλαμβάνεται, οἷον ὡς ἐπὶ τοῦ τὸν εὐνούχον ἀνελόν-
 τος καὶ κρινομένου φόνου· ἐνταῦθα γὰρ τὸ μὲν κρινά-
 μενον ὁ φόνος ἐστὶ, ζητεῖται δὲ, εἰ μοιχὸς ὁ εὐνούχος,
 ὅθεν καὶ τὸ εἶναι ἀνδροφόνον κατασκευάζεται τὸν ἀνε- 25
 λόντα τὸν εὐνούχον· ἐπὶ τούτων οὖν, ἐφ' ὧν οὐκ ἔστιν
 ἐξ εὐθείας ἢ κρίσις, ἐμπίπτει ἢ ἀντίθεσις, ἐφ' ὧν καὶ
 τὰ τῆς τάξεως ἀντίστροφαι· ὁ γὰρ φεύγων ἐν τοῖς τοι-
 οῦτοις κατήγορος γίνεται, καὶ ὁ φεύγων γίνεται διώκων.
 ὅθεν ὁ μὲν φεύγων τὰ πεπραγμένα προβάλλεται λέγων. 30
 εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ συγκατεκλίνετο τῷ γυναιῷ

ἔπραξε, τὴν κατηγορίαν ποιῆται, ὅπερ ἦν ἴδιον κατηγοροῦ· ὁ δὲ
 κατήγορος ἐκ τῶν παριμένων, ὅπερ ἦν τοῦ φεύγοντος.

- καὶ τὰς θεραπευίδας διέφθειρε. ταῦτα δὲ ἀληθῆς τῆς
μοιχείας ἐστὶν ἔλεγχος, ὃ δὲ διώκων ὑπὲρ τοῦ εὐνούχου
ἀπολογούμενος εἰκότως τὰ παρειμένα προβάλλεται, ὅτι
οὐκ ἔστι μοιχεία· πῶς γὰρ ἂν εὐνοῦχος μοιχεύσειεν, ὃ
5 μὴ χρῆσθαι δυνάμενος, μηδὲ τὸ γένος ἀμφίβολον τῇ συν-
ουσία ποιῶν; πρὸς ἃ τῷ συλλογισμῷ ὁ διώκων χρήσε-
ται, μηδὲν διαφέρειν λέγων πρὸς τὸ εἶναι μοιχόν, εἴτε
δυνατὸς χρήσασθαι, εἴτε μὴ· τὴν γὰρ προαίρεσιν ἐξετά-
ζειν δεῖ· εἴτα ἡ γνώμη τοῦ νομοθέτου κοινή ἐστιν, ὃ
10 μὲν γὰρ διώκων ἐρεῖ, ὅτι ὁ νομοθέτης μοιχόν οἶδε τὸν
τῇ προαίρεσει τὰ τῶν μοιχῶν ἐπιτηδεύοντα, ὃ δὲ φεύγων
ὑπὲρ τοῦ φόνου λύων τὴν αὔξησιν, εἰσάγει τὴν ἀντίθε-
σιν ἀντεγκληματικήν, ἄξιον εἶναι λέγων αὐτὸν τῆς τοι-
αύτης τιμωρίας, ἣν λύει ὁ ἀντιλέγων τῇ μεταλήψει.
- 15 κς'. Τὰ μὲν πρὸ τούτου κεφάλαια τῶν αἰ ἐμπίπτόν-
των ἐστί· τοῦτο δὲ, φησὶ, ποτὲ μὲν ἐμπίπτει, ποτὲ δὲ
ἐλλείπον φαίνεται. ἀλλ' οὐκ ἀρκέσει, ¹⁷ τοσοῦτον μόνον
ἐπισημαίνεσθαι, προσθεῖναι δὲ ἀναγκαῖον τῷ λόγῳ τὴν
περὶ τῆς εὐρέσεώς τε καὶ ἐλλείψεως αὐτοῦ μέθοδον, ὅπερ
20 ἀνωτέρω ποιεῖ. Περὶ τῶν οὐκ αἰ ἐμπίπτόντων ἡ ὀρικὴ
στάσις πῇ μὲν καθαρῶς ἐφ' ἑαυτῆς μένει, πῇ δὲ συμ-
πλεκομένην ἔχει στάσιν ἑτέραν, ὥστε τὴν ὑπόθεσιν πρῶ-
τον κατανοητέον, καὶ τὴν ὑποκειμένην παράστασιν, καὶ
μὲν καθαρῶς εὐρωμεν τῆς καθ' ἑτέραν στάσιν ζη-
25 τήσεως, πρόδηλον ὡς οὐκ ἂν ἐμπίπτει ταῦτα τὰ κεφά-
λαια, εἰ δὲ στάσεως ἑτέρας ἐνείη τις συμπλοκή, τῆς ἐπι-
συμπλεκομένης στάσεως κεφάλαιον ἐμπεσεῖται, τουτέστιν
ἀντιθετικὸν ἢ ἀντιληπτικόν· αὗται γὰρ καὶ μόναι τῷ
ὄρῳ ἐπισυμπλέκονται· ἐπιδείξεται δὲ δὴ τὸ ἐντεῦθεν ὃ
30 λόγος, καθ' Ἡρόδοτον ¹⁸ εἰπεῖν, καὶ πότε στάσεως ἐτέ-

17 Mon, οὐ γὰρ κείσει.

18 Verbotenius haec non inve-
nio; respicere videtur ad formulam Herodoto sollemnem I,

ρας γίνεται συμπλοκή. ὁ τοίνυν ὕρος περὶ ὀνόματος ἀει-
 ποιούμενος τὴν ζήτησιν, καθάπερ ἐν τῇ μεθόδῳ δεδή-
 λωται, περὶ αὐτοῦ μόνου πᾶσαν συνίστησι ζήτησιν, ἣ
 ἄρχεται μὲν ἐξ ὀνόματος, ἐπαναχωρεῖ δὲ πρὸς ἕτερον ζήτη-
 μα, ἣ καὶ αὐτὸς ὀρικὸν, ἣ μιᾶς τῶν εἰρημένων στάσεων, 5
 τουτέστι τῶν ἀντιθετικῶν ἣ τῆς ἀντιλήψεως, καὶ τοῦτον
 προέρχεται τὸν τρόπον ἣ τῆς στάσεως συμπλοκή. τοῦ
 μὲν πρότερον, φημί τοῦ περὶ τὸ ὄνομα πᾶσαν ἐστάναι
 τὴν ζήτησιν, παράδειγμα ὃ τε φιλόσοφος ὁ τὸν τυραν-
 νον πείσας καταθέσθαι τὴν τυραννίδα, καὶ ὁ τὰ ἰδιωτι- 10
 καὶ χρήματα ἐξ ἱεροῦ παρελόμενος, ¹⁹ εἴτα κρινόμενος
 ἱεροσυλίας· ἐν τούτοις γὰρ διὰ τέλους περὶ τοῦ ὀνόματος
 ἣ ζήτησις, πότερον ἱεροσυλία τὸ πεπραγμένον ἣ κλοπή,
 καὶ πότερον τυραννοκτονῆσαι τοῦτό γε, τὸ παῦσαι τὴν
 τυραννίδα ἣ ἕτερόν τι, δι' οὗ καὶ τὸ πρότερον παρὰ- 15
 δεῖγμα τόδε. ἀπὸ κενοταφίου τις φιάλην παρείλετο καὶ
 κρίνεται ὡς τυμβωρύχος. ἐνταῦθα γὰρ ἡμῖν ἣ πρότερον
 ζήτησις γίνεται περὶ τοῦ πότερον τυμβωρύχος, ἣ ἕτερόν
 τι· προβαίνει δὲ ἣ ζήτησις ἐφ' ἕτερον, δι' οὗ καὶ τὸ
 πρότερον ἀποδεικνύται, ζητούντων ἡμῶν, εἰ κενοτάφιον 20
 ἀπλῶς τάφος ἐστὶν ἣ ἕτερόν τι παρὰ τὸν τάφον. τού-
 του γὰρ δεικνυμένου καὶ τὸ πρῶτον συναποδεικνύται, εἰ
 τυμβωρύχος ὁ κρινόμενος· ἔστιν οὖν ἐνταῦθα καὶ τὸ
 δεύτερον ζήτημα ὀρικόν, καὶ διὰ τῶν τοῦ ὄρου κεφα-
 λαίων κατασκευάζεται· ἣ γὰρ ζήτησις λαμβάνει μὲν τὴν 25
 ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ πότερον ²⁰ τυμβωρύχος ἐστὶν ὁ τὴν φιά-
 λην παρελόμενος ²¹ ἐκ τοῦ κενοταφίου ἣ μή· προβαίνει
 δὲ ἣ ζήτησις ἀναγκαίως ἐπὶ ²² τὸ δεύτερον, εἰ τὸ κενο-
 τάφιον ἀπλῶς τάφος ἐστὶν καὶ περὶ αὐτὸ γίνεται ἣ κα-

106. ἐν ἑτέροις λόγοις δηλώσει. 184. τῶν ἐν τοῖς Ἀσσυρίοις λό-
 γοις μνήμην ποιήσομαι. II. 38. τὰ ἐγὼ ἐν ἄλλῳ λόγῳ ἐρίω. 19

Mon. προελόμενος. 20 Mon. ποτέρου τυμβ. ἐστὶν ὅτι φίλην.

21 Par. 1. ἐκ τοῦ κεν. παρελόμενος. 22 Mon. ὡς ἐπὶ.

τασκευὴ πᾶσα· τούτῳ γάρ, ὡς ἔφαμεν, ἐξ ἀνάγκης καὶ
 τὸ πρῶτον συναποδείκνυται· καὶ ὅτι ἐπαναχωρεῖ πρὸς
 ἕτερον ζήτημα πολλάκις ὁ ὅρος, δεδῆλωται διὰ τοῦ πα-
 ραδείγματος, εἰ δὲ πρὸς ἕτερον ζήτημα ἐπαναχώρησις
 5 αὐτοῦ γίνεται, ἢ εἰς ὄνομα πράγματος, ²³ ἢ εἰς τι πρᾶ-
 γμα, ἢ εἰς πρόσωπον· ἂν μὲν οὖν εἰς ὄνομα πράγματος,
 ὁρικὴ πάλιν ζήτησις, καὶ χώραν οὐκ ἔχει τὰ ἀντιθετικά,
 ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου παραδείγματος· ἀπὸ κενοταφίου
 τις φιάλην παρείλετο καὶ κρίνεται ὡς τυμβωρύχος· ἐπ-
 10 αναχωρεῖ γὰρ ἐνταῦθα εἰς τὸ ζητεῖν ὄνομα πράγματος,
 τί ἐστὶν ὁ τάφος, καὶ εἰ τὸ κενοτάφιον τάφος ἐστίν,
 ὅπερ ἐστὶν οὐ πρόσωπον ἀλλὰ προσηγορία πράγματος.
 ἂν δὲ εἰς πρᾶγμα ἢ ζήτησις ὑποστρέφῃ, τηνικαῦτα αἱ
 ἀντιθετικαὶ τῶν στάσεων ἐμπίπτουσιν, ἂν δὲ εἰς πρόσω-
 15 πον ἐπαναχωροῖ τὰ τῆς ζητήσεως, τότε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖ-
 στον μὲν ἀντίληψις ²⁴ εἰσθέν ἐμπίπτειν, ἔστι δὲ ὅτε
 καὶ ἀντίθεσις· τὸ δὲ τῆς ἐπισυμπλεκόμενης στάσεως ἀν-
 άγκη συννευρεθῆναι κειράλαιον· λεκτέον δὲ ἐπὶ παραδεί-
 γματος τὰς τῶν εἰρημίωνων στάσεων συμπλοκάς· καὶ
 20 πρῶτόν γε τὸ ²⁵ παρὰ τῷ τεχνικῷ παράδειγμα ἐκθῆσο-
 μεν, ἔχον δυοῖν στάσεων συμπλοκὴν, ²⁶ ἀντιλήψεώς τε
 καὶ μιᾶς τῶν ἀντιθετικῶν· εὐνοῦχόν τις εὐρών ἐπὶ τῇ

23 πράγματος, ἢ εἰς τι πρ. — — — εἰς ὄνομα Mon. om.

24 Mon. ἀντιλήπει. 25 Par. τὰ π. τ. τ. παραδείγματα. 26
 συμπλοκὴν Mon. om. Sch. min.: τοῦ φεύγοντος τὴν ἀντίθεσιν προ-
 βαλλομένου, ὃ ἐπὲρ τοῦ εἰνούχου ἀπολογούμενος, τουτέστιν ὁ κατή-
 γορος, ἐξ ἀνάγκης χρήσεται τῇ μεταλήπει, αἰτιώμενος τῆς τιμωρίας
 τὸν τρόπον, καὶ λέγων, ὅτι οὐχ οὕτως ἔδει μετελθεῖν τὸ πρᾶγμα,
 ἀλλὰ δικαστηρίῳ παραδοῦναι, ἢ ἄλλῳ τινὶ τιμωρησασθαι τρόπον·
 Μεταλήψεως δὲ εὐρεθείσης· ἔγνωμεν καὶ ἐν στοχασμῷ, ὅτι
 ἡ ἀντίληψις τῇ μεταλήπει λύεται· μεταλήψεως οὖν οὔσης, ἀναγκαίως
 ἔπεται καὶ μετάληψις, ἐρεῖ τοίνυν ὁ φεύγων, πρὸς τὴν μετάληψιν
 ἀγωνιζόμενος, ὅτι καὶ ἔξην μοι, καὶ ὁ νόμος ἐδίδου τὴν ἄδειαν.

γυναικὶ ὥς μοιχὸν ἀπέκτεινε καὶ φόρου φεύγει· μετὰ γὰρ
 τὴν πρώτην ζήτησιν τὴν περὶ τοῦ, τίς ὁ μοιχός; πῇ μὲν
 ἀντιλήψεται τινος ἐξουσίας ὁ φεύγων, μοιχὸν φάσκων
 ἀνηρηκέναι, τοῦ νόμου τοῦτο παρέχοντος, πῇ δὲ ἀντεγ-
 καλέσει τῷ παθόντι ὥς ἄξιόν παθεῖν ἢ πέπονθε· τί γὰρ 5
 εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τὸ γύναιον διέφθιρες, καὶ δῆλον,
 ὥς τὰ τούτων ἐμπεσεῖται πάντως κεφάλαια, τούτέστι τὸ
 τε ἀντιληπτικὸν καὶ τὸ ἀντεγκληματικὸν, πρόδηλον δὲ,
 ὥς ἀντιλήψεως εὐρισκομένης καὶ μετὰληψις ἐμπεσεῖται.
 Λεκτέον δὲ καὶ τὰ τῶν λοιπῶν τριῶν ἀντιθετικῶν στά- 10
 σεων παραδείγματα· ἐπετράπη στρατηγοῖς δυοῖ, τὰ τοῦ
 πολέμου, τῷ μὲν φυλάττειν τὰ τεῖχη, τῷ δὲ μάχεσθαι
 τοῖς πολεμίοις· ὁ τεταγμένος ἐπὶ τῆς μάχης γενομένης
 ἥτις ἐπὶ τὸ τεῖχος κατέφυγεν, ὁ δὲ οὐ μόνον αὐτῷ τὰς
 πύλας οὐκ ἀνέφξεν, ἀλλὰ καὶ εἶπεν, ἀπελθὼν μάχου· 15
 ἐμβالόντος αὐθις ἐκείνου τοῖς πολεμίοις νίκη γέγονε καὶ
 ἀμφισβητοῦσιν ἑκάτερος τοῦ γέρως· ἡ μὲν οὖν πρώτη
 ζήτησις ἡ ὀρικὴ, τί τὸ νικᾶν τοὺς πολεμίους ἐστὶ, πότε-
 ρα τὸ προτρέπειν ἐπὶ τὸν πόλεμον καὶ εἰς ἀνάγκην περι-
 στῆσαι πρὸς μάχην εἰσεσθαι ἢ τὸ αὐτοχειρίᾳ τοῖς πολε- 20
 μίοις διαμάχεσθαι· ἡ δὲ δευτέρα, κατὰ ἀντίστασιν λέ-
 γοντος τοῦ στρατηγοῦ, ὥς τὴν φυγὴν ἐξεπίτηδες ἐλό-
 μενος εἶη, ἵνα τῶν πολεμίων ὥς ἐπὶ νίκη ἀφράκτων γε-
 νομένων ἐπικρατέστερον τὸ στράτευμα γένηται, καὶ ἔστι
 τὸ τοιοῦτον ἀντιστατικὸν διὰ τοῦ δοκοῦντος ἀτόπου, 25
 μεῖζον εἰσφέροντος εὐεργέτημα τοῦ στρατηγοῦ· ἔστιν οὖν
 αὕτη δευτέρα ζήτησις ἀντιστατικὴ, πότερα ἄκων ἢ ἐκὼν
 ἔφυγε· τρίτον δὲ ἐπὶ τούτοις ἐμπίπτει τὸ συγγνωμονι-
 κόν, παραιτουμένου συγγνώμην ἐπὶ τῇ προτέρᾳ ἥττι τοῦ
 στρατηγοῦ καὶ τῇ τύχῃ ἀνάπτοντος· ἡ μὲν οὖν τῆς ἀν- 30
 τιστάσεώς τε καὶ τῆς συγγνώμης πρὸς τὸν ὅρον συμ-
 πλοκὴ διὰ τοῦ προκειμένου δεδήλωται παραδείγματος·
 λείπεται δὲ καὶ τῆς μεταστάσεως ἔτι δοῦναι παράδειγμα.

Δημοσθένης παρὰ Φιλίππου λέγων πρεσβείαν ἐξέπεσε καὶ
 κρίνεται ὑπὸ Λισχίνου δειλίας· τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ζή-
 τημα ὀρικόν, προτεινομένου τοῦ ῥήτορος, ὡς οὐκ εἴη
 τοῦτο δειλία· οὐ γὰρ ὄπλου ἀπαβολὴ γέγονεν, οὐ μάχης
 5 φυγῇ, οὐ τοιοῦτον οὐδέν· ἔπειτα καὶ τῷ μεταστατικῷ
 χρήσεται λέγων, ὡς εἰ καὶ δειλία τὸ τοιοῦτον εἴη, τὴν
 αἰτίαν ὁ Φίλιππος ἐχέτω τῶν λόγων, οὐχ ἡδέως οὐδ' εὐ-
 νοϊκῶς ἀκροώμενος καὶ διὰ τοῦτο τοῦ ἐκπεσεῖν γενόμενος
 αἰτίος, ὁ Φιλοκράτης τυχὸν παρισταῶς καὶ τῶν λεγομέ-
 10 νων καταγελῶν.

κζ. Διπλῇ τίς ἐστὶν ἡ ποιότης, ἡ μὲν τοῦ προσώ-
 που ἰδία, περὶ ἧς λείπομεν, ἡ δὲ κοινὴ παντελῶς καὶ ἐπι-
 λογικῇ, ἐν ἧ οἱ ἐπιλόγοι τάττονται· τοῦ γὰρ ὅρου ἐκ πε-
 πραγμένου καὶ λείποντος ὄντος, διὰ μὲν τῶν πρῶτων κε-
 15 φαλαίων τῶν ἀγωνιστικῶν συνεισάγομεν εἰς ταῦτόν τὰ
 πεπραγμένα τοῖς παρειμένοις, διὰ δὲ τῶν ἐξῆς αὖξομεν
 τὰ παρειμένα, ἔτι δὲ λειπούσης ἡμῖν εἰς ἔλεγχον τῆς τοῦ
 κρίνομένου ποιότητος, εἰκότως πρὸς ἀναπλήρωσιν τῆς
 ὅλης ἀποδείξεως παραλαμβάνεται ἡ ποιότης αὕτη, φυ-
 20 λαττομένης κοινῆς ποιότητος τοῖς ἐπιλόγοις· μεταξὺ δὲ
 ἀγῶνων καὶ ἐπιλόγων ἐστὶν ἡ ποιότης αὕτη, πιστουμένη
 μὲν τὰς τῶν νῦν πραγμάτων δεῖξεις διὰ τοῦ φανέντος
 βίου, ὁδὸς δὲ τῇ κοινῇ ποιότητι ἦτοι τοῖς ἐπιλόγοις γι-
 νομένη, οὐχ ὥσπερ δὲ ἐν τῷ στοχασμῷ διὰ τῆς βουλή-
 25 σεως κατασχευάζομεν τὸ ἔγκλημα, καὶ ἐστὶ σχεδὸν τὸ
 συνεκτικώτατον τῶν κεφαλαίων, ἡ δὲ βούλησις οὐκ ἄλ-
 λως ἢ διὰ τῶν ἐγκωμιαστικῶν κεφαλαίων προέρχεται·
 ἐν δὲ τῷ ὅρῳ ²⁷ φορᾶς ἕνεκα παραλαμβάνεται, βεβαι-
 ούσης τὴν προλαβοῦσαν διὰ τῶν κεφαλαίων ἀπόδειξιν·
 30 ὥστε ἐν μὲν τῷ στοχασμῷ ἡ ποιότης ἐστὶ κατασκευαστι-
 κή· ἐν δὲ τῷ ὅρῳ βεβαιωτική· παρακολουθοῦντα δὲ τῷ

27 ἐν δὲ τῷ ὅρῳ φορᾶς — — — ἐστὶ κατασκευαστικὴ Mon. om.

προσώπων εἰσι τὰ ἐγκωμιαστικά κεφάλαια· τὸ γένος, ἡ ἀγωγή, τὰ ἐπιτηδεύματα, αἱ πράξεις.

κῆ. Πολλὴ περὶ τῆς ποιότητος ἡ ζήτησις, ²⁸ πότε-
ρον κεφάλαια τῶν ἀγώνων ἐστὶν ²⁹ ἢ ἐπιλόγοι, ὥσπερ ἡ
κοινὴ ποιότης ἐν τῷ στοχασμῷ· ὁ μὲν γὰρ Μινουκιανὸς ⁵
ἐν ἐπιλόγοις τάττει φανερώς τὴν ποιότητα, Μητροφά-
νης δὲ τὸναντίον ἐν κεφαλαίοις τῶν ἀγώνων· φησὶ γὰρ
αὐτὴν περὶ τὸ μέγιστον τῆς ὑποθέσεως χρήσιμον γίνε-
σθαι, τουτέστι περὶ τὸ ἀναπληρῶσαι τὸ ἐν τῷ ὄρῳ ἐλ-
λεῖπον· παντὸς γὰρ, ὡς ἔφαμεν, ὅρου τὸ μὲν λείπει, τὸ ¹⁰
δὲ πέπρακται· τὸ τοίνυν λείπον διὰ τούτου, φησὶ, μά-
λιστα προσαναπληροῦται· πῶς οὖν ἂν, φησὶν, ἔξω τῶν
κεφαλαίων τάττοιο, εἰ καὶ τὸ μέγιστον τῶν ἀγώνων ἐν
τούτῳ κατορθοῦται; ποιεῖ οὖν τοιαύτην τινὰ διαίρεσιν
τῆς ποιότητος· χωρίζων τὸ προκείμενον κατὰ ταῦτόν κε- ¹⁵
φάλαιον ἐκ τῆς ἐν τῷ στοχασμῷ κοινῆς ποιότητος, κα-
θόλου, φησὶν, ἡ ποιότης ἢ κοινὴ κατὰ πάντων ἐστὶν,
ἢ ἰδία τινὸς ὑποκειμένου προσώπου, ἡ μὲν κοινὴ κατὰ
πάντων αὐξητική τέ ἐστιν καὶ ἐν ἐπιλόγοις τετάσσεται,
παραλαμβάνεται γὰρ ἐν αὐτῇ ³⁰ καὶ ὁ κοινὸς τόπος, ὅς ³¹ ²⁰
ἀναμφιλέχτως ἐστὶν ἐπιλογικὸς, οὐδὲν ἕτερον ³² ἢ κοινήν
αὐξήσιν ἔχων κατὰ παντὸς φονέως τυχόν· ἡ δὲ ἰδία ποι-
ότης τοῦ ἐν τῇ ὑποθέσει κρινομένου προσώπου κεφάλαι-
όν ἐστιν ³³ ἴδιον, φησὶ, τοῦ ὅρου, χρήσιμον τῷ παντὶ
σχεδὸν τῆς ὑποθέσεως· ἐν παντὶ γὰρ, ὡς ἔφαμεν, ὄρῳ ²⁵
πεπραγμένου τινὸς ὄντος καὶ λείποντος, τὸ λείπον εἰς
ταῦτόν ἄγειν τῷ πεπραγμένῳ πειρώμεθα, καὶ τοῦτο ἡ-
μῖν ἐστὶν, ὡς εἰπεῖν, τοῦ παντὸς ἀγῶνος κεφάλαιον. διό-
περ οὐκ ἀρχέσει πρὸς τὴν τούτου κατασκευὴν ἢ διὰ τῶν

28 ἡ ζήτησις Mon. om. 29 Mon. Par. 2. ἴσται. Par. 1.
ἐστίν. 30 Mon. ἢ αὐτῇ. Par. 1. ἐν αὐτῷ. 31 Mon. ὡς. 32
Mon. οὐδὲν οὐδέν. 33 Mon. Par. 2. κεφάλαιόν ἐστι, φησὶν, ἴδιον.
Par. 1. ἴδιον φησὶ.

ἐνδυμημάτων ἀπόδειξις· βιαιότερα πως καθεστηκυῖα, πι-
 θανὴ δὲ μᾶλλον· πρὸς τούτοις ἐτέρων τινῶν δεησόμεθα.
 ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ ἤδη πέπραγμένα τε καὶ προβεβιωμένα
 τῷ κρινομένῳ προσώπῳ, ἵνα τὸν παρελθόντα βίον συμ-
 5 βαίνοντα τῷ νῦν ἐγκλήματι δείξωμεν, ὅπερ ἐστὶν ἡ ποι-
 ότης· οἷαν εἰ τὸν ἱερόσυλον κρινόμενον ἐπιδείξωμεν καὶ
 πρότερον ἰδιωτικὰ πολλάκις ὑφελόμενον ἢ περὶ ^{33*} ληστείαν
 ἐσχολαχότα· πιθανώτερον γάρ πως ἐκ τούτων ἱεροσυλία
 τὸ νῦν ἐγκλημα φανεῖται· καὶ ἔτι ἐπὶ τοῦ φιλοσόφου τοῦ
 10 πείσαντος τὸν τύραννον καταθέσθαι τὴν τυραννίδα τὸν
 πρότερον ἐξετάζοντες βίον καὶ τὸν ὕστερον προκείμενον
 εὐπαράδεκτον ἔχομεν, οἷον ὅτι πάντα τὸν βίον τὰ λυσι-
 τελοῦντα τῇ πόλει διαπράξας φαίνεται· ὥς γε ³⁴ καὶ τοῦ-
 το ἐξ ἀρχῆς τῶν ἐπιτηδευμάτων προεῖλετο, δι' οὗ τοὺς
 15 νέους ὑμῖν ἀμείνονας καταστήσει, τῆς ἐλευθερίας ἐφιε-
 μένους, ἀλλὰ μὴ τυράννων ἀκрасίαις δουλεύοντας, μηδὲ
 ἐκδιδομένους ταῖς ἡδοναῖς· διαιρεῖται δὲ τριχοῦ κατὰ
 τοὺς χρόνους ἡ ποιότης, κατὰ τὸν παρελθόντα καὶ τὸν
 ἐνεστῶτα καὶ ἔτι τὸν μέλλοντα· κατὰ μὲν τὸν παρελθόν-
 20 τα, ὥσπερ ἔδειξαμεν, κατὰ δὲ τὸν ἐνεστῶτα τὴν ἐπὶ τῆς
 ὑποκειμένης πράξεως ἐξετάζοντων ἡμῶν ποιότητα, κατὰ
 δὲ τὸν μέλλοντα, οἷον εἰ λέγομεν, τίς ἔσται φυγῶν, καὶ
 τὰ παρὸν διακρουσάμενος· τὴν δὲ κατὰ τὸν μέλλοντα ἐξ-
 ἔτασιν διχῇ κατὰ τὸ ἀποτελούμενον ἐκ τῆς τοιαύτης κρί-
 25 σεως βλάβος ἢ ὠφελιμον διαιροῦμεν, πῇ μὲν κοινὸν καὶ
 εἰς ἅπαντας ἦκον δεικνύντες τὸ ἀδίκημα, πῇ δὲ ἐπ' αὐ-
 τοῦ διαμέμον τοῦ κρινομένου· κοινὸν μὲν διὰ τῆς μι-
 μήσεως, ὅτι πολλοὶ μιμήσονται τὴν πράξιν τῷ μὴ τι-
 μωρίαν ὑποσχεῖν αὐτὸν ἂν ἡμαρτεν, ἴδιον δὲ ἐξ αὐ-
 30 τοῦ τοῦ κρινομένου· οἷον εἰ λέγομεν, ἄς νῦν ἐκφυγῶν
 τὴν τιμωρίαν ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἔσται πάλιν· ληπτίον δὲ
 τὴν ποιότητα κατὰ τὰς τῶν προσώπων διαφορὰς καὶ

33* Mon. παρά, scg. περί.

34 Par. 1. ὅς γε.

τὰ παρακολοθοῦτα τούτοις, ἡ δὲ τῶν προσώπων διαί-
 ρσεις εἶρηται μὲν καὶ ἀνωτέρω· κἀνταῦθα δὲ πάλιν δι-
 εἷλεν ὁ τεχνικὸς τὸν λόγον ἐπαναλαβὼν· τῶν γὰρ προσ-
 ῶπων, φησὶ, τὰ μὲν ὠρισμένα ἐστὶ, τὰ δὲ ἀόριστα· καὶ
 αὐτὸ πάλιν τῶν ἀορίστων τὰ μὲν παντελῶς ἀόριστα, τὰ 5
 δὲ κρίσιν ἐπιδεχόμενα, ἅπερ ἀνωτέρω κατὰ τὴν τῶν
 προσώπων τεχνολογίαν πρὸς τι ὠνόμασαν· τὰ μὲν οὖν
 ὠρισμένα διὰ τῶν ἐγκωμιαστικῶν χρῆ· τόπων ³⁵ διεξιέ-
 ναι, λέγων δὲ τῶν ἐπιβαλλόντων τῷ ὑποκειμένῳ, οὐ γὰρ
 ἅπασιν ἐντελῶς τοῖς ἐγκωμιαστικοῖς τόποις χρηστέον, 10

35 Par. 1. τρόπων. Sch. min.: εἰ δὲ ἄλλως ἀόριστον·
 τουτέστιν εἰ δὲ μὴ ἦν κυρίως, σκεπτέον πάλιν, εἰ τῶν κρινόμενων
 ἐστὶν ἄλλως δὲ εἶπεν, οὐ γὰρ φήσιν τὰ τοιαῦτα ἀόριστα, ἀλλὰ
 τρόπον τινά, ὥς πρὸς τὸ κύριον, οὗ τὴν ποιότητα ἰδίᾳ ὠρισμένην
 ἔχομεν ἐν ταῖς ἱστορίαις· κρινόμενων δὲ λέγει τῶν ἐξέτασιν ἐπιδεχο-
 μένων, κἂν μὲν εἴη, φησὶ, τῶν κρινόμενων, ὥς τὸ πατήρ, ἢ δοῦλος,
 ἢ τι τῶν ἄλλων, διὰ τῆς παρ' αὐτοῖς ποιότητος ἐξετασθήσεται. Εἰ
 δὲ ἀόριστον πάντη· ἀόριστα καλεῖ τὰ ποιότητος ἁμοιουρόντα·
 πάντη δὲ ἀόριστον ὄντος τοῦ προσώπου, καὶ μὴ ἔχοντος ποιότητα,
 ἐφεῦρε καὶ τούτου εὐπορίαν τινὰ ἢ τέχνη· ἐκλειπούσης γὰρ πάντη
 τῆς ποιότητος διὰ τὸ εἶναι ἀόριστον, ἐφεῦρέ τινα μέθοδον ὁ τεχνι-
 κὸς δι' ἧς χρήσασθαι τῷ κεφαλαίῳ δυνησόμεθα· ἀπὸ γὰρ τοῦ πε-
 πραγμένου ἥθους ἀναπλάττειν δεῖ τῷ πράξαντι· ὥς ἐπὶ τοῦ τὸ κε-
 νοτάφιον ὀφύξαντος, ἐν τούτῳ τὸ μὲν πρόσωπον ἄποιον, ἀόριστον
 γὰρ, ἀπὸ γὰρ τοῦ πραχθέντος ῥάδιον ἥθους παραθεῖναι τῷ προσ-
 ῶπῳ· ὁ γὰρ ἐλπίδι κίρθους διορύξας κενοτάφιον, παντὸς μὲν ἦτ-
 των ὁ τοιοῦτος, ὀλέγων δὲ τῶν ἄλλων φροντίζων, θρασὺς, ἀσεβής,
 μηδὲ αὐτῶν τῶν κατοικομένων λόγον ποιούμενος. Παρελθόντα
 χρόνον. Κατὰ τοὺς τρεῖς χρόνους γίνεται ἡ τοιαύτη ἐξέτασις·
 ἐξετάζεται γὰρ, τίς ὁ πρὸ τούτου βίος αὐτοῦ· ὁ δὲ ἐνεστὼς τὰ πα-
 ρεσιτώτα καὶ κρινόμενα ἔχει· οὐ μόνον γὰρ διεξιμεν, τίς ἦν ἐπὶ τοῦ
 παρελθόντος, ἀλλὰ καὶ τίς εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον ἔσται, ἁλοὺς
 ἢ ἀφιθείς· οὗτοι ἁλοὺς μὲν σωφρονίστικος καὶ μετριώτερος, ἀφιθείς
 δὲ θρασύτερος καὶ χαλεπώτερος.

τὰ δὲ ἀόριστα καὶ κρίσιν ἐπιδεχόμενα, τουτέστι τὰ πρὸς
 τι διὰ τῆς ἀπ' αὐτῶν καθολικῆς ποιότητος· οἷον περὶ
 τῶν πατέρων, ὅτι φιλόστοργοι καὶ χρηστοί· περὶ τῶν
 νέων, ὅτι θρασεῖς καὶ πρὸς πάντα ὁρμᾶν ἔτοιμοι, πε-
 5 ρὶ δὲ τῶν πλουσίων, ὅτι ἀλαζόνες καὶ ἐσηρμένοι διὰ
 τὴν τύχην· καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως· καθάπερ ἐπὶ
 τῶν προσώπων ἰδίᾳ τετεχνολόγηται· εἰ δὲ ἀόριστον παν-
 τελῶς εἴη τὸ πρόσωπον ὥσπερ τὸ τίς, οὐδὲ τότε ἄποι-
 10 ον ἡμῖν καταληφθήσεται, ἀλλ' ἐκ τοῦ ὑποκειμένου πρά-
 γματος ἀναπλάσσομεν ποιότητά τινα τοῦ δεδρακότος προσ-
 ῶπου, οἷον εἰ φαῦλον εἴη τὸ πρᾶγμα, παραπλησίαν καὶ
 τῷ προσώπῳ ποιότητα περιθῆσομεν, ὥς ἐπὶ τοῦδε τοῦ
 παραδείγματος· παρίσταται τις νεοσφαγεῖ σύματι ξί-
 φρος ἔχων, καὶ κρίνεται φόνου· ἔχομεν γὰρ ἐκ τοῦ παρ-
 15 εστάναι τὸ ἀπάνθρωπον καὶ ὀργίλον τοῦ ἡθους ἀνα-
 πλάττειν, ὥς οὐδὲ μετὰ τὴν σφαγὴν ἐκεχόρεστο τῆς ὀρ-
 γῆς, καὶ ὅσα τοιαῦτα· εἰ δ' αὖ χρηστὸν εἴη τὸ πεπρα-
 γμένον, χρηστὴν καὶ τὴν ποιότητα τοῦ προσώπου ληψόμε-
 θα καὶ τοῦτον τὸν τρόπον εὐποροῦμεν ἂν καθάπαξ τῆς
 20 τῶν προσώπων ποιότητος· τοσαῦτα περὶ τῆς ποιότητος
 εἰρήσθω, ἣν ὁ μὲν Μινουχιανὸς ἐν ἐπιλόγοις τάττει,
 ὁ δὲ Μητροφάνης κεφάλαιον εἶναι τῶν ἀγώνων ἐκδέχε-
 ται, διαμαρτόντε ἅμφω τοῦ δέοντος· ὥς μὲν γὰρ οὐκ
 ἂν εἴη κεφάλαιον ἀγωνιστικόν, σκέψαιτο ἂν τις ἐντεῦ-
 25θεν οὐ χαλεπῶς· καθόλου τὰ κεφάλαια τῆς ὑποκειμένης
 ὑποθέσεως ἐκβαίνειν οὐ βούλεται, ἂν τε αὐξητικὰ εἴη,
 ἂν τε πρὸς ἀπόδειξιν κομιζόμενα· οὐ γὰρ ἐν τῷ πρὸς τι
 ἢ τῇ πηλικότητι, ἅπερ ἐστὶν αὐξητικὰ κεφάλαια, κα-
 θολικὴν ποιούμεθα αὕξησιν, ἀλλὰ μερικὴν καὶ πρὸς τὴν
 30 ὑποκειμένην ὑπόθεσιν, ἣ δὲ ποιότης, περὶ ἧς νυνὶ πρό-
 κειται λέγειν, οὐ περὶ τὴν ὑπόθεσιν ἔστηκε, πῶς γὰρ
 ἂν ³⁶ τὰ ἔξωθεν τοῦ προκειμένου βιαζομένη καὶ περιερ-

36 ἂν et βιαζομένη καὶ Mon. om.

γαζομένη; τῶν γὰρ ἤδη βεβιωμένων ἔξετασμόν ποιεῖται, ὁ δὲ δικαστὴς οὐ περὶ τοῦ παντός βίου ἔξετάσων ³⁷ εἰσ-
 ἤλθεν, ἀλλὰ περὶ τῆς ἐφ' ἣ κρίνεται πράξεως, πῶς οὖν
 ἡ ποιότης ἀγωνιστικὸν κεφάλαιον τῆς ὑποθέσεως ἐκβαί-
 νουσα; ἀλλὰ φήσει τις τοῦ ἀγῶνος ἐντεῦθεν κατορ- 5
 θοῦσθαι τὸ μέγιστον, ὅπερ ἔφην ἀνωτέρω, καὶ ὅτι συν-
 τελεῖ πρὸς τοὺς ἀγῶνας καὶ τὴν τοῦ παντός λόγου κα-
 τασκευήν, διὰ γοῦν τοῦτο μετὰ τῶν κεφαλαίων ταχθή-
 σεται· πρὸς ὃ ῥητέον; ὥς οὐδὲ ἡ κοινὴ ποιότης μάτην
 παραλαμβάνεται, συντελεῖ δέ τι πρὸς τὸν ἀγῶνα, καίτοι 10
 οὐ κεφάλαιον ἡ κοινὴ ποιότης, ἀλλ' ἐπίλογος, ὅλως δὲ
 καὶ τὰ προοίμια καὶ τοὺς ἐπιλόγους οὐ-μάτην, ἀλλ' ἐνε-
 κα τῶν ἀγῶνων παραλαμβάνομεν· ὥς μὲν οὖν οὐ κεφά-
 λαιόν ἐστιν, δῆλον ἐντεῦθεν, ὡς δ' αὖ πάλιν οὐ κατὰ
 Μινουκιανὸν ἐν ἐπιλόγῳ, ³⁸ καθάπερ ἡ κοινὴ ποιότης, 15
 σαφές ἤδη γιγνέσθω· τῆς γὰρ κοινῆς τουτέστι τῶν ἐπι-
 λόγων αὐξησιν μόνον ἢ ἀνακεφαλαίωσιν ἐχόντων, ἡ νῦν
 προχειμένη ποιότης οὐκ αὐξητικὴ μόνον ἀλλὰ πιστωτικὴ
 γίνεται· ἐκ γὰρ τῶν ἤδη πεπραγμένων ἀποδείκνυσθαι
 πως τὰ παρόντα δοκεῖ· τὸ δὲ οὐκ ³⁹ ἀποδεικτικὸν ὁ ἐπί- 20
 λογος· ποῦ τοίνυν ἐτι ταχθήσεται, τῶν κεφαλαίων καὶ
 τῶν ἐπιλόγων ἐκβεβλημένη; ἡ δῆλον ὥς τὴν μεταξὺ ⁴⁰
 τούτων ἀπολήψεται τοῖς ἐπιλόγοις ἀρμόττουσα, καὶ οὐδὲ
 μεθ' ἑτέρου τάττεσθαι δυναμένη τῷ κοινωνοῦν ἐκατέ-
 ρων· ἔστι τοίνυν ἡ ποιότης ἐπιχειρημάτων συναγωγὴ με- 25
 ταξὺ πέπτωκότων ἐπιλόγου καὶ ἀγῶνος· ταῦτόν δὲ καὶ
 περὶ τῆς γνώμης φαίμεν ἄν· συνδιαλαμβάνεται γὰρ καὶ
 αὕτη, καθάπερ ἐδείξαμεν, τῇ ποιότητι· τὰς γὰρ ἐπαι-
 νουμένας τῶν πράξεων διαβάλλειν καθ' ἑαυτὰς οὐ δυνά-
 μενοι διὰ τῆς γνώμης τοῦ πεπραχότος κατηγορήσομεν· 30

37 Par. 1. δικάσων.

38 ἐν ἐπιλόγοις — — — ἐπιλόγων

αὐξησιν μόνον ἢ Par. 1. om.

39 οὐκ Mon. om., est in Parr.

40 Par. 1. καὶ τούτων.

τοὺς δὲ ἐπιλόγους ἐπὶ τῆς κοινῆς ἐμάθομεν ποιότητος, περὶ ἧς ἡμῖν ἐν τῷ στοχασμῷ τετεχνολόγηται· κοινήν γὰρ ποιότητα διὰ τούτων ἔφην ὠνομάσθαι τοὺς ἐπιλόγους, ἐπεὶ κοινοὶ πασῶν τῶν στάσεων φαίνονται.

- δ κθ'. Ἐάν, φησὶν, ἢ κύριον τὸ πρόσωπον, οὗ ἡ ποιότης ὥρισταί ἐν ταῖς ἱστορίαις, τὰς κατασκευὰς καὶ ἀφορμὰς ληψόμεθα ἀπὸ πάντων τῶν ἐγκωμιαστικῶν· καὶ ταύτην ἐργαζόμεθα τὴν ποιότητα κατὰ τοὺς τρεῖς χρόνους, κατὰ τὸν παρωχημένον, κατὰ τὸν ἐνεστῶτα, κατὰ
 10 τὸν μέλλοντα· κατὰ τὸν παρωχημένον λέγοντες, ὅσα τοῖς ἀπὸ γένους, εἴπερ εἴη κύρια, οἷον τὸ εἶπεῖν, οὐ χρή διὰ γε αὐτὸν σώζεσθαι, οὐδὲ γὰρ χρηστὸν τὸ γένος· εἰ δὲ καὶ τῶν εὐπατριδῶν τις ἦν, μειζόνως αὐτὸν ἔδει κολάζειν, ὅτι ἐκ τοιούτων γεγονὼς καὶ τοιαῦτα ἔχων τὰ πα-
 15 ραδείγματα, καὶ ἑαυτὸν καὶ τὸ γένος κατήσχυνε, καὶ ὅσα ἀπὸ τῆς τοῦ προσώπου ποιότητος ἐπιπίπτει ἐξ ἱστορίας, ἢ ἐξ ἄλλου τινὸς τρόπου· κατὰ δὲ ἐνεστῶτα ἐξετάζοντες, ἐφ' οἷς νῦν κρίνονται· κατὰ δὲ τὸν μέλλοντα στοχαστικῶς προαγόμενοι, στοχαστικῇ γὰρ ἡ τοιαύτη κατα-
 20 σκευή, τὸ ἐκ τῶν πεπραγμένων τὰ μὴ πεπραγμένα ἐλέγχειν· λέξομεν γὰρ, ὅτι ποῖον ἐλπίζειν δεῖ γεγενῆσθαι τὸν κατηγορούμενον ἀπὸ τῶν νῦν ἀπ' αὐτοῦ πεπραγμένων, οὕτω καὶ Δημοσθένους τὸ κεφάλαιον κατὰ τὴν εἰρημένην μέθοδον προχειρισάμενος, πρῶτον μὲν διαβάλλων ἀπὸ
 25 τοῦ γένους τὸν Μειδίαν ⁴² βάρβαρον αὐτόν φησι καὶ οὐδὲ γνήσιον εἶναι, ἀλλ' ἐξ ἑταίρας ὑποβληθῆναι τῷ πατρὶ, ἔπειτα καὶ ἀπὸ τῶν πεπραγμένων διέβαλε καὶ εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον ἐλθὼν ἔφη, δεῖν πλέον ὀργισθῆναι ἐφ' οἷς μέλλει ποιεῖν, ἢ ἐφ' οἷς διεπράξατο, εἰ τὴν
 50 παροῦσαν ἐκφύγοι ⁴³ δίκην· ἰστέον δὲ, ὅτι ἐν τούτῳ τῷ κεφαλαίῳ καὶ παραδείγμασι χρησόμεθα τοῖς ἐπιπίπτου-
 σιν

41 γὰρ Mon. om.

42 p. 563.

43 Mon. ἐκφύγη.

σιν, ἐντεῦθεν ἐξαίροντες τὸ ἔγκλημα, ὡς καὶ αὐτὸς Δημοσθένης· εἰπὼν γὰρ περὶ τοῦ Μειδίου, ὅτι βάρβαρος καὶ ὅσα ἕτερα περὶ αὐτοῦ εἶρηκε, παρήνευγε τὸν Ἀλκιβιάδην, πανταχόθεν αὐξήσας τὴν ἐκείνου ποιότητα, εἰπὼν, ὅτι ἐκ προγόνων ἐφύλαττε πρὸς τὸν δῆμον τὴν εὖ- 5 νοϊαν καὶ ὅσα περὶ αὐτοῦ εἶπεν.

λ'. Μετὰ τοῦτο τὸ κεφάλαιον ἔπεται ἡ γνώμη, καθ' ἣν ἐξετάσομεν, τί βουλόμενος ἐπὶ τούτῳ καχώρηκεν, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ τὸ κενοτάφιον ὀρύξαντος· ἔρεϊ γὰρ ὁ κατήγορος, ὅτι ἐπὶ τούτῳ πάντως παρεγένετο, ἐλπίζων μετὰ 10 τοῦ καίμενου εὐρεῖν τι τῶν εἰωθότων τοῖς οἰχομένοις συνθάπτεσθαι, ἐμπίπτει δὲ καὶ ἐν τοῖς κατ' αἰτησιν, οἷον ὡς ἐπὶ τοῦ φιλοσόφου· ἔρεϊ γὰρ, ὅτι βουλόμενος τὴν πόλιν ὡς ἀληθῶς κινδύνων ἐξελεῖν, ἅπερ εἴωθε συμβαίνειν τοῖς καινοτέροις τῶν ἔργων, τούτῳ τῷ τρόπῳ μετήλθε· ταῦ- 15 τα δὲ τὰ κεφάλαια ὥσπερ ὁ κατήγορος μεταχειριεῖται, οὕτω καὶ ὁ φεύγων εἰς τὸνναντίον αὐτῷ περιάγων καὶ πρὸς τὸ λυσιτελοῦν μεταφέρων τοὺς λόγους· ἔρεϊ γὰρ ἀπὸ μὲν τῆς ποιότητος, ὅσα ἐμπίπτει ἀπὸ τοῦ γένους καὶ τῶν ἄλλων παρεπομένων, καὶ ὅτι συκοφάντης ὢν τὸν ἀγῶνα τοῦ- 20 τον πεποίηται· καὶ ἐν τῷ κατ' αἰτησιν ἔρεϊ, ὅτι εἰδὼς τὴν τυραννίδα καὶ ἐπισφαλῇ καὶ κίνδυνον τοῖς ἔχουσι φέρουσαν, ἅμα δὲ καὶ δεδιώς, μὴ συνειδότες κριθεῖη, τὸν τύραννον ἔπεισε καταθέσθαι τὴν δυναστείαν· γνώμην οὖν ἐνταῦθα καλεῖ τὴν τοῦ πεπραγμένου αἰτίαν, 25 τίνος ἕνεκα καὶ διὰ τί τότε ἔπραξε, καὶ ζητήσῃ αἰτίαν εὐπρόσωπον, ἥτις παρὰ τοῦ κατηγόρου μὲν κινεῖται, λύεται δὲ ὑπὸ τοῦ φεύγοντος χρώματι, οἷον ἐπὶ τοῦ ἱεροσύλου· ἀλλ' εἴπερ μὴ ἱεροσυλεῖν ἐβούλου, τίνος ἕνεκεν οὐ πρὸς 44 ἰδιώτου παρελθὼν οἰκίαν ἐλήστευσας· ὁ δὲ 30 φεύγων πρὸς τὴν αἰτησιν τῆς γνώμης κινήσει χρῶμα συγγνωμονικόν, ὡς λαθεῖν ἤλπιζον μᾶλλον ἐξ ἱεροῦ χρή-

44 οὐ πρὸς Mon. om.

ματα λαμβάνων· κινήσει δὲ ὁ φιλόσοφος γνώμην· πρω-
 τος γὰρ λέγων ⁴⁵ κατηγοροῦν τάξιν ἐπέχει, ὁ δὲ ἀντιλέ-
 γων τὴν τοῦ φεύγοντος, ἀλλ' εἶπερ μὴ καθελεῖν ἔσπευ-
 δον τὴν τυραννίδα, τίνος ἔνεκεν ἑμαντοῦ περιφρονήσας
 5 ἐπὶ τὴν ἀκρόπολιν ἐχώρουν, καὶ λόγοις ἐλαύνειν τὸν τί-
 ραννον ἐπειρώμην; ὁ δὲ ἀντιλέγων πρὸς ταῦτα κινήσει
 χρῶμα οὐ (κατὰ διάνοιαν τοιάνδε, ἀλλ' ἤδη σαθρὰν ἐ-
 γνωκῶς εἶναι τὴν τυραννίδα πείθειν τετόλυκας ἄνθρω-
 πον, αἰρετωτέραν ἤδη τῆς ἄκρας ἡγούμενον τὴν φυγὴν.
 10 λά. Οἷον ποία γνώμη ὁ κρινόμενος τυμβωρυχίας ἐπὶ
 τὸ κενोटάφιον ἤλθε καὶ ὁ κρινόμενος ἱεροσυλίας ἐπὶ τὸ
 ἱερόν.

λβ'. Ἡ κοινὴ ποιότης ποτὲ μὲν προηγῆσεται τῆς
 ἰδικῆς ποιότητος, ποτὲ δὲ ἔσται ἀδιάφορον ἔχουσα τὸν
 15 τόπον, καὶ ἡ καθ' αὐτὴν ἐξετάσομεν, ἡ καὶ συμπεπλε-
 γμένως ἀμφοτέρας μιγνύντες, τὴν τε κοινὴν ποιότητα
 καὶ τὴν ἰδικὴν μετὰ τῆς γνώμης· κοινὴν δὲ ποιότητα
 δηλοῖ τοὺς ἐπιλόγους, τὸ δὲ ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ, ὡς ἐν
 τῷ ὄρῳ· κοινὴ δὲ ποιότης ἐστίν, ὡς καὶ ἐν στοχασμῷ
 20 εἴρηται, ἡ καθόλου παντὸς προσώπου διαβολή, ὡς ἐν
 τῷ κοινῷ τόπῳ κατὰ παντὸς ῥήτορος ἢ στρατηγοῦ ἢ
 τυράννου.

λγ'. Συμπλέκεται, φησὶν, ἡ κοινὴ ποιότης τῇ ποι-
 ὄτητι τοῦ ὑποκειμένου προσώπου· διπλῇ γὰρ ἐστίν, ὡς
 25 εἵπομεν, ποιότης, ἡ μὲν ἰδίᾳ τοῦ κρινομένου προσώπου,
 ἡ δὲ καθολικὴ· ἀλλ' ἡ μὲν κεφαλαίου χώραν ἐπέχει, ἡ
 δὲ ἐστὶν ἐπιλογικὴ· ληψόμεθα δὲ τὴν διαβολὴν καὶ τὸν
 ἔπαινον ἀπὸ τῆς ποιότητος τοῦ ὑποκειμένου προσώπου,
 ἡ καὶ τῆς πράξεως· οἷον τὸν ἱερόσυλον κρινόμενον δια-
 30 βαλοῦμεν μὲν καὶ ἀπὸ τοῦ ἄλλου βίου, λέξομεν γὰρ,
 ὅτι καὶ ἐξ ἀρχῆς τοιοῦτος ἦν τολμηρὸς, καὶ ἐπὶ τοῦ φι-
 λосоφου τοῦ ἐναντίου, ὅτι κοσμίως ἐξ ἀρχῆς καὶ ἀν-

45 Mon. πρῶτον γὰρ λέγεται.

δραίως ἐβίωσεν· ἀναγκαῖον δὲ καὶ τὸ τῆς κοινῆς ποιότη-
τος, πρὸς γὰρ οὕτως ἰσχυρὸν τὸ κεφάλαιον τὸ προη-
γησάμενον ὁ φεύγων οὐδὲν ἔξει ἀντιθεῖναι, εἰ μὴ ἄρα
τι ἢ ὑπόθεσις διδοίη, πλὴν ἔλεον καὶ τὰ συγγνωμονικά
καὶ οἶκτον, οἷς χρήσεται ⁴⁶ συστῆναι βουλόμενος τὴν ἰαν-
τοῦ γνώμην· ταῦτα δὲ ἔστιν ἡ κοινὴ ποιότης, τουτέστιν
οἱ ἐπιλόγοι, οἷς καὶ τὰ τελικὰ ἐν ταῖς ἐκβάσεισι μάλι-
στα συνῆπται κεφάλαια ἐφ' ἑκατέρου μέρους, κοινούς
γὰρ ἔφαμεν εἶναι τοὺς ἐπιλόγους.

C a p. XX.

Περὶ τῶν εἰδῶν τοῦ ὅρου.

10

α. Καθ' ἅπερ ἐν στοχασμῷ μετὰ τὴν διαίρεσιν τῶν
κεφαλαίων διέλαβε περὶ τῶν εἰδῶν τοῦ στοχασμοῦ, τὸν
αὐτὸν τρόπον κἀνταῦθα διελὼν τὸν ὅρον τὰ εἶδη λοιπὸν
παραδίδωσι τοῦ ὅρου· ἰστέον δὲ, ὅτι τινὲς φασιν, ὡς εἴ-
δη ὁ ἀπλοῦς ὅρος οὐκ ἔχει· οὔτε γὰρ ἐναλλαγὴν κεφαλαί-
ων ἐν αὐτῷ, οὔτε πλεονασμὸς, οὔτε ἔλλειψις ἔστιν, ἄ-
περ ἔφαμεν ἐν ταῖς στάσεσιν τὰ εἶδη ποιεῖν.

ς. Ὅν τρόπον ἐπὶ τοῦ στοχασμοῦ μετὰ τὴν τῶν κε-
φαλαίων διαίρεσιν περὶ τῶν εἰδῶν διελάμβανε, τοῦτον
κἀνταῦθα τῇ τῶν κεφαλαίων διαιρέσει τὴν περὶ τῶν εἰ-
δῶν ἐπάγει διδασκαλίαν. Ἔστι δὲ ἡ κατὰ εἶδη διαίρε-
σις αὕτη, τῶν ὅρων κ. τ. λ. T. V. p. 310. v. 31. — 311. v. 14.
εἰ δὲ τις φραῖη δνοῖν καθεστάναι πραγμάτων ἐνταυθοῖ
ζήτησιν, φόνου τε καὶ μοιχείας, ρητέον, ὡς ἄρχεται μὲν
ἐκ τοῦ φόνου ἡ ζήτησις, τὸ δὲ τῆς μοιχείας εὐθέως ἀν-
θυπαγόμενον ἐφ' ἑαυτὸ τὴν πᾶσαν ἔλκει ζήτησιν· ἐντεῦ-
θεν γὰρ καὶ ὁ φόνος λαμβάνει τὴν κατασκευὴν, ὥστε

46 Post χρήσεται in Mon. et Par. 2. sequitur ἡ. Par. 1. om.

ἀπλῇ τίς ἐστι περὶ μόνης μοιχείας ἢ ζήτησις· τῶν δὲ κα-
 τὰ κρίσιν διπλῶν ἐφεξῆς τὰ παραδείγματα κατ' εἶδος ἐκ-
 θήσομεν· ὁ διπλοῦς τοίνυν, ὡς ἔφην, τετραχῶς διαιρεῖ-
 ται· καὶ ἔστιν ἀντονομάζοντος μὲν παράδειγμα ὁ ἐπὶ τῇ
 5 τῶν ἰδιωτικῶν ὑφαιρέσει χρημάτων ἱεροσυλίας ¹ κρινόμε-
 νος, δύο γὰρ ὑπόκειται καὶ ἀποδείκνυται πράγματα, ²
 τοῦ μὲν ἱεροσυλίαν, τοῦ δὲ προβαλλομένου κλοπὴν, καὶ
 ἑκατέρου ὄνομα ³ ἀντ' ὀνόματος προτεινομένου· ὁ μὲν
 γὰρ διώκων οὐ κλοπὴν εἶναι γήσει τὸ πεπραγμένον, ἱε-
 10 ροσυλίαν δὲ· καὶ αὐτὸς πάλιν ὁ φεύγων οὐκ ἱεροσυλίαν
 ἀλλὰ κλοπὴν· τοῦ δὲ κατὰ σύλληψιν εἶδους παράδειγμα
 τόδε, οὗ καὶ ἀνωτέρω μνείαν ἐποιήσαμην· στρατηγὸς ἐπὶ
 πόλεμον ἐξῶν τῷ συστρατῆρῳ τὴν ἑαυτοῦ παρεκατέθετο
 θυγατέρα, ὁ δὲ φθείρει τὴν κόρην καὶ παρελθὼν ὁ συ-
 15 στρατῆγος κρίνει δημοσίων ἀδικημάτων αὐτόν· ὁ δὲ βι-
 αίων ἀξιοῖ κρίνεσθαι· νόμου κελεύοντος, τὸν ⁴ μὲν δη-

1 Mon. ἱεροσύλου. 2 Mon. πράγματι. Par. 1. πρᾶγμ., τὰ
 μὲν ἱερ. τὰ δὲ προβ. 3 Mon. ἑκάτερα ὁ νόμος. Sch. min.: τῇ
 οἰκείᾳ πάλιν ἐπόμενος ὁ τεχνολογῶν ἀκολουθίᾳ καὶ τῷ ὄρῳ μετὰ
 τὸν ἀπλοῦν τοὺς διπλοῦς τεχνολογεῖ· οὐ γὰρ ἦν δυνατόν μὴ πρό-
 τερον μαθόντα, πῶς ἕκαστον τῶν ἀπλῶν διαιρεῖται, γινῶναι περὶ
 τῶν διπλῶν, πρῶτον τοίνυν τεχνολογεῖ τὸν ἀντονομάζοντα, ὅς καὶ
 τὴν ἐπωνυμίαν ἀπ' αὐτῶν ἔργων ἐκτίσας· καλεῖται γὰρ ἀντονομά-
 ζων ἐκ τοῦ ἑκάτερον ἐναντίον θατέρου τῷ ἐγκλήματι ὄνομα παρα-
 θέσθαι· ἐπὶ μιᾷ γὰρ πράξει δύο εὑρίσκεται διόματα ζητούμενα·
 ἑκάτερος γὰρ τῶν ἀντιδίκων ἐκβάλλων τὸ ὑπὸ τοῦ ἑτέρου λεγόμενον
 ἕτερόν τι ὄνομα τῷ ἀντιδίκῳ ἐπάγει, τὸ μὲν τοῦ κατηγοροῦ ὀριζο-
 μένου, τὸ δὲ τοῦ φεύγοντος ἀρνούμενου μὲν τὸ ὑπὸ τοῦ κατηγοροῦ,
 καὶ ἀνελεῖν ἐπιχειροῦντος, ἕτερον δὲ ἀντισφάλλοντος οὐκ ἀπλῶν ἀλ-
 λά μικρότερον ἐγκλήμα. Οἷον ὑφείλετό τις· ἐνταῦθα γὰρ ὁ
 μὲν κατηγορὸς τὸ μῆζον προβάλλεται, ἱεροσυλίαν εἶναι φάσκων, ὁ
 δὲ τὸ ἕλατον, κλεπτὴν ἑαυτόν ὀνομάζων. 4 Mon. τῶν μὲν δη-
 μοσίων ἅ. θ., τῶν βιαιῶν.

μοσίων ἀλόντα θανατοῦσθαι, τὸν δὲ βιαίῳ χιλίας ἐκ-
 τίναιν δραχμᾶς· ἐνταῦθα γὰρ τὴν μὲν βίαν οὐκ ἀπω-
 θήσεται, καθάπερ τὴν κλοπὴν ὁ κρίνων ἱεροσύλιας τὸν
 τὰ ιδιωτικὰ χρήματα ἐξ ἱεροῦ ὑφελόμενον, προσδεχόμε-
 νος δὲ τὴν βίαν καὶ δημόσιον ἀδίκημα φήσει τὸ πεπρα-
 γμένον· διὸ κατὰ σύλληψιν ὀνομάζεται· τὸν δὲ ἐμπίπτον-
 τα ἐπὶ παραδείγματος οὕτως ἂν λάβοιμεν· νόμος τὰ μυ-
 στήρια μὴ ἐκφέρειν εἰς ἀμύητους· ἀμύητος ὅναρ ἰδὼν τὰ
 μυστήρια πρὸς τινὰ τῶν μεμνημένων διεξῆλθεν ἐρωτῶν,
 εἰ οὕτως ἔχοι, ὁ δὲ ἐπένευσε καὶ κρίνεται ὡς ἐξενεγκῶν 10
 ἀμύητοις τὰ μυστήρια· ζητούντων γὰρ ἡμῶν, τί τὸ ἐξε-
 νεγκεῖν, πότερον τὸ λόγοις διεξελθεῖν, ἢ καὶ ὅλως νείμα-
 τι χρήσασθαι, ἕτερον ἐμπίπτει ζήτημα ἐν τῷ πρὸς τὴν
 κεφαλαίῳ, τίς ὁ ἀμύητος; πότερον ὁ μηδὲν ὅλως τῶν
 μυστηρίων εἰδώς, ἢ ὁ θεασάμενος μὲν, ἀλλ' οὐκ ὕπαρ 15
 καὶ φανερώς; καθάπερ δ' καὶ ἐν τῷ στοχασμῷ ἐμπί-
 πτοντά τινὰ στοχασμὸν ἐκαλοῦμεν, ἑτέρου ζητήματος ἐν
 τῇ μεταθέσει τῆς αἰτίας ἐμπίπτοντος. Ὑπόλοιπον τῶν
 δύο καλουμένων ὅρων παρασχέσθαι παράδειγμα· νόμος
 τὸν ἐκ καθαρῶν καὶ καθαρὸν ἱεῖσθαι· τὸν πατέρα τις 20
 ὡς μοιχὸν ἀπακτείνας παραγγέλλει εἰς ἱερωσύνην καὶ κω-
 λύεται· δύο γὰρ τελείους ὅρους ἐνταυθοῖ κατασκευασθῆ-
 ναι δεῖ, ἓνα μὲν πότερον καθαρὸς ἐστὶν ὁ καθάπαξ φό-
 νων ἀπηλλαγμένος, ἢ καὶ ὁ δικαίως ἀνελών τινά· δεύτε-
 ρος δὲ, εἰ ἐκ καθαρῶν γέγονεν ὁ ἐκ μοιχοῦ πατὴρ 25
 προελθὼν· φήσει γὰρ δεύτερον εἶναι τὸ ἔγκλημα τῆς ἑαυ-
 τοῦ γενέσεως, ὥστε προηγούμενα δύο ἐστὶν ἐνταῦθα ζη-
 τήματα, οὐδὲν ἑαυτοῖς κοινωνοῦντα, οὐδὲ πρὸς ἀπόδειξιν
 ἀλλήλων τείνοντα, ὥσπερ ἐν τῷ ἐμπίπτοντι τὸ δεύτερον
 φέρεται πρὸς κατασκευὴν τοῦ προτέρου· καὶ τοσαῦτα μὲν 30
 περὶ τῆς τῶν εἰδῶν τοῦ ὅρου διαιρέσεως. Λεκτέον δὲ καὶ
 περὶ τῆς κατ' αὐτὰ διαφορᾶς· διενήνοχε δὴ οὖν ὁ κατὰ

αἴτησιν ἁπλοῦς τοῦ κατὰ ἀμφισβήτησιν τῷ τὸν μὲν ἁπλοῦν ἐν πρᾶγμα καὶ ἐν ἔχειν πρόσωπον, τὸν δὲ κατὰ ἀμφισβήτησιν ἐν μὲν ἔχειν πρᾶγμα, δύο δὲ πρόσωπα, τῶν δὲ κατὰ κρίσιν ἁπλῶν τε καὶ διπλῶν μία τις παρα-
5 πλησίως διαφορὰ, τὸ μὲν γὰρ ἁπλοῦν εἶδος ἐν μόνον ἔχει πρόσωπον καὶ ἐν πρᾶγμα τὸ κρινόμενον, τὸ δὲ διπλοῦν ἐκ τοῦ ἐναντίου τῷ κατ' ἀμφισβήτησιν ἐν πρόσωπον, δύο δὲ πράγματα· τὴν δὲ τῶν διπλῶν ὅρων πρὸς ἀλλήλους διαφορὰν μικρὸν ὕστερον ἐφ' ἑκάστου γινόμε-
10 νοι λέξομεν, νυνὶ δὲ τὸ κατὰ αἴτησιν εἶδος τῶν ὅρων ἐκ τῆς πραγματικῆς διασταλτέον· καὶ γὰρ αὐτὴ καὶ ἡ κατὰ αἴτησιν πραγματικὴ δωρεᾶς αἴτησιν ἔχει, πῇ μὲν κατὰ ψιλὴν τινα αἴτησιν, πῇ δὲ κατὰ ἀμφισβήτησιν· διαφέρει δὲ τὸ κατὰ ψιλὴν αἴτησιν εἶδος τῆς πραγματικῆς τοῦ
15 κατὰ ψιλὴν αἴτησιν ὅρου, τῷ τὸν μὲν ὅρον ζητεῖν περὶ τῆς ἰδιότητος, τὴν δὲ πραγματικὴν^{5*} περὶ τῆς ποιότητος· ἐν μὲν γὰρ τῷ ὅρῳ περὶ τοῦ δοῦναι ὅλως ἡ ζήτησις γίνεται, ἐν δὲ τῇ πραγματικῇ τὸ μὲν ὅλως ὀφείλουν δοῦναί τινα δωρεὰν ὁμολογούμενον, περὶ δὲ τῆς ποιότητος τὸ
20 πᾶν τῆς ζητήσεως γίνεται, ὥς εἰ πλάττοιμεν οὕτως· ἀνελών τις τύραννον ἀξιοῖ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ λαβεῖν, ὥς μὲν γὰρ τυραννοκτόνος τυχεῖν τινος ἄξιος δωρεᾶς, τοῦτο περιφανές· ἡ δὲ περὶ τὴν δωρεὰν ποιότης ἡμῖν παρέχεται τὴν ζήτησιν, ὅτι χρὴ μὴ ταύτην ἀλλ' ἑτέραν
23 λαμβάνειν· ἔτι δὲ ἀλλήλων διοίσουσι, καθὼς τὸν μὲν ὅρον τὸ ἀτελές ἔχειν ἀνάγκη τοῦ μὲν πεπραγμένου, τοῦ δὲ λείποντος, ἐν δὲ τῇ πραγματικῇ τέλειον τὸ πεπραγμένον· ὁ δὲ κατ' ἀμφισβήτησιν ὅρος τῆς κατ' ἀμφισβήτησιν πραγματικῆς· καὶ ταύταις μὲν διοίσει ταῖς
30 εἰρημέναις διαφοραῖς· πανταχοῦ γὰρ ὁ μὲν ὅρος περὶ τῆς ἰδιότητος, ἡ δὲ πραγματικὴ περὶ τῆς ποιότητος ἔχει τὴν ζήτησιν, καὶ ὁ μὲν ὅρος ἀτελὲς αἰὲ τὸ πεπραγμένον

5* Mon. πραγματικὴν, scilicet πραγματ.

ἔχει, τέλειον δὲ ἡ πραγματικὴ· ζητητίον δὲ, ⁶ αἰτοῦ τὴν
 πρώτην παρῆκε διαίρεσιν, λέγω δὲ τὴν εἰς τὶ ⁷ κατὰ
 κρίσιν καὶ τὸ κατὰ αἰτήσιν· ἀπὸ γὰρ τῶν ἀπλῶν καὶ δι-
 πλῶν τῆς διαιρέσεως ἤρξατο· τοῦτο δὲ καὶ τὸν στοχασμὸν
 τεχνολογοῦντες διηπορήκαμεν καὶ τὴν λύσιν δεδώκαμεν ⁵
 ἐκεῖσε· κοινὴ δὲ κατὰ τούτου γενέσθω· πολλάκις γὰρ
 διεμαρτυράμεν, ὡς ὁ τεχνικὸς οὐδὲ ἔξω τῆς προκειμέ-
 νης αὐτῷ πραγματείας ἐθέλει περιεργάζεσθαι· πρόκει-
 ται δ' αὐτῷ, περὶ τῆς τῶν κεφαλαίων διαιρέσεως λέγειν·
 ἤχιστα δὲ περὶ τὴν τῶν κεφαλαίων διαίρεσιν τὸ κατὰ ¹⁰
 κρίσιν ἢ κατὰ αἰτήσιν συντελεῖ· περὶ μέντοι ἀπλῶν ὅλως
 ἢ διπλῶν ἐχρῆν δήπου μνησθῆναι· οὐ γὰρ δὴ διαιροῦ-
 μεν παραπλησίως, ἀλλὰ διπλὴν παραλαμβάνομεν ἐπὶ τῶν
 διπλῶν τὴν διαίρεσιν, καὶ ἔδει τῶν διπλῶν ἐξ ἀνάγκης
 ἐκδέσθαι τὰ εἶδη· οὐ γὰρ ὁμοίως τὸν ἀντονομάζοντα ¹⁵
 τῷ κατὰ σύλληψιν, οὐδὲ τοῖς δύο ὅροις τὸν ἐμπύπτον-
 τα διαιροῦμεν· ὥστε οὐδὲ τούτων ἀπλῶς καὶ ἕνεκα τῆς
 τῶν εἰδῶν διδασκαλίας ἐμνήσθη· διὰ δὲ τὴν ἐν αὐτοῖς
 διαφορὰν περὶ τὴν τῶν κεφαλαίων διαίρεσιν ἄξιον οἶμαι
 καθεῖναι ζητήσεως, ⁸ εἰ καθάπερ ἐν στοχασμῷ φάμεν εἶ- ²⁰
 ναι ἀπλοῦν τέλειον, καὶ ἀπλοῦν ἀτελεῖ, πῇ μὲν τοῦ προσ-
 ῶπου, πῇ δὲ τοῦ πράγματος ἐλλείποντος, ὁμοίως δὲ καὶ
 διπλοῦν ἀτελεῖ καὶ τέλειον, οὕτω κατὰ τῶν ὅρων ἐκδεξό-
 μεθα, καὶ ὅτι ὁ μὲν ὅρος οὐκ ἂν ποτε εἴη τέλειος, εἰ
 καὶ τὰ μάλιστα ἐδόκει τισὶν, ἐν τῇ μεθόδῳ σαφῶς ἀπο- ²⁵
 δέδεικται· ὡς δὲ οὐ ⁹ κατὰ τὸν λόγον, καθ' ὃν ἐν τῷ
 στοχασμῷ τὸ μὲν τέλειον, τὸ δὲ ἀτελεῖς ὠνομάζετο, δύ-
 ναιτο ἂν τις καὶ ὅρον φάναι τέλειον καὶ ἀτελεῖ, τοῦτο
 δεικνύσθω· στοχασμὸν γὰρ ἐκαλοῦμεν τὸν μὲν τέλειον,
 τὸν δὲ ἀτελεῖ, πρὸς τὴν τῶν κεφαλαίων διαίρεσιν ἀφο- ³⁰
 ρῶντες· ἐφ' οὗ μὲν γὰρ καὶ τὰ τοῦ προσώπου καὶ τὰ

6 Mon. δ' ἄν. 7 τὸ Mon. 8 Par. 1. ζητῆσαι. 9
 Mon. ὡς οὐδέ.

τοῦ πράγματος ὑφέστηκε, τέλειον καλοῦμεν αὐτόν· ἐφ' οὗ δ' ἂν τὰ κεφάλαια τοῦ προσώπου ἢ τοῦ πράγματος ἑλλείπει, τὸν τοιοῦτον ἀτελῇ προσαγορεύειν εἰώθαμεν, ὅπερ ἥκιστα ἐπὶ τοῦ ὅρου συμβαίνει· τὰ γὰρ κεφάλαια
 5 πάντα ἐκ τοῦ πράγματος ἐν τῷ ὅρῳ λαμβάνεται, τὸ δὲ πρᾶγμα οὐκ ἂν ποτε ἑλλείποι, ὥστε δυοῖν ἀνάγκη θά-
 τερον ἢ πρὸς τὴν φύσιν ἀφορῶντας τοῦ ὅρου πάντας ἀτελεῖς ἡγεῖσθαι, καθὼ τὸ μὲν λείπει, τὸ δὲ πέπραχται,
 ἢ κατὰ γε τὴν τῶν κεφαλαίων εὑρεσιν πάντα ὅρον τέ-
 10 λειον ὀνομάζειν· ὥστε οὐκ ἂν ἔχει τὸ ἀτελές τε καὶ τέ-
 λειον χώραν ἐπὶ τούτῳ, καθάπερ ἐν τῷ στοχασμῷ.

γ'. Τῶν γὰρ ὅρων οἱ μὲν διπλοὶ εἰσιν, οἱ δὲ ἀ-
 πλοῖ· τῶν δὲ διπλῶν ὁ μὲν ἀντονομάζων καλεῖται, ὁ δὲ
 ἐμπέπτων, ὁ δὲ κατὰ σύλληψιν, ὁ δὲ κατὰ ἀμφισβήτη-
 15 σιν, ὅς καὶ κατὰ δύο πρόσωπα καλεῖται, ὁ δὲ δύο
 ὅροι.

δ. Καταλέγει τῶν διπλῶν τὰ εἶδη, καὶ πρῶτόν γε
 φησιν, ὁ ἀντονομάζων ἐστὶ πρῶτός γε οὐ κατὰ φυσικὴν
 τινὰ τάξιν, ἀλλ' ὥς ἔτυχεν αὐτὸς παραλαβὼν· κα-
 20 λεῖται δὲ ἀντονομάζων, ὡς ἔφημεν ἀνωτέρω, διότι ὀνο-
 μα ἀντ' ὀνόματος παραλαβὰν ἔχεται, τὸ μὲν γὰρ ἀπο-
 σείσεται, τὸ δὲ παραλαμβάνει ὡς ἐπὶ τοῦ ἱεροσύλου· αἱ
 μὲν γὰρ διώκων οὐ κλοπὴν ἀλλ' ἱεροσυλίαν εἶναι φησι
 τὸ πεπραγμένον, ὁ δὲ φεύγων ἱεροσυλίαν μὲν ἥκιστα,
 25 κλοπὴν δὲ ὁμολογῆσει.

ε. Τοῦτό φησι τὸ εἶδος ὁμοίως τοῖς διπλοῖς με-
 ταχειριστίον· διπλᾷ γὰρ τὰ κεφάλαια προοισόμεθα
 μέχρι τῆς γνώμης τοῦ νομοθέτου· ὁ μὲν οὖν κατήγορος
 ἀπλὴν προσφέρει τὴν προβολήν, δεικνύσαν αὐτόν ἱερό-
 30 συλον, καὶ ζητήσκειν ἂν τις διὰ τί ὁ κατήγορος ἀπλὴν
 προάγει· καί φημεν, ὅτι καθάπερ ἀγνώτῳ μέλλων λέγειν
 οὕτω τὴν προβολὴν παρέχεται, καὶ λοιπὸν ἐξ ἀντιθέ-
 σως τοῦ φεύγοντος ἐκ τῶν ὅρων διπλᾷ προσφέρει τὰ κε-

φάλαια, τοῦ γάρ φεύγοντος ὀρισμένου καὶ ἀνελόντος
 τὰ κεφάλαια ἐκ τῶν παρειμίων, ὡς ἐν τοῖς ἀπλοῖς με-
 μαθήκαμεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἱερόσυλος, εἴτ' ἐπιειγόντος
 τὸν δεύτερον ὅρον ἐκ τῶν πεπραγμένων, καὶ κατασκευ-
 ᾶσαντος ὡς κλέπτῃς ἂν εἶη ὁ κατήγορος, συστήσει μὲν 5
 τὸ πρῶτον ἐκ τῶν κοινῇ συμβαινόντων ἱεροσύλῃ τε καὶ
 κλέπτῃ, ὀριζόμενος τί ἂν εἴη ἔργον ἱεροσύλου, ἀνατρέ-
 φει δὲ τὸ δεύτερον ὀριζόμενος πρὸς τὸ λυσιτελοῦν, τί
 πέφυκε τὸν κλέπτῃν γνωρίζειν· μετὰ ταῦτα ἑκατέρῳ συλ-
 λογισμῷ διπλῶ κέχρηται, πῇ μὲν συνάγων τὸ ἴδιον, καὶ 10
 λέγων ὅτι οὐδὲν διενήνοχεν εἰσελθόντα εἰς ἱερὸν χρήμα-
 τα λαβεῖν ἱερὰ ἢ ἰδιωτικὰ, πῇ δὲ διίστων τὰ τοῦ ἀντι-
 δίκου, λέγων, ὅτι οὐχ ὁμοίον ἐστιν ἐξ οἰκίας χρήματα
 ὑφελῆσθαι καὶ ἐξ ἱεροῦ, καὶ ἑκάτερα αὐτῶν ὁμοίως συλ-
 λογίζεται, καὶ ἐξήτῃται, εἰ δύναται συλλογισμὸς ἐμπί- 15
 πτειν ἐν τοῖς ἀντονομάζουσιν· εἰ γάρ, φησὶν, ὁ συλλο-
 γισμὸς συνάπτει, ἐμπίπτει δὲ ἐν τοῖς τοιούτοις, δηλὸν
 ὅτι ἄτοπον συμβῆσεται καθ' ἕτερον μέρος· εἰ γάρ εἶπο-
 μεν ¹⁰ οὐδὲν διαφέρειν τοῦ εἶναι ἱερόσυλον τὸ κλέπτῃν
 εἶναι, αὐτὸς ὁ φεύγων εὐρεθήσεται τὰ τοῦ κατηγόρου 20
 κατασκευάζων, καὶ πάλιν ὁ κατήγορος τὰ τοῦ φεύγον-
 τος, εἰ φάιη, ὅτι οὐδὲν διαφέρει τοῦ ¹¹ εἶναι κλέπτῃν
 τὸ ἱερόσυλον εἶναι· ἡμεῖς δὲ φάμεν, ὅτι ἐμπίπτει οὐχ
 ὡς ἔτυχεν· ὥσπερ γὰρ ἔφαμεν ἐν τῷ ἀπλῷ ὄρω, ὅτι ὁ
 συλλογισμὸς συνάπτει τὰ λείποντα τῷ πεπραγμένῳ ἐν 25
 τῷ λέγειν, ὅτι οὐδὲν διαφέρει τὸ ἀνατείνεσθαι τὴν χεῖ-
 ρα συνεχῶς τοῦ τύπτειν, οὐ μέντοι φάμεν, οὐδὲν διαφέ-
 ρει ὕβρις καὶ ἀνάτασις χειρὸς, οὕτω καὶ ἐν τοῖς διπλοῖς
 λέγομεν, οὐ τὰ τῶν ἐγκλημάτων ὀνόματα συνάπτοντες
 καὶ λέγοντες, οὐδὲν διαφέρει ἱεροσυλία καὶ κλοπῇ, ἀλλὰ 30
 τῷ τρόπῳ συνάπτοντες ἐν ἑκατέρῳ τῶν συλλογισμῶν
 τὸν μὲν συνάξομεν, τὸν δὲ διαστήσομεν, ¹² λέγοντες,

10 Par. 1. εἶπωμιν.

11 Mon. τοῦ om.

12 Par. 1. στή-

ὅτι οὐδὲν διαφέρει ἐξ ἱεροῦ χρήματα ἰδιωτικὰ ὑφελίσθαι τοῦ λαβεῖν ἱερά· καὶ πάλιν, ὅτι πολὺν διαφέρει, κλέπτειν εἶναι καὶ ἐξ ἰδιωτικῆς οἰκίας ἀφελίσθαι τι ἢ ἐξ ἱεροῦ· μετὰ δὲ τὸν συλλογισμόν τὸν διπλοῦν ἢ γνώμῃ τοῦ νομοθέτου καὶ αὐτῇ διπλῇ, καὶ ἑκάτερος χρώμενος αὐτῇ τὸ μὲν δίκαιον ἀνασκευάσει καὶ ἐκβαλεῖ· μέχρι τούτου διπλᾶ προάξομεν τὰ κεφάλαια, κεφάλαιον ¹³ κεφαλαίῳ ἀντιτιθέντες, ὡς ἐν στοχασμῷ, ἢ δὲ πηλικότης καὶ τὸ πρὸς τι οὐ γενήσεται διπλᾶ, ἀλλ' ὁ μὲν ἀπλῶς αὐξήσει,
 10 ὁ δὲ μειώσῃ τὸ πραχθὲν καὶ τὸ αἷτιον, ὅτι ¹⁴ ἐν μὲν τῷ ἀντονομάζοντι ἐν μὲν ἐστὶ πρᾶγμα, δύο δὲ τὰ ζητούμενα ὀνόματα· ἐν ὅσῳ μὲν οὖν τὰ ὀνόματα ἐζητῇται, ¹⁵ ἐζητῇται δὲ ἀπὸ τοῦ ὅρου μέχρι τῆς γνώμης τοῦ νομοθέτου, εἰκότως καὶ τὰ κεφάλαια διπλᾶ παρελαμβάνετο, ὅτε δὲ εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα κατέληξεν ἡ αὐξήσις,
 15 ὅπερ ἐστὶν ἡ πηλικότης καὶ τὸ πρὸς τι, εἰκότως ἀπλᾶ κατὰ λόγον ¹⁶ ἐξετασθήσεται.

ς'. Ὅπερ ἔλεγεν ἐπὶ τοῦ στοχασμοῦ, τοῦτο κἀνταῦθ' ἀφῃσι δεῖν παραλαμβάνειν διπλᾶ τὰ κεφάλαια, τὰ
 20 μὲν κατασκευαστικά τῶν ἡμετέρων, τὰ δὲ τῶν ἐναντίων λυτικά τε καὶ ἀνατρεπτικά· διπλοῖς δὲ χρησόμεθα λόγοις τοῖς ἀγωνιστικοῖς τῶν κεφαλαίων, ἐπεὶ τοι τῷ πρὸς τι ἢ τῇ πηλικότητι πῶς ἂν διπλοῖς χρησαίμεθα; δῆλον γάρ, ὡς ὁ μὲν διώκων αὖξιν ἐθελήσῃ μόνον, ὁ δὲ φεύγων
 25 μειοῦν τὰ ὑπὸ τοῦ κατηγοροῦ λεγόμενα· οὐ γὰρ δήπου καὶ αὖξιν ἐθελήσῃ τὰ τοῦ ἐναντίου· χρηστέον δὲ τοῖς κεφαλαίοις παραλλήλοις, ἀντιτιθέντα τὰ τῶν ἐναντίων τοῖς ἡμετέροις καθ' ἕκαστον κεφάλαιον, οὕτω γὰρ ἂν ἀγωνιστικὸς καὶ σύντομος ὁ λόγος γένοιτο, καθάπερ
 30 ἐν τῷ στοχασμῷ· ζητεῖται δὲ παρὰ τισι, πῶς ἂν ὁ συλ-

σομεν. 13 κεφάλαιον. Mon. om. 14 ὅτι Par. 1. om. 15
 Parr. ἐζητεῖτο bis. 16 Par. 1. κατὰ λόγον ἀπλᾶ.

λογισμός διπλοῦς παραληφθεῖη· τὴν γὰρ τῶν διπλῶν
 χρεῖαν αὐτὸς ἐφ' ἑαυτοῦ μόνος ἀναπληροῖ, εἶγε τῶν ἐξ
 ἑκατέρου, φημὶ τῶν τε ἀπὸ τοῦ διώκοντος καὶ τοῦ φεύ-
 γοντος προτεινομένων περιληπτικός ἐστιν· ὁ μὲν γὰρ
 διώκων ἄμφω εἰς ταῦτόν συνάγει, ὁ δὲ φεύγων ἐκ τοῦ 5
 ἔμπαλιν διαστέλλει· περιττόν οὖν φασὶ διπλοῦν παρα-
 λαμβάνειν αὐτόν, ὅπου γε ἅπαξ παραληφθεὶς τὸ τῶν
 διπλῶν ἐκπληροῦν δύνатаι χρήσιμον· πρὸς ὃ ῥητέον,
 ὡς ¹ ὁ μὲν διώκων αὐτῷ χρήται τὰ κοινὰ περισκοπῶν
 ἑκατέρῳ ἐγκλήματι, κἀντεῦθεν ἄμφω συνάγων· ὁ δὲ 10
 φεύγων ἐκ τοῦ ἐναντίου χωρίζων διὰ τῆς ἑκατέρου ιδιό-
 τητος, ὡς καὶ ἐν τῇ περὶ τοῦ συλλογισμοῦ τεχνολογίᾳ
 πλατύτερον διεξήλθομεν.² διπλῶ τοίνυν τῶν μερῶν ἐκά-
 τερον ³ αὐτῷ χρήσεται, πῇ μὲν ἐκ τῶν κοινῶν συνάγον,
 πῇ δὲ διαστέλλον ἐκ τῶν ἰδίων ἑκατέρῳ ἐγκλήματι, ἵνα 15
 τὸ μὲν ἀνατρέψῃ, τὸ ὅδε κατασκευάσῃ· τὸ μὲν γὰρ συν-
 ἀγειν ἐκ τῶν κοινῶν ὥσπερ ἑαυτοῦ κατασκευάσει ὁ διώ-
 κων, τὴν δὲ διαστολὴν τὴν ἐκ τῆς ἑκατέρας ιδιότητος
 ἐκβαλεῖ· τούναντίον δὲ ὁ φεύγων τὴν ἐκ τῆς ιδιότητος
 διαστολὴν τῶν ἐγκλημάτων ⁴ κατασκευάζων τὸ ἐκ τῶν 20
 κοινῶν ἄμφω ἀνασκευάσει.⁵

ζ. Ὁ κατὰ σύλληψιν ὀνομάζεται, ὅτι οὐχ ὥσπερ ἐν
 τῷ ἀντονομάζοντι τὸ ὑπὸ τοῦ φεύγοντος προτεινόμενον
 ἐγκλήματος ὄνομα ὁ κατήγορος ἀποσείεται, ἕτερον ἀντι-
 τιθεῖς, οὕτω κἀνταῦθα, ἀλλὰ δέχεται μὲν καὶ τὸ παρὰ 25
 τοῦ φεύγοντος, ἕτερον δὲ αὐτὸς ἐπιεσφέρει, οἷον πρεσ-
 βεύων τις παρεκατέθετο ⁶ τῷ στρατηγῷ τὴν θυγατέρα·

1 Mon. πρὸς ὅρον ἡτέον ἄπιμεν. 2 Par. 1. διεξήλθεν. 3
 Mon. ἑκατέρα. Par. ἑκάτερον τῶν μερῶν. 4 Par. κατασκευάζων
 τῶν ἐγκλημάτων. 5 Par. κατασκευάσει. Quae sequuntur sub
 litt. ζ. Sch. min. verbotenus repetunt: σημειωτέον, ὅτι οὐχ
 ὥσπερ ἐν τῷ ἀντονομάζοντι usque ad: αὐτὸς ἐπιεσφέρει. 6 Mon.
 τις γὰρ κατέθετο. Par. παρεκατέθετο. Sch. min.: κατὰ σύλληψιν

ἐβιάσατο αὐτὴν ἑκαῖνος καὶ δημοσίων μὲν ἀδικημάτων αὐτὸν ἐπανελεῖθων ὁ πατὴρ κρίνει· ὁ δὲ τὰς μυρίας κα-

ὀνόμασται ἀπὸ τοῦ τὸν κατήγορον ἐν αὐτῷ ἄμφω τὰ ἐγκλήματα συλλαμβάνειν, τὸ τε ὑπ' αὐτοῦ ἐπαγόμενον τῷ φεύγοντι, καὶ ὅπερ ὁ φεύγων ἀντιπροβάλλεται. "Εοικε τῷ ἀντονομάζοντι· τῷ τε ἡμιπλοῦς εἶναι, καὶ δύο περιέχειν ἐγκλήματα, καὶ ὅτι καὶ ἐν τούτῳ ἀνταρνούσκει ὁ κρίνόμενος, καὶ ὅτι ἐν ἐστὶ τὸ κρίνόμενον καὶ δύο τὰ ζητούμενα ὀνόματα, καὶ ἐν τὸ κρίνόμενον πρόσωπον. "Οπη δὲ διαφέρει· ἰδοὺ γὰρ ἐνταῦθα τοῦ φεύγοντος εἰπόντος, ὅτι οὐ δημοσίᾳ τὴν πόλιν ἡδίκησα, ἀλλὰ σέ, ὁ κατήγορος ταύτην τὴν φωνὴν δεχόμενος ἑρεῖ, ὅτι καὶ τὴν πόλιν ἡδίκησας δημοσίᾳ καὶ ἐμὲ, τὴν πόρην βιασάμενος· μετὰ γὰρ τὸ ὁμολογῆσαι τὸν φεύγοντα τὴν βίαν, ἀρνήσασθαι δὲ τὸ δημόσιον, ἀμφοτέρω συλλαβῶν ὁ κατήγορος ἀμφοτέροις αὐτὸν ἀποδείκνυσιν ὑπεύθυνον, ὅπερ οὐ ποιεῖ ὁ ἀντονομάζων, ἀλλὰ τῷ ἑτέρῳ ἐνιστάμενος ὁ κατήγορος, ἀναιρεῖ τὸ ἕτερον ἐν τῷ ἀντονομάζοντι. "Αν γὰρ μὴ φύσκη· τῆς γὰρ βίας μὴ οὕσης, καὶ τὸ δημόσιον ἀδίκημα συναρῆται· εἰ γὰρ τοῦτο ἀνέλοιμεν, πῶς ἂν εἴη δημοσίον κρίνειν δυνάμεθα. "Εν δὲ τῷ ἀντονομάζοντι ἀναιρεῖτ' ἐμβάλλει μὲν τὰ ὑπὰ τοῦ φεύγοντος ὁμολογούμενων, ὥς μικρὸν τὴν κλοπὴν, μεῖζον δὲ τι κατ' αὐτοῦ πειράται κατασκευάζειν τὴν ἱεροσυλίαν. καὶ ἡ διαφορὰ. διαφέρει, φησὶ, τοῦ ἀντονομάζοντος ὁ κατὰ σύλληψιν, ὅτι ἐκτὶ μὲν ἀκολουθεῖ τὸ πρῶγμα τῷ ἐγκλήματι, ἡ κλοπὴ τῇ ἱεροσυλίᾳ, ἐν δὲ τῷ κατὰ σύλληψιν οὐκέτι· οὐ γὰρ ὁ δημοσίᾳ ἀδικῶν ἤδη καὶ βίαιος· καὶ ὅτι ὁ φεύγων ἐκτὶ μὲν ἀντεισάγει τὸ ἔγκλημα, ὁ δὲ ἀναιρεῖ· ἐν δὲ τῷ κατὰ σύλληψιν ὁ μὲν φεύγων ἀντονομάζει, ὁ δὲ κατήγορος συλλαμβάνει καὶ τὸ ἑαυτοῦ καὶ τὸ ἐκείνου. Τοῦτο οὖν πλέον ἔχει· περιττόν, φησὶν, ἔχει τὸ συλληπτικὸν κεφάλαιον ὁ κατήγορος ἐν τῷ κατὰ σύλληψιν λέγων ἀμφοτέροις ἔνοχον· ἐάν γὰρ ἀπολύσῃ αὐτὸν τοῦ ἀντονομαζομένου ἐνταῦθα, καὶ τοῦ κατηγορουμένου ἀπολύει, τοῦτο γοῦν τὸ δεύτερον εἶδος τοῦ ὅρου σχεδὸν ὁ αἰτός ἐστι τῷ ἀντονομάζοντι, πλὴν ὅτι ἐν κεφαλαίῳ διαλλάσσει· τοῖς γὰρ αὐτοῖς προάγεται κεφαλαίως, διπλῶ μὲν ὅρῳ καὶ ἀνθορισμῷ, διπλοῖς δὲ συλλογισμοῖς, πλὴν κατὰ σύλληψιν ἐκάστου τούτων λαμβανομένου, ἡ γὰρ ἐν τῷ ἀντονομάζοντι διεισώμεν, ταῦτα ἐνταῦθα συνάγομεν. Κεφάλαιον οὐ-

τατίθεσθαι ἄξιοι· ζητοῦσι δὲ περὶ τοῦ κατὰ σύλληψιν
 εἶδους, τίνι διοίσει τοῦ ἀντονομάζοντος, καὶ γὰρ ἐνταῦ-
 θα, φησὶν, ὁ φεῖγων τὸ ὑπὸ τοῦ διώκοντος ἐπιφερό-
 μενον ἀποφεύγει ἐγκλημα, ἕτερον δὲ ὁμολογεῖ κατ' αὐ-
 τοῦ. τὴν δὲ διαφορὰν αὐτὸς ἐπὶνεγκειν ὁ τεχνικός, ὥς ἐν 5
 μὲν τῷ ἀντονομάζοντι ἀναιρεῖ τὸ ἕτερον ὁ κατήγορος,
 ὅτι οὐ κλοπὴ ἐστίν, ἀλλ' ἱεροσυλία. ἐν δὲ τῷ κατὰ σύλ-
 ληψιν ἀμφοτέρω αὐτὸν φησὶν εἶναι ὑπεύθυνον καὶ τῇ
 βίᾳ καὶ τῷ εἰς τὸ δημόσιον ἀδικήματι. ἐκ δὲ τῆς δια-
 φορᾶς τρεῖς ἀνέκυψαν ἀπορίαι· πρῶτον μὲν, διατί μὴ 10
 καὶ ἐν τῷ ἀντονομάζοντι ταυτὸν ποιοῦμεν ἀμφοτέροις
 αὐτὸν φάσκοντες ἐνοχον, ἀλλὰ θάτερον ζημιούμεθα τῶν
 ἐγκλημάτων; δεύτερον, πῶς εἰ ὠφελεῖ ἐν τῷ κατὰ σύλ-
 ληψιν τὸ ὑπάγειν αὐτὸν ἑκατέρῳ ἐγκλήματι, οὐ κἀνταῦ-
 θα τῷ ὠφελοῦντι χρώμεθα, ἢ εἰ βλάπτει παραλαμβανόμε- 15
 νον ἐν τῷ ἀντονομάζοντι; πῶς ἐν τῷ κατὰ σύλληψιν ὠφε-
 λεῖ; τρίτον ἐπὶ τούτῳ, τί δήποτε ἐν τῷ κατὰ σύλληψιν τὸ
 μείζον ἐπάγοντες τοῦ ἐλάττονος ἀντεχόμεθα; ῥητίον δὲ
 πρὸς μὲν τὸ πρῶτον, διατί μὴ καὶ ἐν τῷ ἀντονομάζοντι
 ἑκατέρω τῶν ἐγκλημάτων φαινόμενον αὐτὸν καθιστάται ὑπεύ- 20
 θυνον, ὥς φύσει ἀκολουθεῖ τῷ μείζονι τὸ ἐλάττον ἐπὶ
 τοῦ ἀντονομάζοντος, οἷον ἡ κλοπὴ τῇ ἱεροσυλίᾳ· τί γὰρ
 ἐστὶν ἱεροσυλία; σαφές ὅτι χρημάτων ἱερῶν κλοπὴ· πε-
 ριττὸν οὖν τὸ φύσει ἐξ ἀνάγκης ἐπόμενον δοκεῖν εἰστέ-
 ρειν διὰ τοῦ λόγου· ἐν μέντοι τῷ κατὰ σύλληψιν οὐ φυ- 25
 σικῶς ἐπόμενον δεῖ τοῦτο πρὸς ἡμῶν εἰσενεχθῆναι, τίς
 γὰρ κοινωνία φυσικῇ βίᾳ καὶ δημοσίῳ ἀδικήματι; ἔστι
 γὰρ κατ' ἄλλον τρόπον ἀδικεῖν τὸ δημόσιον, ἱεροσυλία

τος· καίτοι τὰ αὐτὰ κεφάλαια πανταχοῦ ὀρικὰ τυγχάνει τούτου
 τοῦ ζητήματος, καὶ οὐκ ἄλλα μὲν ὁ ἀπλοῦς, ἄλλα δὲ ὁ διπλοῦς·
 ἐνταῦθα δὲ τοῦτο ἔχει πλέον· κεφάλαιον δὲ ἐκάλεσε τὸ περιληπτι-
 κόν, τὸ περιλαμβάνον ἀμφοτέρω, τοῦτο δὲ οὐδὲ μῶς ἐκάλεσε κεφά-
 λαιον, ἀλλὰ κοινῶς αὐτὸ ἐκάλεσε κεφάλαιον.

δε ἄνευ κλοπῆς οὐκ ἂν γένοιτο. πρὸς δὲ τὸ τρίτον, ἐκ
 γὰρ τούτου λυθήσεται καὶ τὸ δεύτερον, φήσομεν, ὡς τῶν
 ἀποδείξεων· αἱ μὲν φυσικῶς, αἱ δὲ κατὰ μέθοδόν τινα
 καὶ τέχνην προΐασιν, ἅπερ καὶ βιαιότερά πως δοκοῦσιν
 5 εἶναι· αἱ μὲν οὖν κατὰ φύσιν ἔπονται ἐξ ἀνάγκης, καὶ
 οὐδὲν ὑφ' ἡμῶν εἰσπνεχθῆναι δέονται, τὰς δὲ κατὰ τέ-
 χνην εἰσφέρεισθαι δεῖ διὰ τοῦ λόγου. ἐν μὲν οἷν τῷ
 ἀντονομάζοντι φυσικῶς τῇ ἱεροσυλίᾳ συναποδείκνυται καὶ
 τὸ τῆς κλοπῆς, ὡς σμικρὸν ἀνωτέρω δεδήλωται, ἐν δὲ
 10 τῷ κατὰ σύλληψιν τὸ μείζον οὐ φυσικῶς, ἀλλὰ τέχνη
 τινὶ ἀνάγκῃ ἀποδειχθῆναι. ὅλον ὅτι ἡ φθορὰ τῆς μεί-
 ρακος ἀδικημά ἐστιν δημόσιον· ἐλέγομεν δὲ, ὡς αἱ τεχνι-
 καὶ τῶν ἀποδείξεων βιαιότεραί πως εἶναι δοκοῦσι. Χρῆ
 οὖν τὸ βιαῖον καὶ ἀπίθανον μεθόδῳ τινὶ θεραπεύεσθαι.
 15 διὰ τοῦτο⁷ οὐκ ἐκ τοῦ μείζονος τὴν ἀρχὴν εὐθύς⁸ λαμ-
 βάνομεν, ὅπως ἂν μὴ δοκοίημεν ἐξ ἀπίθανων ἄρχεσθαι,
 ἀλλὰ πρότερον τὸ ἔλαττον, ὅπερ καὶ ὑπὸ τοῦ ἐναντίου
 ὁμολόγηται, προβαλλόμεθα, ἵνα τῷ κατακολουθεῖν τοῖς
 τοῦ ἀντιδίκου λόγοις πιθανοὶ δοκοίημεν⁹ εἶναι τῷ δι-
 20 καστῇ, κἀντεῦθεν χώρα καὶ τῷ μείζονι γένοιτο· δειχθέν-
 τος οὖν, ὡς ἀναγκαιῶς τὸ ἔλαττον παραλαμβάνεται ἐν
 τῷ κατὰ σύλληψιν, λείπεται καὶ τὸ δεύτερον ζήτημα ταῖς
 αὐταῖς αἰτίαις· ἐκεῖ μὲν γάρ, τουτέστιν ἐν τῷ ἀντονο-
 μάζοντι, ὠφελεῖ τοῦ ἐλαττον οὐκ εἰσφερόμενον, περιττὸν
 25 γὰρ τὸ τῇ φύσει συναποδεικνύμενον διὰ τῶν λόγων εἰς-
 φέρειν· ἐν δὲ τῷ κατὰ σύλληψιν μάλα εἰκότως παρα-
 λαμβάνεται, χώραν τῷ μείζονι, καθὰ δέδεικται, παρεχό-
 μενον· οὐ γὰρ ἐνταῦθα φυσικῶς ἔπεται τὸ τῆς αἰτίας¹⁰
 τῷ δημοσίῳ ἀδικήματι, ὥστε περιττὸν εἶναι τὸ ὑφ' ἡμῶν

7 Mon. δι' αὐτοῦ τό. 8 Par. 1. εὐθύς τὴν ἀρχήν. 9 Par. 1.
 δοκοῦμεν. 10 Mon. τῆς βίας sine τό. Par. 2. τὸ τῆς βίας.
 Par. 1. τὸ τῆς αἰτίας.

αὐτῶν παρεισφύρεσθαι, τῇ δὲ ἐργασίᾳ κατὰ τοῦδε τοῦ εἶδους διπλῇ χρηστέον, τοῦ μὲν φεύγοντος καθαρῶς διπλᾷ παραλαμβάνοντος τὰ κεφάλαια, τοῦ δὲ διώκοντος ἄτερ ὡς ὁμολογούμενον δεχομένου καὶ παριέντος· ὁ μὲν γὰρ ¹¹ φεύγων ἐκάτερον ποιήσει καὶ τὸ τῆς βίας κατα- ⁵ σκευάσει, καὶ τὸ δημόσιον ἀδίκημα παρωθήσεται, χρώμενος ἐπ' ἀμφοτέρων ταῖς ἐκ τοῦ πράγματος ἀποδείξουσιν· ὁ δὲ κατήγορος τὸ μὲν τῆς βίας ὁμολογούμενον ἐκ τοῦ φεύγοντος παραλήψεται, ὡς δὲ τὸ δημόσιον ἡδίκηκεν ἀποδείξει, περὶ αὐτοῦ τὴν πᾶσαν ζήτησιν ἐνιστάμε- ¹⁰ νος. ¹² κατὰ γοῦν τοῦτο διάφορον τὴν διαίρεσιν ἔχει πρὸς τὸν ἀντονομάζοντα.

ἦ. Ἐνδέχεται γὰρ, φησὶν, ἐτέρῳ τρόπῳ τὸν δημόσια βλάψαντα μὴ εἶναι βίαιον, ἢ ναῦς ἐμπρήσαντα, ἢ πόλιν ἀποδόμενον, ἢ τι τῶν τοιούτων· καὶ πάλιν τὸ πρόσω- ¹⁵ πον δεῖ τὸ πεπονθὸς ἐνδοξον εἶναι, ἵνα χώραν ἔχη τὸ δημόσιον ἔγκλημα. ὡς ἔχομεν περὶ Δημοσθένους ἐν τῷ κατὰ Μειδίου· ¹³ χορηγοῦ γὰρ καὶ ῥήτορος ἡ ποιότης τοῦ Δημοσθένους· ἀπορήσει δ' ἂν τις, τί δὴ ποτε, εἴπερ ἐν τῷ συνεξευγμένῳ δύναται τὰ δύο λαμβάνειν ὁ ²⁰ κατήγορος, καὶ λέγειν ὅτι καὶ τὸ δημόσιον ἡδίκησας καὶ

11 γὰρ Mon. om. 12 Mon. ἐνιστάμενος. 13 Sch. min.: τὸ γὰρ ἰδιωτικὸν τοῦ Μειδίου δεχομένου, καὶ τὸ δημόσιον ἀναιρού-
τος, συνιδὼν ὁ Δημοσθένης, ὅτι ἐν τὴν ἕβριν ἐκβάλλῃ, καὶ τὸ δη-
μόσιον συνοιζήσεται· μὴ γὰρ προῦφειστώτος τοῦ ὑβρίσθαι τὸν χο-
ρηγόν, ἐφ' ᾧ καὶ δημόσιον κρίνεται, πῶς ἂν εἴη δύναίτο κρίνεσθαι;
συλλαβῶν ἀμφοτέρω ἐπιφέρει τὴν ἕβριν, καὶ τὸ δημόσιον ἐκ ταύτης
κατασκευάζων. Διεσιώτων δὲ πολὺ τῆς τε εἰς ἄνθρωπον ὑβριως,
καὶ τῆς περὶ τὸν θεὸν ἀσεβείας, ἐν τῇ κατηγορίᾳ συλλαμβάνει ἄμ-
φω καὶ φησι, τὸν Μειδίαν αὐτὸν τε ἡδίκηκεναι τὰ μέγιστα, καὶ
περὶ τὸν θεὸν ἡσεβηκεναι· δεινῶς δὲ οὕτως ἕβριν τὸ ἀδίκημα λέγει·
καθ' ἣν γὰρ καὶ ἔβλαπτε τὴν ὑπόθεσιν· οὕτε ἀσεβεία· ὑπερέβαλλε
γὰρ ἡ τοιούτου ἐγκλήματος φύσις τὸ πραχθῆναι.

- ἐμὲ, μὴ οὐχὶ καὶ ἐν τῷ ἀντονομάζοντι ποιῇ τὸ παρα-
πλήσιον λέγων, ὅτι καὶ ἱερόσυλος εἶ καὶ κλέπτῃς· πρὸς
ὃ φάμεν, ὅτι ἐν μὲν τῷ ἀντονομάζοντι τὸ ἐλαττον ὑπὸ
τοῦ μείζονος περιέχεται διὰ τὸ φύσει παρακολουθεῖν ἀλ-
5 λήλοις τὰ πράγματα, ἐν δὲ τῷ κατὰ σύλληψιν οὐχ οὕ-
τως ἔχει· ἐνδέχεται γὰρ καὶ τὸ δημόσιον βλάπτειν καὶ
μηδὲνα ὑβρίζεσθαι· καὶ διὰ τὸ ἑτερογενῆ εἶναι τὰ ἐγ-
κλήματα, οὐ γὰρ παρέπεται τῷ δημοσίᾳ πλημμελοῦντι
καὶ τὸ βιάσασθαι πάντως κόρην ἢ τι τοιοῦτον ποιεῖν.
- 10 θ'. Τρίτος, ¹⁴ φησὶν, ὁ κατὰ πρόσωπον διπλοῦς,
τουτέστιν ὁ κατὰ ἀμφισβήτησιν· τρίτος δὲ οὐ ¹⁵ κατὰ
λόγον τινὰ καὶ φυσικὴν τάξιν, ἀλλ' ὥς αὐτὸς διέλαβεν·
ὅτι ¹⁶ γὰρ οὐ κατὰ τινὰ τάξιν τὰ εἶδη προηνέγκατο,
σαφεῖς δι' αὐτὸν ἐν μέσῳ τῶν κατὰ κρίσιν τὸν κατὰ ἀμ-
15 φισβήτησιν ἔταξεν ὄντα τοῦ κατὰ αἰτήσιν εἶδους· διπλοῦν
δὲ κατὰ πρόσωπον λέγει τὸν κατὰ ἀμφισβήτησιν· ἐπει-
δὴ τὸναντίον ἐν μὲν τοῖς κατὰ κρίσιν διπλοῖς δύο μὲν
ἐστὶ πράγματα κρινόμενα, ἐν δὲ τὸ πρόσωπον, ἐν δὲ τῷ
κατὰ αἰτήσιν διπλῷ, τουτέστι τῷ κατὰ ἀμφισβήτησιν,
20 ἐν μὲν τὸ πρᾶγμα, δύο δὲ τὰ ἀμφισβητοῦντα πρόσω-
πα, ἑκατέρου ἐφ' ἑαυτὸν ἔλκοντος τὸ πεπραγμένον, ὃ
τοίνυν κατὰ πρόσωπον διπλοῦς ὑποδιαιρεῖται κατὰ ¹⁷ τὸν
τεχνικόν· ἢ γὰρ ἀφ' ὧν αὐτὰ πέπραχε τὰ ἀμφισβητοῦντα
πρόσωπα γίνεται ἢ ἐν αὐτῷ ἀμφισβήτησις, ἢ ἀφ' ὧν
25 ἕτεροι πεπράχασιν, εἰς δὲ τοὺς ἀμφισβητοῦντας καθή-
κει τὸ πεπραγμένον. τοῦ προτέρου παράδειγμα ὃ τε ῥή-
τωρ καὶ ὁ δορυφόρος, ὃ μὲν κατὰ τυράννου λέγων, ¹⁸ ὃ

δε

¹⁴ Sch. min.: Ἀπεναντίας ὁρᾶται οὗτος τοῖς προάγουσιν· οὐ
γὰρ περὶ πράγματα δύο τὴν ζήτησιν πᾶσαν ἔχει, ἀλλ' ἐνὸς ὄντος
τοῦ υποκειμένου δύο ἀμφισβητεῖ πρόσωπα. ¹⁵ Mon. τρίτον δὲ
ὃ κατέ. ¹⁶ Par. 1. καὶ γάρ. ¹⁷ κατὰ Mon. om. ¹⁸ Mon.
λέγει εἰπών.

δὲ τὸν λόγον ῥηκούσας εἶτα διαχρησάμενος τῷ ξίφει τὸν
τύραννον· τοῦ δὲ δευτέρου παράδειγμα· νόμος τὰς ἱερω-
σύνας ¹⁹ τοὺς παῖδας διαδέχεσθαι· ἀριστεύσας τις ἤτη-
σεν ἱερωσύνην ἀφελίσθαι τινός, ²⁰ ἔλαβεν, ἀμφοτέροι
τεθνᾶσι, καὶ οἱ τούτων παῖδες ἀμφισβητοῦσι τῆς ἱερω- 5
σύνης· ἐνταῦθά τινες ἔφασαν τὸ τοῦ ὅρου ἴδιον παρα-
πόλλυσθαι, παντὸς γὰρ ὅρου τὸ μὲν λείπον, τὸ δὲ πε-
πραγμένον ἔχοντος ἐπὶ τούτου ὅλον ἄλλειπει. οὐδὲν γὰρ
πέπρακται τοῖς ἀμφισβητοῦσι προσώποις· φαινὲν δὲ, ὡς
κάπὶ τούτου τὸ μὲν λείπει, τὸ δὲ πέπρακται. τῷ μὲν 10
γὰρ ἡ ἀρχὴ πέπρακται, τὸ γενέσθαι ἐν τῇ ἱερωσύνῃ τὸν
πατέρα, λείπει δὲ τὸ ἰδιώτην αὐτὸν καὶ τῆς ἱερωσύνης
ἀφρηρημένον τελευτᾶν· τῷ δὲ ἐκ τοῦ ἐναντίου πέπρακται
μὲν τὸ τέλειον, λείπει δὲ ἡ ἀρχή· τῇ δὲ διαίρεισι τῶν
κεφαλαίων διπλῇ, φασί, κἀνταῦθα χρησόμεθα· ἐπι- 13
σκεπτόν δὲ τὴν διαφορὰν, ἣν ἔχει περὶ τὴν διαίρεισιν ὁ
κατ' ἀμφισβήτησιν πρὸς τοὺς προειρημένους διπλοῦς·
ἐφ' ἄσχομεν δὲ ἐπὶ τοῦ ἀντονομάζοντος. τὸ δὲ αὐτὸ κάπὶ
τοῦ κατὰ σύλληψιν, ὅτι γε τοῖς ἀγωνιστικοῖς μόνοις τῶν
κεφαλαίων διπλοῖς χρηστέον, ἐν δὲ τῷ κατὰ ἀμφισβή- 20
τησιν ἅπαντα πλὴν τοῦ πρὸς τι διπλᾷ παραληφόμεθα
κεφάλαια· καὶ γὰρ προβολῇ ἑκάτερος ἐπὶ τοῖς ἑαυτῷ πε-
πραγμένοις χρήσεται, ὁμοίως καὶ πηλικότητι, τὰ μὲν
αὐτοῦ ἐπαίρων, μειῶν δὲ τὰ τοῦ ἐναντίου, καὶ τῇ ποιό-
τητι τοῦ προσώπου, καὶ τῇ γνώμῃ διπλῇ χρηστέον ἐν τῷ 25
κατὰ ἀμφισβήτησιν· ἑκάτερος τὸ μὲν ἑαυτοῦ ἐκ τῶν ἤδη
βεβιωμένων συνιστάντος, τὸ δὲ τοῦ ἀντιδίκου ἐκ τῶν
αὐτῶν διαβάλλοντος. ἀλλὰ μὲν οὐδὲ αὐτὰ τὰ ἀγωνιστι-
κὰ κεφάλαια τὴν αὐτὴν ἔχει παντελῶς τοῖς εἰρημένοις
διαίρεισιν. οὐ γὰρ δύο, καθάπερ ἐν τῷ ἀντονομάζοντι, 30

19 Mon. constanter ἱερωσύν. 20 Par. 1. τινός ἀφελίσθαι;
sq. Mon. ita: ἔλαβεν ἀμφοτέρω, τεθνᾶσι καὶ etc.

καὶ τῷ κατὰ σύλληψιν, ὅρους παραληπτέον. ἐκεῖ μὲν γὰρ δύο πραγμάτων ὑποκειμένων ἀναγκαῖον καὶ δύο γενέσθαι ὅρους. ἐνταῦθα δὲ ἐνὸς ὄντος τοῦ πράγματος, δύο δὲ τῶν πραγμάτων, ἓνα μὲν ὅρον ὀριεῖται, προσάξει
 5 δὲ τὰ τε ἑαυτοῦ καὶ τοῦ ἀντιδίκου, τοῖς μὲν ἀρμόζοντα δεικνύς, ἀπὸ δὲ τῶν ἀπάδοντα· οἷον ἱερέως παῖς ἐστὶν ὁ ἐν τῇδε γένόμενος τῇ ἱερωσύνῃ, ὁ τὴν γένεσιν λαβὼν τῆνικαῦτα, ἥνικα τὸ τῆς ἱερωσύνης ὁ πατὴρ εἶχεν ἀξίωμα, ὧν οὐδὲν τῷ ἀντιδίκῳ πρόσσεστιν· ὁ δὲ πάλιν ἀνθο-
 10 ριζόμενος ἐκ τοῦ ἐναντίου ἱερέα φησὶ καθιστάναι τὸν ἱερωσύνῃ λελυκότα τὸν βίον, οὗ μηδεὶς τὴν ἱερωσύνην ἀφείλετο. ὧν πᾶν τοῦναντίον πρόσσεστι τῷ ἀντιδίκῳ, τὸν δὲ συλλογισμόν κατὰ τὰ προκείμενα παραληψόμεθα κερφάλαια, τὰ μὲν ἑαυτῶν συνιστάντες, ἐκβάλλοντες δὲ τὰ
 15 τῶν ἐναντίων, καὶ τοῖς ἐφεξῆς κεφαλαίοις ὁμοίως χρηστέον πλὴν τοῦ πρὸς τι. τούτου γὰρ τὴν ἐξέτασιν ποιησόμεθα, σύγκρισιν τῶν ἡμετέρων αὐξητικήν λαμβάνοντες, καθὰ περὶ τοῦ πρὸς τι τετεχνολόγηται.

ί. Ἔστι, φησὶν, ὁ κατὰ πρόσωπον διπλοῦς, ὅταν
 20 πρᾶγμα ὁλόκληρον ἀπὸ δυοῖν ἢ πεπραγμένον, περὶ οὗ ἑκάτερος ἀμφισβητεῖ, εἰς ἑαυτὸν τὴν πᾶσαν οἰκειούμενος πρᾶξιν. οἷον ὁ μὲν ἦλθεν ὡς ἀποκτενῶν τὸν τύραννον, ὁ δὲ φεύγοντι περιπεσὼν ἀπέκτεινε, καὶ ἀμφισβητοῦσι περὶ τοῦ γέρωσ, ἑκάτερος τυραννοκτόνος εἶναι λέγων.
 25 ἐνταῦθα γάρ ἐστι μὲν ὑποκείμενον πρᾶγμα τὸ καθηρῆσθαι τὴν τυραννίδα, δύο δὲ τὰ ἀμφισβητοῦντα πρόσωπα περὶ αὐτοῦ· ὥσπερ δὲ εἰρήκαμεν ἐν τῷ στοχασμῷ, ὅτι γίνεται στοχασμὸς κατὰ γυγὴν καὶ διώξιν καὶ καταἀμφισβήτησιν καὶ κατὰ αἵτησιν, οὕτως καὶ ἐν τῷ ὅρῳ
 30 γίνεται ὅρος κατὰ ἀμφισβήτησιν, οὗ καὶ παράδειγμα παριθέμεθα· τοῦτο γὰρ πρόβλημα ὀρικόν ἐστιν κατὰ ἀμφισβήτησιν· καὶ τί διαφέρει τοῦ στοχαστικοῦ· ὅτι ἐκεῖ μὲν ἑκάτερος ἀνελεῖν σπουδάζει τὰ τοῦ ἐτέρου λέγων,

μηδὲν ὅλως συμβεβλήσθαι τῷ πράγματι· ἐν δὲ τῇ ὀριστικῇ ὁμολογεῖ μὲν ἑκάτερος συμβεβλήσθαι τι καὶ τὸν ἕτερον. Τὸ μὲντοι ὑπ' αὐτοῦ πεπραγμένον ὅλον ἐπιχειρεῖ δεικνύνειν λέγων, ὅτι τὸ πραχθὲν ὑπ' ἐμοῦ τοῦτο ὁ νόμος φησὶ, καὶ ἐκεῖ μὲν περὶ τοῦ προσώπου ποιούμεθα 5 τὴν ζήτησιν, πότερος τῶν ἱατρῶν τυραννοκτόνος· ἐν δὲ τῇ ὀριστικῇ ἀμφισβητήσει τὸ πρᾶγμα ζητούμεν, πότερα τὸ διῶξαι τῆς ἀκροπόλεως ἢ τὸ ἀνελεῖν τυραννοκτονία. ἔστι δὲ τὰ τοιαῦτα τῶν προβλημάτων διπλᾶ κατὰ πρόσωπον· δύο γάρ ἐστι τὰ ἀμφισβητούντα ἐνὸς ὄντος 10 τοῦ πράγματος.

ιά. Οὐ μόνον, φησὶν, ἐπὶ κατορθώματος διπλοῦς ὁ ὅρος γίνεται κατὰ ἀμφισβήτησιν, ἀλλὰ καὶ ἄλλος, ὅπου πρᾶγμά τι ὑπὸ δύο προσώπων ἀμφισβητεῖται, ὥς ἐπὶ τῶν ἀμφισβητούντων περὶ τῆς ἱερωσύνης· τοῦτο γὰρ καὶ 15 τὰ τοιαῦτα τῶν πραγμάτων, εἴτε κλήρος εἴη, ²¹ εἴτε ἄλλο τι, τῷ εἶδει τῆς στάσεως διαιρησόμεν· ἐνταῦθα γὰρ οὐκ ὄντος κατορθώματος αὐτοῖς ἀμφισβήτησις γίνεται ²² πράγματος, τοῦ μὲν τὴν ἀρχὴν, τοῦ δὲ τὸ τέλος ἔχοντος· ἰστέον δὲ, ὅτι ἐν τῇ ὀριστικῇ στάσει μιᾶς αἰε οὐσης 20 τῆς προβολῆς τοῦ κατηγοροῦ, ἐν τούτῳ τῷ εἶδει διπλῇ καθίστασθε, καὶ γὰρ καὶ ὁ κατήγορος προβολῇ κέχρηται, καὶ ὁ φεύγων ὁμοίως, ἑκάτερος τὸ συννοῖσεν αὐτῷ προβλλόμενος· ἰστέον δὲ, ὅτι, εἰ καὶ ἐνταῦθα τῶν διπλῶν ὁ ὅρος, οὐ διπλοῖς ἕκαστος τοῖς οἰκείοις χρήσεται κεφα- 25 λαιοῖς· ἀλλ' ἀπλῶς μιᾷ προβολῇ καὶ ὄρῳ, καὶ ἔστι καὶ τούτῳ διαφορὰν εὐρεῖν πρὸς τὸν ἀντονομάζοντα καὶ τὸν κατὰ σύλληψιν, ὅτι ἐκεῖ μὲν δύο ζητούμενων ὀνομάτων διπλοῖς ἕκαστος χρῆται τοῖς κεφαλαίοις, ἐνταῦθα δὲ, εἰ καὶ τῶν διπλῶν ὁ ὅρος, οὐ διπλοῖς ἕκαστος 30 χρήσεται, ἐπειδὴ ἐν τὸ ζητούμενον ὄνομα, τίς ὁ τυραν-

21 εἴτε κλήρος εἴη Par. 1. om.

22 Par. 1. πρᾶγμ. γίνεται.

νοκτόνος, καὶ ἐν ὀρίζεται, ἀπὸ δὲ τῆς πληκότητος δι-
πλοῖς ἕκαστος τοῖς οἰκείοις χρήσεται, ἐπειδὴ δύο εἰσὶ ²³
τὰ ἐξεταζόμενα πράγματα ἀνὰ μέρος· ἑκάτερος δὲ ἀνὰ
μέρος χρήσεται τῷ ὑπ' αὐτοῦ πεπραγμένῳ, καὶ οὐ μόνον
5 αὐξήσει τὸ ἴδιον, ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ ἐναντίου μειώσει. καὶ
ἐπὶ τοῦ πρὸς τι αὐτῶν ἀντεξέτασις ἔσται τῶν πεπραγμέ-
νων, καὶ ἀγωνιέται δεῖξαι τὸ ἑαυτοῦ μῆζον καὶ θαυ-
μασιώτερον.

ιβ'. Ὡς περ ἐν τῷ στοχασμῷ τὸ ἐμπίπτον εἶδος εὐ-
10 ρίσκετο, οὕτω καὶ ἐν ὄρφῃ ἐμπίπτων τις ὅρος καλεῖται. ²⁴

23 Par. 1. ἐστὶ. Sch. min.: παραπλησίως διαιρήσεις·
διὰ τοῦτο ἐπισημήνατο καὶ ἐνταῦθα λέγων, ὅτι καὶ τοῦτον δὲ διαι-
ρήσεις ὁμοίως· ἐπειδὴ οἱ ἰσόμενοι οὐχ ὁμοίως διαιροῦνται, κεφα-
λαιον κεφαλαίῳ ἀντιτιθέντων ἡμῶν, ὥς περ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ
δεῖ ὅλον πρῶτον εἰπεῖν, εἴτα πάλιν ἐπαλαμβάνοντας, ὡς αὐτὸς
ἐρεῖ, τὸ ἕτερον ζήτημα ἄνωθεν διαιρεῖν. 24 Sch. min.: Ἐπὶ
τούτοις τέταρτον εἶδος ἀκολουθεῖ ὄρου, ὃ καλεῖται ἐμπίπτων, καὶ
ἔσχε τὴν ὀνομασίαν ἀπάντων τῶν ἔργων· ὥς περ γὰρ ἐν στοχασμῷ
ἐμπίπτοντας καλοῦμεν τοὺς ἐκ τῆς μεταθέσεως τῆς αἰτίας ἔχοντας
ἕτερον ζήτημα τέλειον, οὕτω κἀνταῦθα συμβέβηκε, μετὰ γὰρ τὸ
πρὸς τι ἐμπίπτει ἕτερον ζήτημα καὶ αὐτὸ τέλειον, καὶ δίδωσι τῷ
παντὶ ἐκωνυμίαν. Ὡς περ ἐν στοχασμῷ· τῷ σχήματι μόνον πα-
ραπλήσιον, τῇ δὲ φύσει διάφορον· οὔτε γὰρ ὅλως κεφαλαίου χρῶμά
ἐστὶν ἐν ὄρφῃ, οὐδὲ ἀδήλου τοῦ πράγματος ὄντος, ἀλλὰ δήλου μὲν,
ἀτελοῦς δὲ ἢ ζήτησις. Ἀμύητος ὅναρ ἰδὼν· ἐνταῦθα τὸ μὲν
πρῶτον ζήτημα γίνεται, εἴπερ ὁ ἐπιτεύσας ἐξεῖπεν, καὶ ἐπὶ ταῦτόν τὸ
ἐξεῖπεν τῷ ἐπιτεῖναι· εἴτα προαγομμένων τῶν κεφαλαίων μέχρι τοῦ
πρὸς τι ὡς ἐξ ἀντιθέσεως εἰσάγεται τὸ ἕτερον ζήτημα ἐκ τοῦ φεύ-
γοντος. ἢ γὰρ οὐδ' ἀμύητος ἦν, πῶς γὰρ, ὦ θεοὶ τὰ μυστήρια
ἐξέφηγε, καὶ οὕτω τὸ δεύτερον εἰσάγεται ζήτημα, ὃ καὶ αὐτὸ διαι-
ρεῖται ἀπὸ τῆς προβολῆς μέχρι τοῦ πρὸς τι, τὰ δὲ λοιπὰ τῶν κε-
φαλαίων κοινά. Μέχρι τοῦ πρὸς τι· διαιρήσεις, φησὶ, καὶ
τοῦτο ἕως τοῦ πρὸς τι· καὶ μετὰ ταῦτα πᾶσι τοῖς ἐξῆς κεφαλαίοις
τοῖς μετὰ τὸ πρὸς τι κοινῶς χρήσθ.

ωνόμασται δὲ οὕτως τὸ εἶδος διὰ μίαν ἐπ' ἀμφοτέρων αἰτίαν· καὶ γὰρ στοχασμὸν ἐμπίπτοντα ἐκαλοῦμεν, διότι ἐν τῇ μεταθέσει τῆς αἰτίας ἑτέρου ἐνέλιπτε ζήτημα, ὁμοίως δὲ καὶ ὅρον ἐμπίπτοντα ὠνομάζομεν, ἐπεὶ κατὰ τὴν πρὸς τι ἐξέτασιν ζήτημα ἕτερον ἐπισφίρεται πρὸς τοῦ προτέρου κατασκευὴν συντελοῦν, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς μέχρι τοῦ πρὸς τι πᾶσι τοῖς κεφαλαίοις κατασκευάσαντες ἐπὶ τὸ πρότερον ἀναδραμούμεθα ζήτημα· ὅλον ἀμύητος ὄναρ ἰδὼν τὰ μυστήρια ἤρετο, ἐὰν οὕτως ἔχη, συγκατέθετο ὁ ἐρωτηθεὶς, καὶ ὥς ἐξειπὼν ὑπάγεται· ζητούντων 10 γὰρ ἡμῶν, τί τὸ ἐξειπεῖν, πότερον τὸ λόγοις διεξιλεῖν, ἢ καὶ ὅλως τὸ ἐπινεῦσαι καὶ μόνον συμφωνῆσαι καὶ τοῦτο διεξιόντων κατὰ τὸ πρὸς τι, ἕτερον ἐπανίσταται ζήτημα, τίς ὁ ἀμύητος, πότερα ὁ μὴδὲ ὅλως τι τῶν μυστηρίων καθυπρακῶς, ἢ καὶ ὁ θιασάμενος μὲν, ἀλλ' ὄναρ 15 καὶ οὐ φανερῶς· τοῦτο δὲ διὰ πάντων τῶν κεφαλαίων μέχρι τοῦ πρὸς τι κατασκευάσαντες τῷ προτέρῳ συμπλέκομεν ζήτηματι.

ιγ'. Πῶς ἐνταῦθα μετὰ τῶν κεφαλαίων ἕτερον ἐμπίπτει ζήτημα, αὐτὸς διδάσκει καὶ ὑποτίθεται· τοῦ πρώτου γὰρ, φησὶ, ζητήματος ἐξεταζομένου ἄχρι τοῦ πρὸς τι ἐμπίπτει τὸ ἕτερον ζήτημα τέλειον καὶ αὐτὸ τυγχάνον, αἱ ἀμύητος ὁ ὄναρ ἰδὼν τὰ μυστήρια, ἢ ὁ ὑπ' ἐντῶν τῶν θεῶν τιτελισμένος, οὐκοῦν ἢ προβολὴ τοῦ πρώτου, δεινὰ ἔπραξας εἰπὼν τὰ μυστήρια· ὁ ὅρος, οὐκ ἐξειπὼν, οὐ γὰρ 25 ἐφ' ὧς ἐξάμην· ἀνθορισμός, καὶ μὴν κατένευσας, καὶ συναψαι εὐθύς τὸν συλλογισμόν λέγων, ἴσον εἶναι τὸ κατανεῦσαι τῷ εἰπεῖν γνώμη νομοθέτου, ὅτι ἄτοπον λίαν ἡγήσατο τὸ τοιοῦτον ὁ νομοθέτης· εἴτα ἡ πηλικότης βεβαιοῖ, ὅτι μέγα δεινὸν καὶ χαλεπὸν τὸ ἐκλέγειν τὰ τῶν 30 θεῶν μυστήρια· εἴτα τὸ πρὸς τι, καὶ μᾶλλον τὸ κατανεῦσαι· βεβαιούντος γὰρ ἐστίν, ἀφ' οὗ τὸ δεύτερον ἐμπίπτει ζήτημα ἐξ ἀντιθέσεως, ἀλλ' οὐκ ἀμύητος αὐτός, καὶ

- λοιπὸν ἐπανατρέχει εἰς τὸν ὅρον τούτου τοῦ δευτέρου ζη-
 τήματος φάσκων· ἐκεῖνος ἐμνήθη ὁ εἰς θεῶν ἱερὰ φοιτή-
 σας, ὁ παρὰ δαδούχου μαθὼν. ἰστέον δέ, ὅτι ἐνταῦθα
 συμβαίνει τὸν κατήγορον τὰ τοῦ φεύγοντος ἔχειν κεφα-
 8 λαια, τὸν ²⁵ γὰρ ὅρον αἰὲ τοῦ φεύγοντος ὄντα ὁ κατή-
 γορος ἐν τῷ δευτέρῳ ζητήματι λέγει. ὁ δὲ φεύγων τοῖς
 ἰδίοις τοῦ κατήγορου χρήσεται κεφαλαίοις, ἀνθορισμῷ
 φημι καὶ συλλογισμῷ, κατασκευάζων, ὅτι μεμύηται· ὁ
 δὲ πρότερος κατήγορος τῷ τοῦ φεύγοντος ὄρῳ ἀνατρέ-
 10 πων τὸ μεμνησθαι διὰ τοῦ ὀνείρου τὸν ἄνθρωπον, ὁ δὲ
 συλλογισμὸς ἐκ τοῦ φεύγοντος ἐξ ἀντιθέσεως ληφθήσε-
 ται, ὅμοιον λέγοντος τῷ ὑπὸ τῶν ἱερέων μανθάνειν τὸ
 ἐν τοῖς ὕπνοις μυεῖσθαι· μανθάνειν γάρ ἐστιν ἐξ ἀμ-
 φοτέρων, ἡ πηλικότης δὲ καὶ τὸ πρὸς τι μειώσει.
- 15 ἰδ'. Τὸ εἶδος, ²⁶ φησι, τοῦτο γίνεται, ὅταν περὶ
 δύο ὀνομάτων ἐφ' ἑνὸς τρόπου ἢ ζήτησις ἢ· τὰς δὲ δια-
 φορὰς τουτέστι περὶ δύο ὀνομάτων καὶ τὸ ἐφ' ἑνὸς προσ-
 ὡπου παρίλαβεν οὐκ ἀπλῶς, ἀλλ' ἵνα διαστείλῃ τοῦτο
 τὸ εἶδος τῶν προκειμένων, τουτέστι τοῦ κατὰ ἀμφισβή-
 20 τησιν καὶ τοῦ κατὰ σύλληψιν, τοῦ μὲν γὰρ κατὰ ἀμ-
 φισβήτησιν ἐχώρισεν αὐτὸ, δι' ὧν εἶπεν ἐφ' ἑνὸς προσώ-
 που, τὸ γὰρ κατὰ ἀμφισβήτησιν διπλοῦν ἐστι κατὰ τὰ
 πρόσωπα, ὅπου γε καὶ οἷτος ἀνωτέρω τὸ εἶδος ὠνόμα-
 κεν εἰπὼν, τρίτος ὁ κατὰ προσώπου διπλοῦς· πάλιν δὲ
 25 αὐτὸς κατὰ σύλληψιν διὰ τῆς ἐτέρας προσθήκης· περὶ
 δύο γὰρ, φησὶν, ὀνομάτων τὴν ζήτησιν ἐν τοῖς δυσὶν
 ὅροις καθιστάναι τὸν τρόπον προσήκει, ὅπερ ἐπὶ τοῦ
 κατὰ σύλληψιν οὐκ ἂν εἴη· τὸ γὰρ ἕτερον τῶν ὀνομάτων

25 Mon. καὶ γάρ. 26 Sch. min.: τὸ πέμπτον εἶδος·
 τὸ εἶδος δεικνυσὶν εὐθύς ἢ προσηγορία. δύο γὰρ ὅροι καλεῖται·
 καὶ γὰρ δύο εἰσὶν ὀνόματα ζητούμενα ἐν τούτῳ τῷ εἶδει· καὶ δύο
 ὀνομάτων ζητουμένων ἐφ' ἑνὸς προσώπου, εἰκότως καὶ οἱ ὅροι δύο,
 ἑκατέρω τῶν ὀνομάτων ἐπὶ ὅρῳ κατασκευαζομένων.

ἐκεῖσε ζήτησιν οὐκ ἐπιδέχεται, ὅφ' ἑκατέρου γὰρ ὁμολό-
 γηται, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ περὶ δυοῖν ὀνομάτων ἐφ' ἐνὸς
 προσώπου καθιεστάναι τὴν ζήτησιν καὶ ἐν τῷ ἀντονο-
 μαζόντι εὐρίσκεται, διὰ τοῦτο προσέθηκε τὸ οὐκ ἀντο-
 νομαζόντων· 27 ἐν μὲν γὰρ τῷ ἀντονομαζόντι περὶ δύο 5
 μὲν ὀνομάτων ἡ ζήτησις, ἀλλ' ἀντονομαζόντων, ὄνομα
 ἀντ' ὀνόματος παραδεχομένων ἡμῶν, ἐν δὲ τοῖς δύο ὁ-
 ροῖς τὰ δύο προηγουμένως ζητοῦμεν ὀνόματα, καὶ τοῦ
 κατηγοροῦ τὰ δύο ἐγκλήματα ἐπιφέροντος καὶ τοῦ φεύ-
 γοντος περὶ ἀμφοῖν ἀντιλέγοντος· ἡ δὲ πρὸς τὸν ἐμ- 10
 πίπτοντα τῶν δύο ὅρων διαφορὰ σαφεστάτη· ἐκεῖ μὲν
 γὰρ θάτερον τοῦ ἐτέρου λαμβάνεται πρὸς κατασκευὴν,
 καὶ γίνεται τὸ ἐμπίπτον ζήτημα ἀποδεικτικὸν τοῦ προη-
 γουμένου· ἐνταῦθα δὲ ἀπ' ἀλλήλων κειώριστα τὰ ζη-
 τήματα τέλεια ὄντα καθ' αὐτὰ καὶ οὐδὲν πρὸς ἀπόδειξιν 15
 ἀλλήλων συντείνοντα, ἔστι δὲ διαλυταῖς τὰ ζητήματα τὰ
 ἑκάτερα ἰδίᾳ μηδὲν ἐν τῇ ὑποθέσει λυμαινόμενα· οἷον
 νόμος τὸν ἐκ καθαροῦ καὶ καθαρὸν ἱεραῖσθαι· πατέρα
 τις μοιχὸν ἀποκτείνας εἴργεται ἱεραῖσθαι· τοῦτο γὰρ διε-

27 Sch. min.: ἐπειδὴ ἐν τῷ ἀντονομαζόντι καὶ εἰς τὰ ζητού-
 μενα ὀνόματα, εὐθέως καὶ τὴν διαφορὰν ἐπέθηκεν ὁ τεχνολόγος,
 εἰπὼν οὐκ ἀντονομαζόμενον, ὃ ἔστιν οὐκ ἀναιρουμένου τοῦ ἐτέρου
 διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ἐτέρου, ὅπερ ἐν τῷ ἀντονομαζόντι γίνεται·
 ἐκεῖ γὰρ ἀλλήλοις οἱ δικαζόμενοι ἀντονομαζουσιν, ὃ γὰρ ἱεροσυλίαν
 τὸ πεπραγμένον λέγων τὸ τὴν κλοπὴν εἶναι ἐκβάλλει, καὶ πάλιν ὁ
 κλοπὴν δι' ὀχνηριζόμενος ἀναιρεῖ τὴν ἱεροσυλίαν· ἐν δὲ τοῖς δυοῖν ὁ-
 ροῖς ἑκάτερος ἔχει τὴν ζήτησιν· περὶ τῶν δύο ὀνομάτων ὁ μὲν δεῖξαι
 βουλόμενος, ὁ δὲ οὐ. Τὸν καθαρὸν καὶ ἐκ καθαροῦ· ἐνὸς
 ἐνταῦθα ὡς ὅρου ὄντος τοῦ προσώπου, περὶ τῶν δύο ὀνομάτων ἡ
 ζήτησις γίνεται, εἰ καθαρὸς ὄντως, καὶ πάλιν ἐκ καθαροῦ· καὶ οὐκ
 ἀντονομαζουσιν ἐνταῦθα ἀλλήλοις, ἀλλ' ὁ μὲν ἐπιχειρεῖ δεῖξαι, ὅτι
 οὐ καθαρὸς, ἀντίθετα γὰρ, ὅτι ἐκ καθαροῦ, μοιχοῦ γὰρ παῖς· ὁ δὲ
 ὅτι καὶ καθαρὸς καὶ ἐκ καθαροῦ· ὁ γὰρ μοιχὸν ἀνελὼν καθαρὸς,
 καὶ ὁ τικὼν δὲ οὐ μοιχὸς ἦν, ὅτι με ἔτικεν.

λόντες δύο παραλαμβάνειν ἀπλᾶ δυνάμεθα προβλήματα,
 ὡς εἰ λέγοιμεν οὕτως· νόμος τὸν ἐκ καθαροῦ ἱεραῖσθαι,
 πατὴρ ἀλόντος ἐπὶ μοιχεία εἴργεται τῆς ἱερωσύνης, καὶ
 5 πάλιν ἕτερον πρόβλημα· νόμος τὸν καθαρὸν ἱεραῖσθαι,
 μοιχὸν τις ἀνελὼν ἱεραῖσθαι κωλύεται· τοσαῦτα περὶ τῆς
 τοῦ προκειμένου εἵδους φύσεως τε καὶ πρὸς τὰ ἄλλα δια-
 φορᾶς, ἐπάγει δὲ καὶ τὴν περὶ τῆς ἐργασίας διδασκα-
 λίαν ὁ τεχνικός, καὶ φησι, δεῖ τό πρότερον τῶν ζητημά-
 των τελείως κατασκευάσαντας οὕτως ἐπὶ θάτερον μετα-
 10 βῆναι, καὶ αὐτὸς ἐκεῖνο κατασκευάζειν ἄνωθεν ἀρξαμέ-
 νους· ὥστε διεστάλθαι ἀπ' ἀλλήλων τὴν ἐκατέρων κατα-
 σκευὴν· καὶ ζητητέον πῶς ἐπὶ τῶν ἄλλων εἰδῶν, φημι τῶν
 διπλῶν, πανταχοῦ συμπλέκεσθαι κελεύων τὰ ζητήματα
 καὶ κεφάλαιον ἀντιτιθεὶς κεφαλαίῳ, ²⁸ ὅπως συντετα-
 15 γμένος καὶ σφριγῶν ὁ λόγος, ἀλλὰ μὴ διαλελυμένος καὶ
 ὑπτίος γένοιτο, ἐνταῦθα τὸναντίον διακελεύεται, δια-
 στέλλεσθαι φάσκων δεῖν τὰ ζητήματα, ὕπερ ἂν εἴη πολ-
 λῆς ὑπτιότητος· πρὸς δὲ ταῦτα ῥητέον, ὡς ἐπὶ μὲν τῶν
 ἄλλων φυσικῶς ἄμφω συνήρμοστο καὶ συνεπί-λεκτο τὰ
 20 ζητήματα, ἐνθεν καὶ τὰς ἀποδείξεις ἐπ' ἐκεῖνον κατὰ
 συμπλοκὴν προάγειν ἀναγκαῖον ἐδόκει, ἐνταῦθα δὲ κεχω-
 ρισμένων φύσει τῶν ζητημάτων, ὡς ἐδείξαμεν, καὶ οὐδὲν
 εἰς τὴν ἀλλήλων συντελούντων κατασκευὴν, ἀφ' οὗ καὶ
 τὴν προσηγορίαν τὸ εἶδος ἔλαβε, δύο ὅροι καλούμενον,
 25 εἰ συμπλέκειν τὰς τούτων κατασκευὰς βουλευθεῖμεν, εὐ-
 θὺς μὲν καὶ παρ' αὐτὴν τὴν ἀρχὴν ἀγωνιστικοὶ φανοί-
 μεθα ἂν· προϊόντες δὲ εἰς ἀσάφειαν πολλὴν ἐμπίπτου-
 μεν καὶ σύγχυσιν, τὰ κεχωρισμένα μὴ ἐκλύειν βουλούμε-
 νοι· χρή οὖν ἰδίᾳ κατασκευάζειν ἑκάτερον· εἰ δὲ τί ἐστι
 30 τοῦ δευτέρου ζητήματος ἐν τῷ προτέρῳ δεόμενόν τινος
 κατασκευῆς, τῷ κατ' ἐπαγγελίαν χρῆσόμεθα σχήματι,

²⁸ Mon. καὶ κεφάλαια ἀντιτεθεῖσθαι κελεύεται.

τέως μὲν ²⁹ αὐτὸ διακρουόμενοι, μικρὸν δὲ ὕστερον ³⁰ περὶ αὐτοῦ λέξιν ἐπαγγελλόμενοι· τοσαῦτα περὶ τοῦ ὄρου τεχνολογεῖν ἔχομεν.

Δύο ὄντων τῶν ζητημάτων ³¹ ἐπὶ ἐνὸς προσώπου, διπλῇ καὶ ἡ διαίρεσις ἔσται ³² δι' ὅλου τοῦ κεφαλαίου. ³ καὶ γίνεται τὸ πρῶτον ζήτημα, ὅτι ἐκ καθαροῦ, καὶ λοιπὸν ἐμπίπτει τὸ ἕτερον ζήτημα· εἰ γὰρ ἐκ καθαροῦ γέγονεν, ὡς φῆς, σὺ οὐ καθαρὸς ἀνελὼν τὸν καθαρὸν· καὶ οὕτως εἰσάγεται τὸ δεύτερον ζήτημα, ὅτι μοιχὸν ὄντα ἀνεῖλον· εἰσάγεται δὲ σχεδὸν μετὰ τὴν ποιότητα· διὰ ¹⁰ τοῦτο δὲ οὐκ ἀντιτιθέντες κεφάλαιον κεφαλαίῳ τὴν διαίρεσιν ἐν τούτῳ τῷ εἶδει ποιούμεθα, ἀλλὰ χωρίσαντες, οὐχ ὅτι ἀγωνιστικώτερον τὸ ἀντιτιθέναι, ἀλλ' ἐπειδὴ διέστηκεν ἀλλήλων καὶ κεχώρισται τὰ ζητήματα, καὶ συνάπτειν μὲν ἐπιχειροῦντες σύγχυσιν ἐργαζόμεθα, διαιροῦν- ¹⁵ τες δὲ εὐκρινῇ καὶ σαφῇ τὸν λόγον παρεξόμεθα.

C a p. XXI.

Περὶ ἀντιλήψεως.

Τὴν τέχνην ἡ ταυτότης ἔχει καὶ ¹ ἐλέγχει· τὸ γὰρ μὴ διαμένον ἐπὶ τῶν αὐτῶν, ἀλλὰ νῦν μὲν ὡδὶ, αὐθις δὲ ἑτέρως γινόμενον ἄτακτόν τε καὶ ἄτεχνον ἐπιδείκνυ- ²⁰ ται· τρία οὖν τὰ αὐτὰ καθ' ἑκάστην διαίρεσιν τῷ τεχνογράφῳ παρατετήρηται, ἡ τῶν κεφαλαίων ἀπαρίθμησις, ἡ περὶ ἐκάστου τεχνολογία, καὶ τρίτη ἐπὶ τούτοις ἡ τῶν εἰδῶν ἐπίσκεψις, ὥσπερ καὶ τῇ μεθόδῳ παρατηρήμασιν ἰσαρίθμοις κέχρηται· πρῶτον τὴν εὗρεσιν ἐκάστης ²⁵

²⁹ Mon. δέ. ³⁰ Par. 1. περὶ δὲ αὐτοῦ λέξιν μικρὸν ὕστ.

ἐπ. ³¹ Mon. post ζητημάτων add. ὀνομάτων. ³² Par. 1.

ἰσὺν ὅλῳ τῷ κεφαλαίῳ. Mon. δι' ὅλων τῶν κεφαλαίων.

¹ ἔχει καὶ Mon. om.

τῶν στάσεων ἐκτιθέμενος, ἔπειτα τὸ ὄνομα φράζων, εἵ-
 τα τὸν ὅρον ἀποδιδούς· ὅπερ οὖν ἐν τῇ διαιρέσει κατὰ
 πᾶσαν ποιεῖν εἴωθε στάσιν, τοῦτο καπὶ τῆς ἀντιλήψεως
 παρεφύλαξε, καὶ πρῶτον μὲν εὐθὺς ἀπηριθμήσατο τὰ
 5 κεφάλαια, ἔπειτα τὴν προσήκουσαν ἀποδίδωσι τεχνολο-
 γίαν ἐκάστω, καὶ μετὰ τοῦτο περὶ τῶν εἰδῶν διαλήψε-
 ται. Ὅτι μὲν ἐκ τριῶν τούτων, νόμου, φύσεως, ἔθους
 λαμβάνεται πᾶσα ἀντίληψις, ἐν τῇ μεθόδῳ δεδήλωται,
 καὶ εἴ τι καινότερον συνέβαινε περὶ τὴν φύσιν τῆς στά-
 10 σεως, ἐν τῷ εἰρημένῳ τόπῳ καὶ τοῦτο ἐξηγήσαμεν· δια-
 ληπτέον δὲ περὶ τῆς τῶν κεφαλαίων τάξεως· ταύτην δέ
 τινες ὥρθησαν κατὰ τὸν διώκοντα γεγενῆσθαι, οὐκ
 ἀκριβῶς ἐπεσκεμμένοι τὸν περὶ αὐτοῦ ² λόγον, ἀλλὰ
 τὸ παραστὰν ἐκ πρώτης ἀποφηνάμενοι· ἐπεὶ γὰρ εὖρον
 15 πρῶτον μὲν τὴν προβολὴν, ὅπερ ἐστὶν ἴδιον τοῦ κατη-
 γόρου κεφάλαιον, εἶτα τὸ μόριον τοῦ δικαίου μετὰ τὴν
 προβολὴν τοῦ διώκοντος κατὰ ἀντίθεσιν λαμβανόμενον,
 ἐξαπατηθέντες τὴν τάξιν τῶν κεφαλαίων κατὰ τὸν διώ-
 κοντα γεγενῆσθαι ὑπέλαβον· οὐ γὰρ προσέσχον, ὅτι περ
 20 ἢ ³ τάξις ἦδε οὐ τοῦ διώκοντος μᾶλλον ἐστὶν ἢ τοῦ
 φεύγοντος· ὁμοίως γὰρ ἐκάτερον τάττουσιν· ὁ μὲν γὰρ
 διώκων τυραννικὸν ἀποφαίνειν βουλόμενος τὸν κατηγο-
 ρούμενον εὐθὺς τὸ μόριον τοῦ δικαίου παραλαμβάνει κα-
 τὰ ἀντίθεσιν, ὅπερ ἐστὶν οὐδὲν ἕτερον ἢ ψιλὴ ἀπόφασις
 25 ἀντιληπτικῇ, τὸ δὲ ἀντιληπτικὸν αἰετὶ τραχύτερόν πως καὶ
 τυραννικώτερον τῷ τὴν ἐξουσίαν προβάλλεσθαι, ὁ δὲ
 φεύγων καὶ τὸ πᾶν σχεδὸν τῆς ἀπολογίας ἔχων ἐν τῇ ἐξ-
 ουσίᾳ, καὶ τὸ κατ' ἀρχὰς τῶν ἀγώνων τυραννικὸς εἶναι
 δοκεῖν ἀποφεύγων, χρῆται καὶ οὗτος εὐθὺς τῷ τοῦ δι-
 30 καίου μορίῳ, ἀπλουστέρω γε τῆς ἀντιλήψεως ὄντι, ὅπως
 καὶ τὸ ἰσχυρὸν ἐν ἀρχῇ τῆς ἀπολογίας ἐνδείξεται, καὶ
 τῷ μὴ εἶναι τὸ κεφάλαιον ἐγκατάσκευον, μηδὲ ἐπὶ πλει-

2 Mon. ἰαντοῦ sine περί.

3 Mon. ὅτι ἦπερ τάξις.

στον ἐπεκτείνειν τὴν ἀπὸ τῆς ἐξουσίας ἀπολογία, ἱερα-
κλῖνοι τὸ λυπηρὸν εἶναι τοῖς δικασταῖς· τὴν γὰρ ὅλην
τοῦ κεφαλαίου ἐξέτασιν ἐν μέσοις φυλάττει τοῖς ἀγῶσιν·
ἐπειδὴν δὲ εἰς τὴν ἀντίληψιν ὁ λόγος ἀφίχεται, ὁ δὲ
κατήγορος τὸ τοῦ δικαίου μῦθον παραλαβὼν οὐκέτι τῇ 5
ἀντίληψει ⁴ χρήσεται· οὐ γὰρ ἐγκατασκευὸς προσήκει

4 Par. 1. τῇ αὐτῇ. Sch. min.: τοῖς ἐπομένοις τῷ ὄρω·
οἷον ἀνθορισμῷ, συλλογισμῷ, γνώμῃ νομοθέτου, πηλικότητι, καὶ
πρὸς τι. Μέχρι τοῦ πρὸς τι· μετὰ τὸ πρόσωπον εὐθὺς ἐπά-
γεται ὁ ὄρος· ἐρεῖ γὰρ ὁ φεύγων, ὅτι οὐκ ἐμὲ δεῖ δημοσίων γρα-
φὴν ὑπομένειν, ἀλλ' ἐκείνον δεῖ φεύγειν τὸν πόλιν προδόντα, καὶ
τὰ τοιαῦτα· εἶτα ὁ συλλογισμὸς· ὁ γὰρ τοιαῦτα πιστευθεὶς, εἶτα
ἀδικήσας, κοινῇ τὴν πόλιν λυμαίνεται· εἶτα ἡ γνώμη τοῦ νομοθέ-
του, ἐξ ἐκατέρων τῶν μερῶν ἐξεταζομένη, οἷον ὅτι καὶ ὁ νόμος τοῦ-
το βούλεται εἶναι δημόσιον ἀδικημᾶ· εἶτα πηλικότητι, ὅτι μέγα τὸ
ἔγκλημα, εἶτα τῷ πρὸς τι χρήσεται, ὅπερ συγκρίσεως ἔχει δύναμιν,
ὅτι μείζον τὸ ἀριστεῖα ἀποκτείνειν τοῦ τείχεα καὶ τριήρεις ἀπολέσαι.
Ἀντιλήψει· ὁμῶνυμον τῇ σιάσει κεφάλαιον, τῶν μορίων δὲ τοῦ
δικαίου διαφέρει· καθὼς ἐκεῖνα μὲν παραγραφικοῦ δύναμιν ἔχει,
τοῦτο δὲ ἀποδεικτικόν ἐστιν· ἐπειδὴ γὰρ τολμηρόν ἐστιν, ἐξ ἀρχῆς
τὴν ἐξουσίαν προβάλλεσθαι, εἰκότως τελευταῖον τοῦτο τίταται τὸ
κεφάλαιον. Ἐπεται ἡ μετάληψις ταύτῃ· τοῦτο δὲ συγχωρεῖ μὲν τὴν
ἐξουσίαν, μέμφεται δὲ τὴν παράστασιν, οἷον, ὅτι οὐχ οὕτως ἐχρῆν.
Ἀντιθέσει· τοῦ ἀντιθετικοῦ κεφαλαίου κατασκευάσαντος τὴν ἐξ-
ουσίαν, ἔσχε χώραν ἡ ἀντιθετική· ὅταν δὲ δείξῃς, ὅτι ἐξουσίαν
ἔχεις ποιεῖν, τότε καλῶς πιποιχέναι ἐρεῖς· οἷον, ἀλλ' ἄξιός ἦν,
μοιχὸς γὰρ, γίνεται δὲ κατὰ μίαν πάντως τῶν ἀντιθετικῶν. Ἐτέ-
ρα μεταλήψει· δύο μεταλήψεις ἐμπέπτουσι, ὧν ἡ μὲν πρώτη
πρὸς τὸ πρᾶγμά ἐστιν, ἡ δὲ δευτέρα δέχεται μὲν τὸ γεγονὸς, μέμ-
φεται δὲ τὸ πρόσωπον τὸ πρᾶξαν, ὅτι οὐδὲ ἐχρῆν ποιεῖν τοῦτο.
ἄλλο· ἔδειξεν, ὅτι δύο ἐμπέπτουσι· τί οὖν διαφέρει; ἡ πρώτη μά-
χεται πρὸς τὸ πρᾶγμα, ἡ δὲ δευτέρα συγχωρεῖ τὸ γινόμενον, μέμ-
φεται δὲ τὸ πρόσωπον τὸ πρᾶξαν, ὅτι οὐκ ἐχρῆν φονεῦσαι· ἀλλ'
ἔδει κατηγορεῖν, παραδοῦναι δικαστηρίῳ. Θέσει· ἔοικε τοῦτο νό-
ημα εἶναι, καὶ καλεῖται θετικόν, εἰρηται δὲ ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ

λαμβάνειν τὰς ἀντιθέσεις, ἀλλ' ἀπλονστέρας μᾶλλον καὶ
 δυναμένας ἀπολύεσθαι ῥᾶδιον· τὰ δὲ μόριον τοῦ δικαίου
 τῆς ἀντιλήψεως τούτῳ διαφέρειν ἐφάσχομεν, τῷ τὴν ἀν-
 τίληψιν μετὰ κατασκευῆς ἐκφέρεισθαι πλείονος· μετὰ
 5 γοῦν τὸ μόριον τοῦ δικαίου τὴν μετὰληψιν παραλήψε-
 ται, εἴγε πᾶν ἀντιληπτικὸν ἐπιχείρημα μεταλήψει λύεται·
 εἴτα προσάπῳ καὶ ὄρῳ καὶ τοῖς ἐξῆς ἐκάτερον χρήσεται
 μέρος, πλὴν ὅτι γε τὴν ἀντίληψιν ὁ διώκων παρήσι.
 Τοσαῦτα περὶ τῆς τῶν κεφαλαίων τάξεως· ἐφ' ἐκάστου
 10 δὲ αὐτῶν γινόμενος τὴν προσήκουνσαν ἀποδιδόναι ἀπολο-
 γίαν πειράσομαι.

β'. Τρίτην μὲν ἔταξε ἡ τὴν πραγματικὴν Ἑρμογένους
 τὴν τάξιν τῶν στάσεων ἀπαριθμούμενος, νυνὶ δὲ τὴν
 ἀντίληψιν τῆς πραγματικῆς προέταξε, καὶ τὸ αἷτιον εὐ-
 15 δηλον· ἐκεῖ μὲν γὰρ ἐκ τῶν πραγμάτων τὴν τάξιν ποι-
 ούμενος τρίτην ἔθηκε τὴν πραγματικὴν, καὶ γὰρ εὐθέως
 ἔκεινη ἐκ τῆς διαιρέσεως τῶν πραγμάτων ἀνέκυπτε· καὶ
 ἵνα τοῦτο δηλωθῇ, δεῖ μικρὸν ἄνωθεν διαλαβεῖν, ὅτι
 τῶν πραγμάτων τὰ μὲν ἐστὶν ἀφανῆ, τὰ δὲ φανερά· καὶ
 20 τῶν φανερῶν τὰ μὲν ἐστὶ τέλεια, τὰ δὲ ἀτελῆ· τῶν δὲ
 τελείων εὐθέως ἡ πρώτη ζήτησις περὶ τὸν μέλλοντα γί-
 νεται, περὶ ὃν ἐστὶν ἡ πραγματικὴ· τοιγαροῦν εἰκότως
 ἐκεῖ μὲν ἐκ τῶν πραγμάτων διαιρούμενος προτέραν ἔτα-
 ξεν τὴν πραγματικὴν· ἐνταῦθα δὲ ἐπειδὴ τῶν κεφαλαίων
 25 ἡ διαιρέσις γίνεται, πολλὴ δὲ ἡ κοινωνία τοῦ ὅρου πρὸς

πράγματος, ὃ ἐστὶ καθολικὸν νόημα, ὥς καλὸν τὸ φιλοσοφεῖν καὶ
 τὰ τοιαῦτα· ἄλλο· ἡ θίσις ταυτὸν ἐστὶ τῇ θήσει τοῦ προγυμνάσμα-
 τος, καὶ ἡ ποιότης τῷ κοινῷ τόπῳ· ἡ δὲ γνώμη ἀπὸ τῶν ἐν τῷ
 ὄρῳ φανερὰ· Πρώτη τε· ἐν τῷ ὄρῳ μεμαθήκαμεν, ὅτι ἡ μὲν
 ποιότης τοπικῶς γίνεται ἥτοι ἀντικεινῶς· οἷός ἐστιν ὁ κοινὸς τόπος,
 τὸ προγύμνασμα· ἡ δὲ γνώμη, ποία γνώμη ὅδε τοῦδε κατηγορεῖ·
 πότερον δωροδοκία, καὶ οὐκ εὐνοία τῇ περὶ τὴν πάλιν. 5 Par. 1.
 ἔταξε μὲν.

τὴν ἀντίληψιν ἐν τοῖς κεφαλαίοις, ἐκαὶ μὲν διείστησεν, ἐνταῦθα δὲ ⁶ συνήγαγεν.

γ'. Κἀνταῦθα πάλιν τὰ τρία τετήρηκεν ὁ τεχνικός, τὴν τῶν κεφαλαίων ἀπαρίθμησην καὶ τὴν ἐκάστου ἐργασίαν καὶ τὰ εἶδη τῶν στάσεων· ἡ προβολὴ δὲ ἐν ὄρφ ⁶ δέδεικται ποίαν ἔχει φύσιν, ὅτι φιλή ἐστὶ τῶν γενομένων διήγησις μετὰ βραχείας ἀνέξσεως, καὶ τὸ διάφορον, ὅτι ἐν μὲν τῷ κατὰ αἵτησιν ὄρφ κοινὴ γίνεται ἡ προβολή· ἐν δὲ τῇ ἀντίληψει ὁ φεύγων οὐδέποτε τούτῳ χρήσεται τῷ κεφαλαίῳ. ⁷

10

6 Mon. ἐνθα μὲν. 7 in Par. 1. additur: περὶ τῆς προβολῆς εἴρηται, ὅτι φάσις ἐστὶ φιλή τοῦ πραχθέντος· εἴρηται δ' ὁρικὸν παραγραφικόν· παραγράφεισθαι δὲ ἐστὶ τὸ διαβάλλειν τὴν κατηγορίαν καὶ ὀρίζεσθαι, ἐφ' οἷς δὲ κατηγορεῖσθαι· καὶ οὕτε μόνον ἐστὶ παραγραφικόν, ὥς ἐν στοχασμῷ, οὐδ' ὁρικόν, ὥς ἐν ὄρφ· ζητητίον δὲ, πότε ἐμπίπτει, καὶ ἔστιν ἐπεῖν, ὅτι, ὅταν μὲν ἀσθενὲς καὶ ἰδιωτικὸν ἢ κοινὸν τι πρόσωπόν ἐστι τὸ κρινόμενον, τότε ἐμπίπτει τὸ ἀπὸ τοῦ προσώπου παραγραφικόν, ὅτι οὐκ ἐμὸν ἐστὶ δημόσιον ἀδικεῖν, ἀλλὰ ῥητόρων, πρσιβετιῶν, καὶ τῶν λοιπῶν· ὅταν δὲ πάλιν ἔχωμεν γενικὸν τὸ ἀδίκημα, οἷον δημοσίων ἀδικημάτων, ταῦτα γὰρ γενικά, ὥς περιεκτικά, τότε ἐμπίπτει καὶ τὸ ἀπὸ πράγματος παραγραφικόν, ὅτι οὐ τριήρεις ἀπώλεσα, οὐ τεῖχη κατέβαλον καὶ τὰ ὅμοια· καὶ σιωπῶμεν, ὅπερ ἡδίκησε· προβάλλεται δὲ, ὃ οὐ πεποίηκεν· ὅταν οὖν ἔχωμεν τὸ ἀπὸ πράγματος παραγραφικόν, τοῖς ἐξῆς ὁρικοῖς κεφαλαίοις λύεται· τοῦ γὰρ κρινομένου λόγοντος, ὅτι οὐ ναῦς ἀπώλεσα, ὃ κατήγορος πρὸς λύσιν τὰ ἐξῆς ὁρικό κεφάλαια λαμβάνει· ὅρον, ὅτι οὐ τοῦτο μόνον δημόσιον ἀδίκημα· συλλογισμὸν, ὅτι ἴσον τοῦτο τοῖς δημοσίοις ἀδικήμασι· γνώμην νομοθέτου, ὅτι καὶ ὁ νόμος τοῦτο βούλεται· πληκτικότητα, ὅτι μέγα τὸ γεγονός· πρὸς τι, ὅτι μείζον τοῦτο τῶν ἄλλων· ἰστίον δὲ, ὥς τὸ μόριον τοῦ δικαίου οὐδὲν ἔτιρόν ἐστι πλὴν ἀντίληψις· ἀλλ' ἐκαὶ μὲν, ἐπειδὴν δοκίμῃ ἡ προβολὴ τοῦ κατηγόρου εἶναι ἰσχυρά, εὐθὺς ἀπαντήσῃ τῇ ἀντίληψει φιλῶς καὶ ἀκατασκευῶς, ὅτι οὐκ ὀφείλω ἐπὶ τούτῳ κρῖνεσθαι· τηρήσει δὲ τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν κατασκευὴν ἐν τῷ

δ'. Ἡ προβολὴ γίνεται, ὡς καὶ ἐν τῷ ὄρω· περὶ τῆς προβολῆς. ἐν τῷ ὄρω τεχνολογήσας νῦν ταυτολογεῖν οὐκ ἀνέχεται· ἄξιον δὲ ἐκεῖνο πλείστης ἐπιστάσεως, τί δὴ πο-
 5 τὲ τὰ ἐν τῷ στοχασμῷ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, πρὸς τὰ
 τῶν ἄλλων ἀπασῶν στάσεων, ἅπερ ἐστὶν ἡ προβολή, τὰ-
 ξιν ἔχει διάφορον, καίτοι ἡ προβολή, καθὰ ἐν τῷ ὄρω
 διεξήλθεν ὁ τεχνικός, οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν ἢ τὰ ἀπ' ἀρ-
 χῆς ἄχρι τέλους, φημί καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν στάσεων·
 πῶς οὖν ἐν 8 μὲν τῷ στοχασμῷ πέμπτην ἀπέλαβε τάξιν
 10 τοῦτ' ἐπὶ τὸ κεφάλαιον, τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους φημί;
 ἡ γὰρ προβολή κατὰ τὰς λοιπὰς στάσεις ἀπάντων ἡγε-
 ται τῶν κεφαλαίων, ἔστι δὲ ἀπολύσασθαι τὴν ἀπορίαν,
 ἣν τὸ ἐν τῷ στοχασμῷ διάφορον πρὸς τὰς ἄλλας τῶν
 στάσεων καταμάθωμεν. ἴδιον τοιγαροῦν τοῦ στοχασμοῦ
 15 τὸ ἕτερον μὲν ἔχειν τὸ πεπραγμένον, ἕτερον δὲ τὸ κρι-
 νόμενον· καὶ τὸ τὰ πεπραγμένα πάντως ἔχειν ἀνεύθυνα,
 ὥστε κευχωρίσθαι τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους τὰ ἐγκλή-
 ματα, τὰ γὰρ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους αὐτὰ τὰ πεπρα-
 γμένα ἐστίν· ἀνάγκη δὲ μετὰ τὴν διήγησιν προτείνειν τὸ
 20 τοῦ ἐγκλήματος ὄνομα, ὅπως ἂ ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις
 καὶ ἂ ἐν τῇ διηγῇ διεξερχόμεθα⁹ εἰδεῖν¹⁰ οἱ δικα-

οῖκός κεφαλαίῳ τῇ ἀντιλήψει. Πᾶσα οὖν ἀντίληψις μεταλήψει λύ-
 εται· ἡ δὲ μεταλήψις συγχωρεῖ μὲν τὴν ἐξουσίαν, μέμφεται δὲ τὴν
 παράστασιν, οἷον ἀριστεία τις μοιχὸν ἐπὶ τῇ γυναικὶ εὐρὼν ἀπέκ-
 τειν, καὶ κρίνεται δημοσίων ἀδικημάτων· ἐνταῦθα ἡ μεταλήψις,
 ὅτι εἰ καὶ ἔξῃ μοιχὸν ἀνελτεῖν, ἀλλ' οὐ τὸν ἀριστεία· πρῶτον γὰρ
 μάχεται πρὸς τὴν ἐξουσίαν αὐτὴν, ὅτι οὐδ' ἔξεστι μοιχὸν ἀνελτεῖν,
 ἀλλὰ φόβου ἕνεκα πρόσκειται· ἔπειτα συνδραμόντες τῇ ἐξουσίᾳ τῇ
 περιστάσει λύομεν. In Par. 2. sunt haec inter Schol. min. 8
 Mon. et Par. 1. α. 9 Par. 1. ἐξερχόμεθα. 10 Mon. εἰ δεῖ.
 Post litteram ε'. Par. 1. inter scholiorum maiorum contextum
 habet quaedam ad προβολὴν pertinentia: „Κυρίως προβολὴ τὸ
 αἴτιον. Οὐχ ὅτι ἰδιάζουσα αὕτη ἡ προβολὴ τῶν κατὰ τὰς ἐξῆς
 στάσεις, καὶ τῇ ἐν ὄρω μόνῃ παραπλησία, ἀλλ' ἐπειδὴ οὕτω ταύ-

σταί, ὃ τί ποτέ ἐστι τὸ ἐπαγόμενον ἔγκλημα· ἐν μὲν οὖν τῷ στοχασμῷ αὐτὸ κεχωρισμένον ἀπὸ τῶν πεπραγμένων ἔχοντες τὸ κρινόμενον εὐθύς αὐτὸ ψιλῶς μετὰ τὴν διήγησιν ἐπιφέρομεν, οἷον ὅτι ἐπὶ τούτοις αὐτὸν παραπρεσβείας κρίνω ἢ ἀσεβείας ἢ τινος τοιούτου, τὴν δὲ ἀπόδειξιν ὕστερον ἐκ τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους λαμβάνομεν, ἐπειδὴν εἰς τὴν τοῦ πράγματος ἐμβάλωμεν ἔξετασιν· ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς τῶν στάσεων, αὐτῶν δὴ τῶν πεπραγμένων εὐθυνομένων, ἡνίκα τὴν διήγησιν διεξελθόντες τὸ ἔγκλημα φράζειν δεηθῶμεν, πάλιν ἀνάγκη τὰ 10 πεπραγμένα λέγειν, εἴγε συμπλέκεται τῷ ἐγκλήματι, καὶ αὐτὰ ἐστι τὰ εὐθυνόμενα· ταῦτα δ' ἐτι ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ἃ προβολὴν ὀνομάζομεν· οὕτως οὖν ἐπὶ μὲν τοῦ στοχασμοῦ τὴν πέμπτην ἔχειν τάξιν ἡδύνατο τὸ κεφάλαιον· ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἐξ ἀνάγκης ἡγείται· δεδηλω- 15 ται δὲ ἄρα καὶ ἡ διαφορὰ τῶν ἐν τῷ στοχασμῷ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους πρὸς τὴν προβολὴν, καὶ ἑτέραν δέ τινα διαφορὰν αὐτῶν ἐν τῷ ὄρω διδώκαμεν, ὅτι γε τὰ μὲν ἐκ τῶν περιστατικῶν ἀποδεικτικὰ λαμβάνομεν, ἡ δὲ προβολὴ λαμβάνεται μὲν ἀπὸ τῶν αὐτῶν, αὐξητικῶς 20 δὲ καὶ ἀποδεικτικῶς.

ε. Τὰ μόρια τοῦ δικαίου καὶ ἡ ἀντίληψις ἐστι καὶ

την, εἰ μὴ ἐν τῷ ὄρω ἐδίδαξεν, εἶπεν οὕτως, ὅτι, ὥς ἐν τῷ ὄρω εἰρήκαμεν, οὕτω τῇ προβολῇ χρηστίον· ἐκεῖ δὲ ἡμᾶς ἐδίδαξεν, ὅτι ψιλὴ ἐστὶ τῶν γενομένων διήγησις μετὰ βραχείας αὐξήσεως, καὶ τὸ διάφορον ἐν τούτῳ καθίστηκεν, ὅτι ἐν μὲν τῷ ὄρω ἐν τῷ καὶ αἰτησιν κοινὴ γίνεται ἡ προβολή, ἐν δὲ τῇ ἀντιλήψει ὁ φεῖγων οὐδέποτε τούτῳ τῷ κεφαλαιῷ χρήσεται· ἔστι δὲ κυρίως προβολὴ τὸ αἶτιον. — Ἡ προβολὴ γίνεται, ὥς καὶ ἐν τῷ ὄρω· εἶπε γάρ, ὅτι αὐτὴ ἔχει τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους· φαμὶν δέ, οὐκ εἶναι τοῦτο διήγησιν, ἀλλὰ φάσιν (Cod. φύσιν) ψιλὴν· εἰ γάρ ἐστι διήγησις, δύο ἴσονται διηγήσεις, ὅπερ ἐστὶν ἄτοπον. Absunt haec a Par. 2. et Mon.

γάρ, ὡς ἔφαμεν, ἡ ἀντίληψις ἡ ἀπὸ νόμου ἡ φύσεως ἡ τέχνης ἢ τινος τῶν τοιούτων ἔχει τὴν ἰσχύν, ¹¹ ἐξ ὧν καὶ τὸ μόριον τοῦ δικαίου λαμβάνεται, ὅπερ οὕτω καλεῖται διὰ τὸ μέρος τι τοῦ δικαίου προβάλλεσθαι, ἐξ
 5 ἐνὸς γὰρ τούτου πάντως ἔχει τὴν ἐξέτασιν· τοῦ γὰρ κατηγοροῦ πολλῇ χρησαμένου τῇ ἐν προβολῇ καταφορᾷ, ὁ φεύγων ¹² πρὸς τοῦτο μαχόμενος ¹³ ἀντιστήσῃ τῇ κατηγορίᾳ ἐν τι τούτων, διαλύων αὐτοῦ τὴν ἰσχύν, ὡσπερ ἐν παραγραφικῷ μοίρᾳ· φήσῃ γὰρ, ὡς ἄδικος
 10 ὁ κατηγορος καὶ οὐ δεῖ ἐπὶ τοιούτοις ἀγῶνας κροτεῖν, ¹⁴ ἐφ' οἷς ἡ νόμος τὴν ἐξουσίαν παρέσχετο καὶ ἐξῆς· φύσιν δὲ ἀντιλήψεως τὸ κεφάλαιον ἔχον οὐκ ἐκλήθη ἀντίληψις, ἐπεὶ διαβολῆς ἕνεκα τὰ μόρια τοῦ δικαίου προτείνονται, οὐ τὴν πᾶσαν ἐξουσίαν προβαλλόμενα· οὐχ οὕτως οὖν
 15 ὠνόμασται διὰ τὸ μῆπου τῆς ἐξουσίας τὸν φεύγοντα ἀντιλαμβάνεσθαι.

ς'. Τὸ μόριον τοῦ δικαίου τὸ αὐτὸ, φησὶν, ἐστὶ τῇ ἀντίληψι, πλὴν ὅσον ἡ ἀντίληψις ἐγκατάσκευός τί ἐστι καὶ πλείονα ἔχει τὴν ἐργασίαν· ὅτου δὲ χάριν τὸ τοῦ
 20 δικαίου παρτίληπται μόριον ἀνωτέρω δεδηλωται, καὶ νῦν οὐ χεῖρον εἰπεῖν· ἐπεὶ γὰρ κ. τ. λ. T. V. p. 315. v. 23.— 28. ἅμα δὲ καὶ ἵνα τοῖς τοῦ κατηγοροῦ λόγοις ἀκολουθῶν ὁ φεύγων ἐπὶ τῆς ἀπολογίας εὐρίσκηται· τοῦ γὰρ διώκοντος τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους διελόντος διχῇ κατὰ τι
 25 προβολὴν καὶ κατὰ τὴν τῆς πηλικότητος καὶ τοῦ πρὸς τι ἐξέτασιν, καὶ ἦττον μὲν αὐτοῖς ἐν τῇ προβολῇ χρωμέ-

11 Sqq. ἐξ ὧν καὶ τὸ μόριον usque ad διαλύων αὐτοῦ τὴν ἰσχύν. Par. 1. om. Est in Par. 1983. 12 ὁ φεύγων Par. 2. Mon. Par. 1983. om., recepi ex iis, quae sequuntur sub litt. ς'. 13 Mon. μαχόμενα ἀντιστάσεως. 14 Mon. ἀγῶσι κροτεῖν. In Par. 2. et 1983. prima manu fuit ἀγῶσι, sed correctum ἀγῶνας.

μένον, ἐλέγουεν γὰρ δεῖν πειρασιμένως ἐν τῷδε τῷ κεφα-
 λαίῳ χρῆσθαι τῇ αὐξήσει· ἐν δὲ τῇ πηλικότητι καὶ τῷ
 πρὸς τι τὴν αὐξήσιν μετὰ πλείστης ὅσης ποιοῦμένον τῆς
 ἐργασίας, ἀντιτάττων ὁ ἀπολογούμενος φαίνεται καὶ αὐ-
 τὸς διχῇ τὴν ἀντίληψιν, τὸ μὲν μόριον τοῦ δικαίου τῇ 5
 προβολῇ, τὸ ἀπλούστερον τῷ ἥττον ἐγκατασκευῷ, τὴν
 δὲ ἀντίληψιν, ἥπερ ἀγωνιστικωτέρα καὶ πλεῖον ἐξεργα-
 σμένη, πρὸς τὴν ὅλην ἀντικαθίστας τοῦ κατηγόρου αὐ-
 ξήσιν, φημί τὴν πηλικότητα καὶ τὴν κατὰ τὸ πρὸς τι
 κατασκευὴν· ἦν μὲν οὖν ἔχει διαφορὰν τὸ μόριον τοῦ δι- 10
 καίου καὶ ἡ ἀντίληψις, ὁ τεχνικὸς αὐτὸς ἡμῖν ἐδήλωσεν
 εἰπὼν, ὡς ταῦτόν μὲν ἐστὶ τῇ ἀντιλήψει, διαφέρει δὲ,
 ὅτι ἐνταῦθα μὲν ἀπλούστερον καὶ ἄνευ κατασκευῆς ἐν
 παραγραφικῷ μοίρᾳ τίθεται κατ' ἀρχάς, ἐκὼς δὲ, τουτ-
 ἔστιν ἐν τῇ ἀντιλήψει, ὡς ἐτέρως οἰοῦναι ἐγκατασκευῶς 15
 καὶ τελειώτερον· ἐπεὶ δὲ φησιν αὐτὸ ἐν παραγραφικῷ
 τετάχθαι μοίρᾳ, ἀναγκαῖον εἰπεῖν, τίνι τοῦ παραγραφι-
 κοῦ διοίσει· ἡ γὰρ κοινωνία σαφές, ὅτι ἐκάτερον δια-
 βάλλει τὸν ἀγῶνα, ὡς οὐδὲ ἐπὶ τούτῳ κρίνεσθαι· διαφέ-
 ρει δὲ ἀλλήλων, καθὼς τὸ μὲν παραγραφικὸν διαβολῆς 20
 ἔνικα μόνον¹⁵ παραλαμβάνεται, τοῦτο δὲ καὶ τὸ μέγι-
 στὸν ἐστὶ τοῦ παντὸς ἀγῶνος, καὶ ὡς περὶ τῆς πάσης
 ἀπολογίας κεφάλαιον, καὶ ἔτι τὸ μὲν παραγραφικὸν ἀπὸ
 τινος λαμβάνεται τῶν περιστατικῶν, τὸ δὲ τοῦ δικαίου
 μόριον οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἀφ' ὧν ἡ ἀντίληψις ἢ ἀπὸ νό- 25
 μου ἢ ἀπὸ ἔθους, ἢ ἀπὸ φύσεως· εἰδέναι δὲ χρὴ, ὅτι γε
 καθάπερ ὁ διώκων ἀπὸ τῆς προβολῆς ἄρχεται, τοῦτον
 τὸν τρόπον ἐκ τούτου τοῦ κεφαλαίου ὁ φεύγων.

ζ. Μόρια καλεῖται δικαίου τὰ εἶδη τῆς ἀντιλήψεως·
 διὰ τοῦτο γὰρ καὶ μόρια, ἐπειδὴ κατὰ πάντα τὰ μέρη 30
 ἐξετάζεται, ἢ νόμον, ἢ ἔθος, ἢ φύσιν· ἐξ ἐνὸς γὰρ τού-
 των πάντως ἔχει τὴν ἐξέτασιν τὸ κεφάλαιον· τοῦ κατη-

¹⁵ Mon. ἐντεγμένης. Parr. ἔνικα μόνως.

γόρου γὰρ πολλῇ χρησαμένου καταφορᾷ ἐν τῇ προβολῇ, ὁ φεύγων πρὸς τοῦτο μαχόμενος ἀντιστήσει τῇ κατηγορίᾳ ἐπὶ τῶν κεφαλαίων αὐτῆς τὴν ἰσχὺν, ὥσπερ ἐν παραγραφικῷ μοίρᾳ· φήσει γὰρ ὡς ἄδικος ὁ κατηγορός, 5 καὶ οὐ δεῖ ἐπὶ τοιούτοις ἀγῶνα συγκροτεῖν, ἐφ' οἷς ἡ νόμος ἢ φύσις τὴν ἐξουσίαν παρέσχετο, ἢ ἐφ' οἷς πᾶσιν 16 ἀνθρώποις 17 εἰδίσται καὶ νενόμισται.

ἡ. Ἐνταῦθα, φησί, 18 χωρὶς κατασκευῆς τινος χρῶμεθα ἐν παραγραφικῷ τάξει τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν ποιούμενοι, οὐ δίκαιον εἶναι λέγοντες ἐφ' οἷς ἡ νόμος ἢ εἶθος 10 ἢ φύσις ἢ τέχνη συγκεχώρηκε κρίνεσθαι, ἐν τῇ ἀντιλήψει δὲ πᾶσας τὰς κατασκευὰς τίθμεν τελείαν τὴν ἐργασίαν τῶν τοῦ δικαίου μορίων ταύτῃ φυλάττοντες.

θ'. Ὡς οὐ μέτρια ἡδίκησας τὴν πόλιν φοβήσας τοὺς 15 ἐμπόρους τῇ γραφῇ καὶ τὴν ἐξωθεν ἡμῖν τῶν ἀναγκαίων ἀποκλείσας εἰπορίαν, οὐδενὸς γὰρ ἐτι τῶν πρώων ἡμῖν μέτεστιν.

ι. Ὅτι παραγραφικῷ δυνάμιν ἔχει τὸ μόριον τοῦ δικαίου δηλὸν ἀφ' ὧν δικαστικῶς αὐτὸ προηνέχματο, οἷον εἰ μὴ δεῖ ἐπὶ τούτοις κρίνεσθαι, οὐδεὶς γὰρ ἀπολογίαν προτείνων ἀμφίβολον προτείνεται αὐτήν, ἀλλὰ καθολικὴν ἀπόφασιν· τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ ἀρνεῖσθαι μὴ εἶναι ὑπεύθυνον ἢ τὸ μὴ κεκωλύσθαι τὸ πρᾶγμα, τὸ δὲ εἰ μὴ δεῖ ἐπὶ τούτοις κρίνεσθαι ἀμφιβόλλας ἐχόμενόν ἐστι 25 καὶ τὴν τῶν δικαστῶν ἐκκαλούμενον δοκιμασίαν, οὐδεὶς δὲ ὁ ἀπολογεῖται ἀμφίβολον κατασκευάζει· ἄλλ' ἐνταῦθα οὐχ ὡς ἀπολογούμενός αὐτὸ λέγει, ἀλλ' ὡς κοινὴν ζήτησιν τῶν δικαστῶν, εἰ δεῖ αὐτὸν ἐπὶ τούτοις κρίνεσθαι, ἢ ἢ ἢ μὲν πρότασις τοῦ φεύγοντος, οὐ δεῖ με 30 ἐπὶ τούτοις κρίνεσθαι, ἢ ἐπαγωγὴ δὲ τοῦ διώκοντος, ἀλλὰ δεῖ ἢ ζήτησις δὲ τῶν δικαστῶν, εἰ δεῖ ἐπὶ τούτοις

16 Par. 1. κάλιν.

17 Mon. ἀνθρώποις.

18 φησί.

Mon. om.

κρίνεσθαι, ἃ μηδεὶς κεκώλυκε νόμος· τὰ γὰρ μόρια τοῦ δικαίου ὁδὸς ἐστὶν εἰς τὸ αἰτιᾶσθαι τὸν ἀγῶνα.

ια. Εἶπομεν, ὅτι ἐμέρισε τὸ ὀρικὸν παραγραφικόν, καὶ οὕτως εἶπε προσώπῳ· τουτέστιν ὅταν ἔχωμεν τὸ πρόσωπον εὐτελὲς καὶ ἀδύνατον πρὸς τὸ ἐγκλημα, τότε ἐμπίπτει· ἂν γὰρ ἢ τὸ πρόσωπον δυνατόν, ἐκλείπει. Ἄλλο. Ἴδου ἐνταῦθα πίπτει τὸ ἀπὸ προσώπου παραγραφικὸν ὀρικόν· ἀσθενὲς γὰρ πρὸς τὸ πρόσωπον τὸ ἐγκλημα, ὅτι οὐκ ἔστιν ἰδιώτου ζωγράφου τὸ τὴν πόλιν ἀδικεῖν, ἀλλὰ στρατηγῶν, πρέσβειων καὶ ῥητόρων. 10

ιβ. Τρίτον ἐπὶ τούτοις κεφάλαιον ἀκολουθεῖ τὸ πρόσωπον ¹⁹ καὶ αὐτὸ μόνου τοῦ φεύγοντος· μεταφερῶν γὰρ τὸ ἐγκλημα ἐπὶ τὴν ἰδίαν ποιότητα ἐρεῖ, ὅτι οὐκ ἐμὲ δεῖ δημοσίων ἀδικημάτων φεύγειν, καὶ τοῦτο δὲ παραγραφικοῦ χώραν ἔχει, καὶ ἐν τούτῳ γὰρ δια- 15 βάλλει τὴν γραφὴν ὁ φεύγων, ὥς οὐ δεῖ τὸν μηδὲν τῶν κοινῶν μεταχειριζόμενον δημοσίων εὐθύνεσθαι· καὶ ἔστι τῶν οὐκ αἰὲ ἐμπιπτόντων, ἀλλὰ τότε ἐμπίπτει, ὅταν κρίνεται ἰδιώτης ἢ γυνὴ δημοσίων ἀδικημάτων, ἢ ῥήτωρ σιωπῶν καὶ μὴ πολιτευόμενος, ἢ ζωγράφος ἢ ποιητής· ²⁰ ἢ ὅστις ἀπλῶς μηδὲν πράττη δημόσιον· ἐπὶ δὲ τῶν ἐν δόξων προσώπων καὶ ἐν ἀρχαῖς ἐξεταζομένων οὐκ ἐμπεσεῖται· οἷον εἰ πρεσβευτὴς εἴη ἢ στρατηγὸς ἢ τις τῶν τοιούτων.

19 Sch. min.: Οἱ μὲν οὖν φασιν, ὅτι τοιαύτην ἀπείληψεν προσηγορίαν, ἐπειδὴ ἀπὸ προσώπου ἔσχε τὰς ἀφορμὰς· οἱ δὲ γε μεταγενέστεροι διὰ τὴν προσηγορίαν καὶ τὴν φύσιν ἡμῖν τοῦ κεφαλαίου δηλοῦσιν· ὀνομάζουσι γὰρ αὐτὸ ὀρικόν παραγραφικόν ἀπὸ προσώπου· ἢ δὲ δύναμις αὐτοῦ τοιαύτη ἐστὶ· μετὰ τὸ μόριον τοῦ δικαίου ἐπάγομεν τὸ καλούμενον πρόσωπον οὕτως· οὐ δεῖ με κρίνεσθαι, ἐφ' ὅτις οὐδεὶς κεκώλυκε νόμος, ἄλλως τε καὶ ζωγράφον ὄντα, τοῖς γὰρ ζωγράφοις οὐκ ἀνήκουσιν αἱ περὶ τῶν δημοσίων ἀδικημάτων γραφαί· τοῦτό ἐστι τὸ πρόσωπον.

ιγ'. Ἐπειδὴ τὰ μόρια τοῦ δικαίου παραγραφικοῦ τά-
 ξιν ἔχει, εἰκότως δεύτερον τέτακται τὸ πρόσωπον τελείας
 παραγραφῆς τάξιν ἔχον ἐν τῇ ἀντιλήψει· ἔστι δὲ τοιοῦ-
 τον, ὅτι ἐτέρων εἰσὶν αἱ τοιαῦται κατηγορίαι, καὶ οὐ δεῖ
 5 ἰδιώτας δημοσίων ἀδικημάτων κρίνεσθαι, ὡς ἐπὶ τοῦ ζω-
 γράφου· ἐνταῦθα γὰρ τὰ μόρια τοῦ δικαίου τὸ λέγειν,
 ὅτι ἐπὶ τέχνῃ κρίνομεν, εἶτα τὸ πρόσωπον, ὅτι οὐ δεῖ
 ζωγράφον ὄντα ἐπὶ δημοσίοις ἀδικήμασι κρίνεσθαι, ἀλ-
 λά στρατηγούς καὶ ῥήτορας, καὶ γίνεται παραγραφικοῦ
 10 τελείου τάξις.

ιδ'. Τὸ κεφάλαιον τοῦτο οὐ καθ' αὐτὸ προοισόμε-
 θα, ἀλλ' ἐπισυνάπτοντες τῷ τοῦ δικαίου μορίῳ, ὥστε
 καὶ τοῦτο τρόπον τινὰ παραγραφικοῦ μοῖραν ἐπέχειν
 ἡμῖν, ὥσπερ τὸ μέρος τοῦ δικαίου· οἱ γοῦν νεώτεροι σα-
 15 φέστερον ὀνομάζουσι τῷδε τὸ κεφάλαιον, τὴν φύσιν αὐ-
 τοῦ διὰ τοῦ ὀνόματος ἀκριβῶς ἐμφανίζοντες· καλοῦσι
 γὰρ αὐτὸ ὀρικὸν παραγραφικὸν ἐκ προσώπου· ὀρικόν
 μὲν, ὅτι διορίζομεν μὴ δεῖν φάσκοντες, μηδένα ζωγρά-
 φον τὸ δημόσιον ἀδικεῖν, ἀλλὰ ῥήτορα τυχόν ἢ στρα-
 20 τηγόν, παραγραφικὸν δὲ, ὅτι καθάπερ τὸ μέρος τοῦ
 δικαίου καὶ τοῦτο διαβολὴν ἔχει τοῦ ἀγῶνος· τὸ δὲ ἐκ
 προσώπου σαφές· τὴν γὰρ διαβολὴν ἐκ τοῦ προσώπου
 ποιούμεθα· ζωγράφον φάσκοντες οὐ χρῆναι δημοσίων
 κρίνεσθαι· χρησόμεθα οὖν πρῶτον μὲν τῷ τοῦ δικαίου
 25 μορίῳ, ὡς οὐ δεῖ ἐπὶ τοῖς ²⁰ μὴ κεκωλυμένοις ἀπὸ τῶν
 νόμων εὐθύνεσθαι· ἔπειτα ἀπὸ τοῦ προσώπου ὀρικῶ
 παραγραφικῶ, ὡς εἰ καὶ ἔδει κρίνειν, ἐφ' οἷς μηδεὶς
 ἀπὸ τῶν νόμων κεκάλυται, ζωγράφον οὐκ ἔχρην δημο-
 σίων κρίνεσθαι, ἀλλὰ στρατηγόν ἢ ῥήτορα· εἰσφέρομεν
 30 γὰρ κατὰ ἀντιπαράθεσιν τὰ τὴν τοιαύτην κρίσιν ἐπι-
 δεχόμενα πρόσωπα· ἐπεὶ δὲ ὀρικόν αὐτὸ παραγραφικόν
 ὠνόμασε, ζητητέον, τίνι διοίσει τοῦ καθαρώς παραγρα-

φικόν, ὅπερ ἐμάθομεν ἐν τῷ στοχασμῷ, καὶ ἔστι μὲν αὐ-
 τῶν πρώτη διαφορὰ, καθὼ τὸ μὲν οὐχ ἀπλῶς ἐστι πα-
 ραγραφικόν, ἀλλ' ὀρικόν παραγραφικόν· μετὰ διορισμοῦ
 γὰρ χρώμεθα τῇ διαβολῇ· τὸ δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλὰ κατὰ
 ψιλὴν τοῦ ἀγῶνος ἐκβολὴν γίνεται· δευτέρα δὲ ἀλλήλων 5
 διαφορὰ χωρισθῆσονται τῇδε, ὅτι τὸ μὲν ἐκ προσώπου
 ὀρικόν παραγραφικόν, ἐπειδὴν ἢ τὸ πρόσωπον ἐφαρμό-
 τὸν τῷ πράγματι, τηρικαῦτα ἐλλείπει, ὅλον εἰ στρατη-
 γὸς δημοσίων ἀδικημάτων κρίνοιτο· οὐ γὰρ δυνατόν ἐί-
 πειν, ὡς οὐ χρὴ δημοσίων τὸν στρατηγὸν κρίνεσθαι· τὸ 10
 γὰρ πρόσωπον τὴν τοιάνδε κρίσιν σφόδρα προσίσταται, τὸ
 δὲ παραγραφικόν οὐδὲν ἢ τοιαύτη βλέπτει ²¹ περιστάσις,
 ὥστε καὶ ταύτῃ διεγνηνόχασι· μεμαθήκαμεν δὲ ἐκ τῆς δια-
 φορᾶς, ὡς οὐδὲ τῶν αἰεὶ ἐμπιπτόντων ἐστὶ τοῦτο τὸ κε-
 φάλαιον, καὶ ἔτι πότε ἐλλείπει· δῆλον γὰρ, ὡς κατὰ μί- 15
 ᾶν περιστάσιν, τουτέστιν ὅταν ὑπάρχῃ τὸ πρόσωπον ἀρ-
 μόδιον καὶ προσφερὲς τῷ πράγματι, ὡς ἐπὶ τοῦδε τοῦ
 παραδείγματος· πόλιν συνεχῶς ἀφισταμένην στρατηγὸς
 κατέσκαψεν, ἀπέστησαν οἱ σύμμαχοι καὶ κρίνεται δημο-
 σίων ἀδικημάτων· οὐ γὰρ ἔξι τῷ ἐκ τοῦ προσώπου πα- 20
 ραγραφικῷ χρῆσασθαι ὁ στρατηγὸς, ὅτι στρατηγὸν δη-
 μοσίων εὐθύνειν ἀνάρμοστον.

ιε. Ὅν τρόπον ὀρικόν παραγραφικόν ἐκ προσώπου
 οἱ νεώτεροί φασι τὸ πρὸ τούτου, οὕτω καὶ τὸν ὄρον ὀρι-
 κὸν παραγραφικόν ἐκ πράγματός φασιν. 25

ις. Ὅν τρόπον ἐκ τοῦ προσώπου τὸ προκείμενον κε-
 φάλαιον, οὕτως ἐκ τοῦ πράγματος τοῦτο λαμβάνεται·
 καλοῦσι γοῦν καὶ τοῦτο τῶν σοφιστῶν οἱ νεώτεροι ὀρι-
 κὸν παραγραφικόν ἐκ πράγματος, καὶ τούτου τὴν φύσιν
 ἐναργῶς διὰ τοῦ ὀνόματος παριστάντες· καὶ γὰρ δὴ τοῦ- 30
 το διαβάλλει τὸν ἀγῶνα μετὰ διορισμοῦ, κατὰ τὸ οὐχ
 ἀρμόζον τοῦ πράγματος· ἐπισυμπλέκειν δὲ αὐτὸ χρὴ τῷ

21 Mon. βλέπεται.

ἐκ προσώπου παραγραφικῷ, καθάπερ ἐκείνο τῷ τοῦ δι-
 καίου μορίῳ, οἷον ἐπὶ τοῦ ζωγράφου μόριον τοῦ δικαίου,
 ὅτι μάλιστα μὲν ἀπὸ ζωγραφίας οὐκ ἔδει κρίνειν· οὐ γάρ
 τις νόμος δίδωσι κρίσιν ἐνταῦθα· τὸ δὲ ἐκ προσώπου
 5 παραγραφικόν, ὡς εἰ καὶ ἔδει, ἀλλ' οὐ δημοσίων ἀδικη-
 μάτων τὸν ζωγράφον· καὶ τρίτον τὸ ἐκ τοῦ πράγματος
 παραγραφικόν, ὡς εἰ καὶ τις διδοίη ζωγράφον κρίνε-
 σθαι δημοσίων, τοῦτο οὐκ ἂν εἴη δημόσιον· ἔστι δὲ τὸ
 ἐκ τοῦ πράγματος ὀρικὸν παραγραφικόν τοῦ ἐκ προσώ-
 10 που δεύτερον τῇ τάξει κατὰ δύο τρόπους· πρῶτον μὲν
 καθὸ τὸ πρόσωπον δεῖ προϋπεῖναι τοῦ πράγματος, μὴ
 γὰρ ὑπόντος τοῦ πράττοντος οὐκ ἂν εἴη ποτὲ τὸ πρατ-
 τόμενον, ἔπειτα καθὸ τὸ μὲν ἐκ προσώπου παραγραφι-
 κὸν ἐνστάσεως ἐπέχει τάξιν, τὸ δὲ ἐκ πράγματος ἀντιπα-
 15 ραστάσεως, γελοῖον δ' ἂν φανείη ὄν, εἰ τις ἀντιστρέφων
 τῆς ἐνστάσεως τὴν ἀντιπαράστασιν προτέραν ποιήσaiτο·
 οἷον ὅτι μάλιστα μὲν τοῦτο δημόσιον οὐκ ἔστιν ἀδίκη-
 μα, εἰ δὲ καὶ ἦν, ζωγράφον οὐκ ἔδει κρίνειν δημοσίων,
 τοῦτο γὰρ ἄγαν ὑπόκουφον· εἰ γὰρ ὅλως τὸ πρᾶγμα εἴ-
 20 ναι ἀληθὲς συγχωροῖτο, ὅ τι ποτ' ἂν ἦ τὸ ἡδίκηκος
 πρόσωπον, οὐδὲν διοίσει· εἰκότως ἄρα τὸ ἐκ προσώπου
 ὀρικὸν παραγραφικὸν ἡγεῖται τοῦ ἐκ τοῦ πράγματος πα-
 ραγραφικοῦ· ἔστιν οὖν ἐξῆς τρία ταῦτα τοῦ φεύγοντος
 κεφάλαια μετ' ἀλλήλων ἀναπλεκόμενα, τὸ μόριον τοῦ
 25 δικαίου, τὸ ἐκ προσώπου ὀρικὸν παραγραφικόν καὶ ἐπὶ
 τὸ ἐκ πράγματος· ζητητέον δὲ καπὶ τούτου τοῦ κεφα-
 λαίου, πότερον τῶν διηνεκῶς ἐμπίπτοντων ἐστίν, ἢ ποτε
 καὶ ἐλλείπει· ὡς μὲν ἐπὶ πλείστον ἐμπίπτει, ὅ τι γὰρ ἂν
 ἦ τὸ ἀδίκημα, ἐνεσσι τὸ μείζον ἐπινοεῖν καὶ ἐπαναβαί-
 30 νοντας λέγειν, ὡς εἰ τόδε ἐπεποιήκειν, τότε ἂν ἀσεβείας
 ἐκρινόμεν ἢ προδοσίας· ἔστι δὲ ὅμως ὅτε καὶ ἐλλείπει,
 ὅταν γὰρ ἦ συγγενὲς καὶ λίαν πρόσφορον τὸ πρᾶγμα
 τῷ ἐπιφερομένῳ ἐγκλήματι, οὐκ ἂν ἔχοι χώραν τὸ κεφα-

λαιον, ὡς ἐπ' ἐκείνου τοῦ παραδείγματος· πόλιν συνε-
 χῶς ἀφισταμένην κατεσκάψατο στρατηγὸς καὶ ἀποστάν-
 των τῶν συμμάχων κρίνεται δημοσίων ἀδικημάτων· οὐ
 γὰρ δύναται ἂν λέγειν, ὡς οὐκ εἴη δημοσίον ἀδικημα ἢ
 τῶν συμμάχων ἀπόστασις· αὐτὸ γὰρ δήπου τὸ μέγιστόν ⁵
 ἐστὶ τῶν εἰς τὸ δημοσίον ἀδικημάτων. Καὶ τοῦτο μὲν
 ὡς οὐκ αἰεὶ ἐμπίπτει· χρηὴ δὲ παρατηρεῖν ἀκριβῶς, ἐπει-
 δὲν ἐμπέσῃ, ²² ὅπως μὴ μέλλοιμεν ἐκ τοῦ ἐλάττονος πει-
 ρᾶσθαι ἀνατρέπειν τὸ ὑποκείμενον ἔγκλημα, ἀλλὰ ἀπὸ
 τοῦ μείζονος αἰεὶ· ἂν γὰρ τὸ ἐλάττον προτείνωμεν, καθ' ¹⁰
 ἡμῶν αὐτῶν ἐκτρέφομεν τὴν ἐπὶ τῷ μείζονι ψῆφον· γινέ-
 σθω δὲ σαφές ὃ λέγω ἐπὶ παραδείγματος. Ἀλκιβιάδης
 κωμάζων πρὸς τοὺς ἐκ Πύλου τριακοσίους ἐβόησεν, ὃ
 γενναῖοι, καὶ κρίνει αὐτὸν Κλέων ὕβρεως· εἰ γὰρ διὰ τοῦ
 ἐλάττονος διαλύειν πειρῶτο τὸ ἔγκλημα, μόνον οὐχ ἔαν- ¹⁵
 τοῦ καταψηφιεῖται· οἶον εἰ λέγοι τήνικαυτα ὀφείλειν
 ὕβρεως κρίνεσθαι, ἥνικα διαβάλλοι πρὸς τινα ἢ λοιδο-
 ρήσῃ· λάθοι γὰρ ἂν αὐτὸς ἑαυτὸν καταδικάζων ἐπὶ τῷ
 μείζονι· πολὺ γὰρ δὴ μείζον ἐστὶ τὰ δημοσία καὶ ἐν κώ-
 μῳ προπηλακίζειν τοῦ κρύφα διαβάλλειν καὶ λοιδορεῖ- ²⁰
 σθαι· τί οὖν τὸ μείζον προτείνεσθαι δεῖ; ὅτι γε ὕβρεως
 κρίνειν προσήκει τὸν πληγὰς προστριψάμενον, τὸν χι-
 τῶνα διαρρήξαντα, οὐ τὸν ἀπλῶς τι φθιγγάμενον, καὶ
 πανταχοῦ τὸ τοιόνδε παρατηρητέον, μήποτε λάθωμεν
 ἡμῶν αὐτῶν καταψηφιζόμενοι. 25

ιβ. Μετὰ τὸ πρόσωπον ἔπεται εὐθέως ὁ ὅρος· ἐρεῖ
 γὰρ ὁ λέγων, ὅτι οὐκ ἐμὲ δημοσίων δεῖ γραφὴν ὑπομεί-
 ναι, ὅτι ἐκείνον δεῖ φεύγειν δημοσίων ἀδικημάτων τὴν
 πόλιν προδόντα καὶ τὰ τοιαῦτα, ὡς ἐπὶ τοῦ ἀποκτείναν-
 τος ἐπὶ τῇ γυναικὶ τὸν τρισαριστέα καὶ κρίνομένου δη- ³⁰
 μοσίων ἀδικημάτων· πρῶτον μὲν γὰρ ἐρεῖ, ὡς ὁ νόμος
 τὴν ἐξουσίαν παρέσχeto· ἔπειτα δὲ οὐκ ἐμὲ κρίνεσθαι δεῖ

δημοσίων ἀδικημάτων, καὶ ὁ ὅρος εὐθύς· οὐ γὰρ προῦ-
 δωκα ναῦς ἢ στρατιώτας ἀπώλεσα, πλατύνεται δὲ καὶ
 οἷς εἰρήκαμεν ἐν ὄρῳ ἀπὸ τῶν λειπόντων· καὶ ἔστι τοῦτο
 τοῦ φεύγοντος· ταῦτα δὲ τὰ τρία κεφάλαια τὰ μόρια τοῦ
 5 δικαίου, πρόσωπα, ὅρος, παραγραφικὸν τάξιν ἔχοντος λύ-
 ει τὴν προβολήν· ἀκολουθῶς δὲ καὶ μετὰ τάξεως καὶ
 τὸ πρῶτον παραγραφικὸν καὶ τὸ δεύτερον καὶ τὸ τρίτον
 παρῆκται· ἐπεὶ οὖν καὶ τοῦτο τόπον ἔχει παραγραφικῶς,
 δέον ταῦτα πάντα συνάπτειν ἀλλήλοις τῷ ἰσχυρὸν ἀπο-
 10 φαίνειν τὸν φεύγοντα· ὅρα γὰρ τὴν ἰσχὺν ἀπὸ αὐτῆς
 ταύτης τῆς ἐξετάσεως· ἀπὸ τῶν τοῦ δικαίου μορίων, οὐ
 δεῖ με κρίνεσθαι· ἐφ' οἷς ἠκολούθησεν, ἢ νόμῳ ἢ φύσει
 ἢ ἔθει πεποίηκα· ²³ ἔπειτα οὐ δεῖ με ἰδιώτην ὄντα δη-
 μοσίων κρίνεσθαι, ²⁴ ὃ ἔστι τοῦ προσώπου· τρίτον ἐπὶ
 15 τούτοις αἱ τῶν δημοσίων γραφαί, ὃ ἔστι τοῦ ὅρου.

ἡ. Τοῦ ἀνθορισμοῦ οὐκ ἐμνήσθη ἐνταῦθα· καί-
 τοιγε τοῦ ὅρου εἰωθότος τῷ ἀνθορισμῷ λύεσθαι, ἐπει-
 δὴ ὁ συλλογισμὸς οὐκ ἔστιν ἰδιάζον κεφάλαιον, ἀλλὰ
 συμπέρασμα τοῦ ὅρου· ὁ τεχνικὸς οὖν πολλάκις συλλο-
 20 γισμὸν ὠνόμακεν ἀντὶ ἀνθορισμοῦ, εἰδὼς ὅτι ταῦτόν
 ἔστιν· οὐκ εἴρηκε δὲ μᾶλλον τὸν ἀνθορισμὸν, ἐπειδὴ τὰ
 κεφάλαια πρὸς ἀπόδειξιν σπεύδει, τὰ δὲ συμπεράσματα
 τὰς ἀποδείξεις ἔχει· εἰ οἶν ὁ συλλογισμὸς συμπέρασμα
 ἔστι τοῦ ἀνθορισμοῦ, εἰκότως κυριώτερόν ἐστιν πρὸς
 25 τὴν χρῆσιν· ἀναγκαῖος δὲ ὁ συλλογισμὸς εὐρίσκεται, ἐν-
 θαπερ ὁ ὅρος· φύσει γὰρ μάχονται τὰ κεφάλαια ἄλλή-
 λους, οὔτε γὰρ ὁ ὅρος λυθεῖν πλήν συλλογισμῷ, οὔτε
 συλλογισμὸς πλήν ὄρῳ· ²⁵ ἑκάτερος γὰρ ὑπ' ἀλλήλων
 λύεται μόνον· ὁ μὲν γὰρ συλλογισμὸς εἰς ταῦτόν ἄγει

23 Mon. πεποιηταί.

24 κρίνεσθαι Mon. om.

25

Sch. min.: ἰστίον, ὅτι τοῦ φεύγοντος χρημαίνον ὄρῳ καὶ συλλογι-
 σμῷ, ὁ πατήγορος παραλαμβάνων τῷ ὄρῳ τὸν συλλογισμὸν οὕτως
 ἀνατρέπει, πολλάκις δὲ καὶ μόνῳ τῷ συλλογισμῷ χρήσεται.

τὸ πεπραγμένον τῷ μὴ πεπραγμένῳ ἐκ τοῦ τέλους καὶ τῆς κοινότητος κατασκευάζων, ὅτι ἐξ ἀμφοτέρων ἐν καὶ τὸ αὐτὸ τέλος· οὐ γὰρ ὁ τρόπος τοῦ ἀδικήματος ἀναιρεῖ τὸ ἀδίκημα, ὥς εἰ τις μὴ ξίφει διαφθείροι²⁶ τινὰ, ἀλλὰ λίθῳ καὶ φάσκοι μὴ εἶναι φονεὺς· ὁ δὲ ὅρος αὖ 5 συλλογισόμεθα ταῦτα ὀρικῶς λύει, ἀπὸ τῶν γενῶν εἰς τὰ εἶδη διαιρῶν καὶ ταῖς διαφοραῖς χωρίζων, ὅτι δημόσιόν ἐστιν ὅταν ναὺς προδῶ, ὅταν στρατιώτας, συμμάχους, ὅταν ἐξείπῃ τὰ ἀπόρρητα, ὅτε λίποι²⁷ τὴν τάξιν.

ιθ'. Ἀπορησείεν ἂν τις, τί δήποτε παρήκειν ὁ τε- 10 χνικὸς τὸν ἀνθορισμὸν, καίτοι ἀνωτέρω κατὰ τὴν ἀπαρίθμησην τῶν κεφαλαίων συμπεριλαβὼν αὐτὸν, δι' ὧν ἔφη καὶ τοῖς ἐπομένοις τῷ ὅρῳ μέχρι τοῦ πρὸς τι· ἐπεται δὲ τῷ ὅρῳ ὁ ἀνθορισμός· φανερά δὲ καὶ ἡ πρὸς τὴν ἀπορίαν ἀπάντησις· μίαν γὰρ οἶδε φύσιν ὁ τεχνι- 15 κὸς τοῦ ἀνθορισμοῦ καὶ τοῦ συλλογισμοῦ· κοινὴ γὰρ ἀμφοῖν ἡ πρὸς τὸν ὅρον μάχη, εἰ καὶ διάφορος τῇ χρήσει τῶν ἐπιχειρημάτων· ὁ μὲν γὰρ ἀνθορισμὸς διῶντησι καὶ ἀντικρυς μάχεται· ὁ δὲ συλλογισμὸς ἄμφω συνάγων εἰς ταῦτόν ὁμοίως τὸν ὅρον διασεῖει τοῦ φεύγοντος· 20 ἔστι δὲ ἰσχυρότερός τε καὶ πιθανὸς μᾶλλον ὁ συλλογισμὸς, διὰ τοῦτο μίαν ἀμφοτέρων αὐτῶν ἐπιστάμενος φύσιν ῥητορικώτερόν πως τὸν συλλογισμὸν παρέλαβε τοῦτον καὶ ἠρκέσθη, ἅτε καὶ τοῦ ἀνθορισμοῦ ἐν αὐτῷ δυνάμει εὐρισκόμενον· εἰ δὲ τις ἐπαποροίῃ, τί δήποτε 25 οὐκ ἐπὶ τῆς ὀρικῆς στάσεως τοῦτο ἐποίησεν, εἰδένω, ὥς ἐκεῖ μὲν προηγούμενα ἦν τάδε τὰ κεφάλαια· εἶγε καὶ ὀρικά ὀνομάζεται καὶ²⁸ εἰκότως διεξοδικώτερον τὴν τούτων ἐξέτασιν ἐποιοῦμεθα· ἐνταῦθα δὲ ὡς ἐπίσαστα παραλαβόντες μόνοις χρώμεθα τοῖς ἰσχυροτέροις· ὁ οὖν 30

26 Par. 1. διαφθείρη. in Par. 2. prima manu διαφθείρει ut in Mon., per correct. διαφθείρη. scr. διαφθείροι. 27 Mon. λίπη. 28 Mon. καὶ om.

συλλογισμός, φησὶν, εἰς ταὐτὸν ἄγει τοῖς παρειμένοις τὸ πεπραγμένον, ὅτι μηδὲν διαφέρει, ὁμοίως γὰρ ἐκείνοις καὶ τοῦτο δημόσιον ἀδίκημα· πλειόνων γὰρ ὄντων τρόπων, καθ' οὓς οὐκ εἰ μὴ κατὰ πάντα τις ἀδικήσῃ, 5 διὰ τοῦτο ἂν ἀποφύγοι δικαίως, ἀλλ' εἰ καὶ καθ' ἓνα βλάπτει, τιμωρίαν ὑφίξει. ἐπιχειρήσει ²⁹ δὲ καὶ ἕτερα φήσει, τουτέστι καὶ ἄλλοις ἐπιχειρήμασι χρήσθω τοῖς ἀναφαινομένοις ἐκ τῆς ὕλης τοῦ πράγματος.

κ'. Γνώμη, φησὶν, εἰ ἐμπίπτει, χρήσεται κατὰ τὸ 10 λυσιτελοῦν ἑκάτερος· τὸ δὲ εἰ ἐμπίπτει ἔφη, ἐπεὶ τριχῇ λαμβανομένης τῆς ἀντιλογίας ἢ ἀπὸ νόμου ἢ ἐξ ἔθους ἢ ἀπὸ φύσεως καθ' ἓνα μόνον ³⁰ ἐμπίπτει τρόπον ³¹ ἢ τοῦ νομοθέτου γνώμη, τουτέστιν ὅταν ἀπὸ νόμου λαμβάνηται ἢ ἀντίληψις. οὐ μὴν οὐδ' ἐπὶ τῶν ἄλλων κενὸν 15 ἀγίμεν ³² τὸν τοῦ κεφαλαίου τόπον, μετὰ τὸν συλλογισμὸν ἐπὶ τὴν πηλικότητα μεταβαίνοντες· ἀλλ' ἐὰν μὲν ἐξ ἔθους ἢ ἀντίληψις ἢ, ἀντὶ τῆς τοῦ νομοθέτου γνώμης τὴν πολιτείαν, ἐν ἣ τὸ ἔθος ἐστίν, ἐξεταστίον, καθό 20 ἃν ἑκατέρω λυσιτελῇ, ἂν δὲ ἀπὸ φύσεως τὴν φύσιν αὐτὴν καὶ τὰς ἐντεῦθεν ἀνάγκας, ὥστε μήποτε ἀργὸν ἡμῖν τὸν τοῦδε τοῦ κεφαλαίου γενέσθαι τόπον· χρήσεται δὲ οἷα ὁμοίως, οὐδὲ πρὸς αὐτὸ τῶν μερῶν ἑκάτερον τῇ γνώμῃ τοῦ νομοθέτου, ἡγρουν τοῖς ἀντὶ ταύτης παρ 25 λαυβανομένοις, οἷον ἐξετάσει πολιτείας ἢ φύσεως· ἀλλ' ὁ μὲν φεύγων τὴν ἀντίληψιν ἐντεῦθεν ἐπιστραγιζόμενος καὶ βεβαιῶν, ὁ δὲ κατήγορος τὸν συλλογισμὸν, ὃν τρόπον ἐπὶ τῆς ὀρικῆς στάσεως, οἷον ἐπὶ τοῦ ἀνελόντος τὸν τρισσαριστέα ὡς μοιχὸν καὶ κρινόμενον δημοσίων ἀδικημάτων· ὁ μὲν γὰρ φεύγων τῆς ἀπὸ τοῦ νόμου ἐξουσίας

²⁹ Sch. min.: ἐπιχειρήσει δι' ἐνθυμημάτων καὶ παραδειγμάτων, συντινόντων εἰς ἀπόδειξιν. Eadem verba Mon. post litteram κ' addit: Paris. omittit. ³⁰ Par. 1. μὲν. ³¹ Mon. πρόσμικτον. ³² Mon. ἐναγίμεν.

ἀντιλαμβανόμενος παραλήψεται τὴν γνώμην τοῦ νομοθέτου πρὸς τοῦτο, ὡς ὁ νομοθέτης καθάπαξ τοὺς ἐπὶ μοιχείᾳ αἰόντας, καὶ ὅλους τοὺς πονηροὺς δίκας ὧν ἂν ἀμάρτοιεν ὑπείχειν βούλεται. οὐκουν προσδιώρισεν, ὡς εἰ μὴ ἀριστεύς εἴη· ὁ δὲ κατήγορος ἐν τῷ συλλογισμῷ εἰς 5 ταῦτόν ἄγων τοῖς παρημένοις τὰ πεπραγμένα, ³³ καὶ δείξας, ὡς οὐδὲν διαφέρει, ἂν τε τρισαριστεία τις ἀνέλῃ, ³⁴ ἂν τε προδῶ τριήρεις, ἢ τὰ ἀπόρροητα τοῖς πολεμίοις ἐξείπῃ, ³⁵ πρὸς τὴν ἐν τῷ συλλογισμῷ συναγωγὴν τῶν ἀδικημάτων χρήσεται τῇ τοῦ νομοθέτου γνώμῃ, ¹⁰ ἐπιρρόωννύων καὶ ἀπαθανῶν ἰσχυρὰ διὰ τῶν νόμων τὰ ὑφ' ἑαυτοῦ λεγόμενα, εἰ μὲν ³⁶ ἔχοι ἰδιωτικώτερόν τινα νόμον, ἐκείνῳ ³⁷ χρώμενος, εἰ δὲ ἀποροίῃ ἐπὶ τὴν καθόλου τῶν νομοθετῶν ἀνατρέπων γνώμην, ὡς πανταχοῦ τοὺς νομοθέτας ὀρῶμεν τῶν ἀριστείων ἀντεχομένους, καὶ ¹⁵ τιμὰς ὀρίζοντας αὐτοῖς, καὶ μᾶλλον τῶν κοινῶν εὐεργετημάτων τὸ ἴδιον βλάπτον παρορῶντας, ἄλλως τε καὶ εἴη τὸ περὶ τὴν πόλιν εὐεργέτημα μείζον τοῦ ἀδικήματος, καὶ ὅτι πλείον τοὺς ἀριστείας τῶν ἐπιδόντων τριήρεις ἐπαινοῦσιν οἱ νόμοι· ὥστε μείζον ἂν εἴη ἀδίκημα τρισα- ²⁰ ριστεία διαχρήσασθαι, ἢ πολλὰς προέσθαι τριήρεις· ὁμοίως ³⁸ δὲ, καὶ ἐξ ἔθους ἢ φύσεως εἰλημμένη ἢ ἀντιληψις ἢ, ὡς ἤδη καὶ ἡμῖν τετεχνολόγηται, καὶ τοῖς ἀρχαιοτέροις καλῶς ἔχειν ἔδοξεν, ὁ μὲν διώκων τὴν ἐξέτασιν τῆς πολιτείας ἢ τῆς φύσεως βεβαιωτικὴν τοῦ ²⁵ συλλογισμοῦ παραλήψεται, τοῦ δὲ ἀντιληπτικοῦ ὁ ἀπολογούμενος. ³⁹

κα'. Τοῦτο πάλιν ὑπαιτίως εἶπεν· ἔφη γὰρ εἰ ἐμ-

33 τὰ πεπραγμένα Mon. om. 34 Mon. τρισαριστεύς τις ἄλλη. 35 Par. 1. ἐξείποι. 36 Mon. μετά. 37 Par. 1. ἐκείνο. Mon. ἐκείνως. 38 Mon. ὅμως. 39 Mon. addit: ἐπιχειρήσει δι' ἐνθυμημάτων καὶ παραδειγμάτων συντηνόντων εἰς ἀπόδειξιν· quod est schol. minus ad vv. „καὶ ἐπιχειρήσει δηλαδὴ.“

πίπτει, καὶ εἶπεν ὁ τεχνογράφος, ὅτι ἔχομεν καὶ νόμον καὶ ῥητὸν ἐν τῷ προβλήματι· ἀνάγκη τῇ διανοίᾳ λύεσθαι τὸ ῥητὸν· ἢ μέντοι γνώμη τοῦ νομοθέτου, εἰ ἐμπίπτει, οὐ πρὸς τὸ ῥητὸν γίνεται, ἄλλο γὰρ ἐστὶ γνώμη νομοθέτου καὶ ἄλλο ῥητὸν· ἐμπίπτει δὲ ἡ γνώμη τοῦ νομοθέτου, ὅταν ἀπὸ νόμου λαμβάνηται ἡ ἀντίληψις· ἂν δὲ ἐξ ἔθους ἡ ἀντίληψις ᾗ, ἀντὶ τῆς τοῦ νομοθέτου γνώμης, ἐν ᾗ τὸ ἔθος ἐστίν, ἐξεταστέον· ἂν δ' ἀπὸ φύσεως, τὴν φύσιν αὐτὴν καὶ τὰς ἐντεῦθεν ἀνάγκας, ὥστε
10 μῆποτε ἀργὸν ἡμῖν τὸν ταῦδε τοῦ κεφαλαίου γενέσθαι τόπον.

κβ. Τοῦτο ὡς πάνυ ἀστείως εἴρηκε· νόμου γὰρ προκειμένου ἦται ῥητοῦ ἀνάγκη καὶ τὴν τοῦ νομοθέτου ψηλαφᾶσθαι γνώμην· ὁ μὲν γὰρ τῷ ῥητῷ, ὁ δὲ τῇ διανοίᾳ χρῆσεται, ἣ ἐστὶν ἡ τοῦ νομοθέτου γνώμη. ὥστε
15 ῥητοῦ ἐμπεσόντος καὶ γνώμη ἐμπισσῖται νομοθέτου, καὶ ὤφειλεν οὕτως εἰπεῖν, ῥητὸν νομικόν, εἰ ἐμπίπτει, ἀλλὰ μὴ γνώμη, ἀλλὰ κοινότερον τὸ ῥητὸν γνώμην ἐκάλεσε νομοθέτου, ἀπὸ τοῦ κυριωτέρου καὶ ποιητικοῦ καὶ αἰτίου τὸ ἀποτέλεσμα ὀνομάζων· καλῶς δὲ εἰ ἐμπίπτει,
20 οὐδὲ γὰρ αἰεὶ εὐρίσκεται· οὐδὲ γὰρ ἐφ' ἑκάστου τῶν ζητουμένων εὐρίσκεται νόμος, ἀλλ' οὐδὲ εἰ εὐρίσκειτο, παντελῶς λυσιτελεῖ ἡμῖν· εἰ μὲν οὖν βλάπτοι, παραιτησόμεθα καὶ οὐκ ἐξετάσομεν, ἐμπίπτει δὲ τότε, ὅταν ὁ κατήγορος ἐν τῇ ἀντιλήψει ῥητὸν ἔχη προβάλλεσθαι, κα-
25 θὼ κρίνει τὸν φεύγοντα, οἷον ὡς ἐπὶ τοῦ γεωργοῦ τοῦ τὸν υἱὸν ἀποκηρύττοντος· ἐν τούτῳ γὰρ διαβάλλοντος τοῦ παιδὸς τὴν ἐποκήρυξιν καὶ λέγοντος, ὡς ἐπ' ἄλλοις ἀποκηρύττειν ἐχῆν, ὅταν ἀσελγαίνωσιν, ὅταν ὑβρίζωσιν, εὐρίσκεται νόμος ἐξ αὐτοῦ τοῦ πατρὸς προβαλλόμενος, ὅτι ἐξεστὶ τοῖς πατράσιν ἀποκηρύττειν τοὺς παῖ-
30 δας· ἐμπεσόντας οὖν τοῦ νόμου τοῦτου ἐπὶ τὴν τοῦ νομοθέτου γνώμην ἀμφοτέροι τρέφονται, πρὸς τὸ χρήσιμον ἑκάτερος· κοινὸν γὰρ ἀμφοῖν τὸ κεφάλαιον.

κγ'. Μετὰ τὴν τῆς γνώμης αἰτησιν εἰσάξει ⁴⁰ ὁ κατηγο-
 ρῶν τοιῶσδε πως ἐπὶ τοῦ ζωγράφου· ἀλλ' εἴπερ μὴ δη-
 μοσία τὴν πόλιν ἀδικεῖν ἐβούλου, τίνος χάριν πρὸ τοῦ λι-
 μένος ἔγραφες τὰ ναυάγια; μετὰ δὲ τὴν γνώμην εἰσάξει
 χρῶμα ἀντιστατικὸν ὁ φεύγων λέγων, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν ⁴¹ τε 5
 καὶ τῶν πλεόντων τὴν τοιάνδε πρὸ τοῦ λιμένος πεποίημαι
 γραφὴν. ἴν' οἱ μὲν τοὺς χειμῶνας ὀρῶδουσιντες καὶ τὰ
 ναυάγια ἐν τοῖς προσήκουσι καιροῖς ναυτίλλωντο· ἡ δὲ
 πόλις τὸν πλοῦν ἐκείνων ἐν τῷ δέοντι ποιουμένων μὴ
 τὰς ἐκ ναυαγίων ὀλοφύροιτο συμφορὰς· καὶ λοιπὸν ἐκ- 10
 φράσει ἐνταῦθα τριηρῶν καταδύσεις, ναυτῶν ὀλεθρον
 καὶ τὰς ἐπὶ τούτοις τῶν οἰκείων συμφορὰς· ἐπὶ τούτοις
 μετάληψις κινηθήσεται παρὰ τοῦ κατηγοροῦ δευτέρα,
 ὡς ἐνῆν ἑτέρῳ τρόπῳ ⁴² τῇ πόλει βοηθεῖν, συμβουλευόν-
 τας, παραινούντας, τῶν ἀναγομένων ἐνίους ἰδία πείθον- 15
 τας· ὁ δὲ φεύγων ἐπὶ ταῦτα πάλιν ἀντίληψιν κινήσει
 δευτέραν λέγων, ἀλλ' οὐδὲ εἰς κεκώλυκε νόμος, καὶ τὴν
 ἀπὸ τῆς τέχνης τῇ πόλει πορίζειν ἐπικουρίαν· ὅση γὰρ
 δύναμις ἐκάστῳ τῶν ἐνοικούντων, ταύτῃ βοηθεῖν ἐπ-
 ἀναγκας. 20.

κδ'. Ἀπὸ τῶν κεφαλαίων τούτων, τῆς τε πληκτικότητος
 καὶ τοῦ πρὸς τι, ὁ τόπος τῶν ἀνξήσεων παραλαμβάνεται,
 καὶ ὅπως μὲν ταῦτα τὰ κεφάλαια γίνεται, ἐν τῷ ὄρῳ
 ἐγνώκαμεν· ἄξιον δὲ καὶ τοῦτο ζητῆσαι, εἰ ὥσπερ ὁ κα-
 τή, ἢ πρὸς ἐπὶ τὸ μᾶλλον τὸ ἐγκλημα φέρων τούτοις χρῆ- 25
 ται τοῖς κεφαλαίοις, οὕτω καὶ ὁ φεύγων ἐπ' ἔλαττον
 ἄγων ταῦτα προβάλλεται· καὶ πῶς οἷόν τι τὸν καθάπαξ
 ἀδικεῖν μὴ ⁴³ ὁμολογοῦντα τὸ ἔλαττον συγχωρεῖν, πρὸς
 ὃ φασιν, ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων ἀντιλήψεων, ὅταν μη-
 δὲν ἐπισυμβῇ ἔξωθεν ἀδίκημα, ὁ μὲν διώκων ταῖς αὐ- 30

40 Mon. εἰσάξει ὁ. κατ. τοι ἐκιδέσθως. 41 Mon. ἡμῶν, omisso
 εἰ. τῶν. 42 τρόπῳ Mon. om. 43 μὴ Mon. om.

ἐξήσει χρήσεται καὶ τοῖς κεφαλαίοις τούτοις, ὁ δὲ φεύγων οὐκέτι ταῖς μειώσεις, ἀλλὰ μηδὲν ἀδίκημα πάντῃ ἀγωνιεῖται εἶναι· ἐν αἷς δὲ ἐπισυμβέβηκέ τι, ἐν ταύταις ἡ μείωσις χάραν ἔχει. τοῦ γὰρ κατηγοροῦν πλεονάζοντος
 8 ταῖς αὐξήσεσι καὶ ἐκτραγῶδούντος τὸ ἐπισυμβέβηκός, ὁ μὲν ⁴⁴ φεύγων βαρυνόμενος τῇ καταδρομῇ, ἐξ ἀνάγκης μειοῦν ἐπιχειρήσει, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ ζωγράφου· ἐρεῖ γὰρ, ὅτι οὐδὲν μὲν ἡδίκησεν αὐτός, ἄλλως τι καὶ οὐδὲ μέγα τὸ γεγονός.

- 10 κέ. Ἡ πηλικότης καθάπερ ἐπὶ τῆς ὀρικῆς στάσεως μετὰ τὴν τοῦ νομοθέτου γνώμην παραλαμβάνεται, τὸ ὑποκείμενον ἔγκλημα αὖξουσα καθ' αὐτό· τὴν δὲ κατὰ τὸ πηλικὸν αὔξησιν ἐκ τῶν περιστατικῶν λαμβάνομεν, καθάπερ ἐν τῷ ὄρω δεδήλωται. τὴν γὰρ πᾶσαν ἀπ' ἀρ-
 15 χῆς ἄχρι τέλους ἐξετάσειν ἐνταῦθα ποιητέον· τοῦτο δὲ φησιν αὐτὸ τὴν προβολήν, ἐν ἐκείνῃ γὰρ διηγηματικῶς μετὰ βραχείας αὐξήσεως τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους λαμβάνεται. Ἰστίον δὲ, ὡς τοῖς αὐξητικοῖς κεφαλαίοις, τῇ πηλικότητι δηλαδὴ καὶ τῷ πρὸς τι, ἐπὶ μὲν τῆς ὀρικῆς
 20 στάσεως ἑκάτερον τῶν μερῶν χρήται, αὖξοντος μὲν τοῦ κατηγοροῦ, τοῦ δὲ φεύγοντος ἐπὶ τὸ μειῶν ἄγοντος· ἐπὶ δὲ τῆς ἀντιλήψεως ἐκ μονομεροῦς ὁ διώκων· γελοῖον γὰρ ἂν εἴη, τὸν φεύγοντα μειοῦν καὶ τὸ ἀδίκημα μικρὸν ἀποφαίνειν, δεῖον μὴ προσίεσθαι ὅλως, ὅπερ αὐτῷ παρέχε-
 25 ται ἡ ἀντίληψις· τὴν γὰρ ἐξουσίαν προβάλλεται τὸ ὅλως ἡδίκηκεναι διακρουόμενος· ἐν μὲν οὖν ⁴⁵ τῷ ὄρω αἶτε καὶ τοῦ φεύγοντος ὁμολογοῦντος ⁴⁶ ἔλαττον μὲν, ἡδίκηκεναι δὲ ὅμως, εἰκότως τὰ μειωτικὰ παραλαμβάνεται, οἷον ἐπὶ τοῦ κρινομένου ἱεροσυλίας ἐπὶ τῇ τῶν ιδιωτικῶν ὑφαιρέ-
 30 σει χρημάτων· τοῦ γὰρ κατηγοροῦ φάσκοντος ταῦτόν εἶναι,

44 μιν. Mon. om. 45 οὖν Par. 1. om. 46 ὁμολογοῦν-
 τος Mon. om.

ἂν τε τις ἰδιωτικὰ ἐξ ἱεροῦ, ἂν τε ἱερὰ ὑφέληται χρήματα, τὸ κλέπτῃς εἶναι ὁμολογῶν ὁ φεύγων μειώσῃ τε ⁴⁷ καὶ ἔλαττον ἀποφανῇ τὰ ἰδιωτικὰ ὑφελίσθαι χρήματα τοῦ ἄψασθαι τῶν ἀναθημάτων. ἐπὶ δὲ τῆς ἀντιλήψεως, ἔνθα μὴδὲ ὅλως ὁμολογεῖται ἀδίκημα, πῶς ἂν ἔχοι τινὰ ⁵ χώραν ἢ μειώσεις;

Τὸ πρὸς τι ⁴⁸ συγκριτικὸν ἐστὶ κεφάλαιον, ὅτι μείζον τὸ πεπραγμένον, ἢ ἃ προβάλλεται ὁ φεύγων· λέγω δὴ τοῦ ναῦς προδοῦναι καὶ τείχη καὶ συμμάχους μείζον τὸ ἐν σπᾶνι τῶν ἀναγκαίων καταστῆσαι τὴν πόλιν· οὐκ ¹⁰ ἐν πάσαις δὲ ταῖς ἀντιλήψεσιν ὁμοίως ἰσχύει τὸ κεφάλαιον, ἀλλ' ἐν αἷς ἐπισυμβέβηκέ τι· ἐν αἷς δὲ μὴ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ πεπραγμένον ἄτοπον ⁴⁹ εἶναι δοκῇ, ⁵⁰ μὴδὲ ἐπισυμβεβηκὸς ἄτοπον, παντελῶς ἐξασθενεῖ τὸ κεφάλαιον, ὥς ⁵¹ ἐπὶ τοῦ φιλοσοφοῦντα τὸν υἱὸν ἀποκη- ¹⁵ ρύττοντος ἄτοπον, εἰ παραβάλλοι τῷ μεθύνοντι καὶ κυβεύοντι καὶ τὰ πατρῶα κατεδηδοκότε, καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀλκιβιάδου τοῦ γράψαντος ἐν ἐκπώμασι τὰ περὶ Σικελίαν οὐ δύναται λέγειν ὁ κατήγορος, ὅτι μείζον τὸ γράψαι τοῦ προδοῦναι τὸ φρούριον. Ἐπιταί, φησί, τούτοις ²⁰ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους· αὐξάν γάρ τὴν ἀδικίαν ὁ κατήγορος τῶν πεπραγμένων ἄπτεται· τὸ οὖν ἐπὶ τούτοις ἐξηγητέον ἐν τούτοις· ἐν αὐτῇ γάρ τῃ πληκτικότητι καὶ τῷ πρὸς τι τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἐστὶν ἡ ἐξέτασις. ²⁵

κς'. Μετὰ τὴν πληκτικότητα ἀκόλουθος ἡ κατὰ τὸ πρὸς τι ἐξέτασις, πρότερον γὰρ καθ' αὐτὸ διὰ τῆς πληκτικότητος τὸ ὑποκείμενον αὐξήσαντες ἀδίκημα, οὕτω καὶ πρὸς τὰ μείζω παραβαλοῦμεν ἀντεξετάζοντες καὶ δεικνύν-

47 Mon. μειώσεται καὶ ἔλ. ἀποφανῇ. 48 τὸ πρὸς τι εἰρημ. usque ad litt. κς'. inter sch. min. habent Parr. 49 ἄτοπον Par. 1. om. 50 Par. 1. δοκῇ. 51 ὥς Mon. om.

τες, ὡς εἴη δεινότερον. καὶ τούτῳ δὲ τῷ κεφαλαίῳ μονομερῶς ὁ κατήγορος χρηταί, καθάπερ τῇ πηλικότητι, καὶ ἡ αἰτία πρόκειται· οὐ γὰρ ἔχει λόγον⁵² ἐνταῦθα ἡ τοῦ φεύγοντος μείωσις τῷ μὴ προσείσθαι τι ὅλως ἀδίκημα· ἐτι ζητητέον, εἰ τῶν αἰεὶ ἐμπιπτόντων τὸ κεφάλαιον, καὶ φαιμεν, ὡς ὃν τρόπον ἐν τῷ ὄρῳ τὴν κατὰ τὸ μείζον αὐξήσιν οὐκ αἰεὶ χώραν ἔχειν ἐφάσκειν, ἀλλ' ἐπειδὴν ἢ μὴ πάννυ ἀποδέον τοῦ παρεμμένου τὸ πεπραγμένον, τοῦτον κατὰ τῆς ἀντιλήψεως, ὅταν μὲν τῶν κατὰ
 10 ἀντιπαράθεσιν εἰσφερομένων ἐγκλημάτων μὴ σφόδρα ἦτον ἢ τὸ κρινόμενον, ἐμπισεύεται τὸ πρὸς τι, ἢ κατὰ τὸ μείζον σύγκρισις, ὅταν δὲ ἄγαν ἔλαττον, τηνικαῦτα ἐξίσταται οὐ τὸ κεφάλαιον παντελῶς, ἀλλ' ἢ κατὰ τὸ μείζον ἐξέτασις· ἐπὶ τῶν τοιούτων γὰρ οὐ μείζον ἀλλ' ἴσον
 15 αὐτὸ ἀποφαίνειν ἀποπειρώμεθα, ὡς ἐπὶ τοῦδε τοῦ παραδείγματος· Ἀλκιβιάδης ἐν ἐκπώμασι φέρων τὰ περὶ Σικελίαν κρίνεται δημοσίων ἀδικημάτων. ἐπεὶ γὰρ ἀπίθανον τὸ λέγειν, ὡς εἴη⁵³ μείζον τὸ φέρειν ἐπὶ τῶν ἐκπώματων τὰ περὶ Σικελίαν τοῦ τείχεα καθελεῖν ἢ ναῦς προ-
 20 δοῦναι, χρηὶ πρότερον διὰ τῆς πηλικότητος αὐξήσαντα⁵⁴ τηνικαῦτα ἴσον ἐκείνοις ἀποφαίνειν· καὶ μετὰ τοῦτο ἴσως ἂν καὶ ἡ κατὰ τὸ μείζον παράθεσις χώραν λάβοι, ὡς πολὺ δεινότερον τό γε ὑπὸ σοῦ τοιαῦτα παροινεῖσθαι τοῦ τριηρῶν ἀφαιρεθῆναι τὴν πόλιν ἢ περιβόλων· τοῦ-
 25 το δὲ οὐκ ἐγγυμναστίον, ἀλλ' ὅσον ἐφάπασθαι καὶ θάπτον παραδραμεῖν· ἀλλὰ τὸ μὲν σαφῶς ἐν τῷ ὄρῳ δεδῆλωται· ἐκείνῳ δὲ μάλιστα τὸν νοῦν προσεκτίον, ὅτι γε διηρημένου τοῦ παντός ἀγῶνος κατὰ τε τὸ πρόσωπον καὶ κατὰ τὸ πρᾶγμα, καὶ τοῦ μὲν πράγματος ἐν τῷ
 30 ὄρῳ, φημὶ τῷ κεφαλαίῳ, καθεστῶτος, τοῦ δὲ προσώπου τῶ ὁμωνύμῳ κεφαλαίῳ, τουτέστι τῷ προσώπῳ, διπλῆν
 ἔχει

52 Mon. λέγειν.

53 Mon. εἰ τι.

54 Mon. αὐξήσεται

την. ἴσον ἐν ἐκείνοις.

ἔχει ἐξέτασιν καὶ τὰ πρὸς ἐκεῖνα φερόμενα κεφάλαια, ἅπερ ἐστὶν ὁ συλλογισμὸς καὶ ἡ πηλικότης καὶ ἔτι τὸ πρὸς τι· πῇ μὲν γὰρ κατὰ τὸ πρόσωπον συλλογίσασθαι χρή, πῇ δὲ κατὰ τὸ πρᾶγμα, καὶ ἔτι τὴν αὔξησιν διχῇ κατὰ τε τὸ πρόσωπον καὶ τὸ πρᾶγμα ἐξεργαστέον· οἷον 5 ἐπὶ τοῦ ζωγράφου τοῦ κρινομένου δημοσίων· πρῶτον μὲν γὰρ τῷ προσώπῳ χρώμενος ὁ φεύγων ἔρει, μὴ δεῖν ζωγράφον⁵⁵ κρίνεσθαι δημοσίων, ἀλλὰ στρατηγὸν ἢ ῥήτορα καὶ ἐφ' οὓς ἂν ἔρχηται τὰ δημόσια· ἔπειτα τῷ ὄρω, ὡς οὐδὲ δημοσίων ἐχρῆν ἐπὶ τούτῳ κρίνεσθαι. δη- 10 μόσια γὰρ ἐστὶν ἀδικεῖν τὸ καθελεῖν τείχος ἢ ἐξενεγκεῖν ἀπόρρητα, πρὸς ἅμφω οὖν ὁ κατήγορος διὰ τῶν ἐφεξῆς τριῶν ἀπαντήσῃ κεφαλαίων· πρῶτον μὲν τῷ συλλογισμῷ⁵⁶ κατὰ μὲν τὸ πρόσωπον, ὅτι οὐδὲν διαφέρει, ἂν τε ὑπὸ ζωγράφου, ἂν τε ὑπὸ στρατηγοῦ, ἂν τε ὑπὸ ῥήτορος ἀδι- 15 κῆται· κατὰ δὲ τὸ πρᾶγμα, ὅτι ταυτόν ἐστιν ἀδίκημα τῇ πόλει τὸ καθελεῖν τείχος καὶ διὰ πινακίου γραφῆς τοὺς ἐμπόρους ἐλαύνειν· ἀδικήματα γὰρ ἅμφω· ἔπειτα πηλικότητα, ὅτι μέγα τὸ ἀδίκημα· τὴν δὲ αὔξησιν κατὰ τὸ πρόσωπον ὁμοίως καὶ κατὰ τὸ πρᾶγμα ληψόμε- 20 θα, ὅτι τε ὑπὸ ζωγράφου τινὸς ἡδίκημεθα, καὶ ὑφ' ἐνὸς ιδιώτου εἰς ἔσχατον ἢ πόλις ἅπασα ἐμβέβληται κίνδυνον· καὶ ἐκ τοῦ πράγματος, ὡς μέγα τὸ γεγονὸς, τῶν γὰρ ἀναγκαίων σπανίζοντες λιυῷ τάχα ἂν ἅπαν- 25 τες διαφθαρείμην· ἐν δὲ τῷ πρὸς τι καὶ μείζον ἀποφρανοῦμεν, ὅτι περ αἴσχιον ὑπὸ ζωγράφου ταῦτα παθεῖν ἢ ὑπὸ στρατηγοῦ, τηνικαῦτα μὲν γὰρ κακῶς ἐπεπόνθαμεν μόνον, νῦν δὲ καὶ μεγάλην αἰσχύνην ὠφλήκαμεν, καὶ ὅτι τῷ στρατηγῷ ἱκανὰ τὰ πρὸς ἀπολογία ἐύρισκεται, 30 ἔκ τε τῆς τῶν κοινῶν διοικήσεως, οἷον ὅτι γνώμης ἡμάρτεν ἀνθρώπος γε ὢν καὶ περὶ τὴν διοίκησιν προσέπαισε τῶν κοινῶν· τῷ δὲ ζωγράφῳ τούτων μέτεστιν οὐδε-

55 Mon. γράφειν.

νός, ἀλλὰ δηλὸς ἐστὶν ἐξ ἐπιβουλῆς ἔλθ' αὖ ἐπὶ τὸ ποι-
νὸν ἀδίκημα. κατὰ μὲν τὸ πρόσωπον οὕτως· κατὰ δὲ τὸ
πραῖγμα, ὅτι πολὺ δὴ μείζον τοῦ προδοῦναι τριήρεις ἢ
τείχη κατασκάψαι τὸ τὴν πόλιν ἐν σπάνει καταστῆσαι
τῶν ἀναγκαίων, αἱ μὲν γὰρ νῆες καὶ τὰ τείχη καὶ ἀν-
τικτηθεῖν ποτε, ἡ δὲ τῶν ἀναγκαίων σπάνις αὐτὰ κα-
ταλύει καὶ διαφθείρει τὰ σώματα. ⁵⁶ καὶ τοσαῦτα μὲν,
ὅτι διπλῇ τῇ τούτων ἐξετάσει χρηστέον· ἐπεὶ δ' ἐφάσκο-
μεν μὴ τῶν αἰεὶ ἐρπιπτόντων εἶναι τὸ κεφάλαιον, ⁵⁷ τὸ
¹⁰ πρόσωπον ἢ τὸν ὅρον, ἐπειδὴν τούτων θάτερον ἐλείπη,
συνεξίσταται δηλονότι καὶ ⁵⁸ ἢ κατ' αὐτὸ τῶν προκειμέ-
νων τριῶν κεφαλαίων ἐξέτασις.

κζ'. Μετὰ τὸ πρὸς τι, φησὶν, ἀναλαβεῖν προσήκει
τὴν προβολήν· τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέ-
¹⁵ λους. ἐπὶ γὰρ τοῖς αὐξητικοῖς παραλαβεῖν αὐτίς τὰ πε-
πραγμένα δεῖ, ἵνα ἔχοιεν, ἐφ' ὅτῳ αἱ αὐξήσεις ἐρείδοιν-
το. ὁ μὲντοι Μινουκιανὸς διαφέρεται πρὸς τὸν τεχνι-
κὸν περὶ τῆς τοῦ κεφαλαίου τάξεως· ὅς γε ⁵⁹ τὰ ἀπ'
ἀρχῆς ἄχρι τέλους, φησὶν, ἐκ τῶν περιστατικῶν λαμβά-
²⁰ νεται, καὶ ἡ μετάληψις δὲ οὐχ ἐτέρωθεν· μεταλαμβά-
νόμεθα γὰρ τῶν περιστατικῶν, ὧν ἂν ἡμῖν διδῶ ἢ ὑπο-
κειμένη παράστασις· τῆς οὖν μεταλήψεως ἐξ ἀνάγκης
τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους συναναλαμβάνεται.

κη'. Ἰστέον, ὅτι καὶ τὰ ἀντιληπτικὰ προβλήματα
²⁵ κατὰ τέσσαρας γίνονται τρόπους, κατὰ νόμους καὶ ἔθος,
κατὰ φύσιν καὶ κατὰ τέχνην· κατὰ νόμον μὲν ὡς ἐκείνο,
τρισαριστήα τις μοιχὸν καταλαβὼν ἀπέκτεινε καὶ τρόνου
φρεύγει, τὸν γὰρ νόμον φησὶ τὴν ἐξουσίαν δίδωσθαι.
κατὰ ἔθος, ὡς μετὰ τὰ ἐν Χαιρωνείᾳ Φίλιππος ἀπέστειλε
³⁰ πρὸς Ἀθηναίους, αἵρεσιν διδούς ἢ τοὺς δισχιλίους λαβεῖν

56 Par. πρόσωπα. 57 τὸ κεφάλαιον Mon. om. 58 καὶ
Mon. om. 59 Mon. οἷγε. Par. ὅσγε.

αἰχμαλώτους, ἢ τοὺς χιλίους νεκροὺς ἀνελίσθαι πρὸς ταφήν· ἔπεισε Δημοσθένης ἐλίσθαι τοὺς νεκρούς. ἀπέκτεινε Φίλιππος τοὺς χιλίους ζῶντας, καὶ κρίνεται δημοσίων ἀδικημάτων ὑπὸ Δισχίνου· ἔθος γὰρ ἦν παρ' Ἀθηναίοις τοὺς βουλομένους παριέναι καὶ συμβουλευεῖν τὰ δοκοῦντα, ὡς ὁ Δημοσθένης φησὶν· „ἐβόα μὲν ὁ κῆρυξ, τίς ἀγορεύειν⁶⁰ βούλεται, παρήει δὲ οὐδεὶς.“ κατὰ τέχνην· οἷον ζωγράφος πρὸ τοῦ λιμένος ναυάγια ἔγραψε καὶ μηδενὸς πλείοντος κρίνεται δημοσίων ἀδικημάτων. ἄδειαν γὰρ αὐτῷ τοῦ γράφειν, ἃ βούλοιο, φησὶν δίδω- 10 κέναι τὴν τέχνην. κατὰ φύσιν, ὡς Δισχίνης μετὰ τὰ ἐν Χαιρωνείᾳ ἔπεται Δημοσθένει⁶¹ δακρύων καὶ κρίνεται ὑπ' αὐτοῦ ὕβρεως· φύσις⁶² γὰρ ἀνθρώπῳ, ⁶³ φησὶ, τῶν δακρύων τὴν ἔξουσίαν χορηγεῖ.

χθ'. Πρὸς τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, φησὶν, ἡ ἀν- 15 τίληψις φέρεται, καθάπερ καὶ τῷ στοχασμῷ· καὶ γὰρ ἐκεῖ τοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους τοῦ διώκοντος χρωμένον, ἀντιλαμβάνεται ὁ φεύγων ἐξουσίας τινός, καὶ ὅλως ὅσα περὶ τῆς ἐργασίας τοῦ ἀντιληπτικοῦ λέγειν ἐνῆν, ἐν τῷ στοχασμῷ προδιήνυσται· χρηὴ δὲ τὴν ἀντίληψιν⁶⁴ μὴ 20 γυμνῶς καὶ ἀναφανδὸν οὕτως εἰσφέρειν, τυραννικῶς τῆς ἐξουσίας ἀντιλαμβανομένους, ἀλλὰ πλαγίως μετὰ τινος προσχήματος, οἷον ὅτι οὐ δικαίως ὁ κατήγορος τοσούτον πληθὺς ἐρείδει τῶν κατ' ἐμοῦ λόγων μηδενὶ συμφε- ρόμενος νόμῳ, ἀλλ' αὐτοκράτορι παρρησίᾳ ταῦτα μεμ- 25 φόμενος καὶ κρίνειν ἀξιῶν ἐπὶ τούτοις, ἐφ' οἷς μηδεὶς κεκώλυκε νόμος· οὐκ ἀρκέσει δὲ γε τοῦτο πρὸς τὸ θερα- πεῦσαι τὴν ἀντίληψιν τραχεῖάν τε καὶ τυραννικὴν φαινομένην, ἀλλ' ἔτι καὶ κατὰ μίαν τῶν ἀντιθετικῶν πάν-

60 Par. 2. ἀπαγορεύειν. — pro cor. p. 285. 61 Mon.

δημοσίων. ⁶⁵ 62 Mon. φύσις. Par. 1. φύσις. 63 Mon. ἀνω-
φελῆ. omissio φησὶ. 64 Mon. τῆς ἀντίληψεως.

τως εἰσενεχθήσεται, ὡς μικρόν ὕστερον ἐπὶ τῆς ἀντιθέ-
 σεως, ⁶⁵ φημὶ τοῦ ⁶⁶ μετὰ τὴν ἀντίληψιν κεφαλαίου,
 εἰσόμεθα, ἐπεὶ οὐδὲ ἐκεῖνό με λήληθεν, ὡς τινες τῶν
 ἀξιολογωτάτων, οἷς προσεκτέον, οὐδὲ τὴν ἀντίθεσιν ἐπε-
 5 συμπλεκομένην ἐξαρκεῖν ὑπειλήφασιν, ἀλλὰ μετὰ τινος,
 φησι, προθεραπείας ⁶⁷ καὶ οἰοῖται προκαταστάσεως εἰσ-
 ενεκτεῖν τὸ ἀντιληπτικόν· τῆς γὰρ ἀντιλήψεως τριχῇ
 λαμβανομένης κατὰ νόμον, ἢ κατὰ ἔθος, ἢ κατὰ φύσιν,
 εἰ κατὰ νόμον λαμβάνεται, τὸν νόμον αὐτὸν πρότερον
 10 ἐγκωμιάσαι χρὴ, ὅτι φιλόανθρωπος καὶ τῆς πολιτείας εὖ
 μάλα προνοησιμὸς, καὶ μετὰ τοῦτο ἐπὶ τὴν ἐκείνου
 χωρεῖν ἐξουσίαν κατὰ τὸ ἀντιληπτικόν. εἰ δὲ κατὰ τὸ
 ἔθος ἡμῖν ἢ ἀντίληψις ἢ, τὴν πολιτείαν πρότερον ἐπα-
 νίσαι, ἐφ' ἧς ἔχομεν τὸ ἔθος, εἰ δὲ κατὰ φύσιν παρα-
 15 λαμβάνεται ἢ ἀντίληψις, τηνικαῦτα τὰς ἐκ τῆς φύσεως
 ἀνάγκας ἀναθεωρεῖν καὶ ταύτας προεκτιθέναι μετ' ἐγ-
 κωμίων, εἰδ' οὕτως ἐμβάλλειν ἐπὶ τὴν ἀντίληψιν, ὅπως
 μὴ τῶν νόμων τοὺς ἀδικωτέρους ἢ τὰ τῶν ἐχθρῶν χεῖρω
 ἢ τῆς φύσεως τὰ ἡμαρτημένα δοκῶμεν ἐκλέγεσθαι, ἀλλ'
 20 ἐκ τῶν ἐγκωμίων ἐπὶ ταῦτα τὸν δικαστὴν πρότερον κα-
 ταστήσαντες τὴν ἀντίληψιν ἐπενέγκωμεν· ὅτι δὲ μετὰ
 ταύτην μίαν τῶν ἀντιθετικῶν παραληψόμεθα, ῥωννύν-
 τες ἑκατέρωθεν τῆς ἀντιλήψεως τὸ τυραννικόν, εἴρηται.
 Τῇ ἀντιλήψει ⁶⁸ ἔπεται ἡ μετάληψις πάντως· ὡς
 25 γὰρ ἔφαμεν, πᾶσα ἀντίληψις μετάληψις λύεται· γίνεται
 δὲ ἡ μετάληψις πρὸς τὴν προᾶξιν, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ τρισα-
 ριστίως μοιχὸν ἀποκτείναντος, χρωμένου γὰρ τῇ ἀντιλή-
 ψει τοῦ φεύγοντος, ὅτι ἐξῆν ⁶⁹ μοι, ὁ κατήγορος μετα-

65 Par. 1. ἀναθέσεως. 66 Mon. τῆς. 67 Mon. Par. 2.
 θεραπείας. Par. 1. προθεραπείας. 68 Parr. τῇ ἀντιλήψει et
 sqq. usque ad ὅμα δὲ κατασκευάσει καὶ θίσιν inter schol. mino-
 ra referunt: et litt. λ' in contextu majorum incipit a: τοῦτό
 ἐστὶ τὸ κεφάλαιον. 69 Mon. ἐν τῷ μοι.

λαμβάνων φησὶν ἐν στάσει μὲν, ὅτι οὐκ ἔξεστιν, εἴτα ἀντιπαραστήσει, ὅτι εἰ καὶ ἔξεστιν, οὐκ ἀριστεία φονεύειν ἐχρῆν· εἶπομεν γάρ, ὅτι πᾶσα μετάληψις κατὰ ἐνστασιν καὶ ἀντιπαράστασιν εἰσάγεται, καλῶς δὲ τὸ εἰ ἐγχωρεῖ· δοκεῖ γὰρ ἀναίσχυντον τὸ ἀντικρυς λέγειν, ὅτι οὐκ ἔξεστι 5 φανεράς οὐσης τῆς ἐξουσίας, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῆς κατὰ νόμον ἐξουσίας· ἐνταῦθα γὰρ μετὰ τὴν τοῦ νόμου ἀνάγνωσιν ἄπορος ἢ τῆς ἐνστάσεως χρήσις· τότε γὰρ ἀναιδὲς ἀντιφθέγγεσθαι τῷ νόμῳ, μετριώτερον δὲ τῇ ἀντιπαραστάσει χρήσασθαι. 10

λ'. Ἡ ἀντίληψις αὕτη μετὰ κατασκευῆς τίθεται τοῖς ἀπὸ τοῦ νόμου ἔχουσα τὴν ἐξουσίαν, διδοῦσα πράττειν. ὅτι ἂν βούλοιτο, εἰ ἐγχωροίη δὲ εἶπεν, ἐπειδὴ τῇ ἀπὸ νόμου καὶ τῇ ἀπὸ φύσεως ἀντιλήψει οὐ δυνατόν ἀντιθεῖναι τὴν ἐνστασιν, ἀναιδὲς γάρ· τῇ ἀπὸ ἔθους δὲ καὶ 15 ἀπὸ τέχνης δυνατόν, ἢ δὲ ἀντίληψις αὕτη πρὸς τὴν μετάθεσιν κεῖται· ἅμα δὲ κατασκευάσει καὶ θέσιν. Τοῦτο ἐστὶ τὰ κεφάλαιον τὸ γνωρίζον τὴν στάσιν, τοῦ γὰρ κατηγοροῦ πολλῇ χρησαμένου καταφορᾷ ἐν τοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ὁ φεύγων εὐθέως τὴν ἀντίληψιν προβάλλει 20 ται, τὴν ἐξουσίαν προφέρων· οὐχ ὥς ἔτυχε δὲ τούτῳ τῷ κεφαλαίῳ χρηστέον, ἀλλὰ μετὰ τινος μεθόδου· τυραννικὸν γὰρ ἀντικρυς λέγειν, ὅτι ἐξῆν μοι τοιαῦτα διαπράξασθαι, ἐφ' οἷς ὥς ἀδικήμασι κρίνεται· ἄτοπον γὰρ ἀκμάσαντος τοῦ κατηγοροῦ ἐν ταῖς αὐξήσεσι καὶ κατα- 25 δραμόντος λέγειν, ὅτι ἐξῆν μοι· ἀλλ' ἐὰν ἀπὸ νόμου ἢ ἐξουσία τυγχόνῃ, ἔρεῖ ὁ φεύγων, ὅτι εἰ μὲν ἄδειαν μὴ παρεῖχεν ὁ νόμος, καλῶς ἂν ἡ κατηγορία εἶχεν· ἐπειδὴ δὲ ἂ τοῖς νόμοις δοκεῖ, ταῦτά μοι πέπρακται· τίνα λοιπὸν χώραν ἔχει ἡ κατηγορία, ἄλλως τε οὐκ ἐμοῦ 30 κατηγορεῖ μάλλον, ἢ τοῦ τεθεικότος τὸν νόμον· καὶ τὴν πολιτείαν διαβάλλει τὴν τῷ νόμῳ χρωμένην· καὶ τούτῳ

1 Mon. τυγχάνει.

τῷ τρόπῳ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων εἰδὼν τῆς ἀντιλήψεως χρῆ-
σθαι δυνήσεται, ὅτι ταῦτα μὲν, ἃ φησιν ὁ κατηγορος,
εἰ μὴ συγκεχώρηται, ἴσως εἶχε χώραν ἢ καταδρομὴν, νῦν
δὲ περιττῶς τοσοῦτῳ πλήθει λόγων πρὸς τὴν κατηγο-
5 ρίαν κέχρηται τῶν νόμων ἢ τῶν ἔθων ἢ τῆς φύσεως
συγκεχωρηκότων.

λά. Φέρεται ἐξ ἀνάγκης ἡ μετάληψις ὑπὸ τοῦ κατη-
γόρου πρὸς τὴν ἀντίληψιν, πᾶσα γὰρ ² ἀντίληψις μετα-
λήψει λύεται, καὶ καθάπαξ ἀντιπαρίστανται ἄμφω· ἐν-
10 θὰ γὰρ ἂν εὗρεθῇ ἡ ἀντίληψις, ἀντικειμένην πάντως
τὴν μετάληψιν ἔχει. χρηστέον δὲ, φησί, τῇ μετάληψει
κατὰ ἔνστασιν καὶ ἀντιπαράστασιν· κατὰ ἔνστασιν δὲ,
φησὶν, ὅταν ἐγχωρῇ, πότε δὲ χώραν ἢ ἔνστασις ἔχῃ καὶ
πότε ἐκλείπει προσδιασαφῆσαι χρειῶν· ὅταν μὲν οὖν σα-
15 φῶς τι καὶ διαῤῥήδην ὁ νόμος ἀγορεύῃ, καὶ τοῦτο ὁ
φεύγων ἐν τῇ ἀντίληψει παρέχεται, τηνικαῦτα παραιτη-
τέον τὴν ἔνστασιν· ἡ γὰρ πρὸς τὰ ὁμολογούμενα μάχη
καὶ ἔνστασις ἀπίθανος οὐ ῥητορική· οἷον εἰ νόμος κε-
λεύει, ³ πάντα μοιχὸν ἀναιρεῖσθαι, εἴτα τρισαριστέα
20 τινὰ μοιχὸν διαχρησαμένου τινὸς λέγοιμεν, ὥς μάλιστα
μὲν οὐδὲ ἐξῆν μοιχὸν ἀναιρεῖν, βιαιότατόν ἐστι τὸ λεγό-
μενον· τούτῳ γὰρ φανερός ἐστι τῷ νόμῳ διαπληκτίζε-
σθαι· ὅταν δὲ μὴ φανερός τι ἢ νόμος περὶ ⁴ τοῦ κρινο-
μένου, τηνικαῦτα καὶ τῇ ἐνστάσει χρησόμεθα· οἷον νέος
25 πλούσιος ὑποπτευθεὶς τυραννήσειν τὴν ἑαυτοῦ πᾶσαν οὐ-
σίαν ἐξαργυρώσας κατεπόντισε καὶ κρίνεται βλάβης εἰς
τὸν δῆμον· τοῦ γὰρ φεύγοντος τῶν νόμων ἀντιλαμβανο-
μένου, ὥς τῶν ἰδίων ἕκαστον κύριον καθιστῶσιν, ὁ διώ-
κων πάλιν ἐνστάσει χρῆσαιτο ἂν διὰ τὸ ἀσαφές καὶ ἀό-
30 ριστον τῶν νόμων, μάλιστα μὲν οὐδὲ κύριός ἐστι τῆς

² πᾶσα γὰρ ἀντίληψις — — τὴν μετάληψιν Mon. om. 8
Mon. κεύει. ⁴ Mon. παρά. Par. 2. περὶ.

ἑαυτοῦ βουλήσεως ἕκαστος, οὐδὲ τῶν χρημάτων, ἀλλ' ὅπως ἂν οἱ νόμοι ἐπιτρέπωσιν, οὕτω χρηστέον καὶ ἡμῖν αὐτοῖς καὶ τοῖς χρήμασιν· ἔπειτα εἰ καὶ ὅλως ἔδει κατὰ τὸ αὐτόνομον χρησθῆναι, ἐπὶ καλῶ γαῦν ἔδει τῆς πολιτείας, καὶ ἐξ ἔθους δὲ ἢ φύσεως λαμβάνοιτα ἢ ἀντίληψις, 5 τοῖς ὁμολογουμένοις οὐκ ἐνστασόμεθα· ἦν δὲ τι πού διχορρεπὲς ἦ, καὶ κατὰ τὴν ἐνστασιν ἀγωνιούμεθα.

λβ'. Ἐπὶ τούτου, φησὶν, ἐπὶ τοῦ ζωγράφου, ἀντιστατική γάρ ἐστιν, ἐπὶ δὲ τοῦ τρισαριστέως ἀντεγκληματική, μετὰ δὲ τὴν μετάληψιν ἔπεται ἀντιθετικὸν ὑπὸ τοῦ φεύγοντος προβαλλόμενον· τοῦ γὰρ κατηγόρου χρη- 10 σαμένου τῇ μετάληψει καὶ εἰπόντος ἐν τῇ παραστάσει, ὅτι ἀλλ' οὐ τρισαριστία δίδωσιν ὁ νόμος⁵ ἀναιρεῖν, ὁ φεύγων τὸ ἀντιθετικὸν προβαλλόμενος ἔρει, ὅτι δικαίως ἀνήρηται· τί γὰρ ὑπῆρχε μοιχῶ· καὶ τῷ κατηγόρῳ δέδω- 15 κε τὴν ἄδειαν τῆς καταφορᾶς, καὶ κοινὸν τόπον κατὰ μοιχείας ἔρει. Ἰστέον δὲ, ὅτι ἡ ἀντίθεσις ἢ ἀντιστατική ἢ ἀντεγκληματική ἐν⁶ ἀντιλήψει εὐρίσκεται· μεταστατική δὲ ἢ συγγνωμική οὐ· ἐναντίαν γὰρ φύσιν ἔχει ταῦτα τῇ ἀντιλήψει· οὐδεὶς γὰρ τὴν ἐξουσίαν προβαλλό- 20 μενος ἐφ' οἷς ἔπραξε συγγνώμην αἰτεῖ.

λγ'. Ἐπὶ τῆς ἀντιλήψεως ἐράσχομεν τὸ ἀπ' αὐτῆς τυραννικὸν κατὰ μίαν χρῆναι θεραπεύειν τῶν ἀντιθετικῶν· οἷον ἢ ἀντεισφέροντα ἕτερον εὐεργέτημα ἐκ τοῦ δοκοῦν- 25 τος ἀδικήματος, ὅπερ ἐστὶ κατὰ ἀντίστασιν, ἢ παραι- 25 τούμενους συγγνώμην⁷ ἢ μεθιστάντας τὴν αἰτίαν ἐφ' ἕτερον, ὧν τὸ μὲν συγγνώμης, τὸ δὲ μεταστάσεως, ἢ ἀντεγκαλοῦντα τῷ πεπονθότι, ὥς ἀξίῳ παθεῖν ὃ πέπον- θε. Κατὰ γαῦν τὸν τεχνικὸν πάντως κατὰ μίαν τούτων εἰσενεχθήσεται ἢ ἀντίληψις· οὐ γὰρ δὴ προσεκτέον Μι- 30 νουκιανῶ εἰπόντι, ποτὲ μὲν ἐμπίπτειν ἀντιθετικῇ, ποτὲ

5 Mon. οἱ νόμοι. 6 Mon. ἐν om. 7 Mon. ἢ παραι-
τουμένη συγγνώμη, ἢ μεθιστάντα αἰτίαν ὑφ' ἑτέρου.

δὲ γυμνὸν καθιστάναι τὸ ἀντιληπτικὸν ἀντιθέσεως· ἀεὶ
 γὰρ, ὡς ἔφην, κατὰ μίαν τῶν ἀντιθετικῶν προῖναι χρὴ
 τὴν ἀντίληψιν, εἴπερ μέλλοιμεν παραδεχθῆναι ὑπὸ τῶν
 δικαστῶν· ἀναγκαῖον δὲ καθ' ἑκάστην ἀντίθεσιν δοῦναι
 5 ἀντιλήψεως παραδείγματα· ἔστι τοίνυν κατὰ ἀντίστασιν
 μὲν ἀντιλήψεως παράδειγμα ὁ ζωγράφος, ὁ δημοσίων
 ἀδικημάτων κρινόμενος, ἐφ' ᾧ πρὸ τοῦ λιμένος γράψας
 ἐξέθηκε τὰ ναυάγια, τῇ γὰρ ἀντιστάσει χρώμενος ἐρεῖ τι
 καὶ εὐεργετηκέναι τὴν πόλιν ἐντεῦθεν· τοὺς γὰρ πλείον-
 10 τας δεδιδαχέναι, μὴ παρὰ καιρὸν ἐπιχειρεῖν τῇ θαλάττῃ,
 ὡς ἀναγκαῖον αὐτοῖς, εἰ παραβάλλοιντο, τοιοῦτοις περι-
 πίπτειν κινδύνους· κατὰ δὲ ἀντέγκλημα ἀντιλήψεως πα-
 ράδειγμα ὁ τὸν τρισαριστία ἐπὶ μοιχείᾳ ἀνελὼν, εἴτα δη-
 μοσία κρινόμενος· ἀντεγκαλέσει γὰρ τῷ τρισαριστεῖ, ὡς
 15 αὐτῷ τῆς ἀδικίας κατάρξαντι τῷ⁸ διαφθεῖραι τὸ γύ-
 ναιον· κατὰ συγγνώμην δὲ ἀντίληψις ἦδε. Κλέωνος τοὺς
 ἐκ Πύλου τριακοσίους εἰσάγοντος Νικίας ἐδάκρυσε καὶ
 κρίνεται ὑπὸ Κλέωνος ὕβρεως· τὴν γὰρ συγγνώμην προ-
 βαλεῖται φάσκων ἡλεηκέναι καὶ πιπονθῆναι τι ἀνθρώπι-
 20 νον· ὑπόλοιπον ἔτι τῆς κατὰ μετὰστασιν ἀντιλήψεως
 δοῦναι παράδειγμα· πόλεως συνεχῶς ἀφισταμένης ἔπεισε
 στρατηγὸς τὸν δῆμον τὰ τεῖχη κατελεῖν, καὶ τῶν συμ-
 μάχων ἀποστάντων κρίνεται δημοσίων ἀδικημάτων· τὴν
 μὲν γὰρ ἀντίληψιν κατὰ τὸ ἐξεῖναι συμβουλεύειν τὰ εἰ-
 25 κότα καὶ⁹ δοκοῦντα λαμβάνει, τὴν δὲ μετὰστασιν ἐπὶ
 τὸν δῆμον μεταφέρων τὴν αἰτίαν, ὅτι γε καὶ ὑμεῖς αἴ-
 τιοι τῆς καθαιρέσεως οἱ πεισθέντες, οὐ γὰρ ἀνηκόων ὄν-
 των ὑμῶν κατελεῖν ἐτόλμων· καὶ ἔστιν ὥσπερ ἐν στο-
 χασμῷ χρώμα ἢ μετὰθεσις τῆς αἰτίας, οὕτως ἐπὶ τῆς
 30 ἀντιλήψεως ἢ ἀντίθεσις· χρώζει γὰρ τὸ ὅλον τῆς ἀπο-
 λογίας τὸ τυραννικὸν συσκιάζουσα.

8 Mon. τοῦ. 9 εἰκότα καὶ Mon. om., idem habet λαμβάνειν.

λδ'. Φέρεται πρὸς τὴν ἀντίθεσιν ἑτέρα μετάληψις· καὶ γὰρ αὐτὰ πᾶσα ἀντίθεσις μεταλήψει λύεται, ὡς ἐπὶ τῶν ἀντιθετικῶν δεδείχεται, ἐνθα καὶ περὶ τῆς ἐργασίας τοῦ κεφαλαίου διαληφόμεθα. Ζητητέον δὲ, τίνι διοίσει ἡ μετάληψις ἥδε τῆς πρὸς τὴν ἀντίληψιν φερομένης· 5 διαφέρει δ' οὖν ἀλλήλων, καθὼς ἡ μὲν πρὸς τὸ πεπραγμένον αὐτὸ φέρεται, ἡ δὲ τῆς ἀντιθέσεως λυτικὴ πρὸς τὴν ποιότητα τοῦ πεπραγμένου· ἡ μὲν γὰρ ἀντίληψις ἐπ' αὐτῷ τῷ πεπραγμένῳ τὴν ἐξουσίαν προβάλλεται, πρὸς ὃ φέρεται ἡ προτέρα μετάληψις, ἡ δὲ ἀντίθεσις 10 χρώζει πῶς καὶ ποιότητά τινα τῷ πεπραγμένῳ δίδωσιν· οὐκοῦν καὶ ἡ πρὸς αὐτὸ φερομένη μετάληψις ἐξ ἀνάγκης κατὰ τὴν ποιότητα τῷ πεπραγμένῳ μάχεται, οἷον ἐπὶ τοῦ ζωγράφου· διὰ γὰρ τῆς ἀντιθέσεως εὐηργετηκέναι τι φάσκοντος τοῦ ἀπολογουμένου τὸ συμβεβηκέναι 15 διὰ τῆς τῶν ναυαγίων γραφῆς, τῷ ¹⁰ πλεῖν μετὰ ἀσφαλείας ἐπιχειρεῖν, φέρεται πρὸς αὐτὸ ἡ μετάληψις, ὅτι ἑτέρως ἔδει συμβουλευεῖν λόγους διαπέμποντα καὶ τοῖς ἐμπόροις ἰδίᾳ κοινολογούμενον.

λε'. Δύο οὐσῶν ἀντιλήψεάς τε καὶ ἀντιθέσεως, ἀν- 20 αγκαιῶς καὶ δύο μεταλήψεις ἐμπίπτουσιν, ἡ μὲν πρὸς τὴν ἀντίληψιν, ἡ δὲ πρὸς τὴν ἀντίθεσιν, καὶ ἡ διαφορὰ, ὅτι ἡ μὲν πρὸς τὴν ἀντίληψιν ἐνστάσει καὶ ἀντιπαραστάσει κατασκευάζεται, ὅτι οὐκ ἔξεστιν, εἰ δὲ ἄρα καὶ ἔξεστιν, οὐκ ἐπὶ τούτοις· ἡ δὲ πρὸς τὴν ἀντίθεσιν 25 τὸν αὐτὸν τρόπον, οὐδὲ γὰρ λύει τὸ ἀντιστατικόν, ἀλλ' ἔρει, ὅτι οὐχ οὕτως ἐχρῆν εὐεργετεῖν, ἐνῆν γὰρ καὶ ἄλλως διὰ συμβουλῆς, διὰ λόγου, καὶ ἄλλως· ἡ μὲν πρὸς τὴν ἀντίληψιν μάχεται τῇ ἐξουσίᾳ, ἡ δὲ πρὸς τὴν ἀντίθεσιν οὐ μάχεται, ἀλλὰ καὶ συντρέχει τῷ χρώματι ἀποδε- 30 χομένη ¹¹ τὰ ὑπὲρ τῆς πόλεως· τὴν δὲ παράστασιν μέμ-

10 Mon. τό. Par. 2. τῷ.

11 Mon. ἀποδεχόμενος. scr.

φεται, ὃ ἐστὶν τὸν τρόπον, ὡς ἐπὶ τοῦ ζωγράφου ἢ ἀν-
τίθεσις ἐστὶν, ὑπὲρ τῶν πλεόντων πεποίηκα· ἡ δὲ μετά-
ληψις συγχωρήσασα, ὅτι ἀληθὲς τὸ λεχθὲν, διὰ τῆς ἀν-
τιπαραστάσεως ἐκβάλλειν πειράσεται τὸν τρόπον τοῦ πε-
πραγμένου ¹² μεμφομένη καὶ ἐπὶ τοῦ τρισαριστέως τοῦ
φεύγοντος ἀντιπαραστάσει χρησαμένου καὶ λέξαντος ἀντι-
εγκληματικῶς, ὅτι ἄξιός ἦν ἀποθανεῖν ὁ τρισαριστεύς
κώμοις καὶ μέθαις προσανέχων, ὁ κατήγορος δευτέρᾳ
μεταλήψει χρήσεται λέγων, ὅτι εἰ τοιοῦτος ἦν, ἔδει δι-
¹⁰ καστηρίῳ παραδοῦναι καὶ μὴ αὐτοχειρίᾳ ἀναιρεῖν.

λς'. Ἀντιλήψει πάλιν ὁ φεύγων χρήσεται δὴ ¹³
πρὸς τὴν τοῦ ἀπολογουμένου μετάληψιν· ἔφαμεν γὰρ
ἀλλήλοις ἀντιτετάχθαι αἰετὰ κεφάλαια· τὴν δὲ αὐτὴν
ἔχει διαφορὰν πρὸς τὴν προτέραν ἀντίληψιν, ἣν ἔχειν
¹⁵ τὸ δεύτερον μεταληπτικὸν πρὸς τὸ πρότερον ἔφαμεν, ἡ
μὲν γὰρ περὶ αὐτὸ καθέστηκε τὸ πεπραγμένον, ἡ δὲ
περὶ τὴν τοῦ πεπραγμένου ποιότητα· ἰστέον δὲ κοινότε-
ρόν τι θεώρημα· μετὰ γὰρ τὸ ἀντιληπτικὸν τοῦτο χέ-
χρηται πολλάκις καὶ μεταληπτικῇ αὐτὸς ὁ φεύγων, ὅπερ
²⁰ παραδοξότερον· ποῦ γὰρ ἐτέρωθεν μεταληπτικὸν παρὰ
τῷ ἀπολογουμένῳ· αἰετὰ γὰρ ἡ μὲν ἀντίληψις τοῦ φεύ-
γοντος, τοῦ δὲ διώκοντος ἡ μετάληψις· ἐνταῦθα μέν-
τοι χρήσεται ποτε καὶ μεταληπτικῇ ὁ φεύγων μετὰ τὸ
δεύτερον ἀντιληπτικόν· πότε δὲ χρήσεται, καὶ δὴ λεκτέ-
²⁵ ον· ὅταν τὸ πεπραγμένον οἷον τε ἢ διορθωθῇ τῇ
φύσει, τηρικαῦτα ἐμπεσεῖται τόδε τὸ κεφάλαιον, ἐπει-
δὲν δ' ἢ τὸ πεπραγμένον ἀδιόρθωτον, ἐξίσταται· οἷον
τοῦ μὲν προτέρου παράδειγμα ὁ ζωγράφος· πρῶτον μὲν
γὰρ τῷ δευτέρῳ ἀντιληπτικῷ χρώμενος τῆς κατὰ τὸ συμ-
³⁰ βουλευεῖν ἐξουσίας ἀνθέξεται· ὅτι ὃν τρόπον ἕκαστος
δύναται συμβουλευεῖν τῇ πόλει, ῥήτωρ μὲν τις ὢν τοῖς
λόγοις, ζωγράφος δὲ ἀπὸ τῆς τέχνης· ἔπειτα τῷ μετα-

¹² Par. 1. τὸν τοῦ πεπρ. τρόπον.

¹³ δὴ Par. 1. om.

ληπτικῷ τὴν κρίσιν διαβάλλει, οἷον εἰ δέ τι ἡ πόλις ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ἐμῆς ἐβλάπτετο συμβουλῆς, ἐχρῆν τὸ πινάκιον καθελεῖν καὶ μὴ συγχωρεῖν ἐπὶ τοῦ λιμένος ἐκ-
 κεῖσθαι, καὶ ¹⁴ οὐκ εἰς δικαστήρια αὐτῶν εἰσάγειν καὶ δη-
 μοσίων κρίνειν· καθάπερ γὰρ ὁ κατήγορος τὸν τρόπον δ
 τῆς συμβουλῆς, οὕτως ὁ φεύγων τὴν κρίσιν διαβάλλει·
 ἐπιδέχεται γὰρ ἐπὶ τοῦδε τοῦ προβλήματος τὸ πεπρα-
 γμένον διόρθωσιν· ἡδύνατο γὰρ τις ῥᾶστα ἐκ τοῦ λιμέ-
 νος ἀνασπᾶσαι τὸ πινάκιον· τοῦ δὲ δευτέρου, φημὶ τοῦ
 τὴν διόρθωσιν ἀδύνατον ἔχοντος, ἀφ' οὗ καὶ ἐλλείπει ¹⁰
 τὸ μεταληπτικόν, παράδειγμα τόδε· νέος πλούσιος τυραν-
 νήσειν ὑποπτευθεὶς τὴν οὐσίαν ἐξαργυρώσας κατεπόντω-
 σε, καὶ κρίνεται δημοσίων ἀδικημάτων· οὐ γὰρ δυνατόν
 εἰπεῖν, ὥς ἔδει μᾶλλον τὸ ἀργύριον ἐκ τοῦ βάθους ἀν-
 ἔλκειν, ἀλλὰ μὴ γραφὴν κατ' ἐμοῦ τίθεσθαι. ¹⁵

λζ'. Αναγκαιώς, φησὶν, μεταλήψεως ἐμπεσοῦσης ἐπὶ
 τὴν ἐξουσίαν πάλιν ὁ φεύγων καταφεύξεται· τοῦ γὰρ
 κατηγόρου λέγοντος, ὅτι οὐχ οὕτως ἐχρῆν, ἐνῆν δὲ καὶ
 ἐτέρως εὐεργετεῖν, ὁ φεύγων ἔρει, ὅτι ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο
 κεκώλυται· εἰ δὲ καὶ ἐτέρως ἐνῆν, ¹⁵ ὁ δὲ μᾶλλον οἶκει- ²⁰
 ότερον ἐμοὶ ὑπῆρχε καὶ δυνατῶς εἶχον ποιεῖν, τοῦτο ἔπρα-
 ξα· ὁ ῥήτωρ εἰσηγείσθω τοῖς λόγοις τὸ δέον, ὁ ζωγρά-
 φος τῇ τέχνῃ, ἕκαστος ὥς δύναται ¹⁶ τὴν πόλιν εὐεργε-
 τεῖτω, μὴ μέμφου τοίνυν τὸν τρόπον, ἀλλ' ἐνθυμοῦ τὴν
 ὠφέλειαν· ἐξετάσει δὲ καὶ τὴν γνώμην τοῦ νομοθέτου ὁ τὸν ¹⁵
 τρισαριστία ἀποκτείνας, ὅτι ὁ νομοθέτης τὴν ὕβριν τὴν
 κατὰ τῶν γυναικῶν γινομένην εἰδώς· καὶ ὥς μάλιστα τοῦ-
 το τοῦ ¹⁷ συνοίκου ταράττει τὸν λογισμόν, ὥσπερ θερα-
 πεύων τὸν πάσχοντα αὐτῷ καὶ τὴν τιμωρίαν ἐνεχειρίσεν.

Χρήσεται, ¹⁸ φησὶν, ὁ κατήγορος τῇ θήσει ἀνατρέ- ³⁰

¹⁴ καὶ Mon. om.

¹⁵ Mon. πῶν.

¹⁶ Mon. βούλεται.

¹⁷ τοῦ Par. 1. om.

¹⁸ χρήσεται, φησὶν, ὁ κατήγορος — —
 δυνάμει χρηστέον. et seqq. ἀκολουθῶς εἶπεν usque ad litt. λή. in-

πων, ὅτι οὐκ ἐπὶ τούτοις τῇ δυνάμει χρηστέον. Ἀκούουθως εἶπεν ἐκθετέον τὴν θέσιν, κατασκευαστικὴν οὖσαν τῆς ἀντιθέσεως· οὐδὲ γὰρ ἀπλῶς οὕτω τεθὲν τὸ ἀντιληπτικὸν ἰσχύει, διὰ δὲ τῆς ἀντιθέσεως τοῦ κεφαλαίου
 5 ἰσχυρὸν ἀποδειχθήσεται· ἡ οὖν θέσις ἀκολουθῶς ἐστὶ τοιαύτη, ὅτι πᾶς, καθὼ ἐκαστος δυνάμειος ἔχει, ὠφελεῖν χρὴ τὴν πόλιν· κατασκευάζεται δὲ ἐκ τῶν τοῦ συμφέροντος λογισμῶν, ὅτι χρήσιμον καὶ σύμφορον τὸ τοιοῦτον καὶ πλεῖστα δυνάμενον ἀγαθὰ προξενεῖν.

- 10 λή. Θέσιν εἶπε καὶ οὐ θέσεις πληθυντικῶς, καίτοι πολλάκις δύο ἐμπιπτουσῶν θέσεων, ὡς ἐπὶ τοῦ ζωγράφου· ἐκάτερον γὰρ τῶν μερῶν κέχρηται θέσει κατὰ τὸ ἀρμόζον, ὁ μὲν κατήρορος, ὅτι ταῖς τέχναις οὐκ ἀπλῶς χρηστέον ἐπὶ λύμῃ τῶν κοινῶν, ὁ δὲ φεύγων, ὡς ἂν οἷ-
- 15 ὅς τε ἢ ἐκαστος, χρήσιμος τῇ πόλει ¹⁹ γίνεται. ²⁰ ἰστέον δὲ, ὅτι δύο μὲν οὐκ ἀεὶ ἐμπίπτουσι θέσεις, μία δὲ πάντως, ἐνθεν οὐ πληθυντικῶς εἶπεν, ἀλλ' ἐνικῶς θέσιν πρὸς τὸ καθόλου καὶ διὰ παντὸς ἐμπιπτον ἐπιδῶν· ἀλλ' οὐκ εἰς τὸ ποτὲ μὲν ἐμπίπτον, ποτὲ δὲ ἐξιστάμε-
- 20 νον· ἡπόρηται δὲ, πῶς ἡ θέσις εἶναι κεφάλαιον δύναται· τῶν γὰρ κεφαλαίων, φασί, τὰ προηγούμενα ὑπὸ τοῦ διώκοντος εἰσφερόμενα ἐξ ἀνάγκης ἀντιθετικῶς ²¹ λαμβάνεται ὑπὸ τοῦ φεύγοντος, καὶ ἐκ τοῦ ἔμπαλιν, ὅσα προηγούμενως τῇ ἀπολογουμένῳ λαμβάνεται, ταῦτα γί-
- 25 νεται ἀντιθετικά τῷ διώκοντι· προηγούμενα δὲ φημι τὰ πιστωτικά, τὰ δὲ λυτικά τῶν ἐναντίων· εἰ τοίνυν, φασὶν, ἡ θέσις κεφάλαιόν ἐστι προηγούμενον, οὐ γὰρ ἔνεστι δῆπου λυτικὸν αὐτὸ φάναι, γινέσθω, φησί, καὶ ἀντιθετικόν· ἀλλὰ μὴν οὐδέποτε λαμβάνεται ἀντιθετικῶς, ἀλλ'
- 30 ἀεὶ συγχωρεῖ μὲν ἐκείνην, ἀντιεσάγει δὲ αὐτὸς ἑτέραν, εἴ-

ter scholia minora referunt Parr. 19 Par. 1. τῇ πόλει χρήσιμος. 20 Par. 1. γράφεται plenīs litteris. 21 Mon. Θετικῶς.

περ ἐμπίπτοι, οὐκ ἄρα, φησὶν, ἡ θέσις κεφάλαιον, καὶ
 ἀντιλέγειν οὐκ ἔχομεν· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ἐπιλόγος εἶναι δύ-
 νатаι, εἴπερ κατασκευάζει τὸ ἀντιληπτικὸν μὲν τῷ φεύ-
 γοντι, τῷ δὲ κατηγόρῳ τὸ μεταληπτικὸν, καὶ τὸ πέρας
 ὡς εἰπεῖν τῶν ἀγώνων ἔχει· ἀπορήσεια τοίνυν ἂν τις, 5
 ποῦ τετάξεται, εἰ μὴδ' ἐν κεφαλαίοις μὴδ' ἐν ἐπιλόγοις
 χώρα τις αὐτοῦ λείπεται· ῥητέον οὖν, ὡς μέσην τινὰ
 τάξιν ἐπέχει· καὶ ἡ θέσις μεταξὺ πέπτωκε τῶν ἀγώνων
 καὶ τῶν ἐπιλόγων· καθάπερ ἐν ὄρῳ διήρηται περὶ τῆς
 τοῦ προσώπου ποιότητος· καὶ ταῦτα μὲν ὅσον παραστῇ- 10
 σαι τὴν φύσιν τῆς θέσεως· ἐπεὶ δ' ἔφημεν ποτὲ μὲν δύο
 θέσεις ἐμπίπτειν, ποτὲ δ' αὖ μίαν καὶ ταύτην οὐκ ὠρι-
 σμένως· οἷον παρὰ τῷ φεύγοντι πάντως ἢ τούναντίον,
 ἀλλὰ νῦν μὲν ὑπὲρ τοῦ φεύγοντος, αὐτίς δὲ ὑπὸ τοῦ
 κατηγόρου λαμβάνεσθαι, ἀναγκαῖον προσδιασαφῆσαι τῶν 15
 εἰρημένων ἕκαστον, ἵνα μὴ ἀτάκτως μὴδὲ ἀλόγως ἐπι-
 χειρῶμεν ταῖς θέσεσιν, ἀλλ' εἰδείημεν, πότε τοῦ ἀντιδίκου
 θέσει χρωμένον χρησόμεθα καὶ αὐτοῖ, καὶ πότερον ὑπερ-
 δραμούμεθα τὸ μὴ ἔχειν χρῆσθαι· ὅταν μὲν οὖν τὸ πε-
 πραγμένον ἄδοξον ἦ, τηνικαῦτα μόνος τὴν θέσιν παρα- 20
 λήψεται ὁ κατήγορος· εἰ γὰρ τὸ πεπραγμένον ἄδοξον,
 πέπρακται δὲ δήλον ὑπὸ τοῦ φεύγοντος, οὐκ ἂν θέσις
 προσάπτοιτο τῷ ἄδόξῳ· τούναντίον γε μὴν τῇ κατηγορίᾳ
 τοῦτο ἀρμόσει· λεκτέον δὲ ἐπὶ παραδείγματος. Ἀλκιβιά-
 δης κατελθὼν μετὰ τὰ κατὰ Κύζικον καὶ ἐν ἐκπώματι 25
 φέρων τὰ κατὰ Σικελίαν δημοσίων φεύγει· ἄδοξον γὰρ
 τὸ πεπραγμένον, οὐ μόνον τῷ δοκεῖν ὀνειδίζειν τῇ πόλει
 τὰς συμφορὰς, ἀλλὰ καὶ τῷ φέρειν αὐτὰς ἐπὶ τῶν ἐκπω-
 μάτων· ἑλλείπει οὖν τὸ θετικὸν εἰκότως τῷ φεύγοντι,
 ἂν δὲ τὸ πεπραγμένον ἔνδοξον ἦ, ἐπὶ τὸν ἀπολογούμε- 30
 νον ἡ θέσις μέτεσι καὶ μόνου τοῦ φεύγοντος γίνεται·
 οὐ γὰρ ἔνεστιν αὐτῇ τὸν κατήγορον χρῆσθαι· τῶν γὰρ
 ἔπαινουμένων πράξεων ἀπίθανος ἡ κατηγορία· παράδει-

γμα δὲ τοῦ λεγομένου παρέξομαι· Φιλίππον μετὰ τὰ
ἐν Χαιρωνείᾳ παρέχοντος αἵρεσιν Ἀθηναίοις ἢ τοὺς χι-
λίους ἀνελέσθαι νεκροὺς, ἢ τοὺς αἰχμαλώτους λαμβάνειν,
ἔπεισε Δημοσθένους τοὺς νεκροὺς ἀνελέσθαι, καὶ ἀποκτεί-
5 ναντος Φιλίππου τοὺς αἰχμαλώτους δημοσίων φεύγει· ἡ
γὰρ συμβουλὴ σεμνοτάτη καὶ ὅσιον ἢ τῶν οἰχομένων
ἀναίρεσις· οὐ γὰρ τοῖς ἀποβεβηκόσι προσεκτέον, ἀλλὰ
καθ' αὐτὸ χρή τὸ πεπραγμένον σκοπεῖν· μόνῳ γοῦν ἐν-
ταῦθα τῷ φεύγοντι τὸ θετικὸν ὑποστήσεται· εἰ δὲ τῶν
10 μέσων εἴη τὸ πεπραγμένον τουτέστι οὔτε φανερώς ἐνδο-
ξον, οὔτε ἄδοξον, τηνικαῦτα ἢ θέσις ἐκατέροις ἀρμόσει
καὶ ὑπ' ἀμφοῖν παραληφθήσεται, τῷ μὴδ' ἕτερον ὑπὸ
τῆς τοῦ πεπραγμένου δόξης πλεονεκτεῖσθαι· παράδειγμα
δὲ ὁ ζωγράφος, πρὸ τοῦ λυμένος ἐκθεῖς τὰ νανάγια· κέ-
15 ρηται δὲ θέσει· ὃ τε φεύγων καὶ ὁ διώκων ὁμοίως, διὰ
τὸ μέσον τῆς πράξεως· ταῦτα μὲν οὖν περὶ τῆς εὐρέ-
σιως ἡμῖν εἰρησθῶ τῶν θετικῶν· ἰστέον δὲ, ὡς οὐ μόνον
γενικῇ μίᾳ τινι θέσει χρηστέον, ἀλλὰ καὶ εἰδικῇ,
πολλάκις ἐκ τῆς ὑποκειμένης ὑποθέσεως ἀναφαινομένη·
20 οἷον ἐπ' ἐκείνου τοῦ παραδείγματος· τὰς Θήβας Ἀλε-
ξάνδρῳ κατασκάπτουσι ὁ Ἰσμηνίας ἐπηύλησε καὶ μετὰ
τὸν ἐνοικισμὸν κρίνεται· κατὰ γὰρ τὸ ἀντιστατικὸν φάσ-
κων ²² εὖ πεποιημέναι τὴν πόλιν, ἐξαιρῆσαι γὰρ διὰ τῶν
αὐτῶν τὸ πολὺ τῆς μανίας καὶ τῆς ὀργῆς Ἀλεξάνδρου,
25 διχῇ τὴν θέσιν παραλήψεται· κατὰ μὲν τὸ γενικόν, ὡς
κατὰ δύναμιν ἕκαστον τῇ πόλει προσήκει χρήσιμον γίνε-
σθαι, καὶ τοὺς ἐπιστήμονας εἰσφέρειν τὰς τέχνας εἰς
τὰ κοινὰ τῇ πόλει λυσιτελοῦντας, ²³ κατὰ δὲ τὸ τῆς
ὑποθέσεως ἰδίων, ὅτι σεμνόν τι χρήμα ἢ μουσικὴ καὶ τὰς
30 θηριώδεις ἐπικόπτειν ²⁴ ἐπιστάμενον ὁρμᾶς καὶ διὰ ταῦ-

22 Mon. τὸ στατικὸν φεύγων. 23 Mon. λυσιτελοῦντα. scr. λυσιτελοῦντας. 24 ἐπικόπτειν Mon. om.

τα χρηστέον αὐτῇ· τοὺς δὲ τόπους, ἀφ' ὧν αὐτὰς θέσεις κατεσκευάσαμεν, αὐτὸς ἡμῖν ὁ τεχνικὸς ἐδήλωσε διὰ τῶν προγυμνασμάτων, ἃ με οὐ λελήθασι τινες τῷ σοφωτάτῳ Λιβανίῳ περιτιθέντες ἄγαν ἑλλογίμως, ἵνα δὴ οὕτω φαίην· χρηστέον δὲ οὐ πᾶσιν ἐφεξῆς· ἡ γὰρ ἂν εἰς μῆκος ἄπρακτον ὁ λόγος ἐκτείνοιτο, ἐμάθομεν γὰρ, ὥς μέτρον τελείου λόγου ἀποπληροῦν δύναται ἡ θέσις. Τὰ οὖν μάλιστα τῇ ὑποθέσει ἀρμόδια μόνα παραληφόμεθα, τὰλλα παρέντες ἕνεκα τοῦ πληθους τῶν λόγων ἀποφυγεῖν.

10

Τὴν ποιότητα, ²⁵ φησὶν, καὶ τὴν γνώμην καπὶ τῆς ἀντιλήψεως ²⁶ παραληφόμεθα, καθάπερ ἐν ὄρῳ· ὅσα τοιῦν ἀρμόζει περὶ τούτων εἰπεῖν, ἔξεστιν ἐκείθεν λαμβάνειν· ἡ ποιότης καὶ ἡ γνώμη παρὰ τοῦ φεύγοντος τέλειον ἀναιροῦνται· μελετῶνται δὲ πρὸς τὸ οἰκτεῖον συμφέρον. — Διαίρεισιν λέγει ²⁷ τὴν τῆς ὕλης καὶ εὐρέσεως ἀφορμὴν, ἣν αὐτὸς οὐκ ἐπαγγέλλεται ποιεῖσθαι, ἀλλ' ὅσον τὴν φύσιν ἐνδείξασθαι τῶν κεφαλαίων.

λθ'. Καλῶς εἶπε τὸ „μεμαθήκαμεν ἐν ὄρῳ“ ἐν ἀμποτέραις γὰρ ταῖς στάσεσι, τῷ τε ὄρῳ καὶ τῇ ἀντιλήψει, ²⁰ τούτοις τοῖς κεφαλαίοις χρησόμεθα· ἡ ποιότης δὲ ἐξετάζεται ἀπὸ τῆς ποιότητος τῶν προσώπων· καὶ ἐκ μὲν τοῦ κατηγόρου κατὰ τοὺς ψεκτικοὺς τόπους προαχθήσεται, ἐκ δὲ τοῦ φεύγοντος κατὰ τοὺς ἐγκωμιαστικoὺς, οἷον ἐπὶ τοῦ τὸν τρισαριστία μοιχὸν ἀποκτείναντος ἐρεῖ ὁ ²⁵ λέγων, ὅτι οὐ προτιμητέον ἓνα τῶν τυχόντων ἀνθρώπων ἀνδρὸς ἀριστεύς καὶ τηλικαῦτα κατωρθωκότος, ἐκ δὲ τοῦ φεύγοντος, ὅτι οὐδὲν ἡδίκηχότα ἀνθρώπον οὐδὰ ἄτιμον οὐ χρή ²⁸ τῆς κοινῆς καὶ πᾶσι δοθείσης ἀποστειρεῖν

²⁵ τὴν ποιότητά φησιν etc. usque ad οἰκτεῖον συμφέρον inter schol. min. referunt Parr. ²⁶ καπὶ τῆς ἀντιλήψεως Par. 1. om. ²⁷ διαίρεισιν λέγει — ἐνδείξασθαι τῶν κεφαλαίων Par. 1. non habet. ²⁸ Mon: οὐ γὰρ τῆς κοινῆς καὶ πᾶσα ἀποστῆσαι ἐξ.

ἐξουσίας· ἡ δὲ τοῦ πράγματος ποιότης κατὰ τοὺς ἐκ τῆς ἐκβάσεως θεωρηθήσεται τόπους· καὶ ἡ γνώμη δὲ ὁμοίως ἐξετάζεται, τίνι λόγῳ οὗτος τότε ἐπραξε, καὶ ἐπὶ τοῦ κατηγοροῦ τίνος ἔνεκα κατηγορεῖ.

5 μί. Ἡισθίετο τῶν ἐπιχειρημάτων, ἃ ἐφ' ἐκάστου τῶν κεφαλαίων παρέσχετο· καὶ ὅπως μὴ δόξῃ τὸ περὶ εὐρέσεως ἐπεισφέρειν τῇ πραγματείᾳ ἐπεσημνήνατο· καὶ ἰστέον, ὥς ἐνταῦθα ὁμολογεῖται τὸ περὶ εὐρέσεως καὶ εἶναι Ἑρμογένους καὶ ἀναγκαίως τοῖς κεφαλαίοις συνάπτε-
10 σθαι.

μά. Διαιροῦντες, ἀντὶ τοῦ τὴν ἐργασίαν ποιοῦμενοι, ψιλῶς γὰρ μόνα τὰ κεφάλαια διεῖλε· σκόπησον δὲ τὴν λέξιν, καθ' ἣν ἐκδέχεται τὸ ὄνομα· διαίρεσιν γὰρ λέγει τὴν τῆς ὕλης καὶ εὐρέσεως, ἣν οὐκ ἐπαγγέλλεται ποιή-
15 σειν αὐτός; ἐπεὶ διαίρεσιν καλοῦσι πᾶσαν τομὴν τοῦ περιέχοντος εἰς τὰ περιεχόμενα κοινῶς· εἰδικώτερον δὲ τὴν τῶν στάσεων εἰς τὰ κεφάλαια.

C a p. XXII.

Περὶ τῶν εἰδῶν τῆς ἀντιλήψεως.

α. Πληρώσας τῶν κεφαλαίων τὴν διαίρεσιν ἐπὶ τὸν
20 τῶν εἰδῶν λόγον κενώρηκεν.

β. Πανταχοῦ κατακολουθεῖν ὁ τεχνικός εἴωθεν ἑαυτῷ, ὃ πολλάκις ἔφην καὶ πρῶτον μὲν τὰ κεφάλαια καταλέγειν, ἔπειτα περὶ ἐκάστου τεχνολογεῖν, καὶ μετὰ ταῦτα τὴν περὶ τῶν εἰδῶν ποιεῖσθαι ἐξέτασιν· ἀκολουθῶς οὖν
25 μετὰ τὴν τῶν κεφαλαίων τεχνολογίαν ἐπάγει τὰ εἶδη, καὶ πρώτην αὐτῶν εἰς ἀπλᾶ καὶ διπλᾶ ποιεῖται τὴν διαίρεσιν· ἠπορήκασι δὲ τινες καὶ εἰς ἄπορον περιεστάναι τὸν λόγον ἐπεχείρησαν, πῶς εἶδη καθεστάναι δύνανται
τό-

τό τε ἄπλοῦν καὶ διπλοῦν· τὰ γὰρ εἶδη, φασὶν, ἐκ τοῦ αὐτοῦ τεμνόμενα εἶδους, πλεονεκτεῖν ἀλλήλων κατ' αὐτὸ τὸ γένος οὐ βούλεται, ¹ οἷον ἵππος καὶ ἄνθρωπος ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος, τουτέστι τὸ ζῶον, ἀνάγεται· ἀλλ' οὔτε ἵππος ἀνθρώπου μᾶλλον ἐστὶ ζῶον, οὔτ' αὖ πάλιν ἄν- 5 θρωπος ἵππου· ἐνταῦθα δὲ, φασὶ, θάτερον τῶν εἰδῶν τοῦ ἐτέρου διπλάσιον φαίνεται· τὴν γὰρ ἀπὸ τοῦ γένους τομὴν εἰς ἄπλοῦν τε καὶ διπλοῦν ἐποιήσατο· πρὸς ὃ φαίμεν ἄν, ὅτι τὸ διπλοῦν ὄνομά τι νοητέον εἶδους δηλωτικόν, ὃν τρόπον τὸ ἄνθρωπος καὶ τὸ ἵππος, τὸ 10 μὲν λογικοῦ τινος περιστατικόν, τὸ δὲ ἀλόγου τε καὶ χρηματιστικοῦ, ὥστε τὴν ἀντίληψιν, ὅπερ ἐστὶ γένος, εἰς δύο εἶδη τινὰ διηρησθαι, ἴσα κατὰ τὸ γένος, καὶ μηδὲν ἔχοντα κατὰ γε τοῦτο πλεόν· ἀλλήλων, ἃ τέως μὲν ὑπῆρχεν ἀνώνυμά τε καὶ ἀνυπόστατα κατ' οὐσίαν, καθά- 15 περ ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ ἵππος, μήπω προσελθουσῶν αὐτοῖς τῶν διαφορῶν, ἀλλ' ἐπινοία μόνον ἔτι νοούμενα· προσελθουσῶν δὲ τῶν διαφορῶν τὸ μὲν ἄπλοῦν, τὸ δὲ ὀνομασθῆναι διπλοῦν, ὥστε κατὰ τὴν διαφορὰν γίνεσθαι τὸ τοῦ διπλοῦ ὄνομα, πλεονεκτεῖν δὲ ἀλλήλων τὰ 20 εἶδη κατὰ τὰς διαφορὰς οὐ κεχώλυνται· ἐπεὶ καὶ τὸ ποσὸν ὅλως εἰς ἄπλοῦν καὶ διπλοῦν διαιρεῖται, καὶ οὐκ ἄν τις φαίη κατὰ τὸ γένος διαλλάττειν ἀλλήλων ταυτί, τὰ ἐκ τοῦ ποσοῦ τετμημένα, κατὰ δὲ τὴν προσελθούσαν δια- 25 φορὰν, ἵνα δὴ τὸ ποσὸν εἰς δύο τινὰ ὅμοια πρῶτον ὑπο- θώμεθα διηρησθαι, εἴτα ἐκ τῶν προσγενομένων τὸ μὲν ἄπλοῦν, τὸ δὲ κληθῆναι διπλοῦν· τοῦτο μὲν οὖν οὕτως τὸ τοῖς πολλοῖς ἀπορούμενον, ὥς γέ μοι δοκεῖ, ἀπελυσά- 30 μεθα· ζητοῦσι δὲ καὶ ἕτερον ἐπὶ τούτῳ τό· πότε ἂν φήσαιμεν εἶναι τὴν ἀνωτέρω διαίρεσιν· τὴν γὰρ ἀντίληψιν τριχῇ διηροῦμεν· κατὰ νόμον, κατὰ ἔθος καὶ κατὰ φύ- 35 σιν· τί δὴ οὖν οὐκ εἰς ταῦτα μᾶλλον τὴν πρώτην διαί-

1 οὐ βούλεται — αὐτὸ γένος Mon. om.

ρεσιν, ἀλλ' εἰς ἀπλοῦν τε καὶ διπλοῦν ἐποιήσατο· ἔφα-
 σαν δέ τινες, ὅτι γε τὰ περιεκτικώτερα τινων, καὶ ἐν
 ἑαυτοῖς παραλαμβάνονται ἕτερα προτιμότερα τῶν περι-
 χομένων τε καὶ εὐρισκομένων· τῇ κατὰ τὸ ἀπλοῦν τοίνυν
 5 καὶ διπλοῦν διαιρέσει συνεπιτρέχει τε καὶ περιεῖληπται
 καὶ ἡ εἰς τὰ προκείμενα τρία διαιρέσεις, ἃν τε γὰρ ἀπλῇ
 τις ἂν τε διπλῇ ἀντίληψις εἴη, πάντως ἀφ' ἐνὸς τῶν
 τριῶν ὥρμηται, ἀπὸ νόμου, ἢ ἀπὸ ἔθους ἢ ἀπὸ φύσεως·
 εἰκότως οὖν, φασί, κατὰ τὸ περιεκτικώτερον διεῖλε τὴν
 10 ἀντίληψιν, ἀλλ' ἐξισάζων ὁ λόγος φαίνεται, τοιγαροῦν
 ἀνὰ τρέψαντες κατὰ τὸ ἐναντίον ἐξελέγξαιμεν ἂν τὸ λεγό-
 μενον· ἂν τε γὰρ ἐκ νόμου ἂν τε ἀπὸ ἔθους ἢ ἐκ φύ-
 σεως ληφθῇ ἡ ἀντίληψις, πάντα τρόπον ἢ ἀπλῆν αὐ-
 τὴν εἶναι ἢ διπλῆν ἀνάγκη, ὥστε μᾶλλον οὐκ αὐτὴ γε
 15 τῆς ἑτέρας, ἀλλ' ἐκείνη ταύτης περιεκτικὴ· ἔστιν οὖν
 ἑτέρως διαλῦσαι τὴν ἀπορίαν· ὁ γὰρ τεχνικός κατὰ τὸ
 προσεχὲς τῇ προκείμενῃ αὐτοῦ πραγματείᾳ τὴν διαιρέσιν
 ἔλαβε· προϋπέκειτο δ' αὐτῷ τῶν κεφαλαίων ἡ διαιρέσις·
 τὸ μὲν οὖν ἀπλοῦν καὶ διπλοῦν διάφορον εἶχε τὴν τῶν
 20 κεφαλαίων χρῆσιν, περὶ δὲ νόμον ἢ ἔθος, ἢ φύσιν οὐδε-
 μία διάφορος ἐχομίζετο διαιρέσεις· οὐδὲ ἦν τι τὸ ἐξαλ-
 λάττον ἐντεῦθεν περὶ τὰ κεφάλαια, ὥστε μάλ' ἀκριβῶς
 κατὰ τὸ ἀπλοῦν καὶ διπλοῦν διεῖλε τὴν ἀντίληψιν. Τί
 οὖν, ἔρει τις, περὶ ἐκείνων φήσομεν; πρόδηλον δὲ, ὡς
 25 κατ' ἐπιδιαίρεσιν αὐτὰ παραληφόμεθα, τοῦ γὰρ αὐτοῦ
 πράγματος οἷον τε πολλὰς ἐξ ὑπαρχῆς διαιρέσεις ἐπινο-
 εῖν, ὥς ἐπιδιαίρεσεις ὀνομάζειν εἰώθαμεν· ἀλλὰ πάλιν
 ἐπὶ τὸν τῆς διαιρέσεως ἰτέον λόγον· ἡ μὲν οὖν πρώτη
 διαίρεσις κατὰ τὸ ἀπλοῦν τε καὶ διπλοῦν εἴρηται· περὶ
 30 γὰρ τῶν κατ' ἐπιπλοκὴν ὕστερον ἐροῦμεν· τούτων δ'
 ἑκάτερον ὑποδιαίρει διχῇ· καὶ πρῶτόν τε τὸ ἀπλοῦν, τῶν
 γὰρ ἀπλῶν, φησὶν, ἀντιλήψεων αἱ μὲν ἀπ' αὐτῶν ἔχου-

σι ² τῶν πεπραγμένων τὴν κρίσιν, αἱ δὲ ἀπ' αὐτῶν τε τῶν πεπραγμένων καὶ τινος ἐπισυμβεβηκότος ἑτέρου· παρίσχετο δὲ ἀμφοῖν παραδείγματα· τοῦ μὲν προτέρου τὸν Ἀλκιβιάδην, ὡς μετὰ τὰ κατὰ Κύζικον ἐπανελθὼν ἐν ἐκπώμασι φέρων τὰ περὶ ³ Σικελίαν δημοσίῳν φεύ- 5 γαι· τοῦ δ' ἑτέρου τὸν τὰ ναυάγια πρὸ τοῦ λιμένος ἐκθέντα ζωγράφον καὶ τῶν ἐμπόρων μὴ καταιρόντων κρίνομενον· οὐ γὰρ αὐτὸ ψιλῶς ἐστὶ τὸ πεπραγμένον τὸ τὴν κρίσιν ἔχον, καθάπερ ἐπὶ τοῦ Ἀλκιβιάδου· πρὸς δὲ καὶ τὸ ἔξωθεν ἐπισυμβάν, φημὶ τὸ μὴ καταίρειν τοὺς 10 ἐμπόρους, τοῦτο δὲ, φησὶ, τὸ εἶδος, τὸ ἕτερον ἔχον τι ἐπισυμβεβηκός, ἴδιον ἔχει παρὰ τὰ προειρημένα τὸ παραγραφικὸν κεφάλαιον, φύσει παραγραφικὸν καθεστώς· ἐπὶ γὰρ τῶν ἄλλων ἐν τάξει παραγραφικῇ τὸ μόριον παραλαμβάνουεν τοῦ δικαίου· καὶ αὐτίκα ζητήσκειν ἂν τις, 15 τί δηποτε οὐκ ἐμνήσθη τοῦδε τοῦ κεφαλαίου ἐν τοῖς ἀνωτέρω, καίτοι λαβὼν ἐπὶ τῆς διαιρέσεως τὸ τοῦ ζωγράφου παράδειγμα. ὅπερ ἐκ τοῦ ἐπισυμβεβηκότος τὴν κρίσιν ἔχον καὶ τὸ παραγραφικὸν ἔξει κεφάλαιον, ὃ ἴδιον εἶναι φησι τῶν τοιούτων ἀντιλήψεων· ἀλλὰ πρὸς γε 20 τοῦτο ῥητέον, ὡς ἐπὶ τῆς διαιρέσεως, οὐ τὰ τινος εἶδους, ἀλλὰ τὰ καθόλου τῆς ἀντιλήψεως ἡμῖν παρεδίδου κεφάλαια· τὸ οὖν ζωγράφου παράδειγμα πρὸς τὸ παραστήσαι μόνον τὴν τούτων φύσιν παρέλαβε, τῷ σαφιστέρῳ εἶναι τὴν διαιρείσιν ἐπ' ἐκείνου τοῦ προβλήματος· εἰκό- 25 τως οὖν ἐκεί μὲν παρήκειν, ὡς οὐ καθολικόν, ἀλλ' ἴδιόν τινος εἶδους τὸ κεφάλαιον· ἐνταῦθα δ' ἐν ᾧ περὶ τῶν εἰδῶν ἐτεχνολόγει πρὸς ἀπόδειξιν τοῦτο παρέλαβε· τὸ παραγραφικὸν τοίνυν τοῦτο διαβολὴν τοῦ ἀγῶνος ἔχει, οἷον οὐδὲ τινα κρίσιν ἐφ' οἷς ἄλλοι ἔπραξαν· ἀτοπώτατον 30 ἄρα τῶν ἐμπόρων μὴ καταιρόντων ἐμὲ κρίνεσθαι· εἰ

² ἔχουσι τῶν πεπραγμ. τὴν κρίσιν, αἱ δὲ ἀπ' αὐτῶν Mon. om. ³ Mon. παρά. Par. 2. περί.

γὰρ μὴ ἐπὶ τούτῳ, ἀλλ' ἐφ' οἷς τὴν ἀρχὴν αὐτὸς ἔπρα-
 ξα κρίνεις, τηνικαῦτά σε ἀντιλέγειν ἔδει, ἥνίκα τὸ πινά-
 κιον ἐξετίθετο· εἰ μὲν γὰρ ἀντεῖπας, καὶ ὅλως νῦν βιά-
 ζῃ περιφανῶς, εἰ δὲ οὐκ ἀντεῖπας, ἤτοι λογισάμενος καὶ
 5 βεβουλευμένος τι ἄμεινον ἐπεκρύνω καὶ κακόνους ἐξελέγ-
 χῃ περὶ τὴν πόλιν, ἢ καὶ αὐτὸς ἀγνοήσας τὸ μέλλον,
 οὐκ ἔχων λέγειν τὰ συμφερώτερα· ⁴ ὥστε οὐ μᾶλλον ἢ
 ἐμοῦ σε δεῖ κατηγορεῖν σαυτοῦ, εἴγε παραπλησίως τὸ
 ἀποβησόμενον ἠγνόεις· ταῦτα δὲ ψιλὰ σχεδὸν ὁ τεχνι-
 10 κὸς ἐκ τοῦ ὑπὲρ Κτησιφῶντος ἔλαβεν· ἰσχυρότατον οὖν
 τὸ κεφάλαιον καθεστὼς πανταχοῦ σχεδὸν τοῦ λόγου πα-
 ραληφθήσεται, τάξιν οὐκ ἔχον ὠρισμένην, ἀλλὰ καθὸ
 ἂν ἀρμόξῃ λαμβανόμενον· ἄξιον δὲ ζητεῖν πρῶτον μὲν,
 τίνοι διοίσει τοῦ παρὰ τῷ φεύγοντι μεταληπτικοῦ, οὗ μι-
 15 κρῶ πρόσθεν ἐμνήσθημεν· καὶ γὰρ ἐκεῖνο διαβάλλει τὸν
 ἀγῶνα, ἔπειτα εἰ διενήνοχε τῶν δύο ὀρικῶν παραγραφι-
 κῶν, τουτέστι προσώπου καὶ ὅρου, καὶ τρίτον ἐπὶ τού-
 τοις, εἰ ἄλλο τί ἐστι τὸ παραγραφικὸν τὸ ἐν τῷ στο-
 χασμῷ· διαστῆλαι γὰρ ἀφ' ἑκάστου τῶν προκειμένων
 20 δεῖ τὸ κεφάλαιον· τοῦ μὲν οὖν μεταληπτικοῦ τοῦ παρὰ
 τοῦ φεύγοντος διενήνοχε τῷ τὸ μὲν οὐκ αἰεὶ ἐμπίπτειν,
 ὡς εἴρηται, τὸ δὲ παραγραφικὸν ἐπὶ τούτου τοῦ εἵδους
 πάντα τρόπον ὑφεισέναι, ⁵ καὶ ἔτι καθὸ τὸ μὲν μετα-
 ληπτικὸν οὐ μόνον τὸν ἀγῶνα διαβάλλει, ἀλλὰ καὶ ἀντ-
 25 εισφέρει τρόπον ἕτερον, καθ' ὃν οὐδ' ἂν ἐδέησε δικα-
 στηρίου· τὸ δὲ παραγραφικὸν ὅλον ἐπὶ τῆς διαβολῆς
 ἴσταται· τῶν δὲ ὀρικῶν παραγραφικῶν, ὧν τὸ μὲν ἐκ
 προσώπου, τὸ δὲ ἐκ τοῦ πράγματος λαμβάνεται, ταύτη
 χωρισθήσεται, ἢ τὰ μὲν οὐχ ἀπλῶς παραγραφικά ἐστιν,
 30 ἀλλὰ μετὰ ὀρισμοῦ τινος προσφερόμενα, τὸ δὲ ψιλῶς
 κατὰ διαβολὴν, καὶ τὰ μὲν οὐκ αἰεὶ ἐμπίπτει, τὸ δὲ,

⁴ sic Parr. et Mon.

⁵ Parr. 1. οὐ μᾶλλον om.

6

Parr. 1. ἐφιστάται. Mon. Parr. 2. ὑφιστάται.

ὡς ἔφημεν, διηνεκὲς ἐπὶ τοῦ εἵδους. Λείπεται καὶ ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ στοχασμῷ παραγραφικοῦ διαστεῖλαι αὐτό· καὶ πρώτη μὲν διαφορὰ ἡ καὶ ἀπὸ τῶν εἰρημένων αὐτὸ διαστελλούσα, ὅτι γε τὸ μὲν τῶν αὐτῶν ἐμπιπτόντων ἐστί, τὸ δὲ ἐν τῷ στοχασμῷ καὶ ἐλλείπει ποτέ· ἀλλὰ τοῦτο, 5 φασιν, οὐχ ἱκανὸν διαστελλεῖν· τί γὰρ εἰ λάβοιμεν στοχασμὸν, ἐν ᾧ τὸ παραγραφικὸν οὐκ ἐξέλιπε, καὶ ἀντι-παραβάλοιμεν ⁷ αὐτὸν πρὸς τόδε τὸ παραγραφικόν; τη-νικαῦτα γὰρ, φησὶν, οὐδὲν ἀλλήλων διοίσουσιν· πρὸς ὃ ῥητέον, ὡς εἰ καὶ τις παραλαμβάνοι ⁸ στοχασμούς τινας, 10 ἐν οἷς τοῦτο ἐμπίπτει τὸ κεφάλαιον, οὐκ ἂν δύναίτο, ὡς ἐπὶ τῆς ἀντιλήψεως, εἶδος τι παραλαβεῖν τῷ παρα-γραφικῷ, οὐ ⁹ πάντως ἴδιον ἔσται, ὥστε πάλιν τοῦτο διασταλήσεται· ἕτεροι δὲ λίαν εὐδιάσειστον κομίζουσι τούτων διαφορὰν· τὸ μὲν γὰρ ἐν τῷ στοχασμῷ παραγρα- 15 φικὸν οὐ παντελῶς, φασί, ¹⁰ διαγράφει τὴν κρίσιν, ἀλλ' ἢ τὸν τρόπον, ἢ τὸ πρόσωπον ἢ τὸν χρόνον διαβάλλει, οὗ ἀναιρουμένου συνέστηκεν ἡ κρίσις· τὸ δὲ ἐν τῇ ἀντιλήψει, φασιν, ὁλοσχερῶς ἐκβάλλει ἅπαντα ¹¹ τὸν ἀγῶνα, καὶ εἰς τὸ παντελὲς παραγράφει ¹² οὐδ' ¹³ ἐφ' ἑτέρου προσ- 20 ὡπου ἢ χρόνου παρέχοντος αὐτῷ σύστασιν· καὶ τοῦτο μὲν ἀληθές, τὸ δὲ παρὰ τοῦ παραγραφικοῦ τοῦ ἐν στο-χασμῷ γελοιότατον· καὶ κίνο γὰρ δηλαδὴ πολλάκις δια-βάλλει παντάπασιν τὸν ἀγῶνα, κατ' οὐδένα τρόπον ἢ χρόνον χώραν αὐτῷ καταλιμπάνον, ἕς ὅταν ἀφ' ὧν ἔτε- 25 ροι πεπράχασιν κρινώμεθα· οἷον τρισαριστέως εἰκόνα ἔστη-σαν οἱ πολέμιοι, καὶ κρίνεται προδοσίας· τὸ γὰρ ὅλον τῆς κρίσεως διαβάλλει, τῷ φάσκειν αὐτὸν μὴ ὀφείλειν

7 Mon. ἀντιπαραβάλλοιμεν αὐτὸ τὸ πρὸς τόδε. 8 Mon. παραλαμβάνοιτο. 9 Mon. Par. 1. οὐ Par. 2. οὐ. 10 φασὶ Par. 1. om. Idem διαγράφει. Mon. Par. 2. διαγράφαι. 11 Par. ἅπαντα ἐκβάλλει. 12 Mon. εἰς τὸ παντελῶς παραγραφι-κόν. 13 Par. 1. οὐ γάρ.

ἀφ' ἧν ἕτεροι πεποιήκασι, κρίνεσθαι· τοῦτο μὲν δὴ οὕ-
 τως εὐδιάλυτον· σαφιστάτη δὲ αὐτῶν εἴη ἂν αὕτη δια-
 φορὰ, ἥ τὸ μὲν τοῦ στοχασμοῦ παραγραφικὸν καθαιρε-
 τικὸν τοῦ περὶ προσώπου ἀξιώματος γίνεται, καὶ βλάπτει
 5 τὸν χρώμενον οὐ μετρίως, ἣν μὴ κατὰ μέθοδον αὐτό
 τινα μεταχειρίσεται, καθὰ ἐν τῷ περὶ αὐτοῦ λόγῳ παρ-
 εστήσαμεν, τὸ δὲ οὐχ οὕτως· τὸναντίον γὰρ λαμπρῶς
 καὶ διαρρήδην ἐπαγωνιεῖται αὐτῷ ὁ φεύγων. Ἔτι κακεί-
 νο ἐπιστατέον ἔφασάν τινες, τὸ παραγραφικὸν τοῦτο μὴ
 10 αἰεὶ ἐμπίπτειν· τηρικαῦτα δὲ μόνον, ἥνικα ἂν ἑλλείπη τὸ
 ὀρικὸν παραγραφικὸν ἐκ τοῦ πράγματος, λαμβάνεσθαι
 γὰρ αὐτὸ ἀντ' ἐκείνου· ὥστε, ἐνθα ἂν ἐκεῖνο εὐρίσκη-
 ται, τοῦτο ἑλλείπειν, εἴγε αὐτῷ ὑπῆστι τὸ κυριώτερον,
 καὶ οὐπὲρ ἕνεκα ¹⁴ τοῦτο παραλαμβάνεται· ἰδοὺ γοῦν,
 15 φασίν, ¹⁵ ἐπὶ μὲν τοῦ Ἀλκιβιάδου τοῦ φέροντος ἐν ἐκ-
 πώμασι τὰ περὶ Σικελίαν καὶ κρινομένου δημοσίων, ἐπει-
 δὴ τὸ ὀρικὸν παραγραφικὸν ἐκ τοῦ πράγματος ὑπῆστιν,
 ὅτιπερ οὐκ ἔστιν τοῦτο δημοσία ἀδικεῖν, οὐδ' ἐπὶ τού-
 τοις εἰσὶν αἱ τῶν δημοσίων γραφαὶ, ἐκλείπει, φασί, τὸ
 20 παραγραφικόν· ἐπὶ δὲ τοῦ στρατηγοῦ τοῦ πείσαντος τὸν
 δῆμον καθελεῖν τὰ τεῖχη τῆς συνεχῶς ἀφισταμένης πό-
 λεως, εἴτα τῶν συμμάχων ἀποστάντων κρινομένου δημο-
 σίων ἀδικημάτων, ἑλλείψαντος τοῦ ὀρικοῦ παραγραφι-
 κοῦ ἐκ τοῦ πράγματος, οὐ γὰρ ἔνεστι λέγειν, ὥς ἡ ἀπό-
 25 στασις τῶν συμμάχων οὐκ ἔστι δημόσιον ἀδίκημα, ὑπ-
 ἔστι τὸ παραγραφικόν, οἷον ἐφ' οἷς ἕτεροι πεποιήκασι,
 οὐ δεῖ με κρίνεσθαι· τί γὰρ ἐμὲ δεῖ κινδυνεύειν, εἰ ἐβου-
 λήθησαν ἀποστῆναι οἱ σύμμαχοι· ἔστι δὲ τὸ ὅλον ἢ πα-
 ραλογισμὸς ἢ ἀπολογία πολλή· ὅτι μὲν γὰρ ἐπὶ τοῦ στρα-
 30 τηγοῦ τὸ παραγραφικόν, οὐδὲ τοῦτο ὑφίσταται, ἐπειδὴ τὸ
 ὀρικὸν παραγραφικόν ἐκ τοῦ πράγματος ἐξέλιπε, πρόδῃ-

14 Mon. εἴγε αὐτὸ ὑπῆστι τὸ κυρ. καὶ οὐ παρένεκα. 15

Par. 1. ἰδοὺ γὰρ φησι.

λον ἐξ ὧν ἐπὶ τοῦ κατὰ τὸν ζωγράφον παραδείγματος
ἀμφότερα ὕπαστι, τὸ τε ὀρικὸν παραγραφικὸν ἐκ τοῦ
πράγματος, καὶ τὸ παραγραφικόν, ὡς ἐπιδέδεικται· ὅτι
δ' αὖ πάλιν οὐδὲ ἐπὶ τοῦ Ἀλκιβιάδου, τοῦ φέροντος τὰ
περὶ Σικελίαν ἐπὶ τῶν ἐκπωμάτων καὶ κρινομένου δημο- 5
σίων διὰ τὸ ὑπαίνειν τὸ ὀρικὸν παραγραφικὸν ἐκ τοῦ
πράγματος ἐξέστη τὸ παραγραφικόν, εἰ καὶ κατὰ μικρὸν
τὰ τοῦ τεχνικοῦ κατενόησαν ῥήματα, οὐκ ἂν ἡγνοήκει-
σαν τὸ οὕτω περιφανές· τὰς γὰρ ἀπλᾶς ἀντιλήψεις δι-
εἴλεν ὁ τεχνικὸς διχῇ, εἰς τε τὰς ἐχούσας ἐκ μόνων τῶν 10
πεπραγμένων τὴν κρίσιν, καὶ εἰς τὰς ἀπ' αὐτῶν τε τῶν
πεπραγμένων καὶ ἐκ τινος ἐτέρου ἐπισυμβεβηκότος, ὧν
καὶ ἴδιον εἶναι τὸ παραγραφικόν ἔφη κεφαλαίον· τὸ
οὖν τοῦ Ἀλκιβιάδου παράδειγμα οὐδὲν ἔχον ἐξῶθεν ἐπι-
συμβεβηκὸς εἰκότως οὐδὲ τὸ παραγραφικόν ὑπεδέξατο· 15
τοῦ γὰρ ἐτέρου αὐτὸ εἶδους εἶναι ἐφάσχομεν ἴδιον· τού-
τῳ δὲ τῷ παραγραφικῷ ἰσχυροτάτῳ ὄντι πανταχοῦ σχε-
δὸν τῶν ἀγώνων χρηστέον· καὶ πρὸ τῶν κεφαλαίων δὲ,
φησὶν, παραληψόμεθα αὐτὸ τοῖς προοιμίοις ἐγκατασπεί-
ροντες· ἰστέον μέντοι, ὡς ὁ εὐκαιρότατος αὐτοῦ τόπος 20
μετὰ τὴν πηλικότητά ἐστι καὶ τὸ πρὸς τι, ἀκμάζοντος
ἤδη τοῦ κατηγόρου ἐν ταῖς αὐξήσεσι· τὴν δὲ δύναμιν
τοῦ κεφαλαίου μάλιστα Δημοσθένους ἐν τῷ ὑπὲρ Κτησι-
φῶντος παρέστησεν ἀντιληπτικοῦ τινος ἐμπεσόντος αὐ-
τῷ· Αἰσχίνου γὰρ αἰτιωμένον ἐκ τῶν ἐπισυμβεβηκότων 25
τὴν Δημοσθένους συμβουλίαν, ὡς πολλῶν τῇ πόλει συμ-
φορῶν αἰτίαν γενομένην, αὐτὸς κατὰ τὸ ἐξεῖναι τὰ δο-
κοῦντα συμβουλεῖν ἀντιλαμβάνεται πρῶτον· ἔπειτα τῷ
παραγραφικῷ χρησάμενος τὴν ἐπὶ τούτῳ κατηγορίαν παν-
τελῶς διεσείσατο· λέγει γὰρ οὕτως· εἰ μὲν γὰρ ἦν σοι 30
πρόδηλα τὰ μέλλοντα, Αἰσχίνη, ²⁵ μόνῳ τῶν ἄλλων,
ὅτε ἐβουλευέτο ἡ πόλις περὶ τούτων, τότε ἔδει προλέγειν

- εἰ δὲ μὴ προήδεις, τῆς αὐτῆς ἀγνοίας ὑπαύθυνος εἰ τοῖς ἄλλοις. ὥστε τί μᾶλλον ἐμοῦ σὺ ταῦτα κατηγορεῖς ἢ ἐγὼ σοῦ, τοσοῦτον γὰρ ἀμείνων ἐγὼ σου πολίτης γέγονα, εἰς αὐτὰ ταῦτα ἃ λέγω, καὶ οὐπω περὶ τῶν ἄλλων δια-
 5 λέγομαι, ὅσον ἐγὼ μὲν ἔδωκα ἑμαυτὸν εἰς τὰ πᾶσι δο-
 κοῦντα συμφέρειν, οὐδένα κίνδυνον ὀκνήσας ἴδιον οὐδ' ὑπολογισάμενος, ¹⁷ σὺ δ' οὐδέτερά εἶπας βελτίω τού-
 των. οὐ γὰρ ἂν τούτοις ἐχρῶντο· οὐδ' εἰς ταῦτα χρήσι-
 μον οὐδὲν σεαυτὸν παρέσχες καὶ τὰ ἐξῆς· καὶ μὴν ὁ
 10 Θουκυδίδης ἐν τῇ Περικλέους δημηγορίᾳ μετὰ πολλοῦ
 ἀξιώματος παρέλαβεν αὐτό· καὶ γὰρ ἐκεῖ ἀντιληπτικὸν
 ἦν τὸ ὅλον, αἰτίαν ἔχοντος Περικλέους, ὡς πεπεικότος
 τὸν δῆμον πολεμεῖν οὐκ ἐν συμφέροντι, συνέβη γὰρ ἐν-
 τεῦθεν δηρωθῆναι ¹⁸ τὴν γῆν καὶ τὸν λοιμὸν ἐνσκηψαι·
 15 ταῦτα τοιγαροῦν ἐπ' αὐτῆς ἔφη τῆς λέξεως. ¹⁹ „ὕμεῖς δὲ
 μήτε ὑπὸ τῶν τοιῶνδε πολιτῶν παράγεσθε, μήτ' ἐμὲ δι'
 ὀργῆς ἔχετε, ᾧ καὶ αὐτοὶ ξυνδιέγνωτε πολεμεῖν· καὶ εἰ
 ἐπελθόντες οἱ ἐναντίοι ἔδρασαν, ἅπερ εἰκὸς ἦν μὴ ἐθε-
 λησάντων ὑμῶν ὑπακούειν, ἐπιγεγέννηται τε πέρα ὧν προσ-
 20 ἰδεχόμεθα, ἢ νόσος ἥδε, πρᾶγμα μόνον δὴ τῶν πάν-
 των ἐλπίδος χρειῶσον γεγεννημένον, καὶ δὴ δι' αὐτὴν
 οἶδ' ὅτι μέρος τι μᾶλλον ἔτι μισοῦμαι οὐ δικαίως, εἰ μὴ
 καὶ ὅταν ²¹ παρὰ λόγον τι εὖ πράξητε ²² ἐμοὶ ἀναθήσε-
 τε.“ φησὶ δὲ καὶ ἕτερον εἶναι ἴδιον κεφάλαιον τούτου ²³
 25 τοῦ εἵδους τὸ συγγνωμονικόν, ὅπερ, φησὶν, μέσον τῆς
 ἀντιλήψεως καὶ τῆς ἀντιθέσεως κίεσται. προτετάχθω
 δὲ αὐτὸ τὸ χρήσιμον τοῦ τεχνικοῦ.

Ἐῖδη λέγει ²⁴ τῆς ἀντιλήψεως πλείονα, ὧν τὰς μὲν
 ἀπλᾶς φησιν, τὰς δὲ διπλᾶς· περὶ τῶν διπλῶν δὲ ποιεῖ-

17 Mon. ἀπολογησ. 18 Mon. δυνηθῆναι. 19 H. 64.
 20 Mon. ὅ. 21 Par. 1. ὅτι. 22 Mon. πράξεται, ἐμοὶ ἀνα-
 θήσεται. 23 Par. 1. τοῦδε. 24 εἶδη λέγει sqq. usque ad
 litt. γ'. inter sch. min. referunt Parr.

ται πρῶτον τὸν λόγον, τὴν δὲ ἀπλὴν μὲν, ἔχουσαν δὲ τι ἐπισυμβεβηκός· τὴν οὖν πάντῃ ἀπλὴν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ πεπραγμένου τὴν κρίσιν ἔχειν φησὶν, καὶ τοῖς προειρημένοις μόνοις τέμνεσθαι κεφαλαίοις κατὰ τὰ ἐμπίπτοντα, ὡς ἐπὶ τοῦ τὸν ἀριστεία μοιχὸν καταλαβόντος καὶ 5 ἀποκτεινάντος καὶ φόνου κρινομένου, καὶ ὡς ἐπὶ τοῦ Ἀλκιβιάδου· ἐνταῦθα γὰρ ἐπ' αὐτῷ μόνῳ κρίνεται τῷ γράψαι τὰς συμφοράς. κατὰ τὰ ἐμπίπτοντα δὲ εἶπεν· ἔστιν γὰρ ὅτε οὐ πάντῃ ²⁵ ἐμπίπτει.

Καλῶς εἶπεν ἐπ' αὐτοῦ τε τοῦ πεπραγμένου, ἀντὶ 10 τοῦ οὐκ ἐπ' αὐτῷ τῷ γεγενημένῳ, συμβαίνει γὰρ μηδὲν γεγενῆσθαι δεινόν, ὡς ἐπὶ τοῦ βουλευσάντος δέξασθαι Πανσανίαν, ὡς δὲ ἐπὶ τοῦ ζωγράφου· ἐπὶ τούτου γὰρ καὶ ἐπ' αὐτῷ τῷ πεπραγμένῳ κρίνεται, καὶ τῷ ὕστερον συμβάντι. 15

γ'. Ἀπλῶς λέγει, ἐνθα ἔστιν ἐν πράγμα ζητούμενον καὶ ἐν πρόσωπον τὸ κρινόμενον· διπλᾶς δὲ καλεῖ, ἐνθα ἔχομεν δύο πράγματα καὶ δύο τὰς ἀντιλήψεις· γίνονται δὲ καὶ ἐπιπλοκαὶ τινες· τοῦτο πρὸς τῷ τέλει ²⁶ τῆς στάσεως διδάξει· εὐρίσκονται δὲ καὶ τρεῖς ἀντιλήψεις, καὶ 20 ἀνάγκη καὶ τρία εἶναι χρώματα· ²⁷ δείκνυσι δὲ καὶ τὴν διαφορὰν· ἐν γὰρ ταῖς ἄλλαις, φησὶν, ἓνα ἔχομεν κατήγορον, ἐνταῦθα δὲ δύο ἀλλήλων κατηγοροῦντας, καὶ δείκνυσι διάφορον τὴν διαιρέσιν πρὸς τὰ εἶδη γιγνομένην. 25

δ'. Τὸ ἀπ' αὐτοῦ ἀντὶ τοῦ ἐπ' αὐτῷ τῷ γινομένῳ πράγματι ἐπιδέχεται κατηγορίαν, ὡς ἰδίδαξεν ἐπὶ τοῦ πλάσματος. οἷον Ἀλκιβιάδης μετὰ τὰ κατὰ Κύζικον· ἰδὼν ἐνταῦθα ἐπ' αὐτῷ τῷ πραχθέντι κρίνεται Ἀλκιβιάδης. καὶ τοῦτο μὲν εἶδος τῶν ἀπλῶν· ἔστι δὲ ἕτερον 30 εἶδος ἢ καλουμένη ἐπισυμβεβηκυῖα, ὅταν παρ' αὐτὰ μὲν

25 Mon. πάντα.

26 Mon. πρὸς τὸ τέλος τ. στ. διδάσκει.

27 Pat. 1. χρώματα εἶναι.

μή ἔχη τὸ γεγενημένον δεινόν, ὕστερον δὲ μετὰ τὸ πρα-
χθὲν ἐπισυμβεβηκός, ὥς ἔστι τὸ παράδειγμα τοῦ ῥήτο-
ρος· μετὰ Χαιρωνεῖαν ἔπεμψε Φίλιππος καὶ τὰ ἐξῆς.
ἰδοὺ ἐνταῦθα τὸ ζήτημα καθ' ἑαυτὸ μὲν οἷδεν ἔχει δει-
5 νόν, ὕστερον δὲ μετὰ τὴν συμβουλήν Δημοσθένους ἐπι-
συνέβη· ²⁸ ἀνείλε γὰρ ὕστερον τοὺς αἰχμαλώτους Φίλιπ-
πος. εἶπομεν δὲ καὶ ἄλλο παράδειγμα, Πανσανίας Φί-
λιππον ἀνελών, γέγονε δ' οὗτος ἐρώμενος Φιλίππου, κα-
θὰ καὶ Αἰσχίνης λέγει, κατέφυγεν εἰς Ἀθήνας· συνεβού-
10 λευσε Δημοσθένης Ἀθηναίοις δέξασθαι. Ἰδοὺ αὐτὸ
καθ' ἑαυτὸ οὐκ ἔχει δεινόν οὐδέν, μετὰ ταῦτα ἠπέιλησε
πόλεμον αὐτοῖς Ἀλέξανδρος, καὶ κρίνεται δημοσίων ἀδι-
κημάτων Δημοσθένης, ἰδοὺ ἐνταῦθα ἐπισυμβεβηκυῖα γί-
γονεν ἀντίληψις.

15 ε. Καλῶς εἶπε „κατὰ τὰ ἐμπίπτοντα,“ οὐ γὰρ ταῦ-
τα αἰεὶ ἐμπίπτει, ἐμφαίνει δὲ τὸ ὀρικὸν παραγραφικὸν
διπλοῦν τυγχάνον, τὸ μὲν ἀπὸ προσώπου, τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ
πράγματος· οὐ γὰρ δύναται λέγειν ὁ Ἀλκιβιάδης, ὅτι
οὐκ ἡδυνάμην ἀδικεῖν· ἐνδοξον γὰρ καὶ δυνατόν τὸ πρόσω-
20 πον· τὸ ἀπὸ τοῦ πράγματος δὲ μόνον ἐμπέπτωκεν, οἷον
ἀλλ' οὐ τριήρεις προδίδωκα, σὺ τεῖχος καθεῖλον, οὐ συμ-
μάχους ἀπώλεσα, καὶ τοῦτο μάλιστα ἴδιον κεφάλαιον,
ὅταν ὁ κρίνόμενος αὐτὸ μὲν, ὃ ἔπραξε, δημόσιον τυχὸν
σιωπᾷ, ὃ δὲ μὴ ἐποίησε τοῦτο προβάλλεται.

25 ζ'. Ἐπισυμβεβηκός ἀντὶ τοῦ ἐπ' αὐτῷ τῷ γενομέ-
νῳ πράγματι. συμβαίνει δὲ γὰρ μηδὲν γεγενησθαι κα-
κόν, ὥς ἐπὶ τοῦ ζωγράφου· ἐκ γὰρ τοῦ συμβάντος ἐπὶ
τῇ γραφῇ τὴν κρίσιν ὑπέχει, ἐπισυμβεβηκός δὲ ὠνόμασται
τοῦτο τὸ εἶδος, εἰ μὴ γὰρ ἡ ἀπορία συνέβη γενέσθαι
30 τῶν εἰσπλεόντων, οὐκ ἂν ὁ ζωγράφος ἐπὶ τὸ δικαστή-
ριον εἴλκετο.

ζ. Θαυμάσιον εἶπε· πρῶτον γὰρ ἐμπίπτει· τί οὖν

διαφέρει τοῦ ὀρικοῦ παραγραφῇ; ὅτι τὸ ὀρικὸν παραγραφικὸν ἔχει ἅμα καὶ παραγραφικόν, ὃ ἐστὶ διαβολὴν τοῦ πράγματος. ὁμοῦ δὲ καὶ ὀρίζεται· τὸ μὲν τοι παραγραφικὸν διαβάλλει μόνον, οὐκέτι δὲ ὀρίζεται. προτέτακται οὖν κατὰ φύσιν τῶν κεφαλαίων· δύναται οὖν δ καὶ μετὰ ταῦτα τίθεσθαι καὶ οὐ κεκώλυται, ὥσπερ παρὰ τῷ ῥήτορι ἐν τῷ περὶ στεφάνου.

Καλῶς τὸ ἐν ταῖς τοιαύταις, τουτέστι ταῖς ἐπισυμβεβηκυταῖς· οὐ γὰρ καθόλου ἐν πάσῃ τῇ ἀντιλήψει τὸ συγγνωμονικὸν ἀναγκαίως ἐμπίπτει, ὅτι ἡγνῶσιν τὸ μὲλ- 10 λον, τὸ δὲ πρὸ τοῦ ἀντιθετικοῦ σημαίνει τοῦ χρήματος· ἐεῖρακαμεν δὲ πολλάκις, ὅτι πάντως κατὰ μίαν γίνεται τῶν ἀντιθετικῶν· διὰ τί δ' ἀπὸ μόνων τούτων γίνεται εὐλόγως· τί γάρ ἐστι χρῶμα; αἰτία τοῦ πραχθέντος· τί δὲ ἀντίθεσις; τὸ τῷ ὁμολογουμένῳ ἀδικήματι 15 αἰτίαν ἀντιτιθέναι εὐλογον· ἐπειδὴ οὖν τὸ χρῶμα αἰτίαν ἔχει, καὶ ἡ ἀντίθεσις δὲ ἀντιτιθήσῃ τῷ ἀδικήματι αἰτίαν, ἀναγκαίως τὸ χρῶμα κατὰ μίαν τῶν ἀντιθετικῶν ἐστὶ· τοῦ δ' ἐμπίπτοντος εἶπεν, ἐπειδὴ οὐκ ἔστι πολλάκις τὸ χρῶμα καὶ τὸ αὐτὸ, ἀλλὰ ποτὲ μὲν ἀντιστατικόν 20 ἢ ἀντεγκληματικόν, ποτὲ δὲ συγγνωμονικόν· παρατηρητέον δὲ, ὡς οὐ πάντα λέγει συγγνωμονικόν, ἀλλὰ δῆλον, ὅτι τὸ ἀπὸ τῆς ἀγνοίας γινόμενον μόνον, ὅτι οὐδεὶς οἶδε τὸ μέλλον.

ἡ· Ἰδιον μὲν τοῦ κεφαλαίου τούτου τὸ πρὸ πάντων 25 τάττεσθαι τῶν ἄλλων κεφαλαίων· διαβολὴ γάρ ἐστι τῆς κατηγορίας· καὶ ἀναγκαίως ὁ κρινόμενος πρὸ τῆς ἀπολογίας διαβάλλει πρῶτον τὴν κατηγορίαν· κατὰ φύσιν οὖν προτέτακται πάντων τῶν ἄλλων κεφαλαίων· δύναται δὲ καὶ ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἐν τῷ τέλει, καὶ ὅλως ὅν ἂν 30 τρόπον λυσιτελῇ, 29 τὸ δὲ λυσιτελεῖς ὁ ῥήτωρ σκοπήσει πρὸς τὴν τοῦ πράγματος ὕλην.

29 λυσιτελῇ, τὸ δὲ Mon. om.

θ'. Τὴν συμβουλὴν αἰτιωμένου ἐνταῦθα τοῦ Αἰσχί-
 νου, ὅτι τοιαῦτα ἀπήντησεν ἐκ τῆς Δημοσθένους πολι-
 τείας, ἢ περὶ Χαιρωνείαν ἦττα, καὶ οἱ χίλιοι νεκροί, καὶ
 οἱ δισχίλιοι αἰχμάλωτοι, ὁ Δημοσθένης τὸ παραγραφι-
 5 κὸν εἰσήγαγεν οὕτως. Ὅρα δὲ, πῶς τὴν δύναμιν τοῦ
 κεφαλαίου δηλοῖ ὁ τεχνικός, τῷ καλουμένῳ διλήμματι
 χρησάμενος, καὶ διπλοῦν ἀνθ' ἀπλοῦ τὸ παραγραφικὸν
 ποιῶν, οἷον, εἰ μὲν ἐπὶ τοῖς ὕστερον γεγενημένοις οὐ
 δεῖ με ἐφ' οἷς ἕτερος πεποιήκεν εὐθύνησθαι. οὐ μὴν χω-
 10 ρὶς ἐργασίας τινὸς τοῦτο παρὲλληπται· ἀλλὰ προσλαβὼν
 ὁ τεχνογράφος τὴν τοῦ Φιλίππου ποιότητα τὸν λόγον
 διὰ ταύτης ἐπιρρώωννυσι· τί γὰρ προσέθηκεν „οὐδ' εἰ γένει
 προσήκοντες εἶεν“ μήτι γὰρ δὴ πόλεμον. Ὅρα³⁰ ὅτι ἐπὶ
 τῶν τοιοῦτων, ἐφ' ᾧ ἔστιν ἐπισυμβεβηκός τι, ὅτι τὰ
 15 πεπραγμένα κρίνεται οὐχ οὕτω δι' αὐτὰ, ὥς διὰ τὰ ἐπι-
 συμβάντα ἐκείνοις· τῷ μὲν διὰ τὸ μηδὲνα εἰσπλεῖν καὶ
 σπάνιν εἶναι· τῷ δὲ διὰ τὸ ἀνηρησθαι τοὺς δισχιλίους.
 Ποίαις; ταῖς ἐχούσαις ἐπισυμβεβηκός τι· εἰς δύο γὰρ
 τὰς ἀπλᾶς ἀντιλήψεις διείλεν· εἰς τε τὰς ἐχούσας ἐκ μό-
 20 νων³¹ τῶν πεπραγμένων τὴν κρίσιν, καὶ εἰς τὰς κρινο-
 μένας ἐκ μόνων τῶν πεπραγμένων καὶ τινος ἐπισυμβεβη-
 κότητος· ἐν οὖν ταῖς ἐχούσαις ἐπισυμβεβηκός τι ἴδιον ἔφη
 κεφάλαιον εἶναι περὶ τὰ προειρημένα τὸ παραγραφικόν· τὸ
 οὖν τοῦ Ἀλκιβιάδου παράδειγμα οὐδὲν ἔχον ἔξωθεν ἐπι-
 25 συμβεβηκός οὐδὲ τὸ παραγραφικόν ἐδέξατο. Τὸ ἕτερον
 μέρος τοῦ παραγραφικοῦ· δηλὸν δὲ ὥς ἀπὸ χρόνου τοῦ-
 το· διὰ τῆς ἐρωτήσεως δὲ εἰς ἀπορίαν καθίστησι τὸν κα-
 τήγορον. Πάλιν καὶ τοῦτο διείλεν, ἢ γὰρ ἔχων³² τι βέλ-
 τιον εἰπεῖν καὶ χρήσιμον τῇ πόλει παρηκας· ἢ οὐδὲν εἰ-
 30 χες εἰπεῖν βέλτιον· καὶ ἐπὶ τούτῳ πάλιν ἐφ' ἑκάτερον τὸ

30 Ὅρα ὅτι usque ad litt. l inter sch. min. referunt Parr.

31 ἐκ μόνων πεπρ. τὴν κρ. καὶ εἰς τὰς κρινομένας Mon. om.

32 Mon. ἔχων om.

ἄπορον. εἰ μὲν οὖν ³³ ἔχων τι βέλτιον εἰπεῖν παρήκας, δύσοντας εἰ τοῖς κοινοῖς· καὶ δικαιότερον αὐτόν σε διδόναι δίκην· εἰ δὲ μηδὲν εἶχες εἰπεῖν τῆς ἀγνοίας ὑπεύθυνος εἰ τῶν ὕστερον ἀποβεβηκότων. ὥστε ἢ καὶ σε δεῖ δοῦναι δίκην, ἢ ἀμφοτέρους ἀγνοήσαντας ἀφίεσθαι. 5

ι. Δυσὶ κεφαλαίοις λέγει ¹ τοῦτο τὸ εἶδος τῆς ἀντιλήψεως πλινάξειν, παραγραφικῶ καὶ συγγνωμονικῶ· καλῶς δὲ προσέθηκεν ἐν ταῖς τοιαύταις ἀντιλήψεσιν· οὐδὲ γὰρ ἐν πάσῃ ἀντιλήψει τὸ συγγνωμονικὸν ἐμπίπτει κεφάλαιον, ἀλλ' ἐπὶ τούτων μόνων τῶν ἐπισυμβεβηκός τι ¹⁰ ἔχοντων, ἐπειδὴ γὰρ ὕστερον συνέβη τὸ δεινόν, ἀναγκαιῶς εὐρίσκεται τὸ συγγνωμονικόν, ἀπὸ τῆς ἀγνοίας. χώραν δὲ φησὶν ἔχειν τὸ κεφάλαιον πρὸ τοῦ ἀντιθετικοῦ, τουτέστι τοῦ χρώματος· προθεραπεία γὰρ τὸν ἀκροατὴν δεῖ πρῶτον ὑπάγεσθαι. οἷον ὅτι ἡγνόουν καὶ οὐδεὶς ἀνθρώ- ¹⁶ πων οἶδε τὸ μέλλον· καὶ τότε ἐπαγαγεῖν χρώμα, ὃ οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν, ἢ αἰτία τοῦ πραχθέντος· πρὸ τοῦ ἀντιθετικοῦ οὖν, ὡσανεὶ ἔλεγε πρὸ τοῦ χρώματος, ὃ ἐστὶ πρὸ τοῦ ἀντικαταστατικοῦ· ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ χρώμα αἰ- ²⁰ τίαν ἔχει, καὶ ἡ ἀντίθεσις ἀντιτίθῃσι τῷ ἀδικήματι αἰ- ²⁰ τίαν, ἀναγκαιῶς τὸ χρώμα ἀντίθουσιν εἶπεν.

ια. Ἔτι, φησὶ, καὶ συγγνωμονικὸν κεφάλαιον τοῦ μέλλοντος ἀγνοία προβαλλόμενον πάντως ἐπὶ τούτου τοῦ εἶδους ἐμπίπτει· ἴδιον καὶ τοῦτο κεφάλαιον καθεστώς παρὰ τὰ ἐκπίπτοντα ἐπὶ τοῦ ἐτέρου εἶδους τῶν ἀπλῶν· ²⁵ τάξεις δὲ, φησὶ, τῷ συγγνωμονικῶ τὸ πρὸ τῆς ἀντιθέσεως παντελῶς εἰσφέρεισθαι· ζητεῖ οὖν ἐνταῦθα Παῦλος ὁ καθ' ἡμᾶς, πῶς τὸ συγγνωμονικὸν λέγει πρὸ τῆς ἀντιθέσεως τάττεσθαι, ὡς δὴ τοῦ συγγνωμονικοῦ οὐκ ὄντος ἀντιθετικοῦ· ὁρῶμεν γὰρ τὴν ἀντίθεσιν τετραχῇ ³⁰ λαμβανομένην, ἥτοι κατὰ τὸ ἀντιστατικόν, ἢ τὸ ἀντεγ- ³⁰ κληματικόν, ἢ μεταστατικόν, ἢ συγγνωμονικόν· καὶ τού-

των ἐπὶ τῆς ἀντιθέσεως τὰ παραδείγματα δέδοται· τί
 οὖν ἐνταῦθα ὥσπερ ὑπεξαίρων τῆς ἀντιθέσεως τὸ συγ-
 γνωμονικὸν ἔφη πρὸ τῆς ἀντιθέσεως αὐτὸ λαμβάνεσθαι;
 οὐ μὴν τὴν ἀπορίαν ἄλυστον καταλείλοιπεν, ἀλλ' ἄριστα
 5 τὴν γύσιν ἀναθεωρήσας τοῦ εἵδους οὕτω τὸ προσιστάμενον
 ἀπελύσατο· ἐπὶ τῶν ἀντιλήψεων τούτων, φησὶν, οὐκ ἐν
 τοῖς πεπραγμένοις μόνοις ἢ κρίσις ἴσταιται, ἀλλὰ καὶ ἐν
 τῷ συμβεβηκότι, καθὰ δεδήλωται, καὶ τὸ γε πλεον ἐν
 τούτῳ ἀνάγκη. δεῖ οὖν περὶ ἑκατέρου τὸν φεύγοντα ποι-
 10 εἶσθαι λόγον καὶ ἄμφω θεραπεύειν τὸ τε ἐπισυμβεβηκὸς
 καὶ τὸ πεπραγμένον· πρὸς μὲν οὖν τὴν ἐκ τῶν πεπρα-
 γμένων κατηγορίαν ἡ ἀντίληψις φέρεται· τὸ δ' ἐπισυμ-
 βεβηκὸς ἔμεινεν ἂν λυποῦν καὶ προσιστάμενον· ἵνα οὖν
 μὴ τοῦτο γένηται, φέρεται ² καὶ πρὸς ἐκεῖνο τὸ συγ-
 15 γνωμονικὸν τοῦτο κεφάλαιον τῶν ὕστερον συμβεβηκότων
 ἄγνοιαν προβαλλόμενον, ἐπεὶ δὲ τὴν ἐκ τῆς ἀντιλήψεως
 ἀπολογίαν αὐστηροτέραν πως ἢ τραχυτέραν ἐφάσχομεν
 εἶναι, ἐπανατρέχομεν εἰς ἐκείνην, καὶ διὰ τῆς ἀντιθέσεως
 αὐτὴν θεραπεύομεν. εἰκότως οὖν τὸ συγγνωμονικὸν τοῦ-
 20 το ἴδιον ἔργον ἀποπληροῦν καὶ πρὸς ἄλλο τι φερόμενον
 ἐχωρίσθη τῆς ἀντιθέσεως. ἡ μὲν γὰρ ἀντίθεσις ἐν παν-
 τὶ εἶδει ἀντιλήψεως εὐρίσκεται, ³ τὸ δὲ οὐκ ἐν παντὶ,
 ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἐχουσῶν συμβεβηκὸς τι ἔξωθεν ἀντιλή-
 ψεως. ἔτι δὲ ἀκολουθῶς ζητεῖ, πῶς δύναίτο ἂν τὸ συγ-
 25 γνωμονικὸν χώραν ἔχειν· ἥνίκα τοῦ ἀντιστατικοῦ λαμ-
 βάνομεν τὴν ἀντίθεσιν· τὸ μὲν γὰρ ἀντιστατικὸν εὐερ-
 γέτημα εἰσφέρει, τὸ δὲ συγγνωμονικόν, ὡς εἴρηται, προ-
 βάλλεται ἄγνοιαν· ἡλιθιώτατον δὲ προῦσχεσθαι ἄγνοιαν
 ἐπ' εὐεργετήματι, ὥσπερ ἀκοῖσιον βουλομένους ἐπιδει-
 30 κνύναι τὸ εὐεργέτημα· καὶ τοῦτο δὲ ἐκ τῆς ἀνωτέρω
 διαιρέσεως ἀπολέλυται· εἰ γὰρ πρὸς ἕτερον μὲν φέρεται
 ἡ ἀντίληψις, τουτέστιν πρὸς τὸ πεπραγμένον, πρὸς ἄλ-

2 φέρεται Mon. om.

3 εὐρίσκεται Mon. om.

λο δὲ τὸ συγγνωμονικόν, πρὸς γὰρ τὸ ἐπισυμβεβηκὸς
 κομίζεται, ἡ δὲ ἀντίθεσις ἐπὶ τῆς ἀντιλήψεως παρα-
 λαμβάνεται, τὸ τυραννικὸν αὐτῆς ὑπομαλάττουσα⁴ καὶ
 θεραπεύουσα, οὐδὲν κωλύσει τὸ τε συγγνωμονικὸν αἰεὶ
 καὶ τὸ ἀντιστατικὸν ὑφιστάναι. κατ' ἄλλο γὰρ καὶ ἄλλο 5
 φερόμενα μάχην οὐκ ἐγείρει πρὸς ἄλληλα, ἡ μὲν γὰρ
 ἀντίθεσις ἐπὶ τῶν πεπραγμένων λαμβάνεται, ὅτι ἐπ'
 ὠφελείᾳ τοῦτο ἔδρων τῆς πόλεως, τὸ δὲ συγγνωμονικὸν
 τοῦ ἐπισυμβεβηκότος δεινοῦ προτείνεται ἄγνοιαν, οἷον
 οὐκ ἠπιστάμην τοῦτο ἀποβήσεσθαι μέλλον· ἐκεῖνο δὲ 10
 ἐπισιτῆσαι ἄξιον, ὡς ἀδύνατον ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶ-
 δους, φημὶ τοῦ κατ' ἐπισυμβεβηκός, τὴν ἀντίθεσιν λη-
 φθῆναι κατὰ συγγνώμην, ἀλλ' ἢ κατ' ἀντίστασιν ἢ με-
 τάστασιν ἢ κατὰ τὸ ἀντεγκληματικὸν καὶ τὴν αἰτίαν οὐ
 χεῖρον· εἰπεῖν· πᾶσα γὰρ συγγνώμη ἢ ἄγνοιαν⁶ προβάλλ- 15
 λεται ἢ βίαν, ὥστε κατ' οὐδέτερον ἐνταυθοῖ ἀρμύζειν
 ἡδύνατο· εἰ μὲν γὰρ ἄγνοιαν προβάλλοιτο ἐπὶ τῷ πε-
 πραγμένῳ, πρὸς γὰρ τοῦτο ἡ ἀντίθεσις, τὸ συγγνωμο-
 μονικὸν ἀναιρεῖ κεφάλαιον, ὅπερ ἐστὶν ἴδιον τῶν κατ'
 ἐπισυμβεβηκός ἀντιλήψεων. ὁ γὰρ ὅλως⁷ ἐπ' αὐτῇ πρά- 20
 ξει ἄγνοιαν προτεινόμενος, οἷον ὅτι μεθύων καὶ παρά-
 φορος ὣν ἔπραττον ταῦτα οὐκ εἰδώς, οὐκ ἂν δύναιτο
 πάλιν τοῦ συμβεβηκότος ἄγνοιαν προῖσχεσθαι· πολὺ γὰρ
 δήπουθεν πρότερον ὁ τὴν πράξιν ἀγνοῶν καὶ τὸ ἐπισυμ-
 βησόμενον, ὥστε τὸ ὅλον τοῦ εἶδους ἂν διαφθεῖροι τὸ 25
 τοῦ ἐπισυμβεβηκότος ἀναιρουμένου. εἰ δὲ κατὰ μίαν
 λαμβάνοιτο ἡ ἐν τῇ ἀντιθέσει συγγνώμη, οἷον ὅτι ἐβι-
 ἀσθη ὑπὸ τῆς φύσεως ἢ τινος ἐτέρου, μάχεται πάλιν τῷ
 συγγνωμονικῷ κεφαλαίῳ. οὐ γάρ ἐστιν ἄμφω λέγειν, ὡς
 καὶ ἐβιάσθη καὶ ἀγνοῶν ἔπραξε. διδομένης γὰρ τῆς βίας 30
 ἄφυκτος ἦν ἡ πράξις, καὶ τὸ μέλλον ἠπίστατο. Παύ-

4 Mon. ὑπερμαλάττουσα.

5 Par. 1. εἰπεῖν οὐ χεῖρον.

6

7 ἄγνοιαν Mon. om.

7 Mon. λόγος.

λος μὲν οὖν ὁ ἡμέτερος τὴν φύσιν οὕτω κατὰ τρόπον
 διέγνω τοῦ κεφαλαίου, μόνος δὴ τῶν πώποτε τοῖς εἰρη-
 μένοις ἐπιστάς⁸ θεωρήμασιν. ἔτι δὲ κακῆϊνο λεγέσθω,
 ὃ φησι διαρρήδην αὐτὸς ὁ τεχνικός· ὅτι γε οὐ φιλῶς
 5 καὶ ἀνακεκαλυμμένως εἰσφέρειν δεῖ τὸ κεφάλαιον, ἀλλὰ
 μεταχειριζομένους, ὡς προσήκει· τοῦτο δὲ φησιν οὐ παν-
 τὸς ἔργον, μόνου δὲ τοῦ καὶ τὴν ὅλην ῥητορικὴν τέχνην
 ἠκριβωκότος. οὐ γὰρ αὐτόθεν χρή τὴν ἄγνοιαν εἰσφέ-
 ρειν, οἷον ὅτι τὸ μέλλον ἠγνοηκὼς ἦλθον ἐπὶ τὴν πράξιν,
 10 ἀλλ' ἐπὶ τὸ καθολικώτερον ἀναγαγόντα τὸν λόγον, ὡς
 οὐδεὶς οἶδε τὸ μέλλον· οὐκοῦν οὐδὲ ἐγὼ ἀγνοήσας ὑπεύ-
 θυνός εἰμι καὶ ὅλως κατὰ τὸ ἀρμόζον ἐκάστοτε αὐτὸ
 μεταχειριούμεθα· ὁ γοῦν Δημοσθένης⁹ μετὰ πολλοῦ
 ἀξιώματος φαίνεται χρησάμενος τῷ κεφαλαίῳ τῷδε ἐν
 15 τῷ περὶ τοῦ στεφάνου ἀντιληπτικῆς ἔμπεπτωκυίας ζητή-
 σεως. τὴν γὰρ δαιμονίαν ἀπόφασιν εἰς τὸ καθόλως λα-
 βῶν ἀξιωματικώτερον ἐποίησατο συγγνωμονικόν· καὶ φη-
 σιν οὕτως·¹⁰ „τότε δ' οὖν τὰ μὲν ἡμελλεν, ὡς ἐδόκει,
 τῶν δεινῶν, τὰ δὲ ἤδη παρῆν, ἐν οἷς τὴν προαίρεσιν
 20 μου σκόπει τῆς πολιτείας, μὴ τὰ συμβάντα συκοφάντει·
 τὸ μὲν γὰρ πέρας, ὡς ἂν ὁ δαίμων βουλευθῇ, πάντως
 γίνεται· ἡ δὲ προαίρεσις αὐτῇ τὴν τοῦ συμβούλου διά-
 νοιαν δηλοῖ. μὴ δὴ τοῦτ' ἀδίκημα θῆς¹¹ ἐμὸν, εἰ συν-
 ἔβη Φιλίππῳ κρατῆσαι τῇ μάχῃ, ἐν γὰρ τῷ θεῷ τὸ τού-
 25 του τέλος ἦν οὐκ ἐν ἐμοί, ἀλλ' ὡς οὐχ¹² ἅπαντα, ὅσα
 ἐνῆν, κατὰ ἀνθρώπινον λογισμὸν εἰλόμην, καὶ τὰ ἐξῆς.
 ἔπειτα τῷ συγγνωμονικῷ τὴν ἀντίθεσιν συνάπτει· μετὰ
 γὰρ

8 Mon. ἐπίσταται. 9 Sch. min. habent: καὶ Δημοσθένης
 γὰρ μετὰ κ. τ. λ. Vol. V. p. 323. v. 6—15. Οὐ γὰρ ἱκανὸν
 τὸ διελεῖν· οὐχ ἱκανόν φησι τὸ διελεῖν δύνασθαι μόνον, ἀλλὰ
 καὶ χρῆσασθαι δηλονότι καλῶς. 10 pro cor. p. 292. 11
 Mon. θίς. 12 Par. 1. οὐχ ὧς.

γὰρ τὸ συγγνωμονικὸν ἔπεται ἢ ἀντίθεσις· οὕτω γοῦν κατὰ τὸ ἀντιστατικὸν καὶ εὐεργέτημά τι ἀποβεβηκέναι φησὶν.¹³ „ἀλλ’ ἐκείνο λογίζου καὶ ὅρα, εἰ μετὰ τοσούτων συμμάχων ἀγωνιζομένους οὕτως εἴμαρτο πράξαι, τί χρὴ προσδοκᾶν, εἰ μὴδὲ¹⁴ τοὺτους ἔσχομεν συμμάχους, ἀλλὰ Φιλίππῳ προσέθεντο· ὑπὲρ οὗ τότε ἐκείνος πάσας ἀφῆκε φωνάς· καὶ εἰ νῦν τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς τῆς μάχης γενομένης, τοσοῦτον ὁ κίνδυνος καὶ φόβος περίεστι τῇ πόλει, εἶπου τῆς χώρας ταῦτό τοῦτο τὸ πάθος συνέβη, τί προσδοκῆσαι ἐχρῆν; ταῦτα ἱκανὰ¹⁵ πρὸς τὴν τοῦ συγγνωμονικοῦ κεφαλαίου τεχνολογίαν.

ιβ. Διαλεχθεὶς περὶ τοῦ παραγραφικοῦ πρότερον κεφαλαίου ὁ τεχνικὸς μέτεσι νυνὶ καὶ ἐπὶ τὸ συγγνωμονικόν, ἀλλὰ περὶ τούτου πάντα ζητεῖται κεφάλαια, καὶ ἔστι πρῶτον, ὅτι φησὶν ὁ τεχνικὸς τοῦτο τίθεσθαι τὸ κεφάλαιον πρὸ¹⁶ τοῦ ἀντιθετικοῦ, μὴ προσθεὶς τὴν αἰτίαν, δι’ ἣν πρὸ τοῦ ἐπιπίπτοντος ἀντιθετικοῦ τίθησιν αὐτό· χρὴ τοίνυν γινώσκειν, ὅτι οὐκ ἀλόγως οὐδὲ χωρὶς αἰτίας τοῦτο ἔφη ὁ τεχνικὸς, ἀλλὰ πάντως μετὰ τινος αἰτίας, καὶ ταύτην σεσιώπηκεν. ἔστι δὲ ἡ αἰτία τοιαύτη· ἡ ἀντίληψις πρὸς τὸ πεπραγμένον φέρεται· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ἀντίθεσις χρῶμά ἐστι τοῦ πεπραγμένου, οἷον ἔξεστί μοι πράξαι ὃ ἂν βούλωμαι, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῶν ἐμπόρων τοῦτο πεποίηκα, ἵνα μὴ ὥς ἔτυχε πλέωσιν εἰδότες, ποίοις κινδύνοις ὑπόκεινται· ταῦτα οὖν ἀμφοτέρω πρὸς αὐτὸ¹⁷ φέρονται τὸ πεπραγμένον· ἀλλ’ ἐν ταῖς τοιαύταις ἀντιλήψεσιν, ἐν αἷς περὶ¹⁸ τινος ἀποβεβηκότος ἢ κρίσεως γίνεται, ἀτοπὸν τι εὐρίσκετο, ταττόντων ἡμῶν ταυτὶ ἐφεξῆς τὰ δύο κεφάλαια, τὸ τε ἀντιληπτικόν φημι καὶ τὸ ἀντιθετικόν· ἔδοκοῦμεν γὰρ ἂν παρὰ τοῦ πεπραγμένου¹⁹ ἀπολογεῖσθαι, τὸ κατεπιίγον καὶ μᾶλλον ἀναγκαῖον, καὶ

13 p. 293. 14 Mon. μὴ ἐπὶ τοὺτους. 15 πρὸ τοῦ ἀντιθετικοῦ Mon. om. 16 Mon. παρὰ.

περὶ οὐ πάσα συνίσταται ἡ κρίσις ἰῶντες ἀναπολόγητον,
 τουτέστι τὸ ἀποβεβηκός, λοιπὸν ἀνεσχιζέσθω ταῖς γνώ-
 μαις τῶν δικαστῶν, ὅτι περὶ τοῦ πεπραγμένου ἔχομεν
 ἀπολογεῖσθαι. περὶ δὲ τοῦ ἀποβεβηκότος καὶ περὶ οὐ ἡ
 5 κρίσις ἀποροῦμεν λέγειν τι. τοῦ γὰρ φεύγοντος λέγον-
 τος, ὅτι ἔξεστί μοι ὅταν βούλωμαι ζωγραφῆσαι, ἀπεκρί-
 νητο ὁ κατήγορος, καὶ τί τοῦτο πρὸς τὸ ἐν σπάνει τῶν
 κοινῶν καθίστασθαι τὴν πόλιν. καὶ λοιπὸν ἰδοὺ παρὰ
 τοῦ παρέργου ἀπολογεῖσθαι, αὐτὸ τὸ ἀναγκαῖον κατε-
 10 πείγον ἰῶν, εἴπερ ἐν τοῖς τοῦ πράγματος ἐνδιέτριβε ¹⁷
 κεφαλαίοις· εὐλόγως οὖν μεταξὺ τοῦ τε ἀντιληπτικοῦ καὶ
 τοῦ ἀντιθετικοῦ τίθησι τὸ συγγνωμονικόν, ὅπερ ἀπολο-
 γίαν ἔχει οὐ τοῦ πεπραγμένου, ἀλλὰ τοῦ ἀποβεβηκότος
 καὶ λοιπὸν ἐνπρόσδεκτος ὁ λόγος, κοινήν ἔχων ἀπολογίαν
 15 τοῦ τε πεπραγμένου καὶ τοῦ ἀποβεβηκότος· ἔστω τοίνυν
 ἡ ἀκολουθία τοῦ λόγου καὶ ἡ ἀρμονία τοιαύτη· ἔξεστί
 μοι γράψαι, ὃ ἂν βούλωμαι, εἰ γὰρ τι ἀπέβαινεν ἐκ
 τούτου δυσχέρεις ἡγνόουν. ἡ γὰρ τοῦ μέλλοντος γνώσις,
 ἀνθρωπείαν ὑπερβαίνουσα φύσιν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῶν
 20 ἐμπόρων τοῦτο πεποίηκα· ἐσκόπουν γὰρ τὸ ἐκ τοῦ παρόντος
 ἀναφερόμενον χρήσιμον, καταφρονήσας τῆς ἐκ τοῦ μέλ-
 λοντος ἀδελίας. οὕτως ὁ φεύγων ἐργάζεται τὰ κεφάλαια,
 μεταξὺ τιθεὶς τὸ συγγνωμονικὸν τοῦ τε ἀντιληπτικοῦ καὶ
 τοῦ ἀντιθετικοῦ· καὶ αὕτη μὲν, φησὶν, ἐστὶν ἡ κατὰ
 25 φύσιν αὐτοῦ τάξις. ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα κατ' οἰκονομίαν·
 ὥς καὶ αὐτός φησιν ὁ τεχνικός· μεταχειριεῖται δὲ αὐτὸ,
 ὥς προσήκει, ὃ καὶ τῆς ὅλης τέχνης ¹⁸ τῆς ῥητορικῆς
 ἐπιστήμων· οὐ γὰρ ἱκανὸν τὸ διελεῖν μόνον εἰδέναι, ὅπερ
 καὶ μόνον τουτὶ ¹⁹ τὸ βιβλίον παγγέλλεται, ὃ δὲ νοῦς
 30 τοῦ τεχνικοῦ τοιοῦτος, ὁ γινώσκων τὴν τέχνην τὴν ῥη-
 τορικὴν ἀκριβῶς σκοπεῖτω τὴν ἐμπίπτουσαν ὑπόθεσιν·

17 Par. 1. διέτριβε. 18 τέχνης Par. 1. om. 19 Mon.
 τοῦτο.

καὶ χρήσεται τῷ συγγνωμονικῷ, ὅπου δ' ἂν νομίση προσή-
 κειν, οἱ γὰρ ἐξαρκέσει, φησὶν, τὸ γινώσκων τὴν διαίρε-
 σιν μόνον, ἀλλὰ καὶ χρή προσφυνῶς τιθέναι τὰ κεφά-
 λαια κατὰ τὴν προσήκουσαν ἐκάστης ὑποθέσεως οἰκονο-
 μίαν. τοσαῦτα περὶ τοῦ πρώτου κεφαλαίου. τὸ δέ γε ⁵
 δεύτερόν ἐστι τοιοῦτον· ἀποροῦσι γὰρ λέγοντες, εἰ μία
 τῶν ἀντιθετικῶν ἐστὶν ἡ συγγνώμη· δηλὸν ὅτι ἐμπεριέ-
 χεται τῇ ἐμπιπτούσῃ ἀντιθέσει ἐν ἀντιλήψει καὶ τὸ
 συγγνωμονικόν. πῶς οὖν φραμεν ἐμπίπτειν τὸ συγγνω-
 μονικὸν ἰδίᾳ κεφάλαιον τὸ ἐμπειριχόμενον τῇ ἀντιθέσει; ¹⁰
 φραμεν οὖν, ὅτι οὐκ ἐστὶ τὸ αὐτὸ συγγνωμονικὸν τὸ ἐν
 τῇ ἀντιθέσει καὶ τὸ ἰδίᾳ ταττόμενον· πρῶτον, ὅτι ἡ
 μὲν ἀντίθεσις πρὸς τὸ πεπραγμένον φέρεται· αὐτοῦ γὰρ
 ἐστὶν, ὡς εἴρηται, χρῶμα· τὸ δὲ συγγνωμονικὸν οὐ τοῦ
 πεπραγμένου ἐστὶν, ἀλλ' ἀπολογία ὑπὲρ τοῦ ἀποβεβηκό- ¹⁵
 τος· δευτέρα δὲ αὐτῶν διαφορὰ, ὅτι ἡ μὲν ἀντίθεσις
 αἰεὶ ἐμπίπτει ἐν τῇ ἀντιλήψει, τὸ δὲ συγγνωμονικὸν οὐκ
 ἐμπίπτει, εἰ μὴ ὅτε παρὰ τινος ἀποβεβηκὸς ἡ κρίσις
 ᾗ· καὶ αὕτη ἂν εἴη τούτων ἡ διαφορὰ. Τρίτον δὲ ἐστὶ
 κεφάλαιον, ὅτι, φασὶν, ἀντιστατικὸν ἐμπίπτοντος τοῦ ²⁰
 ἀντιθετικοῦ οὐ δύναται ἐμπίπτειν τὸ συγγνωμονικόν· ἡ
 δὲ αἰτία αὕτη· τὸ ἀντιστατικόν, φασὶν, ἐκουσίον ὑπο-
 φαίνει τὸ πεπραγμένον· ἐν γὰρ τῇ ἀντιστάσει ὁμολογεῖ
 ὁ φεύγων τὸ πεπραγμένον καὶ ἐκουσίως φησὶ πεποιηκέ-
 ναι καὶ βουλῆς προὔποκειμένης· ἐν δὲ τῷ συγγνωμονικῷ ²⁵
 ἀκουσίως φησὶ πεποιηκέναι· ὥστε μάχεται τὸ τε ἀντι-
 στατικόν φημι, καὶ τὸ συγγνωμονικόν· καὶ οὐκ ἂν δύ-
 ναιντο ³⁰ ἅμα ἐμπίπτειν καὶ εὐρίσκεισθαι· πῶς γὰρ ἂν
 ἐπὶ ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ εἴποι ³¹ ὁ φεύγων τὸ ἐκουσίως
 ἐποίησα καὶ ἀκουσίως· ταῦτα γὰρ φανερώς ὡς τῶν μα- ³⁰
 χομένων ἂν εἴη· οὕτω μὲν οὖν ἐπιχειροῦσιν· ἰστέον δὲ,
 ὅτι εἰ ἐπὶ ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀμφοτέρω ἐφέρετο, χώραν

20 Mon. δύνωνται, scr. δύναιντο.

21 Mon. ἔπη.

εἶχεν αὐτοῖς ὁ λόγος. ἄτοπον γὰρ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λέγειν,
 ὅτι ἐκὼν ἐποίησα καὶ πάλιν ἄκων· νυνὶ δὲ οὐκ ἐπὶ τοῦ
 αὐτοῦ φέρεται αὐφότερα, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀντιστατικὸν
 πρὸς τὸ πεπραγμένον ἐστίν, ὡς ἡδὴ καὶ ἀνωτέρω ἐμά-
 5 θομεν, τὸ δὲ συγγνωμονικὸν πρὸς τὸ ἀποβεβηκός· οὐ-
 δὲν δὲ ἄτοπον γινώσκειν μὲν τὸ πεπραγμένον, ἀγνοεῖν
 δὲ τὸ μέλλον. προβάλλεται μὲν γὰρ ἐπὶ τοῦ πεπραγμέ-
 νου τὸ ἐκούσιον, ἐπὶ δὲ τοῦ ἀποβεβηκός τὸ ἀκούσιον.
 Τοσαῦτα καὶ περὶ τοῦ τρίτου κεφαλαίου· τὸ δὲ γε τέ-
 10 τартон κεφάλαιόν ἐστι καλλίστη σημειώσις, ἣν τινες πα-
 ραδιδόασιν ἡμῖν τῶν τεχνικῶν, ὅτι συγγνωμονικοῦ ἐμ-
 πίπτοντος τοῦ ἀντιθετικοῦ, οὐκ ἐμπίπτει τὸ συγγνωμο-
 νικόν· περιττὸν γὰρ ἔσται τιθέμενον. λοιπὸν ἐκ διαιρέ-
 σεως προφέρουσι τὸν λόγον. ἡ συγγνώμη ἢ ἐξ ἀγνοίας
 15 γίνεται ἢ ἐκ βιαίου πάθους· οἷον ἡγνόουν τὸ παρὸν,
 ἔρως με ἠνάγκασεν, ὀργή μου ἐκράτησεν, ἐμέθυον· οὐ-
 τως οὖν γίνεται ἡ συγγνώμη· εἰ μὲν οὖν ἀγνοίαν προ-
 βαλεῖται, περιττὸν ἐστὶ τὸ ἕτερον ἐπιφέρειν συγγνωμο-
 νικόν· καὶ σιωπῶν γὰρ κατορθώσει τὴν ἐπὶ τοῖς ²² ἀπο-
 20 βεβηκόσιν ἀγνοίαν· ὁ γὰρ τὰ παρόντα φάσκων ἀγνοεῖν
 πολὺ μᾶλλον ἔμφασιν δίδωσιν, ὅτι τὸ μέλλον ἡγνόηκεν.
 εἰ δὲ ἐκ τινός φησι βιασθῆναι πάθους, ἔτι μᾶλλον οὐ
 δυνήσεται χρῆσασθαι τῷ συγγνωμονικῷ· λέγων γὰρ, ὅτι
 ἡγνόησα τὸ μέλλον, ἔμφασιν δίδωσιν. ὡς εἰ ²³ ἄρα
 25 ἥδει τὸ μέλλον, οὐκ ἂν ἐποίει, ἀλλὰ τοῦτο λέγειν ἀδύ-
 νατον. εἰ γὰρ ἀνάγκη ἐστὶν ἡ βιασαμένη ποιεῖν, δηλον
 ὅτι πάντως ἐποίει. καὶ οὐκ ἦν ἐν αὐτῷ ποιεῖσθαι καὶ
 μή. δέδεικται ἄρα ὡς τοῦ ἀντιθετικοῦ συγγνωμονικοῦ
 ἐμπίπτοντος τοῦτ' τὸ συγγνωμονικὸν οὐχ εὐρίσκεται, καὶ

22 Mon. ἀπὸ τῆς. Sch. min.: οὐδεὶς οἶδε τὸ μέλλον·
 οὐκ ἀπὸ πάντων λέγει τὸ συγγνωμονικόν, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἀγνοίας
 μόνης. οὐδεὶς γὰρ ἀγνοίας ὑπέχει δίληψιν. 23 εἰ Par. 1. om. pro
 ἥδει Mon. εἶδη.

ἐν τούτοις τὸ τέταρτον κεφάλαιον. Τὸ δὲ γε πέμπτον καὶ τελευταῖον ἐστὶ τοῦτο· ὅτι βλάπτειν δοκεῖ τὸν κεραιόμενον αὐτῷ τὸ συγγνωμονικόν. δοκεῖ γάρ πως ἐξ ἀπορίας δικαιολογιῶν καταφεύγειν ἐπ' αὐτό· καὶ ὥσπερ ἀγνοίας ἐμφαίνειν γνωρίσματα· τὸ γὰρ λέγειν, ὅτι ἡγνούν 5 τὸ μέλλον, οὐκ ἐπιστήμονος ἀλλ' εὐήθους ἀποφαίνει τεκμήριον· τὸ γοῦν τοιοῦτον παραμυθησόμεθα ἐπὶ τὸ καθόλου ἀνάγοντες τὸν λόγον οὕτως· οὐ τὴν ἀνθρωπείαν ὑπερβαίνει φύσιν ἢ γνῶσις τῶν μελλόντων, θείας γὰρ αἷ μαλλον προγνώσεως τοῦτο. καὶ ταῦτα λέγων ἐμ- 10 φρασιν δίδωσι τοῖς δικασταῖς νοεῖν. οὐκοῦν οὐδὲ ἐγὼ, οἷα δὴ ἄνθρωπος, τὸ μέλλον ἐπίσταμαι· τοῦτον ἄρα παραμυθησόμεθα τὸν τρόπον τὸ συγγνωμονικόν ἢ καὶ ἄλλως, ὥσπερ καὶ Αἰσχίνης ἐποίησεν οὐ προφανῶς λέγων, ὅτι ἡγνόησα, ἀλλ' ἐτέροις εὐσχήμοις ὀνόμασι τὸ τοιοῦτον 15 δηλῶν· φησὶ γὰρ, ὅτι ἃ ἤκουσα ταῦτα ἀπήγγεila, ἅπερ ἀκήκοα, ταῦτα εἶπον, καὶ σκόπει πῶς δι' ἐτέρων ὀνομαζάντων τὸ αὐτὸ κατοῖρθωσεν· ἐν τούτοις καὶ τὸ πέμπτον κεφάλαιον καὶ ὁ περὶ τοῦ συγγνωμονικοῦ λόγος. Πληρώ- 20 σας δὲ ὁ τεχνικὸς τὴν τῶν ἀπλῶν ἀντιλήψεων διδασκαλίαν μέτεισι καὶ ἐπὶ τὰς διπλᾶς. ²⁴ καὶ ἐχρῆν μὲν καὶ ἐνταῦθα τῇ τῶν ἀπλῶν διαιρέσει χρήσασθαι καὶ λέγειν, ὅτι καὶ τῶν διπλῶν ἀντιλήψεων αἱ μὲν εἰσι περὶ αὐτοῦ, ἔχουσαι τοῦ πεπραγμένου τὴν κρίσιν, αἱ δὲ περὶ τίνος ἀποβεβηκότος, ὁ δὲ οὐχ οὕτως ἔφη· τοῦτο γὰρ ὡς πρό- 25 δηλον καὶ ὁμολογούμενον εἶπεν· ἐτέρα δὲ μαλλον διαιρέσει κέχρηται λέγων, ὅτι τῶν δ' αὖ διπλῶν ἡ μὲν ἐστὶ κατὰ συμπλοκὴν, ἡ δὲ κατὰ διαίρεσιν· κατὰ συμπλοκὴν μὲν, ὅταν δυοῖν ὄντοι ἐγκλημάτοι μὴ δύνηται χωρὶς

²⁴ Sch. min.: τὸν τῶν ἀπλῶν ἀντιλήψεων πληρώσας λόγον, ἐπὶ τὰς διπλᾶς μετελήλυθεν, δύο δὲ τούτων εἶδη ἀποφαίνεται, τὴ κατὰ σύνθεσιν, καὶ τὴ κατὰ διαίρεσιν.

ἑκάτερον εἶναι αὐτῶν ἔγκλημα. μετὰ δὲ τῆς ἐτέρας συμ-
 πλοκῆς, οἷον ταῖς πάντων γνώμας τις ἀντιλέγων, καὶ
 οὐδὲν αὐτὸς ἀποφαινόμενος δημοσίων φεύγει· ἐνταῦθα
 οὐ δύναται χωρὶς θάτερον εἶναι ἐτέρου· οὐ γὰρ ἔτι συ-
 5 στήσεται· οἷον ταῖς πάντων γνώμας τις ἀντιλέγων δη-
 μοσίων φεύγει· τοῦτο οὕτως λεγόμενον οὐ συνίσταται·
 δίδεται γὰρ τῷ βουλομένῳ τοῖς συμβουλευόνσιν ἀντι-
 πῆν, καὶ οὐδεὶς ἐπὶ τούτῳ κρίνεται. ἔτι μὴδὲν αὐτὸς
 ἀποφαινόμενος δημοσίων φεύγει. καὶ τοῦτο ὁμοίως ἀσύ-
 10 στατον. ἔξιστι γὰρ τῷ βουλομένῳ ἡσυχίαν ἄγειν καὶ
 μὴδὲν ἀποφαίνεσθαι· καλεῖται οὖν τοῦτο τὸ εἶδος κατὰ
 συμπλοκὴν, ἐπεὶ μὴ δύναται θάτερον τοῦ ἐτέρου χωρὶς
 εἶναι· ἐμπίπτουσι δὲ δύο ἀντιλήψεις πρὸς ἑκάτερον, ἔξ-
 ουσίαν προβαλλομένου τοῦ φεύγοντος, οἷον ἔξιστί μοι
 15 πᾶσιν ἀντειπεῖν, ὅτε μοι κακῶς λέγειν δοκοῦσι, καὶ πάλ-
 λιν, ἔξιστί μοι μὴδὲν ἀποφαίνεσθαι, καὶ δύο ἀντιθέσεις·
 ὁμοίως πρὸς τὸ πρῶτον ἀντεγκληματικὸν ἀντιλέγω. ἄξιοι
 γὰρ εἶσι· τί γὰρ κακὰς ἀποφαίνονται οἱ συμβουλευόντες
 γνώμας· τουτέστιν ἄξιοί εἰσιν ἀντιλέγεσθαι· τί γὰρ ἐν
 20 τῷ παραινεῖν ἁμαρτάνουσι· πρὸς δὲ τὸ δεύτερον διχῶς
 ἀπολογητέον· αἰτία γάρ ἐστιν, ὥς εἴρηται, τοῦ πεπρα-
 γμένου ἢ ἀντίθεσις· οὐδὲν αὐτὸς ἀποφαίνομαι, ἵνα μὴ
 καὶ αὐτὸς ἁμαρτάνων περὶ τὴν γνώμην ὀφθεῖν τοῖς αὐ-
 τοῖς ἔνοχος, οἷσπερ καὶ οἱ ἕτεροι· καὶ πάλιν οὕτως, ὥς
 25 ὁ τεχνικὸς ἔφη, οὐ λέγω, οὐ γὰρ χρὴ περὶ τῶν μὴ κατε-
 παιγόντων ἀποφαίνεσθαι· τοιοῦτον μὲν ἐστὶ τὸ κατὰ
 συμπλοκὴν εἶδος· τὸ δὲ κατὰ διαίρεσίν ἐστιν, ὅταν δύο
 ἐγκλήματα ἢ δυνάμενα καὶ χωρὶς ἀλλήλων κρίσιν ἐπιδέ-
 χεσθαι. οἷον πολλὰς τις ἀμείβων γυναῖκας καὶ πολλοὺς
 30 τιθέμενος παῖδας κακοῦ βίου κρίνεται· ἐνταῦθα καὶ χω-
 ρὶς ἀλλήλων δύναται ταῦτα συνίστασθαι· οἷον πολλὰς
 τις ἀμείβων γυναῖκας κακοῦ βίου κρίνεται, πολλοὺς τις
 παῖδας τιθέμενος κρίνεται κακοῦ βίου. ταῦτα γὰρ καὶ

οὕτως χωρὶς ἀλλήλων τιθέμενα ²⁵ συνίστασθαι δύναται, ἔστι δὲ τοῦ μὲν προτέρου εἶδους ἴδιον τοῦτο· ὁ μὲν γὰρ κατήγορος συνάψει ἀμφοτέρα, καὶ κοινὴν αὐτῶν ποιήσεται τὴν διαιρέσιν, καθ' ἕκαστον κεφάλαιον συνάπτων τὰ δύο. οἷον ἀντεῖπε πᾶσι, καὶ τὸ δὴ μέγιστον, ὅτι οὐδὲν αὐτὸς ἀπεφήνατο· οὕτως οὖν ὁ κατήγορος ἐργάζεται παράλληλα τιθεὶς ἀμφοτέρα, τὸ γὰρ συνάπτειν αἰτιόμ' ἐστι συστάσεως· ἔφαμεν γὰρ, συμπλεκόμενα μᾶλλον συνίσταται, ὁ δὲ φεύγων τὸνναντίον σπεύσει διαχωρίζειν ἀπ' ἀλλήλων τὰ ζητούμενα. καὶ ἰδίᾳ ἑκατέραν ¹⁰ ποιήσεται τὴν διαιρέσιν, ὡς περὶ δύο συντεταγμένους λόγους· καὶ τοῦτο εἰκότως· ὅσον γὰρ ἡ συνάφεια τῆς συστάσεως αἰτία γίνεται, τοσοῦτον ἡ διαιρέσεις καὶ ὁ χωρισμὸς αἰτιος τῆς ἀσυστασίας· ἐδείξαμεν γὰρ, πῶς διαχωρίζομεν, ἃ οὐκέτι συνίστασθαι δύναται. σπεύσει οὖν ὁ φεύγων ¹⁵ ἀσύστατον ἀπεργάσασθαι· ²⁶ τοιαύτη μὲν οὖν ἡ τοῦ πρώτου εἶδους ἐργασία· καὶ τοῦτο αὐτοῦ τὸ ἴδιον· τοῦ δὲ γε δευτέρου εἶδους ἐστὶν ἴδιον πάλιν τὸ τὸν μὲν κατήγορον ἀμφοτέρα συνάπτειν, καὶ παράλληλα τιθεῖναι τὰ ἐγκλήματα, τὸν δὲ φεύγοντα τὸνναντίον διαιρεῖν καὶ ²⁰ διαχωρίζειν. εἴποι τις ἂν, ὅτι οὐδὲν διενήνοχε τοῦτο τοῦ προτέρου εἶδους· καὶ φάμεν, ὅτι διαφέρει τὸ δεύτερον εἶδος τοῦ πρώτου μεθωδικῶς τε καὶ διαιρετικῶς. μεθωδικῶς μὲν, ὅτι, ὡς ἔφαμεν, ἐν τῷ προτέρῳ εἶδει οὐ δύναται διαχωρίζεσθαι ἀλλήλων τὰ ἐγκλήματα· οὐκ ἔτι γὰρ ²⁵ ἂν συστήσεται ἡ ζήτησις. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ εἶδει καὶ χωρὶς ἀλλήλων ὄντα συνίστασθαι δύναται, διαιρετικῶς δὲ, ὅτι ἐν μὲν τῷ κατὰ συμπλοκὴν εἶδει συνάπτει ὁ κατήγορος, ὡς ἔφαμεν, συστάσεως ἕνεκα, καὶ διαχωρίζει ὁ φεύγων ἀσυστασίας χάριν, καὶ γὰρ ἂν καὶ τοῦτο χωρὶς ³⁰ συνίσταται, ἀλλὰ διὰ τοῦ αὐξῆσαι· μᾶλλον γὰρ ἂν εἴη

²⁵ Mon. χωρὶς τιθέμενος, sine ἀλλήλων. ²⁶ Par. 1. ἐργάσασθαι.

βαρὺ, εἰ ἄμφω συνάψομαι, ὁ δὲ φεύγων πάλιν διαχω-
 ρίζει οὐ τῆς ἀσυστασίας ἔνεκα, ἐπεὶ καὶ διαχωριζόμενα οὐ-
 δὲν ἦττον συνίσταται, ἀλλὰ διὰ τὸ μειῶσαι· εἰ γὰρ συν-
 απτόμενα ἐμποιοῦσι αὐξήσιν, δηλὸν ὅτι διαλυόμενα μειώσιν
 5 ποιοῦσιν, ὅτι γὰρ πρὸς αὐξήσιν συνάπτονται καὶ πρὸς μειώ-
 σιν διαιροῦνται, αὐτός που μεμαρτύρηκεν ὁ τεχνικός εἰπών·
 „αὐξήσεως μὲν ἔνεκα συμπλέκονται ὑπὸ τοῦ κατηγόρου, μει-
 ώσεως δ' αὖ χάριν διαιροῦνται ὑπὸ τοῦ φεύγοντος“· τοσαῦ-
 τα καὶ περὶ τῶν δύο τούτων εἰδῶν· εἴτα συμπεραίνειν μέλ-
 10 λων λέγει, ἔφηρ δύνασθαι εἶναι καὶ πλείονα εἶδη τῶν ἀν-
 τιλήψεων· αὐτίκα τῶν προειρημένων τοῦτο διαφέρει· οἷ-
 ον γραψάμενοι μοιχείας τινὲς ἀλλήλους καὶ καθυφέντες
 τὰς γραφὰς ἤμειψαν τὰς γυναῖκας, καὶ φεύγουσι κακοῦ
 βίου· τοῦτο τὸ προκείμενον εἶδος διαφέρει τῶν προειρη-
 15 μένων, εἴγε δύο τοῦτο ἔχει πρόσωπα καὶ ἀντιλήψεις τέσ-
 σαρας, ἔξεστι γὰρ μοι, φησί, γράψασθαι, καὶ ἔξεστι
 πάλιν ἀναιρεῖσθαι ἤτοι καθυφεῖναι τὰς γραφὰς· ἐτι ἔξ-
 εστιν ἀποβάλλεσθαι τὴν σύνοικον καὶ ἔξεστιν ἀγαγέ-
 σθαι, ἣν ἂν βούληται τις· δύο δὲ πρὸς τοῦτο φέρονται
 20 ἀπορίαι· καὶ πρώτη αὕτη· εἰ διπλὴν, φησί, καλοῦμεν
 ἀντίληψιν τὴν δύο ἔχουσαν ἀντιλήψεις, τί μὴ τὸ προκί-
 μενον εἶδος τετραπλὴν εἴπομεν ἀντίληψιν, ἐπεὶ τέσσαρας,
 ὡς εἴρηται, ἔχει ἀντιλήψεις· καὶ λέγομεν, ὅτι τὸ ὑπὲρ
 τὸ ἐν διπλοῦν εἰώθασιν οἱ τεχνικοὶ καλεῖν εἶδος, καὶν τρι-
 25 πλοῦν ἢ καὶν τετραπλοῦν· οὕτως γὰρ καὶ ἐν τῷ ὄρω, καὶν
 τριπλοῦν εὐρεθεῖν, διπλοῦν ὅμως καλοῦμεν· καὶ τοῦτο
 συμβέβηκε καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· ἐπὶ γὰρ τοῦ ἱματίου δι-
 πλωσὸν φαμεν τὸ ἱμάτιον, καίτοιγε πολλῶν γενομένων
 πλοκῶν ἐν τῇ διπλώσει τοῦ ἱματίου, ἀλλ' ὅμως διπλωσὸν
 30 φαμεν· οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ τῶν πολλαπλῶν στάσεων· δι-
 πλοῦν γὰρ καλοῦμεν εἶδος, ὅπερ ὅταν ὑπερβαῖν τὸ ἐν·
 καὶ ἐν τούτοις ἡ πρώτη ἀπορία καὶ ἡ πρὸς αὐτὴν λύσις·
 δευτέραν λέγουσιν ἀπορίαν ταύτην, ὅτι οὐ συνίσταται,

φασί, τοῦτ' ἐπὶ τὸ πρόβλημα, ἀνάγεται γὰρ ἐπὶ τὸ ἐξισάζον, ἑκατέρου αὐτῶν τὰς αὐτὰς προβαλλομένου δικαιο-
 λογίας· φαινόμενον οὖν, εἰ μὲν ἀλλήλους ἔκριναν οἱ μοιχεύσαν-
 τες, τότε ἂν ὑπὸ τὸ ἐξισάζον εἶδος ἀνήγετο· νυνὶ δὲ αὐ-
 τοὶ μὲν ἀμφοτέρωθεν ὑποκρίνονται κρινόμενοι, ²⁷ ἕτερος δὲ αὐ- 5
 τοὺς ὁ κρίνων· καὶ οὐ ταῖς αὐταῖς χρήσονται δικαιολο-
 γίαις ὅτε κρινόμενος καὶ ὁ κατηγορὸς· οὐκ ἄρα οὖν ἐξ-
 ισάζοι· εἴτα ταῦτα εἰρηκῶς ὁ τεχνικὸς πρὸς τῷ τέλει φη-
 σὶν, ὅτι· ἔστι δὲ καὶ ἄλλα εἶδη, ἃ περιττόν ἂν εἴη λέ-
 γειν νῦν, πᾶσαν γὰρ ἀντιλήψιν τοῖς προειρημένοις ἐπό- 10
 μενος ὁρθῶς ἂν τις διαιροίη· φασὶ τινες, πότερόν εἰσιν
 ἕτερα εἶδη ἀντιλήψεων, ἢ οὐ· εἰ μὲν εἰσι, πῶς παρήκεν
 αὐτὰ ὁ τεχνικὸς, ²⁸ οὐδὲν περὶ αὐτῶν εἰρηκῶς; εἰ δὲ
 οὐκ εἰσὶ, πῶς ἐμνήσθη λέγων, ὅτι εἰσὶ καὶ ἄλλα εἶδη;
 φαινόμενον οὖν, ὅτι εἰσὶ καὶ ἕτεραί τινα, ἀλλ' οὐ κυρίως εἰ- 15
 δη, τρόποι δὲ μᾶλλον ἀντιλήψεων, ὥσπερ ἔχει τοῦτο·
 ζωγράφος μηδέποτε ζωγραφήσας τοὺς θεοὺς κρίνεται
 ἀσεβείας· ἐφ' οἷς γὰρ οὐ πεποίηκεν, ἢ κρίσις, ὅπερ οὐκ
 ἐνὶ τοῖς προειρημένοις εἶδεσιν· ὥς οὖν εἴρηται, οἷτοι
 τρόποι εἰσὶν ἀντιλήψεων, οὐκ εἶδη διάφορα· οὐ γὰρ οἱ- 20
 δεν εἶδος ὁ τεχνικὸς, εἰ μὴ τὸ διάφορον κατὰ τὴν διαί-
 ρεσιν τῶν κεφαλαίων· ἐμνήσθη οὖν, ἵνα μὴ τις νομίσῃ
 αὐτὸν ἄγνοεῖν, καὶ ἐν τούτοις ἢ ἀντιλήψις.

Διαzeugθέντα ²⁹ γὰρ οὐ δύναται ὡς ἀδίκημα ἐπι-
 δέχεσθαι κρίσιν, εἰ μὴ ἀλλήλοις εἶεν συνημμένα. Αἱ 25
 ἀντιλήψεις αὗται ὑπὸ τὸ μὴ κεκωλυμένον, τουτέστιν ὑπὸ
 τὸ ἔθος, αἱ δὲ δύο ἀντιθέσεις ὑπὸ τὸ ἀντεγκληματικόν.
 Δύο ἀντιλήψεων οὐσῶν διπλαῖ εὐρίσκονται αἱ ἀντιθέ-
 σες· ἑκατέρα γὰρ τῶν ἀντιλήψεων ἀποδώσει τὸ χρῶ-

27 Pag. 1. κρινόμενοι. Mon. οἱ νόμοι. 28 Pag. 1. ὁ τε-
 χνικὸς αὐτά. 29 διαzeugθέντα γὰρ — — κατεπιγόντων συμ-
 βουλεύειν inter sch, min, referunt Parr.

βαρὺν, εἰ ἄμφω συνάψομαι, ὃ δὲ φεύγων πάλιν διαχω-
 ρίζει οὐ τῆς ἀσυστασίας ἔνεκα, ἐπεὶ καὶ διαχωριζόμενα οὐ-
 δὲν ἦττον συνίσταται, ἀλλὰ διὰ τὸ μειῶσαι· εἰ γὰρ συν-
 απτόμενα ἐμποιοῦσι αὐξησιν, δηλὸν ὅτι διαλυόμενα μειώσιν
 5 ποιοῦσιν, ὅτι γὰρ πρὸς αὐξησιν συνάπτονται καὶ πρὸς μειώ-
 σιν διαιροῦνται, αὐτός που μεμαρτύρηκεν ὁ τεχνικός εἰπὼν·
 „αὐξήσεως μὲν ἔνεκα συμπλέκονται ὑπὸ τοῦ κατηγόρου, μει-
 ῶσεως δ' αὖ χάριν διαιροῦνται ὑπὸ τοῦ φεύγοντος“· τοσαῦ-
 τα καὶ περὶ τῶν δύο τούτων εἰδῶν· εἴτα συμπεραίνειν μέλ-
 10 λων λέγει, ἔφηρν δύνασθαι εἶναι καὶ πλείονα εἶδη τῶν ἀν-
 τιλήψεων· αὐτίκα τῶν προειρημένων τοῦτο διαφέρει· οἷ-
 ον γραψάμενοι μοιχείας τινὲς ἀλλήλους καὶ καθυφέντες
 τὰς γραφὰς ἡμειψαν τὰς γυναῖκας, καὶ φεύγουσι κακοῦ
 βίου· τοῦτο τὸ προκείμενον εἶδος διαφέρει τῶν προειρη-
 15 μένων, εἴγε δύο τοῦτο ἔχει πρόσωπα καὶ ἀντιλήψεις τέσ-
 σαραι, ἔξεστι γὰρ μοι, φησί, γράψασθαι, καὶ ἔξεστι
 πάλιν ἀναιρεῖσθαι ἥτοι καθυφεῖναι τὰς γραφὰς· ἐτι ἔξ-
 εστιν ἀποβάλλεσθαι τὴν σύνοικον καὶ ἔξεστιν ἀγαγέ-
 σθαι, ἣν ἂν βούληται τις· δύο δὲ πρὸς τοῦτο φέρονται
 20 ἀπορίαι· καὶ πρώτη αὕτη· εἰ διπλῆν, φησί, καλοῦμεν
 ἀντίληψιν τὴν δύο ἔχουσαν ἀντιλήψεις, τί μὴ τὸ προκει-
 μενον εἶδος τετραπλῆν εἵπομεν ἀντίληψιν, ἐπεὶ τέσσαρας,
 ὥς εἴρηται, ἔχει ἀντιλήψεις· καὶ λέγομεν, ὅτι τὸ ὑπὲρ
 τὸ ἑν διπλοῦν εἰώθασιν οἱ τεχνικοὶ καλεῖν εἶδος, καὶν τρι-
 25 πλοῦν ἢ καὶν τετραπλοῦν· οὕτως γὰρ καὶ ἐν τῷ ὄρω, καὶν
 τριπλοῦν εὐρεθείη, διπλοῦν ὅμως καλοῦμεν· καὶ τοῦτο
 συμβέβηκε καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· ἐπὶ γὰρ τοῦ ἱματίου δι-
 πλωσὸν φάμεν τὸ ἱμάτιον, καίτοιγε πολλῶν γενομένων
 πλοκῶν ἐν τῇ διπλώσει τοῦ ἱματίου, ἀλλ' ὅμως διπλωσὸν
 30 φάμεν· οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ τῶν πολλαπλῶν στάσεων· δι-
 πλοῦν γὰρ καλοῦμεν εἶδος, ὅπερ ὅταν ὑπερβαίνει τὸ ἑν·
 καὶ ἐν τούτοις ἡ πρώτη ἀπορία καὶ ἡ πρὸς αὐτὴν λύσις·
 δευτέραν λέγουσιν ἀπορίαν ταύτην, ὅτι οὐ συνίσταται,

φασί, τούτῳ τὸ πρόβλημα, ἀνάγεται γὰρ ἐπὶ τὸ ἐξισάζον, ἐκατέρου αὐτῶν τὰς αὐτὰς προβαλλομένου δικαιολογίας· φαμέν οὖν, εἰ μὲν ἀλλήλους ἔκριναν οἱ μοιχεύσαντες, τότε ἂν ὑπὸ τὸ ἐξισάζον εἶδος ἀνήγχετο· νυνὶ δὲ αὐτοὶ μὲν ἀμφοτέρω ὑποκείνται κρινόμενοι, ²⁷ ἕτερος δὲ αὐ- 5
τοὺς ὁ κρίνων· καὶ οὐ ταῖς αὐταῖς χρήσονται δικαιολογίαις ὅ τε κρινόμενος καὶ ὁ κατήγορος· οὐκ ἄρα οὖν ἐξισάζοι· εἴτα ταῦτα εἰρηκῶς ὁ τεχνικὸς πρὸς τῷ τέλει φησιν, ὅτι· ἔστι δε καὶ ἄλλα εἶδη, ἃ περιττὸν ἂν εἴη λέγειν νῦν, πᾶσαν γὰρ ἀντιλήψιν τοῖς προειρημένοις ἐπό- 10
μενος ὀρθῶς ἂν τις διαιροίη· φασί τινες, πότερόν εἰσιν ἕτερα εἶδη ἀντιλήψεων, ἢ οὐ· εἰ μὲν εἰσι, πῶς παρήκεν αὐτὰ ὁ τεχνικὸς, ²⁸ οὐδὲν περὶ αὐτῶν εἰρηκῶς; εἰ δὲ οὐκ εἰσι, πῶς ἐμνήσθη λέγων, ὅτι εἰσι καὶ ἄλλα εἶδη; φαμέν οὖν, ὅτι εἰσι καὶ ἕτερά τινα, ἀλλ' οὐ κυρίως εἰ- 15
δη, τρόποι δὲ μᾶλλον ἀντιλήψεων, ὥσπερ ἔχει τοῦτο· ζωγράφος μηδέποτε ζωγραφήσας τοὺς θεοὺς κρίνεται ἀσεβείας· ἐφ' οἷς γὰρ οὐ πεποίηκεν, ἢ κρίσις, ὅπερ οὐκ ἐνῆν τοῖς προειρημένοις εἵδεσιν· ὥς οὖν εἴρηται, οἷτοι
τρόποι εἰσιν ἀντιλήψεων, οὐκ εἶδη διάφορα· οὐ γὰρ οἱ- 20
δεν εἶδος ὁ τεχνικὸς, εἰ μὴ τὸ διάφορον κατὰ τὴν διαί-
ρεσιν τῶν κεφαλαίων· ἐμνήσθη οὖν, ἵνα μὴ τις νομίσῃ
αὐτὸν ἀγνοεῖν, καὶ ἐν τούτοις· ἢ ἀντιλήψις.

Διαζευχθέντα ²⁹ γὰρ οὐ δύναται ὡς ἀδίκημα ἐπι-
δέχεσθαι κρίσιν, εἰ μὴ ἀλλήλοις εἶεν συνημμένα. Αἱ 25
ἀντιλήψεις αὗται ὑπὸ τὸ μὴ κεκωλυμένον, τουτέστιν ὑπὸ
τὸ ἔθος, αἱ δὲ δύο ἀντιθέσεις ὑπὸ τὸ ἀντεγκληματικόν.
Δύο ἀντιλήψεων οὐσῶν διπλαῖ εὐρίσκονται αἱ ἀντιθέ-
σεις· ἑκάτερα γὰρ τῶν ἀντιλήψεων ἀποδώσει τὸ χρῶ-

²⁷ Par. 1. κρινόμενοι. Mon. οἱ νόμοι. ²⁸ Par. 1. ὁ τε-
χνικὸς αὐτά. ²⁹ διαζευχθέντα γὰρ — — κατεπιγόντων συμ-
βουλεύειν inter sch, min, referunt Parr.

μα· οἷον ἀντιλέγω μὲν, ἐφ' οἷς οὐ τὰ δέοντα λέγουσιν οἱ συμβουλευόντες· οὐκ ἀποφαίνομαι δέ· οὐ γὰρ ἀναγκαῖον περὶ τῶν μὴ κατεπειγόντων συμβουλεύειν.

- Τουτέστι τὸ ³⁰ περὶ τῆς μεταχειρίσεως· ³¹ τὸ δ' ἀπο-
 5 λογουμένους διελεῖν, ἵνα διαλύσῃ τὴν κατηγορίαν, ὃ δὲ κατήγορος συμπλέκει, ἵνα τῇ συμπλοκῇ ποιήσῃ δυνατόν τὸ ἐγκλημα. Ἰδιον, φησὶν, τοῦ εἶδους τούτου τὸ τοῖς ἀπολογουμένους ἰδίᾳ ἐκάτερον ποιεῖσθαι τὸν λόγον καὶ χωρίζειν· ἐὰν γὰρ διέλῃς, καὶ εἴπῃς, ταῖς πάντων γνώ-
 10 μαις ἀντιλέγει τις, ἢ τὸ ἕτερον οὐ δύναται κρίσιν ἐπι-
 δεῖξασθαι, τὸν κατηγοροῦντα δὲ τούναντίον συμπλέκειν δεῖ, ὅτι οὔτε αὐτός τι λέγει, καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἀνα-
 τρέπει· οὕτω γὰρ κρίσιν ἐπιδέχεται· ὃ μὲν γὰρ χωρίζων τὸ ἀνεύθυνον συνιστᾷ, ὃ συμπλέκων δὲ τὸ ὑπεύθυνον,
 15 γ'. Περὶ τοῦ διπλοῦ εἶδους ζητήσαιμεν ἄν· πρῶτον μὲν, πῶς δύο ἀπλῶν συνιουσῶν ἀντιλήψεων διπλοῦν τι καλοῦμεν εἶδος καὶ οὐ μᾶλλον δύο ἀπλῶς· διήκει δὲ ἡ ζήτησις καὶ εἰς τὰς ἄλλας τῶν στάσεων· καὶ γὰρ δι-
 20 πλοῦν τινὰ φάμεν στοχασμὸν καὶ διπλοῦν ὅρον ἐκ τῆς
 συνόδου τῶν ἀπλῶν, καὶ ἕτερόν φάμεν εἶδος παρὰ τὰ ἀπλᾶ, τί μὴ καὶ τριπλοῦν φάμεν τρία συνάγοντες καὶ τετραπλοῦν καὶ ἐπ' ἄπειρον οὕτως ἐκβαίνοντες; ῥητέον δὲ πρὸς μὲν τὸ πρότερον, ὅτι πρὸς ἓν ἄμφω πέρας συν-
 25 τείνει, καὶ ἓν ἐξ ἐκατέρων ἀποτελεῖται· διὰ γοῦν τοῦτο διπλοῦν φάμεν τὸ εἶδος, ὥς ἔνωσιν τῶν δύο ἀναδεξά-
 μενον καὶ οὐ δύο ἀπλᾶ· οὐ γὰρ διέστηκεν ἀλλήλων πρὸς ἄλλο καὶ ἄλλο φερόμενα· πρὸς δὲ ἓν ἄμφω συν-
 νένευκεν, ἡ δὲ πρὸς τὸ δεύτερον ἀπάντησις τοιαύτη·
 30 παντὸς ἀγῶνος ἓν καθεστάναι πέρας ἀνάγκη τὸ κατα-
 σκευαζόμενον· τὰ δὲ ἄλλα πρὸς ἀπόδειξιν τούτου καὶ

30 τὸ Mon. om. 31 Sch. pertinet ad: ἀλλ' ἴδιον τοῦ εἶδους τούτου, τὸ δὲ ἀπολογουμένους μὲν διελεῖν. In Parr. sequitur post litt. γ'.

πίστιν φέρισθαι, κατασκευαστικῶς γινόμενα, ὥστε καὶ
ἐπ' ἀπειρόν τις ἀνελθὼν πλήθος ἀπλῶν συναγάγοι πρὸς
μίαν ὑπόστασιν, εἰς δύο διαιρεθῆσεται πάντως, ὅσαπερ
ἂν ἢ τὰ ἀπλᾶ, ἐνὸς μὲν τοῦ κατασκευαζομένου ὄντος,
τῶν δὲ ἄλλων ἀπάντων εἰς κατασκευὴν φερομένων· διό
δὴ πάντα κοινῷ ὀνόματι διπλᾶ καλεῖται, πρὸς δύο, ἐξ
ἀνάγκης διωστήμενα μέρη, πρὸς οἷς καὶ τὸ διπλαῦν ἐπὶ
τοῦ πολλαπλασίου συνεχῶς ἔρηται· αὐτίκα γοῦν διπλαῦν
χιτῶνα λέγομεν τὸν οὐ μίαν διπλὴν, πολλὰς δὲ γε δε-
ξάμενον· καὶ δίπλωσόν φαμεν τὸ ἱμάτιον εἰς πολλὰ συν- 10
ελίττειν ³² προστάττοντες, τῶν δὲ διπλῶν ἀντιλήψεων,
τὸ μὲν τι καλεῖται κατὰ συμπλοκὴν, τὸ δὲ κατὰ διαί-
ρεσιν, καὶ τίθεικεν αὐτῶν παραδείγματα, τοῦ μὲν κατὰ
συμπλοκὴν· ταῖς πάντων, φησὶ, γνώμαις ἀντιλέγων τις
οὐδὲν αὐτὸς ἀποφαίνεται καὶ δημοσίων φεύγει· συμπλέ- 15
κεται γὰρ ἐνταυθοῖ τὰ δύο, τὸ πᾶσιν ἀντιλέγειν καὶ τὸ
μηδὲν εἰσηγεῖσθαι λυσιτελέστερον· ἰδίᾳ γὰρ οὐδ' ἕτερον
σύστασιν ³³ δύναιτο ἂν ἐπιδέχεσθαι· οὐδὲ γὰρ ὁ πᾶσιν
ἀντιλέγων ὑπεύθυνός ἐστιν, ὅταν ἔτερα αὐτὸς εἰσηγήση-
ται· οὗτ' αὖ πάλιν ὁ μηδὲν ἀποφαινόμενος μηδὲ ἀντι- 20
λέγων, φησὶν, ἐπὶ τῷ ἀπράγμονι βίῳ κρίνοιτο ἂν, συν-
όντα δὲ ὁμοῦ κρίσιν ἐπιδέχεται τῷ μηδὲν αὐτὸν εἰσφέ-
ρειν, καὶ ταῦτα πᾶσιν ἐναντιούμενον· δύο γὰρ ἀντιλή-
ψεις ἐμπεσοῦνται, φησὶν, ὅτι τε λέγειν ἔξεστι καὶ ὅτι τὸ
μηδὲν ἀποφαίνεσθαι οὐ κεχώλυται· εἰ δὲ ἀντιλήψεις δύο, 25
σαφὲς ὅτι καὶ ἀντιθέσεις τοσαῦται· ἑκάτερον γὰρ τῶν
ἀντιλήψεων ἰδίαν ἔξει ἀντίθεσιν· ληφθήσονται δὲ ἅμ-
φω κατὰ τὸ ἀντιστατικόν, ἡ μὲν προτέρα, ὡς τοῦ κοινοῦ
συμφέροντος εἵνεκα δεῖ ἀντιλογιῶν πρὸς ἅπαντας ἐρχο-
μένων, ἡ δὲ δευτέρα, ὡς βουλευμάτων ἀπορίᾳ τὴν σιω- 30
πὴν ἄγω καὶ οὐ καθάπερ οὗτοι ³⁴ εἰκῇ τὸ ἐπιτυχὸν ἀπο-

32 Mon. Par. 2. συνελίττειν προστάττοντες. Par. 1. συνελί-
ττοντες. 33 σύστασιν Par. 1. om. 34 οὗτοι Mon. om.

φράινομαι· διαφόρως δὲ, φησὶν, ὁ φεύγων καὶ ὁ διώκων τῷ λόγῳ χρήσονται, ὁ μὲν φεύγων διαστήσεως ἑκάτερον τῶν ἐγκλημάτων ἰδίᾳ περὶ ἑκάτερον ἀπολογήσεται, διαλύων τὴν κατηγορίαν καὶ ἀσύστατον δεικνύς· ἔφαμεν γάρ, ὡς τούτων ἑκάτερον ἰδίᾳ λεγόμενον ἀσύστατον γίνεται· ὁ δὲ κατήγορος τοῦτο αὐτὸ φυλαττόμενος ἄμφω κατὰ συμπλοκὴν προάγει· ἔστιν οὖν τοῦτο ἴδιον τοῦ ὑποκειμένου εἶδους· τὸ διαιρεῖν μὲν καὶ δμίστάναι τὸν φεύγοντα, συμπλέκειν δὲ τὸν διώκοντα.

- 10 ιδ'. Ἐν τούτοις ὃ ἂν χωρίσης, ἀνεύθυνόν ἐστι· καὶ γὰρ τὸ ἀντιλέγειν ταῖς πάντων γνώμαις οὐ κεκώλυται· καὶ τὸ μηδὲν ἀποφαίνεσθαι οὐκ ἀδίκημα εἶναι νομόνεται· συμπλακέντα δὲ ἄμφω καὶ ἐνωθέντα ἀδικήματος λαμβάνει σύστασιν· τὸ ἀντιλέγειν μὲν καὶ συκοφαντεῖν
15 τοὺς συμβουλευόντας, αὐτὸν δὲ μήτε ³⁵ ἂ γινώσκει λέγειν, μήτε εἰσηγεῖσθαι τι τῶν συμφερόντων.

- ιε'. Καὶ γὰρ αὗται δύο αἱ ἀντιλήψεις εἰσὶν, ὅταν ἄμφω προβάλληται τὸ ἐξεῖναι ³⁶ ἀντιλέγειν καὶ ἐξεῖναι μὴ λέγειν· ἐπειδὴ καὶ ἐπ' ἄμφοιν κρίνεται, ἐφ' οἷς ἔπρα-
20 ξε καὶ ἐφ' οἷς οὐκ ἔπραξεν.

- ισ'. Ἐπὶ τὸ ἕτερον μετῆλθε τῶν διπλῶν εἶδος, ὃ καλεῖται κατὰ διαιρέσιν, ³⁷ ὅτι καὶ χωρὶς ἀλλήλων, τὰ ἐγκλήματα δύνανται κρίσιν ἐπιδέχεσθαι· οἷον πολλὰς τις ἁμείβων γυναικας καὶ πολλοὺς τιθέμενος παῖδας κακοῦ
25 βίου κρίνεται· καὶ γὰρ τὸ συχνὰς ἁμείβειν γυναικας κρίσιν ἐπιδέχεται, καὶ μὴν καὶ τὸ πολλοὺς εἰσποιεῖσθαι παῖδας, κἀνταῦθα δὲ ὁ μὲν κατήγορος συμπλέξει, ὁ δὲ φεύγων διαιρήσει· διαφέρει δὲ τοῦ μὲν κατὰ συμπλοκὴν

35 Mon. μήτε ἂν ἂ.

36 ἐξεῖται ἀντιλ. Mon. om.

37

Schol. minor. κατὰ διαιρέσιν, ὅταν μία ἐκάστη τῶν ἀντιθετικῶν ἀντιλήψεων ἰσχυρὰ ᾖ, καὶ ἐπειδὴ ἑκάτερον τῶν ἐν τῷ ζητήματι δύναται καὶ ἰδίαν γραφὴν ἀναδέξασθαι, καλεῖται κατὰ διαιρέσιν.

πρῶτον μὲν αὐτῷ τούτῳ· τὸ μὲν καθὸ δύναται εἰς δύο ἀπλᾶ συνεισθῶτα διαιρεῖσθαι· τὸ δὲ κατὰ συμπλοκὴν οὐχ οἷον τε διαιρεθῆναι· τὴν γὰρ σύστασιν ἐν τῷ συμπλέκῃσθαι λαμβάνει· ἔπειτα καὶ τοῦτο διενηνόχασιν, ἐν ᾧ καὶ μάλιστα δοκοῦσι κοινωνεῖν, φημί τῷ συμπλέκειν τὸν 5 διώκοντα ἐπ' ἀμφοῖν τοῖν εἶδοιν, διίστάναι δὲ τὸν ἀπολογούμενον· ἐν μὲν γὰρ τῷ κατὰ συμπλοκὴν ἔδει τε συμπλέκειν καὶ διίστάναι, ὅτι τὸ μὲν πρὸς σύστασιν, τὸ δὲ πρὸς διάλυσιν γίνεται τοῦ παντὸς ἀγῶνος, καθὰ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ εἶδους ἐδείξαμεν, ἐν δὲ τῷ κατὰ διαιρέσιν οὐχ 10 οὕτως· μένει γὰρ καὶ τῇ συμπλοκῇ καὶ τῇ διαστάσει ὁ ἀγὼν οὐδὲν ἥττον συνεισῶς, ἀλλὰ τῷ μὲν κατηγόρῳ ἔνεκεν αὐξήσεως ἢ τῶν ἐγκλημάτων συμπλοκῇ, τῷ δὲ ἀπολογουμένῳ πρὸς μείωσιν γίνεται ἢ διάστασις.

ιζ. Ἐν ἑκατέραις, φησὶ, ταῖς τε κατὰ σύνθεσιν καὶ 15 ταῖς κατὰ διαιρέσιν, ἀμφοτέρω συλλήψεται τὰ ἀντιληπτικά ὁ κατηγόρος· ἐκεῖ μὲν διὰ τὸ ἑκάτερον αὐτῶν ἰδίᾳ, ὡς εἴρηται, μὴ εἶναι γραφῆς ἄξιον· ἐν ταῖς κατὰ διαιρέσιν δὲ, ἵνα σφοδρότεραν ἀπεργάσῃ τὴν κατηγορίαν· ὁ φεύγων δὲ ἐν ἀμφοτέραις διαιρήσει τὴν ἀπολογίαν, 20 ἐκεῖ μὲν δεῖξαι βουλόμενος, ὅτι μάτην ὁ κατηγόρος τὴν κατ' αὐτοῦ πεποιήται γραφὴν, ἐνταῦθα δὲ σαθρότερον τῶν ἀντιληπτικῶν ἑκάτερον ἰδίᾳ δεῖξαι σπουδάζων· αὐξήσεως οὖν ἕνεκα μόνῃς ὑπὸ τοῦ διώκοντος συμπλέκεται, ὑπὸ δὲ τοῦ φεύγοντος διαιρεῖται. 25

ιη. Εἰσὶ καὶ ἕτεροι, φησὶν, ἀντιλήψεως τρόποι· περὶ ὧν παραιοῦται λέγειν· καὶ τινες τοῦ τεχνικοῦ ὥσπερ ἐνταῦθεν ἐπιλαμβάνεσθαι ἠξίωσαν· εἰ μὲν γὰρ, φασίν, οὐκ ἔδει λέγειν περὶ αὐτῶν, τί τὴν ἀρχὴν ἐμνήσθη; εἰ δὲ λέγειν ἐχρῆν, ἐξήμαρτε παραλιπὼν ἃ δεῖον εἰπεῖν· πρὸς 30 οὕς φαινόμεν ἂν, ὅτι καθὸ μὲν 38 οὐχ ἥρμοττεν 39 ὁ λό-

38 καθὸ μὲν Mon. om.

39 Mon. ἡμαρτεν.

γος τῇ προκειμένη πραγματείᾳ, κατὰ τοῦτο παρήκει,
 καθὼ δὲ αὐτὸ τοῦτο ἐχρῆν εἰδέναι, ὅτι παρεῖται τινα,
 εἰκότως ἐμνήσθη, ὅπως ἂν μὴ ταρτατῶμεθα, ἐπειδὴν
 ἔξω τι τούτων ὁκούσωμεν· ⁴⁰ τίνος δὲ χάριν τὸν περὶ
 5 τούτων παρεπέμψατο λόγον, αὐτὸς ἀποδίδωσι τὴν αἰ-
 τίαν· πᾶν γάρ, φησὶν, ὃ τι ἂν παρὰ ταῦτα εὗρεθῇ
 τοῖς προκειμένοις εἶδεσιν ὁμοίως διαιρεθῆσεται· ὥστε τὸν
 περὶ ἐκείνων λόγον παντελῶς εἶναι τῇ πραγματείᾳ τῇδε
 ἀνάρμοστον· πρόκειται γὰρ αὐτῷ περὶ τῆς τῶν κεφαλαί-
 10 ων διαιρέσεως λέγειν· οὐδὲν δὲ κοινὸν περὶ τὴν ⁴¹ διαί-
 ρεσιν ἐκείνοις συνέβαινε· δέδωκε δὲ παρὰδειγμα ἑτέρου
 εἶδους παρὰ τὰ προειρημένα· γραψάμενοί τινες μοιχείας
 ἀλλήλους καὶ καθυφέντες τὰς γραφὰς, ἤμειψαν τὰς γυ-
 ναῖκας, καὶ φεύγουσι κακοῦ βίου· πολὺ γὰρ τὸ διάφο-
 15 ρον ταύτης πρὸς τὰς εἰρημένας ἀντιλήψεις· πρῶτον μὲν
 γὰρ δύο ἐστὶ πρόσωπα κρινόμενα· ἔπειτα τέτταρά ἐστιν
 ἀντιληπτικά συμπεπλεγμένα, ὅτι γράφεσθαι τινὰς ἔξεστι·
 δεύτερον καὶ τὸ ἀναιρεῖσθαι γραφὰς οὐ κεκάλυται· πρὸς
 τούτοις τὸ γαμῆν, ὅθεν βούλεται τις ἐπ' ἐξουσίας ὄν·
 20 τέταρτον, ὅτι καὶ ἀποβάλλεσθαι τὴν οὖσαν οὐ κεκώλυ-
 ται· καὶ ταύταις τῶν κρινομένων ἑκάτερος χρήσεται·
 δῆλον δὲ, ὥς καὶ ὁ κατήγορος ἰσάριθμα παραλήφεται
 μεταληπτικά· ἡ δὲ μέθοδος, φησὶν, ἐκ τῶν ἔμπροσθεν
 ἤδη σισαφήνισται· εἰ γὰρ ἀντιλήψεις τοσαῦται, δῆλον
 25 ὥς καὶ ἀντιθετικά οὐχ ἥττονα ἐμπεσεῖται, καὶ ὅτι μετα-
 ληπτικά· εἰσὶ δὲ ἕτεροι τρόποι ἀντιλήψεως· οἷον τὸ κρίνε-
 σθαι τινα ἐφ' οἷς μὴ πεποίηκεν, ὥς ἐπὶ τοῦδε τοῦ παρα-
 δείγματος· ζωγράφος μηδέποτε γράφων θεοὺς κρίνεται
 ἀσιβείας, καὶ ἄλλοι συχνοὶ, οὓς ἐν τῇ μεθόδῳ περὶ τῆς
 30 ἀντιλήψεως τεχνολογοῦντες ἀνελλιπῶς διεξήλθομεν.
 ιθ'. Ὁ Μινουκιανὸς ἕτερον εἶδος ἀντιλήψεώς φησι ⁴²

40 Mon. ἀκούσαιμεν. 41 Mon. περιτήν. 42 φησὶ Mon.
 om., recepi ex Par. 2.

τὸ μὴ κεκωλυμένον· τρία γὰρ τὰ γενικὰ εἶδη τῶν ἀντι-
λήψεων, νόμος, φύσις, ἔθος· ὅταν οὖν, φησί, μὴ ἔχω-
μεν ἐν τῶν τριῶν προβάλλεσθαι, προβαλλόμεθα ⁴³ τὸ
μὴ κεκωλυμένον, εἰ γὰρ μὴ κεκώλυκε, δίδωκεν, ἀναφέ-
ρεται ⁴⁴ δὲ καὶ τοῦτο εἰς τὸν νόμον· τὰ γὰρ κωλύμε- ⁵
να πάντως ἀπὸ νόμου κωλύονται· ἔστι δὲ καὶ ἄλλα, φη-
σὶν· βούλονται τινες ἄλλο εἶδος εἶναι, ἐφ' ᾧ τις οὐ πε-
ποίηκε, κρινόμενος δὲ ποιῆσαι· πανταχοῦ γὰρ ἐφ' οἷς τις
ἔπραξε κρίνεται· ἔστιν οὖν καὶ ἕτερον εἶδος, ἐφ' ᾧ οὐ
πεποίηκεν, ὡς ὀφείλων ποιεῖν ὁ ζωγράφος πάντα τὰ ἐν ¹⁰
Μαραθῶνι, τὸν Πᾶνα οὐκ ἐποίησε συμμαχοῦντα τοῖς
Ἀθηναίοις, καὶ κρίνεται ἀσιβείας· ἰδοὺ ἐνταῦθα ἐφ' ᾧ
οὐκ ἐποίησε ⁴⁵ κρίνεται.

Ἐν ἀρχῇ ⁴⁶ τῶν εἰδῶν ἔφη τούτων, ὅτι ἐνδέχεται
καὶ πλείονας τρόπους εὐρίσκεισθαι, οὐ προηγουμένως οὐ- ¹⁵
δὲ γενικῶς, ἀλλὰ κατ' ἐπιπλοκὴν. Δύο, φησί, πρόσωπα
ἔστι τὰ κρινόμενα, πολλὰ δὲ ἀντιλήψεις· οἷον γραφὰς
κατὰ τινων ἐπιφέρεισθαι ἔξεστιν καὶ πάλιν ἀναιρεῖσθαι
ταύτας· ὁμοίως ἄγεσθαι γυναῖκας, ὅθεν ἂν δοκῇ τινι,
ταυτὶ γὰρ πάντα δοκεῖ ἔξείναι καὶ μὴ κεκωλύσθαι. ²⁰

Τῶν πολλῶν τούτων, φησὶν, ἀντιλήψεων, ὧν ⁴⁷ ὁ
φεύγων προβάλλεται, ἀνάγκη τῷ κατηγορῶν λῦσαι ἐκά-
στην. Ἐπειδὴ εἶπε ⁴⁸ περὶ πάσας τὰς προειρημένους με-
θόδους, περὶ τῶν ἄλλων οὐδὲν ἂν καινότερον εὑρεθεῖη,
ἀλλὰ τοῖς αὐτοῖς διαιρεῖται κεφαλαίοις, διὰ τοῦτο οὐδὲ ²⁵
ἐν εἰδέσιν ἐτέροις ταῦτα τέτακται, εἰδους γὰρ ἔστιν ἴδιον
τὸ διαλλάττουσαν ἐπιδεῖξαι διαίρεσιν, τοῦτο δὲ ταῖς αὐ-

⁴³ προβαλλόμεθα. Mon. om. ⁴⁴ Par. 1. ἀφαίρεται. ⁴⁵
Mon. οὐ πεποίηκε. ⁴⁶ Ἐν ἀρχῇ τῶν εἰδῶν etc. et δύο φησὶ
πρόσωπα — — μὴ κεκωλύσθαι pertinent ad Sch. minora. etiam
Par. 1. in maiorum contextum recepit, sed locis diversis. Ad:
ἔξεστι γαμῖν, ὅθεν βούλεται τις Sch. min. εἰς τὸ μὴ κεκωλυμένον
τρίχι. ⁴⁷ ὧν Mon. om. ⁴⁸ εἶπε Par. 1. om.

ταῖς διαιρεῖται μεθόδοις. Ἔτι φησὶν καὶ ἄλλα εἶδη ὑπὸ
τινῶν ἐπινενοημένα· ἔργον δ' ἂν εἴη καθέκαστον ἐπεξ-
ιέναι· ἀπὸ γὰρ τούτων κακείνα ἐπιγνωσόμεθα ῥαδίως. 49

C a p. XXIII.

Περὶ τῶν ἀντιθετικῶν, ἀντιστάσεως, ¹ ἀν-
5 ἐγκλήματος, μεταστάσεως, συγγνώμης.

α. Προσηκόντως ὁ τεχνογράφος αἰσθόμενος τῆς τῶν
κεφαλαίων κοινωνίας συνῆψε τῇ ἀντίληψει τὰς ἀντιθετι-
κάς, τῶς τὸν περὶ τῆς πραγματικῆς λόγον ἀναβαλλόμε-
νος· τῆς γὰρ δικαιολογίας εἰς δύο μερισθείσης, εἰς τε
10 ἀντίληψιν φημι καὶ ἀντίθεισιν, ἥ μὲν ἀντίληψις κατὰ
χώραν ἔμεινεν οὐ διατρομένη, καθ' ἑαυτὴν δὲ τυγχά-
νουσα στάσις, ἥ δὲ εἰς τέτταρα ὥς περ ἀπὸ γένους τῆς ἀν-
τιθέσεως εἶδη τέμνεται, λέγω δὴ τὴν ἀντίστασιν καὶ με-
τάστασιν καὶ ἀντέγκλημα καὶ συγγνώμην. Διὸ ταύτας
15 μετὰ τὴν ἀντίληψιν ἔταξε· προπρόντως δὲ ἀπάσας συν-
ῆγαγε τὰς ἀντιθετικάς, καὶ κοινῇ τὸν περὶ αὐτῶν λόγον
ἀποδίδωσι, τῶν ἄλλων ἰδίῃ περὶ ἐκάστης διαλαβών· ἐνὸς
γὰρ ὄντος τοῦ παραλλάττοντος κεφαλαίου τοῦ ἐκάστης
ἰδίᾳ τῆς στάσεως, περιέργον τὸ λέγειν περὶ ἐκάστης τὰ
20 αὐτὰ κεφάλαια τιθέμενον.

β. Τῶν ἀντιθετικῶν ἀπασῶν κοινὴν ποιεῖται διαι-
ρεσιν· τοῖς γὰρ αὐτοῖς κέχρηται κεφαλαίοις, πλὴν ὅσον
ἀφ' ἐνὸς κεφαλαίου διαστέλλονται ἀπ' ἀλλήλων, ὅπερ
ἐστὶν

49 In Mon. sequitur: τοῖς προειρημένοις ἐπόμενος ὁρθῶς ἂν
τις διαίρῃ. quod Par. habet ad marg. ad indicandum diver-
sum verborum ordinem apud Hermogenem.

1 Mon. ἀναστάσεως.

ἔστιν ὁμώνυμον τῇ στάσει αὐτῇ² τοῦ ζητήματος· οἷον ἡ ἀντίστασις διενήνοχε τῶν ἄλλων τριῶν κατὰ διαιρέσεις τῶν ἀντιστατικῶν κεφαλαίων, καὶ αὐτὴ πάλιν τῷ συγγνωμονικῷ· ἡ συγγνώμη καὶ τὸ ἀντέγκλημα τῷ ἀντεγκληματικῷ, ἐτι δὲ τῷ μεταστατικῷ ἢ μετὰστασις· τοῦτο δὲ οὐ περὶ τὰς ἀντιθετικὰς μόνας συμβέβηκαν, ἀλλ' ἔστι καὶ ἐπ' ἄλλων ἰδεῖν στάσεων κοινωνίαν τῆς διαιρέσεως· ἡ γοῦν ἀντινομία καὶ ἡ κατὰ ῥητὸν καὶ διάνοιαν στάσις μίαν λαμβάνουσι διαιρέσεις, ἐνὶ κεφαλαίῳ διοριζόμεναι· ἡ δὲ τάξις τῆς ἀντιθέσεως εὖ μάλα ἔχουσα φαι- 10 νεται· καὶ αὕτη πρὸς τὰς εἰρημένους ἤδη τῶν στάσεων καὶ τῶν ἀντιθετικῶν πρὸς ἀλλήλας· ὅτι μὲν γὰρ μετὰ τὸν στοχασμὸν καὶ τὸν ὅρον καὶ τὴν ἀντίληψιν εὐκαίρως ἡ ἀντίθεσις τέτακται, ὥδι πῶς ἂν καταμάθοιμεν. Τὴν τάξιν ἔλαβεν ὁ τεχνικὸς ἀπὸ τοῦ μᾶλλον ἀτελοῦς ἀρξά- 15 μενος, καὶ προβαίνων κατὰ μέρος ἐπὶ τὸ τελειώτερον· ὁ μὲν στοχασμὸς παντελῶς ἀφανὲς ἔχων τὸ κρινόμενον πρόδηλον, ὡς ἔστιν ἀτελής καὶ παντάπασιν· ὁ δὲ ὅρος ἐξ ἡμισείας καὶ αὐτὸς ἀτελής, ἐπεὶ τὸ μὲν αὐτοῦ πέπρακται, τὸ δὲ λείπει, ἡ δὲ ἀντίληψις οὐδὲν ἔχει ἐλλειπόν, ἀλλὰ 20 τέλειον ἐν αὐτῇ τὸ πεπραγμένον· περὶ γὰρ τῆς ποιότητος μόνῃ ἢ πᾶσα συνίσταται ἀμφισβήτησις, πότερον ἀδίκημα τὸ πρᾶχθῆναι, ἢ οὐκ ἀδίκημα· ἐν δὲ τῇ ἀντιθέσει πρὸς τῷ καὶ τὸ πεπραγμένον εἶναι τέλειον καὶ ἡ ποιότης αὐτῇ³ ὁμολόγηται· οὐ γὰρ μόνον ἅπαν τὸ πεπρα- 25 γμένον ὁ φεύγων δέχεται, ἀλλὰ τι καὶ ἀδίκημα ὁμολογεῖ τὴν αἰτίαν τοῦ πεπραγμένου μόνην προῖσχύμενος· οἶον ὅτι διὰ τὸ μειζόνως εὐεργετῆσαι ἠδίκουν, ὅπερ ἦν ἀντιστάσεως, ἢ ὅτι ὁ πεπονθὼς αὐτὸς ἑαυτῷ κατέστη τοῦ ἀδικήματος αἷτιος, καὶ γίνεται ἡ στάσις ἀντέγκλημα· 30 οὕτως καθάπερ ὁδῶ τινι αἱ προειρημέναι στάσεις ἐπὶ

² Par. 1. αὐτῇ τῇ στάσει. ³ αὐτῇ. Par. 1. om., Mon. habet αὐτήν.

τὴν ἀντίθεσιν κατηντήκηναι δοκοῦσιν· εἰ δέ τις λέγει, καὶ ἐν ὄρφ πολιτικὸν τέλειον προσδέχεσθαι ἀδίκημα τὸν φεύγοντα, ὡς ἐπὶ τοῦ ὑφελομένου τὰ ἰδιωτικὰ χρήματα, καὶ κρινομένου ἱεροσυλίας τὴν τε κλοπὴν τέλειον οὖσαν
 5 ἀδίκημα ὁ φεύγων προσίσταται, καὶ ἐν ἀντιλήψει δὲ τέλειον εἶναι τὸ ἀδίκημα, ὥστε μηδὲν ἔχεν πλέον τῶνδε τῶν στάσεων τὴν ἀντίθεσιν, ⁴ ῥητέον, ὡς ἐν ὄρφ μὲν καὶ ἀντιλήψει καὶν τέλειόν τι ὑποκείμενον ἢ ἢ οὐ προσδέχεται αὐτὸ ὡς ἀδίκημα ὁ φεύγων, καθάπερ ἐν ἀντιλήψει, ἢ αὐ-
 10 περ προσδέχεται, οὐ τοιοῦτον δέχεται, οἷον ἐπάγει ὁ κατήγορος, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ ὀριχοῦ προβλήματος· ὁ μὲν γὰρ διώκων ὡς ἱερόσυλον κρίνει· ὁ δὲ φεύγων κλέπτης εἶναι ἀξιοῖ δέχεσθαι· ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα τῆς τάξεως αἰτία, πολὺ τῆς εἰρημένης ἀμείνων τάχα ἂν δόξασα· αἱ
 15 μὲν γὰρ προκείμεναι στάσεις κατὰ μάχην καὶ ἔνστασιν τὴν ὅλην ἔχουσιν ἀμφισβήτησιν, ἐν γὰρ ἐκείναις αὐτῇ ἐνίσταται ὁ φεύγων τῇ τοῦ κατηγόρου φωνῇ, ἢ δὲ ἀντιθέσεις κατὰ ἀντιπαράστασιν γίνεται· ὁ γὰρ φεύγων δέχεται μὲν τὸ ἐπιφερόμενον ὑπὸ τοῦ διώκοντος· ἐξ-
 20 ωθεν δὲ τι παρίστησιν αὐτῷ· οἷον ὅτι εἰ καὶ ἀδίκημα τὸ γενόμενον, ἀλλ' οὖν ἔνεκα μείζονος εὐεργετήματος ἐπράξατο· ὥσπερ δὲ πᾶσα ἔνστασις προτέρα κατὰ φύσιν τῆς ἀντιπαραστάσεως, οὕτω τῆς ἀντιθέσεως προηγοῖντο ἂν εὐλόγως αἱ προειρημέναι τῶν στάσεων, καὶ αὕτη μὲν
 25 ἡ τάξις τῆς ἀντιθέσεως. Ὡς δὲ καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν ἀντιθετικῶν ἑκάστη τὴν προσήκουσαν ἀπένειμε τάξιν, ἡδη λεκτέον· πρώτην γὰρ τοι παρέλαβε τὴν ἀντίστασιν εἰκότως· καὶ γὰρ ταύτη μόνη τῶν ἀντιθετικῶν ἀγαθὸν τι ἀποβέβηκεν· ὅπου δὲ ἀγαθὴ προᾷξις καὶ εὐεργέτημα,
 30 ἐκείσε καὶ μείζων ἢ παρῶρησία· τὸ δὲ πλείονα παρέχον τὴν παρῶρησίαν προτερεῦειν δίκαιον τῶν οὐχ ἴσδε ἔχόντων· πρὸς τούτοις καὶ μία φύσις ἦν τῶν ἐφεξῆς τριῶν

4 Mon. τῶν δὲ στάσεων ἀντιθέσεις.

ἀντιθετικῶν· ὥστε μὴ δύνασθαι μεταξὺ αὐτῶν τετάχθαι
 τὴν ἀντίστασιν· ἴδιον γὰρ τῶν τριῶν τοῦτο ἐστὶ, τὸ φέ-
 ρειν πρὸς ἄλλο τι τὴν αἰτίαν, μεμαθήκαμεν γὰρ ἐν τῇ
 μεθόδῳ τὴν ἐπιγνώσιν τῶν ἀντιθετικῶν· ἡ γὰρ εἰς αὐ-
 τὸν ὁ φεύγων τὸ ὅλον ἀναφέρει ἢ εἰς τι τῶν ἔξωθεν.⁵
 καὶ μὲν εἰς ἑαυτὸν, ποιεῖ τὴν ἀντίστασιν· εἰ δὲ εἰς τι
 τῶν ἔξω, πάλιν ὑποδιαίρουμέν· εἰ γὰρ εἰς αὐτὸν τὸν πε-
 πονθότα μεταφέρει τὴν αἰτίαν, ἀντέγκλημα γίνεται, εἰ
 δὲ ἐπὶ τι ἄλλο, αὐτὸς ὑποδιελεῖν ἀναγκαῖον· ἡ γὰρ εἰς
 ὑπεύθυνον μεθίστησι, καὶ ποιεῖ μετὰστασιν, ἢ εἰς ἀνέυ-¹⁰
 θυνόν τι καὶ γίνεται συγγνώμη· σαφὲς οὖν κἀντεῦθεν
 ἡ τάξις τῶν ἀντιθετικῶν· δεῖ γὰρ πρῶτην μὲν εἶναι τὴν
 ἀντίστασιν, εἴγε τὸ ἐφ' ἑαυτὴν ἄγειν τὴν ὅλην αἰτίαν
 πολὺ δὴπου κυριώτερόν ἐστι τοῦ ἐπὶ τι τῶν ἔξωθεν με-
 ταφέρειν· δεύτερον δὲ εἰκότως ἂν εἴη τὸ ἀντέγκλημα·¹⁵
 πάλιν γὰρ τὸ μεθιστάνειν τὴν αἰτίαν ἐπ' αὐτὸν τὸν
 πεπονθότα τοῦ ἐπὶ τινα φέρειν ἄλλον· μείζον ἐστὶ καὶ
 προσεχέστερον τῇ ὑποθέσει· ὅτι δὲ ἡ μετὰστασις κατὰ
 λόγον πρὸ τῆς συγγνώμης τέτακται, σαφές· ἡ μὲν γὰρ
 εἰς ὑπεύθυνον ἀναπέμπει τὴν αἰτίαν, ἡ δὲ εἰς ἀνέυθυ-²⁰
 νον καὶ κρίσιν οὐχ ὑφιστάμενον· τοσαῦτα περὶ τῆς τά-
 ξεως τῶν ἀντιθετικῶν, δὴλη γὰρ ἐντεῦθεν ἢ τε φύσις
 ἐκάστης καὶ ἡ ιδιότης γεγένηται.

γ'. Πληθυντικῶς προήνεγκεν „αἱ ἀντιθετικαί,“ πα-
 σῶν γὰρ μία καθέστηκεν διαιρέσις· ἡ προβολὴ δὲ πρό-²⁵
 τασίς ἐστὶν τοῦ ἐγκλήματος· μετρίαις δὲ ταῖς αὐξήσεσι
 προαχθήσεται τοῖς ἀπ' ἀρχαῖς ἄχρι τέλους, φυλαττο-
 μένης τῆς οἰκειᾶς αὐξήσεως· γίνεται δὲ ἡ αὐξήσις τῇ
 προβολῇ ἐκ τῶν παρὰ τῆς στάσεως⁶ μορίων.

δ'. Περὶ τοῦτο τὸ χωρίον πολλὰ διάφορα ἐναντιοῦν-³⁰
 ται τῷ τέλει. Ὁ μὲν γὰρ Ἀρποκρατῶν ἀνταποφαίνει-

⁵ post ἄλλον in Mon. sq. δι. ⁶ Par. 1. ἐκ τῶν τῆς πα-
 ραστάσεως μορίων.

- ται πρὸς τὸ „ἔστιν ὅτε“, λέγων αἱ ἐμπίπτειν τὸ ὀρικὸν
 ἕτεροι δὲ ἀποροῦσιν, εἰ ὅλως οἶόν τε ὅρον ἐπὶ τῆς ἀν-
 τιθέσεως εὐρίσκεσθαι· οὗτοι μὲν οὖν τῷδε τῷ λόγῳ ⁷ κί-
 χρηνται· πᾶς ὅρος, φασίν, ἢ ἐπὶ ἀτελείᾳ λαμβάνεται,
 5 ἢ ἐφ' ᾧ μηδὲ προσδεχόμενά τι ὅλως ἀδίκημα· οἶον εἰ
 καὶ τὸ καὶ ⁹ τὸ ἐπραξα, τότε ἂν εὐθυνόμην· ἐπὶ δὲ
 τῆς ἀντιθέσεως, τελείου ὄντος καὶ ὁμολογουμένου τοῦ
 ἀδικήματος, πῶς ἂν δύνατο, φασίν, ὅρος παραλαμβά-
 νεσθαι· φησάμεν δ' ἂν πρὸς αὐτοὺς, ὅτι συμβαίνει πε-
 10 τέ καπὶ τῆς ἀντιθέσεως μὴ πάνυ περιφανές εἶναι τὸ ἀδί-
 κημα, μηδ' ἰσοῤῥόπον τῇ ἐπαγουμένη κρίσει· ἐφ' οὗ ἡδύ-
 νατο ἂν δῆπουθεν χώραν ἔχειν τὸ ὀρικόν, εἰ καὶ μὴ το-
 σαύτην, ὅσην ἐπὶ τοῦ ὅρου καὶ τῆς ἀντιλήψεως· παρά-
 δεῖγμα δὲ τοῦ λεγομένου ὁ ῥήτωρ· ὅσον ὑπὸ τοῖς πωλε-
 15 ρίοις γεγόμενος, ἐγκώμιον αὐτῶν διεξελθὼν ἀφείδη, καὶ
 ἐπανελθὼν κρίνεται δημοσίᾳ· τὸ γὰρ ἀδίκημα ἐνταῦθα
 οὐ σφόδρα φανερόν· ὥστε εἰκότως ἂν παραληφθῇ, πε-
 φρεμισμένως μέντοι καὶ ὅσον ἐπιδραμεῖν· μεμαθῆκαμεν οὖν
 ἐνταῦθα, οὐ μόνον ὅτι ὑφ' ἐστάναι δύναται τὸ κεφάλαιον,
 20 ἀλλὰ καὶ πότε μὲν ἐμπίπτει, πότε δὲ ἐξίσταται· ὅταν
 γὰρ μὴ σφόδρα ἢ τὸ ἀδίκημα φανερόν, ἐμπίπτει τὸ ὀρι-
 κόν· ὅταν δὲ τὸ ἀδίκημα ὑπάρχη περιφανέστατον, τότε
 ἐλλεῖπει· ὁ δὲ Ἀρποκρατίων, ὡς ἔφη, τῶν αἰὲ ἐμπι-
 πτόντων εἶναι φησι τὸ κεφάλαιον, καὶ πιστοῦται τὸν λό-
 25 γον ἐκ μιᾶς τῶν ἀντιθετικῶν τῆς καλουμένης ἀντιστά-
 σεως, ἐν ἣ ὑπόκειται τι πάντως· εἰσενεχθήσεται γὰρ τὸ
 ὀρικόν ἐκ συλλογισμοῦ τοῦτον τὸν τρόπον, ὡς ἀδικᾶν
 βλάπτει, ὁ δὲ βλάπτων οὐκ ὠφελᾷ, ἐγὼ δὲ ὠφείλῃσα,
 οὐκ ἄρα ἄδικος· εἰ οὖν, φησὶν, εὐεργέτημα δεῖ πάντως
 30 ὑπῆναι, χώραν δὲ πολλὴν ἔχει ¹⁰ ἐπὶ πάσης τοιαύτης πα-
 ραστάσεως ὁ εἰρημένος συλλογισμός, κατάδηλον, ὡς καὶ

7 Par. 1. τῷδε κίχρηται λόγῳ.

8 Par. 1. inserit φησὶν.

9 Mon. καὶ τὸ semel tantum ponit.

10 ἔχει Mon. om.

τὸ ὀρικὸν αἰεὶ ἐμπιπτεῖται· λέληθε δὲ οὗτος ἑαυτὸν τῆς ἀντιθέσεως ἐν μόνον παραλαβῶν εἶδος· τὰ δὲ ἄλλα χαίρειν ἑάσας, εὐεργέτημα γὰρ ἐπὶ μόνῃς τῆς ἀντιστάσεως ὑπῆστιν, οὐ μὴν οὐδὲ ἐν τῇ ¹¹ ἀντιστάσει τῶν αἰεὶ ἐμπιπτόντων τὸ ὀρικὸν δύναται· ὅτι γὰρ μείζον πολὺ τὸ 5 ἀδίκημα τοῦ εὐεργετήματος, τό τε ἀναγκαιῶς ἐλλείπει τὸ ὀρικόν· τοσοῦτον οὖν ἔδει φάναι τὸν Ἀρποκρατίωνα, ὡς τὸ ὀρικόν, εἰ ἐμπίπτει, ἐν ἀντιστάσει κατὰ τὸ ἀδίκημα καὶ τὸ εὐεργέτημα λαμβάνεται διοριζόμενον, τί μὲν ἐστὶν ἀδικεῖν, τί δὲ εὐεργετεῖν, καὶ ταῦτα μὲν ὅσον διαλύσαι ¹⁰ τὰ ἠπορημένα· τὴν δὲ ἀρμόζουσαν τῶν κεφαλαίων τεχνολογίαν ἀποδώσομεν ἐν τῷ προσήκοντι τόπῳ γενόμενοι.

ἱ. Ὁρῶ λέγει παραγραφικῶ· σπανίως δὲ ἐνταῦθα ἐμπίπτει, ἐπειδὴ δηλὸν ἐστὶ τὸ πεπραγμένον, ὡς εἰπεῖν ¹⁵ γὰρ ἐν τοῖς ἀμφιβόλοις ἐμπίπτει.

ῃ. Τὰ ἐπόμενα τῷ ὄρῳ συλλογισμὸς ἐστὶν, ὃς ἐναντίος ἐστὶ τῷ ὄρῳ, γνώμη νομοθέτου, εἰ ῥητὸν ἐμπίπτει, πηλικότης, πρὸς τι· τοῖς ἐπομένοις δὲ εἶπε τῷ ὄρῳ, μέχρι γὰρ τούτου ἐν παραγραφικῷ μοίρᾳ τετάσσεται τὰ κεφάλαια. ²⁰

ζ. Διάνοιαν ἐνταῦθα λέγει τοῦ φεύγοντος, ὅτι μὴ μόνον σκόπει τὸ γεγενημένον, ἀλλὰ καὶ ποία διανοίᾳ πεποίηκα.

η. Οἷον ἀλλὰ ἐπὶ συμφέροντι ²² πεποίηκα, ἢ ὅτι ἄ- ²⁵ ξιος ἦν παθεῖν, ἢ ὅτι οὐκ ἐγὼ, ἀλλ' ὁ πρύτανις, ἢ ὅτι φόβῳ ἠτήθη.

θ. Συγκριτικὴν ἔχει δύναμιν τοῦτο· καὶ ὁ μὲν κρινόμενος λέξει, μείζον εἶναι τὸ εὐεργέτημα τοῦ ἀδικήματος, ὁ δὲ κατήγορος τὸ ἐναντίον, ὅτι μείζον τὸ ἀδίκημα ³⁰ τοῦ εὐεργετήματος· δεύτερον δὲ τὸ πρὸς τι παραλαμβάνεται, ἀνωτέρω μὲν πρὸς τὸν ὅρον παραλαμβάνόμενον

11 τῇ Par. 1. om. 12 Par. 1. εἶον ἀλλὰ καὶ συμφέρον τι.

πρὸς λύσιν αὐτοῦ· ἐνταῦθα δὲ ἀμφοτέρων ἐστὶ τὸ κεφάλαιον· ὁ μὲν γὰρ τὴν βλάβην μείζονα δεικνύει, ὁ δὲ τὴν εὐεργεσίαν, ὅταν ἀντιστατικὸν ἢ τὸ ζήτημα, ἂν δὲ ἀντεγκληματικὸν, ὁ μὲν τὴν τιμωρίαν τοῦ ἀδικήματος, ὁ δὲ
 5 τὸ ἀμάρτημα ὑπερβαίνειν φήσῃ, καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὁμοίως.

ι. Καὶ τοῦτο κοινὸν ἀμφοῖν· τὸ κεφάλαιον δὲ τοῦτο αἰεὶ τῷ πρὸς τι ἀκολουθεῖ· καὶ ἐμπίπτοντος μὲν τοῦ πρὸς
 10 τι τοῦ δευτέρου, ἐμπίπτει καὶ αὐτό· ἐκλείποντος δὲ συν-
 εκλείπει· ἐκλείπει δὲ τὸ πρὸς τι, ἐφ' ὧν οἶκ' ἔστιν εὐεργεσία τὸ πραχθέν· βίαιος δὲ ὅρος εἴρηται, ὅτι ἐν τούτῳ ἑκάτερος τῶν ἀγωνιζομένων βιάζεται, ὁ μὲν δεῖξαι, ὅτι οὐδόλως βλάβη τὸ γεγονὸς, ὁ δὲ, ὅτι οὐδόλως ὠφελεία τις συνέβη.

15 ια. Ἡ θέσις ἀκολουθεῖ πρὸς τὴν μετάληψιν, λέγοντος τοῦ φεύγοντος, ὅτι δεῖ τὸν στρατηγὸν ἢ τὸν ὄντινα-
 δήποτε ὃ δύναται τρόπον τὴν εὐεργεσίαν ἐπιδείκνυσθαι.

ιβ. Τοῦ φεύγοντος τῇ θέσει χρωμένου ὁ κατήγορος τῇ δευτέρᾳ χρήσεται μεταλήψει, ¹³ τὸν τρόπον τῆς πρά-
 20 ξεως αἰτιώμενος· ἐν μὲν γὰρ τῇ πρώτῃ τὴν πράξιν μέμφεται· ἐπὶ δὲ τῇ δευτέρᾳ τὸν τρόπον τῆς πράξεως· οὐδὲ τοῦτο αἰεὶ ἐμπίπτει, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῶν δημοσίων ἐμπίπτει, ἐπὶ δὲ τῶν ιδιωτικῶν οὐ.

ιγ. Ταῦτα τὰ κεφάλαια ἔχεται ἀλλήλων· ἀλλὰ πῶς
 25 ἀντίληψις ἐν ἀντιθετικαῖς ἐμπεισιῖν δύναται; πῶς γὰρ ἐρεῖ ὁ ὑπεύθυνος, ὅτι ἐξῆν μοι, ἀλλὰ τότε ἐμπίπτει, ὅτε τὸ πρόσωπον τὴν ἐξουσίαν αὐχεῖ· οὐ γὰρ ἀπὸ τοῦ πράγματος γίνεται, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ προσώπου· οἷον ὅτι ἐξῆν μοι πατέρι ὄντι πράττειν ὃ βούλομαι καὶ στρατηγῷ τὸ
 30 τεῖχος καθελεῖν.

ιδ. Ἐκ τῶν πολλῶν ταῦτα πρόδηλα.

ιε. Ἡ προβολὴ ἀφήγησίς ἐστι ψιλὴ τῶν πραγμά-

13 Par. 1. ἀντιλήψι.

των, διήγησιν ἔχουσα τῶν πεπραγμένων μετὰ μετρίας αὐξήσεως· τὴν γὰρ τελείαν αὐξήσιν τοῖς οἰκείοις φυλάξομεν κεφαλαίοις· μετὰ δὲ τὴν διήγησιν χρῆσόμεθα τῇ προβολῇ ἐν προτάσεσιν· ἀπὸ τῶν συμβεβηκότων δὲ εἶπε, τουτέστιν ἅπερ ἔχει ἡ ὕλη τοῦ πλάσματος· τίς δὲ ἡ προ- 5 βολή, σκοπήσωμεν ἐπὶ ἀντιστάσεως· ὥς ἐπὶ τοῦ σκάψαντος στρατηγοῦ τὸ τεῖχος· ἡ προβολή· μέγα ἡδίκησας κατασκάψας τὸ τεῖχος, ἐπὶ ἀντεγκλήματος δὲ, ὥς ἐπὶ τοῦ πορνεύοντα τὸν υἱὸν ἀποκτείναντος ἀριστέως· ἡ προβολή· τὸ μέγιστόν σοι ἐπράχται τῶν ἀνηκέστων κακῶν· 10 αὐτόχειρ ἐγένου καὶ ταῦτα τοῦ παιδὸς οὐδὲ τῆς φύσεως φρεσάμενος· ἐπὶ μεταστάσεως δὲ, ὥς ἐπὶ τοῦ πρεσβευτοῦ, ἡδίκησας τὴν πόλιν τὸν νόμον παραβὰς, καὶ παρασχὼν καιρὸν τοῖς πολεμίοις καθ' ἡμῶν τῷ μὴ πρεσβεῦσαι περὶ ἡμῶν ἡπειγόμεθα· συγγνώμης δὲ, ὥς ἐπὶ τοῦ αἰχμαλώτου 15 γενομένου ῥήτορος καὶ ἀναγκασθέντος ἐπιτάξιον εἰπεῖν τῶν τεθνηκότων πολεμίων· δεινὰ σοι τιτόλμηται τοὺς ἡμετέρους ἐχθροὺς ἐπαινέσαντι καὶ χολακεύσαντι τοὺς πολεμίους τοὺς ὅλη τῇ πόλει δυσμενεῖς.

1ς. Ἡ προβολή, φησὶν, ἐν τῷ ὕρῳ καὶ ἀντιλήψει 20 προτεχνολογηθεῖσα νῦν ἐστὶ φανερά, λαμβάνεται γὰρ, φησὶν, ἀπὸ τῶν συμβεβηκότων, τουτέστιν ἐκ τῆς ἐν τῷ πράγματι περιστάσεως, καὶ ὅτι πᾶσα προβολή διηγηματική ἐστι, μετρίαν τινὰ λαμβάνουσα ἐκ τῶν περιστατικών αὐξήσιν, ὃ δῆλον ἤδη πολλάκις γεγέννηται· τὴν δὲ 25 προβολὴν ταύτην, φημι τὴν ἐν ταῖς ἀντιθετικαῖς ὁ Μητροφάνης βούλεται τὸ παράπαν μὴ εἶναι αὐξητικήν· ἀλλ' ὥσπερ σύντομον διήγησιν καὶ συγκεφαλαίωσιν καθεστάναι τοῦ ἀδικήματος, τὴν δὲ αὐξήσιν τοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἀποδίδωσι· διαφέρει οὖν τῶν ἄλλων προβολῶν, 30 καθὸ μὴδὲ ὅλως αὕτη ἐστὶν αὐξητική, ἐκείνων εἰ καὶ πεφρασμένων, ἀλλ' οὖν αὐξητικῶν οὐσῶν.

Πάλιν διάνοια. ¹⁴ γρ. τῷ δὲ ὀρικῷ, ὁμοίως δὲ γρά-
φει καὶ ἐν ¹⁵ τοῖς ἐφεξῆς δυσὶν. Αὕτη ¹⁶ κοινή ἐστίν
ἀμφοτέρων· τοῦ μὲν φεύγοντος ἐπαινοῦντος τὴν διάνοιαν,
ἐφ' οἷς ἐποίησε, τοῦ δὲ κατηγοροῦ κακύνοντος. Τοῦ
5 κατηγοροῦ αὕτη· ὅταν γὰρ ὁ φεύγων ἐπαινέσῃ τὸ γεγε-
νημένον, ὡς χρηστός ἢ ἄς ἀξίου συγγνώμης ἢ ἄς ἀξι-
ου παθεῖν τοῦ πεπονθότος, ἢ ἄς οὐχὶ αὐτὸς ποιήσας
τῇ μεταλήψει χρήσεται ὁ διώκων, ἐπὶ τῆς ἀντιστάσεως
μὲν ἄλλως ἐχρῆν ἀνευχεῖν τῷ δήμῳ, μὴ αὐτεξουσίως
10 πρᾶξαι· ἐπὶ ἀντεγκλήματος δὲ, ὅτι σωφρονίζειν ἔδει, τύ-
πτειν, ὑβρίζειν· ἐπὶ τῆς μεταστάσεως διαμαρτύρασθαι,
ἐλέγχειν· ἐπὶ δὲ συγγνώμης καταφεύσασθαι, ἢ ἄλλο τι
ποιῆσαι ἐχρῆν.

ιζ'. Μετὰ τὴν προβολήν, ἣ τις τοῦ κατηγοροῦ ἐστίν,
15 αἰεὶ ὁ φεύγων τῷ ὄρφ κέχρηται λέγων, οὐ τοῦτο δημό-
σιόν ἐστιν ἀδίκημα· οὐκ αἰεὶ δὲ ἐμπίπτει· τότε γὰρ ὄρφ
χρώμεθα, ὅταν ἡ ἀτελοῦς ὄντος τοῦ πεπραγμένου τὴν
ιδιότητα ζητῶμεν· ἡ τελείου ὄντος τῷ ἀνευθύνῳ ἰσχυ-
ριζάμεθα, καὶ λέγωμεν ἐφ' ἑτέροις εἶναι τὰς τοιαύτας
20 γραφάς· ἐνθα δὲ τέλειον καὶ ὑπεύθυνον, τίνα χώραν
ἔχει ὁ ὄρος· ἀλλ' ἂν μὲν ιδιωτικὸν ἢ τὸ πεπραγμένον,
οὐκ ἐμπίπτει, δημοσίῳ δὲ ὄντος ἐμπίπτει· καὶ ἐπὶ τού-
των οὐ πάντων, ἀλλ' ὅτε οὐ σφόδρα λυμαίνεται τῇ πό-
λει τὸ ἀδίκημα, ὡς ἐπὶ τοῦ ῥήτορος ἐπιτάφιον εἰπόντος
25 τῶν πολέμιων· ἐνταῦθα δὲ ὄρφ χρήσασθαι δύναται· λέ-
ξει γὰρ, ἐπ' ἄλλοις αἱ δημόσιαι γραφαί, ὅταν τείχῃ τις
καθέλῃ, ὅταν συμμάχους προδῷ. Μητροφάνης δὲ φη-
σιν, ὅτι ὅταν ἐκλείπῃ ὁ ὄρος μὴ ἔχει περιστάσιν τὸ κε-
φάλαιον· τότε παραγραφικῶς αὐτῷ χρησησόμεθα, καὶ
30 παραληψόμεθα καινότερόν τι εἶδος παραγραφικοῦ ἐν τῇ

14 πάλιν διάνοια Par. 1. om. sq. τῷ δὲ ὀρικῷ lectio varians
est pro τῷ δὲ ὀριστικῷ. Signum usitatum γρ. Mon. om. 15
Mon. ἐν om. 16 sc. ἑτέρα διάνοια. Est inter Sch. min. in Par. 1.

ἀντιστάσει λέγοντες, ὅτι οὐ δὲ ἐφ' οἷς εὐεργετήσας φαι-
νομαι κρίνεσθαι· ἰστέον δὲ, ὅτι ὅτε ἐκλείπει, ἀπὸ τοῦ
φεύγοντος μὲν ἐκλείπει, εἰσάγεται δὲ ἀπὸ τοῦ κατηγόρου·
διὸ καὶ τινες τῶν τεχνικῶν εἶπον, μηδὲ ἐκλείπειν αὐτὸ
παντελῶς τῷ ἐκ τοῦ κατηγόρου εἰσάγεσθαι· ἀλλὰ πῶς 5
εἰσάγεται, μάθωμεν, ἐπὶ ἀντιστάσεως μὲν, ὡς ἐπὶ τοῦ
κατασκάφαντος τὸ τεῖχος στρατηγοῦ ἔρεϊ ὁ κατήγορος·
ὅτι τοῖς μὲν ἄλλοις, ὅσοι δῆποτε ἠδίκησαν, ἔξαστιν εἰ-
πεῖν, ὡς οὐ δημόσιον ἀδίκημα τὸ γεγονὸς, τοῦτο δὲ ὡμο-
λόγηται ὅτι δημόσιον· ἡ γὰρ βλάβη τοῦ τεῖχους τῆς πό- 10
λεως ἴσθι κοινή· καὶ ἐπὶ μεταστάσεως ἐπὶ τοῦ πρεσβευ-
τοῦ· ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι δύνανται λέγειν, ὡς οὐ δημόσιον
τὸ ἀδίκημα· ἐν τούτῳ δὲ, ὅτι πρεσβευτῆς δημόσιον πρόσ-
ωπον· ἢ τε χρεῖα δημοσία, δι' ἣν ἔξημ'· καὶ ἐπὶ ἀντεγ-
κλήματος· οἷον συνεχῶς ἀφισταμένην πόλιν ἐπέμφθη 15
χειρωσόμενος ὁ στρατηγός· ἔλων κατέσκαψε καὶ δημο-
σίῳν φεύγει· ὁ τοίνυν ὄρος, οὐ δύνη λέγειν, ὡς οὐ δη-
μόσιον τὸ γεγονός· 17 πόλις γὰρ ἡ παθοῦσα, καὶ κοινή
πᾶσαν ἔβλαψας τὴν πέμψασάν σε πόλιν· ἀπεστέρησας
γὰρ αὐτὴν συμμαχίδος καὶ ὑπηκόου πόλεως καὶ εἰς τὸ 20
χειρόν ἡμῖν τὸ πρᾶγμα περιέστησας· ὥστε μηδὲ κεκτῆ-
σθαι τοῦ λοιποῦ· καὶ ἐπὶ συγγνώμης, οἷον, μήτηρ ἀρι-
στέως πισόντος ἐν τῇ μάχῃ τοῦ υἱοῦ ἐξηλθε χοὰς ἐποί-
σουσα τῷ ἀριστεῖ, συνελήφθη, καὶ βασανισθεῖσα τὰ
ἀπόρρητα ἐξεῖπεν· ἀνέζευξαν 18 οἱ πολέμιοι καὶ δημο- 25
σίῳν φεύγει· ὁ ὄρος· οὐκ ἔξόν σοι λέγειν, ὅτι δημοσία
ἠδίκησας· προδίδωκας γὰρ ὅσον ἐπὶ σοι τὴν πόλιν προ-
δοῦσα τὰ ἀπόρρητα· εἰ δὲ ἀνέζευξαν οἱ πολέμιοι, τῆς
τύχης τὸ ἔργον· οὕτως ἀπὸ τοῦ κατηγόρου· ἀπὸ γὰρ τοῦ
φεύγοντος, ἀπὸ τῶν τοιούτων παντάπασιν ἐκλείπει. 30

17 Par. 1. τὸ ἀδίκημα,
so οἱ πολέμιοι,

18 Par. 1. εἰ δὲ ἀνέζευξαν omis.

ἡ. Πῶς μὲν ὑφισταῖναι ὅρος ἐν ἀντιθέσει δύναται,
 καὶ πότε ἐμπίπτει, μικρὸν ἀνωτέρω δεδήλωται· νῦν δὲ
 ἐπειδὴ φησὶν ὁμοίως εἶναι τὴν χρῆσιν τοῦ ὀρικοῦ, ἐπὶ τε
 τῆς ἀντιλήψεως καὶ τῆς ἀντιθέσεως, ἀναγκαῖον ζητῆσαι,
 5 περὶ ποίου φησὶν ὀρικοῦ· δύο γὰρ ἐν τῇ ἀντιλήψει παρε-
 λάβομεν, ἓν ἀπὸ τοῦ πράγματος, καὶ ἕτερον ἀπὸ τοῦ
 προσώπου. ἐνταῦθα τοίνυν τοῦ ὀρικοῦ τοῦ ἀπὸ τοῦ
 πράγματος λέγει· τὸ γὰρ ἀπὸ προσώπου ἐν ἀντιθέσει
 οὐδέποτε χώραν ἔχει. ὁ δὲ Μητροφάνης φησὶ, μετὰ τὸ
 10 ὀρικὸν τοῦτο ἀρμόζειν, καὶ τὸ παραγραφικὸν ὁ αὐτὸς
 προσεπινόησεν, ὡς ἐν τῷ στοχασμῷ· τοῦτο δὲ οὐκ ἐπὶ
 πάσης ἀντιθετικῇ ἀλλ' ἐπὶ μόνῃ τῆς ἀντιστάσεως, ἐν
 ᾗ καὶ πάντως τι ὑπόκειται εὐεργέτημα· τὸ γὰρ πέμπτον
 παραγραφικὸν γίνεται, ὡς ἔφαμεν, ἐν τῷ στοχασμῷ,
 15 ὅταν ἐφ' οἷς δεῖν τιμᾶσθαι, ἐπὶ τούτοις μηδὲ κρίνεσθαι
 λέγωμεν. χρησόμεθα οὖν αὐτῷ, φησὶν, ἐν τῇ ἀντιστάσει
 εὐκαιρῶς, ὅτι τὸν εὐεργετήσαντα τὴν πόλιν, καὶ ᾧ διὰ
 τοῦτο πολλὰς ἔχρην ὀφείλεσθαι τιμὰς, οὐ δίκαιον ὡς τὰ
 κοινὰ λυμαινόμενον κρίνεσθαι· φήσαιμεν δ' ἂν, παν-
 20 τάπασιν ἀνάρμοστον εἶναι τὸ παραγραφικὸν καθάπαξ
 ἐπὶ πάσης ἀντιθετικῇ· ἐν μὲν τῷ στοχασμῷ παραλαμ-
 βάνεσθαι δύναται τὸ ἀφανὲς εἶναι τὸ κρίνόμενον· μὴ
 γὰρ ὄντος φανεροῦ τοῦ ἀδικήματος οὐκ ἂν δοκοίη βίαιον
 εἶναι τὸ παραγραφικόν· ἐν δὲ τῇ ἀντιθέσει, καὶ κατα-
 25 φανοῦς καὶ ὁμολογουμένου τοῦ ἀδικήματος ὄντος, παν-
 τελῶς ἀπίθανον καὶ οὐ ῥητορικὸν φανεῖται τοῖς φα-
 νεροῖς καὶ ὁμολογουμένοις ἐναντιούμενον· τί οὖν, ἔρει τις,
 τὸ ὀρικὸν οὐ καὶ αὐτὸ καθίστηκε παραγραφικόν, ὡς ἐν
 ἀντιλήψει δεδήλωται· πρὸς ὃν ῥητέον, ὅτι τὸ ὀρικὸν οὐχ
 30 ἀπλῶς παραγραφικόν· καὶ τοῦτο παραλαμβάνεσθαι δύ-
 νεται, τῷ συσκιάζεσθαι πῶς αὐτὸ διὰ τοῦ ὀρισμοῦ καὶ
 οὐ καθαρὸν εἶναι παραγραφικόν· ἔφαμεν δὲ, ὡς καὶ αὐ-
 τῷ μετρίως χρησόμεθα, καὶ ὅσον ἐπιδραμεῖν. Λείπεται

περὶ τῆς τάξεως τοῦ κεφαλαίου ¹⁹ διαλαβεῖν· ἐν μὲν τῇ ἀντιλήψει διαφόρως παραλαμβάνεται· ὑπὸ μὲν τοῦ διώκοντος περὶ τὴν ἀντίληψιν· πρὸ δὲ τῆς ἀντιλήψεως ὑπὸ τοῦ φεύγοντος· ἐν δὲ τῇ ἀντιθέσει ὑπ' ἀμφοῖν ὁμοίως τάττεται· ἡ δὲ αἰτία, καθ' ἣν ἐν ἀντιλήψει παρὰ μὲν 5 τῷ κατηγορῶ τὸ ἀντιληπτικὸν τοῦ ὀρικοῦ προτάσσεται, παρὰ δὲ τοῦ φεύγοντος μετατάσσεται, περιφανὴς ἐν τῷ ἀρμόττοντι τόπῳ γαγένηται· τοῦ γὰρ ἀντιληπτικοῦ τυραννικοῦ καθιεσθάναι δοκοῦντος, ὁ μὲν διώκων εὐθύς ἐν ἀρχῇ τῶν ἀγώνων διαβάλλειν βουλόμενος τὴν ἀπολογίαν 10 κέχρηται αὐτῷ πρώτῳ· ὁ δὲ φεύγων ἐκ τοῦ ἐναντίου τὸ τυραννικὸν ἐκτρεπόμενος ἀφ' ἐτέρων ἄρχεται κεφαλαίων.

ιβ'. Ἀκριβῶς προσέθηκε τὸ καθάπερ ἐν ἀντιλήψει χρηστὸν τῷ ὄρῳ. ἀντιδιαστέλλει γὰρ αὐτὸ πρὸς τὴν ἐν ὄρῳ χρῆσιν· ἐν μὲν γὰρ τῷ ὄρῳ περὶ ιδιότητος οὔσης 15 τῆς ζητήσεως, συνεκτικώτατον τὸ κεφάλαιόν ἐστιν· ἐν δὲ τῇ ἀντιλήψει, ἅτε τελείου ὄντος τοῦ πεπραγμένου παραγραφικοῦ χώραν ἔχει· αὕτη οὖν ἀρμόττει ἡ χρῆσις καὶ ταῖς ἀντιστατικαῖς.

κ'. Μετὰ τὴν πηλικότητα καὶ τὸ πρὸς τι τὰ ἀπ' 20 ἀρχῆς ἄχρι τέλους· αὖξων γὰρ ὁ κατήγορος τὸ πραχθὲν δηλονότι θήσει αὐτό· καὶ τοῖς παρακολουθοῦσι τούτοις τόποις χρήσεται τοῖς περιστατικοῖς καλουμένοις. εἰ δὲ μὴ ἐμπίπτει τὸ ὀρικόν, εὐθέως μετὰ τὴν προβολὴν συνάψομεν τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ἐν μὲν τῇ προβολῇ 25 ὡσπερ προτάσεις τιθέντες, ἐνταῦθα δὲ τὰς κατασκευὰς συνάπτοντες οὐ διηγηματικῶς ἀλλ' εἰς ἕκαστον ἐπιχειροῦντες· ἀμέλει ἐν τῷ ἀριστεῖ τῷ πορνεύοντι τὸν υἱὸν ἀποκτείναντι, τὸ ὀρικόν οὐκ ἐμπίπτωκεν. ὥς ἐπὶ τὸ πλείστον γὰρ ἐκεῖ ἐμπίπτει, ὅπου δημοσίων φεύγει τις, 30 ὁ δ' ἀριστεὺς φόνου φεύγει, οὐ δημοσίων· μετὰ τὴν προ-

19 Mon. τοῦ κεφαλαίου. Par. 1. τούτων.

βολὴν οὖν τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους κατασκευάσεις, αὐ-
 ξων λοιπὸν καὶ ἐξαίρων τὸ ἔγκλημα μετὰ κατασκευῆς καὶ
 πίστεως, οὐχ ὡς ἐν τῇ προβολῇ ἐν διηγήσεως καὶ προ-
 τάσεως τάξει, τὰ δὲ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἐνταῦθα
 5 οὐχ ὡς ἐν στοχασμῷ τὰ σημεῖα τοῦ ἐγκλήματος εἰσιν,
 ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἔγκλημα.

κά. Ὁ Μητροφάνης, καθὰ ἔφην ἐν τοῖς ἔμπροσθεν,
 τὴν προβολὴν οὐ βούλεται ἐν ταῖς ἀντιθετικαῖς αὐξητι-
 κῇν εἶναι, ἀλλὰ ψιλὴν τοῦ ἀδικήματος μνήμην. τοῖς γὰρ
 10 ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους τὴν αὐξήσιν ἐπὶ τῶν ἀντιθετικῶν
 ἀποδίδωσιν. ὁ μὲν τοι Ἑρμογένης οὐχ οὕτως, ἀλλὰ παν-
 ταχοῦ κατακολουθῶν ἑαυτῷ τὴν μὲν προβολὴν αὐξητι-
 κῇν εἶναι βούλεται, τὰ δὲ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἀπο-
 δεικτικά. ὅταν γὰρ λέγῃ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ταῦτα
 15 εἶναι τῇ προβολῇ, σαφὲς ὅτι κατὰ τὴν ὕλην, ἀλλ' οὐ
 κατὰ τὴν διαχείρησιν τῶν κεφαλαίων, οἶδε τὴν ταυτότη-
 τα· μία μὲν γὰρ αὐτῶν ἡ ὕλη, φημὶ τὰ περιστατικά·
 διάφορον δὲ ἡ χρῆσις. τὰ μὲν γὰρ ἀποδεικτικῶς, ἡ δὲ
 προβολὴ αὐξητικῶς πρόεισι· μετὰ τὴν αὐξήσιν τοίνυν τὴν
 20 ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἔφη παραλαμβάνεσθαι· τουτέστι
 μετὰ τὴν προβολὴν· οὐ γὰρ τῶν αἰεὶ ἐμπιπτόντων ὁ ὅρος.
 ὥστε ἐξ ἀνάγκης ἔπεται τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους τῇ
 προβολῇ.

κβ. Τοῦ κατηγοροῦ τῇ προβολῇ χρησαμένου καὶ διὰ
 25 τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους αὐξήσαντος τὸ ἔγκλημα, ὁ
 φεύγων, φησὶν, ἀντιθῇσει τὴν διανοίαν, τὰ ἀπ' ἀρχῆς
 ἄχρι τέλους τῇ διανοίᾳ λύων· 2^ο τίς δὲ ἡ τῆς διανοίας
 ἐργασία, ὁ τεχνικὸς δεδήλωκε, τὸ παράδειγμα παρα-
 θείς ἀντεγκλήματος ἐπὶ τοῦ πορνεύοντα τὸν υἱὸν ἀπο-
 30 κτείναντος ἀριστεῶς καὶ φόνου κρινομένου· πρῶτον
 μὲν γὰρ ἀξιῶσει, φησὶ, μὴ τὸ πεπραγμένον ψιλῶς

ἐξετάζειν, ἀλλὰ μεθ' ἧς πέπραχε γνώμης, ἔπειτα δὲ λύσει
 τὰς αἰτίας, ἃς εἰκότως ἂν ὑποπτεύσειεν, ὅτι οὐ δύσνους
 ὦν τῷ παιδί τοῦτο πεποίηκεν, οὐδ' ἀπαιδία συνέχεσθαι
 σπουδάζων ἐπὶ πέραις ἤγαγε τὸ βούλημα, οὐ μὴν οὐδὲ
 ἄλλως ἐπεβούλευον ²¹ τῷ παιδί, ἀνόνητον γάρ· οὕτω δὲ 5
 καὶ ἐπὶ ἀντιστάσειως, ὥς ἐπὶ τοῦ σκαίφαντος στρατηγοῦ
 τὸ ταῖχος· εἰ μὲν γὰρ καθ' ἑαυτὸ τὸ πραχθὲν ἐξετάζειν
 τις βούλοιτο, οἷον τὸ διελεῖν τὸ ταῖχος δεινόν, καιρὸν ἂν
 τοῦ διαβάλλειν ἔχοι· εἰ δὲ τὴν γνώμην, μεθ' ἧς, καὶ τὴν
 αἰτίαν, δι' ἣν, σκοπήσειεν τις ἂν, εὗροι μείζω ταύτης 10
 εὐεργισίαν.

κγ'. Τοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, φησὶν, ἀντιτάξει
 τὴν διάνοιαν· τοῦτο γὰρ ἡμῖν καθολικὸν ἔστω παρά-
 γελμα· ὥς τῶν πραγμάτων τὰ τε ὑφ' ἡμῶν κακῶς πε-
 πράχθαι δοκοῦντα διὰ τῆς γνώμης χρὴ συνιστάναι, τὰ 15
 τε ἔνδοξα τῶν ἐναντίων τῇ γνώμῃ διαβάλλειν. τοῦ διώ-
 κοντος τοίνυν διὰ τῆς προβολῆς καὶ διὰ τῶν ἀπ' ἀρχῆς
 ἄχρι τέλους ἀκμάσαντος τῇ κατηγορίᾳ, χρήσεται ὁ φεύ-
 γων ἀναγκαιῶς τῇ διανοίᾳ, κελεύων μὴ τὸ γεγονὸς μό-
 νον ἐξετάζειν, ἀλλὰ καὶ μεθ' ἧς γνώμης ἐπράχθη, πα- 20
 ραληπτέον δὲ τὴν διάνοιαν κατὰ τρόπους ὀκτώ, περὶ ὧν
 αὐτίκα εἰρήσεται· παράδειγμα ὁ στρατηγὸς ὁ τὸν λιμένα
 χώσας καὶ νενικηκώς τὴν ναυμαχίαν, τῶν στρατιωτῶν οὐ
 δυναμένων καταφεύγειν εἰς αὐτόν· πρῶτον μὲν γὰρ διη-
 γηματικῶς τὴν γνώμην ἐκθῆσεται· οἷον ὅτι βουλευομέ- 25
 νω ²² μοι, τίνα τρόπον τῶν πολειῶν ἐπικρατήσαιομεν,
 τουτὶ μόνον ἀξιόχρεον ἐφαίνετο πρὸς νίκην στρατήγημα·
 δεύτερον δὲ τοὺς δικαστὰς ἐπὶ τὴν διάνοιαν προάξει·
 μετὰ τὴν ἐκθεσιν τῆς γνώμης, ὅτι καὶ ὑμᾶς οὖν ἄξιον
 ἐνθυμηθῆναι τὰ τηνικαῦτα παρεστῶτα, καὶ ἰδεῖν ὥς οὐκ 30

21 Mon. et Parr. ἐπιβούλευον. in Par. 2. man. recentior
 super on scripsit ε. 22 Mon. βουλομένην.

ἔνῃν ἄλλως νικᾶν· τρίτον ἐπὶ τούτοις ἀνελεῖν δεῖ τὰς
 αἰτίας, οἷον ὅτι οὐ καταπροδοῦναι βουλόμενος τὰ κοινὰ,
 οὐδὲ τοῖς ἐναντίοις χαριζόμενος, ταῦτα ἔδρων· τέταρτον
 πιστώσασθαι προσήκει τὴν ὅλην διάνοιαν· ἡ δὲ πίστις
 5 ἀπὸ τῆς κατὰ πρόσωπον λαμβάνεται ποιότητος· οἷον ὅτι
 καὶ γὰρ ἀναγκαίως εἶχε μοι διὰ πάντων τὸ κοινῇ συμ-
 φέρον ἐλίσσθαι στρατηγῷ τε ὄντι καὶ τὰ περὶ τῆς πό-
 λεως πεπιστευμένῳ· ἔτι δὲ πέμπτος τρόπος, ὁ ἀπὸ τῆς
 κρίσεως τῶν δικαζόντων, ὅτι καὶ ὑμεῖς οὐκ ἄλλην περὶ
 10 ἐμοῦ γνώμην ἔχοντες, ἀλλ' εὖνουν με παρὰ τὴν πόλιν
 ἐπιστάμενοι στρατηγὸν ἐχειροτονήσατε· ἔκτος ἀπὸ τῶν
 παραδειγμάτων, εἰ ἔχοι διεξίεναι τινὰ αὐτοῦ περὶ τὴν
 πόλιν ἀνδραγαθήματα· οἷον ὅτι καὶ γὰρ τὸν ἔμπροσθεν
 χρόνον ἅπαντα εὖνους ὦν ὑμῖν διετέλεσα, χρήματα εἰς-
 15 φέρων καὶ προκινδυνεύων ὑπὲρ τῆς πόλεως· ἔβδομος ὁ
 ἐκ τοῦ ἐναντίου, ἐν ᾧ κατὰ πιθανὴν ἀπολογίαν ἐπιχει-
 ρήσει· οἷον ὅτι καὶ μὴν εἰ προῖσθαι τὰ κοινὰ ἐβουλό-
 μην καὶ λυμήνασθαι²³ τὴν πόλιν, ἐτέρως ἂν ἐπεβούλευον,
 λανθάνειν πειρώμενος, καὶ οὐχ οὕτω περιφανῶς τὸν λι-
 20 μένα κατεχώννουν, πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐπίδηλον καθιστὰς·
 εἶτα καὶ ἐπιπλέκειν δεῖ παραδείγματα, καθ' οὓς ἕτεροι
 τρόπους τὴν πόλιν ἠδίκησαν. χρηστέον δὲ οὐ μόνον οἰ-
 κείοις, ἀλλὰ καὶ ξενικοῖς παραδείγμασιν· οἷον ὅτι καθά-
 περ ὁδε καὶ ὁδε τυχὸν βουλευσασθαι βουληθέντες τῇ
 25 πόλει λεληθότως προῦδωκαν, οὕτως ἂν καὶ γὰρ κεκρυμμέ-
 νως ἐνεχέουσι τῇ καθ' ἡμῶν βλάβῃ· εἰ δὲ τις ζητοίη,
 πῶς οὐκ ἐνταῦθα ὄγδοον τρόπον, τὸν ἀπὸ τῶν παραδει-
 γμάτων τούτων λαμβάνομεν, ὥσπερ ὁ ἔκτος ἡμῖν τρόπος
 τὰ ἐξ ἡμῶν αὐτῶν ἐγένετο παραδείγματα, ρητέον, ὥς
 30 ἐκείνα μὲν κεχωρισμένα τοῦ πρὸ αὐτῶν τρόπου, ἰδίως
 εἴληχε τάξεως· ἡ γὰρ τῶν δικαστῶν κρίσις ἄλλο τι παρ-

23 Par. 1. διαλυμήνασθαι.

ἴσῃσιν παρὰ τὰ κατωρθωμένα ἡμῖν. ταῦτα δὲ τῷ ἀπὸ τοῦ ἐναντίου προσώπῳ εἰκότως ἐπισυμπλέκεται· εἴ γε καὶ τὸ ἐναντίον, ἀφ' ὧν οὐκ ἐπράξαμεν, λαμβάνεται· καὶ τὰ παραδείγματα δὲ ὁμοίως, ἀφ' ὧν οὐχ ἡμεῖς, ἀλλ' ἕτεροι πεποιήκασιν· ἐπὶ γὰρ τῶν ἄλλων, ὡς ἔφη, παρα- 5 δειγμάτων οὐχ οὕτως, εἴπερ ἕτερόν τι ἢ κρίσις τῶν δικαστῶν, καὶ ἕτερα τὰ ὑφ' ἡμῶν πεπραγμένα, ὁ γδορς τοίνυν τρόπος ὁ κατὰ τὸ ἀναγκαῖον, ὅτι οὐδ' ἐνῆν ἄλλως διαβοηθῆσαι τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' ἔδει παντὶ τρόπῳ τὸν λιμένα χωσθῆναι· τοσαῦτα περὶ τῆς διανοίας τοῦ 10 φεύγοντος.

κδ'. Οὐκ ἀποχρήσει, φησὶ, τῷ φεύγοντι πρὸς ἀπολογίαν τὰς ὑποπτευομένας αἰτίας ἐκβάλλειν, ἀλλ' ἀνάγκη καὶ τὴν ἀληθῆ αἰτίαν, δι' ἣν πέπραχται τὸ πεπραγμένον, προστιθέναι· οἷον εἰ λέγοι, σὺ διὰ τόδε πεφόνευκα, 15 ἀλλὰ διὰ τόδε. διόπερ ἀληθῶς πεφόνευκε καὶ ὁ στρατηγός· ὅτι οὐ διὰ προδοσίαν ἢ ἐπιβουλήν οὐδὲ τὸ βούλεσθαι χαρίζεσθαι τὸ τείχος τοῖς πολεμίοις διέκοψα, ἀλλ' εὐνοία τῇ πρὸς ὑμᾶς.

κε'. Ἐπισυνάπτει τῇ διανοίᾳ ὁ φεύγων καὶ τὴν ἀντί- 20 θεισιν, χρώμενος δύο ἐξῆς κεφαλαίοις· ἀντεγκληματικὸν δὲ ἔστιν ἐπὶ τοῦ ὑποκειμένου αὐτοῦ προβλήματος ἡ ἀντίθεσις, ἀριστεύς πορνεύοντα τὸν νῖδον ἀπέκτεινε, καὶ φεύγει φρόνου· ἀντεγκαλέσει γὰρ τῷ παιδί ὡς ἀξίῳ τοῦ πεφονεύσθαι, καὶ τόπον ἔρεϊ κατὰ πόρνον· καθόλου γὰρ πα- 25 σα ἀντεγκληματικὴ ἀντίθεσις τοπικὴ γίνεται, τουτέστι διὰ τοῦ κοινοῦ τόπου συμπληροῦται, χρωμένων ἡμῶν ἀνελλιπῶς τῇ πάσῃ διεξόδῳ τοῦ κοινοῦ τόπου, καὶ τοῦτο ἐπιστατέον, ὡς ἄρα καὶ τοῖς ἀγῶσι χρώμεθα πολλάκις τοῖς ἐπιλογικοῖς· τὴν μὲν οὖν ἀντεγκληματικὴν ἀντί- 30 θεισιν οὕτω κατασκευάσομεν, τὴν δὲ ἀντιστατικὴν, διὰ τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους τὸ εὐεργέτημα δι' αὐτῶν αὐξοντες. ὁμοίως δὲ καὶ τῇ μεταστατικῇ τοῖς ἀπ' ἀρχῆς

ἄχρι τέλους χρηστέον, ἵπειδαν εἷς τι πρᾶγμα μεθιστῶμεν
 τὴν αἰτίαν, οἷον ἐπὶ τοῦ πρεσβευτοῦ, ὃς δέον εἶσω τριά-
 κοντα ἡμερῶν ἐξίέναι, παρὰ τοῦ ταμίου ²⁴ τὰς χιλίας
 δραχμὰς οὐ λαβὼν ἔμεινε καὶ κρίνεται· τὴν γὰρ αἰτίαν
 5 εἰς τὸ μὴ εἰληφέναι τὰς δραχμὰς μεταφέρων τὰ ἀπ' ἀρ-
 χῆς ἄχρι τέλους διεξέρχεται, ὅπως αὐτὸς μὲν παρηνώχλει,
 ὁ δὲ ταμίας ἀνεβάλλετο. ἐὰν δὲ κατὰ νόμον ἢ μετᾴστα-
 σις γίνηται, τὸν νόμον διεξελθεῖν προσήκει πλατύτερον,
 εἰ δὲ καὶ τὴν συγγνωμικὴν ἀντίθεσιν δι' αὐτῶν προσι-
 10 σόμεθα, ὥς ἐπὶ τῶν δέκα στρατηγῶν τῶν διὰ τὸν χει-
 μῶνα μὴ ἀνελομένων τὰ σώματα· ἐπεξελθεῖν γὰρ ὥσπερ
 ἐν ἐκφράσει διὰ πάντων χρή τῶν ἐμπιπτόντων ἐκ τῆς
 περιστάσεως.

- κς'. Μὴ νομίσῃς, φησὶν, ἐπὶ τούτου μόνου τοῦ προ-
 15 βλήματος τοῦτο γενέσθαι, ἀλλ' ἐν παντὶ ἀντεγκλήματι ἢ
 ἀντίθεσις τοπικὴ γίνεται· ὥσπερ γὰρ ἐπὶ τούτου, οὕτω
 καὶ ἐπὶ τοῦ στρατηγοῦ, τοῦ κατασκάψαντος τὴν ἀπο-
 σταῖσαν πόλιν μετὰ τὸ ἀντεγκαλέσαι τοὺς νεωτερισμοὺς,
 εὐθύς τὸν κατὰ τῶν στασιαζόντων τόπον ἐπεξελεύσεται.
 20 κζ'. Ἐρεῖ, φησὶ, καὶ ἀντικαταστατικόν, ²⁵ ὅτι καὶ
 συνενήνοχεν, ἔρεῖ γὰρ μετὰ τὸ εἰπεῖν ὅτι ἄξιος ἦν, ἐν
 δευτέρῳ· ὅτι καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ παιδὸς ἐποίησα· ἀπήλ-
 λαξα γὰρ αὐτὸν αἰσχύνῃς καὶ ἀδοξίας· βελτίων γὰρ
 θάνατος μᾶλλον, ἢ ὁ μετ' αἰσχύνῃς βίος· ὥσως δ'
 25 ἔρεῖ, ὅτι καὶ τοὺς ἄλλους σώφρονας πεποίηκα· δεύτε-
 ρον δὲ τὸ ἀντιστατικόν ἐν τῷ ἀντεγκλήματι τέθει-
 κεν· οὐ γὰρ προφανές ἐστιν τὸ εὐεργέτημα ἐνταῦθα,
 καθάπερ ἐν τῇ ἀντιστάσει· ἐκ πρώτης οὖν αὐτὸ εἰσά-
 γων, ἀσθενέστερος εἰς ἀπολογίαὺς ἐτίγχανε. μετὰ δὲ τὸ
 30 δεῖξαι δίκαιον τὸν φόνον τότε πιθανὸν δεικνύται τοῖς
 ἀκούουσι τὸ ἀντιστατικόν.

Τοῦ

24 Mon. τοῦ ποταμοῦ ομίσσο παρὰ. 25 Par. 1. ἀντιστατικόν.

Τοῦ κατηγόρου²⁶ χρωμένου διὰ τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, οἷον ὅτι υἱὸν πεφόνευκας τὴν φύσιν ἡγνοηκὼς ἀγριώτερος θηρίου γενόμενος, ὁ φεύγων μετὰ τὴν διάνοιαν τῷ ἀντεγκλήματι χρήσεται, ὅτι ἄξιός ἦν, καὶ προαναιρήσει τὰς τοῦ διώκοντος μεταλήψεις. ἔρεϊ γὰρ, ὅτι παρήνουν παύσα- 5 σθαι, καὶ οὐκ ἐπειθον, καὶ ἐπὶ τῆς μεταστάσεως, ὅτι ἀπῆτουν, καὶ οὐ παρεῖχεν ὁ ταμίας, ἐγκειμένου μου σφόδρα· καὶ ἐπὶ τῆς²⁷ ἀντιστάσεως, ὅτι ὠφελείας χάριν πεποίηκα τὴν εὐεργεσίαν πρόδηλον ἐργασάμενος, καὶ ἐπὶ τῆς συγγνώμης ὁμοίως χρησόμεθα· γενικῶς δὲ εἶπεν ἡ¹⁰ ἀντίθεσις, τουτέστι τὸ ἀντιθετικόν· ἐπειδὴ γένος ἡ ἀντίθεσις τῶν τεσσάρων στάσεων· εὐρίσκεται δὲ τὸ ἀντιθετικὸν πρὸς τὴν στάσιν, εἰ ἀντίστασις, ἀντιστατικόν, εἰ ἀντέγκλημα, ἀντεγκληματικόν, εἰ μετὰστασις, μεταστατικόν, εἰ συγγνώμη, συγγνωμονικόν. Ἵνα μὴ ψιλῶς εἶπῃ,¹⁵ ὅτι ἄξιός ἦν, καθόλου ποιήσεται τὸν λόγον κατὰ πόρον, ὥς μοιχοῦ, ὥς ἀνδροφόνου· τῷ γὰρ καθόλου ἐπιχειρήματι βεβαιώσεται τὸ ἔγκλημα· ἀνήρηται γὰρ τὸ φορτικόν τῆς καταδρομῆς τῷ μὴ κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ παιδός, ἀλλὰ τῷ κατὰ παντός πόρον τὸν ἀριστεία διαλέγεσθαι. ²⁰

Γρ. καὶ οὕτως· ἔρεϊ δέ τι καὶ ἀντιστατικόν ὥς ὑπὲρ αὐτοῦ πεποίηκε τοῦτο τοῦ παθόντος.²⁸

κῆ. Ἐμπέπτωκε, φησί, καὶ τι ἀντιστατικόν ἐπὶ τοῦ ἀριστεύως τοῦ τὸν παῖδα ἀνελόντος ἐπὶ μοιχείᾳ,²⁹ καὶ κρινομένου, καὶ γὰρ λυσιτελεῖν αὐτῷ φησι τὸ πεφονεῦ- ²⁵ σθαι, τηλικούτου αἵσχους ἀπηλλαγμένῳ καὶ οὐκ ἐπὶ τούτου, φησί, τοῦ προβλήματος μόνου τοῦτο συμβέβηκεν, ἀλλὰ πᾶσαι αἱ ἀντιθετικαὶ ἀλλήλαις συμπλέκονται, καὶ οὐκ ἀλλήλαις μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐτέραις τῶν στάσεων,

²⁶ Haec et sqq. usque ad litt. κῆ. inter schol. min. habent Parr. ²⁷ τῆς Par. 1. om. ²⁸ Par. 1. πεπονθότος. ²⁹ Mon. ἐπὶ πόρον.

οἷον στοχασμῷ καὶ ἀντιλήψει· ὁ Μητροφάνης μέντοι τὰς
 μὲν ἄλλας τῶν ἀντιθετικῶν συνομολογεῖ, κατὰ φησιν ὁ
 τεχνικός ἀλλήλαις ἐπισυμπλέκεσθαι, τὸ δὲ ἀντέγκλημα
 σημειοῦται μόνον, ὡς οὐχ οἷον τε ὃν ἐπισυμπλακῆναι
 5 ἀντιστάσει, καίτοι τῆς ἀντιστάσεως τῷ ἀντεγκλήματι
 συμπλεκομένης. καὶ ἄξιον ἄγασθαι τὸν ἄνδρα τῆς ἀκρι-
 βείας, πάνυ γε τὸ παρατήρημα τοῦτο δεόντως ἀνιχνεύ-
 σαντα· ἥρνηται γὰρ ἡ φύσις ἐπὶ τῆς ἀντιστάσεως τὸ
 ἀντεγκληματικόν, κατὰ φησιν αὐτὸς ὁ Μητροφάνης·
 10 οὐ γὰρ ἂν εὖροι τις ἐν ἀντιστάσει ἀντεγκληματικόν ἐπι-
 συμπλέkein. πῇ μὲν γὰρ περὶ ἄψυχον ἢ ἄλογον ἐγένετο
 τὸ ἀδίκημα· ὥστε μὴ οἷον τε τοῖς τοιούτοις ἀντεγκα-
 λεῖν· περὶ ἄψυχον μὲν, ὡς ἐπὶ τοῦ στρατηγοῦ τοῦ τὸν
 λιμένα χώσαντος· οὐ γὰρ ἂν τῷ λιμένι δῆπουθεν ἀν-
 15 τεγκαλοῖη ὡς ἀξίῳ κεχῶσθαι· περὶ δὲ ἄλογον, ὡς ἐπ’
 ἐκείνου τοῦ παραδείγματος· ἵππος ἐξέφερε τὸν ἱππία εἰς
 τοὺς πολεμίους, βαλὼν τις τῶν στρατιωτῶν ἀπέκτεινε
 τὸν ἵππον, καὶ κρίνεται ὑπὸ τοῦ 3^ο δεσπότου βλάβης,
 οὐδὲ γὰρ ἐνταῦθα τῷ ἵππῳ δυνατόν ἀντεγκαλεῖν ὡς
 20 ἀξίῳ ἀπεκτονῆσθαι· πῇ δὲ ἄψυχον μὲν ἢ ἄλογον οὐκ
 ἔστι τὸ πεπονθὸς, ἢ δὲ περίστασις τὸ ἀντεγκληματικόν
 οὐ προσίεται· οἷον ἐπὶ τοῦδε τοῦ παραδείγματος· τύραν-
 νος ἦτησεν ἐκ πόλεως ἀστυγείτονος μεράκιον ὥραϊον,
 πόλεμον ἀπειλῶν, εἰ μὴ λάβοι· προσήκαντο τὸν πόλεμον
 25 πολιορκουῖντος τοῦ τυράννου τὴν πόλιν· ὁ πατὴρ ἀπο-
 κτείνας τὸ μεράκιον ἀπὸ τῶν τειχῶν ἐρύψεν· ἀνέβηξαν
 οἱ πολέμιοι· καὶ κρίνεται ὁ πατὴρ φόνου· τὸ μὲν γὰρ
 πεπονθὸς οὐκ ἄψυχον, οὐδ’ ἄλογον, ἢ δὲ παράστασις
 ἥρνηται παντελῶς τὸ ἀντεγκληματικόν, τῷ μηδὲν ὑπὸ
 30 τοῦ μεράκιου γεγενῆσθαι ἀδίκημα. ὡς μὲν οὖν οὐκ ἐπι-
 πλέκεται ἀντιστάσει ἀντέγκλημα, οἶμαι δεδηλωσθαι· τὰς

γὰρ ἄλλας μετ' ἀλλήλων ἐπιπλοκάς παῖσαι αἱ ἀντιθετικαὶ
 σφόδρα προσίενται· ὅπου γε οὐ μόνον σὺν δύο ἀλλήλαις
 ἐπιπλέκονται, ἀλλ' ἔσθ' ὅτε καὶ πλείους· οἷον ἐπὶ πα-
 ραδείγματος· νόμος, νύκτωρ μὴ ἀνοίγεσθαι τὰς πύλας·
 αἰχμαλώτους νυχτὸς ἀποδράντας ἐκ τῶν πολεμίων καὶ 3
 καταφυγόντας ἐπὶ τὸ τεῖχος ὁ στρατηγὸς οὐκ εἰσδέχεται·
 εἴτα τῶν πολεμίων ἐπικαταλαβόντων καὶ διαχρησαμένων
 αὐτοὺς κρίνεται δημοσίων ἀδικημάτων· πρῶτον μὲν γὰρ
 τῷ μεταστατικῷ χρήσεται, μεθιστὰς τὴν αἰτίαν ἐπὶ τὸν
 νόμον, ἔπειτα τῷ ἀντιστατικῷ, ὅτι καὶ πρὸς ὠφέλειαν 10
 ἢ τῶν πυλῶν ἀπόκλεισις γέγονεν· ἡ γὰρ ἂν ἐπεισέδρα-
 μον 31 σὺν τοῖς αἰχμαλώτοις οἱ πολέμιοι· τρίτον τὸ
 συγγνωμονικὸν παραλήψεται τῆς μελλούσης τύχης ἄγνοι-
 αν προβαλλόμενος, ὡς ἡγνῶει τοὺς πολέμιους καταδρα-
 μουμένους αὐτῶν· ἐντεῦθεν ἀπορία μεγίστη κινεῖται, πῶς 15
 ἂν τις διαγνοίῃ τὴν στάσιν τῶν τοιῶνδε ζητημάτων
 ὁμοῦ τοσοῦτων ἐμπεπτωκότων· τί γὰρ ἂν μᾶλλον ἐκ
 τοῦ μεταστατικοῦ μεταστάσεως λεχθεῖν τὸ προκείμενον
 ζήτημα, καὶ οὐκ ἀντιστάσεως ἐκ τοῦ ἀντιστατικοῦ, ἢ
 ἐκ τοῦ συγγνωμονικοῦ συγγνώμης; ὁ μὲν οὖν Ἀποκτρα- 20
 τίων εἰς τοσοῦτον ἤκεν ἀπορίας, ὥστε παραλαβεῖν τει-
 σαρεσκαιδεκάτην στάσιν ἐπὶ τῆς τοιαύτης τῶν ἀντι-
 θετικῶν συμπλοκῆς· ἣν ὀνομάζει ἀντίθεσιν, τῷ κοινῷ
 τῶν ἀντιθετικῶν ὀνομάτων χρώμενος· γελοιότατον δ'
 ἂν εἴῃ τὸ τυραννικῶς πρὸς τὰς ἀπορίας ἀποφαίνει· 25
 σθαι τοῖς ὑπὸ τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν παραδεδωμένοις
 ἀντινομοθετοῦντα· ἀλλ' ἐκείνων ἐπὶ σχήματος μεγόν-
 των τὰ προσιστάμενα χρή καθ' ἕτερον ἀπολύεσθαι τρό-
 πον· ἑτέραν μὲν οὖν ἐπὶ ταῖς παραδεδωμέναις οὐ μή-
 ποτε παραδεξόμεθα στάσιν· λεκτέον δὲ μέθοδον, καθ' 30
 ἣν τὰ τοιαῦτα διακρινοῦμεν τῶν ζητημάτων· φανήσεται

31 Pag. 1. ἐπίδραμον.

δὲ οἶμαι λίαν ἀρίστη· τὸ γὰρ ἰσχυρότερον χρή σκοποῦν-
 τα ἀπ' ἐκείνων λαμβάνειν τὴν στάσιν, τὸ δὲ ἰσχυρὸν
 οὕτω θεωρητέον· ἀναιροῦντες ἕκαστον τῶν ἐμπεπτωκό-
 των ἀντιθετικῶν, ὅπερ ἂν εὐροιμεν ἐκ τοῦ ἀναιρεῖσθαι
 5 λυποῦν τὴν ἀπολογίαν, τοῦτό γε δήπου νομιμοῦμεν ἰσχυ-
 ρότερον, καὶ τὴν στάσιν ἀπὸ τούτου ληψόμεθα, τὰ δ'
 ἄλλα κεφαλαίων πληρώσει τόπον, οἷον γινέσθω τὸ λεγό-
 μενον σαφὲς ἐπὶ παραδείγματος· νόμος νύκτωρ μὴ ἀν-
 οίγεσθαι τὰς πύλας· αἰχμαλώτους νυκτὸς ἀποδράντας
 10 ἐκ τῶν πολεμίων καὶ καταφυγόντας ἐπὶ τὸ τεῖχος ὁ στρα-
 τηγὸς οὐκ εἰσδέχεται· εἴτα τῶν πολεμίων ἐπικαταλαβόν-
 των καὶ διαχωρησαμένων ἐπικρίνεται δημοσίων ἀδικημά-
 των· τρία γὰρ ἐντανθοῖ ὡς ἔφαμεν ἐμπεπτώκε· τὸ μετα-
 στατικὸν μεταφέρειν τὴν αἰτίαν ἐπὶ τὸν νόμον, τὸ ἀντι-
 15 στατικόν, ὅτι ἐπείσδραμον ἂν οἱ πολέμιοι· τὸ συγγνωμο-
 νικόν, ὅτι τὸ συμβησόμενον ἡγνόουν· εἰ ἀνέλωμεν οὖν τὸ
 συγγνωμονικόν, καταφανές, ὅτι καὶ μετὰ τὴν τούτου
 ἀναίρεσιν ἔτι μένει τὰ τῆς ἀπολογίας ἰσχυρά· ἔτι δὲ τὸ
 ἀντιστατικὸν ἀνελόντες ἴδωμεν τὸν αὐτὸν τρόπον· ἀλλ'
 20 οὐδὲ τοῦτο ἀναιρούμενον τοῦ ἀπολογουμένου διαφθείρει
 τὴν ἰσχύν· ἀναιρεῖσθω τοίνυν τὸ μεταστατικόν· μὴ με-
 ταφέροντος γὰρ αὐτοῦ τὴν αἰτίαν ἐπὶ τὸν νόμον, εὐθὺς
 ὀρῶμεν τὴν ὕλην ἀπολογίαν χωλεύουσαν· καὶ τὸν φεύ-
 γοντα κατὰ παροιμίαν ἀπὸ λεπτῆς μίτου τὴν ἄγκυραν
 25 ἐξημμένον· οὐ γὰρ ἀρκέσει τὸ ἀντιστατικὸν λίαν ἐνταν-
 θοῖ φαινόμενον ἀσθενές· οὐδὲ μὴν τὸ συγγνωμονικόν
 ἀξιόχρεως ἔσται ἀπολογία· λάβωμεν δὲ καὶ καθ' ἑτέραν
 μέθοδον τὸ ὑποκείμενον θεώρημα, κατὰ τὸν ἐν τῇ δια-
 νοίᾳ τοῦ φεύγοντος ὕγδοον τρόπον, τὸν ἀπὸ τοῦ ἀναγ-
 30 καίου παραλαμβανόμενον, ὥς ἐπὶ αὐτοῦ ἐδηλώσαμεν τοῦ
 κεφαλαίου· οἷον ὅτι οὐδὲ ἄλλως ἐνῆν τὸ πεπραγμένον γε-
 νέσθαι, ἢ οὕτως ὡς ἐπράχθη· δοκεῖ οὖν καθάπερ τις
 ἐρώτησις ἐκ δικαστῶν ἀναγκαίως φέρεσθαι, καὶ πῶς οὐκ

ἐνὴν ἐτέρως τόδε τι πραχθῆναι· εἴτα ἐκ τῆς ἀντιθέσεως
 ἢ ἀπάντησις, καὶ ὅπερ ἂν ἀρμόσῃ μᾶλλον καὶ ἀκόλου-
 θον φανείη τῇ ἐρωτήσει πρῶτον εὐθύς ἐκδραμὸν ἀπ' ἐκεί-
 νου χαρακτηριοῦμεν τὴν στάσιν· προεκδραμεῖται δὲ δη-
 λονότι τὸ ἰσχυρόν. Ὅπως μὲν οὖν τὰς ἀντιθετικάς ἀλλή- 5
 λαις ἐπισυμπλεκόμενας διακρινοῦμεν, σαφές ἤδη γεγένη-
 ται· ἔτι δὲ ἀναγκαῖον αὐτὰς ἀπὸ τῶν ὁμωνύμων δια-
 στιλᾶν κεφαλαίων, ἵνα ἴδωμεν, τί τέ ἐστιν αὕτη τε ἡ ἀντί-
 στασις, καὶ τί τὸ ἀντιστατικὸν κεφάλαιον; καὶ τί μὲν
 ἀντέγκλημα, τί δὲ κεφάλαιον ἀντεγκληματικόν, καπὶ τῶν 10
 ἄλλων ὁμοίως· ταυτὶ γὰρ δὴ τὰ κεφάλαια οὐ μόνον ταῖς
 ἀντιθετικαῖς, ἀλλ' ἔτι καὶ ἐτέραις τῶν στάσεων ἐπισυμ-
 πλέκεται· καὶ πρῶτόν γε ἡμῖν λεγέσθω περὶ τοῦ ἀντιστα-
 τικοῦ, τίτις τῆς ἀντιστάσεως διοίσει· ὁρῶμεν γὰρ αὐτὸ
 οὐ μόνον ταῖς ἀντιθετικαῖς, ὡς ἔφη, ἀπάσαις συμπλεκό- 15
 μενον, ἀλλὰ καὶ στοχασμῷ καὶ ἀντιλήψει· στοχασμῷ μὲν,
 ὡς ἐπὶ τοῦδε τοῦ παραδείγματος· νέος πλούσιος πολέ-
 μου καταλαβόντος τὴν πόλιν, ³² χιλίους ὀπίστας τῶν
 ἑαυτοῦ ἐπεξῆλθε τοῖς πολεμίοις, καὶ νικήσας κρίνεται
 τυραννίδος ἐπιθέσεως· ὅτι γὰρ στοχασμὸς, κατὰ δὴλον 20
 ἀφ' ὧν περὶ τὴν οὐσίαν τὸ ὅλον ἐστὶ τῆς ζητήσεως· ἐρεῖ
 δὲ τὸ ἀντιστατικὸν ὡς εὖ πεποιηκὸς εἶη τὴν πόλιν· ἐν
 δὲ τῇ ἀντιλήψει παρέλαβεν ἤδη τὸ ἀντιστατικὸν ὡς ἐπὶ
 τοῦ ζωγράφου, ὃς ναυάγια γράψας πρὸ τοῦ λιμένος
 ἐξέβηκε, καὶ μὴ καταιρόντων τῶν ἐμπόρων κρίνεται δη- 25
 μοσίων ὀδικημάτων· φησὶ γὰρ ὑπὲρ τῶν πλεόντων τοῦτα
 πεποιηκέναι, ἵνα φυλάττοιτο εἰδότες, οἷς εἰκὸς περι-
 πίπτειν αὐτοὺς, εἰ παρὰ καιρὸν πλείοιεν· διαφέρει δ' οὖν
 τῆς ἀντιστάσεως τὸ ἀντιστατικὸν κεφάλαιον, καθὼ ἐν
 μὲν ἀντιστάσει ὁμοίως ἄμφω, τό τε ἀδίκημα καὶ τὸ εὖερ- 30
 γέτημα, ὁμολογεῖσθαι βούλεται· τὸ δὲ ἀντιστατικὸν θά-

32 Mon. τὴν πόλιν om. idem habet ὀπίστας.

τερὸν πάντως ἔχει ἀμφισβητούμενον, ἥτοι τὸ εὐεργέτημα
 ἢ τὸ ἀδίκημα· καὶ σαφές ὃ λέγω ἐκ τῶν δεδομένων πα-
 ραδειγμάτων· τὸ μὲν γὰρ νενικηκέναι τοὺς πολεμίους
 ὁμολογούμενον· τὸ δὲ εἰ τυραννήσει νέος πλούσιος ὧν
 5 ἀμφιβάλλεται· καὶ αὖ πάλιν τὸ μὲν μὴ καταίρειν τοὺς
 ἐμπόρους κατάδηλον, ἀμφισβητούμενον δ' εἰ ἐπ' ὠφε-
 λείᾳ τοῦτο ἐγένετο· ἀλλὰ μὴν καὶ ἐπὶ τῶν ἀντιθετικῶν,
 ἐφ' ὧν ἐμπέπτωκε τὸ ἀντιστατικόν, ἔξεστι τὸ τοιοῦτον
 κατιδεῖν· ἀριστεὺς πορνεύοντα τὸν υἱὸν ἀπέκτεινε, καὶ
 10 κρίνεται φόνου· στάσεως μὲν γὰρ ἐστὶν ἀντεγκληματι-
 κῆς, ἐπισυμπλέκεται δὲ τὸ ἀντιστατικόν κεφάλαιον, ὥς
 καὶ ὠφέληται ὁ παῖς, τῆς ἐντεῦθεν αἰσχύνης ἀπαλλαγίς·
 κἀνταῦθα γὰρ τὸ ἕτερον ἀμφισβητεῖται· τὸ μὲν γὰρ
 ἀδίκημα φανερόν, ἢ τοῦ παιδὸς ἀναιρέσεις, εἰ δὲ τοῦτο
 15 ἦν ἀπαλλάττειν αἰσχύνης ἀμφίβολον, οὐ μὴν ἐν τῇ ἀν-
 τιστάσει ἦν οὕτως, ἀλλ' ἄμφω ὁμολογεῖται, ὥς ἐπὶ τοῦ
 στρατηγοῦ τοῦ τὸν λιμένα χώσαντος, καὶ μετὰ τὸ νικῆ-
 σαι κρινομένου· ἢ τε γὰρ νίκη σαφὴς καὶ τὸ ἀδίκημα
 δῆλον· φημὶ τὸ τὸν λιμένα κεχῶσθαι· καὶ αὕτη μὲν ἀν-
 20 τιστάσεως διαφορὰ πρὸς τὸ ἀντιστατικόν κεφάλαιον.
 ἐπεὶ δὲ καὶ ἡ κατὰ ῥήτὸν καὶ διάνοιαν στάσις δοκεῖ πῶς
 κοινωνίαν ἔχειν πολλὴν πρὸς τὴν ἀντίστασιν τῷ ὑποκει-
 σθαι καὶ ἐπὶ ταύτης εὐεργέτημα καὶ ἀδίκημα, χρὴ καὶ
 περὶ τούτου διαλαβεῖν· ἐκκείσθω δὲ εἰ βούλει ῥήτου καὶ
 25 διανοίας παράδειγμα· νόμος τὸν ἀνιόντα ξένον ἐπὶ τὸ
 τεῖχος τεθνάναι· πολέμου καθεστῶτος ἀνελθὼν ξένος
 ἡρίστευσε, καὶ ὑπάγεται τῷ νόμῳ· ἔχομεν κἀνταῦθα εὐερ-
 γέτημα μὲν τὴν ἀριστείαν, ἀδίκημα δὲ τὴν τοῦ νόμου
 παράβασιν· καὶ δὴ τινες ἐβουλήθησαν διορίσαι τὸ ῥη-
 30 τὸν καὶ τὴν διάνοιαν ἀπὸ τῆς ἀντιστάσεως τοιαύτην τι-
 νὴ διαφορᾶ· ὅπου, φησὶν, ὑπόκειται νόμος, ἐκεῖ πάντως ῥη-
 τὸν καὶ διάνοια, ὅπου δὲ φύσις, τουτέστιν ὅπου μὴ κα-

τά νόμον, ἀλλὰ κατὰ φύσιν ἐστὶ τὸ ἀδίκημα, χρη³³
 ἐκείνο ἀντιστάσεως ἀποφαίνεσθαι· τὸ μὲν οὖν δεύτερον
 ἀληθές· τὸ δὲ πρότερον διέψευσται· εἴ τι μὲν γὰρ κατὰ
 φύσιν ἔχει τὸ ἀδίκημα, τοῦτο ἀντίστασις· οὐ μὴν εἴ τι
 κατὰ νόμον, τοῦτο ῥητὸν καὶ διάνοια· ἐνδέχεται γὰρ ἢ
 καὶ κατὰ νόμον γενέσθαι ἀντίστασιν· παράδειγμα τού-
 του· νόμος τῆς ἱερᾶς ὕλης μὴ ἄπτεσθαι, στρατηγὸς ἐπι-
 τεθέντων τῇ πόλει κατὰ θάλατταν πολεμίων τεμῶν τὴν
 ἱερὰν ὕλην ἐναυπηγήσατο, καὶ ναυμαχήσας ἐνίκησε· καὶ
 μετὰ τὴν νίκην κρίνεται ἀσεβείας·³⁴ τοῦτο γὰρ καὶ νό- 10
 μον ὑποκείμενον ἔχει καὶ ἀντιστάσεως ὁμολογεῖται εἶναι.
 διαφορὰ οὖν αὕτη γένοιτ' ἂν ἀκριβεστάτη τοῦ ῥητοῦ
 καὶ τῆς διανοίας πρὸς τὴν ἀντίστασιν, ὅτι ἐν μὲν τῷ
 ῥητῷ καὶ τῇ διανοίᾳ ἐκ νόμου ὥρμηται τὸ διάστημα,
 οὐ ἀναιρουμένου πᾶσα ἡ ζήτησις διαφθείρεται, ἐν δὲ τῇ¹⁵
 ἀντιστάσει κατὰ φύσιν ἐστὶ τὸ ἀδίκημα, καὶ νόμος προσ-
 ῆν, ὥστε καὶ ἀναιρουμένου τοῦ νόμου μένειν ἔτι τὴν
 ζήτησιν, τῇ φύσει γινωσκομένου τοῦ ἀδικήματος, ὥς
 ἐπὶ τοῦ στρατηγοῦ, ὅς νόμῳ κωλύοντι τῆς ἱερᾶς ἄπτε-
 σθαι ὕλης τεμῶν αὐτὴν τριήρεις ἐναυπηγήσατο, καὶ²⁰
 νικήσας τὴν ναυμαχίαν κρίνεται· καὶ γὰρ ἂν ἀνέλη τις
 τὸν κωλύοντα³⁵ νόμον, οὐδὲν λυμανεῖται³⁶ τῇ ζητή-
 σει· μένει γὰρ ἔτι ἀδίκημα φαινόμενον, ἢ τῆς ἱερᾶς
 ὕλης τομῇ· καὶ περὶ μὲν ἀντιστάσεως ταῦτα ἔχομεν· ὡσαύ-
 τως δὲ καὶ περὶ τοῦ ἀντεγκλήματος διαληπτέον, τίνι διοί- 25
 σει τοῦ ἀντεγκληματικοῦ κεφαλαίου καὶ ἀντεγκληματικοῦ
 στοχασμοῦ· διαφέρει οὖν τοῦ μὲν κεφαλαίου, καθὼ τὸ
 μὲν ἀντέγκλημα, φημὶ ἢ στάσις, ἐκάτερον τῶν ἐγκλη-

33 χρη ἐκείνο ἀντιστάσεως ἀποφαίνεσθαι — — — ἔχει τὸ
 ἀδίκημα Par. 1. om. 34 κρίνεται ἀσεβείας usque^{ad} καὶ νικήσας
 τὴν ναυμαχίαν Par. 1. om. 35 Par. 1. τὸν νόμον τὸν κωλύοντα.
 36 Mon. λυμῆναι. Parr. λυμανεῖται. tum Mon. τὴν ζήτησιν. Par. 1.
 τῇ ζητήσει. Par. 2. τῷ ζητήματι. — v. 24. Mon. ὡς, scr. ὡσαύτως.

μάτων ὁμολογούμενον ἔχει, τό τε ὑπό τοῦ κατηγοροῦ
 κατὰ τοῦ φεύγοντος φερόμενον, καί τὸ ὑπό τοῦ φεύγον-
 τος τῷ πεπονθότι ἀντεγκαλούμενον· οἷον ἀριστεύς πορ-
 νεύοντα τὸν υἱὸν ἀπέκτεινε καὶ κρίνεται φόνου· καὶ γάρ
 5 ὅτι ἀνείλεν, ὡμολόγηται, καὶ ὅτι πορνεύοντα· τὸ δὲ ἀν-
 τεγκληματικὸν κεφάλαιον οὐχ οὕτως κ. τ. λ. T. V. p. 330.
 γ. 5 — 13. ἔπειτα ἐν μὲν τῷ ἀντεγκλήματι διακέκριται ὁ
 διώκων καὶ ὁ φεύγων, ἀμφοτέροι γάρ ὁμοίως κατηγο-
 ροῦσι, καὶ ἀπολογοῦνται ἀμφοτέροι· τρίτον ἐπὶ τούτοις,
 10 ὅτι ἐν μὲν τῷ ἀντεγκλήματι αὐτὸς ὁ πεπονθὼς ἀντεγ-
 καλεῖται, ἐν δὲ τῷ ἀντεγκληματικῷ στοχασμῷ ἕτερον μὲν
 τὸ πεπονθὸς, ἕτερον δὲ οἱ ἀντεγκαλοῦντες ἀλλήλοις· ὅ-
 πως μὲν οὖν ἀλλήλων διενηνόχασιν, ταῦτα δεδηλώσθω
 διὰ τοσοῦτων· ζητήσεις δ' ἂν τις, δι' ἣν αἰτίαν οὐ λέ-
 15 γομεν καὶ ἀντιστατικὸν στοχασμὸν, ὥσπερ καὶ ἀντεγ-
 κληματικόν· καὶ τοι καὶ τῆς ἀντιστάσεως ἐπισυμπλεκο-
 μένης τῷ στοχασμῷ, πρόδηλος δὲ τῆς ἀπορίας ἡ λύσις·
 ἡ μὲν ἀντίστασις παντὶ στοχασμῷ ἐπισυμπλέκεσθαι δύ-
 νηται ἀπλῶ τε καὶ διπλῶ, ἔτι καὶ συνεξευγμένῳ· τὸ δὲ
 20 ἀντέγκλημα ἐνὶ μόνῳ ἐπισυμπλέκεται εἶδει, φημὶ τῷ δι-
 πλῶ, ἐνθεν καὶ τὴν ὀνομασίαν αὐτοῦ δέδωκεν ἰδίως ἐπ'
 ἐκείνου. Λέγεται περὶ μεταστάσεως ἔτι καὶ συγγνώμης
 εἰπεῖν, εἴπερ καὶ ταύτας τῶν ὁμωνύμων δεῖ χωρισθῆναι
 κεφαλαίων· ἡ μὲν οὖν μετάστασις καὶ ἡ συγγνώμη φρα-
 25 νερὰν καὶ ὁμολογουμένην ἔχειν βούλονται τὴν αἰτίαν,
 ἐφ' ἣν τὸ ἀδίκημα μεταφέρουσιν· οἷον ἐπὶ μὲν τῆς με-
 ταστάσεως ὡμολόγηται τὸν ταμίαν αἴτιον γεγενῆσθαι
 τοῦ μὴ ἐξελθεῖν τὸν πρεσβευτὴν, ἐπὶ δὲ τῆς συγγνώμης,
 ὅτι βασανίζοντες οἱ πολέμιοι ἠνάγκασαν τὸν πρεσβευτὴν
 30 τὰ ἀπόρρητα ἐξεπεῖν· τὸ μέντοι μεταστατικὸν καὶ συγ-
 γνωμονικὸν κεφάλαιον ἀμφιβαλλομένην ἔχει τὴν αἰτίαν·
 παραδείγματα δὲ ἀμφοῖν ἐκ τοῦ παραπρεσβείας ληφό-
 μεθα· τοῦ μεταστατικοῦ μὲν, δι' ὧν Αἰσχίνης τὴν αἰ-

τίαν τῆς τῶν Φωκίων ἀπωλείας, μεθίστησιν ἐπὶ τὴν Λακεδαιμονίων ἀναχώρησιν· τοῦ δὲ συγγνωμονικοῦ, δι' ὧν ἡπατῆσθαι φησιν ὑπὸ τοῦ Φιλίππου· οὔτε δὲ τὸ Λακεδαιμονίους ἀναχωρῆσαι αἴτιον ὁμολογεῖται τῆς Φωκίων ἀπωλείας· ὅπου γε αὐτὸς Αἰσχίνης εὐθύνεται ὡς ἀπολέ- 5
σας Φωκίας· οὐδὲ μὴν τὸ τῆς ἀπάτης φανερόν· δεδορο-
δοκῆναι ³⁷ γὰρ αὐτόν φησιν ὁ Δημοσθένης καὶ οὐκ ἀπατῆσαι.

κθ'. Ἰνα μὴ ταραχθῶμεν, εἰ ἐνὸς ὄντος τοῦ προ-
βλήματος δύο στάσεων εἶδη ἐμπέπτει, καθόλου ἀποφαι- 10
νεται τὰς ἀντιθετικάς δι' ἄλλων μελετᾶσθαι· καὶ γὰρ
ἐν ἀντιστάσει εὗροις ἀντεγκληματικόν, ἐνδέχεται γὰρ εἶ-
πεῖν, ὅτι ὠφελείας χάριν πεποίηκεν· ἄλλως τε δὲ αὐτὸς
τὴν αἰτίαν παρέσχετο· εὗροις δὲ καὶ μεταστατικόν· ὡς
ἐπὶ τοῦ κατασκάψαντος τὸ τεῖχος· μετὰ γὰρ τὸ ἀντι- 15
στατικόν ἔρεϊ, ὅτι ὑμεῖς αἴτιοι τοῦ διακόψαι τὸ τεῖχος·
καὶ ἐν μεταστάσει ἀντιστατικόν, ὡς ἐπὶ τοῦ κρινομένου
Ἀρχιδάμου δημοσίων, νοσοῦντων Ἀθηναίων ἀναξεύξαν-
τος· μετὰ γὰρ τὸ μεταστατικόν, οἷον ἡ νόσος, οὐκ ἐγώ,
αἴτιος τῆς ἀναχωρήσεως, λέξει ὡς καὶ συνενήνοχεν ἡ 20
ἀναχώρησις· εὗροις ἂν καὶ ἐν συγγνώμῃ ³⁸ ἀντιστατικόν,
ὡς ἐπὶ τῆς ἐκφερούσης χοᾶς, καὶ φόβῳ τῶν πολεμίων
τὰ ἀπόρρητα ἐξιπούσης καὶ κρινομένης ἀναξευξάντων τῶν
πολεμίων· συγγνώμης ἐνταῦθα τὸ ζήτημα, καὶ ἀντίθε-
σις συγγνωμονικὴ δηλονότι· ἀλλὰ δύναται προσπλέξαι 25
καὶ ἀντιστατικόν· ὅτι καὶ τὴν πόλιν ὠφέλησα πολιορ-
χίας ἀπαλλάξασα καὶ πολέμων.

λ'. Οὐ τοῦτο, φησὶ, θαυμαστόν, εἰ ἀλλήλαις αἱ ἀντι-
θετικαὶ ἐπιπλέκονται, ἀλλὰ δὴ καὶ ταῖς ἄλλαις στάσεσιν·
πολλάκις γὰρ καὶ στοχασμὸς ἐμπίπτει ἐν ταῖς ἀντιθετι- 30
καῖς, ὡς ἐπὶ τοῦ στρατηγοῦ τοῦ κατασκάψαντος τὴν συν-

37 Mon. δεδορῆναι et ἡπατῆσθαι.

38 Mon. συγγνώμης
sine ἑν.

εἰς αἰστανμένην πόλιν, καὶ κρινομένου δημοσίων· λέγοντος γὰρ τοῦ φεύγοντος, ὅτι ἄξιοι ἦσαν, τί γὰρ ἀφίσταται, ὁ κατήγορος στοχαστικὸν κινήσει νόημα λέγων, ὅτι ἐρίων οὐ πάντων ἦν ἀπόστασις.

- 5 λά. Ἡ πρώτη διάνοια τοῦ φεύγοντος ἐστὶν ἡ μαχομένη πρὸς τὴν προβολήν·³⁹ ἡ δευτέρα δὲ τοῦ κατηγόρου διὰ τοῦτο δὲ τοῦ διώκοντος ὀνομάζεται, ἐπειδὴ αὐτὸς τὴν τοῦ φεύγοντος ἐξετάζει γνώμην, οἷον ὅτι οὐκ ὠφελῆσαι βουλούμενος, ἀλλὰ προδοῦναι τὸ τεῖχος ἔτεμες, οὕτως γὰρ τὴν ἰσχὺν λύσει τῆς ἀντιθέσεως· καὶ ἐν μεταστάσει, ὅτι τὴν ἔξοδον ἀνεβάλλου καὶ τὴν πρεσβίαν, τοῖς ἐχθροῖς μὲν τὸν καιρὸν χαριζόμενος, ἡμᾶς δὲ βλάψαι τῷ βραδεὶ βουλούμενος, καὶ ἐν⁴⁰ ἀντεγκλήματι, οὐχ ἵνα ὠφελήσῃς τὴν ἀποστῆσαν πόλιν κατέσκαψας, 15 ἀλλ' ἵνα ἔρημον τὴν πόλιν τῶν συμμάχων ποιήσῃς· καὶ ἐπὶ συγγνώμῃς, ὅτι οὐ φόβῳ ἐξεῖπεν ἀπόρρητα, ἀλλὰ προδοῦναι ζητοῦσα καὶ κακῶς ἀπολέσαι βουλομένη τὴν πόλιν.

- λβ. Ἐκ τοῦ πρὸς τι γε⁴¹ χρήσιμον τῷ κατηγόρῳ 20 λαμβάνεσθαι· ὀνομάζουσιν αὐτὴν ἐκ τοῦ διώκοντος, ἐπεὶ τοι δῆλον, ὡς καὶ αὐτὴ τοῦ φεύγοντος· οὐ γὰρ τὴν ἑαυτοῦ διάνοιαν ἐξετάζει ὁ κατήγορος, τῆς δὲ τοῦ φεύγοντος καταστοχάζεται· ἀλλ' ἐπειδήπερ, ὡς ἔφην, τῷ κατηγόρῳ χρησιμεύει, διάνοιαν αὐτὴν τοῦ διώκοντος ὀνομάζουσιν· οὐκ αἰεὶ δὲ, φησὶν, ἐμπίπτει, ἀλλ' ἐστὶν ὅτε. 25 προσδιορίσαι δὲ ἀναγκαῖον, πότε ἐμπίπτει καὶ πότε ἐξίσταται· ὅταν μὲν γὰρ ἡ τοῦ προσώπου ποιότης, ἢ νῆ Δία γε ἡ τοῦ πράγματος παρέχει τῆς διανοίας πιθανὴν ἐξετάσιν, τηρικαῦτα χρῆσόμεθα· ἐπειδὴ δὲ φαινῆται 30 ἡμῖν ἐναντία ἡ τούτων ποιότης, ἐξετάσομεν τὴν διάνοιαν διὰ τὸ ἀπίθανον· οὐ μὴν παντελῶς τὸ κεφάλαιον ὑπερ-

39 Mon. προελθοῦσαν. 40 Mon. εἰ. Par. 1. om. 41 γε Par. 1. om., est in Par. 2. et Mon.

δραμούμεθα, ἀλλ' ἐτέρως αὐτὸ θεραπεύσομεν, ὅταν ἐκλείπῃ κατὰ φύσιν· χρηστέον γὰρ τῆνικαῦτα τῷ πηλίκῳ· οἷον ὡς οὐ μέγα ἦν τὸ κατεπιείγον ἀνελεῖν τὸν παῖδα, ἢ τόδε τι ποιῆσαι· καὶ οὕτως οὐκ ἀναγκαῖον δεικνύντες τὸ πεπραγμένον, διασείσαιμεν ἂν τὴν τοῦ φεύγοντος διά- 5 νοιαν, ἐκείνου τὸ ἀναγκαῖον προβαλλομένον, ὡς οὐδὲ ἐγχωροῦν ἄλλως ἢ οὕτω ποιεῖν. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς εὐρέσεως τοῦ κεφαλαίου, κατασκευάζεται δὲ ἀπὸ τῶν αὐτῶν τρόπων, ἀφ' ὧν καὶ ἡ τοῦ φεύγοντος διάνοια.

λγ'. Θαυμασίως τοῦτο ἐπισημήνατο· παῖς γὰρ ὁ 40-10 γενθεὶς ὑπὸ πατρός, ὥστε ἄτοπον ἐκείνου λέγοντος, ὅτι ἄξιός ἦν, τὸν κατήγορον λέγειν, ὅτι οὐκ ἐπὶ ταύτῃ τῇ διανοίᾳ τὸν παῖδα πεφόνευκας, αἰσχύνῃς ἔνεκα, ἀλλ' ἐπιβουλεύων· δῆλον γὰρ, ὅτι πατήρ ὢν μὴ μεγάλου τι- νὸς πλημμεληθέντος τὸν παῖδα οὐκ ἂν διεχρήσατο· αὐ- 15 τη οὖν ἡ δευτέρα διάνοια, ἢ ἀπὸ τοῦ κατηγόρου, ἐκλείπει, ὡς ἐπὶ τοῦ τὸν υἱὸν φονεύσαντος ζητήματος, ἢ ἀπὸ τοῦ φεύγοντος· προείπομεν δὲ, ὅτι οὐκ αἰεὶ ἐμπίπτει, εἰ μὴ, ὅταν ἐνδοξον ἔχωμεν πρόσωπον· ἡ εὐεργεσία τις πρόκειται ἐν τῷ προβλήματι, δύναται γὰρ τότε 20 ὁ διώκων διαβάλλειν τὴν γνώμην.

λδ'. Ἡ μετάληψις πρὸς τὴν ἀντίθεσιν φέρεται· πα- 25 σα γὰρ ἀντίθεσις ὡς διωρισμένη πολλαχοῦ μεταλήψει λύεται· δύο δὲ οὐσῶν μεταλήψεων ἐν ταῖς ἀντιθετικαῖς, ἢ μὲν ἀπὸ τοῦ πράγματος, ἢ δὲ λαμβάνεται ἀπὸ τοῦ προσώπου· ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς ἀπὸ τοῦ προσώπου μικροῦ ὕστερον λέξομεν, περὶ δὲ τῆς ἀπὸ τοῦ πράγμα- 30 τος καὶ δὴ τεχνολογητέον· γίνεται τοίνυν αὕτη κατὰ δύο τρόπους· ἢ κατὰ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ἢ κατὰ τρόπον τοῦ πράγματος, οἷον ὅτι οὐκ ἐχρῆν τόδε τι ὅλως πρα- 30 χθῆναι, ἢ οὐχ οὕτως ἐχρῆν· συστήσομεν δὲ τὴν μετάληψιν τρόπους εἰσφέροντες ἑτέρους, δι' ὧν ἐξῆν τὸ δεῖον πράττειν χωρὶς τοῦ δεινόν τι ἐργάσασθαι· οἷον ἐπὶ τοῦ

στρατηγοῦ τοῦ τὴν συνεχῶς ἀφισταμένην πόλιν κατα-
 σκάψαντος· ἐροῦμεν γάρ, ὥς οὐ κατασκάπτειν ἐχρῆν· ἀλ-
 λὰ φυλακὴν καθιστάναι· καὶ πάλιν ἐπὶ τοῦ ἀριστεύος
 τοῦ τὸν παῖδα πεφονευκότος ἐπὶ πορνείᾳ, ὥς παραινεῖν
 5 ἔδει καὶ φυλάττειν, ὅπως ἂν τοῦ λοιποῦ μηδὲν ἐξαμάρ-
 ττοι, οὐ παραχρῆμα φονεύειν· εἴτα ἐν ὑποδιαίρειται τὴν
 αἰτίαν συστήσομεν, δεικνύντες, τί μὲν ἀγαθὸν ἀπέβαι-
 νεν, εἰ τοῦτον ἐπράχθη τὸν τρόπον, ὅνπερ ἡμεῖς φαρμέν,
 τί δὲ φανῶλον δι' ὧν ἔπραξεν ὁ φεύγων ἐκβέβηκεν, ὥς ἐπὶ
 10 τοῦ στρατηγοῦ τὴν πόλιν κατασκάψαντος ἐπὶ τῇ συνεχεῖ
 ἀποστάσει· φήσομεν γάρ, ὥς φυλακῆς μὲν ἐγκαθιστα-
 μένης τῇ πόλει συμμαχοῦς τε ἂν εἴχομεν τοὺς νῦν ἀφε-
 σιῶτας, καὶ φιλανθρωπίας δόξαν ἐφερόμεθα, νῦν δὲ
 τοῖναντίον ἅπαν· συμμαχῶν τε γὰρ ἀπεστερήθημεν, καὶ
 15 ἀπανθρωπίας οὐ διεφύγομεν ἐγκλημα.

λέ. Ἐπὶ τούτοις ἀκολουθῶς ἡ μετάληψις παρὰ τοῦ
 κατηγοροῦ· εἰπὼν γάρ, ὅτι οὐκ ἐπὶ ταύτῃ τῇ διανοίᾳ τό-
 δε πεποίηκας· ἐὰν ἄρα ἐμπέσῃ, συνάψει τὴν μετάληψιν
 λέγων, ὅτι ἄλλως τε οὐδὲ οὕτως ὠφελῆσαι ἔδει τὴν πό-
 20 λιν· ἐὰν ἀντιστατικὸν μελετῶμεν, ἀλλ' ἐκκλησίαν συνα-
 γαγεῖν, παραινέσαι τὰ δεόντα, καὶ οὕτω τὴν νίκην περι-
 ποιῆσαι τῇ πόλει· καὶ ἐπὶ ἀντεγκλήματος, ἐχρῆν οὐ φο-
 ρεῖν τὸν νίον ἀλλ' ἐπιτιμᾶν, τύπτειν, συμβουλεύειν,
 διδάσκειν, προτρέπειν· καὶ ἐπὶ μεταστάσεως οὐκ ἀναβάλ-
 25 λεσθαι τὸν καιρὸν τῆς πρεσβείας ἐχρῆν, ἀλλ' ἐτέρωθεν
 ἐπινοήσαντα καὶ παρασκευασάμενον ἐφόδιον ⁴² ἐξελθεῖν·
 καὶ ἐπὶ συγγνώμης, ὅτι ἐχρῆν σε τὰ μὴ ὄντα πλάσασθαι
 καὶ εἰπεῖν ὥς ἀπορρήτα.

λς. Μετὰ τὴν μετάληψιν τὸ πρὸς τι παραλαμβά-
 30 νεται ἐξ ἑκατέρου τοῦ μέρους· ὁ μὲν γὰρ κατηγορὸς ἐρεῖ,
 ὅτι μαιζὺν ἐστὶ κακὸν ἢ κατασκαφὴ τοῦ τείχους ἢ τὸ νι-
 κῆσαι τοὺς πολεμίους, εὐαλότους γὰρ ἡμᾶς ἔχουσι τὸ

42 Mon. ἔφοδον.

λοιπὸν ἅπαντα χρόνον, ὃν ποτε βούλοιντο· ὁ δὲ φεύγων ἐρεῖ, μικρὸν μὲν τοῦ τείχους ἔβλαψα μέρος, ὃ πάλιν ἀναλώμασι ῥᾶον οἰκοδομηθήσεται, τοὺς δὲ πολεμίους ἐπικρατοῦντας καὶ πολέμῳ φθείροντας ἀπεωσάμην· ⁴³ οὐκ ἐν πάσῃ δὲ ἀντιθετικῇ ἐμπίπτει τὸ πρὸς τι, ἀλλ' ὅπου ἂν εὐρεθῇ ἀντιστατικόν· ἐπὶ γὰρ τοῦ πρεσβευτοῦ τοῦ μὴ ἐξελθόντος διαλαβεῖν τὰ ἐφόδια, ποῖον ἔχομεν εἰπεῖν ἀντιστατικόν· οὐκοῦν συνεκλείπει καὶ τὸ πρὸς τι· ἐπὶ δὲ τῆς ἐπὶ καιρὸν μεταστάσεως, ὅπου Ἀρχίδαμος κρίνεται, ἀναζεύξας ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς, διὰ τὸ λιμώττοντας εὐρεῖν ¹⁰ τοὺς Ἀθηναίους, ἐμπίπτει ἀντιστατικόν, ὅτι δὴ εὐηργέτησα, ἵνα μὴ μεταλάβῃ τὸ στράτευμα τοῦ νοσήματος, οὔτεν τὸ πρὸς τι ἐμπίπτει, ὅτι μεῖζον τοῦ δηῶσαι τὴν Ἀττικὴν τὸ μὴ νοσήσαι τὸ ἡμέτερον στράτευμα, ὥστε εὐεργέτηκα πλέον, ἢ περ ἡδίκηκα· δηλὸν οὖν, ὅτι ἐφ' οἷς ¹⁵ ἐστὶν εὐεργεσία τὸ πρὸς τι ἐμπίπτει.

Οὗτος ⁴⁴ τῇ προσηγορίᾳ γνωρίζεται· ἑκάτερον γὰρ βιάζεται ὡς ἐπὶ τοῦ στρατηγοῦ· ὁ μὲν διώκων, ὅτι εἰ τῶν νικῶντων ἐστὶ τὸ φυλάξαι τὰ ὄντα, καὶ προσλαβεῖν τι τῶν πολειῶν, ἡμεῖς ἡττήμεθα τὰ τῶν νενικημένων ²⁰ παθόντες, καὶ τὴν οὖσαν ἀσφάλειαν ἀπολέσαντες· οὕτω δὲ καὶ ὁ φεύγων βιάσεται, ὅτι εἰ κώλυμα τῶν πολέμιων τὸ τεῖχος· τοῦτο δὲ καθηρέθη, καὶ νενίκηκα, οὐ καθεῖλον· ἀλλ' ἀνέστησα τοῖς ἔργοις· τοῦτο δὲ τὸ κεφάλαιον αἰὲν τῷ πρὸς τι ἀκολουθεῖ καὶ ἐπιλείποντος ἐπιλείπει καὶ ²⁵ εὐρισκομένου συνενρίζεται.

Ἐπὶ τούτοις ἀκολουθεῖ ἡ μετάληψις παρὰ τοῦ κατηγοροῦ· εἰπὼν γὰρ, ὅτι οὐκ ἐπὶ ταύτῃ τῇ διανοίᾳ τόδε πεποίηκας, εἰάν ἄρα ἐμπέσῃ, συνάψει τὴν μετάληψιν λέγων, ὅτι ἄλλως τε οὐδὲ οὕτως ὠφελῆσαι ἔδει τὴν πόλιν, ³⁰ εἰάν ἀντιστατικόν μελετῶμεν· ἀλλ' ἐκκλήσιαν συναγαγεῖν,

⁴³ Mon. ἀπεωσάμην. ⁴⁴ sc. ὁ βίαιος ὄρος. in Parr. haec usque ad litt. 26. inter sch. min. sunt.

παραινέσαι τὰ δέοντα, καὶ οὕτω τὴν νίκην περιποιῆσαι τῇ πόλει. καὶ ἐπὶ ἀντεγκλήματος ἔχρῃν οὐ φρονεῖν τὸν υἱὸν, ἀλλ' ἐπιτιμᾶν, τύπτειν, συμβουλευεῖν, διδάσκειν, προτρέπειν· καὶ ἐπὶ μεταστάσεως οὐκ ἀναβάλλεσθαι τὸν
 5 καιρὸν τῆς πρεσβείας ἔχρῃν, ἀλλ' ἐτέρωθεν ἐπινοήσαντα καὶ παρασκευασάμενον ἐφόδιον ἐξελθεῖν, καὶ ἐπὶ συγνώμης, ὅτι ἔχρῃν σε τὰ μὴ ὄντα πλάσασθαι καὶ εἰπεῖν ὡς ἀπόρρητα.

λζ'. Τὸ πρὸς τι, φησί, κοινόν ἐστι τοῦ διώκοντος
 10 καὶ τοῦ φεύγοντος· ὡς μὲν οὖν συγκριτικὸν τὸ κεφάλαιον σαφές· λαμβάνεται δὲ ἐν μὲν ἀντιστάσει κατὰ τὸ ἀδίκημα καὶ τὸ εὐεργέτημα, τοῦ μὲν διώκοντος τὸ ἀδίκημα μίζων, τοῦ δὲ φεύγοντος τὸ εὐεργέτημα ἀποδεικνύντος· ἐν δὲ ἀντεγκλήματι κατὰ τὴν ⁴⁵ τιμωρίαν καὶ
 15 τὸ ἀδίκημα· οἷον ὅτι μείζων ἢ τιμωρία τοῦ ἀδικήματος, ὡς ἐπὶ ἀριστεύς τοῦ τὸν πορνεύοντα υἱὸν ἀποκτείναντος· ἔστι γὰρ ἀμάρτημα μὲν ἢ πορνεία· τιμωρία δὲ ὁ φόνος. ἐπὶ δὲ τῆς μεταστάσεως τὸ πρὸς τι κατὰ τὸ πραχθὲν καὶ τὸ μὴ γεγεννημένον λαμβάνεται, ἀντιπαραβαλλομέ-
 20 νης τῷ πραχθέντι ὑπὸ τοῦ φεύγοντος τῆς, δέον γενέσθαι, μὴ γεγονυίας πράξεως, οἷον ἐπὶ τοῦ στρατηγοῦ τοῦ μὴ εἰσδεξαμένου τοὺς αἰχμαλώτους· παραβάλλομεν γὰρ τῷ πραχθέντι τουτέστι τῷ ⁴⁶ ἀποκλείσαι τοὺς αἰχμαλώτους τὸ μὴ γινόμενον· τοῦτο δὲ ἐστι τὸ εἰσδέξα-
 25 σθαι, οἷον ὅτι λυσιτελέστερον καὶ ἄμεινον τὸ δέξασθαι, ἢ ὅτι τὸ πείθεσθαι τοῖς νόμοις ὠφελιμώτερον· ἔτι δὲ ἐν συγγνώμῃ, καθότι ἂν τῶν μερῶν ἢ ὑποκειμένη διδῶ παραστάσις, τὸ πρὸς τι παραληφθῇσεται· οἷον ἐπὶ τοῦ πρεσβευτοῦ, ὅς μαστιζόμενος ὑπὸ τῶν πολεμίων τὰ
 30 ἀπόρρητα ἐξεῖπε καὶ κρίνεται δημοσίᾳ· ἐπὶ τούτῳ γὰρ ὁ διώκων χρήσεται ἂν τῷ πρὸς τι· φάσκων ἥττον καθίστάναι δεινὸν τὴν ἐκείνου τελευταίαν τοῦ ἐξενεχθῆναι τὰ

τῆς πόλεως ἀπόρρητα· καὶ ἐτέρωθι πάλιν ὁ φεύγων χρή-
σεται· ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἄμφω δύνανται ⁴⁷ τὸ πρὸς τι
παραλαβεῖν· ὡς ἐπ' ἐκείνου προβλήματος· ὁ ἀλὸς πα-
ρανοίας ὑπὸ τοῦ παιδὸς δεδέσθω, ἐδέδετό τις, ἔλυσεν
αὐτὸν ὁ τοῦ παιδὸς παῖς, καὶ ἀποκηρύττεται. 5

λή. Κοινόν, φησὶ, κεφάλαιον, ὁ βίαιος ὅρος ἐστὶ·
βίαιον δὲ αὐτὸν φασὶ τινες ὀνομάζεσθαι, ὅτι τοὺς τῶν
τελείων πραγμάτων ὅρους τοῖς ἀτελέσι προσφέρει, τοῦτο
δὲ ἐστὶ βιάζεσθαι τὴν φύσιν· οἷον εἰ τὴν χῶσιν τοῦ λιμέ-
νος ἄλωσιν τῆς πόλεως εἶναι φαίημεν· καὶ ταῦτα εὐερ- 10
γετήματος ἐνότος τοῦ πεπραγμένου, καὶ πάλιν ὁ φεύ-
γων, εἰ μὴ χῶσιν τοῦ λιμένος λέγει, ἀλλὰ ποιήσιν καὶ
βεβαίαν κτίσιν· τοῦτο δὲ γελοιότατον· πᾶς γὰρ ἐντεῦ-
θεν παρὰ τοῖς ῥήτορσιν ὅρος βίαιος ἂν κληθεῖη· εἴγε
ἀνάγκη πάντα ῥητορικὸν ὅρον παρ' ἀτελῶν εἶναι πρα- 15
γμάτων, ὡς ἐπὶ τῆς ὀρικῆς δεδήλωται στάσεως· ταύτη
γὰρ αὐτὸν τοῦ παρὰ τοῖς φιλοσόφοις διαφέρειν ἐφά-
σκουεν· ἢ ὁ μὲν τέλειος καὶ παρὰ τελείων ἐστίν, ὁ δὲ
γε ῥητορικὸς τέλειος περὶ ἀτελῶν· καλεῖται τοίνυν βίαιος
ὅρος, ὅτι πάσης ἀντιθέσεως ὁμολογούμενον ὑπὸ τοῦ 20
φεύγοντος τὸ ἀδίκημα ἐχούσης, καὶ πάλιν ὑπὸ τοῦ διώ-
κοντος τὸ εὐεργέτημα, ἢ τὴν αἰτίαν ἐφ' ἣν μεθίστησιν
ὁ φεύγων, καὶ τοῦτο καθόλου πάσης ἀντιθέσεως ἔχειν ⁴⁸
βουλομένης, ὁ βίαιος ὅρος ἀπαρνεῖται βιαστικότερον πα-
ρὰ τὴν φύσιν τῆς ἀντιθέσεως· ὅτι οὐδὲ νίκη τὸ πεπρα- 25
γμένον, καὶ ὅτι οὐδὲ χωσθῆναι τὸν λιμένα τοῦτό ἐστιν.
Καὶ πόθεν μὲν ὠνόμασται βίαιος ὅρος, δεδήλωται· ἰστέ-
ον δὲ, ὡς οὐ πανταχοῦ ὁμοίως αὐτῷ χρησόμεθα, ἀλλ'
ἐνθα μὲν τὸ πιθανὸν ἡμῖν παρέχεται ἢ παράστασις,
αὐτὸ ἕκαστον κατ' εἶδος ἐξετάσομεν, λέγοντες μὴ εἶναι 30
τοῦτο νίκην, ἢ μὴ εἶναι τοῦτο κατασκαφὴν· ἂν δὲ ἀπί-
θανον φαίνεται τὸ μὲν κατ' εἶδος ἐξετάζειν παριτέον·

47 Mon. et Par. 1. δύνασθαι,

48 ἔχειν Par. 1. om.

ἐπὶ δὲ τὸ γενικώτερον δραμούμεθα, οἷον ὡς οὐκ ἔστι νίκη
 τὸ βλάπτειν, ἢ οὐκ ἔστιν ἀδίκημα τὸ ὠφελεῖν· ταῦτα
 γὰρ καθολικότερα ὄντα ἐπικρύπτει τὸ ἀπίθανον τῶν
 κατ' εἶδος, καὶ ὅλως μετὰ τὰ γενικά χώραν ἔχομεν καὶ
 5 τοῖς ἰδίοις χρῆσθαι· λάβωμεν οὖν τὸν λόγον ἐπὶ παρα-
 δείγματος· νόμος, ⁴⁹ νύκτωρ μὴ ἀνοίγεσθαι τὰς πύλας,
 αἰχμαλώτους ἀποδράσαντας ἐκ τῶν πολεμίων ὁ στρατη-
 γὸς οὐκ εἰσδέχεται· ⁵⁰ καὶ τῶν πολεμίων ἐπικαταλαβόν-
 των καὶ διαχρησαμένων αὐτοὺς κρίνεται δημοσίων· τῷ
 10 μὲν ⁵¹ φεύγοντι πιθάνον τὸ τοῦ βιαίου ὄρον, ὅτι οὐδὲν
 αὐτοὺς ἡδίκησα φυλάττων τὸν νόμον· τῷ δὲ κατηγόρῳ
 ἀπίθανον τὸ λέγειν, ὡς οὐδὲ φυλάξαι τὸν νόμον τοῦτό
 ἔστιν· ἂν γὰρ ἐπὶ τοῦ ὑποκειμένου λαμβάνη τὴν ⁵² φυ-
 λακὴν, φανερώς ὁ νόμος πεφύλακται· δεῖ οὖν ἐπὶ τὸ γε-
 15 νικώτερον ἀνελθεῖν, ὡς οὐκ ἔστι φυλάττειν νόμους τὸ
 τὴν πόλιν συμφορῶν ἀναπιμπλάναι, καὶ μετὰ τὴν τοῦ
 γενικωτέρου διέξοδον λάβοι ἂν τινα χώραν καὶ τὸ εἰ-
 δικόν.

Ἡ θέσις ⁵³ ἀκολουθεῖ πρὸς τὴν μετάληψιν λέγον-
 20 τος τοῦ φεύγοντος· τοῦτο γὰρ ἔστι τὸ κεφάλαιον, ὅτι
 δεῖ τὸν στρατηγὸν παντὶ τρόπῳ τὴν εὐεργεσίαν ἐνδείκνυ-
 σθαι· ἐξεταστέον δὲ τὴν θέσιν τοῖς ἐμπίπτουσι τελικοῖς,
 ὅτι δίκαιον τοῦτο τὸ πράττειν τὸν στρατηγὸν, ὃ τι ἂν
 ἡγεῖται καλὸν καὶ ὃ τι συμφέρον τοῦτο τῇ πόλει· ἢ ὅτι
 25 καὶ πρέπον καὶ δυνατόν, καὶ ὡς ἂν ὁ καιρὸς διδῷ.

λθ'. Ὁμοίως καὶ ἡ θέσις ἀμφοῖν ἔστι, τοῦ τε διώ-
 κοντος καὶ τοῦ φεύγοντος· χρὴ δὲ αὐτὴν ἐπὶ τὸ γενικώ-
 τερον ἀναγαγεῖν· καὶ καθόλου ἐν πάσαις ἀντιθετικαῖς.
 τὰ γὰρ μερικώτερα παρρητιέον· ἐπειδὴ πάντων ὑπόκει-
 ται

49 νόμος Mon. om. 50 Mon. εἰσδέχεται. 51 Par 1.
 γάρ. 52 Mon. λαμβάνεται. 53 ἡ θέσις ἀκολουθεῖ usque ad
 litt. 10'. inter sch. min. est in Par. 1.

ται τὸ ἀδίκημα ἐν τῇ ἀντιθέσει· τὸ δὲ ἐπὶ τοῖς ἀδικήμασιν αὐτοῖς θέσιν περαινειν εὐήθες· οὐ γὰρ ἐστὶ λέγειν, ὡς δέον κατασκάπτειν τεῖχος· ἐπὶ τὸ γενικώτερον οὖν ἀναδραμόντας χρή προάγειν τὴν θέσιν, ὅτι δεῖ τὸν στρατηγὸν πάνθ' ὃν ἂν ἐγχωρῇ τρόπον εὖ ποιεῖν τὴν πόλιν 5 καὶ ἀκόντων ἐνίοτε τῶν πολιτῶν, δι' ἄγνοίαν τοῦ βελτίστου· εἴτα καὶ συγκριτικῶς τὴν θέσιν προοισόμεθα, ὅτι βλάπτειν μικρὰ ἀντὶ μεγάλων προσήκει, κοινὸν γὰρ φησι τοῦτο ἐν πάσῃ ἀντιθέσει, τουτέστι κατὰ σύγκρισιν τῶν ἡττόνων πρὸς τὰ μείζω τὴν θέσιν προφέρεισθαι. 10 καὶ ὅλως τὸ πρὸς τι ἐπαναλαμβάνειν· ἐν μὲν ἀντιστασει καθὰ πρόκειται, ὅτι μικρὰ προἰεμένους χρή μεγάλα εὐαργεῖν, ἐν δὲ ἀντεγκλήσει, ὡς ἐπὶ τοῦ ἀριστιῶς τοῦ τὸν πεπορνευκότα υἱὸν ἀνελόντος, ὅτι οὐ μείζους τῶν ἀμαρτημάτων τὰς τιμωρίας λαμβάνειν δεῖ· τοῦτο γὰρ 15 ἐστὶν ἄρχειν ἀδικίας, καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου ὁ φεύγων. ἐπὶ δὲ μεταστάσεως, ὅτι φυλακτέον τοὺς νόμους· καὶ ὡς μείζων οὐκ ἂν γένοιτο ὡφέλεια τῆς ἐκείνων φυλακῆς· ὅτι οὐδὲν ἂν δεινότερον εἴη τοῦ συμφορῶν ἀναπιμπλάναι τηλικούτων τὴν πόλιν, ὡς ἐπὶ τῶν ἀποκλεισθέντων αἰχ- 20 μαλώτων· ἐν δὲ συγγνώμῃ, οἷον ὅτι χρή τὸ κοινῇ λυσιτελοῦν πρὸ τοῦ ἰδία συμφέροντος τίθεσθαι. μείζων γὰρ τὸ τῇ πόλει συνοῖσον κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ πρεσβευτοῦ, ὃς τοῖς πολεμίοις τὰ ἀπόρρητα ἐξεῖπε μαστιζόμενος· οὕτω γὰρ ὁ διώκων ἐνταῦθα προοίsetαι τὴν θέσιν. 25 μ'. Ἐλέγομεν τὴν μετάληψιν¹ διχῇ, πῇ μὲν πρὸς τὸ πρᾶγμα, πῇ δὲ πρὸς τὸ πρόσωπον φέρεσθαι· περὶ μὲν

1 Sch. min. a Mon. omīssa: τοῦ φεύγοντος χρησαμένου τῇ θέσει, ὃ κατήγορος τῇ δευτέρᾳ μεταλήψει χρήsetαι, τὸν τρόπον διαβάλλων τῆς πράξεως· λέγει γὰρ, ὅτι ἔδει σε μετὰ γνώμης τοῦ δήμου καθελῶν τὸ τεῖχος, καὶ μὴ ἀπὸ ἰδίας ἐξουσίας τοῦτο ποιεῖν· οὐκ ἔστι δὲ τῶν αὐτῶν ἐμπιστότων, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῶν δημοσίων ἐμπιστῆται. εἰ δὲ ἰδιωτικόν, διατὶ ἀπαιτεῖται ἀνενγκεῖν τῷ δήμῳ.

οὖν τῆς κατὰ τὸ πρᾶγμα διείληπται ἡμῖν ἀνωτέρω, νυνὶ
 δὲ ὁ λόγος περὶ τοῦ κατὰ πρόσωπον μεταλήπτικου· χρη-
 σεται δ' αὐτῷ ὁ διώκων μόνος. δῆλον γάρ, ὡς πᾶσα
 μεταλήψις τοῦ κατηγοροῦ ἐστὶ· μεταλήπεται οὖν τὸ
 5 πρόσωπον, οἶον ὅτι οὐκ αὐτὸν ἐχρῆν ἐαυτῷ παράταξιν
 ἐπιτρέπειν, ἀλλὰ κοινὸν τοῖς ταξιαρχαῖς, τῷ δήμῳ, τοῖς
 λοχαγοῖς. Τοῦ φεύγοντος χρησαμένου τῇ θέσει ὁ κατή-
 γορος τῇ δευτέρᾳ μεταλήψει χρησεται, τὸν τρόπον δια-
 βάλλων τῆς πράξεως· λέξει γάρ, ὅτι ἔδει σε μετὰ γνώ-
 10 μης τοῦ δήμου καθελεῖν τὸ τεῖχος, καὶ μὴ ἀπὸ ἰδίας
 ἐξουσίας τοῦτο ποιεῖν· οὐκ ἔστι δὲ τῶν αἰ ἐμπιπτόντων,
 ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῶν δημοσίων ἐμπειεῖται. εἰ γὰρ ἰδιωτικόν,
 διατὶ ἀπαιτεῖται ἀνενεγκεῖν τῷ δήμῳ. ἐμπειεῖται δὲ καὶ
 ὅταν ἐνδημῶν ἐν τῇ πόλει τύχῃ ὁ κρινόμενος· εἰ γὰρ ἐν
 15 ἀποδημίᾳ ἂν ἐποίησέ τι, οὐ δύναται λέγειν ὁ κατήγορος,
 ὅτι ἐχρῆν ἀνακοινοῦσθαι καὶ ἐπὶ τοῦ ῥήτορος τοῦ ἀναγ-
 κασθέντος ἐγκώμιον τῶν κεφαλαίων εἰπεῖν· διὰ γὰρ τὸ
 πόρρω εἶναι οὐκ οἶόν τε ἀνενεγκεῖν τῷ δήμῳ.

μά. Μεταλήψεως γινομένης ἀκολουθεῖ ἡ ἀντίληψις
 20 παρὰ τοῦ φεύγοντος, ὅτι ἐξῆν στρατηγῷ τὰ δοκούντα
 πρὸς τὸ λυσιτελοῦν διαπράττεσθαι. πῶς δὲ ὁμολογῶν ἐγκλη-
 μα εἶναι τὸ πεπραγμένον ἀντιλήψει δύναται χρῆσθαι;
 τυραννικὸν γὰρ δοκεῖ· ἀλλ' οὐκ αὐτῷ τῷ πεπραγμένῳ
 προσάγει τὴν ἐξουσίαν, ἀξίωμα ἔχοντος ὅτι στρατηγός.
 25 μβ. Πᾶσα μεταλήψις ἀντιλήψει λύεται· φέρεται οὖν

ἐμπειεῖται δὲ καὶ ὅταν ἐν δήμῳ τῇ πόλει τύχοι ὁ κρινόμενος· εἰ
 γὰρ ἐν ἀποδημίᾳ ὦν ἐποίησεν, οὐ δύναται λέγειν ὁ κατήγορος, ὅτι
 ἐχρῆν ἀνακοινοῦσθαι, καὶ ἐπὶ τοῦ ῥήτορος, τοῦ ἀναγκασθέντος ἐγ-
 κώμιον τῶν πολέμιων εἰπεῖν· διὰ γὰρ τὸ πόρρω εἶναι οὐκ οἶόν τε
 ἀνενεγκεῖν τῷ δήμῳ. Ἡ ποιότης καὶ ἡ γνώμη ὡς γίνεται.
 Περιττὸν οἰόμενος τὸ λέγειν περὶ τῶν αὐτῶν πολλάκις, ἡρξάμην τοῖς
 ἐν ὄρῳ τεχνολογηθεῖσιν αὐτῷ περὶ τῆς ποιότητος καὶ γνώμης· ὁμοί-
 ως γὰρ κἀνταῦθα χρησόμεθα.

εικότως πρὸς τὸ μεταληπτικὸν τοῦ προσώπου ἢ ἀντίληψις· ὅτι ἐξῆν μοι καὶ μόνῳ βουλευέσθαι ὑπὲρ τῶν κοινῶν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ἀριστέως τοῦ πορνεύοντα τὸν υἱὸν ἀνελόντος· ὅτι δεινὸν, εἰ μὴδὲ περὶ τοῦ παιδὸς βουλευσαίμην πατήρ γε ὢν.

μγ'. Τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἀνηρηκότος τὸν παῖδα πορνεύοντα· ἔστιν δὲ τὸ νόημα ἐν ᾗθει, ὅτι μέγιστον ἀγαθὸν, εἰ μὴ ἐξῆν πατρὶ ὄντι βουλευσάσθαι περὶ τοῦ παιδός, ὃ θέλει.
 μδ'. Καθολικὸν τοῦτο παράγγελμα· οὐδὲ γὰρ πάντα τὰ κεφάλαια ἐμπίπτει αἰί. Ἐν ταῖς προλαβούσαις στά- 10
 σεσι καλῶς ὁ τεχνογράφος ἐδίδαξεν ἡμᾶς αὐτάς τε τὰς στάσεις καὶ τὰ εἶδη τῶν στάσεων, ἐν δὲ ταῖς ἀντιθετικαῖς παντάπασιν ἀποσιωπᾷ τὰ εἶδη, τὴν ἐναντίαν τοῖς ἄλλοις τεχνογράφοις ἰὼν. ἔλεγον γὰρ εἶδη εἶναι τῶν ἀντιθετικῶν τὸ μὲν ἰδιωτικόν, τὸ δὲ δημόσιον, τὸ δὲ μικτόν, 15
 πάνυ εὐηθες τοῦτο ποιήσαντες, ταῦτα γὰρ οὐκ εἶδη στάσεων ποιεῖ, ἀλλ' εἶδη τυγχάνει φράσεως. ἴσμεν γάρ, ὅτι ἄλλως ἐρμηνευτέον τὰ δημόσια πράγματα, ἄλλως δὲ τὰ ἴδια. φησὶν οὖν, ὅτι ἐσφάλησαν οἱ νομίσαντες εἶδη διάφορα τὸ εἶναι δημοσίαν καὶ ἰδιωτικὴν. οὐδὲ γὰρ τοῦτο 20
 διάφορον εἶδος ποιεῖ, ἀλλ' ἡ διάφορος διαιρέσις· ἐν ταῖς ἀντιθετικαῖς οὖν οὐδεμία διαφορὰ, ἀλλὰ πασῶν μία διαιρέσις καὶ τὰ αὐτὰ κεφάλαια, ἐξαλλάττοντος μόνον καθ' ἑκάστην ἀντιθετικὴν τοῦ ὁμωνύμου τῇ στάσει κεφαλαίου. 25
 δυσὶ δὲ ἀμαρτήμασι Μινουκιανὸν ὑποβάλλει, κακῶς τε τὸ περὶ στάσεων τέχνην ἐπιγράψαντα ῥητορικὴν, καὶ νῦν ἀκαίρως εἶδη τῶν ἀντιθετικῶν παραδιδόντα.

με'. Τὸ χωρίον ὅλον πρὸς Μινουκιανὸν ἀποτείνεται. ἑκείνος γὰρ ταῦτα εἶδη ἐτεχνολόγει κατὰ τὸ δημόσιον καὶ ἰδιωτικὸν καὶ μικτόν. παραδείγματα δὲ τοῦ μὲν δη- 30
 μοςίου ὁ τὸν λιμένα χώσας στρατηγός, τοῦ δὲ ἰδιωτικοῦ ὁ τὸν ἵππον λαβὼν τὸν ἐκφέροντα ἐπὶ τοὺς πολέμιους τὸν ἱππία, καὶ κρινόμενος ὑπὸ τοῦ δεσπότου βλάβης.

- μικτοῦ δὲ παράδειγμα· τύραννος μεираκίον ὠραῖον ἐξ
 ἀστυγείτονος πόλεως ἤτησε πόλεμον ἀπειλῶν, εἰ μὴ λά-
 βου, προσήκοντο τὸν πόλεμον, πολιορκούντος τοῦ τυράν-
 νου τὴν πόλιν, ὁ πατὴρ ἀποκτείνας τὸ μεираκίον ἀπὸ
 5 τῶν τειχῶν ἐρύειπεν· ἀνέβησαν οἱ πολέμιοι καὶ κρίνεται
 ὁ πατὴρ δημοσίᾳ· τοῦτο γὰρ μικτόν ἐστιν· ἰδιωτικὸν μὲν,
 καθὸ φραῖη ἂν ὁ πατὴρ, αἰσχύνης ἀπηλλάχθαι τὸ με-
 ράκιον· δημοσίῳ τῷ πολιορκίας ἡλευθερώσθαι τὴν πό-
 λιν. καὶ τὰ μὲν προκείμενα παραδείγματα ἀντιστατικά,
 10 τῇ δ' αὐτῇ καπὶ τῶν ἄλλων ἀντιθετικῶν χρηταὶ δια-
 κρίσει· ἀνασκευάζει τοιγαροῦν τὸν λόγον ὁ τεχνικὸς διχῇ
 κατὰ τὸ ἀσύμφορόν τε καὶ ἀδύνατον. κατὰ μὲν τὸ ἀσύμ-
 φορον, ὡς περιττὸν τοῖς περὶ διαιρέσεως γράφουσιν
 παραλαμβάνειν εἶδη μηδεμίαν ἔχοντα διαφορὰν περὶ τὴν
 15 τῶν κεφαλαίων διαιρέσειν· εἰληπταὶ γὰρ τὸ ἀσύμφορον
 κατὰ τὸ περιττόν· κατὰ δὲ τὸ ἀδύνατον, ὅτι τὸν μὴ
 πρότερον τὰς ὑποθέσεις καὶ τὰ κεφάλαια ἐπιστάμενον
 οὐχ οἶόν τε δήπου ταῦτα γινώσκειν, τὸ ἰδιωτικὸν φημι
 καὶ τὸ δημοσίον, τί τέ ἐστι καὶ διὰ τίνων προσάγεται·
 20 ὅμοιον δὲ φημι καὶ τῷ περὶ εἵδους καὶ τρόπου πεπόν-
 θασιν λόγῳ· καὶ γὰρ τούτων ἐν τῷ περὶ διαιρέσεως οἱ
 περὶ τὸν Μινουκιανὸν ἐμνήσθησαν πάντα συγχέοντες.
 παραπλησίως γὰρ ἀδύνατον εἶδη καὶ τρόπους ἐπίστασθαι
 τὸν οὐκ εἰδὸτα, τί μὲν δημοσίον, τί δὲ ἰδιωτικόν.
- 25 Σημειῶσαι, ὅτι² τινὲς τὸ τῆς ῥητορικῆς μέρος τὸ
 περὶ διαιρέσεως μόνον διαλαβόν³ τέχνην ῥητορικὴν ἐπέ-
 γραψαν, ὧν ἐστὶ καὶ Μινουκιανός.
- μζ. Ἰδιωτικὸν λέγει, ὡς ἐπὶ τοῦ τὸν ἵππον τὸν⁴
 τὸν ἴδιον δεσπότην ἐξαγαγόντα τοῖς πολεμίοις ἀποσφά-

² Est sch. min. ad: τῶν ἐπιγραφαμένων τέχνην ῥητορικὴν.
 Mon. σημειῶσαι om. ³ Mon. διαλαβόν. Par. 1. διαλαβάνον.
⁴ Mon. τὸν alterum om.

ξαντος καὶ κρινομένου βλάβης· δημόσιον δὲ, ὡς ἐπὶ τοῦ
 σκάρφαντος στρατηγοῦ τὸ τεῖχος· μικτὸν δὲ, ὡς ἐπὶ τοῦ-
 του· τύραννος ἐξ ἀστυγείτονος πόλεως· μετεπέμψατο
 μειράκιον ὠραίον, ἀπειλῶν πόλεμον εἰ μὴ λάβοι. οὐκ
 ἔδωκεν ἡ πόλις· ἐστράτευσεν ὁ τύραννος, πολιορκίας οὐ- 5
 σης ὁ πατήρ σφάξας τὸν παῖδα ἐρύηψε πρὸ τοῦ τείχους.
 θιασάμενος ὁ τύραννος ἀνεχώρησε καὶ κρίνεται δημο-
 σίων ὁ πατήρ ἀδικημάτων· αὕτη γὰρ μικτὴ τυγχάνει·
 ἔχει γὰρ καὶ ἴδιον ἀδικημα τὸν φόνον τοῦ παιδός· καὶ
 δημόσιον ὅτι τὴν πόλιν ἠδίκησεν, ὑπὲρ οὗ γὰρ εἴλετο 10
 πόλεμον ἡ πόλις, καθάπερ ἄθλον αὐτὸν ποιουμένη, τοῦ-
 τον παρὰ ὃ γνῶμην τῆς πόλεως ἐφάνευσε· καὶ τὸ ἀντι-
 θετικὸν κεφάλαιον τοιοῦτον· ὅτι καὶ τῇ πόλει συνήνεγκε
 τὸ τελευτῆσαι τὸ μειράκιον, ἀπήλλακται γὰρ πολέμου
 καὶ πολιορκίας, καὶ αὐτῷ τῷ παιδί. 15

μή. Τούτου καὶ κατ' ἀρχὴν που τῆς πραγματείας
 ἐπεμνήσθη, πρὸς Μινουχιανὸν φερόμενος ἄντικρυς· φησὶ
 δὲ οὕτως, εἰδούς γὰρ ἕνεκα προβλημάτων καὶ τρόπου πε-
 ριέργον ἂν εἶη λέγειν ἐν τῷ παρόντι· ὁ μὲν οὖν τεχνικὸς
 κατὰ τοὺς εἰρημένους λόγους τὰ εἶδη τῶν ἀντιθετικῶν 20
 οὐ προσίεται· προσθεῖημεν δ' ἂν ἡμεῖς, ὅτι οὐ μόνον
 γε⁷ τῷ περιττῷ καὶ τῷ ἀδυνάτῳ τῆς διδασκαλίας, ἀλλ'
 οὐδὲ κατὰ φύσιν ἀφιστάναι δύναται· πρῶτον γὰρ τὰ ἐκ
 διαφορῶν γενῶν εἶδη κοινωνεῖν ἀλλήλοις οὐ δύναται. τὸ
 δὲ ἰδιωτικὸν καὶ δημόσιον οὐκ ἀντιθέσεως μόνης, ἀλλὰ 25
 κοινὸν ἀπάσης φαίνεται στάσεως· ἔπειτα ἐν ταῖς προ-
 ειρημέναις τῶν στάσεων εἶδη τοιαῦτα οὐ παραλαβόντες,
 καίτοι τοῦ δημοσίου καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ ἐν πάσαις εὐ-
 ρισκομένων, τί δὴ ποτε ἐπὶ τῆς ἀντιθέσεως παρειλήφα-
 σιν; ἢ εἴπερ ἐνταῦθα, τί μὴ καὶ πρότερον πολὺ ἐπ' 30

5 Mon. πόλεμον. 6 Mon. περί. 7 Par. 1. ὅτι γε οὐ μόνον.
 8 Par. 1. προειλήφασιν.

ἐκείνων. τρίτον ἐπὶ τούτοις τὰ διαιρούμενα τὴν εἰς τὰ κεφάλαια διαίρεισιν ἢ τομῇ διενήνοχεν ἀλλήλων, ἢ ὕλη. τομῇ μὲν, ὥς τὸ ἀπλοῦν καὶ τὸ διπλοῦν· κεχώρισται γὰρ ἀλλήλων τῇ διαφόρῳ περὶ τὰ κεφάλαια διαίρεισι· ὕλη δὲ, ὥς κατὰ κρίσιν καὶ κατὰ αἵτησιν· διάφορος γὰρ ἢ ὕλη. πῇ μὲν τιμωρίας, πῇ δὲ δωρεᾶς ὑποκειμένης· πῶς οὖν δύναίτο ἂν εἶδη παραλαμβάνεσθαι τὸ δημόσιον καὶ τὸ ιδιωτικόν, οὐδὲ κατὰ τομὴν ἀλλήλων διαφέροντα· μία γὰρ ἀμφοῖν ἀλλήλων διαίρεισις, καὶ κατὰ τὴν ὕλην.
 10 καὶ γὰρ ιδιωτικόν γίνεται καὶ κατὰ κρίσιν καὶ κατὰ αἵτησιν. καὶ αὖ πάλιν δημόσιον· μόνου γὰρ ταῦτα τοῦ ποσοῦ διενήνοχε· καθὼς τὸ μὲν ἐφ' ἐνός, τὸ δὲ ἐπὶ πολλῶν διήκει· τὸ δὲ ποσὸν διαφορὰν εἶδους οὐ κατεργάζεται.

15 Τοῦτό⁹ φησιν, ὅτι ὁ μήπω δυνηθεὶς εἰδέναι τὴν στάσιν τοῦ ζητήματος ἢ τὰ κεφάλαια, πῶς δύναται οὗτος, περὶ χαρακτήρων εἰπεῖν ἢ τρόπων.

μθ'. Τινὲς φασιν, ὧν καὶ ὁ τεχνογράφος, τούτῳ διαφέρειν τὴν μετάστασιν τῆς συγγνώμης, τῷ ὑπευθύνῳ
 20 καὶ ἀνευθύνῳ· τὸ μὲν γὰρ εἰς ὑπεύθυνόν τι δυνάμενον γενέσθαι πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἀναφέρον τὴν αἰτίαν μεταστατικόν φασι, τὸ δὲ εἰς ἀνεύθυνον συγγνωμονικόν· τινὲς δὲ καὶ τὰ εἰς ἀνεύθυνον καὶ ὑπεύθυνον ἀναφέροντα μεταστατικά φασι· τὰ δὲ εἰς τι πάθος τῆς ψυχῆς συγ-
 25 γνωμονικά· ἐμάθομεν δὲ ἐν τῇ μεθόδῳ, ὅτι περὶ τούτων ἡμφισβήτητον ὃ τε Μινουκιανὸς καὶ ὁ Ἑρμογένης· ὁ μὲν Ἑρμογένης ὅτι συγγνωμονικὸν γίνεται, ὅτε μεταστάσις ἐστὶν ἐπὶ τι ἀνεύθυνον, ὁ δὲ, ὅτε ἐπὶ ψυχῆς ἀναγέρεται πάθος· ἐνταῦθα οὖν, ὥς οἶα αἰσθόμενος τῆς
 30 ἀληθείας συγχωρεῖ τῷ Μινουκιανῷ καλῶς εἰρηκέναι.

ν'. Τὴν συγγνώμην καὶ τὴν μετάστασιν ἔφη αὐτὸς

ἐν τῇ μεθόδῳ διαφέρειν ἀλλήλων κατὰ τὸ ὑπεύθυνον
 καὶ ἀνεύθυνον. ἂν μὲν γὰρ ὑπεύθυνον ἢ τὸ δεχόμενον
 τὴν αἰτίαν, γίνεται μετὰστασις, ἂν δὲ ἀνεύθυνον, συγ-
 γνώμη· τινὲς δὲ, ὧν καὶ Μινουκιανὸς ἐν τοῖς μάλιστα,
 οὐχ οὕτως διασφέλλουσιν αὐτάς· ἀλλ' ἀπλῶς τὰ μὲν εἰς 5
 τι τῶν ἐξωθεν μεθιστάντα τὸ ἀδίκημα πάντα μεταστα-
 τικὰ εἰρήκασιν εἶναι, ἂν τε χειμῶν, ἂν τε βάσανος, ἂν
 τε ἄλλο τι τοιουτότροπον ἢ· τὰ δὲ εἰς ἴδιόν τι πάθος
 τῆς ψυχῆς μόνᾳ συγγνωμονικὰ εἶναι ὠρίσαντο· ἰστέον
 μέντοι, ὡς περὶ τῆς βασάνου διαφέρεται πρὸς γε τοὺς 10
 ἄλλους ἅπαντας ὁ Μινουκιανός· οἱ μὲν γὰρ συγγνωμο-
 νικὸν τὸ τοιοῦτόν φασιν, τῷ ψυχικὸν ἐντεῦθεν πάθος
 κινεῖσθαι, τὸν φόβον· ¹⁰ ὁ δὲ Μινουκιανὸς τῇ μεταστά-
 σει προσνέμει τὴν βάσανον, ὡς τῶν ἐξωθεν οὐσαν· δο-
 κοῦσι δ' οὖν οἱ μὲν ἄλλοι κατὰ τοῦτο συμβαίνειν τῷ 15
 τεχνικῷ, ἢ καὶ τὰ μάλιστα κατ' ἐκάτεραν ¹¹ ἔννοιαν·
 δηλὸν γὰρ, ὡς κατ' αὐτὸν συγγνώμη ἐστὶ ἢ βάσανος
 τῷ εἶναι ἀνεύθυνον· ὁ δὲ Μινουκιανὸς καὶ κατὰ τοῦτο
 ἐναντιοῦται. ταύτης δὲ τῆς διαφορᾶς ὑπ' ἐκείνων εἰσφε-
 ρομένης, φημὶ τῆς κατὰ πάθος, ἴδιον ἢ τι τῶν ἐξωθεν 20
 ἐπιφέρει ὁ τεχνικός, ὥσπερ τινὰ συγκατάθεσιν, ὅτι καὶ
 ἴσως ταῦτα οὐ κακῶς, καὶ ζητητέον, τί δήποτε τὸν ἐκεί-
 νων παραδεχόμενος λόγον αὐτὸς εἰσήνεγκεν ἕτερον. ἢ εἰ-
 περ μὴ ¹² καταδέχεται, τί μὴ διαρρήδην ἀντεῖπε· δυοῖν
 γὰρ ἀμαρτημάτων θάτερον οὐκ ἐκφεύζεται ἀγνοίας ἢ 25
 φθόνου· ἀλλὰ ταυτὶ μὲν ἑτέροις βλασφημεῖν ἐῷμεν·
 λεκτέον δὲ, ὡς οὐκ ἄνευ λόγου τρόπον δὴ τινα συγκατέ-
 θετο· ὑπῆσθετο γὰρ καὶ τὸν ἐκείνων λόγον σχεδὸν τῷ
 οἰκείῳ συμφερόμενον· σκοπῶμεν γὰρ οὕτως, οἱ μὲν γὰρ
 τὰ εἰς ψυχικὸν πάθος τὴν αἰτίαν μεθιστάντα συγγνώ- 30
 μην εἶναι βούλονται· ὁ δὲ φησι τὴν συγγνώμην ἐκ τῶν

10 Mon. κινεῖται εἰς φόβον. 11 Mon. ἑτέραν. 12 Mon. οὐ.

ἀνευθύνων γίνεσθαι, ὅν τρόπον ἀπὸ διαφόρου γνώμης
εἰς ταῦτόν συνηχθήσαν. ¹³ δῆλον γάρ, ὡς πᾶν ψυχικὸν
πάθος ἀνεύθυνον. Ἰδωμεν ¹⁴ τὸν αὐτὸν αὐθις τρόπον,
οἱ μὲν τὰ εἰς τι τῶν ἔξωθεν ἄγοντα τὸ ἀδίκημα μετα-
5 στατικὰ εἰρήκασιν, ὁ δὲ τῷ ὑπευθύνῳ τὴν μετὰστασιν
ὀρίξει· κἀνταῦθα σχεδὸν συμφέρονται· φυλαττέσθω γὰρ
ἐκεῖνο ὁ λόγος αὐτῶν, ὡς τὰ εἰς τι ψυχικὸν πάθος με-
θιστάντα τὸ ἀδίκημα συγγνώμη· εἰτα ὑποδιέλωμεν τὰ
εἰς τι τῶν ἔξωθεν. ταῦτα γὰρ ἢ ἐπὶ τι ψυχικὸν ὁρμά-
10 ται πάθος, ὡς ὁ χαμῶν ἢ βάσανος, φοβεῖ γὰρ καὶ κα-
ταπλήττει, ψυχικὸν δὲ πάθος ὁ φόβος. ὥστε καὶ κατ'
ἐκείνους ταῦτα συγγνώμης εἶναι, τῷ ¹⁵ εἰς τι πάθος
μεθιστᾶν τὸ ἀδίκημα, καὶ κατὰ τὸν τεχνικὸν τῷ εἶναι
ἀνεύθυνον, ἢ εἴπερ μὴ ἐπὶ τι ψυχικὸν φέροιτο πάθος.
15 ὑπεύθυνά γε πάντως ὄντα τῷ μὲν ὑπάρχειν τῶν ἔξω-
θεν κατὰ τὸν ἐκείνου λόγον, τῷ δὲ εἶναι ὑπεύθυνα κατὰ
τὸν τεχνικὸν ἔσται ¹⁶ μεταστατικά. καὶ ταῦτα μὲν ὅσον
ἐπιδειῖξαι κακείνους ἄκοντας εἰς τὸν λόγον συνελαυνόμε-
νους τοῦ τεχνικοῦ. χρή δὲ μόνον τὴν κατὰ τὸ ἀνεύθυ-
20 νόν τε καὶ ὑπεύθυνον διαφορὰν δέχεσθαι, σαφειστάτην δὲ
οὖσαν καὶ τελειωτάτην· ἔτι δὲ κακῶς ζητῆσαι ἄξιον.
ἐπήνεγκε γὰρ εὐθύς μετὰ ταῦτα, ὡς οὐδὲ ἡ μετὰστα-
σις διαφέρει τῆς συγγνώμης, πλὴν τοῦ ὀνόματος· τί οὖν,
φραίη ἂν τις, μέχρι νῦν ἐφληνάφει, τοσοῦτον ἀποτείνων
35 λόγον περὶ τῆς τούτων διαφορᾶς· καὶ οὐκ ἐνταυθοῖ μό-
νον, ἀλλ' ἔτι καὶ τῇ μεθόδῳ καταφανῆς ἢ πρὸς τοῦτο
ἀπάντησις· οὐ γὰρ πρὸς τὴν φύσιν αὐτῶν ἀφορῶν, ἀλλ'
ὅσον πρὸς τὴν τῶν κεφαλαίων ἡκεῖ διαίρεσιν, ἔφη μὴ
αὐτὰς διενηνοχέαι· καὶ γὰρ ἐν μεταστάσει, φησὶν, ἐμ-
40 πίπτει τὸ συγγνωμονικόν, καὶ ἔτι ἐν συγγνώμῃ τὸ μετα-

13 Mon. συνηχθήσεται.

14 Pag. 1. Ἰδωμεν αὐθις τὸν α. 1.

15 Mon. τό.

16 Mon. εἶναι μεταστατικόν.

στατικόν. καὶ τό γε μείζον εἶπαι, ἐν συγγνώμῃ ἔστιν
 ὅτι οὐ χρησόμεθα συγγνωμονικῶ, ἀλλ' ἐφαπτάμενοι μό-
 νον αὐτοῦ μεταπηδήσομεν θᾶττον ἐπὶ τὸ μεταστατικόν,
 τοῦτο δὲ γίνεται, ἥνικα ἐνδοξον ἢ τὸ κρινόμενον προσώ-
 πον. Οὐδὲν οὖν ἀλλήλων, ἤρετό τις, διοίσουσι κατὰ δι- 5
 αίρεσιν; φασὲν ὅτι κατὰ τὴν ἐύρεσιν μὲν τῶν κεφαλαίων
 οὐδαμῶς· κατὰ μέντοι τὴν χρῆσιν· ἐφ' ἑκατέρας γὰρ τῷ
 κυριωτέρῳ καὶ πρωτοστατοῦντι μᾶλλον ἐνδιατρίψομεν.
 οἷον ἐν μεταστάσει μὲν τῷ μεταστατικῶ, ἐν δὲ συγγνώ-
 μῃ τῷ συγγνωμονικῶ, πλὴν εἰ μὴ τὸ ἀξίωμα τοῦ προσώ- 10
 που κωλύει· τῆνικαῦτα γὰρ ἡ μετάστασις κατὰ τὸ ἰσχυ-
 ρὸν τῇ φύσει λαμβάνεται, ἡ δὲ τοῦ προσώπου ποιότης
 καὶ ἀσθενεστεράς ἔχεται μᾶλλον ἀπολογίας, ἔνεκα τοῦ
 μὴ καθελείν τὸ ἀξίωμα. τοῦτο δὲ φημι, τουτίεστι τὸ
 πλεονάζειν τόδε μᾶλλον ἢ τόδε, οὐ διαιρητικῆς ἔργον 15
 διδασκαλίας, ἀλλὰ μεθόδου τῆς περὶ τὸν καιρὸν καὶ τὰ
 ὀνόματα· ἢ χρήσεται καὶ ὁ τῆς ὅλης ῥητορικῆς ἐπιστή-
 μων· ὑπόλοιπόν ἐστι τὴν ἐργασίαν τῆς συγγνώμης εἶ-
 παι· δοκεῖ γὰρ ἀσθενὲς κοιμῆ καθεστάναι τὸ φανερῶς
 ἡδίκηκός τις συγγνώμην αἰτεῖν· χρηστέον δὲ πρῶτον μὲν 20
 τῇ τοῦ μέλλοντος ἐπαγγελίᾳ, οἷον ὁ τοίνυν ἐγὼ διαφυ-
 γὼν αὐτίς ὑμῖν χρήσιμος ἔσομαι τοῖς πολίταις· ἔπειτα
 ἐκ τῶν παραδειγμάτων χρῆ τὸ τοιοῦτο πιστοῦσθαι, ὥς
 πολλοὶ πολλάκις τὸ πρῶτον δόξαντες ἀδικεῖν ἀγαθοὶ τὰ
 τελευταῖα πολῖται γέγονασιν. οἷον Θεμιστοκλῆς πονηρίᾳ 25
 τε καὶ ἀκρασίᾳ τὴν ἀρχὴν πάντας ὑπερβαλλόμενος διή-
 νεγκεν ὕστερον ἐπὶ σοφίᾳ τῶν ἀπανταχοῦ γῆς ἀγαθῶν
 ἀνδρῶν· καὶ ὥς εἰ τὸ πρῶτον ἀμαρτῶν ἀνῆρέθη, οὐκ ἂν
 ἦ Ἑλλὰς τῆς δι' ἐκείνου ἐλευθερίας ἀπώνατο· τρίτον ἐπὶ
 τούτοις ἀπὸ τῆς τῶν δικαστῶν φιλάνθρωπίας ἐπιχει- 30
 ρήσομεν· ὅτι νέμειν εἰώθασι συγγνώμην τοῖς ἀμαρ-
 τάνουσιν πρὸς φιλάνθρωπίαν ὀρῶντες· ἐπείτοι οὐδεὶς ἂν
 ἀθῶος ὑπαλείπετο ἔνεκά γε τοῦ μηδὲν ἀμαρτεῖν, εἴτα ἐκ

παραδειγμάτων, εἰ ἔχοιμεν ἐπιδεικνύναι συγγνώμην αὐ-
τοὺς νείμαντας ἑτέροις.

Τί δήποτε ¹⁷ τὸν ἐκείνων δεχόμενος λόγον, αὐτὸς
εἰσήνεγκεν ἕτερον; ἤσθετο καὶ τὸν ἐκείνων λόγον τῷ
5 οὐκ οἰκίῳ σκοπῷ συμφερόμενον· ἰστέον δέ, ὡς τὸ τῶν βα-
σάνων καὶ τοῦ χειμῶνος οἱ μὲν ἄλλοι συγγνώμη, τῷ
ψυχικὸν ἐνταῦθα κινεῖσθαι πάθος τὸν φόβον, Μινου-
κιανὸς τῇ μεταστάσει προσνέμει ταῦτα, ὡς καὶ τῶν
ἐξωθέν ὄντα. τοῦτο, φησὶν, ἀσαφῶς εἶπεν, οὐ γὰρ τῷ
10 ὀνόματι διενήνοχε μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ φύσει· ἀλλὰ περὶ
τῆς μεταχειρίσεως εἶπε τοῦτο, οὐ πρὸς τὴν φύσιν οὐν
ἀφορῶν αὐτοῦ ταῦτά φησιν, ἀλλὰ πρὸς τὴν διαιρέσιν·
καὶ γὰρ ἐν μεταστάσει φησὶν ἐμπίπτειν τὸ συγγνωμονι-
κὸν καὶ μεταστατικόν· καὶ αὖ ἐπὶ συγγνώμῃς ἐφαρμά-
15 μνοι μόνον ταύτης ἐνθιῶς ἐπὶ τὴν μετάστασιν μετα-
βαίνομεν· πλὴν ὅτι ἐφ' ἑκατέραις ταῖς στάσεσι τῷ κυ-
ριωτέρῳ κεφαλαίῳ χρῆσόμεθα.

νά. Ἐπειδὴ ἐνδόξου ὄντος προσώπου αἰσχύνῃν φέρει
τὸ συγγνωμονικῶς ἀπολογεῖσθαι, μεταστατικῶς δὲ ἀπαν-
20 τῶντος, ὅτι οὐκ ἐγὼ αἴτιος, ἀλλ' ἡ τύχη· ἀδόξου δὲ
ὄντος μὴ δυναμένου μεταστατικῶς ἀπολογεῖσθαι, ἀναγ-
καίως δὲ ἐπὶ τὴν συγγνώμην καταφεύγοντος, λέγει ὁ
τεχνικός, ὅτι ἀμφοτέρων τῶν στάσεων μετástασις γίνε-
ται. ἀλλ' ἴσμεν τὴν διαφορὰν, ὅτι ἡ μὲν ἐπὶ πάθος ψυ-
25 χῆς, ἡ δὲ ἐπὶ τῶν ἐξωθέν τι ἀνάγεται· τὸ δὲ τοὺς και-
ροὺς εἰδέναι ἐπιστήμονος ῥήτορος, καὶ εἰδότος χρῆσθαι
τῷ καιρῷ καὶ τῇ ὕλῃ.

17 τί δήποτε et sqq. usque ad litt. νά inter Sch. min.
habent Parr

C a p. XXIV.

Περὶ πραγματικῆς.

α. Τὴν μὲν τάξιν ἔγνωμεν, ἥτις γέγονε παρὰ τοῦ
 τεχνογράφου. ὅτι ἐν μὲν τῇ μεθόδῳ τρίτην ἔταξε τὴν
 πραγματικὴν, τῶν πραγμάτων οὕτως ἀναγκαζόντων τὸν
 λόγον, ἐν δὲ τῇ διαιρέσει τοῖς κεφαλαίοις ἐπόμενος ἀφ᾽ ἧ- 5
 κεν αὐτὴν καὶ μετὰ ¹ τὰς ἀντιθετικὰς τέταξε, καλῶς τὸν
 περὶ αὐτῆς λόγον ποιούμενος· οὐσα γὰρ τῶν λογικῶν
 εἰκότως συνῆπται ταῖς λογικαῖς ἐνταῦθα· ἐκεῖ δὲ τρίτην
 ἔταξε σαφέστερον τὸν λόγον ποιῶν· ἀπλούστερος γὰρ ὁ
 περὶ ταύτης λόγος ἅτε ἐπιδιαιρέσειν μὴ ἐπιδεχόμενος· ποι- 10
 κιωτέρα δὲ ἡ δικαιολογία ἐπιδιαιρέσειν ἐπιδεχομένη. οἷα
 γενικὴ οὐσα καὶ πολυειδὴς τυγχάνουσα· προτέτακται δὲ
 καὶ τῆς μεταλήψεως, ἐπειδὴ ἐνταῦθα ἡ εὐθυδικία χώραν
 οὐκ ἔχει, παντάπασιν γὰρ τὸν ἀγῶνα παρωθεῖται, ἡ μὲν-
 τοι πραγματικὴ οὐχ οὕτως ἔχει, ἀλλὰ ταῖς εὐθυδικίαις 15
 θαρροῖ. διὸ καὶ εἰκότως προτέτακται ταύτης· πραγμα-
 τικὴ δὲ ὠνόμασται, οὐχὶ ἀπὸ τοῦ πράγματα παρέχειν
 τοῖς ἀγωνιζομένοις, τοῦτο γὰρ καὶ αἱ ἄλλαι στάσεις,
 ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τὰς ἄλλας στάσεις περιέχει ἐν ἑαυτῇ,
 κατὰ πάσας γὰρ σχεδὸν μελετᾶται· τοῖς γὰρ τελικοῖς 20
 διαιρουμένη κεφαλαίοις καθ' ἕκαστον ἐκ τῶν ἄλλων στά-
 σεων ἔχει τὰς εὐρέσεις διαφόρως, πῇ μὲν στοχαστικὰς
 ὥσπερ ἐπὶ τῷ συμφέροντι· ἀδήλου γὰρ ὄντος τοῦ συμ-
 φέροντος σταχαστικῶς τοῦτο κατασκευάζομεν, πῇ δὲ
 ἀντιθετικὰς, ὥσπερ τὸ δίκαιον, πῇ δὲ νομικὰς, ὥσπερ 25
 τὸ νόμιμον· ἄλλως τε καὶ δύο ὄντων εἰδῶν τῶν δεχομέ-
 νων στάσιν, συμβουλευτικοῦ καὶ δικανικοῦ, τὸ συμβου-

1 καὶ μετὰ τὰς ἀντ. τίταξε Par. 1. om. Sch. min. ζήτει
 περὶ πραγματικῆς ἐν τῇ περὶ εἰσφορᾶς νόμου εἰς τὰ προσηνέσμα-
 τα, καὶ εὐρήσεις.

λευτικὸν μόνῃ ἀπειλήφεν ἡ πραγματική, πᾶσαι γάρ ὅσαι συμβουλευτικαὶ ὑποθέσεις ὑπὸ ταύτην ἀνάγονται· μετέχει δὲ κατὰ πολὺ τοῦ δικανικοῦ· τὸ γὰρ δίκαιον δηλονότι τοῦ δικανικοῦ τυγχάνει· ἔχει δέ τι καὶ τοῦ πανηγυρικοῦ· ταῖς γὰρ κατὰ ἀμφισβήτησιν ἀτάσεσι τὸ πανηγυρικὸν ἐμπίπτει· ἀλλὰ καὶ τῆς ποιότητος τῶν πραγμάτων εἰς τὰ γεγονότα καὶ μέλλοντα διαιρουμένης, μόνῃ τὴν περὶ τῶν μελλόντων ἀπειλήφεν ἐπισκοπεῖν φύσιν· ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ τῶν γεγονότων ἐφάπτεται πρὸς κατα-
 10 σκευὴν τῶν μελλόντων· διὰ ταῦτα οὖν πάντων μεγίστην περὶ τὰ πράγματα ἰσχὺν ἔχουσα ἡ πραγματική, ταύτης ἐξαιρέτως ἔτυχε τῆς προσηγορίας.

β'. Τῆς πραγματικῆς αὐτὸ τὸ ὄνομα παρέχασθαι ζητοῦσιν· οὐ γὰρ δοκεῖ, καθάπερ αἱ ἄλλαι τῶν στάσεων, 15 προσεχὲς τῆς ἑαυτῆς φύσεως τὸ ὄνομα εἰληφέναι, οἷον ὁ στοχασμὸς, ὅτι στοχαστικὴν καὶ περὶ ἀδήλων πράγματος τὴν ζήτησιν ἔχει· ὁμοίως ἡ ἀντίληψις· ὅτι ἀντιλαμβάνεται τινος· καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν ἐπὶ πασῶν τῶν στάσεων δηλωτικὸν τῆς φύσεως τὸ ὄνομα γίνεται· ἡ δὲ πραγμα-
 20 τική εἴπερ ἐκ τῶν πραγμάτων τὸ κοινὸν ἀπάντων ὑψήρπαζεν· οὐ γὰρ οἶόντε στάσιν ἄνευ πράγματος καθεστάναι· ὥστε τί μᾶλλον αὕτη καλεῖται πραγματική, καὶ οὐχ ἅπασαι τήνδε προσηγορίαν αἱ στάσεις εἰλήφασιν; τινὲς μὲν οὖν αὐτὴν κατ' ἐξοχὴν ἔφασαν ὠνομάσθαι· τὴν αἰ-
 25 τίαν οὐ προσθέντες; ἀλλὰ κατ' ἐξουσίαν ἀποφαινόμενοι· ἕτεροι δὲ, ὅτι ἐργώδης τε καὶ δύσκολος τοῖς ἐροῦσιν ἐγένετο· τὰ γὰρ πράγματα, φησὶν, εἰώθαμεν ἐπὶ τῆς δυσκολίας λαμβάνειν· ἄμεινον οὖν τῶν τοιούτων ἀφεμένους λόγων τὴν ἀκριβεστάτην αἰτίαν ἀποδοῦναι. πραγματική
 30 γὰρ ὠνομάσται, καθὸ πάντων κ. τ. λ. Vol. V. p. 335. v. 2—6. ζητητέον δὲ καὶ περὶ τῆς τάξεως, ἀνθ' ὅτου διαφόρως ἐτάγη ἐν τε μεθόδῳ κἀνταῦθα· ἐν μὲν γὰρ τῇ μεθόδῳ πρὸ τῆς δικαιολογίας· ἐνταῦθα δὲ παρτί-

ληπται μετ' ἐκείνην· φασὶ γὰρ ἀναγκαίως ἐν τῇ διαιρέσει μετατετάχθαι τῆς δικαιολογίας τὴν πραγματικὴν· ἐπὶ κοινωνία τις ἦν κατὰ τὰ κεφάλαια πρὸς τὸν ὅρον ταῖς ὑπὸ τὴν δικαιολογίαν στάσεσιν· αὐτίκα ἡ προβολὴ κοινόν ἐστι κεφάλαιον· ἐτι δὲ τὸ ὀρίκον καὶ τὰ ἐπόμενα 5 τούτῳ· εἰ γὰρ, φασὶ, μετὰ τὸν ὅρον ἡ πραγματικὴ καθάπερ ἐν τῇ μεθόδῳ παρελαμβάνετο, διειργετο ἂν τὰ συνημμένα τῇ διαιρέσει τῶν κεφαλαίων, ὥστε ἀναγκαῖον εἶναι περὶ τῶν αὐτῶν αὐθις ἀναλαμβάνοντα τεχνολογεῖν· διὰ τοι τοῦτο, φασὶ, τῷ ὅρῳ τὰς δικαιολογίας ἐπισυνῆ- 10 ρεν· εἰ δὲ τις ἀποροίῃ, τί δήποτε οὐ καὶ τὰς νομικὰς παρέταξεν ἕνεκά γε τῆς κοινωνίας τῶν κεφαλαίων, τὴν αἰτίαν ἐπ' αὐτῶν γενόμενοι προσθήσομεν· καὶ οὗτος μὲν οὐκ ἄμουσος ἂν εἴῃ τῆς τάξεως ὁ λόγος· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ζητήσκειν ἂν ² τις, εἴπερ τῶν εἰδῶν περιεκτικὴν ἔφα- 15 μεν εἶναι τὴν πραγματικὴν, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τῶν πραγμάτων ἀπάντων, ³ ἀφ' οἷ καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἔλαβε ταύτην, πῶς οὐ τὴν πρώτην ἢ τὴν ὁποῖαν δήποτε τάξιν ἔλαβε πάντως, οἷα δὴ καὶ αὐτῇ παραπλησίως ἀρμόττοντος τόπου· πρὸς ὃ ρητέον, ὅτι τῶν στάσεων αἱ 20 μὲν λογικαί, αἱ δὲ νομικαί, αἱ δὲ μικταί· λογικαὶ μὲν ἐπτὰ, νομικαὶ δὲ τέσσαρες· δύο δὲ μικταί, πραγματικὴ καὶ μετάληψις· ἀνάγκη δὲ ταῖς λαμβανούσαις τὴν μίξιν ἐφ' ἑκατέρων τῶν ἄκρων καὶ μέσῃν ἀμφοῖν τάξιν ἐπεί- 25 χειν· εἰκότως οὖν μετὰ τῶν λογικῶν τε καὶ νομικῶν τὴν πραγματικὴν καὶ τὴν μετάληψιν τέταξε· καὶ μὴν καὶ πρὸ τῆς μεταλήψεως εἶδε καθιεστάναι τὴν πραγματικὴν· ὃν γὰρ τρόπον ἐν τῇ μεθόδῳ μετὰ πάσας ἐτάττετο ἡ μετάληψις, τῆς παραγραφῆς ⁴ ἕνεκα, τῷ χρῆναι τὰς ἄλλας προὔπειναι, καθ' ὧς λαμβάνεται ἡ παραγρα- 30

² ἢ Mon. om. ³ ἀπάντων, Mon. om. ⁴ Par. 1. παραγραφικῆς.

φή, τὸν αὐτὸν κἀνταῦθα μετὰ τὴν πραγματικὴν τε-
 τάχθω· μικρὸν γὰρ ὕστερον εἰσόμεθα, ὡς ἡ παραγρα-
 φὴ καὶ κατὰ πραγματικὴν ἐλαμβάνετο· ὥστε ἐπεισεφέ-
 ρετο ἂν ὁ περὶ αὐτῆς λόγος τῇ μεταλήψει· καὶ οὕτως
 5 ἅπαντα συνεχάιτο· αὕτη γοῦν τῆς παραγραφῆς ἀπηκρι-
 βωμένη φαίνεται τάξις· εἰ δέ τις λέγοι, ἐχορὴν κἀν τῇ
 μεθόδῳ ταύτην γενέσθαι τῆς πραγματικῆς τὴν τάξιν,
 ἴστω, ὡς ἐν μὲν τῇ μεθόδῳ διαίρεσιν ποιούμενος τῶν
 στάσεων κατὰ τὸ ἀπλούστερον τοῦ περὶ αὐτῆς λόγον
 10 προέταξεν αὐτὴν τῶν δικαιολογικῶν· πᾶσα γὰρ διαίρεσις
 τὰ ἀπλᾶ προτίθησι τῶν πολυσχιδῶν· ἐνταῦθα δὲ οὐ-
 κέτι, τοῦ διαιρητικοῦ κατεπείγοντος λόγου, τὴν κατὰ
 φύσιν αὐτῇ προσήκουσαν ἀπένειμε ⁵ τάξιν.

γ'. Περὶ τῶν μελλόντων ἡ πραγματικὴ ποιουμένη
 15 τὴν ζήτησιν, οὔτε προβολὴν οὔτε διήγησιν ἐπιδέχεται·
 τοῖς τελικοῖς δὲ κεφαλαίοις διαιρεῖται, ἅπερ εἴρηται τε-
 λικὰ, διότι πολλῶν νοημάτων περιεκτικὴ ἐστίν· τελικὰ
 δὲ κεφάλαια κυρίως μὲν ἐστὶ τρία, εἶγε καὶ τρία τῆς
 ῥητορικῆς εἶδη· ὧν τοῦ μὲν δικανικοῦ τέλος τὸ δίκαιον,
 20 κ. τ. λ. Vol. V. p. 535. v. 27 — p. 536. v. 4. Προτέτακται
 δὲ τὸ νόμιμον καὶ τὸ δίκαιον. διὰ ταῦτα εἰς δύο χρό-
 νους τῶν πολιτικῶν διηρημένων ζητημάτων εἰς τε τὸν
 παρεληλυθότα καὶ τὸν μέλλοντα, καὶ τῆς πραγματικῆς
 φύσει μὲν εἰς τὸ μέλλον ἐχούσης τὸν σκοπὸν, οὐ μὴν
 25 οὐδὲ τοῦ παρελθόντος ἐκτὸς οὔσης, εἰκότως προτέτακται
 τὰ κεφάλαια ταῦτα τῶν λοιπῶν· ἐπεὶ τὰ μὲν ἄλλα περὶ
 τὸν μέλλοντα ὁράται, τὸ δὲ νόμιμον καὶ τὸ δίκαιον τοῦ
 παρελθόντος εἰσίν· οἱ γὰρ νόμοι ἔφθασαν τεθεῖσθαι,
 καὶ τὸ δίκαιον ἐκ τῶν φθασασῶν ἐννοιῶν λαμβάνεται
 30 καὶ ⁶ δοκιμάζεται· τὸ παρεληλυθὸς οὖν τῷ χρόνῳ πρό-

5 Pat. 1. προσένιμι. omisso προσήκουσαν.
 καὶ Mon. om.

6 λαμβάνεται

τερον τοῦ μέλλοντος· ἄλλως τε τῶν κεφαλαίων τῶν μὲν τοῦ προσώπου τῶν δὲ τοῦ πράγματος ὄντων, ἐν στοχασμῷ μὲν τὰ τοῦ προσώπου προτάττει κεφάλαια, περὶ ὑπάρξεως γὰρ ἡ ζήτησις, ἐνταῦθα δὲ περὶ τῆς τοῦ πράγματος ποιότητος τῆς ζητήσεως οὐσης, τὰ τῷ πράγματι οἰκεῖα προτέτακται· κεφάλαιον δὲ τοῦ πράγματος τὸ νόμιμον καὶ τὸ δίκαιον· αὐτοῦ τοῦ δικαίου τὸ νόμιμον προτέτακται, κ. τ. λ. Vol. V. p. 336. v. 8—12. αἱ γὰρ ἔνδοξοι ἐντεχνοὶ πίστις οὐ πανταχοῦ αἱ αὐταί· αὐτίκα γοῦν καὶ τὸ ἐσθίειν τοὺς γονεῖς τισιν ἀγαθὸν ἐστίν, 10 ἑτέροις δὲ τὸ καῖν, Ἀθηναίοις δὲ καὶ τὸ μὴ τρέφειν ἢ χειραγωγῆσαι ἐγὼ κλημα ἐδόκει· μετὰ δὲ ταῦτα τὰ περὶ τὰ μέλλοντα τέτακται κεφάλαια· καὶ πρὸ τοῦ δυνατοῦ τὸ συμφέρον· πρῶτον γὰρ σκοποῦμεν εἰ συμφέρει, εἰθ' οὕτως εἰ δυνατόν γενέσθαι· γνύσει οὖν τὸ συμφέρον πρῶτον, 15 καὶ ἐμπεριείληφεν ἑαυτῷ τὸ δυνατόν· ἀνάγκη γὰρ τῷ συμφέροντι τὸ δυνατόν περιέχεσθαι, οὐ μὴν τῷ δυνατῷ τὸ συμφέρον· οὐ γὰρ εἰ δυνατόν ἀποκτεῖναι τινα ἢ ἱεροσυλῆσαι, ἀφυλάκτων τῶν ἱερῶν ὄντων, ἤδη καὶ —συμφέρον· εἰ δὲ λέγοι τις, ὡς ἄχρηστον τὸ συμφέρον 20 ἀπόντος τοῦ δυνατοῦ, ἱροῦμεν, ὅτι καὶ ἀπῇ τὸ δυνατόν, αἰεὶ τὸ συμφέρον ἐξετάζεται· δεῖ γὰρ βούλεσθαι τὰ χρηστά ἑαυτοῖς, καὶ εἰ μὴ δυνάμεθα, τὸ ἐνδοξον μετὰ τοῦτο καὶ τὸ ἐκβησόμενον, καὶ ὥσπερ ὑπὸ τὸ συμφέρον τὸ δυνατόν, οὕτως ὑπὸ τὸ ἐνδοξον τὸ ἐκβησόμενον· ἡ γὰρ τοῦ 25 συμφέροντος ἔννοια τὴν δόξαν ἔχει· τὰ ζητήματα βούλεται ἀκόλουθον ἔχειν τοῖς προτεινομένοις προσώποις 7 τὸν

7 Mon. τοῖς προτεινομένοις οmissio προσώποις. Par. 1. τοῖς ὑπομένοις προσ. Fortasse: ὑποκειμένοις. Sch. min. ἐμάθομεν, ὅτι διττὴ τῆς πραγματικῆς ἡ φύσις· ἡ μὲν γὰρ ἐστίν ἔγγραφος, ἡ δὲ ἄγραφος· καὶ περὶ τῆς ἐγγράφου τίως ἀναβάλλεται, εἰ ταῖς νομκαῖς γὰρ, φησὶ, ταύτης γνωσόμεθα δύναμιν· ἐστὶ γὰρ ἔγγραφος, ὅτι περὶ τινος ἐγγράφου ἡ ζήτησις γίνεται, λεγόντων ἡμῶν, ἢ οὔτι

σκοπόν· προτίθεται δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν τοῖς ζητήμασι τῶν ἀρχαίων πρόσωπα· οἷον τὸ Δημοσθένους, ἢ Περικλέους, ἢ Λακεδαιμονίων ἢ Ἀθηναίων· οἷς ἐπιμελὲς τὸ δόξης μᾶλλον ἢ τῶν ἄλλων φροντίζειν· ὡς δῆλον ἀπὸ
 5 τῶν ἐν Πύλῳ τριακοσίων, οἱ διὰ δόξαν ταῦ ἐκβησομένον κατεφρόνησαν· ἐξὸν γὰρ ἀλόγως σώζεσθαι εἴλοντο μᾶλλον τὸν μετὰ δόξης ἐκβάντα θάνατον· εἰκότως οὖν τὸ ἔνδοξον τοῦ ἐκβησομένου προτέτακται· καὶ ἡ μὲν τάξις τῶν κεφαλαίων αὕτη· τὴν δὲ πραγματικὴν τινες οὕτως
 10 διεῖλον, εἰς νόμιμον, συμφέρον, δυνατόν· τῷ μὲν νομίμῳ τὸ σαφὲς προστιθέντες, τῷ δὲ συμφέροντι τὸ ἀναγκαῖον· τῷ δυνατῷ δὲ τὸ ῥᾶδιον· ἀλλ' Ἑρμογένης ἐντέχνως τοῖς κειμένοις διελὼν ταύτην, ἐκείνην παρελογίσαστο τὴν διαίρεσιν· ἴστεον δ' ὅτι οὗτος μὲν τὸ ἀναγκαῖον
 15 φάλαιον ἐννοεῖ· Δημοσθένους δὲ καὶ ἄλλοις μεμελήτηται.

δ'. Τίς ἡ ἔγγραφος καὶ τίς ἡ ἄγραφος, διδάσκει ἐνταῦθα ὁ τεχνικός· ὅτι ἔγγραφος μὲν κ. τ. λ. Vol. V. p. 336. v. 27. — p. 337. v. 11.

ε'. Συχνοὶ περὶ διαφορᾶς ἐγγράφου τε καὶ ἀγράφου
 20 πραγματικῆς κεκίνηται λόγοι· ὥστε καὶ τίς τῶν ὑπομνηματισάντων οὐ φανῶν εἶναι ἔφη εἰπεῖν τοσαύτας ἀποδεδόσθαι διαφορὰς· ὅσοι δὲ καὶ τεχνογράφοι γεγόνασιν, οἱ μὲν γὰρ κατὰ τὸ δημόσιον καὶ ἰδιωτικὸν διαστέλλεσθαι αὐτὰς ψήθησαν δεῖν· ἡ μὲν γὰρ ἔγγραφος
 25 περὶ δημοσίων ἐστίν, ἡ δὲ ἄγραφος, φασὶν, περὶ ἰδιωτικῶν· ἀλλ' ἐξελέγχονται αὐτόθι ἐκ τῶν Δημοσθένους Φιλιππικῶν, οἱ γε καὶ περὶ δημοσίων πραγμάτων εἰσὶ καὶ

κατὰ νόμους εἰσέχθη τόδε τὸ ψήφισμα, ἢ παρὰ τοὺς νόμους· καὶ ἐπειδὴ τὸ κεφάλαιον τοῦτο νόμιμὸν ἐστὶ καὶ μὴ τῶν νομικῶν ὑποπίπτει στάσιων, οὐκ ἐνεδέχeto ἡμᾶς τὴν τούτου δύναμιν γινῶναι, μὴ πρότερον μαθόντας τὰς νομικὰς στάσεις ἔχειν ἡμᾶς παραπέμπειν ἐπαγγέλλεται τὴν τούτου δέξαν, διαίρειν διδάξαι.

καὶ ἀγράφου πραγματικῆς, καίτοι οὐδ' εἴπερ ἀληθὲς ἦν τοῦτο, ἐν διαφορᾷς ἂν αὐτὸ ἔδεχόμεθα μοῖρα· οὐ γὰρ τοῦτό ἐστι παραστῆσαι τὴν φύσιν τοῦ ἀγράφου τε καὶ ἔγγραφου, ἀλλ' εἰπεῖν, ἐν τίσιν αὐτῶν ἑκάτερον εὐρίσκειται· ἕτεροι δὲ κατὰ χρόνον τὴν ἔγγραφον ἐκ τῆς 5 ἀγράφου ἐχώρισαν· ἂν μὲν γὰρ, φασὶ, καινὸς ἐξετάζεται νόμος, ἔγγραφου γίνεται πραγματικῆς ὁ λόγος· οἷον ὁ πρὸς Λεπτίνην· εἰ δὲ τῶν πάλαι κειμένων, τὴν ἄγραφον δηλαδὴ ποιήσει, οἷον νόμος, οὐ βοηθεῖν τοῖς οὐ προ-
 βεβοηθηκόσιν, Ὀλύνθιοι βοήθειαν αἰτοῦσι καὶ Ἀθηναῖ- 10
 οὶ βουλευόνται· ἐνταῦθα γὰρ, φησὶν, ἄγραφος ἔσται πραγματικὴ τῇ πάλαι κεισθαι τὸν νόμον, ἀλλ' οὐκ ἐξ ὑπογυίου πρὸς τινων εἰσενηγέχθαι· τῶν δεινοτάτων μὲντ' ἂν εἴη καθέκαστον τοὺς τοιοῦτους παρατίθισθαι λήρους· τοῦτο τοιγαροῦν εὐθέως εὐηθες λίαν· πρῶτον μὲν γὰρ 15 οὐ χρόνῳ τὴν διαφορὰν ἐχρῆν, ἀλλ' ἢ φύσει διδόναι· ἔπειτα καὶ τὸναντίον εὐρίσκειται, πολλάκις γὰρ καὶ παλαιοῦ ὑποκειμένου ῥητοῦ ἔγγραφον γίνεται, ὥς ὁ κατὰ Κτησιφῶντος Αἰσχίνου καὶ Δημοσθένους περὶ τοῦ στεφάνου· καὶ αὖ πάλιν καινοῦ ὑπόντος ἀγράφου γίνεται 20 πραγματικῆς ὁ λόγος, ὥς ὁ περὶ Ἀλωνήσου⁸ ἐν Φιλιππικοῖς, τῆς ἐπιστολῆς ἐνυποκειμένης· τινὲς δὲ καθολικώτερον ἀπεφάναντο, ὥς ὅπου μὲν ἂν εἴη ῥητόν, ἐκεῖ πάντως ἔγγραφος πραγματικὴ· ὅπου δὲ μὴ τοῦτο, ἀλλὰ ψιλὸν πρᾶγμα, τὸ τοιοῦτον ὑπὸ τὴν ἄγραφον λέγει- 25
 ται· ὁ δὲ λόγος οὐχ ὑγιής· ἐνδέχεται γὰρ καὶ ῥητοῦ ὑποκειμένου ἄγραφον εἶναι πραγματικὴν, ὅταν μὴ περὶ αὐτοῦ ἡ ἐξέτασις γίνηται· ἀναγκαῖον τοίνυν ἐπ' αὐτὴν ἔλθειν τὴν σαφειστάτην διαφορὰν· ὅταν μὲν γὰρ ἀπὸ ῥητοῦ καὶ περὶ ῥητόν ἡ ζήτησις καταγίνηται, τῆνικαῦ- 30
 τα ἔγγραφός ἐστιν ἡ πραγματικὴ, ἐπειδὴν δὲ ἄρχεται μὲν ἀπὸ ῥητοῦ τινος, περὶ πράγματος δὲ τὴν ζήτησιν

⁸ Par. 1. Ἀλωνήσου.

ποιῆται, τότε ἄγραφός ἐστιν, οὕτω γὰρ καὶ τὸν περὶ Ἀλοννήσου γραμὲν ἄγραφον εἶναι, ὅτι μὴ περὶ ῥητὸν ἢ ζήτησις ἔστηκεν.

ζ. Δοκεῖ πως ὁ τεχνικός αὐτὴν ἀναιρεῖν τὴν ἀκριβε-
 5 στάτην διαφορὰν τῆς ἐγγράφου πρὸς τὴν ἄγραφον, καὶ
 ἦν μόνην ὡς ἀληθῆ παρεδεχόμεθα· τῆνικαυτα γὰρ ἐγ-
 γραφον ἐφάσκομεν γίνεσθαι, ἡνίκα ἀπὸ ῥητοῦ καὶ περὶ
 ῥητὸν ἢ ζήτησις ἦ, τοῦτο δὲ αὐτὸς οὐ προσέθηκε, τουτ-
 ἐστὶ τὸ περὶ ῥητὸν γίνεσθαι τὴν ζήτησιν, ἀλλ' ἐγγρα-
 10 φός ἐστιν ἀπὸ ῥητοῦ τὴν ζήτησιν ἔχουσα, φησὶν· ῥη-
 τέον δέ, ὡς οὐχ ἀπλῶς εἶπεν ἀπὸ ῥητοῦ, ἀλλὰ προσέθη-
 κε τὸ ζήτημα ἔχουσα, τουτέστιν αὐτὸ τὸ στασιαζόμενον
 καὶ ζητούμενον, ὅταν τὸ στασιαζόμενον ῥητὸν ἦ· τότε
 γὰρ δῆπουθεν καὶ περὶ ῥητὸν ἢ ζήτησις ἔστηκεν· ὥστε
 15 ἔγγραφος μὲν ἐστὶν ἢ ἀπὸ ῥητοῦ τὴν ζήτησιν ἔχουσα,
 ἄγραφος δὲ ἢ μόνον ἀρχομένην ἢ καὶ μηδὲν ἔχουσα
 ῥητόν.

ζ. Τοῦτό φασὶ τινες ἀπίθανον εἶναι· οὐ γὰρ ἐστὶ
 θειοτέρων φύσει προσηγοριῶν ἀνθρώπους ἐφίεσθαι· ἀλλ'
 20 ἀντερουμέν, ὡς τὸ παράδειγμα· ἦν ἐκ Περικλέους, ὃς
 'Ολύμπιος ὀνομάζεται· εἰ δὲ λέγοιμεν, ἀλλ' οὐ Περικλῆς
 ᾗτησε τῆςδε τυχεῖν τῆς προσηγορίας, τὸ τῆς αἰτήσεως ἄ-
 τοπον τῇ Κλέωνος ἀνατίθεσθαι ποιότητι· κεχωμῶδῃται
 γὰρ ἐπ' ἀλαζονείᾳ· καὶ μαρτυρεῖ τοῖς κωμικοῖς ὁ Θουκυ-
 25 δίδης, δι' ὧν ἐν τῇ τετάρτῃ φησὶν· „τοῖς δὲ Ἀθηναίοις
 ἐνέπεισε ⁹ μὲν τι καὶ γέλωτος τῇ ¹⁰ κουφολογίᾳ αὐτοῦ.“

ἢ· Ἐζήτῃται δι' ἣν αἰτίαν ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων στά-
 σεων μετὰ τὴν τῶν κεφαλαίων διδασκαλίαν παραλαμβά-
 νεται τὰ εἶδη· ἐνταῦθα δὲ πρὶν τι διαλεχθῆναι περὶ τῶν
 30 κεφαλαίων ἐμνήσθη τῶν εἰδῶν, ἔγγραφον εἰπὼν καὶ ἄ-
 γραφον. Τινὲς μὲν οὖν ἔφασαν, ὡς διάφορος ἢ τῶν κε-
 φαλαίων γίνεται διαίρεσις, κατὰ τὴν ἐγγραφὸν τε καὶ

9 Mon. ἐνέπεισε. — Thuc. IV. 28.

10 Par. 1. τοῦ.

ἄγραφον πραγματικὴν, ἔνθεν τὰ εἶδη προέταξεν, ἵνα τὴν
ἐκατέρω προσήκουσαν ἀποδοίῃ τῶν κεφαλαίων διαιρέσειν·
ἀλλ' ἀντίκειται αὐτοῖς τὸ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων στάσεων
διαφόρως τὰ εἶδη διαιρεῖσθαι· ἄμεινον ἄρα τὸ ἀπορρο-
νόμενον ἐκείνως ἀπολύεσθαι· ὥς ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων στάσεων 5
κ.τ.λ. Vol. V. p. 337. v. 14.— p. 346. v. 4. Ἔτι προστιθέσκει
καὶ ἕτερα εἶδη, ἃ γίνεται ἐκ τῆς τῶν ἄλλων στάσεων συμ-
πλοκῆς, οἷον πραγματικὴν κατὰ ἀντινομίαν, καὶ πρα-
γματικὴν κατὰ ῥητόν καὶ διάνοιαν· ταῦτα δὲ μὴ οὕτω
μανεῖν ὥστε καὶ παραδέξασθαι· οὐ γὰρ ἐκ τῆς τῶν ¹¹ 10
ἄλλων στάσεων ἐπιπλοκῆς ¹² διάφορα εἶδη γενήσεται·
ἐπεὶ τί ἐστι τὸ κωλύον, οὕτω καὶ στοχασμοῦ μυρία πα-
ραλαβεῖν εἶδη καὶ ἑτέρων στάσεων, ὥστε καὶ ἐπ' ἅπει-
ρον ἐξενεχθῆναι ἡμῖν τὸν λόγον· τοσαῦτα μὲν οὖν προσ-
τεθείκασιν τινες· ἀναγκαῖον δὲ εἶτι καὶ περὶ τῶν ἐκβαλ- ¹⁵
λόντων διαλαβεῖν· τὰ γὰρ εἶδη, φασιν, ἢ ἐκ διαφόρου
γνωρίζεται ὕλης ἢ ἐκ διαφόρου διαιρέσεως· ἐφ' ᾧ δὲ
μία τις ὕλη καὶ διαιρέσεις ὑπόκειται, οὐκ ἂν, φασί, διά-
φορα παραλάβοιμεν εἶδη· ὥστε οὐχ ἕτερον εἶδος τὸ κατὰ
νόμον καὶ ἄλλο τὸ κατὰ ψήφισμα ἢ κατὰ κήρυγμα, ἢ συν- ²⁰
θήκην ἢ διαθήκην· ἀλλὰ πάντα, φασί, ταῦτα ἐνὸς εἶδους
ὑποληπτέον· καὶ γὰρ τῆς αὐτῆς ὄντα φαίνεται ὕλης· κα-
θὸ πάντα ὁμοίως ὑπὸ ῥητοῦ τὴν ἀρχὴν εἴληφε, καὶ ὅτι
μίαν ἔχει διαιρέσειν· τί χρὴ καὶ λέγειν; εἰ γὰρ ὁ τεχνικὸς
διαφόρως αὐτὰ ἡπίστατο διαιρούμενα, ἐξ ἀνάγκης ἂν καὶ ²⁵
ταῦτα παρέλαβεν, ὥσπερ τὸ ἐγγραφόν τε καὶ ἄγραφον·
οὕτως ἐκβάλλειν τινὲς πολλὰ τῶν εἰρημένων εἰδῶν ἐπεχεί-
ρησαν, καὶ ἔγωγε οὐκ ἐνστήσομαι τῷ λόγῳ· ἀλλ' οὐδὲ
μὴν πάντα συγκατατίθεμαι· πρὸς μὲν γὰρ τὸ τεχνικώ-
τερον σκοποῦντι, οἷον τὸ ἀπὸ ῥητοῦ ἄρχεσθαι τὰ εἰρη- ³⁰
μένα ὁμοίως οὐκ ἂν φαίνοιτο διάφορα εἶδη· πρὸς δὲ

11 οὐ γὰρ ἐκ τῆς τῶν ἄλλ. — — — γενήσεται Par. 1. om.

12 Mon. ἐπιπλῆς.

τὸ ἰδικώτερον ἀποβλέψαντι πάλιν, φημὶ δὲ τὸ ἐνταῦθα
 μὲν νόμον, ἐκεῖ δὲ ὑποκεῖσθαι ψήφισμα, τάχα ἂν καὶ
 ταῦτα ὡς εἶδη λαμβάνοιτο. Περὶ μὲν οὖν τῶν εἰδῶν
 τῆς πραγματικῆς ἐντελῆς οἶμαι δεδηλωσθαι· μεταβήσο-
 5 μαι δὲ ἐπὶ τὰ κεφάλαια, τοσοῦτον ὑπειπὼν, ὡς εἴ τις
 ἀποροῇ, τί δήποτε ὁ τεχνικὸς οὐκ ἐμνήσθη τῶν ὑποκει-
 μένων εἰδῶν, μανθανέτω τὴν πραγματείαν αὐτῶν καθε-
 στηκυῖαν περὶ τῆς τῶν κεφαλαίων διαιρέσεως, ταῦτα δὲ
 οὐδεμίαν ἔχοντα διαφορὰν περὶ τὴν διαίρεσιν εἰκότως
 10 αὐτῷ παραλείφθαι.

Θ'. Ὡς περ ἐπὶ πάσης εἴωθε ποιεῖν στάσως, οὕτω
 κἀνταῦθα ἀπαριθμησάμενος κεφάλαια ἐπὶ τὴν ἑκάστου
 τεχνολογίαν ἔρχεται· καὶ ἰστέον μὲν, ὡς τὰ παρὰ πᾶσιν
 ὁμολογούμενα τῶν κεφαλαίων παρέθιτο· τοῦτο δὲ ἔφη,
 15 ἐπεὶ τινες καὶ ἕτερα κεφάλαια τῆς πραγματικῆς παρειλή-
 φασιν, ὧν τοὺς μὲν ἀσημοτέρους παραπέμψομαι ἐπιχει-
 ρήματά τινα λίαν εὐήθως εἰς τὴν κεφαλαίων παραλα-
 βόντας τάξιν, Πορφυρίου δὲ ποιήσομαι μνήμην, ὅς ἐν
 τοῖς κεφαλαίοις τῆς πραγματικῆς τὴν τε πηλικότητα καὶ
 20 τὸ πρὸς τι ἀπηριθμήσατο· καὶ οὐκ οἶδ' ὅπως ἂν ἀπο-
 δεξαίμην τὸν ἄνδρα· οὐ γάρ μοι δοκεῖ εὐλόγως ταῦτα
 προστεθεικέναι βραχεῖαν ἐνταυθοῖ δύναμιν ἔχοντα· λε-
 κτειον δὲ καὶ καθολικώτερόν πως περὶ τῆς τάξεως τῶν
 κεφαλαίων· αὐτοὶ γὰρ ἐφ' ἑκάστου γενομένοι ἀκριβέστε-
 25 ρον ἐροῦμεν. Τῶν κεφαλαίων τοίνυν πῇ μὲν περὶ τὸ
 πρᾶγμα, πῇ δὲ καθεστώτων περὶ τὸ πρόσωπον τοῖς περὶ
 τὸ πρᾶγμα τὴν προτέραν ἀπένειμε τάξιν· ἀλλ' ἔρεῖ τις
 χρῆναι τὰ περὶ τὸ πρόσωπον προτετάχθαι, εἶγε δὲ τὸ
 πρᾶττον προὔπειναι τοῦ πραττομένου, καὶ εἴπερ ἐν στο-
 30 χασμῷ ἢ βούλησις καὶ ἡ δύναμις πρὸ τῶν ἀπ' ἀρχῆς
 ἄχρι τέλους ἐτάγησαν· ὑποληφόμεθα δὲ πρὸς τοῦτο, ὡς
 ἐνθα μὲν περὶ ὑπάρξεως ἢ ζήτησις ἦ, βούλεται πρῶτον
 τὸ πρόσωπον ἀποδείκνυσθαι, φυλαττομένης τῆς κατὰ

τὴν ὑπαρξιν τάξεως, φημι δὴ τοῦ προῦπαίναι τοῦ πρα-
τομένου τὸ πρᾶττον· ἐνθα δὲ περὶ ποιότητος, προηγείται
τοῦ προσώπου τὸ πρᾶγμα, οἷα δὴ κυριώτερόν τε καὶ
προσφύεστερον τῇ ζητήσῃ· τούτου δὲ οὕτως ἀποδειχθέν-
τος τὸ νόμιμον τίταται καὶ τὸ δίκαιον πρὸ τοῦ συμ- 5
φέροντος καὶ τοῦ δυνατοῦ· τὸ μὲν γὰρ περὶ τὸ πρᾶγμά
ἐστι, τὸ δὲ συμφέρον καὶ τὰ ἐξῆς περὶ τὸ πρόσωπον,
ὅτι γὰρ συμφέρει τῷ χρωμένῳ προσώπῳ, δεικνυμεν καὶ
ἐπὶ τοῦ ἐνδόξου, ὅτι εὐκλείαν προστίθῃσιν ἡ διασώζει
τὴν οὐσαν· αὐτοῦ δὲ τοῦ δικαίου ἡγεῖται τὸ νόμιμον, 10
καθὸ τὸ μὲν νόμιμον πάντως δίκαιον· οὐδὲν γὰρ ἕτερον
τὸ νόμιμον, ἢ ἐγγραφόν ἐστι δίκαιον· τὸ δὲ δίκαιον οὐ
πάντως καὶ νόμιμον· καὶ αὕτη μὲν ἡ καθολικωτέρα τά-
ξις· προῖων δὲ καθ' ἕκαστον ὥσπερ ὑπεσχόμεν ἀκριβέ-
στερον περὶ αὐτῶν διαλέξομαι· εἰ δέ τις ἐπιζητοίη, διὰ 15
τίνα τρόπον ἐν τῇ τῶν κεφαλαίων ἀπαριθμῇσιν τὸ ἔθος
παρῆκεν, ὅπερ ἐν τῇ ἀγράφῳ τὴν πρώτην ἔχει τάξιν, οὐ
γὰρ δὴ τὸ νόμιμον ἢ ἀγραφὸς παραλήψεται, μανθανέ-
τω ὡς οὐ προηγούμενόν ἐστι κεφάλαιον τὸ ἀπὸ τοῦ
ἔθους, ἀλλ' ἑτέραν τάξιν ἀναπληροῖ· ἐπεὶ γὰρ τὸ νόμι- 20
μον οὐχ ἀρμότει ἐπὶ τῆς ἀγράφου, εἰς τὴν ἐκείνου χρει-
αν τὸ ἔθος ἐπιστελήλυθεν, ὡς αὐτὸς ἔφη ὁ τεχνικός·
τρία γὰρ αἰε ταῦτα τοῖς πράγμασι φαίνεται κ. τ. λ. 23

ιβ'. Τὸ ἔθος ἔχει μὲν τὴν ἐξεργασίαν καὶ αὐτὸ, ἥν-
περ τὸ νόμιμον ἐκ τῶν εἰρημένων τεττάρων τρόπων, ἐκ 25
τῆς πολιτείας, ἐκ τοῦ προσώπου, ἐκ τοῦ πράγματος, ἐκ
τοῦ καιροῦ· πλατύνεται δὲ καὶ τὸναντίον ἀναιρεῖται ἐκ
τῶν καθολικωτέρων· πλατύνεται μὲν, ἐπειδὴν εἰς τὸ κα-
θόλου ἀναδραμόντες φῶμεν, οὐχ ἡμᾶς μόνους τῷδε κε-
χρησθαι τῷ ἔθει, ἀλλὰ καὶ ἅπασαν, εἰ τύχοι, τὴν 'Ε'- 30

13 Litt. θ', ad finem et litt. L. lege Vol. V. p. 347. v. 1. —
p. 348. v. 8. Litt. α. Vol. IV. p. 729. v. 27. — 731. v. 9. Variam
lectionem nostri codicis in Addendis Vol. V. invenies.

λάδα· τοῦτο μὲν Θετταλοὺς καὶ Θηβαίους, τοῦτο δὲ Πελοποννησίους, καὶ ἔτι εἰ μὴ νεώτερον, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἤρωσιν ἐκράτει· ἐπὶ Θησέως τυχὸν καὶ Ἡρακλέους καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου, ὅταν ἐκβάλλωμέν τι ὡς παρὰ
 5 τὸ ἔθος εἰσφερόμενον· ὅτι οὐ μόνον ἡμῖν ἤθηες τοῦτο, ἀλλὰ καὶ βαρβάροις εἰς τὰ ἔσχατα πολιτευομένοις· ἄς ἐπὶ τοῦ Κλέωνος τοῦ ἀξιοῦντος Πυθίου καλεῖσθαι· οὕτω μὲν οὖν πλατύνεται· ἀναιρεῖται δὲ, ὅταν εἰς ἀρχὴν ἀνάγωμεν τὸ ἔθος, καθολικώτερον χρώμενοι τῷ λόγῳ· οἷον ὅτι πᾶν
 10 ἔθος ἀνάγκη ἀρχὴν τινα εἰληφέναι· σκοπῶ μὲν τοίνυν εἰ τὴν ἀρχὴν καλῶς παρεισέδυν· μὴ γὰρ εἰ τὴν ἀρχὴν φαύλως εἰληφὸς σίνηθες ἐγένετο τοῖς πολλοῖς· διὰ τοῦτο ἀξιώῃ ἐμμένειν αὐτό· ἐπειδὴ γὰρ ταῖς πάντων γνώμαις ἐναντιοῦται οὐκ ἰσχυρόν, ἐπὶ τοὺς κατάρξαντας τοῦ ἔθους
 15 μεταφέρειν προσήκει τὴν μέμψιν· ἐπισκοπεῖν δὲ μάλιστα χρεὼν ἐπὶ τοῦδε τοῦ κεφαλαίου τὴν τῶν προσώπων ποιότητα· ἐνδόξον μὲν γὰρ ὄντος τοῦ προσώπου, κατὰ παράλειψιν ἄλλ' οὐ προηγουμένως χρηστέον αὐτῷ· βλάπτει γὰρ ἂν μᾶλλον τηνικαῦτα καθαιρετικὸν τοῦ ἀξιώματος
 20 ὄν· οὐ γὰρ προσήκει Περικλέα γε ὄντα εἰς τὸ τῶν πολλῶν ἔθος ἀποβλέπειν· ἐπὶ δὲ τῶν ἀδοξοτέρων προσώπων πολλὴν ἔχει τὴν εὐκαιρίαν.

ἰγ', Τὸ νόμιμον, φησὶ, καὶ τὸ ἔθος λύεται ἐνστάσει καὶ ἀντιπαραστάσει, πρῶτον μὲν ὅτι οὐ παράνομον ἢ καιρὸν, ἔπειτα ὡς εἰ καὶ νεώτερόν ἐστι, τὸν τῆς αἰτήσεως
 25 καιρὸν ἔχει, κοινῶν ὄντων καὶ τῶν πεπραγμένων· πότερον δὲ, φησὶ, προτέρῳ χρηστέον, ὁ καιρὸς διδάξει, ὡς εἴρηται ἐν τῷ στοχασμῷ· τοῦτο γὰρ κάκιστε προσέθηκεν· ὅτι ὡς ἂν ὑφηγηται ὁ καιρὸς, οὕτω ταχθήσεται· ἡμεῖς δὲ
 30 καὶ αὐτὸν διωρισάμεθα τὸν καιρὸν· πάρεστι δὲ τοῖς ἐπὶ τοῦ στοχασμοῦ εἰρημένους ἡμῖν ἐντυχοῦσιν εἰδέναι.

Ἐπὶ Κλέωνος ¹⁴ τοῦ ἀξιοῦντος καλεῖσθαι Πυθίου

14 Inter sch, min. est in Parr.

μετὰ τὰ ἐν Πύλῳ λύεται τὸ ἔθος τοιῶσδε· πρὸς γὰρ τὴν ἀντίθεσιν, τὴν ὅτι καινὰ αἰτεῖς, ἀπαντήσῃ ὁ Κλέων λέγων, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς τὸν βίον ἅπαντα ¹⁵ ἐξ ἀρχῆς παρῆλθεν, οὐδὲ τέλεια ἐξ ἀρχῆς ἀνεφάνη, ἀλλὰ μὴ πρότερον ὄντα κατὰ μέρος ἥρξαντο γίνεσθαι· οὕτω καὶ τέχναι ἢ ἠυξήθησαν, καὶ τὰ πράγματα εἴληφε τὰς ἐπιδόσεις· ἔκαστα δὲ τούτων κατὰ ἐνστάσιν καὶ ἀντιπαράστασιν εἰσάξουσιν· ἐνστάσεως δὲ ἰδίου τὸ ἐξ ἐναντίας ἵστασθαι πρὸς τὰ λεγόμενα καὶ ψευδῇ δεικνύναι, ἀντιπαραστάσεως δὲ τὸ συντρέχειν μὲν τοῖς ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου λεγομένοις, ἐκ ¹⁹ δὲ τοῦ ἀκολουθούτου παρατρέπειν εἰς τὸ ἐναντίον.

ιδ'. Ὅτι μετὰ τὸ νόμιμον ἔταξεν εἰκότως τὸ δίκαιον, δέδεικται μὲν καὶ ἀνωτέρω, κἀνταῦθα δὲ οὐ χεῖρον εἰπεῖν, καὶ μὴ τις οἰέσθω τετάχθαι τὸ ἔθος μετὰ τὸ νόμιμον· τὸ γὰρ ἔθος οὐ τῶν προηγουμένων ἐστίν, ἀλλὰ ¹⁵ τῶν ἀνθ' ἑτέρου παραλαμβανομένων· τὴν γὰρ τοῦ νομίμου χρεῖαν ἐν τῇ ἀγράφῳ ὑπεισέρχεται, τὸ τοίνυν δίκαιον τῶν μὲν ἄλλων ἡγεῖται· καθὼς τὸ μὲν ἐφεξῆς περὶ τὸ πρόσωπόν ἐστιν· τὸ δὲ νόμιμον καὶ τὸ δίκαιον περὶ τὸ πρᾶγμα· ἐπὶ δὲ τῆς ποιότητος προτερεῖν, ἃς ²⁰ ἔφαμεν, τὰ ἐκ τοῦ πράγματος· τοῦ δὲ νομίμου μετατέτακται οὐκ ἄνευ λόγου· πρῶτον μὲν γὰρ οὐκ εἴ τι δίκαιον, τοῦτο καὶ νόμιμον, εἴ τι δὲ νόμιμον, πάντως δίκαιον· ἔπειτα ὥσπερ κατασκευαστικὸν γίνεται τοῦ νομίμου τὸ δίκαιον ἐκ τῆς τοιαύτης τάξεως καὶ εἰσφέρει οὐ σμι- ²⁵ κρόν τι τῷ χρωμένῳ· τῶν γὰρ εἰσφερομένων ὑπὸ τοῦ ῥήτορος τὰ μὲν ἐστὶ κατὰ δόξαν, τὰ δὲ κατὰ διδασκαλίαν· κατὰ διδασκαλίαν μὲν, ὅταν λογισμοὺς ἀποδιδώμεν, περὶ ὧν ἂν λέγωμεν, κατὰ δόξαν δὲ, ὅταν εἰς νόμον ἢ τι τοιοῦτον ὑπεριδῶμεθα· ἅπερ οὐ πάντως ἔχει ³⁰ τόδε, ἀλλ' εἰκὸς αὐτά ποτε καὶ ¹⁶ ἐπαῖσθαι· γέρεται δὲ οὖν δυνάμει καθάπερ τις ἀντίθεσις ἐκ τοῦ δικαστικοῦ

¹⁵ Par 1. πάντα παρῆλθεν ἐξ ἀρχῆς. — v. 13. Mon. ἀλλήλων. scr. ἄλλων. ¹⁶ καὶ Mon. om.

ὡς εἰ καὶ ¹⁷ ἔννομον τὸ πρᾶγμα, οὐκ ἂν εἴη πάντως δίκαιον· τί γὰρ εἰ καὶ κακῶς ἔδοξε τῷ θεμένῳ τὸν νόμον, εἴτα παρελθὼν ἀκολούθως τὸ δίκαιον ἐκκαθαίρει τὸ ἐφορμῶν καὶ τὸν λόγον ἐπισφραγίζεται· λαμβάνεται δέ,
 5 φησὶ, τὸ δίκαιον κατὰ μίαν τῶν δικαιολογικῶν, καὶ κατ' ἐκείνην διαιρεῖται, ὥστε ἐξ ἀνάγκης καὶ λύεται κατ' αὐτήν· λύοιτο δ' ἂν ἐκ τοῦ ἐναντίου ἄδικον ἐξελεγχόμενον· λάβωμεν δὲ καὶ ἐπὶ παραδείγματος τὸ κεφάλαιον· συχνολ τῶν πολιτῶν φυγόντες πόλιν κατεσκευάσαντο, καὶ γρά-
 10 φει τις στρατεύεσθαι ἐπ' αὐτούς· ἐνταῦθα γὰρ κατὰ ἀντίληψιν τὸ δίκαιον, καὶ ληφθῆσεται ὑπὸ τοῦ ἀντιλέγοντος, ὡς οὐ δίκαιον ἐπ' ἐκείνους στρατεύεσθαι· ἐφεῖται γὰρ τοῖς βουλευμένοις, ὅπου ἂν ἐθέλωσι κατασκευάζεσθαι πόλιν· οὐ γὰρ τις ἀπηγόρευσε νόμος, καὶ ὅτι μὲν
 15 κατὰ μίαν λαμβάνεται τῶν δικαιολογικῶν, ἐντεῦθεν ἂν τις ἴδοι. Ἀναγκαῖον δὲ καὶ περὶ τῆς ἐργασίας διαλαβεῖν· ἐπιχειρήσομεν τοίνυν ἐν τῷ δικαίῳ ἐκ τοῦ προσώπου, ἐκ τοῦ πράγματος, ἐκ τοῦ ἀποβησομένου· ἐκ μὲν τοῦ προσώπου, ὅτι φίλοις καὶ συμμάχοις βοηθήσομεν, ἐκ δὲ τοῦ
 20 πράγματος, ὅτι δίκαιον τὰς ἀγαθὰς τῶν πράξεων διὰ τῶν ἴσων ἀμείβεσθαι, ἢ ὅτι δίκαιον, τὴν ὁσίαν τιμᾶν· τὰ δὲ ἀποβιβηκὸς ἀκριβῶς παρατηρητέον· εἰ μὲν γὰρ κατὰ τὸ ὠφελοῦν ἢ βλάπτον λαμβάνοιτο, τοῦτο συμφέροντος γίνεται· εἰ δὲ κατὰ τὸ δίκαιον ἢ ἄδικον, τοῦ δι-
 25 καίου ἔσται κεφάλαιον, ὡς ἔχομεν παρὰ Δημοσθένει ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοκράτους· αὐτὸ γὰρ τὸ ἀποβησόμενον κατὰ τὸ ἄδικον ἔλαβεν, ἐπὶ τὸ καθολικὸν ἀνενεγκὼν τὸν λόγον· οὕτως οὖν ἐπ' αὐτῆς ἔφη τῆς λέξεως, ¹⁸ „ὅτι καὶ τοὺς δεῦρο πεφευγότες, ἐὰν ἡμεῖς τοὺς ἐτέρωθι ἀποκτιν-
 30 νῶμεν, ἀποκτινοῦσιν ἕτεροι, εἰ δὲ τοῦτο ἔσται, ἡ μόνη λοιπὴ τοῖς ἀτυχοῦσιν ἅπασιν σωτηρία διαφθαρήσεται· ἔστι δὲ αὕτη τίς; τοὺς ἐκ τῆς τῶν ¹⁹ πεπονθότων μετα-

17 Mon, ὡς ἔννομον.

18 p. 632.

19 τῆς ex Dem. in-

στάντας εἰς τὴν τῶν μηδὲν ἡδικημένων ἀδειῶς μετοικεῖν·“
 ἐκ τούτων δηλαδὴ τῶν εἰρημένων ἐργασόμεθα τὸ δίκαιον·
 ἰστέον δὲ, ὡς ἐπειδὴν τούτων τινὸς ἀπορῶμεν, ἐπὶ τὴν
 ἀντίφασιν αὐτοῦ χωρήσομεν, οἷον εἰ μὴ ἔχοιμεν λέγειν,
 ὅτι φίλοις οὖσι ²⁰ βοηθήσομεν, ἐροῦμεν ὅτι οὐκ ἐχθροῖς, 5
 καὶ αὖ πάλιν εἰ μὴ ἔνεστι φράζειν, ὅτι δίκαιον τοῦτο
 ποιεῖν, φήσομεν ὅτι οὐκ ἄδίκον· ὅταν δὲ καὶ ταύτης
 ἀπορῶμεν τῆς ἀντιφάσεως, ἐφ’ ἕτερον τρεψόμεθα κε-
 φάλαιον· οἷον ὅτι συμφέρει ἢ εὐκλειαν ἔχει· τοῦτο δὲ
 οὐκ ἐπὶ τοῦ δίκαιου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν κε- 10
 φалаίων καθολικὸν ἡμῖν ἔστω θεωρήμα· ὡς ἡνίκα τῶν
 προηγουμένων ἀπορῶμεν, ἐπὶ τὰς ἀντιφάσεις χωρητέον·
 εἰ δὲ καὶ τούτων ἐκκλειοίμεθα, ἐφ’ ἕτερα προσήκει τρα-
 πῆναι κεφάλαια. Λέγεται τῇ τοῦ δίκαιου τεχνολογίᾳ·
 τοσαῦτον ἔτι προσθεῖναι δεῖ, ὡς τὴν πλείστην ἐργασίαν 15
 τε καὶ ἰσχὺν λαμβάνει ἐκ τῶν λογισμῶν καὶ τῆς τῶν αἰ-
 τιῶν ἀποδόσεως· ὅταν πλείους αἰτίας καὶ λογισμοὺς ἀπο-
 διδῶμεν, περὶ ὧν ἂν λέγωμεν, ὥσπερ ἐποίησε καὶ Δημο-
 σθένης ἐν τῷ περὶ τῆς ἀτελείας τῆς κατὰ Λεύκωνα διεξ-
 ῶν· οἷον ὅτι χρήσιμον προσλαβεῖν Ὀλυνθον. 20

ιζ. Τὸ συμφέρον μετὰ τὸ δίκαιον παρεῖληπται· τοῦ-
 το μὲν, ὅτι παρὰ τὸ πρόσωπόν ἐστιν, εἰ γὰρ συμφέρει
 τῷ χρωμένῳ ζητοῦμεν, τοῦτο δὲ, ὅτι εἰ κατὰ ἄλλον τρό-
 πον ὑποβέβηκε τῷ νομίμῳ, καὶ τῷ δικαίῳ, ἐκείνο ²¹ μὲν
 γὰρ ἐκ τοῦ πράγματος ὀρμάται, τὸ δὲ συμφέρον κατὰ 25
 τινὰ μαντείαν τοῦ ῥήτορος πρόεισιν· οἷον ὅτι περιέσται
 τόδε τι ἡμῖν ἐντεῦθεν· τὰ δὲ τοιαῦτα οὐκ ἂν εἶεν ἰσχυ-
 ρά· λαμβάνεται δὲ τὸ κεφάλαιον ἐξ ὧν πάντων τῶν περὶ
 τὸν ἄνθρωπον, τουτέστιν ἀπὸ ψυχῆς, ἀπὸ σώματος, ἀπὸ
 τῶν ἐκ τῶν ἐκτός· ἀπὸ μὲν ψυχῆς, ἐπειδὴν λέγωμεν, ἐν- 30
 ορκήσειν τοὺς ἀκούοντας, εἰ ἔλαιντο τὴν πρᾶξιν, καὶ ἐν-

serul. 20 οὖσι Mon. om. Idem habet: βοηθήσομαι, ἐροῦμεν
 οὐκ ἐχθροῖς. 21 Mon. ἐκείνην,

σεβαστέρους τὰ πρὸς τὸ δαιμόνιον ἔσεσθαι· ἀπὸ δὲ σώ-
ματος, εἰ ὑγίειαν ἀποτείνομεν, ἀπὸ δὲ τῶν ἐκτός, οἷον·
εἰ περὶ πλούτου λέγομεν ἢ εὐκλείας· διαιρεῖται δὲ, φησί,
τὸ συμφέρον εἰς τὸ χρήσιμον καὶ τὸ ἀναγκαῖον· χρησι-
5 μον μὲν οὖν ἐστίν, ὃ παρὸν μὲν ὠφελεῖ, ἀπὸν δὲ οὐ δια-
φθείρει, ἀναγκαῖον δὲ, οὗ χωρὶς εἶναι ἀδύνατον, οἷον
χρήσιμον προσλαβεῖν Ὀλυνθίους ἢ καὶ ἀναγκαῖον, ἵνα
μὴ Φίλιππος τούτους λαβὼν καὶ μείζων γενόμενος ῥᾶον
ἡμῶν ἐπικρατήσῃ· ἐκάτερον δὲ, φησί, διχῶς ἐξετασθή-
10 σεται· τί μὲν ἀγαθὸν αἰρουμένοις τὴν πρᾶξιν γενήσεται·
τί δὲ φαῦλον ἐκ τοῦ μὴ ἐλίσθαι, ὥστε ἐντεῦθεν ἡμῖν
πλείστην ἀπορίαν γενέσθαι τῶν λόγων· εἶγε οὐ τὰ ἡμέ-
τερα μόνον, ἀλλὰ καὶ κατὰ ἐναντία μέλλομεν διεξέναι·
πάλιν δὲ, φησί, τούτων ἐκάτερον τετραχῶς κατασκευά-
15 ζεται, ὥστε ὅκτῳ εὐπορεῖν αἰεὶ τόπων, πλατεῖαν ἡμῶν
αἰεὶ ποιοῦντων τὴν ἐργασίαν· οἷον εἰ μὲν ποιήσαιμεν τό-
δε τὸ πρᾶγμα, περὶ οὗ ἡ βουλὴ, τὰ μὲν ὑπάρχοντα ἡμῖν
ἀγαθὰ παραμένει, καὶ τὰ οὐκ ὄντα προσέσται· εἰ δὲ
ἀποροῦμεν τῆς κτήσεως, ²² ἐπὶ τὴν προσθήκην ἵτεον·
20 ὅτι τὰ ἀγαθὰ ἡμῶν αὐξηθήσεται· οὕτω γὰρ αἰεὶ διαμέ-
νουσιν οἱ ἐπὶ τὰ τόποι ἀκέραιοι· τὰ δὲ ὑπάρχοντα φαῦ-
λα ἀποτρεψόμεθα· κἀνταῦθα δὲ, εἰ μὴ εὐπορον παντε-
λῶς φράζειν ἀποβολὴν, χωρητίον ²³ ἐπὶ τὴν μείωσιν,
καθάπερ τὴν αὐξήσιν ἀντὶ τῆς παντελοῦς κτήσεως ἐπὶ
25 τῶν ἀγαθῶν λαμβάνομεν· τὰ δὲ οὐκ ὄντα τῶν φαύ-
λων οὐ προσληψόμεθα· ²⁴ οὗτοι μὲν τέσσαρες τόποι,
ἐκ τοῦ ἐλίσθαι τὴν πρᾶξιν λαμβανόμενοι· ἔτι δὲ ἐκ τοῦ
ἐναντίου, τουτέστιν ἐκ τοῦ μὴ ἐλίσθαι, τοῖς ἴσοις ἐπι-
χειρήσομεν· εἰ δὲ μὴ ποιοῦμεν, τὰ μὲν ὑπάρχοντα ἡμῖν
30 ἀπολείται, τὰ δὲ οὐκ ὄντα μὲν, προσγινόμενα δ' ἂν οὐ

22 Mon. κτίσεως.
λη
τρηψόμεθα.

23 Mon. χρηστίον.

24 Par. 1. προς-

προσέσται· τούτων δὲ ἄφθονα παραδείγματα ἔστι λαμβάνειν ἐκ τῶν Δημοσθένους Φιλιππικῶν· ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἄμφω φαίνεται φανῦλα τὰ τε ὑφ' ἡμῶν καὶ τὰ ὑπὸ τῶν ἐναντίων λεγόμενα· καὶ πάλιν ἄμφω ἀγαθὰ, ἐν οἷς κατὰ σύγκρισιν χρή προάγειν τὸν λόγον· ἐπὶ μὲν τῶν φανύλων, 5 ὅτι ἐλάττω τὰ ἡμέτερα, ἐπὶ δὲ τῶν ἀγαθῶν, ὅτι μείζω. καθάπερ Δημοσθένης ἐν τῷ περὶ τῆς ἀτελείας· ἐπεὶ γὰρ συνετέλει τι καὶ τοῦ Λεπτίνου ὁ νόμος, χρημάτων εὐπορίαν εἰσφέρων τῇ πόλει, συμφορώτερον αὐτοῖς δείκνυσι τὸ μὴ τοὺς εὐεργέτας ἀφαιρεθῆναι τῆς χάριτος· ἔτι δὲ 10 τοῦτο παρατηρητέον ἐπὶ τῶν κεφαλαίων, ὡς ἔστι χρησιμωτάτη ἢ διὰ τῶν παραδειγμάτων πίστις, καὶ τηνικαῦτα μάλιστα ἰσχύσομεν, ὅταν πλειόνων εὐπορῶμεν παραδειγμάτων· καὶ ὅλως τὰ μὲν προκείμενα τῶν κεφαλαίων τῷ ἐνθυμητικῷ χαίρει τῆς ῥητορικῆς ὀργάνῳ, τὸ δὲ συμ- 15 φέρον τῷ παραδειγματικῷ· διὸ καὶ Δημοσθένης ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς πολλαχοῦ φαίνεται πλεονάζων τοῖς παραδείγμασι· τοὺς παρ' ἑκάστοις προδότας διεξιὼν.

Διχῶς, 21 φησὶ, τὸ συμφέρον κατασκευάσομεν, τί ποιοῦσιν ἡμῖν καὶ τί μὴ ποιοῦσι συμβήσεται· στοχαστικὸν 20 γὰρ ἢ τοῦ συμφέροντος ἐργασία.

Τὴν τοῦ χρησίμου, φησὶ, καὶ τοῦ ἀναγκαίου ἐξέτασιν, τί συμβήσεται γινομένου τοῦ πράγματος, τετραχῇ διαιρετέον· ἐροῦμεν γὰρ, ὅτι εἰ τόδε τι ποιήσομεν, τυχὸν εἰ ἐλοίμεθα τόδε περὶ οὗ ἡ βουλή, οἷον συμμαχεῖσθαι εἰ 25 τύχοι Ὀλυνθίοις, τὰ ὄντα ἀγαθὰ παραμνεῖ, ἐλευθερία,

25 Inter ach. min. est in Parr. ubi praeterea: προσπακουστέον καὶ ἕτερον τό· ἔν' ἢ οἷον τί συμβήσεται ἡμῖν, ποιοῦσι τὸ τόδε τι πρᾶγμα, περὶ οὗ ἡ βουλή. tum post ὅσα τοιαῦτα addunt: ἰστέον, ὅτι τὰ τρία εἶδη περιέχει ἡ πραγματικῇ, τὸ μὲν γὰρ δίκαιον τοῦ δικανικοῦ, τὸ συμφέρον τοῦ συμβουλευτικοῦ· πᾶσα γὰρ συμβουλή πραγματικῇ ποιεῖται στάσιν· τὸ δὲ πανηγυρικὸν ἔχομεν ἐν ταῖς αἰτήσεσι τῶν δωρεῶν, καὶ ὅταν ἔχωμεν κατορθώματα.

ἀσφάλεια, καὶ τὰ μὴ ὄντα προσγένῃσεται, δόξα, σύμ-
μαχοι, χρημάτων πρόσοδοι, τῶν ἄλλων ἡγεμονία· καὶ
πάλιν ἂν τύχοι κακῶς ἢ πόλις πράξασιν ἐκ τῆς τῶν κα-
κῶν ἀπαλλάξεως τὸ συνοῖσόν κατασκευάσομεν· ὅτι τόδε
5 ποιοῦντες τὴν τῶν ὑπαρχόντων μὲν ἀδοξίαν ἀποτριψό-
μεθα, χρημάτων ἔνδειαν, συμμάχων ἀπορίαν, ἐχθρῶν
ἰσχύν· φαῦλον δὲ οὐδὲν εἰς τὸ μέλλον κτησόμεθα, τὰ
γὰρ οὐκ ὄντα οὐ προσέσται· οἷον ἀπὸ ἐχθρῶν ἡττηθῆναι,
συμμάχων ἀπορῆσαι καὶ ὅσα τοιαῦτα.

- 10 15. Διττόν ἐστι, φησὶν, τὸ συμφέρον, ὅτι χρήσιμον
καὶ ὅτι ἀναγκαῖον· τὸ μὲν οὖν χρήσιμον ἐκ λογισμῶν
ἔχει τὴν κατασκευὴν, τὸ δὲ ἀναγκαῖον καὶ ἀπὸ τῆς
ἀνάγκης τὴν πίστιν· διπλῇ¹ οὖν ἐστὶν ἡ τοῦ συμφέρον-
τος ἐξέτασις, ἡ μὲν τὸ χρήσιμον κατασκευάζουσα, ἡ δὲ
15 τὸ ἀναγκαῖον· οἷον χρήσιμον μὲν, Ἀθηναίοις Κερκυ-
ραίους² ποιήσασθαι συμμάχους διὰ τὴν τοῦ ναυτικοῦ
δύναμιν, οὐ μέντοι σφόδρα ἀναγκαῖον· Ὀλυνθίους δὲ
ἀναγκαῖον, ἵνα μὴ Φίλιππος στρατεύσῃ σὺν ἐκείνοις
κατὰ τῆς πόλεως. Χρήσιμον οὖν ἐστὶ τὸ ἐκ περιουσίας
20 λυσιτελεῖς, ἀναγκαῖον δὲ ὅπερ ἐξ ἀνάγκης αἰρούμεθα·
ἐκεῖνο μὲν γὰρ προαιρετικὸν τυγχάνει· τὸ μέντοι ἀναγ-
καῖον ἀκούσιόν ἐστιν· χώραν δὲ μάλιστα ἔχει ἡ τοῦ
ἀναγκαίου ἐξέτασις ἐν ταῖς δυσκολίαις τῶν πραγμάτων,
ὅταν ἐπὶ πόνον ἢ δαπάνην ἢ ἄλλο τι τῶν δυσχερῶν πα-
25 ρακαλῶμεν τοὺς ἀκούοντας, ἔνθα καὶ ἡ τοῦ ἐκβησομέ-
νου ἐξέτασις ἀναγκαία, ὥς εἰ μὴ τάδε πράξομεν, τάδε
ἡμᾶς καὶ τάδε περιστήσεται τὰ δεινὰ· ὅπερ ὁ Δημοσθέ-
νης ἐν Ὀλυνθιακῷ³ ποιεῖ, κατασκευάζων, οἷα συμβῆσε-
ται τοῖς Ἀθηναίοις, εἰ μὴ βοηθήσῃ Ὀλυνθίοις· φησὶ
30 γὰρ, „εἰπέ μοι· τίς αὐτὸν κωλύσει δεῦρο βαδίζοντα;
Θηβαῖοι; μὴ λίαν πικρὸν εἰπεῖν, καὶ συνεισβαλοῦσιν

1 Cfr. Vol. IV. p. 739. v. 9.
delevi καὶ et scripsi Κερκυραίους.

2 Mon. καὶ Κερκυραίους.
3 Ol. I. p. 16.

ἐτοιμῶς. ἀλλὰ Φωκῆς; οἱ τὴν οἰκίαν οὐχ οἷοί τε ὄν-
τες φυλάττειν, ἂν μὴ βοηθήσῃτε ὑμεῖς ἢ ἄλλοι τις.”

ιγ'. Ομοίως, φησὶ, ταῖς αὐταῖς μεθόδοις χρησόμεθα
καὶ πρὸς τὸ μὴ γεννησόμενον· ἱεροῦμεν γάρ, ὅτι εἰ μὴ τόδε
ποιήσομεν, τὰ τε ὑπάρχοντα ἀγαθὰ ἀπολούμεν, καὶ τὰ 5
οὐκ ὄντα μὲν, προσγενησόμενα δέ, οὐ κτησόμεθα· ἢ ἐκ
τῶν ἐναντίων, τὰ μὲν ὑπάρχοντα φραυλα παραμενῆι,
προσκτησόμεθα δὲ καὶ ἐτέραν ἀδοξίαν· ἡ δὲ τοῦ κεφα-
λαίου τούτου ἔργασία, τοῦτον γανῆσται τὸν τρόπον·
πρῶτον μὲν ἐπιχειρήσουσιν ἐκ τῶν ἐναντίων, λείξομεν 10
γάρ, κ. τ. λ. Vol. IV. p. 744. v. 11. — p. 745. v. 25.

ιδ'. Τῇ τάξει τοῦ δυνατοῦ τινες ἐμίμνησαντο, ἃς δέον
αὐτὸ τετάχθαι πρὸ τοῦ συμφέροντος· μὴ γὰρ δειχθέν-
τος πρότερον, ὅτι δυνατόν ἐλίσθαι τῶνδε τὸ ἕτερον,
τῶν ἀτοπωτάτων ἵστί περὶ τοῦ κατ' αὐτὸ συμφέροντος 15
διαλέγεσθαι· οἷον λυσίτελει, φησὶ, Μαρωνεῖταις ἢ Σι-
φνίοις ἄρχειν τῶν Ἑλλήνων· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ δυνατόν ἐλλεί-
πει, οὐδὲ περὶ τοῦ συμφέροντος οὐδ' ἂν εἰς γένοιτο λό-
γος, ἀλλ' ἔστιν ἀναστρέφειν, εἰ γὰρ μὴ πρότερον ἀπο-
δειχθῇ τὸ συμφέρον, οὐκ ἂν τὸ δυνατόν ζητοῖτο. αὐ- 20
τίκα δυνατόν ἐκπλεῖν κώνειον, ἀλλ' ἐπεὶ οὐ συμφέρον,
διὰ τοῦτο ἀνόγητα καὶ τὰ τῆς δυνάμεως· ὅθεν ἀγέμε-
νοι τούτου καὶ οὐδὲ λόγου τινὸς αὐτὸ ἀξιώσαντες, τὸ γὰρ
ἀντιστρέφον οὐκ ἰσχυρόν, τὴν ἀληθεστάτην αἰτίαν φη-
σομεν, ὅτι συμπλέκεται ἀλλήλοις τὰ κεφάλαια, τὸ συμ- 25
φέρον φημι καὶ δυνατόν· καὶ ὥσπερ ἡ βούλησις καὶ
ἡ δύναμις ἐν στοχασμῷ ὥς ἐν ἐλαμβάνομεν τὸ κεφά-
λαιον, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς πραγματικῆς τὸ συμφέρον καὶ
τὸ δυνατόν ἐκάστοτε συμπλακῆσεται· τούτου δὲ οὕτως
ἔχοντος, τίς διαφορά περὶ τῆς τάξεως ἔσται, ἀναμειγνυ- 30
μένων ἀμφοτέρων ἀλλήλοις; ἀλλ' ὃ περὶ τῆς βουλή-
σεως καὶ τῆς δυνάμεως ἐλέγομεν, ἐνταῦθα παραφυλατ-
τίσθω· τοῦτο δ' ἵστί τὸ παρὰ τῷ ἰσχυροτέρῳ αἰεὶ τελευ-

τῶν κεφαλαίων· εἰ δὲ τις λέγοι, ὡς εἰ καὶ συμπλέκονται
 ἡ βούλησις καὶ ἡ δύναμις, ἀλλὰ γε κατὰ φυσικὴν αὐτὰ
 ἰσταμέθα τάξιν, εἰδέτω, ὡς κἀνταῦθα ἡγήσεται ⁴ τὸ
 συμφέρον κατὰ φύσιν, μιμεῖται γὰρ αὐτὸ μὲν τὴν βού-
 5 λησιν· πᾶσα γὰρ βούλησις ἐπὶ τὸ δοκοῦν εἶναι συμφέ-
 ρον ὁρμᾷ· τὴν δύναιιν δὲ τὸ δυνατόν· ὥστε εἰ προτε-
 τάχθαι δεῖ τὴν βούλησιν τῆς δυνάμειος, ἡγήσεται καὶ
 τοῦ δυνατοῦ τὸ συμφέρον. ταῦτα μὲν περὶ τῆς τάξεως·
 ὑποδιαιρήσεις δὲ καὶ τὸ δυνατόν· καὶ πρῶτόν γε αὐτὸ
 10 τοῦτο ἰστέον, ὡς κυρίως τῇ ὑποδιαιρέσει χρῆται, ὑποδια-
 ρεῖν γὰρ ἔστιν ὅταν, τὸ ἐξ ἑνὸς διαιρεθὲν πάλιν καὶ αὐ-
 τὸ εἰς ἕτερα ὑποδιαιρῇται· τὸ οὖν δυνατόν, φησὶ, τέμνε-
 ται εἰς τὸ κατὰ ἔνστασιν καὶ ἀντιπαράστασιν· πρῶτον
 μὲν, ὅτι οὐ χαλεπὸν, ἔπειτα, ὡς εἰ καὶ χαλεπὸν, ἀναγ-
 15 καῖον, καὶ ὅτι δεῖ ὑπὲρ τῶν χρηστῶν πάντα πόνον καὶ
 πάντα κίνδυνον ὑφίστασθαι· εἶτα εἰς τὸ δεικνύναι, ὅτι
 καὶ ῥάδιον· καὶ τινες ῥῆθησαν τοῦτο ἐκ περιττοῦ προστε-
 θεῖσθαι· μηδὲν γὰρ διαφέρει τοῦ μὴ χαλεποῦ τὸ ῥά-
 διον, ἀλλ'· εἰ μὲν ἄμεσα εἴη ταῦτα μηδεμίαν ἔχοντα με-
 20 σότητα, οὐδὲν αὐτοῖς ὁ λόγος ἡμάρτεται· νῦν δὲ ἔνεστι
 μὴ χαλεπὸν τι μὴ ῥάδιον εἶναι, ὥστε ἕτερον παρὰ τὸ μὴ
 χαλεπὸν καθεστάναι τὸ ῥάδιον. τῶν δὲ εἰρημένων ἀπάν-

4 Par. 1. κατὰ φύσιν ἡγήσεται. Sch. min. καὶ ῥάδιον·
 ἐπὶ τούτοις κατασκευάζειν χρῆ, φησὶ, τὸ ῥάδιον· αὐξήσεις γὰρ τοῦ
 δυνατοῦ ἢ τοῦ ῥάστου ἀπόδειξις· διὰ βραχείων δὲ, ὡς εἵπομεν, εἰ
 εὐχίρειά τις ὁρᾶται τῷ συμβουλευομένῳ, τοῦ ῥαδίου ἐφαψάμενοι,
 ὡς μὴ δοκεῖν παντελῶς παραλιμπάνειν, ἐπὶ τὴν καθ' ὑπόθεσιν τρε-
 ψόμεθα μέθοδον λέγοντες, ὅτι, εἰ καὶ δυσκολία τις [Cod. δυσκολίαν
 τινὰ] συνέβαινε τοῖς πράγμασιν, οὐδ' οὕτως ἐχρῆν αὐτῶν ἀποστῆναι·
 προσήκει γὰρ ὑπὲρ τῶν χρηστῶν καὶ πόνους καὶ κινδύνους ὑπομένειν,
 καὶ συστήσομεν τοῦτο ἀπὸ παραδειγμάτων, ὅτι καὶ σύνηθες ὑπὲρ
 τούτων ἀγωνίζεσθαι τῇ πόλει· καὶ γὰρ τότε τὸν πόλεμον, εἰ τύχοι,
 προθύμως ἀπέστησαν.

των ἐκ τῶν Δημοσθένους Φιλιππικῶν ὁ βουλόμενος πα-
 ραλαμβάνειτο παραδείγματα· αὐτίκα τὸ κατὰ ἀντιπαρά-
 στασιν πλατύτατον αὐτῷ ἐξίργασται⁵ καὶ εἰ καὶ χαλε-
 πὸν, ἀλλ' ἀναγκαῖον. οὕτως οὖν ἐπ' αὐτῆς ἔφη τῆς λέ-
 ξεως. ⁵ „εἰ δὲ τῷ δοκεῖ ταῦτα καὶ δαπάνης μεγάλης καὶ 5
 πόνων πολλῶν καὶ πραγματείας εἶναι, καὶ μάλα ὀρθῶς
 οἶεται· ἀλλ' ἐπειδὴν λογισθῇαι τὰ τῇ πόλει μετὰ ταῦτα
 γενησόμενα, ἂν ταῦτα μὴ ἐθέλῃ ποιεῖν, εὐρήσει λυσι-
 τελοῦν τὸ ἐκόντας ποιεῖν, τὰ δέοντα,“ καὶ τὰ ἐξῆς· λαμ-
 βάνεται δὲ, φησὶ, τὸ δυνατόν ἐκ τῶν παρακολουθούν- 10
 των τοῖς προσώποις, τουτέστιν ἀπὸ ψυχῆς, ἀπὸ σώμα-
 τος, ἀπὸ τῶν ἐκτός· καθάπερ ἐν Φιλιππικοῖς Δημοσθέ-
 νης ἐχρήσατο· ἀπὸ μὲν ψυχῆς, ὅτι ἀθυμεῖ Φίλιππος,
 καὶ ὅτι ἐπιπορεῖ καὶ ἀπιστεῖται· οὕτω γάρ πού φησιν·⁶
 „οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικοῦν- 15
 τα καὶ ἐπιποροῦντα καὶ ψευδομενον δύναμιν βεβαίαν
 κτήσασθαι“ ἔφη ἂν, ὅτι ἀσθενεῖ Φίλιππος καὶ πεπή-
 ρωται, ἀπὸ δὲ τῶν ἐκτός ἀφθονώτατα παρὰ τῷ ῥήτορι
 παραδείγματα· ἐπεὶ καὶ μάλιστα ἡμῖν ὁ τόπος πλείστην
 ἐμπειρίαν παρέχεται, πῶς ὁ Δημοσθένης ἀπὸ τῶν ἐκτός 20
 ἐπιχειρεῖ· „οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ξένοι καὶ πεζέταιροι⁷
 δόξαν μὲν ἔχουσιν, ὥς εἰσὶ δυνατοὶ καὶ συγκεκροτημένοι⁸
 τὰ τοῦ πολέμου, ὥς δ' ἔγωγε τῶν ἐν τῇ χώρᾳ τινὸς
 ἤκουον ἀνδρὸς οὐδαμῶς οἷον τε ψεύδεσθαι, οὐδένων εἰσὶ
 βελτίους.“ ἐπιρρῶννυται δὲ οὐχ ἥκιστα τὸ κεφάλαιον 25
 καὶ πλείστην ὅσην ἐργασίαν λαμβάνει ἐκ τῶν συγκριτι-
 κῶν, ὅταν τὰ ἡμέτερα τοῖς τῶν ἐναντίων ἀντεξετάζωμεν·
 τούτου παράδειγμα ἐν τῇ δημηγορίᾳ Περικλίου παρὰ
 τῷ Θουκυδίδῃ, ἐν ᾗ παραβάλλει τὴν Ἀθηναίων δύναμιν
 τῇ Λακεδαιμονίων. περιφανέστερον δ' οὖν ἐν τῇ Κοριν- 30
 θίων πρὸς Λακεδαιμονίους ἔστιν αὐτὸ φεωρησαί· κατὰ

⁵ de Chers, p. 101. cfr. Vol. IV. p. 748. ⁶ Ol. II. p. 20.

⁷ Mon. πεζαίταιροι. — Ol. II. p. 23. ⁸ Mon. συγκεκροτημένοι.

τὸ ἀντιθετικὸν προηγουμένως τοῦ λόγου. ἔφη⁹ δὲ οὕτως ἐπ' αὐτῆς τῆς λέξεως· „οἱ μὲν γε νεωτεροποιοὶ καὶ ἐπινοῆσαι ὅξεις καὶ ἐπιτελέσαι ἔργω ἃ ἂν γινῶσιν· ὑμεῖς δὲ οὐδὲ τὰ ὑπάρχοντα σώζειν, οὐδὲ τὰ ἀναγκαῖα ἐξ-
 5 κέσθαι,“ τοσαῦτα μὲν περὶ τῆς ἐργασίας τοῦ κεφαλαίου· ἐξητήκασιν δὲ τινες, πῶς ἀπὸ τῶν παρακολουθούντων ἔφη κατασχευάζεσθαι τὸ δυνατόν· τοῦτο, γὰρ, φασὶ, τοῦ πρόποντός ἐστιν, ὅπερ ὑπὸ τὸ ἐνδοξον ἀνάγεται· ἐπ' ἐκείνου γὰρ δεῖ, φασὶ, τὰ παρακολουθούντα τῷ
 10 προσώπῳ σκοπεῖν· οἷον γένος, πατρίδα, προγόνους, ἀρετὰς· ἐχρῆν δὲ αὐτοὺς εἰδέναι, ὥς τινος παρακολουθούντων τὰ μὲν ἐκ τῶν ἀνωτέρω, τὰ δὲ λαμβάνεται ἐκ τῶν ἐφεστώτων. τὰ μὲν οὖν παλαιότερα τὸ πρόπον ἐργάζεται, οἷον αἱ τῶν προγόνων πράξεις, τὰ τῆς πατρίδος τρό-
 15 πια, καὶ ἅπαν ὅ τι τοιοῦτον· τὰ δὲ ἐνιστώτα ποιεῖ τὸ δυνατόν· οἷον εὐπορία χρημάτων, στρατεύμα ἐξηρτυμένον, τριηρῶν πλῆθος· ἔτι καὶ τὸ ἐκ Φιλιππικῶν ἄπορον χρῆ λῦσαι. ὅπερ αὐτὸς προβάλλει ὁ τεχνικὸς ἐκ τῆς τοῦ δυνατοῦ κατασκευῆς ἀναφανέν. καθελὼν γὰρ τὴν τοῦ
 20 Φιλίππου δύναμιν ὁ ῥήτωρ οὐκέτι τὴν τῶν Ἀθηναίων περιέλαβεν, ἀντεξετάζων πρὸς τὴν Φιλίππου, ὅπερ ἔδει ποιεῖν, εἰ μὴ τι ἐκώλυνεν· οὐ γὰρ τὰ τῶν ἐναντίων μόνον ἐπιδεικνύει ἀσθενῆ, ἀλλὰ καὶ τὰ ἡμέτερα οὐ¹⁰ πα-
 25 ραπλήσια. παρῆκεν οὖν αὐτὸς ἐκ τῆς τῶν πραγμάτων ἀνάγκης· οὐ γὰρ εἶχε τῆνικαῦτα δύναμιν τῶν Ἀθηναίων οὐδεμίαν εἰπεῖν. ἔστιν οὖν αὕτη λύσις τοῦ ἀπορήματος ἀκριβής· θαυμαστὸν δὲ οὐδὲν, φησὶν, εἰ παρεῖται τὸ ἐπιχείρημα τῷ ῥήτορι, ἐπεὶ καὶ τῶν κεφαλαίων τινὰ ἐκεί-
 30 σι παραλείπεται κατὰ φύσιν. τοῦτο δὲ ἔφη, ἐπεὶ τὸ δίκαιον κεφάλαιον ἐν τοῖς Ὀλυμπιακοῖς κατὰ φύσιν κε-
 χωρη-

9 Thuc. I. 70. cfr. Vol. IV. p. 750. Mon. ἔφη δὲ τελίσαι ἔργα ἃ ἄγνων (sic). omisissis reliquis. 10 οὐ Mon. om.

χωρηκός ¹¹ ἔστιν. ἐχθροὶ γὰρ ὄντες οἱ Ὀλύνθιοι περὶ
 συμμαχίας πρεσβεύονται· ¹² οὐκ ἔστι δὲ λέγειν, ὥς ἔστι
 δίκαιον τοῖς ἐχθροῖς βοηθεῖν· καὶ ἡμεῖς δὲ, φησὶ, πολ-
 λάκις παρελίπομεν τῶν κεφαλαίων τινὰ οὐκ ἐν πραγμα-
 τικῇ μόνον, ἀλλὰ καὶ πανταχοῦ.

κ'. Ἡ ἐργασία τοῦ δυνατοῦ γίνεται οὕτως, ἢ ἐξ αὐ-
 ξήσεως οἰκειάς μόνως, ἢ ἐκ καθαιρέσεως τῶν ἐναντίων
 μόνως, ἢ ἐξ ἀμφοτέρων, αὐξήσεως δὲ φημι οἰκειάς καὶ
 καθαιρέσεως τοῦ ἐναντίου· ὅταν οὖν ἐκ τῶν δύο εὐπο-
 ρήσωμεν ἐργάσασθαι τὸ δυνατόν, ἔσται μᾶλλον ἀγωνι- ¹⁰
 στικώτερος ὁ λόγος, εἰ παράλληλα παραβάλοιμεν τὰ τε
 αὐξητικά καὶ καθαιρετικά, οὕτως γὰρ ἐδίδαξεν ἡμᾶς
 Θουκυδίδης ἐν τῇ Κορινθίων πρὸς Λακεδαιμονίους δημη-
 γορίᾳ, ταῦτα εἰπὼν· „οἱ μέντοι γε νεωτεροποιοὶ καὶ ἐπι-
 νοῆσαι ὀξεῖς, καὶ ἐπιτελεῖσαι ἔργῳ ὃ ἂν γνῶσιν· ὑμεῖς δὲ ¹⁵
 τὰ ὑπάρχοντά τε σώζειν καὶ ἐπιγινῶναι μηδὲν καὶ ἔργῳ
 οὐδὲ τἀναγκαῖον ἐξικέσθαι· αὐτίς δὲ οἱ μὲν καὶ παρὰ
 δύναμιν τολμηταί, καὶ παρὰ γνώμην κινδυνευταί καὶ ἐν
 τοῖς δεινοῖς εὐέλπιδες· τὸ δὲ ὑμέτερον τῆς τε δυνάμεως
 ἐνδεᾶ προᾶσαι, τῆς τε γνώμης μηδὲ τοῖς βεβαιοῖς πιστεῦ- ²⁰
 σαι, τῶν δὲ δεινῶν μηδέποτε οἶσθαι ἀπολυθῆσθαι·
 καὶ μὴν καὶ ἄοκνοι πρὸς ὑμᾶς μελλήτας καὶ ἀποδημη-
 τὰς πρὸς ἐνδημοτάτους· οἶονται γὰρ οἱ μὲν τῇ ἀπουσίᾳ
 ἀντικταῖσθαι, ὑμεῖς δὲ τὸ ἐπιλθεῖν καὶ τὰ ἔτοιμα βλά-
 ψαι·“ οὕτως ἄρα δι' ἀντιπαρετιθέναι ἀμφοτέρω· ἀγω- ²⁵
 νιστικώτερος οὕτως ὁ λόγος γενήσεται.

κά. Καλῶς μετὰ τὸ συμφέρον τὸ δυνατόν τέτακται·
 οὔτε γὰρ εἰ μὴ συνέφερε, δυνατόν δὲ ἦν τὸ προᾶγμα,
 ἱκανὸν ἦν τοὺς ἀκούοντας ἐφελκύσασθαι· οὔτε εἰ ду-
 νατόν ἦν, ἀλυσιτελεῖς δὲ, ἡνείχετό τις αὐτὸ αἰρεῖ- ³⁰
 σθαι· καλῶς οὖν ἔχει ¹³ πρότερον διδάξαντας, ὅτε

¹¹ Mon. ἐκχωρηκός.

¹² Mon. πρεσβεύοντες.

¹³ ἔχει

Mon. om.

Rhetor. VII.

συμμέρον, οὕτως καὶ ὅτι δυνατόν ἐστιν ἀποδείξαι. εἰσά-
 ξομεν δὲ, φησί, τὸ δυνατόν ἐνστάσει καὶ ἀντιπαραστά-
 σει οὐκ αἰ, ἀλλ' ἐὰν κ. τ. λ. Vol. V. p. 352. v. 22 — 27.
 εἰ δὲ δυσχέρεια προσῇ διὰ τῶν τοιούτων μεθόδων, τὴν
 5 κατασκευὴν τοῦ δυνατοῦ ποιησόμεθα, λέγω δὴ τῆς ἐν-
 στατάσεως καὶ ἀντιπαραστάσεως· καθόλου γὰρ ἡ δυσχέρειά
 τις πρόσεστι τοῖς βουλομένοις ἢ ῥασιτώνῃ· ἐπὶ τῶν εὐχε-
 ρῶν οὖν περιττόν πρὸς τοὺς εἰδότας, ὅτι ῥαδίαν ἔχει τὴν
 ἐπιχείρησιν τὰ πράγματα, περὶ ὧν ἡ βουλή τοιαύτας
 10 ἀποδείξεις καὶ κατασκευὰς ἐπάγειν. ἐπὶ δὲ τῶν δυσχερῶν
 ποιησόμεθα τοῦ δυνατοῦ τὴν κατασκευὴν, τελείως ἐκά-
 στον ταῖς ἐργασίαις ἐπεξιόντες· ὅτι εἰ καὶ χαλεπὸν εἶη,
 ἀλλ' οὖν ἀναγκαῖον· καὶ ὅτι δεῖ ὑπὲρ τῶν χρηστῶν καὶ
 πόνους καὶ κινδύνους ὑπομένειν. καὶ ὅτι ὑπὲρ τοῦ μὴ
 15 χαλεπωτέροις περιπεσεῖν ἀντιληπτέον τῶν πραγμάτων.
 καὶ Δημοσθένης δὲ τὴν πλατύτητα τοῦ κατὰ ἀντιπαρά-
 στασιν ἐδίδαξεν οὕτως αὐτὸ ἐργασάμενος· εἰ δὲ τῇ δοκεῖ
 ταῦτα καὶ δαπάνης μεγάλης καὶ πόνων πολλῶν προσδεῖ-
 σθαι, καὶ μάλα ὀρθῶς δοκεῖ· ἀλλ' ἐὰν λογίσῃται τὰ τῇ
 20 πόλει μετὰ ταῦτα γενησόμενα, ἐὰν ταῦτα μὴ ἐθέλῃ ποι-
 εῖν, εὐρήσει λυσιτελοῦν τὸ ἐκόντως ποιεῖν τὰ δέοντα.

κβ. Ἐπὶ τῶν τοιούτων, φησί, τῶν καὶ δυσκολίαν
 τοῖς βουλομένοις ἐχόντων τὰς κατασκευὰς ἀπὸ τῶν παρα-
 κολουθούντων τοῖς προσώποις παραληφόμεθα· ταῦτα δὲ
 25 ἐστὶ τὰ ἐγκωμιαστικά, ἃ λαμβάνεται ἀπὸ ψυχῆς, ἀπὸ
 σώματος, ἀπὸ τῶν ἐκτός· ὡς ὁ ῥήτωρ ἐκανόνισεν ἐν
 Ὀλυνθιακοῖς· ἀρξάμενος γὰρ ἀπὸ τῶν κατὰ ψυχὴν πρό-
 εισι μέχρι τῶν ἐκτός· οἷον „πῶς ἔχει ψυχῆς ὁ Φίλιππος,
 ὅτι ἀθυμεῖ,“¹⁴ καὶ ὅτι „οὐκ ἔστιν“¹⁵ ἀδικοῦντα καὶ
 30 ἐπιорκοῦντα καὶ ψευδόμενον δύνανιν βεβαίαν κτήσα-
 σθαι·“ πῶς τὰ ἐκτός, ὅτι „Θετταλοὶ ἄπιστοι,“¹⁶ ὅτι δὲ

¹⁴ Ol. I. p. 15. cfr. Vol. IV. p. 704.
 om. Ol. II. p. 20.

¹⁵ οὐκ ἔστιν Mon.

¹⁶ Ol. I. p. 15.

Ἰλλυριοὶ καὶ Παῖονες ἐλευθερίας ἐπιθυμοῦσι" καὶ ἐξῆς·
 ἢ γὰρ τοῦ δυνατοῦ ἐξέτασις γίνεται, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ
 συμφέροντος, ἀπὸ τῶν ἐκτὸς, ἀπὸ μὲν ψυχῆς, εὐορκίας,
 ἐπιτορκίας, πίστεως, ἀπιστίας, εὐνοίας, φθόνου, ¹⁷ τυ-
 χίας, φιλοχρηματίας, ἐυπειρίας, ἀπειρίας, καὶ τῶν τοι- 5
 οῦτων, ὅσα ψυχῆς ἐστὶ πάθη. ἀπὸ δὲ σώματος, ῥώμης,
 ἀσθενείας, εὐξίας, καχεξίας καὶ τῶν τοιούτων, ἀπὸ δὲ
 τῶν ἐκτὸς, χρημάτων, φίλων, στρατιωτῶν, ὀπλων, συμ-
 μάχων, ἵππων καὶ τῶν παραπλησίων· ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῶν
 κοινῶν τὰ ἐκτὸς μάλιστα τὴν χορηγίαν ὑμῖν παρέξεται· ¹⁰
 ἡνίκα δὲ ἐπὶ τύραννον ἢ δικαστὴν ἢ ὅλως ἓνα ἄνδρα ὁ
 πόλεμος εἴη, χάραν ἡμῖν τὰ ἀπὸ ψυχῆς παρέξεται· τε-
 λεῖα δὲ δυνατοῦ κατασκευὴ ἐστὶν ἢ ἐκατέρων ἐξέτασις,
 τῶν τε ἡμῖν αὐτοῖς προσόντων, καὶ τῶν τοῖς ἀντιπάλοις·
 οὐ γὰρ ἀποχρήσει τὰ τῶν ἐναντίων μόνα διαβαλεῖν, ἀλ- ¹⁵
 λά δεῖ καὶ τὰ οἰκεία συστήσαι· ¹⁹ ἀπὸ γοῦν τῶν προσόν-
 των ἡμῖν αὐτοῖς ἢ τοῖς ἐναντίοις, ἢ πάντων ἅμα ἢ τινων
 ληψόμεθα τὴν εὐπορίαν εἰς τὴν τοῦ δυνατοῦ κατα-
 σκευήν. ¹⁹

κγ'. Τὸ μὲν γὰρ, φησὶ, κατὰ τὸ ἐγχωροῦν χρῆσθαι ²⁰
 τῆς κρίσεως ἐστὶν. τὸ δὲ διαιρεῖν τὰ κεφάλαια τῆς εὐρέ-
 σεως· καὶ σημειῶσαι, ὅτι εὐρεσιν ἐνταῦθα ἐκάλεσιν οὐ
 τὴν ἐκθεσιν τῶν ἐνθυμημάτων καὶ παραδειγμάτων, ὥσπερ
 ἐν ἀρχῇ τῆς πραγματίας, ἀλλ' ἀπλούστερον τὸ εὐρεῖν
 τὰ κεφάλαια εὐρεσιν εἶπεν, εἰδὼς πολλὴν συγγένειαν ἀμ- ²⁵
 φοῖν, ὡς ἀρχόμενος τῆς βίβλου ἐδήλωσεν· ἔφη γὰρ, ὡς
 ἐστὶν ὁ περὶ διαιρέσεως λόγος ὁ αὐτὸς τῷ περὶ εὐρέσεως,
 πλὴν ὅσον οὐ πάντα ἔχει τὰ περὶ εὐρέσεως.

κδ'. Τῶν οὐ μετρίως ἐστὶν ἡπορημένων παρὰ πολ-
 λοῖς τε ἄλλοις καὶ οὐχ ἡμιστά γε Ἀθανασίῳ, τίνα τρό- ³⁰

17 in Mon. sq. vocabulum in *τυχίας* finiens initio mutilum.

18 Mon. *σύσταται*.

19 Quae sequuntur, lege Vol. V. p. 352.

v. 29. — p. 353. v. 9.

πον ἔσται κεφάλαιον τὸ ἔνδοξον παρὰ τὸ συμφέρον· τοῦ
 γὰρ συμφέροντος τριχῇ λαμβανομένου, κατὰ ψυχὴν, κα-
 τὰ σῶμα, κατὰ τὸ ἐκτός, τὸ ἔνδοξον ὑπὸ τὸ τρίτον ἀνά-
 γεται τοῦ συμφέροντος μέρος, φημὶ τὸ ἀπὸ τῶν ἐκτός·
 5 ἐν γὰρ τούτῳ ἢ πλοῦτον ἢ εὐκλειαν ὑποτείνομεν, ὡς εἴ-
 ρηται ἐν τῷ συμφέροντι, καὶ ἔστι μὲν λόγος ἀληθής·
 κομψότατα δὲ Ἀθανάσιος τὸ ἀπορούμενον ἀπελύσατο.
 ἐπεὶ γὰρ ἐκ τοῦ συμφέροντος προελθὼν τὸ ἐκείνου ἔνδο-
 ξον ἔσχε τελείαν τὴν ἐκείνου ὑποδιαίρεσιν, καὶ μῦριον ὅν
 10 τῷ ὅλῳ διὰ πάσης τῆς ἐργασίας ἐκοινώνησεν, ὡς αὐτὸς
 εἶπε ὁ τεχνικός, εἰκότως ἰδίᾳ παρελήφθη ὡς ἔχον ἐντε-
 λούς κεφαλαίου ἐξεργασίαν· δεδηλώσθω οὖν ἐντεῦθεν ἡ
 ἐργασία τοῦ κεφαλαίου. διὰ γὰρ τῶν εἰρημένων ἐπὶ τοῦ
 συμφέροντος ὁκτὼ τόπων κατασκευασθήσεται. οἷον εἰ
 15 ποιοῦμεν ταῦτα, περὶ ὧν ἡ βουλή, ἡ μὲν ὑπάρχουσα ἡ-
 μῖν δόξα παρμένει, ἡ δὲ οὐκ οὔσα περιέσται· καὶ τὴν
 μὲν οὔσαν ἀδοξίαν ἀπωσόμεθα, τὴν δὲ οὐκ οὔσαν οὐ
 προσληψόμεθα· καὶ πάλιν, εἰ δὲ μὴ ποιοῖμεν, τὴν μὲν
 οὔσαν αἰσχύνην οὐκ ἀπωσόμεθα, τὴν δὲ οὐκ οὔσαν προσ-
 20 ληψόμεθα· καὶ τὴν μὲν ὑπάρχουσαν δόξαν ἡμῖν ἀποτρι-
 ψόμεθα· τὴν δὲ οὐκ ὑπάρχουσαν προσγενομένην δ' αὖν
 οὐ προσληψόμεθα· ὅπερ δὲ ἔφασκον ἐπὶ τοῦ δικαίου,
 κἀνταῦθα προσκείσθω· τῶν γὰρ ἀναγκαιοτάτων τὸ θεώ-
 ρημα, ὡς ἡνίκα τινὸς τῶν κεφαλαίων ἀποροῦμεν, τὴν
 25 ἀντίφασιν αὐτοῦ παραληψόμεθα, οἷον ὅτι εἰ μὴ ἔχοι-
 μεν λέγειν, ὅτι συμφέρον, ἐροῦμεν, ὅτι μὴ βλάπτον, καὶ
 αὐτὸ πάλιν, εἰ μὴ δυνατόν εἰπεῖν, ὅτι νόμιμον, γήσασμεν,
 ὅτι οὐ περὶ τὸν νόμον· εἰ δὲ λάβοι τὴν ἀντίφασιν ὁ ἀν-
 τίδικος, διὰ τῆς θέσεως αὐτὸν ἐξελέγχομεν, οἷον ὡς οὐ
 30 δίκαιον λέγειν αὐτὸν τόδε τι μὴ βλαβερόν, ὡς συμφέ-
 ρει, δεικνύναι· ὅπως δὲ χρηστέον τῇ ἀντιφάσει δίδωκεν
 ἡμῖν ἐν Φιλιππικοῖς Δημοσθένης παράδειγμα· οὐ γὰρ
 ἔχων ἀσθενῇ τὴν Φιλίππου δύναμιν ἀποφῆναι, ἐπὶ τὴν

ἀντίφασιν ἐχώρησεν, ὅτι οὐ βεβαία, οὐδὲ ἰσχυρά· οὕτω γαῦν ἐπ' αὐτῆς θεωρητέον τῆς λέξεως.²⁰ „μὴ γάρ ὡς θεῶ νομίζετε ἐκείνῳ πεπηγέναι τὰ παρόντα πράγματα ἀθάνατα, ἀλλὰ καὶ μισαὶ τις ἐκείνον“, καὶ τὰ ἐξῆς· τοῦτο ἡμῖν ἐπὶ πάντων τῶν κεφαλαίων καθολικὰν πεφυ- 5 λάζω θεωρημα.

Ἐνδοξόν ἐστιν ²¹ ὁ χρηστὴν ἀπλῶς δόξαν ἐμποιεῖ καθόλου τῷ δράσαντι· καλεῖται δὲ καὶ πρέπον· πρέπον δὲ ἐστὶ τὸ καθήκον ἐκάστω, κ. τ. λ. Vol. IV. p. 756. v. 1. — 15. — Ἰστέον, ὅτι οὐκ ἐστὶ τοῦτο ἱκανὸν ἐξαλλαγὴν 10 κεφαλαίων ποιῆσαι· εἰ γὰρ ἐκ τῶν προσεχῶς ἢ ἐκ τῶν πόρρω ἢ ἐπιχειρήσεις, οὐδὲν ἦτιον τοῦ συμφέροντός ἐστι· περὶ γὰρ ἀποβαίνοντος καλοῦ ἢ κακοῦ ἢ σκέψης, ὅπερ τὸ συμφέρον χαρακτηρίζει κεφάλαιον. Ἐξήτησάν τινες καὶ περὶ τῆς τάξεως αὐτῶν, ποῖον ἄρα τοῦ ἑτέρου προτάτ- 15 τισθαι χρή· καὶ ὁ μὲν Εὐστάθιος σκοπεῖν φησὶ χρεῶν, ποῖον αὐτῶν ἰσχυρότερον, κακίειν μᾶλλον ὑποτάττειν· ἐβούλετο γὰρ ὡς εἰρκεν ὁ ἀνὴρ εἰς τὰ ἰσχυρότερα μᾶλλον καταλήγειν, Ἀθανάσιος δὲ τούναντίον· προτακτέον, φησὶ, τὰ ἰσχυρότερα, ἵνα ἀπ' αὐτῶν μᾶλλον ἀρξώμεθα· οὐ- 20 τως μὲν οὗτοι· ἡμεῖς δὲ, ὁ καὶ ²² πολλὰκις τοῦτο καὶ νῦν λέξομεν, προτάξομεν γὰρ καὶ ὑποτάξομεν τὰ ἰσχυρότερα, καὶ πολλαχοῦ τοῦ λόγου θήσομεν· αὐτὲ γὰρ μόνως προτάξομεν οὔτε μὴν μόνως ὑποτάξομεν.

κε. Ἐξήτῃται καὶ περὶ τούτου, πῶς ἰδίᾳ παρὰ τὸ ²³ συμφέρον τέτακται· τὸ γὰρ ἐκβησόμενον τέλος ἐστὶ τοῦ συμφέροντος· ζητοῦμεν γὰρ, τί ἀγαθὸν ἐκ τοῦ τοῦτο ποιῶν ²³ ἡμῖν ἀποβήσεται, ἢ τί βλάβος ἐκ τοῦ μὴ ποιῶν.

²⁰ Phil. I. p. 42. ²¹ Haec usque ad litt. κί. inter Sch. min. habent Parr. Sumta sunt ex Vol. IV. p. 756. ²² Par. 1. ἡμῖς δὲ καὶ πολλ. ²³ Mon. ἐκ τούτου τὸ ποιῶν. omisso sq. ἡμῖν.

ρητέον δὲ ὡς τὸ μὲν ἐν τῷ συμφέροντι ἀποβησόμενον ἐκ
 τῶν προσεχῶν λαμβάνεται· τοῦτο δὲ ἐκ τῶν ἀποτέρω·
 οἷον εἰ μὲν λέγοιμεν, ὅτι βοηθητέον Ὀλυνθίοις, ἐὰν γὰρ
 αὐτῶν ἐπικρατήσῃ Φίλιππος, ἐπὶ τὴν συμμαχίδα εὐθὺς
 5 βαδμύεται· τοῦτο τοῦ συμφέροντος ἔσται· εἰ δὲ ἔτι πολυ-
 πραγμονοῦμεν τὰ περαιτέρω, ποιήσουμεν τὸ ἐκβησόμενον·
 οἷον ὅτι κρατήσας δὲ τῶν συμμάχων, διαβήσεται πύλας,
 καὶ τρέψεται ἐφ' ἡμᾶς· εἴτα καὶ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· ἔστω
 οὖν αὕτη διαφορὰ τοῦ ἐκβησομένου πρὸς τὸ συμφέρον·
 10 λαμβάνεται δὲ, φησὶ, τὸ ἐκβησόμενον διὰ διλημμάτων,
 καθ' ὑπόθεσιν, ὅτι λυσιτελεῖ τὸ βοηθηῆσαι, ἐὰν τε γὰρ
 κρατήσωμεν, ἐὰν τε μὴ· πολλάκις δὲ, φησὶν, καὶ τὸ ψη-
 φισασθαι λυσιτελοῦν δείκνυμεν· παράδειγμα δὲ τῆς κατὰ
 τὸ ἐκβησόμενον ἐξετάσεως πολλαχοῦ μὲν ἂν τις εὖροι
 15 ἐν τοῖς Δημοσθένους Φιλιππικοῖς· καὶ ἔτι ἐν τῷ ὑπὲρ
 Μεγαλοπολιτῶν περιφανέστερον δὲ παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ
 ἐν τῇ Περικλέους δημηγορίᾳ· ²⁴ „πῶς οὖν,“ φησὶ, τῆς
 τε θαλάττης καὶ τῆς πόλεως δεῖ φυλακὴν ἔχειν, καὶ
 Πελοποννησίους, ὑπὲρ αὐτῶν ὀργισθέντας, πολλῶ πλέοσι
 20 διαμύχεσθαι· κρατήσαντες γὰρ αὐτοῖς οὐκ ἐλάσσοσι
 μαχοῦμεθα, καὶ ἦν σφαλῶμεν, τὰ τῶν συμμάχων, ὅθεν
 ἰσχύομεν, προσαπόλλυται,“ καὶ τὰ ἐξῆς· τοσαῦτα μὲν
 εἰρήσθω περὶ τοῦ ἐκβησομένου· καλὸν δὲ καὶ τὸ ²⁵ δια-
 λεκτικὸν μάλα χωρὶς προσθεῖναι θεώρημα, κοινὸν ἅπασι
 25 τοῖς κεφαλαίοις· ὅταν γὰρ κατασκευάζειν τι βουλώμεθα,
 δεῖ προσόμοιον μὲν τῷ ἀποδεικνυμένῳ, ἔλαττον δὲ τι
 εὐρόντας ἐκεῖνο κατασκευάζειν. ὅσα γὰρ ἂν εἴποι τις
 περὶ τοῦ ἐλάττονος, ταῦτα καὶ κατὰ τοῦ μείζονος ἐνεχ-
 θήσεται· καὶ τὸ ἔλαττον ἀναιρούμενον οὐκ ἀναιρεῖ καὶ
 50 τὸ μείζον· ὅταν δὲ τι ἀνασκευάζωμεν, ἐκ τοῦ μείζονος
 ληπτέον τὴν κατασκευὴν, ὡς τοῦ ἐλάττονος συναναιρου-

μένον τῷ μείζονι· οἷον ἀμφοτέρω λαβόμεν ἐπὶ παρα-
δείγματος· βουλόμεθα ἐγκωμιάζειν ὡς ἀνδρείον τὸν Ἑκ-
τορα· τούτῳ παραζηυξάντες τὸν Αἰνείαν, πολλοὺς περὶ
αὐτοῦ διεξιῶμεν λόγους· ὅτι ἀνδρείος καὶ φοβερός τῷ
Ἑλληνικῷ· δεδομένου γὰρ τοῦ ἀνδρείότερον καθεστάναι 5
τὸν Ἑκτορα, ὅτι ἂν περὶ Αἰνείου λέγοιμεν, τοῦτο διπλα-
σίως ἐπὶ τὸν Ἑκτορα φέρεται· ἀσθενεὺς δὲ τοῦ Αἰνείου
δεικνυμένου οὐκέτι συνδιελέγχεται καὶ ὁ Ἑκτωρ· εἰ γὰρ
ὁ Ἑκτωρ ἀνδρείότερος εἶναι πεπιστευμένος ἐξελεγχθεὶς δι-
λὸς ὢν καὶ ἀπόλεμος, καὶ τὸ Αἰνείου ἐξ ἀνάγκης συναπο- 10
δείκνυται· ἴδωμεν καὶ ἐφ' ἑκατέρου παραδείγματος τὸ
τοιούτου· δεδοσθω τὸ ναυμαχεῖν ἄμεινον καθεστάναι τῆς
πεζικῆς μάχης, τί οὖν ἐθέλοισιν προτρέπειν ἐπὶ τὸ ναυ-
μαχεῖν; μυρία πεζομαχίας ἡμῖν λεγέσθω ἐγκώμια. τοῦ
γὰρ ὁμολογουμένως ἐλάττονος χρηστοῦ δεικνυμένου, τὸ 15
μείζον δήπουθεν μάλιστα αἰρετὸν καταλείπεται· χρηστέον
οὖν τῷ θεωρήματι διὰ πάντων, ὅπως ἂν ἐγχωρῇ, τῶν
κεφαλαίων.

κς'. Καθ' ὑπόθεσιν, φησὶ, τὸ ἐκβησόμενον λαμ-
βάνεται ἐφ' ἑκάτερα τῶν ἀποβαινόντων ἀναγκαιῶς· ἐπει- 20
δὴ γὰρ εὐδελον τῆς συμβουλῆς τὸ πέρας, τούτου δὲ τὴν
ἀπόβασιν ζητοῦμεν ἀναγκαιῶς, τοῦτο ἀναπλάττειν προσ-
ήκει, ἵν' ὥσπερ ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτὸ τῶν ἀκουόντων
ποιήσαντες οὕτως τὴν λέξιν περαίνειν δυνηθῶμεν ἐφ' ἑκά-
τερα· οἷον ἐὰν μὲν ἐκεῖ πολεμήσωμεν ἐν τῇ χώρᾳ τῶν 25
ἐχθρῶν, πολλὰ ἡμῖν ἀγαθὰ συμβαίνει· καὶ ὅτι διὰ τού-
του τὴν χώραν ἀκέραιον ἔχομεν· ἐὰν δὲ ἐνταῦθα, τότε
τι δεινὸν καὶ τότε συμβαίνει· τούτῳ δὲ διαφέρει τὸ ἐκ-
βησόμενον τῆς ἐν τῷ συμφέροντι ἐκβάσεως· ἐν ᾗ φημεν,
ὅτι συμμαχησάντων μὲν ἡμῶν τότε ἀποβήσεται· μὴ 30
συμμαχησάντων δὲ τότε, ὅτι ἐκεῖ μὲν τὴν ἀπόδειξιν ποι-
οῦμεθα τοῦ πράγματος, καὶ τὰ προσεχῆ ἐξετάζομεν τέλη,
οἷον ὅτι συμφέρει Ὀδυσσέει βοθηθῆσαι· εἴτα ἡ ἐκ-

βασίς, τοῦτο γὰρ ἡμῶν ποιησάντων ἐν Μακεδονίᾳ ἔσται ὁ πόλεμος, μὴ συμμαχησάντων δὲ τοῖς Ὀλυνθίοις ἐλθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα Φίλιππος πολεμήσει τὴν Ἀττικὴν· ἐνταῦθα δὲ τοῦτο αὐτὸ λαμβάνοντες ὁμολογοῦμεν κατ' ὑπόθεσιν τὴν ἀπόβασιν αὐτοῦ ἐξετάζομεν, καὶ τῶν ἐκεί ἐξετασθέντων τελῶν τὰ τέλεια διασκοποῦμεν, ὅτι ἐν Μακεδονίᾳ μὲν πολεμοῦντες πλεῖστα κερδανοῦμεν, ἐν δὲ τῇ Ἀττικῇ τοῦ πολέμου συστάντος τάδε καὶ τάδε ἡμᾶς περυστῆσεται τὰ δεινὰ· καὶ προτρέψαι δὲ καὶ ἀποτρέψαι
 10 ἰκανωτάτῃ ἐστὶν ἢ τοῦ ἐκβησομένου ἐξετασις.

C a p. XXV.

Περὶ μεταλήψεως.

Προειπὺν ¹ περὶ πραγματικῆς ὅτι διττὴ ἔστι κατὰ ἀκολουθίαν, ἐπήγαγεν· ἡ μετάληψις πάλιν. τὸ πάλιν εὐλόγως προστιθεῖς πρὸς τὰ προειρημένα· ἀλλ' εἰ ἐν τῇ
 15 μεταλήψει αἰεὶ ἀπὸ ῥητοῦ ἢ ζήτησις, τίνος χάριν τὴν μὲν ἔγγραφον, τὴν δὲ ἄγραφον ἐκάλεσεν, ὅτι ἐν μὲν τῇ ἀγράφῳ ἀποστάντος τοῦ ῥητοῦ περὶ τοῦ πράγματος ποιούμεθα τὴν ζήτησιν· ἐν δὲ τῇ ἐγγράφῳ περὶ αὐτὸ στρεφόμεθα τὸ ῥητόν, — Ἐν τῇ μεθόδῳ τελευταίαν ἔταξε
 20 τὴν μετάληψιν, ὥς πάσας περιέχουσιν ἅτε ἐμπιπτουσῶν τῶν ἄλλων στάσεων ἐν αὐτῇ. κ. τ. λ. Vol. V. p. 354. v. 29. — p. 355. v. 4.

α'. Ὅτι μὲν οὖν εἰκότως τὴν μέσην εἴληψε τάξιν ἢ τε πραγματικὴ καὶ ἡ μετάληψις μικταὶ ² καθεστηκυῖαι,

¹ In Par. 1. haec post litt. γ'. sequuntur, ita ut: ἐν τῇ μεθόδῳ τελευταίαν — — — τὴν ἐθουδικίαν praecedant: προειπὼν περὶ πραγματικῆς etc. sequuntur. In Par. 2. inter schol. μίση, referuntur. ² Mon. μμηται.

ἐδήλωσεν ἐν τῇ πραγματικῇ· διὲ γὰρ τὸ μίκτον μέσον
εἶναι τούτων, ἀφ' ὧν ἔχει τὴν μίξιν. Νυνὶ δὲ λεκτέον,
ἀνθ' ὅτου τῆς πραγματικῆς μετετάγη, τοῦ αὐτοῦ λόγου
ἐπ' ἀμφοτέρων διήκοντος· εἴη δ' ἂν τῆς τοιαύδα πράξεως
αἷτιον ἢ τῆς παραγραφῆς πρὸς τὰς νομικὰς πλείστη ⁵
συγγένεια· τὸ μὲν γὰρ τῆς πραγματικῆς ἔγγραφον
καθ' οὐσιότητα γίνεται τῶν νομικῶν, ἔχον καὶ ἰδία
κεφαλαίον· φημί ³ δὴ τὰ περὶ τὸ νόμιμον· τὸ δὲ τῆς
μεταλήψεως, τουτέστιν ἡ παραγραφὴ, κατὰ νομικὴν τε
γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον· καὶ ἰδίους ^{3*} οὐ χρήται τὸ 10
παράπαν, ἀλλὰ τῆς πραγματικῆς κεφαλαίοις· εἰ δὲ λέ-
γοι τις καὶ ⁴ κατὰ στοχασμὸν γίνεσθαι πολλάκις καὶ
κατὰ ὄρον παραγραφὴν, καὶ τοῖς ἐκείνων χρῆσθαι αὐ-
τὴν κεφαλαίοις, ἀληθὲς ὁ λόγος· οὐ μὴν δεῖ ζητεῖν, εἰ
γίνεται καὶ καθ' ἑτέραν, ἀλλ' ὡς οὐ κατὰ νομικὴν γί- 15
νεται, δεικνύτω· ἀλλ' ἔρεῖ τις καὶ τὴν πραγματικὴν
προϊέναι ποτὲ κατὰ νομικὴν στάσιν· ὅτε ἔγγραφόν ἐστιν
δηλονότι, καὶ ἔγωγε σύμφημι· καὶ ἔδωκα ⁵ ἐν τῇ με-
θόδῳ τούτου παράδειγμα, ἔνθα περὶ ⁶ τῆς παραγραφῆς
διελεγόμην· ἀλλ' ἡ μὲν πραγματικὴ διακεκριμένη φαί- 20
νεται, ⁷ ὥστε καὶ ἰδίους, ὡς ἔφην, χρῆσθαι κεφαλαίοις·
τὴν δὲ νομικὴν ἔξωθεν πρὸς κατασκευὴν ἑαυτῆς λαμβά-
νειν· ἡ δὲ παραγραφὴ συμπλέκεται παντελῶς τῇ νομι-
κῇ· καὶ ὅλως οὐδενὶ οἰκείῳ, ἀλλὰ τοῖς ἐκείνης ἐρείδεται
κεφαλαίοις· ἄξιον δὲ ἐπιστάσεως, τίνα τρόπον πρὸ τῆς 25
ἀπαριθμήσεως τῶν κεφαλαίων εὐθύς ἐν ἀρχῇ περὶ τῶν
εἰδῶν τεχνολογεῖ, ἐπὶ τῶν ἄλλων οὐχ οὕτως ποιεῖν εὐ-
θώς· τοῦτο δὲ εὐαπόλυτον· ἐπεὶ γὰρ ἐν τῇ μεταλήψει
διαφόρῳ παντελῶς χρήται διαιρίσει τὰ εἶδη, πρότερον

³ φημί δὴ τὰ περὶ τὸ νόμιμον — — — πραγματικῆς κεφα-
λαίοις Par. 1. om. ^{3*} Mon. ἰδίως. scr. ἰδίους. ⁴ καὶ Mon. om.
⁵ Mon. ἔδωκεν. ⁶ Mon. παρὰ. ⁷ φαίνεται Mon. om.

εἰκότως περὶ αὐτῶν διέλαβεν, ² ἵνα ἑκατέρῳ τὴν προσή-
κουσαν τῶν κεφαλαίων διαίρεσιν ἀπονείμῃ, ἐπεὶ τοι εἰ
πρῶτον ἀπηριθμήσατο τὰ κεφάλαια, ἀνεχαιτίζετο ἂν ὁ
λόγος αὐτῷ πυνθανομένων ἡμῶν, ποίου ἐίδους ἐστὶ τὰ
8 ἐκτεθειμένα.

β'. Ἐχομεν πρῶτον περὶ τῆς τάξεως ἀπορεῖν· ἀνθ' ὅ-
τον προτέραν ἔταξε τὴν παραγραφὴν· ἡ δὲ ζήτησις, οἶ-
μαι, οὐ τῶν ἐσλύτων· οὐδὲ παρ' ἑτέροις πρό γε ἡμῶν
ἤρξατο· τίνα οὖν τὰ τῆς ἀπορίας, ἥδη λεχτέον, εἰ διὰ
10 τὸ μικτὰς εἶναι τὴν μετάληψιν τε καὶ τὴν πραγματικὴν
μέσας ἔταξεν, ἐπειδὴ τὸ μὲν αὐτῶν ταῖς λογικαῖς, τὸ δὲ
ταῖς νομικαῖς κοινωνεῖ· ἐχρῆν δὴπου προτέραν τετάχθαι
τὴν ἄγραφον μετάληψιν τῆς ἐγγράφου, ὥστε πλησιάζειν
ταῖς νομικαῖς τὸ ἐγγραφον τῆς μεταλήψεως, ὃ καὶ τὴν
15 κοινωνίαν ἔχει πρὸς αὐτάς· καὶ ὅλως ὅν τρόπον αἱ λο-
γικαὶ πρὸ τῶν νομικῶν, τὸν αὐτὸν ἐχρῆν καὶ τὴν ἄγρα-
φον τετάχθαι πρὸ τῆς ἐγγράφου· διήκει δὲ ἡ ζήτησις
καὶ ἐπὶ τὴν πραγματικὴν· ῥητέον δὲ, ὥς οὐ τοσοῦτον
εἴωθεν ὁ τεχνικός ἀποβλέπειν εἰς τὴν φυσικὴν ἀκολου-
20 θίαν, ὅσον εἰς τὸ τῆς διδασκαλίας ἀναγκαῖον· ἐπεὶ οὖν
ὁ διαιρετικός λόγος ἀπαιτεῖ, πρῶτά γε τὰ σύντομον
ἔχοντα τὴν διδασκαλίαν, δευτερον δὲ τὰ πλείονος δεό-
μενα λόγου, εὐλόγως τὴν παραγραφὴν πρὸ τῆς μεταλή-
ψεως παρέλαβεν· ἡ μὲν γὰρ οἰκείοις κεφαλαίοις ἐχρήτο
25 ἡ μετάληψις, καὶ περὶ ἑκάστου ἀναγκαίως ὑπῆρχε δια-
λαβεῖν· ἡ δὲ παραγραφὴ ἑτέρας ἐτέμνετο στάσεως κεφα-
λαίοις· τί οὖν ἐπὶ τῆς πραγματικῆς ἂν φαίμεν, ἡ δὴ-
λον, ὥς κἀκεῖσε τὸ τῆς διδασκαλίας σαφές τὴν τοιάνδε
τάξιν κατήπειγε· τῆς γὰρ ἐγγράφου πραγματικῆς ἰδίων
30 τὸ νόμιμον ἔχειν κεφάλαιον, τῶν δὲ ἄλλων κοινῶν ἀυ-
φοτίραις καθιεστώτων, εἰ μὲν τὰ τῆς ἐγγράφου πρότε-

ρον ἔφραζεν, οὐκ ἂν συμπεριέλαβε καὶ τὸ τῆς ἐγγράφου
ιδίωμα· ἐν ᾧ δὲ καὶ περὶ τῆς ἐγγράφου διαλέγεται,
κοινῇ τὰ ἀμφοῖν περιλαμβάνει κεφάλαια· τοῦτο δὲ πολ-
λοὶ μὲν καὶ ἄλλοι, διαφερόντως δὲ Ἀθανάσιος ἀπορεῖ,
πῶς τελείαν ἔφη τὴν παραγραφὴν· ὁρῶμεν γὰρ, ὡς τῶν 5
παραγραφῶν αἱ μὲν τέλειαι, αἱ δὲ ἀτελεῖς· τέλειαι μὲν,
ὅταν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα καθάπαξ ἐκβάλλωσιν, ἀτελεῖς δὲ,
ὅταν τὸ μὲν πρᾶγμα συγχωρῶσιν, ἀπὸ τινος δὲ τῶν περι-
στατικῶν τὸν ἀγῶνα παραγράφονται· ὡς ἐν τῷ κατὰ
Τιμάρχου Αἰσχίνου· λυθῇσεται δὲ ἡ ἀπορία ὡς ἐν κρίσει 10
τῆς μεταλήψεως κ. τ. λ. Vol. V. p. 355. v. 18.—23.

γ'. Τὴν μετάληψιν διελών, ὡς ἔφαμεν, εἰς τὸ ἐγ-
γραφον καὶ ἄγραφον, φησὶν, ὅτι ἡ ἐγγραφὸς μιᾷ τῶν
νομικῶν ὑποπίπτει, καὶ κατ' αὐτὴν διαιρεθῇσεται, ἥς
τὴν διαίρεσιν ἀναβάλλεται ἐν ταῖς νομικαῖς παραδιδόναι· 15
πρῶτον δὲ τὸν παραγραφῆς ποιεῖται λόγον· καίτοιγε
ἔχρην τὸ ὁμώνυμον τῷ γένει πρῶτον διδάξαι· ἀλλ' ἐπει-
δὴ ἡ μὲν παραγραφὴ ἀπὸ τοῦ ῥητοῦ τὸ κράτος ἔχει καὶ
περὶ τοῦτο τὴν πᾶσαν σπουδὴν, ὅπερ ἄτεχνος πίστις, ἡ
δὲ μετάληψις οὐκ ἀπὸ ῥητοῦ, ἀλλ' ἀπὸ τινος τῆς περὶ 20
τὸ ῥητὸν περιστάσεως, ὃ τῆς ἐντέχνου πίστεως, εἰκότως
ἡ παραγραφὴ τῆς μεταλήψεως προτετίμηται.

δ'. Ἐνταῦθα γενόμενος ὁ ἡμέτερος Παῦλος τάχα
ἂν δικαίως ὁμηρίζων ἔφη·

νῦν αὖτε σκοπὸν ἄλλον, ὃν οὐπὼ τις βάλειν ἀνὴρ,

25

εἶσομαι εἴκε τύχοιμι, 9

πάντων γὰρ ἐξῆς ὑποδραμόντων τὸ χωρίον, καὶ τοσοῦτον
μόνον ἐπιμνησθέντων, ὡς γίνεται ποτε καὶ κατὰ στοχασμὸν
παραγραφῇ, αὐτὸς ἐπλάτυνέ τε τὴν ἀπορίαν καὶ ἀδύνα-
τον οὐ κατέλιπεν· εἰ γὰρ κατὰ τὴν κοινὴν ἀπάντων πα- 30
ράδοσιν γίνεται κατὰ τέσσαρας ἡ παραγραφὴ στάσεις,
κατὰ ῥητὸν καὶ διάνοιαν καὶ ἀμφιβολίαν, καὶ ὄρον καὶ

στοχασμόν, παραλιπεῖν δοκεῖ ὁ τεχνικός τὴν κατὰ στο-
 χασμόν παραγραφὴν, οὐ μέμψεως ἀπηλλάχθαι· ῥητέον
 δὲ ὡς ἀκριβῶς ἀναθεωροῦντι κατὰ στοχασμόν οὐκ ἄν
 ποτε εἴη παραγραφή· ὃ καὶ αὐτὸς διαθρήσας τὸ τοι-
 5 οῦτον εἶδος παρήκε· σκοπῶμεν γὰρ οὕτως· παντὶ ῥητῷ
 δεῖ τινα ὑποκεῖσθαι περιστάσιν, εἰ μέλλει ¹⁰ ἐν ὑπο-
 θέσει ἀλλὰ μὴ ἐν θέσει λαμβάνεσθαι· ὅταν γὰρ αὐτὸ
 ἐφ' ἑαυτὸ τὸ ῥητὸν ἀμφισβητῇται, θετική γίνεται ἢ
 κατ' αὐτὸ ¹¹ ἐξέτασις κατὰ νόμον εἰσφορᾶν· οἷον εἰ
 10 δημηγορητέον τοῖς τὰ πατρῷα κατεδιδροκόσιν, εἰ πολι-
 τευτέον τοῖς ἡταιρηκόαι· παντὸς τοίνυν ῥητοῦ ἔχοντός
 τινα ὑποκειμένην περιστάσιν, εἰ μὲν ¹² κατ' ἄμφω γί-
 νεται ἢ ἀμφισβητήσις, καὶ κατὰ τὸ ῥητὸν καὶ κατὰ τὴν
 παράστασιν νομικὴ πάντως ἀναφανεύεται ἢ στάσις· οἷον
 15 νόμος μὴ ἀνιέναι ξένον ἐπὶ τὸ τεῖχος· ἀνελθὼν τις
 ἡρίστευσε καὶ ὑπάγεται τῷ νόμῳ, ἐνταῦθα γὰρ ¹³ νό-
 μος μὲν μὴ ἀνιέναι ἐπὶ τὸ τεῖχος· περιστάσις δὲ, τὸ
 ἀνελθόντα ἡρίστευκέναι καὶ ἀμφισβητεῖται ἐκάτερον· ὁ
 μὲν νόμος, εἰ περὶ πάντων διαγορεύει, ὁ ἀνελθὼν εἰ
 20 ἡδίκησε καὶ παρέβη τὸν νόμον· ὁμοίως ¹⁴ καὶ ἐπὶ τοῦ
 συλλογισμοῦ· νόμος τὸν ἐκ πόρνης μὴ λέγειν· ἐκ πόρ-
 νου τις γενόμενος λέγειν κωλύεται· καὶ ὅλως τὸν αὐτὸν
 τρόπον ἐπὶ τῆς κοικῆς· εἰ δὲ περὶ τοῦ ῥητοῦ μὲν μὴ
 ἀμφισβητοῖμεν, περὶ μόνης δὲ τῆς περιστάσεως, τοῦτο
 25 λογικῆς δῆπουθεν στάσεως· οἷον νόμος ἀποτυμπανίζε-
 σθαι τὸν φρονέα, εὐρέθη τις ἐπ' ἐρημία ἐπὶ νεοσφαγῇ
 σώματι ξίφος κατέχων, καὶ κρίνεται, φησὶν· δῆλον γάρ,
 ὅτι στοχαστικὸν τὸ ζήτημα· τοῦ μὲν ῥητοῦ παντελῶς
 ὁμολογουμένον, περὶ δὲ τὴν περιστάσιν τῆς ὅλης συνι-

10 Par. 1. μέλλομεν ὑποθεσεῖ. 11 Post αὐτὸ Mon. ha-
 bet δι. 12 εἰ μὲν κατ' ἄμφω γίνεται — — κατὰ τὴν παρά-
 στασιν Par. 1. om. 13 Mon. δι. 14 Mon. ὁ μὲν.

σταμένης ζητήσεως· προσάγομεν τοίνυν ἐπομένως τῇ παραγραφῇ τὸν λόγον· ὅτι μὲν οὖν περὶ μόνον τὸ ῥητὸν οὐκ ἂν ἔχοι τὴν ζητήσιν, καταφανές, θετικὸν γὰρ εἶναι τὸ τοιοῦτον ἐφάσχομεν, ἀλλ' οὐδὲ μὴν περὶ τὴν περιστάσιν μόνην· τοῦτο γὰρ ταῖς λογικαῖς παρείπετο· πᾶσα δὲ παραγραφὴ ἐγγραφός, λείπεται ἄρα καὶ περὶ τὸ ῥητὸν καὶ τὴν περίσταςιν γίνεσθαι ἐν αὐτῇ τὴν ἀμφισβήτησιν· ὅπου δὲ περὶ ἀμφοῖν ἡ ζήτησις, νομικὴν γενέσθαι στάσιν ὁ λόγος ἀποδεικνύει· ὥστε πᾶσα παραγραφὴ κατὰ νομικὴν εὐρεθήσεται στάσιν. πῶς οὖν ὁ τεχνικὸς προσετίθει, ὡς ἔστιν ὅτε καὶ ὀρικῶς; καὶ ἐροῦμεν, ὡς καὶ ταῖς τοιαύταις παραγραφαῖς, λέγω ταῖς ὀρικῶς προφερομέναις, ἀνάγκη ῥητὸν καὶ διάνοιαν ὑποχεῖσθαι· εἴτα πλατύνεσθαι ταύτην ὀρικῶς· καὶ γὰρ τὸ ὀρικὸν κεφάλαιον ἐμπίπτει πάντως ἐν τῇ κατὰ ῥητὸν καὶ διάνοιαν· ὡς οὖν εἰς τὴν πρώτην ἐργασίαν ἀπιδὼν προσέθηκα τὸ ἔστιν ὅτε ὀρικῶς· ἀντὶ τοῦ ἔστιν ὅτε τοῦ ῥητοῦ καὶ τῆς διανοίας ὀρικῶς πλατυνομένου, ἀμέλει τοι οὐκ εἶπεν, ὡς ἔστιν ὅτε κατὰ ὅρον λαμβάνεται, ἀλλὰ ὀρικῶς, φησὶν, τέμνεται· καὶ ὅλως, ἵνα μὴ μακρολογῶ, 10 πλείστη συμπλοκὴ ὅρου καὶ ῥητοῦ διανοίας· τοιγαροῦν πᾶσα ἀνάγκη ἐν ὅρῳ ὑποχεῖσθαι καὶ ῥητὸν καὶ διάνοιαν· τί γὰρ ἕτερόν ἐστιν ἢ γνώμη τοῦ νομοθέτου· ἥτις ἐστὶν κεφάλαιον ὀρικὸν, καὶ αὐτὸ πάλιν ἐν ῥητῷ καὶ διανοίᾳ τὸ ὀρικὸν κεφάλαιον· 15 τὸ μὲν οὖν παρὰ τῷ τεχνικῷ 25 χωρίον οὕτω πάσης ἐκαθάρθη ζητήσεως, ὀρθῶς τε καὶ ἀκριβῶς ἔχειν ἀποδειχθέν. ἐπεὶ δὲ πολλοῖς τε καὶ ἄλλοις καὶ ἡμῖν νῦν αὐτοῖς ἐναντιοῦσθαι ἐδόξαμεν, παρεθέμεθα γὰρ ἐν τῇ μεθόδῳ καὶ κατὰ 16 στοχασμὸν παραγραφὴν, ἀναγκαῖον οἶμαι καὶ περὶ τούτου ποιήσασθαι 30

15 Par. 1. αὐτὸ πάλιν ὀρικὸν κεφ. ἐν φησὶ κ. δ. 16 κατὰ Mon. om.

- τινα λόγον· ἀκριβεῖ μὲν οὖν θεωρία οὐκ ἂν γένοιτο κατὰ στοχασμὸν παραγραφῇ, ἑτέρῳ μέντοι λόγῳ παρελήφθη καὶ τὸ τοιοῦτον εἶδος ὑπὸ τῶν τεχνικῶν· ἐπεὶ γὰρ κατενόησαν παραγραφὴν τινα, ¹⁷ αὐτὴν μὲν ἐφ' ἑαυτῆς κ.
- 5 τ. λ. Vol. V. p. 356. v. 9. — 24. πρὸς δὲ τούτοις ἐν τῇ κατὰ φύσιν ἀμφισβητουμένη παραγραφῇ διπλῶς ἔφαμεν τὴν ἀμφισβήτησιν ἀνάγκη γενέσθαι, καὶ συμπεπλεγμένην ἀπὸ τοῦ ῥήτου ¹⁸ καὶ τοῦ ὑπευθύνου τῷ ῥητῷ, τουτέστι τῆς περιστάσεως· καὶ προηγείται μὲν τὰ τοῦ ῥήτου·
- 10 ἔπεται δὲ ἀκολούθως τὰ περὶ τοῦ εὐθυνομένου· ἐπὶ τοίνυν ¹⁹ τῶν στοχαστικῶν λεγομένων παραγραφῶν, ἐπειδὴ ἠπορήσαμεν τῶν τὰ προτερεύοντα μέρη τῆς ζητήσεως ποιουσῶν, τουτέστι τῶν περὶ αὐτὸ τὸ ῥητὸν, ἐν οἷς καὶ ἡ κυρία τῆς παραγραφῆς ἀμφισβήτησις γίνεται, μετελή-
- 15 φαμεν αὐτ' ἐκείνων τὰ δεύτερα τοῦ περὶ εὐθυνομένου, καὶ τὴν τῶν προτέρων τάξιν ἀποδιδόντες αὐτοῖς ἐπὶ τὴν παραγραφικὴν συνάγομεν ἀμφισβήτησιν αὐτά· οὐ κατὰ φύσιν, ἀλλ' ὥσπερ ἰώμενοι τὴν ἔλλειπιν τῶν κυριωτέρων, καὶ ἀποχρώμενοι τοῖς εὐρεθεῖσιν, ἀμωσγέπως κω-
- 20 νωνοῦσι τῷ προκειμένῳ κατὰ ζήτησιν· οὕτω μὲν οὖν ταῦτα ἐπελυσάμεθα· ἔτι δὲ κάκεινο ζητητέον, ὡς τριῶν κ. τ. λ. Vol. V. p. 356. v. 25. — p. 357. v. 2.

ἐ. Σημειωτέον, ὅτι οὐ μόνον ἡ παραγραφὴ κατὰ μίαν τῶν νομικῶν ἐξετάζεται κατὰ τὸ πρότερον ζήτημα, τουτέστι

25 τὴν παραγραφὴν, ἀλλὰ καὶ ὀριστικῶς, καὶ στοχαστικῶς· ὀριστικῶς μὲν οὕτως· νόμος τὸν ἡταιρηκότα μὴ πολιτεύεσθαι. Τίμαρχος ἡταιρηκῶς καὶ διδάσκων γράμματα κωλύεται· ζητεῖται γὰρ ἐνταῦθα, εἰ ταῦτόν τῳ ²⁰ πολιτεύεσθαι τὸ γράμματα διδάσκειν, καὶ ὀριστικῶς κατὰ τὸ

30 πρῶτον ζήτημα ὁ λόγος προέρχεται· στοχαστικῶς δὲ, οἷός ἐστιν ὁ κατὰ Τιμάρχου, ὃς ἐγράφατο *Λίσχινν*

17 Par. 1. τινα παραγραφὴν. 18 Mon. ἀπὸ τούτου. 19 τοίνυν Par. 1. om. 20 Mon. ταυτοῦ πολιτεύεσθαι.

παραπροσβίας, ὁ δὲ τὴν ἱταίρησιν αὐτῷ ἐγκαλῶν παρα-
 γράφει· στοχαστικῶς γὰρ ἐκεῖσε ζητεῖται, εἰ Τιμαρχος
 ἡταιρηκεν ἢ μὴ· φησὶν οὖν ὁ τεχνικός, ὅτι ἐσθ' ὅτε καὶ
 ὀριστικῶς τέμνεται καὶ στοχαστικῶς· ἀλλ' εἰ καὶ κατὰ
 ὅρον καὶ στοχασμὸν πολλάκις τὸ πρῶτον ζήτημα γίνε- 5
 ται, ἀλλ' οὖν ἀπὸ νόμου πάντως τὴν ἀρχὴν λαμβάνει·
 καθὸ μὲν γὰρ ἀπὸ ῥήτου ἔχει πᾶσα παραγραφή τὴν
 ἀρχήν, ἀπὸ νόμου πάντως λαμβάνεται, καὶ νομικῇ ὑπο-
 πίπτει στάσει καὶ κατὰ τοῦτο ὑγιὲς ὁ Ἑρμογένους κά-
 νων, ὅτι ἡ ἔγγραφος κατὰ μίαν τῶν νομικῶν ἐξετάζε- 10
 ται, καθὸ δὲ πλατυνομένη κ. τ. λ. Vol. V. p. 357. v. 9. —
 p. 358. v. 2. σκοπῶμεν δὲ οὕτως· παντὶ ῥητῷ δὴ τινα
 ὑποκεῖσθαι περιστάσιν, εἰ μέλλοι ἐν ὑποθέσει, ἀλλὰ μὴ
 ἐν θέσει λαμβάνεσθαι· ὅταν γὰρ αὐτὸ ²¹ ἐφ' ἑαυτοῦ
 τὸ ῥητὸν ἀμφισβητῇται, θετικὴ γραφὴ ἢ κατ' αὐτὸ ἐξ- 15
 έτασις κατὰ νόμον εἰσφορὰν, οἷον εἰ δημηγορητέον τοῖς
 τὰ πατρῶα κατεδιδροκόσιν· πᾶν τοίνυν ῥητὸν περιστάσιν
 τινα ἔχει, ὥς ἐπὶ τοῦ ξένου τοῦ ἐπὶ τὸ τείχος ἀνελθόν-
 τος· ἐνταῦθα γὰρ νόμος μὲν τὸ μὴ ²² ἀνιέναι, περι-
 στασις δὲ, τὸ ἀνελθόντα ἡριστευκέναι, ἀμφισβητεῖται 20
 γὰρ ἑκάτερον· ὁ γὰρ νόμος περὶ παντὸς διαγορεύει ξέ-
 νου, ὁ δ' ἀνελθὼν ἡδίκησε τὸν νόμον παραβάς· εἰ μὲν
 οὖν κατ' ἀμφω γένοιτο ἡ ἀμφισβήτησις, κατὰ τε ῥητὸν
 καὶ κατὰ περιστάσιν, νομικὴ πάντως ἀναφαίνεται στά-
 σις, ὥς ἐν τούτῳ· εἰ δὲ περὶ ῥήτου μὲν μὴ ἀμφισβη- 25
 τοῦμεν, περὶ μόνης δὲ τῆς περιστάσεως λογικὴν ποιή-
 σομεν στάσιν, οἷον νόμος τὸν φονέα κολάζεσθαι, εὐρέ-
 θη τις ἐπ' ἐρημίας ξιφήρης νεοσφαγεῖ σώματι παρε-
 στηκός, καὶ κρίνεται φόνου, δῆλον γὰρ ὅτι στοχαστι-
 κὸν τὸ ζήτημα περὶ τὴν περιστάσιν, οἱ περὶ τὸ ῥητὸν 30
 τῆς ζητήσεως οὐσης, ἀμολόγηται γὰρ τὸ ῥητὸν· ἢ τοί-

21 Mon. αὐτοῦ ἐφ' ἑαυτοῦ. Par. 1. αὐτὸ ἐφ' ἑαυτοῦ. v. 17. Mon.
 πρώτα. scr. πατρῶα. tum Mon. παράστ. scr. περίστ. 22 μὴ Mon. om.

νυν παραγραφῇ, ὅτι μὲν μόνον περὶ τὸ ῥητὸν οὐκ ἔχει τὴν ζητησιν, καταφανές, θετική γὰρ ἂν ἐφαίνετο, ἀλλ' οὐδὲ περὶ γυνήν τὴν περιστάσιν, λογικῆς γὰρ τοῦτο στάσεως, πᾶσα δὲ ²³ παραγραφῇ ἔγγραφος, λείπεται
 5 ἄρα καὶ κατὰ τὸ ῥητὸν καὶ κατὰ ²⁴ τὴν περιστάσιν γίνεσθαι ἐν αὐτῇ τὴν ἀμφισβήτησιν· ὅπου δὲ ταῦτα, νομική ἐστιν ἡ στάσις, ὥστε καὶ ἡ παραγραφῇ· ἡ ἔγγραφος δὲ αὕτη μετάληψις ἴδια κεφάλαια οὐκ ἔχει.

ς'. Δύο αὖ ἐζητήματά ἐστι κ. τ. λ. Vol. V. p. 358. v.

10 2. — 13. Καὶ οὕτως ²⁵ εὔρηται εἰσω τῶν τριάντων τοῦ κυριωθῆναι ἡμερῶν ἀντιλέγειν· μετὰ ταῦτα δὲ μὴ ἐξέστω· χρήσεται γὰρ ὁ μὲν πλούσιος τῷ ῥητῷ λέγων· ὅτι ἄχρι λ' ἡμερῶν εἶπε κατηγορεῖν· ὁ δὲ πένης τῇ διανοίᾳ. — Ταῦτα γὰρ πραγματικῆς ἴδια, καὶ καθόλου ἐν-
 15 θὰ ἂν ἔχωμεν παρὰ νόμον γραφὴν, καὶ οὐ μόνον ἂν ἔχωμεν νόμον, ἀλλὰ καὶ ψήφισμα.

ζ'. Τὸ δὲ μετὰ τὴν παραγραφὴν, τουτέστιν ἡ εὐθυδικία, κατὰ λογικὴν, φησὶ, γίνεται· περιφανές δ' οἶμαι τὸ ἐντεῦθεν ὑφορμοῦν, πλεϊστόν γε δήπουθεν εἰς ἀπο-
 20 ρίαν τὴν ἄρτι ἡμῖν ἀπολελυμένην παρενεγκὸν ζητησιν, ὥστ' εἰ μὴ τῆς Παύλου ἐπέτυχε δεξιώσεως, τάχα ἂν μίχρη παντὸς ἔμενεν ἄλυτον, πῶς γὰρ κατὰ μίαν γίνεται τῶν λογικῶν ἡ εὐθυδικία; ἔγνωμεν γὰρ ὡς ἡ παραγραφὴ πᾶσαν ἐκβάλλειν δύναται στάσιν, οὐ λογικὴν μόνον,
 15 ἀλλὰ καὶ νομικὴν, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, ἅπασαν, ὅπου γε δὴ καὶ αὕτη ἑαυτὴν, καθάπερ ὑπεσχόμην, καὶ δέδωκα ἐν τῇ μεθόδῳ παραγραφῆς κατὰ παραγραφὴν παράδειγμα· τοιαῦτα μὲν οὖν τὰ τῆς ἀπορίας· τὸ δὲ ῥητορικῆς ἀγαλλμα, Παῦλος, ὡδὶ πῶς τὸ χωρίον ἐκάθηρε τῆς ζητήσεως·
 20 ὁ τεχνικός, φησὶν, βαθυτέρας ἀπτόμενός θεωρίας, οὐχ ἀπλῶς

23 δι Mon. om. 24 κατὰ Mon. om. 25 καὶ οὕτως εὔρηται usque ad litt. ζ'. inter Sch. min. habent Parr.

ἀπλῶς τὸ νομικὸν ἢ τὸ λογικὸν παρέδραμεν, οὐ γὰρ ἐκ
 τῶν κατασκευαστικῶν, οὐδὲ ἐκ τῆς ἑτέρων συμπλοκῆς
 λαμβάνομεν τὰς λογικὰς ἢ τὰς νομικὰς, ἢ ὕλως τὰς φύ-
 σεις τῶν στάσεων, ἀλλ' ἐκ τοῦ σκοποῦ καὶ τοῦ τέλους, ἐφ'
 ὃ ῥέπουσι· τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ κατασκευαζόμενον· οὕτω δ
 γὰρ καὶ πραγματικῆς δέδωκεν ἐν τῇ μεθόδῳ παραδει-
 γμα, τὴν ὅλην κατασκευὴν στοχαστικὴν διαλαμβάνου-
 σης· δῶμεν τοίνυν, τίς ὁ σκοπὸς τῆς ²⁶ παραγραφῆς· ἡ
 δῆλον, ὅτι ἡ τοῦ ἀγῶνος ἐκβολή· τὴν ἑαυτῆς ἄρα φύ-
 σιν ἀποβάλλει ἡ εὐθυδικία παρὰ τι καὶ περιέργος καθ- 10
 εστηκυῖα τὸ γε ἐπὶ τῇ προκειμένη ζητήσῃ· ἕτερον γὰρ
 τὸ ζητούμενον, τουτέστιν εἰσαγώγιμος ἡ δίκη· ὅπου γε
 πολλάκις καὶ χωρὶς τῆς εὐθυδικίας προάγεται ἡ παρα-
 γραφή, ὥς ἔχει ὁ κατὰ Τιμάρχου Λίσχινον· ἐπεὶ οὖν
 ἀπέβαλε τὴν ἑαυτῆς φύσιν ἡ εὐθυδικία, καὶ ²⁷ τὰ μά- 13
 λιστα νομικὴ ἐτύγγανεν οὕσα, οὐκέτι τὴν διαφορὰν ταύ-
 την παρατηρεῖν οἷα τε ἦν, φησὶ, τὴν καθ' ἣν ὠνομά-
 ζετο νομικὴ, ἀλλ' εἰς τὸ γενικὸν ἐνέπιπτε λογικὴ γενο-
 μένη· πᾶσα γὰρ στάσις λογικὴ κατὰ τὸ γενικώτερον,
 ἐπεὶ καὶ αὐτὴ ἡ ῥητορικὴ περὶ τὴν ζήτησιν γίνεται 20
 νομικὴ. ὥστε πᾶσα μὲν νομικὴ σαφές ὅτι καὶ логи-
 κή, οὐκ εἴ τις δὲ λογικὴ, αὕτη πάντως καὶ νομικὴ·
 ἀποστᾶσα δ' οὖν, ὅπερ ἔφην, τῆς οἰκείας φύσεως
 εὐθύς ἐλέγετο λογικὴ, εἰ γὰρ καὶ νομικὴν τινα λάβοι-
 μεν ἐν τῇ εὐθυδικίᾳ, ὥς λογικὴν αὐτὴν διαιρήσομεν, 25
 παραλιπόντες τοὺς νόμους, ἐπεὶ βραχεῖαν ποιούμεθα τὴν
 περὶ αὐτῆς ἐξέτασιν, ὅσον τὴν καθ' ἡμῶν ἀπόνοιαν τῶν
 δικαστῶν ἀποτρίψασθαι, ἵνα μὴ δοκῶσιν ἀπορία τῶν
 δικαίων ἵναί ἡμᾶς ἐπὶ τὴν παραγραφὴν· διόπερ ὁ πᾶν-
 σοφος Ἑρμογένης τὸ μετὰ τὴν παραγραφὴν ζήτημα ἔφη 30
 κατὰ τινα διαιρεῖσθαι τῶν λογικῶν στάσεων. Ἐμπέ-
 πτωκε δὲ ἐνταῦθα καὶ δεύτερόν τι ὡς παραγραφικόν·

26 Mon. περὶ τῆς. 27 κατὰ Par 1.

ἐπιλάβειτό τις αὐτοῦ, ὡς οὐκ ὀρθῶς παραγραφικόν εἰ-
πόντος, τελεία γάρ, φησὶν, ἐπιέπτωκε παραγραφή, ἐκ-
βάλλουσα τὸν ἀγῶνα· ὅτι οὐκ ἔχων τὰ πέντε τάλαντα
οὐ δύνασαι λέγειν· ἐπιεικῶς δὲ τοῦτο ἡλίθιον· ἡ μὲν
5 γὰρ παραγραφή ὁμολογούμενον ἔχειν βούλεται τὸ ῥη-
τὸν, τοῦτο δὲ ἀμφιβάλλεται· αὐτὸ γὰρ τοῦτό ἐστι τὸ
ζητούμενον, πότερον ἄκυρον εἶναι δεῖ τὸν νόμον, ἢ κύ-
ριον, διὸ οὐδὲ τὸ παραγραφικόν ἀντικρυς αὐτὸ ἀπεφή-
νατο, ἀλλ' ὡς παραγραφικόν· καὶ γὰρ τὸ παραγραφι-
10 κὸν ἐθέλει ἐξ ὁμολογουμένου τινὸς ἄρχεσθαι.

ἡ. Τουτέστιν ἀπ' αὐτῆς λυθήσεται τῆς περιστά-
σεως· ὅτι περὶ αὐτοῦ τῆς ζητήσεως ἐτι καθιεστηκυίας
οὐκ οἷόν τε ἤδη ὡς κυρίῳ χρῆσθαι· ἐμνήσθη δὲ τῆς
λύσεως αὐτοῦ οὐκ ἀπλῶς, ἀλλ' ἐπεὶ οὐδὲ ὡς κεφάλαιον,
15 οὐδὲ ὡς στάσις ἐνέπιπτεν, ἐκεῖνα γὰρ φανεράν ἔχει τὴν
λύσιν· ἡ μὲν οὖν φύσις παντελῶς ἐπιδέδεικται τῆς πα-
ραγραφῆς, κεφαλαίοις δὲ ἰδίοις, καθάπερ ἀνωτέρῳ ἔφην,
οὐ τέμνεται· εἰ καὶ τὰ μάλιστα ὁ Μητροφάνης αὐτῇ δι-
δόναι ἐπιχειρεῖ τό τε κατ' ἐπαγγελίαν καὶ τὸ ἐκ τοῦ ἀπο-
20 βησομένου· τοῦ μὲν φεύγοντος, εἰ μὴ ²⁸ προσδέξαιτο
τὴν παραγραφήν, ἐπαγγελλομένου συχνὰ ἡδίκηκός τε ²⁹
τὸν ἀντίδικον ³⁰ ἐξελέγξαι, τοῦ δὲ κατηγοροῦ μὴ ἂν ἐπὶ
τὴν παραγραφήν ἔλθειν λέγοντος, εἴπερ μὴ ἐντεῦθεν
δεινότατον ἀπάντων ἀποβαῖνον ἰώρα, τὸ παρρησίας τοῦς
25 κακοήθεις ἐπιλαμβάνεσθαι· χρή δὲ τὰ τοιαῦτα οὐ κεφάλαια
ἐπιχειρήματα δὲ οἶεσθαι μᾶλλον.

θ'. λύσει, φησὶ, ταῦτα τὸν χρόνον μεταλαβὼν, ὅτι
ἐτι ἀμφιβόλου ὄντος, εἰ χρή κύριον εἶναι τὸν νόμον,
πῶς δυνατόν ὡς κυρίῳ χρῆσθαι, κατὰ φύσιν δὲ τοῦ
30 πράγματος τὴν τοιαύτην εἶπε γενέσθαι λύσιν, δι' ὧν
φησιν· δηλὸν δὲ ὡς καὶ πρὸς τοῦτο ἀπαντήσεται τῇ φύ-

28 Mon. μίν. 29 Mon. ἐπαγγελλομένη συχνῶ ἡδίκηκός.

30 Par. 1. τὸν Μιδίαν.

σει τοῦ πράγματος, ὅτι οὐκ ἐξ ἐπιχειρημάτων, οὐδὲ κατασκευῆς περιττῆς, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν τῶν ὑποκειμένων. ³¹

ι. Τῶν κεφαλαίων λέγει τῆς μεταλήψεως· ἔστιν δ' ἡ προβολὴ τοῦ κατηγοροῦ, τὸ δὲ παραγραφικὸν τοῦ φεύγοντος, ἀντιληπτικῶς εἰσαγόμενόν τε καὶ πλατυνόμενον, ὃ ἡ μετάληψις τοῦ κατηγοροῦ, ὁ συλλογισμὸς τοῦ φεύγοντος, ὁ ὅρος τοῦ κατηγοροῦ· διαιρεῖται δὲ ἀντιθέσει ἀντεγκληματικῇ αἰεὶ ἐν μεταλήψει ἐμπίπτουσα· καὶ λύσει μεταληπτικῶς· ἔστι δ' ἡ μὲν ἀντίθεσις τοῦ φεύγοντος, ἡ μετάληψις δὲ τοῦ κατηγοροῦ, πρὸς ἣν ἡ ἀντίληψις, ἢ ἔστι τοῦ φεύγοντος· ἡ θέσις κοινὴ, καὶ ἡ ποιότης καὶ ἡ γνώμη ὁμοίως.

ια. Τὴν μὲν φύσιν τῆς μεταλήψεως, τὴν διαφορὰν ἣν ἔχει πρὸς τὴν παραγραφὴν, καὶ ὅπως τὴν πᾶσαν αὐτῆς θεωρίαν ἐν τῇ μεθόδῳ παρεξεθέμεθα, νῦν δὲ, ὅ- ¹⁵ περ ἐλείπετο, εἰς τὴν περὶ ³² τῶν κεφαλαίων εἰσβαλοῦμεν τεχνολογίαν.

ιβ. Περὶ τῆς προβολῆς ἤδη πολλάκις διείλεμαι, ὅτι ἐκ τῶν περιστατικῶν λαμβανόμενον αὐξήσιν ἐργάζεται τὸ κεφάλαιον· ἔχει μέντοι διαφορὰν ἐνταυτοῦ· οὐ ²⁰ γὰρ ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων στάσεων πεφαισμένως ἐν τῇ προβολῇ χρώμεθα ταῖς αὐξήσεσι, τὸν αὐτὸν τρόπον κατὰ τῆς μεταλήψεως· ἀλλὰ διὰ πάντων, ὡς ἐνόν, τῶν αὐξητικῶν ἐκφέρομεν· καὶ ἡ αἰτία περιφανής· ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων ἕτερον κεφάλαιον τὴν πλείονα τῶν περιστατικῶν ²⁵ ἐξέτασιν διεδέχετο, ὥσπερ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους· ἐνταῦθα δὲ τῶν ἄλλων οὐχ εὐρισκομένων, εἰκότως τῇ προβολῇ τὸ ὅλον ³³ ἀποδίδεται τῆς αὐξήσεως.

ιγ. Καλῶς προσέθηκε τὸ ἀπὸ ῥήτου, ἰδίων ποιῶν τῆς μεταλήψεως τὸ κεφάλαιον· τὸ μὲν γὰρ παραγραφικόν ³⁰

31 Sequuntur sch. mín., quae invenies Vol. V. p. 358.
v. 14 — 20. 32 Mon. παρὰ, Par. om. 33 Par. 1. τὸν ἀπο-
δίδεται.

πόν, ὃ ψιλῶς ὀνομάζεται στοχαστικὸν κεφάλαιον ³⁴ κα-
 θεστῶς, οὐδέποτε ἀπὸ ῥητοῦ γίνεται· τοῦτο δὲ μεταλή-
 φως ὃν ἀπὸ ῥητοῦ πάντως ἄρχεται, ἐπεὶ καὶ πᾶσα με-
 τάληψις ἀπὸ ῥητοῦ λαμβάνει τὴν ἀρχήν, οἷον ἴδωμεν
 5 ἐπὶ παραδείγματος τὸ κεφάλαιον· ἀριστεὺς ἤτησε πολί-
 του φόνον, ἔλαβεν, εὗρηται προαπεκτονῶς αὐτόν, καὶ
 φόνου φεύγει· τὸ παραγραφικὸν ἐνταῦθα λαμβάνεται
 ἀπὸ τοῦ ψηφίσματος, ὅτι οὐ δώσω λόγον ὑπὲρ τοῦ δο-
 θέντος εἰς ἀναίρεσιν διὰ τοῦ ψηφίσματος· κατασκευάζε-
 10 ζεται δὲ ἐκ τῆς ποιότητος τοῦ πεπονθότος, ὅτι τοιοῦτος
 ἦν, ὥστε καὶ διὰ σπουδῆς ἐνεγκεῖν τὸν ἐκείνου φόνον,
 καὶ τὸν δῆμον ἐτοιμότατον πάσχιν· πολλάκις δὲ ἐκ τῆς
 τοῦ πράγματος ἐπιχειρήσομεν ποιότητος, ἐπειδὴν ὁμολο-
 γούμενον ἢ τὸ ἀδίκημα, οἷον ἱεροσυλία, τυραννίς· τότε
 15 γὰρ ὥσπερ τινὰ κοινὸν τόπον περανοῦμεν, κατὰ ἱεροσύ-
 λου ἢ τυράννου, σφόδρα μὲν τοι πεφαισμένως· ἐπὶ γὰρ
 τῶν τοιούτων ἢ ἀντίθεσις ἀντεγκληματικὴ ἐμπίπτει, ἐν-
 θα τῇ τοπικῇ ³⁵ ἐνδιατρίβομεν ἐξετάσει· πλατύνεται οὖν
 τὸ παραγραφικὸν διὰ τῆς τῶν νόμων ἐκθέσεως· οἷον εἰ
 20 ἔχομεν πολλοὺς κατὰ τοῦ ἱεροσύλου νόμους διδόναι, ἢ
 κατὰ τυράννου· χρή γὰρ πλατύνειν τὸ κεφάλαιον, ἵνα
 φερόμενον πρὸς τὴν προβολὴν ἀντίπαλον ἢ καὶ τῷ πλή-
 θει τῶν λόγων.

ιδ'. Τοῦ κεφαλαίου μόνον ἐπέδειξε τὴν δύναμιν, οὐχ
 25 ὠρίσατο δὲ, τί ἐστι προβολή· προεῖπε γὰρ ἐν τοῖς ἐμπρο-
 σθεν, ἀλλ' ἐν μὲν ταῖς ἄλλαις στάσεσι μετὰ μερικῆς αὐ-
 ξήσεώς ἐστιν ἡ προβολή, ἐνταῦθα δὲ μετὰ τῆς ἐνδεσύ-
 σης ³⁶ αὐξήσεως, καὶ τὸ αἷτιον πρόδηλον· ἐν μὲν γὰρ
 ταῖς ἄλλαις ἢ πηλικότης καὶ τὸ πρὸς τι τὴν αὐξήσιν
 30 ἐμποιεῖ, ἐνταῦθα δὲ ³⁷ ἐν τῇ προβολῇ παραλαμβάνε-
 ται, ³⁸ μὴ οὔσης μήτε πηλικότητος, μήτε πρὸς τι· προσ-

... ³⁴ κεφάλαιον Par. 1. om.

³⁵ Par. 1. τυπικῇ.

³⁶ Mon.

διούσης.

³⁷ Mon. δὲ om.

³⁸ Par. 1. λαμβάνεται.

ἤκει οὖν ἀπὸ τῶν περιστατικῶν τὰ πεπραγμένα ἐν αὐτῇ τῇ προβολῇ διεξιέναι, τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους κατατρέχοντας, καὶ τελεία τῇ ἐργασίᾳ χρωμένους, τουτέστιν ἀπὸ τῶν περιστατικῶν ἢ καὶ πάντων ἢ καὶ τῶν ἐμπιπτόντων, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου παραδείγματος πρῶτον μὲν δ τὸ πρᾶγμα ἐρεῖ ὁ κατήγορος τὸ πραχθέν, ὅτι μέγα καὶ ὑπὸ τίνος, ὅτι παρὰ τοῦ πλουσίου δι' ὕβριν καὶ περιουσίαν, ἀδικοῦντος καὶ καταφρονοῦντος, εἴτα ἀπὸ τοῦ προσώπου, ὅτι τῶν πολιτῶν εἰς ὁ ἀνηρημένος, ὅτι οὐδὲν ἡδικοῦς οὐκ ἐν δικαστηρίῳ αἰλούς· καὶ ἀπὸ τόπου, ὅτι 10 ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει, ἢ πασῶν φιλανθρωπία καὶ δικαιοσύνη ὑπερέχειν δοκεῖ· καὶ ἀπὸ χρόνου, ὅτι ἐν εἰρήνῃ, οὐκ ἐν πολέμῳ, ὅτε πᾶσιν ἡσυχάζειν ἐξῆν· καὶ ἀπὸ αἰτίας, ὅτι ἐχθρὸν ἀνήρηται· διὰ τούτων δὲ κατασκευάσας τὴν προβολὴν ἐπάξει ἐκείνο, ὅτι ἀνδροφόνος εἰ καὶ τι- 15 μωρίαν ὑποσχεῖν δίκαιος.

ιε. Τῆς προβολῆς ὑπὲρ τοῦ κατηγοροῦ παραλαμβανομένης, ὁ φεύγων τῷ ἀπὸ τοῦ ῥητοῦ ἐν τῷ παραγραφικῷ χρησεται· ἔστι δὲ τοῦτο ὅτι ὑπὸ τοῦ δήμου παραδίδεται, καὶ οὐ δεῖ με κρίνεσθαι ἐφ' οἷς ὁ δῆμος παρ- 20 ἔσχε τὴν ἐξουσίαν· ἀπὸ τοῦ ῥητοῦ δὲ τὸ παραγραφικὸν τοῦτο ἐκάλεσεν, ὅτι τὸ ῥητὸν αὐτὸ προβαλλόμενοι, δι' αὐτοῦ τὴν κρίσιν ἰσχυρῶς αἰτιώμεθα, ὥσπερ ἐν τῷ παρόντι παραδείγματι· προβαλλόμενος γὰρ τὸ τοῦ δήμου ψήφισμα ὁ φεύγων, καὶ τὴν δοθεῖσαν ἐξουσίαν, διὰ τού- 25 των τὴν κρίσιν αἰτιᾶται· ἄξιον δὲ ζητῆσαι, τί δὴ ποτε, εἰ ἀπὸ τοῦ ῥητοῦ παραλαμβάνεται τὸ κεφάλαιον τοῦτο παραγραφικὸν ὄν, οὐ καλοῦμεν τὸ ὅλον παραγραφὴν, ὡς γὰρ πολλάκις εἰρήκαμεν, ἢ πρώτη τοῦ φεύγοντος φωνὴ χαρακτηρίζει τὴν στάσιν· ἀλλὰ λέγομεν, ὅτι εἰ μὲν 30 παραγραφὴ ἦν, ὅλου τοῦ ἀγῶνος ἐκβάλλουσα τὴν κρίσιν, λόγον εἶχεν ἢ ἀπορία, εἰ δὲ διαβολῆς μόνον ἕνεκα τοῦ

ἀγῶνος τὸ κεφάλαιον τοῦτο παραλαμβάνεται, εἰκότως καὶ παραγραφικόν, ἀλλ' οὐ παραγραφή λέγεται.

ις'. Ἐν τῷ κεφαλαίῳ τῷδε ἡ φύσις θεωρεῖται τῆς σταάσεως, καθὼ γὰρ ἂν τῶν περιστατικῶν γίνεται μετά-
 5 ληψις, κατ' αὐτὸ πάντως καὶ τὸ μεταληπτικὸν λαμβά-
 νεται κεφάλαιον, ὡς ἐπὶ τοῦ ὑποκειμένου παραδείγμα-
 τος· ἐπεὶ γὰρ κατὰ τὸν χρόνον ἐγένετο ἡ μετάληψις,
 ἀπὸ τοῦ χρόνου καὶ τὸ μεταληπτικόν, ὅτι οὐκ ἦν παρα-
 δεδομένος, ὅτε ἀνήρηται· ἔστι δὲ δριμύτατον ἐνταυθα τι
 10 κατὰ τὸ ἐναντίον ἐπιχειρῆσαι, ἐφ' ᾧ³⁹ γὰρ μάλιστα ὁ
 ἀντίδικος ἰσχυρίζεται, ὑπὸ τούτου ἀλίσκεται· εἰ γὰρ ἐκ
 τοῦ ψηφίσματος φησιν ἀνεύθυνος εἶναι, ἐξ αὐτοῦ δηλα-
 δὴ τούτου ὑπεύθυνος ὢν, προῦλαβε τῷ φόνῳ τὴν ἀπὸ
 τοῦ ψηφίσματος ἔξουσίαν· καὶ οὕτως αὐτὸς συγκρούε-
 15 ται· λαμβάνει δὲ τὴν πλείστην κατασκευὴν τοῦ κεφα-
 λαίου ἐκ τῆς τοῦ ἀδικήματος ποιότητος· οἷον εἰ φόνος
 εἴη τὸ πεπραγμένον· ἐξ αὐτῆς δὲ τῆς περιστάσεως· οἷον
 μοιχὸν τις ἐν ἱερῷ καταλαβὼν ἀπέκτεινε, καὶ φόνου φεύ-
 γει· ἡ γὰρ ἐν τῷ ἱερῷ ἀναίρεσις πολλὴν εὐπορίαν ἡμῖν
 20 κατηγορημάτων παρέχεται.

ις'. Τοῦ φεύγοντος τῷ παραγραφικῷ χρησαμένου
 ὁ κατηγορὸς τῇ μεταλήψει χρήσεται, ὅτι οὐκ ἦν παρα-
 δεδομένος ὑπὸ τοῦ δήμου, ὅταν ἀνήρητο ὑπὸ σου· ἐν τού-
 τῳ δὲ τῷ παραδείγματι καὶ πλείω χώραν ἔχει· προσθή-
 25 σι γὰρ καὶ ταῦτα, ὡς εἰ παρῆν, ἀντέλεγεν ἂν καὶ οὐκ
 ἂν ἔδωκεν ὁ δῆμος. αὕτη δὲ ἡ μετάληψις οὐκ ἀεὶ
 τὴν ἴσην δύναμιν ἔχει, ἀλλ' ὅταν ἡ ἀπὸ τόπου⁴⁰ ἢ ἀπὸ
 χρόνου παραλαμβάνηται· ἀπὸ τόπου μὲν, ὡς ἐν τῷ
 ἀποκτείναντι τὸν μοιχὸν ἐν τῷ ἱερῷ· ἐρεῖ γὰρ ὁ κατή-
 30 γορος μεταλαμβάνων τὸν τόπον, καὶ δυσωπᾷν τὸν δι-
 καστήν ὀνόματι τῶν ὑβρισθέντων· θεῶν, ἀπὸ τοῦ χρό-

³⁹ Mon. ἐφ' ᾧν. ⁴⁰ Par. 1. ἡ ἀπὸ τοῦ χρόνου, ἡ ἀπὸ τοῦ τόπου.

γου δέ, ὡς ἐπὶ τοῦ παρόντος πλάσματος· ἐρεῖ γάρ, ὅτι
 συνήδει τινὰ αὐτῷ ἄτοπα· διὰ τοῦτο φθάνει ⁴¹ τῷ φρό-
 νῳ τὴν τοῦ δήμου κατάλυσιν· ὅταν οὖν ἀπὸ τοῦ χρό-
 νου ἢ τόπου λαμβάνηται, μεγάλην ἔχει τὴν ῥοπήν· ὅτε
 δὲ ἀφ' ἑτέρου, ἄτονος καὶ ἀσθενεστέρα, ὡς ἐπὶ τοῦ ἐμ- 5
 πρήσαντος τὸν μοιχὸν σὺν τῷ οἰκῆματι καὶ κρινομένου
 παρανόμου τιμωρίας· ἐνταῦθα γὰρ οὐ μέγα ἰσχύει τὸ
 μεταληπτικόν, τί γὰρ διαφέρει τοῦ σφαγέντα τὸν μοι-
 χὸν ἀποθανεῖν τὸ καίεντα τοῦτο ⁴² παθεῖν; διαβεβλη-
 μένου γὰρ ἅπαξ ὄντος τοῦ προσώπου, τὸν τρόπον αἰτιά- 10
 σεται μόνον, ὅτι οὐ πυρὶ σιδήρῳ δὲ ἐχρῆν ἀποκτεῖναι.

ιγ'. Συγχωροῦντες γὰρ τὸ πεπραγμένον, τὸν χρόνον
 αἰτιώμεθα τῆς ἀναιρέσεως· οὐχ ὅτι ἀνείλε κατηγοροῦν-
 τες, ἀλλ' ὅτι προανείλεν· ἐν τῇ παραβολῇ γὰρ ἐκ πάν-
 των τῶν περιστατικῶν τὴν αὔξησιν ποιοῦμενος ταμιεύς- 15
 εἶται τοῦτο τὸ κεφάλαιον, εἰς τὴν λύσιν τοῦ παραγραφι-
 κοῦ, ἐν ἐκείνῃ τοῦτο σιωπῶν· τοῦ φεύγοντος οὖν εἰρη-
 κότος, ἕως οὐ δεῖ με κρίνεσθαι, ἐφ' οἷς ὁ δῆμος τὴν
 ἐξουσίαν παρέσχετο, προσηκόντως ἐρεῖ· καὶ μὴν πρὸ τῆς
 τοῦ δήμου χάριτος φθάσας ἀνηρέκεις τὸν ἄνδρα. 20

ιδ'. Ὡς ἐπιχείρημα τοῦτο τῷ ὑποκειμένῳ παρα-
 δείγματι προσέθηκε· τοῦτο δὲ ἔφη· ἵνα μὴ τις ὥσπερ
 τι καθολικὸν ἐπὶ παντός αὐτὸ λαμβάνειν πειρῶτο παρα-
 γραφικοῦ.

κ'. Ὁ συλλογισμὸς, καθάπερ ἐν ὄρῳ, συνάγει τὸ 25
 παρ' ἀμφοῖν, ὅτι οὐδὲν διαφέρει, εἴτε νῦν εἴτε καὶ πρό-
 τερον· ἐκείνῳ δὲ προσεκτέον, ὡς ἐπὶ τῶν ἀνομοίων καὶ
 πολὺν διεσθηκότων οὐκέτι δύναται χώραν λαμβάνειν· οἶον
 ἐπὶ τοῦ ἀνελόντος ἐν ἱερῷ τὸν μοιχόν. οὐ γὰρ ἔνεστι λέ-
 γειν, ὡς ταῦτόν εἴη, ἂν τε ἐν ἱερῷ, ἂν τε ὁποίῳ δήποτε 30
 τις κτείνει, πλὴν εἰ μὴ τοῦτο βιαίτερόν πως λέγοιμεν,

41 Pag. 1. φθάνει τοῦ δήμου τῇ φρόνῳ τὴν κατάλυσιν. 42
 Mon. τοῦ καίεντα τὸ παθεῖν.

ὅτι ἔχρην ἔμπροσθεν τῶν Θεῶν, οὓς ἡδίκη, τὴν τιμω-
ρίαν αὐτὸν ὑποσχεῖν. εἴτα καὶ ἐκ τῆς ἀποβάσεως τοῦ
αἰτόπου, ὡς εἴπερ ἀκίνδυνος γένοιτο ἢ ἐν τοῖς ἱεροῖς μοι-
χεία, τὰς ἰδίας οἰκίας καταλιπόντες ἐνταυθοὶ μοιχεύ-
ουσιν.

κά. Τοῦ κατηγοροῦ, τῷ μεταληπτικῷ χρησαμένου ὁ
φεύγων τῷ συλλογισμῷ χρήσεται, λύνων τὴν μετάληψιν,
συνάγων ὅτι οὐδὲν διαφέρει αἰτήσαντα τὸν δῆμον ἀνε-
λεῖν τοῦ καὶ πρὸ τῆς αἰτήσεως τοῦτο πεποιηκέναι· ἐν
10 γὰρ ἐξ ἀμφοτέρων τὸ τέλος· ἀπὸ χρόνου δὲ τὴν μετά-
ληψιν ὁ τεχνικὸς διελών, ἀπὸ χρόνου καὶ συλλογισμοῦ
λαμβάνει· τί, φησὶ, δεῖ χρόνον ἐξετάζειν, εἴτε πρότερον
εἴτε ὕστερον ἀπέκτεινα, εἴγε ὁ δῆμος κατέγνω θανάτου;
καὶ πάλιν τί δεῖ τὸν τρόπον ἐξετάζειν, εἰ πυρὶ ἢ σιδή-
15 ρῳ εἰ καὶ οὕτω κακείνως τελευτᾶν ἔδει· αὐτὸς δὲ ὁ συλ-
λογισμὸς πρὸς τὸ μεταληπτικὸν ἔχει τὴν φύσιν· ὅτε μὲν
γὰρ ἰσχύει τῷ μεταληπτικῷ ὁ κατήγορος, τότε ὁ φεύγων
ἀσθενεῖ τῷ συλλογισμῷ. ὅτε δὲ ἀσθενεῖ ὁ κατήγορος, ὁ
φεύγων ἐρῶνται, ὡς ἐπὶ τοῦ τὸν μοιχὸν καταλαβόντος
20 καὶ ἔμπρησαντος ὀλίγη μὲν τῆς μεταλήψεως ἡ ἰσχύς, τοῦ
δὲ συλλογισμοῦ μεγίστη. ἔρεῖ γὰρ ὁ φεύγων μηδὲν δια-
γέρειν, εἴτε ξίφει ἀνεῖλον εἴτε πυρὶ· ἐπὶ δὲ τοῦ ἀνελόντος
ἐν τῷ ἱερῷ τὸν μοιχὸν πλείον μὲν ἢ μετάληψις ἰσχύει,
ὀλίγον δὲ ὁ συλλογισμὸς· ἔστι γὰρ ἡ μετάληψις, ὅτι οὐκ
25 ἔχρην ἐν ἱερῷ. τοῦτο γὰρ καταφρονῆσαι ἔστι Θεῶν, ὅπερ
ἐστὶν ἰσχυρόν, ἀσθενὲς δὲ τὸ λέγειν, ὅτι οὐδὲν διαφέρει
τὸ ἐν ἱερῷ φονεῦσαι τοῦ ἐν βεβήλῳ, ὅπερ ἐστὶ τοῦ συλ-
λογισμοῦ.

κβ'. Τὰ κεφάλαια διεξελθὼν ἐπιχειρηματικώτερον
30 εὐθέως ἐπεσημήνατο, καθάπερ καὶ ἀνωτέρω πολλαχοῦ,
ὡς νῦν οὐ περὶ εὐρέσεως αὐτῷ πρόκειται λέγειν· ταῦτα
δὲ παραδείγματος χάριν ἕνεκα τῶν κεφαλαίων παρίλαβεν.
κγ'. Ἀντίκειται αἰεὶ τῷ συλλογισμῷ ὁ ὅρος, ὡς καὶ

ἀνωτέρω δεδιήλωται· ἃ γὰρ ἐκεῖνος συνάπτει, οὗτος δι-
ῴστησι· χρῆσάμεθα δὲ κἀνταῦθα τῷ κεφαλαίῳ τοῦτον
τὸν τρόπον, ὥνπερ ἐν ὄρῳ διὰ πάντων ἐξῆς τῶν ἐπιχει-
ρημάτων.

Ταῦτα, φησὶν, ⁴³ οὐχ ὡς διαιροῦντες εἴπομεν, οἷχ ⁵
ὡς διαίρεσιν τῶν κεφαλαίων ποιούμενοι· ⁴⁴ ἡ γὰρ διὰ
πλειόνων ἐλέγομεν, ἀλλὰ μικρὰ ⁴⁵ εἰρήκαμεν εἰς τὸ ἐπι-
δεῖξαι μόνον καὶ διδάξαι τῶν κεφαλαίων τὴν δύναμιν·
διαίρεσιν δὲ ἐνταῦθα τὴν εὕρεσιν καλεῖ. — Τοῦ φεύ-
γοντος χρησαμένου τῷ συλλογισμῷ, ὁ κατήγορος ὅρον ¹⁰
προβάλλεται· εἴρηται γὰρ πολλάκις, ὅτι πᾶς συλλογισμὸς
ὄρῳ λύεται καὶ ὅρος συλλογισμῷ· ἀντέστραπται δὲ ἐπὶ
τούτου καὶ ἡ τῶν ἀμφισβητούντων τάξις· τοῦ γὰρ φεύ-
γοντος γέγονεν ὁ συλλογισμὸς, ἐπειδὴ καὶ ἡ φύσις τῆς
μεταλήψεως ἀντιστροφῶς τὸν φεύγοντα διώκοντά ποιεῖ. ¹⁵

Ἀπὸ τοῦ φεύγοντος ἡ ἀντίθεσις ἀπαντᾷ· τὸ ἀντι-
θετικὸν δὲ οὐχ ἓν, ἀλλὰ πλείονα πολλάκις ἢ ἀντεγκλη-
ματικὸν, ἢ ἀντιστατικὸν, ἢ συγγνωμονικὸν, ἢ μεταστα-
τικόν· ἐν οὖν τῶν τεσσάρων εὐρίσκεται, πολλάκις δὲ καὶ
πλείονα ἐν τῷ ἀντιθετικῷ κεφαλαίῳ. ἐνταῦθα δὲ ἀντεγ- ²⁰
κληματικόν, ὅτι ἄξιός ἦν ἀναιρεθῆναι· ὅπου γε καὶ ὁ
δῆμος ταύτην ἐπ' αὐτῷ τὴν ψῆφον ἐξήνεγκαν· Ἡ μὲν
προτέρα μετάληψις τὴν φύσιν μιμεῖται τῆς στάσεως, γί-
νεται γὰρ ἐκ τῶν αὐτῶν περιστατικῶν, ἡ δὲ νῦν προκει-
μένη λυτική ἐστὶ τῆς ἀντιθέσεως· πᾶσα γὰρ ἀντίθεσις, ²⁵
καθὰ πολλάκις ἔφην, μεταλήψει λύεται.

κδ'. Ἡ ἀντίθεσις λαμβάνεται δηλονότι κατὰ μίαν
τῶν ἀντιθετικῶν· ἔστι δὲ ὅτε καὶ πλείους ἐμπίπτουσι·
χρὴ δὲ τὸ ἰσχυρότερον σκοποῦντας ἐκείνῳ κεχοῆσθαι,
αὐτίκα ἐν τῷ προκειμένῳ παραδείγματι δύο ἐνέπισε, τὸ ³⁰
ἀντεγκληματικὸν καὶ τὸ μεταστατικόν· τὸ μὲν ἀντεγκλη-

⁴³ ταῦτά φησιν etc. usque ad litt. κδ'. inter sch. min. ha-
bent Parr. ⁴⁴ ποιούμενοι Mon. om, ⁴⁵ Par. 1. μικρά.

ματικόν, ὅτι ἄξιός ἀπολωλέναι, ὅτι ὁ δῆμος αὐτοῦ κα-
τεψηφίσατο· τὸ μεταστατικόν, ὅτι ψήφισμα αἴτιον τὸ
τὴν ἐξουσίαν παρασχόν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἀσθενὲς τὸ μετα-
στατικόν καταφρονήσει μὲν ἐκείνου, τῷ δὲ ἀντεγκληματι-

5 καὶ χρήσεται.

κέ. Τὴν ἀντίθεσιν λύει ὁ κατήγορος ἑτέρα μεταλή-
ψει χρώμενος, λέγων ὅτι ἔδει αὐτὸ τοῦτο πρὸς τὸν δῆ-
μον εἰπεῖν καὶ ὁμολογεῖν μὲν προανηρηκέναι, αἰτεῖν δὲ
εἰς δωρεάν τὴν γενομένην ἀναίρεσιν· εἰρήκαμεν δὲ ἡδη,
10 ὅτι διαφέρει αὕτη τῆς πρώτης, ὅτι ἡ μὲν πρώτη πρὸς
τὸ πρᾶγμα γίνεται, ἡ δὲ δευτέρα πρὸς τὸν τρόπον τὸν
περὶ τὸ πρᾶγμα· καὶ ὅτι ἡ πρώτη μετάληψις, εἰς αὐτὸ
τὸ ἐγκλημα καὶ τὴν πᾶσαν σύστασιν τοῦ ἀγῶνος γίνε-
ται, ἡ δευτέρα δὲ πρὸς μόνον τὸ ἀντιθετικόν· ὥστε ἡ
15 μὲν πρώτη πρὸς ὅλον τὸν ἀγῶνα, ἡ δὲ δευτέρα πρὸς μέ-
ρος· προσεθήκαμεν δὲ, ὅτι οὐ πανταχοῦ ἐμπίπτει.

κς'. Μεταλήψεως εὐρεθείσης πᾶσα ἀνάγκη καὶ ἀν-
τίληψιν εὐρεθῆναι, ἐναντία γὰρ ἀλλήλοις τὰ κεφάλαια·
προβαλεῖται δὲ τὴν ἐξουσίαν, ὅτι ἐξῆν, ὅπερ ἡβουλόμην
20 αἰτεῖν, καὶ οὐχ ὑμᾶς ὀριστὰς ἔδει τοῦ τρόπου εἶναι, καθ'-
ὃν ἐχορὴν αἰτεῖν, καὶ ὅλως τοῖς ἐμπίπτουσι τῶν ἐπιχειρη-
μάτων ἅπασι χρηστέον. "Ὅτι κοινὸν τὸ κεφάλαιον, αὐ-
τὸς ἐδίδαξεν εἰπὼν, εἰ δεῖ ταῦτα ἐπιτρέπειν, ἢ οὐ· τὴν
δὲ θέσιν ἐνταυθοῖ ἐκ τῶν γενικῶν, ἀλλ' οὐκ ἐκ τῶν
25 ἰδικῶν χρή ποιεῖσθαι· οἷον ὅτι οὐ δεῖ τοὺς ἀριστετάς ἐπὶ
τοῖς συκοφάνταις ⁴⁶ ποιεῖν, ἢ ὅτι οὐ χρή τὰ τοιαῦτα ἐν
ὑμῖν τολμᾶσθαι.

κή. Περὶ ποιότητος καὶ γνώμης ἐν τοῖς ἐμπροσθεν
ἡμῖν δεδήλωται ἱκανῶς· εἰσαχθήσεται δὲ πολυτρόπως
80 ὑπὸ αἰφοτέρων ἡ γνώμη, τίνι διανοίᾳ προαπέκτεινεν ὁ
φρεύων· ἡ δὴλον ὅτι σαφῶς ἐπιστάμενος ὡς παρόντος
ἐκείνου καὶ ἀντιλέγοντος, οὐκ ἂν ἡμεῖς ἐξαπατηθείητε·

⁴⁶ Μον. τοὺς ἀρίστους ἐπὶ τοὺς συκοφάντας.

καὶ αὖ πάλιν, τίνι γνώμη ἐπὶ τὴν κατηγορίαν ἦκεν ὁ διώκων, πότερον δι' ἐχθραν, ἢ διὰ τὴν πρὸς ἕτερον χάριν.

Τοῦ κατηγοροῦ ⁴⁷ μεταλήψει δευτέρᾳ χρησαμένου, πάλιν ὁ φεύγων ἀντιλήψει τὴν μετάληψιν λύει· ὥς γὰρ ⁵ πολλάκις ἐμάθομεν, ταῦτα τὰ δύο κεφάλαια δι' ἀλλήλων λύεται ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, λέξει τοιγαροῦν, ὅτι ἐξῆν μοι, ὥ ⁴⁸ ἂν ἐβουλόμην τρόπῳ, τὴν αἴτησιν ποιῆσθαι ⁴⁹ τῆς δωρεᾶς. — Τῇ ἀντιλήψει θεῖσιν τινὰ ἀναμίξει ὁ φεύγων, ὅτι οὐ δεῖ ὑμᾶς ὀριστάς μοι τοῦ πράγματος ¹⁰ γενέσθαι, οὐδὲ ἐπὶ τοῖς συκοφάνταις τοὺς ἀριστίας εἶναι, πρὸς ἣν ὁ κατήγορος ἑτέραν θεῖσιν ἐρεῖ, ⁵⁰ ὅτι δεῖ τὰς αἰτήσεις δικαίας εἶναι καὶ μὴ βλαβεράς τῇ πόλει.

Τούτοις, φησὶν, ἐπάξομεν τὴν ποιότητα καὶ τὴν γνώμην· ταῦτα δὲ φησι παραπλησίως κἀνταῦθα ὥσπερ ¹⁵ ἐμα- προσθεὶν ἐργασόμεθα, οἷον τίνι γνώμη προανείλεν αὐτὸν, ὅτι ⁵¹ δεδιὼς μὴ ἀντιλέγειν· καὶ πάλιν τίνι γνώμη ὁ κατήγορος ἦλθεν εἰς τὴν κατηγορίαν, ἢ κέρδους χάριν, ἢ δι' ἐχθραν.

C a p. XXVI.

Περὶ ῥητοῦ καὶ διανοίας.

20

α. Ἀνοῖν ἄκρων ἐν ταῖς περιστάσεσιν ὑποκειμένων, καὶ τῆς ἐξ αὐτοῖν μεσότητος, λογικῶν φημι καὶ νομικῶν, μετὰ τὸν περὶ τῶν λογικῶν καὶ μικτῶν λόγον ἐπὶ θάτερον τῶν ἄκρων, τουτέστι τὰς νομικὰς ἐλήλυθε. τὴν

⁴⁷ τοῦ κατηγοροῦ sqq. usque ad finem inter sch. min. habent Parr. ⁴⁸ Mon. ὥ δ' ἂν. ⁴⁹ Par. 1. ποιήσασθαι, ⁵⁰ Mon. ποιῆ. ⁵¹ ὅτι Par. 1. om.

μὲν οὖν ἐπιβάλλουσιν αὐταῖς φυσικὴν τεχνολογίαν ἐν τῇ μεθόδῳ προδιηνύσαμεν, καὶ δικαιολογεῖν αὐθις οὐκ ἀναγκαῖον· διαληπτίον δὲ ἤδη καὶ περὶ τῶν κεφαλαίων τῆς κατὰ ῥητὸν καὶ διάνοιαν στάσεως.

- β. Μέχρι τούτου πεπληρῶται τῷ τεχνογράφῳ ὁ περὶ τῶν λογικῶν στάσεων λόγος, καὶ ἔτι τῶν μεταξὺ κειμένων, λέγω δὴ τῆς πραγματικῆς καὶ τῆς μεταλήψεως· νῦν δὲ ἤδη καθαρῶς ἐπὶ τὰς νομικὰς μετέρχεται στάσεις, δι' αὐτῶν παιδεύων ἡμᾶς, πῶς τὴν τε παραγραφὴν καὶ ἔγγραφον πραγματικὴν διαιρήσομεν, δηλονότι γινώσκοντες τὰς νομικὰς στάσεις, καθ' ἣν ἂν ἐμπέσοι ἡ παραγραφὴ, ἢ ἡ ἔγγραφος πραγματικὴ, οὕτω μεταχειρινοίμεθα. αἱ δὲ νομικαὶ ἔχουσι τὴν γένεσιν ἀπὸ ῥητοῦ, οἷον νόμων, ψηφισμάτων, ἐπιστολῶν, διαθηκῶν.
- 15 νομικαὶ δὲ ἐκλήθησαν, ἀπὸ τοῦ τιμιωτάτου καὶ πρώτου ὄντος ἐν ῥητοῖς λαβοῦσαι τὴν ἐπωνυμίαν· νόμος γάρ τὸ τιμιώτατον ἐν ῥητοῖς· γίνεται δὲ ἡ νομικὴ ζήτησις, οὐχ ὅταν ἀπλῶς ῥητὸν ἐμπίπτῃ, ἀλλ' ὅταν περὶ τὸ ῥητὸν πᾶσα κινεῖται ἡ ζήτησις, οὐ παρὰ τὸ κυροῦσθαι αὐτὸ
- 20 ἢ μὴ, τοῦτο γὰρ τῆς ἔγγραφου πραγματικῆς ἀποδίδεται, ἀλλ' εἰ παραβέβασται, ἢ οὐ. ὅτε δὲ τὴν διάνοιαν τοῦ τεθέντος τῷ γεγραμμένῳ ἀντιτάττομεν, τότε ποιοῦμεν ῥητὸν καὶ διάνοιαν.

- γ'. Αἱ ἐργασίαι τῶν κεφαλαίων τούτων ἐκ τῶν ἐν ταῖς
- 25 ἄλλαις στάσεσιν εἰρημένων πρόδηλοι τυγχάνουσι, πλὴν ἴσως τοῦ προδιορισμοῦ, ὅς ἐστι τοιόσδε· τοῦ φεύγοντος ἀντιτιθέντος τῇ προβολῇ τὴν διάνοιαν καὶ λέγοντος, ὅτι τοὺς ἐπὶ προδοσίᾳ τῆς πόλεως ἀνιόντας ἐπὶ τὸ τεῖχος τῶν ξένων ὁ νόμος κωλύει ἀνιέναι, οὐχὶ τοὺς ἐπὶ
- 30 εὐεργεσίᾳ, ἀντιτίθῃσι τὸν προδιορισμὸν ὁ κατηγορὸς λέγων, ὡς οὐδαμοῦ τοῦτο προδιώρισεν ὁ νομοθέτης, ἀλλ' ἀπλῶς ἀπείργει τὸν ξένον τῆς ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀνύδου. Διὰ τί δὲ προβολὴν ῥητοῦ τὴν προβολὴν ταύτην ὠνόμασεν,

ἀποδιῶσας τὰς νομικὰς ἀπὸ τῶν λογικῶν· ἔστι γὰρ ἄλλη προβολή, ἐξ ἀδικήματος ἀγράφου γενομένη, ἣ τις οὐκ ἔστι τῶν νομικῶν, ἐνταῦθα δὲ ἐξ ἐγγράφου ἡ προβολή· διὸ προσέθηκε καὶ ῥητοῦ· ἔδει δὲ ἐμφαντικώτερον εἰπεῖν προβολῇ τῇ ἀπὸ ῥητοῦ· οὐδὲ γὰρ αὐτὸ τὸ ῥητὸν 5 προβάλλονται, ἀλλὰ τὸ ἔγκλημα τὸ διὰ τὸ ῥητὸν γινόμενον.

Τῇ προβολῇ ¹ αὐτὸ τὸ ῥητὸν ἐκτίθεμεν μετ' αὐξήσεως· ὅτι παρέβη τὸν νόμον, οὐδὲν ὑποστειλάμενος, εἰ ξένος ὢν ἐπὶ τὸ τεῖχος ἄνεισιν· ἀπαγορεύοντος τοῦ νόμου. 10

δ. Προβολή ἐστίν ἐνταῦθα ἡ τοῦ ῥητοῦ διδασκαλία. οἷον ἀνῆλθες ἐπὶ τὸ τεῖχος, τοῦ νόμου ἀπαγορεύοντος ² τοῦτο, καὶ δεῖ σε τεθνάναι, ὅτι τὸν νόμον παρέβης· ἐν ταύτῳ δὲ καὶ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου ποιήσεται, δυσωπῶν διὰ τούτου τὸν ἀκροατὴν καὶ δύσλυτον κατασκευά- 15 ζων τὴν προβολήν.

εἰ. Διττὴν ἡμῖν τῆς διανοίας τὴν ἐξέτασιν παραδίδωσι, τὴν μὲν τοῦ νομοθέτου, τὴν δὲ τοῦ φεύγοντος· ἐπειδὴ γὰρ δύο ἐστὶ τὰ τε ῥητὸν τὸ ἀντικείμενον καὶ ἡ πρᾶξις δοκοῦσα παράνομος· εἰ ξένος ὢν παρὰ τὸ τεῖχος 20 ἐλήλυθεν, ἀμφοτέρω λυεῖν ἀνάγκη· ἀμφοτέρων δὲ λύσις ἡ αὐτὴ, λέγω δὴ ἡ διάνοια· καθολικὸν γὰρ παράγγελλμα, ὅτι τὸ ῥητὸν τὸ βλάπτον τῇ διανοίᾳ τοῦ θέντος λύομεν· τὸ δὲ δοκοῦν ἀδικήμα διὰ τῆς διανοίας τοῦ πεποιηκότος συστήσομεν· ἐπεὶ γὰρ ὁ κατήγορος χρῆται τὸ ἀπὸ 25 τοῦ νόμου ῥητὸν προβαλλόμενος, εἰκότως ὁ φεύγων ἐπὶ τὴν τοῦ ῥητοῦ διάνοιαν καταφεύγει, λέγων οὐκ ἔγνω τὸν νόμον, ὁ γὰρ νόμος κελεύει μὴ ἀνιέναι ξένον τὸν ἐπὶ βλάβῃ, ὅτε καιρὸς εἰρήνης ἐστί· ληφόμεθα δὲ τὰς ἀφορ-

¹ τῇ προβολῇ — — — ἀπαγορεύοντος τοῦ νόμου inter sch. min. habent Parr. in quibus praecedit ad προβολῇ ῥητοῦ. schol. προβολῇ τῇ ἀπὸ τοῦ ῥητοῦ. ² ἀπαγορεύοντος τοῦτο — — — ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου Mon. om.

μάς τῶν λύσεων, εἰς μὲν τὴν τοῦ νομοθέτου, ἀπὸ τοῦ
 καιροῦ· οἷον οὐκ ἐν πολέμῳ ἐκέλευσεν ὁ νόμος μὴ ἀνίε-
 ναι ξένον ἐπὶ τὸ τεῖχος, ἀλλ' ἐν εἰρήνῃ, ὅτε οὐκ ὑπερ-
 μαχῆσαι καιρὸς, ³ ἐγὼ δὲ ἐν πολέμῳ ἀνῆλθον ἐπ' ὤφει-
 5 λείᾳ τῆς πόλεως, οὐκ ἐπὶ κατασκοπῇ· ἀπὸ τῆς αἰτίας,
 διατί; ἵνα μὴ κατασκέψωνται, ⁴ οὐχ ἵνα μὴ ἀριστεύω-
 σιν· ἐγὼ δὲ ἀνελθὼν ἠρίστευσα· ταῦτα δὲ ἀπὸ τοῦ νο-
 μοθετηθέντος ἐστὶ πράγματος· φημι δὲ τὸ λέγειν, ὅτι
 10 πόλεως, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τῷ εὖ ποιῆσαι· οὐ μόνον δὲ ἀπὸ
 τούτων ληψόμεθα τὰς ἀφορμὰς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν ἄλ-
 λων τῶν ἐμπιπτόντων· καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῶν περι-
 στατικῶν· εἰς δὲ τὴν τοῦ φεύγοντος διάνοιαν, καθάπερ
 ἐν ταῖς ἀντιθετικαῖς, ὅτι οὐ μόνον τὸ πραχθὲν δεῖ σκο-
 15 πεῖν, ἀλλὰ καὶ τὴν γνώμην, μεθ' ἧς τὸ πραχθὲν ἐπράχθη,
 καὶ ἅμα τῇ τῶν αἰτίων ὑπεξαίρεισι χρώμεθα· οἷον, οὐ
 κακονοίᾳ τῇ πρὸς τὴν πόλιν, οὐδ' ἵνα τι κακὸν ἐργά-
 σωμαι, ἀλλ' ἵνα εὖ ποιήσω· εἰ οὖν εὖ ἐποίησα, πῶς
 20 φοῖν τῇ διανοίᾳ χρῆσόμεθα, ἐπὶ τε τοῦ νομοθέτου καὶ
 αὐτοῦ τοῦ φεύγοντος· δεῖ γάρ καὶ τὴν τοῦ βλάπτοντος
 ῥητοῦ ἀνάγνωσιν τῇ διανοίᾳ λύειν τοῦ νομοθέτου, καὶ
 τὸ δοκοῦν ἀδίκημα διὰ τῆς τοῦ πεποιηκότος διανοίας.

ξ'. Ἡ διάνοια ὑπὸ τοῦ φεύγοντος ἀντιταχθήσεται
 25 τῇ ῥητῇ, οἷον ὅτι οὐ τοὺς ἐπ' εὐεργεσίᾳ, ἀλλὰ τοὺς ἐπὶ
 βλάβῃ ἀνιόντας ἐκώλυσε· κατασκευάσομεν δὲ αὐτὸ ἀπὸ
 τοῦ καιροῦ, ἀπὸ τῆς αἰτίας, ἀπὸ τοῦ πράγματος· ἀπὸ
 καιροῦ μὲν, ὅτι οὐκ ἐν πολέμῳ, οὐδὲ ἐν πολιορκίᾳ ἐκώ-
 λυσεν, ὅτε μάλιστα δεῖ τῶν βοηθησάντων· ἀπὸ δὲ τῆς
 30 αἰτίας, ὅτι τοὺς ἐπὶ βλάβῃ καὶ τῷ λυμνήνασθαι ἀνιόν-
 τας, οὐ τοὺς ἀριστείας ἕνεκα καὶ τῶν κακῶν ἀπαλλάξαι

3 καιρός Mon. om. 4 Par. 1. σκέφονται. 5 κατασκευά-
 σομεν δὲ — — — πολιορκίᾳ ἐκώλυεν Par. 1. om.

τὴν πόλιν· ἀπὸ δὲ τοῦ πράγματος, οἷον ὅτι οὐκ ἐπὶ τῷδε τῷ πράγματι κεῖται ὁ νόμος. ἐπεὶ δὲ τὸ κεφάλαιον αὐστηρόν πως δοκεῖ, καθάπερ ἀντινομοθετούντων ἡμῶν, εἶγε τοῦ ῥήτου διαγορεύοντος ἕτερα ἄλλην ἡμεῖς ἀντεισφέρομεν διάνοιαν, δεῖ τινος θεραπείας τὴν τραχύτητα καθαιρούσης· διπλοῦς δὲ αὐτῆς ὁ τρόπος· ὅταν ἡ ἀτοπίαν τινὰ τοῖς τοῦ ἐναντίου λόγοις προσάπτωμεν, οἷον ὅτι φάνεταί ὁ νομοθέτης κατὰ γὰρ τὸν ἀντιδικόν, ἀποστερεῖν σωτηρίας τὴν πόλιν, ἢ ὅταν ἀπαιτῶμεν νόμον, φανερώς τῇ ἡμετέρᾳ ἀνταποφαινόμενον διανοίᾳ· ὅτι δεῖ- 10 ξον, εἴτις νόμος τὸν ἀνιόντα ἐπὶ σωτηρίᾳ ἐκώλυσεν· ἔχομεν δὲ ἄμφοιν παρὰ Δημοσθένει⁶ παραδείγματα, τοῦ μὲν εἰς ἀτοπὸν ἀπάγειν τὸν λόγον, ὡς ἐν τῷ ὑπὲρ Κτησιφῶντος· τίς γάρ ἐστιν νόμος τοσαύτης ὀδικίας καὶ μισανθρωπίας μεστός, ὥστε τὸν δόντα τι τῶν οἰκείων 15 καὶ ποιήσαντα πράγμα φιλάνθρωπον καὶ φιλόδωρον τῆς χάριτος ἀποστερεῖν, εἰς τοὺς συκοφάντας δὲ ἄγειν· τοῦ δὲ ἀπαιτεῖν νόμον τινὰ διαρρήδην ἡμῖν ἐναντιούμενον παράδειγμα ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ. εἰ δὲ, φησὶν, οὗτος δεῖξάτω, καὶ γὰρ στέρξω καὶ σιωπήσομαι, ἔτι δὲ καὶ ἐκ παρα- 20 δειγμάτων καὶ ἐν τῷ χρή συνεστάναι τὴν διάνοιαν· ὃν τρόπον ὁ ῥήτωρ ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ πεποίηκε· πρῶτον μὲν γὰρ Ναυσικλῆς στρατηγῶν, ἐφ' οἷς ἀπὶ τῶν ἰδίων προεῖτο πολλάκις, ἔστεφανοῦτο⁷ ὑφ' ἡμῶν, ὅτε⁸ τὰς ἀσπί- 25 δας Διότιμος ἔδωκεν.

Τῇ προβολῇ⁹ αὐτὸ τὸ ῥητὸν ἐκτίθεμεν μετ' αὐξήσεως, ὅτι παρέβη τὸν νόμον, οὐδὲν ὑποστειλάμενος, εἰ ξένος ὢν ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀνείσιν ἀπαγορεύοντος τοῦ νόμου. Τοῦ φεύγοντος χρησαμένου τῇ διανοίᾳ, ὁ 1^ο κατήγορος

6 Mon. Δημοσθένους. 7 Par. 1. ἐστεφάνωνται. 8 Mon. ἃ ἐστὶ τὰς ἀσπ. διότι μοι ἔδωκεν. 9 τῇ προβολῇ sqq. usque ad litt. ζ. inter sch. min. habet Par. 10 Mon. ὁ, Par. 1. sq. τῷ om.

τῷ ἀπροσδιορίστῳ χρήσεται λέγων· καὶ ποῦ ταῦτα, ἅ
φασιν, ὁ νόμος διώρισεν; οὐδὲν τούτων εἴρηται τῷ νο-
μοθέτῃ, ἀλλ' ἀπλῶς εἴρηκε, μηδὲνα ξένον ἀνιέναι ἐπὶ
τὸ τεῖχος· ἐνθα πάλιν καὶ τὴν τοῦ νόμου ἀνέγνωσιν
5 ποιήσεται· ὡς γὰρ πολλὰκις ἐγνώκαμεν τοῖς ἰσχυροῖς καὶ
ὑπὲρ ἡμῶν ἄπαξ, ἀλλὰ καὶ δις χρηστέον.

ζ. Τοῦ ῥήτου πάλιν ἀνθέξεται ὁ διώκων· ὡς οὐ προσ-
διώρισεν ὁ νομοθέτης οὐδὲν, ἀλλ' ἀπλῶς εἶπε τοὺς ξέ-
νους μὴ ἀνιέναι, ἀν τοίνυν ἀνελθὼν παρὶβης τὸν νό-
10 μον· ἐπεὶ τί ἦν τὸ κωλύον, προσθεῖναι τὸν νομοθέτην.

η'. Ἐν τῇ δευτέρᾳ διανοίᾳ ὁ μὲν φεύγων πρὸς τὸ
μὴ διορίσασθαι ἀπαντήσῃ, οἷον ὅτι οὐδὲν ὤτετο δεῖν πε-
ρὶ τῶν οὕτω φανερῶν διορίζειν ὁ νομοθέτης· οὐ γὰρ ἂν
ὑπέλαβες τοὺς ἐπ' εὐνοίᾳ ποτὲ κωλυθήσεσθαι· ὁ δὲ διώ-
15 κων ἐρεῖ, ὡς ἄτοπον ἡγήσατο ὅλως ὁ νομοθέτης ἐπιτρέ-
πειν ξένον ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀνιέναι.

Πάλιν ἐξ ἀνάγκης ¹¹ ὁ φεύγων τὴν διάνοιαν τοῦ
νομοθέτου ἀντιθήσῃ· διαφέρει δὲ τῆς πρώτης, καθὼς ἡ
μὲν πρώτη μόνου τοῦ φεύγοντος, αὕτη δὲ κοινὴ ἀμφοτέ-
20 ρων, καὶ ὅτι ἡ μὲν πρώτη πρὸς τὸ ῥητὸν, ἐρμηνεύει γὰρ
τὴν διάνοιαν, ἡ δὲ δευτέρα πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ νομοθέτου·
τοῦ μὲν φεύγοντος λέγοντος, ὅτι διὰ τοῦτο παρήκεν ὁ
νομοθέτης τὸν διορισμὸν, ἵνα μὴ περιττὰ καὶ πᾶσι πρό-
δηλα φανῇ λέγων, ἐπεὶ ὅτι πρὸς ὠφέλειαν ἐσκόπει τῆς
25 πόλεως καὶ τοῦτο βουλόμενος τοὺς νόμους ¹² προϋθίκεν,
ἅπασιν πρόδηλον. τοῦ δὲ κατηγοροῦ καὶ αὐτοῦ λέγοντος,
ὅτι εἰ ἐβούλετο ξένον οἷον δὴ ποτε ἐφ' οἷα δὴ ποτ' οὐκ
αἰτία ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ τεῖχος, πάντως ἂν διωρίσατο·
νῦν δὲ τῷ σιωπᾶν ¹³ μὲν τοῦτο, ἀπαγορεῦσαι δὲ ξένον
μη

¹¹ πάλιν ἐξ ἀνάγκης sqq. usque ad litt. ζ'. inter sch. min.
habent Parr. ¹² Mon. καὶ τοῦτο τοὺς ζ' νόμους βουλόμενος
προϋθίκε. ¹³ Mon. τὸ σιωπᾶν. Parr. 1. τῷ σιγῆσαι.

μὴ ἀνίεναι ἐπὶ τὸ τεῖχος παντάπασιν ἀπειργων φανήσεται.

ζ. Ὁ συλλογισμὸς πανταχοῦ τὴν ἴσην ἔχει δύναμιν, αἰὲ γὰρ συνάγει τὰ ἐξ ἑκατέρου μέρους· οἷον ὅτι οὐδὲν διαφέρει τὸ προσδιορίζασθαι ἢ μὴ· ὁπότε καὶ ἄνευ τοῦ 5 προσδιορισμοῦ φανερά ἐστιν ἡ τοῦ νομοθέτου διάνοια· ἰσχὺν δὲ περιθησομεν αὐτῷ ἐκ παραδειγμάτων, εἰ ἔχομεν πολλοὺς παρατίθεσθαι νόμους, ἐφ' ὧν οὐ προσδιώ- ρισται τὰ ὁμολογούμενα· καὶ οὐ διὰ τοῦτο ψιλῶς τῷ ῥητῷ ἀξιούμεν προσέχειν· δεῖ οὖν πολλῆς ἐνταυθοῖ νό- 10 μων ἐμπειρίας·

Ἐν τισιν 14 οὐκ ἔστι τὸ ἐρεῖ. Ὁ συλλογισμὸς ἀπὸ τοῦ φεύγοντος ἔπεται δεικνύναι πειρωμένου, ὅτι οὐδὲν διαφέρει τοῦ διωρικέναι τὸν νομοθέτην τὸ σιγῆσαι παν- 15 τάπασι, φανερόν γὰρ ἦν, διὸ οὐ προσδιωρίσατο.

ι. Ἐκ τοῦ ἐναντίου τῷ συλλογισμῷ λαμβάνεται ὁ ὅρος, ὅτι γε πλεῖστον διαφέρει τοῦ προσδιορισμοῦ 13 τὸ μὴ οὕτως ἔχον· χρήσιμος δὲ καπὶ τούτου ἡ τῶν παραδειγμάτων ἐμπειρία νόμους ἑτέρους ἐπιδεικνύντων ἡμῶν, ἐν οἷς οὐχ οἷόν τε ἐκβῆναι οὐδαμῶς τοῦ ῥητοῦ. 20 Τοῦ φεύγοντος 16 χρησαμένου τῷ συλλογισμῷ, ὁ κατήγορος τῷ ὅρῳ χρήσεται λέγων, πολὺν διαφέρειν ταῦτα ἀλλήλων, χωρίζει γὰρ ὁ ὅρος τὰ διὰ τοῦ συλλογισμοῦ συναχθέντα.

Μετὰ τὸν ὅρον ἡ ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ φεύγοντος γί- 25 νεται· ἢ τις ἀπὸ μιᾶς τῶν ἀντιθετικῶν παραλαμβάνεται, ἐν ᾗ καὶ πλέον ἰσχύει ὁ φεύγων· ἐν μὲν γὰρ τοῖς προειρημένοις κεφαλαίοις πλεονεκτεῖ ὁ κατήγορος, τὸ ῥητὸν προβαλλόμενος· ἐπὶ δὲ τῆς ἀντιθέσεως, ἣτις ἐν-

14 ἔν τισιν — — — οὐ προσδιωρίσατο inter Sch. min. habent. Parr. 15 Mon. προσδιορισμένου. Par. 1. προδιορισμοῦ. 16 τοῦ φεύγοντος usque ad litt. ια'. inter Sch. min. habent Parr.

ταῦθα ἀντιστατικὴ ἐστι, τὸναντίον πείσεται ὁ κατήγορος· διεξιόντος τὰ κατὰ τὴν ἀριστείαν τοῦ φεύγοντος καὶ ἔκφρασιν ποιουμένων τῶν συμπιπτόντων κατὰ τὰς μάχας· ἴδιον γὰρ τῆς ἀντιστατικῆς ἀντιθέσεως ἢ τῶν
5 γεγονότων ἔκφρασις.

ἰα'. Ἡ ἀντιθεσις, φησὶν, αὐτό ἐστι τὸ γεγονός, τοῦτέστιν αὐτὰ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, καὶ ὅσα περὶ τὴν ἀριστείαν πέπρακται· ἀντιστατικῶς γὰρ ταῦτα ὑπὸ τοῦ φεύγοντος εἰσενεχθήσεται· τί δὲ ἐστὶν ὃ ἔφη; καὶ
10 πλέον ἔξει γε ὁ φεύγων ἐν αὐτῇ· μέχρι μὲν γὰρ τούτου ἰσχυρότερα εἶναι δοκεῖ τὰ τοῦ κατηγόρου· εἶγε ὁ μὲν φανερώς ἐπανάχει τῷ νόμῳ, ὁ δὲ ἔξωθέν τι παρεισφέρειν πειράται· ἐν δὲ τῇ ἀντιθέσει πλέον ἔχει ὁ φεύγων, διεξιὼν τὴν ἀριστείαν καὶ λίαν ἀκμάζων ἐπὶ τῷ εὐεργετή-
15 ματι, ἐργάζεται δὲ τὸ κεφάλαιον τὴν πράξιν ἐκφράζων, ἀπὸ τῶν συμβεβηκότων ἀπάντων, ὅπως μὲν ἐπήεσαν οἱ πολέμιοι καὶ τὴν πόλιν ἐτάραττον, ὅπως δὲ αὐτὸς ἠρί-
στευσεν.

Ἐμπεπτωκίας ἀντιθέσεως ἀνάγκη καὶ τὴν μεταλή-
20 ψιν ἐπακολουθῆσαι, λυτικὴν οὖσαν τῆς ἀντιθέσεως· οἷον ἐτέρως ἔχρην εὐεργετῆιν· ἐνθα μηδεὶς παρεβαίνοτο νόμος, ¹⁷ χρήματα ἐπιδιδόντα ἐκ προβολῆς τοῖς ἐναντίοις μαχόμενον. —

Ἀντίστασιν ¹⁸ γὰρ ὁ φεύγων ἔρει, ὅτι ὠφέλησα, ὃ
25 δὲ διώκων πειράσεται μείζον τὸ ἀδίκημα δεικνύνειν, ἀλλὰ μειονεκτῆσει, ὅπερ καὶ ὁ Ἑρμογένης φησὶν.

Τοῦ φεύγοντος τοῦτο εἰπόντος, ὁ κατήγορος μεταλήψει χρήσεται, ἐν ᾗ τὸν τρόπον αἰτιᾶται τοῦπραχθέν-
τος λέγων· ὅτι οὐ τούτῳ τῷ τρόπῳ ἔδωκε τὴν εὐεργεσίαν
30 ἐνδείκνυσθαι· ἀλλ' ἐξελθόντα τοῦ τείχους καὶ τὴν εὐ-
ψυχίαν ἐπιδειξάμενον οὕτως ὠφελῆσαι τὴν πόλιν.

¹⁷ Mon. παρεβαίνει τὸν νόμον, χρήματα δὲ ἐπιδ. ¹⁸ ἀν-
τίστασιν γὰρ usque ad litt. ιγ'. inter Sch. min. est in Parr.

ιγ'. Τὸ πρὸς τι αὐξητικῶς κατὰ σύγκρισιν ληφθήσεται, ὑπὸ μὲν τοῦ φεύγοντος, ὅτι μείζων τὸ εὐεργέτημα τοῦ δοκοῦντος ἀδικήματος· κατὰ δὲ τὸ ἐναντίον ὑπὸ τοῦ διάκοντος.

ιδ'. Τῆς μεταλήψεως ὑπὸ τοῦ κατηγόρου συνιστα- 5 μένης τὸ πρὸς τι ὑπὸ τοῦ φεύγοντος καὶ τοῦ κατηγόρου παραλαμβάνεται, ἐν ᾧ ἑκάτερος δείκνυσιν, ὃ μὲν ὅτι μείζων τῆς βλάβης ἢ εὐεργεσία, ὃ δὲ ὅτι μείζων τῆς εὐεργεσίας ἢ βλάβη.

ιε'. Λοιπὰ κεφάλαια ὁ βίαιος ὅρος, ἡ θέσις, ἡ 10 δευτέρα μετάληψις, ἡ πρὸς ταύτην ἀντίληψις, ἡ ποιότης καὶ ἡ γνώμη· καὶ ὁ μὲν βίαιος ὅρος κοινός ἐστιν ἀμφοτέροις, ἐν ᾧ δείκνυσιν ἑκάτερος, ὃ μὲν, ὅτι οὐδὲ τοῦτο εὐεργεσία ἐστίν· ὃ δὲ, ὅτι οὐδὲ τοῦτο βλάβη καθίστηκεν· εἴτα ἐφεξῆς ἡ θέσις· κοινὴ δὲ καὶ αὕτη ἀμφοῖν, τοῦ μὲν 15 λέγοντος, ὅτι δεῖ ἕκαστον ὡς δυνατόν εὐεργετεῖν, τοῦ δὲ, ὅτι οὐ δεῖ ὑπὸ τῷ προσχήματι τῆς εὐεργεσίας εἰς βλάβην καθιστάναι 19 τὴν πόλιν· ἡ δευτέρα μετάληψις ὑπὸ τοῦ κατηγόρου λαμβάνεται λέγοντος, ὅτι ἔδει αὐτὸ τοῦτο τῇ πόλει κοινώσασθαι, ἧς τὴν δύναμιν πολλάκις ἐγνώκαμεν, 20 ὅτι οὐκ αἰεὶ ἐμπεσεῖται. Περὶ δὲ τῆς ἀντιλήψεως οἱ μὲν ἐκλείπειν λέγουσι τὸ κεφάλαιον· οἱ δὲ ὅτι μεταλήψεως προκειμένης ἐμπεσεῖται καὶ ἀντίληψις, ὅτι ἐξῆν μοι μὴ ἀνακοινώσασθαι τῷ δήμῳ· πᾶσα γὰρ μετάληψις ἀντιλήψει λύεται· περὶ ποιότητος καὶ γνώμης εἴρηται πολλάκις. 25

ις'. Τὰ δὲ λοιπὰ, φησὶ, κεφάλαια τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥνπερ ἐπὶ τῶν ἀντιθετικῶν ἐξετασθήσεται, τουτέστιν ὁ βίαιος ὅρος, ἡ θέσις καὶ ἡ μετάληψις, ἥτις ἐστὶ τοῦ προσώπου· ἡ ἀντίληψις, καὶ ἐτι ἡ ποιότης καὶ ἡ γνώμη, ἅπερ ἐν τῇ αὐτοῦ 20 ἀπαριθμήσει τῶν κεφαλαίων πα- 30 ρέθετο.

19 Codd. καθιστάναι, tum. Par. 1. τῇ πόλει. 20 αὐτοῖ
Par. 1. om.

Cap. XXVII.

Περὶ ἀντινομίας.

- α'. Τὰ μὲν ἄλλα, ὅσα περὶ ἀντινομίας ἐνῆν προδιαλεχθῆναι, ἀποδεδάκαμεν ἐν τῇ μεθόδῳ· ζητητίον δὲ ἐνταῦθα περὶ τῆς τάξεως· ἐν γὰρ τῇ μεθόδῳ μετὰ τὸν
 5 συλλογισμόν τεταγμένη, νῦν τὴν πρὸ ἐκείνον τάξιν ἀπέλαβεν· εἴη δ' ἂν τῆς διαφόρου τάξεως αἷτιον ἐκεῖ μὲν ἡ φήσις, ἐνταῦθα δὲ ἡ διαίρεσις· ἐκεῖ μὲν γὰρ μετὰ τὸ ῥητὸν καὶ τὴν διάνοιαν εὐθύς ὁ συλλογισμὸς· ἐπεὶ κοινωνοῦσι τῇ ποσότητι τοῦ ῥητοῦ· ἐνταῦθα δὲ ἐπεὶ μίαν
 10 σχεδὸν διαίρεσιν ἔχουσιν, ἡ τε κατὰ ῥητὸν καὶ διάνοιαν καὶ ἡ ἀντινομία, εἰκότως καὶ τὴν ἐγγὺς ἀλλήλων εἰλήφασιν τάξιν, ἔστι δὲ, φησὶν, ἡ ἀντινομία, οἷον διπλοῦν ῥητὸν καὶ διάνοια, ἐπεὶ τοι εἶδος ἂν ὑπῆρχεν οὐ στάσις, καὶ διαιρεῖται, φησὶ, τοῖς γε πλείστοις κεφαλαίοις ὁμοίως
 15 τῷ ῥητῷ καὶ τῇ διανοίᾳ διπλοῖς δηλαδὴ γενομένοις, ἐπεὶ καὶ διπλὴ ἡ ζήτησις· ἔχει μέντοι καὶ ἴδιόν τι κεφάλαιον, ὃ καλεῖται περιέχον καὶ περιεχόμενον· ἔστιν οὖν ἡ διαίρεσις ἥδε, προβολὴ ῥητοῦ καὶ διάνοια, τῶν δὲ ἐφεξῆς κεφαλαίων τινὰ, φησὶν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκλείπει
 20 διὰ τὸ δοκεῖν ἰσάζειν, οἷον τὸ μὴ προσδιωρισθαι, ἡ διάνοια τοῦ νομοθέτου, ὁ συλλογισμὸς, ὁ ὕψος· ταῦτα γὰρ δοκεῖ πως ἰσάζειν· ἐχρήσατο δὲ καλῶς τῷ δοκεῖν· οὐ γὰρ παντάπασιν ἰσάζει, ὡς ἐπ' αὐτῷ γενομένοι δέξομεν· καὶ χαλεπὸν αὐτοῖς χρήσασθαι, τουτίστιν οὐκ
 25 ἀδύνατον, ἀλλὰ χαλεπόν. Τὰ μέντοι μετὰ ταῦτα κεφάλαια οὐκ ἄδηλα, ἡ ἀντίθεσις, ἡ μετάληψις, τὸ πρὸς τι, ὁ βίαιος ὅρος, ἡ ἑτέρα μετάληψις· εἴτα ἡ ποιότης καὶ ἡ γνώμη· ταῦτα μὲν κοινὰ καὶ τῇ κατὰ ῥητὸν καὶ διάνοιαν στάσει· ἴδιον δὲ, φησὶν, ἀντινομίας κεφάλαιον
 30 τὸ περιέχον καὶ περιεχόμενον, ὅπερ μετὰ τὸ πρὸς τι

ταχθήσεται· ἀπηριθμήσατο δὲ αὐτὸ τελευταῖον, ἐπειδὴ τὰ μὲν ἄλλα κοινὰ, τοῦτο δὲ ἴδιον.

β. Ἡ ἀντινομία ἐκ τοῦ ὀνόματος μὲν πρόδηλός ἐστιν ¹ ἐναντιώσιν τινὰ περιέχουσα νόμων, ² οὐ φήσκει δὲ ἐναντιουμένων, ἀλλήλοις, κατὰ δὲ τινὰ περιστάσιν ⁵ ἐναντιοῦσθαι δοκούντων· τί δήποτε δὲ ἐν τῇ μεθόδῳ μετὰ τὴν κατὰ ῥητὸν διάνοιαν τὸν συλλογισμόν τίθησιν, ἐνταῦθα δὲ ἐν τῇ διαιρέσει τὴν ἀντινομίαν πρὸ τοῦ συλλογισμοῦ διαιρεῖ; καὶ λέγομεν, ὅτι πρὸς τὴν κοινωνίαν τῶν πραγμάτων ὁ τεχνογράφος καὶ τὰς στάσεις ¹⁰ συνάπτει, καὶ ἐκεῖ μὲν ἔταξε τὸν συλλογισμόν πρὸ τῆς ἀντινομίας· ἐπειδὴ περὶ ῥητὸν ἐν τὴν ζητήσιν ἔχει, ἐνταῦθα δὲ τὴν ἀντινομίαν προέταξεν, ἐπειδὴ διπλῇ ἐστι κατὰ ῥητὸν καὶ διάνοιαν τῷ διπλᾷ τὰ κεφάλαια ἔχειν.

Ἀκριβῶς ³ προσέθηκε τὸ οἶον· οὐ γὰρ τὸ ὄντως ¹⁵ διπλοῦν ῥητὸν καὶ διανοιά ἐστιν ἡ ἀντινομία, ἀλλὰ κατὰ ⁴ μόνην τὴν διαίρεσιν τῶν κεφαλαίων· δύο γὰρ ὄντων τῶν ἐμπιπτόντων τῷ ῥητῷ, διπλᾷ ἐστι καὶ τὰ κεφάλαια.

Προβολαῖς, φησὶν, ἡ ἀντινομία δύο διαιρεῖται, τῇ ²⁰ μὲν τοῦ κατηγόρου, τῇ δὲ τοῦ φεύγοντος, καὶ διανοίαις δύο.

Οἱ προδιορισμοὶ, ⁵ φησὶ, καὶ αἱ δευτέραι διάνοιαι, ὅροι τε καὶ συλλογισμοὶ διὰ ⁶ τὸ ἰσάζειν ἐκλείπουσιν· Ἀντιθέσει λέγει συγγνωμονικῇ ἢ ἀντιστατικῇ, μεταλήψει, ²⁵ τοῖς πρὸς τι ⁷ διπλοῖς, ὧν τὸ μὲν σύγκρισιν ⁸ ἔχει, τὸ δὲ τὸ περιέχον ἐξετάζει καὶ τὸ περιεχόμενον· βιαίῳ ὄρω,

1 pro ἐστὶν Par. 1. ὡς. 2 Mon. τινὰ δύο περιέχουσιν νόμον. 3 ἀκριβῶς προσέθηκε — — διανοίαις δύο inter sch. min. habent. Parr. 4 κατὰ Mon. om. 5 οἱ προδιορισμοὶ sqq. usque ad litt. γ'. absunt a Par. 2. 6 Mon. καί. 7 Mon. inserit ῥητοῖς. 8 Par. 1. συγχώρησιν.

μεταλήψει, τῇ ἐπὶ τὸ πρόσωπον ποιότητι καὶ γνώμῃ·
ταῦτα δὲ, φησὶ, τὰ κεφάλαια δηλὰ ἐστὶ τῷ χρωμένῳ·

Ἰδιὸν ἐστὶ, φησὶ, κεφάλαιον παρὰ τὰ ἐν ῥητῷ καὶ
διανοίᾳ, τὸ πότερον περιέχει τῶν ῥητῶν, καὶ πότερον
5 περιέχεται· οἷον ποτέρου τῶν ῥητῶν κρατήσαντος οὐδὲ
τὸ ἕτερον ἀναιρεθῆσεται, πολλὴ δὲ ἡ τοῦ κεφαλαίου δύ-
ναμις, καὶ προσάγεσθαι τὸν ἀκροατὴν ἱκανωτάτῃ· εἰτις
γὰρ τῶν δύο ἀντιδίκων ἐπιδείξει, ὡς τοῦδε τοῦ νόμου
κρατήσαντος, οὐδὲ ὁ ἕτερος ἀναιρεῖται, δηλὸν ὅτι πᾶς
10 αὐτῷ δικαστῆς προστεθῆσεται. 9 Θέντες, φησὶ, τὸ παρά-
δειγμα ἕκαστον τῶν κεφαλαίων σαφῶς διεξέλθωμεν.

Τοῦτο τὸ παράδειγμα, ὡς ἐν τῇ μεθόδῳ δεδήλωται
ὑπὸ Εὐσταθίου, οὐκ ἐστὶν ἀντινομίας, ἀλλὰ πραγματι-
κῆς κατὰ ῥητὴν. Ὁ γὰρ κατήγορος τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ νό-
15 μον προβάλλεται, ὡς ἐφ' οὗ παρέθετο πλάσματος· ἐν-
ταυθα γὰρ ὁ κωλύων προβάλλεται τὸν νόμον, τὸν κλεύ-
οντα μὴ δεῖν ἀποκήρυκτον πατρικῶν χρημάτων μετέχειν.
γ'. Ἡ προβολὴ τοῦ ῥητοῦ γίνεται ἀπὸ τῆς ἐκθέσεως
τοῦ νόμου, καὶ τῆς περὶ τὸ ἀδίκημα αὐτέσεως· οἷον ὁ
20 ἀποκήρυκτος μὴ μετέχτω τῶν πατρῶων, καὶ ὁ ἐπιμεινας
χειμαζομένη νηϊ δεσπότης ἔστω τῆς νηός· ἀποκήρυκτος
ἐπιμεινας χειμαζομένη νηϊ δεσπόζειν κωλύεται· ἡ προβολή,
ὅτι ἀποκήρυκτος εἶ, ᾧ ἀπαγορεύει μὴ μετέχειν τῶν πα-
τρῶων ὁ νόμος, πατρώα 19 δὲ ἡ ναῦς. Ἡ διάνοια τοι-
25 αὐτὴ τις ἐστὶ· τότε, φησὶ, κωλύει μετέχειν τῶν πατρῶ-
ων, ὅταν μὴ χειμαζομένη τις ἐπιμεινὴ νηϊ, ὅταν ὡς κλη-
ρονόμος θέλῃ μετέχειν καὶ κύριος, οὐχ ὅταν ὡς ἀλλό-
τριος καὶ μηδὲν προσήκων· οὕτω γὰρ σώζεται διπλῇ
διάνοια αὐτοῦ τε τοῦ φεύγοντος καὶ τοῦ νομοθέτου· τὸ
30 μὲν γὰρ διορίζειν, πότε καὶ πῶς μετέχειν τῶν πατρῶων,

9 Par. 1. προστεθῆσεται δικαστῆς.
Mon. om.

10 πατρώα δὲ ἡ ναῦς

τῆς τοῦ νομοθέτου γνώμης ἐστί· τὸ δὲ προσθεῖναι, οὐχ ὅταν ὡς ἄλλοτριος καὶ μηδὲν προσήκων, δηλον ὅτι ὡς αὐτοῦ τοῦ χρωμένου.

δ'. Ἡ διάνοια φέρεται πρὸς τὴν προβολὴν ἐκ τοῦ φεύγοντος, οἷον τηνικαῦτα λέγει ὁ νομοθέτης μὴ μετέ- 5 χεῖν τῶν πατρῶων τὸν ἀποκέρυκτον, ὅταν ὡς κληρονομήσων ἀντέχῃται τῆς οὐσίας, ὅταν διαδικάζεται περὶ τῶν τοῦ πατρὸς ὡς προσηγόντων κατὰ τοὺς περὶ ¹¹ τῶν παίδων νόμους· εἶτα καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου ἀντιθετικῶς, οὐχ ὅταν ὡς μηδὲν προσήκων, δεῖ δὲ μὴ ἀπλῶς προά- 10 γειν τὴν διάνοιαν, ἀλλὰ χώραν ἐξ αὐτῆς παρασκευάσειν τῇ προβολῇ.

ε'. Πάλιν ὁ διώκων ἀντιτάξει τῇ τοῦ φεύγοντος προβολῇ τὴν διάνοιαν, ἀλλὰ τηνικαῦτα διδωσιν, ὅταν ἐτέρου τινός, ὅταν μὴ νόμος εἴργῃ, ὅταν ὁ ἐπιμείνας μὴ ¹⁵ ἀποκέρυκτος ᾖ· πρῶτον οὖν χρήσεται τῇ προβολῇ ὁ διώκων· ἐπεὶτα λύσει ταύτην ὁ φεύγων τῇ διανοίᾳ· ἐπισυνάψει δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ προβολήν· εἶτα αὐτίς ὁ διώκων ἐτέρᾳ διανοίᾳ τὴν τοῦ φεύγοντος προβολὴν ἀπολύ- 20 σεται.

ς'. Ἰσάζει τοῦτο, φησὶ, τὸ κεφάλαιον· ὁπότερος γὰρ ἂν χρήσεται ¹² αὐτῷ, καὶ τῷ ἐτέρῳ ἔξεστι χρήσασθαι· οὐ μὴν καθάπαξ ἰσάζει· ἀλλ' εἰ οὗν τε μεθοδεύειν αὐτὸ ἐτέρως, ὥστε μὴ εἶναι ἄχρηστον ἦν τὸ κεφάλαιον· ἀλλ' ὁ μὲν τεχνικὸς τὴν μέθοδον εἰπεῖν ¹³ 25 παρητήσατο, οὐ γὰρ περὶ εὐρίσεως προὔθετο λέγειν· ἡμᾶς δὲ οὐ καλῶς ἔχει παραδραμεῖν· ἀνασκοποῦντες τοῖνυν πανταχόσε ἑκάτερον τῶν ῥητῶν ἐξ ἀνάγκης ἠντιναοῦν εὐρήσομεν διαφορὰν, ἐφ' ἧς δυνήσομεθα χρῆσθαι τῷ κεφαλαίῳ· ἢ γὰρ κατὰ κρίσιν ἢ κατὰ τὴν χρῆσιν 30

11 περὶ Mon. om.
ἡμῖν.

12 Mon. χρήσεται ἄν.

13 Mon.

διαφορᾶς τινος εὐπορῆσαι ῥάδιον· κατὰ μὲν τὴν φύσιν, ὅτι ἐκεῖνο μὲν ὡς κομιδῇ καταφανές καὶ ὁμολογούμενον εἰκότως οὐ πρόσκειται· τοῦτο δὲ οὐχ ὡς ὁμολογούμενον ἐχρῆν προστεθεῖσθαι· κατὰ δὲ τὴν χρῆσιν, εἰ ἔχοιμεν
 5 ἐπιδεικνύναι παραδείγματα, ἅς πολλῶν καὶ ἄλλων οὕτω χρησαμένων τῷ νόμῳ· οὐκέτι δὲ παραπλησίως καὶ τῷ τοῦ ἀντιδίκου.

ζ. Χρησόμεθα δὲ καὶ τῷ ὄρῳ καὶ τῷ συλλογισμῷ, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἰσάζειν δοκεῖ κατὰ τὴν προειρημένην
 40 τῷ προάγοντι ¹⁴ κεφαλαίῳ μέθοδον, οἷον ὅτι οὐδὲν διαφέρει, ἂν τε προσδιώρισεν, ἂν τε μὴ· κατάδηλος γὰρ ἡ διάνοια, οὐχ οὕτως μέντοι καὶ ἐπὶ τοῦ ἐτέρου νόμου, ἵνα ἐκ τοῦ ὅρου διαστήσωμεν ὅτι πλείστον διαφέρει.

η'. Ἡ ἐτέρα διάνοια ¹⁵ ἡ γνώμη ἐστὶ τοῦ νομοθέ-
 45 του, φησὶν· ἦν ἑκάτερος ἐξετάσει πρὸς τὸ συμφέρον, ζητῶν ποίᾳ γνώμῃ γέγραφεν ὁ νομοθέτης· καὶ ὁ μὲν κατήγορος ἔρεῖ ὁ νομοθετήσας, οὐκ ἄξιον εἶναι τὸν ἄπαξ
¹⁶ ἀπηχθῆμενον τῷ πατρὶ τῶν ἐκείνου μετέχειν· διὰ τοῦτο ἔφη τὸν ἀποκήρυκτον μὴ μετέχειν τῶν πατρῶων
 50 πραγμάτων· ὁ δὲ φεύγων φησὶν, ὅτι οὐ τοῦτο ἡβουλήθη, ἀλλὰ βουλόμενος καθ' ἑαυτοὺς γινομένους καὶ παραβαλλομένους οὕτως ἀποτρίβεισθαι τὴν βλακείαν, ¹⁷ δι' ἣν ἀπεκηρύχθησαν πρότερον, τοῦτον ἔθηκε τὸν νόμον.

θ'. Ἡ γνώμη τοῦ νομοθέτου αἰὲ ἐμπισεῖται στοχαστική οὐσα, πρὸς γὰρ τὸ συμφέρον ὑφ' ἑκατέρου ἐξετά-
 55 ζεται· τί οὖν ἐν τῇ ἀπαριθμῇσι τῶν κεφαλαίων, ἔρεῖ τις, ὡς ἰσάζοντα παρέλαβε τὰ κεφάλαια; δοκεῖ γάρ, εἵπεν, ὡς οὐκ ὄντος ἀληθοῦς τοῦ λόγου, ἐξετασθήσεται

¹⁴ τῷ προάγοντι κεφ. — — διαφέρει ἂν τε Mon. om. qui habet: προειρημένην τοῦ προσδιώρισεν. ¹⁵ Mon. καὶ ἡ γν'.
¹⁶ ἄπαξ Par. 1. om. ¹⁷ Part. βλακείαν. Mon. βλάβην,

μὲν οὖν ἐπὶ μὲν τοῦ διώκοντος, ὅτι οὐχ ἀπλῶς τὸν ἀπο-
κήρυκτον εἶργει ὁ νομοθέτης τῶν πατρῶων, ἀλλὰ νο-
μίσας ἄξιον εἶναι τὸν ἀπηχθῆμενον τῷ πατρὶ, μὴ με-
τέχειν τινὸς τῶν ἐκείνου· ὑπὸ δὲ τοῦ φεύγοντος, ὅτι οὐ
τοῦδε χάριν, ἀλλ' ἵνα ἐκκλειόμενοι τῶν πατρῶων καὶ 5
αὐτοὶ πονοῦντες κτᾶσθαι ἀναγκάζονται, τὴν τροφήν,
δι' ἣν ἀπεκηρύχθησαν, ἀπορρίψαντες. ἔτι δὲ καὶ τὴν
ἐτέραν ἐξεταστέον τοῦ νομοθέτου διάνοιαν, διατὶ δίδωσι
τῷ ἐπιμεινάντι ¹⁸ τὴν ναῦν, ἵνα δηλαδὴ πρὸς τοὺς κιν-
δύνους διακαρτεροῖεν οἱ πλείοντες. ¹⁹

10

Λύσας, ²⁰ φησὶ, διὰ τούτων ὁ φεύγων τοῦ διώκοντος
τὸ ῥητὸν ἅμα τὴν διάνοιαν βεβαιῶν ἐπάγει τὸν νόμον,
τὸν κελεύοντα κύριον εἶναι τῆς νεῶς τὸν ἐπιμεινάντα
χειμαζομένην.

Τῇ διανοίᾳ ἐπισυνάπτει τὴν ἑαυτοῦ προβολὴν ὁ ¹⁵
φεύγων· οἷον ἄλλως ²¹ τε καὶ ὅταν σαφῶς περὶ τοῦ
νόμου διαγορεύῃ· περὶ τοῦ κύριον εἶναι τῆς νεῶς τὸν
ἐπιμεινάντα· δεῖ γὰρ ἐκ τῆς προβολῆς ἐπιρρῶννυσθαι
τὴν διάνοιαν.

Ὁφειλόμενον ἦν μετὰ ²² τὴν πρώτην προβολὴν τὴν ²⁰
δευτέραν προβολὴν ἀπαντῆσαι, ἀλλ' ἐπεὶ κατηγορεῖται
τις πρότερον, εἴτα ἀπολογεῖται, τούτου χάριν μετὰ τὴν
προβολὴν, ἥτις ἐστὶν ἡ κατηγορία, ²³ ἡ ἀπολογία, ἥτις
ἐστὶν ἡ διάνοια, ἀπίντησεν· εἴτα τὰ ἐξῆς ταῦτα κερά-
λαια, ἡ ἐτέρα προβολὴ καὶ ἐχομένως ἡ διάνοια, εἴτα ²⁵
τὸ πρὸς τι.

18 τῷ ἐπιμεινάντι Mon. om. 19 Par. 1. οἱ ἐμπλείοντες.
20 λύσας φησὶ διὰ τούτων seqq. usque ad εἴτα τὸ πρὸς τι in
Par. 1. inter majorum scholiorum contextum sequuntur post
litt. γ'. Par. 2. inter schol. min. refert. 21 οἷον ἄλλως τε
— — — ἐπιρρῶννυσθαι τὴν διάνοιαν Par. 1. om. 22 Par. 1.
πρὸς τὴν προβολὴν τὴν πρώτην. 23 ἡ κατηγορία, ἡ ἀπολ. ἥτις
ἐστὶν Mon. om.

Τοῦ φεύγοντος ²⁴ χρησαμένου τῇ διανοίᾳ καὶ τῇ τοῦ νόμου προβολῇ ὁ διώκων διαφορᾷ ἑτέρᾳ λύει τὴν προβολὴν τοῦ νόμου, λέγων ὅτι ὁ νόμος κτείνει, κύριον εἶναι τὸν ἐπιμεινάντα χειμαζομένη νηϊ, ὅταν μὴ πα-
 5 τριχὴ τυγχάνῃ οὕσα. ²⁵

Ἐπὶ τούτοις ἔδει, φησὶ, παρέπεσθαι τὸ προσδιω-
 ρισμένον, ²⁶ ὡς ἐν τῇ κατὰ ῥήτὸν καὶ διάνοιαν· ἀλλὰ
 διὰ τὸ ἐξισάζον ἐκλείπει· ἐπειδὴ γὰρ ἑκάτερος νόμον
 προβάλλεται, εἴπερ ὁ ἕτερος ἐχρῆτο τῷ προσδιωρισμένῳ
 10 καὶ ὁ ἕτερος ἡδύνατο λέγειν περὶ τοῦ νόμου τοῦ παρ'
 αὐτοῦ προβαλλομένου· διὰ τοῦτο γοῦν ἐκλείπει· ἄχρη-
 σταν γὰρ ἐν τούτοις τὸ ἐξισάζον.

Γρ. ²⁷ καὶ οἷς ἂν ὁ ἕτερος χρήσεται, καὶ τῷ ἑτέρῳ
 ἐστὶ χρήσασθαι. Ἐκλείποντος, φησὶ, τοῦ προσδιωρισμένου
 15 ἐξ ἀνάγκης καὶ τᾶλλα κεφάλαια συνεχλείπει, λέγω δὴ ὁ
 ὅρος τε καὶ ὁ συλλογισμός.

Μετὰ τὴν γνώμην τοῦ νομοθέτου κεφάλαιον παρα-
 λαμβάνεται ἡ ἀντίθεσις ἐν τῷ παρόντι προβλήματι· ἀν-
 τιστατικῶς μὲν ἀπὸ τοῦ φεύγοντος, ἀντεγκληματικῶς δὲ
 20 ἀπὸ τοῦ κατηγοροῦ, τοῦ μὲν λέγοντος, ἀλλ' ἀποκίρρυκτος
 εἶ. τοῦ δὲ λέγοντος, ἀλλ' ἐπέμεινα χειμαζομένη τῇ νηϊ·
 ἑκάτερος δὲ χρώμενος τῇ ἀντιθέσει, ὁ μὲν κατήγορος
 κοινὸν τόπον εὐθύς παραλήφεται κατὰ ἀποκηρύκτου λέ-
 γων· οἷον ὁ μὴ τῷ πατρὶ γεγονώς ἐπιτήδειος, τίσιν ἂν
 25 γένοιτο πρὸς ὠφέλειάν ποτε; ὁ δὲ φεύγων ἐκφρασιν πα-
 ραλήφεται, καὶ τοσαῦτα ἐρεῖ αὖξων τὸ γεγονός, ὅσα τοῖς
 χειμαζομένοις αἰὲ παραπέπηγεν.

ἰά. Τὴν ἀντίθεσιν ὁ μὲν διώκων ἀντεγκληματικὴν
 ποιήσεται κατασκευάζων διὰ τοῦ κοινοῦ τόπου, εἰ καὶ

24 τοῦ φεύγ. χρησαμένου sqq. usq. ad litt. ἰ. inter sch.
 min. habent Parr. 25 Par. 1. οὕσα τυγχάνῃ. 26 Par. 1.
 τὸ διωρισμένον. 27 Mon. γρ'. om. sq. ἂν a Par. 1. abest.

ἀποκήρυκτος εἶ· καθόλου γὰρ πᾶν ἀντεγκληματικὸν διὰ τοῦ κοινοῦ τόπου προάγεται· ὁ δὲ φεύγων ἀντιστατικῇ τινι χρήσεται· ἀλλ' ἐπέμεινα φάσκων. ἔστι δὲ τὸ τοιοῦτον οὐ καθαρὸν ἀντιστατικόν, ἀλλὰ δοκοῦν· εἴγε τὸ εὐεργέτημα οὐκ εἰς τὸ κοινόν, εἰς αὐτὸν δὲ φέρεται τὸν 5 κρινόμενον, ὅπερ οὐ βούλεται ἔχειν τὸ γύσει ἀντιστατικόν· ἡ δὲ ἐργασία τοῦ κεφαλαίου ἐκ τῆς περὶ τὸν χειμῶνα ἐκφράσεως γενήσεται, καὶ τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους· οἷον ὅπως ἡ ναῦς ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἐστροβεῖτο, ὅπως ἀνῶδι ἡ θάλασσα, ὅπως αἱ καταγίδες ἐνέπιπτον· 10 δεδῆλωται ἐν τοῖς προάγουσιν, ὥς ἅπαν ἀντιστατικὸν ἐκ τῆς τοῦ πράγματος ἐκφράσεως λαμβάνει κατασκευὴν.

ιβ'. Ἡ μετάληψις διπλῇ, ἑκάτερος γὰρ τὴν ἀντίθεσιν διὰ τῆς μεταλήψεως λύει· καὶ ὅλως διπλῆς τῆς ἀντιθέσεως δεδομένης, ²⁸ ἀνάγκη καὶ μετάληψιν ἐπακο- 15 λουθῆσαι ²⁹ διπλῇ· ἃ μὲν γὰρ διώκων ἀπαντήσῃ πρὸς τὸ ἀντιστατικόν, ὅτι ἐφ' ἑτέροις ἐχρῆν ἀνδρίζεσθαι, οὐκ ἐπὶ τούτοις· πρὸς δὲ τὸ ἀντεγκληματικὸν ὁ φεύγων, ὅτι οὐδὲν μᾶλλον δικαίως ἂν εἰργοίμην τῆς νηὸς, αἱ καὶ τοι- 20 οὔτος εἴη.

ιγ'. Τῆς ἀντιθέσεως γενομένης διπλῆς, διπλῇ καὶ ἡ μετάληψις ἐπακολουθεῖ, καὶ ὁ μὲν ἀποκήρυκτος πρὸς τὴν τοπικὴν παραδρομὴν παραγραφικῶς χρήσεται αὐτῇ· ἐρεῖ γὰρ, ὥς εἰ καὶ ἀληθῇ τὰ λεγόμενα, οὐδὲν τι μᾶλλον δι- 25 καίως ἀποστεροίμην ἂν τῆς νηὸς, ὁ δὲ ἕτερος κατὰ ἐν- στασιν χρήσεται· λέγων, ὅτι ἐν ἑτέροις δεῖ τὴν ἀνδρείαν ἐπιδείκνυσθαι.

Παραπλησίως ³⁰ καὶ ἐπὶ τοῦ ἑτέρου μέρους, φησὶ, τὴν τοῦ νομοθέτου γνώμην ἐξετάσουσιν ἀμφοτέροι, διὰ τί δίδωσιν ὁ νόμος τὴν ναῦν τῷ ἐναπομείναντι, ὅτι βού- 30

²⁸ Mon. δεδομένης. ²⁹ Par. 1. ἀπαντήσαι. ³⁰ παραπλησίως καὶ etc. usque ad litt. ιδ'. inter schol. min. habent Parr.

λεται, φησί, τοῖς κινδύνοις ἐγκαρτερεῖν τοὺς ἐμπλέοντας, καὶ μὴ τοῖς φόβοις εἶκιν ῥαδίως, μηδὲ τῶν νεῦν καταφρονεῖν.

Τὰ τοῦ φεύγοντος εἰπὸντι ἀκόλουθον ἦν αὐτῷ καὶ
 5 τὴν ἐτέραν ἀποδοῦναι γνώμην. ἐπεμαρτύρατο δὲ, ὡς οὐ
 διελεῖν αὐτῷ τὰ νῦν πρόκειται. ἔστι δὲ ἡ ἐτέρα, ὅτι διά-
 πειραν ὁ νόμος τῆς ἐκάστου τῶν πλεόντων γνώμης ποι-
 ούμενος ὥσπερ δέλεαρ τὴν ναῦν προέειπε³¹ τοῖς παντὸς
 κέρδους ἡττωμένοις, ἐλέγχειν βουλούμενος, οἱ πάντα ἐθέ-
 10 λουσιν ὑψίστασθαι πλεονεξίας ἕνεκα. Οὐ κατηγορίας,
 φησὶν, ὁ καιρὸς, ἀλλ' ἐνεργείας.

ἰδ'. Ὅτι μὲν συγκριτικὸν τὸ κεφάλαιον, ἐν τοῖς ἔμ-
 προσθεν δηλώσομεν. λαμβάνεται δὲ ἀπὸ τοῦ καιροῦ, ἀπὸ
 τοῦ προσώπου, ἀπὸ τῆς ποσότητος καὶ πηλικότητος, ἐκ
 15 τοῦ ἀποβησομένου, καὶ ἔτι ἀπὸ τῆς αἰτίας· ἀπὸ μὲν τοῦ
 καιροῦ, οἷον εἰ ἐγχωροῖη λέγειν, ὡς ὁ μὲν ἀρχαιότερος,
 ὁ δὲ τεθειμένος ἐξ ὑπογυίου· ἀπὸ δὲ τοῦ προσώπου· εἰ
 τὸν μὲν ὑπὸ³² Σόλωνος, τὸν δὲ ὑπὸ τοῦ δεινὸς τεθεῖ-
 σθαι λέγομεν· ἀπὸ δὲ τῆς ποσότητος, εἰ τὸν μὲν κοινόν,
 20 τὸν δὲ ἴδιον ἀποφανοῦμεν· ἀπὸ δὲ τῆς πηλικότητος, ὅτι
 ὁ μὲν περὶ τῶν μεγίστων, ὁ δὲ περὶ μικρῶν· ἀπὸ δὲ τοῦ
 ἀποβησομένου, ὅτι τούτου μὲν λυθέντος μεγάλα ἡ πόλις
 βλαβήσεται. θατέρου δὲ μικρὸν ἢ οὐδέν· ἀπὸ δὲ τῆς αἰ-
 τίας, οἷον τίνος ἕνεκα ἐτέθη, καθάπερ ὁ Δημοσθένης,³³
 25 ὁρῶν ὑμῶν ἔφη τὸ ναυτικὸν καταλυόμενον.

ἰε'. Καλῶς ἔφη τὸ ἴδιον μᾶλλον, καὶ γὰρ τὰ κοινὰ
 οὐδὲν μᾶλλον κοινὰ ἐστὶν ἢ ἴδια· ἐπειράθησαν δὲ τινες
 ἐκ τοῦδε τοῦ κεφαλαίου τὴν ὅλην διασεῖν ἀντιλογίαν·
 εἰ γὰρ ἐν ταύτῃ, φασὶν,³⁴ ὁρᾶται τὸ περιεχόμενον, οὐδ'
 30 ἂν καλοῖτο δικαίως ἀντινομία, τὸ μὲν γὰρ περιεχόμενον
 οὐκ ἐναντίον τῇ περιέχοντι· τὸ δὲ τῆς ἀντινομίας ὄνομα

31 προέειπε Mon. om.

32 Mon. ἀπό.

33 pro cor.

βούλεται νόμων δηλοῦν ἐναντίωσιν· ἔλαθε δὲ αὐτοῖς, ὡς τὸ περιέχον καὶ περιεχόμενον οὐ κατὰ τὴν περίστασιν, κατὰ δὲ τὰ ἐπιχειρήματα γίνεταί· οὐκ εἴ τι δὲ κατὰ περιουσίαν ἐκ τῶν ἐπιχειρημάτων εἰσφέρεται, τοῦτο προσ-
 ἤκει ἐπὶ τὴν φύσιν ἀνάγειν τῆς στάσεως· λαμβάνεται δὲ, ⁵
 φησὶ, τὸ προκείμενον κεφάλαιον κατὰ τὸ περιέχον καὶ περιεχόμενον, σκοποῦντων ἡμῶν, ποτέρου γενομένου οὐ-
 δετερον ἀναιρεθήσεται· ἀλλ' ἐπὶ μὲν τοῦ ἀποκηρύκτου, φησὶν, οὐκ εὐκολον ἰδεῖν τὴν φύσιν τοῦ κεφαλαίου· ἐπὶ δὲ τοῦ ζητήματος τούτου σαφέστερον ἔσται· δύο τις κα- 10
 τὰ ταῦτόν ἐβιάσατο κόρας· καὶ ἡ μὲν γάμον, ἡ δὲ θά-
 νατον αἰρεῖται τοῦ βιασαμένου, ³⁵ ἡ γὰρ ἄξιούσα τεθνά-
 ναι αὐτὸν ἔρεϊ, ὅτι γε ἀμφοτέραις δώσει δίκην εἰ τεθναίῃ, εἰ δὲ γήμη τὴν ἑτέραν, θάτερον μέρος ἄκυρον ἔσται τοῦ νόμου. πῶς οὖν ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν οὐ φα- 15
 νερὰν ἔχόντων τὴν φύσιν τοῦ κεφαλαίου ἐπιγνῶναι αὐτὸ δυνήσομεθα, ἐπὶ τὴν διάνοιαν ἀναδραμόντας χρή λαμ-
 βάνειν ἐκ τῆς περὶ αὐτῆς ἐξετάσεως τὸ περὶ οὗ ἡμῖν ὁ λόγος κεφάλαιον, ὡς ἐπὶ τοῦ ἀποκηρύκτου· ἐξετάζων γὰρ τὴν διάνοιαν ὁ φεύγων, ἔρεϊ ὡς τότε λέγει ὁ νόμος εἴρ- 20
 γεσθαι τῶν πατέρων τὸν ἀποκήρυκτον, ὅταν ὡς κληρο-
 νομήσων τῆς οὐσίας ἀντέχῃται· οὐχ ὅταν ὡς ἀλλότριος καὶ μηδὲν προσήκων· εἴτα ἐντεῦθεν λαμβάνει χώραν τὸ περιεχόμενον, ὡς εἰ μὲν λάβοι τὴν ναῦν, ἑκάτερος φυ-
 λαχθήσεται τῶν νόμων, καὶ ὁ κύριον ποιῶν τὸν ἐπιμεί- 25
 ναντα, καὶ ὁ τῶν ἀποκηρύκτων· οὐ γὰρ ὡς κληρονομή-
 σων κατὰ τοὺς περὶ τῶν παιδῶν νόμους πρόσειμι τῇ νηϊ, εἰ δὲ με ἀποστεροίητε, ὁ περὶ τῶν ἐναπομεινάντων ³⁶ λυ-
 θήσεται· ἐπιχειρήσει δὲ καὶ ὁ διώκων ἐκ τοῦ ἐναντίου ἐκ τῆς ἑαυτοῦ διανοίας· ἐλέγομεν γὰρ ἑκάτερον χρῆσθαι 30
 διανοίᾳ.

35 Par. 1. αὐτοῦ.

36 Par. 2. ἐπιμεινάντων.

ις'. Ὁ βίαιος ὅρος βιαιοτέραν ἔχει τὴν κατασκευὴν ἀνατροπὴν ἔχων τοῦ προκείμενου, κοινὸς δὲ ἐστὶν ἀμφοῖν· βιάσεται γὰρ ἑκάτερος, ὁ μὲν οὐ τοῦ πατρὸς εἶναι τὴν ναῦν, ἀλλὰ τοῦ κλύδωνος καὶ τῆς θαλάσσης, ὁ δὲ
 5 τούναντιον ἀγωνιεῖται τοῦ πατρὸς εἶναι, καὶ οὐδενὸς ἐτέρου δεικνύναι· καὶ ὅτι δεινότερόν ἐστι τοῦ ὡς πατρικῶν ἀντιποικίσθαι.

ιζ'. Ὁ βίαιος ὅρος ὃν τρόπον ἐπὶ τῶν ἀντιθετικῶν λαμβάνεται, ὅτι οὐδὲ ἀδίκημα ἢ ὅτι οὐδὲ εὐεργέτημα,
 10 τὸν αὐτὸν κἀνταῦθα, ὅτι οὐδὲ τοῦ πατρὸς ἐστὶν ἡ ναῦς, ἀλλὰ τοῦ κλύδωνος· ἢ τούναντιον, ὅτι τοῦ πατρὸς καὶ οὐχ ἑτέρου γὰρ οὐδενός. ³⁷

ιη'. Ὅταν ἡ ὑπόθεσις ἡμῖν διδῶ παραλαβεῖν θέσιν, ἢ τι ἕτερον τῶν ἐξῆς κεφαλαίων, χρησόμεθα, φησὶν, αὐ-
 15 τοῖς καθάπερ ἐν τοῖς ἀντιθετικοῖς.

ιθ'. Ἐπὶ τούτοις, ³⁸ φησὶν, ἡ θέσις ἀκολουθεῖ, καὶ ἡ μεταλήψις καὶ ἀντίληψις, ὡς ἐν ταῖς ἄλλαις ζητήσεσιν, ἂν ἄρα ἐμπέσοι.

Τῇ μεταλήψει ³⁹ ταῦτόν τὸ πρὸς τι ἀκολουθεῖ, ἑκα-
 20 τέρου ἐξετάζοντας, ποῖον νόμον τῶν δύο δεῖ παραβαίνειν, καὶ ἑκατέρου πειρωμένου δεικνύναι κατὰ τὰς παραδεδομένας ὑπὸ τοῦ τεχνικοῦ μεθόδους παραβῆναι τὸν αὐτῷ συμμαχοῦντα νόμον δεινότερον.

Μετὰ τὸ πρὸς τί ἐστὶ κεφάλαιον τὸ περιέχον καὶ
 25 περιεχόμενον· τοῦτο δ' ἐξ ἐνὸς μέρους ἐμπίπτει· οὐχ ὡρισμένως, ἀλλὰ πῇ μὲν ἐνθεν, πῇ δ' ἐκῆθεν. Γρ. ποῖον τὸ περιέχον καὶ ποῖον τὸ περιεχόμενον; Ἐπὶ τοῦ ὑποκειμένου παραδείγματος οὐκ ἔχων αὐτοῦ δεῖξαι τὴν φύσιν, ἐφ' ἕτερον μετέβη παράδειγμα· ἐν τούτῳ γὰρ ἡ τὸν θάνα-
 30 τον αἰτοῦσα τοῦ βιασαμένου ἔχει τὸ περιέχον καὶ τὸ πε-

³⁷ οὐχ ἑτέρου τινός Par. 1. ³⁸ ἐπὶ τούτοις φησὶν ἡ θίσις. ἀκολ. καὶ ἡ Mon. om. ³⁹ τῇ μεταλήψει sqq. inter sch. min. habent Parr.

ριεχόμενον· ἱρεῖ γάρ, ὅτι ἐν τῷ θανάτῳ περιλαμβάνεται
καὶ ἡ ὑπὲρ σου τιμωρία.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ·

εἰς τὴν ἀντινομίαν.

Μετὰ τὸ ῥητὸν καὶ διάνοιαν μέτεισιν ὁ τεχνικός ἐπὶ 5
τὴν ἀντινομίαν, καὶ πρῶτόν γε ψιλὴν παραδοῦς² τὴν
ἀπαρίθμησιν τῶν κεφαλαίων καθ' ἕν ἕκαστον τῶν κε-
φαλαίων ἐργάζεται· εἰσὶ δὲ τὰ κεφάλαια ταῦτα, προβο-
λὴ ῥητοῦ, διάνοια, ἐτέρα προβολὴ ῥητοῦ, καὶ πάλιν ἐτέ-
ρα διάνοια, εἴτα³ ἔπεται τὸ μὴ προσδιωρισθαι, καὶ ἡ ἐτέρα 10
διάνοια τοῦ νομοθέτου καὶ ὁ συλλογισμὸς καὶ ὁ πρὸς αὐτὸν
ὄρος. ἰσάζειν δὲ πῶς δοκεῖ ταῦτα, ἐπ' ἀμφοῖν τοῖν μεροῖν
παραπλησίως λέγεσθαι δυνάμενα. τὰ μέντοι μετὰ ταῦτα
κεφάλαια, δηλαδὴ ἐστὶν ἀντίθεσις, μετάληψις, πρὸς τι,
ὄρος βίαιος, ἐτέρα μετάληψις, εἴτα ποιότης καὶ γνώμη. 15
ταῦτα μὲν εἰσὶ τὰ κεφάλαια. φέρε δὲ πρὸ τῆς κατὰ
μέρος αὐτῶν ἐξετάσεως προλάβωμεν ταῦτα, καὶ πρῶτόν
γε περὶ τῆς τάξεως ζητήσωμεν. τί γὰρ δήποτε, φασίν,
ἐν μὲν τῇ μεθόδῳ μετὰ τὸ ῥητὸν καὶ τὴν διάνοιαν ἔτατ-
τεν ὁ τεχνικός τὸν συλλογισμὸν πρὸ τῆς ἀντινομίας, ἐν- 20
ταῦθα δὲ τοῦναντίον ἐποίησε πρὸ τοῦ συλλογισμοῦ τά-
ξας δευτέραν τὴν ἀντινομίαν· περὶ γὰρ τῆς ἀμφιβολίας
εἴρηται, ὥς τελευταία τέτακται εἰκότως· λέγομεν δὲ πρὸς
τοῦτο, ὅτι ἐκεῖσε μὲν μεθοδικῶς προετίτακτο τῆς ἀντι-
νομίας ὁ συλλογισμὸς, μετὰ τὸ ῥητὸν καὶ διάνοιαν τε- 25
ταγμένος εὐλόγως. ἄμφω γὰρ περὶ ἕν εἰλεῖται ῥητὸν,

1 Haec et alia, quae sequuntur, Georgii Diaeretae capita continentur etiam in alio commentario eis τὰς στάσεις, a nostro diverso, qui est in Cod. Mediceo Plut. LVII. 5. unde in Cod. Vindobonensem XV. transcripta sunt. 2 Vind. ἀποδοῦς. Med. Parr. Mon. παραδούς. 3 Par. 1. εἰθ' ἔπ.

ὅ τε συλλογισμὸς καὶ τὸ ῥητὸν καὶ διάνοια· ἡ δὲ ἀντι-
νομία περὶ πλείονα ῥητὰ καταγίνεται, ὥς καὶ αὐτὸ τοῦ-
νομα δηλοῖ· ἀντινομία γὰρ καλεῖται· ἔχρην οὖν δευτε-
ρον εἶναι τὸν συλλογισμὸν μετὰ τὸ ῥητὸν καὶ διάνοιαν,
5 ὥς καὶ αὐτὸν περὶ ἓν καταγινόμενον ῥητὸν. οὕτως μὲν
ἐν τῇ μεθόδῳ προέταξε τὸν συλλογισμὸν τῆς ἀντινο-
μίας· ἐνταῦθα δὲ τὸναντίον ἐποίησε μετὰ τὸ ῥητὸν καὶ
διάνοιαν τάσας τὴν ἀντινομίαν, διαιρητικαῖς μεθόδοις.
ἐπειδὴ γὰρ τῇ αὐτῇ ἄμφω διαιρέσει κέχρηται ⁴ τῶν κε-
10 φαλαίων, τὰ γὰρ αὐτὰ ἐμπίπτουσιν ἐν ταῖς δύο στάσε-
σι κεφάλαια, ἀλλ' ἐν τῇ ἀντινομίᾳ διπλᾷ, εἰκότως ἐφε-
ξῆς εἰσι τεταγμέναι ἀλλήλαις, ἔχρην γὰρ ἐναύλου τῆς
μνήμης οὔσης τῶν κεφαλαίων εὐθὺς ἐπιφέρεισθαι τὴν
τὰ αὐτὰ ἔχουσαν κεφάλαια. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς
15 τάξεως· καὶ δίδεικται, ὅτι εὐλόγως ἐνταῦθα μετὰ τὸ
ῥητὸν καὶ τὴν διάνοιαν ἔστιν, ἀκόλουθον δὲ λοιπὸν κά-
κεινο ζητῆσαι· φασὶ γὰρ τινες, ὅτι αὐτὸς ἔφη ὁ τεχνι-
κός, ὅτι ἡ ἀντινομία ἔστι μὲν οἷον διπλοῦν ῥητὸν καὶ
διάνοια. ἔχρην οὖν διπλοῦν αὐτὸ εἰπεῖν εἶδος ῥητοῦ καὶ
20 διανοίας, καὶ μὴ διαχωρίζειν καὶ ἰδικὴν λέγειν τάξιν.
οὐ γὰρ τὰ διπλᾷ εἶδη ἑτέραν λέγομεν στάσιν, ἀλλὰ τὴν
αὐτήν· τοιαύτης οὔσης τῆς ζητήσεως ἐπιλυόμενοι τινες
λέγουσιν, ὅτι οὐ δύναται διπλοῦν εἶδος εἶναι ῥητοῦ καὶ
διανοίας, τὰ γὰρ διπλᾷ εἶδη τὴν τῶν ἀπλῶν δέχονται
25 διαιρέσιν, διπλοῖς προσχρώμενα τοῖς κεφαλαίοις, καὶ οὐ-
δέποτε ξένον τι προσλαμβάνει κεφάλαιον, ὃ μὴ ἔγκειται
ἐν τῷ ἀπλῷ εἶδει· ἐνταῦθα δὲ τῇ ἀντινομίᾳ ἰδικὸν ἐν-
έπεσε ⁵ κεφάλαιον τὸ περιέχον καὶ τὸ περιεχόμενον, ὅπερ
οὐκ ἔχει τὸ ῥητὸν καὶ διάνοια. οὐκ ἄρα οὖν διπλοῦν ἔσται
εἰ-

4 Par. 1. κέχρηται διαιρέσει. Med. et Vind. διαιρέσει κέχρη-
ται. 5 Mon. ἔπεισε. Par. 1. ἐν τῇ ἀντινομίᾳ ἰδ. ἐπέσει. Vind.
et Med. ἐπέσει sine ἐν.

εἶδος ἡ ἀντινομία ῥητοῦ καὶ διανοίας, ἀλλὰ τοῦτό γε οὐκ ἰσχυρόν. εὐρίσκομεν γὰρ ἐν τοῖς ῥητοῖς ζητήμασιν ἰδιάζοντα πολλάκις κεφάλαια, ὥσπερ ἐν τῷ κατὰ σύλληψιν ὄρῳ τὸ συλληπτικὸν ἐμπίπτωκεν· ὅπερ οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς ἄλλοις εἰδέσιν· ἄμεινον οὖν ἀποδεῖξαι μᾶλλον, ὥς οὐκ 5 ἔστι διπλοῦν εἶδος ἀντινομία ῥητοῦ καὶ διανοίας· καὶ ἔστιν ἡ ἀπόδειξις αὕτη· τὰ ὑπὸ τὴν αὐτὴν στάσιν τελούντα εἶδη τὸν αὐτῆς ἐπιδέχονται ὅρισμόν, ἐπεὶ καὶ ἐν στοχασμῷ πᾶν εἶδος, ἀπλοῦν τέ φημι καὶ διπλοῦν ἀδήλου πράγματός ἐστιν ἔλεγχος οὐσιώδης, καὶ ἐν ὄρῳ ὁμοίως 10 πᾶν εἶδος τὸν αὐτοῦ ἐπιδέχεται ὅρισμόν· ἐνταῦθα δὲ οὐ τὸν αὐτὸν ἐπιδέχεται ὅρισμόν ἀντινομία τέ φημι καὶ ῥητὸν καὶ διάνοια· οὐκ ἄρα οὖν μιᾶς εἰσι στάσεως εἶδη. εἰ δὲ καὶ ἦν ἡ ἀντινομία διπλοῦν εἶδος ῥητοῦ καὶ διανοίας, ἔδει τὸν ἓνα κεχρησθαι τοῖς δύο ῥητοῖς, καὶ τὸν ἕτερον 15 ταῖς δύο διανοίαις. τοῦτο γὰρ ῥητοῦ καὶ διανοίας ἴδιον, τὸ τὸν μὲν κεχρησθαι τῷ ῥητῷ, τὸν δὲ ἕτερον τῇ διανοίᾳ· καὶ οὐκ ἂν εὔροι τις τὸν αὐτὸν ἔχοντα καὶ ῥητὸν καὶ διάνοιαν, ἐνταῦθα δὲ ἐν τῇ ἀντινομίᾳ τοῦτό ἐστιν· ἑκάτερος γὰρ αὐτῶν καὶ ῥητὸν ἔχει καὶ διάνοιαν· οὐκ 20 ἄρα οὖν τὰ ἴδια φυλάττει ῥητοῦ καὶ διανοίας ἡ ἀντινομία, καὶ αὕτη πρώτη ἡ ἀπόδειξις· ⁶ δευτέρα δὲ ἡ καὶ μᾶλλον ἀμεινὼν αὕτη· ἐν τῷ ῥητῷ καὶ τῇ διανοίᾳ παραβαίνεται μὲν ῥητὸν, οὐ κυροῦται δὲ πού καὶ ἕτερον· ἐν δὲ τῇ ἀντινομίᾳ καὶ παραβαίνεται ῥητὸν καὶ ἕτερον κυ- 25 ροῦται· ⁷ παραβαίνομεν γὰρ τὸ ἐν τῶν ῥητῶν, ἵνα κυρώσωμεν ⁸ τὸ ἕτερον. οὐκ ἄρα τῆς αὐτῆς ἔχονται φύσεως αὗται αἱ στάσεις, ἀλλὰ ταῦτά γε προλαβόντες, φέρε δὴ λοιπὸν ἐπὶ τὴν κατὰ μέρος ἐξέτασιν τῶν κεφαλαίων χωρήσωμεν· δεῖ τοίνυν γινώσκειν, ὅτι ἐπὶ τούτου 30 ποιεῖται ὁ τεχνικός τοῦ προβλήματος τὴν τῶν κεφαλαίων

6 Mon. ἀπόδειξις. articulum Mon. Med. et Vind. om. 7

Vind. καὶ κυροῦται καὶ ἕτερον. 8 Mon. Vind. Med. ἀκυρώσωμεν.

ἐξετάσιν, οἷον ἀποκήρυκτος ἐπιμείνας πατρώα νηὶ κωλύε-
 ται δεσπόζειν αὐτῆς. ἤδη δὲ περὶ τούτου τοῦ προβλήμα-
 τος καὶ τῇ μεθόδῳ εἴρηται ἡμῖν, ὅτι οὐκ ἔστι καθαρᾶς
 ἀντινομίας τὸ πρόβλημα, ἀλλ' ἔστι μᾶλλον πραγματικῆς
 5 κατὰ ἀντινομίαν. ζητοῦμεν γὰρ, ποῖον χρὴ παραβῆναι
 ῥητόν, ἀλλ' ὅμως αὐτὸς ὡς καθαρᾶς αὐτὸ παράγει ἀν-
 τινομίας· φησὶ δὲ, ὅτι ἡ προβολὴ τοῦ ῥητοῦ προηγείται,
 ἀποκηρύκτω ὄντι σοι οὐ μέτεστιν τῶν πατρῶων· τοιαύ-
 τῆς οὐσῆς τῆς προβολῆς ὁ ἕτερος ἐπάγει τὴν διάνοιαν,
 10 καὶ ἔστι διπλῇ, αὐτοῦ τε τοῦ πεποιηκότος, δι' ἣν ἐποίη-
 σε διάνοιαν, καὶ τοῦ ῥητοῦ, ποίαν ἄρα διάνοιαν ἔχει
 τὸ ῥητόν· ἡ μὲν οὖν τοῦ ῥητοῦ διάνοια τοιαύτη ἐστίν.
 τότε δὴ πον λέγει ὁ νόμος εἰργεσθαι τὸν ἀποκήρυ-
 κτον τῶν πατρῶων, ὅταν κληρονομεῖν ἀξιοῖ, ὅταν ἐπι-
 15 δικάζηται τῶν τοῦ πατρὸς⁹ κατὰ τοὺς περὶ τῶν παίδων
 νόμους, εἰτὰ λοιπὸν τὴν οἰκείαν ἐπάγει διάνοιαν, ἐγὼ δὲ
 οὐχ ὡς κληρονόμος ἀντιποιοῦμαι τῶν πατρῶων, ἀλλ' ὡς
 ἀλλότριος· πράξας δὲ τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου διηγορευμένα,
 ἐξῆς λοιπὸν τῆς οἰκείας διανοίας εἰσβάλλει εἰς τὴν προ-
 20 βολὴν τοῦ οἰκείου καὶ αὐτὸς ῥητοῦ· οἷον σαφῶς ὁ νό-
 μος βοᾷ, τὸν ἐπιμείναντα χειμαζομένη νηὶ δεσπότην αὐ-
 τῆς εἶναι. πρὸς ταύτην δὲ πάλιν τὴν δευτέραν προβο-
 λὴν τοῦ ἑτέρου ῥητοῦ ἔπεται διάνοια ἄλλη· ἀλλὰ τῆνι-
 καῦτα δίδωσιν, ὅταν μὴ πατρῶων ᾗ τὸ κτῆμα, ὅταν ἀλ-
 25 λότριον, ὅταν μὴ ἀποκηρυκτὸς τις ᾗ, ὅταν μὴ νόμῳ εἰρ-
 γόμενος· χρὴ δὲ γινώσκειν, ὅτι ἐνταῦθα οὐκέτι διττῇ
 ἐξετασθήσεται διάνοια, τοῦ τε προσώπου φημί καὶ τοῦ
 νόμου, ἀλλὰ μόνην τὴν τοῦ ῥητοῦ διάνοιαν ἐξετάσει ὁ
 κατήγορος, αὐτῷ γὰρ οὐδὲν πέπρακται, ἵνα καὶ τὴν οἰ-
 30 κείαν ἐξετάσῃ διάνοιαν, μεθ' ἧς ἔπραξε, καὶ οὐκ ἀπο-
 ρήσειέ τις λέγων, ὅτι ἑτερορρέπες εὔρεθήσεται τὸ πρό-
 βλημα· εἴγε ὁ φεύγων διπλῇ χρήσεται τῇ διανοίᾳ, ὁ δὲ

9 Vind. Med. τῷ πατρί.

διώκων οἰκίτη. λέγομεν γὰρ πρὸς τοῦτο, ὅτι ἀναγκαιῶς ὁ φεύγων διττὴν ἔχει διάνοιαν, δύο γὰρ εἶχε καὶ ἀντικείμενα, τό τε ῥητόν τὸ ὑπὸ τοῦ κατηγόρου κατ' αὐτοῦ προβαλλόμενον, καὶ τὸ ὑφ' αὐτοῦ πεπραγμένον δοκοῦν παράνομον εἶναι· διὰ τοῦτο οὖν πρὸς τὰ δύο ἡναγκάσθη ἢ ἐξετάσαι διάνοιαν. ὁ μέντοι κατήγορος ἐν τι καὶ ¹⁰ μόνον ἔχει κατ' αὐτοῦ, φημί δὲ τὸ ὑπὸ τοῦ φεύγοντος προβαλλόμενον ῥητόν· εὐλόγως ἄρα καὶ μιᾷ διανοίᾳ ἐπέχρητο. τούτῳ περὶ τῆς διανοίας ἔχομεν εἰπεῖν· μετὰ ταῦτα δὲ ἐπὶ τὸ ἀπροσδιόριστον ἵτεον, καὶ χρὴ γινώσκειν, ¹⁰ ὅτι ἐξέλιπεν ἐνταῦθα· ¹¹ ἐξισάζει γὰρ ἑκατέρου τὸ αὐτὸ εὐποροῦντος εἰπεῖν· οἷον διὰ τὸν ἐπιμεινάντα νηὶ δεσπότην αὐτῆς εἶναι, εἰ μὴ πατρώα ἢ καὶ τύχῃ ὁ ἐπιμείνας ἀποκήρυκτος. ὁ δὲ πρὸς τοῦτο λέξει, ὥς οὐδὲν τοιοῦτον προσδιώρισεν ὁ νόμος, ἐξισάζει οὖν διὰ τοῦτο καὶ ἐκλεί- ¹⁵ πει. καὶ ἐκλείποντος αὐτοῦ δηλονότι, καὶ τὰ πρὸς αὐτὸ συνεκλείπει κεφάλαια, ὁ συλλογισμὸς φημι καὶ ὁ ὅρος. ἡ γὰρ γνώμη τοῦ νομοθέτου ἐν τῇ ἀντινομίᾳ οὐχ ὥσπερ ἐν ῥητῷ καὶ διανοίᾳ πρὸς τὸ ἀπροσδιόριστον φέρεται, ἀλλὰ πρὸς αὐτὸ τὸ ῥητόν· διόπερ καὶ ὁ τεχνικὸς ἐν μὲν ²⁰ τῇ ἀπλῶς ἀπαριθμήσει τῶν κεφαλαίων, μετὰ τὸ ἀπροσδιόριστον αὐτὴν ἔταξεν, ἐν δὲ τῇ ἐργασίᾳ μετὰ τὸν ὅρον αὐτὴν ἐπήγαγε, τουτέστι μετὰ τὰ ἐκλείποντα κεφάλαια· ἰστέον δὲ, ὅτι χρησόμεθα τῷ ἀπροσδιορίστῳ, ἥνικα μὴ ἐξισάζει· δύναται γὰρ ἐν ἐνίοις ²² μὴ ἐξισάζειν· καὶ γί- ²⁵ νεται τὸ τοιοῦτον διχόθεν, ἀπὸ τε τῆς φύσεως μὲν, εἴπερ εὐπορήσει ἑκάτερος αὐτῶν ἐπιχειρῆσαι διαφόρως καὶ δεῖξαι, ὅτι ὁ αὐτοῦ μὲν νόμος σαφής, ὁ δὲ τοῦ ἑτέρου ἄσαφιστος, τοῦτο δὲ ποιεῖν ἑκάτερος ἀντεπιχειρήσει, ὃ τε κατήγορός φημι καὶ ὁ φεύγων· χρήσεως ²³ δὲ, εἰ ἐπι- ³⁰

10 καὶ Mon. om. 11 Par. 1. καὶ χρὴ ἐνταῦθα γινώσκειν, ὅτι ἐξέλιπεν. Vind. et Med. καὶ χρὴ γιν. ὅτι ἐνταῦθα ἔξ. 12 Mon. Vind. Med. ἐννοίας, sine ἐν. 13 Mon. χρήσιται.

χειρήσει πάλιν ¹⁴ ἑκάτερος ἀποδείξει, ὅτι τῷ αὐτοῦ πλεῖστοι ἐχρήσαντο, καὶ τὴν ἐξήγησιν ἰδεῖξαντο ὡς αὐτός· εἰ οὕτως ἐπιχειρεῖν εὐποροῖεν, ἐμπεσεῖται τὸ ἀπροσδιόριστον, ἅτε δὴ μηκέτι ἐξισάζον, καὶ αὐτοῦ ἐμπίπτοντος
 5 δῆλον, ὅτι καὶ τὰ πρὸς αὐτὸ ἐμπεσεῖται κεφάλαια, συλλογισμὸς τέ φημι καὶ ὅρος· χρῆ δὲ καὶ τοῦτο γινώσκειν, ὃ καὶ αὐτὸς ἐπεσημήνατο ὁ τεχνικός, ὅτι δυσχερῶς μὲν ἦτοι σπανίως ἐμπίπτει τὸ ἀπροσδιόριστον· ὅμως εἰ χρήσεται αὐτῷ ὁ εἰς, πάντως καὶ ὁ ἕτερος χρήσεται, οὕτως
 10 γὰρ ἔφη ὁ τεχνικός· εἰτά ἐστι τὸ μὴ προσδιωρισθαι, ᾧ ὁπότερος ἂν χρήσεται, καὶ τῷ ἑτέρῳ ἐστὶ χρήσασθαι, καὶ ἰσάζει. Τάχα δ' ἂν τις αὐτὸ καὶ μεθοδεύσειε διαιρῶν, ἣ δὲ μέθοδος ἐστίν, ἣν προοίπουεν, ἀπὸ τε τῆς φύσεως καὶ τῆς χρήσεως· ὡς οὖν προοίρηται, καὶ ὁ συλλογισμὸς καὶ
 15 ὁ πρὸς αὐτὸν ὅρος ἐξισάζει. μετὰ τὸν ὅρον τοίνυν ἐστὶν ἡ ἑτέρα διάνοια, ἣ τίς ἐστι, φησὶ, γνώμη τοῦ νομοθέτου, καὶ ἐξετασθῆσεται διαφόρως ὑφ' ἑκατέρου μέρους ἐπ' ἀμφοῖν τοῖν νόμοιν· δύο γὰρ εἰσι νόμοι, καὶ ἐξετάζεται εἰς ἕκαστος αὐτῶν ὑφ' ἑκατέρου· ἡ γνώμη τοῦ νο-
 20 μοθέτου. οἷον διατί τὸν ἀποκήρυκτον εἶργει ὁ νομοθέτης τῶν πατρῶων. ὁ μὲν διώκων ἐρεῖ νομίσας οὐκ ἄξιον εἶναι τὸν ἀπηχθῆμενον τῷ πατρὶ τῶν ἐκείνου τινὸς μετέχειν· ὁ δὲ φεύγων οὐ· ἀλλ' ἵνα καὶ καθ' ἑαυτοὺς πονοῦντες καὶ παραβαλλόμενοι τοῖς κινδύνοις κτᾶσθαι τι ἀναγ-
 25 κάζωνται. καὶ τὴν βλακειαν, δι' ἣν ἀπεκηρύχθησαν, καὶ τὴν τρυφήν ἀπόθωνται· ὃ νῦν ἐγὼ πεποίηκα ἐπιμείνας τῇ νηϊ· πάλιν διατί δίδωσιν ὁ νόμος τῷ ἐπιμεινάντι τὴν ναῦν· ὁ μὲν φεύγων οὕτως, ἵνα διακαρτεροῖεν πρὸς τοὺς κινδύνους οἱ ἐμπλέοντες ἢ ὃ τι ἂν εὐρίσκωσιν ἀμφοτέ-
 30 ροι· ὁ δὲ κατήγορος μᾶλλον ἐξετάσει τὴν γνώμην τοῦ νομοθέτου· προσέταξε γὰρ, φησὶ, τὸν ἐπιμεινάντα ἔχειν τὴν ναῦν, οὐ πρὸς κέρδος τοῦ ἐπιμένοντος καὶ σώζοντος

14 Par. 1. εἰ ἐπιχειρήσει ἑκάτερος αὐτῶν, ὅτι. tum Mon. τῷ

ἀφορῶν, ἀλλὰ τὴν ὠφέλειαν τῆς πόλεως λογιζόμενος, ὡς εἶπερ οἱ πολῖται εὐποροῖεν ὀλκάδων, ἢ πόλις εὐεργετῆται, εὐετηρίαν ¹⁵ γὰρ ἐκ τούτου καρποῦται ἐμπορευομένων. οὕτως τοίνυν ἡ γνώμη τοῦ νομοθέτου ἐξετασθήσεται ἐφ' ἑκατέρου· μετὰ τὴν γνώμην τοῦ νομοθέτου ἔπεται ἡ ἀν- 5 τίθις διπλῇ οὖσα παρ' ἀμφοῖν, καὶ ἔστιν ἡ μὲν ἀντιστατική, ἡ δὲ ἀντεγκληματική, ἡ μὲν γὰρ ἀπὸ τοῦ κατηγόρου ἀντεγκληματική ἐστίν, οἷον ἀλλ' ἀποκηρύκτος εἶ, καὶ ἄξιός ἐστι ἀποστερεῖσθαι τῆς νεώς, καὶ καταδρομῇ ἐνταῦθα χρησόμεθα τοπικῇ, κοινὸν ἐργαζόμενοι τόπον ¹⁰ κατὰ τῶν ἀποκηρύκτων· ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ φεύγοντος ἀντιστατική πῶς ἐστίν· ἀλλ' ἐπέμεινα τῇ νηϊ καὶ διέσωσά γε αὐτήν· καὶ αὐτὸς μὲν ἔφη ὁ τεχνικός· καὶ ἔστιν οἷον ἀντιστατικὸν ἐνταῦθα καὶ ἑκφρασις τῶν περὶ τὸν χιμῶνα· καὶ λέγουσιν οἱ τινες, ὅτι ἀσφαλέστερον εἶπεν, οἷον ¹⁵ ἀντιστατικὸν τι· οὐ γὰρ ἐστὶν ἐνταῦθα κυρίως ἀντίστασις, ἐπειδὴ αὐτοῦ ἐστὶ τοῦ πεποιηκότος μόνον ὠφέλεια καὶ οὐ κοινῶς τῆς πόλεως, ὅπερ ἔχει ἡ ἀντίστασις. λέγομεν δὲ ἡμεῖς, ὃ καὶ φθάσαντες εἶπομεν, ὡς ὅτι τὸ γεγονὸς νῦν ὑπὲρ τῆς πόλεως ἐστίν, εὐπορήσει γὰρ ὀλκάδων ²⁰ ἡ πόλις, ἐξ ᾧ οὐδέπω τῶν ἀναγκαίων ἐν σπάνει γε ἡσεται, ὥστε πάλιν κυρίως ἔσται ἀντίστασις. Καὶ ²⁵ οὕτως μὲν γίνεται ἡ ἀντίθesis, εἴτα μετὰ ταύτην ἐστὶ πάλιν ἡ μετάληψις ²⁷ διπλῇ, καὶ ἡ μὲν ἀπὸ τοῦ φεύγοντος μεταληπτική ἐστὶν ἀπὸ τοῦ χρόνου, ὅτι οὐδὲν μᾶλλον δικαίως ἂν εἰργοίμην τῆς νεώς, εἰ καὶ τοιοῦτος εἴην, οὐ γὰρ νῦν καιρὸς ταῦτα κατηγορεῖν, ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ κατηγόρου μεταληπτική ἐστὶν ἀπὸ τρόπου, οἷον ἐπὶ ἑτέροις χρὴ ἀνδρίζεσθαι καὶ οὐκ ἐπὶ τοιούτοις· μετὰ τὴν μετάληψιν ἔπεται τὸ πρὸς τι, γίνεται δὲ κἀνταῦθα, ὡς ἐν ³⁰

αὐτῷ. Vind. τῷ αὐτοῦ. — v. 4. Mon. ἐκπίπτοντος. Vind. ἐμπ. ¹⁵ Mon. εὐεργετηρίαν. ¹⁶ Mon. εἰ. ¹⁷ Mon. μετὰ ταῦτα ἐστὶν ἡ ἀντίληψις πάλιν διπλή. Mod. et Vind. μετάληψις πάλιν διπλή.

ταῖς ἀντιθετικάῃς· ἀντεξετάζουσι γὰρ τὰ δύο ῥητά, πότε-
ρον βέλτιον φυλάξαι τῶν νόμων· γίνεται δὲ ἡ ἀντεξέτα-
σις ἀπὸ ἐπτά τινων, ὧν πέντε ἡμῖν ὁ τεχνικός ἐν τῷ κει-
μένῳ ἐπεσημήνατο· εἰσὶ ^{17*} δὲ ταῦτα ἀπὸ χρόνου, οἷον
5 ὁ ἡμέτερος νόμος ἀρχαῖός ἐστι καὶ παλαιός, ὁ δὲ νέος,
προκριτέα δὲ τῶν νέων τὰ παλαιά· ἀπὸ προσώπου, ὅτι
ὁ ἡμέτερος Σόλωνός ἐστιν, ἂν οὕτω τύχη, ὁ δὲ σὸς Λε-
πτίνου ἢ τοῦ δεῖνος· τρίτον ἀπὸ ποσότητος, ὅτι ὁ μὲν
περὶ κοινῶν ἐστὶ πραγμάτων, ὁ δὲ περὶ ἰδικῶν. τέταρ-
10 τον ἀπὸ πηλικότητος, ὅτι ὁ μὲν περὶ μεγίστων ἐστὶ πρα-
γμάτων, ὁ δὲ περὶ μικρῶν καὶ τῶν τυχόντων· πέμπτον
ἐστὶ τὸ ἐκ τοῦ ἀποβησομένου, ὅτι μὲν τούτου λυθέντος
μεγάλα ἢ πόλις βλαβήσεται, εἰ δὲ ὁ ἕτερος λυθείη, μι-
κρά ἢ οὐδὲν ἢ πόλις βλαβήσεται, καὶ ταῦτα μὲν εἰσὶ τὰ
15 πέντε, ὧν μέμνηται καὶ ὁ τεχνικός. ἔτι δὲ ἔκτον ἐστὶ τὸ
ἀπὸ αἰτίας, ἥνικα φαμέν, ὅτι διὰ τίνα οὗτος ἐτέθη αἰ-
τίαν, ἵνα ἐπανορθώσῃται τὰ τῆς πόλεως ἐν δυστυχίᾳ
ὑπάρχοντα πράγματα· ὡς καὶ Δημοσθένης, ¹⁸ ὁρῶν γὰρ τὸ
ναυτικὸν ὑμῶν διαφθειρόμενον ἔδθηκα νόμον τόνδε. τὴν
20 γὰρ αἰτίαν λέγει, μεθ' ἧς ἐτέθη. ἑβδομὸν ἐστὶν ἀπὸ τοῦ
πλήθους τῶν κεκτημένων, ὅτε φαμέν, ὅτι τούτῳ μὲν
πλείστοι κέχρηται, ἐκείνῳ δὲ ὀλίγοι· ταῦτα μὲν εἰσὶ τὰ
ἐπτά, χρηὴ δὲ γινώσκειν, ὅτι οὐ πάντως ἐκ πάντων, ἀλλ'
ἐξ ὧν εὐπορήσει τὸ οἰκεῖον, συστήσει τὸ ῥητόν. ἐπὶ τού-
25 τοις ἐστὶ μετὰ τὸ πρὸς τι καὶ τὸ ἰδικὸν μᾶλλον ἀντινο-
μίας κεφάλαιον, τὰ περιέχον τε καὶ περιεχόμενον, περὶ
οὗ τοις ἐξηγηταῖς τέσσαρα ἐζητήθη κεφάλαια· καὶ ἐστὶ
πρῶτον περὶ τῆς τάξεως, εἴπερ ἰδικόν ἐστὶ, φασὶ, τὸ κε-
φάλαιον, τί μὴ προτέτακται πάντων τῶν κοινῶν, προ-
30 τάττειν γὰρ δεῖ τὰ ἰδικὰ τῶν κοινῶν; καὶ λέγομεν πρὸς
τοῦτο, ὅτι οὐχ ἀπλῶς πρὸς τὸ κοινὸν δεῖ προσέχειν καὶ
ἰδικόν, ἀλλὰ πρὸς τὸ πιθανὸν καὶ ἀκόλουθον, εἰ ¹⁹ γὰρ

17* Vind. ἐπὶ,

18 pro cor. p. 260,

19 Mon. καί,

ἀκριβῶς σκοπήσειέ τις, εὐρήσει ὅτι ἀναγκαιῶς μετὰ τὰ
 πρὸς τι τουτὶ τέτακται τὸ κεφάλαιον. τῆς γὰρ τῶν ῥη-
 τῶν ὑφ' ἑκάτερον γενομένης συστάσεως, ἀπορία τις ἦν
 παρὰ τοῖς δικασταῖς, ποῖον ἄρα προτιμήσουσιν, ἰώρων
 γὰρ ὥσπερ ἀμφοτέρους τοὺς νόμους εὖ ²⁰ ἔχοντας, καὶ 6
 πότερον αὐτῶν παραβαίνειν χρή, οὐκ ᾔδισαν· τούτου δὲ
 χάριν εὐθὺς ἐπιφέρεται τὸ περιέχον καὶ περιεχόμενον, ἑκα-
 τέρου λέγοντος, μηδὲν εὐλαβεῖσθε, ὡς δικασταί, τὸν ἐμὸν
 κυροῦντες νόμον καὶ τὸ τούτου φυλάξατε βέβαιοι. εἰ γὰρ
 τὸν ἐκείνου μᾶλλον κυρώσετε, πάντως τὸν ἐμὸν παρα- 10
 βαίνετε, εὐλόγως ἄρα μετὰ τὸ πρὸς τι ἐπ' ἡνέχθη τὸ ἰδι-
 κὸν τῆς ἀντινομίας κεφάλαιον· δεύτερον δὲ περὶ τοῦ αὐ-
 τοῦ ²¹ ἐστὶ κεφαλαίου· τί βούλεται τὸ παρὰ τῷ τεχνικῷ
 εἰρημνέον δηλοῦν, ἰδικὸν μᾶλλον· ἔφη γὰρ καὶ ²² τὸ ἰδι-
 κὸν μᾶλλον τῆς ἀντινομίας κεφάλαιον. ἄρα ὡς καὶ τῶν 15
 ἄλλων αὐτῆς κεφαλαίων ἰδικῶν ²³ ὄντων, τούτου δὲ μᾶλ-
 λον· καὶ μὴν καὶ ²⁴ τὰ ἄλλα κοινὰ εἰσι, καὶ ῥητοῦ γὰρ
 καὶ διανοίας πάντα τυγχάνουσιν. λέγομεν οὖν, ὅτι καὶ
 τὰ κοινὰ ὡς ἐν τινι ὄντα ὥσπερ ἰδικὰ αὐτοῦ ²⁵ γίνονται.
 ὥστε οὖν καὶ τὰ ἄλλα κεφάλαια, εἰ καὶ ἐν ἑτέρῳ τυγχά- 20
 νουσι στάσει, ἀλλ' οὖν γε καὶ τῆς ἀντινομίας ἰδικὰ ὑπάρ-
 χουσιν. ἀλλ' ἐν ἰδικοῖς ἐστὶ μᾶλλον ἰδικὸν τὸ περιέχον
 καὶ περιεχόμενον, ἐπειδὴ μόνῃς ἐστὶν ἀντινομίας· καλῶς
 ἄρα ἔφη ὁ τεχνικὸς ἰδικὸν μᾶλλον. Τρίτον ἐστὶ κεφά-
 λαιον τοῦτο· τὸ ἰδικόν, φασὶ, τῆς ἀντινομίας ²⁶ κεφάλαιον 25
 κινδυνεύει τὴν ἀντινομίαν ἀσύστατον ποιῆσαι, πῶς γὰρ
 ἔτι ἀλλήλοις ἀντίκεινται οἱ νόμοι, εἴ γε περιέχονται ἀλ-

20 Mon. Vind. Med. εὖ om. 21 Par. 1. περὶ ἑκάστου ἐστὶ κε-
 φ. Mon. περὶ αὐτοῦ ἐστὶ κεφάλαιον. Vind. et Med. περὶ τοῦ αὐτοῦ
 ἐστὶ κεφαλαίου. 22 καὶ Mon. om. 23 Par. 1. ἰδιωτικῶν.
 24 Mon. Vind. Med. καὶ μὴ τὰ ἄλλα. 25 Mon. αὐτῷ. 26
 τοῦτο· τὸ ἰδικόν, φασὶ, τῆς ἀντινομίας Vind. om.

λήλοις. ἑκάτερος γὰρ τοῦτο ἐπιχειρεῖ τῶν ἀντιδίκων λέγειν, ²⁷ ὅτι εἰ τὸν ἐμὸν κυρώσετε, οὐδὲ τὸν τούτου παραβαίνετε, περιέχεται γὰρ ἐν τῷ ἐμῷ· οὐ συστήσεται οὖν ἡ ἀντινομία ἀναιρουμένης αὐτῆς τῆς φύσεως, φημὶ δὲ τὸ
 5 μὴ ἔχειν μαχομένους ἐκ περιστάσεως τοὺς νόμους· λέγομεν δὲ, ὅτι αὐταὶ δικαιολογίαι εἰσὶ πρὸς τὸ λυσιτελοῦν ἑκάστῳ τῶν ἀντιδίκων λεγόμεναι, φημὶ δὲ τὸ λέγειν, ὅτι περιέχεται ὁ νόμος ἐν τῷ ἡμετέρῳ. οὐ χρὴ δὲ ἐκ τῶν δικαιολογιῶν χαρακτηρίζειν τὰς στάσεις, ἐπειτοίγα καὶ
 10 τῶν Δημοσθενικῶν λόγων πολλοὺς ἀσυστάτους ποιοῦμεν. εἰ γὰρ καὶ δικαιολογούμενος ἑκάτερος αὐτῶν λέγει περιέχεται τὸν τοῦ ἑτέρου νόμον ἐν τῷ οἰκίῳ, ἀλλ' οὖν γε οὐδὲν ἥττον ἔμεινεν ἡ φύσις τῆς στάσεως ἔχουσα τοὺς νόμους ἐκ περιστάσεως μαχομένους. Τέταρτόν ἐστι κε-
 15 φάλαιον, ὃ φησιν ὁ τεχνικός, καὶ ἐνταῦθα μὲν χαλεπῶς φαίνεται ἡ φύσις τοῦ κεφαλαίου. ἐπὶ δὲ τοῦ ζητήματος τοῦδε σαφέστερον ἔσται. δύο τις κατὰ ταῦτόν ἐβιάσατο, καὶ ἡ μὲν γάμον, ἡ δὲ θάνατον αἰρεῖται τοῦ βιασαμένου· ἡ γὰρ ἀξιοῦσα τιθῆναι αὐτὸν αἰρεῖ, ὅτι ἀμφο-
 20 τέραις δώσει δίκην, εἰ τεθναίῃ, εἰ δὲ γῆμαι τὴν ἑτέραν, θάτερον μέρος ἔσται ἄκυρον τοῦ νόμου. ταῦτα τοῦ τεχνικοῦ ἐρηκότος φασὶ τινες, ὅτι δῆλον ἡμῖν ποιεῖ ὁ τεχνικός, ὅτι τὸ ἰδικὸν καὶ πάντως ὀφείλον ἐπιπίπτειν κεφάλαιον ἐν ἐνίοις τῶν προβλημάτων ἔστιν ὅτε ἐκλείπει, ἔφη
 25 γὰρ ὅτι ἐπὶ τούτου οὐκ ἔστι φανερόν· λέγομεν δὲ πρὸς τοῦτο, ὅτι τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἔστιν ἐνταῦθα φανερόν· πῶς γὰρ ἔρεῖ ὁ ἀποκήρυκτος, ὅτι ὁ σὸς νόμος ἐν τῷ ἐμῷ περιέχεται, ²⁸ καὶ κυρουμένου τοῦ ἡμετέρου, οὔτε ὁ σὸς παραλαμβάνεται. ὅμως μέντοι τοῦτο γινώσκειν δεῖ, ὅτι
 30 ἐφ' ὧν μὴ ἔστι φανερόν τὸ περιέχον καὶ περιεχόμενον

²⁷ Tat. 1. λέγων τῶν ἀντιδίκων. Mon. τῶν ἀντ. λέγεται, Vind. et Mon. λέγειν. ²⁸ in Vind. et Med. ad marg. additum est: περιέλλεται.

κεφάλαιον, ἐπ' ἐκείνων ἐπαναλαμβάνομεν τὴν διάνοιαν τοῦ πεποιηκότος, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ προκειμένου προβλήματος οὐχ ὥς κληρονόμος φημι τῶν πατρῶων ἀντιποιοῦμαι, ἀλλ' ὥς ἐπιμείνας χιμαζομένη τῇ νηϊ, ὥστε λαμβάνων τὴν ναῦν, οὐδὲ τὸν σὸν παραβαίνω νόμον· μᾶλλον οὖν⁵ πιθανώτερον ἐπὶ τῶν τοιούτων ἔσται τὸ κεφάλαιον, ἐπαναλαμβανομένης ἐνταῦθα τῆς διανοίας· μετὰ ταῦτά ἐστιν ὁ βίαιος ὁρος ὑφ' ἐκατέρου ἐξεταζόμενος· ὁ μὲν γὰρ ἐρεῖ, οὐκ ἦν ὅλως ἔτι τοῦ πατρὸς ἡ ναῦς, ἀλλὰ τοῦ κλύδωνος, ὁ δὲ ἕτερος λέξει· ὅτι τοῦ πατρὸς ἐστι καὶ¹⁰ οὐχ ἑτέρου τινός· ἡ δὲ θέσις καὶ τὰ ἐξῆς κεφάλαια ὡς ἐν ταῖς ἀντιθετικαῖς ἐξετασθήσεται.

Ἀνεπιγράφου²⁹ εἰς τὴν ἀντινομίαν.

Αὐτὸ τὸ ὄνομα δείκνυσιν ἡμῖν δύο νόμων μάχην,¹⁵ ἥδη δὲ καὶ πλεόνων καὶ ἑνὸς μεριζομένου καὶ διμεροῦς ὄντος· ἐξήττηται δὲ, πῶς πολιτεία τοιαύτη συνέστηκεν, ἐν ᾗ νόμων ἐστὶ μάχη καὶ ἐναντιότης, λέγομεν δὲ, ὅτι φύσει μὲν οὐκ ἐστὶν ἐναντιότης,³⁰ ἐκ δὲ τῆς περιστάσεως τὸ συμβαῖνον ποιεῖ τὴν μάχην· οἷον νόμος μὴ πωλεῖν τὴν²⁰ αὐτοῦ ἀσπίδα, καὶ νόμος τὸν πατέρα τελευτήσαντα θάπτειν· ἰδοὺ ἐνταῦθα τὸ γινόμενον πεποίηκε καὶ τὴν ἐναντιότητα· εἰ δὲ μὴ καθ' ἑαυτοὺς, οὐδὲν ἔχουσιν ἐναντίον· ὁ μὲν γὰρ κελεύει θάπτειν, ὁ δὲ μὴ πωλεῖν, καὶ ἕτερον ζητούμενον λέγει, ὅτι οὐδὲν ἐστὶν ἀντινομία, ἣ²⁵ διπλοῦν ῥητὸν καὶ διάνοια· τούτων δύο νόμοι καὶ δύο διαφοραί· διὰ τί μὴ μᾶλλον ἐστὶ ῥητοῦ καὶ διανοίας διπλοῦν· καὶ φάμεν, ὅτι ἐν στοχασμῷ καὶ τοῖς λοιποῖς καὶ· ἔχομεν εἶδος διπλοῦν, ἀλλὰ πανταχοῦ τὸ ἴδιον τῆς στάσεως σώζεται· ἐν στοχασμῷ τὸ εἶναι ἄδηλον ἐν ὄρῳ³⁰

²⁹ Vind. et Med. ἐκ τοῦ ἀνεπιγράφου.
Vind. et Med. ἐναντίος.

³⁰ Mon. Par. 1.

τὸ ἀτέλεις, ἐν ἀντιλήψει ἡ ἐξουσία, ἐν δὲ ῥήτῳ καὶ δια-
 νοίᾳ καὶ ἀντινομίᾳ οὐκ ἔχομεν τὸ ἴδιον, ἀλλὰ διάφο-
 ρον· ἴδιον γὰρ ῥητοῦ καὶ διανοίας τὸ παράβασιν ἔχειν
 πάντως τοῦ ῥητοῦ. ἐν δὲ τῇ ἀντινομίᾳ τοῦτο οὐκ ἔχο-
 5 μιν, ἀλλ' ἓνα μὲν ἀναιρούμενον, ἓνα δὲ σωζόμενον, καὶ
 οἷον δὲ διπλοῦν ῥητὸν εἶπεν, ἐπεὶ διαφορὰν τινα ἰδίαν
 ἔχει πρὸς ἐκεῖνο τὸ περιέχον καὶ περιεχόμενον· τούτου
 γὰρ χάριν ἐκόλασεν αὐτὸ εἰπὼν, οἷον διπλοῦν ῥητὸν καὶ
 διάνοιαν· καλῶς δὲ εἶπε τοῖς πλείστοις, οὔτε γὰρ πάντα
 10 κοινὰ τυγχάνει, ἀλλ' ἔχει τινα διαφορὰν, ἔχει δὲ τινα
 καὶ ἐξισάζοντα, ἅπερ διὰ τὸ ἐξισάζειν ἑλλείπει· ἔχει δὲ
 ἴδιον κεφάλαιον τὸ καλούμενον περιεχόμενον· ὥς ἐπὶ
 τοῦ πωλήσαντος τὴν ἀσπίδα, τὸ δὲ „ἀλλ' ἐπέμεινα τῇ
 νηϊ“ ἀντιστατικὸν μὲν, τὸ δὲ ἀντιστατικὸν ἐνταῦθα οὐ
 15 κυρίως· ἐπεὶ αὐτὸ καὶ τὴν ἀδικίαν ὀφείλει ἔχειν φανε-
 ράν· ἀλλὰ καὶ τὴν εὐεργεσίαν κοινήν τῆς πόλεως, ὥς
 ἐπὶ τοῦ διακόψαντος στρατηγοῦ τὸ τεῖχος, καὶ διὰ τοῦτο
 νικήσαντος· ἐνταῦθα καὶ τὸ ἀδίκημα εὐτελές· ὃ ἐστὶν
 ἐπιμειναι πατρώᾳ νηϊ, υἱὸς γὰρ καὶ ἀποκήρυκτος, καὶ
 20 τὸ εὐεργέτημα οὐ κοινόν· ἰδιωτικὸν γὰρ καὶ εἰς αὐτὸν
 μόνον ἀνήκον, τὸ τὴν χειμαζομένην ναὺν κληρονομήσαι·
 τοῖς δὲ πρὸς τι χρησόμεθα διπλοῖς, ὧν τὰ μὲν ἀνγκρι-
 σιν ἔξει τῶν ἀδικημάτων, τὰ δὲ τὸ περιέχον ἐξετάσει
 καὶ περιεχόμενον, ὥς ἐπὶ τοῦ ἀποσφαινομένου τὴν πανο-
 25 πλίαν καὶ θάψαντος τὸν πατέρα· ἰστέον δὲ, ὅτι ἐπὶ τοῦ
 ἐπιμεινάντος τῇ χειμαζομένῃ νηϊ οὐ κυρίως τὸ τοῦ πε-
 ριέχοντος καὶ περιεχομένου κεφάλαιον τεθήσεται·³¹ ἐπὶ
 δὲ τοῦ τὰς δύο βιασαμένου κόρας καὶ μάλιστα ἢ ὥς ἐπὶ
 τοῦ τὴν πανοπλίαν ἀποδομένου καὶ τὸν πατέρα θά-
 30 ψαντος.³²

31 Par. 1. τεθήσεται κεφάλαιον. 32 Vind. et Mcd. ad-
 dunt: σημειωτέον δὲ, ὅτι ἐπὶ τοῦ ὑποκειμένου παραδείγματος, τοῦ
 ἐπιμεινάντος τῇ χειμαζομένῃ νηϊ οὐκ ἔχων δεῖξαι τὴν φύσιν τοῦ κί-

C a p. XXVIII.

Περὶ συλλογισμοῦ. *

Ἐξήτῃται, διὰ τί εὐρίσκομεν ἐν τῇ νομικῇ ἓνα νόμον καὶ μίαν διάνοιαν· πάλιν δὲ ² εὐρίσκομεν νόμον, οὐκέτι δὲ τῇ διανοίᾳ λυόμενον· ἀλλὰ τὸ γράμμα ἴσον δείξομεν τῷ ἔγγραφῳ· ³ οἷον νόμος τὸν πόρνον μὴ πολιτεύεσθαι, ⁵ νῖος πόρνου βούλεται πολιτεύεσθαι καὶ κωλύεται· ἰδοὺ δείκνυσι τὸ ἔγγραφον ἔχον τὸ πόρνον, οὐκέτι μέντοι γὰρ τὸν νῖον τοῦ πόρνου. Φησὶ δὲ πάλιν ὁμοίως ὁ Μινουκιανός, ὅτι ἡ μὲν μετάληψις ἐκ τοῦ κατηγοροῦ γνωρίζεται, ἀλλὰ καὶ ἔνιοι τῶν συλλογισμῶν· λέγει γὰρ εἶναι ¹⁰ τούτων εἶδη ἀπὸ τοῦ ἴσου, ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος, ἀπὸ τοῦ μείζονος, ἀπὸ τοῦ ἐναντίου· πόθεν οὖν εἰσόμεθα, ποιοὶ ἐκ τοῦ κατηγοροῦ γνωρίζονται, καὶ ποιοὶ ἀπὸ τοῦ φεύγοντος, ἀλλὰ δῆλον, ὅτι πᾶς συλλογισμὸς κατὰ κρίσιν γινόμενος ἀπὸ τοῦ φεύγοντος γίνεται, ¹⁵

β, Ὁ συλλογισμὸς ὠνόμασται μὲν ἀπὸ τοῦ κατὰ φιλοσοφίαν συλλογισμοῦ· ὥσπερ γὰρ ἐκεῖνος διὰ τῶν ἀληθῶν ἀποδείξεων κατασκευάζει τὰ ζητούμενα, οὕτω καὶ οὗτος διὰ τῶν πιθανῶν λόγων ⁴ εἰς ταῦτόν ἄγει τὸ ἄγγραφον τῷ ἔγγραφῳ· τοῦ δὲ συλλογισμοῦ ὁ μὲν τις ἐκ ²⁰ τοῦ κατηγοροῦ γίνεται, ὁ δὲ ἐκ τοῦ φεύγοντος, ἀπὸ μὲν τοῦ κατηγοροῦ, οἷον νόμος τὸν ἐκ πόρνου μὴ λέγειν, ἐκ πόρνης τις ὧν βούλεται λέγειν καὶ κωλύεται· ἀπὸ δὲ τοῦ φεύγοντος, οἷον νόμος τοὺς μοιχοὺς στίζεσθαι· στίζων

φαλαίον τοῦ τε περιέχοντος καὶ περιεχομένου ἐφ' ἑτερόν μετίβη παράδειγμα· ἐν τούτῳ γὰρ ἡ τὸν θάνατον αἰτοῦσα τοῦ βιασαμένου ἔχει τὰ περιέχον καὶ τὸ περιεχόμενον· ἐρεῖ γὰρ, ἃ ἐν τῷ θανάτῳ περιλαμβάνονται καὶ ἡ ὑπὲρ σου τιμωρία.

1 Caput hoc abest a Vind., est in Med. 2 διέ Mon, om,

3 Par. 1. ἔγγραφῳ. 4 Mon. λέγει.

τις μοιχὸν ἀπέκτεινε καὶ κρίνεται φόνου· ἐρεῖ γὰρ ὁ φεύγων, ὡς ὁ στίζειν διδούς καὶ τὸ ἀκόλουθον διδῶσι τὸ κτείνειν.

γ'. Περὶ τῆς τάξεως τοῦ λογισμοῦ εἴρηται ἡμῖν ἐν τῇ
 5 ἀντινομίᾳ· τί δὴ ποτε μετὰ τὸ ῥητὸν καὶ τὴν διάνοιαν
 τεταγμένος ἐν τῇ μεθόδῳ, ἐνταῦθα μετὰ τὴν ἀντινομίαν
 ἐτάγη; διαιρεῖται δέ, φησὶν, ὁ συλλογισμὸς, προβολῇ
 πράγματος, τῷ ῥητῷ, συλλογισμῷ, ὅρῳ, γνώμῃ νομο-
 θέτου, πηλικότητι, ὅρῳ βιαίῳ, τῷ πρὸς τι, ἀντιθέσει·
 10 ἥτις εἰ ἐμπέσοι, εὐρεθήσεται καὶ μετέληψις καὶ ἀντίλη-
 ψις· ἐτι δὲ ποιότητι καὶ γνώμῃ· ὅλως δὲ πλὴν τῆς ἐναλ-
 λαγῆς τῶν πρώτων, φησὶ, κεφαλαίων ὁ συλλογισμὸς κατὰ
 τὸν ὅρον διαιρεῖται· πρῶτα δὲ λέγει κεφάλαια, τὸ ῥητὸν,
 τὸν συλλογισμὸν, τὸν ὅρον, περὶ ταῦτα γὰρ ἐγένετο ἡ
 15 τῆς τάξεως ἐναλλαγή· μετὰ γὰρ τὴν προβολὴν τεταγμέ-
 νου τοῦ ὅρου ἔπεται ὁ ἀνθορισμὸς, καὶ μετ' ἐκεῖνον ὁ
 συλλογισμὸς· τί οὖν αἴτιον τῆς τῶν κεφαλαίων ἐναλλα-
 γῆς; τὸ διάφορον τῶν στάσεων εἶδος· ἡ μὲν γὰρ οὔσα
 λογικὴ εἰκότως τὰ λογικά ἔχει προτεταγμένα κεφάλαια,
 20 ἡ δὲ οἷον νομικὴ μετὰ τὴν προβολὴν ἔλαβε τὸ ῥητὸν·
 ἔπεται δὲ τῷ ῥητῷ ὁ συλλογισμὸς. Ἰδωμεν οὖν κατὰ
 τὴν παράδοσιν τοῦ τεχνικοῦ ἕκαστον ἰδίᾳ τῶν κεφαλαίων
 ἐπὶ παραδείγματος· ὀνομαστὶ κωμῳδεῖν ὁ νόμος ἐκώ-
 λυν· αὐτοπροσώπως εἰσάγων τις τοῖς κωμῳδουμένους
 25 ὑπάγεται τῷ νόμῳ ὡς ὀνομαστὶ κωμῳδῶν.

δ'. Διαιρεῖσθαι⁵ φησι τὸν συλλογισμὸν κεφαλαίοις
 τοῖσδε, προβολῇ ἐκ πράγματος, προβολῇ ἐκ ῥητοῦ, κέ-
 χρηται δὲ τῇ μὲν ἐκ τοῦ πράγματος ὁ διώκων· τῇ δὲ ἐκ
 τοῦ ρητοῦ ὁ φεύγων· τῷ ὁμοίῳ συλλογισμῷ καὶ σχεδὸν
 30 τοῖς αὐτοῖς διαιρεῖται κεφαλαίοις, οἷς καὶ ὁ ὅρος καὶ ἡ
 ἀντίληψις.

⁵ cfr. Vol. IV. p. 836.

Ποίῳ ῥητῷ ⁶ δηλονότι, αὐτῷ τῷ τοῦ συλλογισμοῦ ῥητῷ· οὐκ ἀκριβῶς τοῦτο ἐπισημήνατο· ἐμπίπτει γάρ ἢ ἀντεγκληματική, ἢ ἀντιστατική· κατὰ γὰρ τὰ πρῶτα κεφάλαια ἐναλλάσσει ὃ τε συλλογισμὸς καὶ ὁ ὅρος.

ε'. Πρῶτα λέγει κεφάλαια, τὸ ῥητόν, τὸ νόμιμον, ⁵ τὸν ὅρον· ⁷ περὶ ταῦτα γὰρ ἐγένετο ἡ τῆς τάξεως ἐναλλαγή· ἐν γὰρ τῷ ὅρῳ μετὰ τὴν προβολὴν τεταγμένον τοῦ ὅρου, ἔπεται ὁ ἀνθορισμὸς καὶ μετ' ἐκείνον ὁ συλλογισμὸς· τί οὖν αἷτιον τῆς τῶν κεφαλαίων ἐναλλαγῆς; τὸ διάφορον τῶν στάσεων εἶδος· ἡ μὲν γὰρ οὕσα λογική ¹⁰ εἰκότως τὰ λογικὰ ἔχει προτεταγμένα κεφάλαια, ἡ δὲ οἷον ⁸ νομική μετὰ τὴν προβολὴν ἔλαβε τὸ ῥητόν· ἔπεται δὲ τῷ ῥητῷ ὁ συλλογισμὸς.

Τὸ μὲν κωμωδεῖν ⁹ ὅλως οὐκ ἐκώλυσεν ὁ νόμος, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀνωλύτως ἐκείνην αὐτὴν τὴν πράξιν δια- ¹⁵ σύρειν ¹⁰ ἐδίδου, οἷον κακὸν τὸ πορνεύειν ἢ τὸ μοιχεύειν. Τὸ δὲ ὥσπερ τυχὸν ὅδε λέγειν ὀνομαστί ἐκώλυν, ἵνα μὴ καὶ πρὸς ἑτέρας πόλεις διασύρωνται οἱ πολῖται καὶ τῷ ἀπογνῶναι χεῖρους γίνωνται· τινὲς οὖν αὐτοπροσώπως τὰς κωμωδίας ποιοῦντες ὑπήγοντο τῷ νόμῳ, ²⁰ ὥς ταυτοῦ ὄντος τοῦ αὐτοπροσώπως τῷ ὀνομαστί ἢ καὶ μειζονος· ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ ὀνοματός ἐστὶ τις ἄγνοια διὰ τὰς ὁμωνυμίας· τὸ δὲ παραγαγεῖν ¹¹ τὸν πολίτην ἐπὶ μέσον καὶ πάντων ἀκούοντων κωμωδεῖν αὐτὸν διαδηλότερον τοῦ ὀνομαστί. ¹⁵

ς'. Ἐπὶ τοῦ συλλογισμοῦ προβολὴ πράγματος ὀνομάζεται τὸ κεφάλαιον, οὐ προβολὴ ῥητοῦ, καθάπερ ἐπὶ

6 ποίῳ ῥητῷ δηλ. — — καὶ ὁ ὅρος inter. sch. min. habent Parr. 7 quae sequuntur usque ad litt. ε'. Par. 1. om. 8 Par. 1. οἷον Mon. Par. 2. οἷα. 9 τὸ μὲν κωμωδεῖν seq. usque ad litt. ε'. inter sch. min. habent Parr. 10 Par. 1. διασύρειν τὴν πράξιν. 11 Par. 1. τὸ γὰρ παραγεῖν.

τῆς ἀντινομίας, καὶ τῶν ἄλλων νομικῶν· ἐνταῦθα γὰρ
τὸ ῥητὸν λυτικὸν γίνεται τῆς προβολῆς. ἐπὶ δὲ τῶν ἄλ-
λων συναναλαμβάνεται αὐταῖς καὶ λύεται τῇ διανοίᾳ·
ἔστι τοίνυν ἡ προβολὴ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα μετὰ αὐξήσεως,
8 οἷον παρὰ τὸν νόμον κωμῳδεῖς τοὺς πολίτας.

ζ'. Τὸ ῥητὸν λύει τὴν προβολήν, ὡς ἔφην, λαμβά-
νον ἐκ τοῦ φεύγοντος· καὶ μὴν οὐκ ὠνόμασα ¹² οὐδένα·
τοῦτο γὰρ ἀπαγορεύει ὁ νόμος.

η'. Τοῦ κατηγοροῦ χρησαμένου τῇ προβολῇ, ὁ φεύ-
10 γων τὸ ῥητὸν προβάλλεται, λέγων ὅτι οὐ παρέβην τὸν
νόμον· σαφέστερον δὲ ἔσται ἐπὶ τοῦδε τοῦ παραδείγμα-
τος· νόμος ὀνομαστὶ μὴ κωμῳδεῖν τοὺς πολίτας· αὐτο-
προσώπως τις εἰσάγει κωμῳδίαν, καὶ κρίνεται δημοσίων
ἁδικημάτων· ἐνταῦθα γὰρ ἡ προβολή, ὅτι τὴν πόλιν
15 ἁδικεῖς τοὺς πολίτας κωμῳδῶν· τὸ ῥητὸν ἀπὸ τοῦ φεύ-
γοντος, ὅτι οὐκ ἁδικῶ, οὐδὲ γὰρ τὸν νόμον παρέβην, ὁ
μὲν γὰρ εἶπε, μὴ ὀνομαστὶ κωμῳδεῖν, ἐγὼ δὲ οὐκ ὀνο-
μαστὶ ἐκωμῳδῆσα· ζητῆσαι δὲ ἄξιον, τί διαφέρει τῆς
ἀντιλήψεως· καὶ ἐκεῖ γὰρ νόμον προβάλλεται· καὶ φα-
20 μεν, ὅτι ἐν μὲν τῇ ἀντιλήψει νόμον προβάλλεται, ὃν
ἄντικρυς φυλάττειν δοκεῖ, οἷον τὸν μοιχὸν ἀναιρεῖσθαι·
μοιχὸν τρισχιριστία ἀνελὼν κρίνεται δημοσίων· ἐνταῦθα
γὰρ τὸ ὑπὸ τοῦ νόμου προστεταγμένον ἄντικρυς· ἐν δὲ
τῷ συλλογισμῷ, ἀλλ' ὅτι πράττει παρὰ τὸ γεγραμμένον,
25 διαφέρει γὰρ καὶ τῆς κατὰ ῥητὸν καὶ διάνοιαν, ὅτι ἐκεῖ
μὲν ὁ κατήγορος ῥητὸν προῖσχειται, ἐνταῦθα δὲ ὁ
φεύγων.

θ'. Φέρεται πρὸς τὸ ῥητὸν ὁ συλλογισμὸς, ὡς ἔστιν
ὁμοιον, μᾶλλον δὲ ταῦτόν, ὀνομαστὶ κωμῳδεῖν, καὶ αὐ-
30 τοπροσώπως εἰσάγειν· τοῦτο δὲ μάλιστα ἐπαγωνιεῖται
ὁ διώκων, εἶγε τοῦτό ἐστι τὸ συνιστῶν τὴν ζήτησιν, καὶ

12 Mon. ὠνόμασαι.

ὅλως τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς στάσεως· χρήσεται οὖν καὶ τῇ ἀπὸ τῶν παραδειγμάτων ἐξετάσει, δεικνὺς καὶ ἑτέροις τὸν νόμον οὕτω παραληφθέντα, ὅπερ ἐστὶν ἄγαν ¹³ Δημοσθενικόν.

Τῷ ῥητῷ ¹⁴ τοῦ φεύγοντος χρησαμένου ὁ κατήγο- 5 ρος τὸν συλλογισμόν προφέρει, ὅτι οὐδὲν διαφέρει τοῦ ὀνομαστὶ κωμῶδειν τὸ αὐτοπροσώπως εἰσάγειν τὰς κωμωδίας, τὰς ἀφορμὰς δὲ ληψόμεθα ἀπὸ τοῦ τέλους τῶν κοινωνιῶν συνάγοντες εἰς ταὐτὸν τῷ ἐγγράφῳ τὸ ἄγραφον.

10

Πρῶτον ἐστὶ κεφάλαιον ἡ προβολή· διαφέρει δὲ τῆς κατὰ τὴν ἀντινομίαν καὶ ῥητὸν καὶ διάνοιαν, ὅτι ἐκεί- ναι μὲν τοῦ ῥητοῦ ἔχουσι τὴν προβολήν, αὕτη δὲ τοῦ πράγματος· διὰ τοῦτο οὐκ εἶπεν ἡ προβολή τοῦ ῥητοῦ· οὐδὲ γὰρ ἔχει τὸ ῥητὸν ἐνταῦθα ὁ προβαλλόμενος, ἀλ- 15 λά τὸ γεγόμενον αὐτὸ προβάλλεται, τουτέστιν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα.

ι. Ὁ ὅρος ¹⁵ ἀπὸ τοῦ φεύγοντος διαιρῶν τὰ συνημ- μένα, καὶ χωρίζων τὰς διαφοράς· κατασκευάσει γὰρ ὅτι κατὰ πολὺ διενήνοχε.

20

ια. Πᾶσαν ἐντελῶς περᾶλήψεται τὴν τοῦ ὅρου ἐρ- γασίαν ὁ φεύγων· εἰ γὰρ τῷ συλλογισμῷ μάλιστα ἰσχυ- ρεῖται ὁ δεικνὺς, δηλὸν ὡς ὁ ἀπολογούμενος χρήται ἰσορ- ρόπως τῷ ὅρῳ.

ιβ. Ἡ γνώμη τοῦ νομοθέτου κοινὴ ἐστὶν ἀμφοτέ- 25 ρων, ὁμοχαστικῶς ἀπ' ἀμφοῖν ἐξεταζομένη· τοῦ μὲν κα- τηγόρου λέγοντος, ὅτι πᾶσαν τὴν πορνείαν ὁ νομοθέτης μεμισηκῶς διὰ τοῦτο καὶ τὴν ἐκ πόρνου λέγειν κεκώλυκε·

13 ἄγαν Par. 1. om. 14 τῷ ῥητῷ τοῦ φεύγ. sqq. usque ad litt. ι. inter sch. min. habent. Parr. 15 In Par. 1. ὁ ὅρος ἀπὸ τοῦ φεύγοντος — — πολὺ διενήνοχε post litt. ια. τῷ ὅρῳ infertur.

τοῦ δὲ φεύγοντος, ὅτι οὐ διὰ τοῦτο, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ
 ἔχειν αὐτὸν ὠρισμένον πατέρα, μηδὲ ἀναγεγράφθαι, ὅτου
 πατρὸς εἶη, κεκώλυκεν αὐτὸν λέγειν, καὶ αὐτῷ ἐπὶ τοῦ
 ἐτέρου προβλήματος ὁ μὲν ἔρει, ὅτι ὁ νομοθέτης βουλό-
 5 μενος μηδένα τῶν πολιτῶν ὀνομαστὶ κωμωδεῖσθαι, τοῦτο
 προσέταξεν· ὁ δὲ φεύγων ὅτι βουλούμενος μὲν ἐπιστρέ-
 φειν τοὺς πολίτας οὐ παντάπασιν ἀνείλε τὸ κωμωδεῖν·
 ἐθέλων μέντοι μὴ τοῖς μετὰ ταῦτα τὰς λοιδορίας φυλα-
 χθῆναι ἀπειπεν ὀνομαστὶ ¹⁶ κωμωδεῖν.

- 10 ιγ'. Τὴν γνώμην τοῦ νομοθέτου ἑκάτερος ἐξετάσει
 πρὸς τὸ συμφέρον, οἷον τί βουλούμενος τοῦτο ἐκώλυσεν;
 ὁ μὲν διώκων ἔρει, ὅτι ἀνελεῖν βουλούμενος τὸ ἀπλῶς καὶ
 ἀκινδύνως διαβάλλειν, ἐφ' ὅτῳ ἂν αὐτοῖς δοκῇ ὄντινα
 οὖν τῶν πολιτῶν· ὁ δὲ φεύγων οὐ διὰ τοῦτο ἔρει, ἀλλ'
 15 ἐπιστρέφεισθαι μὲν αὐτοὺς ἐβούλετο διὰ τῆς κωμωδίας·
 οὐ γὰρ δὴ ἀνείλε πάντάπασιν τὴν κωμωδίαν, ὑπομνήματα
 δὲ τῆς εἰς τοὺς πολίτας λοιδορίας τοῖς ἐπιγεννησομένοις
 οὐκ ἐβούλετο καταλιπέσθαι, ὅπερ συμβαίνει ἐκ μόνου
 τοῦ ὀνομαστὶ κωμωδεῖν· μὴ ὄντων δὲ ὑπομνημάτων ἢ
 20 μὲν ἐπιστροφὴ γίνεται διὰ τῶν προσώπων, ἢ δὲ τῶν
 διαβαλλομένων εἰς τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον μνήμη περιή-
 ρηται. ¹⁷

ιδ'. Ἡ πηλικότης τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν, ἥνπερ ἐν
 ὄρφῳ, καὶ τὴν αὐτὴν ἄρα λήπεται ἐργασίαν.

- 25 ιε'. Καὶ ὁ βίαιος ὄρος κεφάλαιόν ἐστιν ὀρικόν, εἴρη-
 ται γὰρ ἡμῖν ἐν τῷ ὄρφῳ, ὥς ¹⁸ εἰ μὲν ἐμπίπτει ἀντί-
 θησις, συρῶθησεται ¹⁹ καὶ τὰ ἐπόμενα αὐτῇ κεφάλαια
 ὧν ἐστι καὶ ὁ βίαιος ὄρος. Ὁ βίαιος ὄρος ²⁰ καὶ αὐ-
 τὸς κοινός· τοῦ μὲν κατηγοροῦ λέγοντος, ὅτι τοῦτο ὀνο-
 μα-

16 Par. 1. ὀνομαστικῶς. 17 Mon. μὴ περιήρηται. 18
 ὡς Mon. om. 19 Mon. συρῶθησεται. 20 ὁ βίαιος ὄρος —
 — ἐστὶ κωμωδεῖν inter sch. min. habet Par. 1.

μαστί ἐστι· κωμῶδεῖν· τοῦ δὲ φεύγοντος, ὅτι τοῦτο, οὐ
δὲ ὅλως ἐστὶ κωμῶδεῖν.

ις. Ἐπὶ τοῦ πρὸς τι καὶ τῶν ἐξῆς οὐδὲν ἔχομεν ἐν-
ταῦθα λέγειν καινότερον· ἀλλ' ὥσπερ ἐν ὕρῳ, οὕτω κατὰ
τοῦ συλλογισμοῦ προαχθήσεται. 5

ιζ. Ἐπὶ τούτοις τὸ πρὸς τι, τοῦ μὲν λέγοντος ὅτι
μειζόν ἐστι τὸ κωμῶδεῖν ὀνομαστί, εἴπερ τὰ μὲν ὀνόμα-
τα πολλάκις ἀγνοεῖται, τὰ δὲ πρόσωπα καὶ οἱ χαρακτή-
ρες τοῖς πολλοῖς γνώριμα· τοῦ δὲ φεύγοντος, ὅτι τοῦτό
ἐστὶν ἔλαττον τοῦ ὀνομαστί κωμῶδεῖν· εἴτα ἡ ἀντίθεσις, 10
ἣν ἐμπίπτειν ἔστιν ὅτε εἶπεν ὁ τεχνικός οὐ καλῶς, ἐμ-
αίπτει γὰρ ἢ ἀντεγκληματική ἢ ἀντιστατική. Ἐπειδὴ
πᾶς ὁ συλλογισμὸς ἐπ' ἐγκλήματί ἐστιν, ἀντεγκλημα-
τική ἀναφαίνεται, οἷον ἄξιοι ἦσαν κωμῶδεῖσθαι· πάλιν
εἴτις ἀναστρέφει τὸν ἐκ τοῦ ἐναντίου συλλογισμόν, ἀν- 15
τιστατικὴ εὐρεθήσεται, ἵαν λέγωμεν τὸν λειποτάκτην
κολάζεσθαι νόμος, ἀριστεύσας λειποτάκτης ἄξιοι τιμᾶ-
σθαι, ἀντιστατικὸν εὐρεθήσεται· ἀντιθέσεως δὲ ἐμπε-
σοῦσης 21 ἀκολουθεῖ 22 μεταλήψις· ἐρεῖ γὰρ ὁ κατήγου-
ρος τὴν ἀντίθεσιν λύων τῇ μεταλήψει, οἷον ὅτι ἔδει 20
παραίνειν, καὶ μὴ τηνάλλως βλασφημεῖν· μετὰ ταῦτα
ἐστὶν ἀντίληψις, ὅτι ἐξῆν κωμῶδεῖν καὶ οὐ κεκώλυται·
ἐπὶ τούτοις ἡ ποιότης καὶ ἡ γνώμη, ὥς ἐν ταῖς ἄλλαις
στάσεσιν.

ιη. Ἡ θείσις ἐνταῦθα οὐκ ἐμπίπτει· ἐπὶ δὲ τοῦ θά- 25
ψαντος τὸν πατέρα καὶ ἀποδόντος τὰ ὄπλα· ἐρεῖ γὰρ,
καλὸν τὸν πατέρα θάπτειν ἀποθανόντα.

ιβ. Εἰ ὁμοίως διαιρεῖται πῶς εἶδη, ἀλλὰ κατεχορή-
σατο τοὺς τρόπους εἶδη εἰρηκῶς· δύο γὰρ τοὺς 23 πάν-
τας εἶναι φησιν.

21 Pat. 1. ἐμπετρούσης.

22 Mon. ἀκολουθεῖν μεταλήψει.

23 Mon. δύο δὲ πάντας.

κ'. Τῶν εἰδῶν μόνον τὰ διάφορον ἔχοντα διαιρέσιν τεχνολογεῖν εἰώθεν· διὸ δὴ ταῦτα οὐκ ἔχοντα διαιρέσιν διάφορον κατὰ παραδρομὴν διεξέρχεται.

κα'. Ἐμφαίνειν ἡ φράσις τὸ πάρεργον· τί οὖν κατὰ
 5 τοῦ ῥητοῦ καὶ τῆς διανοίας, καὶ ἔτι τῆς ἀντινομίας οὐκ ἐμνήσθη τοιούτων εἰδῶν; καὶ ῥητέον ὡς ἐπὶ τῶν ἀντι-
 θετικῶν ἔφησεν εἶδη πρὸς τινῶν εἰσφέρεσθαι κατὰ τὸ
 ἰδιωτικὸν καὶ δημόσιον, καὶ τὸν λόγον οὐ παρεδέξατο·
 εἰκότως ἄρα καὶ τῆς κατὰ ῥητὸν καὶ διάνοιαν στάσεως
 10 οὐδὲ μίαν ἔποιήσατο μνήμην, εἰδώς, ὡς οὐκ ἐνὸν ἐπ'
 αὐτῶν εὑρέσθαι, πλην εἰ μή τις κατὰ τὸ ἰδιωτικὸν λαμ-
 βάνοι καὶ τὸ δημόσιον· ὅπερ ἤδη ταῖς ἀντιθετικαῖς ἐξε-
 βέβλητο· ἐπὶ γὰρ τῶν ἄλλων στάσεων ἔχων εἰπεῖν διά-
 φορα περὶ τὴν διαιρέσιν εἶδη τῶν μὴ ταιούτων ἡμέλησε·
 13 λεγέσθω, δὲ ἡμῖν τὰ εἶδη τοῦ συλλογισμοῦ, ὡς παρεί-
 ληπται.²⁴ ἕκαστον τοῦ τεχνικοῦ.

κβ'. Ὡς τὸ ²⁵ προκείμενόν φησι πρόβλημα τοῦ ὀνο-
 μαστί κωμωδεῖν· ἀπὸ τοῦ ἴσου δὲ εἴρηται· ἴσον γὰρ ὁ
 κατήγορος σπουδάζει· δεῖξαι τὸ πεπραγμ. ἢ τῷ ἀπειρη-
 20 μένῳ ὑπὸ τοῦ νόμου.

κγ'. Ταῦ κατὰ τὸ ἴσον παράδειγμα ἔστω τὸ προ-
 κείμενον, ἐφ' ᾧ τὴν τῶν κεφαλαίων ἐθεωρήσαμεν ἁύσιν·
 ὀνομαστὶ κωμωδεῖν ὁ νόμος ἐκώλυεν, αὐτοπροσώπως εἰ-
 σάγων τις τοὺς κωμωδομένους ὑπάγεται τῷ νόμῳ, ὡς
 25 ὀνομαστὶ κωμωδῶν· ἴσον γὰρ ἐν αὐτῷ δεικνύναι πειρά-
 ται τὸ αὐτοπροσώπως εἰσάγειν τῷ ὀνομαστὶ κωμωδεῖν.

κδ'. Ἀπὸ τοῦ μείζονος εἴρηκε διὰ τοῦ λέγειν τὸ
 κρινόμενον· ὅτι ὁ τὸ μείζον δούς καὶ τὸ ἐλάττον ἔδωκε,
 τὸ μαστίξαι.²⁶

30 κέ'. Ἀπὸ τοῦ μείζονος δὲ γήσιν, ὡς ἐπὶ τοῦδε τοῦ

²⁴ Mon. ὥσπερ εἰληπται.

²⁵ Mon. ὡς προκ. φησι τὸ πρόβλημα.

²⁶ Par. 1. μαστίξιν.

παραδείγματος· ἔξῃν ἀποκτινύναι τοὺς κατιόντας φυγάδας· μαρτίξας τις κατιόντα τινὰ φεύγει παρανόμου τιμωρίας· ἀπὸ γὰρ τοῦ μείζονος ἢ ἐπιχειρήσεις· ὅτι γε ὁ τὸ μείζον δούς καὶ τὸ ἑλαττον ἔδωκεν.

κς'. Ἀπὸ τοῦ ἐναντίου εἴρηται ²⁷ διὰ τὸ ἐρεῖν τὸν δ διώκοντα, ὅτι ὁ τὴν ἀριστείαν τιμήσας ἐκ τῶν ἐναντίων μισεῖ καὶ τιμωρεῖται τὸν φυγάδα· δόξει δέ τισιν ἀντέγκλημα εἶναι· διὸ προσέθηκεν ὁ τεχνικός, οὐ γὰρ ἀπλῶς τῷ ἀντεγκλήματι ὁ φεύγων χρήσεται, ἀλλὰ μετὰ τῶν προειρημένων, τουτέστι τῶν ἰδίων τοῦ συλλογισμοῦ. ¹⁰

κς'. Τὸ ἀπὸ τοῦ ἐναντίου γίνεται, ὅταν ἐκ τοῦ ἐναντίου τὸ ἐναντίον εἰσφέρωμεν· οἷον εἰ τὸν ἀριστεὰ τετίμηκε, δηλὸν ὡς τὸν λιπόντα τὴν τάξιν ἀποκτινύσθαι βούλεται, οἷον τῷ ἀριστεῖ γέρας εἶναι, λιπόντα τὴν τάξιν τινὰ ἀπέκτεινεν ὁ στρατηγός, καὶ φεύγει φό- ¹⁵ νου, οὐ γὰρ ἀπλῶς, φησὶ, τῷ ἀντεγκληματικῷ χρήσεται· ἀλλὰ μετὰ τῶν κεφαλαίων τοῦ συλλογισμοῦ· εἰ μὲν γὰρ προσέκειτο γέρας τῷ ἀριστεῖ, τάχα ἂν ἦν ἀντέγκλημα ἢ ἀσύστατον καθιεστήκει· νῦν δὲ συλλογισμὸς καθαρὸς ἐστιν. ²⁰

κγ'. Ἀπὸ τοῦ ἐναντίου γίνεται, ὅταν ἐκ τοῦ ἐναντίου τὸ ἐναντίον εἰσφέρωμεν, οἷον εἰ ²⁸ τὸν ἀριστεὰ τετίμηκε, δηλὸν ὡς τὸν λιπόντα τὴν τάξιν κτείνεσθαι βούλεται.

κδ'. Εἰ μὲν γὰρ ἐπέκειτο γέρας τῷ ἀριστεῖ, τάχα ²⁵ ἂν ἦ ἀντέγκλημα ἢ ἀσύστατον καθιεστήκει, νῦν δὲ συλλογισμὸς καθαρός.

λ'. Ἐλαττον εἴρηκε πρὸς τὸ ἄνω μείζον ὄν· διὸ καὶ ἐπήγαγε κατὰ τὸ ἐξ αὐτοῦ ἀποβαῖνον· ἐρεῖ γὰρ ὅτι ὁ τὸ στίξιν παρασχών, ἑλαττον ὄν, δέδωκε καὶ τὸ μείζον, ὃ ³⁰ ἐστὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ ἀποβαῖνον.

27 Mon. εἴρηκε.

28 ἢ Mon. om.

λά. Ἐκ τοῦ ἀποβαίνοντος λαμβάνει τὴν ζήτησιν ὁ ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος συλλογισμός, οἷον ἐξῆν στιζειν τοὺς μοιχοὺς· στιζων τις ἀπέκτεινε καὶ φεύγει φόνου· ἐρεῖ γὰρ ὡς ὁ τὸ πρότερον δοὺς καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ ἀποβαῖνον δέ-
5 δωκε.

Ἰσον ²⁹ γὰρ ἔλεγεν ὁ κατήγορος τῷ ὀνομαστὶ κωμω-
δεῖν τὸ αὐτοπροσώπως εἰσάγειν τὰς κωμωδίας.

Ἐλεγεν ὁ φεύγων, ὅτι ὁ νόμος ὁ διδούς τὸ μείζον, δηλονότι ³⁰ τὸ φονεύειν τοὺς κατιόντας φυγάδας, δίδωσι
10 καὶ τὸ ἐλάττον, τὸ μαστίζειν αὐτοὺς. Ἐλεγεν ὁ στρατη-
γός, δίδωσι γέρας ὁ νόμος τῷ ἀριστεῖ· συγκατατιθεμέ-
νων δὲ τῶν ἀκροατῶν διὰ τὸ ἀναμφίβολον τοῦ ρήτου
ἐπῆγεν· οὐκοῦν ἐκ τοῦ ἐναντίου κολάζει ὁ αὐτὸς νόμος
τὸν λειποτάκτην· ὅρα δὲ, ὅτι οὐ λέγει ἀπλῶς, ἄξιός ἦν
15 τῆς τιμωρίας, ἦν γὰρ ἀντέγκλημα, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐναντίον
ἐπιφέρει τοῦ νόμου, ἵνα ποιήσῃ συλλογισμόν.

Ὁ μὲν νόμος τὸ ἐλάττον ἐδίδου, τὸ στιζειν, ἵνα μό-
νον διὰ τοῦ τίτλου φανεροὶ ³¹ ᾧσι· τὸ δὲ ἐξ αὐτοῦ ἀπο-
βαῖνον μῖζον ἦν, ὁ θάνατος δῆλον τῶν στιζομένων·
20 καὶ κατὰ τοῦτο ὑπῆγοντο τῷ νόμῳ, ὁ στιζας καὶ ἀνε-
λὼν· κατέφυγε ³² δὲ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν νόμον προῖσχό-
μενος, ὡς ὁ δοὺς τὸ ἥττον, ὃ ἐστι τὸ στιζειν, ἔδωκεν
ἀκολούθως καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ ὡς εἰκὸς ἀποβαῖνον, τὸ θιγέ-
σκειν τῇ τομῇ τὸν τιτλούμενον.

23

ΓΕΩΡΓΙΟΥ

εἰς τὸν συλλογισμόν.

Μετά τὴν ἀντινομίαν μέτεισιν ὁ τεχνικός καὶ εἰς τὸν

29 ἴσον γὰρ ἔλεγεν sqq. usque ad finem capitis inter sch.
min. habet Par. 30 Mon. ὁ νόμος καὶ τὸ μῖζον δηλαδὴ τὸ φονεύειν.
31 Mon. διὰ τοῦτο δῆλον ᾧσι. Par. 2. διὰ τοῦ τ^ε δηλοῖ
ᾧσι. Par. 1. διὰ τοῦ τίτλου φανεροὶ ᾧσι. 32 Par. 1. κατέφυγε.
sq. καὶ Mon. om.

συλλογισμόν· καὶ ἤδη μὲν τὴν ψιλὴν ἀπαρίθμησιν τῶν
 κεφαλαίων ἐποίησαμεν, ἐχρῆν δὲ λοιπὸν ἀκολουθῶς καὶ
 περὶ τῆς τάξεως αὐτῶν διαλαβεῖν· ἀλλ' ὥς αὐτὸς ἔφη
 ἐν τῷ κειμένῳ ὁ τεχνικός, καὶ ὕλως πλὴν τῆς ἐναλλαγῆς
 τῶν πρώτων κεφαλαίων ὁ συλλογισμὸς κατὰ τὸν ὅρον δι- 5
 αίρεται· χρὴ τοίνυν τὰλλα ἑῶντας περὶ τῶν πρώτων
 διαλαβεῖν κεφαλαίων. Ἐν μὲν τῇ ὀρικῇ στάσει προτε-
 τακται ὁ ὅρος τοῦ συλλογισμοῦ, ἐνταῦθα δὲ τοῦναντίον,
 καὶ μάλα εἰκότως· ἔδει γάρ ἐν τῷ ὅρῳ λογικῆς οὐσῆς
 τῆς στάσεως, τὰ λογικὰ προτετάχθαι κεφάλαια, φημὶ 10
 δὲ τὸν ὅρον. ἐνταῦθα δὲ νομικὴ ἢ στάσις· καὶ τὸ νο-
 μικὸν χρεῶν προτάττειν κεφάλαιον· φημὶ δὲ τὸν συλλο-
 γισμόν· καὶ οὐκ ἀπορήσειέ τις, πῶς τὸ αὐτὸ κεφάλαιον
 ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου ποτὲ μὲν προταχθήσεται,
 ἄλλοτε δὲ ὑποταχθήσεται· λέγομεν γάρ, ὅτι εἰ μὲν φυ- 15
 σικὴ τις αὐτῶν ὑπῆρξεν ἡ τάξις, καλῶς ἐλλέγετο, ὥς οὐκ
 ἐνδέχεται τὸ τοιοῦτον γενέσθαι. νυνὶ δὲ φυσικοῦ τινος
 ἐμποδίζοντος, οὐδὲν ἄτοπον ἐν ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ στάσει
 προτετάχθαι καὶ ὑποτετάχθαι, ἐπεὶ ἐνδέχεται πρῶτον
 συνάγειν, εἴτα διαχωρίζειν, καὶ ἔμπαλιν διαχωρίζειν πρῶ- 20
 τον, καὶ εἰδ' οὕτως συνάγειν· καὶ ταῦτα περὶ τῆς τά-
 ξεως τοῦ ὅρου καὶ τοῦ συλλογισμοῦ. γέρε δὲ καθ' ἑκα-
 στον αὐτῶν ἐξετάσωμεν· φησὶ τοίνυν ὁ τεχνικός, πρῶτον
 προβολὴ τοῦ πράγματος, καὶ χρὴ ἐπισκῆψαι, ὅτι πρὸς
 τὸ προκείμενον ἀφορῶν πρόβλημα καὶ ἐπ' αὐτῷ τὴν ἐξε- 25
 τασιν ποιούμενος ἔφη, προβολῇ πράγματος· ὅλον ὀνομα-
 στί κωμῶδειν ὁ νόμος ἐκώλυεν. αὐτοπροσώπως εἰσάγων
 τις τοὺς κωμωδουμένους ὑπάγεται τῷ νόμῳ, ὥς ὀνομαστί
 κωμῶδων· ἐνταῦθα ὁ φεύγων κέχρηται τῷ ῥητῷ. ταί-
 γερον δὲ κατήγορος οὐ προβολὴν ἔξει ῥητοῦ, ἀλλὰ προ- 30
 βολὴν πράγματος, προβαλεῖται γάρ τὸ γεγονός· χρὴ δὲ
 γινώσκειν, ὅτι οὐκ αἰὲ τὸ ῥητὸν ἔξει ὁ φεύγων, ἀλλ' ἐστίν
 ὅτε καὶ ὁ κατήγορος, ὥς ἐν τοῖς τρόποις τοῦ συλλο-

γισμοῦ προϊόντες εἰσόμεθα· οὐκοῦν οὐκ ἔστι τὸ τηνικαῦ-
 τα προβολὴ πράγματος ἀπλῶς, ἀλλὰ καὶ ῥήτου· καὶ τό-
 τε οὐκέτι δευτέρον ἔσται κεφάλαιον τὸ ³³ ῥήτον, ἀλλ' ὁ
 συλλογισμός· ἐκεῖνου γὰρ προβαλλομένου τὸ ῥήτον, ὁ
 5 ἕτερος συνάγει ὡς οὖν εἴρηται· πρὸς τὸ προκαίμενον
 ἀφορῶν ὁ τεχνικὸς πρόβλημα ἔφη προβολὴ πράγματος·
 ἔπεται γοῦν μετὰ τὴν προβολὴν τὸ ῥήτον· ἐνταῦθα ἀπὸ
 τοῦ φεύγοντος, ὁ νόμος ὀνομαστὶ κωλύει κωμωδεῖν· ³⁴ ἐγὼ
 δὲ οὐκ ὠνόμασα, ἀλλ' αὐτοπροσώπως εἰσήγαγον. οὕτως
 10 μὲν τὸ ῥήτον, ἀπὸ δὲ περὶ τούτου ζητοῦσι· τὸ πρῶτον,
 εἰ καὶ ἐνταῦθα τὸ ῥήτον ὑπὲρ ἑαυτοῦ προβάλλεται, τί
 ἄρα διαφέρει τοῦ ἀντιληπτικοῦ κεφαλαίου τοῦ ἐν ἀντι-
 λήψει; κἀκεῖσε γὰρ ὑπὲρ ἑαυτοῦ ὁ φεύγων προβάλλεται
 τὸ ῥήτον· λέγομεν οὖν, ὅτι ἔχουσι διαφορὰν ταύτην· ³⁵
 15 καὶ τὸ ἐκεῖσε μὲν, ἐν τῇ ἀντιλήψει φημι, προβάλλεται τὸ
 ῥήτον ὁ φεύγων ὡς διαγορευθὲν τὸ ὑπ' αὐτοῦ ³⁶ πεπρα-
 γμένον. οἷον ἐφόνευσά τὸν μοιχόν· ὁ νόμος γὰρ τοῦτο
 πρᾶσσάττει, ἐνταῦθα δὲ οὐχ οὕτως· προβάλλομαι γὰρ
 τὸ ῥήτον, ὡς μηδὲν περιέχον τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων,
 20 οἷον αὐτοπροσώπως ³⁷ εἰσήνεγκε τοὺς κωμωδομένους·
 ὁ νόμος δὲ ὀνομαστὶ μόνον κωλύει κωμωδεῖν· ἀποχωρίζει
 γοῦν μᾶλλον τὸ ὑφ' ἑαυτοῦ πεπραγμένον καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ
 νόμου διηγορευμένον, ἐκ τούτου δὲ λοιπὸν ἑτέρα γίνεται
 κοινωνία, φημι δὲ πρὸς τὸν ἕρον, κοινωνεῖ γὰρ τῷ ὄρω,
 25 καθὼ ἀμφοτέρω ἀποχωρίζουσι· λέγομεν δὲ, ὅτι οὐ πᾶν
 ἀποχωρίζον ἤδη καὶ ὄρος, ἀλλὰ τὸ ὀρικῶς ἀποχωρίζον·
 τοῦτο δὲ φημι, ἐπειδὴ οὐ μόνον ἀποχωρίζει ὁ ὄρος, ἀλ-

³³ Par. 1, τὸ κεφάλ. ῥήτον.

³⁴ Par. 1. κωμωδεῖν κωλύει.

Vind. Med. Mon. κωλύει κωμ.

³⁵ Par. 1. τοιαύτην διαφορὰν.

Vind. et Med. consentiunt eum Mon.

³⁶ Mon. ὑπὲρ ἑαυτοῦ.

Vind. Med. Par. 1. ὑπ' αὐτοῦ.

³⁷ Mon, Vind. αὐτοπροσώ-

πως constanter. Par. 1. h. l. et paullo inferius αὐτοπροσώπως;
 in aliis terminatio non adjecta utrumlibet admittit.

λά και ὀνόματα περιτίθησι τοῖς ἀποχωριζομένοις· οἷον
 πάμπολυ διαφέρει τὸ ὀνομαστί κωμωδεῖν καὶ αὐτοπροσά-
 πως εἰσάγειν τοὺς κωμωδουμένους· τὸ μὲν γὰρ διὰ λό-
 γου κατορθοῦται, τὸ δὲ διὰ πράξεως, οὐ ταῦτόν δὲ λό-
 γος καὶ πράξις· οὕτως μὲν ἐν ὄρῳ ἀποχωρίζομεν· ἐν δὲ 5
 τῷ ῥήτῳ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἄχρι τούτου μόνον, ὅτι οὐ περὶ
 τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων κωλύει ὁ νόμος. Καὶ ταῦτα πε-
 ρὶ τοῦ ῥήτου· εἰτα ἔπεται ὁ συλλογισμὸς, συνάγων εἰς
 ταῦτόν τὸ ἐγγραφον τῷ ἀγράφῳ· ταῦτόν γάρ ἐστι, φησί,
 τῷ ὀνομαστί κωμωδεῖν τὸ αὐτοπροσώπους εἰσάγειν τοὺς 10
 κωμωδουμένους· ταῦτο δὲ τὸ κεφάλαιον καὶ αὖξομεν καὶ
 ἐργαζόμεθα· αὖξομεν δὲ ἀπὸ τῆς χρήσεως, ὅτι τούτῳ
 πολλοὶ ἐχρήσαντο ἀντὶ τοῦ ὀνομάσαι τινὰ ὑποδείξαντες.
 ἐργαζόμεθα δὲ ἀπὸ τῆς κατὰ τὸ τέλος ταυτότητος. πρὸς
 ἐν γὰρ ἅμφω τέλος ὁρῶσιν, ὀνομαστί γὰρ κωμωδοῦμεν, 15
 ἵνα γνωσθῶσιν οἱ κωμωδοῦμενοι· οὐκοῦν ταῦτόν εἰσιν,
 ἐπεὶ πρὸς ἐν ἀφορῶσι τέλος, φημί δὲ τὸ γνωσθῆναι τοὺς
 κωμωδουμένους· οὕτως μὲν καὶ ὁ συλλογισμὸς. εἰτα
 ἔπεται ὁ ὅρος· τοῦ γὰρ συλλογισμοῦ συνάγοντος, ὁ ὅρος
 διαχωρίζει· πάμπολυ μὲν οὖν διαφέρουσι, καὶ ἐνταῦθα 20
 λοιπὸν διαχωρίζομεν ὀρικῶς, ὥσπερ ἀνωτέρω προείπομεν,
 ὅτι τὸ μὲν διὰ λόγου γίνεται, τὸ δὲ διὰ πράξεως· χρη-
 δὲ γινώσκω, ὅτι ὁ μὲν συλλογισμὸς ὡς ἀπὸ τοῦ τέλους
 συνάγει, ὁ δὲ ὅρος ἀπὸ τῆς ἀρχῆς διαχωρίζει, ὅτι τὸ
 μὲν διὰ λόγου γίνεται, τὸ δὲ διὰ πράξεως· μετὰ τὸν ὅρον 25
 ἐστὶν ἡ γνώμη τοῦ νομοθέτου κοινή· καὶ ὁ μὲν διώκων
 οὕτως ἐρεῖ, ὅτι ἀνελεῖν βουλόμενος τὸ ἀπλῶς καὶ ἀνευ-
 θύνως διαβάλλειν ὁ νομοθέτης ὀντοαοῦν τῶν πολιτῶν,
 ἐφ' ὅτῳ ἂν αὐτοὶ 30 ἐθέλωσιν ἐγκλήματι, τοῦτον τέθει-
 κε τὸν νόμον, ὁ δὲ φεύγων οὐ διὰ τοῦτο ἐρεῖ, ἀλλ' ἐπι- 30
 στρέψαι μὲν αὐτοὺς καὶ σωφρονίσαι διὰ τῆς κωμωδίας
 ἡβούλετο· οὐ μὴν παντάπασιν ἀνελεῖν τὴν κωμωδίαν, οὐ-

δὲ ἰπομνήματα τῶν κωμωδουμένων καταλείπεσθαι τοῖς
μετὰ ταῦτα ἀνθρώποις ἡβούλετο. ταῦτο δὲ διὰ τὸ ὀνο-
μαστὶ κωμωδεῖσθαι ³⁹ συνέβαινε· διέμενον γὰρ αἰὲ μνη-
μονεύομενοι ἐν τοῖς λόγοις οἱ κωμωδοῦμενοι, μὴ ὄντων
5 δὲ τῶν ὀνομάτων, ἡ μὲν ἐπιστροφή καὶ ὁ σωφρονισμὸς
γίνεται διὰ προσώπων εἰσφερομένων, ἡ δὲ εἰς τὸν μετὰ
ταῦτα χρόνον μνήμη περιήρηται· καὶ ἡ πρὸς τοὺς ἄλλους
ἀνθρώπους διαβολὴ οὕτως μὲν, καὶ ἡ γνώμη τοῦ νομο-
θέτου· μετὰ τοῦτο ἐστὶν ἡ πηλικότης, ὅτι μέγα τὸ γε-
10 γονός· μετὰ τριτὸ ἐστὶν ὁ βίαιος ὄρος, τοῦ μὲν λέγον-
τος, ὅτι οὐκ ἐστὶν τοῦτο ὅλως ὀνομαστὶ κωμωδεῖν, τοῦ
δὲ λέγοντος, ὅτι αὐτό γε τοῦτο ἐστὶ τὸ ὀνομαστὶ κωμω-
δεῖν, καὶ εἰκότως μετὰ τὴν πηλικότητα ὁ βίαιος ὄρος
πρὸ τοῦ πρὸς τι· ἐνθυμηματικώτερος γὰρ ⁴⁰ μᾶλλον ὁ
15 βίαιος ὄρος ὥσπερ καὶ ἡ πηλικότης· τὸ γὰρ πρὸς τι,
παραδειγματικώτερον. ἐχρῆν οὖν τὸν βίαιον ὄρον ἐνθυ-
μηματικώτερον ⁴¹ μετὰ τὴν πηλικότητα τετάχθαι· μετὰ
τὸν βίαιον ὄρον ἐστὶν οὖν, ὡς εἴρηται, τὸ πρὸς τι καὶ τὰ
εἰς δὲ κεφάλαια πάντα· καθάπερ ἐν τῷ ὄρῳ ἐξετασθή-
20 σεται· οὕτως πληράσας τὴν τῶν κεφαλαίων ἐξέτασιν μέ-
τεισιν ἐπὶ τὴν υπόλοιπον τοῦ συλλογισμοῦ διδασκαλίαν,
καὶ λέγει, ὅτι πλείονα εἶδη ἐστὶ συλλογισμῶν, ἃ δὴ πάν-
τα ὁμοίως διαίρησεις, οὕτως μὲν αὐτός· ἰστέον δὲ, ὅτι
φανερὰ ἐστὶν ἀντίφασις· εἰ γὰρ εἶδη εἰσὶν, πῶς τὴν αὐ-
25 τὴν ἐπιδέχονται διαίρεσιν. αὐτὸς γὰρ πολλάκις εἶπε, ὅτι
μικρὰ εἰσὶν εἶδη τὰ διαφέροντα κατὰ τὴν τῶν κεφαλαίων
διαίρεσιν. πῶς οὖν ἐνταῦθα εἶπεν εἶδη τὰ ὁμοίως διαί-

39 Par. 1. διὰ δὲ τοῦ ὀνομαστὶ κωμ, τοῦτο συνέβαινε. Mon. διὰ
τοῦ. Vind. et Med. qui eundem cum Mon. ordinem verborum
observant διὰ τοῦ. 40 γὰρ Mon. Vind. Med. om. 41 ἐν-
θυμηματικώτερον ὄντα — — — μετὰ τὸν βίαιον ὄρον Mon. Par. 2.
Vind. et Med. om. Vind. et Med. habent: ἐχρῆν μετὰ γοῦν τὸν
βίαιον ὄρον εἶπεν, ὡς εἶρ. Correxī ex Par. 1.

ρούμενα; μήποτε οὐκ εἰσὶν εἶδη, ἀλλὰ τρόποι· πολ-
 λάκις δὲ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σημαινομένου λαμβάνει τὸ εἶδος
 καὶ τὸν τρόπον, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐδήλωσεν εἰπὼν· εἶδους
 μὲν γὰρ ἕνεκα καὶ τρόπου ταυτὸν λαβὼν εἶδος καὶ τρό-
 πον. **κάνταῦθα** οὖν τὸ εἶδος ἐπὶ τοῦ τρόπου ἔλαβε· τέσ- 5
 σαρες τοίνυν εἰσὶν οἱ τρόποι τῶν συλλογισμῶν· ἀπὸ τοῦ
 ἴσου, ἀπὸ τοῦ ἐναντίου, ἀπὸ τοῦ μείζονος, ἀπὸ τοῦ ἐλάτ-
 τονος· ἀπὸ μὲν τοῦ ἴσου, ὡς ἐπὶ τοῦ προειρημένου παρὰ-
 δείγματος, ὀνομαστὶ κωμῶδειν ὁ νόμος ἐκώλυεν· αὐτο-
 προσώπους τις εἰσάγων τοὺς κωμωδομένους ὑπάγεται τῷ 10
 νόμῳ ὡς ὀνομαστὶ κωμῶδων· ἴσον γὰρ ἐστὶ, φησὶ, τῷ ὀνο-
 μαστὶ κωμῶδειν τὸ αὐτοπροσώπους εἰσάγειν τοὺς κωμω-
 δομένους· ἀπὸ δὲ τοῦ ἐναντίου, οἷον τῷ ἀριστεῖ γέρας
 εἶναι, λιπόντα τινὰ τὴν τάξιν ἀπέκτεινεν ὁ στρατηγός·
 καὶ φεύγει γόνου, καὶ χρη σκοπεῖν, ὅτι οὐχ ὡς ἂν τις ὑπο- 15
 λάβοι ἀντεγκλήματός ἐστι τὸ πρόβλημα· εἰ γὰρ καὶ χρη-
 σεται ὁ φεύγων τῷ ἀντεγκλήματι, ὡς κεφαλαίῳ χρηταί με-
 τὰ τῶν προειρημένων κεφαλαίων τοῦ συλλογισμοῦ. ἔρη-
 ται γοῦν, ὅτι εἰ ὁ ἀριστεὺς ἐπαινεῖται, δηλὸν ὅτι ὁ λιπὼν
 τὴν τάξιν τιμωρηθήσεται, καὶ δὴ τὸ φιλοσόφον ἔκαινο 20
 χρησιμεύει θεώρημα, εἰ τῷ μὴ ἐναντίῳ ἀρμόσει τὸ ἐναν-
 τίον, εὐδὴλον ὡς καὶ τῷ ἐναντίῳ τὸ μὴ ἐναντίον· πα-
 λλλογία ⁴¹ δὲ τοῦτό ἐστι· τὸ γὰρ τὸν τρισαριστέα γέρας
 λαμβάνειν καὶ τὸ τὸν λειποτάκτην τιμωρεῖσθαι καὶ ἐναν-
 τία ἀλλήλοις, καὶ οὐκ ἐναντία, καθὼ μὲν γὰρ σὺ λέγει 25
 τις, ὅτι οὐ δεῖ τὸν ἀριστέα λαμβάνειν γέρας, ἀλλὰ τοῦτο
 μόνον, ὅτι χρη τὸν λειποτάκτην τιμωρίαν ὑπέχειν, οὐκ
 ἐναντία. Καθὼ δὲ ἕτερον μὲν τι ἔκαινο, ἄλλο δὲ τοῦτο,
 καὶ ὅτι ἐκεῖ μὲν τιμωρία πρόκειται, ὧδε δὲ γέρας, ἐναν-
 τία. ἀρμόζουσι δὲ ἀλλήλοις κατὰ τὸν τεχνικόν· σόφισμα 30
 δὲ τοῦτό ἐστι κατὰ τὸ ἀντιστρέφον. ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ
 μείζονος, ὡς ἐπὶ τούτου· ἔξῃν ἀποχτινύναι τοὺς κατιόν-

42 Mon. Par. 2. παλλογία,

τας φυγάδας. μαστίξας τινὰ κατιόντα τις, φεύγει παρανόμου τιμωρίας, ὁ γὰρ τὸ μείζον, φησὶ, δοὺς καὶ τὸ ἐλάττον ἔδωκεν· ἀπὸ δὲ τοῦ ἐλάττονος κατὰ τὸ ἐξ αὐτοῦ ἀποβαῖνον· οἷον ἐξῆν στίζειν τοὺς μοιχοὺς· μοιχὸν στίζων τις
 5 ἀπέκτεινε καὶ φεύγει φόνον· ὁ γὰρ τὸ πρότερον, φησὶ, δοὺς, ἦτοι τὸ ἐλάττον, καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ ἀποβαῖνον ἔδωκεν· οὗτοι οἱ τέσσαρες τῶν συλλογισμῶν τρόποι, καὶ δεῖ γινώσκειν, ὅτι ἐν τούτοις δύο μὲν, ἐν οἷς ὁ κατήγορος ἔχει τὸ ῥητὸν, δύο δὲ, ἐν οἷς μᾶλλον ὁ φεύγων. ἐν μὲν τῷ
 10 ἀπὸ τοῦ ἴσον καὶ τοῦ ἐναντίου ὁ φεύγων ἔχει τὸ ῥητὸν, ἐν δὲ τῷ ἀπὸ τοῦ μείζονος καὶ τοῦ ἐλάττονος ὁ κατήγορος, καὶ ἐν τούτοις λοιπὸν τοῖς δύο οὐκ ἔτι προβολὴ ἔσται πράγματος ἀπλῶς, ἀλλὰ καὶ ῥητοῦ, ὥσπερ ἀνωτέρω προεῖρηται· τοσαῦτα εἶχομεν λέγειν περὶ τοῦ συλλογισμοῦ.

Cap. XXIX.

15 Περὶ ἀμφιβολίας.¹

α. Τὴν ἀμφιβολίαν οἱ μὲν ἀσύστατον εἶναι φήθησαν ὡς ἀπόρου καθεστηκυίας τῆς περὶ αὐτὴν ἐξετάσεως· ἔλαθε γὰρ αὐτοὺς, ὅτι γε ἡ τῆς περιστάσεως ποιότης δι-

1 Contuli cum hoc capite anonymi commentarium, qui in codd. Monacensibus 376. et 123. continetur, (cfr. T. VI. p. 2.) compilatus ex Syriano (vide caput περὶ ἀμφιβολίας in Vol. IV.) et nostro. Brevitatis causa insignivi eum litteris An. ubi codices consentiunt, ubi unus vel alter codex nominatur, posui Mon. 376. vel 123. Syriani commentario usque ad finem exscripto subiungit nostrum pro lubitu mutilatum: τὴν ἀμφιβολίαν τινὲς ἐπὶ τὸν στοχασμὸν ἀνέγαγον, ὅτι ἐν ἀμφοτέροις εὑρεται τοῦ ἐπιφερομένου ἄρεσις. διελόντες γὰρ — τὸ μὲν ἄγραφον ὁμωνύμως τῷ γένει στοχασμὸν ἐκάλεσαν, τὸ δὲ ἔγγραφον ἀμφιβολίαν. Ἐξῆν δὲ αὐτοὺς εἰδέναι κ. τ. λ.

δωσιν αὐτῇ δηλαδὴ σύστασιν. οἱ δὲ ἐπὶ τὸν στοχασμὸν ἀνήγαγον, διελόντες τὸν στοχασμὸν εἰς ἔγγραφόν τε καὶ ἄγραφον, καὶ τὸ μὲν ἄγραφον στοχασμὸν καλέσαντες ὁμωνύμως τῷ γένει, τὸ δὲ ἔγγραφον ἀμφιβολίαν· ὥρμηθησαν μὲν οὖν ἐπὶ ταύτην τὴν ἔννοιαν ἐκ τοῦ ἰδιώματος 5 τοῦ στοχασμοῦ· ἐπεὶ γὰρ εὐρήκασι τοῦ ἐπιφερομένου ἐγκλήματος ἄρῃσιν ἐν στοχασμῷ καὶ ἐν ἀμφιβολίᾳ, ὅφ' ἐν ἀμφοτέροισιν ἀνήγαγον. ἔχρην δὲ αὐτοὺς εἰδέναι, ὥς ἐν μὲν στοχασμῷ περὶ οὐσίας γίνεται· τὸ ζητούμενον, ἐν δὲ ἀμφιβολίᾳ περὶ λέξιν οὐσίας δηλωτικὴν. ἔτε- 10 ρον δὲ δῆπου· οὐσία καὶ ἕτερον λέξεις ἢ ταύτης δηλωτικῇ. ἐδόκει δὲ καὶ ἴ τισιν αὐτὴ μὲν ἢ ἀμφιβολία καθ' αὐτήν· ἀνυπόστατος ὅτι εἶναι, τῇ δὲ πρὸς ἕτερον τῶν στάσεων συμπλοκῇ ζητησὶν ἐπιδέχασθαι, καθάπερ ἢ παραγραφῇ· καὶ ὅμοιον αὐτοῖς κοινωνεῖν· τῆς δόξης ὁ τεχνι- 15 κός, οὐ μὴν πάντῃ συμφέρεται. Οἱ μὲν γὰρ καθ' αὐτήν ὅτι εἶναι τὴν ἀμφιβολίαν ὥρμηθησαν· ὁ δὲ ἀσθενεστερὰ μὲν τηλικαῦτα, εἶναι δὲ ὅμως καὶ αὐτὴν ἐφ' ἑαυτῆς· διαιρεῖται· δὲ ἴ⁹ προβολῇ ῥήτου, ἕτερά τοῦ αὐτοῦ ῥήτου προβολῇ κατὰ τὸ ἀμφίβολον, ¹¹ τούτεστι περὶ ¹² ὃ 20 γίνεται ἡ ἀμφιβολία, διανοίᾳ τοῦ νομοθέτου περὶ τὸ ἀμφίβολον αὐτὸ γινομένη, περιέχοντι ¹³ καὶ περιεχομένῳ, ἀντιθέσει, μεταλήψει, ποιότητι καὶ γνώμῃ. ἰστέον δὲ, φησὶν, ὥς, εἰ μὲν αὐτὴ καθ' ἑαυτήν ἢ ἀμφιβολία εἴη, ἀσθενὲς καὶ γλαῦρον εἶναι ¹⁴ ἀνάγκη τὸ ζήτημα, ἐὰν 25

2 An. περιουσίαν γίνεσθαι. 3 δῆπου An. om. 4 καὶ et paullo post μὲν abest ab An. 5 An. αὐτήν. 6 Mon. 376. ἀνυπόστατον. 7 An. κοινωνῆσαι. 8 An. καθ' αὐτήν ἀνυπόστατον εἶναι, εἴνε τὴν ἀμφιβολίαν. 9 Sch. min. ἢ τάξις τῶν κεφαλαίων ἢ αὐτὴ ἴσθι ταῖς λοιπαῖς στάσεσι. 10 An. inserit φησί. — εἰρη. ἕτερά τοῦ αὐτοῦ ῥήτου προβολῇ om. 11 An. ἀμφιβαλλόμενον. 12 περὶ ὃ γίνεται — νομοθέτου Mon. 376. om. 13 περιέχοντι — καὶ γνώμῃ An. om. 14 An. ἀνάγκη εἶναι τὸ ζη-

δὲ συμπλακῇ ¹⁵ ἑτέρᾳ, χρήσιμον τὸ περὶ τὴν διαίρεσιν αὐτῆς ¹⁶ γίνεται· ἐν δὲ ¹⁷ τοῖς ἀπὸ χρησμῶν, φησί, καὶ λογίων πλαττομένοις ζητήμασι ¹⁸ τοῦτο εὐρίσκεται· κατὰ γὰρ τῶν χρησμῶν τὸ λοξὸν ¹⁹ χώραν ἢ ἀμφιβολία λαμβάνει, ὥστε ἐπὶ τῶν τοιούτων ἀπάντων πραγματικὴν εἶναι ²⁰ ἀμφιβολίαν. Πρὸς οὖν ἐπίσκεψιν τῶν κεφαλαίων ²¹ τὸ παρὰ τῷ τεχνικῷ παραδειγμα· ἑταίρα εἰ φοροίη χρυσία δημοσία ἔστω, πεφώραται τις φοροῦσα, καὶ ἡ μὲν τὰ χρυσία δεῖν δημόσια φησιν ²² εἶναι, ¹⁰ οἱ δὲ οὐκ, ἀλλ' αὐτὴν δημοσίαν εἶναι.

β'. Ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος πρόδηλα τὰ τῆς δυνάμεως αὐτῆς· καὶ γὰρ αὐτὸ τὸ ῥητὸν ἀμφιβολον ἔχει, δεῖ γὰρ ὑπονοεῖν γεγράφθαι νόμον, ἢ τι τῶν τοιούτων σιγῆς ἄμοιρον καὶ τόνου, καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις ἀνάγκη ¹⁵ τὸν τόνον ὑποκλέπτειν· καὶ τούτῳ τῶν ἄλλων νομικῶν διαφέρει, ὅτι ἐν μὲν ἐκείνῳ φανερόν ἔχομεν τὸ ῥητὸν, περὶ δὲ τὴν διάνοιαν αὐτοῦ γίνεται ἡ ζήτησις, ἐνταῦθα δὲ αὐτὸ τὸ ῥητὸν ἔχομεν ἄδηλον· διὸ καὶ κέχρηται αὐτῷ τῷ ῥητῷ ἑκάτερος τῶν ἀμφισβητούντων ἔλκων πρὸς ²⁰ ἑαυτόν· οὐδὲν γὰρ ἕτερόν ἐστιν ἡ ἀμφιβολία, ²³ ἢ ῥητοῦ ἀσάφεια.

γ'. Τινὲς οὐδὲ στάσιν αὐτὴν εἶπον διὰ τὴν εὐτέλειαν· διὰ τοῦτο καὶ τελευταία καθάπερ προῖξ τῶν ἄλλων· ὁ

τοῦτον, ἦτοι ἀφνὲς εἰς διαίρεσιν καὶ φεύγον (Mon. 376. φεύγον) αὐτήν. ὅταν δὲ συμπλ. ¹⁵ Mon. Par. 1. et Mon. 376. συμπλοκῇ. Par. 2. Mon. 123. συμπλακῇ. ad γλίσχρον Sch. min. μικρὸν τε καὶ οὐδαμινόν καὶ εὐτέλις. ¹⁶ αὐτῆς An. om. ¹⁷ An. γὰρ. ¹⁸ An. addit: πᾶσι. ¹⁹ An. τὸ λοξόν (sic) τῶν χρησμ. ²⁰ Mon. κατ' ἀμφιβολίαν. An. κατὰ ἀμγ. Par. κατὰ om. ²¹ An. λάβομεν τὴν ἑταίραν (Mon. 376. ἑτέραν) παραδειγμα. Tum transit ad litt. ζ. Ἡ προβολὴ τοῦ ῥητοῦ. Ἡ προβολὴ, φησὶν, αὐξ. ²² Par. 1. δημόσια εἶναι φησιν εἰς δεῖν. ²³ Mon. ἐστὶν ἀμφιβολία, ἢ ῥητοῦ ἀμφιβολία,

γούνη Δημοσθένους εἰς κατασκευὴν ἄλλου ζητουμένου αὐτῇ
 πέχρηται, καὶ οὐκ ἀποπεποιήται ζήτημα ὁλόκληρον ἡ-
 γούμενος· ἐν δὲ τῷ πρὸς Λεπτίνην καὶ ἐν τῷ κατὰ Τι-
 μοκράτους οὐκ ἀμφιβολίαν καλῶν, ἀλλ' ἀσάφειαν, οὐ-
 δὲν γὰρ ἐστὶν ἀμφιβολία, ἀλλ' ἡ ἀσάφεια, ἐπειδὴ γὰρ 3
 ὁ Λεπτίνης ἀσαφῶς εἶπε καὶ ἀμφιβόλως, μηδὲνα ἀτελῇ
 εἶναι πλὴν τῶν ἀφ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος· καὶ
 οὐ διώρισεν, οὐ πρόσωπον, οὐ πρᾶγμα, ἔλαβε χορηγίαν
 ὁ ῥήτωρ εἰς κατηγορίαν, ἑτέρου ὄντος τοῦ ζητουμένου,
 ἀλλ' οὐ κατ' ἰδίαν ὑπόθεσιν· καὶ ἐν τῷ κατὰ Ἀριστο- 10
 κράτους, ²⁴ „ἐάν τις ἀποκτείνῃ Χαρίδημον, ἀγώγιμον εἶ-
 ναι“, πάλιν ἐπιλαμβάνεται τῆς ἀσαφείας καὶ λέγει,
 „ποῖον ἀνδροφόνον“ ²⁵ λέγεις, πότερον τὸν ἐκούσιον ἢ
 τὸν ἀκούσιον, τὸν δίκαιον ἢ τὸν ἄδικον.“ οὕτως εἰς
 ἀπόδειξιν παραλαβὼν αὐτὴν, ὡς ἐν τῷ κατὰ Τιμοκράτους 15
 ἐν συμφέροντι κεφαλαιῷ λέγων, ὅτι πάλιν ἀσαφῶς εἶπεν,
 λαμβάνει τὴν ἀσάφειαν ἐκ παραλείψεως, οὔτε γὰρ τότε
 προείρηκεν οὔτε τότε· καὶ ἐπιλαμβάνεται ἐκ τῆς λέξεως,
 καθάπερ καὶ ἐνταῦθα ἡ ἀμφιβολία περὶ τὴν λέξιν εὐ-
 δηλον ὅτι ἡ ἀσάφεια. 20

δ'. Οὐκέτι εἶπεν ἐνὸς τῶν ἀγωνιζομένων, ἀλλ' ἐπεὶ
 ἀμφίβολον τὸ ῥητὸν, ἀμφότεροι αὐτῷ κέχρηται, καὶ τῇ
 ἄλλῃ προβολῇ ὁμοίως ἀμφότεροι.

ε'. Ἡ στάσις, φησὶν, αὕτη τελεία καθ' ἑαυτὴν
 ἐμπίπτουσα εὐτελῇ καὶ ἀχρεῖον καὶ ψυχρὸν τὸν λόγον 25
 ποιεῖ, ἡ δὲ ἑτέρου τινὸς ὄντος τοῦ ζητουμένου, ἐν μέρει
 ζητήματος ἐμπισοῦσα, ἀξιόλογον ἔχει τὴν ζήτησιν· διὸ
 καὶ Δημοσθένης ἐν τῷ παραπρεσβείας τοιοῦτον ζητή-
 ματος ἐμπισόντος, πάντῃ καλῶς διεχείρισε τὸν λόγον· εἰ-
 πόντος γὰρ τοῦ θεοῦ δεῖν τοὺς ἡγεμόνας φυλάσσασθαι, 30

²⁴ p. 629. 631. cfr. cum his anonymum in Vol. IV.
 p. 845. 25 p. 630.

καὶ τῆς ὁμωνυμίας ἐργαζομένης τὴν ἀμφιβολίαν, αὐτὸς ἀπὸ τοῦ καιροῦ διέλυσε τὸ ἀμφίβολον· φησὶ γάρ, ²⁶ „εἰ μὲν ἐν πολέμου καιρῷ τοῦτο εἶπεν ὁ θεὸς, τοὺς στρατηγούς φυλάττεσθαι λέγει, αὐτοὶ γὰρ ἡγεμόνες, εἰ δὲ ἐν εἰρήνῃ, τοὺς ῥήτορας καὶ τοὺς πολιτευομένους, αὐτοὶ γὰρ ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἡγούνται καὶ τούτοις πειθόμεθα.“ ²⁷

ε'. Ἐν τούτοις γὰρ πολλάκις καθ' ὁμωνυμίαν καὶ κατὰ τόνον, καὶ κατὰ διάστασιν συλλαβῶν ἀμφιβάλλεται.

- 10 ζ. Ἡ προβολὴ αὐξητικῶς ²⁸ ἀπὸ τοῦ ῥητοῦ, ὅτι δημοσίαν σε εἶναι βούλεται ²⁹ ἢ νόμος φορέσασαν τὰ χρυσία· ἑτέρα προβολὴ κατὰ τὸ ἀμφίβολον· ἀπὸ ταύτης ἐμφανίζεται τῆς προβολῆς ἡ ἀμφιβολία· διὸ προσέθηκε κατὰ τὸ ἀμφίβολον· ἡ ἑταίρα ³⁰ γὰρ ἐρεῖ, ὡς οὐκ ἐμὲ 15 δημοσίαν εἶναι βούλεται, ἀλλὰ τὰ χρυσία δημόσια.

- ἡ. Μετὰ ταῦτα ἡ τοῦ νομοθέτου διάνοια παρ' ἀμφοῖν ἐξετασθήσεται· τοῦ μὲν κατηγοροῦ λέγοντος, ὅτι ὁ νομοθέτης βουλόμενος ταύτας μάλιστα τιμωρεῖσθαι, τοῦτον ἔθηκε τὸν νόμον· ὁ δὲ φεύγων φησὶν, ὅτι οὐ 20 τοῦτο ἐξήτησεν, ἀλλὰ μετριοτέρας βουλόμενος αὐταῖς ἐπιθεῖναι κολάσεις ³¹ ἐκέλευσε τὰ χρυσία δημόσια εἶναι· ἐνταῦθα δὲ τὴν πᾶσαν αὐξήσιν ποιήσεται ἑκάτερος τελείως ἐπεξίων ἀπὸ τῶν εὐρισκομένων τόπων· ὅθεν ὁ διώκων ἐρεῖ αὐξων ἀπὸ τῆς αἰτίας, ὅτι μεγίστης τιμωρίας

26 p. 436. 27 Τοῦθ', ὅπερ ἐστίν, εὐρίσκεται. Sch. min. Ἀπὸ τοῦ καλῶς διαγινώσκεται ἀκριβῶς ὅν ἀμφιβολία, ὡς ἐπὶ τῶν λοζῶν χρησμῶν πάντων τὴν ζήτησιν ἔχοντων τῇ ἀμφιβολίᾳ ἢ περὶ τὸ ῥητὸν ἢ περὶ τὸν τόνον, ἢ περὶ τὸ πνεῦμα, ἢ περὶ τὸ ὁμώνυμον, ἢ περὶ τὸ νόημα. 28 Mon. 123. αὐξητικῶς. 29 An. ὁ νόμος βούλεται, sine εἶναι, et φορέσασαν τὰ χρυσία. 30 Mon. ἑτέρα. An. ἐρεῖ γὰρ ἡ ἑταίρα, [Mon. 576. ἑτέρα] ὡς οὐκ ἐμὲ, ἀλλὰ τὰ παρ' ἐμοί. Tum transit ad litt. θ. 31 Par. 1. μετριοτέραν — κόλασιν.

ἀξία, πᾶσα γὰρ πόρνη καλλωπιζομένη ἐπὶ κακῷ τῶν νέων καλλωπίζεται, διὸ καθ' ὑπερβολὴν τιμωρεῖται αὐτή· ὁ δὲ ἀπολογούμενος μειῶν ἐρεῖ· ὅτι τιμωρίαν μὲν δικαία ἀπολαύειν ἐστίν, οὐ μὴν ὥστε δημοσίαν γενέσθαι· ἱκανὸν γὰρ ἐπιτίμιον ἢ τῶν χρυσίων στέρησις ταῖς τοιαύταις. κατὰ λόγον δὲ τῶν ἀδικημάτων εἶναι τὰς τιμωρίας προσήκει, καὶ εἰ μὴ νόμον δὲ ἔχομεν, ἀλλὰ ῥητὸν, τῷ ῥητῷ ὡς νομίμῳ χρησόμεθα.

Β'. Κοινὸν ³² ἀμφοῖν κεφάλαιον ἢ γνώμη τοῦ νομοθέτου· ἐξετάζεται γὰρ ἐξ ἑκατέρου πρὸς τὸ λυσιτελοῦν· ¹⁰ οἷον τιμωρίας τοῦτο ὑπέλαβεν ἄξιον, καὶ ὁ μὲν διώκων ἐρεῖ, ὅτι τῆς μεγίστης, ἢ δὲ ὅτι τιμωρίας μὲν, ἀλλ' οὐ τοσαύτης· οὐδὲ γὰρ ἐπὶ τῶν ἄλλων μείζους τῶν ἀδικημάτων ποιεῖται τὰς τιμωρίας. ³³

Ἐν ἄλλοις ³⁴ οὕτως· τὰ χρυσία δὲ ἢ προβολὴ τοῦ ¹⁵ ῥητοῦ. Πρωτόν ἐστὶ κεφάλαιον ἢ τοῦ ῥητοῦ προβολή. τοῦ κατηγοροῦ λέγοντος, ὅτι παρέβης τὸν νόμον· καὶ δεῖ σε δημοσίαν εἶναι. — Ἐπειδὴ οὐκ ὡμολογημένως ³⁵ τὸ ῥητὸν πρὸς τοῦ ἐτέρου προβάλλεται, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἀμφίβολον ἑκάτερος τῷ ἀμφίβολου κέχρηται· ³⁶ ἐστὶ γὰρ ²⁰ κοινὸν ἀμφοῖν τὸ ῥητὸν· ὅσα δὲ, ὡς ἑκάτερος ἀπὸ ῥητοῦ ἀγωνίζεται θάτερος θατέρου· ³⁷ ἀκριβοῦν δὲ ἄξιον τὸ ῥητὸν· ὁ γὰρ ὑπὲρ τῆς γυναικὸς λέγων φήσει, ὅτι οὐκ ἐμὲ λέγει ὁ νόμος, ἀλλὰ τὰ χρυσία, προπαροξύνων τὸ δημόσια. ²⁵

Γρ. ³⁸ ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀδικημάτων κατὰ λόγον τὰς τιμωρίας ἔταξεν. Ἡ ἀντίθεσις ἐνταῦθα ἀν-

³² An. ἢ γνώμη τοῦ νομοθέτου κοινὸν ἀμφοῖν κεφάλαιον. Ἡ γνώμη τοῦ νομοθέτου κοινή. Mon. 376. κοινὸν ἀμφοῖν — νομοθέτου om.

³³ An. transit ad litt. εἰ. Τὸ περιέχον. Περὶ τοῦ περ.

³⁴ ἐν ἄλλοις sqq. usque ad προπαροξύνων τὰ δημόσια inter sch. min. habent. Parr.

³⁵ Mon. ὡμολογουμένως.

³⁶ Par. 1. κέχρηται.

³⁷ Par. 1. θάτερον.

³⁸ γρ. Mon. om.

τεγκληματική, ³⁹ ὅτι ἀξία τοῦτο παθεῖν· ἐνθα καὶ κοι-
νὸς τόπος κατὰ πόρνης δεῖ συνίστασθαι· ἴδιον γὰρ τῆς
ἀντεγκληματικῆς ἀντιθέσεως ἡ καταφορά· τῇ μεταλή-
ψει δὲ θέσις ἀκολουθεῖ, ὅτι δεῖ τοιαύτης τιμωρίας ἀπο-
5 λαύειν τὰς τοιοῦτον ἐπανελουμένας βίον· καὶ τόπος κοι-
νὸς κατὰ τῆς ἐταίρας· ἐν πάσῃ γὰρ ἀντεγκληματικῇ
ἀντίθεσις τοπικὴ γίνεται. Τῆς ἀντιθέσεως γινομένης, ἡ
μετάληψις πάντως ἐπεται, λέγοντος τοῦ συνηγόρου, ὅτι
εἰ καὶ κολάσεως ἀξία, ἀλλ' οὖν ἔχει τιμωρίας ὑπὸ τοῦ
10 βίου, καὶ οὐ δεῖ πλέον ἐπιτεῖναι τὴν ἀτυχίαν· ἱκανὸν
γὰρ αὐτῇ τοῦτο· μέμφεται δὲ τὸν τρόπον, καθ' ὃν ὁ
διώκων φησὶν αὐτὴν τιμωρεῖσθαι· λύσις δὲ οὐσα ἡ με-
τάληψις τῆς ἀντιθέσεως, εἰ ἐμπέπτωι ἀντίθεσις, ἐμπε-
σεῖται καὶ αὐτῇ· δῆλον δὲ, ὅτι ἡ ἀντίθεσις οὐκ αἰεὶ ἐμ-
15 πίπτει.

ι'. Περὶ τοῦ περιέχοντος ἐζητήκασι, πῶς ἴδιον ἀν-
τινομίας εἰπὼν ἐπὶ τῆς ἀμφιβολίας αὐτὸ ⁴⁰ παρέλαβε·
καὶ οἱ μὲν πρὸς τὸ ῥητὸν καὶ τὴν διάνοιαν ἔφασκαν ⁴¹
αὐτὸ ἴδιον ἐκέλευε εἰρησθαι, οἱ δὲ ὅτι οὐχ ἀπλῶς εἶπεν ⁴²
20 ἴδιον, ἀλλὰ τὸ μᾶλλον προσθεῖς· ἔφη γὰρ ὧδε· ἔστιν
ἐπὶ τούτοις καὶ τὸ ἴδιον μᾶλλον ἀντινομίας κεφάλαιον,
ἀλλ' οὐχ ἔξουσιν ἀποδεικνύναι, πᾶς ἀντινομίας μᾶλλον
εἶη καὶ οὐχ ἀμφιβολίας· ἄμεινον ἄρα φάναι, ὥς κἀν-
ταῦθα κατὰ τὴν ἐναντίωσιν τὴν ἀπὸ τῆς ἀναγνώσεως
25 ἐμπέπτωκε τὰ κεφάλαια, εἰ μιμεῖται τις ⁴³ τὴν ἀντινο-
μίαν· ὥστε καπὶ τῆς ἀμφιβολίας κατὰ ⁴⁴ τὴν φύσιν
τὴν ἐκέλευε εὐρίσκειται· εἰκότως οὖν αὐτὸ ἴδιον τῆς ἀντί-
νομίας ἐκάλεσεν. ⁴⁵

ια.

39 Mon. ἀντεγκληματικὸς γρά. (i. e. γίνεται.) 40 αὐτὸ
An. ponit post ἴδιον. 41 An. ἔφασκον. 42 Mon. 376. εἴ-
περ. 43 An. ἥτις μιμεῖται πῶς. 44 κατὰ Mon. om., re-
cepi ex Parr. — An. κατὰ φύσιν ἐκείνης. 45 An. transit ad
lit. ιγ'.

ἰά. Τὸ περιέχον καὶ τὸ περιεχόμενον ἀπὸ τοῦ κατη-
γόρου ἐνταῦθα ἐμπεσῶται, οἷον ὅτι τῆς ἑταίρας δημο-
σίας καθισταμένης, καὶ τὰ χρυσία δημόσια γίνεται, τῶν
δὲ χρυσίων μόνων ταμιευθέντων, αὕτη πάντως ἐλευθέρα
καθίσταται. 5

ιβ. Ἰστέον, ὅτι γνωσιγραφία ἢ ἀπόφασις λέγεται
τῶν δικαστῶν, ὅτι μετὰ τὸ διαγνῶναι τὸ πρᾶγμα γίνε-
ται, ὡς Ἀψίνης ἐκ τῆ τέχνης φησὶν· ἐπὶ ἀναμνήσωμεν
ἐπὶ τῆς καλουμένης γνωσιγραφίας, καὶ αὐτὴν ἀνακα-
λούμενοι τὰ εἰρημένα· ἔστι δὲ ἡ γνωσιγραφία ἀπόφασις 10
δικαστῶν· οἷον τί δὲ 46 μὴ ἀφιέντες γράψετε, ἔξεῖναι
47 καταλύειν τοὺς νόμους, πρᾶτται τὰ τῇ πόλει μὴ
συμφέροντα, δημεύειν ἄλλοτρίας οὐσίας.

ιγ. Τὴν 48 ἀντίθεσιν ἀντεγκληματικὴν ἐνταῦθα λή-
φεται ὁ διδάσκων, κοινὸν τόπον κατὰ ἑταίρας ἀποτεινών. 15

ιδ. Τῆς 49 ἀντιθέσεως ἐμπεδούσης ἐπεται ἀνα-
γκαιῶς ἡ μετάληψις, ὅτι εἰ καὶ ἑταίρα, ἀλλ' ἔχουσά γε
ἰδίαν τῆς προαιρέσεως ταύτης ἐπιτιμίαν, οἷον τὸ μὴ τῶν
ἴσων ἀξιοῦσθαι ταῖς ἐλευθέραις, μηδὲ ὁμοίαν εἶναι· καὶ
ἄλλα δὲ, φησὶν, 50 ἐλεηνολογῆσεται, πενίαν 51 προβαλ- 20
λομένη ἢ τι τοιοῦτον· ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἰσχυρὰ τὰ τῶν ἀποδεί-
ξεων, τοῖς ἐπιλογικοῖς ἀνάγκη πλεονάζειν. 22

ιε. Πρὸς τὴν μετάληψιν καὶ ἀντίληψιν εἶδε ἀπαν-
τῆσαι, 53 ἀλλ' ἐνταῦθα παράβασις γέγονεν, ὅτι οὐκ
ἡδύνατο ὡς πανταχοῦ ὥσπερ 54 ἐπ' ἐξουσίας προβαλ- 25
λεσθαι τὴν ζήτησιν. 55

46 δὲ Mon. om. 47 Mon. ἔξιν. 48 An. Ἡ ἀντίθε-

σις εὐθὺς ἐπεται. Τὴν ἀντ. 49 An. καὶ ἡ μετάληψις· τῆς ἀντ.

50 φησὶν An. om. 51 πενίαν — τι τοιοῦτον An. om. 52

An. addit: φησὶν, tum transit ad litt. ιη., quae commentarii
ejus finem facit. 53 post ἀπαντῆσας Mon. Par. 2. ponunt

ὡς πολλαχοῦ, contra ὡς πανταχοῦ quod sequitur in Par. 1., om.

54 Par. 1. ὥσπερ post ἐξουσίας ponit. 55 Mon. τὴν οὐσίαν.

15. Γυνή εἰς δικαστήριον οὐκ εἰσέρχεται, οὐδὲ παρ-
ρησίαν ἔχει δημηγορεῖν, ἄλλως τε καὶ ἑταῖρα τυγχάνη
οὕσα· διὸ οὐκ ⁵⁶ αὐτὴν ἐλειονολογουμένην, ἀλλὰ τὸν
ὑπὲρ αὐτῆς φησὶ λέγοντα.

16. 15. Εἰρήκαμεν ⁵⁷ ἤδη, ⁵⁸ ὅτι γυνή εἰς δικαστήριον
οὐκ εἰσέρχεται, οὐδὲ παρρησίαν ἔχει δημηγορεῖν, ἄλλως
τε καὶ ἑταῖρα τυγχάνη οὕσα.

17. 16. Τὴν ⁵⁹ ποιότητα καὶ τὴν γνώμην ὅπως ληρώ-
μεθα· ἐκ τῶν ἐμπροσθεν μεμαθήκαμεν, συμβέβηκε δὲ,
18 φησὶν, ἐν τῷδε τῷ ζητήματι, ἐπειδὴ τὸ τῆς ἑταίρας δια-
βέβληται πρόσωπον, καὶ πλείονά γε τῆς γνώσεως εἶναι
ἐξέτασιν, πότερον καταφρονήσασα τῶν νόμων ἐφόρεσε
τὰ χρυσία, ἢ ἄλλως ἀγνοήσασα, οἷα οὐκ ἐμπειρος τῶν
νόμων.

19. 17. Ἡ ποιότης, φησὶ, καὶ ἡ γνώμη μὴ παραπλησίως
ταῖς ἄλλαις ἐξετασθήσεται, πλην ὅτι ἡ γνώμη κατὰ τὸ
παρὸν πρόβλημα πλείονα τὴν ἐξέτασιν ἔχει· ἐπειδὴ γνώ-
ριμος καὶ μαστὴ πλείστης ἐπιμελείας ἡ τύχη, καὶ ἡ τοῦ
προσώπου ποιότης· διὸ καὶ πλείω τὴν χορηγίαν ὁ κατή-
20 γορος ἔξει κατασκευάζων, ὥς οὐδὲν ἀπεικὸς αὐτὴν ἐτέ-
ραν οὕσαν καταφρονεῖν καὶ τῶν νόμων· ἐξετάσει δὲ καὶ
τὴν κοινὴν τῶν γυναικῶν περὶ ταῦτα προαίρεσιν, ὃ δὲ ὑπὲρ
τῆς ἑταίρας τὸν λόγον ποιούμενος, ἀπὸ τῶν ἐναντιῶν
ἀπολογήσεται.

25 Γεωργίου εἰς τὴν ἀμφιβολίαν.

Εἰρηκῶς ἡμῖν ὁ τεχνικὸς καὶ τὴν τοῦ συλλογισμοῦ
διαίρεσιν, μέτεισιν λοιπὸν καὶ ἐπὶ τὴν τελευταίαν τῶν
νομικῶν στάσεων, φημι δὲ τὴν ἀμφιβολίαν, καὶ πρῶτόν

16 διὸ οὐκ αὐτὴν ἔλ. — — — λέγοντα Par. 1. non habet.
57 Par. 1. haec et sqq. post Georgii commentarium εἰς ἀμφι-
βολίαν ponit, unde repetitio eorundem verborum minus of-
fendit. 58 ἤδη Mon. om. 59 An. ἡ ποιότης καὶ ἡ γνώμη.

γε ὡς ἔθος, ψιλὴν ποιῆται τῶν κεφαλαίων ἀπαριθμή-
 σιν, εἰτα καθ' ἐν ἕκαστον ἐξετάζει. Ἀλλὰ περὶ γε τῆς
 τάξεως αὐτῶν οὐ δι' λέγειν, κεφάλαιον γὰρ ἀντιτίταται
 κεφαλαίῳ. Χρὴ τοίνυν πρὸ τῆς κατὰ μέρος ἐξετάσεως
 δυο τινὰ προλαβεῖν, τὸ τοῦ τεχνικοῦ καίμενον ἐξετάζον- 5
 τας· ἔφη γὰρ οὕτως, εἰδέναι χρὴ, ὅτι αἱ μὲν αὐτοτελεῖς
 ζήτημα ἀμφιβολία εἴη, γλίσχρον αὐτὸ ἀνάγκη εἶναι καὶ
 κατὰ τὴν διαίρεσιν ὡσαύτως ὑπόψυχρον· μέρος δὲ ὅτε
 γένοιτο ζητήματος, χρήσιμον τότε περὶ τὴν διαίρεσιν γί-
 νεται· ταῦτα τοῦ τεχνικοῦ εἰρηκότος φασὶ τινες, ὅτι φαι- 10
 νεται λέγων μὴ δύνασθαι καθ' αὐτὴν ὑφίστασθαι τὴν
 ἀμφιβολίαν, ἀλλὰ χρὴ πάντως αὐτὴν συμπιπλέχθαι ἐτέ-
 ρα στάσει, καὶ μέρος γενέσθαι ζητήματος· λέγομεν δὲ,
 ὅτι τοῖς γε σκοποῦσιν ἀκριβῶς οὐδὲν εἶπε τοιοῦτον ὁ
 τεχνικός, ὅτι καθ' ἑαυτὴν οὖσαν γλίσχραν αὐτὴν ἀνάγκη 15
 εἶναι· καὶ κατὰ τὴν διαίρεσιν, ὑπόψυχρον, τὸ γὰρ περὶ
 ὁμωνυμίας, ἢ τόνου, ἢ τινος τοιοῦτου ἀμφιβάλλειν εὐτε-
 λές ἄγαν· καὶ πῶς δοκεῖ ὑπὸ φιλοπραγμοσύνης τις περὶ
 τῶν τοιούτων συγκροτεῖν δικαστήριον· ὥς οὖν εἴρηται,
 καὶ καθ' αὐτὴν εὐρίσκειται πολλάκις ἡ ἀμφιβολία, καὶ 20
 πολλὰ δεδώκαμεν τοῦ τοιοῦτου παραδείγματος, ἀλλ' ὥς
 ὁ τεχνικός φησι γλίσχρον τοῦτό γε καὶ κατὰ τὴν διαίρεσιν
 ὑπόψυχρον· χρὴ δὲ μᾶλλον ἐπισυνάπτειν αὐτὴν καὶ ἐπε-
 συμπλέκειν ἐτέρα στάσει· οὕτω γὰρ ποιῶντες καὶ τὸ τῆς
 ἀμφιβολίας κατορθοῦμεν χρήσιμον· κατὰ τὴν τοῦ φιλο- 25
 πράγμονος ὑποψίαν ἐκφεύγομεν, οὐ γὰρ ἐτι δόξομεν περὶ
 τόνων ἀπλῶς ἢ συλλαβῶν κροτεῖν δικαστήρια· Συμπλέ-
 κεται γοῦν ἡ ἀμφιβολία ἐτέρα στάσει, ὥς ἐπὶ τούτου·
 ἐπελθόντος τοῦ Πέρσου εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔχρησεν ὁ θεὸς
 τοῖς Ἀθηναίοις·

30

Τίχρος τριτογενεῖ 60 ἔυλιον δεδοῖ εὐρύσπα Ζεύς·

60 Mon. τριτογενεῖς. Vind. Med. Parr. τριτογενεῖ. Herod. VII. 141.

- καὶ ζητοῦσι, τί ποτε βούλεται δηλοῦν ὁ χρησμός· καὶ οἱ μὲν εἰσηγοῦνται γνώμην, ὅτι τὴν ἀκρόπολιν λέγει· Θεμιστοκλῆς δὲ τὰς τριήρεις ἔλεγε· γέγονεν οὖν ἡ ἀμφιβολία κατὰ τὴν ὁμωνυμίαν· καὶ ἔστιν ἡ πᾶσα ζήτησις
 5 συμπλοκή· πραγματικῆς γὰρ κατὰ ἀμφιβολίαν· καθὼ μὲν γὰρ βουλή πρόκειται πραγματικῆς ἔστιν, καθὼ δὲ περὶ τὴν λέξιν ἀμφιβάλλουσιν, ἀμφιβολία ἔπεται, πολλάκις δὲ καὶ ἐπὶ λογικῇ εὐρίσκεται ἡ ἀμφιβολία, πρὸς τι χρησίμον λαμβανομένη, ὥσπερ ἐν τῷ κατ' Αἰσχίνου ὁ Δη-
 10 μασθένης παραγείναι χρησμόν, φυλάττεσθαι λέγοντα τοὺς προεστῶτας, ὅπερ ὁμώνυμον· οἱ μὲν γὰρ προεστῶτας τοὺς ῥήτορας ἔλεγον, ἄλλοι δὲ τοὺς στρατηγούς· καὶ οὕτως ἑκαῖς γίνεται ἡ κατ' ὁμωνυμίαν ἀμφιβολία· καὶ ἐν τούτοις τὸ πρῶτον ζητούμενον, δεύτερον δὲ ἔστι τοῦτο· πάλιν
 15 γὰρ ἡφεξῆς πού φησιν ὁ τεχνικός· ἐν δὲ τοῖς ἀπὸ χρησμῶν καὶ λογίων πλαττομένοις ζητήμασι πᾶσι τοῦτο εὐρίσκεται· ἔτι φασὶ τινες, ὅτι φαίνεται λέγων ὁ τεχνικός, ὡς ἐν μόνοις τοῖς ἀπὸ χρησμῶν καὶ λογίων ζητήμασιν εὐρίσκεται ἡ ἀμφιβολία, ἄλλοθι δὲ οὐδαμοῦ· τοῦτο γὰρ
 20 αἰνίττεται, εἰρηκῶς τὸ πᾶσι· μᾶλλον οὖν, φασὶ, κατὰ τὸν τεχνικὸν ἐν τούτοις ἔστιν ἡ ἀμφιβολία, ἥπερ ἐν τοῖς ἄλλοις· ἀλλὰ λέγομεν πρὸς τοῦτο, ὅτι ἐν πᾶσιν ἐπίσης ἔστιν ἡ ἀμφιβολία, καὶ οὐκ ἐνταῦθα μὲν μᾶλλον, ἐν ἑτέροις δὲ ἥττον· ἑκαῖνο δὲ βούλεται μᾶλλον εἰπεῖν ὁ Ἑρμογένης,
 25 ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν τοῖς ἀπὸ χρησμῶν καὶ λογίων ζητήμασιν εὐρίσκεται ἡ ἀμφιβολία, σπανίως δὲ ἐν ἑτέροις, καὶ εἰκότως· ἐπειδὴ γὰρ ἄς λοξίας ὁ Ἀπόλλων ἀσαφεῖς ἀφήσιν τοὺς χρησμούς, ἐκ τούτου ἐγίνοντο πολλὰ περὶ τοὺς χρησμούς ἀμφιβολίαι· ἄλλως καὶ ἄλλως ἐκδεχομένων
 30 αὐτῶν τοὺς χρησμούς· ἐνθεν ὡς εἴρηται ἐν τοῖς περὶ χρησμῶν ζητήμασιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡ ἀμφιβολία εὐρίσκεται· καὶ ταῦτα μὲν ἔστιν, ἅπερ ἐχρῆν προλαβεῖν· μετιτέον δὲ λοιπὸν καὶ ἐπὶ τὴν κατὰ μέρος ἐξέτασιν τῶν

κεφαλαίων, καὶ ὥς φησιν ὁ τεχνικὸς πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν κεφαλαίων· ἔστω ὑπόδειγμα τόδε·⁶¹ ἑταῖρα εἰ φοροίη χρυσία, δημοσία ἔστω· φορεῖ τις, καὶ ὁ μὲν δημοσίαν αὐτὴν εἶναι λέγει, ὁ δὲ οὐκ αὐτὴν δημοσίαν, τὰ δὲ χρυσία δημοσία· γέγονε γὰρ παρὰ τὸν τόνον ἢ ἀμφιβολία, ἢ 5 προβολὴ τοῦ ῥητοῦ· δημοσίαν σε κελεύει εἶναι ὁ νόμος, ἑταῖρα γὰρ οὐσα χρυσία φορεῖς· οὕτως μὲν ἢ προβολὴ τοῦ ῥητοῦ, χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι οὐκέτι ἐπὶ τῆς ἀμφιβολίας ὁ κοινὸς ἐκείνοις κανὼν φυλαχθήσεται· ἐλέγομεν γὰρ, ὅτι ἡνίκα κακουργεῖ περὶ τὴν διήγησιν ὁ κατήγορος, 10 τότε καὶ ὁ φεύγων κέχρηται τῇ προβολῇ τοῦ αὐτοῦ ῥητοῦ· ἐπειδὴ καὶ αἰεὶ ἀπαρέσχεται τοῖς ὑπὸ τοῦ κατηγόρου λεχθεῖσι καὶ οὐδέποτε δέχεται τὴν τοῦ κατηγόρου προβολήν, εἰ γὰρ δέξεται, οὐκέτι ἔσται τὸ ζητούμενον· οὐκέτι τὸ τῆς ἀμφιβολίας φυλαχθήσεται γνώρισμα· δεῖ γὰρ ἀντι- 15 παραβάλλεσθαι τὸ αὐτὸ ῥητὸν, ἐξ οὗ γίνεται ἡ ἀμφιβολία· τοῦ γὰρ κατηγόρου λέγοντος, δημοσίαν σε εἶναι κελεύει ὁ νόμος, ἢ ἑταῖρα φήσει, οὐκ ἐμὲ, ἀλλὰ τὰ χρυσία δημοσία, γίνεται γοῦν περὶ τόνον ἢ ἀμφιβολία, μετὰ ταῦτα ἔπεται ἡ γνώμη τοῦ νομοθέτου, καὶ εὐλόγως· νο- 20 μikhς γὰρ οὐσης τῆς στάσεως ἐχρῆν καὶ τὰ νομικὰ προτετάχθαι κεφάλαια τὰ εἰς σύστασιν τοῦ ῥητοῦ λαμβανόμενα, ὅπερ ποιῇ ἡ γνώμη τοῦ νομοθέτου· ἐξετάζεται δὲ ὑπ' ἀμφοῖν πρὸς τὸ λυσιτελοῦν ἑκατέρῳ, οἷον τιμωρίας ἀξίαν τὴν ἑταῖραν ὁ νομοθέτης ὑπέλαβε, καὶ ὁ μὲν 25 διώκων ἱρεῖ, ὅτι τῆς μεγίστης· καὶ ἔφη δημοσίαν αὐτὴν εἶναι καὶ τὰ χρυσία δημοσία· ἢ δὲ ὅτι τιμωρίας μὲν ἀλλὰ μετρίας, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀδικημάτων κατὰ λόγον τὰς τιμωρίας ἔταξεν· οὕτω μὲν ἐπ' ἀμφοῖν ἡ γνώμη τοῦ νομοθέτου ἐξετασθήσεται. Χρῆ δὲ γινώσκειν, 30 ὅτι καὶ σημειώσεως ἄξιον· ὥς γὰρ ἐν ὄρφῳ ὁ φεύγων ἑλαττον ὁμολογεῖ ἀδίκημα, οὕτως καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος προ-

61 τόδε Vind. Med. Mon. om.

βλήματος· ἡ γὰρ ⁶² ἑταῖρα ὁμολογεῖ μὲν ἄδίκημα, ἀλλ' ἔλαττον, ὡς δέδεικται ἐν τῇ ἐξετάσει τῆς γνώμης τοῦ νομοθέτου· μετὰ τοῦτο τοίνυν τὸ κεφάλαιον ἔπεται τὸ περιέχον καὶ περιεχόμενον, ἑκατέρου λέγοντος, εἰ τὸ ἑμὸν κυρώσετε, οὐδὲ τοῦτο παραβαίνετε. καὶ ὁ μὲν δυνάκων οὕτως· εἰ ποιήσετε τὴν ἑταῖραν δημοσίαν, ἔστω καὶ τὰ χρυσία δημοσία, ὥστε καὶ τὸ ταύτης κυροῦται· τῶν δὲ χρυσίων μόνων γινομένων δημοσίων, ⁶³ ἡ ἑταῖρα οὐκ ἔσται δημοσία· οὐκοῦν παραβαίνετε τὸ ἡμέτερον. ὁ δὲ γε φεύγων ἦτοι ἡ

10 ἑταῖρα φήσει, ὅτι κυρουμένου τοῦ ἑμοῦ καὶ γινομένων τῶν χρυσίων δημοσίων, οὐδὲ τὸ τοῦ κατηγοροῦ παραβαίνεται· οὐδὲν γὰρ ἦττον δώσει ἡ ἑταῖρα δίκην, ἀφαιρουμένη τὰ χρυσία ἐφ' οἷς ἠγάλλετο· οὕτως μὲν γίνεται τὸ περιέχον καὶ περιεχόμενον. ζητοῦσι δὲ, πῶς, εἴπερ καὶ ἐν

15 ἀμφιβολίᾳ εὐρίσκεται τοῦτ' ὃ κεφάλαιον, ἰδικὸν αὐτὸ ἔφη ὁ τεχνικός τῆς ἀντινομίας, εἰπὼν ἰδικὸν μᾶλλον τῆς ἀντινομίας κεφάλαιον. καὶ λέγομεν, ὅτι ὡς καὶ ἐκεῖσε ἔφημεν ὡς πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ἄλλων κεφαλαίων τοῦτο μᾶλλον εἶπεν ἰδικόν. τὰ γὰρ ἄλλα ἦσαν καὶ ῥη-

20 τοῦ καὶ διανοίας· ἄλλα πρὸς τοῦτο εἶποι τις, ἂν, ὅτι οὐκοῦν οὐδὲ τὸ περιέχον καὶ περιεχόμενον ἔχρην εἰπεῖν ἰδικόν· εὐρεθὲν καὶ ἐν τῇ ἀμφιβολίᾳ· ἄμεινον τοίνυν ἐκείνο λέγειν, ὅτι καλῶς εἶπεν αὐτὸ ὁ τεχνικός ἰδικὸν μᾶλλον ἀντινομίας· καὶ ἐν τῇ ἀμφιβολίᾳ γὰρ ἐνταῦθα ἐμπιεσθῶν

25 ὡς ἐν ἀντινομίᾳ ἐστὶ· μάχη γὰρ κἀνταῦθ' ἐστὶ ῥητῶν, τοῦ κατηγοροῦ ἄλλως προφέροντος τὸ ῥητὸν καὶ τοῦ φεύγοντος ἄλλως· ἐπεὶ οὖν ἐσχηματίσθη ὥσπερ εἰς τύπον ἀντινομίας, ἡ ζήτησις ἔσχε χώραν ἐμπιεσεῖν καὶ τὸ τῆς ἀντινομίας ἰδικὸν κεφάλαιον, τὸ περιέχον φημὶ καὶ περι-

30 ἐχόμενον· καὶ εὐλόγως μετὰ τὴν γνώμην τοῦ νομοθέτου· ἑκατέρου γὰρ ἐν αὐτῷ συστήσαντος τὸν οἰκείον ὥσπερ σκοπὸν τοῦ ῥητοῦ, ἐδόκουν πῶς οἱ δικασταὶ ἀπορεῖν,

62 Mon. δι. 63 δημοσίων Mon. Vind. Med. om.

τινι δεῖ μᾶλλον προστίθισθαι, ὁρῶντα ἀμφοτέρω ἰσχυ-
 ρὰ καὶ βέλαια. διὰ τοῦτο οὖν ἐπιτίθεται τὸ κεφάλαιον,
 ἐν ᾧ ἐπιχειρήσει δείξαι ἑκάτερος, ὅτι εἰ τὸ αὐτὸ πυρώ-
 σουσιν, οὐδ' ἑτέρον παραβαίνουνσι· καὶ ἐν τούτοις τὸ περι-
 ἔχον καὶ περιττόμενον. εἴτα εὐθὺς ἐπίται ἀντιθέσις, καὶ 5
 ἔστιν ἐνταῦθα ἀντιγλημματικὴ, κατὰ ἑταίρας λόγον πα-
 ραβάνοντος τοπικῶς τοῦ κατηγοροῦ. εἴτα ἐπίται ἡ μετὰ-
 ληψις, λυτικὴ οὖσα τῆς ἀντιθέσεως, ὅτι εἰ καὶ ἑταίρας,
 ἀλλ' ἔχουσα γε ἴδια τῆς προαιρέσεως ταύτης ἐπιτίμια,
 τὸ 64 μὴ ὁμοίαν εἶναι ταῖς ἐλευθέραις, μὴ δὲ 65 τῶν αὐ- 10
 τῶν ἀξιοῦσθαι, καὶ ἄλλα δὲ ἐλεεινολογήσεται δηλαδὴ
 πενίαν προβαλλόμενος ἢ τι τοιοῦτον ὁ λέγων ὑπὲρ αὐ-
 τῆς, 'μετὰ ταύτην δὲ ἡ θέσις· καὶ παρήκεν αὐτὴν ἐν
 τῇ ἐξέτασι ὁ τεχνικός· ὡς προδήλον· ὁ μὲν γὰρ ἔρει
 ὅτι τιμωρητέον τὰς ἑταίρας, ὁ δὲ ὅτι ἐλεητέον τὰς ἑταί- 15
 ρας, τὰς διὰ πενίαν καὶ ἐνδειαν ταῦτα ἀναγκαζομέ-
 νας ποιεῖν· μετὰ ταῦτα ἔστιν ἡ ποιότης καὶ ἡ γνώμη,
 τὰ ἐπιλογικὰ κεφάλαια· καὶ ὡς γίνονται πολλακις ἐμα-
 ρθόμεν· καθόλου δὲ χορὴ τοῖς ἐπιλογικοῖς ἐνδιατρίβειν ἐν
 τῇ ἀμφιβολίᾳ, ἐπεὶ οἱ ἀγῶνες σμικροὶ τε καὶ εὐτελεῖς καὶ 20
 μάλιστα γε τῇ γνώμῃ· ὡς καὶ αὐτὸς πῶς φησὶ ἐν τῇ
 κειμένῳ ὁ τεχνικός· συμβέβηκε δὲ τούτῳ τῷ ζητήματι,
 καὶ πλείονά γε τὴν ἐξέτασιν τῆς γνώμης εἶναι, ζητοῦν-
 τος ἑκατέρου τὴν γνώμην τῆς ἑταίρας, καὶ ὁ μὲν ἔρει,
 ὅτι ἀγνοήσασα ἐφόρεσε τὰ χροαῖα, ὁ γε ὑπὲρ αὐτῆς λέ- 25
 γων, ὁ δὲ γε διώκων λέξει, ὅτι κατεφρόνησε τοῦ νόμου,
 οὕτως μὲν ὁ τεχνικός, ὁ δὲ γε Μητροφάνης δεῖ, φησὶ,
 πλεονάζειν ἐν τῇ ἀμφιβολίᾳ τὴν τῆς γνώμης ἐξέτασιν,
 καὶ παραφέρει τὸ κατὰ Πανταλέοντα πρόβλημα· ἔχων τις 30
 δύο υἱούς, Λέοντα καὶ Πανταλέοντα, τελευταῖον ἐπέγραψεν
 ἐν ταῖς διαθήκαις, βούλομαι ἔχειν τὰ ἐμὰ πάντα Λέοντα,
 καὶ ἀμφισβητοῦσιν ἀμφοτέρω τοῦ κλήρου· ἐνταῦθα, φη-
 σὶ, χορὴ τὴν γνώμην πλατύτερον ἐξετάζειν ἐρευνώντων ἡμῶν
 καὶ ἐπιζητούντων, τινι τῶν τέκνων μᾶλλον προσέκειτο 35
 κατὰ τὴν γνώμην, καὶ τίνα πλέον ἡγάπα· τούτου γὰρ 35
 δεικνυμένου συναποδείκνυται τὸ ζητούμενον.

Γνώσεως ὄργανα ὅκτω.

Αἰσθησις, φαντασία, τέχνη, δόξα, φρόνησις, ἐπι-
 στήμη, σοφία, νοῦς. Τούτων κοινὰ μὲν ἔστιν πρὸς τὰ
 θεῖα ἡμῖν τέχνη καὶ φρόνησις, καὶ ἐπιστήμη καὶ νοῦς· 40

πρὸς δὲ τὰ ἄλογα, αἰσθησις καὶ φαντασία· ἴδιον δὲ ἡμῶν μόνον ἡ δοξα. ἔστι καὶ αἰσθησις μὲν γνῶσις ψευδῆς διὰ σώματος· φαντασία δὲ κίνησις⁶⁶ ἐν ψυχῇ· τέχνη δὲ ἕξις ποιητικὴ μετὰ λόγου· τὸ δὲ μετὰ λόγου πρόσκειται, ὅτι καὶ ὁ ἀραχνὴς ποιεῖ, ἀλλ' οὐ μετὰ λόγου. φρονήσις δὲ ἕξις προαιρετικὴ τῆς ἐν τοῖς πρακτοῖς ὀρθότητος· ἐπιστήμη δὲ ἕξις τῶν αἰεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχόντων, σοφία δὲ ἐπιστήμη τῶν πρώτων αἰτίων, νοῦς δὲ ἀρχὴ καὶ πηγὴ πάντων τῶν καλῶν.

Τέλος τῶν σιτάσεων.

In codd. adjicitur:

- 10 Μέρη ἐμμανείας τρία, ἀγχίνοια, μνήμη, ὀξύτης. Μνήμη μὲν οὖν ἔστι τήρησις ὧν ἐμαθὲ τις. ὀξύτης δὲ ἡ ταχυτὴς τῆς διανοίας· ἀγχίνοια δὲ τὸ ἐξ ὧν ἐμαθὲ τις ἄμῃ ἐμαθε θηρεύειν. Μεταξὺ λέγεται τὸ ἀμφοτέρων τῶν ἀκρων μετέχον. οἷον τὸ θαιὸν μεταξὺ ἔστι λευκοῦ καὶ
15 μέλανος· λέγεται καὶ τὸ οὐδετέρων μετέχον· οἷον τὸ ἀριγενὲς παιδίον μεταξὺ ἔστιν ἀδικίας καὶ δικαιοσύνης, ἀντὶ τοῦ οὐδενὸς μετέχει.

66 Mon. κοίτης.

Addenda et Corrigenda.

Vol. VII.

- p. 13. not. 15. error. l. error.
p. 286. not. 11. vide Westermanni hist. eloquent. Graecae et Romanae Lips. 1833. p. 285. nr. 124.
p. 333. not. 23. adde: cfr. Gorg. p. 518. B.
p. 355. v. 24. l. συμπλεγμαῖνοι.

Vol. V.

- p. IV. v. 20. ἐκλεάθοντι l. ἐκλεάθοντι.
p. 219. not. 41. ἰσωσιν, l. ἴσωσιν.
p. 486. v. 5. a. i. ἀληθὲς, l. ἀληθής.
p. 491. v. 8. Dion. de comp. p. 48. Schaef.
p. 496. v. 3. l. Ἀρπακίων.
p. 540. v. 5. σημαίνεσθαι. T. VII. ἐπιστημαίνεσθαι.
p. 560. v. 4. post ἐγὼ pone παρὰ.

Addenda et corrigenda

una cum supplemento lectionum variarum ad p. 429—432.

- p. 22. l. 2. a. i. contra emendationem propositam cf. Plat. Pol. V. p. 452. B. ὅσοι καὶ μὴ ἤδεῖς τὴν ὅμιν.
- p. 22. not. l. 6. adde: Huebner. ad Diog. L. II. 55.
- p. 23. l. 5. ἐκ χρήσεως. malim ἐκ κρίσεως, coll. p. 26. l. 6.
- p. 23. l. 8. ἄλλος δὲ ποιητὴς i.e. Epicharmus, vid. Xen. Mem. II. 1. 20.
- p. 33. not. 53. adde: Taur. Med. διαβαλεῖν.
- p. 49. l. 2. ἔξομεν l. ἔξομεν. l. 4. pro ἐνέργεια, quod est in codd., lege ἐνάργεια coll. p. 47. not. 2.
- p. 79. l. 8. pro δροῦνται l. δωροῦνται.
- p. 91. l. 13. ἀγνοῦσα l. ἀγνοοῦσα.
- p. 97. l. 10. τὴν ἀκρῶν l. τῶν ἀκρ.
- p. 104. l. 7. τελευταῖα l. τελειταῖα.
- p. 135. l. 9. post: operae, adde: pretium.
- p. 144. l. 4. post „conservato” adde: Caussam, propter quam παραδείγματα ab nonnullis editionibus absunt, nuper mihi indicavit G. Bardili. Quippe illa continent folia triginta duo, propriis paginis et signatura instructa, eademque, quae apud Theonem, subscriptio in fine legitur: Impressum Romae per Angelum Barbatum. Decimo octavo cal. Augusti M. D. XX. Ex eadem officina eodem anno, eadem forma et subscriptione prodire Aphthonii progymnasmata, vide Morelli catalog. bibliothecae Pinell. tom. III. p. 14. Igitur apparet, tria haec scripta uno volumine consociata fuisse, sed quum suam quodque paginam, signaturam et subscriptionem haberet, factum est, ut unum ab altero posset divelli. Nullum, in quo omnia tria continerentur, exemplum mihi innotuit.
- p. 160. ad not. 11. adde: Veterum auctorum locos de Cocalo agentes enumeravit Grauertus in commentatione de media comoedia, Mus. Rhenan. a. II. Fasc. 4. p. 507.
- p. 185. l. 22. ἀποκεκρυμένων l. ἀποκεκρυμμένων.
- p. 190. l. 20. συνυκαπουόμενα l. συνυπακουόμενα.
- p. 191. l. 12. βουλευσαμένοις, malim: βουλευσαμένους.
- p. 198. l. 23. συνδέτως l. ἀσυνδέτως coll. p. 196. l. 1.
- p. 208. l. 7. a. i. post Scheff. pone: 38. ib. not. l. 3. a. i. adde: Simonidi tribuit Arsen. in Viol. p. 434.
- p. 215. not. l. 2. pro pag. 181. l. 189.
- p. 216. l. 10. παραθησομένων, lege invitis codd. παρατεθησομένων.
- p. 236. l. 17. τῶν ἐκείνων l. τοὺς ἐκ.
- p. 237. l. 5. καὶ μὲν l. καὶ μὴν.
- l. 17. ὠφέλιθ l. ὠφέληθη.
- p. 247. not. l. 2. a Heins. l. ab Heins.
- p. 267. l. 5. εἰς ἔτερα l. ἐφ'. l. 15. dele notam 2.
- p. 268. dele notam 5. nam est κομιδὴν in cod.

- p. 273. l. 12. cod. *κέκτηται* et l. 11. videtur esse *πολιά*.
p. 274. l. 24. *ἄμιλλαν*. Boissonad. emendat *ὀμιλλαν*. ib. not. 1. scribe: post α sunt vestigia litterarum valde turbata et fere deleta, in fine ης nitidum est. tum *χρείας*. ad not. 2. adde: c' corr. *συνοικήσ*.
p. 290. l. 16. post *ἔμεινε* pone colon.
p. 291. l. 7. *ἀρετῇ* l. *ἀρετῇ*. l. 26. *δρῶν* fort. legendum: *δρῶν*.
p. 294. l. 4. *ἀριστίας* l. *ἀρίστιας*. l. 21. *τῇ γὰ* l. *γῇ*.
p. 382. l. 19. *καθίστην* l. *κατίστην*.
p. 417. not. 3. scr. cod. *τὰ γῆς*. Reisk. *τῆς γῆς*. scripsi *τὰ τῆς γῆς*.
p. 418. not. 4. *αὐτοῦ* est in cod.
p. 423. l. 4. lege *διδίττεται*. ex cod. l. 9. pro *γε* lege *γὰρ*.
p. 424. l. 8. lege *κατὰ λειμῶνος* ex cod. et Allat.
p. 425. l. 12. Cod. δ' *ἐπὶ*. not. 11. l. *τοῖς λόχοις*.
p. 426. l. 10. post *ὁ δὲ* inserte: *οἷς μὲν ἐδεδίττετο*.
p. 429. l. 9. Cod. 2918 et 2720. *ἐπιδείξατο*. ib. pro τοῦ lege *τῆς*. l. 13. Cod. *Θηράσονται ὁρά τε Ὀδυσσ*. etiam 2720. *Θηράσονται*. l. 14. οὐ μὲν l. οὐ μὴν. l. 16. Cod. *ὑπεκκίεται*.
p. 430. l. 3. Cod. 2918 et 2720. *τὸ δ' ἄλ*. l. 9. in utroque cod. constanter *θειάντος* scribitur. l. 10. Cod. *ὑποπύπλται*. 2720. *ἱποπύπλται*. l. 13. Cod. *αὐτὸν τὸν νοῦν*. l. 17. Cod. *ἐκοίμισε*. l. 25. uterque cod. *ἐξέπεισε*.
p. 431. l. 3. Cod. *τὴν ψυχὴν δὲ*. l. 9. Cod. *πάντα χρυσὸς*. l. 12. Cod. *πορίζουσι*. l. 14. Cod. *μὲν ὡς εἶχον*. l. 16. Cod. *μυρίων εἶδος χρηματισμὸν* [lege *χρηματισμῶν*]. l. 17. Cod. *καὶ om*. l. 20. lege *ἔξεισι*. l. 21. Cod. *ἐπέτρεχε*. l. 22. Cod. et Allat. *ἐπεθῶνζε*. l. 23. Cod. *ὑφίλοι*. l. 25. Cod. *σοφόν τι*. l. 28. lege *ἦξει*.
p. 432. l. 15. dele *ῆν*. l. 20. lege *Θησαυρίζοιτο*.
p. 442. l. 25. lege *τὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ σ*. ib. not. 1. adde: versus est Gregorii Naz. in ejus Opp. t. II. p. 86.
p. 443. l. 12. lege *συγκιραννύμενον*. *ελο*
p. 444. l. 24. lege *καὶ ὁ σοφ*. ib. l. 27. Cod. *προερχόμενον*.
p. 448. l. 2. a. i. pro *κοιῆ*. l. *κοιῆ*. lin. inf. pro *ἰδία* l. *ἰδία*.
p. 449. l. 2. a. i. pro *δονεῖζει* l. *δανείζει*.
p. 498. l. 2. lege *περιχυλάμισιν* ut est in codice, et dele notam.
p. 501. l. 1. lege *ἀνέβλυζεν*.
p. 526. l. 4. pro *οἷα τε* l. *οἷα τε*.
p. 537. n. 1. pro Friart. l. Iriart.

